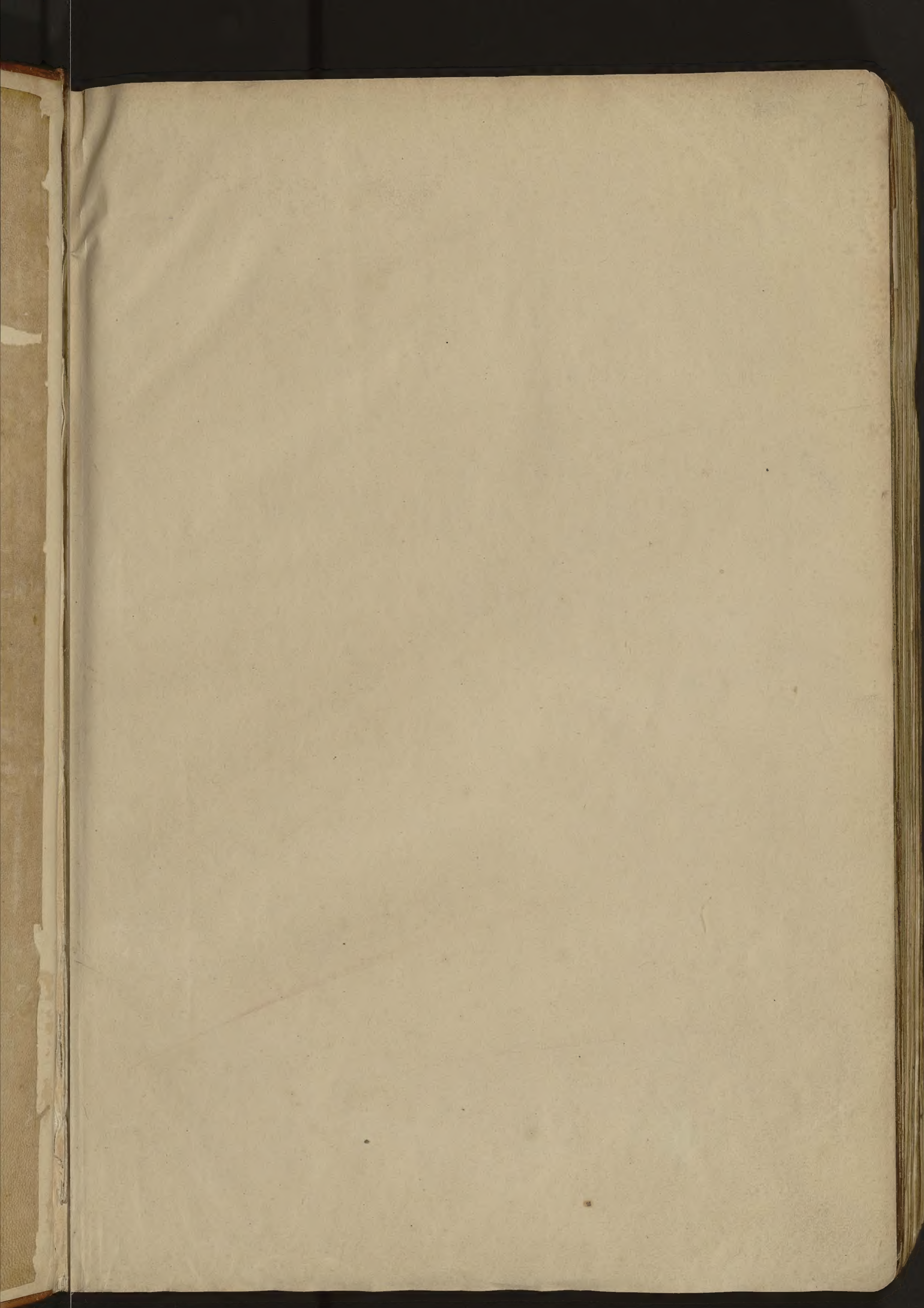

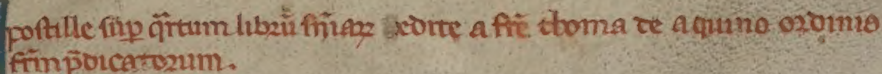
Rękopis i oprawę wyrestaurowano w r. 1932.

[illegible]

Postille sup quartum librum sententiarum edite a fratre thoma de aquino ordinis fratrum predicatorum.

Misit verbum suum et sanavit eos et eripuit eos de interitionibus eorum. Ex peccato primi parentis humanum genus duo incurrerat scilicet mortem et infirmitatem. Mortem [illegible]

[illegible]

reducatur pena ad mortem [illegible] ad penam [illegible] sic infirmitas ad mortem [illegible]

[illegible]

q signum 37

q. 42

signum diffinitur

[illegible]

... sed non solitudo ... male ... representat. Contra: si est aliqua similitudo illa est ex illa parte ... ergo ex similitudine representat ... et ideo est representatio per significationem ... potest ...

[illegible]

... sic sacramenta noue legis ...

[illegible]

[illegible]

2 nouit [illegible]

dem. Ille enim exterius [illegible] 2

[illegible]

Ad [illegible] sic [illegible] quod sacramentis [illegible] post lapsum [illegible] indigeat [illegible]

[illegible] 2

[illegible] 3

[illegible] 4

[illegible]

[illegible] 2

[illegible] 1 q. 2

[illegible] 2

[illegible] compulsione [illegible]

[illegible]

[illegible] · [illegible]

[illegible]

sensibilibus signis et sacramentis [illegible] ille [illegible]
[illegible] reducatur [illegible] generibus [illegible]
[illegible] in statu innocentie nullum erat [illegible] ex sensibilibus cognitionem
acciperet [illegible] quod in paradiso deus posuit ad operandum [illegible]
[illegible] et ideo indiguit [illegible]
sacramentis. Item matrimonium sacramentum quoddam est. Sed autem in
paradiso fuit institutum in statu innocentie ut patet gen.
ii. ergo in statu innocentie sacramentis indiguit. Contra
[illegible] non est opus sanis medico sed [illegible] medicina. Sed
[illegible] sacramenta sunt [illegible] medicinalia
ergo [illegible] in statu innocentie necessaria [illegible]
Item sacramenta [illegible] expulsione [illegible]
[illegible] fluxisse [illegible] si homo
non peccasset passio [illegible] ergo non sacramenta [illegible]
Ulterius videtur quod in statu legis nature sacramenta non fuerint
necessaria [illegible] est necessarium [illegible] quod fit per pre
ceptum quam illa que fit per sacramentum. Sed preceptum non fuit ali
quod datum [illegible]
[illegible] ergo videtur quod non sacramenta debuerunt pro
tempore illo institui cum esset lex naturalis [illegible]
[illegible] Item sacramenta [illegible]
statum [illegible] necessaria [illegible] ad salutem [illegible] jo. iii. [illegible]
[illegible] renatus fuerit [illegible] lege scripta [illegible]
[illegible] non necessaria [illegible]
[illegible] ergo non erant sacramenta [illegible] non necessaria. Contra
[illegible] fuit morbus [illegible] medicina [illegible]
[illegible] peccatum ergo necessaria [illegible] sacramentum
medicinale. Ulterius videtur quod non debuerunt super illa sacramen
ta legis nature aliqua superaddi in lege moysi [illegible]
[illegible] magis ad perfectum [illegible] sacramenta
[illegible] in lege nature [illegible] in
lege nova [illegible] melchisedech [illegible]
[illegible] per legem moysi. Item superadditio
ad id quod bonum est [illegible]
[illegible] sacramenta [illegible]
[illegible] sacramenta legis [illegible]
ergo non debuit [illegible]
[illegible] Contra [illegible] magis [illegible] ad eruditionem
[illegible] fides et magis [illegible] lib. [illegible]
[illegible] opportuit [illegible] in lege moysi alia sacramenta super
addi sacramentis legis nature. Ulterius videtur quod in lege nova
non debuerunt alia sacramenta [illegible] cessante
[illegible] figura [illegible] veritas [illegible]
[illegible] sacramentis [illegible] significata. Item ap. gal.
iii. [illegible] pedagogo usque ad christum [illegible]
[illegible] ut [illegible] sacramentis
[illegible] sacramentis salutem
[illegible] Contra [illegible] medicina [illegible] magis [illegible] ne
cessarie medicine [illegible] spiritualis medicina
[illegible] in [illegible]
[illegible] magis [illegible] medicina
[illegible] ad primum [illegible] sacramenta non erant necessaria
[illegible] sicut necesse est [illegible]
[illegible]

[illegible] non [illegible] sacramenta [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] sacramenta magis [illegible] fuit [illegible]
[illegible] necessaria ad [illegible]
[illegible]
[illegible] non decuit [illegible]
[illegible] occupatione [illegible] ad cognitionem [illegible]
[illegible] adducere [illegible] ad cognitionem intelligibilium [illegible]
[illegible] Solutio. Ad [illegible]
[illegible] ad actionem [illegible]
[illegible] adaucte [illegible] ex sensibilibus [illegible]
[illegible] ordinatio [illegible] institutio [illegible] non ne
cessaria [illegible] in statu [illegible] ex sensibilibus [illegible] spiritualis erudi
[illegible] magis [illegible] sensibilibus
[illegible]
[illegible] sacramenta fuit [illegible] sacramenta
sanat [illegible]
[illegible] sacramenta non fuit necessaria [illegible] magis [illegible]
[illegible] corruptio [illegible]
[illegible] sensibilibus [illegible]
[illegible]
[illegible] Ad [illegible] ratio [illegible] accipi [illegible]
[illegible] spiritualis
[illegible] in statu innocentie [illegible] ex sensibilibus
[illegible] Ad [illegible] sed [illegible]
[illegible] utilitas [illegible] religionis [illegible]
[illegible] Ad primum [illegible] utilitas sacramentorum est erudi
[illegible] ad cultum [illegible] non erat ne
cessaria sacramenta in statu innocentie [illegible]
[illegible] necessaria [illegible] ad eruditionem [illegible] in
statu [illegible] significati [illegible]
[illegible]
[illegible] magis [illegible] spiritualium [illegible]
[illegible] spiritualis cognitionem acceperunt [illegible] magis [illegible]
[illegible] sacramenta ad eruditionem non indigebant
[illegible] magis [illegible] eruditi
[illegible] ad [illegible] in statu innocentie [illegible] Ad
[illegible] sacramenta non fuit [illegible] ad [illegible]
[illegible] in
[illegible] indigebat [illegible] in statu [illegible]
[illegible] sacramenta [illegible]
[illegible] cognitionem acceperat [illegible] ex sensibili [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible]

[illegible]

hec ad expressionem non micat non ut exclusiue sed sicut semper
sed ut cumulatiue exprimendo corporaliter quod fiebat spiritualiter Ad
quartum dicendum quod licet non fuisset in statu innocencie remedium sed in of-
ficium et quod sacramenta remedia sunt ideo proprie loquendo non
fuissent sacramenta non tamen fuisset quod non sacramentum significaret non
quod ut illud sacramentum tamen sed coniunctionem christi et ecclesie per hoc matrimo-
nium sed in statu illo accepisset coniunctionem et magis esset exer-
citaretur proles coniunctionis christi generata et salute matrimo-
nium coniunxisset Ad quintum primum dicendum quod cum fides et oblaciones sunt
antiquorum erant ex hoc aliud non erat nisi quod opus uero quod
opus congrue respondet sic circumcisio erat instituta ad legis
tenorem non sufficiebat ad salutem sola fides et congrue sed quod congrue
fides aliquid quod super totum sunt et post lapsum exigebatur
fides de reparatione per christum erat medicina in nobis et ideo in statu
illo non tamen erat necessarium opus quod sunt de dictamine legis
naturalis sed et alia que erant preseruacionis et signa corporis quod ad
reparationem pertinent et hoc erant ille tempus sacramentum sic sacrifi-
cia decime oblaciones et Ad sextum ergo dicendum quod precepta que ordi-
nantur ad diuinum cultum sunt precepta legis nature que respondent
congruum naturali et quod congrue non sufficit et dictabat
modum propria similitudine omnis obtinebatur ideo non erant
tamen necessaria ut corporis expressio fieret sic sacramentum
quod supplicationem respondet Ad septimum dicendum quod in lege scripta
erant sacramenta necessaria sicut et fidei sacramentum quod ordinabatur
ad dilectionem originalis peccati et sicut penitencia que ordinabatur
ad dilectionem actualis et sicut etiam quod ordinabatur ad mul-
tiplicacionem humani generis et sacrificia oblaciones et hec er-
ant uoluntaria et necessaria et erant in quantum scilicet ut scilicet id fuerant
in prestancione fidei sue quam de pro latria religionis in
libera erant et in speciali erat uoluntas ut scilicet deberent sacrifi-
cia exhibere uel oblaciones uel ad hoc Ad nonum primum
dicendum quod cum sacramentum uel fidei protestacio respondent non
deinde est oportuit quod secundum diuersitatem status fidei diuersimode
sacramenta tenderent fides autem quod ad ea que explicit
tiores semper magis ac magis crescit secundum curriculum temporis et
non in [illegible] dante et sic oportuit sacramenta magis ac
magis determinate expressa esse in tempore legis habuit fides per hunc quod
notabilem legem et significat ut ipse fidei religiones ab aliis separaret
ut per fidei de ipso sibi sigillum in sacramento fidei et
in merito sunt scilicet circumcisio et per ipse moysi ipse fides eorum
tam plenam diuinitate ut non solum in uno homine refulgeret
uel in una familia sed in tota una gente ipso de multiplicato ideo
oportuit et legem dari que nil ipsis fecit per uni legem
posituram esse per plura non uero uel modificare et sa-
cramenta in speciali determinare et multiplicare et ipsa haec uetera sunt
in lege moysi determinata sacrificia oblaciones decime quod ad
eos et significacionem distinctionem et matrimonii ordinarii et
penitentie lustrationes designant Ad primum ergo dicendum quod licet in
oblatione melchisedech presignaretur expressius sacrificium
quod ad modum tamen oportuit multis aliis cum sacramentis exprese
tari sic modum sumendi et passionis in qua est memoria
in explicate significatur per agnum paschalem et per alia legis
sacramenta Ad secundum dicendum quod licet non sit secundum melchisedech sacramentum
ueteris legis quod ad aliud essent et quod tamen est in
quod ad eandem essent que est significanda et quod expressius et pluribus modis
sunt que significabant sic. Ad quintum primum dicendum quod cum

fides est et modernorum et antiquorum ut augustinus dicit quod illi
credebant uenturum nos credimus iam uenisse et ideo oportet
fidei correspondere sic ipsi professiones que ab eis fiunt dinersi-
ficari oportet quod sic antiqui patres redemptionis christi et passiones of-
ferre sic per sacramenta que erant signa futuri ita et in nos redemp-
tionis et passionis medium aliquibus sacramentis significantur
tamen tamen est quod sunt sacramenta noue legis Ad secundum ergo
dicendum quod sicut dicit dyonisius in ecclesiastica ierarchia status noue legis medius
est inter statum ueteris legis et celestis patrie et ideo cum
sunt noue legis et sunt ueteris legis et figure ueteris legis et
sunt figure manifeste et plene congruens diuinis que est
in patria et ideo adhuc oportet in noua lege quod maneant aliqua
figura et in patria ubi erit plena perfectio ueritatis omnes figure
cessabunt Ad tertium dicendum quod sacramenta legalia gratiam non contine-
bant et ideo apostolus dicit uocat ea egena et infirma et per hec
eos sederat eam sed clementius patre conuertit sed non est
talis sacramentis que gratiam inuisibilem continent.

Hic est secunda pars in qua ostenditur quod sacramentum non consistat in rebus et
uerbis coniunctis et est duo uiri ex coniunctis que constituunt consue-
tudinem non potest dici unum sed non unum potest esse sed alterum sic
ergo ubi res et uerba sic omnino separata ut quod ex eis non possunt
constare sacramentum ut hic ubi plures res et plura Contra
sic sacramentum requirit ubi in res et fiunt que uero de huius
de sed sic et fiunt non possunt de ueteri sacramento ergo
non ubi Contra sacramenta sunt ad significandum et causandum et
neque hoc potest fieri per res sine uerbis ergo sacramentum non con-
sistit in hiis duobus Contra sacramenta ueteris legis erant sig-
num sacramentum et in illis non erant aliqua uerba determinata
ergo non in istis esse debent Contra perfecta et minima sunt omnia
et determinate non sunt ubi aliquid ergo hic non
de ratione de ab sacramentis ergo non in uno esse debent Contra
sed oportet consilium est sacramentum quod uero sacramentum esse
tam fuit gesta ergo cum non sunt ubi res sed dicta
et non ergo hec sunt sacramenta Contra medicina corporalis
non solum exhibetur per res sed ad aliquam solum uerba
et sacramentis ubi est in respondere Contra sic hoc
ex sola gratia inuisibili sacramenta petuntur per uer-
bum dei ergo ideo quod ex solis uerbis sacramentis sed per
dum esse Ad primum dicendum quod sicut ex rebus sacramentorum consistunt
uel rei et uerbis gratiam significantur sic hoc est spirituale sacramentum
noue legis quod uel addit illa ipse in uerbo est quod
sacramentum non solum significat opus redemptionis quod christus fecit
est sic aliud sacrificium sed ab ipso et passione fluxerunt et ideo
sacramentum efficaciam persona christi sue cum significare quod passio
uero scilicet ex uerbo et rebus constituta sic et ex uerbo et carne in qua
ideo est quod non solum res significat sacramentum sic sacramentum ueteris legis
sed plenitudo et passio ut per dominum est quod passione expressius
significat que futura sic et eam agnoscit et ideo significatione ue-
rbum quod est expressiua adiungitur signum rei uerba ideo est
hoc quod est expressiua adiungit signum quod sit per uerbum dicit ut dominus est
que gratia et significat complacatione quod sit et ubi dici ut dominus est
Ad primum ergo dicendum quod sacramentum est ad unum in genere signi uel cau-
se neque uelocitas in forma non est autem ex hiis quod sunt in se di-
stincta unitate in uelocitate ad ad unum sicut uelud in homine
et sic una est una ex natura et sic pars et
unum sunt unum in genere sic et ubi res sunt unum signi-
ficando et causando et per consequens efficiunt unum sacramentum et quod

[illegible]

modo [illegible]

[illegible]

legis

A[d] primum sic proceditur [illegible] veteris legis [illegible]

[illegible]

[illegible] cum quadam prestatione fidei [illegible]

usus [illegible]

[illegible] ¶ [illegible] abrahe [illegible] ut [illegible] legitimabit [illegible]

[illegible] ¶ [illegible] tunc oportebit [illegible] oportebit [illegible] naturam [illegible] oportebit [illegible]

¶ [illegible] naturalis [illegible] remedium illud [illegible] naturam [illegible] adhuc aliud remedium [illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible] lege [illegible] circumcisio [illegible] abrahe [illegible]

[illegible]

ad q̃d remitt[illegible] ea cū signabit[illegible]
ut actu sciente[illegible] [illegible] ut [illegible]
lege nec hui[illegible] [illegible] sacrā[illegible] obli
nos z damnās [illegible] remediū an[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] oportebat [illegible] ad de
[illegible] [illegible]
[illegible] illa [illegible] passione [illegible]
[illegible] sacramenta signabit[illegible] passio[illegible]
[illegible] ad passione[illegible] se volunt[illegible]
[illegible] ad passionē [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] duo [illegible] ad eucha[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] ordo [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] sic [illegible] adpositum [illegible]
et sic [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non requiritur [illegible]
[illegible] passio [illegible]
efficacia [illegible]
[illegible] post [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] nove legis [illegible]
[illegible]
[illegible] passionis [illegible]
[illegible]
[illegible] legalia [illegible]
[illegible] nove legis
[illegible]

[illegible] non fuit [illegible]

[illegible] sola [illegible] ablutione [illegible]
fidei [illegible]
[illegible] opere operato [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
A [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] baptismus iohannis [illegible]
[illegible]
[illegible] est sacramentum alicuius legis
[illegible] baptismus iohannis non erat sacramentum legis nove
[illegible] legis veteris [illegible] augustinus dicit [illegible]
[illegible] fuit datum baptismum [illegible] iohannis
[illegible] veteris legis [illegible] nove
legis [illegible]
[illegible] baptismus iohannis [illegible]
[illegible] ego baptizo [illegible]
[illegible]
[illegible]

n̄ q̄ ab ipso eet [illegible] gr̄a uel ?ferebat. id est bap. fuit [illegible] q̄d est mundi [illegible] q̄uis in eo n̄ ?fert gr̄. Sed dicit
q̄ bap. Iohis fuit ?st. medium inter uet̄is ?noue legis. sic dist̄s ad [illegible] medii
ē q̄ñ inter [illegible] ?fert ?st q̄d n̄ cū
[illegible] uet̄is legis [illegible] ?fert [illegible] cū [illegible] no
ue legis [illegible] [illegible] dicit q̄ bap
Iohis [illegible] cū [illegible] bapt. [illegible] est de-
[illegible] ad bap. [illegible] baptismus
[illegible] sacramentalib. ?ē [illegible]
legis. [illegible] ad [illegible] no
ue legis [illegible] dicit q̄ [illegible] reducitur
ad [illegible] ? bap. Iohis reducitur
ad [illegible] noue legis. sic [illegible] ? [illegible]
[illegible] dicit
q̄ [illegible] ?
[illegible] ?ua-
[illegible] bap. Io. [illegible] est [illegible]
[illegible] ut [illegible]

·i· est Io. baptista ? [illegible] bap. [illegible] re-
missione peccatorum [illegible] peccatorum n̄ fit sine
gr̄a. g̊ bap. ille gr̄am ?tulit. Contra. dicitur q̄ p̄grat
Iohes ad [illegible] peccatis [illegible] n̄ fit sine gr̄a
g̊ ille baptismus gr̄am ?tulit. Contra. Aug. dicit [illegible]
[illegible] Iohes baptizabat aq̄ i remissione ut ab eo
baptizatus i spe remittenda peccata [illegible] re-
missione peccatorum n̄ p̄t ee sine gr̄a. g̊ bap. ille
gr̄am ?ferebat. Contra. bap. Io. [illegible] bap. [illegible]
[illegible] gr̄am ?tulit ut [illegible] g̊ [illegible]
bapt. Io. Contra. [illegible] instituere [illegible]
[illegible] gr̄a sufficiens [illegible] uet̄is legis [illegible]
[illegible] bap. Io. gr̄am n̄ ?tulit [illegible] institutus
fuit. Contra [illegible] bap.
Io. n̄ ?ferebat [illegible] Io. q̄d
baptizauit aq̄ uos aūt baptizabit sp̄u sc̄o ?c. [illegible]
bap. est [illegible] Contra. no ē [illegible]
[illegible] bapt. Io. [illegible]
gr̄a ?fere [illegible] Io. [illegible]
? bapt. Io. gr̄am no ?tulit.

.ij.

[illegible]

[illegible]

x lup(er) principiu(m) sca fides cepit
principiu(m) alterius vite regeneratio
sit nobis sigillu(m) confirmatio illuminatio :

[illegible]

tollet ro illi sal. ¶ p. circumi no mutabit for.
ista n p additione diceret ei · i noie patris et filii et
s. s. ... et ppter h no reputabit baptism. g n
lz adde ul minuere. ¶ ... i illis hec ab ambros.
q fides tota i nullius cord tenent. una s tm noua
fit uera bap. g lz ad h fol libere. ¶ p. act bapti
zandi potest mitti adequate attente. g ut ut lz
adde ubi. i re tiee signis. ut dicat mitto te bap
tizare. ¶ ... ut q no possit fi. interposita q bap
e un act. ubi e i a act q e continu. ut d. in. phi
corp. s interrupte tollet continuitatem bap. g tollet unitatem
ei. g no d, fi aliq interruptio ¶ p. sic addide pat
patris et f. ita et s. ordo. s imensionem uariare
ordo. g corrumpit fol. ¶ ... e q t... ... et u
bi id significant ¶ ... ad p qom. q fol. complectitur
ter media a q ... m. q pficat et ea efficac
aq pducat. ut ut efficac media fol admi. educat
... p mediu complectere aliq m ut p ... io for.
bap ... efficacia ... bap effic. he. et bap m
... e act ablutionis. et io potest i noie patris et
filii et sps s. tanq ... efficacia aq bap efficientia
he. et potest act ... et ... circustat ... f. ... et
recipiens. i h q d ego baptizo te. ¶ ... d. q
... agens signific ... ... q ... ag. ... et io
... ut cum actu ... agens ... f.
... ¶ ad ... d. q. for. ... recipit ... ut
... significatione ... sicut ... et q n ... f
q e ... io ... bap e. ut ... for
q ... requirit ... unius ... nulli possit ¶ ad
d. q ... dns ... no ... for facere
q p ... baptizabit et ... ...
dit ... actu baptizandi. f for ... ... io
... accipi for ... q ... no ...
... ¶ ad ... d. q. p bap ... for ... q i ...
requirit intentio. io oz exprimi ... i ... debat
ad actu illu, ... i ... actus ... ...
... no ... d. q ... act ... efficac
... exaratio ... act baptizandi ... efficac ... ue
bap for ... p tal effica e sacramentali. io oz q ... for
significando actu pbere. ... oz baptizans actu suu
... significare ... i alius actib no requirit. ¶ ad
... d. q ro illa teneret ... q proferre ea significa-
cationem ... q pferre ea effica. ... oz adue
... et ... ut ... ad ...
illa. ... de ... io ... ¶ ad ... d. q
dns ... actu bap ut ... oz q ...
... actu illu ... species.
¶ ad ... d. q aq ... indifferente bap. q bap ...
... ablutio for ... aq ... uiget ...
¶ ad ... d. q actio ... magis ... agenti q ...
... ad agendu ... ... in ...
... aq bap effica ht ... e ...
... io magis ... ...

— i note

— ...

de trinitate que de persone ... Ad ix dicendum quod non competit uocari ... quod faciat notitiam de re ... nomina ... notitiam ... tantum ad hominis de trinitatis professione. Et quia est una fides ... et una confessio fidei ... sic distincte uocare ... significantes ... in nomine ... confessionem exterius interioris fidei. Ad secundum dicendum quod ... sacramenti efficacia ... principaliter ... ad nouum ... nulli licet mutare ... ad id quod est de essentia sacramenti ... alligauit ... mutare ... agens ... aquam est tota efficacia ... [illegible]

[illegible]

T

[illegible]

quod aduocat. Et nos baptizamus ... non ... quod dicit nos baptizamus ... baptizo uos ... baptizat ... dominus ... ad ... in nomine tota trinitas intelligitur ... aduocat ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

libi integ. q̄ sic vel cū fo. ... ad cū
li sa mutet? q̄ n̄ tollit n̄ signū n̄ integrit̃ d
bap. est bap. Sed si sic adp̄ dd q̄ si fiat tal
bap. est bap. ... tē
ta interruptio q̄ interponit̃ i uerbo baptismi. tē
n̄ est una form̃. q̄ iō uisq̄ ... n̄
sufficiet ad bap. sic si diceret ī noīe patris q̄ tūc
pedit longā fabulā. q̄ postea diceret q̄ filii. et ...
fiat interpositū interrupt̃ ... forma
interposito. ut si diceret ī noīe patris ... aut
silentiū aut tussis. aut alīc hīs. ad i uerbo nō
destruunt. ... form̃
... una ...
... q̄ ... d...
dicit si sit talis ordo q̄ mutet intellectū. n̄ fiet
bap. ut si diceret ī noīe patris baptizo te q̄ filii q̄
sps̄. s. Si aūt n̄ mutet intellectū. est bap. ut si
diceret ī noīe patris q̄ fi. q̄ sps̄. s. baptizo te. Illud ...
dicit q̄ aliquis mutet ordo ... n̄ ...
mutat q̄ iō est bap. ... trinitatis ...
... q̄ ordo ... una ...
una ... q̄ ... ipā ... pseuerat ...
dicit ... ordinē pferendo.

Post hoc pōnitur ut q̄ bap. ... ī aq̄. Ex
... effectum ...
... ī isto ...
... ut q̄ ... fiat bap. in aq̄
... dicit ... bap. ... illuminat̃ q̄ ...
... dicit ... regnat̃ ...
... lucet ...
... significat ...
... significat ... bap. ... fit ... ī aq̄
ī aqua. Cap. ... bap. ... un̄ ...
... ī ...
... ut ...
... pictum ... p̄ ...
aq̄ pictum ... bap. ... ī aqua
Cap. ... bap. ... Cap. ...
... bap. ... fit ... Cap. ...
... ablutiā ...
bap. ablutiōe peccatoꝝ ...
... Cap. ...
... Cap. ...
... medici ...
... bap. ...
... q̄ ... bap. ...
Cap. ... bap. ... medici ...
... medici ...
... bap.
... Cap. ...
... fluxisse
aq̄. q̄ sic patet ...

non incidit. ergo non dicitur in aqua simplici fit baptismus. ¶ Item puri... [illegible]

[illegible]

... aqua ... operetur ... et non operetur baptismus ... [illegible]

[illegible]

quod dicit quod diversis rationibus illa aqua dedit vim regenerativam in tota specie aque [illegible] baptismi. Ad quintum dicendum quod si baptizatur aliquis in mari sola illa aqua [illegible] ad baptismum [illegible] vel [illegible] et non totum mare. Ad sextum dicendum quod si aqua paludis esset adeo [illegible] quod recederet a veritate aque non esset ibi baptismus. Sed si esset lutum [illegible] aliquis esset baptismus quia adhuc species aque manet.

Deinde queritur de tertio. Videtur quod immersio sit de necessitate baptismi quia per baptismum consignamur sepulture Christi ut dicitur Ro. vi [illegible]

[illegible]

[illegible] baptismi celebrari. Ad tertium dicendum [illegible]

[illegible]

fiet. ergo habuit maiorem efficaciam quam baptismus. et ita non
debuit post eam baptismus institui ¶ Sed contra. perfectum debet im-
perfecto succedere. Sed baptismus est perfectior circumcisione. quia
dorem. ergo debuit post circumcisionem institui ¶ Ulte-
rius quod fuit ante passionem institutus. quia dicit tantum
[illegible] sunt in regeneratione consulit aquas. Sed hic fuit
ante passionem in baptismo suo. ergo ante passionem institutus
fuit ¶ Item Io. iii. dicit. nisi quis renatus fuerit ex aqua
et spiritu sancto et cetera. Sed hoc fuit ante passionem. ergo baptismus ante
passionem fuit institutus ¶ Sed contra. causa non precedit
effectum. Sed baptismus habet efficaciam a passione Christi. ergo non de-
buit ante passionem institui ¶ Item. baptismus non fuit sine forma
sua. Sed forma fuit instituta post passionem. Matthei ultimo.
ergo et baptismus ¶ Ulterius videtur quod statim in sua institutione fuit
obligatorius. quia dicit Io. iii. in principio institutionis. nisi quis re-
natus fuerit et cetera. quod obligationem importat. ergo statim obli-
gatorius fuit ¶ Item. illud tempus noue legis est per
modum precepti. Sed preceptum statim est obligatorium. ergo sta-
tim illud baptismus obligabat ¶ Sed contra. non idem est simul ne-
cessaria duo remedia. Sed ante passionem consummatam
baptismi homines obligabantur adhuc ad circumcisionem. que ad idem
ordinatur cum baptismo. ergo non obligabantur ad baptismum ¶ Res-
pondeo dicendum [illegible]
successione [illegible]
evidentia [illegible] baptismus post circumcisionem in-
stituitur. quia circumcisio significabat tantum remotionem pec-
cati [illegible] non est remouendum. Sed collationem gratie
cuius effectum aqua significat. scilicet mentis illuminationem. et hoc de-
bet dari. et propter hoc significat ablutionem [illegible] est
perfectior quam [illegible] non erat de
circumcisione ¶ Ad primum ergo dicendum quod quamuis circumcisio auferret cul-
pam sicut baptismus. non tamen conferebat tantam plenitudinem gratie. sicut baptismus.
nec tantum diminuebat fomitem. et ideo oportuit baptismum succe-
dere. in nouitate enim non sola consistit in remotione culpe sed in
collatione gratie ¶ Ad secundum dicendum quod ille significationes sunt tantum non
[illegible] et ideo [illegible] non adaptantur ¶ Ad tertium dicendum quod
j in baptismo fuit baptismus institutus. Sed fuit eius primus institutor quando
Christus in baptismo [illegible] regeneratione consulit aquas. et
ij [illegible] fuit forma significata per [illegible]
[illegible] apparuit in uoce. filius in carne. spiritus sanctus
iij in columba. Sed sicut [illegible] baptismus [illegible] fuit quando
iiij [illegible] sunt [illegible] necessitas eius fuit declarata
v Io. iii. ubi dicitur. nisi quis renatus fuerit et cetera. Usus eius fuit
[illegible] discipulos [illegible] et baptizandi
vj ut patet Io. x. Sed efficacia habuit a passione [illegible]
vij ultime efficacie [illegible] et cetera. Sed [illegible]
[illegible] preceptum fuit Matthei ultimo. ubi dicitur euntes
docete omnes gentes et cetera. Et per hoc patet solutio ad omnia
[illegible] quod [illegible] non fuit institutus [illegible] passi-
onem [illegible] baptizauit. sicut [illegible] fuit [illegible]
ta ¶ Ad [illegible] dicendum quod ante passionem nullus obligabatur
ad baptismum. quia non erat [illegible] ad obligandum. Sed adhuc
circumcisio. Sed post passionem obligatorius fuit [illegible]

[illegible] adultos quando [illegible] plures peruenire.
Et per hoc patet solutio ad obiecta. dicitur enim Io. iii. magis per modum
obligationis [illegible] nec precepte [illegible]
sit [illegible]. baptismus dicitur [illegible] et cetera. dicendum est quod baptismus
[illegible] idem quod [illegible] duo dicit
[illegible] quod significat aquam. et quod fit lotio [illegible]
[illegible] alio modo lotio quod significat [illegible]. baptismus enim pro
significatione [illegible] dicitur lauacrum. Unde dicitur ad Titum iii. per la-
uacrum regenerationis et cetera. et pro significatione ablutionis.
[illegible] baptismum [illegible] ablutionem
et [illegible] diffiniunt baptismum [illegible] ad [illegible]
[illegible] ablutionem [illegible]. Sed hec diffinitio est magis
[illegible] non significat [illegible] causam [illegible]
est ablutio. Unde est hec [illegible] et cetera. quod sic [illegible]
[illegible] sic data. dicendum est supra dist. j. Unde [illegible]
et cetera. hic est intelligendum [illegible] sicut [illegible] baptis-
[illegible] magister [illegible] celebratur [illegible]
et cetera. [illegible] baptismus. [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] baptismus [illegible]
est [illegible] regeneratione [illegible]
[illegible] saluatoris. sicut est [illegible]
[illegible]. Solutio [illegible] et cetera
[illegible] dicendum est supra dist. j. [illegible] regnum [illegible]
[illegible] non est [illegible]
[illegible] humano genere. ab [illegible] celi [illegible]
[illegible] est per passionem Christi. ut dicendum est in [illegible]
Hic dicitur etiam aliquis suscipere [illegible] et cetera. postquam determinauit
[illegible] de baptismo [illegible]
[illegible] effectu baptismi [illegible]
[illegible] effectu baptismi [illegible] adultos [illegible]
[illegible] ad paruulos. ibi. [illegible] si paruuli et cetera. [illegible]
[illegible] quod [illegible] recipiunt [illegible]
[illegible] recipiunt [illegible] non [illegible] sine fide acce-
dunt et cetera. [illegible] accipiunt [illegible] non [illegible]
[illegible] ut supra posuimus et cetera [illegible] duo facit [illegible]
[illegible] ibi. [illegible] Augustinus et cetera.
[illegible] duo facit. [illegible] Augustinus [illegible]
tamen ut supradiximus [illegible]
[illegible] et cetera [illegible] recipiunt [illegible]
[illegible] suscipiunt [illegible]
[illegible] et cetera. [illegible] duo facit [illegible]
[illegible] excludit errorem. ibi. [illegible] dicit Augustinus. [illegible]
[illegible] duo facit. [illegible] ibi. [illegible] ut obuiaret et cetera. [illegible] duo facit
[illegible] baptizati [illegible] recipiunt [illegible]
[illegible] fide [illegible] ibi
[illegible] passio et cetera. [illegible] dicit Augustinus et cetera. [illegible] excludit erro-
rem dicentium non posse aliquem saluari per fidem [illegible]
sine baptismo. Et circa hoc duo facit [illegible]
adultos [illegible] ad paruulos. [illegible] non
sufficit et cetera. Solutio [illegible] et cetera. [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] suscepit. Et circa hoc duo facit [illegible]

esset bap i eis. pro signo l si q caract
&c. Ist e t(er)ti(us) q(uesti)o. p(ri)o v(idetur) q(uod) co(n)ferat q(uod) e i bap
tis(m)o & res. s(cilicet) v(idetur) caracte(r). Sc(un)do v(idetur) q(uod) co(n)ferat res
tm. s(cilicet) effcus ul(tim)ad bap. T(er)tio v(idetur) sub q(ui)b(us) respectib(us)
alteru(m) ul uniq(ue): q(uod) v(idetur) co(n)ferri q(uo)d e sac(ra)m(en)tu(m). i(m)pre-
dca q. de(n)d(um) e. C(irc)a p(rimu)m q(ueru)ntur .iiij. p(rim)o an sit
caract(er). Sc(un)do q(ui)d sit. T(er)tio i(n) q(u)o sit. Q(uar)to
a quo sit.
Ad p(rimu)m sic p(ro)cedit(ur) uidet(ur) q(uod) caract(er) no(n) sit in a(n)i(m)a
q(ui)a ut ip(s)e ceti ph(ilosoph)us d(icit). o(mn)e q(uo)d e i(n) a(n)i(m)a e po(tentia)
ul passio. ul h(ab)it(us). S(ed) caract(er) n(on) e po(tentia). q(ui)a po(tentie)
o(mn)ib(us) ho(min)ib(us) co(mmun)es su(n)t. caract(er) a(ute)m no(n) o(mn)ib(us) su(n)t.
difficultat(em) sig(nu)m sit ip(s)i n(on) offe(n)dit. Et si
p(er) sit a(n)i(m)a n(on) e(st) caract(er). n(on) ite(m) e passio
q(ui)a passio(n)es a(n)i(m)e (con)tingu(n)t cu(m) aliq(ua) tra(n)smutatio(n)e
corp(or)is. ut d(icitu)r i(n) .iij. ceti. & p(ro)pt(er) h(oc) adsp(ir)itu(m)
p(er)tine(n)t ut d(icitu)r i(n) .vij. ph(ysicorum). n(on) ite(m) e h(ab)it(us) q(ui)a
h(ab)it(us) ordi(n)at(ur) ad agend(um). ut p(atet) p(er) diffi(nitionem) qua
h(ab)it(us) e q(uo) q(ui)s agit. ... g(ratia) caract(er)
n(on) e aliq(ui)d i(n) a(n)i(m)a. ¶ P(reterea) o(mn)e q(uo)d reducit(ur) ad aliq(uo)d
gen(us) entis. S(ed) caract(er) n(on) u(idetu)r posse reduci
ad aliq(uo)d gen(us) entis n(ec) forte ad q(uo)d (con)ciliat
aut ee no(n) p(otes)t cu(m) similia s(un)t .. n(on) (con)ti-
neat. no(n) e(st) h(ab)it(us) ut p(ro)batu(m) e. n(on) disp(ositio)
cu(m) no(n) sit facil(iter) mobil(is). imo o(mn)i(n)o i(n)del(ebilis). nec
.. ut p(ro)batu(m) e. n(on) ip(s)a q(ui)a te(r)tia
d(icitu)r caract(er) i(m)p(ri)mit(ur) mag(is) ob(ie)cit q(uod) ...
n(on) ite(m) e passio ut p(ro)batu(m) e. n(on) passi(bilis) q(ua)litas
cu(m) no(n) sit nat(ur)al(is) aliq(ua) passio(n)e s(ens)ui i(n)fe(re)ns. n(on)
(com)passio(n)e aliq(ua) i(n)valescat. n(on) ite(m) e for(m)a & circa
a(liquid) (con)stans figu(r)a q(ui)a figu(r)a e(st) .. quantitatib(us)
a(n)i(m)a a(ute)m n(on) h(abe)t q(uantita)tem. g(ratia) caract(er) n(on) e. ¶ P(reterea)
si(mi)li(ter) i(n) eod(em) gen(er)e. S(ed) ca q(uod) (Christ)o (com)petit sub (ra)tione
hu(ius) q(uod) ad dyabolu(m) p(er)tine(n)t. cu(m) g(ratia) caract(er) be-
stie d(icitu)r ut d(icitu)r apoc. xiiij. n(on) ad sit (Christ)i p(ro)p(ri)e mo-
tale: ut q(ui)a sup(er) ... g(ratia) n(on) op(or)tet i(n)
a(n)i(m)a aliq(ue)m caracter(em) po(ne)re. ¶ P(reterea) cu(m) q(ua)l(ita)s sit i(n) sac(ra)m(en)tis
noue legis ordinant(ur) ad eod(em) g(rati)a(m). S(ed) ca-
ract(er) n(on) u(idetu)r g(rati)a(m) facte posse. q(ui) m(u)lti caract(er)
tez h(abe)n(t) .. q(ui) g(rati)a car(en)t. g(ratia) no(n) u(idetu)r i(n) ..
aliq(uo)s caract(er) i(m)p(ri)mi. ¶ S(ed) dicit(ur) p(ro)pt(er) disp(ositi)o(n)e(m) ad
g(rati)a(m). .. c(on)t(ra) i(n)stituit n(on) req(ui)rit ill(am) disp(ositi)o(n)e(m)
... Cu(m) g(ratia) g(rati)a sit ab agere i(n)stituto ..
.. ut q(ui)d n(on) op(or)teat caracter(em) d(ari) i(n) sac(ra)m(en)tis
ad disponend(um) ad g(rati)a(m). ¶ S(ed) (contra) e q(uo)d Da(mascenus) ...
dic(it) bap(tis)m(u)s p(er)it sigillu(m). S(ed) sigillu(m) i(m)p(ri)mit(ur)
i(n) aliq(ui)b(us). e(st) caract(er) q(uod) g(ratia) i(n) sac(ra)m(en)tis caract(er) i(m)pri-
mit(ur). ¶ P(reterea) u(bi)c(umque) e(st) aliq(ua) distinctio (con)petit
ee aliq(ue)m caracter(em) disti(n)guente(m). S(ed) p(er) sa(cra)m(en)ta
fit distinctio fideliu(m) cu(m) i(n)fidelib(us). & (con)fidentib(us)
i(n)ui(ce)m. g(ratia) (con)petit i(n) sac(ra)m(en)tis caract(er) dari. ¶ P(reterea) p(er) s(ac)ra(men)ta
(con)figurat(ur) (Christ)o q(ui)a ab eo s(acramen)ta efficac(iam) h(abe)nt & ...
sig(nu)m ..it. S(ed) (con)figuratio fit p(er) caracter(em). ...

tatis. g(ratia) i(n) s(acramen)tis (con)petit ee caract(er). ¶ R(espondeo) d(icendum)
q(uod) caracter(e) i(n) s(acra)m(en)tis quid(am) i(m)p(ri)mu(n)t o(mn)es moder-
ni (con)stitue(n)t. S(ed) i(n) m(od)o po(nen)di ip(su)m i(n) a(n)i(m)a
p(ar)ti(m) differu(n)t & p(ar)ti(m) (con)ueniu(n)t. (con)ueniu(n)t i(n) h(oc) q(uod) o(mn)es
dic(u)nt p(er) caracter(em) i(m)p(ri)mi ... ¶ g(ratia)
c(ausa) caracter(is) sig(nu)m disti(n)ctiu(m) & (con)figuratiu(m) ... i(nter)
q(uo) e(st) sig(nu)m i(m)p(ri)mit(ur) relat(io) ad ... i(nter)
e distinctiu(m). i(m)p(ri)mit(ur) relat(io) ad ea a q(ui)b(us) disti(n)-
guit(ur). i(nter) a(ute)m e (con)figurat(i)u(m) i(m)p(ri)mit(ur) relat(io)
ad ea q(ui)b(us) assi(mi)lat(ur). Differu(n)t a(ute)m i(n) h(oc) q(uod) q(ui)da(m) po(n)u(n)t
illas relat(io)nes no(n) fu(n)dari i(n) a(n)i(m)a aliq(uo)
m(od)o. s(ed) i(m)media(te) i(n) a(n)i(m)a fu(n)dari illas rela(tio)-
nes. h(ec) a(ute)m ee no(n) p(otes)t. q(ui)a sig(nu)m p(ro)p(ter) ..
.. ul' m(u)ltitu(do) i(m)pl(ic)at. ... i(n)g(ressio)-
ne(m) uenire. S(ed) ... disti(n)guu(n)tur ab alio
q(uo)d p(er) s(e) aliq(ui)d. S(ed) ... uniu(s)
(con)cludit fu(n)dam(en)tu(m). ut d(icitu)r i(n) .v. meth(aphysice). Un(de) p(atet)
q(uod) (con)pl(ur)es aliq(ue) relatio(n)es q(uas) i(m)p(ri)mat caract(er) re-
quirit aliq(ui)d ... (con)stitutu(m). Et cu(m) n(on) sit ..
.. q(ui)a .. i(n) sac(ra)m(en)tis n(on) dat(ur). relinq(ui)t(ur) q(uod)
.. (con)stitutu(m) sit q(ua)litas q(ua)d(am). cu(m) unitas
(con)figuracio(n)is ... fiat. Et id q(ua)dam dic(u)nt q(uod)
no(n) e aliq(uo)d nisi (con)tent(um) q(ua)litatis. dicentes illu(d)
.. ip(s)o .. formalit(er) ... i(n) q(uo) ...
q(ua)litatis m(od)i. S(ed) h(oc) e(st) ... q(ui)a q(ua)lis
sit aliq(uo) m(od)o q(ua)litat(is) .. o(mn)es reducu(n)t(ur) ad aliq(ua)s
sp(eci)es. ¶ Et id dic(u)nt alii q(uod) e(st) i(n) t(er)tia sp(eci)e q(ua)lita-
tis. q(ui)a ip(s)a (con)figuratio q(uam) caract(er) suo no(m)i(n)e exp(ri)-
mit. i(m)portat i(n)ntatu(m) fig(ur)e. q(ue) e(st) i(n) q(ua)rta sp(eci)e
q(ua)litatis. Et q(ua)dam h(an)c figura(m) ee cruce(m) (Christi)
S(ed) h(oc) n(on) p(otes)t stare. q(ui)a a(ute)m fig(ur)a p(ro)p(ri)e accip(itur)
a(ut) methaf(or)ice. S(ed) p(ro)p(ri)e accip(itur) sic i(m)portat t(er)mi-
natio(n)e(m) q(ua)ntitatis dimensiue q(uo)d (con)stat i(n) a(n)i(m)a no(n)
ee. S(ed) a(ute)m methaf(or)ice d(icitu)r. tu(n)c oz q(uod) metha-
ph(or)a reducat(ur) ad p(ro)p(ri)etat(em) q(ui)a res n(on) ponit(ur) i(n) ge-
nere p(er) id q(uod) de ea methaf(or)ice d(icitu)r. sic n(on) d(icitu)r q(uod)
appl(ica)t(ur) i(n) g(e)n(er)e q(ua)litatis. q(ui)a d(icitu)r d(eu)s e ignis. l(u)x. .iij. lux
uos estis m(u)ndi. n(on) potuit eod(em) i(n) q(ua)rta sp(eci)e q(ua)-
litatis nota(r)i q(ui)a sic i(n) a(n)i(m)a h(abe)t p(ro)p(ri)e. Un(de)
caract(er) v(idetur) q(uo) loq(u)i n(on) p(otes)t sup(er) q(ua)litat(is) t(er)tia
sp(eci)e. ¶ Et id q(ua)dam dic(u)nt q(uod) e(st) i(n) t(er)tia sp(eci)e. ..
s(ecundu)m sp(iritu)m i(n)fert q(ua)da(m) ... passio(n)e(m). ..
... ornat & decorat. S(ed) h(oc) ite(m) n(on) p(otes)t
stare. q(ui)a sic p(ro)bat p(hilosoph)us i(n) .vij. ph(ysicorum). i(n) t(er)tia sp(eci)e
q(ua)litatis n(on) e n(isi) i(n) s(e)n(s)itiua p(ar)te a(n)i(m)e. caract(er) a(ute)m
i(n) nullo p(otes)t i(n) hac p(ar)te a(n)i(m)e. s(ed) i(n) i(n)tellectiua. Et p(ro)p(ter)
i(n)de q(ua)litatis h(abe)nt s(e) ordi(n)e(m) ad aliq(ua) tra(n)smuta-
tio(n)em corp(or)is. ul' q(ui)a i(n)fert .. aliq(ua)nt(u)m tra(n)smu-
tatio(n)e(m) c(or)p(or)is.
¶ Et id alii dic(u)nt q(uod) e(st) i(n) sp(eci)e p(ri)ma q(ua)litatis & e(st) p(er)
mediu(m) i(nter) disp(ositi)o(n)e(m) & h(abit)u(m). .. ei e(st) diffi-
cil' mo(bilis). (con)ue(n)it cu(m) h(ab)itu. i(n) q(uantu)m a(ute)m n(on) e(st) ult(im)a p(er)fec(tio)
s(ed) ad (con)uenie(n)s disponit q(ua) disp(ositi)o(n)e (con)uenit. S(ed) h(oc)
n(on) p(otes)t stare q(ui)a s(ecundu)m ph(ilosoph)um i(n) .ij. ceti. h(abi)t(us) e(st)

dum quia similiter signo suo fideles ab infidelibus discernunt et similiter non quo ad ministros. ergo istud signum distinctionis caracter non est. Preterea hoc non consignatur... [illegible] ... per virginitatem et similitudinem ... consignato est per naturam sed per gratiam ergo caracter nullo modo consignat. Preterea caritas est excellentior quam fides ... [illegible] ... non alius dicitur ergo non fidei. Preterea quod distinguit sufficit ... [illegible] ... sed fides infidelium ... est. ergo sufficit fideles ab infidelibus distinguit et ideo non oportet quod per caracterem distinguantur. Hec dicimus ... [illegible] ... illa distinctio numquam ... [illegible] ... dentia. Et sic dicitur. Caracter est signum ... [illegible] ... et sacre ordinationis fidelium datum a ... [illegible] ... Et tangit ... caracter ... signum ... [illegible] ...

[illegible]

... dicitur quod caracter non est signum ... [illegible] ... distinctionis nota ... [illegible] ... ad distinctionem ... [illegible] ... ipsi homini ... suscipit ... accipit ... alios homines ... admittitur ... ad spirituales actiones ... [illegible] ... et sic accidit ... [illegible] ... ut augustinus dicit ... [illegible] ... fides sufficit distinguit fideles ab infidelibus ... [illegible] ... caracter ... [illegible]

8

p. aut e [illegible] ca[illegible] [illegible] [illegible] p[illegible]
no 7 uigilia. Et actio spui ad [illegible]
caract e p [illegible] po. s. q[illegible] [illegible] 7 [illegible]
7 itellca g caract e i [illegible] po. sic spu
[illegible] unu actus no e i [illegible] [illegible]
[illegible] i uno [illegible] i [illegible] un caract. g n e
i [illegible] po. [illegible] ut q sit mag in
affectiua q i cogitiua. q caract disponit ad
gra. Et gra mag respic affectiua. g 7 ca
ract. [illegible] p. caract e ad assiland nos d[illegible]
Et [illegible] mag [illegible] [illegible] 7 [illegible]
[illegible] g caract e i affectiua. [illegible] [illegible]
caracte lumi [illegible] Et lum itellig[illegible]
[illegible] q affectiue. g [illegible] [illegible]
ut q caract n i deleb[illegible] [illegible] po cu me
[illegible] ei [illegible] [illegible] 7 [illegible]. Et gra
e ab ead ca 7 i ead [illegible] cu caracte. g
cu gra [illegible] possit 7 caract [illegible] [illegible]
[illegible] p. cu uenit q [illegible] e [illegible]
[illegible] [illegible] e. [illegible] Et caract e ex
pte. [illegible] ei ad distinguend [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
caract [illegible] [illegible] e [illegible] Et [illegible] si
caract [illegible] [illegible] p [illegible] [illegible]. Et p
culpa [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] n [illegible]
e ut [illegible] caracte [illegible]. g caract
e i delebil. [illegible] ut [illegible] [illegible] caract
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et [illegible] [illegible] [illegible]
g [illegible] [illegible] caracte. [illegible] p. n q e [illegible]
[illegible] q ad [illegible] [illegible] e. Et caract
[illegible] 7 [illegible] [illegible] i q e. g caract
e [illegible] [illegible] caract e [illegible]
[illegible] ad [illegible]. Et [illegible] ad q
[illegible] e 7 q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ei [illegible] [illegible]. g no [illegible] caracte[illegible]
[illegible] ad [illegible] q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. sic [illegible] [illegible] [illegible] sic
[illegible] [illegible] e [illegible] [illegible]
[illegible]

e i [illegible] po. aut [illegible] q sit i una p[illegible] p p
[illegible] respiciat alias. [illegible] illa i qua [illegible] e
sic electio e i itellcu 7 [illegible] 7 [illegible] in
appetitu [illegible]. ut p[illegible] p [illegible] i eth. [illegible]
nullu actus [illegible] ee i [illegible] po [illegible] [illegible]
[illegible] una respiciat p [illegible] 7 alias [illegible]
[illegible] g [illegible] q ad una [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ordie ad [illegible]. ut i [illegible]
[illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] aliq [illegible] [illegible]
ad alias. [illegible] q [illegible] ad una [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. i illa [illegible] e [illegible]. una [illegible]
[illegible] mouens 7 [illegible] alias i obsequiu [illegible]. 7
[illegible] i [illegible] [illegible] 7 [illegible] 7 [illegible] ex
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] e i itellectiua pte. sic i [illegible] 7 [illegible] e [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] itellectiua
7 [illegible] [illegible] q 7 [illegible] itellect pte [illegible]
[illegible] [illegible] q [illegible] bonu 7 malu [illegible]
[illegible] respic [illegible] [illegible] e i itellectiua pte
[illegible] g [illegible] gra [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bonu ul malo [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mag e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible]
[illegible] respiciat [illegible] [illegible] mag [illegible]
[illegible] [illegible] q affectiue [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] caracteris e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mag [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ul oleu ul [illegible]
[illegible]

[illegible]

fidelium a ceteris distinguitur et deputatur ad actionem celestis regis. caracter impressus perficitur et sic caracter ad alios actus. sic ultimo et dicitur in diaconatus et maiorum. scilicet hec est per actus potestatem in ordine imprimentis caracteres qui recipientes diaponeos et in nobis est in ordinem ad aliquem finem. quia ipse per intentionem accidunt ad aliquem ordinem adsequendum. unde dicitur quia non ordinatum reli quod eligens aliquid bonum. scilicet quod apparet iustus est diaconus. et tantum in illis neglegentia. Ad secundum quoniam dicitur quod quando dicitur quod est nobis bonum caracteres baptismi. quia aliquis non accipit. bonum autem caracterem ordinis et postmodum quia ad quandam eminentie statum. et melius est iudicium quod nullum caracterem bonum quia ipse bonum post plures in clericos. que ei intituntur et eis efficaciter probes. unde sic probat et inducit effectum sacramenti ... Ad tertium dicendum quod ... ipse fuit sacerdos. qui sacerdotium instituit et ideo ei ante hec caracteres. sed illis quod sacerdotium aliud recipit ut per caracterem prima sacerdotii consequentia. Ad quartum dicendum quod est perfectionis in nobis. quod non esset perfectionis ... gratia adoptionis. et filii et caractere qui ponitur in eo per spiritum sanctum. et ab alio ordinati.

Deinde sic procedit. videtur quod in sola lege nove legis caracter imprimatur. Caracteris enim officium est ... distinguere. sed fideles veteris legis per circumcisionem ... distinguebantur ... ergo per fideles nove legis tantum caracter imprimitur. Item ... fideles nove legis distinguuntur ... veteris legis ... ergo ... caracter imprimebatur ... Item ... baptismo ... baptizabantur. ergo ... veteris legis caracter imprimitur. Contra ... omnia sacramenta nove legis ... imprimat ... caracter ... et ... per ... nove legis imprimitur ... sic distinctionis ... caracter imprimatur. Respondeo dicendum quod ... nove legis ... caracter ... Ad primum ergo dicendum quod ... baptismus Iohannis ... caracterem imprimit ... baptismus fluminis ... martirium ... baptismus ... flaminis ... baptismus Iohannis ... caracteres. alias baptismus Iohannis

tere in pueris. quod esse non potest cum baptismus aliorum baptizandis. ut supradictum est. ergo non baptismus fluminis caracterem imprimit. Item ... quia caracteris ... ille ... accepit in baptismo debet. Videtur ut quod caracter sic sic ad eis ... a solo filio. caracter enim est ... sicut ... ut supra dictum est. ergo caracter ... a solo filio caracter imprimitur. Item ... caracter ... ad ... filii ... filiationis ... adultus ... ergo caracter est tantum a filio. Item ... caracteris ... ergo ... a solo filio. Contra ... caracter ... a solo filio ... quod ... caracter sic dicitur ... per spiritum ... adque ... aliquibus ... caracter ... ab spiritu sancto ... caracter ... seu ... seu per spiritum ... quod ... caracter ... nove legis ... imprimatur ... actiones ... illa ... quod ... Ad primum ergo dicendum quod actiones spiritus ... caracter ... ad illas actiones ... nove legis ... caracter imprimitur ... Ad secundum dicendum quod ... veteris legis ... actiones ... nove legis ... baptismus ... penitentie ... spiritus sancti ... caracter ... sacerdotes ... ordinis ... principales ad ... spiritus ... caracter ... nove legis ... Ad tertium dicendum quod ... caracter ... ut ... sigillatur ... Ad quartum dicendum quod ... distinguatur ... delebilis ... Ad ... quod ... spiritus ... effectus ... spiritualium actionum

iiij

[illegible] ... bap' actu [illegible] ... bap' [illegible] ... effici[illegible] ... ad [illegible] ... absolute [illegible] ... accipit [illegible] ... celestis n' ad [illegible] ... adultis [illegible] ... passio [illegible] ... passionis [illegible]

[illegible]

bap' n' [illegible] ... recipiunt esse [illegible] ... remissio culpe esse in bap' ... gratia ... fidei [illegible] ... equalis [illegible] ad bap' [illegible] ... gratia [illegible] ... puer [illegible] ... finale [illegible] baptisme [illegible] ... gratia baptismalis [illegible] ... puer [illegible] ... gratia baptismalis [illegible] ... adulti [illegible] ... esse [illegible] bap' [illegible] ... pena [illegible]

[illegible]

[illegible] reprobi. [illegible] quia [illegible] illud. [illegible] non [illegible] ex pro [illegible] non est [illegible] q. [illegible] accepta [illegible] ad bonum. [illegible] adpetit [illegible] post [illegible] accipiunt [illegible] et [illegible] perficiunt et [illegible] non [illegible] in bapt. [illegible] recipientes bapt. et [illegible] et alios [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] recipiunt [illegible] non [illegible] [illegible] recipiunt [illegible].

Ad [illegible] ut [illegible] pueri [illegible] et baptizati [illegible] [illegible] ad bapt. [illegible] non possunt [illegible] non possunt ad [illegible] cognitione. [illegible] pueri non possunt suscipere [illegible] bapt. [illegible] obligo [illegible] non [illegible] [illegible] pueri [illegible] bapt. [illegible] non [illegible] [illegible] bapt. [illegible] pueri non [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] ad bapt. [illegible] pueri [illegible] possunt [illegible] ad bapt. [illegible] bapt. [illegible] et [illegible] [illegible] pueri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis afficitur [illegible] ad ea [illegible] ab alio accepit [illegible] [illegible] [illegible] ab aliis accepit [illegible] pueri [illegible] baptizati ab aliis [illegible] bapt. adulti [illegible] bapt. [illegible] magis afficitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible] [illegible] bapt. est medicina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malum [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] [illegible] et impedit actum [illegible] et sic [illegible] suscepti [illegible] peccati [illegible]

[illegible] [illegible] bapt. [illegible] ad [illegible] peccati [illegible] adultos [illegible] bapt. dari non [illegible] adultos [illegible] bapt. non [illegible] et actuale peccatum [illegible] actuale [illegible] [illegible] bap. adultis [illegible] bapt. dari non [illegible] nulli [illegible] [illegible] bapt. dari non [illegible] [illegible] bapt. non dari [illegible] [illegible] bapt. dari non [illegible] [illegible] Aug. [illegible] baptizare [illegible] bapt. efficacia [illegible] [illegible] [illegible] bapt. dari [illegible] [illegible] baptizari [illegible] [illegible] [illegible] Aug. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bapt. [illegible] [illegible] [illegible] bapt. [illegible] pueri [illegible] non [illegible] [illegible] bapt. suscipiunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obligo [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptizare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nec fictus est in uita aliqua uel alicuius [illegible] [illegible] [illegible]
p° g° dicitur quod [illegible] suscepit baptismum. quia ipsum [illegible] uel
[illegible]. Si autem ad doctorem uel sacerdotem [illegible]
[illegible] uitam saluari [illegible]
[illegible]. quod competit ei in doctore uel sacerdote
[illegible] non habuit. non est ille. [illegible] baptismus
[illegible]. ut alibi uidetur. [illegible] dicitur quod in baptismo
[illegible] gratiam confert. et peccata tollit [illegible]
[illegible] impediente [illegible]. et ideo [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] suscepit [illegible] peccata [illegible] tollit. [illegible]
[illegible] et ad [illegible] baptismi [illegible]
[illegible]. et ideo [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] baptismus in
[illegible] uite [illegible] [illegible]
[illegible] sua [illegible]. [illegible] dicitur quod [illegible] [illegible]
non est [illegible] baptismus [illegible] dono. [illegible]
paupertatis [illegible] non [illegible]
[illegible] paupertate [illegible] magis [illegible]
paupertatem fugiat. [illegible] autem peccati cum gratia
uel [illegible] reliquam [illegible] in claritas in
[illegible]. ut [illegible] [illegible] et ideo non est [illegible]
de [illegible] peccatis et gratie uel [illegible]. [illegible]

.j. [illegible] dicitur quod de [illegible] distinguendum est. [illegible]
[illegible] [illegible] baptismus [illegible]
aliquid [illegible] [illegible] uel [illegible]

.ij. [illegible] [illegible] autem anima [illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible]. [illegible] dicitur quod si [illegible] anima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] baptismus suscepit [illegible] [illegible] baptismi. et
baptismus [illegible] suscepit et [illegible] et si [illegible] actu de-
baptismi [illegible] baptizatus [illegible]. [illegible]
[illegible] recepit [illegible] nec [illegible]
[illegible] dicitur quod sic in adulto [illegible] uitam [illegible]
[illegible] [illegible] baptismi suscipiendum [illegible]
[illegible] impediat. [illegible]
[illegible] dicitur quod [illegible]
[illegible] baptismus [illegible] suscipit [illegible] impedimento [illegible]
[illegible] ille autem [illegible] non habet
[illegible] et non [illegible] magis [illegible] [illegible] et
non [illegible] effectum baptismi non impedit. [illegible]
[illegible] dicitur quod [illegible] baptismum
[illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible]
[illegible] anima [illegible] [illegible]

.j. Ad primum ergo sic patet [illegible] quod nulla in dispositio uoluntatis [illegible]

.ij. possit effectum baptismi impedire. [illegible] sicut magis [illegible] quam ea quam [illegible]
[illegible] peccatum est peccatum [illegible] quod baptismus effectum non

.iij. impedit. Ergo [illegible] aliquid in dispositione [illegible] in suo ef-
fectu impedire potest. [illegible] dispositio in-
non impedit effectum [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] alia [illegible] [illegible]

ut augustinus dicit. [illegible] [illegible] indispositione [illegible]
g° non [illegible] [illegible] [illegible] uoluntatis effectus baptismi
totaliter tollit. [illegible] baptismus sicut alia sacramenta [illegible]
in [illegible] alicui [illegible] salutem et uoluntatem in
[illegible] [illegible] per gratiam [illegible] g° et baptismi [illegible]
dispositione [illegible] magis tollit. [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] [illegible] quod gratia [illegible]
non [illegible] nisi sola fides et [illegible]
[illegible] tollit [illegible] [illegible] adequata [illegible]
[illegible] ad baptismum ut in dispositione uoluntatis tollatur. [illegible]
augustinus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] ut qui habet uoluntatem indispositam [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ad baptismum [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] augustinus [illegible] quod sicut est [illegible]
[illegible] [illegible] baptismus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] impediment baptis-
mi. g° fictio non magis [illegible] impedimentum baptis- ÷ [illegible]
mi [illegible] impedimentum baptismi non [illegible]. [illegible]
aliquis [illegible] fictus est [illegible] indicio
[illegible] peccato mortali. talis autem non habet im-
pedimentum baptismi. g° impedimentum baptismi non [illegible] fic-
tio. [illegible] augustinus [illegible] [illegible]
celebrare. [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] suscipere. g° talis fictio non est impedi-
[illegible] [illegible]. [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] [illegible] suscipere. [illegible] non suscipere
[illegible] non impedit [illegible] effectum. [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] recedente fictione baptismus effec-
[illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] et impedi-
.j. [illegible] [illegible] [illegible] impedi-
mortale [illegible] g° [illegible] baptismi in-
[illegible] mortalis [illegible] baptismi [illegible]
[illegible] ut [illegible]. [illegible] baptismus
[illegible] [illegible] et pena absoluit. [illegible] non accedat
recedente fictione. quia [illegible] peccatorum [illegible] post baptismum
[illegible] non absoluit. [illegible] maior effi-
[illegible] actualibus. [illegible] et aliquis [illegible] ad
[illegible] [illegible] peccatum. baptismus non [illegible]. g°
[illegible] fictione baptismus non habet effectum [illegible]
[illegible] fictio accedat ad baptismum [illegible] ad [illegible]
[illegible] recedente fictione [illegible]. effectum non [illegible]
[illegible] fictio [illegible]. g° non [illegible] recedente fictione
[illegible] baptismus effectum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] effectus. [illegible] [illegible] impediens effectum baptismi. [illegible]
fictio. g° [illegible] fictione. baptismus [illegible] effectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
remedium [illegible] baptismi. g° [illegible] fictio actualibus [illegible]
non remittitur. [illegible] baptismi [illegible] si recedente

fictõe. bap. [illegible] nõ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

baptismus sacramentum non habet tamen [illegible] ... ad penam qua ab maiorum [illegible] explet [illegible] ... non est [illegible] satisfactione [illegible] ... accedere [illegible] ... intra [illegible] ... a fine [illegible] non potest abolere penam liberare [illegible] ex innovatione [illegible] ... vero [illegible] apud [illegible] lavet [illegible] aquam [illegible] ... hic [illegible] accidit [illegible] in suo [illegible] baptizatum [illegible] ... [illegible] hoc non [illegible] pena [illegible] ... tamen [illegible] ... cum [illegible] pena [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... et [illegible] ... [illegible] baptismum [illegible] ... pena dimittatur [illegible] ... eadem gratia [illegible] ... gratis assumunt [illegible] ... [illegible] baptizatus [illegible] ... satisfactione absolvat [illegible] ... peccatis satisfecit [illegible] ... [illegible] ad penam [illegible] ... baptismus [illegible] ... aqua [illegible] sacramentali [illegible] baptismus [illegible] ... baptismi aqua [illegible] ... baptismus [illegible] ... remissio peccatorum [illegible] non [illegible] pena et culpa tollitur [illegible] ... ut [illegible] ... in adultis [illegible] ... [illegible] ... baptismus [illegible] ... fide [illegible] sacerdote [illegible] ... ille post [illegible] ... ille per [illegible] ... [illegible] ... [illegible] baptismus sacramentum [illegible] ... [illegible] aurea [illegible] ... [illegible] pueri [illegible] in baptismo [illegible] non tamen soli pueri [illegible] adulti [illegible] ... non est dubium quin recipiunt [illegible] adultis [illegible] ... [illegible] baptismi [illegible] pena [illegible]

est [illegible] non [illegible] ... [illegible] dimissa [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] absolvat [illegible] ... [illegible] ille baptismus [illegible] ... pena in illo [illegible] ... [illegible] pena [illegible] ... [illegible] ... [illegible] gaudium [illegible] baptizatione [illegible] ... baptismus [illegible] ... ille [illegible] gratia baptismi non [illegible] ... ad remissionem [illegible] ... ad remissionem omnis pene [illegible] ... [illegible] pena [illegible] ... pueri [illegible] ... [illegible] ille non sunt peccata [illegible] ... [illegible]

Preterea sciendum est quosdam baptismum [illegible] ... per [illegible] ... [illegible] ad [illegible] ... [illegible] baptismus [illegible] baptizatus [illegible] ... post baptismum [illegible] ... [illegible] baptismus [illegible] baptizatis [illegible] ... baptizando [illegible] ... [illegible] ... [illegible] dimittendi peccata [illegible] ... ad [illegible] pena [illegible] peccata dimittendi [illegible] ... [illegible] ... non [illegible] peccata [illegible] ... dimisse [illegible] ... peccata [illegible] ... [illegible] pena [illegible] ... peccata dimittere [illegible] ... [illegible] baptismus et remissio peccatorum [illegible] ... peccata dimittere [illegible] ...

[illegible] ... moyses lege ...

[illegible]

[illegible]

'ma d

aliud. s. q p(er)tin(et) p(er)tin(et) ad i(n)str(umen)toz s(ed) ...
s(ed) q d(icitu)r ut ut accid(it). sic (con)sid(er)an(tur) ... g(ra)c(ia) op(er)
ne n(on) p(er)cepto b(e)n(e) abs(olute) s(ed) solu(m) ...
t(er)minu(m) aut(em) cl(ar)i(tat)i d(e) g(ra)t(ia) ... adop(ti)v(a). sic
albedo ead(em) ... q facit albu(m). (et) aufert
nigredi(ne)m albo. i(de)o e(st). (et) i(de)o n(on) or(itur) q b(ene) ...
h(oc) p(er) g(ra)t(ia)m p(ro)p(ri)e ... q. p(er) ...
d(icitu)r lap(is). e(st) t(e)n(e)b(ri)s i(n)g(ra)tu(m). sic ip(s)e
dic(itu)r ... mag(is) p(er)tin(et) ad ... q ad
(con)ferend(um)

[Q]u(aeritu)r s(ecund)o sic p(otes)t. ut q(uod) nulli (con)f(er)ri potuit
ido(neus) potest cooperator. s(ed) (contra) Jo. i. h(ic) e(st) q(ui)
baptizat. d(icit) aug(ustinus) q(uod) Johannes didicit q(uod) pote(sta)s
... a peccatis. q(uam) dare potuit. s(ed) no(n) dedit
... p(otes)t(ate)m ... g(ra)c(ia) q(uod) potuit dare
potestate(m) cooperacionis. [I]t(em) maior e(st) p(otes)tas auct(orita)tis q(uam) coo-
peratoris. s(ed) s(ecundu)m ... ip(s)e e(st) ... d(icitu)r ...
q(uod) potuit e(am) dare ... b(a)p(tis)mi ... gradus ...
... nullo fortiori potuit cooperacione(m) ...
emundacio(n)i. [I]t(em) plus e(st) expell(er)e d(e)mone(s) ...
... s(ed) pecc(at)a. s(ed) ... d(e)d(it) ... h(omin)ib(us)
potestate(m) d(e)mones expellendi. ut p(atet) luc. x.
g(ra)c(ia) nullo fortius potuit dare p(otes)t(ate)m expelle(n)-
di pecc(at)a. [S]ed (contra) ... agens ... q(ui) ... sit ...
patiente. ut plato(nis) ... s(ed) p(otes)t(as) (con)fer(ri)
alic(ui) ... i(n)d(i)v(isibi)l(ita)te. g(ra)c(ia) n(on)
(con)f(er)ri q(uod) cooperet(ur) ad meliorem emundac(i)o(ne)m. [I]t(em)
g(ra)t(i)a e(st) q(ua)d(am) inchoacio glorie. s(ed) n(on) p(otes)t. s(ed) no(n)
p(otes)t alic(ui) ... q(uod) ab ip(s)o sit g(ra)t(i)a. sic n(on) q(uod)
sit luminis ... g(ra)c(ia) p(otes)tas cooperis ad g(ra)c(iam) ...
... peccatu(m) ... h(ic) (con)f(er)ri
n(on) potuit. [V]idet(ur) ... q(uod) n(on) p(otes)tas excellencie
... d(icitu)r q(uod) ... de ...
d(edi)t p(otes)t(ate)m excellencie. n(on) ... g(ra)c(ia) n(on) potuit
alus (con)f(er)ri. [I]t(em) p(otes)tas excellencie (con)petit ...
... opus ad remissione(m) ...
ut dc(tu)m e(st). s(ed) h(oc) no(n) (con)petit ... eius
... q(ua)d(am) i(n)finita ... ut i(n) ... libro dc(tu)m e(st)
g(ra)c(ia) cui ... i(n)finita i(n)m(en)sa ... p(otes)t
alic(ui) ... (con)f(er)ri. ut q(uod) n(on) p(otes)t excel-
lencie. [I]t(em) p(otes)tas excellencie (con)petit ...
capud eccl(es)ie d(e) cui(us) plenitudi(n)e nos o(mn)es accepim(us). s(ed)
h(aec) (con)petit ... q(uod) e(st) unigenitus a patre. ut d(icitu)r
Jo. g(ra)c(ia) nulli ... (con)ferri potuit. [I]t(em)
... (con)f(er)ri ... alii ... s(ed) p(otes)t(as)
excellencie ... dc(tu)m e(st) ... (con)petit ... g(ra)c(ia)
p(otes)t alius ... (con)ferri. [I]t(em) ad p(otes)t(ate)m excellencie
p(er)tin(et) q(uod) ad invocac(i)o(ne)m nominis ei(us) remissio ...
i(n) bap(tis)mo ... potuit ... h(oc) ... vel
paulo. ut ad invocac(i)o(ne)m nominis ei(us) ...
ut d(icitu)r glo. i. cor. i. g(ra)c(ia) p(otes)tas excellencie potuit
alus (con)f(er)ri. [V]idet(ur) ut q(uod) eand(em) p(otes)t(ate)m potuit ...
... (con)f(er)ri ... p(otes)t facere ... posset h(om)o
i(n)tellig(er)e ... q(ua)m n(on) e(st) i(n) p(otes)t(at)e ... d(icitu)r
ut d(icitu)r. luc. i. s(ed) q(ua)d(am) ... possunt ...

d

... eand(em) ... q(uod) d(icitu)r ... plus
... accepto. g(ra)c(ia) ... posset ... dabit
(con)f(er)re. [I]t(em) n(on) p(otes)t ... absolute accepte ...
h(abe)t ... q(uo)d i(n) se (con)dic(i)o(n)e(m) n(on) i(m)plicat ut defen-
d(itu)r. q(uod) alic(ui) ... h(ab)et ... s(ed) nulla(m)
(con)dic(i)o(n)e(m) i(m)plicat ut ... n(on) ...
imo mag(is) i(n) p(er)f(e)c(ti)o(n)e(m) ... q(uod) p(er)fect(u)m e(st) q(uo)d p(otes)t
aliud facere ... ut d(icitu)r ... met(aphysice)
(et) sic n(on) p(otes)t i(n)p(er)fice(re) ... q(uod) ip(s)e ... alios
... (con)stituat. g(ra)c(ia) h(oc) p(otes)t ... no(n) ...
[I]t(em) ... nobilio(r) ... alic(ui) ... col-
lata e(st) ut possit p(ro)ducer(e) ... g(ra)c(ia) (et) potuit
... (con)ferri ut possit p(ro)duc(er)e ... (et) h(oc) ...
re. g(ra)c(ia) p(otes)t eand(em) ... potuit. [I]t(em) q(uan)-
to e(st) maior resistencia tanto e(st) maior difficul-
tas i(n) actione. s(ed) ... mag(is) resistit ... q(uod)
q(uo)d n(on) p(otes)t agere. s(ed) g(ra)c(ia) ... collata e(st) ut
possit ad ... facere ... potuit
(con)f(er)ri ut possit ad ... facere ... c(ontra).
[S]ed (contra). g(ra)c(ia) ... no(n) p(otes)t (con)f(er)ri q(uod) h(ab)et p(otes)t(ate)m
i(n)finita(m) ... sit ... finite. q(uo)d p(atet) p(er) distan-
tia(m) i(n)finita(m) ... eius (et) ... g(ra)c(ia) ...
... (con)ferri n(on) potuit. [I]t(em) solu(s) d(eu)s debellat ...
... s(ed) h(oc) n(on) p(otes)t ... (con)f(er)ri. ut ... debet
... sic n(on) q(uod) ... g(ra)c(ia) ... no(n) p(otes)t (con)f(er)-
ri p(otes)t(ate)m eand(em). [I]t(em) n(on) ag(it) ... q(uod) e(st) i(n) actu.
s(ed) ... no(n) p(otes)t ... q(uod) sit act(us) pur(us). g(ra)c(ia)
no(n) p(otes)t sibi (con)f(er)ri. q(uod) agat se tota. g(ra)c(ia) ...
agat tota. q(uo)d e(st) i(n)finitu(m). q(uo)d e(st) ... [R]esp(ondeo) d(icendu)m
ad p(ri)m(u)m q(ue)st(ionem). q(uod) dupl(iciter) d(icitu)r ad no(n) posse (con)f(er)ri alic(ui)
...; aut q(uod) nulli ... (con)f(er)ri p(otes)t. aut q(uod)
alic(ui) p(otes)t (con)f(er)ri. s(ed) no(n) ... (con)f(er)re alic(ui)
... ip(s)u(m) ... no(n) p(otes)t sibi (con)-
f(er)ri. sic ... no(n) p(otes)t (con)f(er)ri ... quia
h(oc) (con)f(er)re ... q(uod) aut(em) (con)f(er)at alic(ui) ...
... n(on) p(otes)t alic(ui) ... (con)f(er)ri; ...
... alic(ui). ... ip(s)u(m) ... no(n)
p(otes)t ... q(uod) ... sit agere ... nobilis
effect(us). quo ... aut ...
... p(er) q(uod) sit ...
... nulli ... (con)f(er)ri potuit ...
d(e) p(otes)t(at)e cooperis ... dupl(iciter) ... i(n) ...
... q(uod) p(otes)t cooperis ad emundac(i)o(ne)m ...
posset alic(ui) ... (con)f(er)ri ... collata
q(uo)d n(on) p(otes)t ... q(uod) sit ... disposi-
tionis. q(uod) h(oc) collata e(st) ... ut d(ictu)m e(st)
... d(omi)n(u)s ... q(uod) ... alique ...
alic(ui) ... ab ... d(e)o
... duob(us) modis. [P]rimo ... q(uod) ...
alique ... absoluta (et) (com)pleta ...
ad effectu(m) alique(m) p(ro)ducendu(m). no(n) sola ...
s(ed) ... sic igitur cooperat(ur) d(eu)s ...
... (et) h(oc) ... accip(it) ... n(on) p(otes)t (con)f(er)ri
h(omi)ni. ut d(eu)s cooperet(ur) maiori emundac(i)o(n)i q(uam) sit
p(er) g(ra)t(ia)m. q(uod) g(ra)t(ia) elevat h(om)i(n)e(m) ad vita(m) ...

e sup ordines om cu dico, dist ei eo
gre sup ee ille. ꝛ hois q angli q lr
supme cone. ꝛ id agit id sz pz liaute
aliq allitat p grade. or q sio sup oind
dul dand. ꝛ sio tunc corp. excederet
tios dune. Illo m ad coopat do. no
pdauce q hit ee ptam in d. vz adul
tima ꝛ pnci effcam. duite ptigedo. sic
i celis p d. dcm e, ꝛ h m coopari do i no
ti emidatoe ut qd dnt. dispoendo po
tuit hoi gfte. sm teli. sic tcia pbedo lit
ꝛ h m coopati potq ad po excellente
i eo ut dcm e. Ad s go dd q h itelligit
d pote excellete q e huit ꝛ sgbo.
pri opoip so m do. Ad s dd q
auct i accipit no v emidatois. sz i
sz i istructoe tacat ex ea li pbedo p
mitu lapdes qd ad pote excellete pu
nq ꝛ h potuit eis gtti. ut dd q loqr
n d aucte p sz d. bi aucte qd pz exeo qd
scpt. i glo. rea. s. q ipe phi auctoe excllte
Ad to dd q hoib dat potes excellete dmo
q ad effcam nocum. qd e pecc. q li lolr
dr e pecc exple. ꝛ afiant dmons liberate
.jo. c. iij. si ille uos libauit. ue libi eritis
Ad sm qom dd q potes excellete do ho pu
to gte pumt. d ui no sunt d eed. ne
sed ihe ponet. ꝛ ut eet unu cap ee
ostedet. aus cra mbl spua li ꝛ metitate
capet. Ad s go dd q h mille d illi q sue
necca ad pfacoe hoim. ut q adeet n. ut
q ad ee gre. n el oz q dq dedit ho gra
gratis data q p q distincg gradep. sz ꝛ
dat unicq sic ult. j. cor. xij. Ad s dd q
adh q li puit coopitet do i cioi emidatio
ne. eptor pdcd. n opret q hret esse
i etita i mendo. q ꝛ q m. hud. i ti
mitd. q n coopatet q on n ua plene sz
aut. Ad s dd q gra capitis. i eo distigs
agetd unioq. Plur ex ipa unice p qda
pdecetia. pluendo oip gre ꝛ capitis ꝛ sz
glayp p i illa q suor. n bn psequr q sz
alic q idad phs excellent pfect. puta
q i nore el bap daret. ut q mt el aliq
m opatet ad effcam. bapl i illo bapta qd
eet simpt capd. Ad s qom dd. q cu opod
he q cato no pot alic catue quari. q e
apl infinite potes. ppe distatia itnuid. q e
simpl inte simpl enq ꝛ no enq. mt q e mutud
cacoip. pd aut i stauno pot ee i eent
sta. vn exh ipo q po pd istita alic q
cari. po mt q i hat eetl istra q p hoc

hat eet si vequr. sz puit q sup ꝛ sic ex ticq ed
tute pott q id nlli catue. s. eo opitoe deati
pot tal fo. Ad s go dd q ille pton. n itellige
tur plene com caloip q qm requit fo i
fauid agete. ꝛ id n itellige i possib sue po
tecip. Ad s dd q h ꝛ i plicat pduccoe. i q po
tuit cauad hrt accit i sta. ꝛ p ont n ee cd
tutd. ꝛ sod ideo dlne maiestas. c po aliqd
i eent stine posse edi. id e opt ut q e
pfaoip ap reg. s. posse tace ad eplo c sic p
secutip. ep drit. ut sit possit tace ad equi
libi. Ad s dd q nllm ageq dui tacit solm
q sos n sunt. ut plut. t cip. metis. sz edu
cat d po m. q vd n pot cduct d po alt. ꝛ io
n e sit d soz ꝛ m. Ad q re dd q ont ex q
sic gno. n ipedit acoe ageip. n dup suno
m dbilcd dilo ageip. qd ꝛ n e ulc ueq
sz ihur uni. i qb e mutua acod ꝛ pussio bri
h accid. Illo m pte lequr. elagado po pas
suad pacietip. p dispoi suceptiue effci agetl
ꝛ h e i oib. Costat aut q nlla i dispo pot pe
passiua tm elegatr ab effcu agetis papxedo
q sbiecto totalis ipi p. ꝛ io mlto maioip
uirtl e face ad exm. q ex nio simpl tosi
aius. s qd h tint aliq distctate q n e i illo.
i uta tn mage i h q pot q p datue deari m
mistda catoip ꝛ no aucte. sicq uelly cui i
h suisine. possq dice. q re pe ad cat. qm
sit ex nlls pexistete. vn pz q cato d suc io
ne exclud psuppom alic pexistetis ꝛ exepte
agetip. ꝛ exepte tee. ut s. cato dicat qm s.
agetis agit dicit alic pors ageitp. n sm
sit ex aliq pexistete m; ꝛ h e po aucs. m
ceda q e istimm. ꝛ io nlli caue quati pot
Illo m ita q excludat pexistetes expte sa
sz n expte agetip. ut s. dicat catio luq m
ples. qn aliqd ageq ictu alic pors agetis
ex n psuppoita m. aliq effcm pduc. ꝛ sic
eet catoip mitliui. ꝛ ita aliq phi posuer
aliqs dinap catu. et sic magi dr q pot
quati pot cado. Ad s go dd adqne s
magis. q distata inte enq ꝛ n ep. n requir
abso itiiude pote eo q fac ad ex simpl
n ente. vz ei i mod de moue q moue
distatie q e inte tres. id q. q ab illa fa n
mo acciq q l: qm ee e mita. tat e mot
ut dr. i m pio phis. mot aut e p essos
vo. movet. i q bl exponit. sz q i col
tioe n sic e q i re puru si e p se et
cacoip sz p acoip se bt ad ipa. dr ei aliq
si cenio ente. i. post nio eq. vn cato nd
ht qtt ex distatia n enq ad enq sz abete

d.

quod dicitur. et ideo non oportet quod sit aliquis, proportionalis dista[n]tia que est inter corpus et non corpus. Et solum ei quod dicitur quod est infinitum. et ideo non respicit id infinita simpliciter. Et infinita [illegible]. ut si non sit co[n]tinuum aliquid inter distantes. [illegible] agentem naturalia et [illegible] ei non habet esse non naturali [illegible] distantia quod idem est [illegible]. et ideo [illegible] posuerunt [illegible] non [illegible] in [illegible]. Ad aliud dicendum quod non est distantia infinita inter corpus et non corpus excepto ipso corpore. non corpus sic infinitum quod non distat ab uno oppositorum [illegible] aliud. Unde non distat infinitum [illegible] non quod est infinitum [illegible]. cum quo aliqua [illegible] proximior tanto magis [illegible] distans. [illegible] augustinus [illegible] in libro [illegible] quod [illegible] [illegible]. in [illegible]. Et [illegible] quod dicit distantia est [illegible] modo infinita excepto non corpus simpliciter eo quod omnis distantia distantia aliud [illegible] tantum [illegible] quam [illegible] distantia esse infinita ex una parte et finita ex alia. sic quantum [illegible] ad infinitum. [illegible] esse aliud [illegible] distantia finita. non distat [illegible] una [illegible] quod aliud, et non esset aliud [illegible] infinita. [illegible] magis distat [illegible] [illegible]. [illegible] non respicit hec distantia excepto non corpus quod est [illegible]. Ad [illegible] dicendum [illegible] debet [illegible] est [illegible] agens. [illegible] omnia alia [illegible] agunt et [illegible] agit [illegible] alia. et ideo non potest [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] sit in qua non sit ad [illegible] ad [illegible] ad [illegible] ut [illegible] ad actum [illegible] in qua [illegible] [illegible] sic angelis. et ideo [illegible] potest agere. [illegible] sue actionis sit [illegible] quod est [illegible] agens.

Deinde [illegible] potest baptizare. [illegible] quod [illegible] potest [illegible] ordinatus [illegible] ordinatus. [illegible] potest baptizare [illegible] [illegible]. [illegible] potest baptizare [illegible].

Ad primum sic proceditur. uidetur quod nullus possit baptizare [illegible] ordinem. [illegible] nullus potest [illegible] non [illegible] [illegible]. [illegible] qui non habent ordinem non sunt [illegible] [illegible] quod non habent [illegible] [illegible]. [illegible] baptizare sit [illegible] quod baptismus est [illegible] et illuminatio. ut dicit [illegible] [illegible] [illegible] quod nullus possit baptizare [illegible] habet ordinem. Praeterea sic baptismus est sacramentum necessitatis [illegible]. [illegible] nullus potest absoluere [illegible] non habet [illegible]. [illegible] nullus [illegible] baptizare. [illegible] est quod [illegible] dicit quod [illegible] necessitas cogit [illegible] baptizet. [illegible] non habent ordines [illegible]. [illegible]

baptizare sit [illegible] ordinis diaconi. quod [illegible] diaconi [illegible] [illegible]. [illegible] baptismi [illegible] ad [illegible] est [illegible] diaconi [illegible] baptizare [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] officium [illegible] cum [illegible] euangelii. [illegible] euangelii [illegible] ad diacones [illegible] officio. [illegible] baptizare [illegible] est quod [illegible] [illegible] baptismus [illegible] [illegible] ipse est [illegible]. [illegible] quod non baptizatus baptizare non possit [illegible] est [illegible] [illegible]. [illegible] non baptizatus non [illegible] ad [illegible]. [illegible] non sunt ad [illegible] [illegible] donec. [illegible] baptismi [illegible] possit. Praeterea si non baptizatus possit baptizare [illegible] baptismus [illegible] possit se ipsum baptizare. [illegible] est [illegible] nulla res [illegible] augustinus se ipsam gignit. ut sic [illegible] [illegible] quod non possit [illegible] [illegible] non baptizatus baptizare non potest. [illegible] quod [illegible] romani pontificis [illegible] [illegible] baptizatur [illegible] quis paganus sit qui baptizet. [illegible] paganus non est baptizatus. [illegible] baptizatus potest baptizare. Respondeo dicendum ad [illegible] baptismus [illegible] est maxime necessitatis [illegible] non potest [illegible] [illegible] ad [illegible] ad remissionem totius pene. [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptizare possit [illegible] [illegible] non est [illegible] necessitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non ordinatus baptizet [illegible] [illegible] [illegible]. Ad primum ergo dicendum quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] necessitatis [illegible] [illegible]. Ad secundum dicendum quod non est [illegible] [illegible] [illegible] baptismus [illegible] absolutione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolutio [illegible] [illegible] pena absolutio [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] pena [illegible]. et ideo est maioris necessitatis quam [illegible]. Ad tertium dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotalis ordinis. sic [illegible] diaconi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] noue legis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est diaconi [illegible] [illegible] baptismus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic exorcismus et [illegible] [illegible]

[illegible] ut cum dicitur [illegible]

V.

..minus ut eadem lig[atur] iudeus e[st] absoluta. 7
eruditor eorum … igitur … se hic … ad
ad diuina. ut cum d[icit] flectamus genua. ul[tra] hu-
liate uos ad benedictionem. ul[tra] ad … ¶ Ad p[rimum] …
q[uod] bap[tismus] n[on] h[abe]t tam[en] … ut d[icit] … 7
id n[on] … diacono … ¶ Ad … q[uod]
ad diaconum … p[er]tinet … 7 … uen-
tate. q[uod] e[st] … ad …
ministerii. 7 … q[uod] e[st] … ¶ Ad …
q[uod] … sic aqua …
bap[tismus]. ita 7 …
bap[tismus]. q[uod] … bap[tizatus] … bap-
tizare. … 7 …
baptizandi ¶ Ad … q[uod] … n[on] e[st]
… necess[aria] … collatio … 7 …
… ¶ Ad …
… q[uod] … baptizat … possit baptizare …
n[on] … se ipsum bapti[zare] …
… ¶ … Ego …
deus q[uod] se ipsum … ego …
… baptizo 7c. si … ad …
… intelligere … 7 …
… magnitudine … uidebatur. ut …
… q[uod] …

Ad … sic p[ro]ced[itur]. u[idetur] q[uod] mali sac[er]d[otes] bap[tismum] …
… ad bap[tismum] … 7 …
… si sit … n[on] … bap-
g[ratia]. 7 … de
… aug[ustinus] … bap-
tizat. g[ratia] malus sac[erdos] … non possit ¶ …
… n[on] … bapti[smus]
e[st] … actio … Cu[m] g[ratia] mali sit … n[on]
… 7 …
u[idetur] q[uod] bap[tismus] … non possit ¶ …
aug[ustinus] … ¶ … u[idetur] q[uod] …
… ab …
… ab eo …
… g[ratia] … sit … bap[tismus]. u[idetur] q[uod] …
… ¶ … sacerdotes … medios
7 plebe … doctrina 7
…
… malorum sacerdotum … plebi …
… pastorali …
… g[ratia] n[on] …
… malos … ad effectum salutis
¶ … baptizat mal[us] …
…
… baptizat … 7 … g[ratia] 7 mali
¶ … u[idetur] q[uod] … ministrum bap[tismus] …
… effectum … multiplicat …
… bap[tismus] ex opere operato …
… 7 … ex opere operante …

… si … baptizandus ad
… cu[m] effic[acia] bap[tismi] … ¶ …
bap[tismus] magis … ad … salutem …
… baptizat … 7 …
… baptizat … salutem … sic …
… baptizat … 7 … ad …
salutem. bap[tismus] a bono …
… salutis … q[uod] n[on] e[st] ex opere operato. q[uod] bap[tismus]
… n[on] h[abe]t ¶ … q[uod] e[st] … n[on] e[st]
melior bap[tismus] … ministerium …
… ¶ … u[idetur] q[uod] malus
minister … baptizare. q[uod] sic aug[ustinus] …
… baptizat … n[on] … 7 baptizet
… ¶ … sac[erdos] … n[on] e[st]
… bap[tismus] … sacerdos …
accedere ad illud sac[ramentum] … g[ratia] 7 …
si sit malus baptizando ¶ … mal[us] …
… baptizat. g[ratia] … ministeria n[on] …
¶ … ipse … baptizat. g[ratia] si baptizando …
… q[uod] n[on] … ¶ … u[idetur] q[uod] recipiens …
… ul[tra] … sac[ramentum] a malo sacerdote … q[uod] …
… ipse … sacerdos … casu …
indigne baptizat. g[ratia] 7 ab eo bap[tismum] accipiens …
… ¶ … sacerdos n[on] … baptizare …
…
… g[ratia] … casu … accipiens
sac[ramentum] bap[tismi] a malo ministro ¶ … q[uod] e[st] … aug[ustinus] …
… n[on] timeo adulterum …
si ab eo accipiens sac[ramentum] … g[ratia] n[on] … accipiens
sac[ramentum] ¶ … ad … q[uod] …
… sac[ramentum] 7 … 7 si …
… sac[ramentum] … n[on] … sac[ramentum] …
bonitas ministri … sac[ramentum]. q[uod] …
e[st] … sac[ramentum] …
… ministri … sac[ramentum] …
… sac[ramentum] … ¶ Ad … g[ratia] … q[uod] …
… debet minister bapt[ismi]
… ul[tra] … 7
sic … minister … bonum … 7 …
bap[tismus] … sac[ramentum] … si sit …
… bap[tismus] 7 … si sit …
malus … bap[tismus] ¶ Ad … q[uod] … actio
… 7 …
… actio … n[on] …
mal[us] actio …
actio … 7 … actio …
… 7 …
… 7 hunc … minister …
¶ Ad … q[uod] … agens …
… 7 aliud … agens …
sibi … actiones
… agentibus … n[on]

uni[illegible] sed agens insensibile non quod habet form[am] quam in-
ducit ut dispositiones ipsum. sed solum per modum
instrumenti. sic et sol suam in lignis patet ut in [illegible]
dum est. agens principale autem in baptismo est ipse deus per
auctoritatem. et ipse christus secundum quod homo cum minister operatur in bap-
tismo ex plenitudine divine virtutis. et etiam persona puerum
gerens ad baptizandum. sed baptizans est tantum agens
insensibile. unde non refert ad rem sed propter [illegible]
ipse gerens habet vel non. Ad primum ergo dicendum quod actio non
attribuitur instrumento sed principali. sed principale agens
unde principale et principalis legendo ille malus minister non
quod mundat. sed ille quo dictum est Jo. i. hic est qui
baptizat. Ad secundum dicendum quod sicut est. omnis est sicut
principale agens non solum sic insensibile et ideo requiritur
ad effectum omnis quod excepto opere effectum sa-
tiatur. non solum excepto operatio sic est inanima[illegible] et
ideo malorum orationes infructuose aliis prosunt
. pro quibus orant ipse tamen Dei ut in quo orat
in [illegible] est. Ad tertium quidem dicendum quod ad deum effectus
alius principalis et per accidens. principalis quod effectus aliquid
est. quod per ipsum ad hoc ordinatum producatur. sic do-
mus hedificatoris per accidens quod contingit et quod
est effectus principalis. sic si [illegible] domini dicitur effectus
hedificatoris. [illegible] dico ergo dico quod effectus
principalis baptismi equaliter est a quocumque detur. ut a malo
vel a bono. ceteris paribus ex parte baptizati. sed
cum effectum baptismi potest ad actum baptizato [illegible] sed p-
tineat ad salutem [illegible] tollitur. exemplo baptizantis. et hoc non est per effectum baptismi quod baptismus non est
causa non [illegible] quod non est ille agens in[illegible] minister
quod et ipse [illegible] est. sed in [illegible] et [illegible]
per solo adorantis. Ad quartum quidem dicendum quod et quod
cum in peccato mortali [illegible]
ministerium esse in quantum [illegible]
orationes facit publice et per aucte[illegible] dyo. [illegible]
mat[illegible]. ut [illegible] mole offenderet. et ideo sacerdos baptizans
cum sollempnitate quod ministrare esset [illegible]
[illegible] peccat mortaliter. si autem simpliciter in arti-
culo necessitatis. [illegible] quod ministrare esset. sed sic [illegible]
baptizare potest et non peccat. Ad primum ergo dicendum quod
actus baptizandi non [illegible] cognoscitur. quod loquitur de optima
ministerium congruentie. Et [illegible] loquitur de illis qui baptizant
ut ministri esse. [illegible] esse [illegible]
[illegible] minister. Ad secundum dicendum quod sic est [illegible]
quod [illegible] non amittit esse [illegible]
[illegible] ministri esse sic [illegible]
[illegible]. Ad tertium dicendum quod quamvis ex officio competat
[illegible] baptizare. tamen etiam [illegible] de [illegible]
cere. sic dicitur [illegible] quod [illegible]
[illegible]. Ad quartum dicendum quod ipse non est [illegible] quod potest
[illegible] baptizare [illegible]
Ad quintum quidem dicendum quod malus minister autem

[illegible] ab eo [illegible] aut non si sit [illegible] ab eo [illegible]
[illegible] ab eo accipiens sacramentum non in necessitate [illegible]
[illegible] quod [illegible] suscipere [illegible] si autem non
sit [illegible] ab eo [illegible] potest ab eo accipiens
sacramentum non per accipiens. [illegible] peccat [illegible] Ad
secundum dicendum quod dato quod malus sacerdos [illegible] baptizare
non [illegible] quod ille qui ab eo baptismum recipit vel
exigit et excepto [illegible] necessitatis. propter [illegible]
duas rationes. primo quia ista non potest esse [illegible]
le sit in peccato mortali cum [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] quia ille peccato quod
[illegible] est a suo sacerdote de sacramento [illegible]
non [illegible] ut [illegible] ad [illegible] quil-
le potest reddere quod dicit [illegible] Ad secundum
dicendum quod aut ille qui baptizandus est adultus
aut non. Si est adultus sufficit ei petere
baptismum ad salutem. quia baptizatur [illegible]
non [illegible] de symonia [illegible]
puer. qui est baptizandus [illegible] puerum
baptizare [illegible] sacerdoti [illegible]
[illegible] dare. [illegible] est ei aquam emere si
aliam aquam habere non possit. quia aqua non est [illegible]
[illegible] si sic [illegible] non [illegible] ad baptismum. de
necessitate ei [illegible] sed quod aquam et
[illegible] non emit aquam [illegible] sed quod [illegible]
[illegible] quod [illegible] dare. quia hoc non est symonia [illegible]
[illegible] sed [illegible]
[illegible] videtur [illegible]

[illegible] quod [illegible] in [illegible] homo
[illegible] possit baptizare [illegible]
[illegible] baptismum [illegible] dicitur. Sic ergo
[illegible] baptizat in vocando [illegible]
[illegible] ad baptismum non requiritur assimilatio ad deum per
gratiam quia mali possunt baptizare [illegible] assimila-
tio per caracterem quia et pagani baptizare [illegible]
ergo sufficit assimilatio per naturam. sed hoc est [illegible]
[illegible] ergo possunt baptizare. Ad [illegible] ministri
baptismi ad [illegible] est aliquis [illegible] sed nulla est [illegible]
tio vel ad [illegible] ut [illegible]
non potest [illegible] sacramentum baptismi. Ultimus ut [illegible]
non angelus in figura hominis apparens baptizare pos-
sit. baptismus enim est actio [illegible] quia est illius
et significatio [illegible] ver[illegible]. c. [illegible]. Sed
angeli [illegible] in nos [illegible] actiones. quia
[illegible] nos [illegible]
baptizare. Item [illegible] actionibus [illegible]
est. quod [illegible] sacerdotes [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible]
angeli [illegible] summo sacerdote [illegible]
quod [illegible] angeli [illegible] mal[illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible] potest baptizare [illegible] ministro

vij.

forti angelus. ¶ Et ideo baptismus est actus ministerii et angeli non sunt nisi actum [illegible] ministri quod baptizare non possunt. ¶ Ideo dicendum ad primum quod diabolus in figura sacerdotis apparens posset immergere. Et non [illegible] duas vices [illegible] dispensatio [illegible] non est concessa nisi hominibus [illegible] in rubo incarnato [illegible] non assumpta [illegible] elegit [illegible] homines [illegible] credo quod si baptizatus [illegible] quod non haberet intentionem baptizandi [illegible] et intentionem [illegible] quod non esset [illegible] bonum homo putaret sic est [illegible] regenere. Ad ¶ [illegible] dicendum quod [illegible] dat baptismum [illegible] ille [illegible] potest dare. Et diabolus nullo modo dare potest. ¶ [illegible] dicendum quod [illegible] habet [illegible] cum deo non solum quod ad [illegible] naturam pertinet. [illegible] ad [illegible] in malis hominibus [illegible] per gratiam non autem [illegible] ¶ Et [illegible] quod omnibus hominibus concessa est potestas baptizandi [illegible] possit [illegible] baptizare. Et diabolo concessa non est cum hominibus. Unde non [illegible] si sibi [illegible] illa concederet. ¶ Ad [illegible] dicendum quod angelis bonis non est collata potestas baptizandi propter duas rationes [illegible] cum [illegible] et cum Christo [illegible] auctoritas [illegible] ad [illegible] baptismi non [illegible] potestas [illegible] cum [illegible] hominibus non [illegible] baptizare [illegible] allegavit [illegible] unde [illegible] deus hanc potestatem hominibus posset dare et angelis [illegible] angelis bonis baptizare non [illegible] potestatem [illegible] concessa. Unde si baptizarent non esset rebaptizandus [illegible] bonis angelis esset [illegible] per angelos [illegible] non oportet [illegible] ut legitur in hystoria [illegible] sancti michaelis. ¶ Ad [illegible] dicendum quod angeli actiones [illegible] exercent [illegible] invisibiliter [illegible] ut per [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod non [illegible] operatur [illegible] et [illegible] alicui [illegible] quod si homines [illegible] per sacramenta [illegible] actiones [illegible] quod angeli possint facere. Et [illegible] alicui [illegible] Io. baptiste [illegible] Io. [illegible] Christum [illegible] cum [illegible] et [illegible] exemplum [illegible] et [illegible] legem [illegible]

[illegible] cum non [illegible] et [illegible] ad baptismum [illegible] dicit [illegible] quod iste erat [illegible] ille [illegible] vetustatis [illegible] augustinus [illegible] excellentie [illegible] retinere [illegible] possit [illegible] et [illegible] hoc [illegible] Io. [illegible] quod per baptismum Christi non solum gratiam [illegible] actum [illegible] ab [illegible] passione [illegible] esse baptismum [illegible] non [illegible] esse [illegible] quod [illegible] non differt baptismus [illegible] unam [illegible] et [illegible] Et differt [illegible] sic et non differt. Et ideo [illegible] sic esse [illegible] baptismus in ecclesia ut [illegible] dicere ego sum pauli et alius ego sum petri.

N[illegible] baptizatos [illegible] baptizare [illegible] consecratione [illegible] baptizatus [illegible] baptizatus [illegible] fiat [illegible] baptismus ut [illegible] sic rebaptizandus [illegible] fiat [illegible] baptismus [illegible] sic rebaptizandus [illegible] baptismi [illegible] sic [illegible] baptizandus [illegible] baptismi [illegible] rebaptizandi [illegible] ad baptismum [illegible] quod autem [illegible] quod baptizandus [illegible] non sunt rebaptizandi [illegible] excludit [illegible] non nulli doctores [illegible] removet [illegible] rebaptizandus [illegible] sacramentum [illegible] sic rebaptizandus [illegible] naturalis [illegible] Et [illegible] duo [illegible] quod illi qui non [illegible] in maternis uteris existentes non susceperunt baptismum [illegible] Unde [illegible] ut sic [illegible] rebaptizandus [illegible] ad baptismum [illegible] sacramentum [illegible] ad baptismi [illegible] sacramentum [illegible] Et [illegible] ad sollempne baptismi celebrationem [illegible] de professione [illegible] dicit baptismus [illegible] ad baptismum [illegible] de cathecismo et exorcismo [illegible] professio [illegible] duo [illegible] duas [illegible] Et [illegible] duo [illegible] requiruntur ad baptismum

d. xv.

malb

vij d.

expte baptizant 7 baptizati. sed contra baptismus
[illegible] pri amor [illegible] ut requirat baptizan-
num ex utero: sed ut requirat in [illegible]
7 [illegible] ut requirat [illegible].
[illegible] sic potest ut quod necesse est ex utero non sit ex-
pectanda [illegible] ex hoc [illegible] excludatur uni
[illegible] abeo q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et
existentes in matribus [illegible] homines sine circum-
cisione [illegible] [illegible] 7 sine [illegible]
tionis [illegible] omnis peccati [illegible] 7 sacramentis [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] remedium exhiberi pue-
[illegible] [illegible] non [illegible]. ut quod debeat bap-
tizari. ¶ pr. puer in materno utero existens
est quasi [illegible] pars matris. sicut fructus pendens in ar-
bore pars arboris. ergo baptizata matre baptizatur
puer in utere ei existens ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] pars [illegible] egredi. sic legitur Gen. xxxix
de Esau qui exivit prius [illegible] 7 tamen timet de
[illegible] [illegible]. ergo ut quod [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] ex utero. si preces
[illegible] aspersiva aqua baptismi ¶ pr. mors eterna
[illegible] est [illegible] mors [illegible] in [illegible] [illegible] de duo-
bus malis [illegible] est minus malum. ergo [illegible] [illegible]
[illegible] 7 [illegible] pueri: ut baptizetur ante mortem eter-
nam [illegible]. [illegible] necessitas exu[illegible]
¶ [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quod [illegible] est [illegible] p[illegible]
capitulum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ergo [illegible] [illegible]
[illegible] nativitas [illegible] [illegible] quod baptizetur. ¶ pr. [illegible]
[illegible] acto [illegible] [illegible]. Et [illegible] puer est in ute-
ro matris. non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ergo [illegible] [illegible] bap [illegible] exhiberi ¶ [illegible] ut quod [illegible]
7 in materno utero. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] ut [illegible] [illegible] regno [illegible]
[illegible] de non [illegible]. [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filii dei. [illegible] regnum [illegible].
ergo [illegible] potest [illegible] [illegible]. [illegible] nascatur ex utero
¶ pr. sic peccatum actuale [illegible] ex actu. ita peccatum
originale [illegible] exoriginem. sed peccatum actuale non [illegible] re-
mitti quamdiu homo est in actu [illegible]. non ergo peccatum
originale potest remitti puero in materno utero exi-
stenti. quae est adhuc actualis [illegible] existens ¶ pr.
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et illi qui [illegible] [illegible] [illegible] ex utero
nascerentur. [illegible] in maiori [illegible] [illegible] Jo. baptista 7 Je-
remias. qui ex utero postmodum nati sunt. [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in utero ne [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] Jo. 7 Je. [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] est [illegible] Je. [illegible] [illegible] ex-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 luc. j. de Jo.
[illegible] [illegible] [illegible] adhuc ex utero matris [illegible]
ergo [illegible] in utero [illegible] ¶ pr. [illegible] celebrat
ecclesia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Et celebrat na-

tivitatem Jo. ergo [illegible] nascatur [illegible] [illegible]. ergo in utero
[illegible] [illegible] ¶ [illegible] ut [illegible] [illegible] in utero
non sunt baptizandi. in [illegible] est in utero [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] gratia dei ex-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccati. Et in [illegible]
[illegible] baptismo qui baptizatur [illegible] baptizatur. ergo in
utero [illegible] [illegible] in utero. [illegible]
[illegible] [illegible] baptizandi ¶ pr. [illegible] non [illegible]
[illegible]: quod [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] ergo ad salutem sufficiat
gratia [illegible]: ut quod [illegible] bap[illegible] ¶ pr.
divina [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
ergo 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
bap [illegible] [illegible]. [illegible] Jo. [illegible]
in utero. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] 7
[illegible] in utero esse baptizandi ¶ pr. [illegible]
in utero est bap flaminis. [illegible] adulti bap [illegible]
[illegible] bap flaminis. [illegible] [illegible], bap [illegible]
ergo 7 [illegible] [illegible] in utero ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est acto [illegible]. [illegible]. [illegible] [illegible]
esse [illegible] est. [illegible] [illegible] q in [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible]; puer [illegible] quamdiu est in utero ma-
tris existens. non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse. non est [illegible] [illegible]. [illegible] bap [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] assignat alias causas. [illegible] [illegible]
magni [illegible]. [illegible] una est quod divina [illegible]-
tia exigit quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pena aliqua. [illegible] pueri in bap non [illegible]
[illegible] esse non [illegible] [illegible] adhuc est in utero matris
[illegible] non est quod bap [illegible]. non [illegible] pena
exterior. [illegible] pr. peccatum [illegible] non debet pena
[illegible] [illegible] [illegible] est quod [illegible] [illegible] esse [illegible] ·ii·
[illegible] regno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ·iii·
est: quod puer quamdiu est in materno utero. adhuc
[illegible] [illegible] [illegible] peccati. [illegible] non potest abeo
[illegible]. Et [illegible] due cause [illegible] [illegible]
[illegible] utero. sicut 7 bap [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] ·iiii·
esse aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
originale. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in utero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex utero
[illegible] nascatur [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. quod [illegible] [illegible]
est [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] in nativitate
in utero [illegible] 7 [illegible] 7 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est ¶ [illegible] ergo [illegible] quod non est [illegible] [illegible]-
[illegible] quod pueris in matribus utero existentibus
remedium non exhibetur. quod non sunt capaces
[illegible] remedii [illegible] [illegible] lege [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est remissio peccati [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse. [illegible]

VI.

talia remedia instituit. ¶ Ideo dicendum quod puer in matris utero existens, quamvis sit coniunctus matri secundum corpus quod ab ipsa trahit, tamen est omnino distinctus secundum animam ratione. Quod ab extrinseco habet et ideo per immutationem corporis matris immutatur corpus. Sed non oportet quod sanctificatio matris per baptismum eius sanctificet. ¶ Ideo dicendum quod exceptio debet esse totaliter extra ventrem existens. Aliquid exterius intus moriturum timetur. Sed aut ex illa parte prius secundum caput in quo anima magis manifestatur, ut quidam dicunt baptizetur. Securius autem est quod per sub alium, ut secundum manum et pedem. Quamvis non noceat in ea aspergatur ille prius baptizatus quia secunda mater non est actu. Si tamen postea per partum natus fuerit non est rebaptizandus. Si quidem sed non prius accidit. Sed admonendus ad cautelam baptizetur sub hac forma: si non es baptizatus ego te baptizo etc. ¶ Ideo dicendum quod dominus dixit quod sic non alligavit divinae suae virtutis sacramentis ut non possit sine eis operari cum voluerit quod miraculose ex utero sanctificet. Ita non alligavit idem sua sacramenta ut non possit etiam per multis aliquam sanctificationem. Et ideo aliqui praeter legem communem quam miraculose in matris utero sanctificatos legis. Illos pertinet quod in medio est ordinabiles ad eorum sanctissimam conceptionem. Et ideo mater sanctificata etiam et Iohannes baptista quod etiam in utero suo in testimonium perhibuit. Et Ieremias qui ante conceptionem nativitatem expresse predixit. Novum quid faciet dominus super terram, mulier circumdabit virum etc. Ieremias xxxi. Et ideo ibi dicit apostolus sanctificatio in qua fomes ad sublevandum est quia ut exinde ut ad primum actu numquam inclinaret et aliquis autem inclinat adulte. Non autem admonet et Iohannes baptista et similiter Ieremias, quod extra eius terra sanctificatio existat, quod in notitia hominum perduci quia dictum est extra uterum in baptismo etc. Sic sed ut ex gratia de prosperitate adultis sit quia secundum fidem ¶ Ideo dicendum quod genus sancti spiritus supponitur ille prius confundere et ideo genus sanctis quia sit per ministerium hominum in baptismo supponitur necessitate exterior. Quod hoc in notitia societatis hominum pervenit et requiritur quia sit diversum non plurimum diversum non natura intus, quod ideo certo et salute. ¶ Ideo dicendum quod pia luxu puerorum quia tamen infusio puer non accipit amatio nutrimenti in perceptione actu et est non obtineret per actum nutritionis sed generatione. Et ideo non est actu iam habendo est in ipsa infusione ante tempore sed non probabile puer istatum illo per infallibilem. Quod aperte oritur nutriri. ¶ Ideo dicendum quod ea quae sunt supra legem communem non sunt probanda. Absolute unum per sed adsimulatione quod gradualiter et ideo quamvis non sunt tamen pueri sanctificati ex utero et parvuli erant cum quod elegerat dominus.

quod spolierant parentes et multi cum sint. Ideo tali privilegiata sanctificatione donati sunt. ¶ Ad quintum dicendum quod sanctificatio in utero debet baptizari propter tria: primo propter acquirendum characterem. ·i·
Secundo quia dispositione ad perceptionem divinae gratiae ut sancti inveniantur. ·ii·
Per baptismum perfectius possidetur ut et conferatur. ·iii·
In tertio propter bonum obedientiae quod praecepit de baptismo omnibus dantur et ab omnibus impleret dicens nisi quis renatus fuerit etc. excludat. ¶ Ideo sexto dicendum quod baptizatus quod ad exteriora exceditur sanctificationem, quia in baptismo imprimitur character et quod ex hoc motus sui conficit, quamvis non sine sanctificatione apud gratiam totaliter privet. Et ideo non sit in utero sanctificatio sed sanctificatus baptismo fuit. ¶ Ideo dicendum quod non totum quod facit baptismus est per sanctificationem, quia sed impressio characteris et ideo fructus baptismi additur in quo sanctificatio gratia augetur. ¶ Ideo dicendum quod praemonicionem non addi possit ad salutem corporis quod ex eventu, et ideo non est simile. ¶ Ideo

Ad nonum sic proceditur: videtur quod intentio baptizantis non requiratur ad baptismum. Intentio enim non requiritur ad opus naturae in principio agente quae fluit, sicut per ipsum sed ad motum ad finem intentum alio. Sed sacerdos baptizans non est principale agens, sed ministerium ut dictum est. Ergo non requiritur eius intentio ad baptismum. ¶ Praeterea intentio hominis non est alicui certa nisi sibi. Ergo si requireretur intentio ad baptismum, nullus esset certus de alio quod sit baptizatus, nec apud eum qui baptizavit, sed esset ipse quamvis ille sit in dubio salutis. ¶ Praeterea sicut Augustinus dicit: illos quos baptizare possunt, sed ubi ut aiunt non possunt hic intentione, quia privat ipsum baptismum. Ergo intentio non requiritur ad baptismum. ¶ Praeterea intentio cogitatione requiritur et de facili cogitatio ad alia rapitur. Ergo baptismum impediret. ¶ Sed contra est quod sunt per intentionem sunt causa sed hoc tamen non apparet cum haec deviator existit et deviatio cum ergo requiritur intentio in baptismo et aliis sacramentis. ¶ Praeterea opera quae sunt a deliberante et specificantur ex intentione. Sed Ambrosius dicit: opera tua nomen imponit. Et in collatione iii. xix. Deus quid intendis, tamen facis. Sed baptizare est actus voluntarius. Ergo requiritur in ipso intentio expresse baptizandi. ¶ Aliquis vero quod requiratur intentio etiam requiritur etiam intentio faciendi quod facit ecclesia. Sed hoc incredibile est. Et ideo ad baptismum requiritur tantum intentio. ¶ Praeterea omnis ad quod requiritur intentio non est quod per prava intentione vitiatur. Sed baptismus dicitur non decet non potest esse puer vel impedire concomitantiam. Ergo non quod prava intentio non est sed inficit baptismum. ¶ Sed contra baptismus non impeditur esse malus baptizans, sed praeter intentionem per malum et cum ad malum baptizatur. Sed quod praeter intentionem et aliis non impedit baptismum effectum.
¶ Videtur ut quod intentio ut videtur non requiratur in baptismo baptizanti enim corporis perceptione dicitur. Sed sine operatione praeter non est intentione. Ergo et intentio et vero non requi-

quia removet prohibens, scilicet malam voluntatem. Item [illegible] parvulus non potest esse [illegible] in actu nec habitu, et ideo non requiritur voluntas vel intentio in eis, quod prohibens removeatur. In amentibus [illegible] potest esse voluntas contraria [illegible] non [illegible] actualiter. Et ideo si ante [illegible] vel furiam [illegible] quae voluntas non recipiunt sacramentum, quia adhuc illa voluntas [illegible] manet. Si autem habuerunt propositum recipiendi baptismum, et si per aliquod tempus [illegible] in [illegible] necessitatis [illegible] baptismus [illegible] sacramentum et rem [illegible] furiosus [illegible] quod illa [illegible] non precedit [illegible] est baptismus [illegible]. Si autem necessitas non [illegible] nolunt exspectare [illegible] in [illegible] mentibus [illegible] si baptizetur [illegible] sacramentum suscipit [illegible] baptizans [illegible] quod intentio vel voluntas baptismi suscipiendi non requiritur ad baptismum [illegible] removet prohibens [illegible] non valet.

[illegible] sic procedunt. Videtur quod in baptismo fides requiratur adultis qui sacramentum suscipiunt baptismi cum sacramento fidei dicitur. Sed non nisi per fidem recipitur [illegible] quod requiritur fides baptizandi. [illegible] Item [illegible] dicitur quod [illegible] baptismus [illegible] quod videtur quod requiritur in adultis [illegible] adultis qui baptizantur. [illegible] fidei [illegible] voluntas [illegible] requiritur [illegible] fides [illegible] non ad [illegible] non sufficit [illegible] quod parvulis [illegible] in parvulis sufficit fides [illegible] ad baptismum et non requiritur fides [illegible] non in adultis [illegible] caritas [illegible] est [illegible] fides [illegible] non potest esse sine [illegible] sicut fides. Sed non requiritur caritas [illegible] baptismum quia sic nullus [illegible] non [illegible] gratiam quod non requiritur fides.

[illegible] videtur quod requiratur fides in baptizante [illegible] in baptizato [illegible] sacramentum. Sed [illegible] ad [illegible] baptismi non [illegible] sacramentum baptismi quod non potest [illegible] baptizare. [illegible] Item baptismus est sacramentum [illegible] fides est [illegible] ad [illegible] non potest baptizari cum non sit [illegible]

[illegible] propinquus [illegible] ad baptismum baptizatur [illegible] ad baptizandum [illegible] fides [illegible] quod intentio [illegible] requiritur in baptizante [illegible] quod [illegible] baptismus [illegible] in [illegible] videtur quod recipit baptismum ab hereticis non [illegible] baptismum. [illegible] Augustinus dicit quod [illegible] baptizati non sumunt baptismum ad salutem. [illegible] baptismum ab hereticis [illegible] baptismum [illegible] quod non sumunt ad salutem

et ita [illegible] [illegible] [illegible] accepit [illegible] ab alio accepit [illegible] non habet [illegible] dandi [illegible] et [illegible] accepit. [illegible] non habet dandi baptismum [illegible] Augustinus [illegible] baptismus [illegible] donatistarum [illegible] baptizandi non habuit [illegible] est quod accepit ab [illegible] et ita [illegible] [illegible] baptizatus non [illegible] baptismum [illegible] dictum est supra [illegible] infidelitas [illegible] quod non impedit effectum baptismi [illegible] baptismi [illegible] dicit [illegible] requiritur vel sit necessaria [illegible] non [illegible] [illegible] necessitate [illegible]

Sed autem duplex fides in baptizando [illegible] est propria [illegible] sic est propria [illegible] dico quod [illegible] ulterius requiritur fides [illegible] necessitate [illegible] [illegible] non [illegible] reputatur [illegible] sacramentum [illegible] ut supra [illegible] non autem requiritur [illegible] Augustinus dicit quod [illegible] non potest [illegible] baptismum habere et non habere [illegible] fidem. [illegible] autem sufficit fides ecclesie ad [illegible] dicendum quod baptismus dicitur fidei sacramentum [illegible] actibus fidelium [illegible] quod [illegible] baptismus [illegible] fide [illegible] et si non habet [illegible] sacramentum cum [illegible] non [illegible] Item [illegible] quod [illegible] requiritur in baptismo [illegible] sacramentum [illegible] baptismus [illegible] dicendum quod [illegible] baptismus [illegible] non potest [illegible] adultis [illegible] fides [illegible] adultis [illegible] fides requiritur [illegible] sacramentum [illegible] adultis etiam fides requiritur. [illegible] dicendum quod in parvulis non potest esse [illegible] baptismi [illegible] non requiritur [illegible] fides [illegible] requiritur in adultis [illegible] Item [illegible] dicendum quod [illegible] requiritur [illegible] fides [illegible] non potest esse [illegible] in talibus [illegible] caritas [illegible] in [illegible] adultis [illegible] in baptismo [illegible] fides. Sed non caritas quia sufficit [illegible] [illegible] dicendum quod [illegible] baptismus [illegible] habet [illegible] baptismum [illegible] in adultis vel per fidem esse in parvulis [illegible] dicendum quod [illegible] non dicitur baptismus esse sacramentum [illegible] aliquid [illegible] non [illegible] baptizatur [illegible] non esse [illegible] ad [illegible]

Ꝑ

implente intend' ad fac. quia n explicat. Item ad h. dicitur q fauus p fide r[e]tal n ho mibus cr[e]. tn ip[s]e tenz mord ecc[lesi]e i bapt[is]mo. bap[tizatur] ecc[lesi]a p dat. Vn regnat filios [illegible] 7 ec[clesi]e. n sibi h[ab]et si sue. Sic e[nim] Iacob genuit filios p[er] uxores 7 ancillas. ita et p catholicos 7 hereticos. bonos 7 malos. ut aug[ustinus] d[icit] c[ontra] donat[istas]. Item ad h. dicitur q n recipiunt fides [illegible] eff[ectu] puer ad bap[tismum] n alic[ui] p[ro]desse: [illegible] fides ecc[lesi]e includa[illegible] n e possit. [illegible] totalit. Dicit h ordinate [illegible] m[ul]t[u]m ute. Ecce ego [illegible] fili [illegible] si in [illegible] ul [illegible] s[er]p[en]tes. [illegible] remansit [illegible] [illegible]. f. [illegible] n[on] offert puer ad bap[tismum] i p[ro] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] fide p[ro]prio sic recipe. Item [illegible] q[uo]m dicitur. q. ille q baptizat ab h[ere]ticis. ipse p[er]cip[it] [illegible] gr[ati]a bap[tismal]e. [illegible] ipse recip[it] [illegible] sicut puer i[n] [illegible] actu n i cad[illegible]. si baptizat d[illegible] cu[m] re [illegible] sac[ramentum] [illegible] sic adult[us] baptizat[us] n [illegible] mau[illegible] 7 ab[illegible] p[ro]p[ter] ul sic a bapt[izan]te. sit i [illegible] n[ecessi]t[a]s. Si aut[em] sciat [illegible] co[m]mitere[illegible] 7 ab eo bap[tismum] suscipiat. [illegible] sit [illegible] sac[ramentu]m [illegible] sic ip[s]e [illegible] [illegible] ipse aliq[uid] [illegible] co[m]modu[m]. 7 sic ipse [illegible] [illegible]. Vn [illegible] obice ponit sp[iritu]i s[an]c[t]o. ne [illegible] [illegible]. Item ad h. q[uo]d dicitur p aug[ustinum]. loq[uitur] i c[as]u illo. q[uo]n aug[ustinus] i [illegible] [illegible] ab h[ere]ticis bap[tismum] suscip[i]t. Item ad h. dicitur q. p[er]ius dicitur bap[tismu]s e ex duob[us]. s. ex ordine sacerdo[tali] 7 ex iurisdictione. [illegible] q[uo]d abe[st] [illegible] man[illegible] [illegible] bap[tismu]s q[uo]d ad ordinem sacerdotalem [illegible] sacerdos [illegible] n [illegible] [illegible] q[uo]d ad iurisdictione[m] q[uo]d am[illegible] n [illegible] q[uo]d bap[tismu]s ab h[ere]ticis suscipit [illegible] ille accipiat. [illegible] [illegible] 7 [illegible] h[abe]n[t] [illegible] ul i casu n[ecessi]t[at]is. [illegible] h[abe]n[t] p[ro]ces[su]s bap[tismi] de

Pr[im]o dicitur. Utru[m] bap[tismu]s. [illegible] dicat[ur] [illegible] [illegible] Utru[m] ip[s]i bap[tismo] [illegible] Utru[m] cathecismus [illegible] Utru[m] exorcismus

Ad p[rimu]m sic p[ro]ced[itur]. ui[detur] q[uo]d bap[tismu]s iterari possit. q[uia] eucharistia e sac[ramentu]m excellentius q[uam] bap[tismu]s. q[uia] e p[er]fectio [illegible]. Sed eucharistia iterat[ur]. g[o] 7 bap[tismu]s iterari pot. Item [illegible] gr[ati]a e p[ri]ncipalis effect[us] bap[tismi] q[uam] caracter. Sed gr[ati]a [illegible] q[uam]vis [illegible] n [illegible] g[o] [illegible] q[uo]d [illegible] [illegible] bap[tismu]s iterari [illegible]. Item [illegible] sic adult[us] [illegible] recipit [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] plures poss[un]t aliq[ue]m si[mu]l bap[tizar]e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] h n[ecessari]u[m] e. si u[nus] sit [illegible] q [illegible] p[er]fice n possit. 7 ali[us] [illegible] q n possit [illegible] [illegible] 7 sic [illegible] ul plures diu[er]sis t[em]p[or]ib[us] baptizat[ur]. Item [illegible] q[uo]d dicitur [illegible] [illegible]. [illegible] fides unu[m] bap[tisma] g[o] iterari n[on] debet. Item bap[tismu]s [illegible] [illegible] [illegible] n [illegible] g[o] n[e] bap[tismu]s iterari [illegible] Item [illegible] [illegible] q[uo]d n obstante illa duo q[ue] [illegible] ad bap[tismum]

. s. sabbato pasche 7 pentecostes. q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] e i [illegible] [illegible]. g[o] n d[e]b[et] [illegible] [illegible] ad bap[tismum]. Item [illegible] baptizati. Item p bap[tismu]m [illegible] regenerat[ur] [illegible] [illegible] [illegible]. g[o] [illegible] i fe[st]o natiuitatis bap[tismus] celebrari debet. Item bap[tismus] [illegible] [illegible] u[illegible] regeneratio. [illegible] i die ep[iphanie] [illegible] bap[tismu]s [illegible]. g[o] [illegible] [illegible] debet [illegible] bap[tismus]. Item bap[tismus] h[abe]t effect[um] a passione. [illegible] g[o] i die pas[sionis] [illegible] mag[is] debet celebrari bap[tismus] q[uam] i sabbato pasche. Item [illegible] [illegible] q[uia] [illegible] bap[tismu]s [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p[ost] recept[io]ne[m] bap[tismi] ab ep[iscop]o. [illegible] [illegible] sacerdote. dic[it] [illegible] [illegible] ecc[lesi]e plenit[udo] debet e recipi bap[tismu]s ab eo q e [illegible] [illegible] [illegible] aut[em] e [illegible] [illegible] n ep[iscop]o g[o] n d[e]b[et] recept[io] ab ep[iscop]o. Item [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] q[uo]d bap[tismu]s [illegible]. g[o] [illegible] [illegible] [illegible] bap[tismu]s [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bap[tismu]s [illegible]. Item bap[tismu]s [illegible] [illegible] i [illegible] 7 [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] g[o] [illegible] [illegible]. [illegible] n[on] [illegible] [illegible] q[uia] [illegible] ep[iscop]i i [illegible] [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible] celebrari [illegible] bap[tismu]s q[uo]d [illegible] [illegible] q[uia] ad pugna[m] [illegible] ut [illegible] [illegible] ad pugna[m] sp[irit]u[a]l[em] [illegible] [illegible] [illegible] g[o] [illegible] [illegible] n [illegible] i bap[tism]o [illegible]. Item [illegible] [illegible] [illegible]. g[o] [illegible] q n [illegible] [illegible] bap[tism]o [illegible] eucharistie [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible]. Item [illegible] dicitur ad [illegible] [illegible] q[uo]d bap[tismu]s nullo m[od]o iterari d[e]b[et] [illegible]. iiii. [illegible] [illegible] i.
[illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uia] no[n] [illegible] [illegible] n medicu[s] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ii.
[illegible] q[uia] i bap[tism]o delet[ur] culpa 7 pena totalit[er]. [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] bap[tismu]s [illegible] ecc[lesi]e [illegible] p [illegible] ad [illegible] q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ii.
[illegible] [illegible] ut d[icitu]r [illegible] [illegible] [illegible] ex iii.
[illegible] [illegible] q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iiii.
q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si bap[tismu]s iterare[tur] q p[er] [illegible] [illegible] [illegible] 7 [illegible] ii.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e [illegible] [illegible] q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]. q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] bap[tism]o [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bap[tismu]s. [illegible] si ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i no[m]i[n]e patris 7c. Item ad p[rimu]m [illegible] ad [illegible] q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i bap[tism]o [illegible] [illegible] p [illegible] [illegible]. Vn [illegible] [illegible] eucharistia i [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bap[tism]o [illegible] [illegible] bap[tismu]s [illegible] [illegible] q[uia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Item ad [illegible] dicitur q[uo]d [illegible] [illegible] [illegible] effect[us] bap[tismi] q[uam] caracter 7 [illegible] [illegible] [illegible] n

vj.

tūc ē ita p̄ effc̄ [illegible] multa p̄ palia [illegible] adipi [illegible] bap [illegible] plex sit ingerēs. ut quis dicat. ego te baptizo [illegible] baptizat [illegible] ab uno [illegible] [illegible] ab eade actione [illegible]

[illegible]

[illegible] ad maxima[m] [illegible] excellente [illegible]

[illegible]

significet' nouit' tales uiuere et predicari. p[er] c[r]isma odoris bone fame, p[er] candela accensi: ut ita[que] doctrine, et exempli aut[em] percept[i]o ne, possit adyto q[ui] sa
cramentu[m] baptis. S[ed] q[ui]a iam baptis[mus] e[st] [con]sign[atus] adimitta
ad scam [illegible] et ita q[ui] est sic peruenit co[n]
firmat' ut dyo dicit.

[¶] S[ed] sic pre[cedit] uid[etur] q[uod] cathecismus baptis[mum] precedit
n[on] debeat. q[uia] sic dicit aug[ustinus]. illis [qui] cathecisandi
sunt. narratio plena e[st] [illegible] q[ui]a p[ri]mo catechiza
ab eo. q[uod] scriptu[m] e[st]. i[n] p[r]i[ncipi]o c[re]auit d[eu]s celu[m] et t[er]ra[m]
usq[ue] ad p[re]sentia t[em]p[or]a ecc[lesi]e. [et] si n[on] p[otest] fi[eri] n[on] longo
t[em]p[o]re. C[um] g[o] p[er]iculosu[m] sit [illegible] dif[er]ri bap-
tis[mum]: uid[etur] q[uod] n[on] debeat cathecismus bapt[ismum] precede[re]. [¶] P[re]t[erea]
[illegible] d[icitu]r, nolite s[an]c[tu]m dare canib[us]. [et] [illegible]
i[d] e[st] doctrina sac[ra]. q[uod] [illegible]
[illegible] Er[g]o n[on] baptiza[ti] [illegible] uid[etur] q[uod] no[n]
debeat catechizari n[on] baptizati. [¶] P[re]t[erea] bap[tismus] e[st] spi[rit]u[a]l[is] re-
g[e]n[er]atio. p[er] q[uam] d[a]t[ur] spi[rit]u[s] ecc[lesi]e. ut dyo. d[icit]. [illegible]
actus e[st] [illegible] doctrina. e[r]go bap[tismus] d[ebet] p[re]cede[re] ca-
thecismu[m]. [¶] [illegible] d[ict]u[m] e[st] q[uod] d[icitu]r. m[at]h. ult. docete o[mn]es
g[e]n[te]s baptiza[n]tes eos [et]c. e[r]go doctrina fidei [illegible] [cate]-
chismu[m] p[er]tine[n]s. d[ebet] p[re]cede[re] bap[tismum]. [¶] [illegible] nullo
digni[us] accedit ad bap[tismum] [illegible] accedo[?] [et] no[n]
[illegible] fieri [illegible] aug[ustinus]. Cu[m] g[o] fide[s] sit
ex auditu. u[n]de [illegible] x. uid[etur]
q[uod] oporteat [illegible] aliq[ui]d p[er]cipe[re] q[ui] ad bap[tismum]
accedit. [¶] [illegible] uid[etur] q[uod] catechizare n[on] sit offi[cium]
sacerdotis q[ui]a s[ecundu]m dyo[nisium] [illegible] dyaconi h[abe]nt
offi[cium] sup[er] imu[n]dos [illegible]
[illegible] grad[us] [illegible]
d[icitu]r. [Er]go ad dyaconos p[er]tinet [illegible] istructio. [¶] P[re]t[erea]
[illegible] ut instruere ee [illegible]. cu[m] e[st] ad bap[tismum] [illegible]
[illegible] i. [illegible] et [illegible]
sacerdotis. g[o] [illegible] catechiza[re] n[on] est sacerdotis offi[cium].

[¶] Sed [contra] e[st] q[uod] d[icitu]r nichola[us] p[a]p[a]. cathecismum bap[tiza]ndo[rum]
a sacerdotib[us] uniusc[uius]q[ue] ecc[lesi]e fi[eri] possit. g[o] [illegible]
offi[cium] sacerdotis. [¶] [illegible] uid[etur] q[uod] [illegible] ca-
thecizari [illegible] adulteri [illegible] e[st] [illegible]
p[er] [illegible] [illegible] n[on] [illegible]
[illegible] ubi [illegible]. g[o] n[on] [illegible] instructio
adulto[rum]. [¶] P[re]t[erea] i[n] cathecismo requi[ritur] [con]fessio
fidei et p[ro]fessio [illegible] ut [illegible] p[ro]
[illegible] n[on] [illegible]
q[uod] nulla [illegible]. g[o] uid[etur]
q[uod] n[on] debeant [illegible] cathecizari. [¶] P[re]t[erea] si [illegible] pro
[illegible] g[o] uid[etur] q[uod] [illegible] ad
instructio[nem] [illegible]
[illegible] pueri de
sac[ro] fonte leuare. cu[m] tanto [illegible]
instructore [illegible]. [¶] [illegible] q[uod] [illegible]
bap[tis] [illegible] obs[er]uat. ut obs[er]u[a]t[ur] i[n] [illegible]
bap[tismo]. [illegible] g[o] adulti [illegible] g[o] [illegible]

[illegible] [¶] [illegible] e[st] [illegible]
[¶] [illegible]
[illegible] ignorare [illegible]
ignoran[ter] [illegible] [doc]-
trine ignari [illegible] et i[n] doctrina fidei
[illegible] fidei rudime[n]ta. ad que
[illegible] teneri. sic e[st] fides [illegible]
[illegible] et [illegible]
et p[ro]uide[n]tie dei [illegible] et tal[ia] illis q[ui]
cathecisari d[ebe]nt [illegible]
[illegible] [¶] [illegible] g[o] d[icendu]m q[uod] n[on] e[st] necesse q[uod]
[illegible] adulti [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] d[icitu]r [illegible] fiat [illegible] [¶] [illegible]
d[icendu]m q[uod] [illegible] et fidei [illegible]
[illegible] ad fide[m] accedu[n]t [illegible]
ne [illegible] [¶] [illegible] d[icendu]m q[uod]
[illegible] [illegible] et [illegible] no[n]
[illegible] instructio[n]e. [illegible] re-
g[e]n[er]atio[nem] [illegible] i[n] [illegible] [pre]-
[illegible] instructio. [¶] [illegible] d[icendu]m q[uod] [illegible]
e[st] instructio fidei [illegible] [illegible]
ad fidem [illegible] et [illegible] e[st] [illegible]
[illegible] et doce[re] [illegible] et dyo[nisius] [illegible] instructio[n]em
ep[iscop]o attribuit. [illegible] e[st] instructio [illegible]
qua [illegible] ad bap[tismum] [illegible]
[illegible] et [illegible] ad offi[cium] [illegible]
[illegible] et [illegible] dyaconi
et e[st] sacerdotu[m] [illegible] bap[tismum] et [illegible]
ad [illegible] et ad [illegible]
[illegible] q[uod] doctrina [illegible] offi[cium] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] [¶] [illegible] g[o] d[icendu]m q[uod] [illegible]
adulti ad bap[tismum] [illegible] magis [illegible]
[illegible] dyaconos [illegible] sac[er]-
dotib[us] [illegible] dyaconi dya[conis]
[illegible] [¶] [illegible] d[icendu]m q[uod] [illegible]
[illegible] bap[tismum] [illegible]
[illegible] [¶] [illegible] d[icendu]m q[uod] [illegible]
e[st] dyaco[nus] [illegible] et sacerdotib[us] [illegible]
n[on] [illegible] cathecizare. sic [illegible]
dyaconi. [¶] [illegible] d[icendu]m q[uod] [illegible] e[st]
q[uod] [illegible] ad bap[tismum] [illegible] ab [illegible]
[illegible] i[n] adult[is] [illegible]
[illegible] i[n] bap[tismo] [illegible] fide[m] et [illegible]
[illegible] et [illegible] cathecizar[i] et [illegible] fide[m]
[con]fiteri. et [illegible] religio[ni]s p[ro]fiteri [illegible]
[illegible] bap[tismum] [illegible] ex fide
ecc[lesi]e. [illegible] instructio [illegible]
[illegible] e[st] instruct[us] [illegible] p[ro]fite-
[illegible] i[n] bap[tismo] [illegible]
[illegible] loco e[st] [con]fessio[n]e et p[ro]fessio[n]e [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] apti [illegible] causa [illegible]
n[on] liceat leg[es] [illegible] adeoque n[on] [illegible]
iij [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] necessaria [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aliquo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] necessaria [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

xij.

[illegible]

[illegible]

Et p [illegible] canna [illegible] om̄a [illegible]
[illegible] aliqs [illegible]
[illegible] ad̄dere id [illegible] sic [illegible] aliq̄s [illegible]
[illegible] sup addi [illegible] intrīsece [illegible]
[illegible] quos [illegible] tñ ē [illegible]
[illegible] facit [illegible]
[illegible] una [illegible]
[illegible] sic [illegible] alia [illegible]
[illegible] necessar̄ [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

circum[illegible]

in presenti caracter, scilicet deputatio ad actum vel
aut saltem gratia gratum faciens requiritur quod
ad dicte gratie pertinet; et gratia. gratia autem huius causa
tale. unde ideo remedium adhiberi non potest
et talis est. non per gratiam gratum facientem. Et ideo
in omni sacramento nove legis gratia gratum faciens confertur. ut
dictum est supra d. j. sed et accessus ad sacramentum est
ex vi muneris. sed quia ab immunditia aliqui potest non per gratiam
non efficacia idoneus ad sacramentum multitudinis vel perficiendum
et ideo oportet quod in talibus caracter imprimatur quod gratie
faciens imprimat. Cum ergo confirmatio sit sacramentum nove le-
gis caracter imprimens ex duplici pertinentia quod
gratia gratum faciens confertur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod confirmationis
ordinatio quantum ad penam est exclusa culpa et adiecta pena
et ideo exigitur hec repugnantia ad gratiam. Et propter
hoc ipsa oportet quod gratia gratum faciens detur. Et ideo si inve-
nit aliquis culpa que fictum non facit. deletur illa. sicut
patet de culpa veniali. quamvis non potest culpa exstare. ¶ Ad
secundum dicendum quod baptismus est sacramentum necessitatis. et ideo gratia que confertur in baptismo
ordinatur contra statum salutis. et non talis ex defectu
perfectionis per ea que habet gratiam gratum facientem non ad-
ditur alia gratia nova. sed illa que prius inerat augetur.
Confirmatio autem est de confirmatione que non est sacramentum necessitatis. unde
et gratia ad aliquid speciale effectum ordinatur; et propter hoc
gratia confirmationis potest addi ad gratiam que perficit in
statu vite. ¶ Ad tertium dicendum quod quamvis aliquis possit confirmare
et si sit in mortali peccato. fide vel contritione non tamen est ydo-
nea illa confessio. quia non est speciosa laus in ore pec-
catoris. nec tamen est minor adiutor. sed est or-
dinatus non solum ad hoc quod ad eum confitear. sed ad
hoc quod ad ydonee fiat. et sic defectus expectare tem-
pus. ¶ Ad quartum dicendum quod licet superius dicatur quod sa-
cramentales gratie ab invicem distincte sunt. sicut distinc-
tiones eorum ad que ordinantur. sicut et virtutes. quamvis earum
distinctio non ita appareat. sicut distinctio virtutum. quia
earum effectus non sunt ita manifesti. sicut effectus virtutum
interius videntur in actibus in communi. quia non est specialis di-
stinctio requirens specialem sacramentum. Unde alia est dicenda que
designat in magis superabundantiam. scilicet magnificentiam. que in comparatione
donorum et superabundantiam perficit. scilicet liberalitas. Et quia gratia baptismalis
datur ad perficiendum hominem quantum ad esse statum inne-
ceptum. gratia autem confirmationis ad perficiendum hominem quantum ad se in
statu illo. scilicet confirmatio nomen quod perficitur ad specialem
gratiam adhuc indiget. Et propter hoc alia est gratia confir-
mationis quam baptismi et habent alium effectum determinatum. gratia
enim baptismi datur contra defectum qui impedit statum spiri-
tualem in vita salva. scilicet contra peccatum originale et actuale. gratia autem
confirmationis contra defectum oppositum roborem quem exigit in
confessionibus nominis Christi. scilicet infirmitatem. ¶ Ad quintum dicendum quod gratia
confirmationis et baptismi non sunt eiusdem speciei ut dictum est
et ideo non plures quam tres in eadem substantia sunt. ¶ Ad sextum dicendum quod gratia
baptismalis ex eodem autem derivatur in intellectum. quia est adiec-

et perficit eundem. et gratia confirmationis requirit magis
intra ad perficiendum fortitudinem et robur. ¶ Ad septimum dicendum
quod gratia sacramentalis que est per effectus sacramenti huiusmodi
comparatur ad gratiam que est in virtutibus et donis sicut esse alia
aliter. quia gratia sacramentalis perficit remotionem pro tempore
defectum expectatio consequitur. Et gratia virtutum et donorum
perficit et inclinat ad bonum virtutum et donorum. sicut
gratia confirmationis removet infirmitatis motum. fortitudinis
autem donum vel virtus inclinat ad bonum. quod
est per virtutem vel donum, et ideo quamvis in baptismo dentur
virtutes et dona et similiter in confirmatione non oportet quod sit
eadem gratia utrobique. ¶ Ad octavum dicendum quod confitentis ubi
contra persecutorem immineat motus periculi non est tamen
sed indiget auxilio alterius virtutis, scilicet fortitu-
dinis et similiter indiget. alia gratia sacramentali que remo-
veat defectum oppositum fortitudini. ¶ Ad nonum dicendum quod sicut
dictum est ut supra dictum est. d. j. eadem gratia gratum fa-
ciens que perficit essentiam anime differt a virtutibus et donis
que ab ipsa fluunt. virtutes differunt a gratia. que est per effectus
sacramentorum. cum est ei connexa. sicut et connexe sunt
ad virtutes et dona. Unde magister supra dicit gratiam
sacramentalem que differt in diversis sacramentis quod per se gratia vir-
tutum et donorum. que est communis in omnibus sacramentis. Unde ergo
dico quod gratia baptismalis potest dici dupliciter. Uno modo illa
que est prima et per se effectus baptismi. quod est baptismi pro-
prium. Alio modo gratia que est effectus baptismi communis et per se
de connexione eius scilicet. distinguitur est de gratia confirmationis.
Accipiendo ergo gratiam baptismalem et confirmationis primo modo cum sint
diverse gratie, gratia confirmationis superaddita distinc-
te. quia cadunt in eadem essentia cum ipsa gratia baptismali. sed
directe perficit ipsum baptizatum ad alium actum. et per consequens
et ipsa baptismalis gratia perficitur et nobilitatur. sicut
aliqua sensibilis est perfecta adiuncta rationali et sicut adiuncta
dono. et liberalitas adiuncta magnificentie. Accipiendo
autem gratiam baptismalem et confirmationis secundo modo sic dicitur augeri
gratia quod prius inerat et prius habetur ad usque perfectum.

Deinde queritur de ordine huius sacramenti. Et circa hoc queruntur tria:
primo quis possit conferre hoc sacramentum; secundo de tempore; tertio
de ritu et modo recipiendi.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod aliquis non ordinatus possit aliquem
confirmare. Effectus enim sacramenti est a virtute
ex qua et non ordinatus potest ibi perfici. quod sicut sed
hoc tantum. ergo non ordinatus potest confirmare. ¶ Preterea unum
quod potest agere per se ipsum quod in se est quod utroque agitur
et quod est in actu. et quandoque non ordinatus habet caracterem confir-
mationis. ergo potest confirmare. ¶ Preterea ideo ad sacramentum in ma-
ioris necessitatis tanto indiget maiori dilectione et actum
totum in multitudine. sed baptismus est sacramentum necessitatis. Cum ergo
ad requirit maiorem actionem. scilicet maioribus com-
mittitur quod etiam non ordinatus per baptismum. quia non potest confir-
mare. ¶ Sed contra sunt ab his dicta. videtur quod diminutio
est consummatio tantum multiplicis et cetera. ergo sicut est stato

non potest quis confirmari, ita nec sine ordine conferri. ¶ Praeterea, unctio confirmationis est dignior quam extrema. Sed illa non [illegible] abundantius ut [illegible]. ¶ Videtur quod sacerdos simplex et non solum episcopus possit confirmare. Baptismus enim est [illegible] maioris efficaciae quam confirmare. Sed sacerdos ex officio potest baptizare. Ergo et confirmare. ¶ Praeterea, sicut confirmatio est ad perfectionem, ita et eucharistia. Sed dispensare eucharistiam est sacerdotis. Ergo ipse potest confirmare. ¶ Praeterea, in sacramento requiritur ordo et intentio. Sed episcopus non [illegible] habet aliquem ordinem vel characterem quem non habeat sacerdos. Ergo sicut episcopus ita et sacerdos potest confirmare. ¶ Contra. Soli episcopi in locum apostolorum succedunt. Sed per impositionem manuum [illegible] soli apostoli [illegible] conferebant. Ergo soli episcopi possunt confirmare. ¶ Praeterea, in ordine ecclesiae [illegible] soli episcopi [illegible] perfectio [illegible] sicut [illegible] illuminare [illegible] per confirmationem [illegible]. Ergo soli episcopi possunt confirmare. ¶ Videtur quod sacerdos simplex ex commissione papae non possit confirmare. Quia sicut se habet character sacerdotis ad sacerdotem, ita se habet character episcopi ad episcopum. Sed nullus nisi sacerdos potest ex commissione eucharistiam conficere, quod est sacerdotis. Ergo nullus ex commissione papae potest nisi episcopus confirmare, quod est episcopi. ¶ Praeterea, sicut conferre sacerdotalem ordinem est episcopi [illegible], ita confirmare. Sed nullus nisi episcopus ex mandato papae potest aliquem in sacerdotem promovere. Ergo nullus ex mandato papae qui non sit episcopus potest praebere confirmationis sacramentum. ¶ Praeterea, quicumque potest ex mandato vel ex commissione alicuius baptizare [illegible] sine commissione baptizat [illegible] ex casu [illegible] necessitatis baptizatus est [illegible]. Sed si sacerdos sine commissione alicuius confirmet, non est confirmatus. Ergo nec per commissionem [illegible] confirmare. ¶ Contra [illegible] ex commissione papae [illegible] in casu permittit quod simplices sacerdotes possint confirmare. ¶ Praeterea, maius est ordines conferre quam confirmare. Sed ex mandato papae aliqui non episcopi conferunt [illegible] ordines, sicut sunt presbyteri cardinales, qui conferunt minores ordines. Ergo multo fortius ex mandato papae potest aliquis simplex sacerdos confirmare.

.1. ¶ Respondeo dicendum ad primam quaestionem quod [illegible] in dispensatione sacramentorum [illegible] ministri ecclesiae [illegible] ordine consecrati, ut sint medii inter Deum et plebem [illegible] divina [illegible] et solus eius operatur ex officio [illegible] ministeria [illegible] conferre possunt excepto baptismo [illegible] necessitatis. Unde cum confirmatio non sit sacramentum necessitatis, non [illegible] abundantiam gratiae. ¶ Ad primum ergo dicendum quod [illegible] ubi plures [illegible] debita [illegible] et secundum convenientiam [illegible] ¶ Ad [illegible] illa [illegible] non possunt efficere [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum quod [illegible] ad collationem [illegible] exhibet [illegible] conferunt [illegible] et [illegible] perfectio [illegible] in illis [illegible]

vij. dat per suam similitudinem requirit [illegible] et ideo per sacramentum confirmationis non efficitur [illegible] perfectionem [illegible] confirmare possit. ¶ Ad secundum dicendum quod [illegible] sacramenta [illegible] illa [illegible] in omnibus sunt [illegible] distinctionem [illegible] illa unius repellitur et alius admittitur [illegible] necessitatis [illegible] excludi. Et ideo [illegible] sacerdoti committitur illa sacramenta [illegible] quae ad statum perfectionis promovent. ¶ Ad tertium dicendum quod in omnibus artibus quae sunt ordinatae [illegible] ultimam perfectionem reservat [illegible] supremam artem [illegible] sicut [illegible] navis [illegible] ars superior [illegible] navem [illegible] et illa reservat ultimum finem, scilicet usum navis, superiori scilicet gubernatori. Unde cum episcopi in ecclesia teneant supremum locum [illegible] ultimam [illegible] perfectio [illegible] supra communem statum aliorum [illegible] in actibus [illegible] ideo sacramentum confirmationis et ordinis [illegible] soli episcopi dispensandum reservatur. .2. ¶ Ad primum ergo dicendum quod baptismus cum sit sacramentum necessitatis [illegible] omnibus [illegible] et ideo [illegible] non [illegible] confirmationis. ¶ Ad secundum dicendum quod eucharistia [illegible] confirmatio et ordo [illegible] in hoc differunt ab aliis quia in ordine et confirmatione [illegible] sacramentum [illegible] susceptio [illegible] ad perficiendum [illegible] statum fidelium. Sed eucharistia [illegible] susceptione [illegible] non acquirit [illegible] perfectio [illegible] in statu illo [illegible] eucharistia [illegible] ¶ Ad tertium dicendum quod quamvis episcopus non habeat aliquem ordinem super sacerdotem [illegible] ordines distinguuntur per actus relatos ad corpus Domini verum [illegible] aliquem ordinem [illegible] ordines distinguuntur per actus super corpus mysticum. Unde [illegible] in ecclesia [illegible] episcopalis [illegible] dignitas [illegible] et ideo in promotione [illegible] ad potestatem [illegible] competere [illegible] episcopo quod non competit simplici sacerdoti. .3. ¶ Ad secundam quaestionem dicendum quod circa hoc est multiplex opinio. [illegible] dicit quod presbyter simplex non possit ex mandato papae confirmare [illegible] ·j· [illegible] exponit [illegible] presbyteri [illegible] ex mandato non conferebant sacramentum confirmationis [illegible] in dispensatione [illegible] quod non est per scandalum dimittendum. ¶ Et ideo aliter [illegible] ·ij· [illegible] ex mandato [illegible] ut confirment [illegible] sacerdotes [illegible] diaconi diaconatum [illegible]

ipse potest ea conferre quae non habet. ut diaconi ordi-
ne sacerdotale. Et hoc opinio videtur magis [illegible]
to facere. quod cum episcopus non addat ad sup[illegible]
tur per totum [illegible]
ministerii corporis [illegible] episcopus siue [illegible]
habet plenitudinem potestatis ad ecclesiam. ad corpus misti-
cum. Et per gratiam sacramentalis descendit in corpus mi-
sticum accipiunt. ideo omnis [illegible] in corpus misticum [illegible]
[illegible]
sup corpus Christi verum. et ideo solus sacerdos potest absol-
vere in foro penitentiali et baptizare ex officio [illegible]
[illegible]
corpus domini verum [illegible] corpus misticum [illegible]
[illegible] plenitudinem pontificalis potestatis [illegible]
[illegible] actum summum super corpus domini verum
[illegible] diacono vel alicui inferiori [illegible]
[illegible] corpus domini verum. sic non absolute [illegible]
[illegible] simplex sacerdos [illegible]
[illegible]

[illegible]

ar. 1.

·vij·

coalu· ꝫ aliis. Vn̄ ab h[illegible] nitrep n̄ exclu
debe[illegible] lat· dd q ꝗ's d' muta n̄ possit gtā
teri orc· tn̄ possit ꝯtītri nutrib· ꝫ possit
hn̄ u[illegible] ꝫ spūal ꝯstidn· ꝫ ꝯ eis n̄ deb
[illegible] 1: [illegible] [illegible] ad· dd' q ꝗuis mod
ter asst[illegible] adpugnā· tn̄ uitanē· ad [illegible]
ter aust[illegible] adpugnā[illegible] ināl gtā ꝫ
fimu: i quo s' [illegible] dat· [illegible] ꝫ
id [illegible] pluribꝫ gtā· ꝗ i pugn̄ pficit
pp̄ fine pugn̄ [illegible].

Ad ·ij· sic ꝓcedit· ut· q n̄ exigat q q te-
neat aliq ad ꝯfirmādū· ille ē q̄ ab imedi-
ate tenem ad principe· sic libert sic q media-
aliqb· coram principe ꝯpareat· ꝫ s[illegible]
mediatib· dn̄s· ꝫ alii [illegible] mediatib· p[illegible]-
mediatib· dn̄s· ꝫ alii [illegible] vel sim ad-
[illegible] ꝯfirmād' id h̄c imediata rel̄om ad
principe· cū sit [illegible] e' p lap'· ꝑ ꝯsup
baptizād p· illa [illegible] baptismū· tn̄ ꝯfirmād
nllo m̄' de p[illegible] ad ꝯfirmādū tenei· ꝓp· si-
sit adult[illegible] p'· [illegible] mun ꝯpet' [illegible]
q· uiuis· pueri ult· mllere forte q' [illegible]
ꝯ ꝯfirmād ē [illegible] q dat' i eo [illegible]
·s[illegible]· ad robur· ꝑo admin mlo n̄ dz tenē
[illegible] ad ꝯfirmādū· [illegible] ut [illegible] n̄ ꝯfirma-
[illegible] posset tenē ad ꝯfirmādū· q mal ē [illegible]
[illegible] ad tal' suscip' aliq tenē· [illegible] n̄ [illegible]-
firmat' ꝓt [illegible] bap ꝯfīre· ꝑo [illegible] forte
ꝓt ad ꝯfirmād tenē· [illegible] ut· q n̄ de-
beat [illegible] linito crismat' i fronte· tn̄· q' ut'-
[illegible] ē nobilior ꝑs corꝑ· [illegible] · q i ē cor-
ꝑe ē nobilior ꝑs corꝑ· [illegible]
gatiua cogitatiuē· [illegible] organū [illegible]
[illegible] sacerdos q inferior ē [illegible] epi· [illegible]
crismate [illegible]· ꝑo epi n̄ dz [illegible] crismā
ꝯfirmādo in fronte· [illegible] ꝯfirmād ē s[illegible] ꝯfer-
[illegible] ꝯfessio fit ore· ꝑo [illegible] ꝯfirmād'
mag̃ dz in ore fieri· [illegible] p'· [illegible] ē locus [illegible]
ꝫ pauper· [illegible] sacerdos [illegible]· [illegible] ꝑo
crisma sit [illegible] abol [illegible] ut q n̄o
[illegible] fiat [illegible] i fronte· [illegible] ꝯfirmā-
[illegible] fiat [illegible] i fronte· [illegible] robur i fronte [illegible]
dat' [illegible] ad robur· [illegible] robur i fronte [illegible]
[illegible] ut [illegible] · [illegible] frōte [illegible]
durities [illegible] corꝑ ꝑo i fronte dz fi [illegible]
ꝯfirmāt· [illegible] p'· [illegible] ꝯfirmāt q [illegible]
[illegible] puer dl' [illegible] i [illegible] corꝑ· [illegible] epi
[illegible] ut p· [illegible] ꝑo corꝑ ē i fronte
[illegible]· [illegible] ut q ꝯfirmād' possit [illegible]
[illegible] ei ꝯfirmād dat' ad robur [illegible]
[illegible] ad robur [illegible]· [illegible] ꝑo [illegible]
[illegible]· [illegible] si [illegible] ꝫ [illegible]
[illegible] dat' [illegible] ꝓt [illegible] in-
[illegible] ꝫ [illegible] dz [illegible] ꝫ [illegible] sic i bap-
[illegible] i [illegible]· [illegible] bap' n̄
i ꝓmit' [illegible]· [illegible]

[illegible] ꝑo n̄ [illegible] · [illegible] dd' ad p'· [illegible] q in-
[illegible] dat' [illegible] ad robur· [illegible]
[illegible] · p se h̄re robur
[illegible] n̄o psumit ꝫ ꝯ [illegible] [illegible] ut ab
alcis tenet'· [illegible] ꝑle [illegible]
Ad p'· ꝑo dd' [illegible] q ē mediato [illegible] n̄o
h̄e essen [illegible] · q· [illegible] sic ē [illegible]
·n[illegible] · q· [illegible]· sic [illegible] tenet· q·
i [illegible] Ad p'· dd' q fortitudo spūs ē [illegible]
i [illegible] · q n̄ ē [illegible] ut dr̄ · [illegible] ·iiij· ꝫ
[illegible] n̄ ē [illegible] ut dr̄ · [illegible] ·iiij· ꝫ
id n̄ differt [illegible] · ul' [illegible]
teneat· [illegible] dicit· [illegible]
tenē n̄ p'· [illegible] dd' q [illegible] i ꝓci[illegible]
[illegible] ꝯfessioē· [illegible] ꝓp duo· s·
ꝓp' motus timor q [illegible] ꝯfusioē· ꝫ ē timor
[illegible] sig̃ [illegible] ꝫ rub' [illegible]
[illegible] · q pallescūt timētes ꝫ rub' [illegible]
[illegible] ut dr̄ ·iiij· [illegible] ꝫ [illegible] in fronte· ꝗ ē
[illegible] ꝑs mag' apparēt ꝫ [illegible] ad-
[illegible] ꝫ id ꝯfirmād de[illegible] ad
[illegible] ꝫ [illegible]
libera ꝯfessioē [illegible] · ꝫ dat'
mat' i fronte· Ad [illegible] ꝑo dd' q [illegible] q dat'
i [illegible] dignitate regale
ꝫ sacerdotale [illegible] · q [illegible]
[illegible] · [illegible] sacerdotiū
q' [illegible] · [illegible]
·j· [illegible] · [illegible] dignitatis collate· [illegible] ꝯfirmāt dat'
tā dignitatis collate· [illegible] ꝯfirmāt dat'
ad [illegible] dignitatē accepta [illegible] ·
[illegible] ē· ꝫ id i loco publico dat' dz· Ad [illegible] dd'
q n̄o dat' [illegible] ad ꝯfessioē [illegible] · sic ad co-
q n̄o dat' [illegible] ꝫ id dati dz [illegible] ꝓ-
fessioē liberale· ꝫ id dati dz [illegible] ꝓ-
[illegible] q libera ꝯfessioē i [illegible] possit· Ad
[illegible] dd' q [illegible] n̄o ē [illegible] · q [illegible] fit [illegible]-
[illegible] · [illegible] ꝫ [illegible] hu· dz
[illegible] crisma n̄o
ē' lb' quadā disciplia custodiēdi crisma n̄o
·s· [illegible] usq ad ·vij· dies· ꝓp dona
[illegible] ·vij· dieb' aduētū spūs
[illegible] ·vij· ꝫ sic [illegible] ·vij· dieb' aduētū [illegible]
[illegible] Ad [illegible] qom dd' q [illegible]
s· i discipulos [illegible] · Ad [illegible] qom dd' q [illegible]
q' h̄e essent [illegible] ꝑmanēte· n̄ ꝓt [illegible] [illegible]
[illegible] ꝫ id q i ꝯfirmāt· i ꝓmit' [illegible]
q ē i [illegible] · id n̄ dz [illegible] · Ad [illegible] ꝑo dd' q
[illegible] n̄o [illegible] · n̄ i' q' dd' ē [illegible]
[illegible] ē [illegible] recepta [illegible] · [illegible]
[illegible] ē i ꝯfirmād ꝫ id n̄ ē [illegible] · Ad [illegible] dd' q ꝯ
[illegible] dat' q' i [illegible] ꝓut ē [illegible] porrigi-
firmād dat' q' i [illegible] ꝓut ē [illegible]
[illegible] ꝫ sic n̄ redit· [illegible] i [illegible] actual'
[illegible] redeat | [illegible] ad robur· ꝯ
[illegible] ꝯfirmāt ꝑo mag' [illegible] adeu-
[illegible] ad ꝯfirmād' | [illegible] dd' q [illegible] robo-
[illegible] · [illegible] ē [illegible] ꝫ h[illegible] a duab'
[illegible] · [illegible] hedific[illegible] | [illegible]

·2·

·3·

et ceterarum perfectionem et voluntatem. ad standum i se ipsi primum
cibi/ et continuo adpingit. et per ab alius partes i co
ssit ac nova d. et ad discendas audientiam plures
h sacramentum tum alicuinus etc. ipse evidentiam ipsius.
in cui sua predicare in hoc facto dicitur adorabit/

viij. Post sacramentum baptismi etc. postquam determinavit magister de baptismo
et confirmatione. hic tertio determinat de eucharistie sacramento. et dividitur
in partes duas. in prima determinat ea que pertinent ad ipsum sacramentum
in secunda determinat de dispensatoribus sacramentorum. xxiiij. d. i. Ecclesiastica
tria quedam sacerdotes etc. prima in .iij. d. in prima determinat
ea que requiruntur ad hoc sacramentum in

vidlt. i triplex d cuius in speciali. d. x. t. Queritur etiam aliqui precedentia etc.
prima iterum in .d. in prima determinat ea que requiruntur ad hoc sacramentum

de i triplici d. i. p. de sacramento. in secunda determinat usum sacramenti. x. d. i. et sic due sunt res
etc. ff.
a precedentia eucharistie
quibus hoc sacramentum figuratur. in secunda determinat continentia quibus hoc
sacramentum integratur. s. forma et institutione. ibi et in alia
etc. in tertia determinat consequentia que in hoc sacramento efficiuntur
vel significantur i. nec quod sit in sacramento. etc. in tertia
sicut dicendo metitur. in prima determinat i statione. in secunda forma. ibi
forma vero est etc. in tertia movet questionem et sol-
vit i. ubi considerandum dicit esse etc. nec quod sit
in sacramento etc. hic determinat de sacramento eucharistie. proponens ad
significationem ubi eius esset. circa hoc duo sunt. in primo
ostenditur quod sit et res et quod sacramentum. secundo concluditur corpus
nominum. et circa primo duo sunt. primo ostenditur quod sit in re et
quod sacramentum et ordinem. sunt igitur tria distinguenda etc.
hic est duplex quod. primo dicitur quod eucharistie sacramento. sed videtur
ipsi tertio primo queritur etc. primo videtur eucharistie sicut sacramentum
sua de significatione eius. in tertio de institutione. circa determinationem de
hac sumentibus hanc cibum. et alios cibos.
De primo sic proceditur. videtur quod eucharistie non sit sacramentum. ad id et
non dicitur diversa ordinare. sed continuo est ad perficiendum
duos. circa ergo hic ipsum eucharistie sic perficiendum. ut
quod superfluum hoc sacramentum. Preterea in hoc sacramento nove legis. id
quod figuratur efficiatur per figuras figurarum. sed species panis
et vini quae figuram corporis vel verum et misterie non sufficiunt
causare. ergo eucharistie non est sacramentum nove legis. Preterea sacramentum
est elementum visibile per haec. ex quo cibus supponitur. sed corpus
vel verum quod dicitur sacramentum et res sacramenti non est cibus unde
tamen suppositum. ergo non est sacramentum. Preterea omne sacramentum in ipsa
sui susceptione confert et perficitur. sicut patet de baptismo
quod perficitur in ipsa ablutione. sed eucharistia confertur ante
susceptionem. ergo non est sacramentum. Preterea in alio sacramento idem
quod in recipiente efficitur est. et res et sacramentum sic causat
in baptismo. sed corpus vel verum quod ponitur hic res et sacramentum non
est id in recipiente efficitur. ergo non est sacramentum eius. non
aliud. Sed contra est quod in canticis dicitur. ut hic tamen sacramentum
non sit nobis ad penam. Preterea omnis actio per quam
creature dispensatur in qua ex ipso opere operato gratia confertur
est sacramentum. sed eucharistie huius. ergo est sacramentum. Videtur quod non
sit unum sacramentum. Preterea species panis quae in collecta dicitur

perficiet nos quod divine sacramentum que sumpsimus. Preterea sacramentum est
in genere signi. sed nomina pluralitatis ad plurium signorum
sunt tamen quamvis sit una significatio. sicut macula et
tullius. sicut duo nomina quamvis sit eadem res significata.
circa ergo in eucharistia sunt plura significantia. scilicet
species panis et vini. ut patet sicut plura sacramenta. Preterea vi-
talis res est ex forma sua. sed in eucharistia sunt due
formae. una ad refectionem panis/ alia ad confectionem
sanguinis. ergo sunt duo sacramenta. Preterea ea que non generantur
non sunt diversa sunt plura simpliciter. sed corpus et verum et
species panis et vini. sunt diversa specie et genere. ergo
sunt plura simpliciter. circa ergo utrumque dicitur sacramentum in eu-
charistia. ut videtur quod non sit unum sacramentum. Preterea ex duobus per
se actis. non fit ad unum. sed quod perfectum est ex utraque
specie. scilicet panis et vini. ergo ex hiis duobus non fit unum
sacramentum. Sed contra est quod sicut continet duo. et sacramenta nove le-
gis non continent. sed. Preterea quecumque ordinantur ad idem
efficiendum et significandum pertinent ad unum sacramentum. sed omnia
que in eucharistia sunt pertinent ad idem representandum. scilicet mate-
riam et idem efficiendum. scilicet gratiam. propter hoc in continentia
corporis mistico. ergo unum tamen sacramentum. Videtur etiam quod
non continebit novis nomine; non et similiter dicitur aliquam
in potestate excogitatam. f. sed bonitas que est com-
munis sacramentis. ergo ex hiis dicitur in proprio non convenit uni sacramento. ut
dicitur eucharistia. Preterea sicut illud dicitur hoc sacramentum viaticum
cum appellatur/ quod in via nos reficiat usque ad patriam
deducens. sed hoc est commune omnibus sacramentis. quare non in viaticis
dicitur ad pervenientem ad gloriam patrie. que est res in quantum
et significatur in omnibus sacramentis. ergo non convenit viaticum
appellari. Preterea esse personam denominari solet ex
adducere ad commune. sicut in est effectus baptismi
ut expeditur patet. ergo baptismus magis dicitur quod hoc nomen
quod hoc sacramentum. Preterea in aliis sacramentis fit ad sacramentum
sed hoc importat sacrificii nomen. ergo sacrificium in
est proprium hoc sacramento. Preterea hostia nomen idem est quod sac-
rificium. sed dicitur continere novitatem cum similitudinem hostie.
ergo nec hostia nec sacrificium est proprium huic sacramento

xx.j. Ad primum dicendum ad sacramentum quod eucharistia sacramentum proprie est/ quod
tamen non ab aliis sacramentis. sed et per suum nomen et
cause sanctitate actionem importat. bonum enim in se hoc adhuc
determinatum. sed quod habet nomen sanctificationis quod sanctum ad
sit. dicitur autem sanctum adhuc dupliciter. Uno modo simpliciter et
j. per se/ sicut quod esse bonum sanctitatis/ sicut dicitur hoc sanctum
ij. Alio modo sanctum et in quod. ex eo quod habet ordinem ad
hanc sanctitatem. ut sic dicitur divinum sanctificatum. sic
etiam dicitur sanctum. sicut quecumque alio ad id sanctum
deputatur. sicut altare sanctum. et id in quibus ad hoc
sanctum. primum non/ divina sacramenta simpliciter. illa autem quibus
ad sanctum. secundum/ non divina sacramenta sed secundum magis
f. et aliis ergo sacramentis sicut ad sanctum. secundum hoc susceptionem
sacramentum non est elementum corporale sanctificatus homines. quia hoc est
secundo modo sanctum. et id hoc quod pertinet ad sanctificationem modo

.2.

Cxv.

[illegible]

tuditis gratie in suo tempore. Et ideo a theologis eucharistia dicitur. Unde et quia ipsa consumit omnia sacramenta ut dictum est. id. quod est omnium sacramentorum congregatio adunatio. Huius sacramenti attribuitur et dicitur ei uel sinaxis quia idem est quod sacramentum congregatur ad unitatem et ad Christum et ad alios eius que est magis conuenit. Sed alia et sicut adulentium significatio et maxima efficiuntur. Itaque uniuntur quo tamen uti nobis ipsi est sacramentum signum et ideo uiatoribus applicatur. Et pluribus sacramentis adeo ab comparatione cetera ad theologicae denotari possit

A

d id quod consequenter. Unde quia huius tanto figura assignari non debeat. Dicendum quod dispositio ad suum genus. ad corpus eius non est allegoria. Sed modus est modus. Sed sacramentum est significatio. Ergo sacramento non debet aptari aliqua figura que in se sit. ¶ Item sacramentis noue legis que sunt magis perfectiora non respondebant aliqua sacramenta ueteris legis que ad dicendum et huius sacramenti est perfectissimum. ¶ Unde quod sacramenta noue legis ueteris legis respondent non quantum ad significationem quia nisi quod huic sacramento figura non debuit assignari. ¶ Item eucharistia prefigurata est in agno paschali. Unde et baptismus in cruentum maris rubri. ut dicitur i. cor. x. Cum ergo magis non assignetur aliqua figura baptismi ut quod non eucharistie figura assignari debeat. ¶ Item hoc sacramentum est spiritualis memoria passionis Christi. Sed passionis ipsius preparatio oportebat prefigurari per quam nos redemit a fide antiquorum ad redemptionem. Et ergo preparatio competebat huic sacramento figurari. ¶ Item hoc sacramentum est dignissimum et difficillimum ad credendum. Sed talia conueniunt magis prefigurari. Ergo et cetera. ¶ Videtur ut quod magis conueniens assignetur figura huic sacramento. Huic enim sacramento post baptismum ducitur agni paschalis. Preterit cruentum maris rubri. in quo baptismus est prefiguratus. Ergo non est congrua figura huic sacramento. ¶ Item mihi sacramento ad offerendum dicitur oblatio melchisedech non legi quod obtulisse. Sed hoc scilicet abraham. obtulit panem et uinum ut dicitur gen. xiiii. Ergo illa oblatio non est congrua figura huic sacramento. ¶ Item id non est figura tamen ipsius. Sed figura quia consecratur in altari est ille met qui et in cruce pendebat fuit ergo ille non est figura ut figuratus ipsius. ¶ Item manna habuit in se omne saporis suauitatem ut dicitur sap. xvi. Sed hoc sacramentum non habet in se omne saporem suauitatem quia sacerdotes et beati dicunt tempore et alia tamen dispensatoria. Ergo manna non est figura huic sacramento. ¶ Item nobiliorum rerum nobiliori debetur figura. Sed eucharistia est nobile sacramentum quam baptismus. Cum ergo baptismus huius figura quod pertinet remedium et corpore operato et congruenter. s. circumcisio. sicut et cetera autem figure non fuerunt tales. ut quod fuerunt competentes. ¶ Item sermone misse mittitur de sacrificio habrahe et abel et similia omnia sacrificia legalia. Huius ueri sacrificii figura fuerunt. Ergo insufficienter posuit magister huic sacramento. ¶ Videtur ut quod in lege moysi expressius fuerit figuratum. Sed sacrificium quod in lege [illegible] huius quanto magis approximat [illegible] [illegible]

fuerit euidentiori. Sed ea que fuerunt in lege moysi fuerunt propinquiora. ergo expressiora. ¶ Item in sacrificiis legis moysi fiebat sanguinis effusio sed in oblatione melchisedech fuit sine sanguinis effusione. Ergo legalia sacrificia expressius significant Christi passionem quam oblatio melchisedech. ¶ [illegible] sacerdos secundum ordinem melchisedech non secundum sacerdotium legis moysi quia sacerdotium leuiticum de quo hebr. vii. ergo oblatio melchisedech magis conuenit cum sacrificio Christi quam sacrificium legis moysi. ¶ Respondeo dicendum ad primam questionem quod sacramenta noue legis habent se ad ueteris legis sacramenta et eucharistia fuerit in ueteri lege quedam non ut sunt sacramenta noue legis. sed magis ut que sunt in officio ut actu uel uirtus sua prima. Ordo et matrimonium sacramenta fuerunt. sed ad eos respondent non ea ille. sicut baptismus et eucharistia sacramenta a quibus respondet huius in ueteri lege. sed confirmatio et extrema unctio. Cuius ratio est quia prima sunt sacramenta non sola sunt sacramenta. sed prima est ad uirtutes. Ordo et penitentia ad certum defectum [illegible] ad officium ne [illegible] in aliis lege requirebatur. Baptismus autem et eucharistia fuerunt sacramenta congruentia. et ideo ante ipsam gratiam esse non debuerunt. Sed quia sunt sacramenta necessitatis. baptismus quidem quantum ad effectum. eucharistia autem quantum ad ablationem eius quod representat. perpetuo oportuit quod in lege moysi haberet id respondens. Confirmatio et extrema unctio sunt sacramenta gratie conuenientia. Et ideo in ueteri lege non debuerunt esse. Et quia non sunt sacramenta necessitatis sed cuiusdam superhabundantis perfectionis. ideo non oportet quod haberent aliquod respondens cum non esset tempus perfectionis gratie. Et ideo licet duo non fuerunt prefigurata aliquibus expressis figuris. sicut [illegible] tamen duo media. scilicet eucharistia et baptismus. ¶ Ad primum ergo dicendum quod oppositae relationes possunt in eodem uideri. Et sicut eo quod esse relatum est ad aliquid relatiuum [illegible] [illegible]. Et ideo in relatiuis contingit aliquid dispositum per ad suum genus [illegible] et non per se. sicut filius est filius non in quantum filius. sed in quantum est et filius significat [illegible] esse significatum. [illegible] est signum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] non per se non per accidens.

¶ Ad secundum dicendum quod una perfectio dicitur alia maior duplex. aut simpliciter aut secundum statum. Sicut primum dicitur quod aurea dicitur est simpliciter maius quam premium accidentale quod dicitur aureola. Sed aureola dicitur maior quantum ad statum [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in statu perfectorum. Et sic sunt duo que perfectio eucharistie est simpliciter maior. quia perfectio continet maiorem et extremo uictorum. Sed ille sunt maiores secundum statum. quia perfectio eucharistie que est per unionem ad Christum totalis est omnibus necessarie [illegible]. Sed perfectio spiritualis adtribuit que est in infirmitate [illegible] [illegible] [illegible] et reliquis peccati que est in extrema unctione. non est omnibus necessaria et ideo perfectioni eucharistie dicitur aliquid respondens in aliis lege

iii

n ac pfacio (con)ficiont (et) cyme uetos. n i lege
tqua e fcie pfons — i e ex lege. Id e
d q (pro)pliorq euch(aristi)e e mag necc(essari)a q bapt
tu uee digt(ati)s. tu ree difficult(ati)s. tu (pro)pt
necc(essitat)e tidi ee. (et) figulae i euch(aristi)e. e mag
sup alig figr bap poliut. s. ectuasioe (et) bap
rubr(um). Id sic (con)ponit d q ad (pro)p figulari
i i(m)plet. Uno m(odo) p eo q d e figura (et) cet; Et h(oc) m(od)o
effusio sagnis (et) aq ex late x(risti). fuer figur
ii h(uius) sac(ramen)ti. Alio m(odo) p id q d e signu tm et sacr
i(m) ius. id e q d e tm sac(ramentu)m i euch(aristi)e. fuit figura
ei obl(ati)o melchisedech. q(ui)a ad id q e res (et)
sac(ramentu)m. s. (cor)p(us) x(risti) passu(m). fuit fig(ur)a agni pascha
lis. q(ui)a ad id q e res tm. s. gr(ati)a. fuit fig(ur)a
mana q(uo) reficiebat o(mn)e saporis suaui(tate) h(abe)ns.
Id p(ate)t g(ra)t d q (secundu)m illa ualet. si bap (et) euch(aristi)a cet
tm una figura. sz aut plures. Et id n e i(n)co
ueni(en)s. q aliq(ua)s figura bap p(re)cedit. aliq fig(ur)a
euch(aristi)e (et) ab aliq p(re)cedit. sic p(re)cedt agni pascal
tinsitu maris rub(ri) (et) sequit circu(m)cisione. Id p(ate)t
d q euch(aristi)a eff(ecti) d(icitu)r i (con)fectione hostie (et) off(erre)
p(ro) i ipi sup(ra) et h(oc) sig(nifica)t fuit i obl(ati)oe
melchisedech. q obtulit h(ab)be pane (et) uinu. q
(bene)dicit d(e)o excelso. Id e d q (pro)p il si(gn)ificat (per)
manes. e fig(ur)a illi ip(s)i. Sz ad s q e i una
spe. pot ee fig(ur)a illi s q e sb alia. Et sile
i (pro)posito d q aq(ua) fluens d late x(risti) signi(fica)bat
(pro)ptim q el(ementu)m sagnis redi(m)m(u)r (et) reficim(ur) ex(plica)t. q
id si(gn)ificabat aq(ua) sagui admixta. h(oc) sa(cramentu)m uile
Id q(uo)d (pro)p d q h(oc) sa(cramentu)m h(abe)t (con)e suauit(atem) i q(uo) otinq
forte (con)t (con)tra q(ui)us n ordinet eos ut. ad op et
fore sacram(en)tal(ite)r. Ad d p(ate)t. q(uo)d ad efficaciam
h(abe)t ce suauitas effcam i reficiend(o). q h(oc) sa(cramentu)m sola
p mod(um) refectionis operat(ur). Ad d (secundu)m dico q oim
sa(cramentorum) effect(us) huic sa(cramen)to plus attri(buitu)r. q e pfecto
o(mn)i sa(cramen)to(rum) h(abe)ns i capitulo (et) su(m)ma. o(mn)ia q alia t
sa(cramen)ta (con)tinet sigillata. Id e d q bap e sa(cramentu)m
necc(essitat)is q ad effectu(m) ut dei (per)sona o(mn)e. q mane
n e talis. Et id oportebat q i ueteri lege (et) i n
de q aliq(ua) fig(ur)a. q n o(mn)i (con)tinet remie (pro)phete. sicut
cisio. Sz euch(aristi)a e sa(cramentu)m necc(essitat)is. q ad id e eo q d
rep(rese)ntat. s. op(us) n(ost)re redempt(i)o(n)is. (et) id n oportuit
q h(abe)ret fig(ur)as remie (pro)phetas. Sz si(gn)ifica(tu)r tam
Id q(uo)d ii d q q(ui)a i ueteri lege n fuit pluries
figura illa. tm op(us) ad h(oc) reduc(it) uare q i o(mn)ib(us)
sacrificiis (et) oblacionib(us) antiq(ui)s si(gn)ificabat id q d e
res (et) sa(cramentu)m i euch(aristi)a. q d (et) sig(nifica)t p agnu pascale.
s. ipse x(ristus) q obtulit se d(e)o pat(ri) p n(ob)is. obl(ati)oe
(et) hostia. Sz d q iste figura rep(rese)ntat
(et) e q(uo)d e (secundu)m (pro)p e i talia sublim(ia) (per)fecti(on)e. q d (pro)pter d obl(ati)oe
melchisedech. q pane (et) uinu edend(um) obtulit
habe(n)t. (et) sile agni pascal edend(o) aliq(uo)d ord(ina)t(um).

(et) (et) mana ad esu(m) p(ro)p(ter) ad (pro)p(ter) (pro)pter (et) q (et) san
guini admixta i passione x(risti) p(ro)p(ter) si(gn)ificabat. x(ristus) sa
gui(ne) d(e)itatis. n a reta e i alius sacrificiis et id q
ui sit figure x(risti) passi. n tm sit p(ro) figure h(uius)
sa(cramen)ti. sic a sermo(n)e misse m(e)mo(ria) d obl(ati)oe habe
(et) abel. mag(is) p(ro)p(ter) duos oblatu(m) q d h(uius) fig(ur)a
uel oblate. Id tm (con)pon d q q ad id q d e fig(ur)a 3.
tm h(uius) sa(cramen)ti. ex(pre)ssio fig(ur)a h(uius) sa(cramen)ti fuit obl(ati)o mel
chisedech. q [figura ... mosi(?)] q ad id q e
res (et) sa(cramentu)m. ex(pre)ssio fuit fig(ur)a h(uius) mo(r)s eius q ex
passi x(risti) (pro)p si(gn)ificabat. Et q n(on) h(oc) sa(cramentu)m a fidel(ibus)
i(n) lig(no) crucis eu(m) debet. id sacerdotiu(m) q ad (et) tm mag(is)
s ac sacerdotio melchisedech. q a sacerdotio le
uitico (et) (et) q ad alias (con)ducer(e) melchisedech. sz
p(ro)p plen(ius) (pro)sequi. Et p h(oc) ps sal(ua)to ad obt(inendum).
P(ost) h(oc) sic (pro)p(ter) ue q n(on) ulla fuit necc(essitat)is i(n)stitue(n)di
h(oc) sa(cramentu)m. Uidet(ur) ei uid(e)t(ur) d(icitu)r cessare fig(ur)a. Sz h(oc)
sa(cramentu)m agit(ur) i fig(ur)a d(omi)ni passionis. q(ua)m tu realit(er) uel
(secundu)m n (con)uenit h(oc) sa(cramentu)m i(n)stitui. P(ost) eo d actione aliq
i(n)stituent (et) a(n)i(m)a dispone reducent. Sz ad eid(em)
acciue n d(icitu)r i(n)stitui n(is)i unu sa(cramentu)m. sic uni lib(er)i me
uni actoq sic g(ra)t p bap(tis)m(u)m mudam(ur) a malo. ut
q n (con)puit i(n)stitui ad sa(cramentu)m p q d i bono (con)firme
m(ur). s. euch(aristi)a. ut ibi d(icitu)r. P(ost) (pre)terea ex q(ui)b(us) su
mus. (et) nutrim(ur) ut i sa(cramento) d q(ua)n(do) d(icitu)r sz p bap
q e sp(irit)ual regio acq(ui)rim(us) ee sp(irit)u(a)le ut dio d(icitu)r
q ca ee. uor(um) g(ra)t p (con)tinq refectione trip(lic)e (et) ita
n o(mn)i h(uius) sa(cramen)ti i(n)stitui ad sp(irit)ual refect(ionem). ut ibi d(icitu)r. Sz
q ad p(er)fectione (con)s(er)u(a)c(i)o(n)e q in bris capiti (con)iu
gant(ur). Sz p h(oc) sa(cramentu)m m(em)b(ra) e(cclesi)e suo capiti (con)iugu(n)t(ur)
ut. Jo. vi. d(icitu)r q manducat carne mea (et) bibit
meu(m) sag(ui)ne. i me manet (et) ego i eo. g(ra)t necc(essari)a
fuit h(uius) sa(cramen)ti i(n)stitut(i)o. P(ost) caritas x(risti) e m(a)i(or) necc(essari)a
q fides. Sz h(uius) una sa(cramen)ta fidei. s. bap(tismus). Sz g(ra)t
caritatis sa(cramentu)m sic euch(aristi)a. uni (et) d(e)o d(icitu)r. ut q el m
stitutio fuit necc(essari)a. Contra uidet(ur) q an adue
tu x(risti) d(e)buit i(n)stitui; q ei e t(em)p(or)e o(mn)i (con)cor
q fuer(unt) alij m(u)ndi ut i. iij. li. d(icitu)r xiij. d(ist). c. d(e)
g(ra)t p h(oc) sa(cramentu)m m(em)b(r)a eccl(esi)e suo capiti (con)iugu(n)t(ur) .2.
ut x(ristus) d(e)buit ap(ud) mundi i(n)stitui. P(ost) ip(s)e i(s)r(ae)l
fuit p(ro)p(ter) ad(e)o dilectissim(us). Unde d(icitu)r exo. iiij. fili(us) m(eu)s
p(ri)mogenit(us) i(s)r(ae)l. Sz h(oc) sa(cramentu)m e sa(cramentu)m caritatis ut d(i)c(tum)
e g(ra)t d(e)buit adh(uc) (pro) r(e)ce (pro)p(ter) hunc statu(m) i(n)stitui.
P(ost) h(oc) sa(cramentu)m d(icitu)r uiaticu(m). q tradet(ur) ad p(er)ueni(endum) i ui(t)a
(con)fortat. cotidianos (et) lapsos recipit. Sz patres qui
erant an aduentu x(risti) ad p(at)ria(m) tendebat. hospites
(et) p(er)egrinos se uocates sup t(er)ra(m). ut d(icitu)r. he. xi. (et) (et)
cotidianis peccatis i(m)pediebant(ur). g(ra)t an aduentu(m) d(e)
d(e)buit h(oc) sa(cramentu)m i(n)stitui. Sz o(mn)ia h(uius) sa(cramen)ta (con)tinq lib(er)e
i carnatu(m) realit(er). g(ra)t i(n)stitui n(on) potuit. an i(n)
carnat(i)o(n)e ubi. P(ost) h(oc) sa(cramentu)m (con)tinet gr(ati)e g(ra)t (pro)cedit
ab i(n)carnatione x(risti) uni (et) euch(aristi)a d(icitu)r. Sz ip(s)e (pro)cedit ab i(n)carnatione x(risti).

tempus. quarto an in cena hoc sacramentum institutum non post. ¶ Vl-
terius utrum quod post passionem institutum debuit quia hoc sacramentum
est in memoriam dominice passionis ut patet .i. cor. xi. Sed
memoriale preteritorum est. ergo et aptius post passionem Christi insti-
tui debuit. ¶ Praeterea eucharistia non minus baptismo dicitur, sed
baptismus fuit institutus post passionem quando dominus discipulis
suis dixit baptizantes eos ut ultimo Matthaei. ergo post passionem
debuit institui eucharistia. ¶ Praeterea in hiis que sunt in uice continue
succedunt: ultimum primi debet coniungi primo secundi. sed
dominus uoluit in cena consummare tradicionem ueteris legis
et continuacionem noue legis. ad ipsam ut ex Luca habetur
ergo debuit post cenam paschalem statim institui primum
sacramentum noue legis et alia post eam et sic post passionem
eucharistia que est ultimum. ¶ Contra ergo ut quod debuit institui
[illegible] primo quia quod postremo capitur arcius memorie im-
primitur ut patet de hiis que ab amicis recedentibus capiuntur. Sed
dominus uoluit ut sacramentum altissime memorie commendaret
ergo debuit ipsum hoc institui. ¶ Respondeo dicendum ad primum quod
in aliquibus generale actionem in quo inueniuntur plures actiones
ordinate diuersis agentibus eiusdem distribute, ut
quod principalis actio attribuatur principali agenti et
secundarii agentes operentur secundarias actiones, sicut
patet in artibus que sibi inuicem coniunguntur ut militaris ex-
[illegible] et frenorum factiua. Et quia in cena diuersas ac-
tiones sacramentales diuersis sacramentis distribuas, quod in uir-
tute uerbi incarnati agitur. oportet ad perfectionem actionum
huius generis esse aliquam actionem sacramentalem que ipsi met
principali agenti attribuatur. quod est uerbum incarnatum. ideo
oportuit esse sacramentum eucharistie quod ipsum uerbum incarnatum con-
tineret. cetera sacramenta tamen in uirtute ipsius agentis operantur et io-
gentur in specie cibi hoc sacramentum institutum est. quia inter alios
[illegible] solus cibus est cum suo [illegible] realiter coniungitur. simili-
tudinibus tamen [illegible] ad alios [illegible] per medium uehiculum
[illegible] aut tactu quod est. et inter alia que ad tactum per-
tinent solus cibus est qui agens per conuersionem suam adiacentem
per nutrientem et nutritum fit unum; alia autem tangibilia
agunt efficacius aliquid impressionem in eo quod tangunt sicut
patet de calido et frigido. Et ideo oportuit esse sacramentum in specie
aliquid uel [illegible] debuit. sacramentum in quo ipsum uerbum
incarnatum nobis coniungeretur nobis in specie
cibi. non quod conuertatur in nos per suam conuersionem ad nos
sed potius sua conuersione nos in se ipsum conuertens. sicut quod
Augustinus ex persona uerbi incarnati dicit. non tu me mutabis
in te sicut cibum carnis tue sed tu mutaberis in me.
¶ Ad primum ergo dicendum quod [illegible] nisi [illegible] et media in celebra-
tione quam in ueteri lege erant [illegible] et legem [illegible]
promissa [illegible] sed institutum noue legis est uelut incho-
atum per [illegible]. in patria erit [illegible] consummatum. et ideo
in ueteri lege figure sunt rebus promittende in noua au-
tem [illegible] figure cum rebus in patria autem res sine figuris. et
ideo [illegible] quod nec [illegible] gerimus in uia. ueritatem
capiamus in patria. ¶ Ad secundum dicendum quod [illegible] posset

de perfectione que ad perfectionem recipientis pertinet. alia perfectio
fit per tempus. non autem de illa que est per conuersionem ad principium
perfectionis que fit per eucharistiam ut supra dictum est. ¶ Ad tertium
dicendum quod in nutrimento corporali uertitur nutrimentum in nos, alia uero
[illegible] cibus carnis nostre in nos transmutatur et ideo [illegible] notandum in medio [illegible] quod est
de cibo spirituali qui nos in se ipsum transmutat. ¶ Ad
secundum dicendum quod sicut dictum est hoc sacramentum [illegible] sa-
crificationis principale agens [illegible] nobis proponit. in ueteri
autem lege non exhibebatur sed promittebatur. [illegible] incarna-
tione nondum facta. Et ideo in ueteri lege hoc sacramentum insti-
tutum esse non potuit. Vnde sacramenta ueteris legis habebant
se ad modum [illegible] que promittunt [illegible] quod
[illegible] non coniunguntur sed [illegible] ad [illegible]
[illegible] sacramenta noue legis
[illegible] ipsum uerbum incarnatum [illegible]
[illegible] quod non conueniret [illegible]
[illegible] immutatur hoc autem sacramentum ut dictum est
[illegible] perfectionis [illegible]
[illegible] cibo. Vnde magister dicit [illegible]
ueteris et alia sacramenta noue legis. ¶ Ad quartum dicendum quod
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ad [illegible]
[illegible] .i.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .ii.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .iii.
[illegible]

iiij. Et ideo gaudere ita passione imminente statuit. Et pro certa
eo sine ex tunc quo frangeret et h. sic. ut ultio
sidera magis memorie teneret. Ad primum ergo dicendum quod
imminente passione cum discipulorum erant magis af-
fecti ad passiones; quam passione iam peracta. Similiter ea
erant in memoria passione passionum que gau-
dium tamen. Et ideo mente passionis magis ante
eis proponendum fuit quam post. Non tunc erant mentale
sed instituebatur ut in mente imponeret celebrandum.
Ad secundum dicendum quod sapientia cum passione instituit et quod ad
ad. ut supradictum est. Et propter non oportet quod sit idem ordo
institutionis rerum et preceptorum. quia ad finem quia nobis
attribuitur. ultimo precipuum. eucharistie autem est quedam
finis legis. et propter hoc per ea que precedunt adlibitur eucharistie per-
ceptione. sic per ordinem adeo significationem. Et ideo non
precedit. Ad tertium dicendum quod cum sapientia sit quodam ultimum in
perceptione est in proximum et in uictione. instituto ad ordinem
tendendorum. Et ideo namque dicitur legalibus hor-
tamenta fuit. Ad quartum dicendum quod eo illi precedit de
illi et ipsum quod carpere potest. apostoli autem ipsum non erant
tam apparentes multis. Et ideo infinite h. eis proponen-
dum fuit. Et propter eo illi precedit dicitur illi et mens ipsorum
esse ipse se ipso. Et illi a et mentem ipsorum affectio ad
ad diuitem sicut est. quod et firma imponitur. Similiter
affectionum motus ad diuitem maior est. ita et
ap ad amicum diuitem gaudeat. sicut maior dilectio
et sua abeuntis separantur. sicut motus dilectionis
sicut eo precedit dolore separationis. Et ideo ubi amici
corporaliter recedentes finaliter dicta magis memorie in-
primuntur.
Ad quartum sic proceditur. ut quod h. sacramentum a non ieiunis ce-
lebrari sumi possit. h. et sacramentum a domino in cena in-
stitutum est ex contra. Et ideo ea que dominus fecit in sacramentis
solemnitate. sic factis et in quibus ergo et tunc debet seruare
ut ea praecipue h. sacramentum celebrari. Ad primum ad corinthios xi. Dum co-
nueneritis ad manducandum. inuicem expectate. Si quis autem esu-
rit. domi manducet. legitur autem domini manducare cor-
pus. ergo postquam ea domi manducauit. potest corpus
manducare ueniente. Ad primum dicendum ad ecclesie. d. j. dicitur sacra
altaris non nisi a ieiunis hominibus celebrentur. excepto
uno die anniuersario quo cena domini celebratur. Ergo ad
minus illo die potest aliquis post alios cibos corpus christi
sumere. Ad quartum est quod dicitur. dicitur d. q. d. v. placuit
spiritui sancto in honorem tanti sacramenti ut corpus domini christi
intret. Ad primum. h. sacramentum cum magna reuerentia sumendum est.
Et post cibum non est quod aut fabula et maxime licet an
ergo non dicere post cibum sumi. Videtur ut quod non aliquibus
cibis sumptis preceptione h. sacramentum impediat. quia sumpto
cibi et potus ipsum dicitur in illo sacrificio ducitur
imo magis augeri non conformari. Et ideo ut aue-
nimus sumi. ut cum reuerentia. sumatur et solle-
nitate. ergo non aliquibus cibis sumpto impedit perceptione

viij. h. sacramentum. Ad secundum. ad perceptionem h. sacramenti exigitur quod h. sit ieiu-
nium. Et quod sic que non fingit ieiunium sit aq
et medicine. quod ergo ut quod post ciborum sumptionem h.
possit h. sacramentum percipere. Ad primum ad corinthios. sic in os intro-
ierit in uentrem uadit. sicut si aliud cibi reliquie in
ore remanent et postmodum deglutiuntur ad ventrem
non impediunt quod assumptione corporis christi quia h. possit sacra-
doti accidere. Et dicit est in ipsa celebratione sacramenti quia non
debet assumptione corporis christi distulerit. ergo non cibus in ore
remanet. dicitur a perceptione h. sacramenti impedire. Et ideo quod
sumpti. Ad tertium est quod cibus ipsa sacramento ueniendi cibi
h. quod post in os corporis domini sumit. Admittit. Et quod
cibus sumitur quod in quantitate quantum non erit corporis christi accep-
tio. ergo aliquibus cibis sumptis impedit perceptione h. sacramenti. .3.
Videtur ut quod hoc non satis dictum conuenit post corporis christi
sumptione quod h. quod dicitur. d. v. d. v. j. si mane dictum po-
tio cibum usque ad sextam missam ieiunus quia cum ad-
sufficientiam et si tamen uel quarta hora acceperit. ie-
iunus usque ad uesperum. Ad primum. non minor reuerentia
exhibenda est h. sacramento ita sumpto quod sumendo. Et ideo
perceptione non est quod cibus sumendo. ergo non post quia usque
in uesperam retinendo. Ad secundum quod est gratia consuetudinis tota
ecclesie. Ad primum dicendum ad primam questionem quod h. sacramentum dupliciter ad eum .1.
nisi perceptum dicitur non ipse necessario imminet ut morti ne-
gligat h. in mentem exhibeo ut infirmitate sed
et reuerentia tanti sacramenti ipse perceptionem instituit eo
propter ipse ipsa sacramenta h. ut os christi in quo sumende j
est non sit alio cibo prius imbutum. Et quod nouum et puriu
ad perceptionem ei respuetur sed pro ipsa deuotione quam ex- ij.
git eo expte recipitur et attentione quam ex cibis accep-
tis impedit possit. Summus attractio adeam ascen-
dentibus re ipso precedat uentur uel alio hominis. Ad iij.
primum ergo dicendum quod h. sacramentum sine sua adorandum est h.
sacramentum quod ecclesia sacrificio. Et ideo oportuit quod esse h. retineret
h. ordine sumendi. seruauit dominus quod demonstret istum
sacramentum bonum non oportet quod esset. Sic quod non illud quod prima
ut grauior aliis. ut quod operetur os quia ita est in esse
perfectio. et similiter quod operetur sacramentum quod ad suum institutione
non oportet quod operetur. quod ad suum usum. Ad secundum dicendum quod
apostolus non intendit quod fideles post cibos sumptos domi
in ecclesia corpus christi sumerent. sed illos redarguit quia hoc
cibo uolebat aliis cibis commiscere. quod in ecclesia sume-
bant. Ad tertium dicendum quod hoc aliquo tempore corpus christi. Instituunt
uel ne cene sumi corpus christi post alios cibos. in repre-
sentatione dominice cene. sed nunc abrogatum est dictum
per consuetudinem. uel legitur quod ad abstinentes quia non
sumunt. Ad primam questionem dicendum quod sic dicendum est in conue-
nientia sacramenti ut h. sacramentum institutum est quod os christi fu-
turum corpus christi. quod in materia ad ipsum sumendo acce-
dat; et talibus autem cibi assumptio aufert h. no-
uitate. Et ideo aliquibus cibis sumpto impeditur propter eu-
ndem. Ad primum ergo dicendum quod legis precepta se habent ad eam

.2.

in agendis sunt. sic ulla ad legem lata ut dicitur in v.
eth. quia cum legis lator non possit omnes casus attendere, ideo
ad ea que in pluribus accidunt attendens legem constituit [illegible]
aliquis sit. Et quia ut frequentius [illegible]
tatis huius delectatio et sobrietas. et semper ibi precipue exigitur,
ideo ubi [illegible] post cibum [illegible] fumi quorum
aliquis sumptio cibi non impedit [illegible]. propter quod non [illegible]
[illegible] accidit. Si post cibum sumptum abstinens a per-
ceptione [illegible] licet [illegible] necessitas accipere post
alios cibos. Ad secundum dicendum quod duplex est ieiunium scilicet nature
et ecclesie. Ieiunium nature est quod [illegible] ante cibum
sumptum in illa die, et si pluries [illegible] comestum
sit. Et per hoc ieiunium excluditur [illegible] cibi [illegible]
ad aliquos cibos, cibi sumptio hoc ieiunium tollit. Ieiu-
nium ecclesie est quod dicitur ieiunans secundum modum ab ecclesia
institutum ad carnis afflictionem. Et hoc ieiunium manet
et post unicam comestionem non solvitur [illegible] sumptio
illorum que [illegible] refectione consueverunt assumi.
Et ideo cum [illegible] alios cibos accipi consueverunt, vel
digerendos sicut electuaria, vel [illegible]
sicut [illegible] aut aqua: hoc ieiunium non solvitur
[illegible] et aliquis [illegible] nutriat. Ad tertium dicendum quod sumptione
dominici corporis non exigitur ieiunium ecclesie, quia et per
dies ieiuniorum hoc sacramentum celebratur. Sed requiritur ieiunium
nature propter reverentiam sacramenti. Et ideo [illegible] electua-
ria et [illegible] impediunt perceptionem eu-
caristie. Sed de aqua dubia est opinio [illegible]
quia nullo modo nutrit, non solvit nec ieiunium nature nec ie-
iunium ecclesie. [illegible] aqua in se non nutrit, tamen com-
mixta nutrit in stomacho [illegible] admiscetur, et ideo in nutrimentum cedit. Et propter hoc
[illegible] probabile et securius dicitur quod etiam post aquam potatam corpus
Christi non est sumendum. Ad quartum dicendum quod ieiunium non dicitur
[illegible] comestionis [illegible] comestio et potatio
includitur. Comestio autem [illegible] sumptio [illegible] cibi
[illegible] ad [illegible] cibi [illegible] ad
nutritionem. Et ideo cum [illegible]
[illegible] sumptione non [illegible] solvit ieiunium [illegible] non impedit
eucharistie perceptionem, sicut de pluvio [illegible]. Et simili-
ter de [illegible] et [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible] abstinentia. Ad [illegible] quod [illegible] consuetudine [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible] susceptione [illegible]
[illegible] actione [illegible] in missa [illegible]
actores [illegible] et sacerdotes [illegible] celebratione [illegible]
[illegible] actione [illegible] et ideo [illegible]
aliquid [illegible] sumptione eucharistie [illegible] cibo
[illegible] quia non requirit magis [illegible]
[illegible] ideo [illegible]
[illegible] quod [illegible] alios cibos su-
mere post eucharistie sumptionem. Ad [illegible] quod [illegible]
[illegible] consuetudine [illegible] ecclesie. [illegible]

[illegible] totam missarum sollempnia celebratione et [illegible]
maior [illegible] vero duo [illegible]
[illegible] missarum celebrant [illegible]
[illegible] forma. Et ideo [illegible] consuetudine
abrogatum est. Ad [illegible] quod [illegible] post [illegible]
[illegible] actualiter in ipsa
sumptione [illegible] consistit. [illegible]
[illegible] duobus tenetur [illegible]
[illegible] actu [illegible] Et ideo [illegible] possunt actum impedire
[illegible] magis [illegible] sumptione [illegible]
Decimum. [illegible] forma [illegible] Et circa hoc queruntur quatuor. Primo
utrum forma in qua corpus Christi conficitur [illegible] secundo utrum forma [illegible]
sit [illegible] tertio de [illegible] quarto utrum una
[illegible] ad aliam
Ad primum sic proceditur. Videtur quod hec non sit forma consecrationis pa-
nis: hoc est corpus meum. [illegible] efficacia [illegible]
[illegible] dominus hec verba non [illegible]
post consecrationem [illegible] ubi [illegible] dicitur
[illegible] cenantibus illis accepit ihesus panem et bene-
dixit et fregit deditque discipulis suis et ait accipite
hoc est corpus meum [illegible] alios non [illegible] forma consecrationis
[illegible] forma [illegible] dominum [illegible]
[illegible] in usu eucharistie [illegible] in sancti-
ficatione [illegible] forma [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] accipite et co-
medite. Ergo hoc est [illegible] accipite et comedite. [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible]
[illegible] corporis [illegible]
forma et non [illegible]
[illegible] aliis sacramentis [illegible]
[illegible] sic in forma baptismi dicitur ego te
baptizo. et in forma confirmationis confirmo te crismate
salutis. [illegible]
[illegible] corinthios [illegible]
[illegible] dispensatores ministri [illegible]
[illegible] ministrum [illegible]
[illegible] ut [illegible] impetret. [illegible] quod [illegible]
[illegible] est
[illegible] ut [illegible] aut ut
[illegible] ut [illegible] sic [illegible]
non [illegible] ordine [illegible] ut [illegible]
[illegible] sacrificio [illegible] ordinem
[illegible]
[illegible] consecratio [illegible]
monstrationem ut [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] ad [illegible]
[illegible] significationem [illegible] est corpus meum [illegible] significatio
[illegible] adhuc [illegible]

ado efficiat [illegible] aug[illegible] d[illegible]
ibi ad [illegible] ad[illegible] p alia [illegible]
sit [illegible] aut [illegible] ad [illegible]
[illegible]
q[illegible] illa e [illegible] q sit co[illegible]
[illegible] hoc e corpus meum [illegible]
sit [illegible] q[illegible] mo[illegible] e ex [illegible]
ut d[illegible] phs [illegible] e dic[illegible] q
[illegible] sit cor[illegible]
g[illegible] n uere dr hoc e corpus meum ¶ p[illegible] dely
[illegible] signo [illegible] e a[illegible] g[illegible]
[illegible] e [illegible] xpi
[illegible] jo[illegible]
e cal[illegible] hoc e calix meus q[illegible]
e corpus meum ¶ p[illegible] hoc [illegible]
[illegible] q fiat [illegible]
corp[illegible] n[illegible]
[illegible]
[illegible] adista [illegible]
[illegible] q alia [illegible]
[illegible]
[illegible] sacerdotis [illegible] debet dicendi
e corpus [illegible] hoc e corpus meum q hoc e [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
n [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
alia accipite et manducate [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
corpus meum [illegible] ¶ [illegible]
ij [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ij [illegible]
[illegible]

q [illegible] ut [illegible]
lata [illegible] n [illegible]
¶ [illegible] alia [illegible] ·ij·
[illegible] p[illegible] cum [illegible] po [illegible] cum
[illegible] alius [illegible] dist[illegible]
[illegible]
[illegible]
hoc e corpus meum [illegible] accipite [illegible]
Et [illegible] alia [illegible] ·iiij·
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum alius [illegible]
[illegible]
[illegible] accipite [illegible]
[illegible]
[illegible] accipite [illegible] manducate
[illegible] accipite [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ·2·
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
accipite et manducate [illegible]
[illegible] hoc e corpus meum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] hoc e corpus meum ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ·3·
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ij
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

ptm successiue platorum. id oz q dictio ultio p
lata oplent signe locutionis sic dicta specialiter
et siluent signe sit cuius rei et p omp signes
[illegible] ptm precedit institutione. et qd n succes
siue fit. Et istam ultio. p signum locutionis ui
pterit. Dic go h pnom h. m dimitate tm adq
substitionis vertate. qr ia significo locutionis p
supponet eiusdem rei significate; et nd cet cl
cl. m; itm dimostrat tm aquo vritate. qr cl
significo impedit ultate signis tota locutionis
cu et aquo nd remanet i ultio istam locu
tionis. relique go q dimostrat h; qd e coe ut
qr fino i vritate. dic q i forb mutatio
coe utq tmo. e sbm ul m. distinguitur aut
tm ptoris accliles ul stulep. ita i institutione
coe e. actu scilib. q retinz. duisitas. itē e
stdop. Vn sensus e. h grepm sb hus spebus h
e cor meu. Et h e cu cu pnone n po
aliq nom. ne dimitato ad aliq. spe. sbo de
mutet. oic locutioe q sign tm alitatoe
spe. sbm. e sbm coe. alitatoris. ut cu di
h sit albu. ita oz q i locutioe q fac tristi
tiois. sbm sit h qd e coe i institutione. Ad
s. dd q to illa precedit si dimitato pnois sc
rei. adgrepm sb spebus. si qe vritate ad spe
pus. p cor x n pot predicari dpane. n cu
alio impotate institut. Et sic n i tale dimitato
pnois. Et ut dem e. Ad 2m dd q dicit. Jo dp
latur vhsitio tm si qe adactu refectionis
Et qr refectio mag fit cato q cor. fo illu ne
ad refectione cotidie. id po dicit carne q cor. Et
i fol sit de exprimi et eem sit significato cl
etid po dr d cor q cato. tu qr etiale m
h sit gimeo exui sit no solu cato. Et totu
cor b. tu qr h tat significat representado x pas
sioe. q cult ptotu cor. Significat et q. se
ulema. cor mistica. s. ecc. ixxe distincto
ne offop. ht silitudie cu toto cor. ite
distinctoris nihil. pus at n e sig rei grep
isto. s. xp e cor hagenem. Et p x p exduisis
gficiis granis. Vn sui significatio magis apta
idtotu cor. q. id cine. Ad 2m dd q h sit
dicte representata e dmte pulioris. q x ut
sacdos et hostia. sic do obtulit i ara crucis
hostia aut q sacdos offt. e una cu illa.
q x obtulit se ite. q xpm realiter gtinet. mult
aut offert. n e id realiter. Vn oz q sic ide
representatione. Et to sacdos gseens pus geit
p x pferit ibi uectoris veritate ex p
x. ne hostia uidere. Et q pt q gnt r
exrioris m. x p representat id ibi illa sil.

et veritate et significatione tenet in psentia
e sig illa. qr x psente huic Et ipe h gpntu
h e cor meu. q h e cor x. ut et ipe h q si
aliqs n ht actu exeris e q sit sacramentali cu co
secrationis. Et isto liber plures gsistut ut osecr
tionis. Et io expo illa pterito. aut dicta sit
institutio. Ad quartum quomodo q ulta se ido
fecit ul dx. q euaglista n scripser. ut p3. Jo. x
x. q m ec postea aplis accepta fidei q sua
uit. Et fliquo dd adq q sic i notitia dr. q
ut nusq i sacra scriptura legatur. q dns adecla
actos leuauit i cena. tm h ecc exeditio aplo
rep realiter. Et sic realiter pot ex duus locis
scripture colligi. legr. si. Jo. xj. q i suscitatione ui
gari actos adpatre eleuauit. Et illa. Jo. xvij.
orone ad pat fudens. h aut i duus eaueat
gracias agnt. q ex nob ad dm reuertendi pbnt
s. id ps ubi leuam actos meos et c. Et q h sic
e adiunsim io iltutores h sic. publice colligit
q actos ad pat leuauit. gras agnt pat dre
putatoe hum gnis. q ibi sacmo ergvide. et nb
ostndns aucti dna. h sica sit. Ad 5m dd q sic
dem e. h ubi locupte et maducate ch of n se
d sbi fos. q io n e tota ms facienda ut pclus
d sbi fos. et io n e tota ms facienda ut pelus
cad obsruet. Et p3. omede et maducate i illo
distincte ht significat. Et q i uus cca h ubi n uidet
ubu maducandi i euaglius. pot tn p33. an
ubu maducate i euaglius. pot tn ps. ano
luc. xxij. desidero desideraui maducare h pascha
et c. Ad 6m dd q q i uus n exprimat i e h dicta
tio. omps. tn i tali. q sacrmtal maduco e dic
tio. omps. n spi. ad a exprimit cca supercoe sagnis
q uus no spu. id a exprimit ca supectoe sagnis
ie eugilius dei dicens. q sagnis i redepco. sus
e. redepco i e ota q ad effect. ut q ultio dd
e. Ca q cca ca dr. cca superoe cors sub
supecto sagnis. q cca ca dr. cca supectoe cors sub
intelligitur e.

Ad 2m responsio ut q forma consecrationis sagnis gsisti
i hus tm ubis. Hic e calix sagnis mei. et h
q addit. noui et etni testi mysteriu fidei q pro
uob et p multis effudet. i remissione peccatorum. n
sic d forma. euaglista en hec dbz i hus q sit de
sic d forma. euaglista et hec ubz i hus q sit de
sba fore h sit. q ubi fos h sit recitat dm exp
x. d n hnt iclb ill apposita. q i nullo euaglista
legitur. n aplis. J. cor. xj. hic patet. g n sit de
forma h ca. Ad 3m. sic pus exsltat i cor x p gsecra
tione. ita uimu i x sagnis. et gsecto q sit hus
h e cor meu. suffic ad institutionez pus i cor xpi
g et h ubi Hic e calix sagnis mei sufficiunt ad
institutione uini i sagnis xpi. g ubi q sequunt nd
sic d form. 3. Preterea illi gtinet stbz rei. et q
q gsequet stbz nd p ec forma institutois. Sic g
illa ubi q sequnt designet petri sagnis. et q fio

in [illegible] : ut quod non sit de forma. [illegible] est . p luc.
xxij. in reprimitur ubi ponitur ubi forma [illegible]
hic est calix novi testamenti in sanguine meo. [illegible]
[illegible] adhibitionem per [illegible] potuit calicem
[illegible] addita illa . [illegible]
[illegible] ubi [illegible]
est ponitur hic est calix sanguinis mei. [illegible]
[illegible] plus [illegible]
[illegible] plus [illegible] potest [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] ut dicitur sic [illegible]
[illegible] hic est sanguinis mei sic et habetur m.
xxvj. [illegible] forma [illegible]
[illegible] ut ex [illegible]
[illegible] calice [illegible]
[illegible] forma [illegible] ad quod non sit
[illegible] calix non est [illegible]
[illegible] non [illegible] forma [illegible] quod [illegible] luc.
xxij. hic est calix novi testamenti [illegible]
[illegible] illa [illegible] ponitur
testamenti [illegible] ad [illegible] mandatum [illegible]
[illegible] x. precepta [illegible] testamenti [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible] testamenti [illegible] ambrosius [illegible]
[illegible] ad novum testamentum [illegible]
[illegible] ambrosius [illegible]
novi testamenti [illegible] novum et eternum [illegible] ad [illegible]
[illegible] eternum est [illegible] nova [illegible] ad [illegible]
[illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] mysterium [illegible]
[illegible]
[illegible] posuit [illegible]
[illegible] sic et [illegible]
[illegible] mysterium fidei [illegible] magis [illegible]
[illegible] sanguis [illegible] est effusus [illegible]
[illegible] ut [illegible] luc. xx-
ij. hic est calix meus qui pro vobis [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible]
[illegible] ad sufficientiam [illegible]
[illegible] ad sufficientiam sic pro vobis effusus est [illegible]
[illegible] ad efficaciam [illegible]
[illegible] apostolos et [illegible]
[illegible] magis ordinate [illegible] mali [illegible]
[illegible] in bono. [illegible] forma [illegible] non
sit de remissione peccatorum [illegible] debet de. Re-
missionem peccatorum. [illegible]
.j. [illegible] forma. hic est ca-
lix sanguinis mei. ut forma [illegible]
[illegible] ad [illegible]
.ij. [illegible] forma [illegible]
[illegible] locutio [illegible]

[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] septuaginta [illegible]
[illegible] dicitur hic est calix. [illegible]
luc. xxij. et j. cor. xj. [illegible] dicitur novi testamenti. [illegible]
[illegible] m. xxvj. et m. xiiij. et luc. xxij. [illegible]
dicitur eterni et [illegible] mysterium fidei [illegible]
[illegible] ad [illegible] j. cor. xj. ego autem
accepi a domino quod et tradidi vobis. [illegible]
[illegible] dominum [illegible]
[illegible] passionis
[illegible] passionis [illegible]
[illegible] passione
[illegible] passionis [illegible]
[illegible] magis [illegible] sanguinis. [illegible]
[illegible] in illa [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] est per passionem effusus. [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] in passione effusus. Et [illegible] illa [illegible]
[illegible]
de sua forma. [illegible] locutio hic est calix
sanguinis mei. [illegible] .j.
[illegible] ut sit metaphorica locutio [illegible]
[illegible] calicem [illegible]
[illegible] calice. [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] imo magis ad quod [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] ut [illegible]
ad [illegible] .ij.
[illegible] ut sit metaphorica locutio ut [illegible]
passio [illegible] calix [illegible]
[illegible] passio [illegible] amaritudine [illegible]
[illegible] iij. replevit me amaritudinibus inebriavit
me absinthio. Et [illegible] passione [illegible]
passione [illegible] calix [illegible]
Et [illegible] modo [illegible] forma [illegible] ut
[illegible] sanguinis exprimitur [illegible]
[illegible] passionis. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] non [illegible]
repugnat cibo [illegible] sic [illegible]
repugnat potui. Et ideo non est [illegible] magis [illegible]
non [illegible] forma [illegible] ad [illegible]
[illegible] calice [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] per passionem
[illegible] Et ideo [illegible] quod [illegible]
[illegible] non sit de sua forma [illegible]
[illegible] locutio [illegible]
[illegible] illa [illegible] sanguinis
[illegible] passionis [illegible]

viij.

x opac' i cel's | sunt. ee vel i passione osideracii /
.i. x̄p̄o i cel's opat'. | p̄°/ effeq̄ p̄ iduct'. q̄ ē remiss
peccatoꝝ. et h' tangit i h' q' d'. q̄ p uob' 7 p multis
/ seu medium / q̄ iste effect' i alios iducit. q̄d ē
fides. qua media h̄t effem. 7 i h' q̄ p̄cessit
7 i h' q' seq̄t'. et q' ad h' d'. misteriu fidei. q̄d
q̄d p̄t referri 7 ad ip̄m passionē q̄ ē misteriu
fidei. uel occultu q̄d latet i fide oculta. uel fidelit'
7 seq̄' aug'. apd' q̄os ede i mistio aliq'
ta diu' d' signat. q̄ ad ip̄m sig'te pur ip̄m
otinet. q̄d q' latet s' sp̄eb' 7 magna h̄t diffi
cultatē addend'. vñ anthonio d' misterie fidei.
/ tcio finis ad q̄ i educit. x p̄ sig'tu spe pas
sionis i quo nouu testam' ofirmat'. ñ q' p
mittit' ipsa. ut s̄. et eterni. et q̄ add' dic
nouu 7 et'nu test'. et q̄ p̄'ē sig' i mtroe' ad
fine p̄missio. p̄mudi' ade fīrmi passionis ostn
dens. ubi for' p̄ducat'. ‖ Idp' g° d'. p̄ress
ple ē h'darius pap̄' istituens sinus apte.
et'no testam' ple p̄ing adp̄missionē honoꝝ
7 nob' ap̄te' celeste dispōnds'. dd q̄d q̄d te
stamto p̄cepta t'b' h'nt. sic ma adq̄sequid' h'edi
tate p̄mis'. 7 q̄t p posteri testam' adima
dum p̄ting. ‖ Idp' d'. q̄ abusu' alia i testi. p̄
addend' tc'. d' aut' h' testam' nouu 7 coe
h' tal'. q' i renouacio m'di istituit' et q̄ sig'
q̄ t'm roe p̄missioꝝ p sig'tu x ofirmate.
q̄ uet' i p̄duntia. ofegde h'datus amouit
et sic. q̄ q̄ad inouacio p̄missionis p̄ morte x
fcā ē. ‖ Id t° d'. q̄ d' noui 7 et'nu duc'
tōb'. | noui q'. roe ita dct' | et'nitat' roe
boꝝ et'noꝝ d' q' ē testam' | ul' roe h'' tal' ita
nctis x. q̄ ē p̄' et'na ut roe p̄stulat' et
ne h' ē q̄d p̄p̄tuus. ‖ Id q'rt' d'. q' n phiby
i° q' ē i' alias oc'tatu 7 sig'tatu. x ut'itate
ld ee. q' 10 fauolis uiuante s' eternis acci
pite. q' negat' x sigurie. x ultatē i alterā
oc'. p̄' h' q̄ ē t 7 s' mistica ‖ Idq'nt' d'. q̄
cuics' d' sic'. certaq' x expl'anū. 7 n'te sci
ta. s' fide suppo' ad effem h' tal'. q' media
effem p̄pauet. et ea p' p't uel medi' p
ducens ad effem q' certate. ‖ Id vj' d'. q̄ h' so
lucio excdas p'. q' h' acced'. q' h' q̄ i n'ter
mō corp' ña sufficiet' passio. sic insufficiēte
cogniti. ‖ Id vij' d'. q̄ tagam' x effus ē ap
ad' x q̄ ad sufficien'. q' petuas tm. q̄ ad effic
et ne putaret' tm p̄undns ceteris. q' p'mp̄
sio fcā fuit. id d' uob' q' excudis 7 mlti'
.s. mltit'ne quantitu. | ul' p aplos sacerdotes sigt
q'b' media' ad alios effect' passionis p̄dispensare
dcū puetiq 7 p se 7 alios dcū. ‖ Id viij'
d'. q̄ remissio peccatorum. n' p't h' ut p' effect'

h' tal'. q̄ ut effus passionis. I p p'cepta sig'tis
exprimit'. d' mutatoe at. additioe. subtrace id d'
ē ut sup' dcm̄ ē d' for' huj' d' .iij.

Ad ē sic p'ced' ut q̄ ub' p'dat' no sit aliq'
cus cura ad tinsaucioē faciēd. dcm̄ ei d' q̄ q̄lo
la ciual' sp'. s. fit ouersio panis i corp' x. s' ut
sp'. sci. sic ē ur cura. q' nlla ui' cura ē i h'
ub' q̄ q̄a fuit tinsitacio. ‖ p'. op' tinsitacionis ui'
ē difficil' q' op' creacois. q' a q' ofinit ci
tacionē h' nic ouisio. cū q̄a 7 ptn. tam ill' duc
ti. tacio possudit. s' nlla uir' q' ē opida p'
d' cooprat' i ope creacois. q' mlto mi' h' ouisio
nis. ‖ p' difficil' ē q̄ uel' pane i sb'a corp' x̄p̄i
q̄ pulsis tunqueri uel' q' coz. t 7 sagius
uiget. h'nt p̄ms euer 7 ē sbm ouisionis. q' no
p't ee i ouisione panis i corp' x. s' 7 h' tale co'
poris exilique. n fuit aliq' ui' cura actiē opis
ut i. iij. d' lib'. d' iij. dcm̄ e'. q' n' sub' p'dat' in
est. aliq' uir' cura ad tinsiend. ‖ p'. nlla ui' cura
p't opatiad sup' na. s' ouisio panis i corp' x est
maxie sup' n'am cū n sueti mod' mutacionis n'l
q' m' ē sbm' roe. 7 q' ad q̄ ē p'exsistit actu
q° no p't p' ut'uē cura. tib' for' collata. h' co
ussio fcā ‖ p'. ui' actiā dicite ofort' ei ad q̄
actio tiat' q' h' ē icento ab agente 7 cecto de
noīat' actio. s' corp' x ad q̄d tiat' ouisio. est
mlto dignius qlib' c'atu'. cū q̄° agens dicat
ee nobli' sc'o. n p' aliq' uirtute data ad i co'
x ouisi. ‖ p'. facie 7 fcā. ea factū. d'' eē sil'
q' q' no ē. n p' ad face ut' alic' ea existē
s' tq' ouisio p'ded fiat i instanti 7 ubi for'' suc
cessiue p'cedat'. q' fit ouisio. ubi illa n p'sset sil'
ee. 7 s' .ad minus tm. q° uirtute aliq' q' i sit
ubis. n p't fi' h' ouisio ‖ p'. ubi ista n uirtute
excedit. b' plana ē. s' q° h'nt aliq' uirtu'. os. q
eis sic d'nit' data. oz aut' h'at uirtute ee s'plice
cū ei effect' sit i istanti s'plex. q' ui' n p't suscip
sine dati. 7 ci' sbm oz ee s'plex. cū q° pdect co
fortoē h'at 7 successiue. no p't ipse tal' ui' ee
collata ‖ p'. 7 hom' ut a'd noblissim'. q'd statu
d'ifinat ee. s' ui' tinstang ē noblissima. q'd p'z
ex noblita' effect'. cū q'° ubi for' stati ee d'b'
nate 7 ide'ns ut ri ei ui' tinsiendi data ee
ad' ‖ p'. ubi ista no fuit ouisioē p'dcam. nisi
a sacerdote dca. s' aia sacerdotis mag' ē capax
uirtutis alic' d'ne. q' ubi plana abiq'. q° mag
d' q'. q' h' ui' i sacerdote fit. q' i ub' si tm alic'
ui' cura ad tinsiendū oper. ‖ s' ē q' dyd dic
i fine ee' p'ce. i ip'is ofiuniatu i uerb' .i. fo
mis t'b's. ee uirtutes operatiuas ex d'o. s' ub' p'
dca sunt fo'r dignissima tal'. q° ē i ip'is aliq' uir'
ad tinsiend ‖ p'. ambros' d'. q' s'mo x cuitas

.i. uirtus

no uirtute

iunt. Et sic exprime fit coi x̄ aserte celestis
ubi. Sed aut x̄ ē fid pdel ax itutica + ex
eā p̄ recingi. g° ituite hoc ilio + fit insti
tuo ¶ Sp tiā n agit̄ ad institutōe. d p̄ti do
ibi. di g° ub n iare ut ad institina. tē
tardos nobis alis ptate spuale gtiaedi
z sic n fit ex ordīe + ē ad potas qd b̄ pbi
ordīta ¶ b̄ ad adp̄ qonit. q ē dup. eaq h
opio. ubi ē dū q nūa dr̄ cecta. ē i hos
ub qua fiut instituta. Et p̄ d alin ilt hoc
ubor instituto f̄i s relligoe ē q diua istitutōe
simitat ē ut aplatōe hoc ubor cuaso p̄bd
fiat dē dua tm. et sic 7 dīt i oib alus
s. ut sup d. j. dcm ē. dz h opio dicta sup
noue leg̃ derogat. 7 da sacr obi ite ut ē
·y· rō d q tub pdat. sē 7 i alus sep sup ē ali
qua dr. ex do. eg h ut nō ē qualis bns eē
qpletū i nā. sus ē ut sic pbl agitur. s sca
sua sz ht eē inpletū. sē ut q ē i istro. ex
itutōe pbl agitur. 7 sē siliti colorū iae
re. ut sup d. t dcm ē ¶ ad p̄ g° d q. dicto ex
clusiua adiecta pncl agit. nō excludt agens
istile. nō eū seqr salus h sub sill sic ui
tellū. g° mātellus d adē q ē. ut eū in
strū nō ē n quedā reduātia ūuis agitur p
pbs. ut 7 tota actio n attribuit instro. sz pbi
agiti s̄ ptim. Et ppt h ex h q d. q sola iūa
sps. sci. sit bt cuisio. n excludit ut istal q
ē i ubs pmisis ¶ ad d q ut cita p̄suppōe
ni i qua opat. ut qd ptingit eē duplr vno
m. ita. q sit mutatōis tmn. sic accidt i quiso
nib illabili alio m. ita q ñsit tio aq. n at mu
tatōl. sic accidt idēn gulsioē. sz cito neutro
m m suppoit. Et io mag pot do ds capiū in
strali i hac gulsioē. q i ope catoi. ut aut ma
ioris utiug sit ista cuisio. ul catol. dicet j. d
·xj· ¶ ad d q si i ceptōe unio icludat q sil
ad ipl fidē ē. i ca maid difficulas fuat q in
istitutōe. q illa unio 7 tiana adde dine x̄
ti a instituto. ad coz x̄. q pus nō quiut n coz
x̄. Si aut ceptōis mod icludat ḡ tm cuisioē
sacramtu p illo ugis. i coz x̄. sic maid dif
ficultas ē i hac cuisioē q il illa dn pruit 7
alte catore fiet. q i illa ceptōe p caoparet
eius nō fuisse dens. ppt dignitat coz x̄ sillad
q tuc fuetat sipli nō existis. q h n accidt
Et io d dpc dignitati coz x̄. si aliq catui. ac
apiat in alq iuuat opidi i io qd i coz x̄
instituit. ¶ ad pt d q nlla catua pot age. ea
q sut sup nitz. q pri agit. pot tm age. q.
agit instride. iltute icuii motu. q sit cat
iest obedic po. ut i ca fuit qogt cato dispo

sut. ita ut ea medi fiat q ē rō inster
¶ ad d q ut agitur pbl respic pbr tm ad
q. sz ut cae instal. ain nō attigit ad tm
ad etie. sz ht oper sua in hus q sut cat d
ni. sic qualitas actie clares. n attigait
ad alie tolt i eductōe. Et sili h ptngit. q
ut illa instal que met d sup sba pus
ht opes. q liba ad eta accedit p aug. n ē
aut alq in ca cop q sut i ano ad q. sic q
sit accd sm sto. ul alie hi. Et io obito ces
sit ¶ ad vi d q ut sz ausiua q ē i hus ubis
ca sit sacmtal. seqr sigm ut dcm ē. r agsi
cato a ssignis ex ubis istis guisois. eu i poter
ordie uni ad alteri. nō pot fi p deoz. sz oz q
p ordo fiat. Sed pres q eius sucessiue pterit
tm signeco ē tota sil. q aplot ulta orois
ptcla. admodū dre ulae i dictis. 7 hac sig
ficoe existātes i ultio platiois. istui fit tra
stitio ¶ ad vij. d q signeco orois q eius rela
ta adptes qb fit signeo uidat aporta. tū re
lata ad re signata. siplex ē. ius sigficat
ad. s. ptoue h eius. sic 7 phs dt i s. meth
q sta senary nō ē bus tn. sz sel sex. q i qh
tate nouit. vn sz ad hac quemt senary se
bne ptes eius ut dispōnes iulos. n ut q tuti
pta sit ptes unu quitas tota. ita signeco
pta. sut disposices ad signum toti signis. i io
fgit ex signeco ulte ulae ptis. i ordie ad
op pcedntes. q dr cuisiua. seqr signum ut dcm
ē. Et io i ipo oplemto signis. dat illa ut sig
ficatoi toti. ita q sigle ptes se bne illis ad
illa ulta ¶ ad viij d q uab dens ē. q ex q
ē ppe ad. eū dsinat pdco h ad qd eat. Et q
ut illa n eat adpsitoe eū au dibit. sz mag
ad faed cuisioē d qua tagn. cu sic tm istis
ut ut dcm ē. io nō ē i tep si fiat cuisioē
sed. 7 ulia 7 ut ubor eū dsinat ¶ ad ix d
q qn aliqd op pficit plib instris. ut istis
n ē oplete i uno. sz oplete i utsq. sic manu
7 pena scbitur. Et sili ostigit in pposito. q ut
istal ad faeied cuisioē pdeit nō tm ē i ubo
sz i sacdote. i utsq aut oplete. q n sacdos
sm ubo. n ubi sm sacdote. cuiae pot. Et
q sacdos ē silit pri agiti. q ubi. q gerit
eu figura. io sipli loqdo. sua ut istrals
ē maio 7 digmo. vn 7 pmitti. 7 admilcas
hi eius se ht. ut aut ubi tisit. 7 ad sit
tm ē. sz s qd. ē potio ut ubi. i q eius ipi
q. q. signu ipi. sic 7 pena ē septie ptigo
sz man scbitur

Deide sic pt. ut q. fox. expitet se sepa
do. cdat ei se ht ptis adiue. ita se ht fox.

ad fest. Dicitur vero corpus non esse sine sanguine quod non esse concomitanter et exsanguem. Ergo non ...s corpus existere sine sanguine. Ca. hic sunt duo ... ipse ... sed species due. s. panis et vini se habent ... in uno ... ut dictum est. Ergo sic due ... in ... uni ... Dicitur una ... propter se ... ad ... ut dictum est. Ergo ... corpus ... sine sanguine. Ca. in ... et in ... expetat sanguinem. ergo sic ... due ... [illegible] ... in ... ubi ... signi... non est ... ad ... sed ... ad ... in opido. Ca. hostia ... ad ... ante consecrationem ... et ... tunc ... super ... sanguis ... hostia ... [illegible]

tinctam dicitur ... in distincte ... ad ... esse ... esse ... ·ij· plena sanguinem ... Et ideo ... alius ... pre... non expectet ... in ... Ca. ... quod ... dicitur ... ... et ... [illegible] ... sanguinem ... [illegible]

·2·

·3·

[illegible]

[illegible]

[illegible]

.cl.

[illegible]

ut ipse gratie augmentum et [illegible] sua usque [illegible] et [illegible] nostris. [illegible] preceptum [illegible] [illegible] preceptio. ad [illegible] [illegible] et spiritualis [illegible] [illegible] petitio in oratione [illegible] [illegible] ubi paracletum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

sollicitudo tamen. quo in puluis [illegible] per manducationem corporis [illegible] [illegible] ut qui manducat corpus [illegible] sit de necessitate salutis. [illegible] [illegible] io. vi. nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest intrare in regnum celorum. [illegible] io. vi. nisi manducaveritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem non habebitis vitam in vobis. [illegible]

[illegible]

cu' idiot' ꝰ lilant! sunt integro tm. ut hꝭ
figure aut ueris teste q tala silenc' x ueris
hebat. significabit pmodi uisionis /1 pet' 7 madu
cato passioni x' i hꝫ facto replicate. xp q coꝛ xpi
uiuit sunt / ast 7 effectu q ē corbuntur.
Ad ꝑ g° dꝰ q ꝯ illa pcedat dicto q ordiat' ad
uⁱtute caꝑ. qꝛ oꝫ dignū. 7 sic ī puro sepato
ī mbra quiri. ꝯ ist' ab' ordiat' ad refectoe
.ue. 7 ꝑ h̄ ꝯ nō seqt'. Ad ꝯ dꝰ q dicēte ma
ducat ē q ab h qꝛ mēsa sumat' sꝫ eē m'
alie ī spuālibꝫ 7 corꝑalibꝫ sūt'. qꝛ corꝑalib' q eē
.m. ꝯtinet. sic loca ī loco. 7 spuālib' a q ē
m' ꝯtinꝫ. sic aīa coꝛꝑi. 7 ꝯ ꝯuenit alb' coꝛ chi
ad coꝛ ut ꝯtinens ad ꝯtinēs. alb' aūt magis ꝯhi
adsēnte. ut ꝯtinēs ꝯtentū. ꝑpē qꝛ aug' dr
ꝑ xpm. n̄ tu me mutabis ite. sic cibū carnis
tue. sꝫ tu mutabis ī me. Ad 2ᵐ dꝰ q ꝯ u
sa beficiꝫ ꝑ eēn'. sua ui diuīa ꝯiūgentur
ī pura qꝛ qꝛ ruunt' tūc sit coꝛꝑa. et h̄ ꝯ
hac ꝯiūctōe significaūr ꝑ aīa ꝯīb' sig'. opat
ꝑ spē adhꝫ assumꝫ q reali ꝯiūgat' 7 ma'
ī pꝑa aūt figuris sacramētalib' oꝑ n̄ eēt; nō
ꝑpē sitlitudiē ad eā q nūc ꝯuenit sꝫ qꝛ el
la bea uisio nob' pfigurat maducatō ī sp
tum ꝯphunt'. Ad 3ᵐ dꝰ q gra ē sufficiēs
ad eā glie. ꝯ oē n sin q pōt hū g° n̄ ē
x necci' saluꝑ; ꝫ aūt sit gra ꝑsuppone q
psuppone saꝑ'. ī quo gra dū: nꝫ dꝫ petro p
uēit q gra ꝑueit. et iō q̄ē x se. n̄ ē de
necci' saluꝑ / eꝫ x ordiatoe eccē hoꝫ ꝯ ab
ligat' ꝑ eccē statut'. sꝫ ī ꝯ dāno sume. Ad
pꝰ g° dꝰ q dup locꝰ x maducoē spual' sm q
nō pōt eē saluꝑ. Ad dꝰ q ī nocēt loꝰ q
ad istitutoē eccē. ul' 7 q ad maducoē spul'
Ad 6ᵐ dꝰ q ī cōtio spual' adeꝰ pōt 7 eē s
ne maducoē sacrtāl'. Et iō n̄ oꝫ q sit sa
sucepto. x necci' saluꝑ. Ad 7ᵐ dꝰ q
dꝫ sꝫ ahē sūt' ꝑuenꝫ iō qꝛ ꝯpet ei ꝑ se
7 nō ꝑ accūs. sꝫ ad alie eā ꝑ se. 7 n̄ ꝑ accūs
ē. ꝑ ꝯtūc q̄re aliq. adhꝫ qꝛ qꝛ istitutū ē
ꝯ cū maducō duat ufu h sa' qꝛ qꝛ adhꝫ
istitut ē. ut q' te sa' ꝑtinet distingueꝭ
ꝑse maducō. sꝫ duas ꝑ h sa'. ut maduco ā sa
spual' ꝑdeat ei qꝛ ē res q sac' maduco ā sa
cramētal' ei qꝛ ē tm̄. Ad ꝑ g° dꝰ q ma
ducō eiꝰ coꝛꝑ n̄ ꝑsuppone alia maducoē. q
sit ei eē. sꝫ maducō spūl' psuppone sacra
.q. cūm. ꝯ ī hꝫ q sacrtāl' maducoē
pōt excidi maducatū. ī pedi effect suū
q ē spūl' maducō / 7 iō possūt hee maducō
nes ab iūicē sepati. et ꝑpē h / oꝫ dꝫ distīguī
Ad ꝑ dꝰ q ꝑfcā aliorꝫ sacꝫ ī usu ꝯsist'

Et iō eorꝫ distīctō nō pōt n ex pte recipiētū su
mi. eꝫ ꝑfcō h sa' ī ipā m' ꝯsecracōe cōsistit 7 iō
pōt eē h distīctō ex pte ipī sa'. Ad 2ᵐ dꝰ q ꝑ
cibū mēle ī hꝫ q h m° adsē iūicē ordiāt'. q
ab iūicē sepati nō possūt. sic q sit tal' eē ꝑ iuꝫ
pōt eē sm̄ sola eā. n̄ eē. et hꝫ 7 n exclud' du
sunt ꝑ mē ea 7 cām! sꝫ ꝑdr' nēcessaꝑ adq
Ad 3ᵐ dꝰ q iō qꝛ h ē sigꝰ 7 sa' sꝑs sepat' ab
eo qꝛ ē sa' tm̄. 7 sꝫ sepat' ut eē qꝛ ē sa' tm̄!
eē accūl' ut. Et iō ponet h n dꝫ sīt q nō
maducoꝑ. Ad 4ᵐ dꝰ q h sꝫ possꝫ tal' sꝫ disto
ꝯda ei ꝯiūgūt' duē maducoꝑ. sꝫ hui susceptū
ut re 7 sa'; 7 ī qb'da sepat' 7 hui susceptū
re tm̄. / ul' sac' tm̄ sꝫ qꝛ h disto mag' sē te
nꝫ ex pte suscipiētū q ex pte sa'! iō n̄ē ꝑtī
huic sa' sic saꝑ°.
Tertio sic pcē' uꝫ q pcōr n̄ madueꝫ coꝛ x'. sac ·1·
mētal'. q ū dr ꝑ sapꝫ. ī malicū aīa n ītrab' sapīa
mētal' ī coꝛ illūs sapꝫ eꝫ x q ē uꝫ ꝯng' ī hꝫ sa ē x
sapīa. ut hꝫ. 1. cor. 1. g° ꝑcepte sumi n̄ pōt
ꝑ. Ab' ubi n̄ uad' ī illēt. sꝫ ī mēte. n̄ ā uadit
ī mēte peccoꝑ. g° nllō m° coꝛ x sumi. ꝑ. n
ī dicit dꝫ alapꝑ sꝫ. ꝯ hꝫ ē ualꝫ idꝫ q coꝛ x
ꝯfusꝰ ī ī mūdo oꝑ pōt. g° eā coꝛ peccoꝑ sꝫ
ī mūdiā n̄ recipiet coꝑ coꝛ x. Ad 7. malu
ī ꝯsecre coꝛ x q sumē. eꝫ peccoꝑ ꝯsecre g° s
sume. ꝑ. x coꝛ n̄ē mag' nolle sꝫ sa' q iūs
ꝑh. eꝫ mise. sꝫ ꝑmulte se apercoꝑ' sa'. g°
7 sꝫ sic sa' apercoꝑ' madū ꝑ. Ad 7 ·2·
ī sꝫ sic sacrtāl' maducꝫ. q sic dꝫ hu. x sco
ue ꝯdu sꝫ coll' afficit ꝑsīua cānꝑ n̄ wlk
eꝫ sꝫ coꝑ uꝫ' afficit. g° ꝑsīua coꝑte eū
nꝑx n̄ dimit. ꝑ. ꝑ sꝫ ꝑ uerꝑe cuiꝫ q ē
reg' 7 sa' intrap°. eꝫ sꝫ dꝫ opat' mbap° sic 7 r
euch' g° ī coꝛ x sacrtāl' ꝑ maducat. ꝑ
ꝑ ē ꝯfic coꝛ x q sume. eꝫ hūc hꝫ odie
ꝑ ē ꝯfic ut ꝑ. ducē. g° ꝑ pōt sacrtāl' madu
Ad ꝑ. sꝫ h sa' pōt mſtia fidi. g° hꝫ q fide
carꝫ / sacrtāl' maducat' nō possūt. ꝑ. x ꝯ
sa' eꝫ q significꝫ q efficiat. eꝫ ꝯ q n̄ hꝫ fide
n efficit ad. n̄ ei ad sigt. g° sacrtāl' n̄ ma
ducit. Ad ult' ut q ꝯ dūa ī realꝫ nō sumat ali
qualꝫ coꝛ x ꝑ ꝑh. q mag' ꝑ. dꝫ. q h qꝛ o ·3·
abꝫ sꝫ n̄ ē coꝛ x. ꝑ. h sa' maioꝑ pf
coꝑ est q saꝑ. eꝫ ꝯ ꝑ brūta aīal aā ab
luat' n̄ dꝫ saꝑ sa' ꝑpꝑe aliq m°. g° nꝫ sa'
coꝑ x. pōt aliq m° ꝑpꝑe. ꝑ. ꝯ illat q n̄ pī
pī pōt sꝫ q nō dꝫ nꝫ sacrtāl'. q sa' eā
uite realꝫ sꝫ ēcdūa. eꝫ g° aliq m° sumaꝑ
eē sꝫ mod' maducādi. sꝫ duꝑ ilc' aliꝫ
roꝑ. Ad ꝑ dꝫ mag' abhōiat' ꝑcare q̄ ꝯcurri
ī realꝫ ī qua nō ē n qꝛ dꝫ ī eā sꝫ q sal'

[illegible] ... sacramentalis ... manducat ... spiritualis ... [illegible]

Solet queri, utrum quis non manducat sacramentaliter non manducat spiritualiter ... sacramentum et manducatio ... spiritualis ... fide et caritate ... [illegible]

... manducatio spiritualis ... sacramentalis ... [illegible]

... manducatio ... sacramentalis ... spiritualis ... [illegible]

... corpus Christi ... manducat ... sacramentaliter ... spiritualiter ... [illegible]

[illegible] ... manducatio est actus ... in manducatione ... sacramentaliter manducare ... manducant ... [illegible]

... manducat ... sacramentaliter ... corpus Christi ... spiritualiter ... [illegible]

[illegible] possunt. Ad hoc dicitur quod valeret ad illud [illegible] et iniqui [illegible] [illegible]. quia [illegible] ad [illegible] ad unum ad. non [illegible] quod esse [illegible] [illegible] non potest. Et ideo aliquos dicitur quod [illegible] corpus Christi manducare. Ad hoc [illegible] [illegible] [illegible] ore acceptas et [illegible] [illegible]. Capitulum. [illegible] dicitur quod nulla ordinata est [illegible] a [illegible] Christi non [illegible] [illegible] in [illegible] sumitur id [illegible] quod est corpus Christi et sic ma[illegible] [illegible] male quod non sumere corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] aliud opinio. Capitulum. Ad primum dicitur quod ad [illegible] est [illegible] [illegible] est apud [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] capax esse non potest. Et ideo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec per se nec per accidens [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] in ipsa [illegible] [illegible] et ideo potest ipsum [illegible] [illegible] accipere. non per se sed per accidens. Capitulum. Ad [illegible] dicitur quod [illegible] [illegible] nullo modo spiritualiter manducat. nec sacra[illegible] quia nec [illegible] manducatio ut [illegible] nec manducant sacramentaliter [illegible] [illegible] [illegible] sacramentaliter manducare [illegible] [illegible] [illegible] recipere [illegible] quod recipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non esse [illegible] ille qui manducat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse non manducat sacramentaliter. quia non manducant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus accedet ad sacramentale manducationem. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut sacramentaliter manducare. quia [illegible] [illegible] non tamen [illegible] qui [illegible] [illegible] manducant [illegible] ad [illegible] [illegible]. quia [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] in [illegible] non cadit. Capitulum. Ad [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] est [illegible] ab [illegible]. non [illegible] in alios [illegible] [illegible] ad se [illegible] [illegible] [illegible] reficit. [illegible] spiritualiter Christum manducare. est Christo [illegible]. quod perfide et caritate [illegible]. Et quod [illegible] [illegible] spiritus [illegible] [illegible] in sacramentali [illegible] [illegible]; [illegible] ergo est [illegible] [illegible] esse cibum spirituale. [illegible] esse cibum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] naturale ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similitudinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] non [illegible] non ma[illegible] Christum spiritualiter manducare spiritualiter [illegible] [illegible] modo [illegible] spiritualiter manducare non manducare sac[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spiritualiter [illegible] [illegible] fide et caritate [illegible] [illegible] ordine [illegible] non [illegible] manducare spiritualiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille qui habet fidem et caritatem ad Christum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentaliter manducare. Capitulum. Ad primum ergo dicitur quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacramentalis [illegible] accepit [illegible] [illegible] gratia [illegible] [illegible] et [illegible] spiritualem manducationem [illegible] et [illegible] [illegible] sacramentalem manducationem [illegible] accedunt [illegible] [illegible] maior [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] manducatio superfluit. Capitulum. Ad [illegible] dicitur quod itaque [illegible] non manducaverunt spiritualiter [illegible] [illegible] nondum [illegible] [illegible]. nec [illegible] [illegible] [illegible] manducaverunt tamen spiritualiter Christum.

Et [illegible] dicitur i. cor. x. quod omnes eandem escam spiritualem manducaverunt. Capitulum. Ad quintam quoniam dicitur quod manducare [illegible] spiritualiter non [illegible] angelis. quia [illegible] [illegible] [illegible] Christi non [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]. [illegible] tamen quidam modus ma- ducandi spiritualiter quidam modus non. [illegible] est spiritualiter ma- ducare sit Christo [illegible]. [illegible] [illegible] manducare potest [illegible] per [illegible] [illegible] efficitur [illegible]. et [illegible] esse [illegible] [illegible]. Est autem [illegible] capud angelorum. quidam modus quia [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidam modus non. quia non [illegible] [illegible] in specie ut in [illegible] libro. d. xiiii. dicitur est. et ideo uno modo spiritualiter manducant angeli et alio modo non. Capitulum. Ad primum ergo dicitur quod Christus dicitur esca angelorum et [illegible] [illegible] [illegible] angelos efficit et [illegible] [illegible]. [illegible] quod [illegible] [illegible] angeli [illegible] i. [illegible] i. non tamen [illegible] [illegible] in specie. Capitulum. Ad [illegible] dicitur quod si angelus assumpto corpore [illegible] masticaret. non tamen manducaret sacramentaliter. quia non manducaret tamen [illegible] [illegible] [illegible] cum non habeat fidem [illegible] manifesta [illegible]. nec habet [illegible] [illegible] [illegible] non manducaret [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] sic [illegible] ut quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morum corpus Christi manducaret. quia [illegible] [illegible] magis [illegible] .4.
[illegible] nullus [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] ergo nullus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Capitulum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible] medico [illegible] Christus [illegible] [illegible] ut medicus non refugit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medico sed qui male habent. [illegible] ergo Christus [illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible] [illegible] [illegible]. Capitulum. nullus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tenetur [illegible] [illegible] tenetur [illegible] [illegible] semel in anno corpus Christi sumere. ergo [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] corpus Christi sumendo. [illegible] [illegible] i. cor. xi. [illegible] manducat indigne iudicium sibi manducat [illegible]. Capitulum. [illegible] magis [illegible] [illegible] spiritualis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] corpus [illegible] in corpore suo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Capitulum. [illegible] ut quod [illegible] ille qui habet [illegible] [illegible] [illegible] mortalis in peccato mortali [illegible] [illegible] corpus Christi sumendo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accedere ad corpus Christi. [illegible] [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] non tollit peccatum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ambrosius [illegible] ergo indigne accedunt [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] accedunt [illegible]. Capitulum. [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est. [illegible] [illegible] [illegible] peccato [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accedit [illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible]. Capitulum. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. in est necessaria [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accedat ad corpus Christi. [illegible] diligentis examinatio sui ipsius. ut [illegible] i. cor. xi.

.1.

.2.

.d.

corporis seipsum [illegible] et sic de pane illo edat. quia necessarium est quod se probet per confessionem peccatorum per veritatem et non solum per extremitatem. Sed contra Ecclesiastes ix dicitur: nemo scit utrum dignus odio vel amore sit. Sed quia hic [illegible] casu non est [illegible] peccat corpus Christi sumendo quia quamdiu similiter experimentum se per scio peccati mortalis [illegible] sumere debet. Item ignorantia facti excusat. Sed ignorantia peccati est [illegible] quod excusat. Videtur ut quod manducans indigne corpus Christi magis peccat quam [illegible] peccatum committat. super [illegible] xviii. Ve homini illi per quem [illegible] [illegible] [illegible] iste et [illegible] filium hominis [illegible] et i. cor. xi. quod reus est corporis domini. Sed [illegible] domini crucifixerunt [illegible] peccaverunt quod in peccatis est certe gravius. Item plures peccant qui corpus Christi indigne [illegible] quam aliquod peccatum committere puta fornicationem vel adulterium. Sed quod plus horrendum peccatum [illegible] quod peccato sumentes corpus Christi gravius peccant quam quibus ad peccatum committunt.

Sed contra per se mala est magis malum. quam quod est per accidens malum. Sed alia peccata sunt per se mala. ut fornicatio. Manducare corpus Christi per se bonum et per accidens malum. quod est minus malum. Videtur ut quod minus peccat [illegible] manducans corpus Christi quam fidelis peccator [illegible] peccat [illegible] [illegible] tanto [illegible] non [illegible] quod infidelis minus peccat. Sed quanto aliquis magis elongatur [illegible] tanto magis dicitur elongari ab ipso sacramento. Sed infidelis magis elongatur [illegible] quam [illegible] [illegible] quod ille [illegible] quod magis peccat accedendo ad ipsum sacramentum.

Item quod [illegible] peccatum est magis [illegible] tanto est gravius. Sed peccatum fidelis indigne sumentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] est [illegible] quod infidelis minus peccat. Videtur ut quod [illegible] tanto [illegible] magis peccat accedendo ad hoc sacramentum [illegible] peccato spirituali. quod peccatum manducantium corpus Christi in peccato carnis existentium [illegible] peccato [illegible] [illegible] cum feminis [illegible] ad altare [illegible] [illegible]. dic sacerdos. dic clerice. [illegible] labiis filium dei osculari. [illegible] osculatur [illegible] [illegible]. [illegible] filium hominis [illegible] [illegible] unde fuit [illegible] quod magis facit contumeliam.

Item in peccato carnis est immunditia [illegible] quod magis facit contumeliam [illegible] qui cum peccato [illegible] corpus Christi manducat [illegible] qui manducat cum peccato spirituali [illegible] est in immunditia [illegible] Sed contra [illegible] dicit quod peccata spiritualia sunt maioris culpe. [illegible] [illegible] est. quod peccatum carnis magis ex [illegible] accidit. Sed [illegible] est quod indigne corpus et sanguinem domini nostri Ihesu Christi [illegible] [illegible] quod [illegible] peccat accedens cum peccato spirituali quam cum peccato carnis. Videtur ut quod cum peccatoribus [illegible] [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publicanis laudas. luce xix. Zacheus [illegible] [illegible] ad celum. Sed corpus Christi est dignius celo quod debet peccatores ab aspectu corporis Christi abstinere. Sed [illegible] [illegible] tudo [illegible] quod elevatur corpus Christi ab omnibus aspiciatur sine aliqua discretione videntium. quod non peccat videns.

Item quod ad [illegible] [illegible] quod quibus cum conscientia peccati mortalis manducans corpus Christi peccat [illegible] [illegible] abutitur sacramento [illegible] est dignius [illegible] abusus est perniciosior. [illegible] [illegible] [illegible] peccatum sumit [illegible] ex eo quod est sacramentum ex quo [illegible] [illegible] in modum cibi [illegible]. Cibus autem [illegible] [illegible] [illegible] spiritualis per peccatum [illegible] acceptat [illegible] abutitur ipso [illegible] eo quod est [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sumat sacramentum abutatur [illegible] ex eo quod [illegible] [illegible] corpus Christi [illegible] [illegible] [illegible] accedit. sicut se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abutitur. Item [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] est de eo quo utitur [illegible] sic [illegible] actum [illegible] sic est [illegible] [illegible] maxima bona [illegible] nullus male utitur [illegible] non est [illegible] [illegible] de eo [illegible] utitur. [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] male utitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] male corpus Christi uti sic [illegible].

Item [illegible] quod est duplex medicina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debetur [illegible] [illegible] baptismus et penitentia [illegible] alia est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanus [illegible] [illegible] medicina. [illegible] medicina per medicum datur. [illegible] si medicina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible] [illegible] [illegible].

Item [illegible] quod [illegible] [illegible] mortale [illegible] non [illegible] peccat accedens [illegible] [illegible] corpus Christi. quod indigne accedit peccat et non accedendo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sumendo [illegible] sumendo. quod [illegible] quod est mala per se est maius malum. [illegible] [illegible] est malum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus Christi sumat.

Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plene [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

·IX·

[illegible] ... [illegible]

ij. [illegible]

iij. [illegible]

iiij. [illegible]

[illegible] ... peccati [illegible] ... peccato mortali [illegible] ... ignorantia [illegible] ... peccatum [illegible] ... circumstantia [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... peccati [illegible] ... peccato mortali [illegible] ... indigne [illegible] ... peccatum [illegible] ... [illegible]

[illegible] ista est. que [illegible] doctrine repugnat [illegible]
duc [illegible] que non existit. [illegible]
illa [illegible] christi [illegible] non [illegible] non
est [illegible] ut [illegible] reputa-
tur [illegible] peccati [illegible] actualis [illegible]
super [illegible] hoc peccat. [illegible] sic
ad ipsum manducandum magis [illegible] peccatum.
Quod autem [illegible] quam [illegible] fide. et [illegible]
[illegible] non sit [illegible] humana [illegible]
[illegible] ut [illegible] applicata sunt
maxime [illegible] est [illegible]
sic [illegible] sic [illegible] testatur [illegible] doctrina
autem fidei [illegible] accepisset [illegible]
[illegible] signis [illegible]
[illegible] in nos [illegible]
[illegible] peccatum infidelitatis est grave
[illegible] peccatum indigne manducantis [illegible]
[illegible] indignus sit [illegible]
4 Quod autem [illegible] indigne [illegible]
manducat. duo requiruntur. scilicet ut sit [illegible]
capitis [illegible] et [illegible] mens [illegible]
[illegible] mons [illegible]
[illegible] peccatum autem [illegible] est gravius [illegible]
[illegible] cum peccata spiritualia [illegible] sint
[illegible] carnalibus ut [illegible] aliquod
aliquid spirituale sit gravius loquendo [illegible] peccatum spiri-
[illegible] magis indignum manducare corpus christi
quam [illegible] peccatum carnale [illegible] requirebatur ad
digne [illegible] peccatum carnale [illegible]
[illegible] mens humana [illegible] ut ad [illegible]
non possit. [illegible] spiritualiter [illegible]
[illegible] non [illegible] ut [illegible]
[illegible] peccatum carnale [illegible] magis indignum
[illegible] quod exigebitur ad digne manducandum [illegible]
[illegible] tollere [illegible] actu [illegible]
impediat. [illegible] pertineat ad peccata [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] loquendo plus [illegible]
maiori peccato [illegible] accedit [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] in peccatis
carnalibus [illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] accedit cum carna-
[illegible] loquendo [illegible] ac-
cedit cum spirituali. [illegible] spirituale carnali [illegible]
Quod [illegible] peccato luxurie [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] manducat indigne
[illegible] corpus [illegible] ut dictum est. Quod [illegible]
[illegible] illa immunditia corporis [illegible]
[illegible] non [illegible] corporis [illegible] ut [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] Quod [illegible] quod ea [illegible]

G

[illegible] loquitur [illegible] generi [illegible]
[illegible] accedit [illegible] non accedit [illegible]
[illegible] Sed talem [illegible] et ab [illegible]
[illegible] et [illegible] accedit [illegible]
Et talem [illegible] non [illegible]
[illegible] aliquis [illegible] accedit [illegible]
loquitur [illegible] Quod [illegible] non [illegible]
dignitate [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] que
[illegible] Quod [illegible]
[illegible] alicuius [illegible]
abstineat. [illegible] non [illegible] peccatis abstinet
[illegible] laudandus. [illegible] non abstinet [illegible]
est.

[illegible] sic [illegible] nocturna pollutio [illegible] in
sompnis accidit [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] illa [illegible] in sompnis
[illegible] in sompnis [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] si in sompnis [illegible]
[illegible] nocturna pollu-
[illegible] accidit. Quod [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] pollutio [illegible]
accidit [illegible] magis [illegible]
[illegible] in mobilitatis [illegible]
immediate [illegible] accipit [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] Et sic [illegible] quod [illegible] Quod [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] argumentum [illegible]
[illegible] Et sic [illegible]
Quod [illegible] et [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] ut [illegible] peccatum. Quod [illegible]
[illegible] nocturna pollutio [illegible]
[illegible]
est [illegible]
Quod [illegible] quod augustinus [illegible] xii. super genesim ad litteram
[illegible] fit [illegible]
[illegible] ut [illegible]
illa [illegible] non [illegible]
[illegible] motus [illegible]
[illegible] peccato [illegible]
[illegible] quod non [illegible]

cogitatio est. Ad primum dicendum quod in primo ethicorum quod philosophus dicit quod dormiendo
uiuere scilicet in sompnium non differt felix a misero nisi in
tantum quod studioso dicit quod peccatum differt. Ergo in sompno
non potest in sompnis agere de Ad aliud dicendum quod ulterius fluxu
[illegible] assumptione corporis christi. Videtur enim quod peccatum
magis displiceat deo quam aliqua immunditia corporalis quia
sine peccato est. Dicit nocturna pollutio non est sine
causa ut ex auctoritate augustini inducta patet. Ergo cum
[illegible] peccatum non impediat assumptionem corporis christi,
multo minus pollutio nocturna impedit. Ad primum
non est dubium quod peccatum mortale plus impedit quam
nocturna pollutio. Dicit quod ipsum peccatum mortale
confessio potest corpus christi manducare. Ergo multo fortius
tamen pollutionem nocturnam [illegible] potest eadem
die manducare corpus christi. Ad primum homo dicit impe-
dire peccatum aliquod mortale quantumcumque potest. Dicitur si aliquis
in peccato mortali existens celebret missam [illegible]
quod peccat mortaliter. Ergo si aliquis non habens [illegible] peccat
mortaliter possit impediri celebrando loco eius ut
quod debeat celebrare et sic pollutio nocturna
[illegible]. Ad primum [illegible] cogitatio aliquando sine
peccato accidit ut exponit augustinus [illegible]
[illegible] aut sine peccato accidit non potest dicere,
[illegible] pollutio quae ex parte accidit accidit non impedit
si necessitas incubat. Ergo in illa quae ex [illegible] cogi-
tatione procedit [illegible] procedit in illa quae
ex infirmitate [illegible] ut [illegible]. Ergo nulla pollutio
impedit. Ad [illegible] in leuitico xv. uir a quo
egreditur semen coitus immundus erit usque ad uesperam
[illegible] in mundus non [illegible]. Ergo multo magis
corpus christi manducare. Ad primum ysidorus dicit [illegible]
[illegible] nocturna illusione pollutus [illegible]
[illegible] turpium cogitationum se stringat [illegible]
[illegible] ut [illegible] sine dubio [illegible]
et [illegible] immunditia [illegible] [illegible] dicit ille
[illegible] dicit a perceptione [illegible] absti-
nere. Ergo pollutio nocturna pollutionem impedit
a perceptione corporis christi. Ad aliud uidetur quod ipsa in-
mundicia [illegible] a perceptione [illegible]
impeditur. Dicitur xxiii. habetur locum [illegible]
dicitur [illegible] immunditia [illegible] ergo [illegible]
immunditia [illegible] immunditia
[illegible] abstinere. Ad primum [illegible] dicitur
[illegible] legis [illegible]
lege lepra et mulier [illegible] et [illegible]
fluxum seminis et [illegible] reputa-
[illegible] testi. Ergo [illegible]
dicit abstinendo a perceptione [illegible]. Ad primum [illegible]
lepro [illegible] celebrandi ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] noster.
Ergo [illegible] lepra dicitur a perceptione
[illegible] abstinere. Ad [illegible] pena non debetur

pene [illegible] quod ei [illegible]
[illegible] non [illegible] ex parte immunditie [illegible]
pene [illegible] quod apostolus aliqua
[illegible] impedit quod est maxima peccati. Ad primum aliud non [illegible]
[illegible] ex parte immunditie [illegible] non
[illegible] accidit. Ergo [illegible] non [illegible] a perceptione
ne [illegible] impedit. Ad [illegible] quod est
peccatum [illegible] augustinus [illegible]
[illegible] eo quod est appetitus boni uel [illegible]
[illegible] non potest esse [illegible] non potest esse
bone [illegible] sompnus [illegible] impedit
iudicium [illegible] non potest [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible]
non [illegible] in [illegible]
ergo [illegible] orationis non [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] sompno [illegible] ligatur [illegible]
iudicium est [illegible] liberum [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] est [illegible]
[illegible] in sompno non potest aliquis peccare nec mereri
tamen potest in sompno accidere [illegible] peccati uel meriti
[illegible] sompnia [illegible] uigilantium
[illegible] dicit philosophus in primo [illegible] ethicorum quod [illegible] peccatum
[illegible] uigilantibus ad dor-
mientes [illegible]
[illegible] augustinus dicit xii. super genesim [illegible]
[illegible] bona et in sompnis [illegible]
[illegible] Ad primum ergo dicendum quod [illegible] dicitur [illegible] pe-
[illegible] in sompnis [illegible] placuisse deo et [illegible]
[illegible] pro bono desiderio [illegible]
in sompno [illegible] non quod [illegible]
in sompno meruit. Ad [illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] duos respectus unum ad superiora quibus illustra-
[illegible] illud ad corpus a quo recipit et [illegible]
[illegible] illa qua [illegible] a superioribus accipit [illegible]
non ligatur immo magis liberum redditur [illegible]
[illegible] curis magis [illegible]
[illegible] liberior [illegible] dormiens
[illegible] uigilans facere non potest. [illegible] illa
quod [illegible] recipitur [illegible] quod ad ulti-
[illegible] ligatur [illegible]
[illegible] et [illegible] non ligatur
[illegible] potest. Ad [illegible]
dicendum quod [illegible] liberum [illegible]
[illegible] in [illegible] xxiiii. [illegible]
[illegible] ut dicitur in [illegible]
iudicium [illegible] iudicium [illegible]. Et ideo
[illegible] aliquis [illegible] non dormiens [illegible]
quod [illegible] ligatur [illegible] eligendo
[illegible] non potest. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] magis

vel minus ligatur appetitus sopitus. Sed hic videtur vero
magis vel minus impedit. Unde quibusdam communicare [illegible]
[illegible] si appetitus sopitus sit et quod in communicando in[illegible]
[illegible] solutus ex toto. Ideo et verum videtur non esse
ex toto liberum. Et per consequens non liberum actum usus. Ideo nec
talis consensus vel dissensus potest esse meritorius vel demerito-
rius nisi minus. ¶ Ad secundum dicendum quod consensus motus non pertinet ad
meritum vel demeritum. [illegible] quod videtur quod aperte contingit.
Et ideo nocturna pollutio magis videtur quod ad meritum
vel demeritum [illegible] quod est in communicando. [illegible]
finis quae est in vigilando quia ex communicare evadit
est motus carnis non liberatus vel vigilantis. Ubi est
motus ille non reputatur vigilasse quamvis profecto
usus liberi arbitrii [illegible]. Patet igitur quod ipsa
voluntate peccatum oritur. Si aut pollutio post dele-
ctationem placitam [illegible] peccatum. Sed sit
ex [illegible] talis placentia moralem actum si sit
in delectatione consensus et rapuit cum appetitu [illegible]
aut placentia non facit per se pollutionem peccatum quia
ipsi causa non est. Sed ipsa [illegible] peccatum est. Si aut pla-
ceat ut non exoneratio vel alleviatio [illegible]
¶ Ad [illegible] dicendum quod adhuc [illegible] dicendum. [illegible] ac-
cidit. [illegible] || primo. Immunditia [illegible] non potest
peccati tollere || secundo [illegible] ad domini [illegible] de-
votionem. Et hic per hebetudinem mentis vel occupationem. Aut
[illegible] medium [illegible] tertio. Et in-
[illegible]
[illegible] laudat. [illegible] peccatum [illegible]
[illegible] hebetudinem mentis [illegible]
immunditia. Et tamen quando [illegible] talis pollutio
nocturna. Quia duo [illegible] unum tamen [illegible] hec
magis vel minus impedit. Et [illegible] distinguendi sunt
pollutionum modos | Distinguitur autem duplex pollutio
nocturna || primo [illegible] ad [illegible] in somnis [illegible]
[illegible] || [illegible] superfluitatem [illegible] sicut philosophus [illegible]
[illegible] revelatum || alia [illegible]
[illegible] ad communicandum [illegible] reliqu-
[illegible] cogitationum | [illegible]
[illegible] flegma [illegible] sop-
[illegible] medicina [illegible] || media ex somnis [illegible]
[illegible] || pollutio quarta que ex illusione accidit
quam phantasmata per [illegible] exterius [illegible] com-
move[illegible] | que ex reliquis cogitationum precedentium [illegible]
est [illegible] || que ex [illegible] naturali
[illegible] vel [illegible] sive [illegible]
aut [illegible] precedente pollutio accidit | ut non [illegible]
[illegible] accidit [illegible] ne [illegible] impeditur
[illegible] || [illegible] expellitur
|| sive alio [illegible] || [illegible] distinguitur pol-
lutio quod ad [illegible] quia quando accidit [illegible]
quando cum [illegible] || [illegible] dupliciter quia quando [illegible]
[illegible]

Et tamen pollutio accidit [illegible] pollutio
accidit [illegible] pollutio [illegible]
[illegible] cum [illegible] vel [illegible]
[illegible] pollutionibus [illegible]
[illegible] mentis hebetudinem non est [illegible] pollutionibus
[illegible] accidunt [illegible] precipue [illegible]
[illegible] peccatum [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] precedentis vel
vel mortale. peccatum aut [illegible] precepta
[illegible] impedit [illegible] mortale [illegible]
[illegible] peccatum mortale [illegible] hebetudo mentis et
immunditia [illegible] hebetudinem [illegible]
[illegible] si accideret [illegible] necessitas urgeret.
Et [illegible] pollutionis [illegible]
[illegible] precedentem cogitationem [illegible] sine
peccato [illegible] in cogitatione [illegible]
disputationibus [illegible] cogitare [illegible]
cum peccato [illegible] ad effectum cogitationis [illegible]
[illegible] delectatione [illegible] mortale
[illegible] Et quod cogitationi tali [illegible]
est delectatio [illegible] dubius [illegible]
[illegible] pollutio [illegible] accidit ut non [illegible]
aut [illegible] mortalis [illegible] probabile [illegible]
[illegible] in [illegible] somnum [illegible]
non [illegible] si [illegible] in cogitando [illegible]
[illegible] accidit [illegible]
[illegible] magis quia [illegible] liberum in somno [illegible]
[illegible] pollutione si ad [illegible] dubitet
[illegible] abstinere [illegible] si aut [illegible]
[illegible] non [illegible] et necessitas urgeret aut ali-
[illegible] ex [illegible] potest accedere
aut [illegible] celebrare non obstante [illegible] immunditia
ut aut hebetudine mentis aliquis si necessitas non
[illegible] ut non exhibere [illegible] tamen si celebrare mortale [illegible] si [illegible]
[illegible] evacuationem [illegible] ex illu-
sione accidit si illusiones [illegible] in nobis [illegible]
[illegible] ad communicandum accessit [illegible]
est [illegible] pollutione [illegible] precedenti
[illegible] aut in nobis [illegible] non [illegible] imo magis
[illegible] accidit [illegible]
[illegible] quod diabolus [illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] non posse [illegible]
[illegible] ab illusione [illegible]
[illegible] precedentis aut [illegible] accidit [illegible]
[illegible] pollutione [illegible] cogitatione [illegible]
[illegible] accidit [illegible] mortale [illegible]
[illegible] cogitatione [illegible] aliquis [illegible]
pollutio sine [illegible] accidit. illa [illegible] illa
[illegible] accidit [illegible] peccatum

Quare placentia in pollutione

·2·

[illegible]

.IX.

Sed post hebetudinem mentis inducit. sicut signatur eo figura: in immunditia autem corporalis est. Et ideo si necessitas immineat vel devotio exposcat, talis non impeditur a perceptione, cum ad purgationem accidit. Tamen si propter reverentiam abstineat, laudandus est. Cum infirmitas non est perpetua et quia non est de facili potest purgari ex quo eam contingat. Ideo tutius est quod abstineat si necessitas non exigat, et ad abstinendum videtur uno die, usque ad .xxiiii. horas, quia in tali spatio natura videtur domita quod corporalis immunditia et mentis hebetudo recedat. Ad

primum ergo dicendum quod quamvis secundum genus accedit magis ad impuritatem mentis propter hoc quod pollutio nocturna et propter magis deo displiceat, tamen peccatum venialis hebetat actum et ... inquinat. non tamen de facili est sicut peccatum mortale sicut pollutio. Quo vero non ...

Ad secundum dicendum quod pro ... alicuius quod statim post peccatum mortale et ... contritionem ad eucharistiam accedere. Sed debet nisi magna necessitas urgeat vel propter ... reverentiam abstinere sicut post confessionem ... maculam mentis non autem immunditiam corporalem et hebetudinem quam contingit in morte ex ... ad ...

Ad tertium dicendum quod quamvis dicitur quod homo debet peccare venialiter ut ... aperte mortaliter impediatur. Sed hic dicitur ... impletur. ... quod potest peccare potest ... Verum si ad ... non possit ... peccare non debet ... nec bonum est ... non licet vel alius aperte mortale liberare. ... ad hoc exemplum ... et multi boni ... Sed ... utrum ... aliquis esse peccatum venialiter ... esse peccatum. Sic dicit alius ... non esse ... quod non est dicere ... pollutio sit ... in casu necessitatis non impediatur, debet ... celebrare aliquis non.

Ad quartum dicendum quod ... cogitatio ... non ... illa ... est ... honesta cogitatio. Sed ... turpitudinem ... vel ... adiuncta. Et ... turpitudo in magis ... illa ... accidit. ... magis ... potest ... difficillima sit ... media ... quod magis est ... ad mortale peccatum.

Ad quintum dicendum quod ... non ... corporis sed mentis. Et ... mentis magis ... est ... dispositio mentis ... corporis. Et ideo ... est immunditia ... quod autem est perpetua ... lepra aut diuturna vel est ... sicut perpetua vel diuturna ... nullo modo ... abstinere debent, ne propter immunditiam corporis ... mentis. Sic accidit in leprosis ... fluxu ... vel ... et facile ... si ... sit ... dispositio ... non prohibet. ... posset ... laudabiliter abstinere propter reverentiam.

Ad sextum ergo dicendum quod ... habet corporalis mundicia et immundicia ... ad reverentiam vel irreverentiam ... Et ideo si ... mentis ... irreverentia ... immunditia ... accidit ... acceperit.

Ad septimum dicendum quod ... in lege ... in ... novo testamento ... cessavit.

Ad octavum dicendum quod ... sacerdoti leproso ne celebret publice ... ex devotione celebrare ... non sit ... corruptio ... possit ... leprosi tamen ad sacerdotium promoveri non debent.

Consequenter quaeritur sic procedendum. Videtur quod sacerdos dare non debet corpus Christi petenti si sciat ipsum esse peccatorem. Credendum est non debet dare infirmo medicinam ... esse mortiferam. Sed sacerdos scit corpus Christi peccatori esse mortiferum, ergo non debet ei dare.

Praeterea qui ... non est faciendum ... scandalum. Sed dare corpus Christi peccatori est ... saepe dicitur ... cum ... dare ... ergo ... posset ... scandalum nullo modo est ei dandum. Sic ... per aliquod scandalo ... debet dari ei ... publica.

Praeterea de duobus malis minus malum est eligendum. Sed peccatori minus malum est si infametur quam si corpus Christi manducet indigne. Ergo magis sacerdos debet ei negare in publico ... si cum ipsi in notitia venire debeat ... dare.

Praeterea si dat ei hostiam non consecratam nullum scandalum est, ergo videtur quod sic debeat magis facere.

Sed contra hoc omnis ... Christus non est restituendum. Sed Christus dedit corpus suum Iudae, ut habetur Io. xiii et ... Quamvis sciret eum peccatorem. Ergo et sacerdos peccatori petenti non debet denegare.

Praeterea Augustinus dicit: non prohibeat dispensator pinguis terrae peccatores mensa domini manducare.

Respondeo dicendum quod ... dubitare ... Sed ... dubia in meliorem partem interpretanda sunt. Ergo videtur quod debeat ei dari ... esse ...

... expresse ... non ... suspicio ... peccatum ... aliquid ... ad exprimendum ... peccatum ... nisi ... hoc ubi ad ... habetur ut dicitur ... de ... ergo ... dari suspicio.

Sed ... suspicio de ... dare ... scandalum ... et ...

Sed scandalum ... ergo non ... dari corpus Christi

Ad ... quod ... corpus Christi dari non debet ... ad ... corpus Christi ... requirit diligentem examinationem ... ut patet j. cor. xj. probet autem se ipsum homo et sic de pane illo edat ... ergo non debet ei eucharistiam dari ...

Praeterea ... et ... dicitur ... abstinere ... post ... in penitentia ... excludebatur. Ergo non debet ... eucharistiam.

Sed ... Cassianus dicit ... ab immunditia ... corpus ...

.M.
.2.
.3.

vus memini uel [illegible]. Ubi g° tales sunt amicos
amicabiles dat. ¶ p. ... xxvii. c. de ... et recede
amicabiles et [illegible] precessit sine [illegible] sunt et lapse
et [illegible] et sunt [illegible]. ¶ [illegible] ut q. eam
[illegible] sic [illegible] x q p [illegible] ad
[illegible] lit. ... [illegible] et ut [illegible]
[illegible] [illegible] sunt g° et [illegible] dat
¶ p. una [illegible] sic e plus [illegible] et p [illegible]
dr. Jo. [illegible] q inducat me. unus [illegible] me-
[illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] una g°
et [illegible] de eis dari eucharistie. ¶ [illegible] e q iste ab
e [illegible] ut ps p aug. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] g° [illegible] dz eis dari
¶ [illegible] ad [illegible] quem; q si sacerdos sciat [illegible]
[illegible] q eucharistie petit [illegible] ut alio [illegible]
m° [illegible] e q. aut [illegible] e occultum et
manifestum. Si e occultum aut exigit in occulto
aut in manifesto. Si in occulto dz ei denegare
et monere ne in publico petat. Si aut in ma-
·i· nifesto petit dz ei dare. p° q p [illegible] occul-
to. pena [illegible] publicari et reuelatio confessio-
·ii· nis aut [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eucharistie. [illegible] p pecc° mor-
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] n dz ei [illegible] [illegible] denegari
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotibus p suo
·iii· libito [illegible] maiora pena q° [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. q [illegible] n
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ·
·iiii· de. [illegible] q esset scandalum si negaret. ¶ [illegible]
g° [illegible] q [illegible] eligeret medio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] debet eligere q peccatum assumat
[illegible] [illegible] q ipse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. n e
[illegible] ut sit ei [illegible] p subito h° [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] petitione [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. ¶ [illegible] q no [illegible]
[illegible] scandalum [illegible] [illegible] [illegible] q [illegible]
n [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negare. [illegible] g° no
[illegible] [illegible] dare. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dare et [illegible] sacerdos [illegible] [illegible] [illegible]
n dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n e [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ibi. ¶ [illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible]
neq [illegible] unum [illegible] [illegible]. ut [illegible] ad
n [illegible]; eligere e [illegible] sacerdoti n [illegible] [illegible]
[illegible]. q ut ille no [illegible]. [illegible] dz [illegible]
eligere. ut abstinendo reddat [illegible]. q° [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] q nullo modo
dz dari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] n dz [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] q cum inducat
[illegible] [illegible] inducat ut d° aug. [illegible] sacerdos ei
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. q
[illegible] sunt [illegible] remedia. q sunt [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] q sunt a [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] publice petit. ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] q [illegible] e suspectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ·i·
no admittat [illegible]. sic si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] et [illegible] apto admit-
tere. [illegible] e [illegible]. sic si [illegible] [illegible] [illegible] ·ii·
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] e [illegible] ·iii·
[illegible]. q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] ultra
[illegible] [illegible] n dz denegari. q [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pecc° [illegible] [illegible] suspectus [illegible] ex fama
publica. no dz ei dari n3 in occulto n3 in manife-
sto. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotes. sic dz da-
ri i publico [illegible] no in occulto. ¶ [illegible] g° [illegible] q
[illegible] n [illegible] [illegible] suspicione [illegible] [illegible]. ul de-
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q sufficit [illegible]
[illegible] [illegible]; [illegible] ei [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] q [illegible] illa
abrogatum e. q [illegible] tales [illegible]. e [illegible]
[illegible] dni. [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] n est
ut tales [illegible] [illegible]. [illegible] ipse timore [illegible]
[illegible] [illegible] abstineat. ¶ [illegible] [illegible] q
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et dni [illegible] ·i·
[illegible]. q [illegible] [illegible] [illegible]. sic [illegible]
[illegible] [illegible] male [illegible]. [illegible] sunt alii [illegible] [illegible]
q ad fide et deuotione [illegible] [illegible] [illegible] no
[illegible] [illegible] [illegible] denegari. [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] ·ii·
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ul [illegible] tales [illegible]-
[illegible] et [illegible] eis n dz dari. q n possunt ad deuo-
tione [illegible]. q [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible] ul [illegible] [illegible] post fide et de-
uotione [illegible]. et [illegible] dz eis dari n [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] ul [illegible] ul [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]. [illegible] [illegible] q i
[illegible] [illegible] [illegible]. et [illegible] sacerdos ad eum
[illegible] [illegible]. [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible]
ab [illegible] q petitione [illegible] et [illegible]
et eucharistie. [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ [illegible] g° [illegible] q i isto
casu [illegible] [illegible] [illegible] ei [illegible]
inducat. ¶ [illegible] [illegible] q [illegible] n e dne-
[illegible] [illegible] n [illegible] [illegible] sic q [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] q ipse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
¶ [illegible] quem [illegible] q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

q n possit distinguere int(er) cibu(m) sp(irit)ualem (et) corp(or)alem
no(n) d(icitu)r eucharistia d(omi)ni. [illegible] q(ui)d(em) [illegible] teneret
[illegible] p(er) adeu(n)d(um) sapi(enti)e [illegible] actu(m)
[illegible] q(uo)d tales p(ar)uuli h(abe)nt no(n) [illegible]. p(ro)p(ter)
ea i(n) capi(tu)lo h(abe)nt [illegible] (et) [illegible] [illegible]
te. puta ex(tra) [illegible] x. [illegible] a(n)no(rum). aut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] app(ar)et
(et) [illegible] ¶ [illegible] d(icen)d(um) q(uo)d p(ar)uuli bapti(za)ti [illegible]
[illegible] [illegible] p(er)cipiendi corp(us) (christi) no(n) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (et) [illegible] p(er)cipie(n)de [illegible] [illegible]
[illegible] ex [illegible] no(n) possid(e)nt. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad adulto(rum). ut p(atet). [illegible] [illegible]
e(ius) ¶ [illegible] d(icen)d(um) q(uo)d p(er) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sp(irit)ual(is). [illegible] (et) [illegible] [illegible] sp(irit)ual(is). [illegible] [illegible]
salut(is). (et) i(de)o p(ar)uuli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sp(irit)ual(is) uite. Et i(de)o [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] manduca(n)t [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] manduca(n)t sp(irit)ual(ite)r [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nos corp(us) xpi f(a)c(t)i sum(us)
[illegible] sp(irit)ual(ite)r manduca(n)tes nos ip(s)os. [illegible]
nos sum(us) corp(us) ip(s)i(us). [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sp(irit)ual(ite)r. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut mala [illegible] [illegible] [illegible]
q(uo)d n(on) sit mala [illegible] [illegible] mala. [illegible]
[illegible]. [illegible] sp(irit)ual(ite)r [illegible]. [illegible] [illegible] nulli
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sp(irit)ual(ite)r [illegible]. [illegible]
[illegible] sp(irit)ual(ite)r [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
no(n) efficacia [illegible] [illegible] [illegible] fructu(m) [illegible]
[illegible] [illegible] sacra(menta)l(ite)r manduca(n)do.

P[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. potest
[illegible] magis q(uam) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] (et) ad q(uo)d e(st) res [illegible] (et) ad q(uo)d e(st) res [illegible].
[illegible] manducat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] xij. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q(uo)d e(st) res [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corp(us) xpi [illegible] [illegible] [illegible]. i(n)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corp(us) xpi. xij. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
(et)c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uer(um) corp(us)
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]
uer(um) corp(us) xpi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] manducat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] manducat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad manduca(n)du(m) [illegible] [illegible] [illegible] uer(um)
corp(us) xpi. q(uo)d manducat ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] caro no(n) p(ro)dest [illegible] [illegible]
corp(us) xpi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
e(st) sp(irit)ual(is) ut ¶ [illegible] [illegible] [illegible] regulo. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible]
[illegible] corp(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corp(us) loca[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lo-
[illegible] [illegible] corp(us) [illegible] i(n) uno loco. [illegible]
[illegible] [illegible] loci. Et [illegible] no(n) [illegible] i(n) duob(us) lo-
cis ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i(n) duob(us)
locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i(n) duob(us)
locis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i(n) duob(us) locis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corp(us) [illegible] [illegible] no(n) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] locis [illegible] corp(us) [illegible]. Et [illegible] ¶ [illegible] corp(us)
[illegible] [illegible] [illegible] locis [illegible] [illegible] corp(us) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] corp(us) [illegible] manducat (et) bibit [illegible] [illegible]
[illegible] manducat (et) bibit [illegible] corp(us) d(omi)ni
[illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] corp(us) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] corp(us) ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i(n) noua lege [illegible] uer(um) corp(us) xpi [illegible] [illegible]

.i).

[illegible] significatur. dicit manducant. Contra. dicitur xxxv de
de [illegible] sicut opinio. dicit non potest contingere quod [illegible]
[illegible] quam nobis videtur. nisi aliqua eorum species ut [illegible]
[illegible]: ergo in hoc sacramento vere corpus Christi continetur. quia [illegible]
assignare satis est quod Christus vere continetur. [illegible] et sicut
[illegible] aliud in hoc [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] continetur vere corpus Christi quod [illegible] et [illegible]
dicit [illegible] quod [illegible] seipsum [illegible] dicens
hoc est corpus meum. [illegible] quod in hoc sacramento ipse Christus
contineatur [illegible] dicendum [illegible] nunquam potest
nobis Christus [illegible] si sola illa [illegible] in qua [illegible]
[illegible] nobis Christus per [illegible] sua [illegible] illius [illegible] et
[illegible] Christus non [illegible] per sua [illegible]
[illegible] ut sit [illegible] corpus [illegible]
[illegible] et alie [illegible] maior [illegible]
[illegible] quod se ipsum [illegible] nobis [illegible]
[illegible] ad ipsum et maxime [illegible]
[illegible] quod [illegible] non sola [illegible]
et [illegible] ut [illegible] et [illegible] quam [illegible]
sufficere non possit. Ad [illegible] ergo dicendum quod [illegible]
[illegible] et [illegible] dilaniatione et de
[illegible] autem [illegible] manducare quod
ipsum per manducare non laedit. Sed manducatur [illegible]
[illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] caro Christi [illegible] manducatur ut-
dictum est. [illegible] autem [illegible] manducatur [illegible]
[illegible] caro non [illegible] sed quomodo ille intellexerit
sic est intellexerit [illegible] quod [illegible]
macello dilaniatur. Ad [illegible] dicendum quod non [illegible]
Christi esse in altari eo quod non possit [illegible] sicut
[illegible]. Sed quod iste est [illegible] modus
[illegible] et [illegible] modus [illegible]
per hoc quod [illegible] caro [illegible]
modus [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod non [illegible]
quod est [illegible] non [illegible] localis esse mutatum quod [illegible]
[illegible] ipsum sicut aer in igne [illegible]
tamen ignis mutatur [illegible] et hoc [illegible]
in illa [illegible] non est [illegible]
[illegible] et non [illegible]
[illegible] non [illegible] ut [illegible]
[illegible] quod non est per se [illegible] in alio [illegible] mutato
mutatur [illegible] ergo Christus est in altari [illegible] non [illegible]
[illegible] est ipsum [illegible] quod ipsum totum corpus est [illegible]
per se [illegible] sicut [illegible] non tamen est [illegible]
in alio sicut [illegible] per se [illegible] et [illegible] non oportet
quod sit localiter motum [illegible] per se [illegible] nec per accidens.
Ad [illegible] dicendum quod nullum corpus comparatur ad locum nisi mediantibus
dimensionibus [illegible] et ideo [illegible] corpus [illegible] ut in loco [illegible]
mensurantur dimensiones eius dimensionibus loci [illegible]
Christi non est nisi in uno loco [illegible] in caelo et hoc [illegible]
in corpore Christi [illegible] per [illegible] est in hoc loco. [illegible]
mediantibus dimensionibus [illegible] [illegible]

[illegible] non [illegible] immediate [illegible] adeo [illegible]
[illegible] dimensiones sed [illegible] dimensiones panis [illegible]
[illegible] corpus Christi [illegible] ut in lo-
co [illegible] non solum significative [illegible]
[illegible] ipsum [illegible] sicut [illegible] corpus Christi
non est extra locum suum [illegible] esse [illegible]
[illegible] ex dimensionibus [illegible] aliud [illegible]
[illegible] dimensionum est per se [illegible] ad esse [illegible]
corpus Christi est [illegible] locum suum [illegible] per [illegible] dimen-
siones [illegible] esse aliud [illegible]
[illegible] dimensionum [illegible] ex illo corpore quod [illegible]
[illegible] est [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible]
corpus Christi [illegible] esse aliud [illegible] dimensionum [illegible]
[illegible] corpus quod ipsum [illegible] est. [illegible]
[illegible] dimensiones [illegible] quod corpus ipsum [illegible]
[illegible] corpus Christi [illegible] in pluribus locis aliquo
modo non tamen potest esse [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible]
[illegible] in pluribus locis [illegible]
[illegible] corpus
in corpore Christi. non autem [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod hoc non
[illegible] corpus [illegible] est corpus [illegible]
[illegible] unitur [illegible] est [illegible]
[illegible] accidere [illegible] lapidibus [illegible]
[illegible] in lapide [illegible] non est dubium [illegible]
[illegible] sic [illegible] ut quod Christus non [illegible]
[illegible] ut dictum est [illegible] quod
[illegible] ipsum [illegible] non [illegible] in [illegible]
Christi ergo [illegible] Christus non est ibi. Contra. [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] non est [illegible] per [illegible] caro
[illegible] ergo non est [illegible]. Contra [illegible]
[illegible] non [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] quod dicit hoc est corpus meum ergo non est [illegible]
[illegible] non [illegible] est unum et [illegible]
unum esse [illegible] ergo corpus
Christi sit in altari [illegible]. Contra non est corpus Christi in [illegible]
[illegible] ergo Christus non est [illegible]
[illegible] quod Christus [illegible] non [illegible] ad car-
nem [illegible] ut dictum est corpus [illegible] est ibi [illegible] quod [illegible]
esse [illegible] non [illegible] caro [illegible] est
[illegible] ergo non est ibi aliquid [illegible] caro. Contra quod [illegible]
non [illegible] ergo [illegible] sicut [illegible] corporis
Christi est ibi [illegible] ergo non [illegible] quod [illegible]
[illegible]. Contra [illegible]
[illegible] est [illegible] quod est [illegible]
[illegible] est aliquid ut caro [illegible] sicut [illegible]
[illegible] ergo non est [illegible] corpus Christi caro et non
[illegible] corpus Christi [illegible]
[illegible] continetur ibi [illegible] aliquid
[illegible] ergo est [illegible] caro non est [illegible]
[illegible] et aliud [illegible] ergo est ibi non solum
caro [illegible] et alie [illegible]. Contra ipse [illegible]
totum id quod est [illegible]

a · 7 fitr t uno ut expdā ī iiij · d · p3 · d; fligē id
ꝙ ē int ita ligē 7 ꝯtinet id ꝙ ē uel ⁊ c̄ · ꝯt
tat x ꝗ ē uel ꝗ ꝯtinet ſb ꝯ ꝯſi [illegible] illi ut
ꝙ nō ſit ibi corꝰ xꝑi · ꝑ ꝑ ꝗt · n cē qd ma
nz ꝯdue malū ē ꝗtiuas paꝰ maneꝰ gº nō
ꝯtinet ī ꝗtitatē corpis x d; cor x nō ē ī altari u
dem ē , n ut ē ꝙ ꝯditiō · gº nō ē l ꝑ plagā
Ꝗ [illegible] ꝑ ꝑmā ·m · pht · cor ille nō pōt eē ſil' cū
dimēſionib; ſeparat ꝗ tūc due dimēſiones eēnt
ſil' · d; dimēſiones panis manēt · gº ſb eiꝰ dimēſionib;
nō pōt eē cor cū dimēſiōib; ꝑe ꝗtitatis Ꝗ ꝯ
pl' dp̄d; aliā ꝙ ab accidēte · d; exp̄te el ꝙ e
ſit i · tūc acciꝯ ſinſibi · gº multo magis
pōt pōt exp̄te el qd ē uel ꝗt · ꝗ ſi; ſtē ſīt ac
cidētē 7 ita cor x ſīt ꝗtitate Ꝗ ꝯ · ſic dem eſt
ſup · utꝗꝙ ē cor ad ꝑ ſpāꝯ dimēſiones · ē i ut ī
loco · d; cor x nō ē īſtō ut ī loco · ꝗ tūc eēt ſil
ī uno loco ꝑ · gº ūpꝰ ē ꝗ uel l ꝑ dimēſiones ꝑ
Ꝗ d; d · ſbm' naꝗ · ſepatē ꝯſepatione · d; ſbē cōll
ꝑ paſſio ē ꝗtitas dimēſiua · d n gº ſbi corpis xꝑi
ſit ī ſacro 7 ꝗtitas eē dimēſiua cēt Ꝗ ꝯ d · toc cōll
unu ē organizatū · ut p3 ꝯ ſo d aīa · d; organiza
tio reꝗrit diūſū ſitē ꝑtiū · ſic ut ꝑſuppone
ꝗtitatē · gº oz ꝙ cū cor ſit uiuū ī ſacro ꝙ ſit ibi
ſb ſui ꝗtitate Ꝗ ꝯ ſic ut ꝙ nō ſit l ꝑ tota ꝗtitate
ſua · ꝯſtat cū ꝙ ꝗtitas ſcorpis · n̄ tūc · cor x
ut cor x ſīt ſui ꝗtitatē · d; ꝯſtat ꝙ cor nō ē ult̄
dimēſiones panis nz aliꝗ ꝑ dimēſionū ē ſb qua
nō ſit cor x · gº ſi ē ibi ꝗtitas corpis · nz excedit
dimēſiones panis · nz excedit · d; ſi ꝯ ꝯcepto ē · ꝙ
due ꝗtitates ꝙ una alet ſupponit · nz excedit · neꝗ
excedit ſꝯ ealer ut p3 ī ꝑmo euclidis · gº ꝗtitas
corpis x tota ē ꝯ ꝗtitati panis · qd ē ſlm · ꝗ ꝯ ſig
eē maior 7 minor Ꝗ ꝯ · ullm cor ꝑ tota ſua
ꝗtitate · pōt ꝯtineri ī diſtriꝯ a magꝯ ꝑ pua ꝗtitate
extenſiua · d; cor x ī diſtinꝯ ſbpua ꝑte ul' mag
panis ꝯtineri ꝯ · gº nō ē ꝑ ſbi ꝑ tota ſua ꝗti
tatē Ꝗ ꝯ · ſicut ſb aliꝗ ꝗtitate extenſiua ꝯtinet
cor ad hoc ꝑꝑ diſtātiā ꝑ ſua ī extenſiua ꝗtitate
tota · ſi aliꝗte ſb qua ꝑte illi ꝗtitatis ſingule
ꝯtineat · d; cor x cū ſit ꝯguratū hz ꝑꝑ diſ
ſtātias · gº ꝑ ſua tota ꝗtitate ꝯtinet ſb
dimēſiōib; · cū aliꝗtes d · ſit caput el · 7 man 7 pes
qd ē īpoſſibile ꝙ ꝗtitatis puitas n ſufficit ad tale
diſtātiā · 7 ꝑp̄ cū ꝑꝑ hunt diſtātias dētra
ctas ꝑ ꝑte mltu uīmedia · 7 hūt ꝗtitates dētratas
Ꝗ d; ꝯ · totalitas corpis attendit ꝑ totalitatē ꝗtitatis el
ꝗ · ꝑ ꝑ ꝗtitatis aliqᷓ · 7 ꝑter hoc d; ꝑ augꝰ ꝑſ
ꝯ maducat ī ſacro · gº ē l ꝑ tota ſua ꝗtitate
Ꝗ ꝯ · īpoſſibile ē ꝯd eē aliꝗ · ꝑ ꝑte ꝗtitatis ꝯ ꝑ ꝑro
ꝯ ꝗ dēua ꝗtitate ꝑ ꝯ d; ꝗtitas corpis x dē
d · diē actu · ꝙ cor illd ē īpoſſibile · gº cū ī ſacro

ꝯtineat ad ꝗtitatē corpis x · ī poſſibile ē dicē ꝙ n ꝯtinet
ī ſacro Ꝗ ꝯ · d; ad ꝑmā qōm ꝙ ī ſacro aliꝗ ꝯ .1.
tinet ad duplex ꝯ uno m exū ſacl'i · alio m ex
ui ꝯcomitātiā · ex ui qd ſacli ꝯtinet l ad ad qd
ꝯuerſio tmīat · ad qd à tmīat ꝯuerſio ſcāꝯ ꝑ exb ꝑo
ex eo qd ꝯuertit · n cē ꝯtinet m ſacl'i n ſi ad qd
hē ſimilit ꝑ ꝑ ꝯtē nō ſuerſio ymū ꝯtinguite
ſc̄o extrēꝯ ꝯ ꝯ ut ut fit ꝯuerſio · ūn ī ꝯ ꝯ
ſio tmīat · qd ē ſignificatū ꝑ ꝯ ꝯ ꝯ exꝯulli ſacli
ꝙ ꝙ panis ad olbū ꝯtinet ſbē ſacro panis ex ui ſacl'i ꝙ
panis ad ꝯ ſbſpē · unū ex ꝯcomitātiā a 7 · q ·
ꝑ acciꝯ ꝯtinet ſb ſacro ꝯ ꝯ ꝑt · n ē ꝯ ꝯuerſio ꝑ
ſīt quo ꝯ ꝯuerſio ē nō pōt · ꝯmq ꝯ gº p3 ꝙ
cū aīa xꝑi nō hūt ſimilitudiēs cū ſbſi panis n ī ꝯ ꝯ ſacli
ſiat mīxtio · d aīa ſiat mīxtio n aīa ꝯuenit adulta
ſacl'i ꝗ ē maducate 7 bibē · ad aīa nō tmīat ꝯuerſio pa
nis 7 uini · ſz ad cor 7 ſanguinē x · ꝗ ab aīa n ſepa
ſīt · 7 id aīa nō ꝯtinet ī exui ſacl'i ſz tn ꝯtinet
ex ui ꝯcomitātiā ad cor qd uiuificat · ūn ſi ſieret ſiāt
ꝯuerſio panis ī cor x ꝯ ꝯ ꝯ ꝯ motūe aīa nō ſieret
ſb ſacro · et qd dem ē d aīa d; ītelli d dimē · n ꝙ d
ꝗtitas el 7 ꝑe ſacl'i ꝯ ꝯ ꝯ ꝑ p3 ſolō ad ꝯ
Ꝗ ꝯ ꝯ qōm dd ꝙ dupx ē uſ ſacl'i · ſ · maducatio 7 bibē .2.
maducatio ꝯ ꝯ cibi ſicci · d; bibē ē uſ cibi hu
di ꝗ pōt dici · et id ſbſpē panis ꝗ adulta maducatis
ꝯ tmīat ꝯtinet ex ui ſacl'i · ſbſpē uini · ꝗ adulta potuꝯ
ordiat · ꝗtius ex ui ꝯcomitātiā 7 ſanguis ſit ſbſpē
panis 7 caro ſbſpē uini Ꝗ ꝯ d · gº dd · ꝙ pōt ꝑ ꝑ
tato · ſ · caro ꝑtoto cor · 7 hac ꝑte ſtali ꝯ ꝯ
ut ꝑſiſtitudiē ꝯ maducatis c ſeꝯ caro apta
ē 7 maducatis ad ſaleꝯ · ꝗtius 7 oſſa 7 hꝯ ꝑꝑ
ali maducati aliꝗ m ꝯpetat · cū ꝑ aut ꝯ ꝯ ꝯ
ꝯ ꝯ ꝯ Ꝗ ꝯ dd ꝙ ꝯ qd ī ē nō ſit eo
m quo ē ſz alio m ꝑ ſic · ꝙ qd ē ꝑ ſit actu · et
id ſanguis x ſb ſacro hē ꝯſecte n exui ſacl'i ſicut
ꝑſecton ꝯ ꝯ · ſ · exui ſacl'i exiſtit · ſic 7 qd ē ī m ·ınnı
uno loco ꝑ actuꝯ · ꝑſe ſit l ꝗtūꝯ Ꝗ ꝯ dd · ꝙ ꝯ
cor ut dē nō pōt uidē cor x ꝑ ꝑte ſacro ꝯ ꝯ
ꝑ ſit qd ꝗtū ī h' ſacro ꝯ ſbſpē ꝯ ꝯ aut ꝯ ꝯ ꝯ
panis ꝯ ꝯ Ꝗ ꝯ ꝯ qōm dd ꝙ ſbā panis ꝯ ꝯ
ī cor x n hēt aliꝗ ꝑꝑtatē ſiſitudiis ad ꝗtitatē ul' ꝯ .3.
alia accñ x · ſz tn m ad ſbām corpis el · et ī ꝯ
n ꝯtinet ī cor x d pane ul ſbā panis ꝙ accñ ma
nz · ꝯſtat ꝙ ꝯuerſio illa tmīat dirē ad ſbām · n ad
ad accñ · ꝙ accñ panis manz · et ī ꝗtitas 7 alia
accñ ꝑ ꝑ corpis x nō ſunt ī exui ſacl'i · ſz tn l · ꝑ ꝯ ꝯ
ꝯ ex ui ꝯcomitātiā accidit ad ſbām ut d aīa
dem ē Ꝗ ꝯ d · ꝯ gº dd ꝙ ꝯ illa ꝑbat ꝙ n ſit ibi
exui ſacl'i ſz ꝯ ꝯcedo · ad ꝯ dd ꝙ ꝙ dimēſiones corpis
x nō ſīt ibi exui ſacl'i ſz ſolū ex eo ꝙ ꝯcomitāt
īſepabilr ſbām · ꝯſtat ꝙ ꝯ ordie ſunt l dimēſiones
ꝑ ꝯ corpis x 7 dimēſiones locant corpis ī loco · corpis ꝯ

locata sicut non habet ordinem ad locum nisi mediantibus dimensionibus. Sequitur ergo quod ista corpora locata non possunt esse simul cum aliis dimensionibus in separatis in alio corpore existentibus. Et hoc ergo ista corpora que sunt immediate ordinata ad hoc quod sit sub situ et dimensiones eius sunt extra et pacientia. Ista autem ergo quod est ista non prohibet esse simul cum aliis dimensionibus quibus aliqua sunt coniuncta secundum sua separata aut existentibus in alio subiecto. Sic ista [illegible] possent esse simul [illegible] corpus [illegible] corpus [illegible] esse sub dimensionibus panis. [illegible] dicendum quod non [illegible] sunt mutatione panis quia eius accidentia sint sibi remaneat [illegible] non possunt [illegible] ista corpora [illegible] sint accidentia sine sua mutatione; possunt autem [illegible] ut sint accidentia [illegible] esse ad minimum aliquibus [illegible] non est [illegible] mutatione [illegible] non est [illegible] quod [illegible] corpus [illegible] non est [illegible] in medietate [illegible] non est [illegible] in loco [illegible]

[illegible]

non excedens / claudebatur illa superficie sicut loco. Sed corpus Christi totum ut dictum est continetur sub ultima superficie dimensionum panis, que maior [illegible] non excedit [illegible] ergo est ibi circumscriptive. [illegible] esse quod replet locum est circumscribitur loco. Sed corpus Christi replet locum dimensionum aliarum [illegible] ergo corpus Christi circumscribitur [illegible] corpus quod circumscribitur loco [illegible] quia locus et locatum sunt equalia ut dicitur in IV physicorum. Sed corpus Christi [illegible] dimensionum ut dictum est. Ergo non est ibi sicut in loco circumscriptive. [illegible] corpus quod circumscribitur loco aliquo [illegible] in loco illo. Sed [illegible] ut dictum est non [illegible] corpus Christi [illegible] dimensiones illarum. Ergo non [illegible] circumscriptive. [illegible] ut [illegible] quia plus distat [illegible] loci [illegible] corpus Christi [illegible] non [illegible] esse in loco [illegible]

[illegible]

·X·

corp' ħ intellectualis ul sub esse ul p accñs. ſ i al-
tera ꝑ accñs ee ul ꝑ nō extrinſ. i ꝑprio ul i ore
g° corꝑ eſt moueri admotū holle ul ꝑte ul'
ꝑ accñs ¶ ꝑ: ſ ꝑbū. nō ſolū ꝑ mouētib' nō
mouētur ea que i nob ſunt. ſꝫ corꝑ ꝓ nō mi-
net ſb ſpēb illiꝰ. g° ſpēb intellectꝰ ꝛ ꝑpri
intellectꝰ ¶ ꝑ aīa ul aggꝰ magis tocād aīī
loci. ꝑ corꝑ ꝑrī ꝫꝫ aīa ul aggꝰ mouet ꝑ
accñs moto corꝑe uniuo ul aliquo. g° nō
ſolū corꝑ. ¶ ꝫꝫ ꝑ nullū quod mouet i eod
loco mouet ꝑſe ul ꝑ accñs corꝑ e hīt.
g° ꝫc ¶ ꝑ q mouet ꝑ accñs ad motū
alti diffinitiue ē i illo. ꝫ nō mouet ad
motū alteri. ñ aīa ad motū mani ꝫ co
ꝛ ī ē diffinitiue ſ. ſ ſpēb ul. g° nō mouet
¶ ꝫꝫ ad ad ꝑ quem ꝑ locus dr̄ diuiſibil loci
[illegible]
[illegible]

ſ ꝑ' medietati ꝑ dimēſiōib. nō replꝫ locū. nꝫ
nō locus ille ē uacuus. ꝑ replet dimēſiōib'
ſequit ꝑ ¶ [illegible] ꝑ adhi ꝑ aliqd
ſit i loco diffinitiue duo requirit ꝑ ē ul ꝑꝑe
tāo ei ee ibi. ꝑ qd nō ē i aliq loco. nō ꝑot
loco illo diffinitiue ꝑ ſit ꝑ ſicut i loco ee ·ij·
m ſpacio. alio mō ſic qꝫ ꝛ ultiꝰ. corꝑ ei aīa
tale n diffinitiue loco uni cubiti. ſꝑ aliq nō
ſit ibi. nꝫ aīa diffinitiue ē i manu. ꝑ ē ꝑ in
ilius ꝑtib. eo ꝑ nō ē i manu ꝑ totā [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

.D.

aut partium [illegible]. sic [illegible] quod [illegible] totum in toto et [illegible] parte [illegible] in potentia [illegible] et totum in toto et totum in [illegible] sic totum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualiter [illegible] [illegible] ut dictum est [illegible] [illegible] et [illegible] totum in [illegible] et totum in [illegible] [illegible] totum [illegible]

.ij. est totum [illegible] et [illegible] est totum [illegible] totum [illegible] est alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible] una [illegible] [illegible]

[illegible]

.j. [illegible] movetur [illegible]

.ij. [illegible]

[illegible] ut [illegible] loco [illegible] moveri [illegible] mutat locum [illegible]

[illegible] toto [illegible] in [illegible] loco [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ut [illegible] corpus [illegible] [illegible] corpus [illegible] ut dicit philosophus [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ut [illegible] corpus [illegible]

x.

qdi sit sue muitos quidā agly. ut hec pido ·j· corpi. supe dc aglos mdicabim cor cor dstigat hoc sit n pot ipm uide. g n agls ¶ p' qui iste uipse si ab aliq n uidet' hic e ppi discm tadi- tip· cor cor glificat q no uidz cor x sit firia ab oi discu e i muiq g° cor x n e dse uise sit ptu existis. cor qd dse no e uipse cudo pot uidi g° n agls cor xpi uide pot sit sit ¶ p q ... qd e qd vi uidas q uidebe oia · uidet ... agli uidz dni uidere oia · ut ps m · xlviij ·· m gh corp sic uidz tanc pau · g° uidz cor xpi sit tit' ¶ ult' ut q qphedi possit i cellm maioris · qd e e sup' mellm! e sup' voc ut ps in lo diuip. sz nos legim d cor ... sit sacto grepto · g° n e oid sup' icellm ntm ¶ p · nllis terre · id i possile · et qlibz terr' gcede · et mte regle cor x uce ee sit pt° · g° mte capi pot ¶ ... illaeq nt intuite ... et cor x ... ut platu est · g° no uidz i mellm ... ¶ ... adg gom q n ut colli ... q el corp · mo ab oib p siltudie colore i ipo existens · q qd siltudo p sit i medio quom ... ut q nt rte ordie · adspt sit qt e toe ... st io n st aggrari siltudo colore el i acre ... gete sper duplici roe · j p q ... cor x re quit graciu ... cor x ... q n d e p ...

·j· ... ·ij· ...

[illegible]

la corp ul' pui e ... alqn acepe · cu ab uno uidet ... ab alio iste corp ul pui ... cu uni iste ... [illegible]

[illegible] ·ij·

[illegible] ·iij·

[illegible] ·3·

[illegible] ·j·

dampn[um] sp[ec]ierum l[ice]t colligi [et] experiri etc. damp[num] ei fuit
n[on] q[uod] spe[cies] alia sp[eci]e cor[poris] [Christi] mut[atio] p[re]cedat. [illegible]
[illegible] dupli[citer] [et] l[ice]t [illegible] dupli[citer] etc. / [illegible]
[illegible] i[n] alt[ari] ad amissio[n]em etc. Colli
git au[tem] etc. [illegible] distributio[n]e sp[ec]ierum / Et p[ro]
[illegible] distribuit. [illegible]
[illegible] [est] [illegible] q[uod] [illegible]
cor[pus] [Christi] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] remanent [illegible]
ad [illegible] cor[pus] [Christi] [illegible]
[illegible]

[D]ub[ium] [illegible]
[illegible] ut d[icitu]r [illegible] opi[ni]o [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

·2·

[illegible] fidei [illegible] fide[m] n[on] [esse] [illegible]
[illegible] ad [illegible] fidei [illegible]
[illegible] cor[pus] [Christi] [illegible]
[illegible]
[illegible] p[er] [illegible] cor[pus] [Christi]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cor[pus] [Christi] [illegible]
[illegible] fractio [illegible]
[illegible] n[on] [illegible]
[illegible] sp[ecies] [illegible]
[illegible] remanent [illegible]

[illegible]

·1·

[illegible]

in adunatur. Et post in marg[ine] ... dem e[st] ... ad nichilatur ergo ... continuatur. Videtur ut ... sic successiva sit ... generatio ... contraria ... non possunt ... fieri ... successive ut ... successiva generatio ... fiat ... [illegible]

[illegible]

... dicimus quod ... adequat ... magis est ... illa mutatio ... ista generatio ... in mutationibus ... mutatio ... variatur ... motu locali ... variatur ... in motu augmenti et alterationis ... [illegible]

[illegible]

... si in hac generatio ne minima.

mutatur sic quiescere. et ad quod transmutatur. s[ed] p[ro]p[ter] [h]oc n[on] sequitur ad modu[m] aliarum mutationum. sed ad [illegible] ... [illegible] ... infinitum [illegible] ... id est p[er] [illegible] ... transmutatoris [illegible] ... [illegible] ... motus. et nunc [illegible] ... [illegible] ... successio [illegible] ... [illegible] ... successio [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible]

mixtus id est [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... duo [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... duo puncta. [illegible] ... [illegible] ... puncto linee [illegible] ... [illegible] ... duo instantia. [illegible]

[illegible]

iiij [illegible]

v [illegible]

vj [illegible]

[illegible]

.X.

mutac̄. Et ꝙ tn̄ i q̄lib; mutacōe maiꝰ id
i oīb; mutacōib;. m̄ maiꝰ maneꝰ ē ca[illegible]
tm̄ oīū mutacōnū. Sed illa mutacō ꝗ ꝑ ad
ꝗn̄ m̄ᵃ acⁱgur ē difficilioꝝ maioꝝ uirtutꝯ
ꝯstrictiā [illegible] alia trāsmutacō ex ꝑte eī qͩ
trāsmutat. Et ꝙ h̄ caō ꝑ h̄ ꝗsto ꝑsequi-
tur ad ꝗd̄ nō ut exp̄doꝝ ꝑz. ꝙ̄ aliꝗꝰ mu
tacoꝝ ēē maioꝝ uirtutꝯ ꝯstrictiaꝝ ꝗ̄
aliꝗ. i ꝗb; mutacō ul'. S[illegible] rat'. ꝟ accn̄t. aut
loꝯs exterior. Et nō h̄ꝯ. duoꝝ ut cal[illegible]
lapidꝯ ꝑ̄ualet. ꝙ ꝑ̄ꝑa nō ꝯ̄ pduat exiꝰ
ꝯsequēꝰ ut apparet. ꝑhāc ꝗsōe ꝑ̄sit i alt̄ie
trāsmutat' ex ꝑte eī ad qͩ ē mutatio. mutatō
aūt ꝗ ē i uniuersitate nō cadunt [illegible]
hꝯ z ꝙ aliꝯ mutacoꝝ i difficultate. Vn̄
ipā ē mīacl'm mīacloꝝ oīū. [Ad]ꝯ ꝯ͡ ꝙ ad
ꝙ mutacō int̄ bē z existēa i existēs. ꝑt
modū aliaꝝ mutacōnū. ꝗ fuit z z existēa
i existēa. ex ꝗ ıspōe nullꝯ nō ꝑ suaꝝ
acceptoꝝ solucō. z hoc h̄ ꝗsio nō ēē n̄ acc
ptaꝝ illoꝝ. Et ꝑpe h̄ difficult' ei ꝯstriue. ꝙ
aliud ꝗ ē ex oīo nō existēa. eūl m̄oi mu
tacōe nō uidet. [Ad]ꝯ ꝙ q̄ i alꝗ acōe
ꝑt ēē resistēa duplʼ. Vno m̄ ex ꝑte agē
tꝯ. ꝙn. s. ex ꝑte agēte de ꝗ [illegible] alio
m̄ᵒ ex ꝑte [illegible] effectꝯ. ꝙ ꝗa dispōe effcꝯ ꝑ
pedit. ꝑ oī ꝯ acōe d agīs nō paret. pa
resistēa nō h̄z locū. Si solū. s. a. [illegible]
[illegible] nō accedūt difficultaꝝ ꝑ resistē
[illegible] ad agente. Si. s. intꝯdimal effcꝯ. effcꝯ
uat magꝯ i pedit ꝑ effectoꝯ ꝙ requirat
ꝑ ꝑ ꝑacie [illegible] dispositāꝯ. ꝗ ꝯa dispō nō
ipedit effcꝯ. ul ꝗ fac ꝑ̄ indispoial. Et id
[illegible] difficultaꝯ ē incātoē. d nō oīo nō repu
[illegible] ubi ꝑexistēte m̄. ē ad qͩ effcꝯ
[illegible] repugnans. [Ad] ꝙ ad ꝙ sic se h̄z ꝑ̄
[illegible] ad mutacoꝯ [illegible] uā se h̄z ꝑ obe
dientie ad [illegible] mīacloꝯ. Sed ꝑ mod' m̄a
[illegible] ꝗsionꝯ! ē ꝑ mod' obedial ꝑ̄ i [illegible]
i ad [illegible]. Et ꝙ ꝗ i ꝗsionib; [illegible] [illegible]
ꝑ obedie. [illegible] tale ut tale [illegible]
i hac [illegible]. in ꝑ obedie. [illegible]
ꝗlat i illa. Sed maioꝯ dei ꝯstrictiā [illegible]
[illegible]. i ꝗua [illegible] ꝑ obedie ꝑueniūt. ꝙ h̄ ad
[illegible] aliā dua ꝯ̄cedunt.

[illegible] ꝑr' [illegible] ꝗsio ꝑ̄exp̄
[illegible] ꝑ[illegible] ꝑ̄seūt. ut dicit
[illegible] cor' ꝟ. ut ꝙ ē corꝯ. fuit paꝯ. [illegible]
[illegible] [illegible] paꝯ [illegible]
[illegible] ꝯ ē cor' ꝟ [illegible]. [illegible]
ē [illegible] ꝗsio [illegible] ꝗsiōe
[illegible] aliꝯ. ꝙ i hac ꝗuāt totū [illegible]

ꝑ ꝑꝯ ꝑ ꝑꝯ [illegible] ꝑz. Circa ꝙ i aliꝯ ꝗuē
[illegible] mutatā talꝯ loqͩ. s. [illegible] ut est
[illegible]. ut ꝙ [illegible] aer ē igꝯ. ut [illegible]
[illegible] h̄ [illegible] ꝙ ē cor' xp̄i. [illegible] paꝯ. [illegible]
[illegible] ē [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ꝙ sit ꝗn; paꝯ [illegible] ut
exp̄doꝯ ꝑz. ꝯ nō ē ꝯ. ꝙ ē cor' xp̄i [illegible]
[illegible] [illegible] ut ꝙ h̄ sit [illegible] sit cor' ꝟ
[illegible] facere [illegible] [illegible] ꝟ facere [illegible]
[illegible] sunt. ut dicit [illegible] panis
fit cor' xp̄i. [illegible] [illegible] sit [illegible]
[illegible] paꝯ [illegible] i cor' ꝟ. ꝯ sit cor' ꝟ. [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] nuꝯ [illegible]
paꝯ ē [illegible] cor' ꝟ [illegible] ꝙ [illegible] ē. paꝯ. ut
nuꝯ ē cor' ꝟ. ꝯ h̄ ē [illegible] ~~cor' ꝟ~~ [illegible] fit cor' ꝟ.
[illegible]. [illegible] ut ꝙ h̄ sit [illegible] ꝟ pane fit
cor' xp̄i. ex eode ei fit [illegible] [illegible]
[illegible] cor' ꝟ ꝟ pane [illegible] ē. ut ex pane ꝯ h̄
corꝯ ꝟ fit ꝟ pane. [illegible] de notat [illegible] ut
magꝯ dicit in p̄ ꝟ. xxxi. [illegible] [illegible] ē
paꝯ ad cor' xp̄i. ꝯ nō ꝑt ꝟ cor' ꝟ fuit de
pane. ut ex pane. [illegible] Ambᵒ dicit. ꝙ. ꝟ [illegible]
fit ꝯfectio ꝟ pane. fit cor' ꝟ. [illegible] [illegible]
fit ueꝯ paꝯ ꝑt ēē cor' xp̄i. [illegible] est
[illegible] existēs [illegible] paꝯ mutat' i cor' ꝟ
ꝯ paꝯ ē ꝑ cor' xp̄i. [illegible] ꝙ paꝯ
ꝑt ēē cor' ꝟ. ꝙ fit ꝟ. sermone. [illegible] [illegible]
ēē ad. ul [illegible] [illegible] [illegible]
nō [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. paꝯ
ē cor' xp̄i. ut id ad ē aut fuit [illegible] cor' ꝟ
ꝯ h̄ ē [illegible]. paꝯ ꝑt ēē cor' ꝟ. [illegible] ad id
[illegible] ꝙ h̄ ꝗsio [illegible] differt ab oīb; aliꝯ
ꝗsionib;. ꝙ i oīb; aliꝯ mutacōib; ē ad tm̄
[illegible]. i hac aūt nō. Si solū ē [illegible] duꝯ
[illegible] ꝗsionꝯ. Et id oīs locutoꝯ exp̄mētes
mutatōē ꝑ ꝑ [illegible] ordo [illegible] ad [illegible]
[illegible] in hac m̄. sic h̄ paꝯ [illegible]
locutoꝯ nō ꝗ exp̄mūt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i hac ꝗsiōe ē id
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
m. [illegible] ille [illegible] nō fit mutatoꝯ [illegible] id
z taleꝯ locutoꝯ aliꝗ [illegible] [illegible] ut
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]. Si ad [illegible]
[illegible]. Vn̄ taleꝯ locutoꝯ nō sunt [illegible]
ꝙ sunt [illegible] ꝙ h̄ locutō ꝗ ē. h̄ fuit ē.
ut. i ē; h̄ eit illͩ! [illegible] [illegible] [illegible]
mutatāꝯ [illegible] nō uelocꝯ. id nō ē [illegible]
[illegible] [Ad] ꝑ̄ ꝯ ad ꝙ ꝙ dicit Ambrōi ē exp̄o
[illegible] ꝙ [illegible]; paꝯ ē cor' [illegible] ē [illegible]
paꝯ. ꝑᵒ [illegible] paꝯ z [illegible] cor' ꝟ. [Ad] [illegible]
[illegible] ꝙ. ꝑ [illegible] i [illegible] ꝟ [illegible]. passiue [illegible] ē [illegible]
[illegible]. Si [illegible] ē [illegible]. Sed ꝑfcꝯ ꝗsio [illegible]

.2.

3 [illegible]

.A.

.3.

mutatōib;

ut p[ro]b[ati]o[n]e ... i[n] p[ri]n[cipi]o ... [illegible]

[illegible]

... p[ro]p[ter] p[ar]te[m] ... [illegible]

... locatu[m] ... [illegible]

... expo[n]e[n]d[o] ... [illegible]

[illegible]

... i[n] p[er]manentib[us] ... [illegible]

[illegible]

... co[n]tinuu[m] ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] .i.

[illegible] .ii.

[illegible] .iii.

[illegible] .iiii.

[illegible] .v.

[illegible] .i.

[illegible] .ii.

[illegible]

?. sic e(st) u(er)o celeb(ratur) i(n) azimo etc. q(uod) mag(is) d(ebet) (con)fici d(e) f(er)mentato. (Item) p(ro) sic(ut) album (et) rubeu(m) su(n)t accide(n)t(ia) vini, ita azimu(m) (et) f(er)mentatu(m) sunt accide(n)s panis. s(ed) i(n)differe(n)t(er) (con)ficit(ur) d(e) vino albo (et) rubeo. ergo no(n) mag(is) d(ebet) attendi d(e) pane an sit azimus vel f(er)men-tat(us) q(uam) d(e) vino an sit album vel rubeu(m). [illegible]

[illegible]

ai qrar pruper. ut dicunt euuangelistar illor
fuit [illegible] fiuste celebrata qui
dicit pasce d° dnin cenasse. eu dica [illegible]
q̄ h' [illegible] ostendet. [illegible] luc. q̄ dnf
xiiii. luna ut dnit cena celebrasse. adl' [illegible]
[illegible] q̄ azimo offerent. q̄ sic d'on
[illegible] lit. in [illegible] dnf [illegible]
apl'. [illegible] lue. usq; ad die pasche [illegible]
mut. nō aut [illegible] logui. iq'b' paparie
bat'. ut eū agnum pascale agg'e commedere
[illegible] dnf [illegible] azimo offeat. q̄ azimo
[illegible] infinito [illegible]
[illegible] mors [illegible] ūdp
s° dd' q̄ ubi [illegible] nō milli [illegible]
[illegible] predicat [illegible] nō pue q̄
[illegible] euuangelistar q̄d nō [illegible]
[illegible] dnd. P nō [illegible] ilege. [illegible]
[illegible] luna. xiiii. sic dnt d°
[illegible] pasce [illegible] dnf [illegible] ce
na qua dnf lauit discipulor pedes. [illegible]
[illegible] nō fuit eade [illegible] alia
[illegible] euan
gelista [illegible] q̄ dne pa
[illegible] pedu celebe [illegible] textu euii
q̄ sicut [illegible] euuangelii [illegible] eade
[illegible] quo pedes lauit. [illegible]
[illegible] est [illegible] dd' q̄ dies festi
pasce [illegible] dies. [illegible] celebri
ma. [illegible] xb. luna. [illegible]
imolabat' [illegible] agn'. luna. xiiii.
cū agnum [illegible] dnf cena fecit cū discipl'
[illegible] dnt. [illegible] euuangeliste [illegible]
dicit agnorum [illegible] festu pasce [illegible]
dd' q̄ nō [illegible] nō [illegible] figue q̄ id
[illegible] opebat nos dicere q̄ dnf ad
[illegible] q̄ tue imolabat' agn' q̄d
ē cō amt euuangelistar. [illegible] ad [illegible]
[illegible] xp̄i [illegible] die amme in
[illegible] ipso [illegible] xiiii. [illegible]
[illegible] in sollempnitat [illegible]
[illegible] dies [illegible] uesp
xiiii dies [illegible]
dierr. cū. xb. [illegible] qua dnf [illegible] ima
[illegible] uespe xiiii dies [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] luc. xxii. [illegible] dd' q̄ pas
[illegible] pasteab' [illegible] agnus
[illegible] dies [illegible]
d° sup Jo. q̄ intelligit' [illegible] agno pascali. q̄
[illegible] alia die [illegible] lex [illegible] comedere
[illegible] ut [illegible]
[illegible] nō [illegible]

pasce. dic. f. [illegible] in ipso pasca comed' [illegible]
[illegible] dd' q̄ nulla dies [illegible] celebrius ad ua
[illegible] ab apl'b'. sic dies sabbi. [illegible] dies
sollempnis [illegible] et [illegible]
q̄d nō [illegible] sabbis [illegible]
[illegible] arimata. [illegible] q̄ nō
sufficeret [illegible] q̄ [illegible] et sabbo
[illegible] lege [illegible] sabbo. emerunt
aromata ut [illegible] ut [illegible] super
emerent. [illegible] nō [illegible]
[illegible] adnonumenta [illegible]
[illegible] nō [illegible] Paulus
[illegible] aromata ad
[illegible] ūd [illegible]
dd' q̄ [illegible] dic. [illegible] sabbo
[illegible] magn' dies sabbi. [illegible]
[illegible] sabbi et pasce [illegible]
dd' q̄ [illegible] azimo [illegible]
[illegible] exo. xxxiiii. [illegible] azi
mos. [illegible] agnorum [illegible]
q̄ [illegible] ilege [illegible]
[illegible] et ipse [illegible]
[illegible] ilege [illegible] ut pri
mis [illegible]
[illegible] ut legalia obseruet' [illegible]
[illegible] azimo [illegible]
[illegible] ilege fuerit. [illegible] ut xp̄o [illegible]
q̄d [illegible] euuangelistar
ex azimo [illegible]
et [illegible] orous. [illegible] ilege
noua [illegible] ūd [illegible] dd' q̄ [illegible]
[illegible] in hostia [illegible]
[illegible] ut
[illegible] panem azimu. [illegible]
[illegible] ūd ix dd' q̄
[illegible] rubeu nō [illegible] euuangelistar [illegible]
[illegible] agnum et [illegible] panem
[illegible] nō ē [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] uinu ē [illegible] sic [illegible]
[illegible] uno [illegible] sic [illegible]
[illegible]
[illegible] nō [illegible] uinu [illegible]
[illegible]
[illegible] leg' [illegible] posse ipso as
sumere [illegible] sicut dnf [illegible]
[illegible] jo. xii. [illegible] jo. xb. [illegible]
[illegible] nō [illegible]
[illegible] uinu [illegible]
[illegible] aceto [illegible]
[illegible] uno. [illegible]

aceto. ¶ Item si uinum conuertitur in acetum [illegible] non de-
ficit esse species. ergo eadem ratione si ante conse-
crationem sit acetum, potest confici sanguis Christi. ¶ Contra
¶ de hoc inuenitur dicitur quod uinum bene sit operatur p[er]
eo habebitur et dilutum et exhalatum [illegible] non fiet
acetum. ergo de aceto non potest confici sanguis Christi. ¶ Ad
[illegible] ut quod de agresta possit sanguis Christi confici. sed
agresta non habet perfectam speciem uini. uel non multum
[illegible] de musto dubitatur confici potest sanguis Christi. de
[illegible] .y. q. si necesse fuit [illegible] completum
[illegible] uide [illegible] de agresta. ¶ Praeterea agresta non differt a
uino nisi quod in maturatione [illegible] maturitas et immaturi-
tas sunt accidentia. ergo non differunt specie. et sic uide-
tur quod ex agresta sicut ex uino et de [illegible] sanguis
Christi confici possit. ¶ [illegible] quod sic. non est [illegible]
agresta est in uia generationis [illegible] uini. ergo non dicitur est uinum
ergo ex ea non potest sanguis Christi confici. ¶ [illegible] ad
[illegible] quod non potest confici sanguis Christi [illegible]
[illegible] quod [illegible] uinum est [illegible] una [illegible]
tudine [illegible] uinum et [illegible] in potentia [illegible]
sicut puer [illegible] [illegible] magis
[illegible] ad [illegible] calefiunt q[uam] [illegible]
[illegible] de uino [illegible] confici [illegible]
quod dicitur [illegible] xxii. [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] quod [illegible] est eadem species [illegible] non
sic est de uino. ¶ [illegible] quod non est aliud [illegible] ad
quod non possit [illegible] uino [illegible] sufficere ad
celebrandum. unde [illegible] non cogitur. ¶ [illegible]
[illegible] quod [illegible] in [illegible] si [illegible]
uino acetum quo ex uino fit [illegible] unde
sicut [illegible] uinum et [illegible] non sunt eadem species
uel [illegible] uinum et acetum, et hoc ostenditur [illegible] per res
quod uinum est calidum et non [illegible] de aceto
in uinum. sicut non de [illegible] ad uinum. [illegible]
si uinum [illegible] sit [illegible] non potest [illegible]
[illegible] sit [illegible] in uia [illegible] et [illegible]
[illegible] de pane quod est in uia ad corruptionem. unde
sicut de pane [illegible] potest [illegible] confici
[illegible] ¶ [illegible] quod [illegible]
[illegible] non uinum [illegible] ex uino
[illegible] ¶ Ad [illegible] quod si uinum [illegible]
[illegible] acetum fieri [illegible] quod de pane
[illegible] unde sicut non [illegible]
[illegible] sanguinis. [illegible] est de pane quod est in uia ad cor-
ruptionem. et de uino quod est in uia ad acescendum. ¶ Ad
[illegible] quod non [illegible] species non in [illegible] generationis.
[illegible] autem est [illegible] in uia generationis ad uinum. sicut
[illegible] coagulatum [illegible] est in uia ge-
nerationis ad [illegible] unde sicut ille sanguis non est
[illegible] agresta non est uinum. [illegible]
potest confici. ¶ [illegible] quod mustum
[illegible] ad completam speciem uini uenit. [illegible]

[illegible] attestatur maturatione. quae est digestionis species.
digestio autem est completio a naturali calore. ut patet
in iiii. metheororum. et ideo ex musto confici potest. sed non
decet [illegible] ut confici. nisi
necessitate [illegible] ¶ Ad [illegible] quod maturatio est [illegible]
digestio per quam digestio ad ultimam perfectionem per-
ducitur naturalem. [illegible] aliud genus [illegible]
de in iiii. metheororum. unde maturum et [illegible] differunt
[illegible] completum et incompletum [illegible] non est [illegible]
[illegible] sic [illegible] ut [illegible] uino admiscenda non
sit. [illegible] [illegible] effluxit
sanguis et aqua. ut dicitur Io. xix. per quod duo [illegible]
[illegible] ut dicitur in [illegible] sed [illegible]
[illegible] sanguis [illegible]
[illegible] et [illegible] uinum [illegible] aqua. ¶ Item uinum et aqua
sunt alia species. [illegible] ergo aqua admisceretur uino [illegible]
[illegible] et non sola [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] non [illegible] ergo non uino ad [illegible]
[illegible] est quod dicitur [illegible]
et uino aqua [illegible] ostenditur ergo [illegible] admisceri
aquam. ¶ [illegible] [illegible] significatione. sed
[illegible] significare [illegible] ad [illegible] mistum [illegible]
quod est [illegible] ergo aqua [illegible] ¶ [illegible]
ut quod [illegible] non possit sanguis confici. [illegible]
[illegible] [illegible] non potest esse aqua sola et uinum
solum. [illegible] quia [illegible] esse
potest. [illegible] et aqua [illegible]
[illegible] quod ex [illegible] aqua [illegible]
confici. ergo non ex uino [illegible] aqua. ¶ Item [illegible] est
[illegible] aqua significat [illegible] est [illegible]
[illegible] mixtum ad caput. ergo aqua est [illegible]
[illegible] non possit. ¶ [illegible]
non [illegible] aqua ut [illegible] [illegible]
ergo [illegible] aqua admixtione [illegible] ¶ Praeterea non est de
[illegible] quod non [illegible]
[illegible] non est [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ut quod debeat aqua [illegible] quod [illegible]
dicitur esse [illegible] est [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] aqua [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ut [illegible]
[illegible] ex eo [illegible] ergo [illegible]
[illegible] in uino aqua [illegible] ¶ [illegible]
est [illegible] magis necessarium [illegible]
[illegible] aqua [illegible] ut [illegible] ergo non [illegible]
¶ [illegible] ut quod debeat in magna quantitate apponi quod quod
non est non potest ad significare. [illegible] quod corrumpitur
[illegible] ergo aqua potest ad significandum [illegible]
ut quod debeat tamen apponi quod non corrumpatur. et [illegible]
[illegible] uino. [illegible] plus quam uinum est magis actiuum
¶ [illegible] sic sanguis [illegible] et aqua sensibiliter
[illegible] si [illegible] aqua [illegible] non posset

[illegible]

[illegible]

CXX

[illegible]

[illegible]

·1· [illegible]

·2· [illegible]

formam. ... Et io no est ... ; ... generans no e ... genito ... generans ... aut no ... et ut dem ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

iiii sapit ipsi mutationi. Et ad aliud dicendum quod partes
elementorum redeunt sub parte sui speciebus in principio sicut erat et quod
illa generantur elementa ut ad hoc. Dicendum quod hoc non potest esse quia
dum est est uel corrumpitur non redit sub parte quia sic esset
corruptio et eadem species eadem sub parte quia est circa quod
non subsistunt. Similiter ad hoc species manent subiectum
eorum et cetera. Unde similiter manent sub parte non redit
remotius autem speciebus illud non est sub parte
sub speciebus partis unde sub parte non potest redire nisi
forte dicatur redire quia ad illum terminum quia illa eadem materia
quod prius erat sub forma partis postmodum fit sub forma a-
nova ut aliquid hic. Et hoc possit stare cum sua opinione
per terciam quod ad hoc quod probat sub parte in principiat-
te materia resoluitur quod stare non potest ut supra probatum
est. Sed quod ad aliam partem qua probabat quod adriuitur
non potest stare quia quod in nichilum reductum est
non potest iterum idem numero sumi. Dicendum quod ad propositum apparet
in questione subsistunt. Non stare non potest quia quod corruptum
est in altero non potest redire. Nisi alterum in ipso re-
tat. Sub autem partis corrupta est in mixto et cetera. Et hoc sub
scilicet partis forma est illa scilicet corpore ut exponitur primo
unde non potest esse quod sub parte redit in principio ad
totum. Ideo quod ad partem non est corruptum sicut in
sub parte quod est in potentia. Et ideo in parte est dicendum quod
sub parte redit in et proprie in corpore. Si redit
per se sumitur ut idem numero quod redit. Dicendum quod numero
partis redire dicatur non quia eadem numero redeat
sed quia alia eiusdem corporis causa oportebat dicendum quod illa
alia materia de novo creetur. Et forte hoc intelligunt
qui dixerunt sub parte redire. Sed in aliis probabi-
liter modum. Et apud philosophos potest ut dicatur
quod ad hoc quod in materia causatur ne sit dispositione debitur et sic
forma in actu perditur non tamen materia corrupta in parte causa
augeretur quia quod de materia generatur fuit in subiecto corporis et
de materia non causatur de novo potest tamen et aliter dici quod
le species sic se habent extra hoc quod subsistat quod possit
agere per corpora potentiam. Sed per partem et unum existen-
talis una habent ut possit generari in corpore generari potest
tunc sic per se aliter est sic intelligi potest dicendum
est quod in primo philosophice et alibi in secundo de generatione in materia
generabilium et corruptibilium et intelligere dimensiones
interminatas. An adueniat formis substantialibus aliquas non possit
intelligi quod in materia. Unde dimensiones perabilis materie dicuntur ante formas
substantiales uenit. Hoc autem dimensiones posse aduentum
forme substantialis accipiunt esse terminatum et completum quod
autem intelligere quod ante aduentum forme in materia substantiales
hoc manens idem numero in generatione et eo et quod contrarie
quod redeo postea corpore redeunt per dimensiones autem
alie intrante se habent ad generationem et corruptionem sic materia ad
generationem substantialem. Unde sicut in quibus corpore et generatione substantiali est
accipere materiam quod est eius in completum in generatione illorum ita
in dimensionibus completus quod sunt in hoc subiecto est accipere

dimensiones in completas et hoc sicut mediante materia partis
subiecti reciperet eius ad ex parte generaretur partem non
nasco in mixto et cetera. Unde sicut dimensiones est dictum
ut subsistunt et subsistere et illis est quod est corporis esse in
rep substantie et creatione prout tam cum aliis accidentibus
ita est dicendum quod possunt subesse aliter formis naturalibus
et alius accidentibus quia de natura sua non habent quod subsistunt
tamen accidentia sed forme specialis ut dictum est et esse ul-
timum exigentis adueniat et non ipse corporalia ille forme
adueniat uel ipse corporalia illa aut et ad corporalitatem
causant substantiam. Et hoc quidam modo redeunt in mixto dictum uel
scilicet materia de noua fiat. Illud uero dimensionum causat de-
na dabitur natura materia ipse proprietate adiuncta ut sit
id generans sic corpore componitur ex materia et forma ¶ Ad primum ergo
dicendum quod in penultima opinione species ille petit con-
dunt in nichilum sed ex sua parte materia redeunte generatur
id quod succedit. Unde dicendum generatur ex speciebus per quod hoc ex
de cetera mixtis et sola per quod dicendum ordinat ut remane-
re mixtis in posse. Sed per aliam opinionem que totam
de mixta spetie in se habitat adscribit per se sunt sub
et id non credit in ipso. Sed remanet scilicet dimensione non educatas
sic quod remanent sub parte est ¶ Ad secundum dicendum
quod hoc non est remotum quod dicunt posse mutare corpus
in speciem. Et tamen quod ad id dimensiones ita se habent non
magis sunt propria materie corruptibili quia corporis fuit ¶ Ad
tertium dicendum quod sic est quia aer generatur in ignem non dicitur
quod in materia aeris fiant duo scilicet ignis et forma ignis sed
unum tamen quod fit scilicet ignis ita et dimensiones ille
non dicuntur sed duo sed una tamen scilicet ignis sic dimen-
sionata. Et hoc sic dicta uenit ¶ Ad quartum dicendum quod
licet quibus ponimus opponere et ita generare est mira-
culose quod ad naturale reddi autem sic ut dictum
materia uel diuisio dimensionum in materia est in mixto sumpta
sed quia in ea contingit recipiat tale forma quod
distincte possit consequi a dimensionibus hoc naturale est
¶ Ad illud quod contra dicendum quod quidam dixerunt quod species ille ·i·
non manent sed restauratur in tota eius sola in
mutatione accidentium. Sic aliqui intelligunt odore
uini et restaurantur et similiter amittunt ex sapore
et odore. Dicendum hoc non potest esse quia talia in mutatione
quandam adhuc retinent. Tamen subsistere in principio
quod tamen fuerunt species ille si in mixto generata
te sumentur. Et ideo aliud dicendum quod remanent ·ii·
forme substantiales partis et illa habet eadem opinio sua
habebat partem et ideo manet sub partem manet. Dicendum
hoc non potest stare quia omnes forme non patiuntur. Sed
agere et uirtute autem non manet et sic quod conti-
net in illis manet et ideo manet sed quod patitur
et sic quod ex eo generatur. Unde non potest de de forma sed ·iii·
id dicendum est quod terminata generatur de eius speciebus possit
per modum patiendi et ad materiam manere possint.
¶ Ad primum ergo dicendum quod hoc quod dicitur quod non corrumpitur in eo intelligit

[illegible]

ab' 7 adhuc n(on) feceris una t(em)p(or)i. Il(lu)d b(eat)i g(regorii) d(icit). p
ut inb(ea)t(i)s e(st) (con)s(er)vare i(n)t(er)im capit(ur) q(ue) r(e)formabit
cor(pus) humilitat(is) n(ost)re (con)figuratu(m) cor(pori) claritatis
sue. phil. iij. Et i(de)o (et) (ter)ti(um) p(ro)p(ter) (con)s(eq)uit(ur) q(uod) cap(ut)
(et) ip(s)u(m) p(er)fecte (con)figuratu(m).

Tercium q(ue)ritur d(e) effectu sa(cramen)ti q(ui) est c(om)munis quantu(m) ad duos. p(ri)mo
d(e) effectu ei(us) q(uan)tu(m) ad (con)s(er)vac(i)o(n)e(m) boni. s(ecun)do d(e) effectu
ip(s)i(us) q(uan)tu(m) ad re(m)oc(i)o(n)e(m) mali.

Ad p(ri)mu(m) sic p(ro)ce(di)t(ur). u(idetur) q(uod) p(er) h(oc) sa(cramentu)m no(n) augeat(ur)
caritas. q(uia) diu(er)sar(um) rer(um) diu(er)si s(un)t effect(us). s(ed)
augme(n)t(um) virtut(is) e(st) effect(us) bap(tismi) (et) (con)firmac(i)o(n)is (et)
sup(er)addi(tu)m e(st) g(ra)t(i)a n(on) d(icitur) effect(us) euch(aristie). Ite(m) p(er) aug-
me(n)tu(m) caritatis ad bene caritati(s) p(er)uenit(ur). si g(ra)t(i)a
p(er) h(oc) sa(cramen)t(u)m caritas (et) aliq(ua) virt(us) augetur / videt(ur)
q(uod) s(e)c(un)d(u)m q(uo)d i(n) hac vita ad p(er)fect(a)m caritate(m)
ve(ni)re (et) ad su(m)mu(m) g(ra)d(um) p(er)ti(n)et. q(uo)d no(n) e(st) n(ost)r(a) i(n) p(o)t(est)ate
ut aug(ea)t(ur). Ite(m) q(ui)ritur s(ed) augeret(ur). s(ed)
s(ecundu)m augme(n)t(um) virt(utis) e(st) effect(us) h(uius) s(acramen)ti. no(n) mag(is)
debet p(ro)p(ri)e effect(us) (quod) augme(n)t(um) caritat(is) q(ua)m alt(er)i(us)
v(ir)tut(is). C(ontra) s(ed) q(uia) s(ecundu)m spirit(u)ale p(er)ficit(ur) ut p(er) augme(n)t(um)
v(ir)tut(is) et(c). p(er) d(i)c(tu)m euch(aristie) h(oc) vitu(m) p(er)fectu(m). g(ra)t(i)a
effect(us) ei(us) e(st) v(ir)tut(is) augme(n)t(um). Ite(m) effect(us) h(uius)
sa(cramen)ti e(st) pl(e)nitudo g(ra)t(ie) ut p(at)z i(n) orat(i)o(n)e canon(is). q(ui)c(um)q(ue)
q(ue) ex hac altar(is) p(ar)ticipac(i)o(n)e s(acro)s(an)c(tu)m. o(mn)i
b(e)n(e)dic(ti)o(n)e celesti (et) g(ra)tia repleamur. Et adpfiu(m)
.2. d(i)c(en)d(u)m q(uod) g(ra)t(i)a p(er) augme(n)tu(m) v(ir)tut(is) p(er)uenit(ur) g(ra)d(u)s (et) p(ro)
ill(u)d ut q(uod) h(oc) sa(cramentu)m p(er)ficit (et) val(et) ad augme(n)t(um) g(ra)t(ie)
(et) collec(t)a d(icitu)r (et) l(ectio) lect(ionis) s(anc)ti ut i(n) no(cte) d(icitu)r. v(ir)t(us)
teg(i)t(ur). d(omi)n(u)s (noste)r d(omi)n(u)s ut ut formul(a) tu-
tu(m) l(e)co(n). h(ec) p(ro)s(unt) oblata et (con)ferat b(e)n(e)dic(ti)o(n)e(m)
l(e)c(ti)o(n)e singula (et)c. q(uo)d n(on) d(e)est. s(ed) ad g(ra)tie
augme(n)tu(m). Ite(m) h(oc) s(acramentu)m (et) oblata p(re)cipu(e) (con)ced(unt)-
ur i(n) i(n)nocentia (con)s(er)vat(i)o(n)e et (con)ferat q(uod) tales ad
g(ra)tia(m) (con)s(e)q(u)at(ur). g(ra)t(i)a q(uo)d d(e)est (et) h(oc) s(acramentu)m ad augme(n)t(um)
g(rati)e. Ad (ter)tiu(m) sa(cramen)tu(m) c(ontr)o n(on) p(ro)fic(it) a(li)q(ui)d q(ui) sit i(n)
statu p(er)ficiend(orum) ... o(mn)i(s) s(unt)
.3. i(n) statu p(er)ficiendi ut sic mi(n)us p(er)ficit(ur). g(ra)t(i)a c(ir)ca
ea q(ua)e no(n) p(ro)d(e)est. Ite(m) v(idetur) q(uod) (con)ferat h(oc) sa(cramentu)m no(n)
possit i(m)pedi(ri) n(isi) p(er) pecc(atu)m mortale. q(uo)d s(ic) ab(er)r(at) d(icitu)r
(et)c. spirit(u)alis i(n)duit(ur). (et) i(n)nocentia adultu(m)
(con)s(er)vat. Et s(ed) q(uo)d s(i)t p(ec)c(at)o mortali accedit
(con)s(er)vat i(n)nocentia adulte. q(uia) venialia p(ec)c(at)a
i(n)nocentia(m) no(n) tollu(n)t. (et) g(ra)t(i)a spirit(u)alis i(n)duc(i)t
effect(us) sa(cramen)ti p(er)cipi(en)t(i)b(us) / ut q(uod) effect(us) s(acramen)ti n(on) p(er) i(m)-
pediri n(isi) p(er) pecc(atu)m mortale. Ite(m) bap(tismus) e(st) nobili(us)
s(acramentu)m q(uia) (con)fessio et n(on) impedit(ur) effect(us) bap(tismi) n(isi) p(er) pec(catu)m
mortale. g(ra)t(i)a n(on) effectu(m) h(uius) s(acramen)ti. Ite(m) p(er) falsu(m) p(ro)p(ter) (con)fess(ionem)
fact(us) fict(us). s(ed) falsa fictio i(m)pedit (con)ferri
effectu(m). g(ra)t(i)a falsu(m) pecc(atu)m mortale i(m)pedit sa(cramen)ti effectu(m).
C(ontr)a. q(uia) null(us) p(er)ficit effectu(m) h(uius) sa(cramen)ti n(isi) q(ui) accedit
sicut accede(n)d(u)m est. s(ed) ap(osto)l(us) d(icit) accede(re) ad h(oc)
sa(cramentu)m cu(m) diligenti (con)s(cien)c(i)e sue examinac(i)o(n)e ut

p(ri)me .i. cor. xj. Ite(m) q(uo)d s(un)t pecc(at)a mortalia p(er)mitti v(el) (con)-
mitti. u(idetur) q(uod) s(un)t p(ec)c(at)a mortalia possit effect(us) h(uius)
sa(cramen)ti i(m)pedi(ri). Ite(m) ad h(oc) q(uod) ap(osto)l(us) adulter(us) g(ra)t(i)a recip(er)et
o(porte)t q(uod) se adaptet h(uius)mo(d)i pecc(ati)s. s(ed) h(oc) ac(tu) (con)fitend(o)
(con)tingit s(ed) n(on) pecc(at)o mortali i(m)pediri. g(ra)t(i)a s(ed) pecc(atu)m
mortale q(uan)tu(m) i(n) se e(st) i(m)pedit effectu(m) h(uius) sa(cramen)ti. (Con)tra. d(icitu)r i(d)
p(er) q(uo)d m(odo) q(uod) p(er) effect(us) sa(cramen)ti tollit(ur) d(e) aff(ect)u(m) ex
s(i)militudi(n)e a(n)i(m)e ill(ius) c(on)f(ess)i. et (con)s(e)q(ue)nt(er) u(idetur) in-
ter e(ss)e effect(us) bap(tismi) p(er) ablutio(n)e(m) aq(ue) significata(m) (et)
i(de)o cu(m) mille m(od)i(s) sa(cramen)to p(er)c(ipient)ib(us) (et) q(uod) effect(us) p(ro)p(ter) h(uius)
s(acramen)ti acciplat(ur) s(ecundu)m s(i)militudi(n)e(m) ad et(er)nu(m) cibi. Cib(us)
a(u)t(em) (cor)p(or)alis p(ri)mo i(n) caluti(m) (con)u(er)tit(ur). (et) (con)t(ra) h(uius)
(con)p(ar)ata restituit (et) q(uan)titate(m) auget. Et s(ed) spi(ritu)s
cib(us) no(n) (con)uertit(ur) i(n) maduratio(n)e. s(ed) cu(m) ad(u)lte videt(ur)
v(er)u(m) p(ro) effect(u) h(uius) sa(cramen)ti e(st) (con)u(er)sio ho(min)i(s) i(n) (christum). ut d(icitu)r
cu(m) ap(osto)lo. Viuo ego. ia(m) no(n) ego. viuit vero i(n)
me (christus). Gal. ij. (et) adh(uc) seq(ui)t(ur) duo effect(us). aug-
me(n)tu(m) spi(rit)ual(is) (con)s(ec)ratio(n)is. i(n) augme(n)to v(ir)tut(is) q(ue) re-
staurac(i)o(n)e (con)p(ar)itat(is) (et) (con)iu(n)ct(i)o(n)e (et)c. ut re-
p(ar)atio(n)e cuiusq(ue) p(er)dit(i)o(n)e (con)tinuat(i)o(n)e. Ad p(ri)mu(m) g(ra)t(i)a d(icendu)m
.1. q(uod) augme(n)tu(m) d(icitu)r dupl(ex) / v(el) vno m(od)o d(icitu)r p(er) (con)u(er)sio(n)e(m) i(n)
i(n)mutab(i)l(e)(m) (et) no(n) i(n)mutab(i)l(e). s(ed) q(uo)d h(uius) additio aug-
me(n)ta(l) fuerit / Et h(oc) m(od)o v(ir)tutes auget(ur). p(er) o(mn)ia
sa(cramen)ta. (et) g(ra)t(i)a i(n)uenit(ur) m(od)o eo ex h(oc) q(uod) ip(s)i d(i)c(un)t (con)f(er)-
.4. ri se g(ra)tia(m) c(ontr)a / alio m(od)o / augme(n)t(um) d(icitu)r p(ro)p(ter)e. p(ro)ut
e(st) i(n) i(n)mutab(i)l(e). (con)u(er)sio(n)e(m) m(od)o no(n) (et) n(on) mad(uratio)
augme(n)ti. d(icitu)r v(er)itas e(st) p(er) h(oc) s(acramentu)m. Ad s(ecundu)m d(icendu)m q(uod)
dupl(ex) e(st) p(er)fectio caritat(is). s(ed) vie (et) p(at)rie. Et q(ui)a
no(n) possu(n)t s(imu)l. (con)sistere i(n) via p(er)duc(i)t ad p(er)-
fect(i)o(n)e(m) p(at)rie (pro)p(ter) diu(er)si statu(s). p(ro)p(ter) t(ame)n p(er)du-
ce(re) ad p(er)fect(i)o(n)e(m) vie. (et) p(er) augme(n)tu(m) ei(us) caritat(is) ad
p(er)fectio(n)e(m) p(at)rie. i(n) via p(er)ueni(re) no(n) possu(n)t n(isi) p(er)
.1. su(m)m(um). Ad (ter)tiu(m) d(icendu)m q(uod) caritas p(er) h(oc) e(st) d(i)c(tu)r(um) ex-
a(n)i(m)at(i)o(n)e(m) i(n) (christum) i(n)tu(m). q(ui)a ip(s)i e(st) q(ue) ex tali f(a)c(i)t
ut d(icitu)r d(ict)i. Et q(ui)a augme(n)tu(m) v(ir)tut(is) e(st) h(oc) s(acramentu)m sic p(er)
(con)u(er)sio(n)e(m) i(n) madurat(i)o(n)e(m) sp(irit)ual(is) cib(i). i(de)o mag(is)
attribuit(ur) h(uius) sa(cramen)to. caritat(is) augme(n)t(um). q(ua)m alii
.1. v(ir)tut(is). Ad s(ecundu)m d(icendu)m q(uod) (con)tra d(icitu)r q(uod) (con)fessio (con)s(cien)ti(e) ...
.ii. p(ri)mu(m) q(uo)d q(uo)d e(st) dupl(ex). s(ed) c(ri)mi(n)ale (et) veniale. q(uo)d
v(er)o d(icitu)r v(er)e (et) veniale. s(ed) v(er)u(m)ali(ter). q(uo)d h(oc)
d(e) q(ua)cu(m)q(ue) bono c(on)tra. s(ed) u(i)t ad p(ri)mu(m) (con)tule
p(er) p(er)tubac(i)o(n)e op(er)ac(i)o(n)is / cor(pus) (christi) u(ero) n(on) ut-
sit q(uod) ad p(ri)mu(m) c(ri)mi(n)ale. ut(ut) ad ... i(n) ...
augeri p(er)t(ur). alia(m) t(ame)n no(n) augetur d(e) g(ra)t(i)a
corp(or)e. s(ed) v(er)u(m) d(e) o(mn)ib(us) b(e)n(e)ficiis c(or)p(or)is eis glo(ri)a(m) celeste(m)
q(uod) Gaudiu(m) e(st) a(n)g(e)l(i)s d(e)i sup(er) vno p(e)cc(at)ore p(e)n(itentia)m
agente. luc. xv. Et t(ame)n (et) d(e) o(mn)ib(us) q(ui) i(n) ... bonis
sunt gaud(en)t (et) ... d(e) h(uius)mo(d)i q(ui) ... (con)u(er)sa-
tio(n)e agunt. v(er)u(m) s(imp)l(ex) ... e(st) q(uo)d ad ...
g(lori)e. h(oc) s(acramentu)m n(on) auget (et) ... g(ra)t(i)a ...
q(uod) ad accide(n)tale p(re)miu(m). q(uo)d ... Ad p(ri)mu(m) d(icendu)m q(uod) sic
i(n)nocentia(m) soluit / (et) q(ui)a taliter ... m(od)o ... i(n)

[illegible] uel de celis ut adhuc plus ut quodammodo
qui ac magis glorificet meritis. ¶ Ad secundum dicendum quod pueris
baptizatis missarum sollempnia celebrantur non quia eis
ualeat quod ad remissionem alicuius culpe uel quia ad
augmentum gratie sed propter aliquas causas. tum propter se
latum in corpore. tum ad ostendendum paruulos ad
unitatem corporis mistici pertinere. dum id modo exe-
quuntur quod in ipsis et in aliis. tum ad commendandum
redemptoris misterium quod in hoc sacramento commemoratur quo
paruuli sicut pro nobis salutem consequuntur eternam. ¶ Ad
tertium quod dicendum quod omnis perfectio acquirenda impeditur per
remotionem per dispositionem. dicitur autem dispositiones
materie secundum habitum ad perfectionem formalem. ita actus secundum habitum
ad perfectionem finis. unde cum hoc sacramentum perficiat coniungere
fini ut fidem. adhuc quod effectum suum habeat plene
in hac et sumente. oportet quod absit actualis deuotio
et quod medium absque mortali peccato actualis deuotio
impeditur pertinet. Cum differentia ualde ipsa impedit et
peccata uenialia deuotionem actu tollunt. absque peccato
mortale propter effectum huius sacramenti impediunt. ita quod aug-
mentum gratie non consequitur. in reatum peccati mortalis in-
currat. sed forte reatum uenialis peccati cuius quis sibi
accedit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod innocentia puritatis
spiritualis ineducatur tantum. sed non secundum actum. et adhuc
quod talis effectus percipiatur. oportet quod actu spiritualiter man-
ducet. ¶ Ad secundum dicendum quod in baptismo aliud est effectus spiritualis
et illud effectus eius non impeditur. sed per propriam peccati
mortalis infusionem. sed dicitur uite spiritualis opponitur
defectui talis sit ualeat ad finem quod debet esse per de-
bitam opus. Et ideo defectus talis operis impedit
effectum huius sacramenti. ¶ Ad tertium dicendum quod quamuis peccatum ueniale
non faciat fictum simpliciter facit tamen fictum quantum ad aliquid
non tamen quod omne peccatum ueniale impediat effectum huius
sacramenti sed solum quod tollit actualem deuotionem quo exi-
gatur in hoc sacramento.

[illegible] sic procedit. Videtur quod in hoc sacramento peccata uenialia
non dimittantur. Eucharistia dimittit unum
[illegible] non dimittitur. per hoc quod frequenter cele-
bratur absque omni ueniali peccato. quod est illud quod dicitur i. Jo.
i. Si dixerimus quia peccatum non habemus. nos ipsos se-
ducimus. ergo non delet sed peccatum ueniale. ¶ Preterea
non delet nisi per id quod habet oppositum ad peccatum. sed quod
peccatum non habet oppositum in eo. ergo hoc sacramentum non
dimittit peccata uenialia non [illegible] ¶ Preterea
baptismus dimittit omnia peccata mortalia et uenialia non re-
[illegible] ergo si hoc sacramento peccata ue-
nialia dimittuntur non [illegible] superest huius sacramenti
ad [illegible] peccatis uenialibus. quod falsum
est. ¶ Contra. [illegible] quod hoc sacramentum uenialia de-
let. et cauet mortalia. ¶ Preterea [illegible]
hoc [illegible] accipi [illegible] hoc sacramentum ut remedium
contra [illegible] et peccata condempnanda.

dimittit uenialia. ergo hoc sacramentum tollit uenialia. ¶ Respondeo dicendum
quod in uia uitae hoc sacramentum dimittit mortalia. tunc et collec-
ta illa. perficit nos quod dimittit etc. Sicut ablutio
scelerum. et scelera dimittit mortalia peccata. ergo delet
peccata mortalia. ¶ Preterea hoc sacramentum expressio passionis Christi repre-
sentat quod baptismus. sed baptismus uirtute passionis Christi in corpore
sic delet peccata mortalia. ergo et hoc sacramentum. ¶ Preterea minima
gratia sufficit ad delendum omnia mortalia. sed in hoc sacramento
gratia confertur. ergo mortalia delet. ¶ Preterea hoc sacramentum magis
aptatur sumenti quam in alio. alias fructus quod assistere
[illegible] offertur sacrificium esse pro aliquibus in quibus non ualeret
tantum et non fructus. ergo et in ipso qui sumit peccata mor-
talia delet. ¶ Contra. Augustinus ad corinthios quod offerat
corpus [illegible] plures qui sunt membra Christi. sed ille qui sunt membra
[illegible] peccatum mortale. ergo uirtute huius sacramenti non delet
mortalia. ergo hoc sacramentum non habet effectum aliquem in indigne
accedentibus. sed quicumque accedit cum mortali indigne
accedit. ergo in ipsis effectum habet. et ita non delet
mortalia. ¶ Preterea ut per remittat penam peccati mortalis
[illegible] et punitio est ad misericordiam ut ad puniendum ut dicitur glo-
sa i ad cor. xi. sed indigne accedentes tenentur totum
pene mortalis peccati. ergo digne accedentes ab eo absol-
uuntur. ¶ Preterea hoc sacramentum non minus ualet in uiuis quam in mortuis
sed in mortuis ualet ad remissionem pene. propter ad hoc
per se offertur. ergo multo magis in uiuis. ¶ Preterea uita spiritualis
maioris efficacie quam figurata. sed sacrificia ueteris
testamenti in satisfactionem pro peccatis mortalibus offerebantur. ergo
multo fortius et hoc. cum sit illa figura et sic remit-
tit mortalis penam. ¶ Contra. quicumque non est debito pe-
ne/ statim mortem euolat. si ergo hoc sacramento pena
mortalis peccati dimitteretur. quibus in uite hoc sacramento exhi-
bitum discedunt euolarent. quod falsum est. ¶ Preterea satisfactio
non exigitur nisi ad dimissionem pene. si ergo hoc sacramento
dimitteretur pena/ omnis alia satisfactio tolleretur. quod
est in [illegible] ¶ Respondeo dicendum ad primum quod uirtute huius sacramenti fit
quedam [illegible] ad Christum per amorem ut dictum est
Et hoc est proprius effectus eius. Et per ex feruore caritatis
peccata uenialia dimittuntur. propter hoc quod deo feruor charitatis
contrarius est. uirtute huius sacramenti uenialia delet. ¶ Ad primum
ergo dicendum quod licet peccatum [illegible] deuotionem feruidam quod omnia peccata
tanta uenialia deleantur non est inconueniens quod aliquis homo
sit absque omni peccato ueniali. quamuis hic diu durare
non possit propter difficultatem uitandi peccata uenia-
lia. sed tamen quia per peccatum uenialia delet. sed secundum
mensuram deuotionis. et non est proximus effectus eius de-
lere uenialia sed ex consequenti ut excitat per. ¶ Ad secundum
dicendum quod in hoc sacramento non solum confertur gratia habitualis sed excitat
[illegible] actualis deuotionis. Et ideo gratia huius sacramenti
non solum mortalia sed et uenialia opponitur. ¶ Ad
tertium dicendum quod baptismus habet principaliter effectum delere peccatum. sed
quod non impedit delet omnia. sed non est ita in hoc sacramento. Et
ideo non sequitur. ¶ Ad secundum quam dicendum quod effectus sacramenti

3

ut dicit [illegible] huius quod [illegible] gerebatur. Exterius autem usus [illegible] est per modum [illegible] non vivebat vel [illegible]. Et ideo effectus [illegible] sufficit [illegible] comitatur. Et quia [illegible] mortale [illegible] tollit. [illegible] non est [illegible] mortalibus [illegible] [illegible] possunt. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] locutus fuit ipse. [illegible] sed [illegible] alius [illegible] tollit. [illegible] ut dicit [illegible] non [illegible] et [illegible] accidit [illegible] ut dicit [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] non solum [illegible] passione [illegible] sicut [illegible] unius est quod aliud [illegible] et non [illegible] peccatum mortale dimitti [illegible] passionis [illegible] pena [illegible] fructus [illegible] quod [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] est [illegible] mortale [illegible] non [illegible]. Ad quartum dicendum quod [illegible] non [illegible] et [illegible] sacrificium [illegible] effectum [illegible] in quo [illegible] [illegible] effectum [illegible] per quod offerunt [illegible] non [illegible] spirituale [illegible] actu [illegible]. Et ideo [illegible] [illegible] gratia obtinent [illegible] [illegible] mortalem [illegible] non [illegible] gratia [illegible] per non offerunt [illegible] intelligendum est [illegible] offerunt [illegible] ut [illegible]. Ad [illegible] quintum dicendum quod [illegible] effectum [illegible]. Et ideo [illegible] non [illegible] peccato mortali [illegible] et non [illegible] effectum [illegible] sacrificium accipit [illegible] [illegible] pena tolli [illegible] satisfactionis [illegible] pene [illegible] peccato [illegible] quia [illegible] offerunt [illegible] tota pena tollitur. Ad [illegible] dicendum quod indigne accedens [illegible] pena mortalis [illegible] debitum mortali [illegible] [illegible] pena [illegible]

ordinatur [illegible] non [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] pena [illegible] satisfactio [illegible] in [illegible] satisfactione [illegible].

[illegible] frequentare [illegible] duo. [illegible] frequentare [illegible] sic [illegible] frequentare [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] passionis [illegible] [illegible] semel [illegible] frequentatione [illegible] salutis effectum [illegible] debemus ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] semel [illegible] [illegible] semel in anno [illegible] semel in anno [illegible] [illegible] est [illegible] passionis [illegible] passionem [illegible] memoratur [illegible] sabbato [illegible] et si non plures [illegible] [illegible] celebrare [illegible] [illegible] celebrare si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] celebrare [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

nati q accipere dat expedita / sic de predicto duo
tempore et fructus sed per unum dominum hoc colligitur. Unde et
quare pluries dedicatur restauratur. non hoc contradicit hec
nec adde. Ad quod obicitur quod perfectio [illegible] ut de eis
est consistere in effectu [illegible]. nam in usu ipsius et [illegible]
cramo. non reperitur super eadem [illegible] ipso [illegible]
[illegible] sed ipse post reperit. Ad quod dicendum quod ipse repre-
sentat illa hostia sed per fructum in eo spirituale [illegible]
et quod [illegible] unicuique non est non [illegible] / ideo hoc non
repetitur. [illegible] eucharistia representat illa hostia. fructus
[illegible] sumatur. Ad quod obicitur quod [illegible]
[illegible] duo requiruntur [illegible] [illegible] ut
[illegible] ad [illegible] amoris [illegible] sed [illegible]
ad domum timoris pertinet / [illegible] adstrep-
[illegible] cotidiana / sed [illegible] sed
[illegible] [illegible] cotidiana super
[illegible] amoris augetur et reverentia non mi-
nuitur / [illegible] cotidie celebrare. [illegible]
per cotidianam frequentiam reverentia minuitur et
[illegible] non [illegible] augetur [illegible] abstine-
re. [illegible] maior reverentia et devotio [illegible]
[illegible]. Unde [illegible] religiosi [illegible]
[illegible] est quod augustinus dicit [illegible] non cotidie
accipiendus est eucharistia. alii assignant cotidie su-
mendum, [illegible] [illegible] fide sua pie [illegible]
est [illegible] et plus per eius [illegible] et [illegible]
[illegible] vel recepit dominum [illegible]. alii dicunt non [illegible]
dignum ut mereatur [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] pro [illegible]. Ideo
quoniam dicitur [illegible] duas sumere [illegible] duas mores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] passionis [illegible] [illegible]
pugnatio ab [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cotidie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] si ei apostoli [illegible]
postmodum [illegible] fuit ut [illegible] in anno [illegible]
ut dominum est [illegible] illo per [illegible] sed post-
modum [illegible] est ut [illegible] in anno [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] / tamen [illegible]
[illegible]. Unde augustinus laudat [illegible]
[illegible] et [illegible] in anno [illegible]
Ad quod obicitur quod agnus paschalis fuit figura [illegible]
[illegible] passionis [illegible] semel tantum [illegible] [illegible]
in anno sumebatur. et manna quod fuit figura
[illegible] [illegible] omnibus diebus [illegible]
[illegible]. Ad quod dicendum quod [illegible] passionis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] semel in anno [illegible]
[illegible] [illegible] passio [illegible]
[illegible]. et quia tali [illegible] pluries [illegible] ideo
pluries in [illegible] [illegible] passio. Ad [illegible]

quoniam dicitur quod hoc non debet pluries in una die celebrare. ut
[illegible] quod ad unam diem representat [illegible]
[illegible]. et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
sumendo. Ad quod obicitur quod sacerdos est [illegible]
[illegible] quod non [illegible] [illegible] celebrare
[illegible] necessitate [illegible] pluries celebrare in die
[illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
Ad quod dicendum quod alia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] hoc pluries in die
[illegible]
Et si sic peccat [illegible] [illegible] celebrare ·1·
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Ad quod [illegible] ad [illegible]
[illegible] non est peccatum. [illegible] convenit [illegible] [illegible]
[illegible] si [illegible] non est peccatum. [illegible] augustinus dicit
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. quod non peccat si [illegible] cessat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cessat. [illegible]
[illegible] [illegible] in anno [illegible]
[illegible] cessat peccat. [illegible] ·2·
[illegible] cessare. [illegible] maior [illegible]
[illegible] [illegible] est maior [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] sacerdos [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible] [illegible]
[illegible] peccatum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] peccati [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cessare. [illegible] corpus domini
[illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod sacerdos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et non sumit. [illegible] ·3·
[illegible] domini [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] laudabilis sit absti-
[illegible] [illegible] [illegible] ad dominum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
magis [illegible] et fructuosius [illegible] sumere. [illegible]
[illegible] est magis [illegible]
[illegible] [illegible] abstinet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] ·1·
[illegible] accipere. melius est [illegible]
dignum [illegible] [illegible] [illegible] accipe-
re [illegible] [illegible] [illegible] ad primam [illegible]

.2.

.i.

.ii.

.iii.

.3.

[illegible]

[illegible]

dur. s. sacerdotib. leuitis et subdiacon. duas et fuerunt
dic sup cor et sagittam. ad ostendendum uerutam
et iudaicam. tercio fuit duas sup brachia et frontem
una sup cor alia sup sagittam. ad ostendendum quod
h. spe. ualet ad salutem corp. et aie. etc. quarto duas h.
ter et rnetus fue. nouit extendit manum
to statim post orationem: brachiis extensis. et
ap. exigitate requirunt. unde et predicto dr. uita oste
dicitur et in fine ponendum erit. quod complemento tocius
in medio ponitur. ad mysticum ordinem. o. statim
quod alii canonis aduersarie sollempnitati iterum
du penitus sic sequitur ad hostiam recolendam. quinto
facit .v. cruces. sup. hostiam puram etc. ad rep
sentandum .v. plagas. quarto fuit duas sup c.
sacrosanctum filiu tui corpus etc. ad designandum uincula et fla
gella. etc. est addic. etc. quod sacerdos serpim si
gnat. sup c. ecce bibiones. quod uidelicet una sig
nificatione, ul. plus ex. duas. significatur et plex
oro. qua x. orasse legis. in xxiiij passione om
nem. sexto fuit tres sup c. sacrificium munifi
cum etc. ad representand. quod iudei et duces castige
ibi castigaret x. quod fuit ibi hora. deceptio
nem fecit tres. sup c. per ipsum et cum ipso etc. ad re
presentandum. fu. crucifixionem. quam amulatus hora. sed
post ter hora. spacium clarum est. uel ad represen
tandum ex. causa. s. passionem. passionem et passi
nes. idem fac. duas ex calice sup c. et dr. do
pat. etc. ad representandum separationem aie a corpore
et sed est hora nona. uel quod sanguine et aqua
et de latere profluxerunt; inclinacio et sed est ad
dare significat et obedientia ad patrem exaltatione
sustinuit; tacita et locutio expressa. consilia uel ob
apmovte x. machinatum ul. discipulorum. et pa
la. consiten. uel audiuit. quod cum fracto signa
tur dom est ex commixtio. et corpus et sanguinis unio
ne aie et corporis significat. ideo illa crux signatio
et fit sup illa. ubi. pax dni. mag. primo ad m-
ne. quia ciuitate cruciatus et tercio die fecit et quod aut
.i. apparet se maiestatis sue p̄ marie magdal. jo.
.ii. .iii. ult. secundo petro. luc. ult. tercio mulieribus quarto
.iiii. discipulis in emaus. luc. ult. quinto discipulis
.v. congregatis in cena. jo. ult. saluciari autem proptor
sepcies. ad septiformem gram. spiritus sancti. ostendendam sed
ne ab mod. uera duo uero pos. quasi et si posses
uettare signat uero ost.

Scilicet autem est uerum primum sacerdotes etc. postquam dr
muauit magister de sco eucharistiae h. dicitur dum
ministris sit. esse debet. in d. pte. quare p̄ dicitur
proinde sub epilogat. 1 de h. celesti misterio
etc. p̄. m. d. et p̄ d. quis possit conficere et dispe
sare hoc sacramentum. quia possit sumere. 1. id est sancte
dici pot. etc. p̄. m. d. et p̄ inquirit uerum prelatus

conficiendi p̄ pecc. amissio tollatur. i. d. quod requi
ritur in misterio. ad h. quod sacerdos conficere possit. 1. ubi
autem misterii etc. p̄. m. d. et p̄ inquirit utrum sacerdos
malus possit conficere. et sa. ut a. uero pose. ibi
illi uero excommunicati sunt etc. fo h. celesti misterio
etc. hic epylogatur est circa h. duo sunt primo
post epylogum. fo cerdem dicitur quod sicut
fuerunt. 1. nec a ingressus quod sicut etc. h. est dupl.
ro. p̄ de ministris conficiente. secundo de loco. circa
primum quod tunc p̄ quis possit conficere. fo dicitur conse-
crandi. tercio de dispensatione. etc.

Hic p̄ sic procedit. uerum quod et laicus possit conficere. conse
cratio ei sacerdotis est. et omnes laici si sint boni
sacerdotes. quod ut dicitur criso. omnis sanctus sacerdos est. quod et dicitur
h. fidelibus dicitur .i. pe. ij. uos estis genus electum
regale sacerdotium. ergo boni laici possunt conficere. sed sacerdos
hic non pot conficere utrum. su. st itaque dicitur et
boni laici magis est participes diuine uirtutis quam ma
lus sacerdos. ergo magis possunt boni laici conficere quam
malus sacerdos. sed p̄ uerum est sumere quam conficere xv.
quod h. ad eo ordinatur. et boni laici pot sumere sed
ergo et conficere. sed ergo h. sunt ostensa ad reuelationem neg
do; quod est officium mediatoris. cum ergo sacerdotis sit
tamen esse medium. inter dnm et ppl. soli sacerdotes h.
sacramentum conficere possunt. sed p̄ bonitas utrumque non est mani
festa. quod nemo scit uerum sit dignus. odio uel amore
re eccles. ix. et prop. aliud nota est non pot
sed ergo potestas conficiendi sequatur bonitatem p̄. non
potest esse nota. quod conficiendi sit uerum et quin non; et
tunc erit deceptio in sacramentis. .2.
Ad 2. uerum quod solus episcopus
possit conficere. quod talibus reputatur principi debetur
actio nobilissima. sic est inter dr. ri. xj. mech. et sic-
ut in una regula est episcopus ut dicitur dr. ergo eum conficere
sit summa actio in ista re. h. actio si soli debetur
p̄. s. dio. pbat est tamen epi. et quod ipsum euchl.
est perficienda uirtute huius. ergo solus episcopus perficiens
re. sed p̄. maius est conficere corpus quam consecrare altare
uel baptizare degrees. et tamen illa reseruantur solis episcopis
ergo multo fortius conficere. sed contra dnm et est ex ipsis
esse et canonum institutum. quod deceat predicare consecra
di et baptizandi episcopis et sacerdotibus esse commissum. .3.
Ad 3.
uerum quod heretici et scismatici et excommunicati conficere non
possunt. quod sicut dr. aug. xxiiij q. p̄. c. audiuimus
extra abinitate esse sunt alieni. extra potestatem
conficere non ualet. f. aug. et dicit quod ex esse non est
locus uere sacrificii. sed est pda sunt extra esse. ergo
non possunt conficere. sed p̄. h. sacramentum est unitatis esse
sunt eodem dicit. et quod predicti unitate carent
ergo conficere non possunt. sed et p̄. sacerdos h. peccato
conficiendi expiatur caractere. et tamen caret in heretico
et scismatico et excommunicato manet ergo possunt con-
ficere. sed p̄. f. non exigitur ad actum

.i. cu fiat erit. Idem ad q. quis sit pollutus de
ri [illegible] q. ipsi [illegible] pollutio [illegible]
simiendo. [illegible] abeas liceat [illegible] acce
puit. Idem ad q. q. ordines sunt l. adultera
cor [illegible] quis ad [illegible] possit abeis [illegible]
[illegible]. Idem [illegible] ad q. [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est. Idem [illegible] ad q. ille [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] ut ex [illegible]
[illegible]. Idem ad q. [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] epi [illegible]
[illegible] q. non est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ordo [illegible]. Idem ad q. n. est sacerdotalis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] et id [illegible] ordine de
gradu [illegible] [illegible]. Idem
[illegible] ad q. de missa [illegible] [illegible]
laut. [illegible] ad id [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] missa [illegible]
[illegible] non solum [illegible] efficaciam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] missam [illegible] sacerdotis [illegible]
[illegible] solo ad [illegible].

[illegible] ut q. licet [illegible] acce
[illegible] abstinere q. [illegible]
[illegible] ut sacerdotio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] celebrare abstinent [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] sacerdotum [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non exigit
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] Idem
ad ut q. non possit [illegible] eadem [illegible]
[illegible] q. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
est non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sacerdotum [illegible] [illegible]

brari. Idem ut q. [illegible] missa [illegible]
celebrari. q. i missa [illegible] dominice passionis
[illegible] celebrari memoria dominice passionis [illegible] 3
[illegible] non [illegible] debet [illegible] missa [illegible]
[illegible] [illegible] dominice pas
sionis [illegible] [illegible]
debet [illegible] aliquibus diebus [illegible]
[illegible] una die [illegible]
[illegible] aliis diebus [illegible]
[illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
die [illegible] lege [illegible] [illegible]
[illegible] nova lege [illegible]
[illegible] cotidianum [illegible]
[illegible] cotidie [illegible]. Idem ut q. ho 2
[illegible] missa celebrari [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ordines [illegible] celebrandi [illegible]
[illegible] [illegible] celebrare [illegible]
[illegible] missa [illegible] cele
brari. Idem ut q. post mediam noctem q. 1
[illegible] [illegible] [illegible]. Idem ut q. 1
tam hora [illegible] illa hora [illegible] 4
[illegible] passionis [illegible] est [illegible]. Idem ut
q. non [illegible] i loco [illegible] celebrari [illegible]
[illegible] non est [illegible] [illegible]
[illegible] i loco non [illegible]
i loco [illegible]. Idem ut q. [illegible]
altare [illegible] [illegible] [illegible] lege [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] i nova lege non
[illegible] [illegible]. Idem ut q. i pallium
[illegible] debet [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible]. Idem ut q. [illegible] celebrari
q. calix [illegible] [illegible]
[illegible] q. calix [illegible]
[illegible] sacerdotalibus [illegible]
ordine. Idem ut q. [illegible] 6
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] le
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] legem [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

.1.

[illegible]

.2.

[illegible]

.3.

[illegible]

.1.
.ii.
.iii.
.iiii.
.v.

[illegible]

2

3

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Virtuti q̄ sic ... q° nō ē ... ¶ ...
sat̄ ... ēē ... pru̅a dr̄ nō īmo
ab ... ... ut illa hēt
q° nō ē ... ¶ ...
... nō ...
... q° nō ē ... ¶ ...

[illegible]

... pru̅a ... theologica
¶ ...
... ... q° ...
... pru̅a ... ¶ ...

[illegible]

finit' prima, prima uel [illegible] ... [illegible]
7 [illegible] q̄ [illegible] ... [illegible]
h' [illegible] pꝛoꝑ. dissoꝛ ¶ Cp' [illegible] alup
[illegible] pꝛio pꝛīc [illegible] cū uni' uni' [illegible]
[illegible] disso. ¶ Tꝛ. ad ꝓ quartu q sic [illegible]
dem ē! sic [illegible] sācꝛe actiue. pmodu
q nob [illegible] opꝛteꝛ. ut si a diligit' [illegible]
[illegible] in ssi [illegible] signu pꝛīc [illegible]
[illegible] sic aliq [illegible] signiāt al
[illegible] sibi' [illegible] ē [illegible] et io cū h sic [illegible]
[illegible] q pꝛia ē [illegible] ¶ Idꝛ ꝗ dd q sic [illegible]
[illegible] q̄dā sūt q̄ sistit' i sola passioꝛ
ul' receptoꝛe. cūm . ul tēcino ul magꝛ. ul' ap-
petito' cemplasbꝛ q̄dā uō q̄ sistut' i actu
[illegible] sic exautioꝛ [illegible] ul' 7 [illegible] q-
da si requirit' actu ei q [illegible] q adstim
[illegible] p actoꝛ sic uemoneꝛ [illegible] ut pz
[illegible] 7 sumatoꝛe 7 h' q̄dā āt requit' [illegible]
[illegible] 7 pꝛe actu cl q [illegible] adeem' [illegible]
sic pz mpꝛia 7 ma' modo. In ul' [illegible] q sic
actu neo ppꝛet'/ ē m̄ [illegible] q m-
[illegible] cūt appꝛueꝛ [illegible] q actu ur
requit' [illegible] ē talup m̄. si ipi act' exit ap
[illegible] 7 h' ide [illegible] talup [illegible] q
m̄ āt eis q exit' geꝛit' sic ea [illegible] m-
[illegible] ex sequib' patebit. [illegible] ac
[illegible] acquiat' [illegible] pot [illegible]
sic m aliq [illegible] sic act' [illegible] ¶ Id p
dd q i h [illegible] aliq [illegible] ipi [illegible] ac
[illegible] ulta [illegible] absolute [illegible] sic
[illegible] absolute [illegible]
[illegible] nō requit' [illegible] sic i [illegible]
7 [illegible] aliq m̄ [illegible]
[illegible] sic [illegible] ¶ Id ꝗ dd q 7 pꝛia sit
[illegible] absolute
[illegible]
ad ph' [illegible] q i h [illegible] -
[illegible] act' m̄ ut dem ē ¶ Id q̄ē dd q i [illegible] -
[illegible] notitia [illegible]
[illegible] q̄dā [illegible] nō sūt [illegible] sic [illegible]
[illegible] 7 [illegible] mult' [illegible]
[illegible] act'. Et q
i pꝛia 7 [illegible] nō ap [illegible] co
q n [illegible] alia [illegible] ut dem ē/ io [illegible]
duob' nō [illegible] sequit' pꝛia sic [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] dd q i pꝛia se h' [illegible]
q 7 sūt [illegible] recip' q' aio [illegible]
[illegible] p act' [illegible] Et p h' h' [illegible]
[illegible] actus. [illegible] sic
·I· da ei dr̄ q ē tm̄ act' [illegible] ut
[illegible] nō pōt [illegible] act' [illegible] n s [illegible]
[illegible] nō [illegible] pꝛestas q [illegible]

[illegible] Et io aliq [illegible] pꝛia ē ·II·
[illegible] nō pꝛe lesio [illegible] pꝛt oia lau
dabilia [illegible] 7 si sic [illegible] h
nō ē [illegible] q s phm. i [illegible] i q'
[illegible] electio. Vn [illegible] q sūt
[illegible] pꝛe lesio [illegible] Vn [illegible] act'
pꝛiuē nō causat' tm̄ ex passioē s [illegible]
[illegible] 7 s nulla sit passio. q pꝛia
pꝛe lesio ē [illegible] 7 n ipe sic uerecūdia [illegible]
¶ Idꝛ ꝗ dd q nō s idē pꝛia ē [illegible]
[illegible] p pꝛiā recip' [illegible] uhe
[illegible] q āt phm [illegible] -
[illegible] io actu [illegible] sic ē [illegible] act' [illegible]
[illegible] nō ē [illegible] illo m̄ [illegible] -
[illegible] ¶ Id p dd p pꝛiā n
ē idē [illegible] q [illegible]
i ipo [illegible] āt [illegible] 7
io [illegible] 7 ē [illegible] pꝛie. ut [illegible]
[illegible] ¶ Ide dd p pꝛia passio nō ē n [illegible]
[illegible] n act' [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible] i [illegible]
[illegible] pꝛt [illegible] act'
ei pꝛie pꝛt ē [illegible]
[illegible] ¶ Id q̄ē dd q io [illegible]
q' [illegible] imediate [illegible] ē act' [illegible]
io aliq [illegible]
[illegible] aliq sic ē dem̄ i [illegible] ·xviii· [illegible]
[illegible] act' [illegible]
[illegible] malo n [illegible]
[illegible] ¶ Id [illegible] dd q uerecūdia ē timoꝛ [illegible]
āt [illegible] n timet' [illegible]
[illegible] Et io [illegible]
[illegible] adipe [illegible]
[illegible] pꝛt phr [illegible] Et io [illegible]
[illegible] pꝛia [illegible]
[illegible] ¶ Id q̄ē [illegible]
dd q q̄dā dixer' q [illegible] nō ē act' [illegible] ·I·
[illegible] sic [illegible] h nō
[illegible] pꝛt [illegible] lo-
q' nō ē [illegible] sic de-
[illegible] Et io [illegible] ·II·
pꝛia ē [illegible] -
[illegible] h nō [illegible] -
[illegible] pꝛimo
[illegible]
ē [illegible]
suo [illegible] q [illegible] ·III·
[illegible]
[illegible] q nulla [illegible]
[illegible] ab alia [illegible]

[illegible] ipsa [illegible] habet spal [illegible] sic n act [illegible] ex [illegible] impl [illegible]
·iiij· [illegible] spal. Et io alie dd q pma accipit spi [illegible] respicit [illegible] ut expia p penitas [illegible] act pme no est [illegible] pacc [illegible] ad expgacoe ei [illegible] ad opa [illegible] tu [illegible] nlla alia [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] explic [illegible] opposita [illegible] adsita actu pnia [illegible] act [illegible] ad repellend peccatu sic e impnia [illegible] pnia n [illegible] repelly peni [illegible] ca peni expellend pni [illegible] opat [illegible] ut expellat [illegible] opposite [illegible] pecc [illegible] aliud [illegible] i pnia [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] pnia [illegible] actu suu [illegible] ouis [illegible] oui [illegible] spi [illegible] opat ut [illegible] magnimit [illegible] act oui alia [illegible] magni [illegible] magna i omib [illegible] ut dr [illegible] Et io sic magnit e spal [illegible] pnia.

Ad [illegible] dd q [illegible] mala [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] reducit ad aliq [illegible] ut dicit [illegible] remissio [illegible] ad [illegible] pnia [illegible] pnia [illegible] possunt nos ista accipe [illegible] ut [illegible] offendit [illegible] peccato offendit. Ad [illegible] dd q ut theologici [illegible] fine [illegible] impnia [illegible] commissa [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] pnia [illegible] ad [illegible] pecca [illegible] Ad
·j· [illegible] dd q [illegible] ad dm [illegible]
·ij· [illegible] dm [illegible] fine [illegible] actu [illegible] pfine pmo [illegible] quas imediate [illegible] i fine [illegible] sic pmus [illegible] ab aug [illegible] fid spe [illegible]

[illegible] dm [illegible] pfine pxmo [illegible] pxmo [illegible] dm pobo [illegible] dm pfine pxmo [illegible] omissa [illegible] mouetur ut [illegible] act [illegible] expelle [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] accipis [illegible] medid [illegible] medu p adequatoe [illegible] adequato [illegible] ab eo [illegible] ad [illegible] offendit [illegible] lese [illegible] ab eo q offendit [illegible] ad honoe [illegible] medu [illegible] medu [illegible] ut [illegible] pnia [illegible] pena [illegible] ab aliq [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] nd [illegible] ut [illegible] inter hoie [illegible] dm [illegible] ad dm [illegible] effica [illegible] ab eo [illegible] effica [illegible] ab eo [illegible] honoze [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] sic [illegible] equale [illegible] Ad [illegible] dd q [illegible] pnie [illegible]

[illegible]

[illegible]

.d.

fiV. Et ut ñ ficta aut tantum aut filialis. p cesi
ñ precedit pnia. or aut q reqrit precedit co
ceptio. q° nllam pnie ne. timor reqrit
q. p. meq. timor in cdit adultis. sic
dicto crtitate talium timor ẽ p pnia
sed timor inicial supplicit. Cp. sed q̃a
sicut phs dicit ultimo pecca adpcm velle. tñ
vt q pene apetto recedat talio actio aut
sit p pnia. q timor 4 pnia respectu ẽ pnie
2 pri. Calit ut p pnia sit p° dicit. or ig. sic
pri pnia agere. dicit glo. plangit ẽ p pnia pu
mire recte bona 7 mala odire. Cp. ei pecdt
cessim. 7 pnia ẽ ea satisfacois. ipa q° cit
i ĩveniatur. 6 pot ẽ alius dicendu. Cp. talibz
motu p ẽ recte dicto. q ad tm pacire
sit pnia ordiat adrecessit amalo. qualit ut
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
x [illegible]

berat apetto et. q° ẽ pnia naufragio pnia
ad actualia pcã. q° sup ẽ p tabula 4 pnia
sit. Cp. ad adq° qo in dd q uult pnie dp in
nob mixtio / sit dicto alia ex pte mt pecdt
q si in aliq ongãe i nob sit q huam act
no pecdit cocurrit. sit ad. / id no pt assig
u cu expte mt aliq act mt et sic pecdit
sit eq quo ut sptab ugit pte desit cuiste
te i nob adq. q ñ no nectid. Sed ne in
omi pnicos melles sic tales. ut phs p. eth
d. q mpotis oi eos intellige. sed aut pnia ẽ
recedo apetto ut dm d. or omge. et i nob ẽ
apt. q dissoin cupiditas i pecto. Ille ẽ q sp
cato ẽ no ẽ cutibuu. ut exdicedã di
une faith qo recedit. In phs i x. eth
dicitur. q plus dilecti plene / 4 fugiat plus esti
mat. bon 7 que dicta. in melle in cpualit
cupiditas etiã melis ut i phis extimor. pnia
iniciu sumit q sus 7 talis extimor pnia
dicit. Cadp. ad q quis no hat ea mixta. h
cu dissoin tipo et sic / or igo pnia q assig
Cad d. ad p cepto de pe grã aliq mt ueta et
q p° ẽ pnie. ẽ incede poster ac poit cxitus
p etiã ct satisfacioe / id ut pnia ei org
gnie assignat. dr. q cepit timor. Cadit
ad q brilas dl. 7 glã. q ẽ dsc. mag nali se
recedere apetto. ẽ ut q° ẽ expte corp 4 in
petto. q q pecp mixta no pnie. Cad sit ad
q pnia timor sinali cepit 4 pena respicit
ñ oz q timor sinat / pnia sic sit. q timor p
ult no ẽ ea ex ipi pnie. Et q° gnois ei sic
ẽ opito mediate ẽ ea sitibus. no in sic sit
Cad sit qom dd p op dicitur sit itidicte. q id
facit. ẽ q p una biat post. ẽ p° id orde
assignatu i eap actib. sed aut putare
ho sudat mdid. or ordie actus assignat. p
ordie uap q i motu sit; motu at uoluit
culmor sic mor dicit mallet pecdt no
ogrup. q apperti ogrui dl inellea. motu
appetitu ut dr mitio d. ut. ex ĩm cuerts
possibis. q eo q ẽ phs mor. ut. ñ sit
d in p° estimata; mor aut appetit i duob
gsistit. s. i fuga mali 7 in psecutione bon et
h duo dicuñ ordiat. quz et aj fuga ma
li pue dicitur bon. fui at ets. et mor
ẽ ut sugit incultioe petto adda p
pnia ut dcm ẽ. Et io mor sidi ponit
motu pnie. q necedeit addi in ordie
bo q. 7 uni mor spei nutit i motu mdz
q p sit cuinata d mp pena ostende. et
id dt ẽ. q pectus mouet. ut spe 7 tid
ea. an ut inplib sequit pnie mor q dini

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

situ dimitte᷒ ei. [illegible] pccã pui
[illegible] ĩ pte pante. 7
[illegible] gale [illegible]
[illegible] q̃ pnia [illegible]
[illegible]

[illegible]

sui ppriã [illegible] sui ppriã non
[illegible]
[illegible] occupat᷒ [illegible] ab alio. [illegible]
[illegible] unu᷒ [illegible]
[illegible] ĩ pnia ẽ
[illegible] pecc̄o ɔmisso. [illegible]
[illegible] gaudiu᷒ [illegible]

[illegible]

[illegible]

·i· [illegible]

·ii· [illegible]

·iii· [illegible]

·iii· ·i· ·ii· ·iii·

·2·

·3·

[illegible]

.1.

[illegible]

.2.

[illegible]

.6.

[illegible]

bilis esset: [illegible] cum ipse [illegible]
[illegible] p̄h p̄ē removeri [illegible]
[illegible]
[illegible] p° removetur lumen [illegible] · ⁊ cum
removetur abstracti [illegible] illuminationis [illegible]
[illegible] in quo est actus primus [illegible] ⁊ [illegible]
[illegible] cum [illegible] p̄ prima [illegible]
[illegible] libro [illegible] sic in [illegible] lib. v. [illegible]
[illegible] infusa ⁊ [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] ex frequentia operum [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] non possit [illegible] non est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ⁊ [illegible] mortui non [illegible]
[illegible]
[illegible]

cxxv.

[illegible]

[illegible]

[illegible] ... pene medicine ... [illegible]

[illegible] ... satisfactio ... [illegible] ... satisfactione ... [illegible]

hondib' q fuit ad penites 7 dasp 7 f fmp 7 po te
equaliter redde p ...; si sufficiat bo ho reddit
& pot. q2 amici no exigit equalitatem sz qd pot e
[illegible] 7 e esse aliq. s. p ppetuitatem. Et q se
[illegible] q2 do ee dbitu ad ipm dni. ita h q
ipe pot redde adeq' d' se aliq uel sed i ...
[illegible]. Et sic e expte satisfacto ... no p
ho do [illegible] sic ... equalitate ... i ...
[illegible] ... equalitate ... ut dcm e
... sic suffic' ... ... suffic' ad
[illegible] ... Cad ... ad q sic offensa
hnit ... infinitate. ... dine ...
ita 7 satisfactio accipit ... infinit ...
te dine ... put ... p ... accept
·j· redde ... [illegible] ... dne ...
i ... [illegible] ... 7 sic ... dimittit ...
... p ... e. Et sic ... suffic
... h n ... p satisfactio n ... peccato
n ... q e ... p ...
·ij· sola expte ... ad ... q 7 ... ad ...
... peccato ... ... ad
... modo infinita ... ut i ... ...
e. et h ... p dcm e. q p ... me
... ... satisfactio p modu plenam. Cad ... ad ...
q ad ... sit ... e ... ...
... suo actu ... ...
ut ... satisfacere pot. q ... sit ...
... e. ... ... ut ... sic
q ... no ... Cad ... ad ... illa ...
ad equalitatem satisfacio si no posset no ... q n ...
sit ... sufficienter ... totu ... posse
... no ... exigit ... ut totu ...
posset ... q h e ei ... ...
te. ut totu posse suu i ad unu expediat ... qd
... ...
... ad ... 7 ab eo ... ...
... sup ... pot ... exigere ut ... Cad
... ad q ... ho no posset ... peccati ...
... pot ... ... ad ... ...
... q no ... ... totu qd
potuit ut dcm e. Cad ... ad q ... 7 si
... ... peccati actuale ... ma
la q e ... ... unu ...
satisfactor ... no potuit. sic actuale

[illegible] ... sic ... p ... posse de uno ... sin alio
satisfacere ... q no ... ...
unu pot ... sin alio ... no ... ...
... q ... unu ... ... unu pot ... sin
alio p satisfactione. Cp' ... e mag ... ...
... ... unu ... sin alio ... q ... sa
tisfactione unu peccati sin alio. Cp. satisfactio ut

ille ... e ... ... exade. ul suggestionib' adiutu 7
dulgencie. Et ... ... de uno peccato sin alio ... ...
... ... g' d' uno peccato pot fieri
satisfactio sin alio. Ce ... ... dr. ieiunia
... q ad ... ... ieiunabat ... accepta
n erat ... ieiunia sit satisfactoria op' ... n ...
si satisfactio ... p op' ... accepta. g' no pot q ...
ad ... ad satisfacie. Cp. satisfactio e medicina cu
... ... 7 ... ... ut dcm e ... ...
no ... sin ... ... g' ... ...
... ... pot d' uno peccato satisffi satisfactio sine
alio. Cleo ut ... ... 7 postea in
peccati ... d' aliq ... ... p ... dimissa fue
rat satisfacere posse ... ... cu
daniel ... dan ... ...
... ... qd ... pena ... ...
... pot satisface. Cp. nemo scit ut ... dign
... ... amore ... ix ... g' no posset satisfacio
n ... q e ... ... satisficasse
... e ... Cp. ex intentione ... ...
... ... q ... ... in
... ... g' tota satisfactio ... ex illa ... ...
... ... efficacia ... Cp. satisfac
tio ... e ... adequate pene ad ... ...
adequatio pene ... 7 sic ... q ... ... g' ... Cp.
... ... satisfaciens ...
e ... ... g' sin ... no ... ... Cp.
... ... e ... ...
... no ... ut ... ...
... g' n satisfactio aliqua e. Cleo ut
q ... ... satisfactio
... ...
... ...
... ... n ...
efficacia accipit ex ... g' post ...
... ... Cp. sic effica satisfactionis
impedit p peccatu ... efficacia ... impedit p ...
... ...
satisfactio ... peccato. Cp. si ... ...
... ... ieiunia. 7 ... ...
... ... no ... ...
ieiunia illa ... ... si p ... satisfactio
no ... g' p ... ...
satisfaciendi efficacia accepit. Ce ... ...
... ...
p ... no ... g' n ... satisfactio
Cp' ... no ... ... n q ab ... ...
... ... no ... accepta ... n satisfac
tia n sit ... g' ... ...
nllo ... ... nllo
m' potest insatisface ... Cleo ... q ...
... ...

quia sicut se habet pena ad mala actualia, ita se habent premia ad bona. Sed omnia mala semper apud deum iuste uindicantur et [illegible] impunita. ergo non quod bona remunerata. Et si [illegible] propter bona merces. Sed magis non datur nisi merito. Et quia opus ex caritate [illegible] magis datur ut dicitur Matthei vi. de illis qui propter gloriam humanam opera bona faciebant, quod receperunt mercedem suam. ergo opera illa fuerunt aliquo modo meritoria. Item duo existentes in peccato, quorum unus nulla bona facit exigente desperatione, alius autem multa. [illegible] aptius se habet ad recipiendum bona [illegible] aliquando [illegible] eius conuertendus ut deo bona faceret. Et quia magis aptus [illegible] quia deus magis de bonis eius percipit, ergo iste per bona opera que fecit ad bona aliquando meretur. Sed contra est quod Augustinus dicit quod peccator non est dignus pane quo vescitur. ergo non potest ad aliquid mereri. Item quod non est non potest mereri. Sed peccator qui non habet caritatem nichil est per eam spiritualiter ut patet i. Cor. xiii. ergo non potest ad mereri. Respondeo dicendum quod opera [illegible] non ualeant ad pene infernalis mitigationem, quia per [illegible] [illegible] pene in inferno. Sed opera extra caritatem facta non minuunt [illegible] peccati. ergo non mitigant pene. Item pena inferni quamuis sit duratione infinita, tamen intensione finita est. Sed [illegible] finitum [illegible] aliquod finitum. ergo opera extra caritatem facta ad [illegible] pena debita pro peccato [illegible] multiplicata illa opera quod totaliter tollerent penam inferni. quod falsum est. Item suffragia ecclesie sunt magis efficacia quam opera extra caritatem facta. Sed sicut Augustinus in Enchiridion dicit, damnatis in inferno non prosunt suffragia ecclesie. ergo multo minus opera extra caritatem facta. Sed contra est quod Augustinus dicit in Enchiridion quod quibus prosunt [illegible] ut sit plena remissio, ut tollerabilior fiat damnatio. Item maius est facere bonum quam dimittere malum. Sed dimittere mala semper minuit penam etiam [illegible] extra caritatem. ergo multo fortius facere bonum. Respondeo dicendum

·i· ad primam questionem quod quidam dixerunt quod potest de uno

·ii· peccato satisfacere sine alio, ut magister dicit. Sed hoc non potest esse [illegible] quia per satisfactionem tollitur offensa precedentis peccati [illegible] quia talis sit modus satisfaciendi [illegible] competit ad tollendam offensam. offense ablatio est amicitie restitutio. [illegible] amicitie restitutionem impediat. [illegible] apud homines satisfactio [illegible] potest [illegible] quibus peccatis amicitia tollitur [illegible] ad deum impossibile est quod de uno peccato satisfaciat alio retento. sicut nec homini satisfaceret qui pro alapa sibi data se ei prosterneret et aliam sibi daret. Ad primum ergo dicendum quod quia peccata non habent connexionem ad inuicem [illegible] et [illegible] uno, unum potest quis incurrere sine alio. Sed unum [illegible] et [illegible] omnia peccata remittuntur [illegible] remissionem [illegible] de uno sine alio [illegible] non potest. Ad secundum dicendum quod obligatio debiti satisfaciendi [illegible] non iustitie opponitur, quia unum [illegible] alteri habet [illegible] ad restitutionem non exigitur nisi quod restituatur [illegible] [illegible] [illegible] potest sibi de uno [illegible] [illegible] offensa et [illegible] [illegible] [illegible] amicitie [illegible] [illegible] [illegible] satisfactio offense tollitur non [illegible] quod equaliter iustitie restituatur per [illegible] equalis pene [illegible] restituatur amicitie equalitas [illegible] potest [illegible] ad [illegible] [illegible] amicitia impeditur. Ad [illegible] dicendum quod una [illegible] [illegible] ad [illegible] ut [illegible] [illegible] et una [illegible] [illegible] sufficiens est alteri peccati equa-

·i· [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod quidam dixerunt quod postquam [illegible] peccata per [illegible] remissa sunt, [illegible] satisfactio [illegible] in peccatum [illegible] in peccato existens satisfaciat, quod satisfactio talis est ualida. ita quod si in peccato

·ii· illo moreretur in inferno de illis peccatis non puniretur. Sed hoc non potest esse, quia satisfactio [illegible] amicitie restitutionem [illegible] existere [illegible] restituatur. [illegible] amicitia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit [illegible] ad deum est [illegible] equalitatem. [illegible] acceptationem [illegible] [illegible] [illegible] offensa est dimissa per precedentem contritionem. [illegible] satisfactionem [illegible] deo acceptetur [illegible] [illegible] caritas est [illegible] caritate opus factum [illegible] meritorium. Ad [illegible] [illegible] dicendum quod [illegible] Daniel [illegible] [illegible] [illegible] et peccatis [illegible] [illegible] satisfacere. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] nescit peccator [illegible] plene satisfaciat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tamen exigitur quod [illegible] satisfactio [illegible] [illegible] [illegible] non habet [illegible] et penam non expiet [illegible] satisfactionem [illegible] non [illegible] remissionis ex satisfactione neglecta [illegible] [illegible] accedit ad [illegible] [illegible] peccati [illegible] [illegible] [illegible] indigne [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod illa [illegible] [illegible] [illegible] per peccatum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] operibus per peccatum [illegible]. Ad [illegible] dicendum quod [illegible] [illegible] adequatio [illegible] non [illegible] acceptatio non [illegible] equalitatem. Et [illegible] non [illegible]. Ad [illegible] questionem dicendum

·i· quod quidam dixerunt quod opera [illegible] caritate facta [illegible] uita [illegible] [illegible] satisfactoria [illegible] pene di-

mittende [illegible] [illegible] caritate [illegible] opera ex caritate facta [illegible] [illegible] satisfactoria [illegible] [illegible]

·ii· [illegible] meritoria uite eterne. Sed hoc non [illegible] [illegible] [illegible] excedit [illegible] opera ex caritate facta [illegible] [illegible] [illegible] deo grata. [illegible] sicut caritas [illegible] non potest ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicendum quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in peccato [illegible] [illegible] [illegible] post peccatum [illegible] [illegible] fecit [illegible] bona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cessauit [illegible] [illegible] [illegible] fuit. Et dicendum quod [illegible] est maior [illegible] [illegible] magis diminuit de pena. [illegible] [illegible] bona facit in peccato existens magis [illegible] ad [illegible] [illegible] dispositus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] minoris pene sit debitor. Et [illegible] debet [illegible] [illegible] [illegible] ut ei minorem penitentiam iniungat [illegible] [illegible] [illegible] dispositum. Ad

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Compunctio { Carnis ... ieiunio / Cordis ... elemosina }
Suplica Vite ... oratione

oe id qd . ap̄tom mt̃il' v (?) sic dñe [illegible]
dñc ẽ. dr̃ ee ane [illegible] ; sz̃ ih no expri
mit oĩs dulitatis debiti. 7 ad actũ libalitas exig̃.
Cit q° etiã ut dem ẽ i ptẽt [illegible] rectitudine
p'signat alique ordinata ad subuentionẽ miserie ad
ipm h' deluit [illegible] etiã ab eloys, p dẽ miseria di
tate: p: q etiã dse d' l[illegible] actu q̃ruis no exp
mat omp q̃ditõs 7 ad actu dluitis requisit; ta
toes aũt 7 ace ptes: ordiat libalitas. Vn q:
etiã sic dicis ut' actu libalitas: aut unũ ps ponit
aq̃lbat. ut i m'. deinẽ d. xxxiiii. eo qd libalitas re
tiõne bona [illegible] 7 ab tãb: sz miã meetas [illegible]
.id sp̃ale uirtus. qd ẽ releuato miserie q̃lib' dat. sz
etiã ẽ actus uirtus ppter libalitas. Ad p°.q°. dd. p
pietas s: aug'. x. d. ci. dĩ. more uulgi [illegible]
elis. frẽle adpietate ptinẽ dr etiã. 7 no p.
deuitas: sic aũt pietas dona, mia differat. in
lib°. ch. d. xxxiiii dem ẽ. Ad s° dd qp mia p q in
ptat q̃palitẽ tm ad miseria alterio: no ẽ ui
it p̃ximo: s: ut qp i ptat electõe q̃paltas. p[illegible]
ẽ dt. Ad t° dd. p ut p: etiã reducit ad aliq̃
uirtut. uitis 7 affirmatã. qp ad uitã imedic 7
ad ultimã medio. Bruus et libalitas [illegible] n [illegible]
dit [illegible] n [illegible] [illegible]
[illegible] Ad qrt dd qp subuenire mise
ris uide dem ẽ no ẽ act' [illegible] [illegible]
4. ne sue ppp. s: [illegible] 7 ad [illegible] reducit sic
pt [illegible]. Ad q̃rta dd. p ca
etiã sit actus uitis. 7 q. il cadit sb pcepto
q pcepta lex litteris ad [illegible] d[illegible] mtiõe ut
dr ij. eth. [illegible] adh pcept. bened p
[illegible]. bene e ille p aug° [illegible] 7 sb
[illegible] pary. et noie pcti ou[illegible] p
melle rt. [illegible] pcepta [illegible] no [illegible]
[illegible] s; [illegible] p loco 7 tp 7 s: alis
[illegible] d[illegible] fit ordiat ad
[illegible] necitas' pstitis uite. 7 qd subueno a
[illegible] ut ad subueniẽd'
Sua pstitis uite [illegible] ut [illegible] uite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
id [illegible] p' expre [illegible] subuen. ut p° [illegible]
p [illegible] subueniat. 7 dm [illegible] [illegible] necess
dz ee ordo. ut p° [illegible] necess subuenit [illegible]
[illegible] necess [illegible] ad
sui status decẽte [illegible] id pceptũ [illegible] ad
h oblig[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 7 sibi [illegible] p[illegible] [illegible] q guberna
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] supflui' abietis [illegible] i quo attendit: q.
necitas absoluta, 7 actu augmentat. i q atte
dit' i quo attendit. q. necitas q̃diciõa. sz aũt

ad q̃fuatõe. q̃ṽte [illegible] sb[illegible] [illegible] sit pcepto
[illegible] obligat. q 7 necitas q̃dicional' absolute. p° subueniat
q° necess ple ut p p'uost. q̃dicionate. et id dm 7 q da
re etiam d' supfluo cadit sb pcepto 7 sbi. 7 da
re etiam ei q ẽ i extrema necitat. dare aũt d' eo q
ẽ necessarium necess [illegible] q h' eet 3 ordiẽ caitas. Ad
[illegible] p° q° dd q facere ad bonũ adqd exlegis pcepto n te
nemur ad supererogatõe ptinz. d qua q̃silia dr. et
id ca dare ad d supfluo' ẽ necess: sz necesso
sit necess ad sbueniẽd' maior necess 7 sic sit
necess absolute. ẽ lonue adqd expcepto n obligam'
id ẽ supererogatõe. et pph. dh ẽ q̃silia. [illegible]
[illegible] glo. illi. Ad s° dd q sic ẽ accipere sup
fluum 7 dimittũ idcitõe, ita i acceptõe 7 recep
tõe. ut ph. i. iiij. eth. dr. et eo q retinendo sua
q̃ uiuere faciat. aũs 7 pcm q̃ lege di. q ad com
[illegible] actu ordiat sufficiet: q̃nus no faciat
q lege [illegible] [illegible]. 7 no p' pce. adq̃s uult ordi
nare. et ph. q[illegible] ald ẽ i sbiui extrẽme necitas efficiat
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] acciper [illegible]
[illegible] Ad t° dd q sic. dm ẽ. reducit. ad pceptũ
affirmatiuũ. p tpe q ad qd obligat: pcm om
missiois iducit. et aũt pcm sb ptiõe iducat
pceptũ 7 affirmata hnt ptrães sup pcepta ne
gatiua ãnexa. p tps illo adqd obligat. sic 7 al[illegible]
affirmo h3 rõm q̃ctõa. et sp q r° pcm omis
siõs pt ee d' ut eĩd alet pecci. ph. itellige q
amb°. d'. pasce. si no pauis occidisti. Ad q̃rta
dd q adqd obligat pceptũ [illegible] accipi
pit expte accipieus 7 expte datis. expte accipi
entis qui apparet pbabile sig. extrẽme necess fu
ture. n ei subueniẽ. ut eĩ q[illegible] alios ipertes
ut pcios sbueniẽd. 7 paupes [illegible]
ut pots 7 alus uite necessis. n' p sufficie posse.
no ẽ ẽ expedada ultia necitas. q̃ tc sbie n posse
[illegible] ud [illegible] [illegible] sit q̃iũpta. dr ei tũq
sup. jo. no q; paupem ulutãe [illegible]
[illegible] dr. o ho ipe una parte [illegible] [illegible]
[illegible] dr. q deus maior mia [illegible]. h' maiore [illegible]
tate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad subueniẽdõe uite sue 7 suor' [illegible]
ad decetẽ statu sui q̃suatõe 7 s paupes extrẽme
necitas no q̃pareat. ne q; atte [illegible] necess
pindẽ ultia pbabilia signa necessitas future. q h'
ẽ supflua salliciõ q dns ph'ibz. q. vj. nolite sol
liciti ẽ 7c.

I[illegible] sic p[illegible] ui' q etiã dcedimẽ i pcto mortali
ipera infernalis libez..[illegible] iiij. di. etiã abor
[illegible] libat 7 no p[illegible] [illegible] [illegible] q 7 h
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
debitorep n[illegible] q 7 dcedimp [illegible] mo. q
tenebz debitores. s[illegible] a tenebz [illegible] [illegible]

.iiii. di. i. thim. sup. sup. pietas ad omnia valet. pietate ... si lubeat ... uapu labit ... non pbibit non ... ullo ... uel aquo ... p... et ... non ... in peccato mortali decedentes p etiam libertate ... in ... nil ... libertate apud inferium ... gratia ... cum dicit ... ille qui decedit in peccato mortali ... gratia ... etiam apud inferum liberari. Videtur ... quod elemosina sit satisfactoria magis quam alia opera satisfactionis. ... dicit ... genus demoniorum in nullo eicitur nisi in oratione et ieiunio. non sic aliquo modo de elemosina. ergo ieiunium et oratio sunt efficaciora ad delendum peccatum quam elemosina. Item satisfactionis opus debet esse penale et deo acceptum. sed ieiunium est magis penale. et oratio est opus magis deo acceptum quam elemosina ... maiorem familiaritatem cum deo ... ergo elemosina est minus satisfactoria quam ieiunium et oratio. Contra ... est quod dicit Glo. i. thim. iiii. super illud pietas ad omnia valet: omnis summa discipline christiane est in misericordia et pietate. Sed in illo consistit summa rei quod est in re principalius ... principalis est inter alia satisfactionis opera elemosina. Item videtur quod vis elemosine magis consistat in dato quam in exteriori ... in affectu interiori. quia ut dicit ... satisfactionis ... liberat qui dat ... et si paulo ... in pedes ... efficacia elemosine magis consistit in dato quam in affectu. Item efficacia elemosine est in expiando peccatum ... est maior data maius peccatum expiatur ... maior peccati maior summa pecunie in elemosina danda ... ergo efficacia elemosine ... consistit in dato. Contra ... super ... quod ... seminat in lacrimis ... di. Glo. magna voluntas ... dedit ... sentiunt ... hac ... illa vidua que duo minuta misit non parum ... ergo efficacia elemosine magis pensatur ex magnitudine voluntatis quam ex magnitudine dati. Item ... queritur quia ... est ... elemosina mortua ... at ... efficax ... cum ab eo qui in peccato mortali ... non possit ... elemosina mortua ... sicut in ... mortuis ... ut dicit ... operibus mortuis ... quia ... elemosina ab eo ... facta ... post mortem ... facta ... cum qui in peccato mortali decedit a pena inferni liberare. Item ... dicitur quod ... liberat a peccato ... petam ... in ... libertate ... autem elemosina ... apud mortuos ... adhuc in statu vie existentes duplici ... ut impediret ...

·i·

... aliqua opera ... que ... ut ... liberando ...

·ii·

... adquirit ... recuperandum ... et alia opera ... bonorum ... mereri ... ad ... intelligitur ... mortuis ... dicit ... non ... in ... intelligitur ... quedam dispositio ... pluribus ... operibus ... quod ... in mortali existentes disponit se ad gratiam ut non facile permittat ... ut si intelligatur ... efficacia elemosine ... penam ... pulatorum ... non ...

... in mortali ... possit. Item ... queritur ... quod efficacia satisfactionis ... membris ... satisfactionis ... corporalibus ... est ... que complete ... in ... et ... diminute. ... et ... de ... in ... diminute ... magis diminute ... quia ... includit ... elemosina ... includit ... et non ... elemosina ... includit ... orationem et ieiunium duplici ratione. primo quia elemosina ... dat

·i·

... constituit ... ad orationem et ieiunium. et alia ...

·ii·

... facienda ... quod ... elemosina ... dicitur ... de ... ad ... dicit ... ipsa ... oratione ... ad ... ordinatur ... exteriorum ... ieiunium ... quo ... et oratio ... ieiunium ... exemplo ... ad ... debilitatem ... ut ... elemosina ... satisfactionis ... oratio et ... ieiunium ... thim. iiii. ... [illegible] ... est ... elemosina magis ... [illegible] ... medicina peccati ... alia ... dare ... et ... peccata tua elemosinis redime ... elemosina ... peccato liberat ... i. thim. iiii. pietas ad omnia valet. Ad primum ergo dicendum quod satisfactio est medicina et preservans a peccato futuro et expians a preterito ... elemosina habet vim expiandi ... [illegible] ... peccatum preteritum non tamen habet ... vim preservandi [illegible] a peccato futuro ... oratio et ieiunium preservant aliquid peccatum non ... quod elemosina facere ... consuetudinem ... dicit Glo. quod ieiunio sanat pestes corporis ... oratione pestes ... [illegible] ... peccata ... oratione vel ieiunio ... Ad secundum ... peccati ... satisfactione requiratur ... est ... actus quod penalitas est quod elemosina plus habet de ... quam ieiunium ... ... se ... est ... non est ... bonum ... et ... elemosina plus est satisfactoria quam ieiunium ... et oratio ... familiaritate deo ... elemosina ... contemplatione ... in intercessionem ... etiam ... ad ... remissionem ... Ad tertium ...

·i·

... efficaciam et ex ipso

·ii·

... est ... opus meritorium et ex recipiente ... obligatur ad orandum pro illo ... etiam ... ergo ... efficacia ex parte recipientis ... maior efficacia in maiori dato consistit ... pluribus ... et magis ... efficitur. ex parte autem dantis ... considerans efficacia orationum magis pensatur ex affectu ... quam ... ut puta remissionem ... vel aliud ... magnificatur efficacia elemosine ex magnitudine dati ... ex parte ... intentio ... magnitudinem ... dati ... vel

ee/ q̄ oē pena absolx 7 reatu. sic vn̄ dr̄ et- … p3 tātō adota

[H]ec ē sic pce' … sup̄ hunc assig̃n' ... p̄tulis ... ū su cuncē'. visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. condo. Visito. i. infirma. Cibo. i. esurientē. Redimo. i. captiuū. Tego. i. uestio nudū. Colligo. i. recolligo hospitē. Condo. i. sepelio mortuū. ...

[illegible]

.1. Exod'

.2.

.3.

.1.

dicitur talis decentia non consistit in aliquo indivisibili. quia ultra [illegible] non excedit statum suum [illegible] decentia sui status [illegible] addi [illegible] non [illegible] et [illegible] status sui decentia. Et hoc [illegible] non [illegible] status in [illegible] et [illegible] aut [illegible] aliud esse ad necessitatem [illegible] Et hic dicitur [illegible] necessitatem [illegible] ad dignitatem [illegible] aliud [illegible] ut [illegible] non [illegible] Et hic dicitur necessitas [illegible] necessitas [illegible] forte [illegible] talis necessitas [illegible] per aliud modum [illegible] ut excedat [illegible] necessitatis [illegible] non potest decentia status [illegible] ut [illegible] non [illegible] statum mutare velle. quia [illegible] decentie in aliquo statu manendi. non ut necessitas alicui [illegible] ut aliis [illegible] ut rei publice. quia bonum [illegible] bonum [illegible] non de decentia status [illegible] Potest tamen [illegible] non [illegible] quod necessarium reputatur ad id quod est ultra decentiam status [illegible] distare [illegible] Et hic [illegible] ad [illegible] quia si [illegible] necessarium sit quo [illegible] esse aut unde posset decenter [illegible] et alii [illegible] ordine caritatis [illegible] observandus. non autem si de aliis [illegible] esse possunt [illegible] ubi [illegible] ut [illegible] ix. [illegible] ad [illegible] quod [illegible] ad eo quod est necessarium [illegible] modum [illegible] dicit quod ille [illegible] statum [illegible] mutare [illegible] status [illegible] decentia [illegible] potest [illegible] et [illegible] in possessionibus et redditibus. [illegible] quod [illegible] lex prohibet. [illegible] acquirit. [illegible] potest esse [illegible] quia aut lex prohibet [illegible] impossibile est [illegible] Et hic est ipso effectu [illegible] male fidei possessor. quia [illegible] lege [illegible] Et intelligendum [illegible] non [illegible] sicut [illegible] et [illegible] tenetur. Et ideo [illegible] non potest etiam [illegible] repetitio. et [illegible] lucratus est [illegible] usura [illegible] Et [illegible] non potest etiam [illegible] non competit repetitio, [illegible]

.2.

[illegible] Et [illegible] non potest iuste retinere. [illegible] lex prohibet ex quo [illegible] supposito actu [illegible] contra legem [illegible] tamen retinendo non facit contra legem. [illegible] Et ideo [illegible] possunt [illegible] etiam [illegible] intelligendum est [illegible] actum [illegible] et tamen iuste [illegible] Et [illegible] dicit [illegible] et [illegible] possessio [illegible] reputatur. ut augustinus exponit. xxxj. [illegible] bono [illegible] Item dicit quod in tali casu [illegible] pauperis esse potest. [illegible] ille [illegible] non [illegible] pauperi [illegible] pauperis [illegible] alieno. quia necessitas [illegible] non [illegible] et [illegible] Item dicit quod [illegible] lucrum ipsum est [illegible] rapina usura et symonia. non [illegible] et [illegible] ut non [illegible] quo [illegible] est lege prohibitum non autem ipsum lucrum [illegible] Item dicit quod de tali lucro [illegible] non tenetur ad restitutionem. [illegible] ad [illegible] Item dicit quod ipsum lucrum [illegible] lege prohibitum [illegible] quia [illegible] lege naturali aut divina ut quia [illegible] res suas alienare non possunt [illegible] et [illegible] non [illegible] tenetur ad restitutionem [illegible] non potest [illegible] potest repetere [illegible] non tenetur restituere [illegible] non potest licite retinere [illegible] non competit ei repetitio. si autem [illegible] tenetur ad restitutionem illi [illegible] non potest facere [illegible]

Ulterius [illegible] queritur [illegible] utrum uxor possit de rebus mariti facere elemosinam. quia sicut dicit augustinus [illegible] [illegible] ad non [illegible] capite [illegible]

pcdib' fcla e. s Vlato. et go uir pot recip etia d reb' dom'. q sint eis agēs toe pcat pom tutū. q uxo potit face. Lp. vlu aulect p de bet etia in grate spos n exi tipsarut s lauge. go uxo pot sin cōsilio mulli etia dare ... uxor capud e mulieris et mbrū no pot id sin capite face. gs i uxo sin ma rito pot etia dare. Vlr ut q filiusfamilias possit z dare. q illa qd sunt e pot alii dare. St res patrie sunt filii famsiup. q ipe e heres go pot d eis etiam dare. Lp. ut dixit lauor e si ad bonu spuale qrens ualet. ad bonu corpis s ad usu corp sui pot fili familias ret patmonij sui uti. go mlto fortius ad bonu spuale pot etia. Lot. nllus pot ad dare. so non e i potestate ei. St patmoniu no e in pote filii familias. go no pot d eo etia face. Vlr ut q sic et ancilli possit face etia d reb' dnop. z ut q sic q d'quibz pslumeciu e cum suu pcuat. et face etia e bonu. go d' pslumi q dno suo placet z ita sb spe rati hitoe poss etia face. Lp. ete z famulus fecs uale ad salute dni possit. sic p immodice suffragijs. sed ipse d' z pcuiat bonu dni sui. no solu ... magis. go pot d reb' dni etia face. Lot. nllus de etia face d alieno. St res dnop n sunt sui go famuli d eis etia face no possit. Vlr ut q monachi possit etia face sin licentia abbatis. ut ei bonu no pudicare abb. St religio e bonu quo. go no pcruit etc. z z qui boni e. quia dare possit. Lp. etia uidet inseptua ... si go monachi no possit etiam dare sine pcio ... alii. Lot. et etia no e dubiu i illo ... monach no ht ppas phibetur papp ... uoto go no pot etiam dare. Lp. ad qom q i extima necessitate constitui. z facto o... fiey pot etia face. q de psume qsi suo su proi placeat cu ipe dare teneat. si psq ... z si z phibet' id dnp q sic bi uicarius ... e p adan restitucoe dr teneat. alias aut de uxore distinguendu. q si hz alias res pē do te. ut e lucrata. uel pot dare talis etia z uiri no depaupet. z i requisito assensu uiri du m no phibeat. z si z phibeat uxor. posst pba bile ... q no mendic ... ppie ... cohe rere. s asupfluitate etiam ... ui. nisi aliqū etia coes ... z ad ... ipe q uiro placet si ueniat p supius inspicit. Ad p go ... q ... i commi assumat z t ipso actu matrimonii sit equales. ... z ad dispensacoe tamē ... ut capud e mulieris. Et io e silr ... d ... Ad s ... q ... lucri

.cat adhuc spirit. n cat matrimoniu consumatu. uir ratificatu. Et io d ... mag ... cum ... 2.
possit etia facere. Ad s q ad qom ... p fili fa milias no pot dare etiam. sint n ... pcium. n pa ne z hic. q no intendit ... capn. d q ... pat consare pot. q pentib' placent. Ad p go ... q qui fili familias sic heres. no tn adhuc e dns sit. Et io dare no pot. Ad s ... q adueni codie teneat ei prectep. n ex ... suscrementat Et io pot uti reb' pentu ad necess. no aut alias 3.
dare. Ad s ... qom ... q fili ... e d ... z ancillas z z d famulus. ... sic libe ... q n possit dare etia d reb' dnop. sin co ... n ppue z hic. z ut dem e no intendit ... ... q. ... sic dispensacoe ... n tn pot d ppio. q ... pcunt ... i re dni ... ... ea ao utilitat' dni. de pug ... sui z stat q possit cū dare. Ad p ... q no ... q psumant ... bonu. s e ad qd tenet ... stit ... pcrat q nllm ... malu ... nob d malicia ei. Et io ... q famulus ... q dno n illa ... papp ... qua ... d necessitate placeat
teneat. Ad s ... q suffragia no possit mor tuus p ... fed. n ... merueri ... pde fet du adhuc uiuent. ut aug ... Et io sui a mo corp ... ete q pcis sint. Et sili ... z puuenerib' sunt si d ... eis pcee. ... e cot qd no pot ee si eis displiceat. Et io no pot sua etia p ... no famulus d reb' dnop ... p pl cent. Ad s ... qom ... q si monach hi dispensacoe n monasterij ... pot z de face etia d supfluis nove capituli. ... no ht ... tue i monasterio existens no de dare sin licentia n i extima necessitate ut ... abbe id monach ... sb spe rati hitois extra monasteriu uel existens puta i studio. pot face etiam ... ei ... expecto ... Ad s ... q no e inhenis bonu ... bono ipsoco repugnet. no ... ipe ... idi xpm ... e bonu. q bonu ... no e ... s ... ... ad ei inpliat. Ad s ... q monach n e ... pco ... p ... ma ... ... abdicato ... pudias ... bucco ... sit pcias

1. Sed textu sic pot. ut q ... no possit p etia face etia ei e ... libeaut ut istius ... ... reb q i bone ... no face n ad aliud. ut d istinc ... in ... go etia no pot ee ... spm. Lp. nllus dat n q ht. n id ... n i ... ht. ... nllus pot id ... ht z no ht. go n pot p dare etia. Lot ... de ... sic te spm ... ita ... z e ... 2.
ei ... go z p de ... z etia dare ...

[illegible]

3. [illegible]

.1. [illegible]

[illegible] ieiunio [illegible] ieiunium [illegible] ieiunii [illegible]

[illegible]

mag̃ [illegible] mīn' ē moderata [illegible]. [illegible]
ip̄ [illegible] p̄cessit. si a cibo abstinuisset donec
[illegible] ut [illegible]. lib. di. xv. dem ē ut
[illegible] ieiunando p̄cat ho. cū nō [illegible]
mo. et sic ieiunium nō est [illegible]
p̄ [illegible]. ieiunium ē [illegible]
[illegible] ¶ ysidor' d'. ieiunium est abstinentia. utrū
differt [illegible] abstinentia ē ut. [illegible]
ieiunium ē act' uel [illegible] ¶ [illegible] ut q' ieiunium [illegible]
[illegible]. ieiunium [illegible]
ē [illegible] et act' [illegible]
[illegible] ieiunium nō ē act' [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] molestias [illegible]
[illegible] ieiunium ē act' fortitud. nō [illegible]
¶ [illegible] ē [illegible]
[illegible] ieiunium ad [illegible]
[illegible] ē act' [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ut [illegible]
ieiunia [illegible] ieiunium ē act' [illegible]
[illegible] ¶ abstinentia ē [illegible] ieiunium
ē abstinentia [illegible] ¶ [illegible]
ieiunium nō cadit in p̄cepto. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ieiunio [illegible] nō
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
ieiunium [illegible] ex p̄cep
[illegible] p̄ceptū [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
ieiunium [illegible] sb p̄cepto. [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] p̄cepti [illegible] p̄cepta [illegible]
[illegible] ieiunium
[illegible] p̄cepto. ¶ [illegible]
[illegible] lex noua [illegible]
[illegible]
[illegible] in p̄cepto [illegible]
¶ [illegible] ieiunium nō sit sufficiens. [illegible]
[illegible] ieiunium ē
[illegible] sufficiens ¶ [illegible]
[illegible] abstinentia nō ē sufficiens [illegible]
[illegible] ieiunium
[illegible] p̄cepto ut [illegible] nō ē [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] sufficiens [illegible]
ē [illegible] ieiunium [illegible] nō
ē sufficiens [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] cibi [illegible]
[illegible] nō [illegible] sufficiens. cibi [illegible]
[illegible] ut sufficiens cibi [illegible]
ieiunium ¶ [illegible]
[illegible] ieiunium ē [illegible] nō ē sufficiens. [illegible]

[illegible] ¶ [illegible] sufficientia [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible]
[illegible] sufficientia. ut [illegible]
[illegible] sufficiens ¶ [illegible] ē [illegible]
[illegible] ieiunio [illegible] abscidi [illegible]
[illegible] ieiunijs [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ieiunium [illegible]
[illegible] ieiunium [illegible] ieiunio [illegible]
[illegible] ieiunat [illegible] cibū sumat [illegible]
[illegible] ieiunij. [illegible] ordinata [illegible]
sufficiens. abstinentia [illegible] insufficiens [illegible]
[illegible] nō sola [illegible] ab illis ho abstinet [illegible]
lex [illegible] ab illis [illegible]
[illegible]
[illegible] ut aug' d'. [illegible] ieiunium [illegible] iste
[illegible] abstinentia [illegible]
[illegible] abstinentia [illegible] ab illis [illegible] media
[illegible] nō [illegible] duo [illegible] ysidor' [illegible]
[illegible] ieiunij [illegible] abstinentia ab
illis [illegible]
[illegible] ab illis [illegible]
[illegible] abstinentia [illegible] ¶ [illegible]
sola. [illegible]
[illegible] ieiunio [illegible] ¶ [illegible]
ieiunium [illegible] abstinentia
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ieiunij
[illegible]
[illegible] ieiunij [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
abstinentia [illegible] ieiunium
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ieiunium
[illegible] ieiunio [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] modo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ieiu
[illegible]
[illegible] abstinentia [illegible]
[illegible]
¶ [illegible] medium [illegible] nō ē medium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] abstinentia [illegible]

·2·

mẽbis ꝑt̃ ñ ē uitiũ. ꝙ cuiuslibet uidetur ualẽ. Un̄ ⁊ illud ꝙ aliquis eẽt moderate uel uino dubito. tñ [illegible] nulla poterit cum ⁊ factus ē. Et sic ieiu nium [illegible] nõ cõmputat tñ sicut ꝙ [illegible] nõ cõsistit [illegible]. sꝫ hẽt aliq̃ latitudinẽ [illegible] saluatur. quã tñ illius latitudinis ꝙ ꝓgredi salua uirtute nolumꝰ nõ possumꝰ [illegible]. Et ideo dimittit ad [illegible] ate [illegible] ꝙ sit a medio deuius descendit. ¶ Ad ꝓ dicendum ꝙ ieiunia ꝙ ꝙ ieiunium dr̃ nõ nominat aliquem actum. sꝫ ꝓuocat ꝑcedimus cibi [illegible] ipm̃ nõ dr̃ ꝙ ieiunat. ꝙ ieiuniũ eẽ nominat actum [illegible] aliis fundus [illegible] regulat. [illegible] actus ieiunii dr̃ [illegible] ieiunans. [illegible] ieiunium pt̃ eẽ uirtus ¶ [illegible] dicendum ꝙ necẽ duplr̃ accipitur [illegible] ad [illegible] uite. Et tale necessarium [illegible] ieiuni nõ [illegible] sic [illegible] ipm̃. [illegible] necessariũ ē ualde modicum. ꝙ modicum nõ [illegible] alio m̃ dr̃ necessariũ id ꝙ ꝯfirmat ualitudinẽ corporis ⁊ ad [illegible] induplici statu. [illegible] sufficiẽt [illegible] ad ea que intendit ex officio uel ex [illegible] corporis [illegible] necessaria agendi. Et talis necessarius ꝑ ieiunia [illegible] nõ dr̃. [illegible] eẽ [illegible] bona ieiunii officere. si aliquis ꝑ ieiunium impediret ab aliis operibus ad q̃ aliquis obligatur [illegible] [illegible] officere. [illegible] nimia [illegible] uel [illegible] ut [illegible] peni [illegible] corporis [illegible] abstinentia ꝙ [illegible] impeditur. [illegible] ea ex necessitate nõ [illegible] ieiuniũ ⁊ si nõ ē [illegible] digerũt [illegible] ieiunia [illegible] ut [illegible] corporis [illegible] corporis [illegible] roboze [illegible] difficili [illegible] necessaria [illegible] sic accepta ⁊ si [illegible] accipi posset. tñ lauda bilis [illegible] pt̃ Et talis [illegible] nõ [illegible] morte accelerat. cũ [illegible] mutatur [illegible] ex superfluitate ꝙ ex defectu [illegible] ꝯtrahit [illegible]. Un̄ ⁊ Galienꝰ dicit ꝙ summa medicina ē abstinentia. [illegible] ⁊ ad [illegible] abstinentes [illegible] [illegible] Et [illegible] nõ pt̃ [illegible] cũ [illegible] ad [illegible] ē necessaria. [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] ex qua [illegible] [illegible] ex alia parte [illegible] ieiunia [illegible] [illegible] morbo. [illegible] nõ [illegible]. Et ideo [illegible] magis [illegible] oꝫ. sic ⁊ medicina [illegible]

[illegible] sollicitudini subueniunt ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] ꝑ actus [illegible] possit ꝓcedere. sic ab [illegible] ipm̃ ⁊ dignitatib[us]. adeo ut [illegible] tñ illa uirtus [illegible] actus dr̃. ꝙ elicit ipm̃ [illegible] s. ꝓcedit [illegible] ꝙ [illegible] sic calefacio [illegible]. sꝫ [illegible] uirtus ꝙ actus uirtus [illegible] distinguitur. Et ideo actus ab illa uirtute elicitur. que [illegible] ꝙ ieiunia [illegible] ꝙ abstinentia dr̃. nõ ē actus [illegible] ieiunium ē. [illegible] ꝓcedere [illegible] possit ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] ē reddere debitum. nõ autem ē debitum [illegible] decima [illegible] possessionibꝰ [illegible] ieiunium decima totius anni ꝙ [illegible] Et ideo nõ oꝫ ꝙ [illegible] actus [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] ē [illegible] molestia. ab [illegible] hoc autem nõ ē in ieiunio ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] digne [illegible] ut in [illegible] lib. [illegible] xxx.iiij. [illegible] Et sic actus [illegible] ⁊ [illegible] ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ duplex ē p̃ceptum. s. iuris naturalis. ⁊ iuris positiui. p̃cepto iuris naturalis [illegible] ea q̃ [illegible] mala. sꝫ p̃ceptis iuris positiui [illegible] ea q̃ possunt eẽ occasiones malorum uel [illegible] aliqua [illegible] ad uirtutem [illegible] intendit. Et [illegible] iuris positiui ut dr̃ tullius ē [illegible] uirtutum [illegible] positiua ꝑtinet. ut dr̃ phs̃ in x eth. [illegible] ieiunium ⁊ ad [illegible] [illegible] ut [illegible] ieiunio [illegible] p̃ceptum iuris naturalis ꝑtinet. s. [illegible] abstinentia [illegible] ne spiritus rebellet. [illegible] ut dr̃ phs̃. in iiij. eth. [illegible] ex [illegible] ne [illegible] [illegible] excedet. ad iuris naturalis ꝑtinet. sꝫ determinatio talis abstinentie. [illegible] ⁊ [illegible] ad ius positiuum ꝑtinet. [illegible] actus Et hic modus ieiunii sub p̃cepto eẽ cadit. ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ [illegible] [illegible] ⁊ [illegible] actus ad eandem [illegible] ꝑtinet. [illegible] Et sic ieiunia ad [illegible] eẽ ordinat. ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ duplex ē genus supererogationis [illegible] excedit necessitatem salutis. Et hic nõ pt̃ cadere sub p̃cepto sꝫ sub consilio [illegible] [illegible] nõ [illegible] ad necessitatem salutis ꝑtinet. quãuis nõ [illegible] ut ille modus. sic [illegible] ieiunio [illegible] Et ideo [illegible] pt̃ cadere sub p̃cepto eẽ uel [illegible] legis latorum ¶ Ad [illegible] dicendum ꝙ p̃cepta iuris positiui ma gis obligant ex intentione legis latoris. ꝙ ex

[illegible] liber et ideo transgressor talis precepti magis est reputandus quam obviat interiori legi [illegible] vivat in iniquo a legis ordinatore. Interiori enim legi lator eius obviat quando contemptum vel alicui [illegible] ordinatione non servat. Si autem talis contemptor divine non servat [illegible] prohibitum [illegible] si legis lator ad hoc eum obligat non vellet talis non est reputandus legis transgressor. Et ideo non est necesse quod quicumque aliquando a tempore instituti ieiunare obmittit quod mortaliter peccet, potest enim per dispensationem eo peccato purgari. Aliquando autem est venialiter sine mortali et [illegible] mortale. Et hoc per diversas circumstantias [illegible] ad ieiunandum frangendum. ¶ Ad quintum dicendum quod ieiunium actus satisfactionis est, quod tamen pluribus satisfactionis operibus [illegible] compensari [illegible] et ad futurum peccatum impediendum. ¶ Ad sextum dicendum quod ieiunium [illegible] tempore [illegible] mortis [illegible] satisfactionis [illegible] admittitur [illegible]. ¶ Ad septimum dicendum quod precepta legis non est in voto quia non est necessitatis [illegible] precepto cadit, non est satisfactorium. Si id [illegible] exigitur, et sic est voluntarium [illegible] precepto, esse satisfactorium ut esse potest. ¶ Ad octavum dicendum [illegible] potest [illegible] si [illegible] sic [illegible] ¶ Ad nonum dicendum quod [illegible] pena. Et in contrarium et ideo non potest esse satisfactorium ieiunium. ¶ Ad decimum dicendum quod multum admodum valet [illegible] in [illegible] peccatis vel quod adiuvat [illegible] valet [illegible] concupiscentia domandam.

Ad [illegible] sic proceditur. Videtur quod ad ieiunium a tempore ecclesie institutum [illegible] teneantur aliqui dispensatione precepti esse obligati [illegible] precepto [illegible] Qui vos audit me audit [illegible] ad precepta ecclesie. ¶ Preterea [illegible] universale statutum est, non potest sine nocumento relaxari [illegible] universale statutum est ieiunium, ergo non potest per dispensationem sine nocumento relaxari. ¶ Preterea [illegible] dispensatio [illegible] precepto [illegible] superioris non potest inferior dispensare [illegible] est inferior quam ecclesia. Quod ieiunium [illegible] precepto [illegible] capud [illegible] ecclesie ut loco [illegible] ergo nullus aliquo [illegible] modo dispensare [illegible] ¶ Preterea [illegible] loquens [illegible] ergo necessitas [illegible] ieiunium a tempore ecclesie institutum [illegible] per dispensationem. ¶ Preterea [illegible] legis [illegible] non possunt [illegible] statuta [illegible] precepta [illegible] ieiunii abstinentia non servare. ¶ Videtur quod [illegible] ad ieiunium ecclesie [illegible] libertas [illegible] spiritu dei [illegible] ergo ubi ab

omnes statutis ecclesie [illegible] non obligantur ad ieiunium [illegible] ecclesie [illegible] ¶ Preterea [illegible] .x. [illegible] non possunt filii sponsi [illegible] ieiunare [illegible] ieiunium [illegible] [illegible] non teneantur [illegible] ad ieiunium. ¶ Preterea nullus tenetur [illegible] et non peccavit [illegible] ieiunium est [illegible] non teneantur ad ieiunium. ¶ Preterea [illegible] ipse [illegible] ieiunia et alia [illegible] efficacia [illegible] ieiunandi. ¶ Preterea [illegible] non [illegible] obediunt inferiores [illegible] et [illegible] ergo [illegible] non [illegible] teneatur ieiunare. Et alia precepta ecclesie [illegible] ¶ Videtur quod pueri tenentur ad ieiunium [illegible] ieiunium [illegible] suggestiones [illegible] ergo pueri ad ieiunium [illegible] ¶ Preterea [illegible] precepto [illegible] non [illegible] ergo [illegible] ad ieiunium [illegible] ¶ Preterea pueri plus possunt ieiunare [illegible] pueri [illegible] plus [illegible] ad ieiunium [illegible] pueri. ¶ Preterea [illegible] non indigent [illegible] non possunt [illegible] ergo ad ieiunium non [illegible] ¶ Preterea ieiunium [illegible] satisfactio [illegible] non [illegible] ergo non tenentur ad ieiunium. ¶ Videtur quod pueri [illegible] ieiunio [illegible] non est necessarium [illegible] ieiunium [illegible] ¶ Preterea [illegible] ieiunium [illegible] ¶ Preterea [illegible] ieiunium [illegible] paupertas [illegible] ieiunium ergo non est [illegible] ieiunare. ¶ Preterea afflictio non [illegible] afflictio [illegible] afflictione [illegible] ieiunii. ¶ Preterea [illegible] possunt [illegible] ut [illegible]

legis latoris est. bonos inducere ... in ... adversa nasci ... contra ... lege naturali non potest esse uniformis in omnibus propter diversitates et ... sic non idem modus curationis potest adhiberi omnibus laborantibus eadem egritudine. et ideo legis lator non potest id preceptum ponere quod non oporteat in aliquo casu pretermitti. ... legem ponit in illis casibus ... modo ... per legem ... indiget ... dispensatio ... [illegible]

... preceptum ... obligare ... [illegible]

.2. ... utilitate ... dispensare ... [illegible]

.3. [illegible]

abstinentie … abstinentia … aut … id est …

… sensitiuo … si aliquis … comestione …

… nimis … studiose … soluit … ieiunium …

… non soluat ieiunium … soluit ieiunium …

… modum … ieiunium …

… ieiunium … ieiunium …

… ieiunium soluit … ieiunium … ieiunium …

… ieiunium … abstinentia … unde … carnium ieiunium …

ieiunium …

[illegible]

Fomentum sic est cuminum quo … in …

[illegible]

Dicitur … oratio … orationis … orare …

[illegible]

G.

[illegible] ꝑ [illegible] distinit [illegible] oro [illegible]
[illegible] ¶ hugo. [illegible]
[illegible] in cõpunctõe [illegible]
[illegible] ad affcm ptinz. g° [illegible] ¶
[illegible] oro nõ dissent [illegible] ad su
[illegible] mitõe. [illegible]
[illegible] uoluntas ẽ [illegible]
[illegible] orare. pe
te. ¶ [illegible] oro [illegible] mixtã dõnis [illegible]
[illegible] oro intior. n̄ [illegible] ẽ [illegible]
[illegible] sic ad affcm ptinz. ¶ [illegible] ad
[illegible] exaudi ds orõm meã [illegible] dr̄ glo. q̃
oro ẽ [illegible] ad deum [illegible]
[illegible] ỽmõstrat [illegible] rõn̄. g° [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] oro ẽ petitio decentiũ a do. [illegible] de
[illegible] inspice [illegible] ad aiũd. [illegible]
[illegible] sit rõn̄. ⁊ oro rõnis est. ¶ [illegible] ut
q̃ sit act° dõi ⁊ nõ [illegible]
[illegible] oro ẽ [illegible] ad [illegible]
[illegible] ptinz [illegible] sup̃ior rõn̄ [illegible]
[illegible] ut [illegible] dr̄. g° oro est
act° sup̃ie. ¶ [illegible] ut dam̃ dr̄. oro [illegible]
[illegible] ad deum [illegible] ad bonũ [illegible]
[illegible] ptinz. [illegible] scripta [illegible] dr̄ [illegible]
[illegible] ad deum [illegible] dono
[illegible] ut p̃s. in glo. [illegible] g° oro ẽ
act° [illegible] ¶ [illegible] dr̄ [illegible] orare ẽ [illegible]
[illegible] rõni [illegible] ẽ act° [illegible]
[illegible] ad dom̃ [illegible] reducere. [illegible] in glo. ⁊ [illegible]
[illegible] lib. [illegible] g° oro ẽ act° doni ¶ [illegible]
[illegible] ut q̃ sit act° [illegible]
[illegible] ut. g° oro q̃ ẽ [illegible]
ẽ act° [illegible] ¶ [illegible] dr̄. [illegible]
⁊ [illegible] imperãdo [illegible]
[illegible] sunt [illegible] g° oro ẽ act° [illegible]
¶ [illegible] ut [illegible] oro nõ ẽ act° [illegible]
[illegible] ẽ. nõ [illegible] oro maxime
ẽ [illegible] petitio. g° n̄ est
[illegible] ⁊ ita nõ [illegible] preceptõ ¶ [illegible] petitio
nõ [illegible] ut [illegible]
[illegible] expetit [illegible]
[illegible] nõ [illegible]
[illegible] ut [illegible] nõ [illegible]
[illegible] preceptõ orare dm̃ cum orã [illegible] sic
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] dr̄. [illegible] nulla
[illegible]
[illegible]
[illegible] nõ [illegible] nõ [illegible]
[illegible] uelle [illegible] obediẽ [illegible] ullo [illegible]
[illegible] preceptõ. ut sic [illegible]

'nos n̄ obediẽ' ~~[illegible]~~

[illegible] ad dm̃ [illegible] nõ obediẽ uelle ¶ [illegible] sup
[illegible] luc. xviij. oꝫ semp̃ orare ⁊ [illegible] dr̄ crisost. [illegible]
oꝫ. [illegible] nõ [illegible]
precepto. g° [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] in preceptõ. g° [illegible]
¶ [illegible] sicut dr̄ cassiodor. oro dr̄ [illegible]
[illegible] oro [illegible]
[illegible] actus [illegible] p [illegible]
duos actus [illegible] spectatiua [illegible]
⁊ [illegible] exp̃mit ore per
[illegible] uerbo [illegible]
[illegible] descriẽ [illegible] uno [illegible] notescẽdi [illegible]
[illegible] oro [illegible] dr̄ [illegible] rethorici
[illegible] oratores [illegible] argũta [illegible]
accõmodamus [illegible] ẽ q̃ [illegible] orãe [illegible]
[illegible] oratores [illegible] q̃ adgeri [illegible]
q̃ [illegible] ordinare [illegible] q̃ [illegible] audire [illegible]
[illegible]
[illegible] adiũgit [illegible] petitiõe [illegible]
[illegible] uelut [illegible] nõ
[illegible] sic diffiniuit dam̃ orõe. oro
ẽ petitio [illegible] sic [illegible]
[illegible] act° ẽ petitio [illegible] act° ẽ oro [illegible]
[illegible] q̃ [illegible] ab aliqs [illegible] diffit [illegible] ad [illegible]
motiua ptinz [illegible] in duob; p°. [illegible] ut
[illegible] aliqs [illegible]
[illegible] nõ [illegible] adp̃secutõe [illegible]
[illegible]
[illegible] explẽtõ [illegible]
[illegible] motus [illegible] ad actũ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad op̃ [illegible]
[illegible] act° rõnis [illegible]
[illegible] actũ uolũt. [illegible]
[illegible]
[illegible] imperio. [illegible]
[illegible] act° [illegible]
[illegible]
[illegible] adp̃secutõe [illegible] sup
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] nõ [illegible]
[illegible]
[illegible] adp̃secutõe [illegible]
[illegible] preceptũ [illegible]
[illegible] petitio
[illegible] nõ [illegible] ut ⁊
[illegible] sup nos [illegible] act°
rõn̄ [illegible] ⁊ petitio ⁊ [illegible]
[illegible] q̃ [illegible] ad [illegible]

XV.

2

flec' no ē orō p̄ [illegible] ꝗ eī. fundamentū orōis
sup[illegible] eē ut petitio ad necessitatē [illegible] ex [illegible]
recognitio sue misie [illegible] indignitē se ꝗ [illegible]
7 sibi [illegible] no posse ꝗ gemitu [illegible]
[illegible] orō reputaē [illegible] aug. dr ꝗ orōn
negociū plus gemitib' ꝗ dībꝯ agit. plus [illegible]
[illegible] ꝗ affat. Ad eā ꝗ [illegible] dr ꝗ
fidē spei 7 caritatē [illegible] adlaudē. ut
ī iiij. lib. dr. ix. dū [illegible] orōis [illegible]
[illegible] tn 7 ad orōē ꝗ se spei [illegible]
[illegible] 7 pergit ad eā. petitō eī [illegible]
[illegible] n [illegible] ꝗ petitū [illegible] posset [illegible]
[illegible] ꝗ uelit. 7 ē [illegible] n eī fiat [illegible]
quo mō petitū unit [illegible] ad [illegible]
fiat. Ad [illegible] dr ꝗ orō [illegible] precepto
7 [illegible] 7 [illegible] ꝗ ad aliqs orōes
ex precepto tenet ille ꝗ ex offō sue [illegible]
[illegible] sic [illegible] eē. [illegible] ex offō [illegible]
[illegible] ad dñi [illegible] eē [illegible]
eē [illegible] eē tenet [illegible] canoicas [illegible]
[illegible] adorāo [illegible] tenet [illegible]
[illegible] tenet [illegible] -
[illegible] tenet ꝗ [illegible] eē. no sola per-
[illegible] ꝗ [illegible] orō [illegible]
[illegible] 7 ꝗ eē [illegible] no [illegible] ut
abeē [illegible] orādi. statutū eē. cū [illegible]
ut statuto tenet [illegible]
[illegible] eē. ut [illegible] ꝗ [illegible]
[illegible] Ad [illegible] dr. ꝗ ex [illegible] ꝗ ad est-
[illegible] excludit necessitatē [illegible] ut 7 [illegible]
[illegible] ex suppone [illegible] ꝗ [illegible] maxime
uoluntatē eē necessē [illegible] uelit ad salutē [illegible]
[illegible] 7 orō necessā eē [illegible]
[illegible] ꝗ uolūt [illegible]
[illegible] Ad [illegible] dr ꝗ p orōē [illegible]
[illegible] no ut eū doceam' [illegible]
[illegible] ut [illegible] nrm [illegible]
[illegible] Ad [illegible] dr ꝗ [illegible] accepitat [illegible]
[illegible] ut [illegible] ab ipso [illegible]
[illegible] ab ipso [illegible] ꝗ [illegible] n eē [illegible]
[illegible] dz [illegible] ꝗ orōē [illegible]
ꝗ ibi totū bonū [illegible] ꝗ [illegible]
n [illegible] ꝗ [illegible] Vero [illegible] ꝗ [illegible]
ꝗ ipse [illegible] ꝗ [illegible] n [illegible] sic in
fine [illegible] dentē.

Ad [illegible] sic pcē. [illegible] ꝗ orō [illegible] eē uocalis
[illegible] orō eē dz eē occulta 7 ad dñi
[illegible] ꝗ petitō [illegible] ad [illegible]
aūt cū orauit [illegible] 7 clauso hostio
ora patē [illegible] orō uocalis no ē occulta. [illegible]
ad dñi eē [illegible] ꝗ [illegible] ad eū respectū n ad
uocēs. ꝗ orō sine uoce eē dz. [illegible] orō ē [illegible]

[illegible] ꝗ [illegible] no [illegible] aliqs [illegible]
[illegible] ꝗ orō no dz uoce [illegible] fieri
[illegible] p orōē dz [illegible] ad dñm ascendē [illegible] dūm 7 alīs
[illegible] aug. [illegible] ꝗ [illegible]
[illegible] intellē 7 alīs [illegible] ꝗ
[illegible] no [illegible] occupari. ꝗ orō
dz eē sine uoce. [illegible] Cō [illegible] dr
uoce mea ad dñm clamaui. [illegible] orō ē [illegible]
[illegible] ut dētū ē [illegible] no solū [illegible]
[illegible] 7 [illegible] ꝗ orō no solū
dz eē [illegible] 7 [illegible] Vltē ut ꝗ orō
no [illegible] eē diutina [illegible] orātes [illegible]
[illegible] loq. [illegible] ꝗ uocalis orāt [illegible] ꝗ
orō uocalis [illegible] dz eē diutina [illegible]
preceptū no ē [illegible] dr [illegible] precepto orāl
sic orare [illegible] ꝗ ut ꝗ no [illegible] aliqs orō
[illegible] ꝗ orō ad dñm [illegible] dz eē [illegible]
[illegible] jac. j. [illegible] ꝗ
[illegible] petitiōis [illegible] diffidentie [illegible] petitiōē
[illegible] dignitē [illegible] ad [illegible]
ꝗ [illegible] petitō [illegible] ꝗ orō
ad dñm no dz eē diutina [illegible] j. thy. iiij. ꝗ
ut ē uidua desolata [illegible] orōib' die ac noc-
te. ꝗ orō dz eē diutina [illegible] [illegible] n
[illegible] ē instructio [illegible] legē [illegible] orasse [illegible]
[illegible] ꝗ 7 orō [illegible] dz eē diutina [illegible]
[illegible] ꝗ [illegible] ab orāe cessare. [illegible] x-
[illegible] 7 [illegible] [illegible] ꝗ [illegible]
[illegible] 7 [illegible] [illegible] p. j. [illegible] ut sine intermis-
sioē orate. [illegible] orō ē [illegible] ad
[illegible] p ꝗ [illegible] [illegible] dr [illegible]
[illegible] sicut [illegible] spiritualia. ꝗ orō dz eē
[illegible] ꝗ [illegible] no [illegible] ua
[illegible] tenet [illegible] ꝗ n tenet
ho [illegible] orare. [illegible] orō ē [illegible] contēplaci
[illegible] no dz [illegible] contēplaci. [illegible] ad
actōē se extendē. ꝗ no [illegible] orare. [illegible] Vltē
ut ꝗ actualis [illegible] orōis. ꝗ sic
dr [illegible] orōē [illegible] no audit [illegible] ille ꝗ orat
no [illegible] orō [illegible] exaudiat
ꝗ superflua [illegible] fit [illegible]
[illegible] ꝗ [illegible] orōē [illegible]
ꝗ [illegible] 7 [illegible] bonū [illegible]
no [illegible] orō ꝗ [illegible] efficacia [illegible]
[illegible] ꝗ [illegible] orōē actualis [illegible]
[illegible] orō ē [illegible] ꝗ n
ē orō. [illegible] op. uirtutis [illegible] ex electiōē procede [illegible]
orō ē actus [illegible] ꝗ dz eē cū attentiōē [illegible]
no ē electiō [illegible] ꝗ nullus tenet ad impo[illegible]
[illegible] ē [illegible] tenere [illegible] ꝗ
ad alia [illegible] rapiat. ꝗ no ē [illegible] orōis [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] attentio. [illegible] no [illegible] ꝗ

inordinatis non oportet requiri quod semper assit actualis intentio sicut nec oportet continue quod peregrinans semper de peregrinatione sua cogitet. Quarto uidetur quod vis in oratione sit necessaria. Vel tertium uidetur quod ordinatio attentionis noceat. quod ut dicit hu. de sancto victore purum est oratio [illegible] ex habundantia deuotionis mens ita accenditur ut cum se ad deum postulaturus conuertit et sue petitionis obliuiscatur. Set qui obliuiscitur sue petitionis non uidetur attendere orationi. ergo accidit oratio magis uidetur debere esse purior ut quod impediatur oratio per attentionem. Ad primum sic intentio orationis dirigitur [illegible] exteriores actus. [illegible] exteriores actus plurimum nocent si actualis intentio semper adesset. quia aptum exhibere posse non redderet ut autem dicit. ergo non quod attentio si continue assit orationi. Ad [illegible] non potest magis humana adipisci [illegible] intentio est. sed aliquando oportet orantem esse attentum ad finem quod tunc est ut ad cogitandum de deo cum orationem fundit quod ostenditur ut ad cogitandum de deo cum oratione fundit. ergo non quod omittere orationem nocet. ergo nocuum est orationi si semper adesse attentio hac. Augustinus dicit psalmos et hymnos cum oratis deum. hoc uersetur in corde quod profertur in uoce. Item Io. iiij. Spiritus est deus et eos qui adorant eum oportet in spiritu et ueritate adorare. ergo attentio que facit spiritum orare. oratio non nocet. Ad tertium dicendum quod ad primum quod aliqui est orare. oratio duplex est. scilicet priuata quam quis per se facit. et publica quam facit in tali [illegible] ut deus est et persona sit publica oratio non fit ab orante sola persona sed palam. ideo non sola dicitur esse mentalis sed et uocalis. ut ponitur uoce expressa. et alia ad deuotionem excitet. et ad sui memoriam intentionem suam orantibus. et ipse et cantus [illegible] consentiunt sunt. Unde Augustinus dicit in ix confessionum. quam fleui ubertime in hymnis et canticis suaue canentis ecclesie uocibus commotus acriter. uoces ille influebant auribus eius. et eliquabatur ueritas in cor meum. Oratio autem priuata est quam quis per se facit tunc ad potest et uoce et sine uoce fieri. et primo [illegible] aliquo supplet. sed tamen uox orationi adiungitur. [illegible] ut homo se ipsum excitet uel ad deuotionem [illegible] ut in interiori custodiat. ne euagetur. oratio [illegible] aliquando reuertitur ad uanum. si ubi aliquis [illegible] magis [illegible] excitatur. uel ex uehementia deuotionis in orante uox [illegible] quod modo supra [illegible] fit sonus et uox sequitur. quia modo sapiens scriptum [illegible] id in [illegible] redundat. Unde et cum mens orantis per deuotionem accenditur in fletus et suspiria et iubilos et uoces in [illegible] erumpit [illegible] propter [illegible] uocem ut dicit [illegible] exhibens non solum mente sed et corpore seruiendo est. Ad secundum dicendum quod sicut dicit G. bonum opus sic debet agi in publico ad edificationem. quod intentio maneat in abscondito. Unde ille qui publice orat. si exterius non glorie humane sed soli deo placet. in occulto manet intentio. et soli deo orat per intentionem et si per primo innotescat oratio ad edificationem. Ad tertium dicendum quod actus immediate ad deum directi et si exterius fiunt ad uitam contemplatiuam pertinent et sunt contemplationis partes. Et quia [illegible] recipit [illegible] et [illegible] meditationi [illegible] ut deus

est et lectio et immediate admedietate diuina operatio ad contemplationem pertinet. et fit uoce quoniam. Ad quartum dicendum quod pro primo due uirtutes ordinate sunt ad idem. una non impeditur alia in suo actu. sed magis iuuatur. sicut patet in virtute a qua ad idem ordinatur. et intentio expressa prouocare non impedit assensum intellectus ad deum. nisi nimia cura in aliquo perfectus fiat. sicut illi qui uiua [illegible] in orationem perfectionem intuitur. Ad quintum dicendum quod in oratione semper attendendum orantis deuotio. Et ideo non debet oratio protendi quam ordo orantis permanet possit. Et ideo si diu possit deuotio permanere. debet oratio esse diuturna. et prolixa. Sed ubi prolixitas fastidium uel tedium pariat oratio non est diutius protendenda. Unde Augustinus in libro de orando deum. dicitur fratres in egypto crebras quidem habere orationes. sed eas tamen breuissimas et raptim quodammodo iaculatas ne illa uigilanter erecta que oranti plurimum necessaria est. per productiores moras euanescat. atque hebetetur intentio. ac per hoc ipsi satis ostendunt hanc intentionem sicut non esse obtundendam si durare non potest. ut sic producatur. ita esse cito rumpendam. Ad sextum dicendum quod sicut Augustinus dicit. absit ab oratione multa locutio. sed non desit multa precatio si feruens perseueret intentio. nam multum loqui est in orando. rem necessariam superfluis uerbis agere. multum autem precari ad eum quem precamur diuturna et pia cordis excitatione pulsare. Ad septimum dicendum quod sicut Augustinus in eodem libro dicit. liberum est aliis atque aliis uerbis. sed alibi [illegible] in oratione diuina petere eadem tamen. sed ut in oratione dicere. sed non debet esse liberum alia petere dicere. Et ideo proposito dicendo non obligamur ad illa uerba. sed ad rem illarum petendarum. ad. quod in eodem libro dicit. quia uerba alia nobis dicamus quibus affectum orantis ut petendo formemus. ut clarescat. uel consequendo attendat ut excitemur. non ad deum quod ad [illegible] in oratione diuina petita est. sicut et [illegible] Ad octauum dicendum quod petitio fit homini ad huiusmodi intentionem. et ad flectendum per desiderium petentis. ei innotescat. et ad flectendum. per desiderium ipsius liberi. sed orantis ad deum fundimus. ut desiderium ipsum excitemus. Et ideo utile est diu orare. si diuinum excitatione desiderium excitat. Ad nonum dicendum quod in uirtute [illegible] actus durare dicitur duplex. uel aut secundum [illegible] aut secundum uirtutem sua essentia sua. sicut motus eius qui lapidem proicit durat per totum actum. dum manum lapidi mouendo apponit. sed dicitur mouens manus. dum lapis exiuit impetum semper primi moueri. similiter et dico quod orans durat per totum [illegible] dupliciter considerari. uel secundum essentiam actus. et sic non debet continue orare. sed tantum quod oportet media cum alia occupari [illegible] secundum uirtutem. et sic et dicitur semper. quia ad sui [illegible] in mente [illegible] et in omnibus aliis operibus se facit ordinate [illegible] ad uitam eternam mandata. orante uolentem. Et ideo dicitur in uita eterna quod dicitur orans. [illegible] in omnibus operibus tamen per deuotionem. dicit glossa super illud. i. Thess. v. non cessat orare qui non cessat benefacere. Et sic non [illegible] motionis prime. [illegible] [illegible] ut cum lapis impulsus quiescit. [illegible]

h q nō interrūpit᷑ qn̄ nō̄ re(c)alimendꝰ

2.

q ubū ggᷤ. itellige. qn̄ ocᷓtepta nullo mō̄ ꝯiugit᷑ Cadꝯ 88.

4.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] qui sunt [illegible] qz [illegible] ut dicit aug. [illegible] [illegible] [illegible] sed solus deus est cogi tationum [illegible] pape; ergo ei soli sit oratio. Sed contra quod dicitur iob .v. uoca si est qui tibi respondeat et ad aliquem sanctorum conuertere; ergo oratio potest fieri [illegible] dei non solum ad deum. Preterea orationis species [illegible] supplicatio. sed supplicatio bene fit [illegible]. ergo et oratio

Videtur quod possit oratio dirigi [illegible] ad sanctos non [illegible] existentes: [illegible] .ii. ad [illegible] oratio [illegible] non [illegible] sed dei uiciniores [illegible] que sunt [illegible] magis [illegible] [illegible] uidentes sue [illegible] ut dicit [illegible] sed [illegible] in hac [illegible] existentes nobis sunt superiores; ergo debemus eos orare. Preterea illi [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] quam nos sumus; ergo possumus eos orare. Preterea in [illegible] .le. quod [illegible] post mortem miraculum fecit reuelatum est beato gregorio [illegible] [illegible] [illegible]; ergo uidetur quod [illegible] qui non sunt in patria possit oratio dirigi. Preterea [illegible] non est ei deum orat. et quod [illegible] oret. sed [illegible] sancti qui sunt in mundo [illegible] [illegible] orant; ergo uidetur ipsi orari. Preterea [illegible] non orant [illegible] [illegible] [illegible] sed non [illegible] plene [illegible] non [illegible] [illegible] ut boet. [illegible] [illegible]; ergo [illegible] [illegible] tamen orandi sunt. Videtur quod oratio non fiat ad deum [illegible] [illegible] sed magis [illegible] [illegible] [illegible] mo [illegible] orare sic [illegible] nos docuit sed [illegible] docuit nos ad patrem preces orationem dirigere. io. [illegible] [illegible] petieritis patrem etc. ergo oratio fit ad deum [illegible] [illegible]. Preterea [illegible] [illegible] deo [illegible] [illegible] diuine non toti trinitati conuenit [illegible] singulis personis. sed etiam non dirigitur aliqua oratio [illegible]; ergo non orat [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] orat [illegible] persona [illegible] potest communicare. sed communicat se ipsum [illegible] deo [illegible] est [illegible] [illegible] bonitas sit [illegible] [illegible]. [illegible] quod oratio dirigatur ad deum [illegible]

Responsio dicendum ad .i. q. [illegible] [illegible] orando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] dicit. quod omnia illa [illegible] [illegible] non [illegible] quod ad hanc ordinantur: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] cooperantur nobis ad hoc quod beatam uitam optineamus et ideo oratio [illegible] [illegible] fit ad deum [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] petimus sed tamen orantis [illegible] [illegible] ad sanctos [illegible] ut [illegible] auxilio [illegible] impetret quod [illegible]; et ideo [illegible] [illegible] quod oratio [illegible] fit ad deum. sed [illegible] [illegible] ad sanctos. Ad .i. ergo dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt. [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] oratio fieri possit. [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] oratio [illegible] [illegible]. Ad .ii. dicendum quod oratio est actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] petitio [illegible] [illegible]

dei speramus. Ad .3. dicendum quod sancti agnoscunt in uerbo omnia que ad eorum gloriam pertinent; et quia ad maiorem eorum gloriam est quod alios iuuare possunt. quasi dei cooperatores existentes. ideo sciunt in uerbo uidentes uota eorum qui eos interpellant. Ad .4. dicendum quod ad aliquem sanctorum uos [illegible] [illegible] docet. ut ad me [illegible] [illegible] [illegible] oratio [illegible] [illegible]. Ad .v. dicendum quod oratio hic accipitur [illegible] [illegible] [illegible] orationis ut [illegible] patet; et ideo sic illa soli uidio sit [illegible] [illegible] est [illegible] superioribus supplicationes fieri possent uel alique petitiones. ita est oratio [illegible] [illegible] directe dirigitur. sed supplicatio est directa ad alios dirigi potest. Ad .ii. q. dicendum quod [illegible] petitur ab aliquo qui non habet [illegible] [illegible] beata uita sit quod [illegible] deo petitur [illegible] solos dirigi potest. qui beatam uitam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui mundo sunt. [illegible] ad illos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in mundo sunt supplicatio uel petitio [illegible] fieri posset. Ad .i. ergo dicendum quod [illegible] [illegible] sancti in mundo existentes sint nobis superiores et possint pro nobis orare. non tamen adhuc [illegible] [illegible] superiores peruenerunt ut [illegible] [illegible] [illegible] quam nos non habemus illi habent. Ad .ii. dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] sunt in purgatorio sunt in maiori [illegible] quam nos. non tamen sunt in maiori [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendici. et ideo magis indigent quod [illegible] oretur quam quod [illegible] orent. Ad .3. dicendum quod [illegible] [illegible] papa [illegible] [illegible] et dominus [illegible]. [illegible] est dominus mulieri quam sanauit [illegible] [illegible] fides tua saluam te fecit et quia ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in patria est. ideo [illegible] [illegible] oratio [illegible] [illegible] orantium exaudiebatur [illegible] [illegible] illi appareret [illegible] [illegible] [illegible] in purgatorio existens oraret. Ad .3. q. dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] oratur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et quia [illegible] [illegible] [illegible]. ideo [illegible] [illegible] attributorum orat. Ad .i. ergo dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] personis et ideo fit quedam reductio ab aliis personis in patrem ut [illegible] [illegible]. et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] totius trinitatis et sic [illegible] in patrem [illegible] [illegible] [illegible] reducitur. [illegible] nos [illegible] patrem orationem dirigere [illegible] docuit. Ad .ii. dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod sit donum [illegible] magis [illegible] quod ipse petatur [illegible] quod [illegible] quod ab eo petatur [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] orationes [illegible] et sequentes [illegible] loco orationum [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible]. et ueni creator spiritus [illegible] [illegible].

Ad .vi. sic proceditur uidetur quod diuine persone sit orare [illegible] [illegible] est orare est accipere ab alio sed persone diuine est accipere ab alio. sic filii et spiritus sancti. ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] io. xiv. ego rogabo patrem et alium paraclitum etc. et sunt filii uerba ergo filii est orare.

¶ p̄. ro. viij. dr̄. sp̄c postulat gemitib; ienarrabi
lib; etc; sed. s. s. est ecia īteritate p̄. g° p̄ dīe
ē orare. ¶ Sed ōzaē inptat d̄fcm uitus
ioꝛāte. sed h̄ p̄ dīne ñ ɔpetit. g° ozō ñ ē dīne
p̄. ¶ p̄ ozō ē act⁹ late que fuit dr̄; sed fuiē
ñ ɔpetit dīne p̄: g° ñ orare. Vltius uī qd
nec sc̄s qui sūt ip̄ria ɔpetit ozaē; qꝛ sc̄i q
sūt ip̄ria sc̄ xp̄o ɔformes iq̄ntū ē hō. sed x̄
iq̄ntū ē hō ñ ɔpetit orare. alias dz̄eꝛi xp̄e
oꝛa pnob; g° nec alus sc̄s ɔpetit orare. ¶ p̄
sc̄i i p̄ria sc̄ eq̄les angl̄is. dī. mī. xxij. sed āgl̄s
ñ ɔpetit ozaē qꝛ ozō ut dcm̄ ē est act⁹ rōnis
q̄ i angl̄is ñ ē cū i ul̄s intelligētie ozaē ut
ysaac dic̄; g° ñ alus sc̄s qui sūt ip̄ria ozō cō
petit ¶ p̄ q̄cūq; ozat pulio alt̄i mer̄; sed sc̄i
q̄sit ip̄ria nō i statu merendi; g° nec i statu
ozandi ¶ Sed ō ē qd dnī sc̄e petre oꝛa pnob
p̄ sc̄i i p̄ria mag̃ fluet caritate q̄ i uia;
sed caritas facit ut sc̄i i uia palius ozēt;
g° mlto mag̃ i p̄ria pnob ozant. Vlt̄i uī
qd ē brutoꝝ aīaliū sit ozaē; qꝛ i ps dr̄. qui
dat iumētis escā ip̄oꝝ et pullis coruoꝝ q i
uocāt ip̄m; sed iuocaē dm̄ est ip̄m ozaē; g°
ē alia irrōabilia ozāt. ¶ p̄ ozō ē d nūtiatiꝰ ap
petit⁹; sed aīalia bruta appetūt bonū dīnū
suo mō. g° ozant ¶ Sed ō ozō nō fit ñ ad dm̄
sed ds̄ nō pōt ɔgnosci ñ ꝑ intellctu quo bru
ta carēt; g° ozare ñ ɔpetit eis. Responsio dd̄
ad. 1. q. q ozō requit̄ distīcm̄ ozātis a deū qui
ozaē. qꝛ nllꝰ a se ip̄o aliq̄d petit; ozō aūt fit
ad dm̄ rōe attributoꝝ eēnciū iq̄b; p̄ ñ disti
guūt̄; et iō uni p̄ ñ ɔpetit alia ozaē. ¶ ad
1. g°. dd̄ q acceptō illa q̄ una p̄ accip̄ ab
alia ē p ūlē feodiuitate. et nō p ɔstitutam
collēm p q̄ ipertinēt ozō fūd. ¶ ad. ij. dd̄ qd
h̄ filiꝰ dr̄ d se ip̄o ñ rōe p̄ sed rōe ñ assūpte.
¶ ad 3. dd̄ q sp̄c dr̄ postulaē. i q̄ nos postu
lare fac̄. Ad. ij. q. dd̄ qd qdā hētici dixūt
qd sc̄i ñ possīt nos iuuaē ozādo pnob. qꝛ un̄
q̄sq; recip̄ s'm q̄ gessit; sed h̄ ē ɔ articl̄ fidei
qui est scōꝝ ɔmuīo q̄ pꝛeiTācē fit; et iō cū
in sc̄is qui sc̄ ip̄ria sit pfcīssima caritas cō
petit eis pnob ozaē. ñ aūt p̄se qꝛ oīa eis
ad uot̄ succedēt ¶ ad. 1. g°. dd̄. q xp̄c inq̄ntū
hō ozat pnob; sed iō nō dnīs xp̄e ora p
nob. qꝛ xp̄c suppoīt suppositū etnū c̄ nō
ē orare sed adiuuaē; et iō dnīs xp̄e audi
nos. l miserere nr̄i. et inde ē euitām heresis
arrii nestorii. ¶ ad. ij. dd̄ qd ill̄d q ē rōis ē
ā multo nobili intel̄c. qꝛ qd pōt iteriꝰ in
fioꝛ pōt supioꝛ; et iō angli ozaē possīt in
q̄b; intell̄s ē. ¶ ad. 3. dd̄ q quīcq̄ dnī qd

nō sc̄ i statu merendi q̄ ad p̄mīū eēle sed
q̄nt ad p̄miū accītle et iō ē alus mereri possīt
sed qꝛ mitū tm̄ uiatoꝝ ñ ē iō dd̄ est q ahud
est impetrē. et ad ē mereri ut dicet. et iō sc̄i sind
possīt mereri possīt tñ nob suis ozōib; aliq̄d in
petrē. Ad. 3. q. dd̄. q brutis nllō mō ɔpetit
ozaē; tū qꝛ nō sc̄ pticipes hē uite que p̄ꝛm
ozōe petit; tū qꝛ cūm cū ozō offr̄ ñ ap̄bē
dūt; tū ē qꝛ petē est act⁹ rōis cū iportet
ozdinacōm ɔ̄ndā. ut eu̇dēs pꝫ. ¶ ad. 1. g°. dd̄.
qd sic aīalia bruta s augᷤ. xij. sic gen̄ ad nūm
dnī. iussis dī obedire nō qr ꝑcipientes mā
datū; sed iq̄ntū ñli istictu ab ip̄o mouet. ita
ē dnī dm̄ iuocaē i p̄pe. i q̄ aliq̄d ñli d sidio
d sidant. qd a dō optinēt. ¶ ad ij. dd̄ q ad
petit⁹ ut dcm̄ ē. iportat simplicē motū i appe
set ozō siue peticō ordinē q̄nd̄ī qui ē rōis. et
iō apetit⁹ pōt brutis ɔpetē. nō aūt petitō
ul ozō.

D. vij. sic pcē; uī qd ozō nō sit satfactoꝛia;
qꝛ oīs ozō ul est uō. ul mētal; sed mentꝛl
nō ē satisfactoꝛia qꝛ nō hēt penā sed iocūditatē
ñ itm̄ uocal. quia sic ysidoꝝ dic̄. regcilat dō
nō sonꝰ uocis. sed pura et simplex mētis intētio;
g° ozō nō ē satfactoꝛis ps. ¶ p̄ h̄ ca ut ipcede
ti. d. dcm̄ ē. q̄ pnīaꝛ ūtute dīudr̄; sed satfactō
ē act⁹ pnīe ūtutis. ozō aūt lati; g° ozō ñ ē
satisfactoꝛia. ¶ p̄ satfactō fit ad recōciliand eū
qui offens ē. sed ozō recōciliacōm seq̄t. qꝛ
pꝛesūptuosū uī. petē ab eo ɔ̄ offēdim̄; g° ozō nō
est satisfactoꝛia. ¶ Sed ō ē q. p̄o d ozōe sunaē
pestes mētis sic et ieiunio pestes corꝑis. sed ieiu
niū ē satfactoꝛiū g° et ozō. ¶ p̄ ozō petimus
nob debita relaxarī. nec sic ... tū admō isti
tutū sit; sed relaxatō d bitoꝝ p pnīaꝝ fit. ig°
ozō ad aliq̄ prē pnīe ptinet; ñ ñ ad satisfac
tōm; g° ozō ē satisfactoꝛia. Vltius uī qd ozō
ñ sit mitoꝛia; opꝰ. n. miroꝛiū solā iōm ītē
tiōm d sig̃ qꝛ micenaria i tētō. ūtutē mitri
euacuat. sed ozans ñ solū ad dm̄. hēt occlm
sed ad ip̄ius idigē eis q̄b; petit sbueni; g° ñ
ē opꝰ mitoꝛiū. ¶ p̄ si est mitoꝛia. illius ē
mag̃ q̄ ei q postulat; sed ei q postulat nō ē
mitoꝛia. qꝛ q̄nꝛ nō exaudit. ē si ab eo q i ca
ritate ē offerat; g° ozō nō ē mitoꝛia. ¶ p̄
ñ nō facit pduo qd pōt face p unū; qꝛ nō
iueit aliq̄d uanū i opib; nr̄ e; et mlto mi i
opib; gr̄e. s; ad merēd sufficient ozdinatē
opa; g° uī q ozō nō sit satfactoꝛia. ¶ Sed ō
oē opꝰ ūtutis pōt eē mitoꝛiū; sed ozō est
opꝰ uirtutis ut dcm̄ ē; g° ē mitoꝛia. ¶ p̄
in ps dr̄. ozō mea i sinu meo ɔūtet. g° ex

orde aliqd orantı accedat. et ita illi uit ee mi toria. Ulterius uit q i gent assignet odictiones que pstant efficaciam orōi: dr. n. in glo. vi. luc sr illa parabola qs nrm hebit amicu et c. q. iiij. odictiones exigunt adhi qd oro sit efficax s. ut petat pie et p se. et pseuant et ad salute; qui. n. e ipecto pietatis uirtute n hebet s; precor oro alii exaudi qr et p petores mira cula fr posse. g no oz qd pie petat ad h q oro sit efficax. ¶ p oro que ex caritate fit sp ht efficaciam. Jo. xiiij. si manseritis i me. et u. me. i uo. manserit qdqd uolueritis petetis et fiet uob. i do aute maiie caritas fac ut pr. i. Jo. iiij. omis aut oro que fit pie ex caritate pcedit; g ht efficaciam. no g oz adde alias odic tiones. ¶ p quato caritas e amplior tato maio ut ht efficaciam merendi. set caritas tato e amplior quato ad plures se extendit. g uit q maio sit efficax oro ex caritate pcedns q sit p alus qm illa q fit p ipo orante et ita no requirit p se fi. ¶ p abeo dm ht oro efficaciam merendi et op q acaritate. set op ex caritate pcedns e meritoriu et si no pseuanter fiat. g ad orōnis efficaciam no reqrit qd pseuante fiat. ¶ p ea q ad salute ptinet osidata ul petita iram di puocat; set alii de orantib; gcedit alia que d quoru petitione iuriae. sic filus israel rege petentib; quib; i indignatione rege ddit g no oz q ad h qd oro sit efficax q petat ea que sut ad salute. ¶ p inde q multe alie oditiones reqrant uidelicet q fideliter et gfidenter petat. ja. i. postulet aute i fide n esitans; et qd oro sit humilis ps respexit i oroe humiliu et no sp uit pces eoru; paupertas et petentis ad effic orōnis fac. ps desideriu paupm exaudiuit dns; fuog et d uiduis vn et aug. dic. li. d orado dm ad pbu digor se quit effectu qm fuctor pcedit affect; g in sufficienter ille iiij. odictiones uidant. Respo sio dd. ad. i. q. q satisfacto respic et culpa ptitam pcul offensa recopelatoe fac. et culpa futuram q q e medicina saluans. et h duo oro opetit; i tantu. n. poe et timore sbia est. et io p h qd hd spm. s. humilis dd sbdit i oroe et supbia pcedentis offense recopelat facit et adieu fute culpe aufert radice et apu tans. et io oro plene ht satfaciendi roni ¶ ad. i. g. dd. qd oro et mental et uocal sa tisfactoria est si i caritate fiat. uocal quidem q ht exiorē laborē et sic penam q da et in quat i ea manet uit pcedentis itentionis ht q roni boi meritoru que duo ad op satfac torui requiruntur. et sic pz quo rededs sit ad auctore vsid. qr son uocis n reualiat do i q h. set i q manet i ipa pure itentiōis efficacia. sili e oro mental tm est satfactoria qr q aius ht iocuditate ht tn et penam amicta. qr ut gg dit orare e amaros gemitus i copunctione resonare l pccis l pdilatue pate. et p ipa mtis eleuatio e etiā afflicto ut s dm e et afflicto carnis redebat i mte iqntu ei iuncta est ut q fugbientz spm c uurs oro sanat sn pena oro mental ee no pt. ¶ ad ij. dd q n est iouenies actu uni uirtutis impari aliunde q q ipm diue sic actu tepani i coru fortitudo i pat. et sic q actu late pot pnia impat. et sic ecit satfactori sic q satifica ppccis i ue le fiebat et nc fuit. ¶ ad. 3. dd q ex h ipo q aliq ab hoie ueniam petit humiliat aim hois offensi placat. et mlto fort misericordia di. ad ij. q. dd qd rato miti i oib; actib; nrīs e ex caritate. vn cu ogigit alim ex caritate orōm fr. ostat qd pot ee meritoria. ead roe q et alius opa ex caritate fca meritoria st. ¶ ad 2. g dd qd hec occlu ad d qm ad dm sic ... cuiat rom miti. no aut si respiciat aliqd sicut quo ad dm sit puenicd et h mo oro eleuati one ppaz indigentaz respic. ¶ ad. ii. dd q mitu in actib; aliaz uirtutu e ex uicat. et p ca ritas ht e pobo qd alie hnt p fine. io mitu i actib; aliaz uirtut no e sol illis atcollet fine h aute qd petit n e finis orantis set obm act. et io no oz q mitu attedat roe illi. ¶ ad 3. dd q opa nra n sut suffic ase ipis ad op tinend oe illd quo idigem 2. io oz qd illut q nob dest ex dina mia suppleat. et hnc oro pulsat. et io orōis mitu exigit. ad supple du d fctus omi alioz nroz mitoz vn gg i moralib; dic. multe utiq; apd dm h e necco ogruut et ut oroe opd et opoz fulcat oro. ¶ ad. 3. q. dd. q. oro ad dno ordinat. s. ad obm sui. et ad fine. et s h ht duplicē efficaciam merendi roe finis qui e uita etna ad qm oia mita ordiant et efficaciam impetndi roe ei q petitu e. q e orōis obm. et int duo h dra e. qr mitu iportat ordiem iustite ad pmiu. qr ad iusticiam ptinet retribuentis ut merenti pmiu reddat. set ipe tto iportat ordiem mie ul libalitatis ex pte donantis et io mitu ex se ipo ht un pueniat ad pmiu. si oro ipetre uoletis n ht ex se ipa vn ipetret. si ex pposito ul libalitate dantis. vn pz q oro ex caritate fca sp ht effi merendi si no sp efficaciam ipetndi. qr

[illegible] e qd rep[illegible] ipetit [illegible] videtur [illegible]
[illegible] in [illegible] per [illegible]
[illegible] in [illegible] efficacia [illegible]
per [illegible] impedimentu impetitus [illegible] ul [illegible]
tu [illegible] modo [illegible] q[illegible] ad [illegible]
[illegible] per [illegible] q[illegible] non [illegible]
d[illegible] ul [illegible] qd petit [illegible]
[illegible] petitu n exaudit et fic [illegible] q fit [illegible]
[illegible] petit et [illegible] ad[illegible]
[illegible] qd n potest ee q[illegible] fit ab [illegible]
[illegible] ipo [illegible] fet qui [illegible]
[illegible] ul pot ee petit merite[illegible]
me [illegible] in petit et [illegible] plac
qd [illegible] ad .i. [illegible] q [illegible]
[illegible] non requirit [illegible] efficaciam impetrandi. q[illegible]
nich impetret [illegible] qua [illegible] quin aliquis
[illegible] et qui hus [illegible]
efficaciam impetrandi [illegible] ut mag
[illegible] qui orare qui [illegible] multo.
[illegible]
[illegible] dno [illegible] tam [illegible] q alii [illegible] pie
petit q[illegible] peccatis [illegible] no hi. sic [illegible] alii
[illegible] qui [illegible] non hi. et sic [illegible]
peccatores alii possit pro [illegible]. ad .ii. dd q[illegible]
[illegible] q illo q [illegible] pe
tit et [illegible] non [illegible] q petit [illegible]
[illegible] pie [illegible] petit mag audit [illegible]
[illegible] qd petit [illegible] si facet [illegible] fignt [illegible]
accid[illegible] qd dic. [illegible] voluntas [illegible] aut
[illegible] sal nra et dei gla. [illegible] aut eet [illegible] dei
gliam si peccatore ipenitente salvaret et eet [illegible] sa
[illegible] petens [illegible] id [illegible] sue saluti [illegible] daret.
et io exaudit [illegible] et tam petitu n ipetr[illegible]
q[illegible] [illegible] salutis. ad
3. dd q orat q[illegible] fit exaudit [illegible] sp hi efficaciam
merendi. et q orat [illegible] non loq[illegible] [illegible] ipetr[illegible]
[illegible] ad .4. dd qd ipetro iportat [illegible]
ei q petit. [illegible] iportat [illegible]. [illegible]
ordine iustitie ad [illegible] et io ipedimentu
[illegible] possibilitate tollit [illegible] impetritis
q ipedit [illegible] non tollit ordinem ad
[illegible] et io non tollit [illegible] q qui
non [illegible] ipetr[illegible] n [illegible] ad .v. dd q
omnis [illegible] multitudine [illegible]
[illegible] et io mag audit illos [illegible]
[illegible] q petit [illegible] impediens [illegible].
[illegible] eos quib[illegible] [illegible] impletos [illegible] q
[illegible] dei [illegible] ipetr[illegible] ad
vi. dd q[illegible] ille [illegible] q [illegible]
[illegible] id dic [illegible].
q [illegible] omnis [illegible] quia ordinat
[illegible]

Non [illegible] duple
[illegible] .q. Jer. xvii. duplici [illegible] eos
et [illegible] tribulatio si accipiat ut [illegible] peccato d[illegible]
nto [illegible] non p[illegible] indignu fet si accipi
at [illegible] d[illegible] [illegible] duas ptes
peccantis pena [illegible] et [illegible] ul [illegible] duo [illegible] se [illegible]
[illegible] pena [illegible] duas radices
pecti q [illegible] amor. et [illegible] ignis [illegible] duos
[illegible] pena [illegible]
[illegible] qui non con
tigit. una penis [illegible] temporalib[illegible]
dic [illegible] illic [illegible] ut [illegible]
tis [illegible] flagellu fit qd [illegible] temp[illegible]
[illegible] supplicius [illegible] .v. n. mois flagelli [illegible]
[illegible] Jo. dic quicqd patimr pecti nra [illegible]
[illegible] omnia sit ad [illegible]. [illegible] dic quiq[illegible]
[illegible] flagelli [illegible]
alii [illegible]. [illegible] [illegible] no
cere ut [illegible] aliqs gliam [illegible] et
demonu [illegible] ut patet [illegible] beati
bartholomei. [illegible] ad multa alia flagella ordi
n[illegible] legitur i scriptura. sic ad [illegible] ad exempl
[illegible] iudicii [illegible] et dd q [illegible] v. [illegible] disti
guit [illegible] q[illegible] ex [illegible] ad influctu [illegible]
[illegible] q[illegible] [illegible] hi aut bon aut
e malo et sic e [illegible] mo aut [illegible] q [illegible]
et sic [illegible] institiae q[illegible] [illegible] dno flagello
[illegible] e q [illegible] pena iusta. et [illegible] alii
[illegible] mo aut e utilitas q[illegible] ipe flagel
latus [illegible]. qui quid pot ee ul qnt [illegible]
[illegible] et sic e mo [illegible] ul [illegible] ad bonu aut
[illegible] et sic e [illegible] mo aut [illegible] et sic e [illegible]
ad. p[illegible] [illegible] q [illegible] sp precedit p[illegible] m[illegible]
[illegible] sp in [illegible] [illegible] ad .ii. dd qd flagellu
[illegible] e d se sp e corrigeret fet ex [illegible] reci
pientis [illegible] ad [illegible] non p[illegible]. ad 3.
dd q impiu eet si pena iusta n eet nec tam gla
[illegible] vult te divulgari no [illegible] sua utilita
te fet p[illegible] nram ad 4. dd qd oia alia posse
ad ista reduci q [illegible] e ad aug[illegible] meriti et ex
[illegible] iudicii dei ad dei gliam et sic d[illegible]. Non
p[illegible] sniam iudicis q[illegible] si sna hois p[illegible]
non [illegible] dei ad [illegible] dei sna restat si aut
[illegible] e sn[illegible] dei. [illegible] culpa leui [illegible] suppli
[illegible] leui [illegible] ad futur[illegible]
supplicii culpe [illegible] leues [illegible]
ad culpas maiores que [illegible] minorib[illegible] penis [illegible]
lib[illegible] puniuntur. Ex fonte gre. dei et e non loquitur
[illegible] d [illegible] facite q[illegible] hi non dat [illegible]
penitentiam. [illegible] sic est fide
[illegible] et [illegible] fidelis et [illegible] [illegible]
qua [illegible] eet. [illegible] opinioni [illegible]

lebit. d. vn. qui diligit iniquitatem odit a. m. suam
n amen. ser etiam. pima ideo n e mud qz ipi ex
hus que de inde fit. sic sunt sacramenta. medicinam
n. ing. n. n. perfecte efficere ieiunare et orare. sed
unde etiam om u. nunq. n. q. uiuant et c. r. p.
e. dic glo. q quo modo sit fides alii ilu. inauit et
d. q. custos qu. q. curauit totaliter curauit
continere et cor. que ad se infirmitates corporis et
ille tot fidem recepit pe set i dubia. glo. tamen
aliter soluit. qd. s. h intellige. d ili q. p pecco i
morbis iacuit. q. cum ipocras et galienus r. c. q.
sapret eo ul d n omi. faceret peccata ut non omnia
haberet l no omnia remitte posset. adhuc pui
tate que correctionem oui cupiunt abluat lacri
mis. i. intiori dolore. q. lacrime exteriores signum
et est lo meth. sicut se culpabilit. dur. et c. si
s. otingat exterior lacrimarum defectus erde tamen dolo
ris ut ho in doleat d peccato quod dicit aug. vi. i. set
que humanum dolore n. moduit exsiccat per dolore
contritum quia aut ho se otinet ut corde solo do
leat quam exdurare oplois est qd ho non pot
flere corde. propter et si fleat primo te amici q
dolor ille e mag seu et io mag meum corresol
uend cor i lacrimas emittit e. r. c. uerit. s. c. t. fi
ctu mutare al no ee ei iputandum. d. XVI.

Illi prec aute pnie eet postqz determinauit mag
d pnia gnaliter. h adptes pnie descedit et diui
dit ptes. d. i pi distinguere pnie ptes. infra mo
uet qsdas ques ex ospacom pati. pnie ad uice
cim. d. i l loait qo mi ecc. pma i. d. infra distin
guit ptes. q. pniaz integrantes. s. otcom. ofesm
et satisfactoem. infra distiguit ptes. qi sbiecti
uas l. pctis no adicienda et c. prima. m. d. i pma
distiguit pnie ptes infra docet peitendi mod.
s ptes illas ibi io discreto peniteti ecc et pm
duo fac. po o mim pan. so singlas ptes rsc
quit i. opreto nob et c. io discreto peniteti
et c. h o mod penitendi. ecce h duo fac
po o modu dige penitetie so mod ste. i. et sic
st digna fructum. ce pni ta fac. po assigt exub
aug. mod pnitedi. que ad otcom cord. so
q. d confessiom oris. i. caueat ne ducetur pma e
tto q e ad satisfactoz opis i abstinendo a facis et
ab illicitis i. caueat i ne pus. r c. pctis n adi
ciend r z h assi a alias pnie ptes. qi sbiecti
uas. ecce h duo fac po distiguit eas. so pse
d alia eaz. s. pnia. uenialiu q he spalia dubita
tom. i. q. tuc pueialib. ecc.

Hie. c. qrunt. Cpo d ptib pnie Cso d remis
sione uenialiu inhe uita q ad una pte pnie
ptinet. Ctio d ostatis pcti. s. q forti debet
pnie mod. Cqrto d ipedimtis de pnie Cce
pm qrit dno. Cpo d ptib pnie. q. itegralib
Co d ptib sbiectis assignas.

Ad pm sic pce. ur. q pma ptes no hat i
nulli enim simplex ht pte. s ambulat aut oine
sacmetu e simplx. g pma cu sit sacmetu
no ht ptes. C isp. multiplicior e matte qm
penitentia q originale i actuale qm ad eu
pu et peaz totali tollit q d pma no e uim. g
cu bapo no assignent ptes. nec pnie ptes assi
gnari debet. Cp medicina di proportionari mor
bo. s peim qd e morbus spual e pma e medicina
no ht hi ptes. g n pnie ptes assigde se. C h
o penitens e peam inst i pcco deuita. set p pcco
indem omisso no solu debet pena uitior sit exior
ut patet i infro g ad pfcom pnie utiqz pena re
quirit. g pma ht ptes. Cp morb spual maior
diligentia e curad. qm corpus. set curato q sit
a morb corpals aliqs ptes disting q po tollit
morb et postea morbi reliquie g et pma que
est spual morbi curato ptes hre debet. Vlti
ur q idenet assignent. hec tres ptes. s. otto. ofo.
et satfacto. sacmetu. n. a minist ecce. ofo fom
sui pte. set otcom no ost pnie ais ecce mist
g no e ps pnie sacmti. Cp p pnie sacm
tu peim dimitit set an ofom qn peim di
mitit ut. i. magr dic g ofo n e ps pnie.
Cp satfac. no. le. g suscep. ofo. set i satfactioe
n ofo. aliq g n e sacmti ps Cp no e
idm fruct rei. et ps set satfacto d i ma i
pnie fruct g satfacto no e pnie ps. Vlti
ur q sic ptes sbiectiue q iste ptes pnie ut
m ita patet sumit. s peim cord. oris et opis.
set hee st ptes peti. g et ptes pnie assigte
st ptes sbiectiue ipi. Cp totu itegle n segt
ad sua pte. no. n. segt sipies e domie. set
pma sequit. ad qulibet ptem assigtam segt
n. otle. g penitet et sili. Calus g no sut
ptes itegles set sbitiue Cp ptes itegls alic
toti. q ht ee pmaens st sil. set pma ht ee
pmaens sic z alia sacra g cu pnie ptes n st
sil no erut ptes itegls. s sbiectiue. Cet o
sbiectie ptes no reqrut ad pfcom toti ulis
q in qlibet pte pfca n totius iuenit sic p
fca rnto aial i ho. set ptes pnie assigte ad
ei pfcom reqrut ut infra di. g no st ptes
sbitiue. Cp n mi ad ht ptes sbitiuas sicut
unu al no ht ptes sbitias. set uni pnie pte
st assigte q pz exh qd d uno pcco no agit
n una pma i q tn pdca tu. i ueniut g no
st ptes sbiectiue. Vlti uj. qd st ptes i
pnie uituts sic d i e. eth. ad pfcom uitu
tis moral reqrat act itior. et exior. set

C.XV.

pnia ē uit' moralis. cū sit ps iustitie. g° ꝺ ꝑ
fcōe eī ē ɔtrīto ītiōr. et ɔfō ⁊ satfactō exīor.
et sic sūt ptes eī sic penitētie sacmti. ¶ꝑ sat
factō ē act° alic°. ūtutis ñ altius qm̄ pnie et
sīlr ꝺ aliis g° ñ sūt ptes pnie ūtutis ñ solū sa
cm̄. ¶ꝑ iustitia exigit ut ꝑ q̄ quis peccāt
ꝑh puniat. sꝫ h̄ tn̄ q̄ assignāt pnie partes.
sūt queda pene tendentes ill' quib; peccatū
g° ad pfcōm iustitie exiguāt. sꝫ nō ñ ɔnta
ad ptē illā que pnia ꝺr. g° sūt ptes pnie uir
tutis. ¶sꝫ ꝑ act° nō est ps hitꝰ sꝫ pnie
uirtus ē hitus h̄ aūt tn̄ sūt act° quidā. g° nō
sūt ptes pnie ūtutis ¶ꝑ sbm ūtutis ē mīs ꝑ
aug̃. sꝫ ɔfō nō ē īmte sic ī sō. sīlr ñ sat
factō g° ñ sūt pnie ptes ūtutis. Respōsō ꝺꝺ
ad. i. q. q° ī pnia ñ ꝑuī. aliqua res exīor
sic ī bapō aq̄. sꝫ ipe act° huān° loco mē ī hoc
sacmto se hñt qui ꝑ qndā recompēsacōr offē
sā p̄cedētis culpe tollit īactib; aūt huānisē
gō° quidā ad pfcōm ptīgēdi ꝑ diuisas ptes
hoīnū. qr una aliā mouet et iō oz q° di
uisa ꝑ ordinē ad pnie pfcōm ɔsidenē. ⁊ h̄
dnr pnie ptes. ¶ad. i. g°. ꝺꝺ q dubitaē ꝺ
illa aucte. utr̄ sit amb;. si tn̄ ɔcedat in
tell° ē q sacmē ē simp° rōe effcus ꝑnci
pal'. et ūtutis simplicis q̄ opaē. sꝫ mīc
ī sacmto pōt eē ɔpōitā sic pꝫ ī ɔfirmatōe
et euch°. et sic ꝯ expte act. nrī q ē qi mā
ī pnia eī assignāē. ¶ad. ii. ꝺꝺ q ptes ñ assi
gnāē. pnie expte ūtutis sꝫ expte eī q
ē mā. in ipā. in bapō aūt ē mīe res exīor
ī q ñ ē accipe ñ unū eē et iō in bapō ptes
ñ assignāē. q et sīsit ās act° ūr in bapō
ille nō ē ꝺ eēn bapi sꝫ dispō ad bapm.
¶ad. 3. ꝺꝺ q° bonū ꝑ dyō° eāē exuna et
integ° tn̄ sꝫ ex singlis ꝺfcib; ɔsgit mal'. ⁊
iō ad integ°tatē pcti suffic ī quoq; gdu hūn
act° ꝺfcs īueniaē. ⁊ ꝑ h̄ pccō. q. ptes in
tegr°ls ñ assignāē sic pnie que bonitatē amis
sā recupit. Ad. ii. q. ꝺꝺ. q° sic dcm̄ ē. pnia
offesā p̄cedentis culpe abolet ꝑmoꝺ re
cōpēsationis ɔdā. h̄ aūt recōpēsatō diffē.
a recōpēsatiōe iudicatiue iustitie ī duob;.
p° qr ī iudicatiā iustitia. ille qui peccauit
se hēt ad recōpēsatōm ut patiēs tm̄. ī qntū
pēā ꝑ q̄ fit culpe recōpēsatō. ē ab alio īflicta
et iō ñ ꝑsuppoiē ad recōpēsatōe. dolor ꝺ pccō
sꝫ ex pēā recōpēsāte. dolor īfligiē ī pnia aūt
ille qui peccauit se hēt ad recōpēsatōe ꝯ ut
agēs qr ipe spōte sua ad pena recōpēsātē
accedit ⁊ iō displicentiā culpe. pexigiē. sō
diffē qr ī iudicatiā iustitiā taxaē. pēā re

cōpēsās ꝑ arbitū iudicis nō eī ī qntū cō
missū ē pccm̄ sꝫ ī pnia oz q pēā recōpēsās
taxeē ꝑ arbitū. eī ī q̄ pccm̄ ɔmissū ē. qr
talis. recōpēsatō fit ad recōcilianꝺ aīm offē
si. que recōciliatō eē nō pōt ñ pēā recō
pēsans uolūtati eī sufficiāt ⁊ iō oz q° moꝺ
ī pnia. pene satfactōm. sꝫ ꝑ arbitū. sacdotis
qui uicē dnī optinet fuē g° utq;. recōpē
satōm. h̄ ɔmuē ē q° nō fiat recōpēsatō. ꝑ ar
bitū eī q peccauit sꝫ alēr° hoīs. arbitū aūt
tectū. reqrit ɔg°m culpe. q̄ qdnī. fiet. q ꝺ bet
tamē. ꝑ eū q peccauit fiat ɔfessio ꝺr. si aūt
ās ꝺr ɔtritus qr ī pnia spōte qui peccauit
ad recōpēsatōm facl° accepit reqriē ɔfō. et
sic recōpēsatō ttib; gō° pficiē. quor ¶pm̄ ē displi
centiā culpe p̄tite al' nō spōte ad recōpēsatōm
accedēr et h̄; ꝑ ɔtōm pficiē. ¶Scūs ē ut
culpā suā notificet. ꝺo p sacdotē al' nō se ad
recōpēsatōr ꝑ arbitū eī ī q̄ peccauit. ɔferret
in qñ ad h̄ est ɔfō. ¶tius ē ut recōpēset
ꝑ arbitū sacdotis et qntū ad h̄ ē satfactō.
¶ad. i. g°. ꝺꝺ. q ī sacmtis q̄ hnt ꝑuī aliq;
re cōsilē ē ꝺ act° mīst° eccē. s. scificatō m.
ꝑuī ꝺi et applicatō m ad eū. qui sacm̄ su
scep. sꝫ ī h̄ sac° q° hēt pm̄ ipm huānum
actū nō pōt ex mīstio sacdotis m applicari
ad eū. qui sacm̄ suscep qr act° ñ sūt ab exīori
et iō ad mīstlū ipi ptinet ipor actuū cō
sūmatō. s. ad solutōm et pene īunctōm
que ē qī qdā scificatō. ¶ad. ii. ꝺꝺ. q q̄
uis pccm̄ dimittat an actualē ɔfōm. nūq̄
tn̄ dimittē. an ɔfōm in ppoito. existētē. sic
ꝯ an bapm actualr suscep° ās re bap ɔsē
ex ppoito suscipiendi bap. ¶ad. 3. ꝺꝺ. q ex
ppoī° satfaciendi gtā cōfē quis satfactō
actual' gtīn ꝑsupponebat ul' ꝺꝺ q ꝑ satfac
tōm ɔseqē penitēs pfcm̄. g° pcom̄ aboletis
quia libaē totalr areatu pcti. ¶ad. 2. ꝺꝺ
q ultī. ī quo. ɔsūmaē res ꝺr finis rei. sic
for hē rōm fis et qr satfactō ē ultīa ps.
ī q̄ pnia ɔsūmaē iō ꝺr fruct° q° ī rōe fi
nis sonat. Ad. 3. q. ꝺꝺ. q quidā dnt q°
sūt ptes sbtiue. vno mō pcam ɔsidanda
ꝑ q° hnt tm̄ rōm pene. qr q̄libet hay ꝑ
cū ē ɔpuctō quedā. sꝫ. h̄ nō pt eē. qr
tōē ule nō p̄dicatē ī singlari ꝺ suis ptib;
plib; sīlis acceptis siue sit gē° siue spēs. cū
n. hoīes ñ sūt al'. sꝫ aīalia. vn̄ cū ptes pe
nitētie. ñ sic tres pnie sꝫ una nō pōt eē
q sic ptes sbtiue. ¶ꝑ pēā qm̄ peñtens pa
tiē tota intōē satfactiōis. cadit. nō. n. so
la exīori pena. homo satfacē sꝫ ꝯ ī ītiori

al' oro nie talis n eet satisfactoria. vn et pe
na que e i otritioe et que e i ofece. inptem
satisfactionis cadit et q ultima ps e satisfacto
tot sacmitu apena d notat sicut et res. d
notat abultio sui 7 io alii dnt qd st ptes
potes. set h itm no pot ee quia i ptib po
lib totu adest sedm ecte sue rom cuilibz pu
oplere. sic eele cuilibet potest. set tota ratio
pnie f sfem n e i q'lz hoz. ¶ p unu eoz
no icludit inse nim oim aliz qd reqrit in
ptib potib set unuqq ad suu offm fuit 7
io dd e. cu aliis qd sut ptes integl's. set
scd q ptes integl's st duplices. queda st
ptes qntitatis q st qm uni rois ut i totis
ho geneis. qm uo diusay ronu. ut i totis
etheogeneis. queda no sut ptes eene. ut
in et foz. n qntitatis set hee semp st diu
say ronu et hnt ordine n adinuice et
qm 7 ordiem tpis i hiis quoz ee n e si
mul et hi ptes st hee d quib loqm. q
pnie sacmt f rom sue spei ex hiis tribus
integr. et una e poz alia sedm nrm 7 qm
e 7 sedm tps eo qd actuu huanoz qui st
i pnia mls n e totu ee sil. set succede sibi
i uice. set qm ples eoz quoz e un alio poz
pnatu st sil tempe. ¶ ad. 1. g dd. qd ptes
pnie no rndet ill' pcti ptib singla singlis
f uirtate q p quolz. illoz pcoz oz ee pe
nitene ts ptes. set p adoptatom qnda co
sidata silitudine medicie ad morb qrt ad
idm instrm. q d n. dnt. qd in quolibet
pcco e iuenire illa tria. quia os e inti et ex
tius et act exior et inior et sic q ista tria
ermit ptes sbiectiue pcti. s p3 h no ee
f intentom lr'e q d oze exiori. et ope
loqr. ¶ ad 11. dd q i ptib successiuoz ex
q'lz pte pot ocludi tot sic ora tria e g
dies no d una pte tm totu pdica no. n.
dnis qd hora sit dies set tm d omib ptib
sil acceptis a o mo iueit pdicatu. totu licz
ipe. et sic 7 d q'libet pte pnie. pnia co
cludi eo q pnia n ht totu suu ee simul
n tm totu d ptib pdicat s dism n co
iueti ape ld. ¶ ad. 3. dd. qd illd qd e i pe
nitentia mle e act nri 7 q a act n ht ee
pmanes. io n pnia et sic obo ex flo pcedit.
¶ Ad 4. q. dd q ab eo qd seqr. re no accidit
q oposito in re. q oponenta st fora oppe
tib vn cu act mi sit posteriores iututibus
agib eliciut diuli act qui f ordiem a iutu
te aliq pgdiut n faciut opom am i u
tute et io pdca tria n st ptes pnie iutus

set pnie sac. q ipi act st. q m sacmti
7 petes dcom m ptes rei sumit qm. ¶ ad
1. g dd. qd act exiores requirut ad fam
pfcom iutitu moralitu ptes aut i tegl's
oz qd sit d pfecte pa. ¶ ad 11. dd q qnuis
tu pdca sit act pnie iutuis n tm st qd
sint ptes ei q i q'lz doox actuu inuiut
os ostatie quib integre mediu iutuis
ad 3. dd qd ad pnie iutute reqrut ista
tria s no ut ptes set ut act ut dem est.
¶ D sedm sic pce.
Uit qd pnia an bapm n debeat poni
ps pnie. baps eni e ianua sacroz et pnia
d3 2a tabula p bapi. set sedm no e an pim
g pnia n e aliq an bapm ¶ p ei qui n est
gnat i aliq n. no opetit acto illi' r. set baps
e queda gnie i spuale uita g ei q n e bapa
n gueit a acto spu' uite. set pnia e hi cu sit
qda sacmt g n pot alic opete an bapm ¶ p
pnia n ordinat n q culpa actuale. set culpa
actual' sufficiet i bapo delet g no opotet qd
penitetia bapm pcedat. ¶ set q m. uj. st p
eribant au mltí 7c. dicit glo. iam tue ex
bapndis dabat ofitendi pcm. et pmictedi
meliora set h ptinet ad pnia. g an bapm
d3 ee pnia. ¶ p ps st p iaubilly uris 7c. t
dic glo. ut extricto ueci hoiem p pnia sactias
iustitie p regnom no. ho. afferam do s3 re
generato ad baptissimu ptinet g pnia aliq
e an bapm ¶ Ultius ur qd pnia an bapm
no solu sit d actual. set 7 d origi. pcco. aug
li. d pnia dit loqs d pnia an bapm excep
tis puulis nlls ad xpm trsit n incipiat
ee q no eat. n peniteat eu fuisse q erat s3
eat infect no sol' actuali s3 7 ori pcc n. n.
d hc infectoe loqret puulos no eripet q
alia i fectom no hnt g d pcco ori d3 ee pnia
an bapm. ¶ p petes inst q peam ut etia
dat illa que ado e i fligenda eat set p pcco
ori pena ado i fligit g p eo d3 peiterim age.
¶ p s h d pcco actual peitent agim q ipm nob
displicet set pcm ori d3 nob displice g deo
dbem pniam age. ¶ s q pnia e idm uolui
set pcm ori sbum noletes g d ipo n e pnia.
¶ n medicia d3 rnde morbo set pcm ori n
o ht pam delectatom ei q ipm ohnt g ur
q no ei sit curato. p aliq peam. puta p
pniam que suo noie peam exprimit. ¶ Ulter
uidet q no dbat post bapm aliq pnia ue
nialiu distigui q supfluu e fac p multa
qd p unu pot si set ueniale pcm curat p
eucha. g supfluu e q ad ips curad pnia ordi

nature. ¶ Praeterea videtur quod non est in potestate nostra non requiritur poenitentia. sed peccata venialia vitare non est in potestate nostra quia nullus potest omnia peccata venialia vitare. ergo de venialibus non est poenitentia. ¶ Praeterea diversorum morborum diversa sunt medicamenta quia secundum Ieronimum non sanat oculum quod sanat calcaneum. sed poenitentia est remedium contra mortale. cum ergo veniale a mortali in infinitum differat ut prius ostensum videtur quod contra veniale non ordinetur poenitentia sed contra mortale. ¶ Item quod potest maius potest et minus. sed poenitentia destruit mortale quod est difficilius ergo et veniale. ¶ Praeterea secundum Augustinum poenitentia est vindicta puniens in se quod dolet commisisse. sed aliquis debet dolere de hoc quod commisit veniale et hoc in se punire. ergo poenitentia est quaedam de venialibus. Ulterius videtur quod teneamur ad poenitentiam venialium quia sicut tenetur homo tendere ad gloriam ita tamen impedimenta gloriae removere. sed homo non potest ad gloriam pervenire nisi dimissis peccatis venialibus. ergo cum non remittantur sine poenitentia videtur quod ad poenitentiam agendam de venialibus homo teneatur. ¶ Praeterea quodcumque veniale peccatum per contemptum fit mortale. quia consensus in delectationem mortalis peccati est mortale peccatum. sed homo tenetur vitare mortale. ergo tenetur dissentire veniali peccato alias. sed dissensus ad peccatum est poenitere. ergo tenetur homo de veniali poenitere. ¶ Sed contra nullus tenetur abolere factum quod non tenetur vitare antequam faciat. sed homo non tenetur vitare veniale peccatum antequam faciat. alias peccaret mortaliter faciens ipsum. ergo multo minus tenetur poenitere de ipso. +

Ulterius videtur quod partes iste tres non sint sufficientes quia sicut post baptismum peccatur venialiter et mortaliter ita ante baptismum. sed post baptismum distinguitur poenitentia venialis et mortalis peccati. ergo et ante baptismum et sic sunt .4. ¶ Praeterea plus distat poena a culpa quam veniale a mortali. sed de poenis praesentis miseriae oportet poenitere ut Augustinus dicit in libro de poenitentia. ergo cum distinguatur poenitentia venialium a poenitentia mortalium debet etiam distingui poenitentia qua poenitemus de poenis huius peregrinationis a poenitentia venialium. ¶ Praeterea poenitentia solemnis est quidam poenitentiae modus ut supra dictum est. ergo cum de ipsa mentionem non faciat videtur insufficienter partes poenitentiae ponere. Responsio dicendum ad .1. quaestionem quod poenitentia potest accipi dupliciter. scilicet ut est virtus et ut est sacramentum. secundum autem quod est virtus importat detestationem peccati cum proposito abolendi ipsum secundum conditionem status peccantis et quia quamdiu non detestatur peccatum adhuc voluntatem in peccato infixam habet cum voluntas semel ad aliquid fixa ab illo non divellatur quamdiu actu vel habitu in eo maneat nisi per actualem dissensum ab illo vel in speciali vel saltem in generali. voluntas autem in peccato fixa manens non est susceptiva gratiae baptismalis. ideo requiritur ante baptismum quod recedens exhibeat peccati commissi detestationem et destructionis eius propositum. quod quidem est per baptismum et ideo patet quod ante baptismum requiritur poenitentia secundum quod est virtutis actus quae sit pro baptismi tempore vel saltem in. sed poenitentia secundum quod est sacramentum consistit in dispensationibus ministrorum ecclesiae. et quia sacramenta ecclesiae non dispensantur nisi illis qui sunt de ecclesia ergo ante baptismum sacramentum poenitentiae non competit. cum per baptismum homo de ecclesia fuit. ¶ Et per hoc patet solutio ad obiecta per totum. ¶ Ad totum dicendum quod poenitentia non requiritur ante baptismum propter baptismi insufficientiam sed propter impedimentum removendum gratiae baptismalis ut baptismus suum effectum habere possit. Ad 2. quaestionem dicendum quod poenitentia potest sumi large et proprie. proprie quod poenitentia importat dolorem de peccato commisso in praeterito et sic nullo modo potest esse poenitentia de originali peccato quia non est commissum. large autem potest dici poenitentia omnis displicentia mali praeteriti et sic in eo quilibet arbitrium habens debet esse poenitentia de originali. quia ex hoc ipso quod deo placet, displicet ei quod ab illo impedimentum praestitit. peccatum autem originale impedimentum gloriae fuit ad quam quilibet desiderio tendere debet. non tamen de eo debet esse confessio quia non est in nostro, nec satisfactio quia pro peccato originali non debetur nisi poena damni. poenitentia autem importat poenam sensibilem. ¶ Et per hoc patet solutio ad obiecta. Ad 3. quaestionem dicendum quod veniale peccatum exactum nostro merito et ei poena sensibilis debetur et ideo ad peccati venialis dimissionem poenitentia operatur quantum ad contritionem confessionem et satisfactionem non solum poenitentia secundum quod est virtus sed secundum quod est sacramentum quia post baptismum quis venialiter peccat quando est susceptivus sacramentorum ecclesiae. ¶ Ad 1. ergo dicendum quod ad eundem effectum principalem inducendum superfluum est plura inducere si quodlibet sit sufficiens. sed nullum sacramentum inducitur ad peccati venialis dimissionem sicut ad principalem effectum. ut supra in .4. distinctione dictum est. et ideo non est inconveniens si ex multis sacramentis post venialis dimissio consequitur. ¶ Ad 2. dicendum quod quamvis non sit in potestate nostra vitare omnia venialia. est tamen in potestate nostra vitare singula. ¶ Ad 3. dicendum quod quamvis veniale et mortale sint diversi morbi tamen conveniunt in ratione actualis peccati et ideo contra utrumque poenitentia medicina est. Ad 4. quaestionem dicendum quod cum dicitur aliquis ad aliquid teneri quaedam necessitas importatur ad illud. necessitas autem est duplex. una est absoluta et secundum hanc non tenetur facere nisi illa sine quibus non est salus et sic non tenetur ad peccati venialis poenitentiam quia mortem ex hoc non incurrit nisi forte ex contemptu dimittat. alia est ex suppositione alicuius finis sicut dicitur aliquid esse necessarium sine quo non possumus finem intentum consequi et hoc modo necessarium est quod homo de venialibus poeniteat si ei remitti debeat in hac vita secundum statum. sed hoc non proprie dicitur teneri ad aliquid et ideo dicendum quod homo non tenetur ad poenitentiam venialium nisi large sumendo. ¶ Ad 1. ergo dicendum quod si nunquam de venialibus poeniteat potest ad vitam pervenire quia etiam post hanc vitam venialia remittuntur. ut infra dicetur. ¶ Ad 2. dicendum quod dissensus dicit renitentiam ad peccatum futurum. sed poenitentia dicit displicentiam peccati praeteriti. et ideo non oportet quod dissensus ad poenitentiam pertineat. Ad 5. quaestionem dicendum quod iste tres partes poenitentiae distinguuntur secundum diversos modos quibus poenitentia agitur unde sunt partes subiectivae poenitentiae virtutis non poenitentiae sacramenti quia una non pertinet ad poenitentiae sacramentum sed ipsius aliae duae ad poenitentiam

f. q' est sacrm pñie posse. et accipiunt isti modi
p diuisu statu penitentis quia aut e ex ectam
7 nuo et sic e pa pnia q e an bap. aut e ex mi
to h n nuo .7 sic e sa q e de mortalib; aut e oio i
ectam, sic opetit ea ea q e de ueñ. ad .1. g.
dd q status hois 7 an baptm n diuisificat pueri
7 mor qm adh; q e ee de ecta ul n ee set diuisifi
cat post qz p mortale post pctm omissu efficit.
d; ex ectam mito set no puerile et io n e
filis ro. ad. ij. dd. qd de penis dr ee pnia. ab
aug. f qd iclinat ad culpa large 7 p pniam
p displicentia sumi do. ad tertiu dd q pnia so
lepius n diuisificat statu penitentis qnt ad id qd
dcm e. et io de ea no fit h mentio.

De Scd qr de remissioe
uenialiu. ecce h qrunt duo. po de mo re
missionis. scdo de ca remissionis.

AD. pmm sic pce. ur. qd pctm
ueniale possit dimitti uoluntate manente. ad
illd. uo. n. pcti ueñ gra no excludit. set nllm pctm
ue. e q gra remittere n possit cu remitat p'utu
te gre mortale. qd mlto difficil e g ueniale dimitti
pot adhuc manente uolut. ad illd. p sic pctm
mortale caritati oppoitur 7 ueniale fuori caritatis set
illd qd seq opatur ca no ipedit dimissionem pcti
mortalis. g cu uolut pmanente i pcto ueniali opatur
feruor caritatis cur q ueniale remitti possit meo q
adhuc ht uolunte adherente ue. p sic dcm est
uoluntas ad h q remouatur abeo mq sel fuit si
ca reqrit actual displicen set alr ueniale pctm
dimittitur. ei q n ht actuale displicentiam de ue pcto
sic patet de martyrib; qui stati euolat qm uis
forte de pctis uenialib; no cogitet nz actualem
displicentiam haunt g ur q ueniale pctm dimitti
possit adhuc manente uoluntate i illo. si g ma
nente ta no pot tolli effectus set adherentia uolun
tatis iordinata ad ad eit ca pcti ueñ g mane
te uolunte fim i illo no pot remitti. ipm pctm
p affectus ad op ht rom pcti sic ipm op ue
nial pcti du manet no pmittit pct ue dimitti
g n affectus ad ipm manes. Ulter ur qd unu
pctm ueniale no possit dimitti sine alio. qz sicut
imp. c. de. dcm e. dns nllm sanauit qn no oio
libaret set no pot aliq ueniale pctm dimitti n
dno ipm sanate g si absoluitur abuno ue. ab
soluit ab oib;. p pctm uele e maiois ad
heri qm mortale vn remisso mortali adhuc ue manet
set unu mortale n pt remitti. n omia alia dimit
tantur. g nz unu ueniale n alus remissis. p ei
qui displicet do pctm n remittit set ue displi
cet do g qm diu manet unu. a no remittit.
set g maiois gre e remissio pcti mor qm
ue. set unu pctm uei. manens firm icord n ipe
dit remissionem mortalis pcti g mlto mini ipedit
remissioem alterius uenialis. Ultrius ur q ueniale pctm
possit remitti sin mor. jo. viij. fr. illd q sin pcto
e. ntm. 7c. dic aug qd os alii erant i pcto. mor
uenialia. n. eis dimittebat. pcmmoi g ueniale pot
dimitti n dimisso mor. p mor 7 ueniale gio
diuiduntur set mortale pot dimitti sine ueñ g ueniale
pot dimitti sin mor. p pcto qd sufficienter pu
nit e no debetur alia pena qz no iudicat bis ds
in idipm. set pctm ueniale pot ali i mortali exns
sufficient i se ipo punire cu debeat. ei pena fi
nita g no referuabitur ad pcam ulterius h nuqm
a absoluitur areatu pene n ps absoluatur aculpa
al culpa inordinata reatiet sin pea g manente
pcto mortali pot ueniale remitti. set g. gg. dic q
ueniale pctm obscurat mte. set mortale obtenebrt
set obscuritas n remouetur i placet. lux aut spual
e gra. q 7 mortale debet g no cz dimitti ue. sine
dimissioe mor. Responso dd. ad. 1. q. qd pctm
qlibet dz remitti qnt ad duo. f. qnt ad culpa
et qt ad reatu 7 io n pot ee fa remissio sin pa.
qz q diu manet culpa manet debit pene. culpa
aut in deordinatioe uoluntatis osistit. vn n pot
culpa tolli n reordinetur ud q ee n pot q diu
i ipa deordinatioe manet al erunt duo opposita
sl ita. et io nllo mo pot ue dimitti qm diu
uoluntas ad i manet. ad. 1. g dd. q n e ex de
feu gre qn illd ue. iquo adhuc uoluntas ma
net remitti no possit set ex de feu ei an remittd
e iquo ipedimte remissionis inuenit. ad ij. dd
q qlib; pctm mortale oppo cuilib; quantu aiq; par
ue cal. n a qlz pct. ueniale opponitur. cuiq fuori
caritatis dr. n. fuor caritatis psilitudinem f qd
ad exiora quodamo ebulliendo refundz ex
illa aut pte q ueniale omittitur. fuor caritatis
no appaet set ad pt caritate. vn qmuis sit fuor
caritatis qnt ad a pt tn ee tepiditas qntu ad
a. et sic no quilibet fuor opponitur cuilibet ue.
vn n e silis opo pos mor. ad caritate 7 ueni
al ad fuore cat. ad 3. dd. q uoluntas q fuit
fna i a no remouetur ind n pactuale assesu si
illd memorie occurrit al suffic hitual. sic e de
mortalib; otigit qd oia remittunt. Ad. ij. q.
dd q ea que no hnt onexionem adiuice vnu
pot auferi sin alio. set que hnt aliquo mo co
nexionem. unu n pot sine alio aufrri. pdca.
n. mortalia qm uis n haunt onexiom ex pte
oulsois hnt tn onexiom ex pte auisois. qz
abuno icmtali bono auertit 7 io unu sin alio
remitti no pt cu remissio culpe mag respicat
ad oppositu auersionem qm oulsiom q culpa remittit

sed respectu ad id a quo culpa separavit. venialia autem conversionem non habent ad quod est ad quem? non convertunt aversionem quia in eis nulla est aversio a fine et si sit aliquis defectus in actu circa ea que expediunt ad finem et ideo potest unum veniale sine alio dimitti. Ad i. ergo dicendum quod remissio venialis non comparatur proprie loquendo sanationi quia infirmitas que per sanationem curatur destitutionem virtutis importat. non autem est alia destitutio vel debilitatio virtutis spiritualis in culpa veniali sed solum dispositio ad virtutis destitutionem et ideo ratio illa non est ad propositum. Ad ii. dicendum quod peccatum veniale non dicitur esse maioris adhesionis quam mortale quantum ex parte sua sed [illegible] in anima maneat. sed ex parte nostra quia peccata venialia non ita facile devitamus sicut mortalia ad que dimittenda exercitate obligamur. Ad 3. dicendum quod peccatum mortale ita Deo displicet quod facit ipsum peccantem Deo displicentem inquantum plenitudinem gratie qua Deus in ipso amat aufert. sed peccatum veniale quamvis Deo displiceat quia inordinatum est non tamen facit peccantem Deo displicentem quia non privat caritate gratie sed quodam modo obnubilat inquantum eius processus ad excitiora impedit. et ideo Gregorius dicit quod peccatum veniale obscurat sed mortale obtenebrat. et propter hoc unum peccatum veniale non impedit quin aliud remitti possit quamvis mortale unum impediat dimissionem alterius. Ad 4. dicendum quod recto priori redeunte posterius non posterius restituitur nisi priori restituto. fervor autem caritatis cui veniale opponitur est posterior ipsa caritate unde quamdiu caritas non restituitur nec fervor caritatis reparari potest in qua reparatione consistit venialis dimissio. sicut in reparatione caritatis dimissio mortalis. et ideo non potest veniale dimitti cum mortale non dimittitur. potest etiam ex parte remittentis ratio assignari quia a Deo qui solus peccata dimittit peccatum mortale separat. et ideo effectus eius in remissione peccati venialis huius peccatum mortale non participat sicut et ex parte eius quo fit remissio scilicet caritatis que universa delicta operit prius ex quo peccatum mortale tollit. Ad 5. ergo dicendum quod Augustinus nominat ibi venialia [illegible] que sub lege committebant. Ad 6. dicendum quod veniale non aufert a Deo nec caritatem tollit sicut mortale et ideo non impedit dimissionem mortalis sicut est. Ad 7. dicendum quod pena in hominis offensa non tollit nisi ab eo in quo peccatum commissum est acceptetur. nec acceptari potest quamdiu inimicitia ad ipsum manet et ideo manente inimicitia hominis ad Deum propter peccatum mortale pena quantacumque venialia non purgat. unde Ysa. lviii. Dominus dicit non esse accepta eorum ieiunia qui ad lites et contentiones ieiunabant.

Ad tertium sic proceditur. iij.

Videtur quod veniale peccatum dimitti non possit sine gratie nove infusione. peccatum enim veniale transiens actu in anima manet reatu. sed reatus fundatur super maculam cum ergo macula non possit ab anima abstergi nisi per gratiam sicut nec tenebre nisi per lucem videtur quod veniale dimitti non possit sine gratie infusione. Praeterea veniale peccatum consistit in hoc quod minus amatur Deus quam debet. sed minoratio ista non potest tolli nisi dilectio augeatur sed eius augmentum missio nova scilicet accendit ut in i. li. d. xv. dictum est. et propter quoniam nova gratia ergo peccatum veniale sine gratie infusione remitti non potest. Sed contra nove gratie additio gratiam preexistentem auget si eam inveniat. sed tamen peccatum veniale gratiam non aufert si sine gratie infusione dimitti non possit oportet quod quandocumque dimittitur veniale gratie gratia addatur. ergo si semper post veniale rediret ad maiorem gratiam quam prius est. quod tunc frequens iteratio venialium non disponeret ad mortale. Ulterius videtur quod gratia sine contritione possit peccatum veniale remittere quia sicut dicit Gregorius quod est aqua ad caminum hoc est veniale ad fervorem caritatis sed fervor caritatis potest esse sine contritione potest enim quis ferventer in Deum gaudere. et tamen non de peccato dolere quod est contritio. ergo peccatum veniale potest dimitti sine contritione. Praeterea contritio non solum importat dolorem de preterito peccato. sed etiam propositum non peccandi de cetero sed Deus dimittit veniale peccatum ei qui non habet tale propositum quia scit se sine peccato veniali presentem vitam agere non posse ergo sine contritione peccatum veniale dimitti potest. Praeterea aliquis in peccato veniali existens potest dormiens mori. et taliter quod statim evolat puta si [illegible] si dominum prius confessus contritus occidatur secundum dormit contritio non potest ergo cum ei peccatum veniale dimittatur. videtur quod sine contritione peccatum veniale possit dimitti. Sed contra si gratia sine actu adiuncto peccatum veniale remittere posset gratia sequi veniale non compateretur. sed compatitur sequele ergo oportet aliquem motum contritionis advenire ad peccati venialis dimissionem. Ulterius videtur quod de peccato veniali teneatur homo confiteri. Jac. v. confitemini alterutrum peccata vestra in quo preceptum confessionis datur. sed secundum glossam loquitur de confessione venialium et mortalium quia dicit quod maiora solis sacerdotibus sed leviora sociis confiteri possumus ergo tenemur confiteri venialia. Praeterea de venialibus tenetur homo satisfacere quia satisfacere est actus iustitie ad iustitiam autem tenemur. sed satisfactio debet esse secundum arbitrium sacerdotis qui vicem Dei obtinet quod esse non potest nisi confessione precedente ergo de venialibus homo confiteri tenetur. Praeterea preceptum est ecclesie ut homo semel in anno saltem confiteatur. sed aliquis est qui non habet nisi venialia ergo tenetur illa confiteri. Sed contra nullus tenetur ad impossibile. sed confiteri omnia venialia est impossibile cum nullus hominum vitam effugiat ergo non tenemur illa confiteri. Ulterius videtur quod per benedictionem episcopalem aquam benedictam et huiusmodi peccatum veniale remitti non possit quia ex eisdem causis ad fit et corruptio ut dicit in ij. ethicorum. sed peccatum veniale causatur ex actu motu ergo oportet quod aliquid in motu sit per quod dimittatur et ita cum ista sint extra per ea peccatum veniale dimitti non potest. Praeterea peccatum veniale dum est non dimittitur sine contritione sed ipsa

cōtto pse sufficiat ad dimissiōm. g° pōd̄a nich
opant̄. ad dimissiōm. Cp̄ pcc̄a omīa eq̄lem
hn̄t hitudinē ad omīa pcc̄a ueīalia si g° p
ea q̄ ueniale dimitat̄ omīa dimitat̄ et sic
freq̄tissīe hō eēt sn̄ ueīali q̄ n̄ uīr nlz. Cz
ō ē qd̄ cōmunit̄ dr̄. qd̄ sc̄ mlta remedia cōt̄
uenialia pcc̄a. s. tunsio pectoris aspsio aq̄
benedicte uncto cyma et omīs sacrmt̄
uncto. benedicto epi. panis bndc̄s gnālis
cfō cōpassio alteri dlicti dimissio. euch'oro
dnica et alia q̄z leuis pnīa. Responsio dd̄
ad. 1. q. q̄ hō ī pccō mort̄. adō amitt̄. q̄ alia
sunt cōstitues et iō lumie gr̄e amittit sic
7 lum̄ solis q̄ tnsit a sole adūt et pp̄ h̄ n̄ p
pcc̄m mort̄ remitti. n̄ p gr̄e ifusom set
hō p pcc̄m ueīale. n̄ adhēt cōmutabli bo
no. q. fini 7 iō n̄ amitt̄ a fine q̄ē ī gnam̄le
bō vn̄ p ueniale hō grām n̄ amittit 7 iō
n̄ oz qd̄ ad h̄ q̄ remittat̄. ueniale q̄d ī fu
dat̄ d nouo set suffic̄ q̄ gr̄a q̄ ia hēt̄ ī
act̄ pdat q̄ ipm ueniale n̄ tollebat hi
tu set sol' mō ī pediebat ūtutis actū.
Ad p̄m g°. dd̄ qd̄ pōt eē dupl'x macula
vno m̄ p puatōm pulcritudis et sic ī ueni
n̄ manet aliq̄ macl'a q̄a grām n̄ tollit q̄
ē aīe decoz. Alio mō p h̄ qd̄ pulcritudo
q̄ ē impedit̄ ut exius appareat sic p pul
uerē pulcritudo faciei fedat̄ 7 tal' macla
ē ī ueniali q̄a ī pedit̄ dcoz gr̄e n̄ ī actib;
exius ostēdat̄. vn̄ n̄ oportet q̄ tal' ma
cula p infusom gr̄e tollat̄ set p actū q̄
gr̄e ī pedimtū tollat. Ad. ij. dd̄. q̄ ueīale
pcc̄m nō cōsistit ī h̄ qd̄ hō uīr amet dm̄
ī hitu q̄ ueniale nō diminuit caritatē al'
q̄nq; ea toll' et totalr̄. set ī h̄ qd̄ amor
di n̄ ostēdz ī omib; actib; hois q̄ d oz
dinatiōe ī eis existēre. Ad. iij. q. dd̄. q̄
pcc̄m ueīale n̄ dimittit̄ ut dcm̄ ē. q̄m
diu uolūtas manet ī illo. ip̄m aūt uo
lūtatē recedē ab eo q̄ q̄s p̄us uolebat
ē displicet̄ ei qd̄ uoluit talis aūt displi
centa dolor cōtritiois dr̄ q̄n ē gr̄a infor
et iō pcc̄m ueīale sn̄ cōtritioē n̄ dimittit̄.
set scid̄ qd̄ cōtto pōt accipi t̄. ul' actu ul'
hitu ul' mē mō. hitu quid cōtto exūs n̄
suffic̄ ad pcc̄i ueīal' dimissiōm. q̄a tc̄ q̄q;
hēt pnīe ūtutis hitū cui' act' ē q̄libet
cōtto cōsecut' eēt pcc̄i ueīal' dimissiōm. et
sic pcc̄m ueīal' cū gr̄a eē n̄ posset nec
itm̄ reqrit̄ qd̄ sp̄sic actual' cōtto. q̄ se
q̄ret̄ q̄ pcc̄m q̄ q̄s ī memō r cōgnue n̄ hr̄
remitti n̄ posset et iō dd̄ q̄ requirit̄

cōtto medio mō q̄n. s. z fiactū pcc̄m n̄ displice
at explicite displicet tn̄ iplicite q̄ ex ūtute
act' q̄ agit sequeret̄ displicen̄ explicita pcc̄i
ueīal'. si cogitatō ad illd̄ ferret̄. Ad p̄m dd̄
q̄ q̄uis feruor caritatis possit eē dū hō in
dm̄ fr̄ motu tn̄ sn̄ h̄ qd̄ actu d pccō ueīali co
gitet explicite tn̄ ī illo motu īplicite cōti
net̄ displicen̄ uel' pcc̄i. ul' uni' ul' oīm q̄ si
fluent̄ ī dm̄ inft̄. displicet ei oīne qd̄ adeo
retardat vn̄ pōt eē tn̄ fuēs mot' caritatis ī dō
q̄ omīa pcc̄a ueīalia cōsuit z sine actuali co
gitatiōe ipoz. Ad ij. dd̄ qd̄ pcc̄a mortalia sc̄ in
potestate nr̄a ut uitent̄. n̄ solū singl'a set z oīa
uenialia aūt et si singl'a uitari posse n̄ tn̄ oīa
q̄ ex infirmitate n̄ cōtig̃ iō ī cōtritiōe d uenialib;
n̄ exigit̄ ppositū nec peccandi ueīali. sic ī cō
tritione d mort' exigebat̄ s; qd̄ displiceat ei
pcc̄m ptitū et infirmitas q̄ ad pcc̄m ueīale
inclinat̄ q̄uis ab eo oīo īmunis eē n̄ possit
Ad. 3. dd̄ qd̄ passio p xp̄o suscepta uī bap
optinet ut s. d. 2. dcm̄ ē. et iō pgat ab oī
ueīali et mortali n̄ actualr̄ uolūtatē renitente
ī uenerit et ph' pcc̄m ī ueīali q̄ fecit ē post
cōfōm feruētē ī currit n̄ retardat ip̄m q̄n
euolet et pcipue cū ipa pena martirij. hāt
uī pgadi d aliis aūt qui moriut' dormietes
dd̄ qd̄ dimittit̄ eis illud ueniale z q̄ntū ad
culpā p' mortē. Ad. quartam. q. dd̄ qd̄ cōfō ad
h̄ nccā ē ut penitēs satisfactiōe accipiat s
modū delicti pccō aūt ueīl' n̄ debet̄ pena
satisfactoria taxata q̄ pena illa eēt pporcio
ta pene pcc̄i mort'. a q̄ pcc̄m ueīale ī infinitū
distat. vn̄ p sola cōtritiōm ī teriōre pcc̄m ueniale
remitti pōt et qd̄ ā satisfactō exius ī iugit̄
h̄ ē mag̃ ad duom excitādā ul' cōtritiōm q̄ ad
satisfad' et iō ad cōfōm ueīaliū n̄ tenem̄ n̄
ex nccitate alia. q̄a sic n̄ d eis penitē nec
ea uitare tenem̄ sn̄ z cōnectit̄. q̄ ē cē sup
pōe sn̄. s. remissiois eoz q̄ z sn̄ cōfōe ul'
actu ul' pposito exnte posse ueniā remitti
tn̄ p cōfōnis ē ea cōfiti. Ad. 1. g° dd̄ q̄ ub'
illd̄ iac. q̄nt̄ ad pcc̄a mortalia ē pceptum
set q̄nt̄ ad ueīalia. ē cōsiliū. Ad ij. dd̄ q̄
rō illa pcedit ex fl'a suppoē ut exdēis pa
tet. Ad. 3. dd̄ qd̄ ī casu illo pp̄ pcept̄ eccle
dnt̄ aliqui qd̄ hō tenet̄ ueīalia cōfiti. aliq
uō dnt̄ q̄ suffic̄ qd̄ se repsēteret sacdoti et
se ī muēm a pccō mort' ostēdat ut ad cōmu
iōm admitti possit. pcept̄. n. eccl' ē ad obligal'
illos qui hn̄t aliq̄ q̄ cōfiti dbant. cadit n.
sb pcepto mag̃ taxatō tēporis q̄m ip̄e cōfōnis
actus. vn̄ si aliē p. gm̄ collat eēt ut a pccō

ueiali imuits eet sic bare ugini e collar no
teuet ad illd pcept. Ad .2. q. dd. q sic dcm e.
q ueile pccm dimitit pfuore caritatis q iplici
te ul explicite gtrom gtineat et io illa q na
ta sut. d se exercitet fuore caritatis pcca uenialia
dimitte dnt. hi aut sut q guz gfert sic oia sacta
exqb; ipedimta feruoris 7 gre auferut sic aq
bndca q uirtute inimici repuit et epil bndicto
ul 7 exercitu huiliatis expre nra sic tusio pec
toris. dnical ozo 7 hi. ad .1. g dd. qd act nr
reqrit ad dimissiom ueial. set ista dnt pccm
ueniale dimitte. inqntu iactu nro feruore ex
citat ad .ij. dd. q ista sine gtrice no dbent
pccm ueile set dnt delere iquite gtrom caute.
ad .3. dd. q s qntitate fuoris e qntitas remis
sionis. et io f qd pista maior ul minor fuor co
citat q d plib; ul pauciorib; iplicite ad .... co
trom gtineat. f h plura ul pauciora uenialia
dimittut et no omia sp

De inde q d constantis pcti
Et eet h qur. duo po d ipis constantis scdm
qlit se ht ad peccatu.

Ad pm sic pce. ur. qd constata n sit
ppetas moral act. siue ei gditio. d. boe in e.
topic qd constate sit q gent sbam rethozice qonis
efficiut. set qo rethor n ptinet ad gen morale. set
mag ad ge phie roalis g constata n e act mo
ralis gdictio. pr illd q e l ca ex aliqd n est
i eo set gdito ul ppetas moral act e ipo g
n pot tal gdicto constata dici. pr ipi act mo
ral's se constan queda aquib; gfinat ord re
thoris. est n constata scullui. pq recipit augm
tatio fidm et aucte et firmamte adiung ora.
set constatie n e constata sic nec acentis al m
ifinitu iret. g constata n e gdito ul ppetas
moral act. set g ignozan constatie excusit
morale actu apcto set h no eet n eent mora
les act gdictoes g n sut gditoes ul ppetates act
moral. pr mediu uirtutis ad morale ge ptinet.
set mediu i uirtutib; mod accipit f constataz deti
ta limitacoem ut qn oz et u. et quo sic phus
i eth docet g sut gdictioes moral act. Vlt ur
qd i gnte inuient constani i h usu. oz uis. quid.
ubi. quib;. auxiliis. e. quo. qn. ad .ij. q e rei
cu no pot ee constancia ei cu rei sit pior consta
tia posterior. q. ppetas. set psona ages q notat
cu dz. qs e cu moral act g n debet poni consta
tia. pr no pot id ee constata sumpt. set
quid iportat sbaz act moral e scdm qnt. g
n dbet i constatis gputari. pr no e idm e co
stata rei et qd dat rei spem qa illd e rei in
tncu set moralia recipiut spem a fine con

ambr. itero opi tuo nom ipoit g cur qd si
ne iportat n debet dici constata. pr illd q
gtinz alia n debet aliis gnumari. set i mo gphe
dut oms alie constatie g n debet poni quo
it alias constatias. set g ur qd sit ples constan
phus. n. dic in .3. eth. poit circa quid. et quo
i stixit h aut h usu no gtinet. g ur. qd i suffi
cient gnumate sit. pr constan pp h uocat qa
p eas uariat mediu uirtutis. set scdm qntu et q
ties uariat mediu uirtutis g sut constatie cu g
n gtineat pdco usu. ur q i sufficiet enumet
Vlt ur. qd constatie q i lra ab aug dn. ico
ueniet ponut constan. n. e gdito moral act.
set qn diu ds i pcco pseuet mag respicit per
catis stat qm actu g n dbet constata d. pr i
pgato ul temptato pcedns qn; n e i portate
nra. qn; s. temptato e ab hoste. set constan cu
sit gditoes moralis act sut iportate nra ue
ur. g n dbet int constatias poi qrta tempta
tioe a s accidit pr pea gns pccm n e constata
pcti. set amissio uirtutu e pea dap ex pcco gn
tis g n dz poni it constatias. pr unu pccm no
e constata alteius set i gtitudo e pse pccm g
n dz poi ut constan. pr iste constatie n apho
ponut it eth. nz a tullio in rethor alreio .n.
i a. top g ur q iueniente ponut ab aug. Re
spsio dd. ad .1. q. q act inti dnt morals scdz
qd a roe ordinat i fine uoluntatis ex h. n. hnt
rom boi ul mali. omne aut q ordinat ad fine
dbet ee pportatu fini 7 io ro q actu nrm i
fine ordiat attedit pportom act ad ea q ad
actu gcurre possut. et ista gmesuratio constata
dr. et q2 i qlz pporcoe oz ee ad mi duos tios
michil. n. e ipi pportoat set alti. et io constata
moralis act dupl accipi gsueuit q2 pot d constata
tia l i ad actu gcurre ad q pportoat sic loc aut
tep ul ipa pporto que ex illis reliquit ut qn
ul u. sic g ultio mo accipiedo constanm eit
gdito ul ppetas act. set po m act qda consta
tia e ppetas act ut mod agedi. et qda ex ut
loc et temp. ad pm g dd. qd q rethoris f
qlibet genus cae attedit bonu 7 mal q2 i iu
dicii pmiu ul pena exspectat. que actui bo
no ul malo dbent i d monstratio aut laus psone
ne ul uituperiu qr que bois actib; ul malis
debet ind libato qr quid sit utile ad agedu
i quo rom boni ul mali attede oportet 7 io
ex eisd exqb; act morals boi ul mali redd
dut rethorici argumta sumut ad psuadedu. ad
.ij. dd. qd e aliud dz stare q i gn e d ecm
rei. sicut i sit sic albedo. copor. siue no i sit sic
loc locato et io ppetates constatie act dici

posse et proprie et ratione habitudinis ad exitus. ¶ Ad 3. dicendum quod actiones non est actus quia ipsum sit per ipsum actiones sed actiones possunt esse actiones in quantum unum tantum adiicit scilicet mediante alio sicut dolor cordis mentis sufficiat et sic quod ipsi actus constare esse potest vel proprietas dicit quantum ipse sit conditio per agentis ¶ Ad 4. quod dicendum quod virtus ille distinguit constantias secundum assignationem tullii et boetii. secundum quod arethorice consideratur quod exercens argumenta fuit ad exequendum vel actandum. fuit enim argumentum rethorice vel exeo quae arbitrium est et sic est quasi vel exeo. quia est arbitrium negotii de quo agitur. et hoc vel continet cum ipso negotio et sic est quod quantum ad substantiam eius. vel exitus cur quia ad intentionem facientis intenditur ut ipsa prosecutione negotii continetur. et sic sunt 2. scilicet quid. et quantum. ad quantitatem actus. et quando ad mensuram. quibus auxiliis quantum ad instrumentum. secundum autem quod ad moralem pertinet potest aliter eorum unus accipi proportio enim actus ad finem potest accipi vel secundum quod est in ipso actu vel secundum id quod est extra. si primo modo quantum ad speciem actus et sic est quid aut quantum admodum ipsi et sic est quo si autem per comparationem ad extra. id est per comparationem ad causam. vel comparatione ad mensuram si primo modo vel ad causam finalem et sic est quibus auxiliis vel principalem et sic est quasi si autem per comparationem ad mensuram aut ad locum et sic est ubi. aut ad tempus et sic est quando. ¶ Ad 1. igitur dicendum quod constantia illa que sumitur ex parte agentis magis respicit conditionem per. quantum ad proprietates ipsi quam ad illam substantiam per. exhibet autem conditionibus variatur substantia actus quia id competit uni quod non competit alteri. ¶ Propter quod quamvis per agens sit posterior tamen proportio quodcumque relinquitur factum ex agente constat ipsum actum. ¶ Ad 2. dicendum quod aliquis actus ex suo genere scilicet boni vel mali. et ideo ex ipso genere actus potest sine constantia et actus moralis. hoc autem ex quo actus imponitur in tali genere quamvis sit de substantia eius in tali genere tamen est extra substantiam ipsius secundum quod consideratur ipsa substantia actus absolute unde aliquis actus secundum idem in specie non qui differunt nisi per mores sicut fornicatio vel moralis actus. ¶ Ad 3. dicendum quod duplex est finis. scilicet ultimus et propinquus. ultimum quod non potest poni in constantia quia omnis constantia sumitur in proportione ad ipsum propinquus est et dicitur quidam qui est finis operis secundum quod et philosophus dicit in 2. ethicorum. quod quedam coniuncta sunt malo fini et iste finis dat speciem actui unde vel non est constantia. si consideretur tamen gratia motivis vel referendo ad ipsam substantiam actus includitur. in hac constantia quod aliquando est finis agentis quantum quando de malo actu bonum intendit vel econverso hic finis dicitur constantia. ab hoc autem actus non recipit speciem per hoc quod continuet secundum quod actus imperati induunt speciem virtutis vel vitii imperantis species quod habent ex habitu eliciti. ¶ Ad 4. dicendum quod modus rei est in ipsa re quasi substantia tamen quia quedam constantie constantie sumuntur ab eo quod est extra rem quedam vero ab ipsa specie actus in

suo admodum pertinet ideo in modo concludit omnis alia constantia simul quia per se accipiatur. ¶ Ad 5. dicendum quod philosophus in 3. ethicorum assignat in 7. constantias. scilicet differt a predicta assignatione sua. assignatio in duobus primo quod philosophus ponit duas constantias quod et est quod in predicta assignatione tullii in uno includuntur eo quod obiectum quod est quod dat rationem actui quod dicitur quid. sed philosophus distinguit eas quia propter universalem rationem obiecti. quidam dat speciem actui posse in secundo considerari speciales conditiones que diversificant actum in bonitate et malitia in illis actibus qui ex se malitiam non implicant in quibus etiam malitie quantitatem diversificant secundo quia philosophus propriam constantiam ponit quando et ubi. propter hoc quod utraque sumitur a mensura extrinseca. sed in predicta assignatione distinguntur propter diversam rationem mensure. quod autem philosophus dicit. quo in instrumento idem est ea quod tullius dicit quibus auxiliis quia omnia auxilia sunt quasi instrumenta eorum quibus agens utitur ad suum finem. ¶ Ad 6. dicendum quod cum modus mensura importet omnia que ad mensuram pertinent vel per modum quantitatis actus exterioris prius potest. primo ex ipsa intentione. actus et sic id est quod quo. secundo ex quantitate obiecti et sic includitur in quid. tertio ex tempore et sic includitur in quando. que omnia autem super ad modum reducuntur in quod est ¶ Ad 2. quod dicendum quod augustinus nuntiat hic constantias secundum quod apprimitere considerandum sunt. quod de peccatis dolere debet. et ideo notat illa que proprie ad dolorem de peccato inducere possunt. hec autem duo sunt. scilicet privatio boni. quantum ad hoc dicit quod debet dolere quia se virtute privavit et positio mali quod aggravatur. vel pactus in quantum tollitur excusationis occasio. et sic debet dolere si nulla temptatione vel modica pueriter peccavit vel per se vel ex aliqua constantia addente de fortitate ad actum. et sic quantum ad personam agentis considerat doctor statim peccantis et beneficium a deo suscepto quantum ad quos docet est considerare. est quod quo tempore et quando peccavit docet est considerare est quod in hoc quod dicit modus necessitatis quo in hoc quod dicit. et modus sui operis et locum in hoc quod dicit si loco secreto. ¶ Ad 1. igitur dicendum quod hic quamvis aliquis diu in peccato perseverasit respicit conditionem actus transgressionis sicut frequentius peccatum iteravit vel continuavit vel omissionis si penitere distulit de peccato quod semel commisso. ¶ Ad 2. dicendum quod quamvis temptatio non sit in potestate nostra cum resistere vel non resistere est in potestate nostra et ideo secundum hoc ex temptatione procedunt constantia peccati sumi potest. ¶ Ad 3. dicendum quod amissio virtutum quamvis consequitur peccatum secundum non ordine. tamen concomitatur per tempus et ideo constantia poterit poni. et quod quedam constantie secundum tullium sumuntur ab eo quod sequitur substantiam facti. secundum quod ex comparatione ad ipsum actum in bonitate vel malitiam variatur. ¶ Ad 4. dicendum quod in gratitudo uno modo est speciale peccatum alio modo constantia peccati et quantum hic sit dicetur. d. 22. ¶ Ad 5. dicendum quod omnes iste constantie possunt reduci ad 7. supradictas nominatas. quia ingratitudo reducitur ad conditionem personae.

ut exdans patz teptato aut pcedns reducit
ad e. q2 teptatio pcipue gsistit in appetitu alic
ps q l3 ad pctm icitat puato aut utatu re
ducat. ad qd. q2 ipm pctm ad sua spem ht
qd utute tollat d aliis e facile inde.

D. n. sic pot. ur qd
I cstan pctm n aggauet nich n. auget.
n ex suo sili vn itcto glutatis qtitate coile
n auget set addito aleuis cos. set cstatie
n se pcta sec se qda pcti actia. g pcta no ag
gauat. C p tota rato mali i pcto e ex pte
aursois no au ex pte gusois. set os cstatie
sesh pctm ex pte gusois g n aggauat mali
tam pcti. C p puatioes n itedut n rem
tut. set mal puato queda e boni ut dicit
aug. g malita pcti p cstatias itedi n pot.
C set g ex qb3 unuqq3. ex eisdm augi pot.
set excstatis iordinatas fit pctm ig e p
dtim cstatie mod utatis corrupt g cstan
aggauat pctm. C p rethores excstatis e
hut argu ad accus. ul excusad. l laudand
ul uituperand ut dcm e. set accato ul excu
sato laus g uituperiu fuit d bono ul malo a
ut mi bono ul mi malo. g cstan auget
act bonitate g malitia3. V let ur q int os cs
magis aggauet teps g loc. q2 sic dic phus i
tio eth. pncipalia se ighz e act d hi co
stans. locus. set i q sigt ipm teps g loq. cu
g pncipalis cstan mag aggauet. ur q teps
et loc maxie aggauet. C p ur q quis q2
ex uoluntate pncipali gmit pctm. set uolu
tas se tenet ex pte agetis g gdito p ma
gis aggauat. C p ur q igtitudo i dm q2
pctm accip ronm mali ex ausoe boni set
igtitudo directe ptinet ad ausom g ex
h maior quitas pcto gsidat. C p ur q tep
tato pcedes. q2 p illas cstatias maxie ag
guat. pctm p qs redd3. nema dignu ul i di
gnu set pctm qd ex ifirmitate agit. ueiale
d3. q. ueia dignu. q e cu aliqs gui temp
tatioe pueit pctm aut q ex malitia agi
d3 irremissi q2 no ht in se aliqd uenia
dig. q gtigit cu a s ex electioe teptatio3 p
ueniens mal opac. g h cstan maxie
aggauat. V let ur q cu cstatia n possit
e he in a spem. l in aliud ge pcti. q2 accid
n uariat spem set cstan se accia actus
ut dcm e. g ex obo. set diuse cs n mutat
obm act g n thut. i aliud g pcti. C p sic
cs genit ad actu poe. i ad actu utatis set
no uaiant act utatis h spem g n actu pcti.
C set g illd q e cu alic pot uaiae illd h

spem q2 ex diusis caus diusi sesh effcus. set
cs dficientis se cae pctor. vn h dyo. malu
gtigit ex ptualaib3 defctib3. g diusitas c9
stani pot spem uaiare. p. p. pre laute
nimis ardet studiose. sc dulse. spes gule.
et sunt h diusas cstans ut pse p3. g cs
uaiant spem pcti. V let ur q cstan ag
guet i infinit q2 una cs corrup utute set
ut n corrupt n p pctm mort q ht qtitate
ifita. g cs aggauat in ifinit. C p h aug.
nllm e adeo ueiale qn fiat mortale du
placet. set placetia e queda cs q reducatur
ad quo. g cs fac d ueni mort et sic aggra
uat i infit. C p plus distat act utatis
ab actu pcti mort. qm act ueni pcti. amorta
li set una cs mutata fac d actu utatis
ad actu pcti mort. sic gnosce sua et no
sua g mlto mag fac d ueni mort. et sic
idm q pusllec g qntitas actul n exced a
qntitate sbale set qtitas ex cstani. pcto
pueiens e ei actual. e g qntitas ueni pcti
sit finita. qntitas exces no eit ifita g ita
no aggauat in infit. C p ea q infinit dif
fert i gne n gtiuit set eor q n g ut i gne.
ut n pot i aliu trasmutari sic linea i colo
re g no pot p cs act pcti th ad finita
qtitate. V lteius ur q ois cs. sic gtiedi
gen. xix. percipit loth d sodomis exeunti
ne moret i oi ac regione set penites d
sodomis. a. d pcto p gform exit g. n sol
pctm set os cs pcti gfiteri d3. C p penites
dbet sacdoti gfiteri. ut abeo mod satisfac
tiois accipiat set p grauiori pcto maior
iniungitur satisfacco g d3 sacdoti cas noti
ficare quib3 quitas pcti gsidat. C p gfo
getioi dbet rndere set h d3 d singlis
cstatiis gri. ut in lra aug. dic g ur q
os dbeat gfiteri C set g h phm i 3. eth. de
letale carnis qto mag ipticulat gsidat
tato mag appetitu mor. h hd d3 fuge
appetit tal dlecta psiliu apli. i. cor. vi.
g ur q pcto3 carnaliu ad mi n debeat
aliqs omis cstans gfiteri. C p excstatis
recitatis alir alic p pcti. inotescit set ho
i gfoe d3 se accusae n altm ifamae. g ur
q n debeam oms cstatias gfiteri. Respo
sio dd ad. i. q. qd sic dic aug. i vi. d tri.
i hiis q n mole mag. sic idm e ee mai
qd e ee meli. i bois et sili. i malis id e
ee mai q e ee pei. malitia aut i actu
pcti. ex h e q d sic adbita pporcoe ad
fine ad q pporcoat. reddit. pdebita co

misa circumstantiarum ut dictum est. et ideo de secunda debite
circumstantia malam in actu accusat et quanto primia circumstantia
deficiente vel apposita magis elongatur a de
bita proportione ad finem ideo circumstantia facit actum
maius malum vel minus et secundum hoc dicitur aggravare peccatum.
Ad primum ergo dicendum quod licet illa procedat in illis in quibus
est augmentum per intensionem et ideo non oportet addi totum
similis in se secundum. sicut non oportet quod albedo albedini ad
datur ad hoc quod fiat magis album ut dicitur in iiii.
phisicorum et similiter non oportet quod peccatum peccato addatur.
ad hoc quod fiat maius peccatum. Ad ii. dicendum quod inor
dinata circumstantia ad minutum bonum reddit actum
improportionatum ad aversionem a fine et ideo fundamentum
aversionis est circumstantia in peccato et propter hoc est que ex parte
aversionis se tenet possit peccato malitiam augere.
Ad 3. dicendum quod circumstantia privationem non intendatur ex se
ipsis tamen extenditur suis mediis quarum dicitur sicut ceci
tas prolongatam ab actu videndi. et similiter ex inor
dinata circumstantia malitia in actu intendere. Ad
ii. q. dicendum quod bonum dicitur secundum ordinem ad finem ut in
3. metaphisice dicitur. cum ergo malum sit privatio boni dupliciter potest
contingere malum vel secundum relationem in fine vel secundum aptitu
dinem relationis in finem et ideo peccatum dicitur contingit vel
ex eo quod actus non est proportionatus fini sicut in hiis que ex
se mala sunt. vel quia inordinate refertur in finem sicut
patet in hiis que mala intentione fiunt quamvis sint ex se
bonum sint quod sit et quia propter quod unumquodque et illud magis
quantitas ideo malitie peccati magis consideratur secundum relationem
inordinatam ad finem quam secundum proportionem ad finem. ad
ordinem autem ad finem pertinet circumstantia cuius gratia et ideo super
omnes alias circumstantias consideranda est in iudicando
de gravitate peccati. Ad hoc autem quod actus sit impropor
tionatus fini pertinet hec circumstantia quid. per quam importatur
ratio mali in actu. et ideo circa quam possit
peccato speciem tribuere inherens est includuntur. et hec sunt in
quibus consistit actus moralis quantum ad bonitatem vel ma
litiam. et ideo hec est sine circumstantia in aggravando et propter hoc philosophus
dicit in 3. ethicorum quod principalissima in actu sunt in quibus
consistit actus et cuius gratia. alie autem circumstantie et
magis et minus aggravant secundum quod hiis magis vel
minus propinque sunt. et ideo tempus et locus minus aggr
avare nata sunt quia sunt omnino extrinseca. sed tamen
ea conditio persone magis quia agens directius respicit
ea finem et post hoc modus qui respicit actum et
post hoc instrumentum quod pertinet ad modum agendi.
et hec quedam ut in pluribus accipiuntur tamen non pro
hibet interdum aliter se habere quia secundum modos consistere in mo
ribus non determinatum habent ut dicitur in ii. ethicorum. Ad
i. ergo dicendum quod philosophus non intendit principalissima
esse alia in quibus est actus sicut in mercantibus ipsum
sed sicut in complentibus rationem ipsius. Ad ii. dicendum quod vo
luntas circumstantiis sit agentis sicut ibi. tamen est sicut

obiecti. et ideo habet magis rationem a fine quam a conditi
one agentis et ad finem magis reducitur quia possit
et bitus distinguntur penes obiecta. Ad tertium dicendum quod
ingratitudo secundum quod est circumstantia non ponit actualem contem
ptum sed quemdam interpretativum et ideo non oportet quod magis aggravet
quam prava intentio que actualem aversionem a fine de
bito causat. Ad 4. dicendum quod venia dignum dicitur peccatum
quod est veniale ex causa secundum quod privat voluntarium vel di
minuit vel per ignorantiam vel per impotentiam et ideo tota
illa diversitas ad quamdam reducitur quod voluntarium
intentione finis respicit. Ad 3. q. dicendum quod aliqua circumstantia
non trahit in aliam speciem peccati manifestum est. sed quomodo hoc
possit esse dubium. quidam enim dicunt quod hoc accidit in quantum
ille circumstantia accipiuntur ut fines nostri quia a fine actus
moralis accipit speciem sed hoc non videtur sufficienter
dictum quod aliquando variatur species peccati sine hoc quod intento
feratur ad circumstantiam illam sicut fur. ita libere acciperet
vas aureum sacratum sicut non sacratum et tamen in alia species
peccatum mutatur. scilicet de furto simplici in sacrilegium
et propter hoc sola illa circumstantia que dicitur cuius gratia speciem peccati
mutare possit quod falsum est. Et ideo aliter dicendum quod omnis
circumstantia potest speciem mutare sed non semper mutat
enim. non privationes et negationes differunt. spe
ciebus secundum habitum et positionum appositarum et
malum sit privatio boni oportet quod non diversum bonum ad
virtutem necesse privatur in sit diversa species peccati. una
autem sola circumstantia peccati rectitudinem virtutis aufert.
unde si alie circumstantia nullam aliam obligationem peccato
tribuant non ex suppositione sed non mutabit speciem
peccati. sed forte aggravabit quantitatem illius peccati
quia quanto non quantitate peccati aggravabit quia in sup
posito precedentis nullam mordiam addit quia
in peccatum diminuit si alia circumstantia rationem peccati sibi habeat.
sicut accipere rem alienam habet rationem peccati ex eo
quod in quantum res aliena est quod manu dextera vel
sinistra accipiat aut de mane aut de sero
nil ad rationem mali pertinet et ideo iste circumstantia nec
ex eo non aggravat non speciem mutat quod
autem accipiat multum vel parum. ex se de forta
te aliquid non importat non ex suppositione primi quia
multum de alieno recipere est ab equalitate
magis discedere. unde talis circumstantia aggravat sed peccatum
non mutat quod autem rem alienam consecratam acci
piat de fortitate aliam importat quia quanto esse
res sacras in reverentia adhibita specialem rationem
peccati habet. et ideo talis circumstantia dicitur speciem mutare. si
autem coactus accipiat talis circumstantia peccatum excu
sat in parte. quia causa peccati. scilicet voluntarium minuit.
Ad i. ergo dicendum quod quamquam circumstantia causam speciei peccati
in actu causat ad speciem actus in quantum est moralis
pertinet. unde non habet iam rationem circumstantie peccati quod vis
circumstantia sibi actus ut prius dictum est. Ad ii. dicendum

q omis act⁹ s sua sbaz ht spez ab obo sed sm
rom malitie ht spem ad effcm et io s diuisa
que efice posst. diuise spes aint malitie et
s h' dign distiguit spes pcti. n solu ex obo iac
tib; aut dtutu sec⁹ e q no gstituit exq'lz sit
g^n cg. sic act⁹ pcti exquo sing^e d'fm rom
pcti h^t et p b p solo adcuu. Ad. e. q. dd q
cg ut ex dcis patet qn aggruat pctm 7 spem
mutat qn aut spem no mutat sed aggruat
ad h' maet iroe cg n pot infinite qntitate
pct auge. ut ex ueniali mor^le fiat qz ut dcm
e cg tale agguas ex suppoe pcedetis d'fo
matis ht rom maiois d'formitatis et exce dtute
vn si illa sit finita n pot ifinita d'formitate
adde. si aut spem mutet tc pot infinite agg
uae. sed no sp h facit. qz qn ex d'formitate
spali qm cg addit ht directe oppom ad ca
ritate q ostedz. ex h' qd e directe g pcept
leg cui finis e caritas tc ifinita gruitatem
addit. s. pctm mor^le qn aut illa d'formitas n di
recte ht oppo ad lege ut sit g ea sed pt ea
n agguat infinitu siue sit pctm ueni^le cui
addz. siue mor^le sic ad actu gule q e p. pce.
addit h' cg laute. spale d'formitate que 7 ex se
pctm face pot sed n e directe g lege 7 io n
aggruat infinit^e et qz cg q spem mutat n e
ia ut cgstan gputanda ut dcm e. io dz ama
gistis qd cg n aggruat infinite. Ad p^m
g^o dd. q quis uit⁹ s habitu no corumpat n per
pctm mortale tn actus el⁹ corrupz et impedz
g p pctm ueniale. Ad. ij. dd q placentia
nuqm d'ueniali fac mor^le. n i tm esset qd
adheat ei. ut fie 7 p gns edem diligat et
ita igtemptu dei tal' placetia addit qz ht
d se spale roz pcti et pp h' cgstan trahis in
alia spez. Ad t^m. dd qd io illa pcedit d cg
que trahit i alia spez que ia rom cg t^c act⁹
mor^l inquit h' amittit et qz alie roes uidnt
gclude qd nllo mo cg agguet infinite. Jo
dd ad. e. qd qntitas exces^s pueniens q inoua
spem trahit n e qntitas actuial' sed etnus. Ad
v. dd q pctm ueniale 7 mor^le differut in
finite expte auisiois n expte gusiois qz ut^e
biq e placetia finita pcti aut spem sora
ut. expte guisiois quia expte auisiois n dif
ferut. Ad. v. q. dd e qd omis cgstans gfitel
e iposst^e qcda aut gfitel e necitas. sed in h'
e dza oppiois qda. n. dnt q omis cgstan q
aliqm notabile qntitate addit pcto gfitel
necitatis e si memorie occurat alii no dnt
qd n sit gfitede d necitate n cgstatie que
ad aliud gen⁹ pcti trahut 7 h' pbabile e. sed

adde dest. q ad alia spem. mor^l trahunt e roe
qz ue^{na} n sit d necitate gfois. sed solu mortalia
que ifita qntitate quodamo hnt. 7 qz cgsta
tie aggruates. sit que ani spem pcto n trahut
l' q trahuut sed n mor^le. pcti. n sit d necitate co
fois sed solu mortalia q ifinita qntitate quo
damo hnt aie. tn ea gfitel pfcois e sic 7 d
uenialib; dcm e. Ad pmu g^o dd. q quis
d sodomis. i. d pcto mor^li ho exire no possit
n p gfom adm⁹ i pposito exure tn d ill' q g
st. de uenialib; 7 cgstatiis que uenialib; equa
let pot ho sine gfoe exire Ad ij. dd qd det
minata qntitas pcti no pot sacdoti inote
sce; qz nec ipse pctor scit vn sufficit qd cog
scit qntitate q ex se pct gfgit. Ad 3. dd
q nec igtitioe oz qd d singlis cgstatiis do
leat penites qnt e d necitate salutis. sed
oz qd d singlis pctis adm⁹ in pa gtcoe dole
at. 7 d cgstatiis q pcti spem mutat. h' aut
qd aug dic ptinet ad pfcom gtitois sed qz
alie roes uidnt gclude qd cgstatie nllo mo
sint gfitede. Io dd ad. qrtu. qd cgstatie
ptculaes carnal' pp pcti q i spez pcti mor
tal' trahut sp st gfitede quegd q in sacmto
pnie datr restaurat si q iclinato ad pctm
ex taliu iclinatioe pueiat l' i gfitete ul'
in sacdote; vn dic gg' i pastor. fit pluz
ut du rectoris aim aliena temptamta co
gscit auditis teptationib; 7 ipe pulsat. sed
h' neq g pastori timda se. qz tato facil'
a sua eripit. qto misericordius ex aliena
teptatioe fatigat. sitn sacdote lasciuu
et ad h' pcta pnu uidit dz accipe pnias;
gfitendi alei sacdoti 7 sin dedit ad supiore
recere dbet; si aut cg n aggruat infinite
noua spez pcti mortal' gfendo qn laudabi
lit retitene adhita dbita discretioe s co
sidea^e tpitudis cgstan^s 7 pnitate iclinatiis
ad pctm 7 ei⁹ gfoe i ipo gfitete ul' i sacdote
Ad v. dd. q ho igtco dz fama alei⁹ ctodi
re qnt pot. sed sua gsciam mag pgare
dz; et io si cgstatia q iducit i gg^m s sit
d necitate gfois s r^m dicta tc dz gfitel oc
cultado p^m qt pot. si aut n sit d necitate
gfois dz dimitti ne pctm alei⁹ pdat.

Sciendu q d ipedimtis uere pnie et cr h'
qrunt duo. Pmo d ypocsi q ipedit
in intius. Sco d exteriorib; ipedimtis.

Ad. pm sic pcet; ut q ypocsis
no sit pctm; qz pctm n dz ee tabula
post naufgiu. sed s ro. sa tabula post na
ufgiu e pctm abscode. q ad ypocsim pti

net; g° n̄ ē pccm. ¶ p̄ uitac̄ scādalū pxi
mo₂ et famā ppā custodic̄ quilibet dz;
set h̄ sit p ypocrisim; g° nō ē pccm. ¶ s; g̃. m̄.
v. s̄r illd'. nolite fieri sic̄ ypoc̄. t. dic̄. glō. yp
pocrita ē q silat q̄ n̄ ē repsentator alt̃' p̄.
set simulac̄ q nō ē. sp̄ ē pccm sic̄ ⁊ mēdaciū
g° ypocrisis sp̄ ē pccm. Vlterius uīr q n̄ set spā
le pccm; q2 pccm silacōis dz ḡ pccm apte
malitie; set apta malicā nō ē spāle pccm
g° n̄ ypocrisis. ¶ p̄ ēē pccm spāle ī aliqb; actib;
spāli' ɔsistit; set ypocrisis ī oīb; actib; ūtutū
ɔsistit ⁊ p̄apue ī orōe ieiū. et elā. ut pat;
ex euāngē. m̄.; g° ypocrisis n̄ ē spāle pccm.
¶ set ḡ pccm silatōis ūtuti oppō q dz ūitas;
set ūitas ē spāl' ūt' ut patet ī. 4. eth; g° et
silatō siue ypocrisis spāle pccm ē. ¶ alterius uīr
q sp̄ sit mo₂t̃ pccm; q2 ueniale pccm n̄ ip̄e
dit ueia₂ d' mo₂t' pccis; set ypocrisis ipedit
ut ex lrā patet; g° ē pccm mo₂le. ¶ p̄. ys'. dic̄
q ī tpe duo₂ malo₂ leuius ē apte pcca
re q̄m scitate silare; set apte pccare ē pcc;
mo₂le; g° ⁊ scitatē silare semp̄. ¶ p̄ phus d'
q illi q amicitā; silant mag̃ s̄t accandi
q̄m q nūmisma uiolāt q̄to ēē meli' fiau
dm̄ ɔstituit s; q nūmisma uiolāt sp̄ mo₂t
pccāt; g° ⁊ ypocrite. ¶ p̄ q excludit auxsā
di ē pccm mo₂le set ypocrisis ē h' ut patet
job. nō ueiet ī ɔspectu ei' omīs ypocrita;
g° sp̄ ē pccm mo₂le ¶ set g' uītatis ūtus co₂
p' tā p mēdaciū o₂is q̄ p silacō₂ opis; set
mēdaciū n̄ sp̄ ē pccm mo₂le; g° n̄ silatō.
Vlteri' uīr qd ypocrisis n̄ debeat poī īpedim
tū pnīe p̄ aliis uiciis; q2 q̄nto ad pccm
ē g̃uuis tāto mag̃ penitētia; īpedit; set
alia īteio₂a pccā queda s̄t maio₂a q̄m ypoc
sis; g° illa mag̃ d'bet poī īpedimta pnīe
¶ p̄ ypocrisis f'g̃g̃ ē filia īanis glie, set ea
mag̃ opat̃ ad ad q̄m effcus; g° mag̃ de
bet poī īanis gliā īpedimtū pnīe q̄ y
pocrisis. ¶ s; ɔm̄ inlrā appet. Respō dd ad
1. q. q ypocrita dz q̄pe q p̄m alt̃ repse
tat q̄ s̄tmillus ul' suppōit' loco alt̃'. vn̄
ī thatris illi qui p̄m alio₂ gebat repsētā
tes dicebāt ypocrite. et sic accip̄ ypocritas
phus ī 3. eth; et io ille qui cū nō sit dau
os' p̄m ūtuosi ostētat ypocrita dz; ypo
c̄ta n gtce. latine dz silato₂; et q2 oste
tac̄ d'se meli' q̄m sit ē uitiū iactātie si
ne ubi fui fcis fiat ut dz. iiij. eth. io ypo
crisis ē sp̄ pccm. ¶ ad. 1. g° dd. q aliud
ē pccm occltū. nō ppalare qd discrīcois
ē et sa tabl'a dz eo mō q̄ s̄. d'. xiiij. dcm

ē. et aliud ūtutē ostētac̄ cū q̄s pccō s'biace
at qd ypocrisis ē. ¶ ad. ij. dd qd pccm occul
tac̄ suffic̄ adutād scandal'; set pccm s'b spē
ūtutis pulliac̄ ypocrisis ē et malū s'p; et p
h; q̄s famā nō ɔsuat set fuat. Ad. ij. q.
dd. q p̄uatioēs specificāt p h̄it oppōitos.
et io illd' pccm ē gnāle q p̄uat aliq̄m
ɔditō₂ q̄ reqrīt īq̄liber ūtute sicut ī nob
dicēn' p̄ut ē gnāle pccm. ypocrisis aūt p̄uat
ɔfo₂tatē sig̃ ostēdētis ɔdm p̄ adrē sig̃tā
que quid ɔfo₂tas aduīā ūtutē spālit̃ p
tinet. s. ūitatē. et io ē spāle pccm. ¶ ad.
1. g° dd' q aptū nō īpo₂tat aliq̄ spālē rōn
pcti. et io apta malitā nōnuāt pccm spāle
sic silacō que spālē rōm pcti īpt̃at. ¶ ad ij.
dd q n̄ ē inḡns q aliq spāle pccm ⁊ spāl'
ūt' utat̃ actib; alia₂ ūtutū ul' uico₂ m̄ k
sic magnimitas utit̃ oīb; aliis actib; ūtut̃
ut ī eis mag̃ opet̃ ut dz. ī. iiij. eth. ⁊ silr̃
aū ypocrisis s̄t queda spēs iactan' q2 n̄ iactat
q̄libet s; scitatē utit̃ ī oīb; actib; q̄ scitatē
ostēde posst̃ et p̄cipue ill' ī qb; mag̃ scitas
ostēdz sic ē orō ieiuniū et elā. Ad. 3. q. dd
q ypocrisis caud' h̄t rōm pcti sic̄ et mēdaciū;
mēdaciū aūt n̄ sp̄ pccm est mo₂le. set q̄n ē
p incōsiū. et silr̃. ypocrisis n̄ ē pccm mo₂le sep
set q̄n ē p incōsa d ca dīs ī nocumt̃ alt̃' p̄.
dū pp̄ ēditā scitatē aliū d' stitudat et q̄m
h̄t ul' h̄rē deb₂et. aut ī nocumt̃ fid' ⁊ ecce
dū pp̄ scitatē ēditā d' ipō ei ḡ fidm̄ ⁊ eccm
ēde. ¶ ad. 1. g° dd q pccm ueiale q pniam
n̄ impedit n̄ impedit remissom pcti mo₂t̃
q̄ p pniam fit. set p aliqd pccm ue'le pōt im
pedi pnīe op̄ ne sit pnīe. q2 pccm ueiale
īpedit actū ūtutis q̄ uis n̄ tollat h̄itum.
et sic īpedire pōt ueiam pct'. ¶ ad ij. dd
q ūb' ro. itelligēd' ē s' qd ⁊ nō simp'. q2 q̄t
aduīā cōm uīn pccm pt ēē g̃uuis illo q
ē g̃uuis simp', ul' dd q ī apte pccare nō
simp ē mo₂tale s; q̄nq; ue'le. ¶ ad. 3. dd. q phus
logt̃ q̄m silatō amicitie ī nocumtū psrē re
tudat. ¶ ad 4. dd. qd p̄hus logt̃ q̄m silatō
amicitie ī nocumt̃ p̄ et retudit ut logt̃
d' ypocrita q totū bonū q ag̃ ad ostēsom
o₂dinat ill' dd q lō q̄nt̃ ad h' q opa bona
ex ypocrisi fcā ad ɔspectu di nō pducit. Ad.
4. q. dd q opa pnīe exio₂a p̄cipue nata s̄
scitatē ostēd'e. ⁊ io eis utit̃ ypocrisis ī ī
tom recte pnīe excludēs et pp̄ h' d' ī tius
īpedit pnīe effcm q̄m alia uicia ī g̃uio₂a;
et ex h; patet solō ad p̄m. ¶ ad. ij. dd' q̄ īanis
gliā s'git q̄nq; ex opib; ⁊ recta ītētione

fcās. sed ypocesis i tētōm fcōꝝ pūtit. ꝛ io
mag ipedit pnīe fructū.
Ad ij. sic pcē. uī q ludi pniam ex̄ nō
i pediat; illd. n. mq pōt gsiste uē pniā
n̄ inpedit; sed inludis gsistit uē eutᵉpelia
ut i. g. eth patet; g lud pniam n̄ iped.
Itē oportet opib; laboriosis rege i epone eo
qd i possile ē sp agē; sed lud ē reqes quedā;
g oz inē opa pnīe alñ uide; g lud pniā
n̄ inpedit. Itē ē ecē. iij. temp̄ ridēdi ali
ud d'scbi atempoē flendi; sed pnīe tpš
ē tps fledi. q pnia ē gmissa flere; g
n̄ ē tēp ludēdi. Vltius uī q spectacula
n̄ ipediāt pniā; spectacla. n. adutilita
tē hō sē istituta; sed pnia nō resecat u
tilia sed supflua; g pnia pspectacula n̄
ipedit. Itē i spectādo ad nō pōt ēē n pcm
curiositatis; sed ad curiositates ut sciat n̄ po
nūt ipedimta pnīe; g n̄ spectacīm de
bet dici ipedimē pnīe. Itē alia sē mlto
grauiora pctā qm spectā et uidi; g illa mlto
mag debet poī impedimīta pnīe qm ista.
Sz g illd ex quo hō pcōr gstituit nō cō
petit penitēti; sed ispectatoēs taliū adul
tos ꝛ iuieḡdos ipa spectacla gstituūt ut
dco. diē; g n̄ gpetit peitēti. Vltius uī q
excītiū militie ul negotiatiōis pniā nō
impediat; q illa sn̄ quib; n̄ pōt res pu cō
suari n̄ sē uitā sed mag adūtutē ordi
nata; sed nō pōt gsuar sin̄ militā p qm
hostes gpmūt et sn̄ negotiatiōe p qm a
netā pplo pānāt; g talia offitā possūt
sn̄ pctō excerꝝ; g n̄ ipediūt pniā. Itē p.
jo. pniā docebat ut patet m. 3. sed ipe
n̄ phibebat hoiēs armatā n̄ publ' nos
ab officio suo ut pz. luc. iij; g uī q talia
offitā pniā nō ipediat. Itē h ē. qd gg
mltī diē. Responsio dd. ad. i. q. qd ludoꝝ ttu
plx ē dīa; qda. n. ludi sūt qui ex se ipis
tpitudinē hūt et tals ludi abomib; ui
tandi sē. et pcipue apenitētib; q pfletū
pctā corrige dbēt. sic ludi q in thatrs age
bāt adluxiam puocātes alii ludi sē qui
ex gaudio d'uociōis pcedūt sic dauid dix
ludā ꝛ uilior fiā corā dno. ij. R; et tals
ludi nō sē uitandi sed ul laudādi uidēdi
et emuladi; quidā aūt ludi sē nllam t
pitudinē gtinēt quos phus libals uocet
et hui sē m uirtutis. s. eutᵉpelia. et io fua
ris d'bitis ēgstātiis possē laudabilr fi ad
quietē ppā. et alis d'lctabilr giuuēd; s
gtig eē pctm ieis eo q d'bite ēgstant

n̄ suāt; vn̄ italib; ludes ad d'cet unū q. n̄
decet aliū. et ihis q ludis penitēs se dz alr
hrē qm alii inqnē pnia flēt requir tn eis
uti modāte pōt s q ad recitatōz ai ptinet
aut societatē eoꝝ cū qb; hō gūit; vn̄ sen.
diē; sic te gere sapienē ut nlls te hat tāqᵐ
aspectū n̄ gtēpnat. q. uilē; et p hoc pz. Ad ad
obā; Ad. ij. q. dd qd hī spectacula sue rer
tpia et ad pcm puocatiuā studiosa inspectio
pctm ē. et ēhiz ꝛ mod tāta pōt libido adhibi;
vn̄ atali ispectōe ōs se arcē dbet ꝛ peniten
tes pcipue; quedā uō spectacula sē d'reb; uti
lib; ꝛ ad uitā necīis. sic sē uenatioēs etc. hl.
et talia spectacla distrhūt aīm. vn̄ qi uis pos
sit eis sn̄ pctō itēdi suata discrecōe debita.
qnt ad gditēēs p'. et aliaꝝ ēgstantiꝝ. tn̄ peni
tēti sē uitanda. ppt h qd coꝛ ad dnm collectū
debet hrē n̄ q necītas expostē. Ad pmm g
dd q pnia ē qda utilia resecat ignotū penis
iferūt pculpa pteritā; vn̄ mltū dz. qd aliqd
suffic dī. ei qui n̄ pccauit q n̄ suffic ei q
d pctīs pniā agit; Ad ij. dd. q p hī spec
tacula sensibilia mag distrhz aīm adua
nitates qi p intelligibilia. et io ista sē mag
cauenda gtius pcm curiositatis i oib; cauēd
sit. Ad. iij. dd. qd ista pctā ipa exinepta
lēta pcedē uidūt. et q pnia tūcāz hē ad
uictā. io. spale oppiōm. ad pniā ista pctā
hūt. Ad. 2. q. dd. q offm militie ꝛ negocia
tiōis ꝛ publicanoꝝ q uectigalia exigūt exp
pnq hnt pcm in exu qi uis sn̄ pctō qmz
excerī possīt. ꝛ q penitēs dz occōm pecu
tare i satisfaciendo ꝛ talia offitā lauda
bile ē si euitet. n̄ ē tn̄ d necītate pnīe.
q peitēs n̄ pōt omēz occōm pcē uitare
dū i mūdo isto uiuit; et io suffic si pcm in
istis offitis uitet ut q nulls p gsiliū johis
nemiēz gcutiāt et stipediis uistis gtente
sit et n̄ utat offo militari ad ostētacōm
sed adutilitatē ecce ꝛ rei pu. ꝛ ad exercitiū
uirtū ꝛ q negotiator n̄ hē gdicōm i se q
ipm ab officio hr phibeat sic clicis ꝛ mo
nachis n̄ licet negociari qūqᵒ liceꝫ ppa uen
dere ꝛ q debito tpr mcatōis faciat n̄ dieb;
festiuis et tpr quo carītia iducē possit ta
le offm exceat et mod d'bitu ut sn̄ fraud
fiat et suat gtcū ipublicais aūt ut d'auctē
pncipis ꝛ ca cōmunis utilitatis. s. ad d'fen
sionē trē et nō inmodata recipiāt telonea
qd aūt ggg dicit mltū intellr ē nō q n pos
sit sn̄ pctō fi. sed qd sepē ad pcm mltipli
cat. Et p h; patet solō adobā.

Cogitur poedrem omnis liber etc. et c. in tellig est de ill quod fit natura ad pecti remissionem et sic est accomoda distributio scilicet ii. tres dicit pecti etc. quod omittit pectim oris. Ep giget ad dit sic t. job iii. quod ii muulua etc. quintu. s. fomet adulationis et dicit quod h distincto peccatum differt aspu; quod p est p dualitate istorum. h autem p pgressu pecti. quod po. dit me. so ad ex poedi tra confirmat posuetudine. et ad aptat ptib; prme. quod gtio icord latet cfo ad exiora prilaz manifestat. scilicet satfacto boni opis gsuetudine adiungit n tn hec ita itelligendo singule prme. q. ptes singulis debily peti pendant. s; p aptatoz sic et dedum est. Ad pm g dicit. qd ub ht eundem gradu qintu et manifestatom cu alio fto et io i fto intelli. l includz. ad. ii. dicit quod illud quod gigs addit no e impo petante h d. et io aug illud omittit. Satisfactio pcipit a iohe etc. no qd jo. fuit actor pre cepti scilicet diiuntiator. sacramti aut xps in stitutor et pcui est. ponat o iudci g ur qd si sacdos iungat alicui qd iter religi onu qd tenetur facere et pcipue quod qdam canoes uident ista pniam taxare. et sibi q q q magis pniaz p puo peto iugat q penitens face tenetur et dicit quod intelli e de his q sacdos inquiet ht clane stie zanc tis pdimi iudiciu et no f huanu errore iiugit. i tu a religione cu sit uolun n pot de iiungi et si alig tantes iiunge in ueniatur magis e gsiliu qm pcept quod enim pnia taxata leuissia religio e maior sa tfacto quod ho abdicat ppa uoluntate quod nich e hoi carius. caueat ne ducti ueco dia etc. de h ingrer e de cofe qo cit caue at ne pus etc.; bona gscia confortat qm eas signis guicde pot e dimissu. et h qui fiat quod ise e; et io qui ht copia sacdotis gnca tate n urget ad gmuicand sic urget sacdotes pochiales n debet accede an co fom scilicet et post gticom et gfom gtiu pec catoz gsiliu uidetur ee aug qd n stati acce dat p reuci sacmtu. et ut mag se ipz pbet. oz ne no sie auttes, n tn oz qd sep ad nuum fuset prme icaoe i iuete scilicet gsidatis gditoib; peti et peccatis. prme se gsidunde modunde oz fit xiii pciis que de illo grauiet sic dirrecte of decalogi pre cepta extencu ut mortalia no aut fit sic pcepta sic se peci uenialia sino dante dic etc. ut q ille qui no ht petim aliq

eo peccet in dicto pr nr quod gfitetur se hre de bita que n ht. Ep ur qd idm de illo q debi ta no dimittit qd peccet dicendo pr nr. et dicit ad i. qd h no pot ee alicui de qd omnio a peco saltem ueiali l quantum ad aliq reatum in minus sit sitim p reuelationum sciat n peccat dicens mp ecce. et sit dicit de ho q ipso ecce dic se manducare debita dimitte vm n peccat h dicendo scilicet remissiom no gsequitur n dimitat.

Hic oritur qm quod etc. d. xvij.

postqm distixit magis prme ptes h mo uet qda qoes de ptib; ill et diuidz in. d. p. in pa mouet qoes i sa p ceas i. dnt. n. quidi etc. et lz ps di. in d. p. in pma psequitur una qom de qpoe gfessois ad gtitom vel s. psola gtitom an gfom pecim dimitat i sa psequitur qoes de ipso gfoe. i. jam f qoms articlm q e ee pm ta fac po poit roes ad pte affirmatiam so ad negatiam. i. qui negant etc. tco de tmiat ueritate l. qo g sup hijs etc. jam f i qois etc. lz psequitur qones de ipsa gfoe sse. et diuidz i. d. ptes. i prima ple. qoes supuis motas de gfoe exptr est cui facienda e gfo in sa gcludit ex dcis tcom ad quida de necitate gom gfois. i. sig que ad quid gfo et e. pa intres inpa pte sam. q. supi mota. s an oporteat lpi gfici an sufficiat gfcy dco fcti pcendo rom aduitate et g u ueritate. insu psequitur tam. sian oporteat sacdoti gfici. ul possit fi aum l. nunc pus qm pmissis etc. in tra pendet ad obiees se qoms q ueritate fcus i. cu g ex his alijs etc. prima in d. in pma obiicit q ueritate insu p ipsa i scilicet qd sacdotib; etc. Nec pusq pmis sis etc. lz duo fac p ostedit qd qo facultas ade gfo facienda e sacdoti. so distinguit inh de gfoe. uenialiu ul mortaliu f bedam. i. beda uo inte gfor

Hic e dupl qo pma de iustificatione ipu sa de gtitione. Etria de gfoe de satisfactioe aut i vv. d. dem e. ex pm queritur v. Ep quid sit iustificato ipi. so que pexigitur ad ipm. Ex q gtiue ad ipm. d. d ordine ipoz. gnte qual sit.

Ad pm sic pos; ur. qd h assigno q ponitur Ro. vuj. inglo. sit inspetes; s. iustifica tio e remissio pecoz et gsumatio bonoz opm. pecca. n. inficiunt oms pos; scilicet i tificatio est in sola uoluntate quod e s aub rectitudo uo pse suata; g cu iustificato sit nich d q iri adempto ur q no sit remissio oium pecoz. Ep b. dicit qd iustificato e reuelato

diuini consilii. sed diuinum consilium reuelatur aliis quibus non dimittitur peccatum, sicut patet de nabugodonosor dan. 4. ergo iustificatio non est peccatorum remissio. Praeterea iustificatio ut quidam dicunt est effectus iustitiae generalis qua de impio fit pius; remissio autem peccatorum non est effectus iustitiae sed gratiae; ergo iustificatio non est remissio peccatorum. Praeterea consummatio bonorum operum fit in penitente per satisfactionem; sed homo iustificatur per solam contritionem ante satisfactionem ut communiter habetur; ergo iustificatio non est consummatio bonorum operum. Ulterius uidetur quod iustificatio sit idem quam uocatio quia ro. viii. per ordinem recitantur scilicet predestinatio, uocatio, iustificatio, magnificatio; sed secundum hoc distat aliquid ergo et terminum differunt. Praeterea uocatio est in peccato existentium. prou. i. uocaui et renuistis; sed iustificatio non est cum sit peccatorum remissio; ergo iustificatio non est uocatio. Praeterea uocatio importat distantiam eius qui uocatur, sed iustificatio importat approximationem ad deum eius qui iustificatur; ergo iustificatio non est uocatio. Sed contra glo. ro. viii. quod uocatio est compunctio de fide adiuuante; sed illud quod adiutorium non est per gratiam gratis datam quia sic esset communis malorum quod est contra intentionem glo. idem ergo est per gratiam gratum facientem; sed infusio gratiae gratum facientis est iustificatio; ergo uocatio est id quod iustificatio. Praeterea idem per essentiam est motus actio et ad terminum oppositum sicut de albedine ad nigredinem; sed uocatio dicit motum actionis scilicet a peccato, iustificatio dicit accessum ad terminum scilicet iustitiae; ergo iustificatio et uocatio sunt idem. Ulterius uidetur quod iustificatio non sit idem quod renouatio mentis et sanatio. quia iustificari potest aliquis in hac uita, non autem renouari uel sanari; ergo iustificatio illorum neutrum est. probatio minoris dicitur communiter ad iustificationem ... quod dicitur ro. vi. iustificati gratis etc. Quantum ad sanationem patet per id quod dicit glo. super illud qui sanat omnes infirmitates tuas. quod in hac sanabit langores quod compleuit ... induet incorruptionem. quod non erit in hac uita. quantum ad renouationem autem ... quod dicitur in glo. super illud ro. vi. in nouitate uitae ambulemus quod in futuro immortalitate perficietur. Praeterea quorum opposita differunt ipsa et differunt; sed opposita horum sunt diuersa nomine et ratione quia iustificationi opponitur impietas, renouationi uetustas, sanationi infirmitas; ergo non sunt idem. Sed contra renouatio mentis et sanatio fit per peccatorum dimissionem; iustificatio autem est aliud quam peccatorum remissio; ergo uidetur quod iustificatio sit id quod renouatio uel sanatio mentis. Ulterius uidetur quod iustificatio non reducatur ad attributum misericordiae, quia secundum aug. magis est de impio facere pium quam creare celum et terram; sed creatio celi et terre propter hoc quod infinitam potentiam ... reducitur ad attributum potentiae; ergo iustificatio impii et non ad misericordiam. Praeterea deus inquantum est bonus facit omnia bona; ergo inquantum est iustus

facit homines iustos; sed iustificare nihil aliud est quam facere iustum. ergo iustificatio reducitur ad attributum iustitiae magis quam misericordiae. Praeterea ambrosius dicit quod procedit quaedam merita praecedentia quo digni sunt iustificatione; sed ad iustitiam pertinet reddere alicui id quo dignus est; ergo iustificatio reducitur ad attributum iustitiae. Sed contra miseria hominis in peccato principaliter consistit; miseros enim facit populos peccatum. prou. sed remouere miseriam ad misericordiam pertinet; ergo cum iustificatio sit peccatorum remissio, uidetur quod ad attributum misericordiae reducatur. Praeterea iustificatio fit per gratiam; sed gratia est effectus misericordiae ut patet per illud quod apostolus inducit ro. ix. miserebor cui miserebor etc.; ergo pertinet ad misericordiam. Responsio dicendum ad primam quaestionem quod iustificatio de sui ratione importat motum ad iustitiam. iustitia autem secundum philosophum in v. ethicorum tribus modis dicitur; uno enim modo est specialis uirtus aequalitatem constituens in commutationibus et distributionibus commutabilium bonorum quae sunt necessaria in uita; alio modo est nomen generale ad omnes uirtutes secundum quod actus earum ad bonum commune ordinat secundum directionem legis. Tertio modo importat quandam statum rectitudinis in homine quantum ad partes ipsius prout scilicet aliquae partes animae suo superiori subduntur siue aliae partes siue ipsi deo et hanc iustitiam nominat philosophus metaphoricam eo quod diuersae partes hominis computantur quasi diuersae personae; haec autem rectitudo per quodlibet peccatum tollitur et per gratiam reparatur; unde haec iustitia generalis est quia quodammodo omnes uirtutes includit non quidem per modum totius integralis; et ad hanc iustitiam motus iustificatio dicitur; in quo motu est regressus a termino et hoc in praedicta assignatione tangitur in hoc quod dicitur remissio peccatorum et accessus ad terminum contangitur in hoc quod dicitur et consummatio bonorum operum. Ad primum ergo dicendum quod tota ista rectitudo animae originaliter est in eo quod est principium merendi et demerendi sed est in aliis partibus animae quasi rectificatis sicut in subiecto. Ad ii. dicendum quod reuelatio intelligitur fuisse facta illi peccato scilicet in quo consilium reuelatur; consilium autem diuinum de praedestinatione fuit de iustificatione; unde hoc consilium reuelatur prius iustificatione sicut effectus peccatum et sic obiectio cessat. Ad 3. dicendum quod iustificatio potest sumi dupliciter uel secundum quod deus uidet ad iustificandum et sic dicit motum ad iustitiam praedictam; uel secundum quod fuit ad iustificandum esse et sic est effectus formalis iustitiae quia ea ad formam iustificatur est sicut albedinis albatum. sicut autem ab esse animae profluunt potentiae, ita rectitudo potentiarum ... quae est esse perfectio et inde ipsius potentias uoluntas quae alias mouet eis rectitudinem quodammodo largitur; et ideo procedit iustitia cum ... gratia et conuertit caritas quae uoluntatem ad finem perficit a quo est rectitudo potentiarum et propter hoc ipsa iustificatio et peccatorum remissio est effectus iustitiae generalis sicut causae formalis perfectionis secundum ...

igr̄e sic c̄ur cāe prime sic d̄s eq̄t⁹ dr̄ ad
eq̄litat̄e ⁊ q̄ntitate. q̄ ē eq̄litatis cā et q̄r
ap̄ximis cāis ł t̄mis dd̄ ͛nōiari dz̄ iō p̄t
de̵ mot⁹ ł c̄mato mot⁹ mag̃ ͛noiat̃ iu
stitia q̄m acaitate uł gr̄a. ¶ ad 2. dd̄. q̄ c̄
sumato bo̵ꝝ op̄u pōt accipi uł i execūtoē
ip̄oꝝ et ita p̄cedit obō ⁊ sic nō accip̄r h̄;
uł i infusioē h̄ituū a q̄b; op̄a bōa p̄fcōm
h̄nt et sic dr̄ h̄ ↄsūmato bo̵ꝝ op̄u iustifi
catō. ¶ Ad. 4. q. dd̄. q̄d uocatō ē ͛ quedam
exiōr ut q̄ fit p̄ p̄dicatorē ⁊ h̄ nō ē iustico
set dispōit ad eā; quedā uō inteior ⁊ h̄ q̄n
n̄ p̄tingit ad finē suū ex uocati ͛fcōm ⁊ hoc
uocatō ē ad q̄m d̄s i s̄tict⁹ ł mot⁹ ad bōn a
͛o i missus ē. et h̄ uocatō n̄ ē idm̄ q̄ i stifi
catō s̄ uia ad illā; q̄n aūt p̄tigit ad finē.
q̄n. s. d̄s audit uocātoꝫ et ueit ad x̄p̄ꝫ ut
dr̄. jo vi. et h̄ uocatō ē idm̄ q̄ iustificatō
p̄ s̄bāꝫ set diff̄t rōe; q̄r uocatō dr̄. s̄ q̄ p̄ in
fusiōm. gr̄e et auxiliū h̄ō apcō rectū; set
iustificatō respic̄ t̄m ad q̄. s. p̄dc̄ recti
tudines statū et sic uocatō sumit̃ ro. viij.
ut p̄z p̄ glo. auxiliū. n. q̄d fidi nos uocādo
d̄s p̄stitit ē gr̄a q̄ fac̄ fidꝫ p̄dilcōm op̄ū
vn̄ illoꝝ. iiij. que i ponūt̃. p̄d̄stinatō
ē cā iustificationis rōe differēs ut dcm̄ ē
s̄ magificatō ⁊ iustificationis ↄplemēt siue
refat̃ ad p̄fcōm glie siū refic̄t̃ ad p̄fcōm gr̄e
¶ ad. 1. g̃. dd̄. q̄d uocatō i. p̄poit̃ i̇tificatioi
q̄r p̄ ē recessus a tio q̄ accessus ad t̄m ¶ ad
ij. dd̄. q̄ obō p̄cedit. ͛ p̄mis duab; iusti
ficationib; nō ͛ t̄ta. ¶ ad. 3. dd̄. q̄ ille q̄ iu
stificat̃ q̄ntū ad t̄mū a quo eāt distans
set q̄nt̄ ad t̄mū ad q̄ ē p̄x ⁊ h̄ ↄpetit ei q̄d
dcm̄ ē. ¶ Ad. 3. q. dd̄. q̄ p̄dc̄ iustic̄ rectitu
do methap̄. sanitas aīe dr̄. et nouitas ip̄i
eo q̄ sāitas ↄmēsatōm ͛ bīcā i p̄tib; coꝛ̄
i portat. nouitas aūt integ̃tatē ⁊ uītutē
⁊ ͛ decorē h̄r ⁊ h̄ oīa patēt q̄ rectitudo pōꝛ
aīe q̄ iusti ͛ ↄtinet p̄silitudinē; set q̄r
q̄ res nō ē i uni filis q̄n ⁊ aliis possit assilai
iur ͛ ē q̄ ea q̄ methor dnr̄ nō ita ↄuint uni
et alij q̄n d̄e possit sic leo metc̄ ⁊ d̄e ⁊ d̄u
b͛ dr̄; vn̄ sāitas ⁊ nouitas p̄silitudinē in
tegr̃tatē gr̄e significat̃ possit que p̄ culpā
tollit̃. vn̄ culpa ꝑ siltudinaīe dr̄ vet̃tas ⁊
langor aīe ⁊ ꝑ possit̄ sig̃ficaē i teg̃tatē aīe
i. q̄ tollit pcā q̄ ⁊ uet̃tas ⁊ langor dr̄ set
q̄r culpa ē cū pene iō uet̃tas i uet̃tate et
langor i lāgore nigladr̄. sicut effcūs incār.
patet g̊ q̄ ip̄a i̇tificatō p̄ q̄m gr̄a acq̄rit̃
et culpa tollit̃ renouatō ⁊ sanatō dia pōt

q̄ uis ⁊ ablatō pene renouatō ⁊ sanatō di
ci possit. ¶ ad. 1. g̃. dd̄. q̄d q̄nt̃ ad culpā pōt
s̄ renouatō in h̄ē uita set nō q̄nt̄ ad penā
oīo et silr̄ ē ͛ sanatioē et sic loq̄ auctes ille.
¶ ad. ij. dd̄ q̄ illa ⁊ p̄silitudiēꝫ sig̃nt idm̄ q̄
i pietas ut ex dc̄is p̄z. ¶ Ad. 2. q. dd̄. q̄ i oī
actioē q̄ d̄s in cāta fac̄ oīa attributa ↄc̄
rūt. al' ei actō nō eēt p̄fcā; set tn̄ aliq̄
ip̄i actō uł effc̄ actōis vni attributo ↄp̄
aē mag̃ q̄m aliꝫ in q̄nt̄ illd̄ attribūt mag̃
maifestat̃ p̄ tale actōm uł effcm̄ q̄ p̄ aliū.
sic p̄ reuelatōm futoꝝ maif̄ plētudo dine
sap̄; et iō sap̄ dine app̄at̃; et q̄ i iustifica
tione impij. maxīe dina mīa maifestā iō
ad h̄ attributū reducit̃. ¶ ad. ij. g̃. dd̄ q̄ dif
ficultas q̄ ē i iustificatioē ip̄i maxīe ē ex
ↄgruentā ip̄i ad iustificatōis effcm̄ suscip̄
et iō q̄m tal' effc̄ i ip̄m i ducit̃ mag̃ i di
cat miām q̄m p̄tm̄; set effcūs c̄atōis dif
ficultate h̄t p̄ magtudinē fc̄i ł p̄ mod͛
fc̄i q̄r ex nīlo fac̄ et iō maifestat maxīe
p̄tm̄. ¶ ad. ij. dd̄ q̄ iustificatō manifestat
iusticiā dinā sic cām efce. set miaꝫ sic cāꝫ
efficiētē; effc̄ aūt p̄p̄e cāe efficien̄ p̄ndꝫ
s̄ bōitas c̄ature maifestat bōitatē dinā
uel̄z mō. q̄r bonitas mouet ip̄m ad c̄ṫand͛
silem bōitatē set uīā mag̃ mouet ad iu
stific̄ q̄ iustitā ¶ ad 3. dd̄ q̄ i n̄ ē i tell'd q̄
d̄s cū i̇tificatꝫ sic suffic̄ dign⁹. al' gr̄a nō
eēt gr̄a; s̄ q̄r ē i ip̄o q̄ dispō ad iustifica
cōm q̄ ē mī i dign⁹ q̄ aliu. vn̄ talis dig̃
tas ad iusti⁹. n̄ suffic̄.

¶ D. ij. sic p̄c̄. uī q̄ p̄p̄atō p̄ q̄m d̄s fa
cit q̄ i s̄e ē nō p̄exigat̃; ille. n. q̄ ad
pcā nitit̃ n̄ p̄p̄at s̄e ad g̃rām faciendo
q̄ i s̄e ē; set aliū d̄s iustificat̃. qui ad pcām
tendit sic ͛ paulo p̄z. ac. ix; g̊ p̄dcā p̄p̄a
tio ad iustificā nō p̄exigit̃. p̄ maior ē
caītas i d̄o q̄ illa q̄ h̄oi p̄ap̄; set h̄oi p̄
cp̄ ł ut b̄nfaciat i imicis. m̄. v; g̊ ip̄e mł
to forcī fac̄ iustific̄o hūs q̄ pcōr̄ i imicatis
ↄ ip̄m exercent et sic idm̄ q̄ p̄us. ¶ p̄ di bo
nitate nich̄ mag̃ cogitaī pōt; set bonū ē
diffusiū sui s̄ dyo; cū g̊ maior diffusio
bōitatis eēt si ⁊ renitētib; daēt̃ gr̄a; vi
q̄ gr̄e i fusio p̄ q̄m fit iustificatō p̄p̄atōm
n̄ p̄eq̄ p̄exigat. ¶ set ↄ ille q̄ clausū h̄t
ocłm uiłē nō pōt lumī uiłe recipe; set
ille q̄ nō s̄e p̄p̄at faciendo q̄ i s̄e ē nō
ap̄it sp̄uale ocłm q̄ p̄c̄ando claudit;
g̊ nō pōt gr̄e lum sp̄uale scip̄e ⁊ sic nō
pōt iustificaī. ¶ p̄ aug⁹ dic̄. qui c̄auit te

sī te nō iustificabit te. sī te, g° exigit̄ ꝑparatō ex pte nr̄a. Vlterius uī q' āl sit ī hōie q' fac̄e possit ut ad gr̄m h̄ndā se ꝑparet q'z sic̄ p̄. exeo. indurauit cor ei et c̄. dicit glo q' ita īduratū ē cor ei° qđ nich' potuit fac̄e accep'le dō; sed nich' ad gr̄m h̄ndā ꝑpat n̄ op' acceptle dō; g° n̄ ēat ī eo fac̄e ad se ꝑ pet et eadē rō ē ð aliis. ¶ p° aug' dic̄ q' cū fidꝫ iustifi' īpetrat uolūtas comitat' grm n̄ duc̄ t ē pedissequa n̄ p̄ma; s; si hō posset se ad gr̄m n̄ dū h̄itā ꝑpare. uolūtas ei eēt p̄ma grē; g° nō pōt hō aliqđ fac̄e p q' se ad gr̄m ꝑpet. ¶ p° nlls pōt se ad gr̄m ꝑpat̄ n̄ recte agēdo; sed p aug'. ill. retractatōnū amoꝫ recte n̄ uiuit̄ n̄ p'us n. ai; apcī putare libet qđ fit p gr̄m. g° an̄ gr̄m h̄itā nō pōt se ad gr̄m ꝑpat̄ ¶ p° fidꝫ ītētōm dirigit; sed opō que sīn recta ītētiōe sit nō pōt ad grāꝫ ꝑpare, g° fidꝫ oꝫ q' p̄cedat ꝑparacōm, et ita cū fidꝫ ad gr̄m p tineat ut aug' ex ūb apli pbat an̄ gr̄m ꝑparatō ad gr̄m ēē nō pōt. ¶ Sed ꝯ d̄s nō p̄cip̄ hōi impossibile. sed p̄cip̄ ei qđ se ad gr̄m ad faciendō ꝑpet. ut pꝫ iac. iiij apprōpīqte dō et appropīqbit uob; g° possi̇le ē hōi fac̄e q' se ad gr̄m ꝑpet. Vlt' uī q' n̄ sit nccm eū qui fac̄ q' in se ē iustificarī; illđ. n. qđ fit gr̄is fit ex liberalitate nō ex nccitate; sed iustificam̄ gr̄is ut pꝫ. ro. iij. g° n̄ ē nccm ut iustificem̄ q̄ntūcūq3 sim̄ ꝑparati. ¶ p° d̄s ꝯpat' ad nos sicut figul' ad lutū ut pꝫ. ysi. lxiiij. jo. xviij. t ro. ix. sed q̄ntūcūq3 lutū sit ꝑpatū n̄ ē nccm q' ex eo formet' uas, g° q̄ntūcūq3 hō sit ꝑpat' n̄ ē nccꝫ q' ei grām infūdat̄ ¶ p° illđ quo posito nccē ē aliđ ēē uī suffi'e ad illđ ordinarī; sed act' uī qui sufficiēt ad ad ordinac̄ dr̄ ēē meritorius illi'; g° aliqs mereb' iustificatōm p opa qbꝫ se ꝑparint. sinceꝍ ad ꝑparatōm illā seq' iustificatō ¶ Sed ꝯ impossibile ē summā ūitatē mētiri; sed ip̄a ūitas pmisit se gr̄m datū ei q' qđ ī se ē fac̄ Zach. i. ꝯūtimī ad me t ego ꝯūtar ad uos; et apo. iij. sigs apieit m̄ ītro ad eū; g° nccē ē eū qui fac̄ q' ī se ē iustificarī. ¶ p° ro. v. sr̄ illđ iustificati ex fid' dic̄ aug', d̄s respic̄ ꝯfugiētes ad se alr̄. in eo ēēt iniqtas; sed īpossibile ē in dō ēē īiquitatē; g° nccm̄ ē q' iustificet illos ꝯfaciūt q' ī se ē. Responsio dđ ad. i. q. q' uolūtas q̄ ē susceptiua pfcōis cēc̄ie n̄ pōt hūic pfcōm ꝫbita ab extrinseco agente t n̄ ꝯferat q'z h̄ ēēt p uiolentiā agēs q̄ ī uolūtate n̄ cad̄ eū cogi n̄ possit, et iō oꝫ q' ip̄a coopet̄ ad suā pfcōm. et h' coopatō d̄r ꝑpatō ad gr̄m qui fac̄ q' ī se ē. sed n̄ sp̄

oportet q' tal' ꝑpatō tp̄e iustificatōꝫ p̄ce dat sic̄ oꝫ ī mutacōibꝫ n̄libꝫ q' alēatō tp̄e sp̄ p̄cedat altēratōꝫ gnōm q'z cū act' uolū tatis sit ī sua potestate aplī pōt ēē tm̄ īmo d̄s fac̄ ad ꝑparatōm sed dispō n̄lis ad form̄ su ccessiue ad h' ī ītētōm ꝑcedit ī ill' aūt q' n̄ ꝑpa uolūtate clpā ītrāt et usū uolū tatis n̄ h'nt nō exig' ex pte illoꝝ aliq' ꝑpa tio sic̄ ð puls pꝫ ī bapō. ¶ ad. i. g° dđ q' ī tificatō ð q̄ loq'm' uiuit sp̄ ē cū coopatiōe ūđs q̄ ꝑpatō d̄r, sed h' coopatō ut dēm est q'ꝫ diu an̄ īapit q'm grā īfūdat'. q'ꝫ aūt q' pfcā ē. stati iustificatōs h' adiūcta; vn̄ pōt ꝯtigere q' d̄s dū ē ī ꝓposito t ītētiōe pōt' subito uolūtas ei' ꝯūtit' ad dm̄ ul' ex ꝯ° ꝯtrariu actiōe acapies. sic fuit ī paulo ul' ī exa° ī latroꝫ ī stitu. quo cor hōis mō ad dm̄. vn̄ n̄ sē qđ tal' gr̄m hāt n̄ faciens q' ī se ē. ¶ ad ij. dđ qđ hōi n̄ p̄cip'. q' illa bō faciat inimicis suis ē capaces n̄ sē. sed illa q̄ suscipe possē. et h' dr̄ maxīe iplꝫ quia bōa qbꝫ capaces sē. s. n̄lia eis lagit'. q' d' ipoꝝ p̄cedō inimatās ēēt hōi tn̄ grē capaces n̄ sē n̄ ūd' ꝯsētit' t sic q' ip̄e pat' ē dac̄ si illi recipe uolūt ¶ ad. 3. dđ q' tal' diffusō bōi nō pōt īelligi. n̄ ad adpfcōm illā suscipiat cui nō ē capax; et iō rō illa p̄cedit ex sīo. Ad. ij. q. dđ q' ꝑpatō q̄ exigit' in m̄ ad h' q' formā suscipiat duo īcludit, s. qđ sit ī debita ꝓportiōe ad form̄ agēs q' d' form̄ īducē q'z nich' se educat ð pō ī actū. ꝯbita aūt ꝑpatō ad suscipiend' actōꝫ agens attēdꝫ s ꝯbitā ꝓximacōm ad agēs; in spūalibꝫ aūt n̄ ē intelli' local' ꝓximatō sed spūal'; q̄ ē dr̄, p̄mo ꝓsilitudinē rē. s qđ res corruptibils dnr. mag' apō distaē q'm īcorrupt' . inso ð regnūꝍ et ꝓp h' ð bilr' ēē recipiūt t sili' spūalia ꝓpinqora ēē dō q' corlia. et ꝓp h' angli s dyo. in. ꝯ. ce. pur t hundātius ð dīna bonitate recipiūt. sō s affcōm. q' s aug'. dō n̄ loco sed affcū ꝓpi q'm; sed ꝯbita ꝓportō m̄ ad form̄ ē d'. s. pordic, n̄lē m̄ ad form̄ et p remocōm ī pedimēt; ad iō g° q' uolūtas se ad gr̄m iu stificātē ꝑpet oꝫ q' se ī debita ꝓportōe ad dm̄ q' dat et ad gr̄m q̄ dat' pcāt. s; ꝓpō tio ad dm̄ q' p rē silitudinē nō ē ī potēta te ud'. sili' n̄ ꝓportō capacitatis grē q'z h' ei pcēssit' actiōe; vn̄ relinqt' q' ī ip̄a uolūtate sit appropīqre dō p affcōm t ð side riū t ordiari ad gr̄m p remocōm īpedimēti q' qđ īpedimēt ē pcm; et iō p d'splicētiā

xvij.

peccati. et affectum ad deum se dat ad gratiam preparat et
quia hec duo efficaciter facere debet facere quod in se est. et
et gratiam recipit de quo pro hoc dicitur Jac. iiij. appropinquate
deo et appropinquabit vobis. dicitur apo. iij. si quis aperu
erit michi et cetera. Ad primum ergo dicendum quod si opus acceptum
deo dicatur opus meritorium tunc planum est quod non pro
non ens in peccato mortali existens potest facere deo opus acceptum
si autem dicatur opus quod est bonum ex genere et bona intentione
factum secundum hoc dicatur opus acceptum tunc pro hoc dicendum non pro
tulisse. non quod omnino non potuit sed propter fictionem ob
stinate voluntatis ad malum in quo incidat divina gratia secundum quod
fit. Ad ij. dicendum quod voluntas nostra est omnino pe
dissequa. id est divine gratie et nullo modo previa. quia
ipsa voluntas bona quam ergo gratiam facientem precedit
ex deo nobis provenit qui gratuita sui dono nos ad
hec provocat vel flagello vel alio auxilio interiori aut
exteriori non tamen voluntas hec est previa sed pedissequa.
id est gratie gratum facientis quia non est causa ipsius sed aliqualiter
ad ipsam viam parat. Ad 3. dicendum quod sine gratia
gratum faciente non potest recte amore vita duci
secundum quod licet importat rectitudinem ad finem
ultimum pertingentem potest tamen quis sine ea recte
aliquid agere. rectitudine quam habet actus ex materia et
circumstantiis et sine debito. sed non sine gratia que dicitur
gratuitas voluntatis dei. Ad 4. dicendum quod recta
intentio ad finem ultimum determinate producens non
potest esse sine fide. sed tamen sic ulterius scilicet dicendum potest
esse intentio in eo qui fidem non habet particularem
vel universalem cognitionem quam de deo habet unum et ille qui fidem
non habet potest se ad fidem habendam preparare et ad
gratiam sicut per suam cognitionem peccatum sibi displiceat et
in deum affectus eius feratur. Ad 3. q. dicendum quod duplex est
necessitas. scilicet necessitas absoluta. et necessitas ex sup
positione; de prima quidem necessitate loquendo non est necesse eum
gratiam suscipere qui se sufficienter ad gratiam preparat
quia propter naturam predictam necessitas secundum quam deum esse est necesse
nec necessitas coactionis. nec prohibitionis in hiis
que divina voluntate fiunt cadere potest; loquendo autem
de necessitate que est ex suppositione divini propositi quo propter
benivolentiam sue bonitatis voluit unicuique
eam communicare secundum suam capacitatem necesse est quod cuili
bet nature preparate forma infundatur non tamen eodem modo est
in omnibus formis; quia forme que mediantibus
suis agentibus in materia producuntur necessario in materia disposita
recipiuntur necessitate conditionata in comparatione ad deum
cuius virtute cetera agentia agunt. sed necessitate
absoluta per comparationem ad agentia proxima quia necessitate
non agunt propter ordinem divine est eis impositum quod
preterire non possunt. forme autem que immediate a deo inducuntur
non habent necessitatem absolutam ex parte agentis sed
quandoque ex parte recipientis sicut in perfectionibus que se
debent ut est anima intellectualis. forme autem que non debentur

nature sicut gratia et virtutes immediate a deo producte non habent
de necessitate absoluta sed solum de necessitate ex suppositione
divini ordinis ut dictum est. Et per hoc patet responsio ad
obiecta. quia rationes procedunt ex suppositione divini propositi pro
cedunt.

Ad tertium sic proceditur videtur quod gratie infusio non requiritur
ad iustificationem; non enim minus est iustificare
quam creare; sed deus creat sine medio; ergo iustificat
sine gratia media. Item magis mediatis unum
potest reduci sine hoc quod alterum procedat; sed inter statum
culpe et gratie est medium innocentie status; potest re
moveri culpa per iustificationem sine hoc quod gratia
infundatur. Sed contra nulli dimittitur peccatum nisi ratione
caritatis quia caritas est que universa delicta
operit. prov. x; sed caritas non potest esse sine gratia quia
numquam est informis; ergo non remissio peccatorum potest fieri
sine gratie infusione. Ulterius videtur quod non sit necessa
rius ad iustificationem motus liberi arbitrii in deum; ille enim
qui trahitur non movetur libero arbitrio; sed ille qui venit ad deum est
hic per iustificationem. Jo. vi. nemo venit ad me nisi
pater meus traxerit illum; ergo in iustificatione non est motus
liberi arbitrii. Item sicut gratia est a deo ita et sapientia; sed ad
hoc quod aliquis accipiat sapientiam a deo non exigitur motus
liberi arbitrii. Unde dormienti dicitur ut patet iij. Regum iij. de
Salomone et Job. 3. in sompno tunc aperit aures virorum
ergo ad gratiam iustificantem suscipiendam non requiritur
motus liberi arbitrii. Item per baptismum aliquis iustificatur; sed
in baptismo non requiritur motus liberi arbitrii ad effectum eius
suscipiendum; quia pueri et dormientes eius effectum su
scipere possunt. ut dicitur de con. in nocte; ergo ad iustifica
tionem non requiritur motus liberi arbitrii in deum. Sed contra Augustinus
de verbis. qui creavit te sine te non iustificabit te sine te
ergo requiritur motus liberi arbitrii ad iustificationem. Item Bernardus
dicit quod donum gratie tam absque consensu recipientis
esse non potest quam absque gratia dantis; sed consensus non est
sine motu liberi arbitrii. ergo motus liberi arbitrii ad iustificationem
requiritur. Ulterius videtur quod iste motus liberi arbitrii in deum non
sit motus fidei; quia ad hoc quod deus appropinquet nobis
per iustificationem. oportet quod nos appropinquemus ei per affectum
sed per affectum facit nos appropinquare deo caritas; ergo iste
motus liberi arbitrii in deum non est fidei sed caritatis. Item
ysa. xxvi. dicitur a timore tuo domine concepimus
spiritum salutis; ergo cum illa conceptio fiat in iusti
ficatione videtur quod sit motus timoris non fidei. Item
dispositio et perfectio non debent esse in eodem; sed motus
fidei est in intellectu. iustificatio autem spiritualis in
affectu; ergo non est motus fidei. Sed contra Ro. iij. iu
stificati per fidem et act. xv. fide purificans corda
eorum. Item iustificatio est opus gratie preveni
entis; sed gratia preveniens est fides. ut dicit
Magister in iiij li. d. xxvij; ergo motus fidei requi
ritur ad iustificationem. Ulterius videtur quod non

requiritur motus liberi arbitrii in peccatum, sive contritio. Luc. vii. Dimissa sunt ei peccata multa etc. Dicit glossa: quia ardor caritatis rubiginem peccatorum in ea consumpsit. Sed ardor caritatis non potest esse sine motu in peccatum; ergo ad iustificationem non requiritur motus in peccatum. ¶ Praeterea conversio ad deum potentior est quam conversio ad rem temporalem ad malum; sed conversio ad bonum commutabile sufficienter inducit culpam; ergo conversio ad deum sufficienter iustificat; et sic non requiritur motus in peccatum. ¶ Sed contra est quod dicit glossa in psalmo super illud: Sacrificium deo spiritus contribulatus etc.: spiritus contribulatur et contritio est sacrificium quo peccatum solvitur. Ulterius videtur quod non debeat addi quartum, scilicet peccatorum remissio; quia effectus non connumeratur causae. Sed gratiae infusio et contritio sunt causae remissionis peccati; ergo non debet connumerari eis. ¶ Praeterea remotio privationis nihil est aliud quam positio habitus; sed culpa est privatio gratiae; ergo idem est remotio culpae et infusio gratiae, et ita non debent adinvicem connumerari. ¶ Sed contra generatio unius est corruptio alterius et tamen generatio et corruptio connumerantur; ergo cum infusio gratiae sit remissio culpae, debent unum alteri connumerari.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem quod necessitas praedictorum quattuor habetur in anima infusae ex hoc quod actus illi quibus homo meretur vitam aeternam condigne sunt supra humanam facultatem; quia propriae vires non sufficiunt ad merendum bonum infinitum. Sicut autem beatitudo futura infinitatem habet ex obiecto, et propter hoc actus suos meritorios aliquo modo infinitae virtutis ut sit tali fini proportionati, ita offensa in deum commissa habet quandam infinitatem ex eo in quem commissa est; et ideo ad culpae remissionem non sufficit humana virtus, et propter hoc oportet quod ad eius remissionem sicut ad merendum vitam aeternam gratia infundatur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod gratia in remissione culpae non se habet sicut agens mediante, sed sicut causa formalis qua peccatum remittitur, sicut igne frigus aufertur calore inducto non sicut instrumento sed sicut forma; gratia enim et creatio mentis formalis quia res dicta formata esse formaliter accipitur vel quod ipsum quo est quaedam sit illud. ¶ Ad secundum dicendum quod conversio secundum consecutionem argumenti non sequitur, quia ad rectitudinem requiritur negatio culpae; tamen destructio culpae prius existentis non potest fieri nisi per gratiam, quia illi innocenti bonitas quae inest virtutis, quia virtus media non sufficeret ad hoc ut dignum redderet infinitate ab infinita offensa commissa prius, quamvis sufficeret ut innocentem redderet illum in quem peccatum non praecessit. Et ideo in eo qui peccavit requiritur non solum quod peccatum prius absit actu sed quod peccatum prius commissum expietur et quodammodo tegatur; quod fieri non potest nisi a virtute infinita virtute. Ad secundam quaestionem dicendum quod gratia quae datur ad recte vivendum et peccatorum remissionem principalius respicit voluntatem quam alias potentias, quia per eam est peccare et recte vivere; et ideo oportet quod infusio gratiae iustificantis sit secundum talem modum qui voluntati competat. Et propter hoc oportet quod a tali infusione omnis ratio violentiae excludatur, quia violentiae voluntas capax non est; ad hoc autem quod violentia ab actione tollatur, oportet quod patiens cooperetur. Cooperatur autem agenti secundum modum suum. Unde in illis quae nata sunt agere requiritur quod actione cooperentur; in illis autem quae nata sunt recipere tantum sufficit in eis ad violentiam tollendam naturalis inclinatio ad formam, ex hoc dicitur generatio naturalis; sed quod est in dignitate tamen est non violentum. Unde quando voluntas non habet actum suum sicut est in pueris, sine violentia nos potest infundi gratia per placitum, sicut pueris baptizatis et similiter sacramentis, sicut patet in sanctificatis in utero; sed quando voluntas habet suum actum sicut est in adultis requiritur actus voluntatis ad gratiam suscipiendam animam ad datorem ordinans; et ideo ad iustificationem quae per infusionem gratiae fit requiritur motus liberi arbitrii in deum. ¶ Ad primum ergo dicendum quod tactus ille de quo loquitur non importat coactionem sed inductionem et adiutorium ad bonum operandum. ¶ Ad secundum dicendum quod sapientia magis respicit intellectum quam voluntatem, sed gratia magis voluntatem ut dictum est; et ideo quia intellectus cogi potest non autem voluntas, ideo ad sapientiam percipiendam et alias intellectus perfectiones non requiritur consensus suscipientis sicut ad perceptionem gratiae; unde in prophetis non fuit revelatio eorum quae ad sapientiam pertinent ut patet in ii., non autem gratiae infusio. ¶ Ad tertium quod per baptismum etiam adulti gratiam suscipere possunt in dormiendo, quia quamvis non adsit actualis dispositio ex actuali motu voluntatis ad deum, est tamen habitualis dispositio ex motu liberi arbitrii praecedente; quae quidem quando ad gratiam percipiendam sufficienter disponit, et tunc gratia infunditur statim ut dictum est; quando autem insufficienter, tunc talis insufficientia non potest suppleri nisi per aliquem actum liberi arbitrii vel per sacramentum quod ad gratiam dispositive operatur ut supra dictum est d. i., et propter hoc sine sacramento nullus adultus iustificari potest nisi actu cum motu liberi arbitrii existente, sed per sacramentum potest si tamen praecessit motus liberi arbitrii prohibens fictionem. Ad tertiam quaestionem dicendum quod omne quod generatur est ex pluribus, sequitur attribuitur ei quod primum est; sicut vita attribuitur animae intellectivae, quia est prior inter principia vitae in viventibus, quamvis contingat esse aliud esse aliud principium quod est tactus, ut patet in ii. de anima. Unde si iustificatio fit ad motum liberi arbitrii in deum, oportet quod attribuatur illi motui qui naturaliter prior in iustificatione apparet. Movetur autem mens in deum et per intellectum et per affectum, et hi duo motus mentis simul esse possunt quamvis non simul cogitari possint, quia unus est ratio alterius. Et per actum intellectus praesentatur suum obiectum voluntati, quia eius obiectum est bonum cognitum vel intellectum ut philosophus dicit in iii. de anima; sed naturaliter motus intellectus praecedit sicut obiectum naturaliter praecedit actum potentiae; unde cum motus intellectus ut dictum est sit per fidem, iustificatio motum fidei requirit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod motus liberi arbitrii cum quo gratia infunditur oportet accipi in sua ultima perfectione. Actus autem fidei perfectus non est nisi actu affectus perfecto existente, nullus enim credit nisi quia vult ut Augustinus dicit; et ideo cum actu fidei iustificatur semper adiungitur actus

caritatis et huius duob; alia vo coniungit; no. n.
pot ee dubiu qn. q actui caritatis sp act
fidei iungat. exquo pfidz obm caritati pleta
sic e intellige uem nq iactu e n i v gra
ee iactu exute. Ad. ij. dd qd tnoz e remo
ta dispo ad gram nuq. n. ad gm attig n
amor adiugat. nos aut loqm h d dispoe
ultia ad gm cu q gra dat. Ad. 3 dd q
no opotet i eod ee dispom et pfcom i reb;
adiuice ordinatis. qr disso fcti i pou ordi
nat ad pfcom pfcam i ptiori. sic mot pg
nis e dispo ad pfcom itells. et silr mot in
itllu fcus pot ee dispo ad motu effcus
Ad. e. q. dd. q sic i gnonib; nlib; i quib;
una forr expellit et alia i ducit. pp h qd
gno uni est corupto alti oz ee dispoes ad
utrq; ita i iustificatoe q g gft et culpa ex
pelli. oz ee dispom uolutatis s; ppu actu
ad utrq; ; et io sic pmotu. li. ar indom
dispoit ille q iustificat ad gm optienda
ita p mot li. ar. i pccm oz q ad culpe ex
pulsom dispoat. et io i iustificatioe q inoces
iustificat oz ee dispom solu ad gm iducad
set i iustificatioe q iustificat ipi oz ee dis
pom duplice Vna ad inducenda gra. s.
mot. li. ar. altra ad expellenda culpa. s. mot
li. ar. i pccm. Ad pm g dd q fuoz dilectio
nis d necitate seq gnuetu ht qn odiu; et
io fuoz dilectiois ad dimissoz culpe n opa
tur sin pcta dtestatioe q directe dimis
sioi culpe rndat. Ad. ij. dd q gusio ad
dm. suffic ad gm optiendam qntu ise est
sic gusio ad bonu gmutat suffic ad culpa
set reqrit gusio ad pccm q reduces ipe
dimit. l dd q i pcco gusio no fac culpam
sine ausoe. et silr oz duo ee i iustificatoe
Ad. v. q. dd. q illa q paccnis se hnt ad ad n
icludut i illo. remissio aut culpe se ht ac
ci ad gre ifusom. qr accit ex sto i quo cul
pa iueie posset. n. ee ifusio gre. sin h q
culpa remitet sic i statu inocen fuit. q i e
hoie qnt ad pm ius tas sue gceptois; et io
ifusio gre no icludit remissoz culpe; vn cu
ad iustificatoz ipu. d q loqm sit neca culpe
remissio oz q gnuet gre ifusioni q sic se
x. q reqrut i ipa iustificatoe. s. gre ifusio
culpe remissio et mot. li. ar. i dm et mot
li. ar. i pccm. Ad. i. g dd. q illa obo pce
dit d effcu appriato cae q i tells i ipa ca.
n e aut ita d pcti remissoe ut dcm e. Ad
ij. dd q pccm et gra n se hnt sic affirmato
et nego l sic pria et hit. qr as pot ee gra

dsltutus et tn n hebit pccm sic patet d
ada s; illos q dnt eu n fuisse i gra catu
qr pccm poit aliqd l ee ul fuisse i pecante
insentie. n. i acta pcti adhuc pccm pcedes
manet. a mo i ipo pecante s; q ex eo re apd
dm efficit. et sic e act mitori manet ut
e. d. xiiij. dcm e. et io ro n pcedit.
Ad. x. sic pce ur qd
culpe remissio nalr. pcedat gre ifusom;
i pz lr illd sic i sco apuit c. dic glo. n as
pns dficat i malo nq pueit ad bonu; g
remissio mali culpe e por. qm puento
ad bonu gre. Pr remissio culpe et ifusio
gre se hnt sic illuminato et pgato; set
pgato pcedit illuiatoz s; dyo; g remissio
culpe pcedit gre ifusom. Pr i qlib; mo
tu recessus atio a quo pcedat accessu ad tmiu
ad q. l tpe sit sit mot successiuu ul salti n
si sit mutato subita; s; iustificationis tm aq
e culpa. ts ad q e gra; g remissio culpe pcedat
ifusom gre. Set g e qr ca nls pcedit effcm
set ifusio gre e ca remissios culpe qr i fun
dendo gm ds pcca remitit; g ifusio gre p
cedit. Pr amb; d q p fcta ut i aiam i ens
iniquitate tollit; set p e unuqq; nlr. q
agat; g p e ut ig qm pccm tollat. Vlt
ur q mot. li. ar. pcedat gre ifusom. qr di
spo pcedit nlr pfcom; set mot. li. ar. e di
spo ad gra; g nlr pcedit gre ifusom. Pr
gre ifusio et culpe remissio se gromita t;
set mot gtriois q e mot. li. ar. in pccm dat
culpe remissiom. g e por q ipa et ita por
qm gre ifusio. Pr iustifico impij ut ex dcs
pz e culpe remissio; g id q seqt ad culpe
remissoz sequit ad iustificatoz; set motus
li. ar. no se ad iustificatom set e d ecu ei;
g n se ad iustificatoz pcti remissom; et sic id
q p. Set g mot. li. ar. s. gtto e mitori. g
e i fozt gra; set gra i foms actu e por eo
cu sit ca ei; g gre ifusio et culpe remissio
pcedit mot li. ar. Pr act pm pcedit act s;
set gre ifusio et culpe remissio ptinet ad
pm actu q e foz; mot aut li. ar. siul i dm
siue i pccm ptinet ad actu s; q e opo; g
por e eis gre ifusio. Vlt ur q mot. li.
ar. i pcm pcedat mot. li. ar. i dm; qm
mot. li. ar. i pcm maxie ur ad timore ptinere;
set timor pcedit caritate ut aug d; g et
mot. li. ar. i pccm pcedit mot li. ar. i dm
q e ca. Pr mot. li. ar. i pccm e qi recedes
pnlbes; set no seqt mot ad tmiu dbitu n
recedo p pnlbete sic patet i motu locali; g

motus liberi arbitrii in peccatum praecedit motum liberi arbitrii in deum quod in se dubium. Sed contra motus liberi arbitrii in deum est motus fidei, motus autem liberi arbitrii in peccatum est motus poenitentiae; sed fides praecedit poenitentiae virtutem sicut supra dictum est; ergo videtur quod motus liberi arbitrii in deum prior sit quam motus liberi arbitrii in peccatum. Responsio. Dicendum ad primam quaestionem quod omnis prioritas secundum ordinem naturae aliquo modo reducitur ad ordinem causae et causati; quia principium et causa idem est; in causis autem contingit quod idem est causa et causatum secundum diversa genera causae ut patet in II Physicorum et in V Metaphysicae, sicut patet quod ambulatio est causa efficiens sanationis et sanitas est causa finalis ambulationis; et similiter de habitudine quae est inter materiam et formam, quia secundum genus causae materialis materia est causa formae quia sustentat ipsam, et forma est causa materiae quia eam facit esse actu secundum genus causae formalis. Ex parte autem causae materialis se tenet secundum quamdam reductionem etiam illud per quod efficiens praeparat materiam ad formam sicut disponens et removens impedimentorum; et ideo in generatione naturali quando corruptio unius est generatio alterius per hoc quod forma una inducitur et alia expellitur, recessio formae praeexistentis se tenet ex parte causae materialis; et ideo secundum ordinem materialis causae praecedit naturaliter inductionem alterius formae. Sed secundum ordinem causae formalis est econverso, quia formae contrariae et similiter contrarie agentes incidunt in idem numero vel specie. Ideo in ordine causae efficientis inductio formae prior est quia forma introducta est similitudo formae agentis per quam agens agit. Et similiter in ordine causae finalis quia natura primo intendit introductionem formae et ad hanc ordinat expulsionem, omnis enim causa quo potest stare formae in contento; unde cum gratiae infusio et remissio culpae ut ex dictis patet se habent sicut inductio unius formae et expulsio alterius constat quod secundum ordinem causae materialis remissio culpae praecedit infusionem gratiae; sed secundum ordinem causae formalis et efficientis et finalis infusio gratiae non prior est et propter hoc quod videtur quod invenitur dici causa altius; infusio enim gratiae est causa remissionis culpae per modum causae formalis; sed expulsio vitiorum dicitur opus virtutum ingressum per modum causae materialis; et per hoc patet responsio ad obiecta. Ad secundam quaestionem dicendum quod in ordinatione istorum motuum liberi arbitrii ad gratiae infusionem et culpae remissionem est multiplex opinio; quidam enim dicunt quod motus praedicti praecedunt et concedunt quod motus liberi arbitrii in deum est motus fidei non formatae sed informis, et motus liberi arbitrii in peccatum est attritionis motus non contritionis, quia omne quod praecedit gratiam non potest esse per gratiam formatum; sed hoc non potest esse quia in ipso motu contritionis iustificatur poenitens sicut in ipso actu ablutionis baptismalis iustificatur puer baptizatus; tunc autem aliquis iustificatur quando gratiam recipit. Unde similiter cum gratiae infusione et iustificatione est motus contritionis, sed motus attritionis praecedit quasi praeparatorius; nos autem nunc non loquimur de praeparatoriis ad iustificationem sed de his qui intrant substantiam ipsius; et ideo quidam dicunt quod gratiae infusio praecedit motus liberi arbitrii in deum et in peccatum ut possit eos informare sed culpae remissio sequitur ad utrumque; sed hoc non potest esse quia inter gratiae infusionem et culpae remissionem non cadit medium quia haec est eius effectus primus et principalis et praeterea sicut ad contritionis motum requiritur quod insit gratia ita quod absit culpa quia cum ea esse non potest; et ideo alii dicunt quod gratiae infusio et culpae remissio praecedit motus praedictos simpliciter; sed hoc etiam non videtur usquequaque verum; quia illi motus non requirerentur ad iustificationem nisi ad aliquam causalitatem haberent respectu illius; et ideo dicendum est quod aliquo modo gratiae infusio et culpae remissio praecedit, aliquo autem modo praedicti motus quod patet ex simili in generatione naturali quae est terminus alterationis; in eodem enim instanti terminatur alteratio ad dispositionem quae est necessitas et generatio ad formam, et tamen secundum ordinem naturae utrumque est prius altero aliquo modo; quia dispositio quae est necessitas praecedit formam secundum ordinem causae materialis, sed forma est prior secundum ordinem causae formalis; et secundum hunc modum quia illa qualitas consumpta est quasi formalis effectus formae substantialis secundum quod forma substantialis est causa accidentalium; et ideo cum isti motus qui sunt in iustificatione impii sint quaedam dispositio ultima ad gratiam suscipiendam suo modo praecedunt quidem in via materialis causae sed sequuntur in via causae formalis; et ideo non prohibet eos esse formatos quia hoc ad rationem causae formalis pertinet sicut qualitas quae inducitur simul cum forma substantiali quodammodo formatur per formam substantialem, et sic qualitas praedicta ante sui consummationem et formae introductionem non erat formata sed informis; ita quod de motu liberi arbitrii est, si tamen continuatus in fine perficiatur per gratiae infusionem; non est inconveniens quod sit aliquo modo idem secundum genus naturae, non tamen est idem secundum genus moris; contingit enim unum motum physicum non genere esse virtutis et vitii secundum genus moris, sicut patet de illo qui eundo ad ecclesiam mutat intentionem de malo in bonum; et per hoc patet solutio ad obiecta. Ad tertiam quaestionem dicendum quod motus liberi arbitrii ut ex dictis patet directe respondet gratiae infusioni, motus autem liberi arbitrii in peccatum directe respondet remissioni culpae; unde eadem ratio est de ordine istorum ad invicem quae de ordine remissionis culpae ad infusionem gratiae. Ad primum ergo dicendum quod Augustinus loquitur de timore servili cuius actus non est motus liberi arbitrii qui est simul cum iustificatione quia timor servilis non est simul cum gratia, quamvis iste motus informatur; et ideo ratio non est ad propositum. Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit quod sit prior in via causae materialis ad quam reducitur recessio impedimenti. Ad tertium dicendum quod ordo qui attenditur inter virtutes est secundum quod eliciunt actus suos qui per modum causae formalis faciunt et ideo ratio illa procedit secundum viam causae formalis.

Ad quintum sic proceditur videtur

quod iustificatio impii sit miraculosa; quia, sicut dicit Augustinus, maius est de impio facere pium quam creare caelum et terram; sed creatio caeli et terrae est miraculosa; ergo et iustificatio impii. Praeterea, quanto maior est resistentia, tanto est difficilior actio; sed in creatione non est aliqua resistentia, quia quod non est non potest resistere; in iustificatione autem impii est contrarietas resistens, scilicet impietas inveterata in eo; ergo est difficilior; et sic idem quod prius. Praeterea, omnis actio divina quae fit praeter ordinem illius rei in qua operatur est actio miraculosa, sicut praeter ordinem cadaveris est quod ad vitam reparetur, et ideo resuscitatio mortui divina virtute est miraculosa; sed quod voluntas ad aliud convertatur contra ordinem ipsius est, quia est libera; et ergo in iustificatione impii convertitur a malo ad bonum. Videtur quod iustificatio sit miraculosa. Sed contra, iustificatio non est praeter spem proveniens; sed hoc est de ratione miraculi; ergo iustificatio non est miraculum. Praeterea, miracula dicuntur quae accidunt raro; sed impii frequenter iustificantur; ergo non est miraculosa actio. Ulterius. Videtur quod infusio gratiae et remissio culpae non sit in eodem instanti: gratia enim non datur nisi digno; sed nullus est dignus in quo est culpa; ergo gratia datur ei a quo culpa remota est; et sic non sunt simul. Praeterea, gratia adveniens expellit culpam; sed nihil agit nisi quando est; gratia autem non est prius quam insit; ergo oportet quod prius gratia sit in subiecto quam culpam tollat; et ita non sunt simul tempore gratiae infusio et culpae remissio. Praeterea, culpa et gratia non sunt in eodem instanti in anima, quia contraria non sunt simul in eodem; ergo instans in quo ultimo est culpa in anima est aliud ab illo instanti in quo primo est gratia in ipsa; sed inter quaelibet duo instantia est tempus medium; ergo prius tempore expellitur culpa ab anima quam gratia infundatur. Sed contra, inter prius et posterius tempus cadit tempus medium; sed postquam culpa est expulsa ab anima, non est in ipsa nisi gratia, in qua aliquam infundatur; ergo si prius tempore culpa expellatur quam gratia infundatur, erit aliquod tempus in quo anima gratia et culpa carebit; quod est impossibile; quia dato quod in illo tempore moreretur, non iret ad infernum nec ad paradisum finaliter, quod est impossibile. Praeterea, remissio culpae et infusio gratiae se habent in iustificatione sicut introductio formae et expulsio alterius in generatione naturali; sed illa duo sunt in eodem instanti; ergo et haec duo. Probatio mediae: quia terminus cuiuslibet motus est in instanti; sed utrumque praedictorum est terminus alterationis, ut in VI Physicorum dicitur; ergo sunt in eodem instanti. Ulterius. Videtur quod sit successiva; quia nullus motus est in instanti; sed in ipsa iustificatione est motus liberi arbitrii; ergo non est in instanti sed successiva. Praeterea, sicut intellectus est simplex, ita et liberum arbitrium est simplex; sed propter simplicitatem intellectus impossibile est simul plura intelligere; ergo propter simplicitatem liberi arbitrii impossibile est liberum arbitrium simul ferri ad diversa; ergo cum in iustificatione impii sit motus liberi arbitrii

in deum et in peccatum, non erit iustificatio impii in instanti sed successiva. Praeterea, impossibile est idem simul esse et non esse; sed quod fit non est in permanentibus; quod autem factum est, inest; ergo impossibile est simul fieri et factum esse; sed iustificari est quoddam fieri; ergo impossibile est simul iustificari et iustificatum esse; ergo iustificatio est successiva, quia inter quaelibet prius et posterius istius temporis cadit tempus medium, ut dictum est. Praeterea, forma quae suscipit magis et minus non inducitur subito in subiecto; sed gratia suscipit magis et minus; ergo successive infunditur in subiecto; et sic iustificatio est successiva. Sed contra, efficacior est virtus divina ad agendum quam virtus naturalis; sed virtute naturali generatio quae fit ingenerando est in instanti; ergo multo fortius quod fit virtute divina in instanti. Respondeo dicendum ad primam quaestionem, quod de ratione miraculi, prout supra dictum est, quorum primum est i. quod in quo fit praeter miraculum, sit supra virtutem naturalem causae agentis. ii. Secundo, ut in ipso recipiente non sit ordo naturalis ad illius susceptionem, sed solum potentia obedientiae; tertio, ut praeter morem consuetum talem effectum ipse effectus inducat; exemplum primi est de gloria corporum in resurrectione, ad quam natura non attingit; exemplum secundi est de illuminatione caeci, in quo non est potentia naturalis ad susceptionem visus; exemplum tertii est de conversione aquae in vinum praeter solutum cursum naturae; et haec tria quandoque simul concurrunt ad actum miraculosum; quia etsi visiva potentia non excedat vires naturae absolute loquendo, quia eam per generationem inducit, excedit tamen vires naturae consideratas in proportione recipientis; et si adsit potentia absolute, aliquando sicut in conversione aquae in vinum, tamen per comparationem ad modum fiendi neutrum adest; et ideo in distinctione miraculi ponitur arduum, quantum ad primum; praeter spem, scilicet naturae, quantum ad secundum; insolitum, quantum ad tertium; et ideo effectus qui immediate est a deo fit, et tamen in ipso recipiente ordo naturalis ad recipiendum illum effectum, nec praeter modum quo praeter instinctum non erit miraculosus, sicut patet de infusione animae rationalis in fine, et de iustificatione impii, quia ordo naturalis in anima ad istam rectitudinem, quamvis non quocumque modo eam consequi potest, quam immediate a deo. Et ideo iustificatio impii de se non est miraculosa; sed potest habere aliquod miraculum adiunctum, quod iustificationi unitur, patet. Ad primum ergo dicendum, quod verbum Augustini intelligendum est quantum ad id quod fit, quia in creatione fit res secundum esse naturae, quod est minus quam esse gratiae quod datur in iustificatione; sed quantum ad modum faciendi difficilior est creatio, quia potentia non praesupponit; et tamen de creatione conceditur quod non est miraculosa, eo quod non est aliter modo productum res illas in esse. Ad secundum dicendum, quod contrarium inveniens in materia resistit actioni naturae, propter hoc scilicet quod inquantum agit in ipsum agentem, quod patet in mutuo agentibus; et partialiter aliquo modo impediunt praeparando in ipso susceptibilis ad recipiendum formam, propter hoc quod non potest

ee a resistent ad diam actioez qz ipe e ages
7 nullo mo paties 7 io resistentia i actioe
ei n e n expte effcs reci; gnu aut ipe
dit ne suu gnu insdm recipiat forli no
actie. inqnt s. fac pom. ee ppa illi for.
vn pz qd plus resistit isto in i q oio dbt
hnt pom q poita po fac ea n ee ppa. et
io difficilius e face. ex nb aliqd q omo. h
aut pot n. pm aut n pot. Ad tertiu dd
q uolutas no the i iustificatoe p mod co
actiois. set ut libe uelit illd ad q ds ea
mouet. Ad. ii. q. dd q expulsio for dic
tinu mot illi q ad corruptom ordinat et
iductio for dic sili tin mot illi q pcedit
gnom. qz tn gnio qm corupto st timini
mot; oe aut qd mo. qn e i tio mot disp
s i ad q mot ordinat, et io cu mot cor
rup tendat in no ee. gnois uo ad ee qn
for iducit for e. qn aut expellit no est;
et qz introduci dz for qn pma e. expelli r
au qn po n e 7 n pot ee in sn for hel illa
io sil e l expulsio uni for 7 iductio alti;
e g sile aia n possit ee sine culpa ul gra
sil e ifulo gre 7 remissio culpe. Ad. pm
g dd q sic albedo nuq e in no albo q sua
psentia fac albu. ita gra nuq e. i indigno
q sua psentia fac dignu; et pp h no oz q
pus sit dig qm gram hat Ad ii. dd q gra
n ag ad destructom culpe p mod cae effi
cientis sed p mod cae forlis que sil e cum
suo effcu forli q e ee h et no ee gnu. Ad
3. dd q q̄uis aia fle sit s tps ut dz i. li.
d cas tn act ei p actins insbat tpz qz e in
sa p mot. inq e. s. mot aie itllectiue hnt
gnexione e motib aie sesitie que exeent
organ corlib; 7 d pcedet quoda mo exeis vn
n ur dd. q el altiudes s uita qm nc agit
alio tpr insfet q illo q insbat mot celi sic
dicebat i. s. li. d motu angli. d. xxvii. et
pp h i eq libet istas sui tpis ad aliud istas
e accipe tps meiu; et io dd e q no e assig
re istas iquo no e culpa. set p i q n e. h e
assigre pm istas i q e gra 7 quo h sit uni pz
ex hiis q dca st. s d. xi. d iustificatoe puis i cor
d. Ad. 2. q. dd q e e mot forui; qda. n. 1
for e q recipiut mag 7 mi s elogatom adio
et s accessu ad cam ppa sic albedo. et io tal
for et successie insdo recip 7 postqm recep
e intedi 7 remitti; qda aut for e q no
recip mag 7 mi. n sic. qz ipo e e in indiui
sic for sbal 7 tal for nt recip successiue in
sbo neqz intendi nt remitti p qm suscepta

fuit; queda aut meio mo se ht qz n recip
mag et mi s elogatom adio. eo q nllo m
suo gno gmisce e. et inh gueit cu forma
sbali. h tn capit mag 7 mi s accessu ad sua
cam sic pz d luce, et io tal for n recipz suc
cessiue i sbo sic n for sbal. set tn pq int pot
itendi 7 remitti sic for acidetal gnu hns
et talis for e gra qz nllaz gmixtiom patit
i suo opposito. eo qd suu oppoie mag ht nm
puois q aliq pois sic 7 tenebr; et io oz qd
recipia sbito i sbo et tn pot itendi 7 remitti
s accessu ad cam gre. 7 io sic i instati e itro
ductio sbal for i m et i eodm istati expulsio
alti for et in eod istati gpleta dispo q est
necitas ad form et pse e alta cois. ita i fu
sio gre e i instati et i eod istati e remissio
culpe 7 mot li. ar. qui e. q. dispo gpleta ad
suscip gram. et sic tot qd ad iustificatom req
rit e i instati; vn iustificatio n e successiua
set sbita. Ad. i. g. dd. q mot e dz. ut pz i
i d aia; e. n. quida mot q e act ipfci qz e
exit d poteni i actu 7 tal oz qd sit successiuu
qz sp spectat aliqd i futur ad pfcom sue spei
eo qd ps mot e altius spei a tota motu ut
dz. i. x. eth sic pz i alteratoe d motu q est
ad albedie, e ps e mot ad mediu coloze
spe differes si diuisi accipiat; ali mot est
act pfti q mag opo dz qui expectat aliqd
i futur ad gplemet sue spei sic sentire 7 tal
mot n e successiuus h sbito; et si gtigat
d qd tal mot sit i tpe h e p accns qz
insbat 7 iquoh istati illi tpis iquo dz
ee sic ee hoiez i tpe e 7 i istati. et tal mot
e mot. li. ar. d quo lo. et io e i instati sed
aut eet si eet mot collati qz n posset ee
i instati pp discsu i uno i aliud. Ad ii.
dd q qn intlls intllit ad iordie ad a itelli
git ea ut unu sic tn intllit relom uni ad
alter. sili e. li. ar. pot sil modi i diuisa ita
q i unu pordine ad a et pp h mot uirtutis
i pate e sil cu motu uirtutis i patis qz mot
uirtutis i pate ordinat ad fiem uirtutis i pun
tis sic q uult sanie morte pp dm gsil mo.
li. ar. el motu forti 7 motu caritas q actu
forti i pat vn cu mot. li. ar. i pcc elicit
apud i pat acuitate sic e pp dm d testat
quis pctm q gmisit sil utq; mot ee pt.
Ad. 3. dd q i mutatoib q se tmini mot
id s re e si et scdm ee sic tminari et tiatu ee
h diuisi mod sig i fi. s. s. i. ad mot pcedete
e e ts i sco ee s se et io n sz q simt sit
7 no sit. set qd hat ee post no ee. Ad x.

quod patet solo credens.
Deinde de contritione et circa hoc queruntur .v. Primo quod sit. Secundo de quo debeat esse. Tertio quanta esse debeat. Quarto de duratione ipsius. Quinto de effectu eius.

Ad primum sic proceditur; iij. quod
contritio non sit dolor de peccatis assumptus cum proposito confitendi et satisfaciendi ut quidam diffiniunt. dolor enim in hac actione differt. quia dolor est de malo presenti. contritio de malo futuro: sed peccata de quibus homo conteritur non sunt quando est contritio ut credens patet: ergo non potest de eis esse dolor. Preterea secundum augustinum in libro de ciuitate dei. dolor est de eis que nobis nolentibus acciderunt; sed peccata non sunt huiusmodi huiusmodi ergo etc. Preterea si dolet de peccatis aut ea esse uult aut non fuisse; si uult ea non esse et iam non sunt. ergo habet quod uult. ergo maius gaudium est quam dolor si autem uult ea non fuisse hoc autem est impossibile. quia quod factum est non potest non fuisse ergo uoluntas sua stulta est quod non est dicendum de contritione quia nullus qui secundum uirtutem operatur est stultus ut dicitur in .iiij. ethicorum. ergo contritio nullo modo est dolor. Preterea sic in contritione requiritur dolor ita et pudor et etiam gaudium; ergo non magis debet dici dolor quam gaudium uel pudor. Preterea contritio omnia peccata sanat; sed contraria contrariis curantur; ergo contritio debet esse contraria omnibus peccatis. sed quedam peccata sunt dolores sicut inuidia accidia ergo contritio non est dolor. Preterea contritio nobis a deo datur; sed quod datur non assumitur. ergo contritio non est dolor assumptus. Preterea quoniam contritio sequitur confessionem; hic ille qui non est confessus de peccato uno non tenetur tamen confiteri ut .j. dicitur de .xxij; ergo non oportet in contritione esse propositum confitendi. Preterea satisfactio et confessio sunt necessaria ad hoc quod pena remittatur. que in contritione remissa non fuit; sed quandoque tota in contritione remittitur; ergo non est necessarium semper quod contritus habeat propositum confitendi. et satisfaciendi. .t.

Ulterius uidetur quod contritio non sit actus uirtutis; passiones .ij. non sunt actus uirtutum. quia eis non laudamur nec uituperamur sicut dicitur in .ij. ethicorum; sed dolor est passio; cum ergo contritio sit dolor uidetur quod non sit actus uirtutis. Preterea omnis actus uirtutis est ab eo quod habet uirtutem; sed contritio non sic ut precedens argumento. sed magis ut in ipso ab alio effectu procedit et similiter compunctio sed quod in a nomine dicitur contritio ergo contritio non est actus uirtutis. Preterea sicut contritio dicitur a terendo. ita et attritio; sed attritio non est actus uirtutis ut ab omnibus dicitur; ergo nec contritio. Preterea actus uirtutis sunt sub precepto eodem modo eo quod sunt de lege nature, sed contritio non uidetur quod semper sit eodem modo in ueteri et noua lege. quia nec confessio nec satisfactio de que dicitur; ergo contritio non est actus uirtutis. Contra omne quod non est meritorium non est actus uirtutis; sed contritio est actus quidam meritorius. est; ergo actus uirtutis. Preterea sicut ad uirtutem pertinet facere bonum ita declinare a malo eo quod utrumque est iustitie generalis pars que est omnis uirtus; sed declinamus a malo per contritionem sicut actus quibus ad

boni facimus. Ulterius uidetur quod attritio possit fieri contritio; differt enim contritio ab attritione sicut formatum ab informi; sed fides informis fit formata; ergo attritio potest fieri contritio. Preterea materia recipit perfectionem remota priuatione; sed dolor se habet ad gratiam sicut materia ad formam. quia gratia informat dolorem; ergo dolor qui prius erat informis culpa existente que est priuatio gratie remota culpa recipiet perfectionem informationis a gratia; et sic idem quod prius. Preterea quod totum esse sue speciei habet in instanti manet idem in diuersis instantibus temporis. sicut esse hominem est idem in primo instanti generationis et in omnibus sequentibus; sed motus liberi arbitrii est huiusmodi ut dicitur. dicitur est; ergo potest manere in diuersis instantibus. temporis. ergo est idem numero et gratia et sine gratia et sic uidetur quod ille motus liberi arbitrii qui prius erat informis postea possit esse formatus; et sic attritio fiet contritio. Sed contra quorum principia sunt diuersa omnino eorum non potest fieri unum quod est alterum; sed attritionis principium est timor seruilis contritionis autem timor initialis; ergo attritio non potest fieri contritio. Preterea nulla non fiunt gratuita secundum communiorem opinionem; sed nulla dicitur quod est ante gratiam et sic attritio inter nulla computatur; ergo non potest fieri contritio cum sit gratuitum bonum. Responsio dicendum ad .1. quod non enim omnis peccati est superbia per quam homo sensui suo inherens a mandatis diuinis recedit; ideo oportet quod illud quod peccatum destruit hominem a sensu suo discedere faciat; ille autem qui in sensu suo perseuerat rigidus et durus per similitudinem uocatur; unde et frangi aliquis dicitur quando a sensu suo diuellitur. sed inter fractionem et comminutionem sunt contritionem in rebus materialibus. Unde hec nomina ad spiritualia translata sunt. hoc interest ut dicitur in .4. metheororum quod frangi dicitur aliquid quando in magnas partes diuiditur. sed comminui uel conteri. quando ad partes minimas reducitur hoc quod in se solidum erat; et quia ad dimissionem peccati requiritur quod homo totaliter affectum peccati dimittat per quem quandam continuitatem et soliditatem in sensu suo habebat. et ideo actus ille quo peccatum remittitur contritio dicitur per similitudinem in qua quidem contritione plura possunt considerari. scilicet ipsa substantia actus datur per modum agendi. principium et effectus; et secundum hoc de contritione inueniuntur per diuersas diffinitiones tradite quarum est ad ipsam substantiam actus datur predicta diffinitio; et quia actus contritionis est actus uirtutis et est pars penitentie sacramenti. ideo manifestatur in predicta diffinitione in quantum est actus uirtutis per hoc quod ponitur genus ipsius. scilicet dolor. et obiectum in hoc quod dicitur pro peccatis et electio que requiritur ad actum uirtutis in hoc quod dicitur assumptus. scilicet in quantum est pars sacramenti per hoc quod tangitur ordo ipsius ad alias partes. cum dicitur cum proposito confitendi etc. Alia est diffinitio inuenitur que diffinit contritionem secundum quod est actus uirtutis tantum. sed addit ad predictam diffinitionem differentiam contrahentem ipsum ad specialem uirtutem scilicet specialem penitentiam. dicitur enim quod penitentia est dolor uoluntarius semper pro peccato puniens quod dolet commisisse; in hoc enim quod additur puniens ad specialem uirtutem contrahitur et de uirtute hic secundum de .xiiij. dicitur est. quia hoc est penitentia

qui filius displicentia de peccato et praecipue competit con-
tritionis. alia autem displicentia de peccato invenitur prout
quae talis est. contritio est compunctio et humilitas mentis
cum lacrimis veniens de recordatione peccati et
timore iudicii; et hoc quidem tangit rationem nominis in hoc quod
dicitur humilitas mentis quia sicut per superbiam aliquis in sensu
suo rigidus redditur, ita per hoc quod a sensu suo contritus re-
cedit humiliatur. tangit etiam modum exteriorem in hoc quod
dicitur cum lacrimis. et principium contritionis in hoc quod dicitur ve-
niens de recordatione peccati etc. Alia sumitur ex verbis
Augustini, quae tangit effectum contritionis, scilicet contritio est dolor
remittens peccatum. Alia sumitur ex verbis Gregorii, quod
talis est contritio est humilitas spiritus adnihilans peccatum inter
spem et timorem. et haec tangit rationem nominis in hoc quod
dicitur contritio est humilitas spiritus, et effectum etiam in hoc quod dicitur
adnihilans peccatum; et originem in hoc quod dicitur inter
spem et timorem; nec solum ponit causam principalem quae est
timor sed etiam causam quae est spes sine qua timor desperatio-
nem facere posset. Ad primum ergo dicendum quod dolor
non est nisi de eo quod aliquo modo est praesens. peccatum autem
ut praeteritum etsi non sit praesens actu est tamen praesens
quantum ad aliquem effectum eius vel dispositionem ad peccandum
vel reatum ad maculam vel etiam damnum temporis quod
aliquo modo non potest recuperari et etiam prima pac-
ta vel etiam amissione dignitatis innocentiae ad quam
numquam redire potest propter quod dicere potuisset non re-
prehendit me cor meum toto in vita mea;
vel dicendum quod peccatum praeteritum dolorem excitat in-
quantum praesentialiter in memoria manet sicut et me-
morando praeterita tristitia eis afficimur. at si
in perfecti essent; potest etiam dici quod sicut memoria quae est
in intellectiva parte non est praeteritorum tamen sed etiam prae-
sentium, ut in .i. li. de .iij. dictum est. quamvis memoria
quae est sensitivae partis sit tantum praeteritorum. ita dolor
qui est in appetitu sensibilis partis potest esse praeteritorum
et praesentium quamvis dolor sensitivae partis tantum sit
praesentium eo quod intellectus abstrahit a qualibet tem-
poris differentia. sicut et ab aliis conditionibus materialibus quas
sensus concernit. Ad secundum dicendum quod quamvis peccatum quando ac-
cedit voluntarium fuit tamen quando de eo conterimur vo-
luntarium non est. et ideo non volentibus accidunt
non quidem secundum voluntatem quam tunc habuimus cum ea
volebamus sed secundum illam quam nunc habemus quia vellemus
ut numquam fuisset. Ad tertium dicendum quod quamvis vo-
luntas completa non possit esse alicuius sapientis
de impossibilibus tamen voluntas conditionata quae velleitas
dicitur esse potest de impossibilibus quia etiam sapiens aliquid vellet quod
impossibile est si possibile foret. et ista voluntas
sufficit ad causandum dolorem et praecipue cum impos-
sibilitas optinendi quod volumus ex nobis prove-
nit ut sic est in proposito. Ad quartum dicendum quod quamvis sit
in contritione gaudium et pudor tamen gaudium non

respiciat directe peccatum sed magis gratiam recuperatam
vel etiam ipsum dolorem per quem gratia recuperatur; similiter pu-
dor respicit effectum peccati qui est ingloriatio quia verecundia
secundum philosophum est timor ingloriationis. sed dolor ipsum pec-
catum directe respicit; et ideo contritio quae ad de-
letionem peccati ordinatur magis dicitur dolor quam
aliquid aliorum. Ad quintum dicendum quod dolor non solum opponitur
gaudio secundum genus. sed etiam opponitur dolor specialiter de bono
dolori de malo. sicut gaudium de bono gaudio de
malo. unde et aliquis dicitur se plus doluisse et per hoc
contritio quamvis sit dolor potest sanare peccata quae in dolore
consistunt; vel dicendum quod quamvis aliqua peccata in dolore con-
sistant tamen illius doloris causa est delectatio vel amor
illicitus et per hunc dolorem quoquo modo sanari possunt. Ad
vi. dicendum quod contritio est a deo solo quantum ad formam qua in-
formatur sed quantum ad substantiam actus est ex libero arbitrio et a deo
qui operatur in omnibus operibus naturae et voluntatis. Ad
vii. dicendum quod contritio initium praecedit confessionem sed quod aliud
sequitur est per actus ex de statu paenitentis. et tamen tunc
debet et hinc apponere confitendi si ad eius occurrat memoria
quod confessus non sit. Ad viii. dicendum quod quamvis tota
pena possit per contritionem dimitti tamen adhuc necessaria
est confessio et satisfactio tum quia homo non potest esse certus de sua
contritione quod fuerit ad totum tollendum sufficiens, tum
quia confessio et satisfactio sunt in praecepto. unde transgressor
constitueretur si non confiteretur et satisfaceret. Ad .ii. q.
dicendum quod contritio secundum proprietatem sui nominis non significat actum
virtutis sed magis quandam corporalem passionem;
sed hic non quaeritur sic de contritione sed de eo ad quod significandum
hoc nomen per similitudinem adaptatur; sicut enim inflatio
propriae voluntatis ad malum faciendum importat quod
est de se malum ex genere, ita illius voluntatis adnihila-
tio et comminutio quaedam de se importat bonum ex
genere quia hoc est detestari propriam voluntatem qua peccatum
commissum est; et ideo contritio quae hoc significat importat
aliquam rectitudinem voluntatis, et propter hoc est
actus virtutis illius, scilicet cuius est peccatum praeteritum detestari
et destruere, scilicet paenitentiae, ut patet ex his quae in xiiij. dist. dicta
sunt. Ad primum ergo dicendum quod in contritione est duplex dolor
de peccato; unus ex parte sensitiva qui passio est. et
hic non est essentialiter contritio prout est actus virtutis sed
magis effectus ipsius. sicut enim paenitentia virtus exteriorem
penam suo corpori infligit ad recompensandam offensam
quae in deum est commissa officio membrorum, ita etiam et
ipsi concupiscibili poenam infligit doloris propterea quia ipsa
ad peccatum committendum cooperata est. quod satisfactio
non solum in interioribus actibus sed etiam in exterioribus
et rebus sensibilibus nata fit esse; Alius dolor est in vo-
luntate qui nihil aliud est quam displicentia alicuius ma-
li secundum quod affectus voluntatis nominatur per nomina passio-
num ut in .iii. li. de .xxvi. dictum est. et sic contritio est
dolor per essentiam et est actus virtutis paenitentiae. Ad

4. dd qd contritio passiue accepta d'rone sui dicit
passionem a qua contra ind' entem; sed qd ab a sit inflicta
hic non dicitur ex rone sui nominis sed ex 9uti .s. ex in
parte qui non est nata in se ipsum agere. et ideo quando extendit
ad actum uoluntatis que se ipsam nata est mouere
saluatur .i. similitudo et actionis et passionis in ipsa
uoluntate. in quantum ipsa est rigor quo prima uoluntate quasi
secuta est dissoluitur sic ipsi uoluntas quasi quodammodo compassi
onem contritio in quantum non alio cogente sed sua
sponte in hunc actum se ipsam conterere debet. Ad .3. dd' quod
attritio dicit accessum ad perfectionem contritionis unde in corporalibus
dicuntur attrita que aliquo modo sunt comminuta sed non perfecte;
sed contritio dicitur quando omnes partes tritae sunt simul per divisionem ad
minima et ideo significat attritio in spiritualibus quandam di
splicentiam de peccatis commissis sed non perfectam. contritio
autem perfectam Ad 4. dd quod contritio pro quo in se con
sideratur. fuit semper eodem modo in quibuslibet lege sicut enim
peccatum fuit semper oportuit uitare. ita semper
de commissio dolere; sed pro quo importat ordinem
ad alias partes partes non semper fuit eodem modo. eo
quod alie partes non semper fuerunt eodem modo. unde oportet
tet quod semper eodem modo fuit propositum confitendi et
satisfaciendi. qd in diffinitione contritionis dicitur.
Ad .3. q. dd quod super hoc est duplex opinio. Quidam enim dicunt
quod attritio fit contritio sicut fides informis fit formata, sed
hoc ut uidetur non potest esse quia quamuis habitus fidei informis
fiat formatus numquam tamen actus fidei informis fit
actus fidei formate quia actus ille informis transit
et non manet ueniente caritate; attritio autem aut
contritio non dicunt habitum sed actum tantum; habitus enim uirtu
tum infusarum que uoluntatem respiciunt non possunt
esse informes cum caritatem consequantur ut in tertio li.
dictum est, unde antequam gratia infundatur non est habitus a quo
actus contritionis postea eliciatur et sic nullo modo at
tritio potest fieri contritio et hec alia dicit opinio. Ad
primum ergo dd. quod non est simile de fide contritione ut dictum
est Ad 4. dd qd remota prouocatione actum que manet
perfectione adueniente formatur in illa sed dolor
ille qui erat informis non manet caritate adue
niente et ideo formari non potest; uel dd quod essentia tamen
non habet originem a forma sicut actus habet originem ab habi
tu quo formatur. unde non est inconueniens materiam informem
in aliqua forma de nouo quam prius informabatur.
sed hec de actu est in proposito sicut impossibile est quod aliquid
idem numero oriatur a principio a quo prius non oriebatur.
quia res semel tamen in esse procedit. Ad 3.
dd quod quamuis motus intellectus et uoluntatis habeat
totam suam speciem in uno instanti sicut et res permanentes
nentes tamen pro actus mensurabantur tempore pro qd esse
sue sunt uariabiles per tempus. sicut enim esse horum
quod instanti tempore mensuratur et quamdiu durat esse ho
minis manet hec idem et ipsum esse manet

sicut unitatis eius mutatur illud esse prius de sub
to. quia generatio unius est corruptio alterius et similiter ipsa
dispositio uoluntatis que talem actum causabat mu
tatur et transit. et actus ille idem non manet.
nisi sed transiens potest iterum resumi.

Deinde queritur sic procedit;

Videtur quod homo debeat conteri de penis non solum
de culpis; augustinus enim in li. de pena dicit; nemo
uitam eternam desiderat nisi eum huius uite mortalis
peniteat; sed mortalitas uite quedam pena est;
ergo debet penitens et de penis conteri. Preterea sicut habitum
est ex uerbis augustini quod penitens debet dolere ex hoc
quod uirtute se priuauit; sed priuatio uirtutis
quedam pena est, ergo contritio est dolor quo de penis. Sed
contra nullus tenet id de quo dolet; sed penitens
pro suum nomine penam tenet; ergo non dolet de
pena et sic contritio que est dolor penitentialis non est
de pena. Ulterius uidetur quod contritio esse debeat de originali
peccato; de peccato enim actuali conteri debemus non ratione
actus in quantum est ens quoddam. sed ratione deformitatis
quia actus pro sua substantia quoddam bonum est et a deo;
sed peccatum originale habet deformitatem sicut et actuale
ergo et de eo conteri debemus. Preterea per peccatum originale fuit
homo a deo auersus quia pena eius fuit carentia uisionis
diuine; sed quilibet debet displicere se fuisse
a deo auersum. ergo homo debet habere displicentiam
peccati originalis; et sic debet de ipso conteri. Sed contra me
dicina debet esse proportionata morbo; sed peccatum
originale sine nostra uoluntate contractum est; ergo non
requiritur quod pactum uoluntatis quod est contritio ab ipso
purgemur. Ulterius uidetur quod non de omni peccato actuali com
misso a nobis debeamus conteri; quia contraria contrariis curantur
sed quedam peccata per tristitiam committuntur sicut accidia
inuidia; ergo medicina eorum non debet esse tristitia
que est contritio sed gaudium. Preterea contritio est actus uo
luntatis qui non potest esse de eo quod cognitioni non subiacet
sed quedam peccata sunt que in cognitione non habemus sicut
oblita; ergo de eis non potest esse contritio. Preterea per uolun
tatem contrariam delentur illa que per uoluntatem commit
tuntur; sed ignorantia uoluntarium tollit ut pa
tet per philosophum in .3. ethicorum; ergo de hiis que per igno
rantiam acciderunt non debet esse contritio. Preterea de illo
peccato non debet esse contritio quod per contritionem non tollitur,
sed quedam peccata sunt que non tolluntur quod per contritionem
tionem .s. uenialia quod adhuc post contritionis gratiam
manent; ergo non de omnibus peccatis preteritis debet esse
contritio. Sed contra penitentia est medicina contra omnia peccata
actualia; sed penitentia non est aliquorum quorum non
sit contritio que est pars prima eius; ergo et de omnibus peccatis debet
esse contritio. Preterea nullum peccatum remittitur nisi quis
iustificetur, sed ad iustificationem requiritur contritio ut prius
dictum est; ergo de quolibet peccato oportet conteri. Ulterius uidetur

quia et de peccatis futuris aliquis debeat conteri, contritio enim est actus liberi arbitrii; sed liberum arbitrium magis se extendit ad futura quam ad praeterita, quia electio quae est actus liberi arbitrii est de contingentibus futuris ut dicitur in 3 Ethicorum. ergo contritio magis est de peccatis futuris quam praeteritis. ¶ Praeterea peccatum aggravatur ex consequenti effectu. unde Jo. dicit quod peccatum Arrii nondum est determinatum quia adhuc possibile est aliquos per heresim eius corrumpi. quibus corruentibus semper eius peccatum augetur. et simile est de illo qui iudicatur homicida si letaliter percussit et antequam percussus moriatur. sed in illo intermedio debet peccator conteri de peccato; ergo non solum secundum quod habet quantitatem ex praeterito actu sed etiam secundum quod habet quantitatem ex futuro. et sic contritio respicit futurum. ¶ Sed contra contritio est pars poenitentiae sed poenitentia respicit semper praeteritum; ergo et contritio; et sic non est de peccato futuro. Ulterius videtur quod homo debeat conteri de peccato alieno. non enim petit aliquis indulgentiam nisi de peccato de quo conteritur; sed de peccatis alienis indulgentia petitur ut in Psalmo: ab alienis parce servo tuo. ergo debet homo conteri de peccatis alienis. ¶ Praeterea homo ex caritate tenetur diligere proximum sicut seipsum; sed propter dilectionem sui et de malis suis dolet et bona desiderat; ergo cum teneamur bona gratiae proximo desiderare sicut nobis videtur quod de culpa eius debeat dolere sicut et de nostris; sed contritio nihil aliud est quam dolor de peccatis; ergo debet homo conteri de peccatis; ergo debet homo conteri de peccatis alienis. ¶ Sed contra contritio est actus poenitentiae virtutis; sed nullus poenitet nisi de his quae ipse fecit; ergo nullus conteritur de peccatis alienis. Ulterius videtur quod non requiratur de singulis peccatis mortalibus; contritio enim est motus contritionis in iustificatione in instanti; sed in instanti non potest homo cogitare singula peccata; ergo non oportet quod sit contritio de singulis. ¶ Praeterea contritio debet esse de peccatis secundum quod avertunt a Deo. quia conversio ad creaturam sine aversione a Deo contritionem non requirit; sed omnia peccata mortalia conveniunt in aversione; ergo contra omnia sufficit una contritio. ¶ Praeterea plus conveniunt peccata mortalia et actualia ad invicem quam actualia et originale; sed unum baptismum delet omnia actualia et originale. ergo una contritio generalis delet omnia peccata mortalia. ¶ Sed contra diversorum morborum diversae sunt medicinae quia non sanat oculum quod sanat calcaneum ut Jero. dicit. sed contritio est medicina singularis contra unum tantum mortale. ergo non sufficit una communis de omnibus. ¶ Praeterea contritio per confessionem explicatur; sed oportet singula peccata mortalia confiteri; ergo et de singulis conteri. Responsio dicendum ad primam quaestionem quod contritio importat ut dictum est quamdam duritiae et integritatis comminutionem; haec autem integritas et duritia invenitur in malo culpae. quia voluntas quae est ipsius causa in eo qui male agit in suis terminis stat nec praecepto legis cedit et ideo huius mali displicentia contritio per similitudinem dicitur; haec autem similitudo non potest adaptari ad malum poenae quia poena simpliciter diminutionem dicit et ideo de malo poenae potest esse dolor. sed non contritio. ¶ Ad primum ergo dicendum quod poena secundum Augustinum debet esse de hoc mortali vita non ratione ipsius mortalitatis nisi poena large dicatur omnis dolor. sed ratione peccati ad quod ex infirmitate huius vitae deducimur. ¶ Ad secundum dicendum quod ille dolor quo quis dolet de amissione virtutis per peccatum non est essentialiter ipsa contritio sed est principium eius sicut enim aliquis movetur ad petendum aliquod propter bonum quod inde exspectat ita movetur ad dolendum de aliquo propter malum quod inde consecutum est. Ad tertium dicendum quod contritio ut dictum est et dolor respiciens et quasi comminutionem voluntatis duritiae et ideo de solis illis peccatis esse potest quae ex duritia voluntatis nostrae in nos provenerunt; et quia peccatum originale non nostra voluntate ductum est sed ex vitiata origine contractum. ideo de ipso non potest esse contritio proprie loquendo. sed displicentia de eo potest esse vel dolor. ¶ Ad primum secundae dicendum quod contritio non potest esse de peccato ratione substantiae actus tantum quia ex hoc non habet rationem mali. nec etiam ratione deformitatis tantum quia deformitas de se non dicit rationem culpae. sed quandoque importat poenam. debet autem de peccato esse contritio secundum quod importat utrumque deformitatem ex actu voluntatis provenientem. et hoc non est in peccato originali. et ideo de eo non est contritio. ¶ Et similiter ad secundum dicendum quod aversio voluntatis est illud de quo debet contritio. Ad tertiam quaestionem dicendum quod omnis actus elicitus ex hoc contingit quod voluntas nostra legi Dei non cedit vel eam transgrediendo vel omittendo vel praeter eam agendo et quia durum est quod habet potentiam ut non facile patiatur ideo in omni peccato actuali duritia quaedam est voluntatis. et propter hoc si debeat peccatum curari oportet quod per contritionem comminuendo remittatur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod sicut ex dictis patet contritio opponitur peccato ex parte illa ex qua ex electione voluntatis procedit non sequentis imperium divinae legis; non autem ex parte eius quod est in peccato materiale et hoc est illud super quod cadit electio; cadit autem voluntatis electio non solum super actus aliarum virtutum quibus voluntas ad suum finem utitur sed etiam super actum proprium ipsius; voluntas enim vult se velle aliquid et sic electio voluntatis cadit super dolorem illum seu contritionem quae invenitur in peccato in unde et huius signum ille dolor sit in sensu sicut in ipsa voluntate et ideo illi peccatis contritionis dolor opponitur. ¶ Ad secundum dicendum quod oblivio de aliquo potest esse dupliciter; aut ita quod totaliter a memoria excidit et tunc non potest aliquis inquirere illud; aut ita quod partim a memoria excidit et partim maneat sicut cum recolo me aliquid audivisse in generali sed nescio quid in speciali. sed tunc requiro in memoria ad recognoscendum; et secundum hoc et aliquod peccatum potest esse oblitum dupliciter; aut in quantum in generali in memoria maneat sed non in speciali et tunc debet homo recogitare ad inveniendum peccatum quia de quolibet peccato mortali tenetur homo conteri specialiter; si autem invenire non possit sufficit de eo conteri secundum quod in notitia tenetur et debet homo non solum de peccato sed etiam de oblivione eius dolere quae ex negligentia contingit; si autem peccatum omnino a memoria excidit tunc ex impossibilitate faciendi excusatur a debito et sufficit generalis contritio de omni eo in quo Deum offendit. sed quando impossibilitas tollitur sicut cum ad memoriam revo-

causa tenetur homo satisfacere contritio sicut et pauper qui non potest solvere quod debet excusatur et tamen tenetur est pro potuit. Ad 3. dicendum quod si ignorantia omnino tolleret voluntatem male agendi excusaret et non esset peccatum; sed quando non totaliter tollit voluntatem excusat licet a toto non excusat sed a tanto. et ideo de peccato per ignorantiam commisso debet homo conteri. Ad iiii. dicendum quod post contritionem de mortali potest remanere venialis. sed non post contritionem de veniali. et ideo de venialibus debet in esse contritio eo modo quo et peccata ut supra dictum est. Ad iiii. q. dicendum quod in omnibus motoribus et mobilibus ordinatis ita est quod motor inferior habet motum proprium. et praeter hoc sequitur in aliquo motum superioris motoris. sicut patet in motu planetarum qui praeter motus proprios sequuntur motum primi orbis; omnibus autem virtutibus moralibus motor est ipsa prudentia quae dicitur auriga virtutum; et ideo quaelibet virtus moralis in motu proprio habet aliquid de motu prudentiae. et ideo cum paenitentia sit quaedam virtus moralis quae est pars iustitiae cum actu proprio sequitur prudentiae motum. proprius autem actus eius est in obiectum proprium quod est peccatum commissum. et ideo actus eius principalis scilicet contritio secundum suam speciem respicit tantum peccatum praeteritum sed ex consequenti respicit peccatum futurum secundum quod habet aliquid de actu prudentiae adiunctum. non tamen in illud futurum fertur secundum rationem propriae speciei. et propter hoc ille qui conteritur dolet de peccato praeterito et cavet futurum; sed non dicitur esse contritio de peccato futuro sed magis cautio quae est pars prudentiae contritioni adiuncta. Ad 1. ergo dicendum quod in articulo dicitur esse de contingentibus futuris secundum quod est de actibus. sed non secundum quod est de obiectis actuum. quia homo potest cogitare ex libero arbitrio de rebus praeteritis et necessariis sed tamen ipse actus cogitandi secundum quod sub libero arbitrio cadit contingens futurum est et sic etiam actus contritionis contingens futurum est secundum quod sub libero arbitrio cadit. sed obiectum eius potest esse praeteritum. Ad 2. dicendum quod ille effectus consequens quem peccatum aggravat iam in actu praecessit ut intentum et ideo quando commissum est tota sua quantitate habuit et ex effectu consequente non accrescat ei ad quod ad culpae rationem etsi accrescat quo ad poenam accidentalem secundum quod plures habebit rationes dolendi in inferno de pluribus malis ex suo peccato consecutis et sic loquitur Gregorius. unde non oportet quod contritio sit nisi de peccatis praeteritis. Ad quintam q. dicendum quod illud idem conteritur quod prius dixit et integre fuit; unde oportet quod contritio de peccato sit in eo de quo peccata durante praecessit. et sic de alienis peccatis non est contritio. Ad 1. ergo dicendum quod ab alienis parce servo tuo propheta precatur. inquantum ex consortio peccatorum aliquis per consensum aliquam immunditiam contrahit sicut scriptum est; cum perverso perverteris. Ad 2. dicendum quod de peccatis alienis dolere debemus. non tamen oportet quod de eis conteramur quia non omnis dolor de peccato praeterito est contritio ut ex dictis patet. Ad v. q. dicendum quod contritio potest dupliciter considerari. scilicet quantum ad suum principium et quantum ad terminum; et dico principium contritionis cogitationem qua quis cogitat de peccato et dolet et si

non dolore contritionis saltem dolore attritionis; terminus autem contritionis est quando dolor ille iam gratia informatur. quantum ergo ad principium contritionis oportet quod sit de singulis peccatis quae quis in memoria habet; sed quantum ad terminum sufficit quod illa una sit communis de omnibus; tunc enim ille actus in vi omnium dispositionum praecedentium. et per hoc patet responsio ad primum. Ad 2. dicendum quod quamvis omnia peccata mortalia conveniant in aversione tamen differunt in conversione et modo aversionis et quantitate elongationis a deo. et hoc est secundum diversitatem conversionis. Ad 3. dicendum quod baptismus agit in virtute meriti Christi quod habuit infinitam virtutem ad delendum omnia peccata. et propter hoc unus sufficit contra omnia sed in contritione cum merito Christi requiritur actus noster; et ideo oportet quod singulis peccatis respondeat sigillatim cum non habeat infinitam virtutem; ad quartum et alias sunt rationes. Praeterea baptismus est spiritualis generatio. contritio autem est quaedam spiritualis sanatio per modum cuiusdam alterationis. patet autem in generatione corporali quae est cum corruptione alterius quod una generatio removet omnia accidentia contraria rei generatae quae erant accidentia rei corruptae. sed in alteratione removentur tantum illa accidentia contraria actui ad quem terminatur alteratio. et similiter unus baptismus simul delet omnia peccata novam vitam inducendo. sed paenitentia non delet omnia peccata nisi ad singula feratur et ideo oportet de singulis conteri et confiteri.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod contritio non sit maior dolor quam esse possit in natura; dolor enim est sensus laesionis; sed aliquae laesiones magis sentiuntur quam laesio peccati. sicut laesio vulneris; ergo non est maximus dolor contritio. Praeterea ex effectu iudicamus de causa; sed effectus doloris sunt lacrimae. cum ergo aliquando contritus non emittat lacrimas corporales de peccatis quas tamen emittit de morte amici vel de percussione vel aliquo huiusmodi; videtur quod contritio non sit dolor maximus. Praeterea quanto plus aliquid habet de permixtione contrarii tanto est minus intensum; sed contritionis dolor habet multum de gaudio admixtum. quia contritus gaudet de liberatione et spe veniae et de multis huiusmodi; ergo dolor eius est minimus. Praeterea dolor contritionis displicentia quaedam est; sed multa sunt quae magis displicent contrito quam peccata sua praeterita. non enim vellet poenam inferni sustinere potius quam peccaret. nec etiam sustinuisse omnes poenas temporales aut etiam sustinere alias poenas quas incurreret contritus; ergo dolor contritionis non est maximus. Sed contra secundum Augustinum omnis dolor in amore fundatur. sed amor caritatis in quo fundatur dolor contritionis est maximus. Praeterea dolor est de malo. ergo de magis malo est maior dolor. sed culpa est magis malum quam poena. ergo dolor de culpa quae est contritio excedit omnem alium dolorem. Ulterius videtur quod non possit esse nimis magnus contritionis dolor; nullus enim dolor potest esse immoderatior quam ille qui proprium destruit subiectum; sed dolor contritionis si sit tantus quod mortem vel corruptionem corporis

inducit est laudabilis; dicit .ii. Anselmus ut sic in pin-
guetur usque animae meae et medulle cordis mei ex-
siccetur et Augustinus dicit se esse dignum oculos excaeca-
ri plorando; ergo dolor contritionis non potest esse ni-
mius. ¶ Praeterea dolor contritionis ex caritatis amore pro-
cedit; sed amor caritatis non potest esse nimius; ergo
nec dolor contritionis. ¶ Sed contra omnis virtus moralis corrumpitur
per superabundantiam et defectum; sed contritio est actus virtutis
moralis scilicet penitentie cum sit pars iustitie; ergo potest esse super-
fluus dolor de peccatis. ¶ Ulterius videtur quod non debeat
esse maior dolor de uno peccato quam de alio; Io. n.
commendat Paulam de hoc quod minima peccata sic magis
plangebat; ergo non magis est dolendum de uno quam de
alio. ¶ Praeterea motus contritionis est subitus; sed non potest unus
motus esse intensior et remissior simul; ergo non debet
esse maior de uno quam de alio. ¶ Praeterea de peccato prin-
cipue est contritio secundum quod a deo avertit; sed in aversione omnia
peccata mortalia conveniunt quia omnia tollunt gratiam
qua anima deo coniungitur; ergo de omnibus peccatis mortalibus equalis
debet esse contritio. ¶ Sed contra Deut. xxv. secundum mensuram pecca-
ti erit et plagarum modus; sed in contritione peccatis pla-
ge commensurantur quia contritio habet propositum satisfaciendi
annexum; ergo contritio magis debet esse de uno peccato quam
de alio. ¶ Praeterea homo debet conteri de hoc quod debuit vitare;
sed homo magis debet vitare unum peccatum quam a-
liud quia gravius est si necessitas alterum faciendi immi-
neret; ergo similiter debet de uno scilicet graviori magis quam
de alio dolere. Responsio dicendum ad primam quaestionem quod sicut
predictum est in contritione est duplex dolor; unus ex ip-
sa voluntate qui est essentialiter ipsa contritio que nihil aliud est quam
displicentia peccati perpetrati et talis dolor in contritione
excedit alios dolores quia quantum aliquid placet
tantum contrarium eius displicet; finis autem super omnia pla-
cet cum omnia propter ipsum desiderentur et ideo peccatum
quod a fine ultimo avertit super omnia displicere
debet; alius dolor est in parte sensitiva qui causatur ex primo
dolore vel ex necessitate nature secundum quod vires inferio-
res sequuntur motum superiorum vel ex electione secundum quod homo
penitens in se hunc dolorem excitat ut de
peccatis doleat et neutro modo oportet quod sit maxi-
mus dolorum quia vires inferiores vehementius moventur
ab obiectis propriis quam ex redundantia superiorum vi-
rium et ideo quanto operatio superiorum virium est propinqu-
ior obiectis inferiorum tanto magis sequuntur motum earum
et ideo maior dolor est in sensitiva parte ex lesi-
one sensibili quam sit ille qui in ipsam redundat ex ratione
et similiter maior quam redundat ex ratione de corporalibus de li-
beratione quam qui redundat ex ratione considerante
spiritualia; unde dolor in sensitiva parte ex displicentia rationis
proveniens de peccato non est maior aliis doloribus
qui ibi sunt et similiter nec dolor qui est voluntarie as-
sumptus tamen quia non obedit affectus inferior superiori

ad nutum ut tanta et talis passio sequatur in inferiori
appetitu qualem ordinat superior tamen est quia passiones
a ratione assumuntur in actibus virtutum secundum mensuram quandam
quam quandoque dolor qui sine virtute est non servat sed ex-
cedit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod sicut sensibilis est sensus lesionis ita
dolor interior est de cognitione alicuius nocivi; et ideo quam-
vis lesio peccati secundum sensum exteriorem non percipiatur tamen
percipitur esse maxima per sensum interiorem rationis. ¶ Ad secundum
dicendum quod immutationes corporales immediate consequuntur ad pas-
siones sensitive partis et eis mediantibus ad af-
fectiones appetitive superioris et ideo est quod ex do-
lore sensibili vel etiam sensibili in cuius citius proflu-
unt lacrime corporales quam de dolore spirituali contriti-
onis. ¶ Ad tertium dicendum quod gaudium illud quod de dolore
penitens habet non minuit displicentiam quia non ei contrari-
atur sed auget secundum quod omnis operatio augetur per propriam
delectationem ut dicitur in x. eth. sicut qui delectatur in
addiscendo aliquam scientiam melius addiscit et similiter
qui gaudet de displicentia vehementius displicentiam
habet; sed bene potest esse quod illud gaudium temperat do-
lorem ex ratione in parte sensitivam resultantem. ¶ Ad
quartum dicendum quod quantitas displicentie de aliqua re debet
esse secundum quantitatem malitie ipsius; malitia autem
in culpa mortali mensuratur ex eo in quem peccatur in
quantum est ei nociva; et quia homo debet plus deum
quam se diligere ideo plus debet odire culpam in quantum
est offensa dei quam in quantum est nociva sibi; est
autem nociva sibi prout in quantum separat ipsum a deo et ex
hac parte separatio a deo que pena quedam est magis
debet displicere quam ipsa culpa in quantum est nocumentum
hoc inducens quia quod propter alterum oditur minus oditur sed
minus quam culpa in quantum est offensa in deum inter omnes
autem penas attenditur ordo malitie secundum quantita-
tem nocumenti; et ideo tamen hoc sit maximum nocumentum
in quo privatur maximo bono erit inter penas
maxima separatio a deo. ¶ Est et alia quantitas
mali accidentalis quam oportet in displicentia attendere scilicet
ratione presentis et preteriti quia quod preteritum est iam non
est unde habet minus de ratione et malitie et bonitatis
et inde est quod plus refugit homo sustinere ad malum in
presenti vel in futuro quam horreat de peccato preterito
unde non aliqua passio anime directe preterito respon-
det sicut dolor respondet presenti malo et timor fu-
turo et propter hoc de duobus malis preteritis quod magis
abhorret animus cuius maior effectus in presenti re-
manet vel in futurum timetur et si in preterito minus
fuit et quia effectus presentis culpe non ita percipi-
tur sicut effectus preterite pene tamen quia culpa per-
fectius sanatur (?) quam quedam pena tamen quia defectus corporalis
magis est manifestus quam spiritualis ideo homo et bene
dispositus quandoque magis percipit in se horrorem preteritas
pene quam precedentis culpe quamvis magis esset

ppetuo pati eadem penam q contrite eandem culpam.
Est et considerandum comparatione culpe et pene q pe
ne quedam inseparabilis coniuncta habent de offensa
sic separato a deo. quedam et ad durationem perpetuitatis
sic pena infinita. pena g illa q offensam annexam
habet eodem modo indicanda e sic culpa. set illa q
perpetuitatem addit e magis q culpa simpliciter fu
gienda sicut ab eius separatione et offense consideratur
tamen ratione pene uni habet de malis culpa igitur e
offensa dei et propter hoc uni dz displicere. set e et q
quis talis debeat esse contriti dispositio non tamen de his
temptandum e. qr hii affectus suos non de facili in
hac possunt et quoniam in q minus displicet uidetur magis
displicere qr e propinquius sensui nociuum. q magis e
nobis notum. Ad .ii. q. dicendum q contritio expte dolo
ris qui e in ratione .s. displicentie quo peccatum dis
plicet igitur e offensa dei non potest esse nimius
sicut nec amor caritatis quo incenso talis displi
centie intendatur potest esse nimius set q ad dolorem
sensitiue potest esse nimia sicut et exterior corporis af
flictio potest esse nimia ut s. d. xv. in questione de ie
iunio ex ubi pro patuit; in hiis .n. omnibus
debet accipi cum mensura conseruatione sibi et boni ha
bitus sufficientis ad eaque agenda incumbunt; et
propter hoc dz ro. xii. rationabile sit obsequium uestrum.
Ad .i. g. dicendum q quod ans considerabit ex pinguedi
ne deuotionis medullas cordis exsiccat non q
adhuc more naturali. set contritum ad desideria et con
cupiscentias corporis. aug. autem quamuis dignum se re
cognosceret actione exteriorum oculorum propter peccatum
qr quilibet peccatum non solum eterna set et temporali di
gnus e morte. non tamen uolebat quod oculos cecaret
Ad .ii. dicendum q ratio illa procedit de dolore q e in ratione
et autem procedit de dolore sensitiue partis. Ad .3. q.
dicendum q de contritione dupliciter possumus loqui; Vno mo
secundum quod sigillatim singulis peccatis respondet. et sic quantum ad
dolorem superioris effectus requiritur q de maiori
peccato quis doleat magis. qr ratio doloris e maior
in uno quam in alio .s. offensa dei ex magis .n.
inordinato actu deus magis offenditur, similiter et cum
maiori culpe maior pena debeatur et dolor
sensitiue partis secundum q pro peccato ex electione assumitur. q.
penam pecti debet esse maior in maiori peccato;
secundum autem q ex impressione superioris appetitus na
scitur in inferiori attenditur quantitas doloris secundum disposi
tionem inferioris partis et non secundum quantitatem peccati. Alio modo
potest accipi contritio secundum q e simul de omnibus sicut in actu
iustificationis; et hec contritio uel existit ex con
sideratione peccatorum precedentium. et sic quamuis sit actus
unus tamen distinctio peccatorum in uirtute manet in ipso
uel admixta habet comparationem de singulis consideratione annexam
et sic et habitualiter e magis de uno quam de alio.

Ad .i. g. dicendum q paula non laudatur de hoc q de
omnibus peccatis doleret equaliter. sed qr de leuibus peccatis tantum
dolebat ac si essent magna per comparationem ad alios
qui peccatis dolent set ipsa multo amplius debito ma
iori doluisset. Ad .ii. dicendum q in illo contritionis
motu subitaneo quamuis non actualiter distinc
ta intentionis respondens diuersis peccatis inueniri pos
sit. tamen inuenitur in eo modo ut dictum e. et alio modo secundum
quod singula peccata ordinem habent ad illud de quo
in illa contritione generali contritum dolendo occurrit .s.
offensa dei; qui .n. aliquod totum appetit. uel dilig
post et diligit partes eius quamuis non actu. et hoc modo
secundum quod habent ordinem ad totum. quosdam plus quam
dam minus. sicut qui amat ciuitatem diligit in uirtute sin
gulos diligit plus et minus secundum eorum ordinem in bono c.
et similiter qui dolet de hoc quod deum offendit de diuersis
implicite dolet diuersis secundum q plus uel minus per ea
deum offendit. Ad .3. dicendum q quamuis quodlibet
peccatum mortale a deo auertat et gratiam tollat. tamen q
dam plus elongat quam alia in quantum habent maiorem disso
nantiam ex sua inordinatione ad ordinem diuine
bonitatis quam aliud.

AD .4. q. sic proceditur; uidetur q non tota hec uita sit
contritionis tempus; sicut .n. de peccato commisso de
bet esse dolor ita et pudor. set non per totam
uitam durat pudor de peccato. qr sicut dicit ambro
sius non habet q erubescat cui peccatum dimissum e; g
uidetur q nec contritio que e dolor de peccato. Preterea io. iiii.
dz q perfecta caritas foras mittit timorem qr timor
penam habet; set dolor et penam habet; g in statu
perfecte caritatis non potest dolor contritionis manere. Preterea
de preterito non potest esse dolor q proprie e de malo
presenti nisi secundum q aliquid de preterito in presenti manet;
set quandoque peruenitur ad aliquem statum in hac uita
in quo nihil de peccato preterito manet nec dispositio nec
culpa nec reatus aliquis; g non oportet ulterius de illo
dolere. Preterea ro. viii. dz q diligentibus deum
omnia cooperantur in bonum et peccata ut glo. dicit
ibi; g non oportet post peccati remissionem q de peccato
doleat. Preterea contritio e pars penitentie contra satisfactionem
diuisa; sed non oportet semper satisfacere; g nec oportet semper conteri de
peccato. Set contra aug. dicit in li. de penitentia ubi dolor
finitur deficit penitentia et ubi deficit penitentia nihil relinquitur
de uenia; g uidetur cum oporteat semper dolere de peccato
preterea eccli. v. dz. de propitiatu peccatorum noli esse sine
metu; g semper debet homo dolere ad propitia
tionem peccatorum habendam. Vlterius uidetur q non expe
diat continue de peccato dolere. expedit .n.
quandoque gaudere ut patet phil. iiii. sicut illud gau
dete in domino semper dicit glo. quod necessarium e ga
udere; set non e possibile simul gaudere et dole
re; g non expedit continue de peccato dolere

Pr illud q est desc malu et fugiend non est assud n
qtem est necem ut medicina ad aliud sic pz de
adustione et sectione uulneris set contritio desc ma
la est .vii. dz. ex. .xxx. constitutam longe expelle ate
et sub dz ca. multos .n. excit contrita et non est uti
litas in illa h phs dic expelle in .vii. eth et .x.
g non debet amplius dolere de pecto n qtem sufficit
ad pectum delend set stati post prima contritam
contricionis pectum deletum est g non expedit ulterius
dole. Pr. B. dic dolor bonus est si non sit continuus
mel .n. absinthio admiscend est g ut gn
exped continue dolere Set gr est q aug dic
sep doleat penitens et de dolore gaudeat p
act in qb consistit beatitudo expedit sp continu
are q possibile est; set hic est dolor de pecto q pz
m .v. beati qui lugent expedit g dolorem con
tinuare quantum possibile est. Ulterius ut q post
hanc uitam ale de pectis gtinent amor .n. cari
tatis displicentia de pecto cuz set post hanc ui
tam manet in aliqbz ta er q ad actum et quantum ad
habitum qz caritas nunq excidit ut pz .1. cor. .xiii
g manet displicentia de pecto commisso que est
est contritio Pr mag est dolend de culpa qm de
pena set ale in purgatorio dolent de pena sensus et de
dilatione glie g multo mag dolent de culpa ab
eis commissa Pr pena purgatorii est satisfactoria
de pecto satisfactio ht efficaciam ex m contritionis g
contritio manet post hanc uitam Set g contritio est ps
pnie sacramenti set sacramentum non manet post hanc uita
g nec contritio Pr contritio pot esse tanta q delet et
culpam et penam si g ale in purgatorio con posset
posset in contritionis eoz pene reatus eis dimitti
et sic apena sensus liberari q falsum est Respo non
dend ad .1. q q in contricione ut dcm est est dupl dolor
unus rationis qui est de testatio pecti ale commissi alius
sensitiue ptis qui existo est et quantum ad utrumqz
contritionis tps est tot psentis intestat qm diu.
n est in statu uie de testatur incomoda aqbz apu
entibus aditum impedit uie ul retardat unde cum
p pectum primum uie uite cursus indm retardet.
q illud tps q cedit deputatum ad currendum recupa
ri non pot ut dcm est. oz q semp in uita hui tpz
stat contritionis maneat q ad pecti detestatom
sile est quantum ad sensitiue dolorem q ut pena assu
mitur. qz cum ho pectz eterna peccando meruit
et contra eternum dm peccauit. debet pena eterna in
temporale mutata saltem dolor in eterno hois .1. in
statu hui uite manere; et pp h dr. hu. de .s. uic. q
ds absoluens hoiez a culpa et pena eterna ligat
eum uinculo ppetue detestationis pecti. Ad p
mum g dd q erubescentia respicit pectum solu in
quantum ht turpitudinem et ideo postq pectum quantum
ad culpam remissum est non manet pudori locus
manet aut dolori qui non solu de culpa est inquantum
ht turpitudinem set et inquantum ht nocumentum annexum Ad
ij. dd q timor seruilis q caritas foras amittit
opponitur ht ad caritatem rone sue seruilitatis q pe
nam respicit set dolor contritionis ex caritate cat
ut dcm est g non est sile Ad tertium dd. q q
uis p pniam peccator redeat ad gratiam pristinam et
inmunitatem adreatum pene nunq tn redit
ad pristinam dignitatem innocentie et ideo sp ex p
terito pecto ad inpso manet Ad 4. dd q sicut
non debet ho face mala ut eueniant bona
ita non debet gaude de malis qz ex eis puenit
occasionaliter bona diuina puidentia agente qz
illoz pecta non fuer set mag impedimenta sz
diuina puidentia ea dauit et de ea debet ho
gaude de peccatis aute dolere Ad .v. dd
q satisfactio attendit p penam taxatam q p pec
catis iniungi debet et ideo pot terminari ut non
oporteat ulterius satisfacere h .n. pena [illegible] pue
pporcionat culpe expte couersionis ex [illegible]
tate ht set dolor contritionis respondet culpe
expte auersionis ex q ht quandam infinitatem
et ideo ueni contritio sp debet manere s est minus
si residio priori manet pus Ad .vi. q. dd
q h contrietio est in actib; uirtutum inuenta q non
pot in eis accipi supfluum et diminutum ut in
ii. eth. pbat unde cu contritio qntum ad id q est
displicentia quadam in appetitu rois sit actus pnie
uirtutis nunq pot in ee supfluum sic nec quantum
ad intensionem itari quantum ad durationem n p q actus
unius uirtutis impedit actum alterius uirtutis mag
necem p tpz illo unde qnto ho continue in actu
displicentie hi ee possit mag meli est de mo
actib; quz uirtus uacet suo tpz p q oz set
passiones posse hre supfluum et diminutum et q ad
intensionem et q ad durationem et ideo sic passio do
loris qm uoluntas assumit dz ee moderate
intensa ita dz moderate durare ne si nimis
duret ho in desperationem et pusillanimitate et hi uitam
labatur. Ad .p. g dd q gaudium sentit in
pectz pp dolorem contritionis non aute gaudium
q de deo est qz ht ipm dolorem p m. Ad
ij. dd q eccus lo de statum sentit q est passio
q moderate utend est p qd expedit ad finem
ad q assumitur Ad .3. dd. q B. lo de dolore
q est passio Ad .tertium. q. dd. q in contri
one tria considerand sunt Pr est contritionis genus.
q est de scdm q est contritionis forma qz est actus
uirtutis gratia informatus tertium est contritionis effica
tia qz est meritorius et sacramentalis et q dam mo
satisfactorius ale g post hanc uitam q in patria sit

contritorum habere non possunt, quia carent dolore propter gaudii plenitudinem. Illi vero qui sunt in inferno carent contritione, quia quamvis dolorem habeant, deficit tamen eis gratia dolorem informans. Sed illi qui in purgatorio sunt habent dolorem de peccatis gratia informatum, sed non meritorium, quia non sunt in statu merendi. In hac autem vita omnia tria predicta inveniri possunt. Ad primum ergo dicendum quod caritas non causat istum dolorem nisi in illis qui doloris capaces sunt; sed plenitudo gaudii in beatis omnem capacitatem doloris excludit, et ideo quamvis caritatem habeant, contritione carent. Ad secundum dicendum quod anime in purgatorio dolent de peccatis, sed dolor ille non est contritio, quia deest ei contritionis efficacia. Ad tertium dicendum quod pena illa quam anime in purgatorio sustinent non potest proprie dici satisfactio, quia satisfactio opus meritorium requirit; sed largo modo dicitur satisfactio debite pene solutio.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod peccati remissio non sit effectus contritionis. Solus enim deus peccata remittit. Sed contritionis nos sumus aliqualiter causa, quia actus noster est. Ergo contritio non est causa remissionis culpe. Praeterea contritio cum sit actus virtutis, sequitur remissionem culpe, quia culpa et virtus non sunt simul in anima. Ergo contritio non est causa remissionis culpe. Praeterea nihil impedit a perceptione eucharistie nisi culpa. Sed contritus ante confessionem non debet accedere ad eucharistiam. Ergo nondum est consecutus remissionem culpe. Sed contra est quod dicitur in glossa super illud Psalmi: Sacrificium deo spiritus etc.: contritio cordis est sacrificium in quo peccata solvuntur. Praeterea virtus et vitium eisdem causis corrumpuntur et generantur, ut dicitur in II Ethicorum. Sed per inordinatum amorem cordis peccatum committitur. Ergo per dolorem ex amore caritatis ordinato causatum peccatum solvitur, et sic contritio peccatum delet. Ulterius videtur quod contritio non possit totaliter tollere reatum pene. Quia satisfactio et confessio ordinantur ad liberationem a reatu pene. Sed nullus ita perfecte contritus est quin oporteat eum confiteri et satisfacere. Ergo contritio numquam est tanta quod deleat reatum totum. Praeterea in penitentia debet esse quedam recompensatio pene ad culpam. Sed aliqua culpa per membra corporis exercetur. Ergo cum oporteat ad debitam pene recompensationem ut per que peccavit quis per hec torqueatur, videtur quod numquam possit pena talis peccati per contritionem exsolvi. Praeterea dolor contritionis est finitus. Sed pro peccato aliquo scilicet mortali debetur pena infinita. Ergo numquam potest esse tanta contritio quod totam penam deleat. Sed contra est quod deus plus acceptat cordis affectum quam exteriorem actum. Sed per exteriores actus exsolvitur homo a pena et a culpa. Ergo et similiter per cordis affectum qui est contritio. Praeterea exemplum habetur de latrone, cui dictum est: hodie mecum eris in paradiso, propter unum penitentie actum. Utrum autem totus reatus pene semper tollatur, dictum est [illegible]. Ulterius videtur quod contritio parva non sufficiat ad deletionem magnorum peccatorum, quia contritio est medicina peccati. Sed corporalis medicina que sanat morbum corporalem minorem non sufficit ad sanandum maiorem. Ergo minima contritio non sufficit ad delendum maxima peccata. Praeterea dictum est quod oportet de maioribus peccatis magis conteri. Sed contritio non delet peccatum nisi sit ut oportet. Ergo minima contritio non delet omnia peccata. Sed contra quelibet gratia gratum faciens delet omnem culpam mortalem, quia simul cum ea stare non potest. Sed quelibet contritio est gratia gratum faciente informata. Ergo contritio quantumcumque sit parva delet omnem culpam.

Responsio. Dicendum ad primam questionem quod contritio potest dupliciter considerari: vel in quantum est pars sacramenti, vel in quantum est actus virtutis; et utroque modo est causa remissionis peccati, sed dissimiliter. Quia in quantum est pars sacramenti primo operatur ad remissionem peccati instrumentaliter, sicut et de aliis sacramentis in quarto dictum patuit. In quantum autem est actus virtutis sic est quasi causa materialis remissionis peccati, eo quod dispositio est quasi necessitas ad iustificationem, ut dictum est supra. Dispositio autem reducitur ad causam materialem si accipiatur dispositio que disponit materiam ad recipiendum. Secus autem est de dispositione agentis ad agendum, quia illa reducitur ad genus cause efficientis. Ad primum ergo dicendum quod solus deus est causa efficiens principalis remissionis peccati, sed causa dispositiva potest esse ex nobis, et similiter causa sacramentalis, quia forme sacramentorum verba sunt a nobis prolata que habent virtutem instrumentalem gratiam inducendi qua peccata remittuntur. Ad secundum dicendum quod peccati remissio uno modo precedit virtutem et gratie infusionem, et alio modo sequitur et simul; et quia secundum actus a virtute elicitus potest esse causa aliqua remissionis culpe. Ad tertium dicendum quod dispensatio eucharistie pertinet ad ministros ecclesie, et ideo ante remissionem peccati per ministros ecclesie non debet aliquis ad eucharistiam accedere, quamvis sit culpa quo ad deum remissa.

Ad secundam questionem dicendum quod in quantitate contritionis potest attendi duplex: uno modo ex parte caritatis que displicentiam causat, et sic contingit tantum intendi caritatis actum quod contritio inde sequens merebitur non solum culpe amotionem sed etiam absolutionem ab omni pena. Alio modo ex parte doloris sensibilis quem voluntas in contritione excitat; et quia ille etiam pena quedam est, tantum potest intendi quod sufficiat ad deletionem pene et culpe. Ad primum ergo dicendum quod aliquis non potest esse certus quod contritio sua sit sufficiens ad deletionem pene et culpe, et ideo tenetur confiteri et satisfacere, maxime cum contritio vera non sit nisi habeat propositum confitendi annexum quod debet ad effectum deduci, et propter preceptum quod de confessione datum est. Ad secundum dicendum quod sicut gaudium interius redundat et ad exteriores corporis partes, ita et dolor interior ad exteriora membra derivatur. Unde dicitur Proverbiorum XVII: spiritus tristis exsiccat ossa. Ad tertium dicendum quod dolor contritionis quamvis sit finitus quantum ad intensionem, sicut et pena pro peccato mortali debita finita est, habet tamen infinitam virtutem ex caritate qua informatur; et secundum hoc potest valere ad deletionem culpe et pene. Ad tertiam questionem dicendum quod contritio, ut sepe dictum est, habet duplicem dolorem: unum rationis qui est displicentia peccati commissi, et hic potest esse adeo parvus quod non sufficiet

ad contritionis rationem ut sicut unus displicet ei peccatum quod debeat displicere separatum a fine suo et amor potest esse ita remissus quod non sufficit ad rationem caritatis aliquem dolorem habet in sensu compunctionis hoc non impedit rationem contritionis quia non se habet equaliter ad contritionem sed quasi ex accidenti ei adiungitur et etiam est in potestate nostra sic ergo dicendum est quod quantumcumque sit parvus dolor dummodo ad contritionis rationem sufficiat omnem culpam delet

Ad primum ergo dicendum quod medicine spirituales habent efficaciam infinitam ex virtute infinita que in eis operatur et ideo medicina que sufficit ad curationem parvi peccati sufficit ad curationem magni sicut patet de baptismo quo et magna et parva peccata remittuntur et similiter est de contritione dummodo ad rationem contritionis pertingat.

Ad secundum dicendum quod hoc sequitur ex necessitate quod unus homo plus doleat de maiori peccato quam de minori eo quod magis repugnat amori qui dolorem causat sed tamen si unus alius haberet eundem dolorem de maiori quantum iste habet de minori sufficeret ad remissionem culpe

Deinde queritur de confessione et circa hoc queruntur v. Primo de necessitate confessionis. Secundo quid sit confessio. Tertio cui est facienda. Quarto qualis esse debeat. Quinto de effectu confessionis.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod confessio non sit necessaria ad salutem. Sacramentum enim penitentie propter remissionem culpe ordinatum est. sed culpa per gratie infusionem sufficienter remittitur. ergo ad penitentiam de peccato agendam non est necessaria confessio. Preterea peccatum quod ex alio contrahitur ex alio debet habere medicinam. ergo peccatum actuale quod ex proprio motu quilibet commisit debet ex se ipso tantum habere medicinam. sed contra tale peccatum ordinatur penitentia. ergo confessio non est de necessitate penitentie. Preterea aliquibus est peccatum remissum sine hoc quod confessi legantur sicut patet de petro et de magdalena et de paulo. sed non est minoris efficacie gratia remittens peccatum nunc quam tunc fuit. ergo nec de necessitate salutis est quod homo confiteatur. Preterea confessio ad hoc videtur esse indicta ut secundum quantitatem culpe pena infligatur. sed homo potest sibi penam infligere maiorem quam etiam ab aliis sibi infligatur. ergo videtur quod non sit confessio de necessitate salutis. Sed contra est quod dicit boetius in i. de consolatione si medicinam expectas oportet quod morbum detegas. sed de necessitate salutis est quod homo de peccatis medicinam accipiat. ergo de necessitate salutis est quod morbum per confessionem detegat. Preterea in iudicio seculari non est idem iudex et reus. sed iudicium spirituale est ordinatius. ergo peccator qui est reus non debet esse sui ipsius iudex sed ab alio iudicari et ita oportet quod ei confiteatur. Ulterius videtur quod sit de iure naturali. adam enim et cayn non tenebantur nisi ad precepta legis nature. sed reprehenduntur de hoc quod peccatum suum non sunt confessi. ergo confessio peccati de lege nature est. Preterea precepta illa que manent in lege veteri et nova sunt de iure nature. sed confessio fuit in lege veteri. unde dicitur ysa. xliii. narra siquid habes ut iustificeris. ergo est de iure naturali. Preterea iob non erat subditus nisi legi nature. sed ipse peccata confitebatur ut patet per hoc quod ipse dicit. Job xxxi. si abscondi ut homo peccatum meum. ergo est de lege nature. Sed contra ius naturale est idem apud omnes. sed confessio non est eodem modo apud omnes. ergo non est de iure naturali. Preterea confessio fit ei qui habet claves. sed claves ecclesie non sunt de naturalis iuris institutione. ergo nec confessio. Ulterius videtur quod non omnes ad confessionem teneantur. quia sicut dicit ieronimus penitentia est secunda tabula post naufragium. sed aliqui post baptismum naufragium non sunt passi. ergo eis non competit penitentia et sic nec confessio que est penitentie pars. Preterea confessio facienda est iudici in quolibet foro. sed aliquis est qui non habet hominem iudicem supra se. ergo non tenetur ad confessionem. Preterea aliquis est qui non habet peccata nisi venialia. sed de illis non tenetur homo confiteri. ergo non quilibet tenetur ad confessionem. Sed contra est quod confessio contra satisfactionem et contritionem dividitur. sed omnes tenentur ad satisfactionem et contritionem. ergo omnes tenentur ad confessionem. Preterea hoc patet ex decretali de penitentiis et remissionibus ubi dicitur omnis utriusque sexus cum ad annos discretionis venerint tenentur peccata confiteri. Ulterius videtur quod teneatur statim confiteri. dicit enim hugo de sancto victore si necessitas non est que predatur contemptus non excusatur non excusatur sed tenetur quilibet vitare contemptum. ergo quilibet tenetur statim confiteri cum potest. Preterea quilibet tenetur plus facere ad evadendum a morbo spirituali quam ad evadendum a morbo corporali. sed aliquis infirmus corporaliter non sine detrimento salutis medicum requirere tardat. ergo videtur quod non possit esse sine detrimento salutis quod aliquis sacerdotis cuius copiam habet de peccato non confiteatur. Preterea quod sine termino debetur statim debetur. sed sine termino debet homo confessionem deo. ergo tenetur ad statim. Sed contra in decretali supradicta determinatur tempus determinatum de confessione et eucharistie perceptione. sed aliquis non peccat si non percipiat eucharistiam ante tempus determinatum. ergo non peccat si ante tempus illud non confitetur. Preterea quicumque omittit illud ad quod precepto tenetur peccat mortaliter. si ergo aliquis non statim confiteatur quam habet copiam sacerdotum si ad confitendum statim teneretur peccaret mortaliter et eadem ratione in alio tempore et sic deinceps. et ita multa peccata mortalia propter unam penitentie dilationem incurreret quod videtur inconveniens. Ulterius videtur quod possit cum aliquo dispensari ne confiteatur. precepta enim que sunt de iure positivo subiacent dispensationi prelatorum ecclesie. sed confessio est huiusmodi ut ex dictis patet. ergo potest dispensari cum aliquo ne confiteatur. Preterea illud quod ab homine institutum est potest per hominem ab homine

dispesatom recipe. sec 9fo n le addo istitu
ta sec abhoie. jac. v. 9fitemi alterutr pcca
ura hz aut pp potestate dispesandi i his
que p aplos istituta sc sic pz d bigamis
g q pot ai d dispesat ne 9fiteat. ¶ Sed
q pnia c e ps 9fo e sacmt necitatis sic
et baps e g in bapo nllus dispesae psit n
i 9fesse ds dispesae potit. Respo dd ad .1.
q. q passio xsti e utute n actu n qui
pccm dimittit i nob opat p sacmtoz
susceptom que ex ipa efficaz hnt id ad
culpe remissom q actual 7 originalz req
rit sacrm ecce ul actu susceptu ul saltem
uoto qn articls necitatis no 9tept sac
met exclud et p 9ns illa sacmta q or
dinat 9 culpa cu q salus ee n pt se d
necitate salutis 7 id sic baps q dlet ori
ginale e d necitate salutis ita et pnie
sacmt. sic aut as pz q bapm petit se
missus ecce sbiat ad qs ptinet dispesato
sacmti et ita 7 pz q 9fite pccm suu se
miss ecce sbiat ut p sacmte ecce ab eo
dispesatu remissom 9seqt qui 9gruu re
meium adhibe n pot n pccm 9gscat q
fit p 9fom peccantis 7 id 9fo sit d necita
te salutis ei q i pccm actual mortale cecidit
¶ ad .1. g. dd q gre ifuso sufficit ad culpe
remissom. sec post culpa remissa adhuc
e pccor dbitor pene temporalis. sec ad gre
ifusom qndam ordinata sc gre sacmta
ante quoz susceptom ul actu ul p posito
as gry no 9seqt sic in bapo pz. et similr e
d 9fitoe 7 ulteius p 9fois erubesciam 7 ui
clauiu qbus se 9fitens sbicit et satisfacti
onu iuicta qm sacdos moderat p qntita
te iminuit p 9fom inotescentiu pena te
poral expiat. sec tn exlz q opat 9fo ad
pene remissom n hz q sic d necitate sa
lutis. qa pena ista e temporalis ad qm
post culpe remissom as ligat remanet vn
sine hz qd ipm i psenti uita expiaretur
ceet uia salutis exlz q ad remissom cl pe
pccor nid opat. ¶ ad ij dd q q si n legat
illoz 9fo potuit tn fi. multa .n. sc sca q
n sc scpta q p xpc hz potestate excellen
tie i sacmtis vn sn his q ad sacmtu pnie
ptinet pot te sacmti 9fre. ¶ ad tciu dd
q pccm q ex alco 9tctu e. s. origi. pot oio
ab extinseco remediu hre ut i puul pz
s pcc actual q ex se ipo qs 9misit n pot
expiari n ad cooperet ille q peccauit sec ipe
n suffic ad pccm expiand ex se ipo sicut

sufficienter pccm 9misit eo q pccm ex p
te 9uisois e finite ex q pte pccor i ipm i
ducit. sec ex pte auisois hz infinitate
ex q pte oz q pcci remissio incipiat q
e ultm ingredit e pm i resolutoe ut
dz in. tcio eth. et id oz q i pccm actua
le ex alio medicinam hat. ¶ ad q. dd q
satisfacto n sufficeet ad expiada pena
pct ex qntitate pene q i satisfactoe i po
nit s, suffic i qnt e ps sac uirtute sac
mtalez hns 7 id oz q p dispesatores sa
cmtoz ipodat et id necia e 9fo. ¶ Ad .ij.
q. dd q sic i pma d dem e sacmta sc
queda fidei ptestatores vn oz ea fidi ee
pportionata. fides aut e s 9qz rois nalis. vn
q sc sacmta sup rois nalis dictam q q
uis nale e q nd op id genuit sec inata
queda uis i fuit ut tull dic. id scda n
sc d iur nli sec d iure dino q e s nle
7 qm q nale d scdm q cuilibet rei i e
n leq ei asuo datore ipoit. tn pp e nlia
dri q exp n dant. s nm aut que ipe
ds reruat sine n mistio opanda siue
i opib miraculoz siue i reuelationib mi
stioz siue i institutionib sacmtoz 7 sic 9fo
q sacmtale necitate hz n e d iur nli s
dio. ¶ ad .1. g. dd q ada uitupat d lz q pec
catu suu cora do no 9fuit 9fo .n. q sic do
p recogm pcci e d iur nli. no aut loqmur
d 9foe que fit hoi ul dd q 9fiteri pccm i casu
e d iur nli. s. cu qs in iudi 9stituit audiat
interrogat te. n. n dbet mtiri pct excusando
l negado d quo ada 7 caym uituparantur
s 9fo que fit hoi hoie ad remissom pccoz
9ndam ado no e d iur nli. ¶ ad ij. dd q p
cepta leg n manet eod mo in le moysi
et in le. no. sec 9fo q uis aliqlr ee in le.
moy n tn eodm mo sic i le. no. n sic i le
n in le .n. n sufficiebat interior recogto
pcci apd dm s, in le moy opotebat a q
singus exterior pccm ptestari. sic p oblom
hostie p pccto ex q i hoi inotesce potat
eu peccasse. n aut opotebat ut spale p
catu alr qnusu manifestaet aut pct 7
cgsttutas sic i le. no. oz. ¶ ad 3. dd q job
loqr d illa absosioe pro qm fec iudi
cio d phens pcci negado aut excando
ut exglo idm hri pot. ¶ Ad .3. q. dd. q ad
9fom d obligam uno mo ex iure dino
lz ipo qd e medicina et s lz no oms te
net ad 9fom s illi tm q pccm mortale in
cir pst bapm ¶ a in ex pcepto iur positiui

eo sic tenetur ex institutione ecclesie edita in concilio
generali sub Innocentio iii. tamen ut quilibet se peccatorem re-
cogitet quia omnes peccaverunt et egent dei gratia. tamen ut
cum maiori reverentia ad eucharistiam accedat. tamen ut
ecclesiarum rectoribus sui subditi innotescant ne lupus
inter gregem lateat. Ad i. ergo dicendum quod quamvis homo
in hac mortali vita post baptismum naufragium evadere
possit quod est per peccatum mortale non tamen potest evadere ve-
nialia quibus ad naufragium disponitur contra que penitentia
ordinatur. et ideo manet penitentie locus contra illa quo non
mortaliter peccaverint et per consequens confessionis. Ad ii. dicendum quod
nullus est qui non habeat iudicem vel aut per suum vicarium
confiteri debet quia quamvis eo inferior sit in quantum ipse est
prelatus est tamen eo superior in quantum peccator est ipse et
illi ipsi minister. Ad iii. dicendum quod ex sacramento non
tenetur aliquis venialia confiteri sed ex institutione ecclesie
quando non habet alia que confiteatur. vel potest dici secundum quosdam
quod per ex decretale predictam non obligantur nisi illi qui habent
peccata mortalia quod patet ex hoc quod dicit quod debet omnia
peccata confiteri. quod de venialibus intelligi non potest quia nullus
omnia confiteri potest et secundum hoc ille qui non habet mortalia
non tenetur ad confessionem venialium sed sufficit ad preceptum
ecclesie implendum ut se sacerdoti representat et se o-
stendat absque conscientia mortalis esse et hoc ei pro confessione repu-
tatur. Ad iiii. q. dicendum quod cum propositum confitendi sit
annexum contritioni tunc tenetur aliquis ad hoc propositum quando
ad contritionem tenetur quando peccata memorie occurrunt et
precipue in periculo mortis existat aut in tali arti-
culo in quo sine peccati remissione peccatum oporteat
eum incurrere sicut cum tenetur ad celebrandum si desit
copia sacerdotis saltem contritio tenetur et habere propositum
confitendi sed ad confessionem actualiter faciendam obli-
gatur aliquis dupliciter. uno modo per accidens scilicet quando ad aliud te-
netur quod non potest sine peccato facere nisi confessus. tunc enim
confiteri tenetur sicut si debeat eucharistiam percipere ad quam
nullus post mortale peccatum nisi confessus accedere debet
copia sacerdotis oblata et necessitate non urgente et
ideo venit obligatio qua ecclesia omnes obligat ad semel in anno
ad confitendum quia constituit ut semel in anno scilicet in pa-
scha omnes sacramentum communionis accipiant et ideo ante
tempus illud confiteri tenentur. Alio modo obligatur aliquis ad
confessionem per se et sic videtur esse eadem ratio de confessione et de baptismo
differendo quia utrumque est sacramentum necessitatis. Ad baptismum
autem percipiendum non tenetur aliquis statim postquam habet propositum
baptismi ita quod peccet mortaliter nisi statim baptizetur
nec est aliquod tempus determinatum ultra quod si baptismum differat
peccatum mortale incurrat. sed potest contingere quod in dilatione
baptismi sit peccatum mortale vel non sit et hoc pensandum est
ex causa dilationis quia sicut dicit philosophus in viii physicorum vo-
luntas non retardat facere opus quod vult nisi propter aliquam r-
ationem rationabilem unde si causa dilationis baptismi peccatum
mortale annexum habeat ut pote si propter contemptum vel

aliquid huiusmodi baptismum differat dilatio erit peccatum mortale
aliter non et ideo idem videtur esse de confessione que non est maioris
necessitatis quam baptismus. et quia ea que sunt de necessitate
salutis tenetur homo in hac vita implere ideo si periculum
mortis immineat tunc per se loquendo obligatur aliquis ad confessionem
faciendam tunc vel baptismum suscipiendum et propter hoc etiam Iacobus
preceptum edidit de confessione facienda et extrema unctione
suscipienda et ideo videtur probabilis illorum opinio qui dicunt quod
non tenetur homo ad statim confitendum. quamvis periculosum sit
differre. Alii autem dicunt quod tenetur contritus ad statim con-
fitendum debita opportunitate oblata secundum rectam rationem
nec obstat quod decretale terminum prefigit ut semel in anno con-
fiteatur. quia ecclesia non indulget dilationem sed prohi-
bet negligentiam in maiori dilatione. unde per decretale
illam non excusatur a culpa dilationis quantum est ad forum conscientie
sed excusatur a pena quantum ad forum ecclesie ut non
privetur debita sepultura si morte preventus fuerit ante
tempus illud sed hoc videtur nimis durum quia precepta affir-
mativa non obligant ad statim sed ad tempus determi-
natum non quia dum ex hoc quod tunc commode impleri pos-
sunt quia tunc si non daret aliquis elemosinam de superfluo quandocumque
pauperi offerretur peccaret mortaliter quod falsum est. sed ex
hoc quod tempus necessitatem urgentem adducit et ideo
non oportet quod si statim oblata opportunitate non con-
fiteatur etiam si maior opportunitas non exspectetur
aliquis peccet mortaliter sed quando ex articulo temporis
necessitas confessionis inducitur. nec est hoc ex indulgentia
ecclesie quod non teneatur ad statim sed ex natura precepti
affirmativi. unde ante ecclesie statutum etiam minus tenebantur.
quidam vero dicunt quod seculares non tenentur ante qua-
dragesimam tempus confiteri quod est eis penitentie tempus sed re-
ligiosi tenentur ad statim quia totum tempus est eis pe-
nitentie tempus sed hoc nichil est quia religiosi non te-
nentur ad alia quam alii homines nisi ad que se ex voto
obligaverunt. Ad primum ergo dicendum quod Hugo loquitur de illis
qui sine sacramento decedunt. Ad ii. dicendum quod non est de necessita-
te salutis corporalis quod statim medicum querat nisi quando
necessitas curationis incumbit et similiter est de morbo
spirituali. Ad iii. dicendum quod retentio rei aliene invito
domino contrariatur precepto negativo quod obligat semper et
ad semper et ideo tenetur ad statim reddendum. secus autem est
de impletione precepti affirmativi quod obligat semper
sed non ad semper unde non tenetur aliquis ad statim implendum.
Ad v. q. dicendum quod ministri ecclesie instituuntur in ecclesia
divinitus fundata et ideo institutio ecclesie presup-
ponitur ad operationem ministrorum sicut opus creationis presup-
ponitur ad opus nature. et quia ecclesia fundatur in fide et
sacramentis ideo ad ministros ecclesie non novos articulos
fidei edere aut editos removere aut nova
sacramenta instituere aut instituta removere pertinet
sed hoc est potestatis excellentie que soli debetur Christo
qui est ecclesie fundamentum et ideo sicut papa non potest dispen-

sacē ut ds sit bapō salue. ita n q salue sit cōt
tioē s q obligā ex ipā in sac. sed pot dispēsa
re i cōfessiōe s q obligat d pcepto eccē ut
psit ds diuius cōfōm differre q ab eccā in
stitutū sit. ad pm g dd. q pceptū iuris n
lis vn sic nō pot dispēsai i iur nli. ita n i iu
re positō diō. ad ij. dd q pceptū d cōfce nō
ē ab hoīe puro istitutū q iuis sit a iac pml
gat sed a dō istitucōm huit. q uis expssa
istitutō ipī n legat tm quedā pfiguracō ipī
iueniē i h qd iohi cōfitebāt pcā q bapō i
ipī adgnūm xpi pfulant. 7 i h q qd dō sacerdo
tib leprōs tūsimisit qui cūuis nō ecent. no
te. sacerdotes tm i eis. no t. sacerdotiū sigbat.

D. ij. sic pcē. ur q aug i sene
cōfessione diffiniat dicēs cōfō ē p qm mō
b latēs spe. ueie apit morbi. n. q cōfō ordi
nat pcē ē. sed pcm alā ē aptū. g n dbuit
dicere morbi latētē ēcē cōfō ē medicina. p
pn pnie ē timor. ut in viij d dcm ē. sed cōfō
est ps pnie g nō dbuit pcā cōfōmis pōne spē
sed mag tiorē. pr illd q sb sigillo pōit n apu
ē sed claudi mag sed pcm q quis cōfitet sb
sigillo cōfōmis poit. g nō apit i cōfōe pcm sed
mag claudit. pr quis iuenit qdā alie
diffinicōes ab ista differētes. g. n. dic. q
cōfō ē pcōr d testatō et ipcō uulnis quidā
n. dnt q cōfō ē legittima corā sacerdote pcōr
p dclaratō quidā aut sic. cōfō ē sacramētal d
lingtis accatō ex erubescētia et pclaues
eccē satisfactoria obligās adpagēdā pniam
i iūctā g ur q cū pstigta cā nō oia cōtineat
que i hīs cōtinēt q isufficiens sit. Ulterius
ur q cōfō nō sit act ūtutis. omis act ūtutis
d iur nli. q ad ūtutes apti sum aū ut phs
dic i. ij. eth. sed cōfō n ē d iure nli. g n ē act
ūtutis. pr act ūtutis mag dre pot inocēti
q ei qui peccauit sed cōfō pcī d q loqm n pot
inocēti cōuenire. g n ē act ūtis. pr gra quē
i sacm̄tis d mō diffe agm q ē i ūtutib et
dōis. ut in pma. d. dcm ē. sed cōfō ē ps
sacm̄ti. g nō ē act ūtutis. pr h q pcepta
leg se d actib ūtutū sed cōfō cadit. sb pcep
to. g ē act ūtutis. pr nō mcm n actib ū
tutū. sed cōfō ē mitoria q celū apit ut i
lra dc g ur q sit act ūtutis. Ulterius ur q
cōfō nō sit act pnie ūtutis. q act illi ūtu
tis ē q est cā ei. sed cā cōfōis ē spes ueie ut
ex diffōe iducta pz. g ur q sit act spei 7
nō pnie. pr uecūdia ē ps tempanē m. 3. li
d xxviij. dcm ē. sed cōfō ex erubescēti opat
ut ex pstigta diffinicōe appet. g ē act

tempantie 7 n pnie. pr act pnie innitit
diuē mie. sed cōfō mag innitit sapie pp ui
tate que i ipā ēē dz. g nō ē act pnie. pr
ad pniā mouet articls d iudicō pp tioē
qui pnie origo ē. sed ad cōfōm mouet arti
cls d uita etna ē pt spē ueie. g nō ē act
pnie. pr ad ūtute ūitatis ptinet ut oste
dat se qs talē qlis ē. sed h facit cōfitēs. g ē ac
t ūtutis q dz ūitas 7 n pnie. sed c pnia
ordinat ad dstructōm pcī sed ad h idm or
dinat cōfō. g ē act pnie. Respōsio dd ad
i. q. q i actu cōfōis plura cōsiderāda occurr
pō ipā sba act siue gen ei q ē maifesta
tio q dā fo d quo fit. s. pcm dcō cui fiat
s. sacerdos q̄rto cā ei. s. spes ueiē. V eficax
s. absolutō apte pene et obligō ad aliā p
tē exsoluēdā i pnia g diffōe aug tangit et
sba act i apticōe et d quo fit cōfō. cū dz v
morb latēs. et cā i spe ueie. et i aliis diffōib
tangūt a q d ill. v. assigtas ut cuilibet aspi
tienti pz. ad. i. g dd q q̄uis sacerdos alā
sciat ei pcm ut hō. n tm scit ut d uicarius
sicut 7 iudex aliā scit ad ut hō qui nescit
ut iudex et q̄nt ad h p cōfōm apit. l dd q
q̄uis act pcī exior in apto sit act tm i
tior q pncipalior ē ē i occulto et id oz q
p cōfōm apiat. ad ij. dd q cōfō psuppōit
caritatē q ea efficat uni ds ut inlra dz. cō
tiō aut ē i q dat caritas. timor aut fuil
qui ē sine spe ē pn ad caritatē sed hīs ca
ritatē mag mō ex spe q ex caritate 7 id cū
cōfōmis pō poit spes qm ueia. ad tciū dd
q pcm i cōfōe apit sacerdoti 7 claudit cōfōmis
sigillo. ad iiij. dd q nō oz i q libet diffōe
oia tagē que ad rem diffinitā cōcrit. 7
id iueniūt qdā diffōes siue assigncōes ca
te penes unā cāz quedā penes alā. Ad ij.
q. dd. qd ad h qd aliqd dicat act ūtutis ut
p dcm ē suffic q i sui roē aliqm cōdicōm
implicet q ad ūtutē ptineat q̄uis aut n
omnia q ad ūtutē reqrūt i portet cōfō tm
i portat ex suo noie maifestacōm alie q in
cōsciā tenet ds. sic n. sit i unū os 7 cor cōueniūt
si a. qs aliqd pferat. ore q cord n teneat n
cōfō sed fictō dz. h aut cōdicō ad ūtutē ptinet
ut ds ore cōfiteat qd cord tenet 7 iō cōfō est
bonū ex gnē et ē act ūtutis. sed tm pot ma
le. fi. n aliis debitis cōstātiis uestiat. ad
i. g. dd. q ad cōfōm ui mō dbito faciendā
ut pz oz. et cui oportet i g uāli i clinat iō
n lis et s h cōfō ē d iure nli sed dterminatō
cōstātias qm et quō et q oporteat et cui

h' e ex institutione divina nisi ignorantie de q' loquimur. et sic patet q' ius istud inclinat ad confessionem mediate iure divino quo dicitur evangelio confiteor sicut q' e in omnibus q' se de iure positivo. ¶ Ad ii. dicendum q' illius virtutis est obiectum peccatum commissum quamvis habitum possit innocens habere. tamen actum non habet in innocentia permanente unde sic de penitentia dictum est et ideo q' confessio peccatorum de qua nunc loquimur non competit innocenti quamvis sit actus virtutis. ¶ Ad iii. dicendum q' quamvis gratia sacramentorum et gratia virtutum sit alia non tamen sunt contraria. sed disparata et ideo non e inconveniens. ut idem sit actus virtutis secundum q' ex libero arbitrio gratia informata procedit et sit sacramentum vel pars sacramenti secundum q' ordinatur e medicina. in remedium peccati modo ordinata ¶ Ad 3 q' dicendum q' in virtutibus h' consi derandum est q' quando super obiectum virtutis additur boni ratio specialis et difficilis requiritur specialis virtus sicut magnificentia super liberalitatem addit magnificentia pertinet quamvis continua sumptus medi ocres et donationes pertineant ad liberalitatem ut patet in 2. et 4. ethicorum. et similis est in confessione. nam quedam q' uis ad virtutis virtutem pertineant absolute. tamen secundum q' aliquid ratio boni additur ad aliam virtutem pertinere incipit et ideo dicit philosophus in 4. ethicorum q' confessio que fit in iu diciis non pertinet ad virtutis virtutem sed magis ad iustitiam et similiter confessio beneficiorum dei in laudem di vinam non pertinet ad virtutem veritatis sed ad virtutem latrie et ideo q' confessio peccatorum ad remissionem eorum com mendatur non pertinet elicitive ad virtutem veritatis ut quidam dicunt. sed ad virtutem penitentie. in parte autem ad multas virtutes pertinere potest secundum q' in eius multarum virtutum et hic potest confessionis actus. ¶ Ad i. ergo dicendum q' spes e confessionis causa non sicut eliciens sed sicut imperans ¶ Ad ii. q' erubescentia in illa diffinitione non ponitur q' causa confessionis cum magis nata sit impedire confessionis actum sed quasi causa ad liberandum a pena in quantum ipsa erubescentia pena quedam est. sicut et claves ecclesie confessionis ad liberandum sunt ¶ Ad 3 dicendum q' secundum circumstantias ad aptationem partes penitentie. tribuuntur attributis sunt ad aptari posse. ut contritio miserie vel bonitati procedat per dolorem de malo. confessio sapientie per veri tatis manifestationem. satisfactio potentie per satisfactionis laborem. et quia contritio est prima pars penitentie et efficacia aliis partibus prebes ideo eodem modo iudicatur de tota penitentia sicut de contritione ¶ Ad iiii dicendum q' quia confessio magis ex spe procedit quam ex timore ut dictum est ideo magis innititur actus de vita eterna q' respicit spes quam actus de iudicio quod respicit timor quamvis penitentia ratione contritionis e contra se habeat ¶ Ad v. patet solutio ex dictis.

Ad 3. sic proceditur videtur q' non sit necessarium sacerdoti confiteri ad confessionem. non enim obligamur nisi ex divina institutione. sed divina institutio nobis proponitur jac. v. confitemini alterutrum peccata vestra. etc. ubi non fit mentio de sacerdote. ergo non oportet confiteri sacerdoti. ¶ Preterea penitentia est sacramentum necessitatis sicut et baptismus. sed in baptismo propter sacramenti necessitatem e minister quilibet homo. ergo in penitentia sed minister esse facit esse confessio. ergo sufficit cuilibet confiteri. ¶ Preterea confessio ad h' e necessaria ut taxetur penitenti satisfactionis modus. sed aliquando alius quam sacerdos discretius possit penitentem dare satisfactionis modum quam multi sacerdotes. ergo non e necessarium q' confessio fiat sacerdoti. ¶ Preterea confessio ad hoc e ordinata in ecclesia ut rectores peccorum suorum multum cognoscant. sed quandoque rector sive prelatus non e sacerdos. ergo confessio non semper facienda e sacerdoti. ¶ sed contra absolutio penitentis propter quam fit confessio non pertinet nisi ad sacerdotes quibus claves ecclesie commisse sunt. ergo confessio debet fieri sacerdoti ¶ Preterea confessio prefi guratur in lazari mortui vivificatione. sed dominus solis discipulis precepit ut lazarum solverent ut patet jo. xi. ergo sacerdotibus facienda est confessio ¶ Videtur videtur. q' nullo eorum liceat alius quam sacerdotibus confiteri quia confessio sacramentalis actus est. ut ex diffinitione supposi ta habetur. sed dispensatio sacramenti ad illum tamen perti net qui e sacramenti minister. cum ergo minister sacramenti penitentie sit sacerdos. videtur q' nulli alii sit confessio facienda ¶ Preterea confessio in qualibet iudicio ordinatur ad sententiam sed in foro contentioso non a suo iudice lata nulla est. et ideo non facienda e confessio nisi iudici. sed iu dex in foro conscientie non e nisi sacerdos qui habet potestatem ligandi et solvendi. ergo alii non e confessio facienda ¶ Preterea in baptismo. quia quilibet baptizare potest si baptizat laicus etiam sine necessitate non debet a sacerdote baptismus iterari. sed si aliquis confitetur laico in casu necessitatis iterum tenetur sacerdoti confiteri. si articulus necessitatis evadat. ergo confessio sacerdotalis non potest fieri laico in casu necessitatis ¶ sed contra e q' in littera determinatur ¶ Videtur videtur q' extra casum necessitatis non possit aliquis nisi sacerdos confessionem venialium audire. quia sacramentum aliquod committitur dis pensandum laico ratione necessitatis. sed confessio venialium non e de necessitate salutis ut dictum est. ergo non committitur layco ¶ Preterea contra venialia ordinatur extrema unctio sicut et penitentia. sed illa non potest dari a laico ut patet jac. ult. ergo nec confessio venialium potest fieri laicis ¶ sed contra e q' dicit beda in littera ¶ Videtur videtur q' non sit necessarium q' homo confiteatur proprio sacerdoti. gregorius enim dicit apostolica moderamine et pietatis officio a vobis constitutum e q' sacerdotibus monachis apostolorum figuram tenentibus liceat predicare baptizare communionem dare pro peccatoribus orare penitentiam imponere. atque peccata solvere. sed monachi non sunt proprii sacerdotes aliquorum cum non habeant curam animarum. ergo cum confessio fiat propter absolu tionem sufficit q' fiat cuique sacerdoti ¶ Preterea sicut sacerdos e minister huius sacramenti ita et eucharistie. sed quilibet sacerdos potest conficere. ergo quilibet potest sacramentum penitentie ministrare. ergo non oportet q' fiat proprio sacerdoti.

Praeterea illud ad quod determinate tenemur non est in arbitrio electionis constitutum. Sed sacerdos cui confiteri debemus est in nostra electione constitutus, ut patet in littera per Augustinum dicentem: qui vult confiteri peccata ut inveniat gratiam, quaerat sacerdotem qui sciat ligare et solvere. Ergo non videtur quod sit necessarium quod aliquis proprio sacerdoti confiteatur. Praeterea quidam sunt praelati sicut papa qui non videntur habere proprium sacerdotem cum non habeant superiorem. Sed isti tenentur ad confessionem. Ergo non semper tenetur homo confiteri proprio sacerdoti. Praeterea illud quod est institutum pro caritate contra caritatem non militat, ut Bernardus dicit. Sed confessio quae pro caritate instituta est contra caritatem militaret si homo ad confitendum uni sacerdoti esset obligatus, ut puta si peccator sciat suum sacerdotem haereticum aut sollicitatorem ad malum sive fragilem qui ad peccatum quod quis ei confitetur sit pronus, vel si revelator esse confessionis probabiliter extimatur, vel si peccatum contra ipsum commissum sit de quo confiteri debet. Ergo videtur quod non semper oporteat confiteri proprio sacerdoti. Praeterea in eo quod est necessarium ad salutem non sunt homines artandi, ne impediatur via salutis. Sed magna artatio videtur si oporteret uni homini confiteri de necessitate, et per hoc multi possent a confessione retrahi vel timore vel verecundia vel aliquo huiusmodi. Ergo cum confessio sit de necessitate salutis, non debent adhuc homines artari ut videtur quod proprio sacerdoti confiteantur. Sed contra est quod dicit decretalis Innocentii quae instituit quod omnis utriusque sexus semel in anno proprio sacerdoti confiteatur. Praeterea sicut se habet episcopus ad dyocesim suam ita sacerdos ad parochiam suam. Sed non licet uni episcopo in dyocesi alterius episcopale officium exercere secundum statuta canonum. Ergo non licet uni sacerdoti parochianum alterius audire.

Ulterius. Videtur quod non possit aliquis alteri quam proprio sacerdoti confiteri etiam ex privilegio vel mandato superioris. Quia non potest aliquod privilegium indulgeri alicui in praeiudicium alterius. Sed hoc esset in praeiudicium alterius sacerdotis si alius confessionem subditi audiat. Ergo hoc non potest per privilegium vel licentiam seu mandatum superioris optineri. Praeterea illud per quod impeditur divinum mandatum non potest per mandatum vel privilegium alicuius hominis concedi. Sed mandatum divinum est a rectoribus ecclesiarum ut diligenter vultum pecoris sui agnoscant, Proverbiorum xxvii. Quod impeditur si alius quam ipse confessionem eius audiat. Ergo hoc non potest per alicuius hominis privilegium vel mandatum ordinari. Praeterea ille qui audit confessionem alicuius est proprius iudex eius, alias non posset eum ligare et solvere. Sed unius hominis non possunt esse plures proprii iudices vel sacerdotes, quia tunc teneretur pluribus obedire, quod esset impossibile si contraria praeciperent vel impossibilia. Ergo non potest aliquis alteri confiteri nisi proprio sacerdoti etiam ex superioris licentia. Praeterea in iniuriam sacramenti facit qui sacramentum iterat super eadem materia vel ad minus inutiliter facit. Sed qui confessus est alii sacerdoti tenetur iterum confiteri proprio sacerdoti si petatur, quia non est absolutus ab obedientia qua ei tenetur ad hoc. Ergo non potest licite fieri quod alius quam proprio sacerdoti confiteatur.

Sed contra, ea quae sunt ordinis possunt habentibus similem ordinem committi ab eo qui illa facere potest. Sed superior ut episcopus potest audire confessionem illius qui est de parochia alicuius presbyteri, quia quandoque aliqua sibi reservat, cum sit ipse principalis rector. Ergo et potest committere alicui sacerdoti alteri quod ipse audiat. Praeterea quicquid potest inferior potest superior. Sed ipse sacerdos potest dare licentiam suo parochiano quod alteri confiteatur. Ergo multo fortius hoc superior eius potest. Praeterea potestatem quam habet sacerdos in populo habet ab episcopo. Sed ex illa potestate potest confessionem audire. Ergo et eadem ratione alius cui episcopus potestatem concedet.

Responsio. Dicendum ad primam quaestionem quod gratia quae in sacramentis datur a capite in membra descendit, et ideo solus est ille minister sacramentorum in quibus gratia datur qui habet ministerium super corpus Christi verum, quod solius sacerdotis est qui consecrare eucharistiam potest. Et ideo cum in sacramento paenitentiae gratia conferatur, solus sacerdos est minister huius sacramenti, et ideo soli ei facienda est sacramentalis confessio quae ministro ecclesiae fieri debet. Ad primum ergo dicendum quod Iacobus loquitur ex suppositione divinae institutionis. Et quia divina institutio praecesserat de confessione sacerdotibus facienda, per hoc quod eis potestatem remittendi peccata in apostolis dedit, ut patet Iohannis xx, ideo intelligendus quod Iacobus sacerdotibus confessionem esse faciendam monuit. Ad secundum dicendum quod baptismus est magis sacramentum necessitatis quam paenitentiae sacramentum quantum ad confessionem et absolutionem, quia quandoque baptismus praetermitti non posset sine periculo salutis aeternae, ut patet in parvulis qui non habent usum rationis. Sed non est ita de confessione et absolutione, quae tantum ad adultos pertinet, in quibus contritio cum proposito confitendi et desiderio absolutionis sufficit ad liberandum a morte aeterna. Et ideo non est simile de confessione et baptismo. Ad tertium dicendum quod sicut dictum est, in satisfactione non solum attendenda est quantitas poenae sed etiam virtus eius secundum quod est pars sacramenti, et sic requirit sacramentorum dispensatorem, quamvis ab alio quam a sacerdote poenae quantitas possit taxari. Ad quartum dicendum quod cognoscere vultum pecoris ad duo necessarium est. Primo ad hoc quod coordinetur gregi, et sic cognoscere vultum pecoris pertinet ad curam et sollicitudinem pastoralem, quae in quibusdam incumbit qui non sunt sacerdotes. Secundo ad hoc quod provideatur eis congruens medicamentum salutis, et sic cognoscere vultum pecoris pertinet ad eum cuius est medicamentum salutis, scilicet sacramentum eucharistiae et alia praebere, scilicet ad sacerdotem, et ad talem cognitionem pecoris confessio ordinatur. Ad quintum dicendum quod sicut baptismus est sacramentum necessitatis ita et paenitentia. Baptismus autem quia est sacramentum necessitatis habet duplicem ministrum: cui ex officio baptizare incumbit, scilicet sacerdotem, alium cui ratione necessitatis dispensatio baptismi committitur. Et ita et

ministri poenitentiae, et confessio est facta ex officio, et sacerdos; sed in necessitate etiam laicus vicem sacerdotis supplet, ut ei confessio fieri possit. Ad primum ergo dicendum quod in sacramento poenitentiae non solum est aliquid ex parte ministri, scilicet absolutio et satisfactionis iniunctio; sed etiam aliquid est ex parte ipsius qui suscipit sacramentum, quod etiam est de essentia sacramenti, sicut contritio et confessio. Satisfactio autem iam incipit esse a ministro, in quantum eam iniungit, et a poenitente in quantum eam implet. Et ad plenitudinem sacramenti utraque debent concurrere quando possibile est. Sed quando necessitas imminet, debet facere poenitens quod ex parte sua est, scilicet conteri et confiteri cui potest; qui quamvis sacramentum perficere non possit, ut faciat id quod est ex parte sacerdotis, absolutionem scilicet, tamen effectum sacerdotis summus sacerdos supplet. Nihilominus confessio laico ex defectu sacerdotis facta sacramentalis est quodammodo, quamvis non sit sacramentum perfectum, quia deest ei id quod est ex parte sacerdotis. Ad secundum dicendum quod quamvis laicus non sit iudex eius qui sibi confitetur absolute, tamen ratione necessitatis accipit iudicium super eum simpliciter, secundum quod confitens ex defectu sacerdotis se ei subdit. Ad tertium dicendum quod per sacramenta homo non solum Deo, sed etiam ecclesiae oportet quod reconcilietur. Ecclesiae autem reconciliari non potest nisi sanctificatio ecclesiae ad eum perveniat. In baptismo autem sanctificatio ecclesiae ad hominem pervenit per ipsum elementum exterius adhibitum, quod verbo vitae sanctificatur a forma ecclesiae a quocumque; et ideo ex quo semel baptizatus est a quocumque, non oportet quod iterum baptizetur. Sed in poenitentia ecclesiae sanctificatio non pervenit ad hominem nisi per ministrum, quia non est ibi aliquod elementum corporale exterius adhibitum quod ex sanctificatione in virtute gratiam conferat. Et ideo quamvis ille qui laico confessus est in necessitatis articulo consecutus sit veniam a Deo, eo quod propositum confitendi quod secundum mandatum Dei concepit, sicut potuit complevit, non tamen adhuc ecclesiae reconciliatus est ut ad sacramenta ecclesiae admitti debeat, nisi prius a sacerdote absolvatur; sicut ille qui baptismo flaminis baptizatus est ad eucharistiam non admittitur. Et ideo oportet quod iterum confiteatur sacerdoti, cum copiam habere potuerit; et praecipue quia, ut dictum est, sacramentum poenitentiae perfectum non fuit. Unde oportet quod perficiatur, ut ex ipsa perceptione sacramenti pleniorem effectum consequatur, et ut mandatum de poenitentiae sacramento recipiendo impleat. Ad tertiam quaestionem dicendum quod per peccatum veniale homo nec a Deo nec a sacramentis ecclesiae separatur; et ideo non indiget novae gratiae collatione ad eius dimissionem, nec indiget reconciliatione ad ecclesiam; et propter hoc non oportet quod venialia quis sacerdoti confiteatur. Quia ipsa confessio laico facta sacramentale quoddam est, quamvis non sit sacramentum perfectum, et ex caritate procedens; et talibus natum est veniale remitti, sicut per tunsionem pectoris et per aquam benedictam. Et per hoc patet solutio ad primum, quia venialia non indigent sacramento percipiendo ad dimissionem sui, sed sufficit in aliquo sacramentali, ut aqua benedicta vel aliquo huiusmodi. Ad secundum dicendum quod extrema unctio non directe datur contra venialia, nec aliquod sacramentum, ut supra, dist. 2, dictum est. Ad quartam quaestionem dicendum quod alia sacramenta non consistunt in hoc quod ad sacramentum accedentes aliquid agant, sed solum ut recipiant, sicut patet in baptismo et huiusmodi; sed actus recipientis requiritur ad recipiendam utilitatem sacramenti in eo qui est suae voluntatis arbiter constitutus, quasi removens prohibens, scilicet fictionem. Sed in poenitentia actus accedentis ad sacramentum est de substantia sacramenti, eo quod contritio, confessio et satisfactio, quae sunt partes poenitentiae, sunt actus poenitentis. Actus autem nostri, cum sint in nobis, habentes principium, non possunt nobis ab alio dispensari nisi per imperium. Unde oportet quod ille qui dispensator huius sacramenti est institutus, sit talis qui possit imperare aliquid agendum. Imperium autem non competit alicui in alium nisi qui habet super eum iurisdictionem. Et ideo de necessitate huius sacramenti non est solum ut minister habeat ordinem, sicut in aliis sacramentis, sed etiam quod habeat iurisdictionem. Et ideo sicut ille qui non est sacerdos non potest hoc sacramentum conferre, ita nec ille qui non habet iurisdictionem. Et propter hoc oportet sicut sacerdoti, ita proprio sacerdoti confessionem fieri. Cum enim sacerdos non absolvat nisi ligando ad aliquid faciendum, ille solus potest absolvere qui potest per imperium ad aliquid faciendum ligare. Ad primum ergo dicendum quod Gregorius loquitur de illis monachis qui iurisdictionem habent, ut puta quibus est parochiae cura commissa; de quibus aliqui dicebant quod hoc ipso quod monachi erant, non poterant absolvere et poenitentias iniungere, quod falsum est. Ad secundum dicendum quod sacramentum eucharistiae non requirit imperium in aliquem hominem; secus autem est in hoc sacramento, ut dictum est; et ideo ratio non sequitur. Et tamen non licet eucharistiam ab alio quam a proprio sacerdote accipere, quamvis verum sit sacramentum quod ab eo percipitur. Ad tertium dicendum quod electio discreti sacerdotis non est nobis commissa ut nostro arbitrio faciamus, sed de licentia superioris, si forte proprius sacerdos esset minus idoneus ad apponendum peccato salutare remedium. Ad quartum dicendum quod quia praelatis incumbit sacramenta dispensare, quae non nisi a mundis tractari debent, ideo concessum est eis a iure quod possint sibi eligere proprios confessores, qui quantum ad hoc sunt eis superiores; sicut etiam unus medicus ab altero curatur, non in quantum est medicus, sed in quantum est infirmus. Ad quintum dicendum quod in casibus illis in quibus probabiliter timet periculum subditus vel sacerdoti ex confessione ei facta, debet recurrere ad superiorem, vel ab eo petere licentiam alteri confitendi. Quod si licentiam habere non posset, idem est iudicium quod de illo qui non habet copiam sacerdotis; unde magis debet eligere laico confiteri, nisi in hoc transgrediatur praeceptum ecclesiae; quia praeceptum iuris positivi non extendit se ultra intentionem praecipientis, quae est finis praecepti. Haec autem est caritas, secundum Apostolum. Nec etiam fit aliqua iniuria sacerdoti, quia privilegium meretur amittere qui concessa sibi abutitur potestate. Ad sextum dicendum quod in hoc quod oportet proprio sacerdoti confiteri, non arctatur via salutis, sed sufficiens ad salutem illa statuitur. Peccaret autem sacerdos si non esset facilis ad praebendum licentiam confitendi alteri, quia multi sunt adeo infirmi quod potius sine confessione

morerēt' qm̄ tali sacdoti ɔfitent' vn̄ illi q
sᵗ nimis solliciti ut ɔsciās sbditoꝝ p ɔfōm
sciant. mltis dupłtois laqū. ītcurit ꝛ p ɔn̄s
ē ipis. Ad. qrtū. q. dd' q sacdos aliqs pot
d' impediri ne ɔfōm alic' audiat. vno mō
p d'fcm iurdictiois. aᵒ mō p defcm executi
ōis ordis sic excōicati ꝛ d'gdati. et hi'. quiꝗ
aūt iurdictōm hīt pot ea que iurdictiois se
ɔm̄tte ꝛ iō sias impediat' qd alius ɔfōm au
dire nō possit p d'fcm iurdictois pot ē p q
qᵗ iurdictōm hn̄te īmediatā ī illos ɔmitti q
ɔfōm audiat et absoluat siue p ipm̄ sacdo
tē siue p epm siue p ppm sicū pp executio
nis ordis impedimē audire nō pot. pot sibi
ɔcedi qd ɔfōm audiat pcū q īpedimtū ı
amoue pot. Ad. ı. g. dd' q pıudiciū a'c n̄
fit n̄ ei sbt'hat' q ē ī fauore iurdictiois ipi'
inductū. oīs aūt potās n̄ ē ɔmissa ali
cui hoī ī fauore suū set ī utilitate plebis
ad honore dī. et iō si supiorib; platis expe
dire uidat' ad salutē pleb et ad honorē
dī pmoued' q alıis ea q sūt iurdictōnis
ɔmittāt īnllo fit pıudiciū īfiorib; platis
n̄ ill' q quer' que sua sᵗ ꝛ nō que ihu xpi
ꝛ ā g'gi pfuē nō ut eos pascāt set ut ab eis
pascāt'. Ad. ıı. dd' q rector ecce d'bet uul
tū pecoris sui agsce d'. uno mō p solicitā
exioris ɔūsatōis ɔsidatōm qᵗ ī uigilaē dꝫ
sup ggē ē ɔmissū. et in hᵉ ɔg'tōe n̄ opōtet
q c'dat sbito set c'titudinē sci ī ɔūtū pot
iqrūt. Alio mō p ɔfōis maīfestacōm. et
c'ntū ad hᵉ ɔg'tōꝫ nō pot maiore c'tītu
dinē accipe qm̄ ut sbdito c'dit quia hᵉ
ad sbueīend' ɔsciē ipī' vn̄ ī foro ɔfōīs c'dit
et hoī pse ꝛ ɔ se nō aūt ī foro exioris iudi
cii et iō ad hᵉ ɔgūi suffic' q c'dat sbdito
dicēti se alti absoluē uolēti ɔfessū fuisse
ꝛ sic patet q talis ɔg'tō pecoris p pᵘuilegiū
alicui indulē d' ɔfcē audiēda n̄ īpedit. Ad
ııı. dd' q in ɔūs eēt si duo eq̄liē sup eand' ple
bē ɔstituerētᵗ set q duo quoꝝ un' pncipalior
sit alio sup eād' blebē ɔstituāt' n̄ ē inɔūs
et si h̄ sᵗ eād' blebē īmedi' sc sacdos poch
alis et epē ꝛ pp. quib; eoꝝ pot ea q sᵗ iur
dictiois ad ipm̄ ptinētā alii ɔmitte set si
supior ɔmitat qui ꝛ pncipalior ē d' pot
ɔm̄te aut ita q eū iur' suo ɔstituat sicut
pp ꝛ epē suos peītentiaios ɔstituat ꝛ tc talis
ē pncipalior q ī fior plat' sic pntētarius
ppᵉ qm̄ epē et peītenciarius epi q sacdos
pochialis ꝛ mag' nr̄ ei ɔfitēs obediē. Alio
mō ut eū eo adiutore illi' sacdotis ɔstituat
ꝛ qᵗ eo adiutor coordinat' ad eū cui adiutor dat'
iō coadiutor ē minus pncipal'. ꝛ iō peītēs nō
tm̄ tenet' obediē ei. qūt pp̄o sacdoti. Ad. ɋ. dd'
ɔnulls tē ɔfiti pcm̄ q n̄ hᵉ ꝛ iō sias pniario
epi ul' alti abqō ɔmissōm hn̄ti ɔfess' fuit
dū sit ē dimissa pcm̄ et quo ad dm̄ ꝛ quo ad
ecc. nō tn̄ ea ɔfiti. pp̄o sacdoti q̄ ɔꝫ petat
set pp statutū ecce d' ɔfcē fac. pp̄o sacdoti
sel' ī āno eod' mō se d'bet hē sicut ille q hᵉ
solū ueīalia ɔfiti. ꝛ quidā dn̄t. ul' q pfiti se
apcō mor ī inuicē q sacdos ei in foro ɔscīe
c'dē tenet' sicū itm tenet' ɔfiti n̄ frust'. po
ɔfessus fuisset. qᵗ q̄nto plib; sacdotib; ɔfitet'
qs tāto plus d' pena ei remittit' tū ex eru
bescētā ɔfōnis q ī pcām satisfactoriā ɔputat'
tū ex clauiū. vn̄ toties posset aᵒs ɔfiti qub
oī pena libaret' n̄ recitato fac' ī iuriā facta
mīto n̄ illi ī quo satfacto adhibē. pp ī pssōm
caritatis l' pmatie ɔfectōm quoꝝ neutr' ē
ī pntiā vn̄ bō ē q ille q auctē epi ɔfōm au
dit īducit ɔfitētē ut ɔfiteat' pp̄o sacdoti
q si uoluit nō absoluē dꝫ.

D. e. sic pcē ur' q ɔfō ēē n̄
possit ī foīs ecc. ıı. xvıı. dī amōtuo uelut
q nō possit ē p it ɔfō; set ille q nō hᵉ caritatē
ē mortuus qᵗ ipū ē aīe uita. g'ᵒ absq; caritate
nō pot ɔfō ēē. Ad. p'ᵒ ɔfō diuidꝫ. ɔ ɔtōēꝫ ꝛ sat
factōm set ɔtiō ꝛ satfacto n̄ possē ex caritate
fi. gᵒ n̄ ɔfō. Ad. p'ᵒ in ɔfcē opōtet q os cordi ɔcor
det qᵗ h̄ ipō nom ɔfōis reqrit. ſꝫ ille q ad
h̄ manet ī affcū pcī qd ɔfidet' n̄ hᵉ cor ori
ɔforme. qᵗ corde pcm̄ tē. q ore dampnat
gᵒ tal' n̄ ɔfitet'. Set ɔ quib; tenet' ad ɔfōm
mortaliū. set si aᵒs seml' ɔfessus ē ꝛ ī morᵘ ex
ns nō tē ultius ad ɔfitēdū eadm̄ pcā qᵗ tn̄
nll's sciat secitatē hē nll's sciret se ɔfessū
fuisse. gᵒ n̄ ē d' necītate ɔfōis qd sit caritate
forta. Vlteius ur' q n̄ oporteat ɔfōm ēē itegm̄
ut. s. omīa pcā uni sacdoti aᵒs ɔfiteat'. qᵗ
erubescētā fac' ad dīmicōm pene set q̄nto
qs plib; sacdotib; ɔfitet' tanto maiore eru
bescēnm patit' gᵒ fructuosior ēit ɔfō si plib;
sacdotib; diuidat'. Ad. p'ᵒ ɔfō ad hᵉ ncē ē ī pnīa
ut pena ɔ arbitū sacdotis taxet' pcō set ī
sufficiēs pcā pot ī poī a diūsis sacdotib; de
diūsis pccis. gᵒ nō oportet uni sacdoti oīa
ɔfiti pcā. Ad. p'ᵒ pot ɔtīgē q post ɔfōm scāꝫ
ꝛ satfactōꝫ p scāꝫ recordet' qs alic' morᵗ q
dū ɔfitebat' ī memiō n̄ hēbat ꝛ tc copiā
hᵗ sacdotis cui p'o ɔfessus fuit. hē n̄ potit.
potit gᵒ illud solū pcm̄ alti ɔfiti ꝛ sic diū
si pcā diūsis sacdotib; ɔfitebiꝫ. Ad. p'ᵒ sacdoti

non debet fieri confessio de peccatis nisi propter absolutionem. sed quandoque sacerdos qui confessionem audit potest de quibusdam peccatis absolvere et non de omnibus. ergo ad minus in tali casu non oportet quod confessio sit integra. Sed contra ypocrisis est impedimentum penitentie ut in precedenti dictum est. sed dividere confessionem ad ypocrisim pertinet ut augustinus dicit. ergo confessio debet esse integra. Praeterea confessio est pars penitentie. sed penitentia debet esse integra ut xv. dist. magistri dicitur. ergo et confessio. Ulterius videtur quod possit per alium quis confiteri vel per scriptum quia confessio est necessaria ut peccatoris conscientia penitentis pandatur. sed vero potest et per alium vel per scriptum suam conscientiam sacerdoti manifestare. ergo sufficit per alium vel per scriptum confiteri. Praeterea quidam non intelliguntur a propriis sacerdotibus propter lingue diversitatem et tales non possunt nisi per alios confiteri. ergo non est de necessitate sacramenti quod per se ipsum confiteatur. et ita videtur quod si per alium quis confessus fuerit quolibet modo quod sufficiat ad salutem. Praeterea de necessitate sacramenti est quod homo proprio sacerdoti confiteatur ut ex dictis patet. sed aliquando proprius sacerdos est absens cui non potest penitens propria voce loqui. posset autem per scriptum suam propriam conscientiam ei manifestare. ergo videtur quod suam conscientiam per scriptum ei transmittere debeat. Sed contra homo tenetur ad confessionem peccatorum sicut ad confessionem fidei. sed confessio fidei est ore facienda ut patet ro. x. ergo et confessio peccatorum. Praeterea qui per se ipsum peccavit per se debet penitere. sed confessio est pars penitentie. ergo penitens debet confiteri voce propria. Ulterius videtur quod ille conditiones xvi que a magistris assignantur his versibus contente non requirantur ad confessionem. Sit simplex humilis confessio pura fidelis atque frequens nuda discreta libens verecunda integra secreta lacrimabilis accelerata fortis et accusans et sit parere parata. fides enim et simplicitas et fortitudo sunt virtutes per se. ergo non debent poni conditiones confessionis. Praeterea purum est quod non habet permixtionem simpliciter compositum vel commixtionem aufert. ergo superflue utrumque ponitur. Praeterea peccatum semel commissum nullus tenetur confiteri nisi semel. ergo si homo peccatum non iterat non oportet quod sit penitentia frequens. Praeterea confessio ad satisfactionem ordinatur. sed satisfactio quandoque est publica. ergo et confessio non semper debet esse secreta. Praeterea illud quod non est in potestate nostra non requiritur a nobis. sed lacrimas emittere non est in potestate nostra. ergo non requiritur a confitente. Responsio dicendum ad primam questionem quod confessio est actus virtutis et pars sacramenti. secundum autem quod est actus virtutis est actus meritorius proprie et sic confessio non valet sine caritate que est principium merendi. sed secundum quod est pars sacramenti sic ordinat confitentem ad sacerdotem qui habet claves ecclesie qui per confessionem conscientiam confitentis cognoscat et secundum hoc confessio potest esse in eo qui non est contritus quia potest peccata sua sacerdoti innotescere et clavibus ecclesie se subicere et quamvis tunc non percipiat absolutionis fructum tamen fictione recedente percipere incipiet sicut et est in aliis sacramentis. unde non tenetur iterare confessionem qui fictus accedit sed tenetur postmodum fictionem suam confiteri.

Ad primum ergo dicendum quod auctoritas illa intelligenda est quantum ad fructum confessionis percipiendum quem nullus extra caritatem existens percipit. Ad secundum dicendum quod contritio et satisfactio fiunt deo sed confessio fit homini et ideo de ratione contritionis et satisfactionis est quod homo deo sit per caritatem unitus non autem de ratione confessionis. Ad tertium dicendum quod ille qui peccata que habet narrat verum loquitur et sic cor concordat verbis quantum scilicet ad substantiam confessionis quamvis cor discordet a confessionis fine. Ad ii. q. dicendum quod in medicina corporali oportet quod medicus non solum unum morbum contra quem medicinam dare debet cognoscat sed et totam habitudinem ulterius ipsius infirmi eo quod unus morbus ex adiunctione alterius aggravatur et medicina que uni morbo competeret alteri nocumentum praestaret. et similiter est in peccatis quod unum aggravatur ex adiunctione alterius et illud quod uni peccato esset congrua medicina incentivum alteri praestaret. et quandoque aliquis alicuius peccatis sit infectus ut gregorius in pastorali docet et ideo de necessitate confessionis est quod omnia peccata homo confiteatur que in memoria habet quod si non faciat non est confessio sed confessionis simulatio. Ad primum ergo dicendum quod et si erubescentia sit multiplicior quando dividit diversa peccata diversis tamen omnes simul non sunt ita magne sicut illa una qua quis omnia peccata sua simul confitetur quia unum peccatum per se consideratum non ita demonstrat malam dispositionem peccantis sicut quando cum pluribus aliis consideratur. quia in unum peccatum aliquis quandoque ex ignorantia vel infirmitate labitur sed multitudo peccatorum demonstrat malitiam peccantis vel magnam corruptionem eius. Ad ii dicendum quod pena a diversis sacerdotibus imposita non esset sufficiens quia quilibet consideraret tantum unum peccatum per se et non gravitatem ipsius quam habet ex adiunctione alterius et quandoque pena que contra unum peccatum daretur esset promotiva alterius peccati. Praeterea sacerdos confessionem audiens vicem dei gerit et ideo debet ei hoc modo fieri confessio sicut fit deo in contritione. unde sicut non esset contritio nisi quis de omnibus conteretur ita nec confessio nisi quis de omnibus que memorie occurrunt confiteatur. Ad iii. dicendum quod quidam dicunt quod quando aliquis recordatur eorum que prius fuit oblitus debet iterum que confessus fuerat confiteri et precipue si non potest habere eundem cui ante confessus fuerat qui omnia congreget sciat ut totius culpe quantitas uni sacerdoti innotescat. sed hoc non videtur necessarium quia peccatum habet quantitatem et ex se ipso et ex adiunctione alterius. peccatorum autem de quibus confessus est manifestavit quantitatem quam ex se ipsis habent. ad hoc autem quod sacerdos utramque quantitatem habeat peccati cuius peccatum fuerit congregat sufficit quod hoc peccatum penitens dicat explicite et alia in generali dicendo quod est alia multa confitetur oblitus fuit. Ad iiii. dicendum quod in si sacerdos non possit de omnibus absolvere tamen tenetur penitens omnia confiteri ut quantitatem totius culpe cognoscat

et de illis de quibus non pot absolue ad superiorem remittit. Ad 3. q. dicendum confessio non est solum actus virtutis set etiam est pars sacramenti. Cuius autem ad eam pertinet quod est actus virtutis sufficeret quilibet fieret confessio si non esset tanta difficultas in uno modo sic et in alio modo . quod est pars sacramenti habet determinatum actum sicut et alia sacramenta habent determinatam materiam et sic in baptismo ad significandum interiorem ablucionem assumitur illud elementum cuius est maxime usus in abluendo ita in actu sacramentali ad manifestandum ordinare fuit ille actus quo maxime consueuimus manifestare . s. per proprium verbum . alia vero in omnibus sunt inducta in supplementum istius. Ad primum ergo dicendum quod sicut in baptismo non sufficeret aliquem ablueri set per elementum determinatum ita non in penitencia sufficit aliquo modo peccata manifestare sed oportet quod per actum determinatum manifestetur. Ad ij. dicendum quod ideo qui usum lingue non habet sicut mutus vel qui alterius lingue est sufficit quod per scripturam aut nutum aut interpretem confiteatur quia non exigitur ab homine plus quam possit . quamvis homo non debeat baptismum accipere nisi in aqua quia aqua est omnino ab exteriori et nobis ab alio exibetur sed actus confessionis est a nobis et ideo quando non possumus uno modo debemus . sicut quod possumus confiteri. Ad 3. dicendum quod in absentia proprii sacerdotis potest et laico fieri confessio et ideo non oportet quod per scriptum fiat quia plus pertinet ad necessitatem confessionis actus quam ille cui fit confessio. Ad 4. q. dicendum quod condiciones predictarum quedam sunt de necessitate confessionis vel quedam de bene esse ipsius . ea que sunt de necessitate confessionis vel competunt ei pro quod est actus virtutis vel pro quod est pars sacramenti . si primo modo aut racione virtutis in genere aut racione specialis virtutis cuius est actus . aut ex ipsa racione actus virtutis aut igne sunt . iiij. condiciones ut in ij. ethicorum dicitur . Primo est ut agens sit sciens et quantum ad hoc confessio debet esse discreta pro quod in actu omnis virtutis prudencia requiritur . est autem hec discretio ut maiora cum maiori pondere confiteatur. Secunda condicio est ut sit eliges quia actus virtutis debet esse voluntarius et quantum ad hoc dicitur libens. Tercia condicio est ut propter hoc . s. finem debitum operetur et quantum ad hoc dicitur quod debet esse pura . ut . s. recta sit intencio. Quarta quod immobiliter operetur et quantum ad hoc dicitur quod debet esse fortis ut . s. propter verecundiam non dimittat . est autem confessio actus virtutis penitentie que quidem principium sumit in horrore turpitudinis peccati et quantum ad hoc confessio debet esse verecunda ut scilicet non se iactet de peccatis propter aliquam secularitatem admixtam . Secundo per gradum ad dolorem de peccato commisso et quantum ad hoc debet esse lacrimabilis. Tercio in abiectione sui terminatur et quantum ad hoc debet esse humilis ut semiserum confiteatur et infirmum . set ex propria racione huius actus qui est confessio habet quod sit manifestatiua que quidem manifestatio pro 4. potest impediri. Primo per falsitatem et quantum ad hoc dicitur fidelis . i.

vera. Secundo per obscuritatem et contra hoc dicitur nuda ut non inuoluat obscuritate verborum. Tercio per verborum multiplicacionem et contra hoc dicitur quod sit simplex ut non recitet in confessione nisi que ad peccati quantitatem pertinet. Quarto ut non subtrahatur quidem de hiis que manifestanda sunt . et propter hoc dicitur integra . secundum autem quod confessio est pars sacramenti sic ordinatur iudicium sacerdotis qui est minister sacramenti . unde oportet quod sit accusans ex parte confitentis perterrita propositum ad sacerdotem secreta quantum ad ordinem fori in quo de occultis conscientie agitur . set de bene esse confessionis est quod sit frequens et sit accelerata ut . s. ista confiteatur. Ad . 1. ergo dicendum quod non est inconveniens quod condicioni unius virtutis in actu alterius inueniantur qui ab ipsa imperatur vel quia medium quod est unius virtutis principalis et alie virtutes participacionem habent. Ad ij. dicendum quod hec puritas intencionis habet quod excludit puritatem a qua homo immundus set simplex aliem admixtionem. Ad tercium dicendum quod hec non est de necessitate confessionis set de bene esse. Ad 4. dicendum quod propter scandalum aliorum qui possent ex peccatis auditis ad malum inclinari non debet confessio in publico fieri set in occulto ex pena autem satisfactoria non scandalizatur ita quod quandoque pro paruo vel nullo peccato similia opera satisfactoria fiunt. Ad v. dicendum quod est intelligendum de lacrimis mentis.

Ad v. sic proceditur . videtur quod confessio non liberet a morte peccati . confessio . n. contricionem sequitur set contricio sufficienter delet culpam . ergo non liberat a morte peccati. Preterea sicut mors est culpa ita venialis . set per confessionem sit veniale quod prius erat mortale ut in littera dicitur . ergo per confessionem non remittitur culpa set culpa in culpam mutatur. Set contra confessio est pars penitencie sacramenti . set penitencia a culpa liberat ergo et confessio. Ulterius videtur quod confessio non liberet aliquo modo a pena . quia peccato non debetur nisi pena eterna per contricionem dimittitur pena autem temporalis post satisfactionem . ergo per confessionem nichil dimittitur de pena. Preterea voluntas pro facto reputatur ut in littera dicitur . set ille qui contritus est habuit propositum confitendi . ergo tantum valuit sicut si fuisset confessus et habuit propositum confitendi . ergo tantum valuit sicut si fuisset confessus et ita per confessionem quam postea facit nichil de pena dimittitur. Set contra confessio penam habet set per alia opera penalia expiatur pena peccato debita ergo et per confessionem. Ulterius videtur quod non aperiat paradisum . quia diuersorum diuersi sunt effectus . set apertio paradisi effectus baptismi est . ergo non est effectus confessionis. Preterea in id quod clausum est ante apercionem intrari non potest set ante confessionem moriens paradisum intrare potest . ergo confessio non aperit paradisum. Set contra confessio facit hominem subici clauibus ecclesie . set per eas aperitur paradisus ergo et per confessionem. Ulterius videtur quod confessionis effectus poni non debeat quod tribuat spem salutis . quia spes ex

omnibus actibus meritoriis preueniunt. sic non uidetur esse
proprius effectus confessionis. Preterea tribulationes ad spem perue
niunt. ut patet Ro. v. sed tribulationem homo precipue in
satisfactione sustinet. ergo tribuere spem salutis magis est
satisfactionis quam confessionis. Preterea quanto per confessionem homo humi
lior et mitior fit sic in littera magister dicit. secundum phi. homo
accipit spem salutis. ergo confessionis effectus est tribuere spem
salutis. Responsio dicendum ad primam questionem quod penitentia inquantum
est sacramentum precipue in confessione perficitur. quia per ea homo mi
nistris ecclesie se subdit qui sunt sacramentorum dispensatores
contritio enim uotum annexum habet confessionis et satisfactio per iudicio
sacerdotis est sic confessionis taxatur. et quia in sacramento penitentie gratia
infunditur per quam fit remissio peccatorum sicut in baptismo. ideo
eo modo confessionis ex ui absolutionis coniuncte remittit
culpam sicut et baptismus. liberat enim baptismus a morte peccati
non solum per quod actu suscipitur. sed etiam per quod in uoto habetur
sicut patet in illis qui iam sanctificati ad baptismum accedunt
et si deus impedimentum non prestaret ex ipsa collatione bapti
gratiam consequeretur remittente peccata si prius esset remissa non
fuisset. et similiter dicendum est de confessione adiuncta absoluti
one. quod quidem uoto penitentis precessit a culpa liberauit
postmodum autem in actu confessionis et absolutionis gratia
augetur et quod etiam peccatorum remissio daretur si precedens do
lor de peccatis non sufficiens ad contritionem fuisset et ipse
tunc obicem gratie non preberet. et ideo sicut de baptismo dicitur quod
liberat a morte ita et de confessione dici potest. Ad primum ergo dicendum
quod contritio habet uotum confessionis adiunctum et ideo eo modo li
berat a culpa penitentes sicut desiderium baptismi baptizandos
Ad secundum dicendum quod ueniale non facit reum culpa sed pena
de facili expiabili unde non sequitur quod culpa in culpa con
uertatur. sed pecus admiserat. dicitur enim ueniale tripliciter.
uno modo ex genere sicut ubi otiosum. alio modo ex causa. id est
tamen ueniam in se habens sicut peccatum ex infirmitate. alio
modo ex euentu. sicut accipitur hic quod per confessionem hoc euenit
quod de culpa perpetrata homo ueniam consequitur. Ad
secundam questionem dicendum quod confessio similiter cum absolutione habet ui liberandi
a pena duplici. uno modo ex ui absolutionis et sic
quidem liberat uoto eius a pena eterna. sic et contritio
quia quando pena est pena contemptus et ex toto et ex
terminans aliquid homo liberatus adhuc manet obligatus
ad penam temporalem. sed quod pena est medicina purgans
et promouens. unde pena restat in purgatorio puniendo
in his qui a pena in hoc mundo se liberant quam quod pena est in pro
portionata uiribus penitentis in hoc mundo uiuentis sed
per uim clauium in tantum diminuitur quod proportionata uiribus
penitentis remanet ita quod satisfaciendo se in hac ui
ta purgare potest. alio modo diminuit penam ex ipsa ui
actus confitentis qui habet penam erubescentie annexam et ideo
quanto aliquis pluries de eisdem peccatis confitetur tanto magis
pena diminuitur et per hoc patet responsio ad primum. Ad secundum dicendum
quod uoluntas pro facto non reputatur in his que sunt ab alio
sicut est de baptismo non enim tantum ualet uoluntas suscipiendi

baptismum sicut ipsius susceptio sed uoluntas reputatur
pro facto in his que sunt omnino ab homine. et iterum quantum ad
premium essentiale. non autem quantum ad penam remotionem
et huius quia. quia attendendum meritum actus et factio et
ideo confessus et absolutus minus in purgatorio punietur
quam contritus tantum. Ad tertiam questionem dicendum quod aperire paradisum est illum per
quem aliquis per culpam et reatum pene et quia hec impedimen
ta confessio amouet ut ex dictis patet ideo dicitur paradisum
aperire. Ad primum ergo dicendum quod quamuis baptismus et penitentia
sint diuersa sacramenta tamen agunt in uirtute passionis
christi per quam paradisi aditus est apertus. Ad secundum dicendum quod
ante uotum confessionis paradisus est clausus per crimen
mortale quamuis postea per confessionem uoti impetrans
apertus sit et ante confessionem actualiter factam non tamen obsta
culum reatus est totaliter remotum ante confessionem et satisfac
tionem. Ad quartam questionem dicendum quod spes remissionis peccatorum non
est nobis nisi per christum et quia homo se per confessionem subicit cla
uibus ecclesie ex passione christi uirtutem habentibus. ideo dicitur quod
confessio spem salutis tribuit. Ad primum ergo dicendum quod per ac
tibus non potest esse spes salutis principaliter sed ex gratia
redemptionis et quia confessio gratie redemptionis innititur
ideo spem salutis tribuit non solum ut actus meritorius
sed ut sacramenti pars. Ad secundum dicendum quod tribulatio spem sa
lutis tribuit per experimentum proprie uirtutis et purga
tionem a pena sed confessio eo modo predicto.

Dicitur enim quidam contra opinionem est quod magister non
tangit. quod dimittitur culpa per contritionem. secundum con
dictionem. scilicet si confiteatur sed hec opinio uidetur habere de ratione
quia actus quia status salutis non dependet a futuro quia sicut
dicitur Eccl. xi. ubi lignum ceciderit ibi erit unde non est dicendum
quod homo ad statum salutis per dimissionem peccati redu
catur sub conditione confessionis simpliciter. uotum per operatione
indicatur. hoc intelligendum est tamen de bonis quam de malis
quando uotum plenum est ita quod nichil ab executione
retardat nisi in pro. si autem opus adiuncta addat
aliquid ad uoluntatem sicut in illis operibus quam habent in
ipso actu delectationem uoluntatem prouocantem tunc
opus addit et quantum ad meritum et demeritum substantiale. alias
non. sed semper addit opus quantum ad aliquid adiunc
tum quod est utilitas eius actum in bonis uel effectus
eius uel nocumentum in malis. unde dicitur Sicut ergo uidetur quod
non requiritur omnis confessio. et dicendum quod ipse generaliter habet uotum
uocalis confessionis adiunctum. nec potest confiteri. scilicet confessione
efficaciter ad salutem quare non est uita corporis et est non oportet
quod sit similitudo quantum ad omnia sed solum quantum ad
hoc quod sicut anima corpori sensum et motum prebet per hoc quod est in
corpore. in deo anime spiritualis magis habitat per gratiam non potest
quisquam. et est hic tamen purgatiua distinguere sicut quia baptismus
purgat a culpa originali et actuali sed penitentia
quantum ad contritionem a culpa actuali tantum. confessio autem actu
exercitu directe a pena. nemo dicitur occulte. ita
scilicet quod sacerdoti non manifestet sed tantum in deo. et cetera.

g' ut q' liceat pls' 9fiti. et dd' g'nta ista q uior
e hr si abscodi ut ho pccm ?q absconsio nega
e 7 9 madatu di fcti fuis' aut lmm q h pot
dicedo q n licet pls' 9fiti n forte sit pccm
maif' qr tal' hullitas pcio pudicaiet q ex
pcco maifesto posset scadalizai. set sacfactio
imaif' fcta qdamo pcta iospectu p'9fite. l'
dd' q io d 9fite inudito fcti 7 uo d 9fice sac'
nll's dbite gnuois. h auctas 7 seqns ostendut
qd sine sacfactoe pccm n dimitt q 7 h oppio
dicebat quibzda uisu e 7c. h q pot h pop
pice hresis e no q explicite sit g aliq arti
culu ul' pcedns l' seq's ad ipz si ipliate ad
gnu fidi gtinet qr seqt qd claues ecce n sit
nece adsalute 7 italibz an qm dtinnet p
eccam seqt q ex eis ad ad gnu fidi n iudicat
hrsis ee h oppio 7 sic magr 7 gnrin h p oppice
ponit. set ne p dtinacom ecce. ib inoc. iij.
tcam hrsis reputada e. reuela uia tua coc
h no ld d reuelatioe sacmtali set d reuela
tioe sacmtali set d reuelatioe q fit i supplic
orois. no dico ut 9fitearis ea coc. qui. n. 9fi
tet saccdoti no 9fitet ei ut 9suo set ut do
ise uoluntarie excois 7c n qd de se ipo exqrat
possit set exqcato h lage ponit puoluntariu
cohibitioe q as se sbtht afacris exhumilita
te. itera. n. sola dapnat h ld aug' expost
i. si ds tm ltiia uet g nos sn mia qr ad
gm ipi post pce sn mia redire n possumus
qnto plibz 9fite no dides pcta set inte g oilz
9fe maiore ueia. salte pp erubescecm 7 sa
cedotis intcessom ul' ex ui 7 clauiu qudam
dnt h d h i pphiq d. dicet. qui sciat solue
7ligare h scia 7 si n sit maior. tn tanta dz ee
ut sciat distigue inte pccm 7 n pccm uele
7 mortale et si i a' eet dubitato possz ad dise
toes recere. ponit aut multe 9dictoes alie
q reqrut ad 9fessore ut 9fitetes aliciat q
huis usibz 9tinet. Cofessor dulcis affabi
lis atq suauis. pdes discret' initis pius
atqz benign'. no petat sacedos qr tales ex
cutom ordinis no hnt et iurdicoe caret
et ld d dione p hrsim aut scisma aut ex
coicatom. d xvij

Hic qui solet si pccm 7c. postq dtmina
uit magr d pnia qntu ad totu et
ptes ei h incip dtminat d potate mi
strox qbz hr sacmta dispesato 9missa e
7 di dz i. p. d; i p dtminat d ipa potate
q claues ecce dnt. i sa dtminat d hntibz
claues. xix. i. postqm ostsu e. ecc. pna in
d. i pnia mouet. q. ex pdcis d potate mi

strox isa dtmiat eu ostedes q dicat ee
claues 7 ad qd se extedit h. claues iste n sr
7c et h ps i d. i pa dtmiat d clauibz et ordi
natis ad pccox remissom. isa dtmiat d qbz
da ee pccm exntibz p quox ablatom pccm
remitti dz. i. h q sit illa 7c. i pna dtminat
d clauibz isa d effcu eax. i. set que uti a
pccd ee p duo fac po q quit sit claues. so
d quid eax usus. i. usus uo eax. set q uti
apeco 7c h igrit d effcu clauiu 7 diuid i.
d. p. i pa d. qd potates clauiu no se exte
dut ad remissom culpe. qr h solus d e. i
sa pte d p qm mod sacedotes dicat pcta
remitte. i. n io tn negam. ee pm tn fac
po pont oppom quoxda qui dicebat q pot
tas clauiu se extedit ad remissom pene
etne. qmis no se extendat ad remissom culpe
so pont am q dic q adueniti hox se exte
dit i. alii uo dnt 7c. tto 9firmat huic sum
oppiom cui 9senit pdces 7 auctes i. cui
sine ro suffragat 7c. n io tn 7c. h igrit
mod quo sacedotes dicat pcta dimittere
7 cch eu fac po d paucitates qd sacedotes
aliq mo pcta dimitut so d q sacedotes alr
qm ds pcta dimitut i h sane dz 7c. t mox
qnda dubitacom exmois astigis i. s hos
ligadi 7 soluedi 7c ee s fac in po pont quo se
hat sacedos ligado 7 soluedo q ad culpa. so
quo se hat ad pcnam i foro 9scie i iugenda
i. ligat quox sacedotes 7c t qnt ad pcnam ex
coicois q i fligit i foro 9tetoso ibi e q ali
mod 7c.

Hic e dupl'x qo prima d clauibz. sca d
excoicatoe. ce pm qrit ea. po d cla
uibz s sc so d remissoe pccox ad q ordina
t claues. tto d effcu clauiu.

Ad pm sic pce. ut q claues i ecca ee no
dbeant no. n. reqrut claues ad itrandu
dom c hostiu aptu e. set dz. apoc. iiij. vidi
et ecce i celo hostiu aptu qd xps e qui d ipo
dic. jo. x. ego sum hostiu. g ad itroduced e
i celu ecca clauibz no idiget. p clauis est
ad apiend 7 claudend set h solus xpi e. q
apit 7 nemo claudit claudit 7 nemo apit
apoc. iij. g ecce i militas suis claues n hnt
p cuiqz claud3 celu apit ifinus et eo
g quiqz hr claues celi hr claues ifni. s
ecca n dz hre claues ifni. g n claues ce
li hr. s q e q dz m t dabo claues re ce
p omis dispesator dbet hre claues eox
que dispesat. set minist eox s d dnox di
spesatores ut p3. i. cor. iiij. g dbet hre

claues. Videtur quod clauis non sit potestas li
gandi et soluendi qua ecclesiasticus iudex dignos
recipere et indignos excludere debet a regno
ut ex littera habetur et ex glosa ierom. Matth. xvi. potestas enim
spiritualis in sacramento collata est idem quod caracter
ut supra d. iiii. dictum est. Sed clauis et caracter non in
differunt esse idem quia per caracterem homo deo conformatur
per claues autem aliis diuiditur. ergo clauis non est potestas.
Preterea ecclesiasticus iudex non dicitur nisi ille qui habet iuris
dictionem quam simplici ordine non datur. sed claues in
ordinis susceptione conferuntur. ergo non debuit de ecclesiastico
iudice in diffinitione clauium mentio fieri. Preterea ad id
quod aliquis habet ex se ipso non indiget alia potestate ac
tiua per quam inducatur ad actum. sed ex eo ipso quod aliquis
dignus est ad regnum admittitur. ergo non pertinet
ad potestatem clauium dignos ad regnum admit
tere. Preterea peccatores indigni sunt regno. sed ecclesia pro pec
catoribus orat ut ad regnum perueniant. ergo non ex
cludit indignos sed magis admittit. quantum
in se est. Preterea in omnibus agentibus ordinatis ultimum
finis pertinet ad principale agens non ad agens
instrumentale. sed principalis agens ad salutem hominum est deus. ergo
ad deum pertinet hominem ad regnum admittere quod
est ultimus finis et non ad habentem claues qui est sicut
instrumentum uel minister. Videtur ut quod non sint due claues
sed tantum una. ad unam enim seram non requiritur nisi u
na clauis. sed sera ad quam admouendam ordi
nantur ecclesie claues est peccatum. ergo contra unum peccatum non
indiget ecclesia duabus clauibus. Preterea claues in col
latione ordinis conferuntur. sed scientia non est ex infusione
semper sed quandoque ex acquisitione nec omnibus ordinatis
habetur et a quibusdam non ordinatis habetur. ergo scientia non est
clauis et sic est tantum una clauis scilicet potestas iudi
candi. Preterea potestas quam habet sacerdos super corpus
mysticum dependet ex potestate quam habet super cor
pus uerum. sed potestas ad conficiendum uerum corpus christi est
una tantum. ergo clauis que est potestas respiciens corpus
christi mysticum est una tantum. Sed contra uidetur quod sint
plures quam due. quia sicut ad actum hominis requiritur
potentia et scientia ita et uoluntas. sed scientia discernendi
ponitur clauis et similiter potentia iudicandi. ergo uoluntas absol
uendi debet dici clauis. Preterea tota trinitas peccata
remittit. sed sacerdos per claues est minister remis
sionis peccatorum. ergo debet habere tres claues ut
trinitati toti conformetur. Responsio dicendum ad primam questionem
quod in corporalibus dicitur clauis instrumentum quo hostium
aperitur. regni autem hostium nobis per peccatum clau
ditur quantum ad maculam culpe et quantum ad reatum pene
et ideo potestas que tale obstaculum regni remo
uet dicitur clauis. hec autem potestas est quidem in diuina
trinitate per auctoritatem et ideo dicitur a quibusdam quod habet cla
uem auctoritatis. sed in christo homine fuit hec potestas ad

remouendum predictum obstaculum per meritum passionis que
etiam dicitur ianuam aperire. et ideo dicitur habere secundum quosdam cla
ues excellentie. sed quia ex latere dormientis in cruce
sacramenta fluxerunt quibus ecclesia fabricatur ideo in
sacramentis ecclesie efficacia passionis manet et propter hoc est
in ministris ecclesie qui sunt dispensatores sacramentorum po
testas ad predictum obstaculum remouendum non propria uirtute
sed uirtute diuina et passionis christi et hec potestas metaphorice
clauis dicitur ecclesie que est clauis ministerii. Ad primum ergo
dicendum quod hostium celi quantum est de se semper apertum sed ali
cui clausum dicitur propter impedimentum intrandi in celum
quod in ipso est. impedimentum quidem toti humane nature ex
peccato primi hominis consecutum est per passionem christi amo
tum est. et ideo Io. post passionem uidit in celum hostium
apertum. sed adhuc cotidie alicui manet cla
usum per peccatum mortale quod committit uel actuale quod co
mittit et ideo indigemus clauibus ecclesie et sacramentis.
Ad secundum dicendum quod hic intelligitur de clausione quam limbum cla
usit ne aliquis ulterius in illud descendit et de apertione qua
paradisum aperuit remoto impedimento nature per suam
passionem. Ad tertium dicendum quod clauis inferni qua aperitur et
clauditur est potestas gratiam conferendi per quam homini
aperitur infernum ut de peccato educatur quod est infernus porta
et clauditur ne ulterius homo in peccatum labatur gratia
sustentatus. gratiam enim conferre solius dei est et ideo cla
ues inferni sibi retinuit. sed clauis regni est po
testas etiam remittendi reatum pene per quem homo a re
gno prohibetur. et ideo magis potest dari homini clauis
regni quam clauis inferni. non enim idem sunt ut ex dictis
patet. aliquis enim de inferno eductus per dimissionem pe
ne eterne qui in instanti non introducitur propter
reatum temporalis pene que manet. uel dicendum ut
quidam dicunt quod eadem est clauis inferni et clauis ce
li quia ex hoc ipso quod alicui aperitur unum clauditur
alterum sed denominatur a digniori. Ad secundam questionem dicendum quod
secundum philosophum in ii. de anima potentie per actus diffiniuntur unde cum
clauis sit potestas quedam ut dictum est oportet quod per
actum uel usum suum diffiniatur. et quod in actu obiectum
exprimatur a quo speciem recipit actus et modus agen
di ex quo apparet potentia ordinata. actus enim potes
tatis spiritualis non est ut celum aperiat absolute quia iam
apertum est ut dictum est sed ut quantum ad hoc aperiat
quod quia deum ordinate fieri non potest nisi ydonei
tate eius cui aperiendum est celum pensata et ideo in
predicta diffinitione clauis ponitur genus scilicet potestas
et subiectum potestatis scilicet iudex ecclesiasticus et actus scilicet
excludere et recipere secundum duos actus materialis clauis
aperire scilicet et claudere cuius obiectum tangitur ibi quod dicitur
a regno. modus autem in hoc quod dicitur dignos uel indi
gnitas in illis in quos actus exercetur pensatur. Ad
primum ergo dicendum quod eiusdem duo quorum unum est causa alterius
una potestas ordinatur sicut in igne ad calefa

7 dissoluendi et q omis gra 7 remissio i corpe mistico excapite suo pueniit io eadem potestas ee uitr p eem q sacdos ofice pot 7 q pot ligare 7 soluere si iurisdictionem absit il differt n roe s q ad diusos effectus opatr sic 7 ignis dr ab aliqz roem calefactiuus 7 liquefactiuus. et q ita e q carrac ordis sacdotal q potestas excendi i ad q p l ordo sacdotij ordiat sustinendo oz qd sit idem qd spual potestas. io carracter et potestas offici 7 potestas clauium e unu 7 id p eem set differt roe ad ii. dd q ois potestas spual dat cu aliq gsecratoe. et io clauis cum ordie dat set executio clauis idiget m d'bita que e plebs sbdita p iurisdictionem et io antiq hat iurisdictionem ht claues set no ht actu clauium et q clauis p actu diffinit io i diffinitoe clauis ponit aliqd ad iurisdictionem ptines ad 3. dd q aliqs pot ee dignus aliquo d aut ita q ipz i hmdi hat 7 sic gluber dignus ia ht celu apertu aut ita q in sit ei ogruitas ad h q ei det. 7 sic dignus qb; no du totalir apit e celu potestas clauium respic ad iiij. dd q sic ds no obdurat ipaciendo malitiam s; no oferendo gram i ita et sacdos dr excludere no q ipedimentu ad intrand ponat set qd ipedimentu positu n amouet. et q ipse amouere no p n pus ds amouit. io rogat ds ut ipse absoluat ut sic sacdotis absolutio locu hat ad v. dd q act sacdotis n e imediate sr regnu. set super sacramenta quib; ho ad regnu pueniit ad 3. q. dd q in omi actu q reqrit ydoneitate ex pte recipientis duo sunt necia ei q debet actu illu exerc. s. iudiciu d ydoneitate recipientis 7 explendo actu 7 io 7 i actu iusticie p quem reddit alicui h quo dignus e oportet iudiciu quo discernat an iste sit dignus 7 ipa redditio ad utrq; hoz auctas queda siue potestas exigit. no. n. dare possumus n q i potestate hmis n iudic dia pot n coactiua ui hat eo qd iudiciu ia adiunu determinat q qd determinatio i speculatiis fit p virtute pon primum qb; resisti n pot 7 i reb; practicis p ui i parte iudicante exunte 7 q clauis act reqrit ydoneitate i eo i quem exercet p q recipit p claues iudex ecclesie dignos 7 excludit idignos ut ex dcis differt patz io indiget iudicio discretionis quo ydoneitate iudicet 7 ipo receptionis actu. 7 aduerq; hoz potestas queda siue auctas reqritur et s h due claues distigunt q una pertinet ad iudicium d ydoneitate ei q absoluendus est 7 alia ad ipm absolutionem et hee due claues no distigunt i eentia auctatis q; utraq; ex officio e gpetit set ex opatione ad actus quoz unus aliu psupponit ad pri. g dd q ad una sera apienda una clauis imediate ordinat set no e icguis q una ad actu alterius ordinetur et sic e i pposito. sa. n. clauis q dr potestas ligandi 7 soluendi e q imediate sera apit pcti set clauis q dr sca e cui apienda sit clauis illa ad ii. dd q cei claue scie fuit de oppio. quidam. n. dixerunt sca q e hitus acqsitus ul i fus dr h clauis 7 q no e pncipal clauis s; i ordie ad alia claue dr clauis 7 io qn e sine a clauis no dr clauis sic iuro leuato q no e sacdos z silr q qm h clauis aliq sacdotes et q no hnt sciam nec acqsita nec i fusa q absoluere 7 ligare possent. s; qm indulta ml adh; utunt q s eo claue dr et sic clauis scie opuis cu ordine n tdatur. tn cu ordine tdz. q sit clauis q p no eat 7 h ur oppid magri fuisse set h n ur ub euangelij gcordare q claues dandas petro pmittit 7 io no solu una set due dant i ordie et pp h alia oppioe qd sca q e hitus no e clauis set auctas actu scie excendi. q qnz sn scia e. qnz i scia sn ipa. sic pz q i iudic secularibz. aqs. n. e iudex hns auctem iudic di qui no ht iuris sciam 7 aliqs eq ht sciam iuris q no ht auctem. s; i tellige qd alia e auctas actu scie excendi 7 alia auctas actu iudicij excedi u sic i telliges n heres duas claues 7 q act iudicij ad q q s ex aucte suscepta obligat n aut ex scia hita sn utraq; . s. sn aucte excendi actu scie 7 sine aucte iudicandi bn sr n pot io aucas iudicij q clauis e sn scia no pot sn pcco accipi set scia sn aucte sn pcco hri pot ad 3. dd q potestas gfidi e ad unu tm actu alterius gris 7 io tio gnuat clauib; n multiplicantur sic potestas clauium q e ad diusos actus opuis p auctas eem sit una ut dcm e ad e. dd q uelle unicuiq; e libe et io ad uolendum n exigit auctas 7 pp h uolutas n poni clauis. ad v. dd q tinitas tota eo dni m remittit pctm sic una p 7 io no oz qd sacdos qui mist e tinitatis q tres claues hat 7 ppue i uolutas q. s. s. applicat claue n reqrit ut dcm e.

D. ij sic pcd. ur qd macla aliquid ponitie i aia sit sic. n. e p no tm n eit puatio n ei q p pctm auft set h e grad g tm oe pctm gm aufert oiu pcdz eit

una macla et sic p pctm ulterius macula
aie adiciet pt maclam pmi pcti ¶ p p
uo que ex pcco i aia relinqt dr cecitas ul
tenebre q ad intellm ptinet. set macla no e
h cu ad affcm ptine uidat. g macla n e
puo tm h ad posit ¶ p macla qm quis ex
actu ac i mdi ghit q et otagio dr aliqd
e positiue. set macla pcti 7 otagio dr g e
ad positiue dcm ¶ p puo gre queda pea
e set i pcco macla g peaz ul pctm diuidr
g macula n e puo tm gre et sic idm qd
pus ¶ set g ex pcco n remanet positiue ad
i aia n dispo ul hit q osed pctm expte act
exquo aliqd post set macla no e dispo ex
actu cata nz hit q pz ex h q dispo 7 hit
posse sui gra dstrui ul pseuetudie otia q
forte otu uicu hitu iducit expellere otiu hi
tu 7 dispom. macla aut sui gra no auft. g
ma n post ad positie i aia ¶ Vlterius ur q pctm
no possit remitti quo ad maclaz q ex h
ipo q aliqs peccauit pulctudiem inocen
amisit. set n pot hnc pulctudine recupa
re n otiget ipz no peccasse. g cu h sit omio
impossibile impossibile e q alicui pctm remit
tat q ad maclam ¶ p ex h ipo ho qndam
ptitudine ht qd tps debitu futuro catois
i pctm expedit. set temp illd qa effluxit
recupari no pot. g n macula mudari i
¶ set g e qd dr eph. v. qd xpc otuxit sibi
eccam n hnte maculam nz ruga. set aliq
st nib ecce qui qnz macla fuer g pctm
quo ad maclam remitti pot ¶ Vlterius ur qd si
remittat pctm q ad maclaz q remittat
quo ad peam. q reata cu reatue effcus. h
cu qr ac eat reus pene e macla culpe g
remota macla remo 7 pea ¶ p quiaz absq
culpa exns puit iuste puit. set ille e re
missu e pctm q ad maclaz e absq culpa. g
iuste puitur 7 ita ur q no sit dignus aliq
pea et sit s reat pene remissus ¶ set g pcz
no puit p h qd remitit quo ad macla set
omi pcco dpet pea s dina iusticiam. g 7
post dimissom culpe aliqs pene reat reta
nere pot. Responsio dd ad pma. q. q ex h
aliqd maculat dr qd debite plctudis pa
tiat dtime. vn ma s qd hi no ht qd al
qd poat set p opom ad illd qd pulctudis
dtinet cat aliqd qnz ponie dr. sic ad itace
iductu qd cadore fiaci teg aut puat pl
ctudo aut aie osistit in assilatoe ipi ad
dm ad q fozm dz pclaritate gre ab eo suscep
ta sic aut pceptio claritatis corpl a sole phi

bet a nob p ad obstaculu itpoi i q claritas gre
phibet ab aia 7 pctm omiss q diuidit it nos
7 dm. ut dicit. ys. lix. vn ipa macla qnt i se
e n post d ee sua n puatoz gre h post ut
cam obstaclm pce q obstat ad gre suscep
toz et p h q macla teneb dz roe p dce silitu
dinis ¶ ad i. g. dd q q uis ad ipm puom gre
no differat macle pcoz differut tn qnt ad
cam exq macla ose 7 s h q qlibet pctm una
maclaz addit iqntu nouu obstaclm gre poit
¶ ad. y. dd q gra e in ecn aie ex q ui res ogti
ue 7 affectiue pcedut et io gre lum et itlliu
dirigit 7 affcm monet set pctm i utroq dfcm
iducit i intellu quid q oe pctm ex errore e s
ambro. et s phm ois mal e ignorans piulr in
affcu q oe pctm i uoluntate e 7 io macla qnt
ad ipm puom et qnt ad cam. s. pctm et intllm
et affcm respic. set pncipalius affcm. vn no
e iguenies si macula 7 cecitas 7 tenebre dicat
¶ ad. z. dd q macula dr otagio n qnt ad puoz
ipm. set qntu ad cam puois q ex h ipo qd
pctm p affcm quodam m tagit puato dca
i ipo osegt ¶ ad. q. dd q macla qnt ad
caz ab oi pea diuidr. set q ad puom ipadi
uidr a pea iflicta n aut a pea que pctm
omitat ¶ Ad. y. q. dd q macula obscurita
tis ex itpoe cata no pot aufri n obstaculu
itpositu amoueat pctm aut q eat obsta
culu itpositu phibens gre claritate n pot
remoui ut fcm nolit set ut effcm auite
di dm a nob n hat qui p aursom q ab eo
aursi p pctm fuim a nob aursus mactbat 7
io s h q se ad nos sua benignitate otutit
dr pct urm remitte sic 7 uos offensa alic
remitti cu ad eu p ptita offensa ulterius ma
liuolen n suam. q quid in dm s affcm
accipienda se ut i. z. li. d. xxvij. dcm e. 7
p h q ds remitedo pctm dr ipm tege. q.
no respiciens ad ptitu pctm ut roe el nob
gtm dneget ¶ ad p g. dd q q uis n repet
pulctudo aie qnt ad aliqs actus. q eat di
gnitas inocen repa tn q ad deore gre q
restituit 7 sili. dd ad y. qd no sp ho recupit
oia dapna q passus e. l tpzis ul aliom set
recupat amissa pulctudine q sp ipcco
duo se. s. ouso ad omu le bonu et ouso ab i
omu h bono. et s h duo se effcus pcti. vn e
idigto dr ad nos ouson pcti Bns. al e pena
inordinata ouson ordinas et q pm i
pcco expte uia e. s. ouso 7 q e pus ignoe
e postius i dstructoe / io ex pte di po est
reconciliato ipi ad nos et s e idicato ad hbto

Ad euitand scrupulos quiuis uide folia (?)

pene set pena e d.s. extians hostes et tal pena ex regaliatione ipa removet ¶ alia pena e que corrigit ciue et filiu ul' amicu et debit ei pot remanere regaliatione ia fca et io fil' cu pecm remittit quo ad macula remittit quo ad pena etna que e ex macula. set no quo ad pena temporale que e corrigens ¶ ad p g. dd q sic act pecuus fuit cu macula et tn transeunte actu n transit macula. ita act macula fuit cu debito pene et io no oz q cessante macula debitu pene cesset cessante pecco effectu no oz cessare f ¶ ad ij. dd q iste cui remissa e culpa q ad maculam adhuc dignus e pp actu q comisit pena sustinere q uis n sit dign ado alicui ee.

Ad. tciu sic pcedit. ur q potestas clauium se extendat ad remissionem culpe. Jo. xx dn discipulis quoz remiseritis peccata remittuntur eis set h no dz q'n ad manifestacoz tm ut i textu dic. q sic sacedos no. te. n haberet maiore potestate q sacedos. ne. te. g. exercet potestate i culpe remissione ¶ p i pnia dat gra ad remissionem pcti. set hus dispensator sac est sacedos ex ui clauium g cu gra n opponat pcco ex pte pene set ex pte culpe ur q sacedos ad remissionu culpe operet ex ui clauium ¶ p maiore uirtute recip sacedos ex sua consecratione qm aqua baptismi ex sua scificatione. set aqua bapti habet tm ac cipit ut corp tangat et cor abluat f aug. g sacedos mlto fortius i sua consecratione potestate accepit ut cor a culpe macula ablue possit ¶ set g magr sentcia. d. v. q. d hnc potestatem n contulit mins qd ad interiore mudatonem cooperet ei set si pcc quo ad culpa remitteret cooperaret ei i mudatone interiori g no se extedit ¶ p pccm n remittit n p spm scm. set dare spm s. n e alicuius ho ut magr dic. m. po. li. d. xiiij. g n pccm remitte quo ad culpa Vlterius ur q n possit remittere pccm quo ad pena. pecco n. debet etna pena et tempal set ad huc post absolutonem sacedotis manet peitens obligatus ad pena tepale i purgatorio l' i h mudo faciedam g no dimittit nisi ad pena ¶ p sacedos no pot aliquo m preiudicare dine iusti. set ex dina iusticia taxata e pena peitenti qm debet sibi re. g n pot aliqd de ea remittere ¶ p ille q puu pccm comisit n e uius susceptiuus effectus clauium q ille qui comisit mai pccm. set si aliqd d pena p officium sacedotis de maiori pcco dimittere possibile e ee ado puu fractu cui no debebat plus d pena qm id q d maiori pcco dimissum e. g potit tota pena illi puu pcci dimitte q absurdum e. ¶ p tota pena

temporalis pecco debita e unius rois. g si p pma absolutonem diminuat ad d pena et p scam ab eod pecco absolutonem poterit aliqd remitti. et sic tm poterit multiplicari absoluto q ui clauium tota pena tolletur cu scda absoluto n sit minoris efficacie q pa. et sic reatus pcm oio i puni tu q e incoueniens. ¶ set g clauis potestas e ad ligand et solued set pot sacedos i iunge pena tepale g et pot absolue a pena. ¶ p sacedos n pot dimittere pccm q'n ad culpa ut i solucoe dz n q'n ad pena etna puroe. sig no pot remittere q'n ad pena tepale nllo mo pot remittere qd e contra textu dcis euangelij Vlterius ur q sacedos p potestate clauium ligare n possit. uirtutes n. sacramtales ordinantur q pccm ut medicina. set ligare n e medicina pcti set mag aggrauato morbi ut ur. g sacedos p uim clauium que e uis sacramtal' n pot ligare ¶ p sic absolue ul apire e amouere obstaculu ita ligare e obstaculu ponere. set obstaculu regni pccm est qd nob ex alio i poi n pot. q n n uolutate pecceeret. g sacedos ligare n pot ¶ p claues ex passione x efficacim hnt set ligare n e effectus passionis g ex clauium potestate n pot sacedos ligare ¶ set g e. qd dz mt xvi. qdcu ligaueris su. t. e. li. et i celis ¶ p potestates roales se ad opposita. set potestas clauium e potestas roalis cu hat discreconem adiunctam. g ht se ad opposita g si pot solue pot et ligare Vlterius uidet q possit ligare et soluere f ppriu ar. Jo. n. dic in sca tempis i agedo pniaz n sat apte pfigere canones p uno quoz criminu ut d singlis dicat qualr unuqdq sit emedand set mag ar sacedotis itelligentis relinquend statuit. g ur q ipe f suu ar. ligare possit et solue ¶ p dns laudauit uillicu iniqtatis qd prudent fecisset q debitoribus dm sui remisisset largiter. set ds e mag pnus ad misend qm aliqs dns temporalis. g ur q laudabilior sit q'n plus d pena dimisit. ¶ p omis xpi acco nra e istructo f; ipe q'bz da pecca tibus nllam pena i posuit f; solu emdacoz uite ut pz d adultra Jo viij g ur qd f ar. suu possit et sacedos uicarius e dimitte tota pena p ul' pte ¶ Set g gg dic. stam pnia dimis q n f auctem scoz prum pqlutate tenius i ponet. g ur q n oio sit i ar sacedotis. ¶ p ad actu clauium regrit discreto. set si eet omio i sacedotu uolutate dimitte et i pone d pena q'n uellet n eet i necia discreto q nuq i discreto ibi posset accide g n e oio i ar sacedotis Responsio. dd. ad. i. q. q

sacramenta secundum hugonem ex sanctificatione invisibilem gratiam
continent. Sed haec sanctificatio quandoque ad necessitatem sacra-
menti requiritur tam in materia quam in ministro sicut
patet in confirmatione, et tunc vis sacramenti est in utroque con-
iuncti. quandoque autem ex necessitate sacramenti non requiritur
nisi sanctificatio ministri sicut in baptismo quod non habet ministrum determi-
natum quantum ad sui necessitatem et sic tota vis
sacramentalis consistit in uno; quandoque vero non de necessitate
requiritur consecratio vel sanctificatio materiae sed quaedam sancti-
ficatio ministri et tunc tota vis sacramentalis consistit
in ministro sicut est in poenitentia. unde eodem modo se habet
potestas clavium quae est in sacerdote ad effectum
sacramenti poenitentiae sicut se habet virtus quae est in aqua bap-
tismi. baptismus autem et sacramentum poenitentiae conveniunt quodam-
modo in effectu quia utrumque contra culpam ordinatur direc-
te quod non est de aliis sacramentis. Sed in hoc differunt
quod sacramentum poenitentiae eo quod habet actus susceptibili-
tatis quasi materiam non potest dari nisi in adultis in quibus
requiritur praeparatio ad suscipiendum effectum sacramen-
torum. Sed baptismus quandoque datur adultis et quandoque parvis
et aliis carentibus usu rationis et ideo per baptismum datur
gratia et remissio peccatorum parvis sine alia praeparatione
sui praecedente. In adultis autem in quibus exigitur
praeparatio removens fictionem quae quidem praeparatio
quandoque praecedit sufficiens ad gratiae susceptionem antequam
baptismus actu percipiatur sed non ante votum baptismi
post tempus promulgatae veritatis. quandoque autem talis
praeparatio tempore non praecedit sed est simul cum baptismi
susceptione et tunc per baptismi susceptionem gratia re-
missionis culpae confertur. Sed per poenitentiae sacramentum
numquam datur gratia nisi praeparatio assit vel prius fuit
unde virtus clavium operatur ad culpae remissionem vel
in voto existens vel in actu se exercens. sicut et
aqua baptismi. Sed sicut baptismus non agit ut principale agens
sed ut instrumentum non quidem pertingens ad ipsam gratiae
susceptionem causandam etiam instrumentaliter sed disponens
ad gratiam per quam fit remissio culpae. ita et
est de potestate clavium. unde solus deus remittit
per se culpam et in virtute eius agit instrumentaliter et baptismus
ut instrumentum inanimatum et sacerdos ut instrumentum animatum
quod dicitur servus secundum philosophum in VIII ethicorum. et ideo sacerdos
agit ut minister et sic patet quod potestas clavium
ordinatur aliquo modo ad remissionem culpae non sicut
causans sed sicut disponens ad eam. Unde si ante abso-
lutionem aliquis non fuisset perfecte dispositus ad gratiam
suscipiendam in ipsa confessione et absolutione sacra-
mentali gratiam consequeretur si obicem non poneret.
Si enim clavis nullo modo ad culpae remissionem
ordinaretur sed ad remissionem poenae tantum ut
quidam dicunt non exigeretur votum percipiendi effectum
clavium ad culpae remissionem sicut non exigitur
votum suscipiendi alia sacramenta quae non ordinantur

ad culpam sed contra poenam. Sed hoc facit videlicet quod non
ordinatur ad culpae remissionem sed semper usus
clavium ad hoc quod effectum habeat requirit praeparationem
ex parte recipientis sacramentum et similiter videtur de baptismo
si numquam daretur nisi adultis. Ad primum ergo dicendum quod sicut
Magister dicit ideo sacerdotibus commissa est potestas
remittendi peccata. non ut ipsi virtute remittant
quia hoc dei est. sed ut operationem dei remittentis o-
stendant tamquam ministri. Sed hoc contingit duobus modis.
Uno modo ut ostendant eam non se praesente sed pro-
mittant futuram sine hoc quod aliquid operentur ad ipsam
et sic sacramenta veteris legis operationem dei significant
unde et sacerdos veteris legis ostendebat tantum et nihil
operabatur; alio vero modo ut significent praesentem
et nihil ad eam operentur et sic quidam dicunt quod sacra-
menta novae legis significant collationem gratiae quam deus in ipsa
collatione sacramentorum dat sine hoc quod in sacramentis sit
aliquid virtus operans ad gratiam et secundum hanc opinionem quae
in prima distinctione tacta est et potestas clavium esset tantum
ostendens divinam operationem in remissionem culpae in ipsa
sacramenti collatione factam; alio modo ut significet di-
vinam operationem in remissionem culpae praesentem et ad
ipsam aliquid dispositive et ministerialiter operentur et
sic secundum aliam opinionem quae sustinetur communius sa-
cramenta novae legis emundationem ostendunt divinitus
factam et hoc modo et sacerdos novi testamenti est absolutor
a culpa quia proportionaliter loquendum de sacramentis et
potestate ministrorum. Nec obstat quod claves ecclesiae
ad remissionem culpae disponant quia culpa iam est
remissa. sicut nec quod baptismus disponat quantum in se
est in eo quod iam sanctificatus est. Ad secundum dicendum quod neque
sacramentum poenitentiae neque sacramentum baptismi pertingit
directe ad gratiam nec ad culpae remissionem sed
dispositive. Unde et patet responsio ad tertium. quae rationes
ostendunt quod ad remissionem culpae directe cla-
vium potestas non operatur quod concedendum est. Ad quartum
dicendum quod idem iudicium est de effectu quem potestas clavium
actualiter exercita complet in eo in quo contritio tempore
praecessit et de effectu baptismi quando habenti gratiam datur.
aliquis enim per fidem et contritionem praecedentem baptismum
gratiam remissionis peccatorum quantum ad culpam consecutus
est sed quando actualiter postea baptismum suscipit gratia
augetur et a reatu poenae totaliter absolvitur
eo quod fit particeps passionis Christi et similiter ille
qui per contritionem consecutus est remissionem peccatorum
quantum ad culpam et per consequens quantum ad reatum poe-
nae aeternae quae simul cum culpa dimittitur ex vi cla-
vium ex passione Christi efficaciam habentium augetur
gratia et poena remittitur temporalis cuius reatus
adhuc remanserat post culpae remissionem
non tamen totus sicut in baptismo sed pars eius eo quod in
baptismo homo regeneratur et configuratur passioni Christi quae

suffic̄ ad oēm pcām delendā ī se sufapiens
ut nich' d'p̄ozis pcī actu' pcā remaneat q̄
n̄ d'bet alicui ɔputari ad pcām n̄ q̄ ip̄e met
fac̄. ī bapō aūt hō nouā uitā accipiēs fit
p gr̄m baplem nouus hō 7 iō nll's reatus
pene ieo reānet p p̄cedēti pcō set ī p̄nīa
hō nō mutat' nām uitā. q̄ n̄ ē regnō set
sanatō quedā. iō ex ui clauiū q̄ opat' ī sac̄
m̄to p̄nie n̄ tota pena remittit' set aliqd
d' pena tempali ē reat' post absolutōm ı
a pena etna reāre potuit ut dem ē. n̄ solū
a pcā illa qm̄ h̄t penitēs ī ɔfitendo ut q̄dā
dīt q̄ sic ɔfō 7 sacdotal' absolutō nō eēt
n̄ in bon̄ qd nō ɔpetit sacm̄tis no. le. set 7
d' illa pena q̄ ī p̄gatoīo debet' aliqd remit
tit' ut mı̄ ī p̄gatoīo puiat' 7 absolut' an̄
satfactōz d'cedēs qm̄ si an̄ absolutōm d'ce
det. Ad p̄m ḡ dd'. qd n̄ remittit penā
tempalē totā set p̄tē 7 iō adhuc manet
obligat' ad pcām satfactoriā. Ad .ii. dd'
q̄ passio xp̄i sufficiēt satfecit p pcātis to
ti' mūdi. 7 iō sn̄ p̄iudicō dīne iustitie
aliqd d' pena ē d'bita remitti pōt s' q̄ effēs
passiōis ad ip̄m p̄ sacm̄ta ecc̄e p̄tingit.
Ad t̄tiū dd'. qd p quolibet pcō oportet
aliqm̄ penā satfactoriā remanē p qm̄
mediaā ɔ̄ pcām p̄stet' 7 iō q̄uis ūtute
absolutiōis dim̄tat' aliq̄ q̄ntitas pene
debite p aliq̄ mag' pcō nō oz qd tāta
q̄ntitas pene dimitat' ı' ē liber pcī. q̄
l' h̄ aliq̄ pcām remanet oīno sine pcā
set ūtute clauiū d' pcāis singlōz pcōz
p̄porcōnali' dimitte. Ad .v. dd' q̄ quidā
dīt q̄ ī p̄ia absolutōe tm̄ dimitit' ui cla
uiū q̄ntū dimitti pōt. h̄ tn̄ ūitata ɔfō
tū p̄ maiorē īstructōm | tū p̄ maiorem
ctitudinē tū p̄ ītcessōm ɔfessoris tū p̄
ūecūdie m̄itū; set h̄ n̄ ut' ūm q̄ si h̄ eēt ūa
tō ɔfōm itandi | nō tn̄ eēt rō itandi abso
lutōm 7 p̄cipue ineo q̄ nō h̄t ccām aliqm̄
dubitatiōis d' p̄cedēti absolutiōe. ita n. p
rit dubitare post sc̄am absolutōm sicut ı
post p̄mā sic̄ uidimu' cū sacm̄tū extme unc
tiōis nō itat' sr̄ eūd' morb' eo q̄ tot q̄ p
ēmē si potuit semel fcm̄ ē 7 p̄terea ipsa
ɔfōe n̄ requit' qd hēat claues ille cui fit
ɔfō set nich' ı uis clauiū opā 7 iō dīt qd
7 ipsa absolutiōe aliqd in claui ū de pcā
remittit' q̄ ī p̄a absolutiōe grā ɔfertur
augmēt' 7 q̄nto maior grā recipit' mīn'
d' ī p̄itate p̄cedētis peccati remaēt 7
iō minor pcā p̄gas d'bē. Vn̄ 7 ī p̄ma

absolutiōe alicui 7 plus 7 mı' d' pcā dimitt'
ui clauiū s' q̄ sep' ad grm̄ dispōit 7 pōt eē
tāta dispō q̄ 7 ex ui ɔtriōis tota pcā tollit'
ut p̄dcm̄ ē. Vn̄ n̄ ē inɔ̄ns si p̄ freqūtē ɔfōm
7 tota pcā tollat' ut pcām oīo reāneat ī
puitū p̄ quo pcā d' satfec. Ad .3. q. dd' qd
opō sacdotis ī usu clauiū ē ɔform' dı opeı
cui mist' ē d' cause h̄t opōm 7 ī culpā 7 ī pe
nā set ī culpā absolued' quid directe. ad
ligād' aūt ī directe inq̄ntū obdurare
dr̄ dū grm̄ nō largit'. set ī pcām h̄t opōm
directe q̄ntū ad utrūq3. q̄ 7 pcām pcit 7
pcām ī flig. sil' ḡ sacdos et sim absolue
do ex usu clauiū hēt opōm aliq̄ ordinatā
ad culpe dimissōm mō iā dcō nō tn̄ ligādo
aliq̄ opōm h̄t ī culpā n̄ ligāe dicat' ī q̄n
tū n̄ absoluit set d' ligatos s3 ī penā h̄t
potestatē ligādi 7 soluēdı. soluit. n. a pcā
qm̄ dimittit set ligat ad pcām q̄ remaēt
s3 ad h̄nc ligāe dr̄ d'. uno m̄ ɔsid'ando
ip̄m q̄ntitatē pene ī genui et sic n̄ ligat
n̄ ī q̄ntū soluit. set ligat d'. 2ᵒ mō ɔsid'ando
pcām h̄nc ul' illā d'terminate ɔsic ligat
ad pcām ī ponēdo eā. Ad .i. ḡ dd'. q̄ illd
residuū pene adq̄ obligat ē mē p̄gans
pcī ī p̄itatē. Ad .ii. dd' q̄ obstaculū reḡ
n̄ solū pcām ē set 7 pcā qm̄ a' h̄c sacdos
ī po āt dem ē. Ad .3. dd' q̄ 7 passio ł' ob
ligat nos ad pcām aliq̄ p q̄ ei ɔformē
m̄. Ad .iiij. q. dd' q̄ sacdos opat' in usu
clauiū sic̄ instrm̄ et mist' dr̄ ull'm aūt
īstrm̄ h̄t efficacē actū n̄ s' qd moue' a p̄n
cipali agēte 7 iō d' dyo' ī fic̄ ecc'. ier'.
q̄ sacdotib3 utend' ē ūtutib3 peri' qm̄
dital' eos mouit inē' signū m' .xvi. an
potestate clauiū pet' ī dicitā sit mentō d'
reuelatiōe dīnitatis ei fcā. et Jo .xx.
p̄mittit' potātā remissiōis apl'is date
sp̄c. s. donū q̄ filij dı agunt' vn̄ siq̄s p̄t
istū moē dīnū uti sua potestate p̄supsit
nō ɔseq̄t' effcm̄ ut dyo' dic̄ 7 p̄t h̄ adiuō
ordie auteē 7 sic culpā ī cret 7 q̄ pene
satfactoīe īfliged' ut mē se sic̄ medi
cine ī arte d'terminate nō oib3 ɔpetūt
s3 uarīād' sr̄ s' mediti ar' nō p̄p̄am uolū
tatē seq̄ntis s3 mē sciam. ī pene satfac
toīe ī canōe d'tminate nō ɔpetūt oib3
s3 uariande sr̄ ar' sacdotis dīno ī stictu
reglāt. sic aūt meic' prudēs aliī n̄ dat
medicinām ita efficacē q̄ ad morbi cu
ratōm sufficiat ne p̄ debilitatē n̄ mai'
p̄iclm oriat'. ita sacdos dīno ī stictu mot'

non sit eandem poenam quam uni peccato debetur infligere, ne infinitum quasi ex magnitudine poenae desperet, et a poena totaliter recedit. Ad quartum dicendum quod actus ille debet esse divino instinctu regulatus. Ad quintum dicendum quod et hic laudatur Iulius quia prudenter fecit, quod in remissione poenae debitae discretio adhibenda est. Ad septimum dicendum quod Christus habuit potestatem excellentiae in sacramentis; unde ipse ex auctoritate poenam totaliter potest dimittere sicut volebat. Non est simile de his qui operantur tantum ut ministri.

Deinde quaeritur de excommunicatione. Et circa hoc quaeruntur quinque: primo de ipsa excommunicatione; secundo quis possit excommunicare; tertio de modo excommunicationis; quarto de communicatione cum excommunicatis; quinto de absolutione ab excommunicatione.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod incompetenter sit haec diffinitio excommunicationis a quibusdam posita: Excommunicatio est separatio a communione ecclesiae quoad fructum et suffragia generalia. Suffragia enim ecclesiae valent eis pro quibus fiunt. Sed ecclesia orat pro eis qui extra ecclesiam sunt, sicut pro haereticis et paganis. Ergo et pro excommunicatis qui extra ecclesiam sunt; et sic eis suffragia ecclesiae valent. Praeterea nullus amittit suffragia ecclesiae nisi per culpam. Sed excommunicatio non est culpa, sed poena. Ergo per excommunicationem non separatur aliquis a suffragiis ecclesiae communibus. Praeterea fructus ecclesiae non videtur aliud esse quam suffragia; non enim potest intelligi de fructu bonorum temporalium, quia haec excommunicatis non auferuntur. Ergo inconvenienter utrumque ponitur. Praeterea excommunicatio minor quaedam excommunicatio est; sed per eam non perdit homo suffragia ecclesiae. Ergo diffinitio non est conveniens.

Ulterius. Videtur quod ecclesia nullum debeat excommunicare, quia excommunicatio maledictio quaedam est. Sed Rom. xii prohibemur maledicere. Ergo ecclesia excommunicare non debet. Praeterea ecclesia militans debet imitari triumphantem. Sed ut in epistola Iudae legitur, Michael cum altercaretur de corpore Moysi cum diabolo non est ausus iudicium blasphemiae inferre, sed ait: Imperet tibi Dominus. Ergo nec ecclesia militans debet alicui iudicium maledictionis vel excommunicationis inferre. Praeterea nullus est in manus hostis tradendus nisi omnino desperatus. Sed per excommunicationem traditur aliquis in manus Sathanae, ut patet i Cor. v. Cum ergo de nemine desperandum sit in vita ista, ecclesia nullum debet excommunicare. Sed contra est quod apostolus i Cor. v mandat quemdam excommunicari. Praeterea Matth. xviii dicitur de illo qui ecclesiam audire contempnit: Sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Sed ethnici sunt extra ecclesiam. Ergo et illi qui ecclesiam audire contempnunt per excommunicationem extra ecclesiam sunt ponendi.

Ulterius. Videtur quod nullus pro aliquo temporali damno debeat excommunicari, quia poena non debet excedere culpam. Sed poena excommunicationis est privatio alicuius boni spiritualis, quod omnibus bonis temporalibus praeeminet. Ergo pro temporalibus nullus est excommunicandus. Praeterea nulli malum pro malo reddendum est, secundum apostoli praeceptum. Sed hoc esset malum pro malo reddere, si pro temporali damno quis excommunicaretur. Ergo nullo modo debet fieri. Sed contra est quod Petrus Ananiam et Saphiram pro defraudatione pretii agri sententia mortis damnavit. Ergo et ecclesiae licet pro temporalibus damnis excommunicare.

Ulterius. Videtur quod excommunicatio iniuste lata nullo modo effectum habeat, quia per excommunicationem subtrahitur protectio et gratia Dei, quae non iniuste subtrahi potest. Ergo excommunicatio iniuste lata non habet effectum. Praeterea Hieronymus dicit quod haec est de supercilio Phariseorum existimare esse ligatum vel solutum quem ligant vel solvunt iniuste. Sed eorum supercilium erat superbum et erroneum. Ergo excommunicatio iniusta nullum habet effectum. Sed contra, secundum Gregorium praecepta pastoris sive iusta sive iniusta timenda sunt. Non autem essent timenda nisi etiam nocerent iniusta. Ergo etc.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem quod ille qui per baptismum in ecclesia ponitur ad duo adscribitur, scilicet ad coetum fidelium et ad sacramentorum participationem; et hoc secundum praesupponit primum, quia in sacramentis participandis etiam fideles communicant. Et ideo aliquis potest esse extra ecclesiam per excommunicationem dupliciter: uno modo ita quod separetur tantum a participatione sacramentorum, et haec est excommunicatio minor; alio modo ita quod excludatur ab utroque, et sic est excommunicatio maior, quae hic diffinitur. Non autem potest esse tertium, scilicet quod excludatur a communione fidelium et non a participatione sacramentorum, ratione iam dicta, quia fideles in sacris communicant. Sed communicatio fidelium est duplex: quaedam in spiritualibus, sicut invicem orationes sunt et conveniunt ad sacra percipienda; et quaedam in corporalibus actibus legitimis. Qui quidem legitimi actus et licita communio his versibus continentur: Si pro delictis anathema quis efficiatur, os, orare, vale, communio, mensa negatur. Os, scilicet ne detur osculum; orare, ne cum excommunicatis orent; vale, ne salutentur; communio, ne in sacramentis cum ipsis aliquis communicet; mensa negatur, ne aliquis cum eis comedat. Praemissa ergo diffinitio importat separationem a sacramentis in hoc quod dicit quantum ad fructum, et a communione fidelium quantum ad spiritualia in hoc quod dicit et suffragia ecclesiae communia. Alia autem diffinitio invenitur, quae datur secundum separationem ab utrisque actibus, quae talis est: Excommunicatio est a quolibet licita communione et legitimo actu separatio. Ad primum ergo dicendum quod pro infidelibus oratur, sed ipsi fructum orationis non percipiunt nisi ad fidem convertantur; et similiter pro excommunicatis orari potest, quamvis non inter orationes quae pro membris ecclesiae fiunt; et tamen fructum non percipiunt quamdiu in excommunicatione manent, sed oratur ut detur eis spiritus poenitentiae ut ab excommunicatione solvantur. Ad secundum dicendum quod suffragia valent alicui secundum quod ei continuantur. Potest autem actio unius alteri continuari dupliciter: uno modo ex vi caritatis, quae omnes fideles coniungit ut sint unum in Deo, sicut dicitur in Psalmo: Particeps ego sum omnium timentium te etc. Et hanc continuationem excommunicatio non interrumpit, quia iuste excommunicari quis non potest nisi pro culpa mortali

p quod iam diuisus est a caritate et sino excomicetur. iniu
sta aut excomicatio auferre no pot cum sit dimi
xis bonis q n posset aliquem iniusto auferri alio mo
p intencionem suffragia fact que malignitatis fit p quo
fuit et hinc gtinuatoz excomicatio incipit quia
eccla p excomicationis sniam separat excomicatos
ab uniusitate fidelium p quibus suffragia facit.
vnde suffragia ecce eis non psunt que p tota eccla
fiunt. n imp ecce oratio peis inter mbra ecce fi
pot quius aliquis p puata possit adeo gulom
ad suffragium p intencionem dirige ad 3. dd q fruc
tus spual ecce. no est solum ex suffragiis sz ex exp
ceptione sacmentorum et ex giuctu fidelium ad iiij.
dd q quod minor exgmunicatio no hz pfectam excomi
cationis rom set ad ipsi pncipit gio no oz qd
ei totaliter excomicationis diffinitio gueniat set
solum quo ad aliquid ad ij. q. dd q iudicium
ecce gforme debet ee iudicio dei. ds aut multipl
peccatores punit ut eos ad bonum trahat. vno mo
flagellis castigando alio mo hoiem derelinquendo
ut auxiliis sbtrctis quibus a malo pphibebatur
suam infirmitatem cognoscat et humil ad dnm redeat a quo
supbus abcesserat. et quantum ad utrumque eccla in exgmu
nicationis snia diuinum iudicium imitatur. inquantum eum
a gmunione fidelium separat ut erubescat imitatur
diuinum iudicium in quo p flagella castigat. inquantum
aut a suffragiis et aliis spualibus separat imitatur
diuinum iudicium quo hominem derelinquit ut p
humilitatem se ipm cognoscens ad dnm redeat ad 1.
g. dd q maledictio pot dici ee vno mo in iniq
in malo q irrogat. l dicendo q p intentionem sistat et
sic maledictio omnibus modis est phibita. alio mo
ita q mal q quid maledicendo imp̄tat ad bo
num illius ordinetur. qui maledicitur et sic maledictio
qm est cita et salutifera. sicut et medicus aliquando no
cumentum infert in firmo ut sectionem p quam ab infirmi
tate liberetur ad ij. dd q drabo in corpore est gio
no est susceptiua alicuius boni p exgmunicationis penam
ad tertium dd q ex hoc ipso q aliquis suffragiis ecce p
uatur est in quodammodo in errit pria que quis ex suffragiis
ecce gsequitur. valent. n. ad augmentum gre eis q hnt
uel aduentum eis qui non hnt et quantum ad hoc minus
magister dicit q gratia dei p excomicationem subtrahitur;
valent aut ad custodiam uirtutis et quantum ad hoc
dicit q protectio subtrahitur n q omnino a dei puidentia
excludatur set ab illa protectione q filios ecce in
spualiori mo custodit; valent et ad defendendum ab
hoste et quantum ad hoc dicit q diabolo maior potestas se
uiendi in ipm datur et spualiter et corporaliter vnde in pmi
tiua eccla quando oportebat p signa ad fidem homines
inuitare. sic. s. s. donum in uisibili signo manifesta
batur ita et exgmunicatio corporali uexatione
adiud inotescebat nec est igitur si ille quando est de
spatus hosti datur quia n datur ei qui dampnet set qui
corrigendo cum in potestate ecce sit ex eius manu ipm
eripere cum uoluit ad 3. q. dd. q p excomicationem
iudex ecclesiasticus exgmunicatos excludit a regno
quodammodo. vnde cum no debeat excludere n indignos
ex diffinitione clauis patuit ne aliquis reddatur
indignus n p peccatum mortale caritatem amisit que est
uia ducens ad regnum ideo nullus excomicari debet n p
peccato mortali et quia in dampnificando aliquem corporaliter rebus
mortalibus aliquis peccat mortaliter contra caritatem faciendo
ideo p dampno temporali illato eccla aliquem exgmunicare
pot. set quia excomicatio est grauissima penarum pene
aut medicine sunt s phm. ij. eth. sapientis aut
medicina est. a leuioribus medicinis incipere et minus pi
culosis ideo exgmunicatio infligi n debet et p peccato mortali
n gtumax fuit uel no ueniendo ad iudicium l ante
finitionem iudicii sine licencia recedendo l de
terminationi n parendo tunc. n. post quam monitus
fuit si obedire gtempsit gtumax reputatur
et excomicari debet a iudice iam no hnte quid g ipm
faciat amplius ad. pmum g dd q culpe quantitas
n mesuratur ex nocumento q quis facit sz ex uo
luntate qua facit g caritatem agens. et ideo quamuis
pena excomicationis excedat nocumentum n tn excedit
quantitatem culpe ad ij. dd q cum aliquis p penam
aliquem corrigere no reddit ei malum set bonum
quia pene medicine sunt ut dcm est ad. 3. q. dd
q excomicatio debet pot iniusta dici. vno mo ex parte
exgmunicantis sicut cum ex odio uel ira excomicat
et exgmunicatio nichilominus hz effectum suum quamuis ille qui
excomicat peccet quia iste iuste patitur quod ille iniu
ste faciat alio mo ex parte ipsius excomicationis l quia
causa excomicationis est indebita uel quia fertur snia iuris
ordine pretermisso et tunc si sit talis error ex parte
snie q sniam nullam ee faciat n hz effectum quia
no est excomicatio. si aut sniam n anullet
hz effectum suum et debet exgmunicatus humiliter obe
dire et erit ei ad meritum uel absolutionem petere ab
exgmunicante l ad superiorem iudicem recurrere
si aut gtempnet eo ipso mortaliter peccaret. gtingit
aut quandoque q est debita causa ex parte excomicantis que n
est debita ex parte gexcomicati sicut cum quis p falso in
crimine in iudicio pbato excomicatur et tunc si humiliter
sustinet humilitatis meritum recompensat excomi
cationis dampnum ad r. 1. g. dd q quamuis ho
iniuste gratiam dei amittere no possit pot tn
iniuste amittere illa que ex parte nra sunt que
ad dei gratiam disponunt sicut patet subtrahat aliquis
doctrine uerbum q ei deberet hoc mo excomicatio gratiam
dei subtrahere dr ut expositum patet. ad ij. dd.
q jo. lo. quantum ad culpas et n q ad penas.

que ꝯ iniuste īfligi a rectorib; cocedꝫ posse.
AD .ij. sic pcē. uṙ. q quilib; sacdos possit
excōicare: excōicatō enī ē actus clauiū
ſꝫ quilꝫ sacdos hꝫ claues. gˀ quilibet pōt ex
cōicaē. ¶ Pꝰ mai ē absoluē ꝯligaē ī foro pe
nitētie qm̄ ī foro iudicii. sꝫ quilꝫ sacdos pōt
sibi sbditos ī foro pniali absoluē ꝯligaē. gˀ
ꝯ pōt ꝯ sbditos quilibet sacdos excōicare.
¶ Set ꝯ. ea igiꝫ ānect pictīn sꝫ maiorib;
reſuanda. sꝫ pena excōicatiōis ē valde pi
culosa n̄ cū modamine fiat. gˀ nō debet
cuilꝫ sacdoti ꝯmitti. Vltius uṙ q nō sacdo
tes excōicaē n̄ posse. q excōicatō ē actus
clauiū ꝯ infra dꝫ. sꝫ n̄ sacdotes n̄ hn̄t cla
ues. gˀ n̄ possꝫ excōicaē. ¶ Pꝰ plus reqritur
ad excōicatōm q ad absolōm ī pnīe foro. sꝫ
n̄ sacdos ī pnīe foro absoluē nō pōt. gˀ nͨ
excōicatōm īfrre. ¶ Set ꝯ ē q archidiacō lega
ti et electi excōicant qui tn̄ n̄ sꝫ sacdotes.
gˀ n̄ solˀ sacdotes tm̄ ꝯ nō sacdotes excōicaē
possꝫ. Vltius uṙ q excōicatꝰ uł suspēsꝰ excō
caē possit. ille .xi. q. est excōicatꝰ uł suspēsꝰ
nꝫ ordīeꝫ nꝫ iuṙdictōm amittit qꝫ nͥ orͥ
dinaeꝰ cū absoluit nꝫ cura tm̄ ꝯmittit ei
sꝫ excōicatō n̄ reqrit n̄ ordīne nł iuṙdic
tōm. gˀ ꝯ excōicatꝰ uł suspēsꝰ excōicaē pos
sūt. ¶ Pꝰ mai ē ꝯfitē corˀ ꝯ qm̄ excōicare
sꝫ ꝯfitē possūt. ut ꝫ .d. xiij. dcm̄ ē. gˀ possꝫ
excōicaē. ¶ Set ꝯ ligatꝰ coꝑlꝫ nō pōt aliū
ligaē. sꝫ uinculū spūale ē forˀ qm̄ coꝑale. gˀ
excōicatꝰ excōicaē nō pōt cū excōicatō sit
uinculū spūale. Respōsio. dd̄. ad .i. q. q ī fo
ro ꝯsciē cā agit int hoīem ꝯ dm̄ in foro
aūt exterioꝛis iudicii cā agitˀ hoīs ad hoīeꝫ
ꝯ iō absolō ł ligatō q unū hoīem obli
gat quo ad dm̄ tm̄ ptinet ad forū pnīe.
sꝫ illa q hoīem obligat ī ꝯpoē ad alios
hoīes ad forū publicū exterioꝛis iudicii ptin;
ꝯ quia excōicatōm hō a cōe fideliū sepaē
iō excōicatō ad forū exꝰius ptinet. et iō
excōicatō si illi possꝫ excōicaē qui hn̄t
iuṙdictōm ī foro iudiciali ꝯ ꝓp hi soli epi
ꝓpa auctē ꝯ maiores plati ſꝫ ꝯmuēm op
piōm possꝫ excōmuicaē. ſꝫ pbri pochialꝭ
n̄ n̄ ex ꝯmissiōe eis fcā ł ī certꝭ casib; sicut
in fcō ꝯ rapina et hͥ igꝫ ē eis auctē ꝯcess
sū q excōicaē possꝫ. ¶ Alii aūt dixūt q ꝑ
sacdotes pochialꝭ possꝫ excōicaē. ſꝫ pdcā
oppiō ē rōnabilior. ¶ Ad .i. gˀ dd̄ q excō
caitō nō ē actꝰ clauis dirctē. sꝫ magꝭ iuṙ
dictiōis et exterioꝛis iudicii. sꝫ snīa excōica
tiōis ꝯuis ī exteriori iudicio ꝓmulgetˀ qꝛ tn̄
aco m̄ ptinet ad ad introitū regni. ſ q ecclā mili
tans ē uia ad triumphātē. iō ꝯ talis iuṙdic
tio ꝑ qm̄ hō excōicaē pōt pōt clauis dici. et
ſꝫ hꝫ aliq̄b; dāt distiguitur q ē clauis ordinꝭ
qm̄ oēs sacdotes hn̄t ꝯ clauis iuṙdictionis
ī foro iudicii qm̄ hn̄t soli iudices exterioꝛis
fori. utrāq; tn̄ dꝫ petro ꝯtulit .xvj. ꝯ ab
ipō in alios dꝫscēd qui utrāꝫ hn̄t. ¶ Ad .ij. dd̄
q sacdotes pochialꝭ hn̄t quidm̄ clauē iu
ṙdictiōis ī sbditos suos ꝯuenit ad forū ꝯsciē
sꝫ nō ꝯntū ad forū iudiciale qd n̄ possꝫ
coꝛā eis ꝯueniri ī causis ꝯtētiōis. ꝯ iō excō
care n̄ possꝫ. sꝫ absoluē possꝫ ī foro spū
ali ꝯ qm̄uis forꝫ pniale sit dignꝰ tn̄ ī
foro iudiciali maior solempnitas reqritˀ
qꝛ ī eo oportet ꝯuenō solˀ dō sꝫ ꝯ hoī sat
facit. Ad .ij. q. dd̄. qd sacn̄tā ī quib; grā
ꝯfertˀ dispēsare ad solos sacdotes ptinet ꝯ
iō ipi soli possꝫ absoluē ꝯ ligare ī foro
pniali. sꝫ excōicatō n̄ directē respiē grām
sꝫ ex ꝯnti inqntū hō suffragꝭ ecclē ꝑuatˀ q
ad grām disponūt uł ī grā ꝯsuāt. ꝯ iō ꝯ nō
sacdotes dū mō iuṙdictōm hānt in foro
ꝯtētiōso excōicaē. ¶ Ad .i. gˀ dd̄ q q̄uis n̄ hānt
clauē ordīs hn̄t tn̄ clauē iuṙdictionis.
¶ Ad .ij. dd̄ q isti duo se hn̄t sic excedētia ꝯ
excessa ꝯ iō alicui ꝯpetit unū ꝯ nō ꝯpetˀ
aliud. Ad .3. q. dd̄ q uꝰ iuṙdictiōis ē ī ꝯpoē
ad aliū hoīeꝫ et iō cū oīs excōicatꝰ ꝯmu
niōe fideliū sepetˀ. quib; excōicatꝰ usu iuṙ
dictiōis ꝑuatˀ. ꝯ qꝛ excōicatō ē iuṙdicti
onis iō excōmuicatꝰ excōicaē n̄ pōt ꝯ eadm̄
ratō ē dꝫ suspēso a iuṙdictione. si .n. sit su
spēsꝰ ab ordine tm̄ tc̄ n̄ pōt ea q sꝫ ordinꝭ
sꝫ pōt ea q sꝫ iuṙdictiōis et eꝯ si sit su
spēsꝰ a iuṙdictōe ꝯ n̄ ab ordīe. si aūt ab utroq;
tc̄ neutrˀ pōt. ¶ Ad pm̄ gˀ dd̄ q q̄uis n̄ amit
tat tn̄ iuṙdictiōis usū. ¶ Ad .ij. dd̄ qd ꝯfitē
seqtˀ potestatē caracteris qui indelebilis ē ꝯ
iō hō ex quo caracterem ordinꝭ hꝫ sꝫ pōt
ꝯfitē licꝫ n̄ sp̄ei liceat. sꝫ aūt ē dꝫ excō
muīcatione que iuṙdictōm sꝫ que au
fer pōt ꝯ ligari.
AD .3. sic pcē. uṙ. q aliqs possit se ipm̄
uł equalē uł supioꝛē excōmuīcare
qꝛ anglꝭ dei maior erāt paulo. mt. xi. qui
minor ē ī regnō. cꝫ. maior ē illo quo nemo
ī ꝯnatos mulierˀ maior. sꝫ paulus excō
cauit anglꝭ dꝫ celo ut pꝫ gal. i. gˀ hō pōt
excōicaē supioꝛē. ¶ Pꝰ sacdos aliq̄ excōmu
nicat in gn̄ali ꝑ furto uł aliq hꝫ. sꝫ pōt
ꝯtigē q ipē met fecit uł supior aut eqˀl

g aliqs pot se ul' eqle ul' supiore excoicare
Cp as pot supiore absolue i foro pniali. ul' eq
le sic cu ep suis sbditis ofitet cu uni sacdos
alti uenialia ofitet. g ur q exomuicae
de supiore ul' eqle possit. C h g exco e act
iurdictois. set as n ht inse iurdicto q i
eadm cu n pot quis ee iudex 7 reus n itm
i supiore aut eqle. g no pot qs supiorem
ul' eqle aut se excoicare. V r ur q i aliq
uniusitate snia excoicatiois ferri possit
otigit. n. qd aliq uniusitas e i malitia
collign. set p malitia inq as otumax ex
tit d b excoicato feri. g pot maliq
uniusitate fri excomunico. C p i q e guis
sim i exco e sepato a sic eccie. s; alii tota
ciuitas i edict adis. g 7 exocari aliq uniu
sitas pot. C si o e glo. aug. m. xiij. qui dic
qd pnceps 7 mltitudo no e excoicada. V ler
ur q ille q sel e exomuicat ulti exomui
cari n possit. i. cor. v. dic apls qd m d his
q fois sut iudicai. set exoicati ia s ex ecciz
g sup eos eccia iudiciu n ht ut possit eos
itm excoicae. C p excoicato e sepato quedu
adiuis et aomuiione fideliu. set p p as p
uat e aliq no pot itm puai. g uni exomu
nicat n d itm exomuicai. C set g excoi
cato queda pena e 7 medicinale remediu
set pene 7 mede itane cu ca exigit. g exco
cato itari pt. R esposio dd ad. i. q. q cum
p iurdictom as ostituat i gdu supioritatis
r el ig ht iurdic q e iudex et io nlls ht
i se ipm ul' supiore ul' eqle. iurd et p ons
nlls pot se ipm excoicae ul' supiore ul' eq
le. C ad pm g dd qd ap lo sb ypostasi. i. si
ponet angls pccare. sic. n. no eet aplo supi
or set i fior n e incons qd i odi coallibz quoz
anecedetia e i possibilia ona i possibilia sit.
C ad ij. dd qd i cau tali nlls exomuicae q
par i pare no ht impiu. C ad 3. dd q absolu
tio 7 ligato i foro ofonis e quo ad dm tm
apd qm aliqs alio infior redd p pctm.
set exomuicato e i iudico exiori i quo as
n amitit supioritate ex h ipo q pctat. vn
n e silis raco d utroq foro et tn n pot se ipm
absolue aut supiore aut eqle d mortali
n ex omissoe e fca. d uenialib aut pot q
uenialia ex qb lz sacmtis gm ofentib re
mittu vn remissio uenialiu seqr potesta
te ordis. A d ij. q. dd q excoicati no d as u
p pcco mior pctm aut i actu osistit. actus
aut n e omunitatis set singulariu psonarum
ut frequr et io singli d omuitati exomu

nicari posse n aut ipa omuitas. sic e qm
actus toti de mltitudis ut qn mlti naue
trahut qm uni trhe n posset tn no e p se q al
qua omuitas ita tota ad malu oseniat
qn aliq sic dissentientes 7 q no e di q iudi
cat omes tm ut odepnet iustu cu ipio ut
dr. ge xix io eccia q d iudiciu i mitari
d sat pruid statuit ut o tas n exomui
cet ne collectis sil' iudicet ex itiqu. C ad
pm g dd. q p solo excoicis. C ad ij. dd q su
spesio no tanta pena e qnta exomuicatio
q suspesi no fraudae eccie suffragiis sic
exomuicati vn q as sn pcco pso suspe d
sic 7 totu regnu suppoit interdco p pcco
regs q io n e sile d excoicatioe 7 suspesoe
A d. 3. q. dd q ille qui exomuicat e una
exomuicatioe pot itm exomuicai ul'
p eidm exomuicatiois itacom ad ma
iore sui ofusoe ut sic apco resiliat l'
p alias cas 7 tc tot sut pncipales exoicati
tioes quot sut cae p quib qs exomui
ca. C ad pm g dd q ap lo d paganis
7 aliis i fidelib qui no hnt caracterem
p q anumerent in p di. set q caract
baptis quo qs p di anumerat e indele
bilis. no semp remaet aliquo mo d
eccie baptus. 7 sic sp eccia d ipo iudicae
pot. C ad ij. dd q p uo qius n recipiat
mag 7nia s se recipit tn mag 7 mi
s cas sua et s h ex omuicato pot itai
7 mag e elongat a suffragiis eccie q
plies e excoicat. A D e. sic pce. ur qd
liceat q q sel' tm exomuicato omui
cae in pure corlibs. exomuicato. n. e
act clauiu. set potestas clauiu se extedit
ad spualia tm. g p exomuicatom no
phibet qn uni alij i corlib omuicare pos
sit. C p q e istitutu p auctate g cauta
te n militat set ex pcepto caritatis tenem
i inimicis sbueire q sine aliq ocice fi n
pot. g licet alicui exomuicato i corlib
oicae. C h g e q d. i. cor. v. cu hi n cibu
sume.

V ler ur qd pticipas exomuicato no
sit exomuicat. plus. n. sepat e ab
eccia gentilis qm exomuicat. set ille
q pticipat gentili aut iudeo no e exco
muicat. g n ille q pticipat pano exco
muicato. C p si ille q pticipat alicui ex
omuicato e exomuicat ead roe q pti
cipat pticipanti ei excoicat et sic i infinit
pcedet. q ur absd d g no e exomuicat

q excoicato ꝑticipat ¶ Set q̄ē q excoicat⁹
poꝰ ē cū hoīe ḡ qui ei cōicat a comunioē
ecc̄e recedit. 7 sic uīr q sit excoīcat⁹ V l'ri⁹
uīr q ꝑticipaē excoicato in casibꝫ n̄ cōces
sis sp̄ sit pc̄m mor̄ . qr q̄da dc̄. Ꝑret q ꝑꝑ
metū mortis nō dꝫ aſ excoicato ɔmuica
re qr aſ dꝫ pꝰ ſbire morte q̄m mort̄ pec
car. ſꝫ ꝑ istō nll'a eēt n̄ ꝑticipaē excoi
cato eēt pc̄m mor̄le ḡo 7 ē. ¶ P̄ facē ɔ̄ p̄cep
tū ecc̄e ē pc̄m morle set ecc̄a p̄cipit q ex
ɔ̄trario nll'e ɔ̄cet. ḡ excoicato ɔicaē ē pc̄m i
morle. ¶ P̄ nll's a p̄cepcōē euch̄ ꝑ pc̄o ueiali
arcat̄ set ille q ꝑticipat excomuicato i casibꝫ
nō cōcessis arcet̄ a p̄cepcōē euch̄ qr icurrit i
minorē excoicatōm. ḡ ꝑticipās excoicato
i casibꝫ n̄ ɔcessis peccat mor̄ ¶ P̄ nll's dꝫ ex
ɔmuicari maiori excomuicatioē n̄ ꝑ pc̄o +
morle. set aſ fiunt pōt excomuicari maiori
excomuicatioē ꝑꝑ h q excomuicato ꝑticipet
ḡo ꝑticipaē excoicato ē pc̄m mor̄ ¶ Si ɔ̄ a
pc̄o mor̄ nll's pōt absoluē n̄ hr̄t i eu iuri
dictōm set pōt absoluē a ꝑticipatione excoi
catiōis quilibet sacdos. ḡo n̄ ē pc̄m morle.
¶ P̄ pmissa pc̄ti ɔ̄bet eē pnie mod' set ꝑ ꝑar
ticipatioē excoicatiōis ꝑ ɔmuem ɔsuetudi
nē n̄ iponr̄ ɔ̄bita pena mor̄ pc̄o set mag
ɔ̄bita uenialia ḡ n̄ ē pc̄m mor̄le R espō
sio dd ad. i. q. q sic dcm̄ ē ɔ̄ ē excoicatō i
una ē mior que sepat tm̄ a ꝑticipatioē sac̄
mitorꝫ set nō a comuioē fidelīu 7 iō tali excoi
cato licet ɔmuicaē ſꝫ nō licet ei sacm̄ta cō
ferre. alia ē maior excoicatō et h sepat hoiēz
a sacm̄tis ecc̄e et a comuioē fidelīu 7 iō exɔ
muicato tali excoicatoē ɔicaē nō licet. set
qr ecc̄a excomuicatōm ad medelā 7 n̄ ad in
teritū inducit excipiūr ab hē ɔ̄nalitate q̄da
i qbꝫ ɔmuicaē licet. s. i hiis q̄ ꝑtinēt ad sa
lutē qr i talibꝫ hō licite cū excoicato loqui
pōt 7 ē alia uba inserere ut faciliꝰ uerba
exfamiliaritate recipiant̄ excipiūr aūt q̄dā
pe. ad q̄s spalr̄ ꝑtinet ɔiūctio excoicati. s.
uxor suus filiꝰ rustic⁹ 7 seruens. set h intellr̄
ē ɔ̄ filiis n̄ emācipatis alias tenēr̄ uitare
pr̄em ɔ̄alīs aūt intell. q licet excoicato
ɔmuicaē si an̄ excoicatōm se ei sbdidrūt
nō aūt si pōt. quidā aūt itelligūt eꝫ. s. q ɔ̄
supiores possn̄ licite ɔmuicaē i feriorib⁹. ali
iō ɔ̄ n̄ dnt ſꝫ ad mi⁹ eis ɔmuicaē ɔ̄bet i qbꝫ
eis sr̄ obligati qr sic i feriores obligant̄ ad
obseqū supiorū. ita supiores ad ꝑuidēciam
i feriorū. sr̄ ē quidā casus excepti q̄m ignorā ex
ɔmuicato 7 q̄n aliq sr̄ ꝑegrīi ut uiatores i

t̄ra excoicatorꝫ qui licite possn̄ ab eis emē
l'ē accipe elam. et sil'r si aſ uideat excoīca
toē i necitate qr tc̄ ex p̄cepto caritatis tr̄ eis
ꝑuidē et h̄ i h uisu ɔuinēr̄ vnde lex huile
res ignorata nccō. ut utilitas referent̄ adu
ba salutis. lex ad miuū huile ad sbiectōm
catrā patet ¶ Ad pm̄ ḡ dd q corālia ordiā
ē ad spūalia 7 ad corālia se pōt extēdē sic
aſ que ē ɔ̄ fine ipat ɔ̄hiis q̄ sūt ad finē.
¶ Ad ii. dd q in illo casu i quo aſ ex p̄cepto
caritatis ɔmuicaē tenē nō ꝑhibet̄ ɔmuiō
ut ex dcis patet Ad. ii. q. dd. q excomuni
catō pōt i aliq ferri. dr̄ aut ita ɔ̄ripē sit
excoicat⁹ cū oībꝫ ei ꝑticipatibꝫ: et tc̄ nō ē
dubiū q quirꝫ ꝑticipat ei ē excomuicat⁹
maiorī excoicatioē. aut ē excoicat⁹ simpr̄.
et tc̄ aut ꝑticipat aſ ei i crimine ꝑbēdo ei
ɔsiliū. auxiliū 7 fauorē 7 sic itm̄ ē excoicat⁹
aut ꝑticipat i aliis sic i ubo ul' osculo ul' i
m̄sa 7 sic ē excomuicat⁹ minori exco ¶ Ad
pm̄ ḡ dd q ecc̄a nō ita itend corrigē in
fideles sic fidl'es quorꝫ cura ē i cubit ɔ̄ita nō
arcet a comuioē fidlīu sic a comuioē fidelīu
illorꝫ q̄s excoicat sr̄ q̄s hr̄ aīm potitatē ¶ Ad
ii. dd q excoicato minori exco licet ɔmuicaē
et sic excoicatō n̄ transit in tāz pm̄ Ad. z.
q. dd q q̄da dnt q q̄ncꝫ aſ excomuicatis
ꝑticipat ul' ubo ul' quocꝫ dcōrꝫ moꝫ ꝑ quos
ei ɔmuicaē nō l . peccat mortalr̄ n̄ in casibꝫ
exceptis autē. ſꝫ qr h uīr ualde ɔ̄ue q hō ꝑ
uno ubo leui quo excoicatū allō mortalr̄
peccet 7 mltis excoicatēs laqū dāpnationis
inicecent q ineos retorqret̄ iō aliis ꝑba
bilius uīr. q ɔ̄ nō sp̄ mortalr̄ peccet set solū
q̄n i cemiē ꝑticipat ul' iudims ul' icontemp
tū ecc̄e ¶ Ad pō ḡ dd. q ɔ̄ ētā. illa. loq̄
ɔ̄ ꝑticipatioē in dīnis l' dd q sil's ratō est
ɔ̄ pc̄ō mor̄ 7 ueiali q̄ntū ad h qr sic pc̄m
mor̄le nō pōt bn̄ fi. ita n̄ ueiale et iō sic
hō ɔ̄bet pius sustinere mortē q̄m peccet
mor̄ ita ē q̄ q peccet ueiali. illo mō ɔ̄bi
n̄ q̄ dꝫ uenialia uitaē ¶ Ad. ii. dd q p̄cepē
ecc̄e directe respiē spūalia. et ex ɔ̄nti
legittiōs actus 7 iō q cōmuicat eis i dīni
facē ɔ̄ p̄cepē et morē peccat. qui aut
ꝑticipat eis i aliis facē pr̄ p̄ceptū 7 peccat
ueialr̄ ¶ Ad z. dd q aſ ē sit culpa q̄m ad
euch̄ arcaē sic patet i suspēsis. ul' i cedōs
quia tal's pene q̄nꝫ iferūr ¶ Ad. e. dd
q q̄uis ɔmuicaē excomuicato sit pcō
ueiale tn̄ ꝑticipaē ei ꝑtinacr̄ ē pc̄m
morle et ꝑ h pōt aſ excomuicari ꝑ iura.

Ad .v. qntu sic pcedit

Videtur qd quilibet sacerdos possit subditu suu ab excomunicatione absolvere mai. xi. e. q. iii. Nullam peccati quam excommunicationis sed quilibet sacerdos potest subditum suum a peccato absolvere ergo multo fortius ab excomunicatione. Item peccata cum remissio effectus sed excomunicationis causa est peccatum mortale ergo cum possit quilibet sacerdos a peccato mortali illo absolvere potest ab excommunicatione similiter. Sed contra eiusdem potestatis est excommunicare et excommunicatum absolvere. sed sacerdotes inferiores non possunt suos subditos excommunicare ergo non absolvere. Ulterius videtur quod nullus possit absolvi invitus. spiritualia enim non conferuntur invito alicui. sed absolutio ab excomunicatione est beneficium spirituale ergo non est potest praestari invito. Item excommunicatio cum est contumaciam. sed qui aliquis non vult absolvi ab excomunicatione contempnere videtur et est maxime contumax. ergo non potest absolvi. Sed contra excommunicatio contra nostram dicitur et potest infirmari. sed quae contra voluntatem eveniunt contra voluntatem amoveri possunt sicut de bonis fortune patet. ergo excommunicatio potest tolli ab aliquo invito. Ulterius videtur quod aliquis non possit absolvi ab una excommunicatione nisi absolvatur ab omnibus. effectus enim debet proportionari sue cause. sed causa excommunicationis est peccatum. cum ergo aliquis non possit absolvi ab uno peccato nisi absolvatur ab omnibus nisi in excommunicationibus. Item ecclesia potest excommunicatus absolvi in ecclesiam fit. sed ille qui una excomunicatione est innexus est extra ecclesiam. ergo quamdiu una manet ab alia absolvi non potest. Sed contra excommunicatio quedam pena est. sed ab una pena aliquis liberatur alia remanente. ab una ergo excommunicatione alia remanente quis absolvi potest. Responsio dicendum ad .i. q. quod quilibet potest absolvere a minori excomunicatione qui potest absolvere a peccato participationis si autem est maior et lata a iudice et sic ille qui tulit vel eius superior potest absolvere. vel est lata a iure et tunc sacerdos vel episcopus potest absolvere exceptis vi. casibus. quos sibi iuris conditor papa reservavit. Primus est si aliquis iniecerit manus in clericum vel religiosum. Secundus est de illo qui incendit ecclesiam et est denuntiatus est. Tertius est qui in divinis scienter comunicat excomunicatis nominatim a papa. Quintus est de illo qui falsat litteras apostolice sedis. Sextus est de illo qui excomunicatis in crimine comunicat non. n. debet absolvi nisi ab eo qui excomunicavit et si non sit eius subditus nisi propter difficultatem accedendi ad ipsum absolvetur ab episcopo vel a sacerdote proprio prestita iuratoria cautione quod parebit mandato illius iudicis qui sententiam tulit. Ab his autem casibus viij. excipiuntur. primus est in articulo mortis in quo a quolibet excomunicatione potest quis a quolibet sacerdote absolvi. Secundus dicit hostiensis aliquis percutiens et non ex odio vel proposito percussit. Tertio si percutiens sit mulier. Quartus dicit hostiensis et dominus

ledentis de eius absentia qui non est in culpa. Quintus si irregularis regulare non sit enormis excessus. Sextus si sit pauper. Septimus si sit impubes vel senex vel valitudinarius. Octavus si habeat inimicitias capitales sunt et alie cause vij. in quibus percutiens clericum excomunicationem non incurrit. Primo si cum disciplie ut magister vel prelatus percussit. Secundo si iocosa levitate. Tertio si invenerit eum turpiter agentem vel cum uxore matre vel sorore vel filia. Quarto si suam vim repellat. Quinto si ignoret ipsum esse clericum. Sexto si invenerit eum in apostasia post trinam amonitionem. Septimo si transferat se clericus ad actus penitus contrarios ut si fiat miles vel ad bigamiam transeat. Ad primum ergo dicendum quod quamvis vinculum peccati sit maius simpliciter quam excomunicationis tamen quantum ad aliquid vinculum excomunicationis est maius inquantum non solum obligat quo ad deum sed et in facie ecclesie et ideo in absolvendo ab excomunicatione requiritur iurisdictio in exteriori foro. non autem in absolutione a peccato et propter hoc in absolutione a peccato non exigitur cautio iuramenti sic in absolutione ab excommunicatione premittitur. n. consuevit quod sunt inter homines terminantur secundum apostolum. Ad .ij. dicendum quod cum excomunicatus non sit particeps sacramentorum ecclesie sacerdos non potest absolvere excommunicatum a culpa nisi sit prius absolutus ab excomunicatione. Ad .iij. q. dicendum quod malum pene et culpe in hoc differt quod culpe principium est in nobis quia omne peccatum voluntarium est pene autem principium quandoque est extra nos. non. n. requiritur ad penam quod sit voluntaria immo magis de ratione pene est contra voluntatem esse et ideo sicut peccata non committuntur nisi voluntate ideo non remittuntur aliquo invito. sed excomunicatio sicut in aliquo invitum ferri potest ita et invitus ab ea absolvi potest. Ad .i. ergo dicendum quod propositio habet veritatem de illis bonis spiritualibus que in voluntate nostra consistunt sicut sunt virtutes que non possunt nolentibus provenire. scientia autem et ideo ratio non est ad propositum. Ad .ij. dicendum quod et manente contumacia potest aliquis discrete excomunicationem contra latam remittere si videtur saluti eius expedire in quantum medicinam lata est excomunicatio. Ad .iij. q. dicendum quod excomunicationes non habent connexionem in aliquo ideo possibile est quod aliquis ab una absolvatur et alia remaneat sed tamen hic est sciendum quod aliquis quandoque est excomunicatus pluribus excomunicationibus ab uno iudice et tunc quando absolvitur ab una intelligitur ab omnibus absolvi nisi contrarium exprimatur vel nisi in causa quis absolutionem impetret de uno tantum excomunicationis causa cum pro pluribus excomunicatus sit quandoque est excomunicatus a diversis iudicibus et tunc absolutus ab una excomunicatione

Sextus est qui incendit ecclesiam et est denuntiatus;

n pp h e absolut abalta h os alu ad peti
tom et excommunicatom sua ofimaginte ul
n oms vni d madet absolutom ad pm
g dd qd oia pcca hnt gueriom i ausione
uds ado cu quo no pot ee pccoz remissio
z io unu pcat su aldo remitti no pot. sec
excommunicatioes n hnt alig tale gnexiom
n itin absolo ab excommunicatioe ipedi. p
uolus gietate ut dcm e io to no sequit
ad .ij. dd q sic plibz. d eais cestat gs ex
eccin i possile e q illa separato remoueat
q aduna cum et maeat q adaltam.

Heresis utrq n ht.

Q. qz et si hnt ordiem admixtu n tn iu
rdictom ab ecce psli vb di pccia dimitt. s.
aucte sec sacdos i qt pbet sacmte mistio
mistu aut pccm ipoit sic idm ipe iuder
dz. nlls potatis iurn excet ut s. actu et
aditiozes maclas mudadas pugat occe ca
ritas. ur no ee adppoitu qz n h agit d di
missioe p mod miti sec d dimissioe p mod
sacmti et dd qd mit ecce sb dispesatoe
clauiu z io ta p mito xpi qm alioz qui st
d ecca ecce claues hnt efficaz pccm dz
teneb qz intells zg mlti peccozes iuenit
q hnt intellm optim adcapiend z dd q lo
d obtusioe intells pctu f q ois malus est
ignozas z io d obtusioe intells specula.

Postqm ostesu e d. xix
Q que sc claues z e potts, deminauit.
magr d clauib, pse h incipit d eminare
quoz sit hec claues z didz inp. d. i pa quaz
d qd sacdotu sit hee claues. In scamoz qst
da dubitatioes ce h ibi. sec no ur qd os
ge. z h ps diuidz ind. i pma mouet dubi
tatom d claue scie. infsa d claue potatis
i. eu ia gstet z e z h ps diuidz in. d fm du
as oppioes qs inhe dubitatioe tagit fo
incipit i. aliq aut ur et h ps diuidz i z
i pma poic oppiom. infsa gfmat ea i. qd
no hnt potatz et e. intta mouet queda
que hnc oppiom uident ee gra i. hinc aut
ge. ee h duo facit po poit obm q ur oste
de qd no sacdotib, usus clauiu gpetit
fo qd mal sacdotib, n gpetit quoz utrqz
e g fam oppiom que uera e i. pmisse
tio sme et ee h ta facit po poit obom, fo
alioz solutom poit i. sec illd capitlm ge
tio solucoz, xpa exdcs collig i illd aut nul
ge ee f duo facit po poit solom ad aucte xphe
iductia gm quida ponut fo exmcidrita d.
qlis ee dbeat qui recte dbeat clauiu potta
te uti i quale aut opozteat ge
Hic e d qo. pma d
Q hntib, claues sa dcozeptione sma
ee pm ta qur so qz sit hee claues fo
qui possit clauib, uti t tq possit sacdos
uti clauib.

Ad pm sic poe. ur qd sacdos legal claues
hnit. clauis. n. e scla ordis. sec hnit or
diem ex quo sacdos dicebat. g hnit claue
sacdotes legalz p sic g magr dt claues sc
due. s. scia discenedi. z po iudi. sec ad v
utrqz sacdotes legalz hnt aucte. g hebat
claues p sacdos legal hebat potestate
sr reliquu pplm n tepozale qz sic potas
regia n fuisset distcta a sacdo. g z spuale
et h e clauis. g hnit claue sec g claue
ordinac adapiend regnu celoz qd apm
no potuit an xpi passiom. g sacdos legal
claue n huit p sacmta ue. le. no gfebat
sec adit reg. ce. apm no pot n p gm. g p
illa sacmta n potat apm et sic q sacdos
qui misr eat eoz claues reg celestis no
habebat Vlt ur q xpe n huit claue. cla
uis. n. caracte ordinis gsegt ut pus est
dcm. sec xs no huit caracterem ut e d. iij. dz
e. g n huit claue p i xpe huit i sacmtis
potatc excellete ut effcm sacmti sine
sacmetalib, posset gfere. sec clauis e gda
sacmtale. g n idigebat claui et sic frustr
ea huisset sec g e qd apo. iij. h dic q ht
claue dd z e. Vleius ur qd no soli sacdotes
hnt claues. dic. n. ysyd q hostiarii qui
int bos z malos hnt iudicau dignos re
apiut q i dignos reiciut. sec h discrio cla
uiu e ut ex dcis patet. g no soli sacdotes
sec g hostiarii claues hnt p sacdotib,
claues dat du p ruccom potatc diuit
accipiut. sec reges q potate in pplm side
le diuit hnt z unctioe scificat. g hnt
claues z no soli sacdotes p sacdotiu e
ordo uni singlaris p gueiens. sec claue
aliu ur hee tota una oggatio. qa capitu
la queda excommunicacio ferre posse qd ad
potatc clauiu ptinet g n solu sacdotes
claues hnt p mulir n e sacdotalis ordis
susceptilia qa ei doce n gpetit f aplm. i.
coz. xiiij. sec aliqe mulies uident hee
claues sic abbisse. que spuale potatc
hnt i subditas. g n soli sacdotes hnt claue
sec g e q ambzo dic. hmis. s. ligadi atqz
solued. solis sacdotib, e gcessu p p pot
tate clauiu effici dz medi int pplm et

dm̄. sed h̄ cm̄ sac̄dotib; cōpetit qui cōstituūtur
ī hiis que sūt ad dm̄ ut offerāt dona ⁊ sacrifi
cia p̄ p̄ccātis ut dr̄ heb. v. g° soli sacerdotes cla
ues hn̄t. Responsio dd̄ ad .i. q quidā dīt q ī
ue. le. erāt claues apd̄ sacerdotes q eāt eis
concessū ī ponere penā p̄ delicto ut dr̄. leui.
v. q ad q ad claues ptinēt ur. sed fuerūt
tn̄ īcōplete nec aūt p̄ x̄ ī sacerdotib; no. le.
p̄fcē sūt. sed h̄ ur ee c̄ ītētōm. apli in epla
ad heb. .i.x. sacerdotiū xp̄i p̄fert sacerdotio le
gali p̄ h̄ xp̄s assistēt pōtifex. futuroȝ boȝ ad
tabnaculū celeste īt̄ duceret p̄ ꝓpiū sanguinē
nō ī manu ī q̄d īt̄ducebat sacerdotiū. ue. le.
p̄ sanguinē hircoȝ ⁊ tauroȝ. vn̄ patet q̄d po
testas illi⁹ sacerdotii nō se extēdebat ad cele
stia. sed ad figūas celestiū. ⁊ iō p̄ alios dd̄ ē
q nō habebāt claues. sed ī eis figūa clauiū
p̄cessit. ad p̄ g° dd̄ q clauis regⁿ celoȝ cō
segⁿ ad sacerdotiū quo hō ī celestia īt̄du
cit̄ nō aūt tal' erāt ordo sacerdotii leuitici
et iō claues celi n̄ hūerūt sed claues t̄re
ni tabnaculi. ad .ij. dd̄ q sacerdotes ue.
le. habebāt auct̄e discernēdi ⁊ iudicādi h̄ n̄ ut
admitteret homo ab eis iudicatus ad celestia
sed in figūas celestiū. ad .3. dd̄ q habebāt spūa
lē potestatē que p̄ sacrāmta legalia n̄ aculpis
sed ab irregularitatib; hoīes p̄gabāt ut
mausūt tabnaclm aditus p̄gato p̄ eos
maneret. ad .ij. q. dd̄ q l3 aliqd agendi
ē in instro et in p̄ se agēte n̄ eō dm̄ mō
sed ī p̄ se agēte p̄fcius. potestas aūt clauiū
q̄ nos hēm⁹ et alioȝ sacrāmtoȝ l3 ē ī stru
lis sed ī xp̄o ē sic p̄ se agente ad salutem
nr̄am p̄ auct̄e quid ī c̄ntū ē d̄s sed p̄ mi
sterium. hō. clauis aūt d̄ ratiōe sua exp̄mit
potestatē apiendi et claudēdi. siue ās apiat
q̄. p̄ se agēs siue q̄ī minister. et iō ī xp̄o oȝ ponē
clauē sed alcō mō q̄m sic in ea minister ⁊ iō
dr̄ q̄d h̄t clauē excellen̄. ad p̄m g° dd̄
q caracter d̄ sua rōe dic̄ aliqd ab alio deri
uat⁹ ⁊ iō potestas clauiū q ē ī nob ax̄po deri
uata seqt̄ caractem qua xp̄o cōformam. sed
ī xp̄o n̄ sē caractem tm̄ sed p̄ncipalē formā
ad .ij. dd̄ q clauis illa q̄ xp̄e h̄t n̄ erāt sac̄
mtal' s3 sacrāmtalis clauis p̄ n̄. Ad .3. q. dd̄
q̄d clauis est d̄. una que se extendit ad
ip̄m celū ī me̅ remouēdo īpedimta ītr̄
it⁹ ī celū p̄ dimissiōm pc̄ti et h̄ notat̄
clauis ordīs. et hāc soli sacerdotes hn̄t. q̄
ipi soli ordinant̄ ꝑ̄ in hiis q̄ directe sūt
ad dm̄. alia clauis ē que n̄ directe sē ad
dm̄. alia clauis ē que nō directe se ex-

ad ip̄m celū sed m̄e̅ militātē ecc̄iā p̄ q̄ d̄s
ad celū uadit dū p̄ eā ās excludr̄ ul ad
mittit̄ ad cōsortiū ecc̄e milit̄ p̄ excōicati
onē et absolutiōm ⁊ h̄ uocat̄ clauis iur̄
dictiōis ī foro caūȝ ⁊ iō ȝ hāc n̄ sacerdotes
hr̄e poss̄t sic archid' ⁊ electi et alii q̄ excōi
care p̄sūt. ut ȝ dcm̄ ē. sed nō p̄pe dr̄ claui
celi sed quedā disp̄ō ad ip̄ȝ. ad p̄ni
g° dd̄ q̄d hostiarii hn̄t clauē custodiendi
que ī t̄plo mili cōtinent̄ et hn̄t iudiciū cau
li t̄plo excludēdi ⁊ admittēdi nō qui dm̄
sua auct̄e iudicātes qui sūt dig̃ ul ī dig̃
sed iudiciū sacerdotis exeq̄ntes ut sic quodā
mō executores potestatis sacerdotis uidānt̄.
ad .ij. dd̄ q̄d reges n̄ hn̄t aliq̄ potestatē
ī spūalib; et iō clauē reg. ce nō accipi
ūt sed solū ī t̄poralib; q̄ ȝ n̄ n̄ ā dō ēē p̄
sīt ut p3. ro. xiii n̄ p̄ unctiōm ī aliquo sac̄
ordīe cōsecrant̄ sed excellentiā potestatis eoȝ
a xp̄o d̄scēdē sigficat̄ ⁊ ut ipi sb̄ xp̄o ī p̄plo
xp̄iano regnēt. ad t̄tiu dd̄. q̄d sic ī poli
ticis q̄m3 iudex h̄t potestatē totā sic ē in re
gno. q̄m3 aūt multi ī diu̇sis officiis cōstitu
ti ul' ȝ ex equo ut patet ī viij. eth̄. ita
ȝ spūalis iurdictiō pōt h̄ri ab uno solo
sic ab ep̄ō ⁊ a p̄lib; simul' sic a capitulo et
sic hn̄t clauē iurdictiōis n̄ tn̄ clauē
ordinis simul' oēs. ad .4. dd̄ q̄ mulier
ē s̄ aplm̄ ī statu sb̄iectiōis et iō ipa n̄
pōt hr̄e q̄m iurdictiōm q̄ ȝ s̄ p̄hm ī viij.
eth̄ corrupto urbanitatis ē q̄n ad mulierē
dominū puenit. vn̄ mulier n̄ h̄t nec clauē or
dinis nec iurdictiōis. sed mulieri cōmittit̄
ās usus clauiū sic hr̄e correctiōm ī sb̄ditas
mulieres ꝑ̄ piclm̄ q̄d īminere posset si ui
ri mulierib; cohitaret.

D. ij. sic pc̄e ur q̄d ⁊ sc̄i homines n̄ sac̄
dotes usum clauiū hāt ab solō n.
et ligatō q̄ fit p̄ claues efficaciā hn̄t ex
merito passiōis xp̄i. s3 illi maxīe passiōni
xp̄i cōformant̄ q̄ p̄ paciēm ⁊ alias uirtutes xp̄m
passū sequnt̄. g° ur q̄d ȝ si n̄ hāt sacerdotalē
ordinē q̄d possīt ligare ⁊ soluē. p̄ he vij.
dr̄ sine ulla cōdictiōe q̄d mi⁹ ē a maiori
benedicit̄. sed ī spūalib; s̄ aug. h̄ ē mai⁹
ēē q̄d meli⁹ ē. g° meliores q. s. hn̄t plus
d̄ caritate poss̄t alios benedicē absoluēdo
⁊ sic idm̄ q̄ p̄us. sed ȝ cui⁹ ē potentia ei⁹
ē act⁹ s̄ p̄hm sed clauis q̄ ē potestas spūal'
ē tm̄ sacerdotū. g° et us⁹ n̄ n̄ sacerdotib; cōuenire
ul cōmunicari pōt. Preterea ur q̄d mali sac̄
dotes usū clauiū nō hāt. jo. xx. ij usus

clavium apostolis tradidit spiritum sanctum dono permittitur. Sed mali non habent spiritum sanctum. Ergo non habent usum clavium. Praeterea sapiens rex dispensationem sui thesauri suo inimico non committit. Sed usus clavium in dispensatione consistit thesauri regis ecclesiae qui est ipsa sapientia. Ergo mali qui per peccatum sunt eius hostes non habent usum clavium. Praeterea Augustinus dicit quod sacramentum gratiae dat deus etiam per malos, ipsam vero gratiam non nisi per se ipsum vel per sanctos suos, et ideo remissionem peccatorum per se ipsum facit vel per ipsius columbae membra. Sed remissio peccatorum est usus clavium. Ergo peccatores qui non sunt columbae membra usum clavium non habent. Praeterea intercessio mali sacerdotis non habet aliquam efficaciam ad reconciliandum, quia sicut Gregorius dicit, cum is qui displicet ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur. Sed usus clavium fit per quandam intercessionem ut patet in forma absolutionis, ut supra dictum est. Ergo non habent efficaciter clavium usum. Contra: nullus potest scire de alio an sit in statu salutis. Si ergo nullus posset uti clavibus in absolvendo nisi existens in statu salutis, nullus sciret se absolutum, quod est valde inconveniens. Praeterea iniquitas ministri non potest auferre liberalitatem domini. Sed sacerdos est solum minister. Ergo non potest sua malitia donum a deo transmissum per eum nobis auferre. Ulterius videtur quod schismatici et haeretici et excommunicati et suspensi et degradati usum clavium habeant. Sicut enim potestas conficiendi, sed non possunt amittere usum potestatis conficiendi, quia si conficiunt confectum est, quamvis peccent conficientes, ut supra dist. viii dictum est. Ergo non possunt amittere usum clavium. Praeterea omnis potestas spiritualis activa in eo qui habet usum liberi arbitrii exit in actum quando vult. Sed potestas clavium adhuc manet in praedictis, quia cum non detur nisi in ordine, oporteret reordinari eos quando ad ecclesiam redeunt. Ergo cum sit potestas activa possunt in actum eius exire quando volunt. Praeterea spiritualis gratia magis impeditur per culpam quam per poenam. Sed excommunicatio et suspensio et degradatio sunt poenae quaedam. Ergo cum per culpam non amittat quis usum clavium, videtur quod nec per ista. Sed contra Augustinus dicit quod ecclesiae caritas peccata dimittit. Caritas autem est quae facit ecclesiae unionem. Cum ergo praedicti sint ab ecclesiae unitate divisi, videtur quod usum clavium non habeant in remittendo peccata. Praeterea nullus absolvitur a peccato per hoc quod peccat. Sed si aliquis a praedictis absolutionem peccatorum petit, peccat contra praeceptum ecclesiae faciens. Ergo per eos a peccato absolvi non potest, et sic idem quod prius. Responsio. Dicendum ad primam quaestionem quod agens principale et agens instrumentale in hoc differunt quod agens instrumentale non inducit in effectum similitudinem suam sed similitudinem principalis agentis; principale autem agens inducit similitudinem suam; et ideo aliquid constituitur principale agens quod habet aliquam formam quam in alterum transfundere potest; non autem ex hoc constituitur agens instrumentale, sed ex hoc quod est applicatum a principali agente ad

effectum aliquem inducendum. Cum ergo in actu clavium principale agens sit Christus ut deus per auctoritatem et ut homo per meritum, consequitur quod ex ipsa plenitudine divinae bonitatis in eo, et ex perfectione gratiae consequitur quod possit in actum clavium. Sed homo alius non potest in actum clavium sicut principale agens, quia nec ipse alteri gratiam qua remittuntur peccata dare potest, nec sufficienter mereri; et ideo non est nisi sicut agens instrumentale; unde et ille qui effectum clavium consequitur non assimilatur utenti clavibus sed Christo. Et propter hoc quantumcumque aliquis habeat de gratia non potest pertingere ad effectum clavium nisi applicetur ad hoc, qui per susceptionem ordinis ministri. Ad primum ergo dicendum quod sicut inter instrumentum et effectum non exigitur similitudo formae, sed per comparationem instrumenti ad effectum, ita et nec inter instrumentum et principale agens; et talis similitudo est in sanctis hominibus ad Christum passum, et tamen talis similitudo clavium eis usum non conferret. Ad secundum dicendum quod quamvis homo purus non possit alteri ex condigno mereri, tamen unius meritum potest cooperari ad salutem alterius; et ideo duplex est benedictio. Una quae est ab ipso homine puro sicut merente per proprium actum, et talis potest fieri a quolibet sancto in quo Christus habitat per gratiam; et haec requirit maioritatem bonitatis ad minus in quantum huiusmodi. Alia est benedictio qua homo benedicit ut benedictionis quae est ex merito Christi instrumentale aliquod applicans; et quantum ad hanc requiritur maioritas ordinis, et non virtutis. Ad secundam quaestionem dicendum quod sicut participatio formae quae est inducenda in effectum non facit instrumentum, ita non subtractio talis formae tollit usum instrumenti. Et ideo cum homo sit tantum instrumentale agens in usu clavium, quantumcumque per peccatum sit privatus gratia per quam fit remissio peccatorum, nullo modo tamen privatur usu clavium. Ad primum ergo dicendum quod donum spiritus sancti exigitur ad usum clavium non ut sine quo fieri non possit, sed quia sine eo incongrue fit ex parte utentis, quamvis suscipiens se clavibus effectum clavium consequatur. Ad secundum dicendum quod rex terrenus in thesauro suo defraudari et decipi potest, et ideo hosti dispensationem eius non committit. Sed rex caelestis defraudari non potest, quia totum ad ipsius honorem cedit etiam quod aliqui male clavibus utuntur, quia novit ex malis bona elicere, et per malos etiam multa bona facere; et ideo non est simile. Ad tertium dicendum quod Augustinus loquitur de remissione peccatorum secundum quod sancti homines cooperantur ad ipsam non ex vi clavium sed ex merito congrui; et ideo dicit quod etiam per malos sacramenta ministrantur, et inter alia sacramenta etiam absolutio quae est usus clavium computari debet. Sed per membra columbae, id est per sanctos homines, facit remissionem peccatorum in quantum eorum intercessionibus peccata remittuntur. Vel potest dici quod membra columbae nominat ab ecclesia non praecisos; qui autem ab eis sacramenta recipiunt gratiam consequuntur; non autem qui se ab ecclesia praecisis; quia hoc ipso peccant, excepto baptismo, quem in casu necessitatis licet etiam ab excommunicato recipere. Ad quartum dicendum quod intercessio quam sacerdos

mal' ex parte sacerdotis fac' non habet efficaciam sed illa quam
facit ut minister ecclesie habet efficaciam ... exmi
to est utrique tamen modo dicitur in tertio sacerdos ... exemplo
subdito peccare. ad 3. q. dicendum quod in omnibus predictis ma
net clavium potestas quantum ad essentiam sed usus
impeditur ex defectu materie. cum enim usus clavium pluri
orum in utente requirat et ei in quem utitur ut supra
dictum est. propria materia in qua exercetur usus clavium est homo
subditus et quia per ordinationem ecclesie subditus unius alii ideo
per ecclesie prelatos potest subtrahi alicui ille qui erat
ei subiectus. unde cum ecclesia hereticos scismaticos et
alios huiusmodi priuet subtrahendo subditos vel simpliciter vel
in quantum ad aliquid ad ipsum secundum quod priuati sunt
non possunt usum clavium habere. ad 1. g. dicendum quod in
sacramento quod euchari. in quantum sacerdos suam potestatem
exercet non est hoc sed panis transsubstantiatur et in baptismo homo
simpliciter unde sicut si subtraheretur heretico panis transsubstantiari
fieri non posset ita nec si subtrahatur prelato prelato ab
soluere potest potest tamen baptizare et conficere quantum ad sui
dispositionem. ad 4. dicendum quod propositio habet virtutem quam non
deest materia sicut est in proposito. ad tertium dicendum quod ex ipsa
culpa non subtrahitur materia sicut per aliquam peccatum. unde pena
non impeditur per contrarietatem ad effectum inducendum sed ratione iam
dicta.

Deinde sic proceditur. videtur quod sacerdos possit uti cla
uibus quam habet in quemlibet hominem. potestas enim
clavium in sacerdotes descendit ex illa auctoritate domini qua
dicitur accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis
sed illud indeterminate dixit de omnibus. ergo huiusmodi clave
potest ea uti in quemlibet indeterminate. praeterea clavis in
celis quia aperit unam ianuam aperit omnes et eadem ratione
modo sed omne peccatum contra hominis est eadem ratione ob
staculum introitus celi. ergo si potest sacerdos unum hominem
per clavem quam habet absoluere poterit et quemlibet alium. praeterea
sacerdotium novi testamenti est perfectius quam veteris testamenti sed sacer
dos veteris testamenti poterat uti sua potestate quam habebat
discernendi inter lepram et differentiam in omnes. ergo
multo fortius sacerdos evangelicus potest uti sua po
testate in omnes. sed contra est quod dicitur. xvi. q. i. nulli sa
cerdotum liceat parrochianum alterius absoluere aut
ligare. ergo non quilibet potest quemlibet absoluere. praeterea iudi
cium spirituale debet esse ordinatius quam temporale sed
in iudicio temporali non potest quilibet iudex quemli
bet iudicare. ergo cum usus clavium sit iudicium quoddam
non potest sacerdos sua clave in quemlibet uti. Ulterius
videtur quod sacerdos non possit semper subditum suum absoluere
sicut enim augustinus in libro dicit nullus officio sacerdotis
uti debet nisi immunis ab illis sit quae in aliis iudicat
sed quandoque contingit quod sacerdos est particeps criminis
quod subditus suus commisit scilicet cum muliere subdi
ta coniungitur. ergo videtur quod non possit in subditos suos
semper potestate uti. praeterea per potestatem clavium ho

ab omnibus defectibus curatur. sed quandoque alicui peccato annexus est
irregularitatis defectus vel excommunicationis sententia a qua simplex
sacerdos liberare non potest. ergo videtur quod non possit uti
clavium potestate in illos qui talibus irretiti sunt.
praeterea sacerdotii nostri iudicium et potestas per iudicium veteris
sacerdotii figuratum est. sed minoribus iudicibus
secundum legem non omnia competebat discutere sed ad
superiores recurrebant. ut dicitur exodi xviii. siquid maius
fuerit inferent ad te et cetera. ergo videtur quod nec sacerdos de peccatis
grauibus possit subditum suum absoluere sed debeat
ad superiorem remittere. sed contra cui committitur
principale committitur et accessorium. sed sacerdoti commit
titur quod subditus suus eucharistiam dispenset ad quam or
dinatur absolutio a peccatis quibuscumque. ergo sacerdos
ab omnibus peccatis potest subditum suum absoluere quantum
est de clavium potestate. praeterea gratia quodcumque peccatum tollit
quantumcumque sit paruum. sed sacerdos sacramenta dispensat
quibus gratia datur. ergo quantum est de potestate clavium
de omnibus peccatis absoluere potest. Ulterius videtur quod aliquis non
possit uti clavibus in suum superiorem. actus enim sa
cramentalis quilibet requirit propriam materiam. sed propria materia usus
clavium ut dictum est est persona subiecta. ergo in eo qui non est
subditus clavibus sacerdos uti non potest. praeterea ecclesia in
militans imitatur triumphantem. sed in celesti
ecclesia inferior angelus numquam purgat aut illuminat
aut perficit superiorem. ergo nec aliquis sacerdos inferior potest
uti actione ierarchica quae est per absolutionem in superiorem.
praeterea iudicium ecclesie debet esse ordinatius quam iudicium
exterioris fori. sed in exteriori foro inferior non potest
excommunicare superiorem aut absoluere. ergo videtur quod
nec in foro penitentiali. sed contra superior prelatus etiam circumdatus
est infirmitate et contingit eum peccare. sed remedium
contra peccatum est potestas clavium. ergo cum ipse non possit in se
ipsum clave uti quia non potest esse simul iudex et reus
videtur quod possit inferior in ipsum clavis potestate uti.
praeterea absolutio quae fit per virtutem clavium ordinatur ad
perceptionem eucharistie. sed inferior potest superiori eucharistiam
dispensare si petat. ergo et clavium potestate in ipso
uti si se ei subiecerit. Responsio dicendum ad 1 q. quod ea
quae esse singularia operantur oportet non eodem modo omnibus competunt
unde sicut per generalia medicine precepta oportet adhiberi
medicos quibus precepta ulla medicine singulis
infirmis secundum quod debet aptentur in civilibus principatum preter
illum qui universalia precepta legis tradit oportet esse alios qui ea
singulis secundum quod debet adaptent. et propter hoc etiam in celesti
ierarchia sub potestatibus qui indistincte presunt ponuntur
principatus qui singulis prouinciis distribuuntur
et sub his angeli qui singulis hominibus in custodiam de
putantur ut patet ex his que dicta sunt in secundo libro.
unde et ita esse debet in prelatione ecclesie militantis ut apud
aliquos prelatio indistincte in omnes et sub his esse alii
qui super diuisos distinctam potestatem accipiunt et quia

usus clauium requirit aliq̄ p̄lacōis potestatē p q̄ ille i q̄ usus clauium efficiat̄ uī ppā illi act⁹ iō ille q̄ h̄t i distincta potestatē sup oēs pōt uti clauib; i q̄libet. illi aūt qui sb eo distinctas potestates acceperūt n̄ i q̄libet uti possūt clauib; set in eos q̄ tm̄ qui eis i sor te uenerūt nisi i necessitatis articlo n̄ nemi sacr̄m̄ta sūt d̄negāda i necessitate ¶ ad p̄m ḡ dd̄ q̄d ad absolōm aprēo requirit d̄ po testas .i. ordīs ⁊ iurdictiōis. p̄a quid̄ potestas ē eq̄lis i oīb; sacerdotib; nō aūt sc̄a. ⁊ iō ū dn̄s. jo. xx. dedit omib; aplis q̄t potestatē remittēdi pecā intellr̄ d̄ potestate q̄ sē or dinē. vn̄ ⁊ a sacerdotib; qn̄ ordināt̄ illa uba dnr̄. set petro dedit singl̄r potestatē remittē di pecā q̄. xvi. ut intelligat̄ q̄ ipe p̄ alijs hēat potestatē iurdictiōis. potestas aūt or dis q̄ ē d̄ se extēdit se ad oēs absoluēdos ⁊ iō indēt̄iate dn̄s dix q̄r remiseritis pecā itelligēs tn̄ q̄ usus ille potestatis ēē d̄bet p̄suppōita potestate petro collata s̄ ipīs ordi natoz ¶ ad ij. dd̄ q̄d ⁊ clauis mal̄ n̄ pōt apire n̄ serā ppā. n̄ aliq̄ ūt⁹ actiua pōt agē n̄ i ppā m̄. m̄ aūt ppā potestatis ordīs efficit̄ q̄s p iurdictōm et iō n̄ pōt q̄s cla ue uti ad eū i q̄ iurdictō nō dā ¶ ad 3. dd̄ q̄ pplīs istl̄ uni pplīs erāt et unū tn̄ tē plū habebat vn̄ nō oportebat sacerdotum iurdictōm distig̃ sic nē i eccā in q̄ ggāt diūsi ppl̄ et diuise natōes ¶ d. ij. q. dd̄ q̄ po testas ordīs inq̄ntū ē d̄ se extēdit se ad oīa pecā remittēda set q̄ ad usū h̄i potestatis ut dcm̄ ē requirit̄ iurdictō que a maiorib; in inferiores d̄scēdit iō pōt supior aliq̄ reseruāe i q̄b; iudiciū inferiori n̄ gmittat al̄ d̄ q̄lz pecō pōt simpl̄ sacerdos iurdictōm h̄ns absol uēe ¶ sūt aūt. v. casus i q̄b; oz q̄ simpl̄ sacerdos ad supiorē peitētē remittat ¶ p̄m ē qn̄ solēp nis pnīa iniugēda ē. q̄ eī mistr̄ ē pp̄ eps ut ē. d̄. xiiij. dcm̄ ē ¶ s̄cs ē d̄ excōmuicatis qn̄ inferior sacerdos n̄ pōt absoluē ¶ terti⁹ ē qn̄ iueniē irregularitatē ḡctā pp̄ dispēsatōe debet ad supiorē remittē ¶ q. d̄ in cēdiariis ¶ q̄nt⁹ qn̄ ē ḡsuetudo i aliquo episcopatu q̄d enormia crimina ad terrorē epō reseruāt̄ q̄ ḡsuēdo dat uel auffe i talib; potestatē ¶ ad p̄m ḡ dd̄ q̄ in tali casu n̄ sacerdos dz audire ḡfōm mulieris cū q̄ peccauit d̄ illo pecō s̄ dz ad āliū remittere nec d̄bet illa erofiti set dz petē licētiā ad aliū eundi l̄ ad supiorē recurrē. si ille licētiā d̄negaret tn̄ pp̄ piclm̄ tn̄ q̄ ē maior uidēt̄ dua siū absoluet absolutū eēt q. n. aug.

dic q̄ n̄ d̄bet ēē medicū crimīs itell̄ d̄ ē q̄ ... gruitate ⁊ nō p necessitate sac̄ m̄ ... ti. ¶ ad ij. dd̄ q̄d pnīa d̄ omib; d̄ sc̄ib; culpe libat nō aūt ab oīb; d̄ sc̄ib; pene q̄ ad h̄ post pniūm pactā d̄ hōicidio q̄s remanēt irregularis. vn̄ sacerdos pōt d̄ ter miē absoluē ⁊ pp̄ pena amouēda d̄bet ad supiorē remitte n̄ i excōicatiōe q̄ absolō ab ipā d̄bet pcede absolōm aprēo q̄ qm̄ diu q̄s ē excōicat⁹ n̄ pōt accipe ad ecclasticē sacr̄m̄t ¶ ad tertiū dd̄. q̄ rō illa pcedit q̄ntū ad h̄ i q̄b; sibi supiores potestatē iurdictio nis reseruāt ¶ Ad 3. q. dd̄ q̄d potestas clauiū q̄ ē d̄ se ad oms extendit se ut dcm̄ ē. set q̄d in aliq̄ sacerdos n̄ possit potestate clauiū uti ḡtigit ex h̄ q̄d eī potestas ē ad aliq̄s sp̄ali t̄ limitata. vn̄ ille qui limitauit pōt se ex tēdē inq̄ntū uoluit. et pp̄ h̄ ⁊ s̄ daē potesta tē i se ipm̄ quis inse ipm̄ uti clauiū po testate nō possit. q̄ potestas clauiū requirit pm̄ aliq̄ sb̄ditū ⁊ ita aliū. ē ipī. n. sb̄st⁹ ēē nō pōt ¶ ad .i. s̄ dd̄ q̄ q̄uis eps q̄ simpl̄ sacerdos absoluit sit supior eo simr̄. tn̄ in feriorē eo iq̄ntū se ei ut pecōrē sacerdoti sbiē cit ¶ ad ij. dd̄ q̄d in anglis nō pōt accide q̄s d̄ sc̄tus uoē ē inferiorib; suis supiores sb̄dat̄ sic̄ accidit in hoīb; et iō nō ē simi le ¶ ad. 3. dd̄ q̄ iudiciū exius ē s̄ homies set iudiciū ḡfōis ē q̄ ad dm̄ apd̄ quē q̄s reddit̄ mior ex eo q̄ peccat nō aūt apd̄ homi p̄latōes. ⁊ iō i exteriori iudicō sicut nll̄s inse ipō sn̄iam daē pōt sev̄s ita n̄ alteri ḡmitē n̄ se excōmuicaē set i foro ḡscīe pōt alteri ḡmitē suā absolutōm q̄ ipe uti n̄ pōt. uel dd̄ absolutō in foro ḡfessionis ē p̄n potestatis clauiū ⁊ ex q̄nti respic iu r dictōz set excōmuicatō respic totalr̄ iurdictōm ḡ q̄nt ad potestatē ordīs sūt oms eq̄les n̄ aūt q̄ ad iurdictōm ⁊ iō nō ē sile.

Deind̄ quēr d̄ correctiōe frēna circa h̄ q̄r tria ¶ p̄mo quid sit ¶ scd̄o cui sit ¶ t⁹ d̄ mō ⁊ ordiē eī⁹.

Ad p̄m sic pcēdit ur. q̄d male assignet̄ q̄dā diffō d̄ correctiōe frēna data. correc tio frēna ē fris amonitō d̄ emdatiōe d̄lic toz ex frēna caritate pcedn̄s amoerē. n. ur ēē idm̄ q̄d ad metē reduce ⁊ sic n̄ ē n̄ obli toz set correctio frēna n̄ ē tn̄ d̄ oblitis ḡ male poit̄ i diffoē ēl āmonitō ¶ p̄ correctō i q̄ntū dā uiolētām sbāt q̄ id ur ēē corripe q̄d simil rape. ḡ cū āmonitō i q̄ntū dā leui

tatis sonet. ur q correctio no sit amonitio
Ad .ij. ei n ee correpto cui e corrigere set h est
solus di cu corrige dicat sil rege qd sola
di e ut patet pu. xvi. hois e ppare aiam
7 dni e dirige gssus suos. g n dbuit dre
qd sit fris Ad .iij. amonitio uidet ptine ad ali
qd faciend ul euitad. set emdatio dlicto
ru ptinet ad ad fcm ia ul omissu g ur
qd correctio no possit ee d emdatioe amo
nitio Ad .iiij. q guiora st mag indiget em
datioe. set tnsgssioes st guioes omissio
nib; ingne ld°. cu g nomie dlicti potest
omissio noie aut pcti tnsgssio ut m. q.
li. d. xlij. dcm e ur qd dbet mag dici dem
datioe pccor qm delictor Ad .v. fria corec
tio ur ee op iusti ut patet p glo. Rab
ni xvij. sup illd si peccauit inte. 7c. dicit
n. pccante zelo iusti corrigam 7 peniten
ti sca mie pandam g dbet dre ex iustia
pcedns mag qm ex caritate Responsio dd
q ad h qd ho recte gradiat i uia salutis
ca st ei in pencteda abeo qui ipi curam
git. po ut in fine rectu ordiet 7 qntu
ad h dz supior ifiore ; gmissu dirige +
so ut ei cautela adhibeat ne auia i fine
ducete discedat 7 qnt ad h dz eu rege
rto ut si gtigat eu disceder q ad uia rec
ta deducat 7 qnt ad h dz ipm corrigere
qn qd ut rectitudo iustitie fiat abeo qn
s. ille qui dliqrat emdat excutu. s inpe
sa qnz aut ut rectitudo iustitie fiat d
eo p penas iflictas ille n corrigit exepte +
sua. set q auia rectitudinis discedns d
pot ad uia rectitudis reduci p phm i x.
eth vno mo p timore tpis aut odiu +
ipi ut cu qs tpitudine pcti abhoinatur
et gfusom ex md seqte Ala mo p tiore
7 odiu tras sic cu qs pp penas illatas p
pccis l qs timet ifligi resilit a pcco 7 q
ille ps mo cu qda molentia e. io correctio
dz. q. usqz ad rectitudine pducens set p
m mo pp e dz correctio illa ei rapidis que
sbito auferat vn 7 silla corripi dz i rapu
7 qi sbito pnuciat 7 pp h qn homo ex h
sol qd ei tpitudo pcti ostedz 7 ad meliora
quis eu ortat ipe p se ad uia rectitudis
reutit corripi dz. ex q pz qd pm mod
solis platis gpetit quor uba ui coactiua
hnt p inflictom pear. set ps mo plati
ois ordiez n requirit qius i platiois or
do ipz reqrat qz pm mod adhibi no dz
n q ps log no ht i aplatis; et io cor
rectio qn pt ordiem platiois sit uocat
fria q i p dca assigntoe notificat p ta q
ibi ponit. s. actus ipe e dz amonitio fris
finis cu dz d emdatoe dlictor pncipiu
cu dic. fria caritate pcedns Ad pm g
dd qd qs pot reduci ad mete sua d. vno
mo qnt ad gnitom speculatiam et sic ali
quis d oblitis l 7 ignoratis admonet a mo
qnt ad gnm pctica q p ignoranm eleccois
intcipz et sic d pot admte reduci. vno
mo cu coactoe qda l fris sic tn quis puet
l ub hntib; ui coactiuam. sic tn aliqd alic
pcipz 7 h ad corrigetem ptinet; a mo p uba
tm que ui coactiua n hnt et talia uerba
amonitoria dnt 7 io cu h mo ad corripie
te ptineat correctio n aliud e q amoi
tio. et ei dz p act e amonitio cui e inpu
Ad .ij. dd q corripe dz arripiedo qnt ad
h q ftati et sbito rapida excer. n aut in
qnt rapida ht uiolen aliq n qnt pcim ad h
qd corripies a sua uolutate q pccauit auice
pccante mutet et sic ad e i sile uiolen. s. io.
q e qiu ud. uioletu Ad .iij. dd q ut ex dcs
patet q alic pot ee corripe e no est corrige
set ois c e corrige 7 e dirige. siquid diri
ge i portat solu ordiem alic i fine si aut
i portet pductom ad fine sic solus di est
qz ei sol e inpedimta auferre ut qs ad fi
ne no ipedite pueniat Ad .4. dd q d pcco
ptito pot ee qs act psens ul futus 7 io
qius emdatio sit d pcco ptito tn ipa em
datio ee pot alic faciendu adhuc et io d
ipa emdatioe pt ee amonitio ut dicat em
datio reuisio pccatois ad statu recte opois
que e correctionis finis Ad .v. dd q nll's
mouet ex odio l tiore tpis n ille cui ia
inest aliqlit uolutas boni 7 pulc. 7 io cu
correctio ex hac uia pcedat ut dcm e ppe
illi gpetit ut corripiat q ht ppoite boni
aq tn ul pp ignoranm ul pp aliq dsidia
autit. 7 io mag ppe respicit omissom
q 7 i ipa tnsgssioe gsidari pot q tnsgres
siois puisitate et pp h gent dz. dlictor
qm pccor Ad vi. dd q qn qs pcat ledz
iustica 7 ledz pccans et p h ille qui pccan
te arguit ad duo pot attede. s. ad lesom
iusti set h ppe e ei cui e gmissa ctodia
q e boni gmunie. s. plati q e p pli. et ita
ad lesom pccantis 7 h e ppe eius cui gpetit
d frib; ei sbuenire 7 q h e ppu amicitie q
p phm i ix. eth. mag sbuenire fuit amici
co i dapnis uirtutu q i dapns exior ur io di

dirite ptinet ad caritate. vn quis correctio sit actus iustitie tn correcto e actus caritatis siu mie q tn bonu puat debet ad bonu put ordinat sic ad fine ic e corripies ex caritate ad lesiom iustitie a mio respic et secdm h intel ligendu e glo. inducta.

M D y sic pot ur qd no quilibet ex pcepto ad correptiom fraterna tenent. dic. n. jo. sacerdotes p euuangelicu studut iplere si peccauit inte fr tuus etc. g ur q soli sacerdotes ad h teneant. ¶ p quiq alig corrip eu m illi gnt. set soli plati tenent ex pcepto curam d sbditis hnt. g soli ipi tenent ex pcepto ad corripiend. ¶ p ad pcepta obligat ds ad psilia aut no n i ca casu spali. set ad corripiend no obligat ds n i casu necessitatis al oportet q hoiem oia negocia sua dimitte ut correctoi insistet cu cotidie corripiendi gtur. g correcto fra n cadit sb pcepto set sb psilio ¶ p ho p nos religiois n absoluitur a pceptis dei. sig ho quil ex pcepto tenetur frem corripe ur d religiosi debet d claustro suo exire ad corripiend selares delinqtes q fin e q sic religiois obsuata piet ¶ p ho no de p euitare odiu pri q gg dicit no est timend ne isqui arguit otumelias infernt set cauend netet ad odiu dtior fiat set fgt ex correctoe odiu gndat q uitas odiu pait. g no tenet ho ad corrip ¶ p i debet ho corripe n ht arbitu h sic dic glo. m xviij sr illd si peccauit inte 7c. si. n. indm peccauit no e mi arbiti. cu g ome pctm sit indm no possum de pcco corripe ¶ set g fr illd m. xviij. si peccauit inte 7c. dicit glo ita pecat qui pctare uidet frem suu tacet sic qui pctanti n indulget set ad indulgend petunti os ex pcepto caritatis tenet g ad corripid delinqtes. ¶ p ele spuales st mag neces q corles set ela corlis est sb pcepto. ut c. d. xv. dem e. g 7 correcto pctm nou cu sit spual ela ut l dem e. Vltius ur q pccor corripies no pcctet. 1. jo. 1. si dixim qd pctm n hem nos ipos seducim si g pccoris n e corripe nlls potit alem corripe ¶ p nlls p pctm excusat ab obsuatione pcepti. g pccator tene ad corripiend cu sit sb pcepto 7 si no corripiat pccat. si g pcando corripet cet pplex q e mons ¶ p ela corlis un e ncca q spual. set pccor das elam corle n pccat g nec corripiendo e correcto sit spual ela ut dem e ¶ p mal e doce sacra scptuam qm aliq singlr i amone q hi e liber e set n illd set ut quida dnt docens sacra scptuam no

pccat q uis i pcco psistat. g mlto mi corripies ex ca frem pccat q uis ipe i pcco exi stat ¶ set g quiq aliq corripit quoda mo ipm iducat. si qui iudicat i alio q ipe pmi sit se ipm pdepnt ut p. ro. ij. g pccor corripi alio pccat ¶ p phs dic i. x eth q smo nes q st d moib cu dissonat hiis q uidntur ssm meo q dic eos ptempnut 7 uitatem intimut. set i pccore q corripit altm d pcco ea q uidnt d ipo ad ssu dissonat smonib g intimut q e e inse uitate. set h pctm e. g tal corripido pccat Vlts ur q ds no teneat corripe plat suu gal. ij. sr illd in facie ei resisti etc. dic glo. ut par. g si par n fuisset no potuiss eu corripe. et i ur q fratna correcto no se extedat ad platos ¶ p dvo in eplis suis arguit d mo philu monachu d eo qui sacedote corripuat. q a eu eo supior. g frna correcto no se extedit ad supiores ¶ p. ij. R. vnga legit pcussus a dno q archam tetigit set p archa significat plat p ora sbdit g pccat sbdit corripi platu ¶ p gg. dic i pistomli. amonendi sut sbditi ne ppositoz suoz uita teme iudicat si quid fortasse eos age repbhi uidet. g ur qd sit temitatis platu argue delinqtem ¶ p gg dic scor uita corrigere n psumat n q d se sencant meliora. set h ur ee psup tio qd ho sentat d se meliora qm d plato suo. g n sut corripi. set g correcto frna cu sit spual ela op mie e. set mia plato ma me d bet qui i maxio piclo pstitut e. vn aug d in regla. no solu aut ui set 7 ipi s. plati miseremini q i in e nos qnto i loco supiore tanto i piculo maiore uisat. g correcto frna extendit se 7 ad platos ¶ p ec. xvij. d qd ds madauit unicq d pximo suo. set plat e pxim ur. g eum corripe d bem fidelmet Responsio dd ad. 1. q. qd p leg dine pcepta hoies sufficient i hc uita ordinat. sic aut in ex ercitu. ut dicit phus i. xi. meth. est d ordo vnus quo tot exit adduce ordinat ad inuice. ita et i pgsatioe hi uite oim qui i aliq pitate pggat e d ordo un ad plat. al singloz ad inuice. vn utcq ordo d bet pcepto dine leg istitui. ordo aut plati ad sbditu i h psistit ut oms sbditi ad bonu co mue q plat itede d bet tedat et q pla t eos ad h dirigat ordo aut singloz ad i uice e ut unqsq auxiliu alei pbat ad bo suu pmd. vn sic platis ex pcepto icubit

ut subditorum uitam gerunt subditi ut platis
obediant et ita coequalibus admunicem auxilium
ferunt non solum in corporalibus set et in spiritualibus mag
et ideo cum maxime auxilium homini pro correctionem in
spiritualibus adhibebatur. preceptum dine leg ad
hoc se extendere dicitur. ad .i. g. dicendum quod jo. loquitur de cor
rectione cui adiungitur correctio quod patet ex hoc quod
subiungit quod est ei una parte uni et omnis in di
scrimine adducere et talis correctio solis platis
competit. ad ii. dicendum quod ea dicere as simpliciter habere potest
et secundum quod. simpliciter quidem curam alie habet et dispo
totum regimine uite ipsius sibi debet quia prudentia
et cura respiciunt ordinem ad finem ad quem homo per
totam uitam suam tendit et sic curam alterius non habet
as ni platus qui habet propter hoc sibi subditum imperium. set
secundum quid quantum ad aliquid ut ad subueniendum in a
particulari cum quibus habet curam alterius quia unicuique
mandauit dominus de proximo suo. ecclesiastici .xvii. et secundum
apostolum .i. cor. xii. pro se inuicem sollicita membra
sunt. ad tertium dicendum quod precepta affirmatiua non obli
gant ad semper. quamuis semper obligent. et ideo ad id ad
quod in illo tempore implendum obligamur. et non in ad
non est consilium set preceptum. quia consilium numquam obli
gat non per hoc quod in precepto transit extra accidit tempus
autem ad quod obligatur est cum delinquens occurrit
ipsi qui corripi potest commode et sperat emendatio
et non est alius cui ex officio incumbat corripere uel
si ille cui incumbit negligens appareat incorrige
do. si. n. non sequeretur emendatio set magis deterio
ratio propter impatientiam corripiendi excuteretur a p
cepto sibi. si platus diligens appareat ad corrigendum
subditum suum. ad v. dicendum quod quidam dicunt quod
monachus non debet claustrum exire ut corripiat
delinquentes quia uacat operi meliori .s. contemplationi
set hoc non uidetur uerum quia et aliquis contemplatione abstra
hitur ut saluti proximorum subueniat et ideo dicendum dicendum quod
si monacho opportunitas corripiendi aduenerit
ipse debet corripere tenetur. set non tenetur querere delinquentem
exiens claustrum aut ordinis sui statuta fran
gere ne in periculum ipse incidat a quo alium libera
re tenetur. ad .v. dicendum quod semper uitandum est ne
ex correctione sequatur. odium. exinde culpa. s. ex
indiscreta correctione si autem ad odium prouocetur
ex quo debet incitari ad dilectionem non est curandum
precipue quando eius peccatum in dampnum aliorum uergit
uel dampnum sequitur uel peccatum eius grauius est odio quod
in nos excitamus uel quando speramus quod odium paulatim
tepescet et tamen correctio sequitur quia sic dicit eccles. me
lius est odium propter deum quam amicitia quod est propter peccatum quia
cum. n. propter peccatum amicam. debitores enim sumus
cum odio propter ipsum habeamus debitorem cum nobis faciamus
ad .vi. dicendum quod secundum glo. intelligenda est quando peccatur in

deum .i. solo deo sciente. uel loquitur non quantum ad correc
tionem set quantum ad remissionem que fit quia illud quod est
excepte uni possumus remittere. set non quod est
excepte deo. ad .ii. q. dicendum quod circa hoc est duplex oppinio
quidam .n. dicunt quod ille qui est in peccato silet uel ma
iori non potest alium corripere. siue sit notorium
illud siue occultum propter hoc quod alterum iudicans contra se
ipsum sententiam profert. alii autem dicunt quod si sit peccatum
occultum absque peccato potest corripere. non autem si sit
notorium. utraque autem oppinio quantum ad aliquid est uera
deus. n. potest as corripere. uno modo ex officio sicut
plati corripiunt et sic uidetur prima oppinio habere uerita
tem quia quando uitetur quis indigne suo officio peccat
ille autem qui est in peccato mortali. et occulto indigne
uitetur officio plationis unde peccat corripiendo uel quod
quod aliud proprii officii exequatur. alio modo as co
ripit ex zelo caritatis non ut ecce misit et
tunc in correctione non potest esse peccatum nisi ratione scanda
li quod non contingit nisi per peccato notorio. et secundum hoc secunda
oppinio habet ueritatem unde siue platus siue subditus
et si in peccato notorio existens aliquem peccare uidet
potest eum amonere non per modum corripientis set per
modum rogantis ut exemplo suo non incitetur ad malum.
ad primum ergo dicendum quod peccatum ueniale non reddit aliquem
indignum executione officii facit sicut peccatum
mortale si ita est natum scandalizare quia abeis
nullus inueniretur immunis et ideo existens in peccato ueniali non
peccat et si de eodem corripiat non probabili. scan
dalum ex correctione sequi uidetur. et de hoc peccato
s. ueniali. loquitur auctoritas inducta. ad ii. dicendum quod
peccator non est perplexus non tamen absoluitur a precepto
corripiendi. potest enim peccatum dimittere. uel officium relinquere
aut et humiliter peccatum suum recognoscens alium
amonere rogando. et tunc non peccat. ad iii. dicendum
quod in eclesiastico colligitur non inuenitur as dissipare aduitam quod
quis in peccato uiuit sic de correctione dicendum est et
ideo peccatorum clam dicens non scandalizat sic corri
piendo scandalum generat. ad c. dicendum quod docere sacram
scripturam fit dupliciter. uno modo ex officio platonis. sicut
qui predicat. docet. n. n. licet alie predicatur non of
ficium platonis habeat uel committere alie platorum
limitis. ro. x. quo predicabunt nisi mutatur alio
modo ex officio magisterii. sicut magistri theologi do
cent. dicunt ergo quidam quod ille qui primo modo do
cet peccat mortaliter si sit in peccato mortali notorio.
non autem ille qui secundo modo docet. set hoc est falsum
quia eorum qui docent sacram scripturam est idem finis
contra eorum qui ipsam sacram scripturam ediderunt unde cum
ad hoc ordinetur scripture edictio ut ad uitam et
uiam perueniatur ut patet. jo. xx. quod quis impedit
finem doctrine peccat impedit autem qui scrip
turam docet quia ore confitetur se nolle deum fas

aut negat; et io dr q ille qui e i peccato no
toto peccat siue sic siue sic doceat. set ille
q e in peccato occulto peccat si ipo no doceat
no aut si sio. 7 q alit roes uident ocludere
q nullo mo liceat ei corripe q e i peccato. io
dr ad. v. q ex h ipo qd aliqs aliu corripien
do iudicat si i eod peccato sit se ipm odempt
.i. odespibile se ipm r. no tn noua dampna
tois sp adicit. ad vi. dr q ro illa pcedit
d peccato maifesto. Ad .7. q. dr qd quida dnt
q correctio frna no se extedit ad platos at
q n dbet poere os i celu q d facili scanda
lizari posse. plati si abscoditis corripiant. set
hoc meli est q plati i qntu peccant n sut
celu set q h eis correctio dbe. n itm qui
eos caritate corripit i eos os poie .i. s.
eos si peis q ad utilitate eoz eos amo
net nec itm psume qs debet s plato
q i iuste scandalizet. n qtu oftet q ipi
st istatu pfcois scandalu aut passiuu no
oueniunt pfcis set pusillis 7 io dr e qd p
lat exh qd e p piu ouice di sup sbdi
tos gens no amittit ea q sut qntu illius
singlaris p. et io omia illa que debent
alicui ex affcu frno qui ad os hoies hnd
e. 7 plato dbet. sic 7 ipe aliis dbet ea q
affcus caritatis expostulat n abhus roe pla
tois exeat et io f alios pceptu d frna cor
rectione 7 ad platos se extendit ut corripia
tur absconditis sic ea q st curis ad sbditos plat
talit gerodz ut nllm aucti pniudiciu. gnet
ne du nimiu suat hulitas. regedi frnga
tur auctas ut aug d. ita correctio ad p
latos talit fi debet ne ad reuerentie sbtrahe
et io di .i. thi seniores ne incrpaueris set ob
see ut prem. ad .i. g dr q paul i facie
petr cora omib resitit sicut ibi dr. h aut ex
cedit modu correctiois frne que platis ab
ditis dbet. no .n. plati absditis cora multitu
dine set hulit in puato corripiendi st n
imineret piculu d fidi 7 tc plat minor fiet
si in fidelitas laberet 7 sbdie fidlis maior.
ad ii. dr q moachs ille arguit d h q i iuste
corripuit sacdote. et re agere et d h qd correxz
uqz ad correctoin extedit pctm infendo q
sacdote pcssit q eu d ecca amouit. quis
aut plati sit corripi absditis no tn e eis
pena infligeda s recurred ad supiore dnuti
ando l si no hat supiore recurrat ad dni
ut eu emdet 7 d meio sbtrhat. ad .3. dr.
q tange archa n erat leuitaz s sacdot 7 io

ora pcssus fuit p offm supioris usurpauit
set frna correctio no sequit offm set af
fcm caritatis 7 io no ocludit ro d correctioe
q e a platis adhibeda. quis sbdit platis ad
hibe no pssit. ad .iiii. dr q q gs phibet iudi
temitatis ne .s. as platorp fcm d facili i ma
lu oiutat ul d eis coru aliis obseqt. no aut
iudiciu frne correctiois phibet cu reuerentia
fcm. ad .v. dr q q uis psupmiosu sit qd qs
simp se alii pferat i bonitate pcipue sco
uiro. no tn e psuptuosu quo ad aliq fcm
si plat no facit illu d se mra sentire.

Deinu sic pce. ur qd no oporteat qd frna
amoitio pcedat dnucia ecce faciendam
q s aug. in li d medicato ex fais scrz colligim
qd inscrutuis sentie dleum. set xpc dnuna
uit iuda disciplis an amoicoz fcam. ut pz
jo .xiii. silr petr dapnauit anaam saphi
ram an aliqm amoicom ut patet act. v.
silr paulus reph edit petr coru oib nlla
amoicoe frna pcedente. g ur q no sp
amonitio frna dbet pcede dnunacoem
ecce fact. p maiori piculo mag dbet
ho obuiae. s aliu maius piclm immiet
si pctm no publicet qm sit malu infa
matiois uni homis q pctm lates pot
multos corrupe infid ul morib q no
posset fact inpu eius pcto deducto aut
7 i famat multitudo si pctm uni d mul
titudie omittit et tal infamia n abo
let n p pena pcti que no pot i ferri n
pctm ad pub deducat. g no semp dbet
dnutiacoz amoito pcede. p accare
i capitlo e dze uice ecce. set religiosi
se freqnt accant i corp nlla amoitioe
pcedente. g no oz q sp amoitio pcedat
dnutiationu. p grauior uia pcedendi
s emia e si pacacom ul q i quisitionu
pcedat. qm si p denutiacom q 7 maior
pena i fligit. set aliqs pot pcede ad accu
tom n pcedete amonitioe in psciptoe cin
fca sic dic inno. iii. inde. g nec dnutia
com oz qd amoitio pcedat. p nllus te
net alii obedie 9 pcept dmu. set si p
lat pcipet alicui sciendi cimen frs sui
qd ei dzet tenet dze an amoicom q si
milit 7 si pcipet illi q cmie omisit tn
plat pcedet qrendo q p ordine iur
petit uimintu d ueritate dicendi. 7 ica
cmiali abeo q accat. g ur qd n sit de
necitate pcepti qd amonitio dnutia

tione pcedat. Sed 9 e qd dic glo. 9f. xviij. frat si peccauit et c. h ordine uicat scan dala debem. sed dbitu e ex pcepto obligan te g ordo correctionis e in pcepto. R pp hoc frna correcto e i pcepto ut ho fratrem suum a pcco eripiat. sed qui daret frn pecti occo sistuti in psu pdet ut glo. dic idm. corripe ipm int te et c. ne publice correct uerecudia pdat q pdita in pccore maneat. g f necci tate pcepti dz amonito puata denutiatoi pcede. ult ur qd i 9cienc in ordine corec tionis pdat testiu pducto. aut. n. iste cor rectionis ordo itelligit d pcco pu aut de occulto. si d plu no oportet induce testes q manifesto e si d occlto n oportet ma nifestari nesciet q sic ho eet pditor criis g ur q nlla testiu adhibito requi rit. Pt aug in regla ubi ordine frne cor rectionis poit dic q alis. s. testibz. prim i fris demtastet. p qs 9uicend e si negauerit sed ds no pot 9uici. p unu teste q i ore duor l triu dz stare oe ub. g i 9cient dz testis un ul duo adhibeant q sp dbet ee duo adum. P correcto dz q si d pcco se mel fco. sed ad illd q ia fcm e no pot adhi bi testis ut uidat qui no uidit. qui aut no reitat d facili. aut si itat pcco c aco ripiete cauet ne q ipe uide possit pecan te ne du alios inducat aduitend n icin dz ille qui pccm fris scit ei dat aliqn occom pccm itandi ut d pbandi possit q sic ipe eet pcci pticeps g ur qd testiu inducto no requirit ad correccom. P dce pla to e dce ecce. sed aug dic in regla. q anq alis demostret p quos 9uincend e si ne gauit pus ppoito dz ostendi si amonitus neglexit corrigi g ur q testiu adhibi to n dbat pcede denuciacoim si sequi.

Ulteius ur q correcto que ad amonitcom secta dz ee dura. m. 3. jo. bap. dixit gno uipar q fuit correctio durissima g ur qd debat aliqs alem dure corrigere. P ac. 1. dz argue illos dure. P ad correctoz frna mictat ira pcelu. sed ira aspitate ht. g dz ac aspe corrigi. Sz 9 gal. vi. uos qui spuals estis istituite ht i spu leni tatis g ur qd no dbeat dure corripi. p ad. d. corripiat iust i mia et arguat g dz ee lenis correcto. Responsio dd ad 1. q. qd s phm i. v. eth. tru malu ex hoc qd peligit r magis mali. accip rom

magis boni. et id medic corlis hoiem. si pot ab ifirmitate totali. lbat. si aut no pot negligit mi malu ut occurat magis malo sic amputat totu unu mbi ne totu cor inficiat. et huc ordine dns fuai pce pit cu pccoribz corripiedo spualit medi cam pccoz aut ex pcco duo mala i ernt i nocen dampnu et fame dispediu et io pus temptad e ut totalit i nocen resti tuat et fama q 9suet. fame aut dispe dio sisbueiri alit no pot dz qntu pot ut s. pmo paucis et postea multis crim pdat et id dns huc ordiem corripiendi statuit ut p o frat corripiat secto ut et sic i ino ceciam recupet et fama no pdat et si h me dicia no fuit efficax dbet paucas oste di ut no totali fama pdat et d ind si corrupt dbet omio fama negligi. et in puc pdi. q si q pu correcto. ul amonito no pfuit dbet oio abscidi iudito ecce ut sit c ethnic et publican et io. dd. q sic frna correcto cadit i pcepto ita et cor rectionis ordo. Ad pm g dd q i obsua tioe pceptor sp adtetom pcipientis 9 rom pcepti attedd e. io aut dns pce pit ut secta amonito publica denutia com pcedet ut ex spectaret emdato ite uit et fame pcct pccoris. et q dns sciebat iuda n emdad fore si ipm amonet sed magis exaspand q no e pbale qd uerba mouet q tot miracla moue n potint id ipm n pmonuit q q sciebat ex hoc fore exaspand et d tiore. si. n tn est sile d ipo q de nob q ipa secta cordiu sciebat et futos euet n aut nos et io n certissimus si g appeat i corrigibilitas et exaspato ipi futa no debet frna amonitio pemitti. d petro aut dd q forte pccm eoz erat publice ul stati pu et forte sciebat moitom ipi no naliera l q 9silio spc. s. fec ad timo re q h 9petebat statim pmitiue ecce ne ueniret eius auctas in 9temptu. de paulo aut pz dco q petr cora oibz pecau et io oportebat ipm cora omibz redar gui. h aut ordo frnad e i pccis occultis ubi dz si pcaulit i te. te solo sciente. Ad 4. dd q i pccis denutiadis 9sid e utr pccm sit oio occultu aut oio ad noticiam alioz deuenit aut i pnictu sit ut deueiat si n. pcc ia ad alioz noticiam deuenit te dbet denutiai ei qui ht potstate corrigedi. 4. q 5 sicut

licati de culpa edificent de pena si aut non dum
in publicum devenit tunc est denuntiandum est ut scandalo
sublato conveniat. si aut sit omnino occultum tunc considerandum
est utrum emendatio peccantis expectari probabiliter
possit aut non. quia quod facile aduri potest sicut
sideretur utrum ex electione vel passione peccaverit
sive ex malitia vel infirmitate quod idem est quod quidem
perpendi potest ex oblatione peccantis et excitatione
actus. quia si de frequenter et quasi ex proposito sine freno
malicie peccatum lapsus est signum est quod ex malitia
vel electione peccat et non facile emendatur si
aut semel occasione peccandi ablata vivit in pace
et postea tristitia et iniuria de peccato ostendi videtur
est signum quod sit peccatum ex passione vel infir
mitate et quod de facili emendetur. sicut emendatio
speretur. debet amonitio precedere et denuntiatio dif
ferri quousque videatur quod non emendatur peccator non fo
re inveniet occasio filiis in peccatum ruendi. quod declinare
non vellet amonitus. tunc enim deberet pla
to denuntiari nec precipitanter. si aut non speretur
emendatio tunc considerandum est an illud peccatum sit infec
tivum aliorum sicut est heresis vel fornicatio vel aliquod
huiusmodi. aut quod cedat in aliquod dampnum alterius sicut fur
tum vel homicidium et huiusmodi. si enim non cedat in dampnum
alterius nec sit infectivum peccatum tunc non potest denuntiatio
deferri quousque videatur amonitionis effectus
precipue si emendationem promittat. si aut est infec
tivum aliorum debet denuntiari prelato ut gregi suo
caveat. sicut enim dicit Ieronimus quia una est pestis unitur
multos in discrimine adducere polluitur pestis ex uno
pecore sicut ex una ove morbida unius grex.
sicut enim multorum bonum debet preferri bono unius.
unde et fama unius negligi debet ut innocentia
vel fama multitudinis consuetur. sicut vergat in dampnum
corporale alterius debet fieri comparatio istius dampni ad
dampnum fame istius vel illi dampno quod preponderat
obviandum magis. ad 3. dicendum quod delinquentibus peccatis
non ingerit infamia nec scandalum et ideo de talibus non
est ius sicut sinistram accusat amonitione premissa. non
forte probabiliter credi posset. quia tali accusatione magis
deterioraret quam corrigeret et collegio quod non multe
prodesset bonum supponendum est bono unius. unde et alius
quod peccantis emendatio non expectetur potest accusatio
coram multitudine accusari si perfectus multitudinis credatur.
sed de peccatis exquibus posset infamia sequi non de
beret accusari in publico accusari nisi cuius premissis quod ordo
fraterne correctionis deposcat et quod sive peccaret
accusans fratrem suum sic infamans. ad 4. dicendum
quod est ad accusationem ut quidam dicunt procedi non
debet per forum conscientie amonitione non premissa
nec expectatione emendationis non forte maior
periculo obviandum videatur aut peccatum publicum sit

quamvis forte forum causarum non requiratur quod accusationem
precedat amonitio sed solum inscriptio in qua si
tio non est facienda nisi de notorio peccato quia
quod inquisitor precedat clamosa insinuatio et
ideo secreta amonitio requiritur de necessitate vel de
accusatores quod in accusatione non agitur ad emendationem
peccantis sed ad commune bonum scilicet iustitiam conservandam
per punitionem delinquentis et ideo accusatio
in iudicio bona conscientia potest fieri et si amonitio
non precedit non est contra preceptum domini quod intelligitur quando
agitur ad emendationem peccantis. ad 5. dicendum quod
precepit aliquem fratrem a prelato suo de peccato alterius
publicando ideo causa in quo publicari non debet potest
fieri in iudicio vel extra. si extra iudicium prelatus precipi
ens nec ille ei precipienti obedire tenetur alioquin a
dicunt quod non tenetur sicut occultum. si aut in iudi
cio ordine iuris exigente iudex alicui preci
piat ut peccatum suum vel alterius confiteatur non
peccat precipiendo quia ipse non exigit sed accusans
cum iudex ius reddere debet et tunc tenetur
quasi prefici ad preceptum iudicis peccatum suum vel
alterius vel appellare sicut ordinis iuris precipiatur
et tunc publicans peccatum occultum vitat maius
malum disciplinae iuris contra communem et ideo iudex
debet dissimulare quando posset necessaria precepta
faceret salvo ordine iuris et precipue in tempore
non magis perplexitate procedendum est. quod sicut rigo
re iuris. Ad 6. dicendum quod quando medicina levis
aqua incipiendum est non proficit tunc debet
medicus efficaciorem medicinam apponere non
tamen statim efficacissimam sed paulatim procedendum
est ut quando vis potest fieri sicut ille cum medicari
volumus et ideo sicut prima medicina scilicet amonitio
procedens secreta non proficit quia peccatum vitari vult
oportet adulteriora procedi ut paucis ostendatur
et talibus qui possunt prodesse et de quibus non creditur
quod obsint diffamando et illi principaliter paci adhi
bentur ut amoneat. sic ut amonitionis sint
sint testes. tertio ut negantem coram ecclesia convin
cant unde Augustinus in regula dicit prius tamen scilicet quando in
prius prodatur alteri vel tertio demonstretur ut duorum
vel trium possit ore convinci. ad primum ergo dicendum quod
quidam dicunt quod iste modus corrigendi servandus est
quando peccatum non est omnino publicum nec omnino occultum
sed ab aliquibus scitum. unde quidam dicunt quod non pos
sunt alii advocari non sciunt ad quos correctio
pertinet. sic enim exponunt si peccaverit inter te et
ipsum te solo sciente frater tuus corripe eum inter te
et ipsum solum si audierit te lucratus es fratrem tuum
si te non audierit et nullus sciat alius non debes
ultra procedere. si aut aliqui alii sciant adhibe
testes etc. sed hoc non videtur esse secundum intentionem evangelii

q2 si illi q adhibent' ad sanisset no oz eos
adhibe adiudicad' set stati posset peos qui
ca. ¶ p' jo' dic. qd no e mia pte unet oms
indiscrete adduce q' fieret sipcrm q' est
aliis nocivu n publicat' adcorrectionu
vn pz qd si pctm taliorz discrete agat
qd dbet aliis dici qntum sit occultu. 7 q
si no agat 7 alteius d'tinetu n 7 illi q pctit
ut pz p aug. 7 regla. n sic dic 7nocetes n
estis si fres nros qs iudicando corrige potesti'
tacendo pire pmittitis n exh aliqs efficat'
pditez oms q2 no manifestat dnt adin
famadu s3 ad corrigend' ¶ ad .ij. dd qd un'
testis inducit' ad amonend'. s3 duo ad oni
ccd. ul' dd qd ipe d'nuciat cu uno teste,
suffic ad d'nutiad; q2 p h3 fit aliq psupto
iudici. set ad d'asione ee requirut' duo te
stes. ¶ ad t' dd q' no pot itelligi qd ds ex
pcedeti moitioe no sit emdit'. n p h3 qd
actu itat. vn adh inducedi st testes ut
actu itatu iudunt q' pz p aug q dic pus
alti l' teo d'mostrad s3 ad actu pcti n d'bet
dq ecco pbi ut pctm itat intetioe quicedi
q2 no st facienda mala ut eueniat bona
sicut itat act' o testib3 no posst dr tn ad
hibi ç ut coza ipis recognoscat l' salce ut
ipi amoneant ut obiurgacd plimoz eum
corrigat ut i om glo d. 7 has duas cas ta
g inglo. id st 7 adhibete et e cu studio
corrigendi l' conuicedi. ¶ ad e. dd q' plat'
pot d' osidari. aut s' qd iudi psidet 7 sic
dz plato e dz ecce et si d'bet pus adh
bi testes ecce qm plato dicat'. aut ex
iudiciu existes et sic dz plato no e dz
ecce. si p q pot pcoe 7 no obee q2 nullus
mag pot pdee q plat'. et s h3 pus d'bet
dici plato qm' testib3 ostedi aliis 7 qnto
uni pot si publicet' 7 tuc plat' ad hibere
qi uni' d'testib3 tal'. n. dz ee ordo correctionis
stne q aug in r. 7 dic ut cu quis oceli spe
culanim l' a pctm q'oi intite suo adutt
stati admoere d' ne cepta pgrediantur.
set d' prio corrigat'. qd si post amoicom
itm l' e id fade uidat' tuc dz q uulnat'
sanad' maifestai. set anq' inpu pdat'. q tue
cu ecce dz pus dz alti ul' teo d'mdstrari
q' e adhibe unu ul' duos testes et int
eos quib; ostedi dz anq aliis ostedat' p
qs quicend' e si negauit pus ppoito dz
ostedi p' amoicom ut secrius corret' no
inotescat ceteris et ita pmo dz amoneri
so plato ostedi teo testes adhibi. g ipu

blicu adduci quicend' si negauit. s h3 duo
media dns sb uno cophndit. ¶ Ad .z. q. dd'
q' s gg in pastoz n nlla pcca st leuit cor
rigeda io q2 cu no malica set sola igno
rantia ul' infirmitate d'linqt' nocie e ut
mag moderamie ipa delicti correctio mo
det'. no nulla aut st uehemet repreda
ut cu culpa ab actore no agnoscit' qnta
sit podis ab increpantis oze sentiat' ut cu
qs e malu ppetiut leuigat hi' g se grauit'
ex correpientis aspitate pmescat et q' ui
ille loqt' de correctione. q platis opetit
tam i correctioe que ab aliis fit l3 7 est
obsuad q' uis i sna correcto mag d'bet sp
ad leuitate acceder q2 no auete offici set
ex caritatis affcu adhibet' et p h3 patet solo
ad obia.

Oyses et aaron sacdotes. moyses sacdos
dz. no officio oblatoes offerendi. set
q2 sac pmit' p' dedit imediate ado accep
ta. ps. moyses 7 aaron in sacdotib; ei'. cu
eet pontifex anni illi'. sciend' qd in abo ca
yphe fuer' ny. po ispirato imissa p qm
utilitas passionis xpi cordi ei' ispirata
fuit a. s. s. so intell's q ipe ex illa ispirati
one cocep. teo itentio exprimdi intellm suu
et ad effcm suu pducendi. e. ulu ipa p
lata. pm quid fuit pticipatio qda phie
sm fuit flus intell's ase ipo rtiu fuit inuq
intetio. e. fuit uetu lo q uis no s intell'c
tu ei 7 io pm fuit a spu sco no aut. s.
oz e' set. e. fuit aliq l' a spu sco. reglante
ulu illi'. ut osonaret ispirationi a deo. set
nulls officio sacdotis et e. h' intell' e d'mob;
q2 sacdos pot sn pcto d'illis uenialib; ab
solue in quib; ipe e. q2 p ea no redd' ex
ecucoe offici indign'. so libauit pctoze
7 e. i. ex h3 occom libationis eius supsit. di
ligens g' inuestigatoz 7 e. s3 g d'fecut seru
tantes scrutinio qui scrutati st iniqta
tes ut dr in ps. g ur qd sacdos n d'beat
scrutari oscia sbditoz et scad' q' sacdos
dz scrutari osciam pctoris i ofesse. q. medic'
uulri' et iudex cam. q2 frequet q p ofusoe
ofitens tacet introgat' reuelat st tn i
trogationib; faciendis cu e attededu po
ut q l3 pccoz introget' d' pccis q osueuiut
i hoib; illi' odinis hundare. no. n. oz qd
amulite d' pcto elicoz qnt' aut religio
soz aut cj. so ut no fiat explicata itro
gatio d' pccis n d'ill' q oib; manifesta
st. d'aliis au adiuetioib; pccoz ita de

d.

bet alogiq̃ fi introgato ut si cōmisit di
cat ⁊ si nō. nō. adiscat etiā ut de pctīs carnalib;
ñ descēdas nimis ad ꝑticlās circūstātias. qa hī
delectabilia qn̄to mag̃ ī spāli ↄsiderant̄ mag̃
ↄcupīm nata sn̄t mūle ut d. l. z. ecā et id
pōt ↄtingere ut ↄfor talia q̄rens ⁊c̄ et ↄficētī
noceat ⁊ sic q̄nz deficiet ī suo scrutinio ini
quitates scrutātes. maledicā bn̄dictioib;
utrisq; ita sē ute qd nō dicī (d. xl.

S ciend est qd tp̄s pnīe ⁊c̄. postq̄ dētia
uit magr̄ de pnīa ⁊ de potestate mīstroꝝ
qb; ↄpetit dispēsatō hī sacmti. h̄ determinat
q̄dā que pniam ↄsequnt̄. et diuid. m. p. d. m
pma determinat temp̄ pnīe. ī sc̄a determiat q̄
dā q̄ ad effcm pnīe ptinet xxij. d. i. cuq;
Cxxv. mltis auctib; ⁊c̄. pa in. d. ī pa d tmp̄ pnīe
usq; ad uite fine ee. ī sc̄a mōz q̄sdā qōes
q expdcis ortū hn̄t xxi. d. i. solz q̄ q̄ri ⁊c̄.
pa in. d. ī pa d q tp̄s pnīe durat usq; ad
fine uite. ī sc̄o d qlz sit agēd cū illis q ī fi
ne peniteñt. ī sol; ⁊ q̄ri ꝑ id. ī p̄ ostēd qd
hi qui ī fine uite sue penitēt ↄseq̄t remis
sionē peccōꝝ q̄uis adhc sint tempal pene
debitores. q̄s in ꝑgatorio ꝑ mortē sustine
bunt. ī fi ostēdit qd eadē pena debet
eis qui ↄlitēꝛ in hc uita ↄdigna satisfac
tōm nō implent i. si uo q̄r d ill. et c̄. cēē
pm fac. ca po d qd usq; ad fine uite ma
net pnīe loc. fo obic ↄtrm. ī aug̃ in
de pnīa differentib; ⁊c̄. tcō soluit ī sed q̄r
h dixit et c̄. verūb aug̃ ostend q̄r nō
sit pnīa differēda. usq; ad fine uite ꝑꝑ
duo. po ꝑꝑ penitēdi difficultatē. fo ꝑꝑ
penam ꝑgatorii que restat i. h ⁊ si ↄsu sus
peccauit ⁊c̄. Si uo q̄r d ill ⁊c̄. h d q pena
ꝑgatorii restat post hnc uitā eis qui hc
ↄdignā. satisfactōm ñ agūt. et cē h duo
fac po d h d ill qui pniam iniūctā ñ ex
plent. fo d. d d ill qb; ↄdigna satisfac
tio nō est iniuncta i. si uo d illo que. ⁊c̄.
solet ⁊ q̄ri ⁊c̄. h d q̄lr agēdū sit cū q ī fine
penitēt ⁊ cē h duo fac po d h q̄ntū ad sa
tisfactiōis iniūctionē. fo q̄ntē ad recōsiliatōm
i. sed ē q tp̄e. et d ñ duo fac po d qd tp̄e
ultime necitatis nō ē pnīa deneganda peni
tenti. fo d q aliq̄ tp̄e simp̄ sacdos recōsiliare
penitentē nō ꝑ ↄ insulto epō i. non debet
tn̄ et c̄.

H ic q̄rit̄. Pmo utrū aliqs in extremo uite
sue ꝑ pniam possit ↄsequi ueniam pec
catorū. Sc̄o de pena q̄ sacdos ad satisfacti
onē īponit. Tc̄io de relaxatione hui pene ꝑꝑ
īdulgētias. Qrto quis possit īdulgēns face
q̄nto quib; ꝓsit.

A d pm̄ sic ꝓce. ut qd in extremo uite sue
quis peitere ñ possit. y. ma. x. dī de
Anthiocho. rogabat scelest dnm a quo
ñ erāt miam ↄsecuturus. h aut̄ ī fine uite
sue erāt. g. ut q ī fine uite sue penitēs
miam nō ↄse. Pr̄ oīs uē penitēs peccā
dimittit. h ille q in fine uite sue penitet
ñ dimittit pccā sed apccā dimittit. q
tūc uult penitētiā age qn̄ peccare nō
pōt ut ī lra dī. g. ut q tūc nō ↄsequat̄
ueniam. Pr̄ ↄtrō que est ps pnīe. ht
anexū ꝓpositū ↄfitendi ⁊ satisfaciēdi h
h ꝓpositū hr̄e ñ pōt q ī fine penitet q
nll̄s ꝓponit ē illd qd sit īpossibile. g. pōt
ↄti. et ita nō ↄse uenia. Sed ↄ ē qd
lat ī fine uite sue penitēs miam īuenit
audiēs. hodie. mec ī pādi. Pr̄ sap di
et mia uicit huanā maltiaz h hō pōt
usq; ad extm peccare. g. pōt usq; tūc.
de pctīs ꝑdinā miaz ueniam ↄseq. Vlt
ut q ī fine uite penitēs ñ possit a quo
libet sacdote absolui. q ad absolutōm
reqrit̄ aliq̄ iurīdictōm ut dcm̄ ē. sed sa
cdos ñ acqrit iurīdictōm sup illū qui
ī fine penitet. g. ñ pōt eū absoluere
Pr̄ ille q sacmt̄ bapi ī articlo mortis
ab alio qm̄ ꝓprio sacdote accipit nō dz
itēm a ꝓprio sacdote baptizari. si g. qlz sac
dos in articlo mortis posset absolue aqlz
pcco ñ debet penitēs si euadit ad suū sa
cdotē recurrere qd fl̄m ē qz al sacdos nō
hēt ↄgz de uultu pecōris sui. Pr̄ ī arti
culō mortis sic licet sacdoti alieō bap
tizare. ita et nō sacdoti. sed nō sacdos
nūqm̄ pōt absolue ī foro pnīali. g. ñ
sacdos ī articlo mortis eū qui nō ē sibi
subdit. Sed ↄ necitas spūal ē maior
qm̄ corlis. sed ī necitate ultiā pōt ali
quis reb; uti. ⁊ ī uitis dnīs ad subueniend
corli necitati g. ī articulo mortis ad
subueniend necitati spūali pōt a nō suo sa
cdote absolui. Pr̄ ad id sē auctēs mlta
porte. Vlt ut qd penitētib; ī fine nō
refuet aliq̄ pena post mortē. d. n. cum
sit sume misericors ñ exigit ab hoīe
plus qm̄ face possit sed iste q ī fine ui
te sue peitinit nil ā face potuit ꝓ tp̄e
illo q ↄtrit et ↄfitet. q ⁊ fec. g. ut q nl ab
eo pt hnc uitā reqrat̄ ꝓ pctīs de quibus
peī. Pr̄ pena ꝑgatorii excedit oēm penaz

tur huius mundi ut militia dicitur; sed pena ad quam obligatur penitens post confessionem et absolutionem non est tanta quanta esse sine merito pene alterius vite. Ergo iste cum penitere agitur si post hanc vitam punitur in purgatorio post absolutionem.

¶ Preterea non est peccatum tam grande quod per penas in hac vita inflictas non posset totaliter expiari dum tamen aliquis patienter sustineret, quia tribulatio in purgatorium facit ut patet Ro. v. Sed mors est maxima penarum. Ergo si aliquis contritus patienter mortem sustinet, non remanet ei aliqua pena post hanc vitam.

¶ Sed contra divina iustitia exigit ut peccatum aut a deo aut ab homine puniatur. Sed huius peccatum qui in fine penitet non est punitum nec a deo nec ab homine in hac vita. Ergo oportet quod post hanc vitam puniatur.

¶ Preterea nullus ex negligentia dei commodum reportatur. Sed iste qui in fine penitentiam distulit ex negligentia, statim post peccatum ad hoc tantum penituisset si sustinuisset penitentiam. Ergo multo fortius qui penitentiam distulit usque in finem vite ad hoc est reus pene.

Responsio. Dicendum ad primam questionem quod deus qui dat omnibus habundanter nulli gratiam denegat qui quod in se est facit ut se ad gratiam preparet; hec autem preparatio sicut est d. xvij. dictum est, fit per motum liberi arbitrii. Unde quamdiu manet homini usus liberi arbitrii in hac vita, nunquam ita determinatur ad malum quin possit se preparare ad gratiam de peccatis dolendo et gratiam remissionis peccatorum consequendo.

¶ Ad primum ergo dicendum quod consecutus fuisset veniam si vere penituisset, sed non habuit veram penitentiam quia non ex amore iustitie de peccatis commissis dolebat sed timore pene quam expectabat vel doloris quem sustinebat. Ex hoc autem multis in fine penitentibus contingit quia non est facile ut affectus quem homo toto tempore vite sue inclinavit ad aliquid subito ad contrarium retraheret. Non tamen impossibile est quia quod liberi arbitrii non cogitur ex habitu acquisito nec prudentia dicit, patet tamen perfecti propter quod cum in extremo vite vere penitentie motum inspirat quibus.

¶ Ad secundum dicendum quod Augustinus excludit vel determinat quod penitentia quam aliquis in fine vite agit non est certum signum salutis et si non possit esse quod sit efficax ad salutem, quia incertum est quin aliquis de peccato quod iam facere non potest peniteat vel voluntatem faciendi amisit, quod magis manifestum est de illo qui peccare ad hoc potest si peniteat quod voluntatem mutavit. Tamen quamvis aliquis non potest ulterius peccare, potest videri mutatur ut nollet quod prius voluit etiam si posset.

¶ Ad tertium dicendum quod contritioni sufficit propositum confitendi et satisfaciendi et confessionis ut scilicet velit si possit, et tale propositum de impossibili quod esse potest.

¶ Ad secundam questionem dicendum quod quilibet sacerdos quantum est de virtute clavium habet potestatem indifferenter in omnes et quantum ad omnia peccata, sed quod non possit omnes ab omnibus peccatis absolvere, hoc est quia per ordinationem ecclesie habet iurisdictionem limitatam vel omnino nullam. Sed quia necessitas legem non habet, ideo quando articulus necessitatis imminet per ecclesie ordinationem non impeditur quin absolvere possit ex quo habet claves quantum ad sacramentalia, et tantum consequetur ex absolutione alterius sicut si a proprio sacerdote absolveretur; nec solum a peccatis potest tunc a quolibet sacerdote absolvi, sed etiam ab excommunicatione a quocumque sit lata, quia hec absolutio ad iurisdictionem pertinet que per legem ordinationis coartatur.

¶ Ad primum ergo dicendum quod aliquis potest uti iurisdictione alterius ex eius voluntate, quia ea que iurisdictionis sunt committi possunt. Unde quia ecclesia acceptat ut quilibet sacerdos absolvere possit in articulo mortis, ideo ex hoc ipso quis usum iurisdictionis habet quamvis iurisdictione careat.

¶ Ad secundum dicendum quod non oportet eum recurrere ad proprium sacerdotem ut iterum a peccatis absolvatur a quibus in articulo mortis est absolutus, sed ut innotescat ei quod est absolutus. Et similiter oportet quod absolutus ab excommunicatione ad iudicem vadat qui alias absolvere potuisset, absolutionem petens sed satisfactionem offerens.

¶ Ad tertium dicendum quod baptismus habet efficaciam ex ipsa sanctificatione materie, et ideo a quocumque conferatur aliquis illud sacramentum recipit. Sed vis sacramentalis penitentie consistit in sanctificatione ministri, et ideo ille qui in articulo laico confitetur, quamvis impleat quod ex parte sua est de sacramentali confessione, tamen sacramentalem absolutionem non consequitur; et ideo aliquid valet ei quantum ad diminutionem pene que fit per confessionis meritum et penitentiam, sed non consequitur diminutionem illam pene que ex vi clavium est. Et ideo oportet quod iterum sacerdoti confiteatur, et magis sic confessus decedens punitur post hanc vitam quam si sacerdoti fuisset confessus.

¶ Ad tertiam questionem dicendum quod pena post remissionem culpe exigitur ut inequalitas iustitie commisse in equalitatem reducatur. Equalitas autem quantitatem consequitur. Unde sicut ad ordinationem culpe exigitur quod pena pro culpa inferatur, ita exigitur quod pro tanta culpa tanta pena. Et ideo cum peccatum inordinatum remanere non possit, quamvis reatus pene sic dimittatur per contritionem et confessionem et absolutionem, oportet quod adhuc in fine penitens ut quamvis satisfactionem non implet in hac vita post hanc vitam puniatur, nisi tanta fuit contritio quod totaliter a pena purgetur, quod quandoque contingere potest ut dictum est d. xviij.

¶ Ad primum ergo dicendum quod ille qui in fine vite penitet non punitur post hanc vitam quia non satisfecit quam satisfacere non potuit, sed quia peccavit et quia satisfacere neglexit quando potuit. Unde non sequitur quod deus requirat ab homine ultra posse.

¶ Ad secundum dicendum quod iustitia assimilatur mensure ut dicit philosophus in v.

ꝯ mors nat.

och. vij. sic in diuisis tñis sunt diuise mẽse
rẽ uenaliũ ita ꝙ diuise pene s'm ꝗ̃ntitatẽ ꝑ cul͛
culpis infinite. ꝯsilr ꝑ eade culpa gũi pu
nit͛ ꝗs in purgatorio ꝙ in hac uita rõe alt͛i
fori tn̄ illa aggrauato ꝑꝑorcõnali. Ret pe
ne ĩ ẽ hõ re ĩ hac uita eat ꝯ h' debet hõ
s' imputar͛ q2 ille reseruauit ẽ pe͡am ꝑcul
pa accip͛ ⁋ Ad .3. dõ ꝙ mors nlis ẽ pe͡a
ons oꝛe pecm ut ꝙ iam ĩ nĩm sit ĩsa
sic oꝛi pecm ꝯ io ꝑ morte nlẽ nõ purgat͛
as ꝺ pcõ actu͛ set ꝑ morte illatã bñ pot
purgari vñ si as morte illatã paciens su
stineat ꝯ si ꝑ aliis cimib͛ sit illata valet
ad diminucõm pene ꝯ ad liberatõm a tota
pena. s' ꝗ̃ntitatẽ culpe ꝯ ꝑtie ꝯtritionis
AD 8 sic pcẽ. ur͛ ꝗd pe͡a tempal' ẽ reat͛
post pniam n̄ taxet͛ s' ꝗ̃ntitatẽ culpe.
taxat͛ aũt s' ꝗ̃ntitatẽ ꝺlectationis ꝗ̃ fuit
ĩ pcõ ut p3. apoc. xviij. ꝗñt glificauit
se ꝯ ĩ deliciis fuit tm̄ date illi tormentũ
ꝯ luctũ. set qm̄ n̄ maioꝛ ꝺlectatõ ĩ minoꝛ
est culpa q2 pcã carnalia ꝗ̃ pl' hñt ꝺlec
tationis quã spũalia minus hñt ꝺ culpa s' gg
g̊ pe͡a n̄ taxat͛ s' ꝗ̃ntitatẽ culpe ⁋ pr͛ eod
mõ as obligat͛ ad pcep͛ moꝛalia ĩ no. te
sic ĩ ne set mue. le. ꝺlect͛ ꝑpctis pniã vij.
dieꝝ. ut. s. vij. dieb' ĩ mũdi ecent ẽ g̊. ĩ
no. te. ĩ pᵃt͛ pe͡a sep͛tenis ꝑ uno pcõ mortali
ur͛ ꝙ ꝗ̃ntitas pene n̄ respiciat ꝗ̃ntitatẽ
culpe ⁋ pr͛ maius ẽ pcm̄ homicidiu ꝙ pcm
fornicationis ĩ sacerdote q2 eiꝰ ꝗ̃ fuit ex spe
cie magis aggrauat qm̄ que fuit ex cõdi
tione pene set s' laico ꝑ homicidio ĩpoit͛
pena septenis pniã. sacerdoti ꝑ fornicatõe. v.
annoꝝ s' canões g̊ pe͡a nõ taxat͛ s' ꝗ̃nti
tatẽ culpe ⁋ pr͛ maximũ pcm̄ ẽ ꝙ ĩ ipm
corpꝰ x̄ ꝯmittit͛ q2 tãto g̊uiꝰ ꝗs peccat
ꝗ̃to maioꝛ ẽ ĩ ꝗ peccat set ꝑ effusõe sa
guis x̄pi ĩ sacramento altaris ꝯtẽti ĩiungitur
pniã xl. dierũ l' pãr amp͛ ꝑ fornicatione
aut simp͛ ĩiungit͛ pe͡a septenis s' canões
g̊ ꝗ̃ntitas pene n̄ ꝛ̄ndet ꝗ̃ntitati culpe
⁋ set ꝯ ysa. xxvij. ĩ mensura ꝗ̃ mẽsa cũ ab
iecta fuit iudicabo eũ. g̊ ꝗ̃ntitas iudicij
punitionis pe͡a ẽ. s' ꝗ̃ntitatẽ culpe. pr͛ hõ
reducit͛ ad equalitatẽ iustitie ꝑ pe͡am ĩflic
tã. h' set h' n̄ eet si ꝗ̃ntitas culpe ꝯ pene
n̄ sibi ꝛndẽnt g̊ unũ alti ꝛ̄ndet. Ulteriꝰ
ur͛ ꝙ penitens n̄ sit debitor maioris pene
ꝙ illiꝰ ꝗ̃ a sacerdote ẽ s' iniuncta sacramẽt. n.
ꝑ se effcm̃ suũ n̄ sit ꝺfcũs ex parte reci
pientis ul' ex parte ꝯferentis set qm̄ ĩponit͛
minoꝛ pniã ꝙ sit ꝯdig͛ ꝯ n̄ ẽ ꝺfcũs ex parte
recipientis sacramẽt q2 parat' eet omẽm ĩ
iunctã ẽ pniam facẽ n̄ ẽ ꝺfcũs ex parte ꝯ
ferentis sacramẽt q2 s' ꝯsciam suã ꝯ discretõm
talẽ pe͡am taxat g̊ ur͛ ꝗd sacramẽt pnie
sic ordinat͛ ꝙ pecm taliꝛ ꝺstruend͛ ꝯ qñ
tũ ad pe͡am ꝯ ꝙ ad culpã ꝙ nõ remaneat ꝺ
bitoꝛ aliꝰ pene pniã ĩiuncta ꝑacta ⁋ pr͛
ꝺs ẽ pnioꝛ ad remittendũ penã ꝙ ad
exigend͛ set si iste sacerdos maioꝛẽ pe͡am
satisfactoriã ĩiunxisset penitẽs obligaret͛
ad eã faciendã. g̊ ur͛ ꝗd si ĩsufficientẽ pe
nã ĩiungat ꝙ n̄ exigat͛ aliqd amp͛ ab eo.
⁋ pr͛ ĩ purgatorio as g̊uiꝰ punit͛ ꝙ ĩ hac uita
sig͛ post ꝑactã pniam a sacerdote ĩiunctã
ad h' maneat pe͡a purgatorij ur͛ ꝙ multum
noceat sacerdos penitenti leuẽ pniam ĩ
iungendo ꝯ ita ur͛ ꝗd sit ualꝺ ꝑiculosũ
ꝯfessiones audire cũ nõ ꝺ facili possit sciri
ꝗ̃ntitas pene debite ꝑ pcõ uno sit ĩpos
sile q2 sacerdos n̄ pot scire n̄ ꝗ̃ntitatẽ ꝯtri
tionis n̄ ꝗ̃ntitatẽ affectionis qm̄ pctoꝛ
hñt ĩ peccando ⁋ set ꝯ s' ꝗ̃ntitatẽ delicti
debet ee plagaꝝ mõ ex precepto leg͛ si
g̊ unꝰ ĩ pᵃtẽ residuũ ab eo ĩ purgatorio
exiget͛ ⁋ pr͛ erroꝛ sacerdotis n̄ pot penitẽ
ti ꝑdẽe. ꝑdest aũt si nõ terreret͛ ad
plus qm̄ ẽ ꝑ errore ĩpoit g̊ ur͛ ꝙ ad h'
sit debitoꝛ maioris pene Ulteriꝰ ur͛ ꝙ
pe͡am satisfactoriã n̄ possit unꝰ ꝑ alio
explere q2 ad satisfactõm mutũ reqrit͛
set unꝰ ꝑ aꝰ nõ pot mereri ul' ꝺmeri cum
sit scriptũ tu reddes unicuiq2 s' opa sua g̊
unꝰ ꝑ aꝰ n̄ pot satisface ⁋ pr͛ satisfactõ ꝯ ꝯt͛
tionũ ꝯ ꝯfessionẽ diuid͛. set unꝰ ꝑ aꝰ n̄ pot
ꝯteri aut ꝯfiteri g̊ n̄ pot satisface ⁋ pr͛ unus
offendo ꝑ alio ꝯ ẽ meret͛. si g̊ as ꝑ alio sat
face satisfaciendo ꝑ alio ꝑse satisfacit ꝯ
ita ab eo ꝗ ꝑ alio satisfacit n̄ exigit͛ alia
satisfactõ ꝑ pctis ꝓpriis ⁋ pr͛ si unꝰ ꝑ alio sa
tisface pot. g̊ ex quo unꝰ suscipit ẽ ꝺ
bitũ pene aliꝰ statĩ a debito libat͛ g̊ si
moꝛiat͛ postqm̄ tota pena debita ab
alio suscepta ẽ statim euolabit ul' si
adhuc puniat͛ ꝺ pena redꝺẽ ꝑ eodm
pcõ. s. illiꝰ ꝗ satisface incipit ꝯ illiꝰ ꝗ pu
nit͛ ĩ purgatorio ⁋ set ꝯ gal'. vi. alt͛ alteriꝰ
honera portate g̊ ur͛ ꝗd unꝰ honus pnie
ĩpoite possit ꝑ alio suscipe ⁋ pr͛ caritas
magis pot apꝺ dm̃ qm̄ apꝺ hoiẽs. set
unꝰ apꝺ homiẽs ꝑ altius amore debitũ
eiꝰ solue pot. g̊ multo fortꝰ h' ĩ diuino iudicio

R' pot Responsio dicendum ad primam q. quod pena i
post dimissionem culpe exigitur ad duo s. ad
debitum soluendum et remedium prestandum. pot quod
taxatio pene considerari quantum ad duo ¶ Primo quantum ad
debitum et tunc qualitas pene indicialiter Rendet
quantitati culpe aliquid deri aliquid dimittatur. set
tamen s' quod per penam eorum que penam nata sunt
remittere plus remittitur. set h' per d' in remitteretur
ut soluendum restat quod quanto per confessionem plus de
pena remissum est. tanto per confessionem minus re
mittendum restat ¶ Secundo quantum ad remedium ul' illius
q. peccauit l' aliorum et sic quantum pro maiori peccato iniun
gitur pena ul' quia peccato unius difficilius potest resisti
quam peccato alterius sic prouocatione inuenitur imponitur
maior pena quam secundum quantitatem minus peccet l' quia
in eo peccatum est periculosius sicut in sacerdote quam in
alio. ul' quia multitudo magis prona est ad illud
peccatum et ideo pro pena unius alii sunt exterrendi pe
na gratia in fornicatione prius quantum ad utrumque cauendum
est. et ideo non semper pro maiori peccato pena imponitur
set pena purgatorii solum est ad soluendum de
bitum quia iam ulterius non manet locus peccandi. et ideo
illa pena taxatur solum secundum quantitatem peccati consi
derata tamen contritione. quantitate. confessione. et absolu
tione. quia per omnia hec aliquid de pena dimittitur
unde et a sacerdote iniungendo satisfactionem sunt
consideranda ¶ Ad primum ergo dicendum quod in ubi illa duo
tanguntur ex parte culpe. s. glorificatio et delitie
quorum primum pertinet ad elationem peccantis quod
deo resistit. secundo ad delectationem peccati. quamuis
autem sit minor delectatio quantum in maiori culpa tamen
est in semper maior elatio et ideo ratio non procedit.
¶ Ad ii. dicendum quod illa pena vii. dierum non erat ex
piatiua a pena debita peccato unde et si post dies
illos moreretur in purgatorio puniretur. set ex
purgabatur ab irregularitate a qua omnia sacrificia
legalia expiabant nec tamen ceteris paribus plus
peccat homo in no. le. quam in ue. propter sanctificationem
ampliorem que sanctificatur in baptismo et propter beneficium di
uino gratia exhibita et hoc patet ex hoc quod dicitur he
x. quanto putatis mereri deteriora supplicia et
c. nec tamen hoc est ubi nunc quod exigatur pro quolibet
peccato mortali septenis pena. set hoc est quasi quedam
regula omnis ut in pluribus competens quam tamen
oportet dimittere consideratis diuersis circumstantiis ¶ Ad
3. dicendum quod episcopus l' sacerdos cum maiori periculo suo
et aliorum peccat et ideo sollicitius retrahitur ipsum tamen
non apertum quod eis maiorem penitentiam iniungendo
s' quod est in remedium quamuis quam non debeatur tan
ta ex debito. unde et in purgatorio non tantum ab eo
exigitur ¶ Ad 4. dicendum quod pena illa est infligenda
quam nolente sacerdote hec acciperet. si n. sponte effu

deret multo grauiori pena dignus esset ¶ Ad ii.
q. dicendum quod actus ministri bonus malus nichil diuersifi
cat meritum sacramentorum. unde siue sacerdos se habeat
discrete in iniunctione penitentie siue non nichil diuersifi
catur quantum ad efficaciam absolutionis et confessionis et
contritionis et ideo siue discrete penitentiam iniungat si
ue non semper manet reatus ad quantitatis eius
dum penitentiam ideo sicut h' non complet ab eo in purgatorio
exigitur ¶ Ad primum ergo dicendum quod quamuis iniungitur penitentia
minor condigna deffectus est ex parte imponentis l'
ex parte recipientis set quandoque potest esse sine culpa
utriusque sicut quando imponens debitam diligentiam
adhibet et recipiens paratus est adimplendum et propter
hoc non est ignis si totaliter a reatu pene non liberatur
¶ Ad ii. dicendum quod penitens cum maior condigna i
penitentia iniuncta est. tenetur eam explere. ex sacerdo
tis iniunctione. qui non solum debitum pene considerat
set peccato remedium adhibet unde post hoc in
tam non exigitur ab eo tota set solum quantum suf
ficit ad debitum soluendum ¶ Ad tertium dicendum quod sacerdos
minorem condigno penitentiam iniungens non semper peccat
tamen quia non potest determinate quantitatem pene debi
te cognoscere quamuis ad apicem consideratis generalis
patrum determinare possit tamen quia quandoque est euidu
sibi minorem penitentiam imponens plus prodest pe
nitenti quam noceat qui forte magnitudine
pene posset a penitentia peragenda impediri propter de
bilitatem uirtutis ad hoc in eo de nouo recupera
te et ideo negligit minus dampnum ut magis ca
ueret et item paulatim confortatur in eo diuinus
amor ad plura penitentie opera peragenda ipsum incita
bit propria sponte quam sacerdos secundum quantitatem
peccatorum iniungere potuisset ¶ Ad tertiam. q. dicendum quod
pena satisfactoria est ad duo. s. ad absolutionem
debiti et ad medicinam pro peccato uitando in quantum
ergo est ad remedium sequentis peccati sic satisfactio
unius non prodest alteri. quia ex ieiunio unius alterius
caro non domatur. nec ex actibus unius alter bene
agere consueuit nisi per accidens in quantum aliquis per bona
opera potest alteri mereri augmentum gratie que efficacissi
mum remedium est ad peccatum uitandum set hoc est
per modum meriti magis quam per modum satisfactionis
set quantum ad absolutionem debiti unus potest pro alio
satisfacere. dum modo sit in caritate ut opera eius
satisfactoria possint esse nec oportet quod maior
pena imponatur ei qui pro alio satisfacit quam principali
poneretur ut quidam dicunt hec ratione moti quod
pena propria magis satisfacit quam aliena quia pena
habet uim satisfaciendi maxime ratione caritatis
qua homo magis sustinet et quia maior caritas
apparet in hoc quod aliquis pro alio satisfacit quam si
ipse satisfaceret. ideo minor pena requiritur in eo

qr palio satisfac quam impun requireret
vn dr iuitas prim q ipsa caritate uni qui
alter facit sua caritate ducit penitentum facit
pro pecco. q non gmisat alter peccatum qd gmisat
dimissum e n q exigit que ad absolucom
debiti qd ille pro quo sit satisfactio sit impe
tens ad satisfa q q si eet potens alio satisfa
ciente pro ipso ipse a debito immunis eet sed hoc
requirit iq pena satisfactoria e remediu
nu. n e pmittend ut as palio puniat fa
ciat n d facis as appeat penitente l corlis
pq sit impotens ad sustinend spual p quam no
sit prompt ad portand peccatum ad .i. g dd q
pmiu eele reddit s dispom hois qi s capaci
uidetur e plitudo uisionis diuine q io sicut
un no disponit pactu alter ita un alteri no
mer pmiu eele n mitu el hat efficatiam
infinita sic xpc cui mito solo pui lup ad
uita etna puenitur. sed pena tempal pro pecco
debita post culpe remissiom no tangat dispoz
el cui debet quia quis ille q e melior ht
maioris pene reatu q io que ad pene di
missom un alteri mer pot q act uni efficat
alter mediante caritate p quam oms unu
sum i xpo ad .ii. dd. qd gtp ordinat
ad culpa que ad dispom bonitatis ul ma
litie hois ptinet q io p gtrom uni alt no
libat a culpa. sile p gfom ho se sacmentis
ecce sbiecit n aute pot un sacrm palio
accipe q i sacmto gra suscipienti dat
n alij q io n e silis mto d satisfactioe gt
tione q gfoe ad .3. dd qd in solue debiti
attendz quantitas pene. sed i mito attendz
radix quantitatis q io ille qui ex ca pa mer
mito ogruu q s mag mer. n aut q palio
satisfacit q quantitas pene n sufficit ad utrumq
peccatum tam s mer mai q sit dimissio pene
s. uita etna ad e. dd. q ipse ad aliq t
pniam se obligasset n p a debito eet i
munis quam ea soluisset io pena ipse puaret
quam diu ille satisfactom pro eo fecit quam si
no fecit tunc utq e debitor illi pene. ul
pgmisso ali pomisso. et ita no se qd pccz
unu bis puiat.
[A]D tertiu sic pced. ur q p indulgentiam
n possit aliqd remitti a pena satisfac
toria q sr illd .ii. thi. negare se ipm no
pot d glo. q facer si dcta sua n impleret
s ipse dic. deut. xxv. s mensa delicti erit
plagaru mod g n pot aliqd remitti d p.
pena satisfactionis taxata s quantitate cul
pe. Pr. inferior no pot absolue a beo ad
qd superior obligauit sed ds absoluendo
a culpa ligat ad peam tempale ut dic
hu. d s. uic g nllus ho pot absolue a pena
aliqd uel dimittendo Pr h ad potestate
excellen xpc uacat ptinet ut sine sacm
tis effectus sacmtorz dat sed nllus ht po
testate excellen i sacmtis. n xpc xpo. g
cu satisfactio sit ps sacmti opans ad dim
som pene debite ur qd nllus ho pus pos
sit dimitte debite pene sn satisfactione Pr
potestas mistrz ecce no e tradita i destrucon
sed in edificat. sed h ad destructom ptinet
si satisfactio que e ad utilitate nram induc
ta in qntu remediu pbet tollet g po
testas mistroz ecce ad h n se extendit
Sed g. ii. cor. ii. na q ego qd donaui siqd
ipsi uos donaui i p xpi. glo. i. ac si xpc do
nasset. sed xpc potuit relaxare absq omi
satisfactione peam pcti. ut pz. jo. viii. de
muliere adultera g q paulus potuit
g q ipse pot q n e minoris potestatis i eccia
quam paul fuit. Pr eccia generalis n pot
errare q ille qui i omibz exaudit est
p sua reuerentia dixit petro ss e gfom eccia
fundata e. ego p te rogaui pet ut n de
ficiat fides tua luc. xxii. sed ecce gnalis
indulgentias approbat et facit g indulge
tie ad ualent. Cetius ur q no ualeat
tm quantu pnuntiant. indulgentie n.
no hnt effcm n ex ui clauiu sed ex ui
clauiu no pot hms claue dimitte d pe
na pcti n ad determinatu ofidata qua
titate pcti q gtrionis penitentis g cum
indulgentie fiat p libito instituentis
indulgentiam ur qd no ualeat tm quant
pnuntiat Pr p debitu pene ho a gloe
adeptione retardat quam sume appete
dz sed si indulgentie tm ualent quant p
nuntiat infra ho p indulgentias discurrens
posset ab omi reatu tempalis pene in
munis reddi. g ur qd deberet hmoi ac
quirendis q oibz aliis opibz dimissis
ho uacare Pr alm dat indulgen q
qui dat auxiliu ad aliq fabica erige
da tertia eligenda tertiam partem remissi
oms peccatoz gcedit. si g indulgentie tm
ualet quantu pdicat. tc qui dat unu dena
riu q sounu q itm totu plenam abso
lucom ab omi peccatoz pena gseqr quod
absurdu Pr qn dat h mo indulgentia
q q uadit ad aliq eccam. vii. annos
remissionis gcedit. si g tm ualet indul

getia quantum predicatur. ille qui habet domum iuxta
ecclesiam vel circa ecclesiam qui cotidie vadit consequitur
tamen quod ille qui a remotis partibus venit quia videtur in
iustum cum tamen ut non pluries illam indulgentiam
consequitur in die cum pluries vadat. Item idem videtur
remittere absque causa quantum ad hoc quod excedit
non remitteret. set ille qui facit indulgentiam
non posset remittere absque causa penitentiam in toto vel
in parte alicui ut si papa diceret alicui ego remitto
tibi omnem penam tibi debitam pro peccatis ergo videtur quod
non possit aliquid dimittere vltra iustam estima
tionem. set indulgentie quandoque predicantur vltra iu
stam estimationem ergo non tantum valent quantum predi
cantur. Item set contra job. xiii. numquid deus indiget men
dacio nostro ut pro eo loquamini dolos. ergo ecclesia
predicando indulgentias non mentitur ergo tantum
valent quantum predicantur. Item .i. cor. xv. dicit apostolus
si inanis est predicatio nostra inanis est et fides
nostra ergo quecumque in predicatione fit mendacium fidem
quantum in se est euacuat. et nimis est periculosum si
ergo non tantum valent indulgentie quantum predicantur
omnes peccant mortaliter indulgentias predicantes quod
est absurdum. Item videtur quod in temporali subsidio non
debeant fieri indulgentie quia remissio peccatorum est
quoddam spirituale set dare spirituale pro temporali
est symonia ergo hoc fieri non debet. Item spiritualia
subsidia magis sunt necessaria quam temporalia set
pro spiritualibus subsidiis non videntur fieri indulgentie
ergo multo minus pro temporalibus fieri debent. Item contra
ecclesie consuetudo que pro peregrinationibus et elemosinis fa
ciendis indulgentias facit. Responsio. dicendum ad .i.
quod quod ab omnibus conceditur indulgentias aliquid valere
quia impium esset dicere quod ecclesia aliquid vane
faceret. set quidam dicunt quod non valent ad ab
soluendum a reatu pene quam quis in purgatorio sit in
dei iudicio meritus. set valent ad absoluendum ab obli
gatione qua sacerdos obligauit penitentem ad
penitentiam aliquam vel ad quam obligatur ex canonum
statutis. set hec opinio non videtur. tum. quia potestas ex
presse concessa est petro data ut quod in terra
remitteret et in celo remitteretur. unde remissio
que fit quantum ad forum ecclesie valet et quantum ad
forum dei. Item ecclesia hoc indulgentias faciens
magis dampnificaret quam adiuuaret quia re
mitteret ad grauiores penas scilicet purgatorii ab
soluendo a penis iniunctis. et ideo aliter dicendum quod
valent et ad forum ecclesie quantum ad iudicium dei ad
remissionem pene residue post contritionem et
absolutionem et confessionem siue sit iniuncta siue
non. ratio autem quare valere possunt est vnitas corporis
mistici in quo multi in operibus penitentie super erogauerunt
ad mensuram debitorum suorum et multas etiam

tribulationes iniuste sustinuerunt patienter per quas mul
titudo penarum poterit expiari si eis deberetur.
quorum meritorum tanta est copia quod omnem penam
debitam nunc viuentibus excedit. et precipue propter meri
tum christi quod et si in sacramentis operatur non tamen
efficaciam eius in sacramentis includitur set sua infi
nitate efficaciam sacramentorum excedit. Dictum
est quod vnus pro alio satisfacere potest. sancti autem in quibus
est super habundantia operum satisfactionis inuenitur
non determinate pro isto qui remissione indiget
huiusmodi opera fecerunt alias absque omni indulgentia re
missionem consequeretur. set communiter pro tota ecclesia
sicut apostolus dicit se implere ea que desunt
passionum christi in corpore suo pro ecclesia ad colossenses
i. ad cor. i. et sic predicta merita sunt communia totius
ecclesie. ea autem que sunt communia multitudinis dis
tribuuntur singulis de multitudine pro arbitrium
eius qui multitudini preest. unde sicut aliquis consequeretur remis
sionem pene si alius pro eo satisfecisset ita
si ei satisfactio alterius per eum qui potest distribuatur.
Item ad primum ergo dicendum quod remissio que per
indulgentias fit non tollit quantitatem pene
ad culpam quia pro culpa vnius alius penam
sustinuit ut dictum est. Item ad ii. dicendum quod ille qui
indulgentias suscipit non absoluitur simpli
citer a debito pene set datur sibi unde debitum sol
uat. Item ad tertium dicendum quod effectus sacramentalis absolu
tionis est diminutio reatus. et hunc effectum non inducunt
per indulgentias set per faciens indulgentias soluit
penam quam debebat de communibus bonis ut ex
dictis patet. Item ad .x. dicendum quod maius remedium prebetur
contra peccata vitanda ex gratia quam ex assuetudine
meritorum operum. et quia ex affectu quod aspiciens indul
gentias concipit ad causam pro qua indulgentia datur ad
gratiam disponitur. ideo et per indulgentias remedium ad
peccata vitanda datur. et ideo non est inconstructum
indulgentias dare non inordinate dentur. tamen consulendum
est eis qui indulgentiam consequuntur ne propter hoc ab operibus
penitentie abstineant iniunctis ut etiam ex hiis reme
dium consequantur quamuis a debito pene essent immunes
et precipue quia quandoque sunt plurimi debitores quam credant.
Ad .ii. q. dicendum quod de hoc est opinio multa. quidam dicunt quod hic
indulgentie non tantum valent quantum predicantur set vnicuique
tantum valent quantum fides et deuotio sua exigit. set dicunt
quod ecclesia ad hoc ita pronunciat ut quadam pia fraude
homines ad benefaciendum alliciat sicut mater que prouocans
filium post ipsum ad ambulandum prouocat. set
hoc videtur valde periculosum dicere. sicut enim augustinus dicit in
epistola ad ieronimum. si in sacra scriptura deus falsitatis deprehendatur
iam robur auctoritatis sacre scripture perit. et similiter si in predica
tione ecclesie aliqua falsitas deprehenderetur non essent docu
menta ecclesie alicuius auctoritatis ad roborandam fidem et ideo

alii dixerunt quod tantum valent quantum pronunciantur secundum extimationem. non tamen recipientis indulgentiam qui nimis forte extimat quod dat aut secundum estimationem dantis qui minus pium estimatur pro eo quod dat sed secundum estimationem que ita est secundum iudicium bonorum pensata conditione persone et utilitate et necessitate ecclesie quia uno tempore ecclesia plus indiget quam alio. sed et hec opinio non potest stare. ut videtur quia secundum hoc indulgentie non valerent ad remissionem sed ad commutationem magis et propter predicationem ecclesie emendatio non excusaret eum qui indulgentiam predicatur longe maiorem quam iusta estimatio posset requirere omnibus predictis conditionibus pensatis sicut quando papa dat indulgentiam quod quadragesima advenit ecclesiam habet vii annos de indulgentia et in omni indulgentie albo gregorii in stationibus rome institute sunt. et ideo alii dicunt quod quantitas remissionis in indulgentiis non est mensuranda secundum devotionem tantum suscipientis ut prima opinio dicebat nec secundum quantitatem eius quod datur sicut dicebat secunda sed secundum causam propter quam indulgentia datur ex qua reputatur dignus ut talem indulgentiam consequatur unde secundum quod accedit ad causam illam sed hec sic remissionem indulgentie vel in toto vel in parte sed hec item non potest servare consuetudinem ecclesie que in eodem peccato cum maiorem et minorem indulgentiam ponit sicut rebus eodem modo se habentibus quando datur unius anni visitantibus ecclesiam unam quamvis xl. dies per gregorium papa facere voluit indulgentiam constituens. unde quantitas remissionis non est mensuranda ex causa que facit indulgentiam dignum. et ideo aliter dicendum quod quantitas effectus consequitur quantitatem sue cause causa autem remissionis pene in indulgentiis non est nisi habundantia meritorum ecclesie que sufficienter ad totam penam expiandam non autem causa remissionis effectiva est vel devotio aut labor aut datum recipientis aut causa propter quam fit indulgentia. unde non oportet ad aliquid horum proportionare quantitatem remissionis sed ad merita ecclesie que semper superhabundant et ideo secundum quod applicantur ad istum secundum hoc remissionem consequitur. ad hoc autem quod applicentur isti requiritur auctoritas dispensandi dicit hic thesaurus in uno. non est dispensatur ad eum quem merebatur quia est penitentie et dispensationis secundum quod intentio illorum salvetur qui meritoria opera fecerunt fecerunt enim ad honorem dei et utilitatem ecclesie in generali. unde quecumque causa adsit que in utilitatem ecclesie et honorem dei vergat sufficiens est ad indulgentias faciendas et ideo secundum alios dicendum quod indulgentie simpliciter tantum valent quantum predicantur dummodo ex parte dantis sit auctoritas ex parte recipientis caritas et ex parte cause pietas que comprehendit honorem dei et proximi utilitatem nec in hoc fit nimis forte derivata dei ut quidam dicunt si nulli divine derogatur quia nichil de pena dimittitur sed unius pena alteri computatur ad .i. ergo dicendum quod clavis sicut dictum est duplex est scilicet ordinis et iurisdictionis clavis ordinis sacramentale quoddam est et quia sacramentorum effectus non sunt determinati ab homine sed a deo ideo non potest taxare sacerdos quantum per clavem ordinis in foro conscientie de pena debita dimittatur sed tantum dimittitur quantum deus ordinavit. sed clavis iurisdictionis non est quid sacramentale et ideo effectus eius arbitrio hominis subiacet sed hec clavis effectus est remissio que est per indulgentias cum non pertineat ad dispensatores sacramentorum talis remissio. sed ad dispensatores bonorum communium ecclesie et ideo et legati non sacerdotes facere possunt. unde in arbitrio dantis indulgentiam est taxare quantum per indulgentiam de pena remittatur si tamen inordinate remittat ita quod omnes quasi pro nichilo ab operibus penitentie revocentur peccat faciens tales indulgentias non tamen quis plene indulgentiam consequitur ad ii. dicendum quod quamvis hec indulgentie multum valeant ad remissionem pene. tamen alia opera satisfactionis sunt magis meritoria. respectu premii celestis quod in infinitum melius est quam dimissio pene temporalis ad .iii. dicendum quod qui dat indulgentiam indeterminate quidam dat auxilium ad fabricam ecclesie in illo tale auxilium quod sit conveniens ei qui auxilium dat et secundum quod accedit ad hoc sed hec plus vel minus de indulgentia consequitur. unde et si pauper dans unum denarium consequitur totam indulgentiam non autem dives quem non decet ad opus tam pium et fructuosum ita parum dare. sicut non deceret regem alicui homini auxilium facere si ei obolum daret ad .iiii. dicendum quod ille qui est in caritate et in sacerdotes quod clerici consequuntur tantam indulgentiam sicut ille quereret. amille dicens quod remissio non proportionatur ad laborem ut dictum est. sed meritis que dispensantur ut dictum est sed ille qui plus laboraret acquireret plus de merito. sed hic melius est quam indistincte indulgentia datur. quamvis. ii. distinguitur. sicut per in generalibus absolutionibus illis qui transeunt mare datur .v. annos. illis qui transeunt montes tres. aliis unum si tamen quis quotiens vadit in tempore indulgentie totiens eam consequitur. quamvis ad determinatum tempus datur ut cum dicitur quicumque vadit ad ecclesiam talem usque ad talem tempus habet tantum de indulgentia intelligitur semel tantum. sed si in aliqua ecclesia sit indulgentia perhennis sicut in ecclesia beati petri .xl. dierum tunc quotiens quis vadit totiens indulgentiam consequitur ad .v. dicendum quod causa non requiritur ad hoc quod intentio illorum quorum merita communicantur. ad ipsum pervenire possunt hoc autem unus continuatur alteri dupliciter. uno modo per caritatem et sic omnes sine indulgentiis quis est omnium bonorum particeps que fiunt si in caritate sit. alio modo per intentionem facientis et sic per indulgentiam si causa legittima assit potest intentio illius qui pro utilitate ecclesie operatus est. ad istum continuare Ad .iii.

q. dr̄ q̄ temporalia ad spūalia ordinātur q̄
pp̄ spūalia temporalib; . vn̄ dr̄ .q̄ io p̄ tempora
lib; simpr̄ . nō pōt fi' īdulgentiā sed p̄ tem
poralib; ordinatis . ad spūalia . fiē remissio ūmi
coꝝ eccē qui p̄ucē eccē p̄bent sic ɔstrc̄tō
eccīaꝝ ⁊ pōtiū ⁊ aliaꝝ elemosinaꝝ ⁊ p̄h' pa
tet q̄d nō sit . s . symō q̄ nō dat̄ spiritua
le p̄ temporalib; sed p̄ spirituali . vn̄ p; sol̄ ad
p̄m ¶ Ad ii . dr̄ q̄ ꝯ p̄ p̄e spūalib; pōt fi' in
dulgētiā ⁊ fit q̄n sic quis orat . p̄ rege fr̄a
cie h̄t . x . dies d̄ indulgēn app̄ innoc . iiii . et
simil' crucē p̄dicāt' . dat̄ q̄n; ead̄ īdulgētiā q̄
crucē accipientib;

Q D . e . sic p̄cē ut' q̄ q̄libet sacerdos p̄ochi'
possit indulgentiā facē . indulgentiā . n .
h̄t efficaciā ex mitoꝝ eccīa hūndanī sed nō
ē ā ɔggatō ī q̄ nō sit dē hūndanī mitoꝝ
g̃ q̄l; sacdos pōt facē īdulgentiā . si h̄t plebē
sb'ita ⁊ simil' quil; p̄lat' ¶ Ite p̄lat' q̄l; gerit p̄m
totī mult' sic hō unī gerit p̄m sua . sed qui
libet pōt alīi ɔmuicaē bona sua p̄ulcō satisfā
g̃ ⁊ p̄lat' pōt ɔmuicaē bo multitudīs s̄i co
misse ⁊ sic ut' q̄ possit indulgentiā facē ¶ S;
ɔ un' ē ex'ciciē q̄ indulgentiā facē . sed h' nō
pōt sacdos p̄ochial' g̃ n̄ ill' ¶ Vlt' ut' q̄ dyac'
n̄ possit īdulgeñs facē . l' ad' n' sacdos q̄ re
missio p̄ccoꝝ ē effcūs clauiū . sed nō h̄t cla
ues n' solus sacdos g̃ ipe solus pōt īdulgeñs
facē . ¶ Ite plenior remissio pene ē īdulgē
tus q̄ ī foro p̄niali . sed h' nō pōt n' sacdos .
g̃ n' ill' ¶ Sed ɔ ead' ɔfit' dispensatō th'sauri
eccē cui ɔmitit' regim̄ eccē sed h' ɔmitit̄
q̄n; n' sacdoti g̃ pōt īdulgeñs facē . nā ex
dispensatōe thesaur' eccē effi' h̄nt ¶ Vlt' ut'
q̄ ɔ epē nō p'sit facē īdulgentiā q̄ thesa
ur' eccē ē ɔmunīs toti eccē sed id q̄ ē ɔmunē
toti eccē . nō pōt dispensari n' p illū qui toti
eccē p̄est . g̃ solus pp̄ pōt īdulgeñs facē .
¶ Ite nll's pōt remittē penas aut' d'eīminatas
n' ille qui h̄t potestatē iurs ɔdendi . sed pene
satisfactorie s̄t p p̄c̄tis d'eīminate iur' . g̃ re
mittē h̄i penas pōt sol' pp̄ qui ē ɔditor iur'
¶ Sed ɔ ē ɔsuetudo eccē . s̄ q̄ epi dant īdul
geñs ¶ Vlt' ut' q̄ ille q' ē ī mor' p̄cco n' possit
facē īdulgeñs . q̄ riuū cui fons nō īflu
it' p̄fluē pōt s; ī p̄ccō mor' p̄lato cumi nō
īfluit fons grē . s . s . g̃ n' pōt ī alios p̄fluē fa
ciendo īdulgeñs ¶ Ite mai' ē facē īdulgentiā
q̄m recipē . s; q' ē ī p̄ccō mor' . n' recip ut di
cit' . g̃ n' facē pōt ¶ S; ɔ īdl'gen' fiunt p
potestatē p̄latis eccē cōmissā . sed p̄ccm̄ mor'
n' tollit potestatē s; bonitatē g̃ pōt q̄s ī p̄ccō

mor' exñs facē īdulgeñs ¶ Responsio dr̄ . ad
i . q . q̄ indulgētie effcm̄ h̄nt p q̄d opa sa
tisfactoria un' alīi ɔputant' . n' solū ex ui cari
tatis sed ex īntētiōe opantis q̄ mō directa
ad ipm̄ . sed ī ītētō alī' pōt alīi dirigi . s . a
ut ī spali aut ī gnāli . aut ī sing'' qui dm̄
sic cū q̄s p̄ alio . satisfac̄ ⁊ d'eīminate ⁊ sic
pōt quil; sua opa alīi ɔmuicaē ī spali q̄
dm̄ sicut cū quis orat p ɔggatiōe sua et
famil's et bn̄factorib; ⁊ ad h' ꝯ ordiāt sua
opa satisfactoria ⁊ sic ille q̄ ɔggatiōi p̄est
pōt opa sua alī ɔmicaē applicādo ī ītētōm
illoꝝ q̄ s̄t d' ɔggatiōe sua ad h' d'eīmina
te . sed ī gnāli sic cū q̄s opa sua ordinat
ad bonū eccē ī gnāli ⁊ sic ille q̄ p̄e eccē
gnāl' pōt opa illa ɔmuicaē applicādo in
ītētōm suā ad huc ul' illū et q̄ hō ē p̄s ɔg
gatiōis ⁊ ɔggatō ē p̄s eccē io ī ītētiōe p̄ua
ti boni includ' ī ītētō boni ɔggatiōis ⁊ boni
totius eccē ⁊ io ille q̄ p̄est eccē pōt ɔmu
nicare que s̄t ɔggatiōis . et h' hōis ⁊ io ille
q̄ p̄est ɔggatiōi ea q̄ s̄t h' hōis sed nō co
uiti' . sed n' p̄ma ɔmuicatō n' s̄a īdulgētiā
dr̄ . sed solū ītā pp̄ duo p̄o q̄ p̄illas ɔtri
ones q̄uis hō saluat' a reatu pene q̄ ad
dm̄ tn̄ nō absoluit' a debito faciendi sat
factōm īiunctā . ad q̄m obligat' est ex p̄cep
to eccē . sed p̄c̄tām ɔtcōm hō ī abh' d'bito
absoluit' . s̄o q̄ ī una p̄ . ul' ī una ɔggati
one nō ē indeficiētia mitoꝝ . ut s̄ et oīb;
aliis ual'e possē . vn̄ iste nō absoluit' . a p̄ēa
d'bita p̄ tota . n' tn̄ d'eīminate p̄ eo fuit
q̄m delebat' . sed ī tota eccīa ē ī d'ficiētā mi
toꝝ p̄apue pp̄ mitū . x' . ⁊ io solus ille qui
p̄fiat' eccē pōt īdulgentiā facē sed cum
eccīa sit fideliū ɔggatō aut hōiū sit d'
s . vconē ut illi qui s̄t d' una familia et
pollicita sic illi qui s̄t d' uno pp̄ . eccīa simil'
ɔggatiōi pollicitē q̄a ipe pp̄ eccīi dr̄ . sed
ɔuenit' diuisi l' p̄ochie in una dyōc . simulat'
ɔggatiōi ī diuisis familiis ul' ī diuisis offi
ciis ⁊ io solus epē . p̄p̄e p̄lat' eccē dr̄ . ⁊ io
ipe solus . q . sp̄o' anulū eccē respiē et io
solū ipe h̄t plenā potestatē ī dispensatiōe
sacrmtoꝝ ⁊ iurdictōnū ī foro . cāꝝ . q . p̄
p̄u' . alii aut s' q̄ ab eo eis ɔmitit' s; sacdo
tes qui plebib' p̄ficiunt' n' s̄t simp' p̄lati
s; q̄i coadiutores vn̄ ī ɔsecrētione sacdotū
epē . dic ɔmito fragiliores sum' tāto mag'
hiis auxiliis indigem' et pp̄ h' ⁊ n' omīa
sacrmta dispensat . vn̄ h' sacdotes p̄ochia
les . ul' abbates aut alii hi' p̄lati . nō possūt

hui indulgentias facere. Et per hoc patet solutio ad
obiectum. Ad .ii. q. dicendum quod potestas faciendi indulgentias
est iurisdictionis ut dictum fuit et quia dyaconi
et alii non sacerdotes possunt habere iurisdictionem vel
commissam sicut legati vel ordinariam sicut electi
ideo possunt indulgentias facere. quamvis non sacerdotes quia
vis non possunt absolvere in foro penitentiali quod est ordinis. Et per hoc patet solutio ad obiectum. quia indul
gentias enim facere pertinet ad clavem iurisdictionis
non ad clavem iurisdictionis non ad clavem or
dinis. Ad .3. q. dicendum quod papa habet plenitudinem
pontificalis potestatis quasi rex in regno. sed episcopi
assumuntur in partem sollicitudinis quasi iudices
singulis civitatibus prepositi propter quod papa solos eos
in suis litteris fratres vocat et ecclesie. reliquos autem omnes
vocat filios et ideo potestas faciendi indul
gentias plene residet in papa quia potest facere prout
vult. causa tamen existente legitima sed in episcopis est
taxata secundum ordinationem pape. et ideo possunt facere
secundum quod eis taxatum est et non amplius. et per hoc patet
solutio ad obiectum. Ad .4. q. dicendum quod facere indulgentias
pertinet ad iurisdictionem sed per peccatum homo non
amittit iurisdictionem quare ideo indulgentie equa
lem si fiat ab eo qui est in peccato mortali sicut
si fierent ab eo qui est sanctus cum non remit
tat penam ex influxu meritorum suorum sed ex meri
torum recondito in thesauris ecclesie. Ad .1. dicendum
quod iste prelatus in peccato mortali indulgentias faciens
non influit ad de suo et ideo non requiritur. quod
influxum recipiat a fonte ad hoc quod eius indul
gentie valeant. Ad .ii. dicendum quod maius est facere
indulgentias quam recipere quantum ad potestatem. sed
est minus quantum ad utilitatem propriam.

D. v. sic proceditur. videtur quod indulgentia valeat
existentibus in peccato mortali. quia aliquis potest mereri
quod in peccato mortali existenti gratia et multa alia
bona. sed indulgentie habent efficaciam ex hoc quod merita
sanctorum applicantur. ad istum ergo habent effectum in illo qui
sit in peccato mortali. Preterea ubi est maior indigentia.
magis locum habet misericordia. sed ille qui est in peccato mortali
maxime indiget ergo ei maxime debet fieri misericordia
per indulgentias. Sed contra mortuum membrum non susci
pit influentiam ex aliis membris vivis. sed il
le qui in peccato mortali est est quasi membrum mortuum
ergo per indulgentias non suscipit influentiam ex meritis
vivorum membrorum. Videtur quod indulgentie non va
leant religiosis non enim competit eis suppleri
ex quorum superhabundantia aliis suppletur. sed ex
superhabundantia operum satisfactionis que sunt in religi
osis aliis suppletur per indulgentias ergo eis non
competit per indulgentias suppleri. Preterea ecclesia
non debet aliquid facere quod inducat religionis

dissolutionem sed si religiosis indulgentie per eccle
siam dissolutionis disciplinae regularis quia
religiosi nimis vagarentur propter indulgentias
et penas que in potestas in capitulo negligentes
religiosos non puniret. Sed contra nullus ex bono reportat
dampnum. sed religio bona est ergo religiosi non
consequuntur dampnum ut eis indulgentie non va
leant. Videtur quod ei qui non facit hoc pro quo in
dulgentia datur. possit quamvis indulgentia dari
quia ei qui non potest opus voluntas pro facto reputatur
sed quamvis sit indulgentia pro aliqua elemosina facta quamvis pau
per facere non potest et tamen libenter faceret ergo indul
gentia ei valet. Preterea unus potest pro alio satisfacere. sed
indulgentia ad remissionem pene operatur. sicut et
satisfactio ergo unus pro alio potest indulgentiam
accipere et sic ille consequetur indulgentiam qui
non facit hoc pro quo indulgentia datur. Sed
quando remota causa removetur effectus. si ergo aliquis non facit
hoc pro quo indulgentia datur. quod est causa indulgentie
indulgentiam non consequetur. Videtur quod indulgentia
non valeat ei qui facit quia facere indulgentias est
iurisdictionis sed nullus potest in se ipsum exercere ea
que sunt iurisdictionis sicut nullus potest se excommuni
care. ergo nullus potest indulgentiam a se facere participare
esse. Preterea quia ille qui facit indulgentiam posset
pro aliquo modico facto de pena remittere omni peccatorum
suorum et ita impune peccaret quod videtur absurdum.
Preterea eiusdem potestatis est facere indulgentias et ex
communicare sed aliquis non potest excommunicare se
ipsum ergo non indulgentiam quam facit particeps esse potest
Sed contra quia tunc esset ipse peioris conditionis quam
alii si ipse non posset uti thesauro ecclesie
quem aliis dispensat. Responsio dicendum ad .1. q.
quod quidam dicunt indulgentias valere. et exi
stentibus in peccato mortali. non quidem ad dimis
sionem pene. quia nulli potest dimitti pena nisi cui
iam dimissa est culpa qui enim non est consecutus
operationem dei in remissionem culpe non potest consequi
qui remissionem pene a ministro ecclesie non in
indulgentiis non in foro penitentiali. valet tamen
eis ad acquirendum gratiam sed hoc non videtur verum quia
quamvis merita illa que per indulgentiam communicantur
possent valere ad merendam gratiam. non tamen propter hoc
dispensantur sed determinate ad remissionem et
ideo non valent existentibus in peccato mortali et ideo in
omnibus indulgentiis fit mentio de vere contritis et con
fessis si autem fieret contrario per hunc modum facio
te participem meritorum totius ecclesie vel unius congrega
tionis aut unius specialis persone si possent valere ad merendum
ad illi qui est in peccato mortali ut predicta opinio dicit.
et per hoc patet solutio ad primum. Ad .ii. dicendum quod quamvis
sit magis indigens ille qui est in peccato mortali

tm e un capax. Ad .ij. q. dic qd tm secularibus qm religiosis ualet indigentiam dum tn sic incitate et fuerint ea q p indigentis indig. nd .n. religiosi sunt uni aduna[ta] . . . meritis aliorum qm seculares. Ad .i. g° dic q quis religiosus in statu pfectionis sat tn ipse sm pccd uiuit n pot et io saluti p pccm aliq commissum sit re° alic° pene. pot p indulgenciam abl expiari nd .n. est incongruus si ille qui e simpl sup habundas alico tpe indigeat et qntu ad id et sic indiget supplemento quo subleuetur. vn dr gal. vi. alt. al. ho. por. Ad ij dic q p indulgencias nd debet dissolui regularis obseruancia qz religiosi mag merentur religionem sua suado q ad pmiu uite eterne. q in indulgencijs exqrendo qrunt uni q ad remissionem pene q e mi bonum n tm p indulgenciam remittitur pene iniuncte in capitulo. qz in capitulo agit foz q iudicio mag qm pniale. vn z n sac dotes capitulum tenent set absoluunt a pena iniuncta l' dbita p pccto i foro pniali. Ad .3. q. dic q nd existente odne nd osequi illd qd sb adiectione dat. vn cu indulgencia det sb hac conditione q quis aliqd faciat l' det si illd nd exerceat indulgentiam n consequitur. Ad .i. g° dic q hi intellr qntu ad pmiu esse set nd q ad aliqd pmiu accitale. sic e dimissio pene ul' ad hi. Ad .ij. dic q op tpu pot as applicare p intentionem dez uoluit. io pot p quocu uult satisface set indulgenciam nd pot applicari ad am n ex intentione ei. q dat indulgenciam et io cu ipse applicet ad fact l' dante hoc aut i nd pot ille qui hi fac ad aliu hinc intentionem transfere. si tn fca sit indulgencia ille qui fac l' p q fit hi hat tanta indulgenciam ualet ei p quo fit. si tn iste qui fac hi op dat ali indulgenciam. set ille qui indulgenciam sb tali forma facit. Ad .3. q. dic q indulgencia dbet ex dq ca dari. ad hoc q as p indulgenciam ad actum aliq puocet q in utilitate eccie et i honore di urgeat plat aut cui cura ecce utilitatis pcurand q bonis dom ppagandi e commissa n ht aliq ut se ipm ad hi puocet q io nd pot facere indulgenciam z tm set pot uti indulgenciam qm palius fac qz alius sbe ca faciendi. Ad .i. g°. dic qd actu iurisdictionis nd pot aliquis in se ipm exercere. set d hijs que auctem iurisdictionis danc. alijs pot z plac uti tm i temporalibz qm i spualibz. sic g sacd

sibi accipit euchar qm alijs dat ita z epc pot accipe z suffgia ecce q alijs dispensat quoz effectus e immediate remissio pene p indulgencias. et n iurisdictionis. Ad .ij. pz solo credens. Ad tcu. dic q excoicatio pfertur p modum sententie q nullus in se ipm ferre pot eo q i iudicio nd pot idem ee iudex z reus. indulgencia au n p mod sne dat. set p mod dispensationis cda qm hd pot face ad se ipm

Tene etiam lb d certitudine gratie nd d certitudine sac qz nemo scit utr odio a amore dign sit. oc iv. arbitri libertatem querit .i. libam electionem ut ti ho nd dimittat pcta qz iam n pot pcare. s qz nd uule dm offendere . z si posset q z intantd penite tibz attigit qm ut dem e horrend e in cide i man . vni e q ad lbatum fute uite. q ht loc pnu iustitia. quia in hc uita u e loc uie e um q dr .ij. dr. ule meli e in incide in man dr qm in manus hois si .n. sp uiuet sp peccaret. i q i pnio p manet qz d se nd posset a pcto libari. e sit spc uades e nd rediens. nd qd sing pcti actu euenit tanti ut gulias fuit padisus in con inuit. hi nd e intelli d trestri. ut quida dnt qz passio x. n reduc ad ill padisum set ad celeste qui qd padis pot accipi d s. l' gliam fruicois et s stati moies ipa viso fuit ul' qntu ad q glie dente et sic nlls intuit an ascensionem. nd e ipoenda i artic mortis pnia sz innotescat z io nd e ipone da qz ps q iponit aliq pnia alic obligat ad illa facienda nlls aut d bz ad id obligari qd nd pot face. set e innotescenda. ut pro curet p amicos et elas eam expiare ut ei complende pposito hat si euadat tn e confor tand de diuina mia ne in dspatione cadat. nd n. ds pbr et c hi intelli e d legato ab epo p excoicatioz l' dagere pniam solempn. puellay conecto p eym si ualeat. consulto epo. h u e d iur qz hi sol' epis qui sut uice spoi gentes competit dispensari um uirgine casta exhibere xpo. vn mo n ht loc set fuit extra dispensatione fem i a° loco l' ld d benedictione uiduaz q p psbros fi ualet. . . . . xxij.

Solet qri utr post hinc uita ete possit determinauit magr d tpa pnie hi mo uet qsda qones d terminata et eas soluit z dicz m.d.p. i pnia in oz. q. ecia temp pnie iba eta confessionem q a penitentibz requirit. i. Cxv.

post hec considerandum est et est prima in textu in parte mortis quod esse dampnata dicatur n. quod tempus penitentie usque ad finem vite durat. et est. omnia in hac vita per penitentiam dimittantur peccata. contra videtur post hanc vitam aliqua peccata dimitti possint in parte dampnationem vitatem per auctores sanctorum i. quod de post hanc vitam etc. item refellit quorundam errores. ad auctores inductus i. sed forte dicere esse secundum duo facit primo dampnat confessionis mora vitatem. secundo evitate dampnata quidam dubium movet i. hic obviare solet. sed pluribus etc. esse primum duo facit. primo ostendit quod post hanc vitam aliqua peccata dimittuntur in purgatorio. secundo ostendit quod quidam citius quidam tardius a peccatis purgantur i. in illo autem igne etc. post hec considerandum est hic movet quomodo esse dampnata prius deforme et primo ex parte confitentis secundo ex parte confessoris qui scilicet confessionem audit i. caveat autem sacerdos etc. esse primum duo continentur primo utrum quis debeat singula peccata confiteri que fecit. secundo utrum debeat confiteri que non fecit. i. sic autem penitens etc. caveat autem etc. hic in duo dampnat ex parte confessoris primo ut peccatum celet secundo quod non quilibet sacerdos confessionem cuilibet audiat i. quod non datum est etc.

Hic est de quibus prima de purgatorio. secunda de confessione generali. tertia de sigillo confessionis quo peccata celantur. Circa primum queruntur duo. primo de purgatorio. secundo de ligno feno stipula que in purgatorio purgantur. tertio de effectu purgatorii.

Ad primum sic proceditur. videtur quod purgatorium non sit post hanc vitam. apocalipsis xiiii. beati mortui qui in domino moriuntur. amodo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. sed hiis qui in domino moriuntur non manet aliquis purgatorii labor post hanc vitam. nec illis qui non in domino moriuntur quia illi purgari non possunt. ergo purgatorium post hanc vitam non est. Preterea sicut se habet caritas ad premium eternum ita peccatum mortale ad supplicium eternum. sed decedentes in peccato mortali statim ad supplicium eternum deportantur. ergo decedentes cum caritate statim ad premium vadunt. quia ita non manet in eis aliquid purgatorium post hanc vitam. Preterea deus qui est summe misericors pronior est ad premiandum bona quam ad puniendum mala. sed sicut illi qui sunt in statu caritatis faciunt aliqua mala que non sunt digna supplicio eterno, ita illi qui sunt in peccato mortali interdum faciunt aliqua bona ex genere que non sunt digna premio eterno. ergo cum illa bona non premiantur in dampnandis post hanc vitam nec illa mala debent post hanc vitam puniri. et sic idem quod prius. Sed contra est. secundo machabeorum xii. sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis solvantur. sed pro defunctis qui sunt in paradiso non est orandum quia illi nullo indigent. nec iterum pro illis qui sunt in inferno quia illi a peccatis solvi non possunt. ergo post hanc vitam sunt aliqui nondum a peccatis soluti qui solvi possunt. et tales caritatem habent sine qua non sit peccatorum remissio quia universa delicta operit caritas proverbiorum x. unde ad mortem eternam non ducentur quia qui vivit et credit in me non morietur in eternum. Jo. xi. nec ad gloriam inducentur nisi purgati. quia nil inmundum ad illam perveniet ut patet apo. ult. ergo aliquod purgatorium restat post hanc vitam. Preterea Gregorius in iiii dialogorum dicit si ad christo amico consentientes in hac vita purgare peccatum non potuit post transitum huiusmodi per purgatorium ignis conflationem expedivit. ergo post hanc vitam restat aliquod purgatorium.

Ulterius videtur quod non sit idem locus quo anime purgantur et quo dampnati puniantur. quia pena dampnatorum est eterna ut patet matth. xxv. ibunt hii in ignem eternum. sed purgatorius ignis est temporalis ut dicit magister in littera. ergo non simul puniuntur hii et illi eodem igne et sic oportet loca esse distincta. Preterea pena inferni nominatur pluribus nominibus ut in psalmo ignis sulphur et spiritus procellarum etc. sed pena purgatorii non nisi uno nomine appellatur. scilicet ignis. ergo non eodem igne et eodem loco puniuntur. Preterea hugo de sancto victore dicit probabile est quod in hiis locis puniuntur in quibus commiserunt culpam. et Gregorius in dyalogis narrat quod germanus episcopus capuanus paschasium qui in balneis purgabatur invenit. ergo in loco inferni non purgantur sed in mundo hoc. Sed contra est quod Gregorius dicit quod sicut sub eodem igne aurum rutilat et palea fumat. ita sub eodem igne peccator crematur et electus purgatur. ergo idem est ignis purgatorii et inferni. et sic in eodem loco sunt. Preterea sancti patres ante adventum christi fuerunt in digniori loco quam sit locus ubi nunc purgantur anime post mortem quia non erat ibi aliqua pena sensus. sed locus ille erat coniunctus inferno vel idem quod infernus. alias christus ad limbum descendens non diceretur ad inferos descendisse. ergo et purgatorium est in eodem loco vel iuxta infernum.

Ulterius videtur quod pena purgatorii non excedat omnem penam temporalem huius vite. quanto enim aliquid est magis passivum tanto magis affligitur si sensum lesionis habet. sed corpus est magis passivum quam anima separata cum sit contrarium ad ignem agentem. cum quia habet materiam que est susceptiva qualitatis agentis quod de anima non potest dici. ergo maiorem penam quam corpus patitur in hoc mundo quam penam qua anima purgatur post hanc vitam. Preterea pena purgatorii directe contra venialia ordinatur. sed venialibus cum sint levissima peccata levissima pena debetur. sed si secundum mensuram delicti sit plagarum modus ergo pena purgatorii est levissima. Preterea reatus cum sit effectus culpe

ñ intendit ñ culpa intendit s; i illo cui iā
culpa dimissa ē nō pōt culpa intendi. g°
in eo cui culpa mortalis dimissa ē p quo
nō plene satisfecit recet nō erat in morte s; i
hac uita nō erat ei reatus ȝ grauissime pene
g° pena quā patitur post hanc uitā ñ erit ei grau
ior oī pena illi uite. ¶ Item ȝ ē qd aug dicit in
quodā sermone ille ignis purgatorii erit durior
quā quicquid in h; sclo penarū aut sentire aut
uidere aut cogitare quis potest. ¶ Præterea quanto i
pena ē uilior tanto ē maior. sed aīa separata to
ta punit cū sit simp nō aut ita ē de corp g° il
la pena q ē aie separate ē maior oī pena q corp
patiat. ¶ Videtur ut q illa pena sit uolūtaria
qz illi qui sūt i purgatorio rectū cor hūt. sed
h ē rectitudo cordis ut qs uolūtatē suā uo
lūtati diuine conformet ut ambro. dr. g° cū ds
uelit eos puniri ipi illā penam uolūtarie
sustinent. ¶ Præterea omīs sapiēs uult illud sine
quo nō pōt puenire ad finē intentū sed illi
qui sūt i purgatorio sciūt se nō posse puenire
ad gliam ñ prius puniatur. g° uolūt puniri ¶ Item
ȝ nullus petit liberari a pena quā uolūtarie susti
net s; illi qui sūt i purgatorio petūt liberari. sic
p; p multa q in dialogo narrat. g° nō sustinet
illā penam uolūtarie. ¶ Ulterius ut q aie i purga
torio p demones puniant qz sic ī. d. xliiij. dicit
mag illos habebūt tortores in penis quos
hūerūt incensores in culpa sed demones incitāt ad
culpā nō solū mortalē sed et uenialē quā dr nō
possūt. g° et i purgatorio ipīs aīas p peccatis uenial
b; torquebūt. ¶ Præterea purgatio aptius competit iustis et
in hac uita et post hanc uitā sed in hac uita
purgant p penas a diabolo inflictas sic patet de iob
g° et post hanc uitā a demonib; punientur
purgandi. ¶ Item ȝ iniustū ē ut quid de tri
phauit ei subiciat post triumphū. s; illi qui
sūt i purgatorio de demonib; triumphant sine
peccato mortali descēdētes g° nō subiciunt eis puni
endi penis. Respōsio dicendū ad .1. q. qd exill' que
ē de tinnata sēr aū stare ȝ sat purgatorium
ēē post hanc uitā. si .n. p cōtritionē deleta culpa
nō tollit extoto reatus pene ñ et semp uenī
alia dimissis mortalib; tollūtur et iusticia di
h exigit ut peccatū p penam debitā ordinetur
oz q ille qui post contritionē de peccato disscedit
et absolutionē cū satisfactionē debitā qd post
hanc uitā puniatur. et iō illi qui purgatorium negāt
ē diuinā iusticiā loquūtur et ppter h erroneū est et
a fide alienū unde greg nissen. post pdicā ubi
sbiungit h pdicā dogma ueritatis suantes
et ita credim. h; et ullus eccā tenet p defunctis ex

orās ut a peccatis soluant. q ñ pōt ñ dici nisi qui
i purgatorio sūt intelligi et ecce q aucti quicq; resi
stit hēsim incurrit. ¶ Ad p g° dicendū q auctas illa lo
de labore operis ad merend et nō de labore passiōis
ad purgand. ¶ Ad s q malū nō h cōm pfectū; sed
ex singularib; defectib; gtingēt. sed bonū ex una
cā pfecta gsurgit ut dyo dicit. et iō glib; defectus ipe
dit a pfectione boni sed nō q'libet bonū ipedit
gsūmā alicq mali qz nūq ē mal' sine alicq bono
et iō peccatū ueniale ipedit hntē caritatē ne
ad pfectū bonū ducatur. s. uitā etnā q diu
purgat sed peccatū mortale nō pōt purgari p ad bonū
adiunctū q̄ uix statim ad ultimū maloz pdu
cit. ¶ Ad tertiū dicendū q ille qui i peccatū mortale icci
dit omnia bona āñ acta mortificat et q i peccato
mortali exñs facit mortua sūt qz ipse deū offen
dens oīa bo uiet amittere qādo h uñ ei q
i peccato mortali decedit nō manet ad pmiū i
post hanc uitā sic manet alī pena ei qui i caui
tate decedit q nō sp dilet oē mal' q inue
nit sed solū h qd ē ȝ gtiū. d. 1. q. dicendū de 2
loco purgatorii nō inuenit aliqd expsse determi
natū i scriptura ñ rones possūt ad h efficaces i du
ci. tñ p babil' est et q gsonat mag sctoz dictis
et reuelationi fcē multis locus purgatorii ē duplex.
¶ Unus f lege gmunē et sic locus purgatorius ē locus
inferior inferno gīunctus ita q idē ignis sit qui
dāpnatos cruciat in inferno et qui iustos i purgatorio
purgat. q̄uis dāpnati f qd sūt inferiores merito et lo
co inferiores sūt ordinandi. ¶ Alius ē locus purgatorii
f dispensationē et sic quādoq; i diuersis locis aliq pu
niti leguntur. ł ad uiuoz instructionē ł ad
mortuoz subuentionē ut uiuentib; eoz pena i no
tescens p suffragia ecclie mitigaretur. quidam
tñ dicūt q f legē gmunē locus purgatorii ē ubi
hō peccat qd nō uidetur pbabile qz simul pōt hō pu
niri p peccatis q in diuersis locis gmisit quidā uo
dicūt qd puniunt ȝ nos f legē gmunē qz sūt
medij inter nos et deū quātū ad statū sed h
ñ est qz nō puniunt p eo q sup nos sūt sed
p eo q ē infimū in eis s. peccatū. ¶ Ad pm g° dicendū
q ignis purgatorii ē eternus q ad sbam sed te
pal' quātū ad effectū purgationis. ¶ Ad .ij. dicendū qd
pena inferni ē ad affligend et iō nominat omnib;
ill' qui h nos affligere gsueuerūt sed pena pur
gatorii ē principal' ad purgand reliquias peccati. et
iō sola pena ignis purgatorio attribuit. qz
ignis h purgare et gsumere. ¶ Ad .3. dicendū q rō illa
pcedit f dispensationē spiālem et nō f legem
gmunē. ¶ Ad .3. q. dicendū q i purgatorio erit duplex pe
na. una dampni. i q̄ s. retardant a diuina uisione
alia sensus f qd ab igne corpali punient et quātū

ad utrq; pctā pgatorii mīma excedit,
mariam penā h' uite. qnto n. ad mag
ↄsidat' tanto ei' absencia ē molestior ⁊
quia affcs quo ↄsidat' sum̄ bonū p' hūc
uitā ī aīab; scīs ē intēs' q2 nō retarda
tur affcus mole corꝑis et ꝗ q2 ēs fruēdi su
mo bono iā aduenisset n' ad ipediēt. io
ↄtardatione maxīe dolent. silr ꝗ cū
dolor nō sit lesio set lesiōis s'. tāto as
mag' dolet ↄ a° lesiuus qnto mag' ē
sensitiuū. vn̄ lesiōes que fiūt ī locis ma
xime sensib; st maxi' doloze cantes ⁊
q2 tot' s' corpis ē ab aīa. io si ipm aīaz
ad lesiuū agat ↄncitate oz qd' max'
affligat' qd' aūt aīa abigne cor̄li pūtat
h ad p̄ses suppōim' q2 ↄ h. ↄ xliiij. dicet
⁊ io oz q pctā pgatorij qnt' ad penā dap
et sr excedat omēz penam istius uite
quidā aūt assignāt rōm ex h qd' aīa to
ta pūit' n' aūt corꝑ' set h n' ē qd' sit pe
na dapñtor' ect mior post rīam q̄ añ.
qd' ftm ē Ad 3. dd q qūis aīa sit mi
passiua qm̄ corꝑ tam̄ ē mag' ↄglītiua
passiōis et n' ē maior passionis sr' i ē
maior dolor ꝗ si sit mior passio Ad
ij dd q acerbitas illi' pene n' ē tm̄ ex qn
titate pctī qntū ex dispōe puiti. q2
id pctm̄ gūius pūit' ī qm̄ h. sic ille
qui ē melioris ↄplōis mag' pūit' ex
ↄ' plagis īpoītis qm̄ ali' ⁊ tū iudex utrq;
eaſdm̄ plagas ꝑ eisd' culpis īferēs iusti
facit et ꝑ h patet solutō ad tiū Ad. 4.
q. dd. qd' aliqd dr uolūtar' dr. uno mō
uoluntate absoluta ⁊ sic nullo mō est
pena uolūtaīa. q2 ex h ē rō pene q uol
ūtat'. alio mō dr aliqd uolūtariū uo
lūtate ↄd' natn sic ustio ē uolūtaīa pp
sanitatē ↄseqndā et sic aliq pctā pōt ēē
uolūtaīa ↄ'. vno mō q2 ꝑ pctm̄ aliqd
bonū acqrim'. ⁊ sic ipa uolūtas assumit
pctm̄ dqm̄ ut patet in satisfactiōe ul' ꝗ
ille libent' eā accipit ⁊ nō uellet eā nō
ēē sic accīt ī martyrio. a° mō q2 quis
ꝑ penā nullū bonū nob accrescat tam̄ sine
pctā ad bonū puēire n' possum' sic p; de
morte ill. ⁊ tē uolūtas nō assūit pctā
et uellet ab eā libari set eā sbportat ⁊
qntū ad h uolūtaīa dr et sic pena pur
gatorij ē uolūtaīa quidā aūt dnt q
nō ē a° mō uolūtaīa q2 st ī absorti pe
nis qd' nesciut se ꝑ penas pgūi set re
putāt se ēē dāpnatos set h ē ftm. q2 n'

sciret se libandos suffragia nō peterent
qd' freqnt' faciūt Et ꝑ h patet solutō
ad oba Ad. v. q. dd qd' sicut post diem
iudicii diuina iusticia succendet ignē quo
dāpnati ī ppetuū pūient' ita ⁊ nc sola di
uina iusti' electi pōt hanc uitā pgāt' n' mi
nistio dmonū quoꝝ uictoēs extiterūt n'
ministio āgloꝝ qui ciues suos tm̄ uehem
ter affligerent set tn̄ possibile ē q eos ad lo
ca peāꝝ deducant ⁊ ꝗ ipi dmōes q de penis
hominū letant' eas ↄcomitāt' et assistūt
pgandis tm̄ ut de eoꝝ penis satiēt' tm̄
ut ī eoꝝ exitu acorꝑ suū ad ī repiant
in h aūt sclo qm̄ adhuc loc' pugne ē
pūiūt' hoīes amal' anglis sic ab hostib;
ut pat; ↄ' iob. et aliōis sicut patet ↄ ia
cob ē ūt' fenioris angl'o ꝑcutiēte emar
cuit ⁊ h; ꝗ expsse dic dyo. ī. ſ. c. ↄ di. no
qd' boni angli intēdū pūiūt et ꝑ h pa
tet solō ad oba.

D. ij. sic pcē. ur' q lignū. fenū ⁊ stipla
que sup edificant dnr' suppoitū fu
dat' n' sit pctā ueīalia q2 sr' ī q ē sum
n' pōt edificari set qd' est fūdamītū spual'
edificii ē ī sūmo ut glo d' g° nō pōt ad
sup ipm̄ edificari Ch' edificaū ꝑ fūdamītū
fican' set pctā uenialia n' sustētāt'. ꝑ
spūale fundat' q ē fides ꝑ dilectōm opans
g° lignū fenū ⁊ stipula que sup hedifi
cant' nō st pctā ueīalia. Cp̄ ꝑ la. v. sup
illd' ne qui ↄiūgitis domū ad domū dic
yo'. hētici dogmata dogmatib; ↄiūgūt
⁊ q sr' fūdamītū ↄbuerūt aurū ⁊ argent'
⁊ lapidēs ptiosos edifica edificant lignū
fenū ⁊ stipulā. set hētici dogmata sa
fingentes n' pctāt ueīar' set mor'. g°
lig° fenū et stiplā n' st pctā uenialia,
p' ſ ambr aplīca doctrina ē fūdamītū ille
aūt sr' edificat qui ueniēs post aplōs
docet siū mal' siue bo' sit set bene do
centes post aplōs edificant aur' ⁊ arget'
et lapidēs ptiosos ī qb; doctrina p̄clara si
gnificat'. mali aur. l. fe. et sti. ī quib;
uana et friuola doctrina sigficat' set ua
na et friuola doctrina ē pctm̄ mor' g° ꝑ fe
nū et sti ⁊ l. mortalia pctā intelligūt'
⁊ n' ueīalia Et set gnū ē q dr in lra ꝑ dilia
ing Ulterius ur' q idm̄ sit qui utrq; sup
edificat. q2 ... ... di ... exemplo
ꝑ argentū dilectō primoꝝ ꝑ lapides pti
osos bona opa. set illi qui ī ordinatos
affcus aliqs hāt ad res tempals que

dnis. li. fe. et sti. edificant contemplatiue alii deum
diligunt et proximum et aliqua bona opera faciunt
ergo idem sunt qui edificant aliud utrumque. Ccontra sic
infra dicitur illi qui edificant aurum et argentum
et lapides preciosos qui cogitant que dei sunt
quomodo placeant deo. sed tales et aliqua uenia
lia committunt ut patet i. jo. i. q. p. li. et fe. et stip.
intelliguntur ergo idem sunt qui utrumque super hedifi
cant aurum et la. pre. sunt secuti. sed illi qui edificant
li. fe. et sti. non sunt securi. ergo non sunt idem qui utrumque
edificant. Ulterius uidetur quod uenialia et mortalia
conuenta sunt li. fe. et sti. ut non putatur quod eternaliter
condempnatus sed temporaliter. Contra quia secundum distantiam
culparum debet esse instantia penarum. sed culpa
mortalis in infinitum excedit ueniale ergo et pena
peccatum. sed hoc non potest esse secundum acerbitatem quia acerbi
tas utriusque pene finita est ergo oportet quod hoc sit uel
diuturnitatem quod non esset si ueniale eternaliter
puniretur. Ccontra in pre. acceptio apud deum. ut dicitur
ro. v. sed uidetur si pro eadem culpa unus plus
quam alius minus puniretur ergo cum peculpi ueniali. iuste
punitur temporaliter et dampnatus eternaliter. sed tempora
liter puniretur. Csed contra m. v. non exies inde donec
reddas nouissimum quadrantem. glo. i. minuta
peccata. sed ille qui in peccato mortali decedit nichil
potest reddere ergo pro peccatis uenialibus punietur eterna
liter. Responsio dicendum ad. hq. quod uenialia comitati
adiuncta possunt per aliquam penam consumi quod ideo conue
nienter per metaphoram signantur illa qui per ignem consumuntur
et quia quanto aliquod peccatum est grauius tanto difficu
lius purgatur in peccatis et uenialibus inueniuntur aliud
alio grauius. tamen conuenienter eorum diuersitas signatur
per diuersitatem eorum que facilius et que tardius consumuntur
ab igne et quia per fedum est liber quantitatis quod dico
comprehendere per pre. medium et finem. ideo tria dicta
ponuntur quia quedam sunt grauissima in genere uenialium
et difficillime purgabilia. et hec per lignum signantur
quedam minima que per stipulam. quedam media
que per fenum signantur. Cad primum ergo dicendum quod sic fundamentum
sumitur ad spiritualia ratione prioritatis et non ratione
firmitatis ita sunt edificare dicuntur. non que super
sed que prius sunt. Cad ii. dicendum quod uenialia non
dicuntur super edificari que ex fundamento stabilita
tem habent. sed dicitur aliquid super fundamentum poni tripliciter
uno modo directe sicut quod est fundamento su
mitur et sic solum bona opera fidei formata que fun
damento dicuntur superedificari. alio modo dicitur esse quod
est iuxta sicut patet in ps. super flumina babilo
nis et sic uenialia sunt edificari quia fundamentum
non destituunt sed simul cum fundamento sunt. quarto modo
dicitur esse super quod est post sicut esse uel. super cenam
assessor i. r. post ut in glo. d. et sic et mortalia

posset superedificari quia fundamentum destruunt
uel secundum quosdam li. fe. et sti. non intelliguntur ipsa uenialia
alia sed bona opera quibus aliquis mortuus uel peccati
se inmiscet et hec super edificantur quantum ad id
quod est boni in eis. non quantum ad id quod diuelli habent
sed hoc non uidetur esse secundum intentionem apostoli et aug. quia
tunc esset distinctio in te. li. et fe. et ster. et ar. et
au. et la. pre. Cad tertium dicendum quod in ista septima parte
principalem sensum quem auctor intendit possunt alia
sensus non incongrue aptari. et sic iste per adaptationem
quidam loquitur. et non secundum intentionem apostoli. Cad iiii. dicendum
quod aliqui male dicuntur docentes. quia non mortalia
sed uenialia pertinent sicut quando aliquis inutilia docent
uel aliis mortalis in annis glorie incipit. uel dicendum quod loquitur
secundum eundem modum sicut primo. Ad ii. q. dicendum. quod aurum
et ar. et la. pre. et li. et fe. et stipula. possunt
dupliciter exponi. uno modo quod quelibet bona opera dicantur
li. fe. et sti. et sic non est dubium. quod idem edi
ficant utrumque. sed quidam dicunt hoc et quidam illa
edificare secundum quod magis eis insistunt sicut et actiui
a contemplatiuis distinguuntur. quamuis contemplatiui ali
quid agant et actiui ad contemplantur. alio modo
ita quod per au. et ar. et la. pre. intelliguntur solum opera
perfectorum. et per li. fe. et sti. superedificantur intelli
guntur uenialia eorum qui sollicitudinem de rebus
temporalibus gerunt non solum deo uacantes. et
tunc patet quod non sunt idem qui utrumque edificant
quia imperfecti et si bona opera faciunt tamen ob
scurantur ex sollicitudinibus huius mundi uel
claritatem. au. et ar. et la. pre. non habent et licet
perfecti. et si uenialia habeant tamen ex feruore cari
tatis in eis consumuntur ex sollicitudine genita
quod de ipsa purgatur habent et ideo non dicuntur ea super
hedificare. quia habitualiter in eis non manent et talis
securi sunt. qui uel est in eis purgatur. et per hoc patet
solutio ad obiecta. Ad 3. q. dicendum quod culpa non potest
ordinari nisi per penam quia deus nichil inordinatum
relinquit et ideo numquam culpa sine pena di
mittitur. illa autem quidam puniuntur. non potest aliquis
culpa dimitti nec aliquis reatus tolli cum clari
tate carent per quem et culpa purgatur. et reatus
tollitur. et ideo culpa uenialis in eis semper manebit. uel
reatus eius si. et ante peccatum mortale ueniale di
missum fuisset quantum ad culpam manente rea
tu propter hoc eternaliter dampnati de uenialibus punientur. Cad
primum ergo dicendum quod peccatum mortale meretur peccatum eternam
in quantum gratiam tollit et a deo eterno separat. et secundum hoc
infinite distat a uenialia. in illo ergo qui gratia
caret et a deo in perpetuum separatus est per accidens ue
niali pena eterna debetur. ratione illius que per se debetur
a mortali. Cad ii. dicendum quod non est ibi alia que pre
acceptio quia in isto est gratia et uirtute culpa

ei pgat· ul reat qua carent bapti et io eoz
culpa l reat p pená expiari n pot· et sic
patet qd uenialia p actus hic mortalia
adiuncta i baptis q no sr· li· fe· 7 sn.

Ptériu sic pce· uit qd p penam pgatorii
n expiet pctm ueniale quo ad culpa· qr
sr illd· i· jo· v· e pctm ad mortem 7c· dic glo
qd qui in hac uita n corrigit frust post mor
te ei uenia postulat g nllm pctm post hanc
uitam quo ad culpam dimittit ¶ Ip eodem e labi
i pcto 7 a pcto libari· set aia post morte no
pot peccare uenie g n a pcto ueniali solui ¶ Ip
sgr dic qd tal i iudicio quisq futurus e ql
de corp exiuit qr lignu u ceciderit i erit· ecc·
xi· si g ais ex hac uita exit cu ueniali i iudi
cio uel· et ita p pgatoriu no expiat a cul
pa ueniali ais ¶ Ip supdcm e qd culpa ac
tual no delet n p ctrcom· set post hanc ui
tam no e ctrco que e act meritorius q tu
n erit meritu nz demeritu cu sr dam h sitholz
morz q angl's cauis g post hanc uita n dimit
titur i pgatorio ueniale quo ad culpa ¶ Ip
ueniale· no e i nob n rone fomitis un adam
i pio statu ueniali no peccasset ut i sc· li·
d xxi· dcm e set post hanc uita i pgatorio n
erit sensualitas fomite corrupta i aia sepa
ta qd fomes dr lex carnis ro· vij· g n erit
i uenialis culpa· et ita no pot expiari p pur
gatoriu ¶ set g e qd dic ggs dic i· iiij· dyal
et aug dua pnia quod queda culpe leues
i futuro remittuntur n pot itelligi· quo ad pe
na qr sic omis culpe quantuq graues ¶ ad
reatu pene p igne pgatorii expiat· g ue
nialia quantu ad culpam pgatur p igne pgato
rii ¶ Ip cor· iij· p· li· fe· 7 sn· ut dcm e uenia
lia itelligunt· set· li· fe· et sn· p pgatoriu osu
mitur g ipe uenial's culpe post hanc uita remi
tuntur ¶ Vlterius uit qd ignis pgatorius no libet
a reatu pene· omis· n· pgato respicit fedi
tate· set pena n i portat aliqm feditate· g
ignis pgatorius n libat a pena ¶ Ip oclum
n pgat n p suu osu· set pena n osiat pene
g p pgatorii penam n pgat quis a reatu
pene ¶ Ip· i· cor· iij· sr id saluus erit sic tn
erit· dic glo· iste ignis e temptacio tribulois
de q dcm e uasa figuli pbat fornax· ecc·
ecc xxvij· g ho expiat ab omi pena· p
penas h mundi saltem post morte que e ma
xima pcaz et no p pgatorii igne ¶ set
g pena pgatorii e grauior qm pena queli
bz h mundi ut g dcm e· set p pena satisfacto
ria qm ais in hac uita sustinet expiat ad

bito pene· g mlto fort p penam pgatorii ¶ Vlte
ius q ab illa pena [diuti]us no libet alio citius
quanto enim e grauior culpa 7 maior reat tanto
acbior pena i pgatorio i ponit· set que e pporcio
pene acbioris ad culpam grauiore eadem e pporcio
pene leuioris ad culpam leuiore g ita cito li
bat unus ab illa pena sicut alius ¶ Ip inequalibz
meritis redduntur inequales retribuciones 7 i celo et
i inferno quantu ad duracom g ut ee sic i pga
torio sz ista e similitudo apli qui dicas uenialia
p li· fe· et sn signat· set ostat qd li diuti ma
net i igne qm fe 7 sn· g unu pctm ueniale
diuti punit i pgatorio· q alt ¶ Respondeo dd
ad· i· q· qd quidam dixit qd post hanc uitam n
dimittit aliqd pctm quo ad culpam et sicut mor
talia quis decedit dampnat· et remissionis ca
pax no e· no aut ee pot qd cu ueniali dece
dat sine mortali· qr ipa gratia final culpam pgat
ueniale· n· pctm otingit ex h q ais p xpm
hns i finito unit ad temporale dilig qui quid
excessus ex corrupcione ongit· sicut si g
oro corrupcionis uincit sicut i beata ui
gine fuit no manet ais loc ueniali et ita
e i morte oro diminut et ad nich let ista
corrupcionis ps aie tota gre subiciunt 7 ueniale
expellit· set h oppio friuola e et in se cu
sua cu hunc qui dem qr dcis scoz et euange
lij aduersatur q n possit expoi de remissione
uenialium· quantu ad penam ut magr ml's dic
qr sic tam leuia qm grauia i futuro dimittunt
gg aut leues culpas tm post hanc uitam
remitti p hibet n suffic qd dicunt· q h dz
spalit de leuibz ne putet n graue peis nos
passuros qr remissio pene magis auft
grauitate pcaz qm pcat; quant ad cam i
aut friuola appet qr d fcis corpls q lis e
i uile uite no auft corrupcionis corrupt l dimit
q ad radice set quant ad actu sic patz d ill
q grauit i fmat si tm tinglat peas aie
ut ea gre subiciat qr tinqllitas pcaz 7
subiectio eaz ad gram e qm i feriores uires obe
diunt superioribz que legi dei codelectant
q i statu illo ee no pot cu uiqz impediunt
il tinqllitas dicat pud· pug sic q i doz
mientibz acci n tn pp h fomis pri dz corrup
de mie aut uires aie tinqllat ¶ Ip dato qd
corrupcim radicalit diminiet· defectis ille ui
uires aie subdet gre· ad h no sufficeret ad p
gacom culpe ueniali in omisse q uis suf
ficeret ad uitacom future culpe qr culpa
actual· 7 uenialis n remitti sine actu
ctrcionis motu· ut s· d· xvij· dcm e quantu

gra habitualis intedat contingit autem quando quod aliquis de
mies moritur in gratia existens qui est veniale & obdor
mivit et talis non potest actu contritionis habere de veniali
ante mortem nec potest dici licet dicunt quod sino peni
tuit actu vel proposito in generali vel in speciali quod sit venialiter
immortale propter hoc quod ve sit mortale dum placet
quia non quilibet placentia venialis facit peccatum mortale
alioquin omne veniale esset mortale quia quilibet veniale pla
cet cum sit voluntarium set talis placentia que ad fru
itionem spectat in qua omnis perversitas humana consistit
dum rebus utendis fruimur ut augustinus dicit et
sic placentia illa que facit peccatum mortale est actualis placentia
quia omne peccatum mortale in actu consistit. potest autem con
tingere quod aliquis postquam veniale peccatum commisit non ac
tualiter de peccato cogitat vel dimittendo vel tenendo
set cogitat forte quod triangulus habet tres angulos
equales duobus rectis et in hac cogitatione obdor
miat et moriatur. unde patet quod oppinio omnino irrationalis
est. et ideo aliter dicendum quod culpa venialis in eo qui cum gratia
decedit post hanc vitam dimittitur per ignem purgato
rium. quia pena illa aliquantum voluntaria virtute gratie
habebit vim expiandi omnem culpam que simul cum
gratia stare potest ¶ ad primum ergo dicendum quod glossa loquitur de
peccato mortali vel dicendum quod quamvis in hac vita non corrigatur
in se corrigitur tamen in merito quia hic homo meruit ut ibi
illa pena sit meritoria ei ¶ ad ii. dicendum quod peccatum
veniale contingit ex corruptione fomitis qui in anima
separata in purgatorio existente non erit et ideo non
poterit peccare venialiter set remissio venialis cul
pe est ex gratia in forma que in purgatorio erit in anima sepa
rata et ideo non est simile ¶ ad tertium dicendum quod venialia non
variant statum hominis quia nec tollunt nec diminuunt
caritatem secundum quam mensuratur quantitas gratuite boni
tatis anime et ideo patet quod venialia dimittuntur vel com
mittuntur talis mutatio anime qualis prius ¶ ad 4. dicendum quod post
hanc vitam non potest esse meritum simpliciter premii essentialis set
secundum aliquid accidentale potest esse quamdiu manet homo in sta
tu vie aliquo modo et ideo in purgatorio potest esse actus
meritorius quantum ad remissionem culpe venialis ¶ ad
v. dicendum quod quamvis veniale ex pravitate fomitis con
tingat tamen culpa in mente consequitur et ideo destructo
fomite adhuc culpa manere potest ¶ Ad ii. dicendum quod quamvis
est debitor alicui plus a debito absolvitur quod debitum
solvit et quia reatus nihil est aliud quam debitum pene patet
quod aliquis penam sustinet quam debebat a reatu
absolvitur et sic hoc patet purgatorii a reatu purgat
¶ ad primum ergo dicendum quod reatus quamvis non in potentia se
ditate quantum in se est tamen ordinem habet ad se
ditatem quantum est in sua. ¶ ad ii. dicendum quod pena
quamvis non conteratur pene tamen contrarius reatus ad
penam. quia ex hoc manet obligatio ad penam
quia penam non sustinuit quam debebat. ¶ ad

3. dicendum quod in eisdem ubi sacre scripture latet mi
intellectus. unde ille ignis potest intelligi tribulatio presens
existens. vel pena sequens et per utrumque venialia
purgari posse. set quod mors alius adhuc non sufficiat
evidens est. ¶ Ad 3. 4. dicendum quod quedam venialia sunt ma
ioris adherentie quam alia secundum quod affectus magis ad ea
inclinatur et fortius in eis figitur. et quia ea que sunt
maioris adherentie tardius purgantur ideo quidam
in purgatorio diutius torquentur quam alii secundum quod
affectus eorum ad venialia fuit magis immersus
¶ ad primum ergo dicendum quod acerbitas pene proprie respondet
quantitati culpe set diuturnitas respondet radica
tioni culpe in subiecto. unde potest contingere quod aliquis in purgato
rio diutius moretur qui minus affligitur. et econverso ¶ ad 4.
dicendum quod peccatum mortale cui debetur supplicium eternum et
caritas cui debetur premium paradisi. post hanc vitam
radicantur immobiliter in subiecto et ideo quantum ad omnes eadem
est diuturnitas utrobique secus autem est de peccato veniali
quod in purgatorio punitur ut ex dictis patet.

Deinde queritur de confessione generali et circa hoc

Queruntur duo. primo utrum virtute confessionis generalis venia
lia deleantur quantum ad culpam ¶ Secundo utrum peccata oblita
(?) aliquis possit licite confiteri peccatum quod non fecit:

Ad primum sic proceditur. videtur quod

per confessionem generalem que fit in completorio et prima
non dimittantur venialia confessio enim qua dimittuntur veni
alia peccata est quoddam sacramentale set illa generalis confessio
non est sacramentalis quia non potest fieri et non sacerdoti ergo
non valet ad peccatorum venialium dimissionem.
¶ Preterea confessio ad hoc ordinatur ad peccatorum dimissionem
inquantum peccata peccati confitentis manifestantur set post
confessionem generalem remanent occulta peccata confiten
tis respectu eius cui fit confessio sicut et prius tamen quia quando ille
cui fit confessio distinguere non potest voces singulorum
quando plures confessionem simul generalem faciunt tamen quia in illis
generalibus que in confessione generali dicuntur non est aliquis qui non
peccaverit ergo confessio generalis non valet ad dimissionem
venialium. ¶ Preterea contritio directius ordinatur ad
dimissionem venialium scilicet culpe quam confessio set contritio
generalis non sufficiat ad remissionem venialium
quia quandoque cum generali contritione simul stat habitualis
placentia de venialibus ergo multo minus confessio generalis
peccata venialia delet quo ad culpam ¶ Preterea si dixeri
mus quod peccatum non habemus nos ipsos seducimus ut dicitur
i. jo. i. sed ii. quando non habent peccata mortalia frequenter confessionem
generalem faciunt si ergo talis confessio sufficiat ad delendum
venialia frequenter essent sine peccato aliquo quod est contra auctorita
tem inductam ¶ set contra nihil in ecclesia frustra agitur set
post generalem confessionem sequitur secundum usum ecclesie oratio qua
sacerdos dimissionem peccatorum confitentibus precatur ergo
confessio generalis valet ad dimissionem peccatorum saltem
venialium ¶ Preterea sacerdos accedens ad missam. cele

biddam confessionem facere generalem ut purius accedat. Sed hec non esset si talis confessio non purgaret. Ergo purgat saltem a peccatis venialibus. Responsio. Dicendum quod ista est ratio quare per infusionem gratie et caritatis peccata venialia non dimittuntur, quia non opponuntur caritati quantum ad habitum sed magis quantum ad actum eius, quia impediunt vel retardant; et ideo quando actus caritatis ad venialia dirigitur, ea que contraria delet. Non oportet quod contra singula eorum actus caritatis feratur ad eorum deletionem, quia nullus eorum de se habet specialem rationem que caritati aliquo modo contrarietur, sicut est de peccatis mortalibus, sed omnia sub una ratione disponunt ad contrarium caritatis, in quantum nimis rebus temporalibus inheret. Unde cum confessio generalis sit actus ex caritate procedens, in eo quod caritatem habet in venialia directus, constat quod valet ad venialium peccatorum dimissionem quantum ad culpam et quantum ad penam totam potest vero non confitentis adesse. Ad primum ergo dicendum quod confessio generalis quandoque est sacramentalis, quandoque non sacramentalis. Quando est quando quis in secreto sacerdoti confitetur quedam quorum quedam sunt mortalia et aliqua venialia in generali, tunc illa generalis confessio ex quatuor habet quod ad remissionem peccatorum valeat venialium quantum ad culpam et quantum ad penam vel in parte vel in toto, scilicet ex contritione confitentis et humilitate confessionis exercitate sacerdotis in quantum est persona quedam et ex vi clavium. Quando autem fit publice coram multis et cum multis in ecclesia non est sacramentalis. Unde tunc habet efficaciam ex tribus primis et non ex ultimo et propter hoc quia non subiungitur impositio et in completo absolutionis non satisfactionis iniunctio solum oratio misereatur. Ad secundum dicendum quod contritio illa procedit de confessione sacramentali que iudicium sacerdotis exspectat, et ideo requiritur aliqualis peccatorum manifestatio. Ad tertium dicendum quod contritio generalis sufficit ad peccatorum venialium dimissionem quo ad culpam. Sed illud quod habitu retinetur in affectu excluditur ab illa generalitate. Unde illud non delet per talem contritionem nisi fiat per generalem confessionem. Ad quartum dicendum quod non fuit intentio apostoli dicere quod non sit aliquod momentum in quo homo non sit sine peccato quo ad culpam, sed quia vita ista a nullo sine peccato agitur et quandoque dimissa culpa reatus adhuc manet.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod confessio generalis non sufficiat ad delenda peccata mortalia oblita. Peccatum enim per confessionem deletum non est necesse iterum confiteri. Si ergo peccata oblita per confessionem generalem dimittuntur, non esset necesse quod cum ad notitiam redierint adhuc ea confiteretur. Preterea quicumque non est sibi conscius alicuius peccati vel non habet peccatum vel est oblitus sui peccati. Si ergo per generalem confessionem peccata oblita mortalia dimittuntur, quicumque non est sibi conscius sibi (?) de peccato mortali quando generalem confessionem facit potest esse certus quod sit immunis a peccato mortali, quod est contra apostolum 1 Cor. 4: Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum. Preterea nullus ex negligentia reportat commodum. Sed non potest esse sine negligentia quod aliquis peccatum mortale obliviscatur antequam ei dimittatur. Ergo non reportat ex hoc tale commodum quod sine speciali confessione de peccato ei dimittatur. Preterea magis est elongatum a cognitione confitentis quod est omnino ignoratum quam id cuius est oblitus. Sed peccata per ignorantiam commissa generalis confessio non delet, quia tunc heretici qui nesciunt aliqua peccata aut etiam aliqui simplices per generalem confessionem absolverentur, quod falsum est. Ergo generalis confessio non tollit peccata oblita. Sed contra est quod Ps.: Accedite ad dominum et illuminamini et facies vestre non confundentur. Sed iste qui confitetur omnia que scit accedit ad dominum quantum potest; plus autem ab eo requiri non potest. Ergo non confundetur ut non repulsam patiatur sed veniam consequatur. Preterea ille qui confitetur veniam consequitur nisi sit fictus. Sed ille qui confitetur omnia peccata que habet in memoria cum aliquorum oblitus est non ex hoc est fictus quia ignorantiam facti patitur que a peccato excusat. Ergo veniam consequitur. Et sic peccata oblita sibi relaxantur, cum impium sit a deo dimidiam sperare veniam ut est d. xv magister dixit. Responsio. Dicendum quod confessio operatur presupposita contritione que culpam delet, et sic confessio ordinatur directe ad dimissionem pene, quod quidem facit ex erubescentia quam habet et ex vi clavium cui se confitens subicit. Contingit autem quod quando per contritionem precedentem peccatum aliquod deletum est quo ad culpam sive in generali si eius tunc memoriam non habebat sive in speciali et tamen antequam confessionem adhuc illius peccati oblitus est, et tunc confessio generalis sacramentalis operatur ad dimissionem pene ex vi clavium quibus se confitens subicit nullum obstaculum quantum in ipso est prestans. Sed ex illa parte qua erubescentia confessionis peccati penam diminuebat, pena illius de quo quis specialiter coram sacerdote non erubuit non est diminuta. Ad primum ergo dicendum quod in confessione sacramentali non solum requiritur absolutio sed iudicium sacerdotis satisfactionem imponentis exspectatur, et ideo quamvis iste absolutus sit tamen tenetur confiteri ut suppleat quod defuit sacramentali confessioni. Ad secundum dicendum quod confessio non operatur ut dictum est nisi contritione presupposita, de qua utrum vera fuerit non potest aliquis scire sicut nec scire potest an gratiam habeat per certitudinem. Et ideo scire non potest utrum per confessionem generalem sit sibi peccatum oblitum dimissum per certitudinem, quamvis possit per coniecturas aliqua extimare, de quibus est d. ix dictum est. Ad tertium dicendum quod iste non reportat commodum

ex negli q2 no ita plenam tristiciam consequeretur sicut
alr consecutus fuisset n tm meretur et tenetur iterum confiteri
cum ad memoriam peccatum reduxit ¶ ad .2. dicendum q
ignorantia iuris non excusat q2 ipsa peccatum e. sed
ignorantia facti excusat. unde aliquis d h qd non confitetur
peccata. que nescit esse peccata propter ignorantiam iuris
dum non excusatur a fictione excusaretur autem si nesci
ret ea esse peccata propter ignorantiam periculi existentis ut
si cognovit alienam quam credit esse suam fere obli
vio de actu peccati. habet ignorantiam facti et ideo excusat
a peccato. fictionis in confessione. qd fructum absoluti
onis. et confessionis impedit.

Ad tertium sic proceditur. videtur q aliquis licite possit
confiteri peccatum qd non habet. qd sic dicit gg. bo
narum mentium e culpam agnoscere. ubi culpa non e
g ad bonam mentem pertinet ut de illis culpis se
accuset quas non commisit ¶ preterea aliquis per humilitatem
se reputat deteriorem aliquo qui e manifestus peccator
et in hoc commendandus e. sed qd corde aliquis existimat
licet ore confiteri. g licite potest se confiteri habere gravius
peccatum quam non habeat ¶ preterea aliquis quandoque dubitat de aliquo
peccato utrum sit mortale vel veniale et talis debet
ut videtur de illo confiteri peccatum qd non habet ¶ preterea satis
factio ex confessione ordinatur. sed aliquis potest satisfacere
de peccato qd non commisit. g potest et confiteri peccatum qd
non fecit mentitur. sed nullus in confessione mentiri debet
e omne mendacium sit peccatum g nullus debet confiteri
peccatum qd non fecit ¶ preterea in iudicio exterior non debet
aliquis crimen imponi alicui qd non potest probari per testes ydoneos
probari. sed testis in foro penitentie e conscientia g aliquis non
debet se accusare de peccato quod conscientia sua non habet. m

Respondeo dicendum qd per confessionem debet penitens
se confessori suo manifestare ille autem qui
de se sacerdoti loquitur aliud quam conscientia sua habet. sive in
bonum sive in malum non se sacerdoti manifestat
sed magis occultat et ideo non e ydonea confessio.
sed ad hoc qd sit ydonea requiritur qd os cordi
concordet ut solum hoc os accuset qd conscientia te
net. ¶ ad primum g dicendum q agnoscere culpam ubi non
e. potest esse dupliciter. uno modo ut intelligatur quantum
ad substantiam actus et sic non e verum. non enim ad
bonam mentem pertinet sed ad errorem ut se
actum aliquem commisisse confiteatur quem non commisit
alio modo quantum ad conditionem actus et sic verum est
qd gg dicit q2 iustus in actu qui de se bonus
videtur formidat ne aliquis defectus ex parte sua fu
erit et sic dicitur job. ix. verebar omnia opera
mea et ideo ad bonam mentem pertinet quod ut habet
fortitudinem quam corde tenet lingua accu
set. ¶ et per hoc patet solutio ad secundum. q2 iustus qui

e de huiusmodi non reputat se deteriorem. consuetum
ad perpetrationem actus qui sit peior ex genere. sed
q2 timet ne in hiis que bene agere videtur per su
perbiam gravius delinquat ¶ ad tertium dicendum q quando
aliquis dubitat de aliquo peccato an sit mortale
tenetur illud confiteri dubitatione manente
q2 qui aliquid committit vel omittit in quo dubi
tat esse peccatum mortale peccat mortaliter discrimini
se committens et similiter periculo se committit qui
de hoc qd dubitat esse mortale negligit confiteri
tamen non debet asserere illud esse mortale sed cum
dubitatione loqui. et iudicium sacerdotis expec
tare cuius e discernere inter lepram et lepram ¶ ad
4. dicendum qd ex hoc qd homo satisfacit pro peccato quod non
commisit non incurrit mendacium. sicut cum quis
confitetur peccatum quod non credit se fecisse. si. n. di
cat peccatum qd non fecit tamen credit se fecisse non
mentitur et ideo non peccat si eo modo dicat sicut e
in corde suo.

Deinde querendum de sigillo confessionis et circa hoc queruntur
duo utrum in quolibet casu teneatur homo celare
ea que sub sigillo confessionis habet ¶ utrum possit
alii revelare de licentia confitentis ¶ tertio utrum
teneatur ea celare si ea alias ea novit.

Ad primum sic proceditur. videtur qd
non in quolibet casu teneatur sacerdos celare peccata
que sub sigillo confessionis novit q2 sicut dicit B. quod e
institutum pro caritate. contra caritatem non militat
sed celatio confessionis in aliquo casu contra caritatem militaret
sicut si aliquis in confessione sit aliquod hereticum quod non potest
inducere ad hoc qd desistat a corruptione plebis
et similiter de illo qui scit per confessionem affinitatem esse inter
aliquos qui contrahere volunt g talis debet confessionem
revelare ¶ preterea illud ad quod quis obligatur ex pre
cepto ecclesie tantum. non e necesse observari man
dato ecclesie in contrarium facto. sed celatio confessionis in
troducta. e ex statuto ecclesie tantum si g precipiatur
per ecclesiam qd quicumque sit aliquid de peccato tali dicat
ille qui scit per confessionem dicere debet ¶ preterea homo
debet magis servare conscientiam suam quam famam
alterius q2 caritas ordinata e. sed alius aliquis
peccatum celans meretur proprie conscientie dampnum sicut
cum in testificationem adducitur pro peccato illo et cogitur
iurare de veritate dicenda. vel cum aliquis abbas sit
per confessionem alicuius persone sibi subiecte peccatum cuius occasio in
ducit ipsum ad ruinam. si ei prelatum dimi
tat unde tenetur ei auferre propter debitum pa
storalis cure auferendo autem videtur confessionem pu
blicare. g videtur qd in aliquo casu liceat
confessionem publicare ¶ preterea aliquis sacerdos per confessionem

alic' q audit pot accipe osciam qd sit pla
tione indign. sed quilibet tene iudicare primo
com indignor si sua merita cu g iudicando su
spi. inducere uidat. d pcco et g quod in ofoz
reuelare ur. q quia oporteat ofom reuelare
¶ Set d e qd dic de . d penitentis et remissi ca
ueat sacdos ne ubo ul signo ul a quo uis
mo pdat. aliqtenus pccorem. ¶ p sacdos debet
deo e e minst confessorum. set ds pcca que p ofoz
pandunt no reuelat set tegit g et sacdos
reuelare dbet. V lterius ur qd sigillu ofois
se extendat ad alia qua ad illa que sunt d o
fese. q d ofite no sut n pcca set aliu aps cu pccis
multa alia narrat. que ad ofom no ptinet
cu g ea q p ofom sacdoti dicat. ur do ur
qd ad illa q sigillu ofonis se extendat. ¶ p
aliu aps ait alicui aliqd archanu. et ille
recipit sb sigillo ofois g sigillu ofois se
extedit ad illa q no st d ofoe ¶ Set d sigil
lu ofois e aliqd anexu sacmtali ofoi set
ea que st anexa alicui sacmto n se exte
dut ult sacmtu illd g sigillu ofois no se
extedit ad e n ad ea. d qbz e sacmtal ofo
V lt ur qd no solu sacdos sigillu ofois hat
q aliu as ofitet sacdoti p inepte necitate
urgente set inepres ut ur te ofom celare
g q n sacdos ad sb sigillo ofois ht. ¶ p aliu
as i casu necitatis pot laico ofiri. set ille te
pcca celare cu e diante. sic do. g no sol sacdos
sigillu ofonis ht. ¶ p aliu as se sacdote fin
git ut osciam alie exploret p hunc finudem
et ille e ut ur pccat si ofom reuelet g n so
lu sacdos sigillu ofois ht ¶ Set d e qd solus
sacdos e minst hi sacmti set sigillu ofonis
e anexu sacmto g solus sacdos ht sigillu
ofois ¶ p ho tene ea q i ofoe audit celare
q nescit ea ut ho set ut ds set solus sacdos e
minst. di. g ipe solus te occultare. R esponsio. dd
ad. 1. q. q i sacmtis ea q exius gunt st sig
n q inter ontingut et ido ofo q quis se sacdoti sbi
at signu e interioris qua qs do sbicat ds aut
pccm illi qui se sbicat p pniam tegit. vn ex
h oz i sacmto pnie signi et id d necitate sacm
ti e qd aliqs ofom celet. et tanq uiolator
sacmti pccat. qui reuelat et pt h st. alie uti
litates hi celationis q p h hoies ad ofom mag
attrahunt et simplicius pcca ofitet ¶ ad pm g
dd q quidam dnt qd sacdos n tenet suare sb
sigilo ofois n pccm d quibz peites emdacom
pmittut al' pot ea dre. ei qui pot pdee et no
obee. set h oppio ur erronea et sit d uitatem
sacmti. sicut n. bapis e sacr quuis qs fictus
acedat no e itand. pp h ad d ceulbz sacmti
ita ofo ee n desinit ee sacmtal quuis ille qui
ofitet emdacom n ppoat et io no sb occulto
tenend e. nec tam sigillu ofois d caritate mi
litat q caritas no reqrit qd appoat remediu
pcco qd ho nescit. illd aut qd sb ofoe scit
e qi nesciu cu nesciat ut ho set ut ds. tam
ad remediu adhibe dz. i pdcis casibz qu pot
sine reuelatioe ofois. sic monendo eos qui
ofitet et aliis diligentiu appoendo ne compat
p hzsimi pot et dre plato q diligentius inuigi
let sup grege suu ita tn qd n dicat ad p q
ubo ul nutu ofitete pdat ¶ ad 2. dd q p
ceptu d ofoe suada ofeqt. ipm sacmte et id
sic pceptu. d ofoe sacmen. facieda e d iure
dino et no pot a dispesatioe ul' uisioe hua
na ho aber absolui ita nllus ad reuelationu
ofois pot ab hoie cogi ul' licetiari vn si pa
ptat sb pea exgmuicatiois. ia late qd dicat
si ad sit d pcco n debet dre q dz extimare
qd interdo paprientis sit sisciat ut ho. sit
exprimet d ofoe i interogas no dbet dre ne ex
comicatom incurreret q no e sbitus suo supiori
n ut h. h aut nescit ut ho set ut ds ¶ ad
tciu dd q ho no adducit i testimoniu n
ut ho et io absqz lesoe osae pot iurare se ne
scire. qd scit tm. ut ds. sili q absqz lesione
osae pot i puctu dimitte pccm q sit ut ds. ul
sine aliquo remedio q no adhibe tenet
remediu n eo mo quo ad ipm dfert vn i hiis
q dferut i pnie foro ut eodm foro dz qu
tu adhibe pot remediu ut abbas i casu pdco
moneat eu ut pozatu resignet ul' si uolut
pot ex alia occoe absolue eum a cura pozat'
ita tn qd ois suspico uitet d ofonis reue
latione. ¶ ad. 4. dd q ex multis aliis causis.
aliqs reddit indignus ad plationis officiu
q expco sic ex defectu sae l' etatis ul' de hi
et io qui odicat n suspicom d ciminis fac. nec
ofom reuelat. A d. 4. q. dd qd sigillu ofois
dicitr no se extendit n ad illa que cadut
sb sacmtali ofoe set i directe ad q n cadit
sb sacmtali ofoe. q ad ofois sigillu ptinet
sicut illa p que posset pccor l' pccm dphendi
nec. alia sumo studio st celanda cu pp scan
dalu tu pp pruitate que ex osuetudine accide
posset ¶ Set plz patet solutio ad pm ¶ ad. 4.
dd qd ho no dfiali dz ad recipe h mo sitm
recipiat expmissione tene h mo celare
ac si i ofoe haret quuis sb sigillo ofois no
hat. A d. 3. q. dd q sigillu ofois opetit sac
doti. inqutu e minst hi sacmti q n e aliud

quam debitum confessionem celandi. sicut clavis est potestas absolvendi: tamen sicut aliquis qui non est sacerdos in aliquo casu participat aliquid de actu clavis dum confessionem audit propter necessitatem, ita etiam participat de actu sigilli confessionis non habet. Sed per hoc patet solutio ad obiectum.

Ad ii. sic proceditur. Videtur quod de licentia penitentis non possit sacerdos peccatum quod sub sigillo confessionis habet alteri prodere. quia enim non potest superior non potest inferior. sed papa non posset alicui ut peccatum quod sibi in confessione alter dixerat. ergo ille qui confitetur potest illum licentiare. Praeterea illud quod est institutum propter bonum commune non potest ex arbitrio unius mutari. sed celatio confessionis est instituta propter bonum totius ecclesie ut homines confidentius ad confessionem accedant. ergo ille qui confitetur non potest licentiare sacerdotem ad dicendum. Praeterea si posset sacerdos licentiari videretur dare pallium malitie malis sacerdotibus quia possent pretendere licentiam datam et sic impune peccarent quod non est conveniens. ergo videtur quod non possit a confitente licentiari. Praeterea ille cui iste revelabit non habebit hoc sub sigillo confessionis et sic poterit publicari peccatum quod deletum est quod non est conveniens. ergo non potest licentiare. Sed contra superior potest remittere peccatorem cum litteris ad inferiorem sacerdotem ex voluntate ipsius. ergo potest de voluntate confitentis potest alteri peccatum revelare. Praeterea qui potest aliquid facere per se potest et per alium facere. sed confitens per se peccatum suum quod fecit revelare potest. ergo potest per nuntium sacerdotem facere. Responsio dicendum quod duo sunt propter que sacerdos tenetur peccatum occultare. primo et principaliter quia occultatio est de esse sacramenti. inquantum scit illud ut deus. et vicem gerit ad confessionem. alio modo propter scandalum vitandum. potest autem penitens facere ut illud quod sciebat sacerdos ut deus sciat etiam ut homo quod facit dum eum licentiat ad dicendum. et ideo si dicat sigillum non frangit confessionis tamen debet cavere scandalum ne de fractore sigilli reputetur. Ad primum ergo dicendum quod papa non potest licentiare eo ut dicat quia non potest facere ut sciat ut homo quod scit quod confitetur. Ad ii. dicendum quod non tollitur illud quod est propter bonum commune institutum. quia sigillum confessionis non frangitur quia dicitur quod alio modo scit. Ad tertium dicendum quod ex hoc non datur aliqua impunitas malis sacerdotibus quia imminet eis probatio si accusantur quod de licentia confitentis revelaverunt. Ad v. dicendum quod ille ad quem notitia peccati devenit mediante sacerdote ex voluntate confitentis participat in aliquo actum sacerdotis et ideo simile est de eo et de interprete nisi forte velit penitens quod ille absolute sciat et libere.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod illud quod quis scit per confessionem et alio modo nullo modo possit revelare. non enim frangitur sigillum confessionis nisi dum peccatum quod in confessione habet revelat. sed iste revelat peccatum quod in confessione audivit qualitercumque aliter sciat. sigillum confessionis frangere videtur. Praeterea quicumque audit confessionem alicuius ei obligatur ad hoc quod peccata illius non revelet. sed si aliquis alicui promitteret privatum tenere quod ei diceretur quamvis postea sciret deberet privatum tenere. ergo quod in confessione audivit quantumcumque alias sciat debet privatum habere. Praeterea duorum quod est potentius trahit ad se reliquum. sed scientia qua scit peccatum ut deus est potentior et dignior illa qua scit ut homo. ergo trahit ad se eam. et ita non potest revelare secundum quod scientia qua scit ut deus exigit. Praeterea secretum confessionis institutum est ad scandalum vitandum et ut homines a confessionibus non retrahantur. sed si aliquis possit dicere illud quod in confessione audivit etiam si aliter sciret nihilominus sequeretur scandalum. ergo nullo modo dicere debet. Sed contra nullus potest alium obligare ad quod non erat obligatus nisi sit suus prelatus qui obligat per preceptum. sed ille qui sciebat alicuius peccatum per visum non erat obligatus ad celandum. ergo ille qui ei confitetur cum non sit prelatus suus non potest eum obligare ad celandum propter hoc quod ei confitetur. Praeterea per hoc posset impediri iustitia ecclesie si aliquis ut evaderet sententiam excommunicationis que in ipsum ferenda erat propter peccatum aliquod de quo convictus est confiteretur ei qui sententiam ferre debet. sed iustitie executio est in precepto. ergo non tenetur celare peccatum quod quis in confessione audivit si aliter sciat.

Responsio dicendum quod circa hoc est triplex opinio. quidam enim dicunt quod illud quod quis audit in confessione non potest aliquo modo dicere si sciat aliter sive ante sive post. quidam vero dicunt quod per confessionem precluditur via ne possit aliquid dicere quod prius sciuit non autem quin possit dicere si postea aliquo modo sciat. utraque autem opinio quia nimium sigillo confessionis attribuit preiudicium veritati et iustitie servande facit. posset enim aliquis ad peccandum esse proclivior si non timeret ab illo accusari cui confessus est. si coram ipso peccatum iteraret. similiter multum iustitie periret si testimonium ferre non posset aliquis de eo quod vidit propter confessionem de hoc factam. nec obstat quod quidam dicunt quod debet protestari se non tenere privatum hoc quia hoc non posset protestari nisi postquam peccatum esset dictum et tunc quilibet sacerdos posset cum vellet revelare peccatum protestatione facta si hoc ipsum ad revelandum liberum redderet. et ideo alia opinio est et verior quod illud quod homo aliter scit sive ante confessionem sive post non tenetur celare quantum ad id quod scit ut homo. potest enim dicere scio illud quia vidi. tenetur tamen celare illud inquantum scit ut deus. non enim potest dicere ego audivi hoc in confessione. tamen propter scandalum vitandum debet abstinere ut de hoc non loquatur nisi necessitas immineat. Ad primum ergo dicendum quod quando aliquis dicit se vidisse quod in confessione audivit non revelat nisi per accidens sicut qui scit aliquid per auditum et visum non revelat quod videt per se loquendo si dicat se

audiuisse set p actus. q2 dic auditu au
acat uisu ee et io tale sigill' 9fonis non
fugit (ad ij. dd' qd no obligat audiens
9fom qd no reueleet pcm simpl' set put
e i 9fom audit nllo .n. casu dze dbet se au
diuisse i 9foe (ad 3. dd' q. h itelliged' e
d duob3 q hnt oppiom set scia qua scit
ds pcm ut dr 9 illa q set ut ho n sr op
pita 7 io ratio n pcedit (ad iiij. dd' q no
d3 ita uitari pcm exuna pte. q ex aa ua
lia relinqr uitas. n. no e pp scadalu dim
teda 7 io qn timet picm iusti. 7 puitati
n d3 dimi ti reuelato ei q qs i 9foe audi
uit si al' sit pp scadalu. du tn scadalu q
uise e. euitare uitat.

Non redarguo q2 forsitan uim e. h no d
aug. q. dubitas an pgatoriu sit set an
d h igne apls itlligat qd oia temalia sel'
tm etc 9 9ttio no oportet qd sigillati d omi
b3 g n 9fo. et dd' qd 9tio e i 9spectu. di q
uno intuitu oia uidet. h 9fo sit ho e opor
tet sigillati oia expoi (et p oportet d
pcto mor q memo occrit sing. dolere ut
p dcm e. n aliq freqr lata 9 ratio n thr
eu ex geii. ueialiu pccoz et dd' q loquitur
q ad dispom q freqns ueialiu itato dispoit
ad illa placetam ueialiu i q pcm mo le
9sistit. q2 s qd hnt ex 9suetudie 9uat et
auget s. h dilectato 7 puitas etat set de
fauce ul' odio 7c a g s h ur q as possit ou
uult 9fiti. qn hr sacdote ignorante. et
dd' q h intellid' e. qn igno sacdotis hoiem
posset induce i terrore tc. n. d licna sacdo
tis l' supioris sui d3 aliu pete prudetiore
v. tn casus ponut. qb3 licet alij 9fiti. qm
ppo sacdoti sui ei liceta (pmi e sisit ua
gabud' (sus simuauit domiciliu. (tu si
offeni' inaliena poclna (R. pp malitiam sa
cdotis qui reuelat 9foes ul' icitat ad malu
9ntu' i articlo necitatis.

D. xxij.

Cum mltis auctitb3 7c. postq determinau
magr d tpe pnie. qd 9mitat puiam
rpm. h d eiat quada q ptinet ad effcm
ipi' q e remissio pccoz 9diuidr i p. d. ipa
igrit utr remissio pccoz sit iteud'. an pcca
dimissa alia redeant i sa q2 i qlibet sacmto
effcus e. res ipi'. ingrit qd sit sacmt 7 res
in pnia. i. post pdca restat i uestigare et c.
ce pm tu fac. po qom mo3. so poit diu'sas
oppioes ee solutom ipi' qois. i. cui' qois so
lutio. 7c. tto oppioes psegr. l. qui uo pcca
dnt 7c. et ee h duo fac po pse par oppiom

so sam. i. set q2 absonu ur 7c. ee. p ta fac
po poit auctes quib3 9fort pa oppid so obie
i 9iu. i. qb3 oppoit e e c. tto ponit eoz solutio
i. set ad h dici pot 7c post pdca restat i uesti
gare. h ingrit quid sit sacmt et quid res i
pnia. ecce h duo fac po mouet qom. so sol
uit ea i. quida sacmt ee et diuidr in p.
d. s duas oppioes qs poit. sa icip i. quida aut
dnt. ee pm duo fac. po narrat oppiom so
poit oblones i 9iu i. qd si ee n e sacmt 7c et
di d3 i p. d. s duas soloes qs poit. sa icipit i.
gr si exior pnia ee c. et utrq3 diuidr i obom
solutom. ut pse pz.

Hic e d' qo 9ma d reditu pccoz (sa d eo
q e sacmt l' res i pnia (te p qur tria
(po utr pcca dimissa redeat so d igtitudie
p q pcca redire dnr (tto q pcca p igtitudi
ne redie posse (quarto utr reiduad tenea
9fiti pe d quib3 p 9fess' fueat

Ad pm sic pce. ur q pcca dimissa reduit
in eo qui reciduat. dic. n. leo pp q diua
uita solidauit meare uoluit prurigo qm
itata iniqtas miam 9cessa exinaniuit g
ur qd presidiu pcci pcca dimissa redeat.
p remoto apsulo appet qd opiabat set cari
tas opit mltitudiem pccoz. i. pe. iiij. g re
mota caritate p pcm seqns pcca dimissa
reduit (ps xviij. d3 si auertit se iustus a iustitia
sua ois iustitie sue qs fecit n recordabut
g i eod statu e. ac si nulla iustitia fecisse
s3 si no fecisse iustitia, pnie n eent ei pcca
dimissa. g dimissio illa anullat et sic pcca
dimissa reduit (p mag pccat q offendit
dm qm qui offedit hoiem set si as est ab
alio q dno manumissus pam offesa i ipo
9missa itm reducit' in suitute. g multo
forti' si as dina mia a suitute pcci libat
du preciduu pcci offendat in p'stina s
uitute pcci reuocat 7 sic pcca dimissa
reduit (p ecco q as post uera 9tioy de
pccis pteritis cadat in pcm 7 moriat statii
9stat qd ad insriu d scedet g d pccis q e
dimissa sunt i puiet' cu s no sit e pcca to
tali' remissa a 1 uo puiet etnali q2 i insno
nlla e redepto g silem reatu i terit ei. qm
an hebat. et ita ur qd i isto pcca dimissa
reduit 9silis e ratio d illo. qui 9fess' e et
n sacsac plene (p sic p puiam remittut
pcca ita p pcm actual' mortificat uita pce
deta. set p pnia q pcca d struit pcca mita
reuiuiscut g p pcm qd puiam d strui q
remittebat pcm pcca dimissa reuiuiscut

C.xx

Sed contra est quod aug. in li. de responsionibus prosperi. qui recedit a xpo et alienatus a gratia finit hanc vitam quid nisi in perditionem vadit. sed non in id quod dimissum est redit nec originali peccato dampnabitur. ergo peccata dimissa non redeunt. ¶ Praeterea eodem peccato et equali non fit alio deterior. sed contingit innocentem et penitentem eodem et equali peccato mortali peccare. ergo penitens non fit deterior propter hoc peccatum quam innocens. fieret autem si peccata dimissa redirent. ergo non redeunt. ¶ Praeterea genus non reducat suum genus. sed contingit quandoque quod peccatum quod aliquis post penitentiam committit est genus peccato quod per penitentiam deletum est. sicut avaritia prodigalitati. ergo peccatum sequens non reducit peccatum precedens. ¶ Praeterea nullus incurrit peccati maculam vel reatum nisi ex commissione ipsius peccati. sed penitens antequam faceret simpliciter fornicationem non habebat maculam vel reatum homicidii quod iam dimissum erat. nec postea fornicando homicidium committit. ergo non redit homicidium quod dimissum. quantum ad culpam neque quantum ad reatum. Responsio dicendum ad primum quod dico modo peccati redire ordinem. quia auctores expresse hoc dicunt quidam ergo simpliciter concesserunt in omni quod patitur recidivum. sed sine intentione eorum dicunt. quia actus ille peccati idem numero revocaretur vel eadem numero macula quae prius ablata fuerat per penitentiam. quia quod omnino in nichilum decidit idem numero resumi non potest. sed ita quia sicut per peccata commissa aliquis impediebatur. antequam peractam penitentiam deus eius ne gratiam a deo reciperet. ita eisdem impeditur postquam a statu penitentie cecidit per peccatum mortale quo recidiat. sicut enim dicitur peccatum manet quantum ad culpam in quantum ex actu qui iam preterit impeditur aliquis a gratie receptione sicut a quodam abstaculo posito inter deum et animam. remitti autem quo ad culpam quando ratione actuum preteritorum aliquis gratia non privatur. sed hoc oppido non potest stare quia ad evadendum tenebras utrumque duorum per se sufficit. scilicet in dispositione recipientis et in tempore obstaculi unde si tenebre durabant amoveri oportet et dispositionem tolli et abstaculum amoveri. et ita penitentia quae tenebras peccati tollebat non solum removebat indispositionem quae erat in anima ad gratiam suscipiendam sed et removebat obstaculum precedentis peccati. non quid ita quod actus ille non precessit. sed quod non haberet virtutem impediendi gratiam actus precedens quecumque quidvis precedens actui restitui non possit nisi recte quod est ad maculam redeat ratione dicunt alii. quod non redit peccatum dimissum. per quodlibet peccatum sequens sed per quatuor tantum. scilicet per odium fraternum. per apostasiam a fide. per contemptum confessionis. per hoc quod aliquis dolet se penituisse. unde versus. fratres odit apostata sit spernit quod fuit penituisse piget pristina culpa redit. sed hoc oppido nihil habet de ratione quod pa

quia non potest assignare causam quare per hoc peccatum magis redeant peccata dimissa iam. quam per alia cum contingit esse graviora quam ex auctoritatibus et quibusdam rationibus frivolis inducebantur ad dicendum quod per hoc peccata dimissa redirent et videbatur eis absurdum quod per omne peccatum sequens precedentia redirent non sufficit quod dicunt quod deus dimittit peccata sub conditione vitandi ista .iiij. quia causa sufficiens inducit effectum suum absolute nil expectans a futuro. gratia autem et passio christi ex cuius virtute sacramenta efficaciam habent sufficiens causa esse habent ad omnem culpam delendam. et praeterea nulla est ratio quare magis sub conditione vitandi hec peccata priora remittantur quam sub conditione vitandi quodcumque aliud peccatum graviter committere. propter quod sic remissio peccatorum et ideo dicendum cum aliis quod aliquis potest redire dupliciter vel in se et sic peccata dimissa nullo modo redeunt quantum ad maculam. et per consequens nec quantum ad reatum vel in suo .iij. effectu. et hoc modo peccata dimissa redeunt in quantum ex peccatis dimissis aliquid in sequentibus relinquitur est enim quod homo deum per peccatum offendit post remissionem precedentium peccatorum quandam de fortitate ingratitudinis actus sequentis peccati acquirit et ideo dicitur quod redeunt quantum ad ingratitudinem.

¶ Ad primum ergo dicendum per quod misericordia dei per quam fiebat remissio peccatorum ad duo ordinatur ad divinum et presens scilicet remissionem peccatorum precedentium et quantum adhuc effectum non exinanitur per peccatum sequens ad aliud in futuro scilicet ad vitam eternam quandam quia gratia per quam fiebat remissio peccatorum faciebat dignum vitam eternam. et quantum ad hunc effectum exinanitur per sequens peccatum. ¶ Ad ij. dicendum quod caritas dicitur operire peccatum deo. qui omnia videt. unde oportet quod destruat ea. non quid faciens ut actus non precesserit sed quod virtutem impediendi gratiam non habeant. sed coram oculis hominum potest dicitur operari. quod deus se manet et de tali aperimento obiectio procedebat ¶ Ad tertium dicendum quod iusti eius non rememorabuntur quantum ad effectum quod ex eis expectabatur in futuro quia per eas ad vitam eternam non perveniet. sed rememorabuntur quantum adhuc effectum. qui est peccata preterita abolere quem in presenti faciebat ¶ Ad x. dicendum quod quandovis aliquis manumissus reducatur in eandem servitutem de qua liberatus fuerat non tamen ut sit ex eadem causa servus ex qua prius fuerat. sed ex alia sit offensa post manumissionem commissa quam sibi quod reciduat. reducitur in servitutem peccati non tamen ut sit servus propter exactibus peccatorum ex quibus prius erat sed ex actu istius peccati. sequitur unde peccata dimissa non redeunt. sed novum inducatur ¶ Ad v. dicendum quod per illa praeterea pene que sunt dimissa est in confessione vel contritione numquam pu

mea' set presidua in eternum ut quidam dixe-
runt forte in quo punitur eterna pena debetur. sic
est de uenialibus que in purgatorio puniuntur tempora-
li pena. et in inferno eterna set hoc non uidetur simile quia ue-
niale ideo eternaliter in inferno punitur quia semper manet
cum non sit in quo quam culpam delere possit set pena
ex hoc ipso quod soluitur expiatur et ideo alii dicunt quod
pena est et aliquis debitor post culpam remissam
non propter hoc sequitur quod in inferno est redemptio quia pe-
na que soluitur non redimitur non est medius quo quod
.i. ad actualem penam inferni innuatur. usque ad
diem iudicii. sicut et augetur ¶ Ad .vi. dicendum quod
peccatum mortale non sic mortificabat merita prece-
dentia quin in se essent uiua unde in gloria elec-
torum cedebunt set mortificabantur solum quantum ad
illum effectum. qui impediebatur ad consecutionem effectus
ipsorum et ideo remoto impedimento in sua efficacia re-
manet quo ad ista. set peccatum per penitentiam non
solum mortificatur quantum ad precantem set in se re-
missio .n. peccatorum. est proprie opus dei. set mortifica-
tio meritorum precedentium est hominis opus. homo autem
sua actione non potest euacuare simpliciter opus dei
quamuis possit impedire ne compleatur et ideo homo per
peccatum sequens non potest remissionem peccatorum prece-
dentium anullare potest autem in sua actione euacuare
quod per ipsum factum est. et ideo post mortificationem meri-
torum precedentium penitentia sequentia penitus anullatur
precipue gratiam adu

Ad .ii. sic procedetur uidetur quod ingratitudo non sit speciale
peccatum quod .n. inuenitur in omni peccato non est speciale
peccatum. set ingratitudo inuenitur in quolibet peccato
quia deum nobis maxime beneficum offendimus. quodli-
bet peccatum quod est. ergo ingratitudo non est speciale peccatum
¶ Preterea omne peccatum speciale alicui uirtuti speciali opponitur
set non est assignare aliquam uirtutem specialem cui ingra-
titudo opponatur et sit contra omnes quia omnes ex dei gratia nobis
conferuntur ergo ingratitudo non est speciale peccatum ¶ Set
contra idem est ratione speciale inuenire de fortitudinis et inue-
nire speciale peccatum set hoc habet ingratitudo ergo est spe-
ciale peccatum set hoc habet ingratitudo ergo est speciale peccatum

Ulterius uidetur quod non minus sit ingratus innocens si peccat
quam penitens ille .n. post offensam sit magis ingratus
quia ad maiores gradus actiones tenetur. set magis
tenetur ad gratiarum actiones innocens quam penitens
inquantum nobilius donum a deo habet. ergo magis in-
gratus est si peccat ¶ Preterea sicut homo per gratiam dei releuatur
a casu ita per gratiam tenetur ne cadat. set ingratitu-
do ergo contemptum importat. ergo ita est ingratus in-
nocens dum peccat contempnens gratiam sustentantem
sicut penitens contempnens gratiam releuantem ¶ Set contra
rectum iudicium est ut ille plus diligat cui
plus est dimissum. ut patet luce vii. set plus di-
missum est penitenti quam innocenti ergo plus tenetur dili-
gere ergo magis est ingratus si peccat

Ulterius uidetur quod
ex ingratitudine recidiuantis consurgit tantus reatus
quantus fuit precedentium peccatorum. quia quantum est bene-
ficium prestitum tanta est ingratitudo contempnentis
set quantum est peccatum commissum tantum est beneficium
remissionis peccati. ergo tanta est ingratitudo et ita
uidetur quod consurgat equalis reatus peccatis dimissis ex
ingratitudine peccati sequentis ¶ Preterea non potest aliquis
committere nisi secundum quantitatem quam habent set reatus
ex ingratitudine recidiuantium mensuratur secundum quan-
titatem peccatorum dimissorum quia quanto plura
et maiora peccata sunt alicui dimissa tanto
magis efficitur ingratus contempnendo. ergo reatus totus
precedentium peccatorum redit per ingratitudinem reci-
diuantis ¶ Set contra quantitatis reatus est secundum quantita-
tem deformitatis in culpa. set quamuis non est tanta de-
formitas in peccato recidiuantis quanta fuit in mul-
tis aliis. que prius sibi dimissa fuerunt ergo non redit
equalis reatus

Responsio dicendum ad .i. q. quod ingratitudo
gratiarum actionis priuatiua est que quidem gratiarum actio
dationem respicit debitum uel iam exhibitum sicut cum quis
alicui reddit quod debet uel ut fiat sicut cum
quis emit dat aliquid ut aliquid debitum fiat et
hec datio ad iustitiam pertinet. alia autem neutro
modo respicit debitum et hec proprie dicitur donatio et ad
liberalitatem pertinet et quia ad hanc dationem non in-
clinat nisi uoluntas dandi ideo gratuita dicitur. et
tali dationi gratiarum actio proprie debetur. ut quis gratis
facienti retributionem faciat secundum suum modum ex hi-
gratiarum actionis defectu dicitur ingratitudo. et tanto magis quan-
to magis ad hoc descendit unde primus gradus ingratitu-
dinis est. cum quis effectum pro beneficiis acceptis
retribuere aliquid negligit ¶ Secundus cum effectum con-
tempnit ¶ Tertius cum et intellectu obliuiscatur
¶ Quartus ut maxime cum contra benefacientem operatur ad mo-
dum. ingratitudo autem quantum ad duos posteriores gradus
semper est speciale peccatum ¶ Set quantum ad primum
est deformitas peccato annexa. quia ex hoc ipso quod ponitur
aliquid indebite fieri. ponitur peccatum esse. si ex hoc
quod fit contra benefacientem. addit et aggrauat
circumstantiam aggrauans. que est ingratitudo. unde cum
omne peccatum sit contra deum ex quolibet peccato homo
ignominiam incurrit quia ipse est nobis summe benefi-
cus et per hunc modum quodlibet peccatum post beneficium re-
missionis peccatorum ingratitudinem habet annexam
et ideo ingratitudo secundum quam peccata redire dicuntur non est
speciale peccatum quamuis aliqua ingratitudo sit speciale
peccatum ¶ Ad primum ergo dicendum quod circumstantia generalis peccati est
non solum quod inuenitur in omnibus peccatis set in quod
numquam inuenitur sine aliquo alio peccato quia nichil
est ingratitudine quod non sit in aliqua eius specie. unde quantum

inueniat͠ ab aliis pec͠is separatu͠ d͠z pec͠m sp͠ale
q͠uis q͠m cu͠ aliis adiungat͠ ¶ ad .ij. d͠d q͠ i
gratitudo ut d͠c͠m e͠ g͠r͠u͠ actio͠m tollit que e͠
act͠ i͠ustitie q͠ ille qui p͠o dedit d͠bitore͠ sibi
c͠stituit illu͠ qui retribuit. q͠uis h͠ n͠ niten
d͠et u͠n n͠o oppoit͠ iustitie ¶ Ad .ij. q. d͠d q͠ lo
q͠do p͠se d͠ penite͠te ⁊ i͠nocente q͠nt͠ ad bonu͠ re
missio͠is peccato͠z ⁊ inocen͠ c͠s͠uate do͠is aliis
p͠t͠missis sic plus tenet͠ quoda͠ m͠o ad gr͠az
actio͠es i͠nocens quoda͠ m͠o penitens gr͠az. n͠.
actio͠ respicit q͠titate͠ do͠i ⁊ mod͠ g͠tuite do
natio͠is et ex utq͠ m͠e͠s͠ura recipit q͠ ta͠ ma
iori dono q͠ g͠tis dato maior g͠m actio͠ d͠bet͠
c͠sido. g͠ q͠titate͠ do͠i sic i͠nocens mag͠ tene͠. q͠
mai͠ e͠ q͠ accipit sed c͠sid͠ando h͠ q͠ e͠ g͠tis datu͠
mag͠ tene͠ penitens. q͠ q͠nto a͠s e͠ mag͠ elo͠
gat͠ a d͠bito recipiend͠i. ta͠to dato fit e͠ ma
g͠ g͠tis qui o͠mib͠z eq͠li libalitate dat mag͠
a͠ut elongat͠ penitens a d͠bito c͠ndi remis
sio͠m peccato͠z q͠ i͠nocens a d͠bito c͠s͠uatio͠is ⁊ i͠o
utq͠ a͠ m͠o plus tenet͠. ad gr͠u͠ actio͠m et
a͠ m͠o eq͠li. ⁊ p͠ h͠ p͠ solo ad o͠ba͠ ¶ Ad .3. q.
d͠d q͠ quida͠ dicu͠t q͠ p͠ ingr͠atitudine͠ reci
diuatis redit tantus reat͠ q͠nt͠ fuit o͠ium
pecco͠z p͠cedentiu͠ s͠z h͠ n͠ p͠t e͠e q͠ q͠titas reat͠
se͠ q͠titate͠ pec͠. q͠titas au͠ pec͠i p͠ q͠ q͠s reci
diuat e͠ m͠lto mi͠or q͠u͠ ex g͠n͠e suo q͠m pecca͠
q͠ p͠us erat dimissa. et i͠o p͠t e͠e q͠d ingr͠atitu
dinis c͠sta͠n d͠et ⁊ ta͠ta͠ q͠titate͠ q͠ h͠ i͠gra
tudo c͠s͠git ex h͠ q͠d aliq͠d in d͠bite fit ⁊ p͠cep
ta d͠i. u͠n s͠m͠ e͠ s͠a in d͠bitie. m͠e͠s͠a i͠gratitudini͠s
⁊ sic q͠titas pec͠i q͠m ex suo g͠n͠e dat q͠tita
te͠ i͠gratitudini. u͠n q͠titas i͠gratitudinis n͠o
p͠t e͠e maior q͠m sit q͠titas pec͠ ⁊ i͠o al͠r
d͠d q͠d n͠o redit eq͠lis reat͠ s͠ q͠titate͠ abso
luta͠ redit t͠n eq͠lis s͠ p͠porc͠onalitate͠ q͠ q͠nto
fuer͠ pecca͠ dimissa g͠uiora ta͠to fuit b͠n͠fi
ciu͠ remissio͠is mai͠. et q͠nto b͠n͠ficiu͠ mai͠
tanto i͠gratitudo maior et sic a͠ m͠o q͠titas
reat͠ p͠cedentiu͠ pecco͠z maet͠ i͠ ingr͠atitudie͠
recidiui n͠ a͠ut s͠ eq͠litate͠ absoluta͠ sic nec
beneficiu͠ e͠ eq͠le. pecc͠o dimisso i͠ q͠titate
s͠ m͠lto mai͠ h͠ ingr͠atitudo. s͠ q͠titate͠ abso
luta͠ e͠ ta͠ta q͠nt͠ beneficiu͠ et p͠ h͠ p͠ solu
to ad o͠ba͠

Ad t͠c͠iu͠ sic p͠ce͠ u͠r q͠d p͠ ingr͠atitudine͠ n͠o
redeant pecca͠ uenialia q͠ pec͠m ueniale
sic p͠ ingr͠atitudine͠ redit ita ⁊ fac͠ alia redi
re p͠ ingr͠atitudine͠m sed pec͠ ueniale n͠ fac͠
alia redi͠e p͠ ingr͠atitudine͠ al͠ tota die pec͠a
dimissa rediret. g͠ n͠ ip͠m p͠ ingr͠atitudine͠
redit ¶ P͠ c͠ h͠ aliq͠ pec͠m p͠ ingr͠atitudine͠
q͠ maiore͠ p͠ i͠gratitudine͠ facit sed pec͠m ueni
ale dimissu͠ n͠o fac͠ maiore͠ i͠gratitudine͠. q͠
n͠ diminuit caritate͠ g͠ n͠ redit p͠ ingr͠atitudine͠
¶ Sed c͠ p͠ce͠ uenialia in͠t d͠ebita c͠putant͠. i͠ orac͠o
d͠nica q͠ sp͠alit͠ c͠ uenialia ualet sed m͠lta d͠z
q͠ u͠nius d͠bitu͠. exigit͠ ab eo q͠ recidiuat. g͠
⁊ uenialia q͠ redu͠t ¶ Ulti͠ u͠r q͠d o͠ri n͠o redeat
q͠ sim͠oib͠z redit medicina redi͠e d͠bet. sed bap͠s
qui e͠ singla͠is medicina c͠ o͠ri n͠o reitat͠ a͠ m͠o
g͠ n͠ pec͠m o͠ri redit ¶ P͠ o͠e pec͠m q͠ p͠ actu͠ i͠
c͠tu͠ actuale e͠. sed o͠ri n͠o e͠ actu͠ g͠ pec͠m
o͠ri p͠ actu͠ pec͠i seq͠ntis n͠ redit ¶ Sed c͠ e͠ q͠ i͠
lra d͠z expsse ¶ Ulterius u͠r q͠d p͠ illa .iiij. pecca͠
n͠ mag͠ redeant pecca͠ dimissa q͠m p͠ alia q͠
p͠ h͠ a͠s e͠ i͠gratus d͠o. q͠ c͠ d͠m fac͠ sed sic illa
.iiij. ita et a͠ c͠ d͠m sic g͠ o͠mib͠z p͠ i͠gratitudine͠
pecca͠ dimissa redu͠t. ¶ P͠ pec͠m i͠ sp͠m s͠c͠m e͠ g͠ui͠
q͠ aliq͠ p͠ dc͠o͠z g͠ p͠ ip͠m mag͠ d͠bet dici q͠d
pec͠m rediret ¶ Sed c͠ e͠ q͠ auc͠t. mau͠e loq͠
d͠ ill͠ pec͠is Responsio d͠d ad .1. q. q͠d eo m͠o
quo pecca͠ m͠otalia p͠ ingr͠atitudine͠m redu͠t ⁊
uenialia sili͠. sic. n͠. e͠ b͠n͠ficiu͠ d͠i assebend͠i
e͠. remissio pecco͠z m͠otaliu͠ ita ⁊ ueniali͠um
et p͠ h͠ q͠d b͠n͠ficiu͠ remissio͠is c͠tempnit͠ quo
da͠ m͠o i͠ pecc͠o seq͠nti p͠ h͠ pecca͠ dimissa. p͠ ingr͠atitu
dine͠ redire dic͠ ¶ ad p͠m g͠ d͠d q͠d pec͠m ue
niale q͠uis n͠o tollat g͠am tu͠ p͠ gr͠am tollit͠
pec͠m a͠ut mortale gr͠am tollit et p͠ g͠m tollit͠
⁊ i͠o pec͠m mortale ⁊ i͠gratitudine͠ dat p͠ q͠m
a͠ pecca͠ redu͠t ⁊ ip͠m p͠ ingr͠atitudine͠ redit sed
p͠ pec͠m ueniale redit quid sed alia redire
n͠ fac͠. q͠ ingr͠atitudine͠ n͠o dat ¶ ad .ij. d͠d. q͠
q͠uis n͠o diminuat gr͠am relinquit t͠n ma
iore͠ i͠gratitudine͠ in q͠ntu͠ benefic͠ g͠re tollit͠
Ad .ij. q. d͠d q͠d eod͠ m͠o c͠ o͠ri redit. q͠d b͠n͠fi
cio d͠iuine g͠re tollit͠. ¶ ad .1. g͠ d͠d q͠ n͠o illa
p͠ced͠. si o͠ri p͠se p͠cedet. n͠c a͠ut n͠o d͠z redi
re in se sed i͠ alio in quo q͠da͠ m͠o q͠titas ip͠i
maet͠ ut d͠c͠m e͠ ¶ Sed s͠ d͠d ad s͠m Ad. etiam
q. d͠d q͠d sic p͠ ista pecca͠ redu͠t dimissa pecca͠
ex i͠gratitudi͠e. ita q͠ p͠ alia t͠n i͠ istis e͠ aliquid
p͠ aliis sp͠ale q͠d n͠o solu͠ s͠ c͠ ip͠m remittente͠
pec͠a q͠ i͠ o͠ib͠z aliis p͠s pec͠is e͠. sed ... c͠
remediu͠ quo pecca͠ dimittu͠t͠ re... missio
a͠ut pecco͠z p͠o attribuit͠ fidei. s͠o caritati c͠tro
p͠nie ⁊ i͠o apostasia a fide que oppo͠it͠ p͠o ⁊ odiu͠
f͠rnu͠ q͠d oppo͠it͠. s͠o et alia duo que opponu͠t͠
c͠tro sp͠ale͠ h͠nt ro͠m ut faciant redire pecca͠
n͠ ro͠e g͠uitatis maio͠is sed ro͠e p͠dca͠ et
p͠ h͠ p͠ solo ad o͠ba͠.

Deind͠ que͠ d͠ eo q͠d e͠ res ⁊ sac͠mtu͠. i͠ p͠ma
et c͠e h͠ q͠uir͠ ta ¶ P͠o quid sit i͠ res ⁊ q͠d

d. xxij. ar. ... fine ...

sacramentum ¶ de unitate huius sacramenti ¶ de institutione ipsius.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod exterior penitentia non sit sacramentale signum. Non enim sacramentale secundum hugonem est simile elementum. sed penitentia exterior non est elementum sed actus. ergo non est sacramentale signum. ¶ Preterea signa sacramentalia non sunt nisi in illis que conferunt gratiam. Si ergo exterior penitentia est signum sacramentale confert gratiam et sic gratia confertur ex actibus quod est heresis pelagiana. ¶ Preterea omne sacramentale signum est ubi virtute sanctificatur. sed exteriori penitentie non adhibetur aliqua forma verborum ad sanctificationem eius. ergo non est sacramentale signum. ¶ Sed contra in quolibet sacramento oportet esse aliquod signum. sed signum est aliquid sensui appensum. cum ergo in penitentie sacramento nichil exterius appareat nisi exterior penitentia videtur quod ipsa sit signum sacramentale ¶ Ulterius videtur quod interior penitentia non sit res huius sacramenti quia res sacramenti numquam est cum sacramentali signo. sed est eius quia scilicet penitentia interior est causa exterioris ergo non est res eius. ¶ Preterea exterior penitentia significat interiorem naturaliter. sed res sacramenti significatur per sacramentum ex institutione. ut ex diffinitione hugonis patet. ergo penitentia interior non est res exterioris. ¶ Preterea penitentia interior videtur esse idem quod contritio. sed contritio non est res huius sacramenti cum sit pars sacramenti. ergo interior penitentia non est res huius sacramenti ¶ Sed contra baptismus interior est res exterioris ergo eadem ratione et penitentia interior exterioris. ¶ Preterea illud quod immediate causat effectum sacramenti sic patet de caractere sed penitentia interior est que immediate causat remissionem peccatorum que est ultima res huius sacramenti. ergo etc. ¶ Ulterius videtur quod remissio peccatorum non sit res sacramenti huius. quia ad idem se extendit efficacia sacramenti quod ministerium dispensatoris ipsius. sed ministerium sacerdotis non se extendit ad remissionem culpe. ut supra distinctione xviii. magister dicit. ergo remissio culpe non est res huius sacramenti ¶ Preterea in quolibet sacramento signum exterius habet aliquam similitudinem cum re sacramentali. sed confessioni et satisfactioni et contritioni non videtur habere aliquam similitudinem cum remissione peccatorum. ergo in huiusmodi sacramento non est res ¶ Preterea in baptismo res sacramenti non semper precedit sacramentum. et si aliquando precedat scilicet peccatorum remissio semper precedit sacramentum penitentie adveniens quantum ad aliquas sui partes. quia satisfactio non potest esse nisi existentis in gratia. cum iam peccata sint remissa. contritio etiam prius. confessio ut dicitur extra xviii. ergo remissio peccatorum non est huius sacramenti res ultima ¶ Sed contra penitentia dicitur secunda tabula post naufragium. sicut baptismus prima. sed baptismi res ultima est remissio peccatorum ergo et penitentie. ¶ Preterea curatio morbi illius est res in sacramento ad quod curandum institutum est. sed penitentia instituta est ad curandum morbum actualis peccati. ergo remissio eius est res huius sacramenti. Responsio dicendum ad i. questionem quod in quolibet sacramento sit quedam pro

motio vel motus recipientis ad eam sanctitatem sicut in motibus autem corporalibus quandoque illud quod movetur non cooperatur ad motum nisi recipiendo in passionem agentis tantum sicut contingit in generatione qua aliquid acquirit primam perfectionem sui esse que est primum principium actuum in ipso et similiter in eo quod acquirit aliquam perfectionem superadditam que limites sue forme excedit sicut cum paries dealbatur vel cum aer illuminatur quandoque autem perfectio suscepta prius est sufficiens principium illius motus et tunc non operatur motum illum sicut patet in motu locali et similiter in sanatione que fit virtute nature tantum. quandoque autem perfectio habita non sufficit ad operandum effectum sed cooperatur agenti exteriori sicut patet cum ars naturam adiuvat. et secundum hos tres modos est motus ad sanctitatem. unde in baptismo qui est spiritualis vite regeneratio tota sanctificatio in exteriori est non in suscipiente sacramentum se habente aptum ad illam sanctificationem sed ut recipiens tantum. unde signum sacramentale in eo est materia exterius apposita non autem aliquis actus ex parte baptizati et similiter est in confirmatione et eucharistia et extrema unctione et ordine que ordinantur ad aliquam sanctitatem superadditam post sanctitatem in baptismo susceptam unde et conservata gratia baptismali illa locum habent sed in perfectione ad sanctitatem penitentiam merendi sufficit principium quod intus habetur scilicet gratia et ideo sine aliquo exteriori adiumento ad huiusmodi promotionem homo gratiam per actus suos pertingit quia in eo spiritualis vita est integra. sed in eo qui post baptismum mortem peccati spiritualis vite in eo humanitas tollitur. quia gratia et caritas tollitur. sed tamen adhuc spiritualis vita manet in sua radice scilicet in fide sacramento sic in eo qui terminatur peccato se. adhuc manet radix vite in corde et ideo ad recuperationem plenitudinis integritatis in baptismo suscepte homo potest cooperari prout quantum ad hoc retinet nec tamen sufficit nisi exterius adiuvetur. propter hoc quod vita spiritualis non est integra et ideo in sacramento penitentie quod ad predictam reparationem ordinatur sacramentale signum non est materia aliqua exterius apposita sed actus exteriores quibus homo cooperatur ad suam salutem et complementum reparationis a ministro sacro significatur. per absolutionem scilicet confessionis sicut in aliis sacramentis perfectio sanctificationum. efficaciam sacramentalem recipit et ideo exterior penitentia est sacramentale signum in sacramento penitentie ¶ Ad primum ergo dicendum quod elementum largo sumitur pro quolibet sensibili exterior autem penitentia consistit in actibus qui sentiri possunt ¶ Ad ii. dicendum quod in quantum est in talis sacramentis signum sacramentum in quo ab exteriori datur representat exterius agentem in sanctificatione et ideo aliquo modo competit ut gratiam conferat sicut in principio dictum est. sed penitentia exterior que est signum sacramenti

inh3 sacmto representat cooperatom recipis
et no influentiam q e ex parte agentis ex in sea
7 io n competit ei qd gram aquo mo caret ¶ ad
3. dd q i sacmtalib3 sigis adhibit forma uer
borum ad eorum sctificatoz q gram continet 7 cause
si exterior pnia n e signum gre causans 7 io no oz
q sctificet p aliq formam uborum si uba q a sa
cerdote absoluente pferunt i mente ferunt ad eum
q se sbiit sac. vn ipe sctificat. uirtute abso
lutionis 7 gram suscip no a sctificat ei 9fo
ut ex ea gram accipiat sic est i bapto d sci
ficatione aq ¶ Ad .4. q. dd. qd res sacmeti
e libet suo sacmto. e res dr pportiat ext
or aut pnia. que e sacmtm ut signum
tm ex parte act penitentis set ut signum
et ca sil' si coniugat. act penitentis cu ac
tu minist. et io interior pnia 7 exterioris pnie
set ut significata tm pacta penitentis
ut significata a et cata pact eosd adiue
ta. absolutione minist p q ho aquo mo ad
gram dispoit sicut i sacmto euch. corp xpi
um est res sigficata. tm p spes panis et
uini set cata. pnuist uba 7 duo sil' coniuc
ta sit signum 7 ca ¶ Ad .1. g dd q pnia in
terior pot considerari d uno mo put e qda
act uirtutis 7 sic interior pnia. est omio. ca
exterioris. sic i aliis uirtutib3 act interiores
st ca exteriorum ¶ a mo put e act opans
ad sanitat. pcti 7 sic ptinet ad pnie sacmt
7 ita interior pnia no e ca exterioris set effectus
ul' sigficat ipi no. n. ht efficaciam opandi
9 morbum pcti n ex suppone pposita exterioris
pnie. et absolutionis d sidio. q uis pnia
interior 9 morbum pcti opans pcedat tpr
exteriorem pniam. sic i tificato apcto. i edu
pcedit sacmt bap ppe ipi ppoite ¶ ad
2. dd q q uis pnia exterior ut e act qda
uirtutis illi sigficet p exteriorem tm i qntu
e sanatiuus morbi ex institutione ht p
h sigt sctificat 7 cam ¶ ad 3. dd. qd tres
ptes pnie st in pnia exteriori 7 i teriori q
9fo 7 satisfactio q uidet tm ad exteriorem pe
nitetiam ptinere iueniunt i interiori pnia
qnt ad ppoit 7 meditatom eoru q e co
tritom q uis tm i interiois pnie iueniet
i pm exteriori. set qda signa q sensibili
manifestat. i aliis ul' saltem ipi penitenti
q dolore sent pcipit in se ipo ¶ Ad .3. q. dd
qd res sacmti alic ultia e no tm qm ef
ficit actuali dispensat set e qm effic in
pposito existes sic p3 d bapto in adultis
7 io cu pnia i pposito exns sacmtu effic

remissionem pccatorum no solu qntu ad pena
set e q ad culpam remissio pccorum utiq in est
res ipi pnie sacmti q alii tpr pcedit
sacmtm exterius. alii aute i ipo sacmto effic
q qn aliqs accedit ad 9fessionem attrit no plene
9trit si obice no poat i ipa 9fone 7 absolu
tione e et gram 7 remissio pccorum dat. vn
dic glo. s illd ps. 9fo 7 pulctudo. i co
spectu ei. si amas pulcitudinem 9fice. ut
sit pulchr. i. iust ¶ ad .1. g dd qd e pot
tas clauium aliq mo se extedit ad remis
sionem culpe s qd e i pposito ut e .d. xviij.
dem e ¶ ad .2. dd q remissio pccorum ht
aliq similitudine cum his q in pnia
agunt. q. e i fusio que remissionem pro
cat sigt p absolutom sacdotis pparato ad
gram qnt ad li. ar. mot i pctm pcttom
qnt uo ad mot li. ar. in dm p 9fessionem p
qm do se 9mittit sanad. set curato re
liqar pcti p satisfactom sigficat 7 efficit
ad ttiu. dd q alii remissio pccorum in
ipa 9fone 7 absolutione sit ut dcm e. 7 tc
no pcedit res sacmti

D .ij. sic pcet. ur. q pnia n sit unu
sacmtu. sacmt. n. e ingne signi
set st plura sig i pnia. s. 9fo 7 satisfactio
g pla sacmta. ¶ p diuisorum agentium diui
si st act. set ad 9fessionem 9currit act peniten
tis qui 9fitet 9terit 7 satisfac. set actus sa
cdotis qui absoluit g cu pnia i actu co
sistit ur qd no sit unu set multa ¶ p
ge no pdicat i sing. d suis plib3 spebus
set i pli. set. e .d. xvi. st assigte tres spes
pnie. s. pnia an baptm 7 pnia post bapm
d uenialib3 et pnia d mortalib3 e g p dcte
spes pnie st pla 7 no unu sacmtm ¶ s3 9
st tm vij. s3 si pnia eet pla sacmta eent
pla sac qua .vij. g e unu tm sacmtu.
¶ p ex uitate effectus colligit uitas cae.
set pnia ordinat ad unu effcm. s. re
missionem pcti. actual' g e tm unu sac
mtu ¶ Vlt ur q h sacmtm mag 9sistat
i his q gunt a sacdote qua i his q ge
gerunt a penitente q sacmtu a sacdo
dr. ut e dcm e. set 9secrare sacerdotis
e q ex h sacdos dr q dat sac g h sacm
m ia 9sistit i absolutione sacdotis
qm i actu penitentis ¶ p quis accedit
ad sacmt dr sacmt suscipe set penitens
n dr suscipe 9fessionem set absolutom g
mag 9sistit sacmt i absolutione qm
i 9fice ¶ set 9 totu e 9gregatio pnui set

partes penitentie sunt accepte ex parte penitentis scilicet contritio confessio et satisfactio. ergo sacramentum penitentie magis consistit in actu penitentis quam in absolutione sacerdotis. Ulterius videtur quod verba sacerdotis absolventis esse debeant per modum deprecationis quia leo papa dicit quod indulgentia dei nisi supplicationibus sacerdotum nequit obtineri. et loquitur de absolutione per sacerdotes facta. ergo absolutio debet fieri per modum deprecationis. Item solus deus remittit peccata. sed penitentia est ad remissionem peccatorum ordinata. ergo absolutio ex qua penitentia efficaciam habet debet fieri per modum orationis ad deum. Sed contra est quod penitentia habet certum effectum sicut alia sacramenta sed propter certitudinem effectus talis sacramentis conveniunt verba indicativa ergo et sibi debet esse in penitentia.

Responsio. dicendum ad primam questionem quod quando aliquis effectus procedit ex multis causis similiter agentibus tunc nulla earum est causa per se sed omnes sunt una causa sicut patet per [illegible]; nam unde cum effectus penitentie non sequatur in aliquo nisi ex omnibus que ad penitentiam requiruntur omnia illa habent rationem unius cause respectu illius effectus et quia sacramenta efficiunt significando ideo omnia habent rationem unius signi dum unumquodque incomplete significat illum effectum. et propter hoc omnia sunt unum sacramentum. Ad primum ergo dicendum quod non representatur sufficienter effectus penitentie per quodlibet illorum, plurium sed per omnia simul et ideo omnia sunt unum signum. Ad secundum dicendum quod actus penitentis, ut dictum est, sunt materia huius sacramenti sicut materiale elementum in aliis. unde sicut ex materia et forma in aliis sacramentis efficitur unum sacramentum ita ex actu penitentis et absolutione sacerdotis. Ad tertium dicendum quod penitentia ante baptismum non est sacramentum de mortalibus aut venialibus. penitentia post baptismum est sacramentum non duo sed unum tamen quia principaliter ordinatur hoc sacramentum ad mortalia per consequens ad venialia. Ad secundam questionem dicendum quod in sacramentis in quibus est materia et forma significatio est ex parte materie principaliter. sed efficacia ex parte forme et ideo cum actus penitentis in hoc sacramento sint sicut materia et absolutio sacerdotis sicut forma principaliter hoc sacramentum quantum ad rationem significandi consistit in actu penitentis. sed quantum ad efficaciam in absolutione sacerdotis. Et per hoc patet solutio ad primum. Ad secundum dicendum quod illud quod est materia in aliis sacramentis est elementum exterius exhibitum. hic autem quod est loco materie et significat est actus exterior procedens et ideo non est simile quantum ad susceptionem in hoc sacramento et in aliis. Ad tertium dicendum quod cum in baptismo multiplicatio non sit ex parte forme sed ex parte materie in baptismo scilicet in immersionis et ita partes penitentie assignantur ex parte penitentis magis quam ex parte absolventis et sic [illegible] forme non dividitur contra tres in [illegible] ita absolutio sacerdotis non ponitur pars contra tres assignatas penitentie partes. Ad tertiam questionem dicendum quod quedam sacramenta sunt in quibus ex administratione sacramenti semper consequitur aliquis effectus in suscipiente non impeditur propter indispositionem vel suscipientis sicut est in omnibus sacramentis que imprimunt caracterem. et ideo in illis verba propter certitudinem exprimunt principalem effectum sacramenti vel per modum indicativum sicut in baptismo et confirmatione vel per modum imperativum sicut in ordine. penitentia autem impeditur omnis effectus absolutionis per indispositionem vel [illegible] ipsa absolutio quantum est de se sufficienter et certitudinaliter inducit effectum suum nisi sit aliquod impedimentum et ideo absolutio per modum indicativum fit sed premittitur deprecatio scilicet misereatur etc. ut scilicet effectus absolutionis non impediatur. tamen non est de essentia sacramenti sed de bene esse ipsius. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad tertium sic proceditur. videtur quod sacramentum penitentie non habet institutionem quia illud quod est de iure naturali non indiget institutione sed de dictamine iuris naturalis est quod homo peniteat de malefactis ergo non debet habere institutionem. Preterea penitentia eadem est que est sacramentum et virtus sed penitentia ut virtus non habet institutionem sicut nec alie virtutes. ergo nec penitentia sacramentum. Sed contra est quod institutio ponitur in diffinitione sacramenti ab hugone data ut supra dist. 1 patuit. Ulterius videtur quod ante christum fuit hoc sacramentum institutum. pena enim gehennalis est preparata peccatoribus ante peccatum ut patet per hoc quod dicitur ysa. xxx. ab heri thophet, id est ab initio preparata est pena inferni. sed deus est pronior ad miserendum quam ad puniendum ergo ante peccatum preparatum est remedium contra peccatum quod est penitentia et sic ante christum penitentia est instituta. Preterea dominus sacramentum eucharistie instituit conficiendo ergo similiter penitentie sacramentum instituit penitentiam imponendo sed statim post peccatum in lege nature penitentiam peccanti imposuit ut patet gen. iii. ergo in lege nature ante christi adventum fuit institutum penitentie sacramentum. Preterea partes penitentie sacramenti sunt contritio confessio et satisfactio sed ante christum tempore legis moysi precipitur contritio joel ii. scindite corda vestra. confessio prov. xxviii. qui abscondit scelera sua non dirigetur. qui confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur. satisfactio levit. iiii. et v. et ceteris precipitur quod pro quolibet peccato offerendum sit. ergo penitentie sacramentum institutum fuit ante christi adventum. Sed contra penitentia est sacramentum perfectionis quia per eam consequimur remissionem peccatorum sed ante christi adventum non erant aliqua sacramenta perfectionis quia neminem ad perfectum adduxit lex. ergo penitentie sacramentum non fuit ante adventum christi institutum. Preterea sacramentum penitentie efficaciam habet ex clavibus ecclesie. sed claves ecclesie non fuerunt ante eius adventum. ergo nec penitentie sacramentum. Ulterius videtur quod non sit institutum in nova lege post christi adventum. quia lex nova est remissionis et gratie. sed penitentia est sacramentum punitionis quia est vindicta quedam utriusque dicitur. ergo non debuit in nova lege institui. Preterea institutio sacramentorum cum pertineat ad potestatem excellentie soli christo competit

set xpm n legit h institutisse sac g ud. n
pot dici qd instituit h dixit [illegible] m. 3.
pniam agite. qz eadem roe. jo. [illegible] stitu
isset q pus h pdicauit et q no [illegible] du
erat claues ecce que efficiaz illi sac mto
pbent. ii item pot d q instituit qn misit lep
sos ad sacdotes qz dispensatio hi sacmti n p
tinet ad sacdotes legales adquos lepsi mis
si fuer g h sacmtu no e in no. le. institutu
p sacmto euch qd xpc instituit ipse i e us
set nusq legit usus h sacmto qz jo. viij pctm
adulte remisit sine h sacmto qz pctam sac
factoia n iniuxit g ipe n instituit set g
sacmt. no le est pnia set sacmta ve leg
illa. le. hnt institutom. g i no. le. e institutu
Responsio dd. ad. i. q. qd sacmtu pnie consistit
i dtminato mo agedi pniam q qd mod
n e silis apd oms. nec i omi tpz 7 io obliga
to ad illu mod. est ex aliq institutioe et pp
h sacmet pnie. institutom hnt ad pm g
dd. qd lex naturalis dictat hoi qd sit penitend
set mod talis pniam agendi q obsuat i sa
cmto pnie n e d le. nlis dictamine. set ex
institutoe ad ij. dd. qd pnia e utus qntu ad
h qd e de dictamie leg naturalis 7 io no hnt
institutom inqntu e ut set inqntu ad mod
dtminatu ex quo ht qd sit sacmtu. et utrq
i una pnia ibi iuenit 7 io eadem pnia est
sacmt et qntu ad id d iur illi et qntu ad
aliqd ex institutoe Ad. iij. q. dd. qd qn uariat
aliquid qd e d eem rei. n e eadem res nuo
vn cu dtminat mo qui in eccia apetentib ob
fuat sit d eem hi sacmti. h sacmtu n fuit
anq iste mod penitedi eet. et qz iste mod
no an aduetu xpi fuit. io n sacmt pnie an
fuisse debet dici q uis eet aliquit sile q
an aduetu x as mo. pniam agendi set i le
moysi erat dtmiat mod set alius qm i
mo sit. set tpz legis n no erat as modus
dtminat. set quilibet s uetebat s incor
mod penitendi s dtminabat. qz sacmta
omia illi tpzis uoto celebnt. s hu. 7 sic
pnia e sacmt. ue. le. et no. et. le. n 7 i qn
tu e sacmtu no. le. n fuit an xpi aduec
tu institutu i qntu fuit sacmt. le. mosa
yce fuit institut i lege i qntu no fuit sa
cmt. le. n. no fuit dtminate institut set a
mort fuit homo ut s dtminaret aliq pe
nitedi mod q quid a morto ee no d bti
an culpa postq. mag medicie necitas co
gnoscit. 7 sic pnia. et si no i qntu e sacra
mtu no. le. tn q mo fuit instituta an
xpi aduent tn nllo mo an pctm ad pmu
g dd. qd sacmtu q pnie pparatu erat indi
puisoe an pctm sz no institutoe sic et pca
i ssu n erat ordinata ad homis pctam an
pctm set indi puisioe sz ad pena dmois
qui ia pctauat erat i actu ordinata ad
ij. dd. qd pa i ipo no fuit pnie sacmti. set
mag actus i dictatiue lti. e ad pniam amouit
u dixit ada u es ubclm glo. i ducit. adre
cogm pcti ad tciu dd q i lege moysi erat
aliq cfo quia i gnali cfitebat. pctm suu
oblatom sua i lege facies p pcco i stituta
no aut in spali. sic e. in le. no. nec itm si
ebat sacdoti hnti claues que cfo e sacm
tal nec satfac erat. s aut tal sacdotis nec
cttio cu pposito talis cfonis ul satisfactiois
7 io licet aliq. pnia eet tuc set no q nc
e sacmt Ad. 3. q. dd qd pnia i diusis lo
cis e adiuo instituta qnt ad diusa. qnt. n. .j.
ad utilitate e instituta ct. iij. u dixit pniaz
agite vn. sequit appnqbit. n. reg. ce. qe.
set qntu ad necitate u dixit. luc. xiij. n .ij.
pniam egitis oms sil pibitis set qnt ad
potestate clauiu ct xvi. u dix pet. qdcq liga iij
uis sup trra 7c 7. jo xx. u dixit omibz. quoz
reinisitis pcca 7c. set postea. iac. expssit .iiij.
ad d pnie mo. iac. v. u dix cfitemi alteutr
7c ad pm g dd qd pena que assumit
i pnia e q. nich s pene que remittit 7 io
pnia e mag remissiois sacmtoz qm pu
inois ad. ij. dd qd. dns po instituit ct
iij. pnie sacmtu ut dcm est cu dix pniaz
agite. no. n. solu e penite 7 peitentiam age
qz pniam age e exitus penitentiam i tiore
d mostrare n jo instituit q uis sili pdi
casset. qz jo. pdicauit ut pco regis. xpc
ut leg rex 7 legif n e erat sumo potestate
hns ut dz. m. vij. set u ad sacdotes remi
sit no instituit set pfigauit sacmtu pe
nitentie ad tciu dd qd xpc nllo sacmto
us est n s assumdo ut exempl alus dacet
vn q ipe no baptat. set discipli ei ut
dz. jo. iij. 7 io quia pnie us qnt ad ipm
n cpetebat ei qui pctm no fecit 7 io n
qntu ad alios eo usus e. set sic sacmtoz
dns effcm sacmti sine sacmtalibz pbe
bit.

Reuocabit sniam 7 snia 7c. h itellig
e qntu adultum mie effcm qui e
i uita etna. set originalia plalit dicit
pp h qd ad diusa pcca actualia inclinat
ut i. ij. li. d xxxij. dcm e set no sacfecit

dicere (et) sufficienter. unum est sunt intelligatur de suf
ficientia (et) executionis gratie aut similiter est (et) procedit
h(ic) contra errorem. que in xiiij. d(istinctione) inplicatus est. ut
si in penitentia non cadat aliquis sicut sit. et ita re
consistuitur (et)c. li. ita non dicit equalitate(m) set
similitudinem. d. xxiii

Post premissa est aliud sacramentum (et)c. postquam
determinauit magister de bapt(ismo) (et)c. sacramentum
initium et de confirmatione et euch(aristi)a et penitentia
que sunt sacramenta progredientium. h(ic) v(ero). loco determinat
de extrema unctione. que est sacramentum exeuntium
(et) diuiditur in p(artes) d(uas). in prima determinat de ipso sac(ra)
mento. in s(ecund)a de usu ipsius ibi. querunt aliqui si h(oc)
sacramentum. (et)c. pa(rs) in d(uas). in prima distinguit hoc
sacramentum ab aliis unctionibus in s(ecund)a determinat
omnia que ad h(oc) sacramentum pertinent. i. h(oc) sacramentum
unctionis (et)c. et est h(ic) tu(n)c s(ecund)u(m) p(ri)mo determinat
institutionem s(ecund)o effectum ibi in quo ostenditur (et)c.
t(er)tio ostendit conformitatem isti(us) sacramenti in sic in aliis
sacramentis que (et) aliqui sibi sacramentum (et)c. h(ic) de
terminat de usu huius sacramenti (et) diuiditur in p(artes) d(uas). s(ecundum)
d(uas). p(artes). oppiniones que tangit de iteratione isti(us) sacram(en)
ti (et) aliorum p(er)sonarum. s(ecund)a ibi. quidam autem dominum
... (et)c.

Hic est d(ubitati)o q(uod). p(rimo) de ipso sacramento extreme uncti
onis ... s(ecund)a est de amissione (et) usu ipsius ... t(er)tio
... de ipsa extrema unctione ... q(uarto) de
... (tertio) ... de ipsi(us) ... de for(ma)

Ad p(ri)mum sic proceditur. uidetur quod extrema unctio non
sit sacramentum. quia sic oleum assumitur ad infirmos
... ad cathecuminos set unctio que fit oleo
ad cathecuminos non est sacramentum. ergo nec extrema unctio
que fit oleo ad infirmos. p(reterea) sacramenta ue(teris)
le(gis). fuerunt figura sacramentorum no(ue) le(gis). set extrema
unctio non habuit aliquam figuram in ue(teri). le(ge). ergo
n(on) est sacramentum no(ue) le(gis). p(reterea) s(ecundu)m dyo(nisium). omne sac(ra)
mentum est ad purgandum l(ue)l illuminandum. l(ue)l ad p(er)fi
ciendum set extrema unctio non ponitur ad purgan(dum)
de non ad illuminandum quia hoc soli bapt(ismo) attribuit nec
ad perficiendum. quia hoc s(ecundu)m ipsum pertinet ad crisma
et euch(aristi)am ergo extrema unctio non est sacramentum
set (contra) sacramenta ecclesie subuenerunt sufficienter
defectibus hominum s(ecundu)m quemlibet statum set exeun
tibus non subuenit aliud quam extrema unctio ergo
ipsa est sacramentum. p(reterea) sacramenta non dicuntur e(ss)e. d(e). i.
nil aliud e(ss)e sunt quam quedam spirituales medicine
set extrema unctio est quedam spiritualis medicina quia ualet
ad remissionem peccatorum ut habetur iac. v. ergo est sac(ra)
mentum. Ulterius uidetur quod extrema unctio non sic
unum sacramentum quia unitas rei est ex sua materia (et)
ex sua forma. cum ex eodem res esse habeat (et) unum
set forma huius sacramenti frequentur iteratur. (et) in eadem

unctione et in(fra) plies (et) unctio adhibetur (et) diuersas
partes ergo ... sacramentum unum non est. p(reterea) ipsa unctio
est sac(ra)... mentum ridiculum. n(on) est dicere quod oleum
sit ... sacramentum set sunt plures innocens
ergo sunt plura sacramenta. Contra unum sacramentum
ab uno ministro perfici debet. h(ic) in a(rticul)o eo(dem) extrema
unctio non potest perfici ab uno ministro. sicut si post
p(ri)mam unctionem statim sacerdos moriatur. tunc
n(on) alius sacerdos debet ultius procedere. ergo extrema
unctio non est sacramentum unum. set contra est. quia sicut se
habet immersio ad baptismum ita se habet unctio ad h(oc)
sacramentum. s(ed) plures immersiones sunt unum sacramentum bap(tismi)
ergo plures unctiones sunt unum sacramentum. Ulterius si non esset
unum sacramentum tota forma p(ost) p(ri)ma unctione non oporteret
ad perfectionem sacramenti quod fieret fa(lsum). quia quodlibet sac(ra)
mentum perfecte habet esse perfectum set hoc falsum est. ergo est unum
sacramentum. Ulterius uidetur quod hoc sacramentum non fuerit in
stitutum a (christ)o quia de institutione sacramentorum que (christus)
instituit fit mentio in euuangeliis. sic de euch(aristia) et
bapt(ismo). set nulla fit mentio de extrema unctione. ergo non
est a (christ)o instituta. p(reterea) magister expresse dicit in littera
quod est instituta ab apostolis. ergo ipse (christus) per se non in
stituit. p(reterea) sacramentum euch(aristie) quod (christus) instituit
per se (et) ipse exhibuit set hoc sacramentum ipse per se nul
li exhibuit ergo per se non instituit. Si (contra) sacra
no(ue) le(gis) sunt digniora quam sacramenta ue(teris) le(gis). set
omnia sacramenta ue(teris) le(gis) sunt ab ipso deo instituta ergo
multo fortius omnia sacramenta no(ue) le(gis) habent institutum
ab ipso deo. p(reterea) eiusdem est statuere et statuta
reuocare set ecclesia que in successoribus apostolorum habet eam
dem auctoritatem quam apostoli habuerunt non posset auferre
sacramentum extreme unctionis ergo apostoli non instituerunt
set ipse (christus). Responsio dicendum ad. i. q(uestionem). quod in hiis
que ecclesie uisibiliter operantur quedam sunt sacramenta
ut bapt(ismu)s. quedam sacramentalia ut exorcismus sicut
s(upra). d(istinctione). vi. dictum est. quorum hec est differentia quia sacramentum
d(icitu)r illa actio ecclesie. que attingit ad effectum princi
palem intentum in ministratione sacramentorum set sacram(en)
tale d(icitu)r quia illa actio que quamuis non pertingit ad illum
effectum tamen ordinatur ad p(ri)mo ad illam. actionem prin
cipalem effectus autem intentus in ministratione sacramentorum
est curatio morbi peccati. v(nde). s(upr)a. xxvij. h(oc) est omnis
fructus ut tollatur peccatum (et) ideo cum ad hunc effectum
pertingat extrema unctio ut ex uerbis iacobi patet
nec ordinetur ad aliquod sacramentorum quasi ei anne
xum. constat quod extrema unctio non est sacramentale
set sacramentum. ad. i. ergo dicendum quod oleum de quo
cathecumini unguntur sua unctione non perducit
ad peccati remissionem quia hoc ad baptismum pertinet set
q(uo)modo ad baptismum disponit ut s(upra). d(istinctione). vi. dictum est
et ideo non est sacramentum illa unctio sicut unctio ex(tre)
ma. ad ij. dicendum quod hoc sacramentum inmittitur homo ad

glm disponit e exeuntib; acod' dr. et qz i
ue. le no eat temp' ad h' puenie̅di ad gliaz
qz neminie ad pfcom adduxit lex. io isto sac
i pfigura n obuit. p ad sacmt e i vns sic
pfigurans eidm gnis qruis pfigas remorad
a mo figuratu sit i omib; catioib;. q legunt
i ue. le ad 3. dd qd dyo. n fac an metoz
d exma unctoe sic n d pnia n d mio qz ipe
n itend d eminae d sactis n qte peca i
notesce pot ecc ier. ordinata dispo qr ad
mistros q actoes mist q recipietes tn e qs
p exma uncto͞m oseqt gra et remissom pec
catoz no e dubiu q ht ui allulatam q p
gatiua. sic baps qruis no ita plena. Ad .ij.
q. dd qd unu mo pse loqdo dz r. vno mo
sic dr qd n actu n po e plum ut puct
q ultas. Ad mo sic gtinuu q qd e unu actu
sz pla po ut linea. Sz ero mo sic pfcm ad
q ex plib; ptib; gstituit ut dom q e mlta
quoda mo i actu. Sz illa mlta ptie a mo
i uno q h mo qlibet sacmtu dz unu i qr
i q mlta q st i uno sacmto adunat ad
unu signd l cand. qz sacmtu signo cat
q eo q una acto suffic ad pfcam signu ui
tas sacmti osistit i illa actoe tm sic p3
i gfirmatioe. qn aut signo sacmti. pot ee
q i una q i multis actoib; tuc sacmtu pfm
pot. et una actoe et plib;. sic baps una
i imsioe et tb; qz ablutio que sigt i bapo
pot ee puna imsiom l pmultas qn aut
pfci sig n pot ee n p ples actoes. tuc
ples actoes st d pfectoe sacri sic p3 in euch
qz refecto corlis que sigt spuale. no pot
ee n p cibu q pot et silr e in h sacmto qz
curatio inftrozu uulnu no pot pfcoe sigfi
cari n p appom medicae. ad diuisas uultu
radices q io plures actoes st d pfectione h
sacmti. Ad pm g dd qd unitas toti pfca
no tollit p diusitate m aut fos. que est
imptib; toti sicut gstat qd no ead m. est
carnis q ossis ex qb; gstituit un. ho n eadm
fos et silr i sacmto euch et in h sacmto
plitas m. q fos unitate faci no tollit. Ad
ij. dd. qd quis ille actoes sic ples sim p. tn
uniut i una pfca actoe. que e mixtio o
om exioz sensuu quib; haurit. mob exioz
Ad 3. dd q quis in euch. si post gsecrtom
pus moriat sacdos alius sacdos possit ac
cede. ad gsecrtom uini i ncipiens u ille di
misit l eq incipe accipite sup am ml tn
i exma unctoe no pot accipite incipe. sz
di sp pcede. qz uncto in eadm pte fca

tm ualz ac si gsecret. bis ead hostia q ullo
mo faci e. n mistroz plitas tollit unitate
sac. qz i strals tm opant mutatio aut
marcelloz no tollit unitate opois fabri. Ad
3. q. dd q cet h e d oppio. q da .n. dnt q si
cuit ista gfirmatois xpc no i stituit pse
sz aplis i stituend pmisit. q h duo p
plenitudine grie que meis gfr. no poui
ert an. spc. s. missoz plenissima i stitui.
vn st ita sac. no. le q i ue. figa n hue
sz h ratio no mult cog. qz sic xpc an pas
som pmisit pleam. s. s. missone. ita po
tuit instituie h sacmta q io alij dnt qd
omia sacmta xpc i stituit pse ipm. sz qda
pse ipm pmulgauit q st maioris diffi
cultatis ad credend. queda aut aplis pmul
gada reseruauit sic exma unctom q gf
m. itom q h oppio pitato uidet pbabi qz
sacmta ad fundamt leg ptinet q io ad
leg latore ptinet eoz i stituto q itm qz
ex institucoe effm ht. q eis no n dnit
ine. Ad pm g dd. q mlta dd fec q dixit
q m. n euange n gtinet. illa .n. euange
pcipue curauit tde que ad neccitate salu
tis q ecctice dispos ptinet q io poti i stitu
bapi q pnie et euch q ordis a xpo fcam na
mit. q exme unctois l gfirmationis
q nc st. ad neccitate salutis neq ad dispo
siue distinctom. eccle ptinet tn i d olei
unctoe fit mento in euange. q. vi. u dz
q apli oleo ungebat infirmos. Ad ij. dd
q magr. dic ab aplis i stitutu qz p doct
na aploz nob pmulgata e ei i stituto
Ad 3. dd. qd xpc sic i pcedenti distictoe
dcm e no exibuit aliq sacmt n q ipe
accep in ex. accipe aut pniaz q exma
unctom q no gpetebat qz sine pcco eat
q io ipe no exhibuit.

Ad .ij. sic pcedit ur q exma uncto no
ualeat ad remissom pccoz ad h .n.
qd punu effici pot aliud no exigit. sz i
eo qui exma unctoz accip requirit pnia
ad remissom pccoz g p exma unctoz
no dimittit pcm. p i pcco. no st n tria
macla. reat. pene q relige pcti. sz p exma
unctom no remitit pccm quo ad maclaz
sn gtritioe que q sine unctioe remitti n
itm quo ad pcam qz ad h si gualescat tenet
pficie satisfactom i iunctam. n quo ad reliqas
culpe qz ad huc remanet dispoes ex actib;
pcedetib; relicte ut patet p gualescen
g ullo. mo p exma unctom fit remissio

peccatorum. ¶ Praeterea remissio peccatorum non fit successive sed
in instanti. Sed extrema unctio non fit tota simul quia
plures unctiones requiruntur. ergo eius effectus non est re
missio peccatorum. ¶ Sed contra est quod dicitur Iac. v. si in
peccatis est dimittetur ei. ¶ Praeterea omne sacramentum novae legis
gratiam confert. sed per gratiam fit remissio peccatorum. ergo
extrema unctio cum sit sacramentum novae legis operatur ad
peccati remissionem. ¶ Videtur quod sanitas corporalis
non sit effectus huius sacramenti. omne enim sacramentum est
medicina spiritualis. sed medicina spiritualis ad spiri
tualem sanitatem ordinatur sicut corporalis ad corporalem.
ergo sanitas corporalis non est effectus huius sacramenti. ¶ Praeterea sacra
mentum semper habet effectum suum in eo qui non fictus acce
dit. sed quandoque non sanatur corporaliter suscipiens hoc
sacramentum quantumcumque devote accipiat. ergo sanitas corporalis
non est effectus eius. ¶ Praeterea efficaciam huius sacramenti Iac.
v. nobis ostendit. sed ibi non attribuit sanationis
effectum unctioni. sed orationi. dicit enim oratio fidei sana
bit infirmum. ergo corporalis sanatio non est effectus huius
sacramenti. ¶ Sed contra ecclesiae operatio habet maiorem efficaciam
post Christi passionem quam ante. sed ante oleo inuncti
paralytici sanabantur. ut patet Marc. vi. ergo et nunc habet ef
fectum in corporali sanatione. ¶ Praeterea sacramenta significando ef
ficiunt. sed baptismus per ablutionem corporalem quam exterius
facit significat et efficit spiritualem. ergo et extrema unc
tio per sanationem corporalem quam exterius efficit significat et efficit
spiritualem. ergo causat spiritualem. ¶ Videtur quod hoc sacramentum ca
racterem imprimat. character enim signum distincti
vum est. sed sicut baptizatus distinguitur a non bapti
zato ita unctus a non uncto. ergo sicut baptismus imprimit carac
terem ita extrema unctio. ¶ Praeterea in ordinis et confir
mationis sacramentis est unctio sicut in sacramento hoc.
sed in illis imprimitur character. ergo et in isto. ¶ Praeterea
in omni sacramento est aliquid quod est res tantum et aliquid quod
est sacramentum tantum et aliquid quod est res et sacramentum. sed non
potest aliquid assignari in hoc sacramento quod sit res et sacra
mentum nisi character. ergo in hoc sacramento imprimitur character.
¶ Sed contra nullum sacramentum imprimens characterem ¶ Praeterea
distinctio quae sit per characterem sacramentalem est distinc
tio eorum quae sunt in paenitentia ecclesiae. sed extrema
unctio confertur ei qui paenitentiam ecclesiae exit ergo non
debet quod in eo character conferatur. Responsio dicendum
ad primam quaestionem quod quodlibet sacramentum est institutum principaliter
ad unum effectum quamvis et alios ex consequenti inducere
possit. et quia sacramentum efficit quod figurat ideo ex ipsa
significatione sacramenti debent accipi eius principalis effectus.
adhibetur autem hoc sacramentum per modum cuiusdam medica
tionis sicut baptismus per modum ablutionis. medicina
autem est ad pellendum infirmitatem. unde principaliter hoc sa
cramentum est institutum ad sanandum infirmitatem peccati
ut sicut baptismus est quaedam spiritualis regeneratio et paenitentia
quaedam spiritualis suscitatio ita et extrema unctio sit

quaedam spiritualis sanatio vel medicatio. sicut autem corpora
lis medicatio praesupponit corporalem vitam in medicato
ita spiritualis spiritualem. et ideo hoc sacramentum non datur contra de
fectus quibus spiritualis vita tollitur. scilicet contra peccatum originale
et mortale. sed contra illos defectus quibus homo spiritualiter infir
matur ut non habeat perfectum vigorem ad actus vitae
gratiae vel gloriae. et hic defectus nihil aliud est quam quaedam
debilitas et ineptitudo quae in nobis relin
quitur ex peccato originali vel actuali. et contra hanc debili
tatem homo roboratur per hoc sacramentum. et quia hoc robur
gratia facit quae secum non compatitur peccatum ideo ex consequenti
si invenit peccatum aliquod vel mortale vel veniale quoad
culpam tollit ipsum dummodo non ponatur obex ex par
te recipientis sicut etiam de eucharistia et confirmatione
supradictum est et ideo etiam Iacobus de remissione peccati conditional
ter dicens si in peccatis sit dimittetur ei quoad cul
pam non semper delet ei peccatum quia non semper invenit sed
semper remittit quoad debilitatem praedictam. quam
quidam peccati reliquias dicunt. quidam vero dicunt quod
principaliter est institutum contra veniale quod quidem non potest
dum in hac vita agitur perfecte curari et ideo sacramentum
exeuntium specialiter contra veniale ordinatur. sed hoc
non videtur verum. quia paenitentia sufficienter etiam in hac vita
delet venialia quoad culpam. quod autem non pos
sunt curari post peractam paenitentiam non aufert praece
dentis paenitentiae suum effectum et etiam hoc pertinet ad
praedictam debilitatem. unde dicendum quod principalis effectus
huius sacramenti est remissio peccatorum quoad reliquias
peccati et ex consequenti quantum ad culpam si eam invenerit.
¶ Ad primum ergo dicendum quod quamvis effectus principalis alicuius
sacramenti possit haberi sine actuali perceptione illius sacramenti
vel sine sacramento vel per aliquod sacramentum ex consequenti numquam
tamen haberi potest sine proposito illius sacramenti. et ideo quia paenitentia
est principaliter instituta contra actualem culpam quodcumque aliud
sacramentum actualem culpam deleat ex consequenti non
excludit necessitatem paenitentiae. ¶ Ad secundum dicendum quod
extrema unctio aliquo modo quantum ad illa tria re
mittit peccatum quamvis enim culpa quantum ad ma
culam sine contritione non dimittatur. tamen hoc sacramentum
per gratiam quam infundit facit quod ille motus liberi arbitrii
in peccatum sit contritio. alias esset attritio. sicut etiam in
eucharistia et confirmatione potest accidere similiter. et etiam re
atus paenae temporalis diminuitur sed ex consequenti in
quantum debilitatem tollit quia eandem poenam le
vius portat fortis quam debilis. unde patet quod hoc non oportet
quod minuatur satisfactionis mensura. reliquiae
autem peccati non dicuntur hic dispositiones ex actibus re
lictae quae sunt quidam habitus inchoati. sed quae
dam spiritualis debilitas in ipsa mente existens qua sub
lata. etiam eisdem habitibus vel indispositionibus manen
tibus non ita potest inclinari mens ad peccatum vel
¶ Ad tertium dicendum quod quando sunt multae actiones ordinatae

adunum effectum ultima est sicut rx omnium precedentium
congregans in virtute eorum et ideo multima unctione generaliter
infundere que effectum sacramento probat. Ad ii. q.
dicendum quod sicut baptismus per ablutionem corporalem facit spiritua
lem emundationem a maculis spiritualibus, ita hoc sac
ramentum per medicationem sacramentalem exteriorem facit
sanationem interiorem et sicut ablutio baptismi habet effectum
corporalis ablutionis quia quedam corporalis mundatio fit
ita extrema unctio habet effectum corporalis medica
minis scilicet corporalem sanationem. sed hoc est differentia quia corporalis ab
lutio ex ipsa naturali proprietate elementi facit corporalem medica
tionem et ideo semper eam facit. sed extrema unctio non facit
sanationem corporalem ex proprietate materie sed ex
virtute divina que rationabiliter operatur et quia ideo ipsa nunquam
per inductionem falsum effectum nisi forte quod expedit ad prin
cipalem ideo ex hoc sacramento non semper sequitur corporalis sanatio sed hoc tamen
expedit ad spiritualem sanationem et tunc semper eam inducit
dummodo non sit impedimentum ex parte recipientis.
Ad i. ergo dicendum quod obiectio illa probat quod corporalis sani
tas non sit effectus principalis sacramenti et hoc verum
est. Ad ii. patet solutio ex dictis. Ad iii. dicendum
quod oratio illa est forma istius sacramenti ut dicetur et ideo
sacramentum ex sua forma habet efficaciam quantum est de se
ad sanitatem corporalem. Ad iii. q. dicendum quod sicut supra dictum est dist. iiii
dictum est caracter non imprimitur nisi in illis sacramentis quibus
homo ad aliquod sacrum deputatur. hoc autem sacramentum
est solum in remedium et non deputatur homo per ipsum ad
aliquod sacrum agendum vel suscipiendum et ideo non imprimit ca
racterem. Ad i. ergo dicendum quod caracter facit distinctionem
statuum quantum ad ea que in ecclesia agenda sunt et tali
distinctione homo non habet ab aliis per hoc quod ipse
est inunctus. Ad ii. dicendum quod unctio que fit in ordine
et confirmatione est unctio consecrationis qua homo deputatur
ad aliquod sacrum sed hec unctio est unctio medi
cationis et ideo non est similis. Ad iii. dicendum quod in hoc sac
ramento res et sacramentum non est caracter sed quedam in
terior devotio que est spiritualis unctio
Ad iiii. sic proceditur videtur quod oleum olive non sit
conveniens materia huic sacramento quia hoc sacramentum immediate ad
incorruptionem ordinatur. sed incorruptio significatur
per balsamum qui in crismate ponitur ergo crisma esset
convenientior materia sacramenti huius. Praeterea hoc sacramentum est spiritualis
medicatio sed spiritualis medicatio per vinum apparet
significari sicut patet Luce x. in parabola de sauciato
ergo vinum esset convenientior materia huius sacramenti. Praeterea ubi est
maius periculum ibi debet convenientius remedium adhiberi
sed oleum olive non est commune remedium quia non
invenitur in quolibet terra. cum ergo hoc sacramentum detur
exeuntibus qui sunt in maximo periculo videtur quod oleum
olive non sit materia huic sacramento conveniens. Sed contra est
Iac. v. oleum autem huic sacramento determinatur sed oleum
proprie non dicitur nisi oleum olive. ergo hoc est materia huic sacramento

Praeterea spiritualis sanatio per olei inunctionem significatur
ut patet Ysa. i. ubi dicitur plaga tumens non est curata
medicamine neque fota oleo convenienter materia huius sacramenti est oleum.
Ulterius videtur quod non oporteat oleum esse consecratum. quia hoc
sacramentum habet unam sanctificationem in usu per formam verbo
rum ergo superfluit alia sanctificatio. si adhibeatur materie ipsius
fiat. Praeterea sacramenta habent efficaciam et significationem in
ipsa materia. sed significatio effectus huius sacramenti competit
oleo ex naturali proprietate. efficacia autem ex institutione
divina ergo non est necessaria aliqua sanctificatio materie. Praeterea baptismus
est perfectius sacramentum quam extrema unctio sed in baptismo
non requiritur materie sanctificatio quantum est de necessitate sacramenti
ergo nec in extrema unctione. Sed contra est quod in omnibus aliis
unctionibus est materia consecrata prius. ergo cum hoc sacramentum
sit quedam unctio requirit materiam consecratam. Ulterius videtur
quod non oporteat materiam huius sacramenti esse consecratam per episcopum
quia dignior est consecratio materie in sacramento eucharistie
quam in hoc sacramento. sed in eucharistia materiam sacerdos
potest consecrare ergo et in hoc sacramento. Praeterea in operibus
corporalibus ars dignior nunquam preparat materiam inferiori
quia dignior est que utitur. quam que materiam preparat ut
dicitur in ii phisicorum. sed episcopus est supra sacerdotem ergo non
preparat materiam in illo sacramento quo sacerdos utitur.
sed sacerdos dispensat hoc sacramentum ut dicetur ergo conse
cratio materie non pertinet ad episcopum. Sed contra est quia in talibus
unctionibus materia per episcopum consecratur ergo debet ita esse in
ista. Responsio. dicendum ad i. q. quod spiritualis curatio
que in fine adhibetur debet esse perfecta quia post eam
alia non relinquitur et levis ut spes que exeuntibus
maxime est necessaria non frangatur sed foveatur. oleum
autem lenitivum est et penetrativum usque ad intima
et etiam diffusivum et ideo quantum ad utrumque predictorum est
conveniens materia huic sacramento. et quia oleum principaliter nomi
natur olive liquor cum alii liquores ex similitudine
ad ipsum olei nomen accipiant ideo oleum olive de
bet esse quod assumitur in materiam huius sacramenti. Ad
i. ergo dicendum quod incorruptio glorie est res non contenta in hoc
sacramento nec oportet quod tali rei significande materia respon
deat. unde non oportet quod balsamum ponatur in materiam huius
sacramenti quia balsamum propter odorem pertinet ad boni
tatem fame qua de cetero non indigent propter se exe
untes sed indigent tantum nitore conscientie que per
oleum significatur. Ad ii. dicendum quod vinum sanat mordi
cando sed oleum leniendo et ideo curatio per vinum magis
pertinet ad penitentiam quam ad hoc sacramentum. Ad iii. dicendum
quod oleum olive quamvis non ubique crescat tamen de facili
potest ad quemlibet locum transferri. Et praeterea hoc sacramentum
non est tante necessitatis quod exeuntes sine hoc
sacramento non possint salutem consequi. Ad ii. q.
dicendum quod quidam dicunt quod oleum simplex est materia huius
sacramenti. et in ipsa sanctificatione olei que fit per episcopum
perficitur sacramentum sed hoc patet esse falsum ex hiis que de

.ij.

eucharistie dicitur sed non consecratio, eo quod illud solum sacramentum
consistit in consecratione materie. Et ideo dicendum est quod hoc sacramen-
tum consistit in ipsa unctione sicut baptismus in ablu-
tione, et tamen hoc sacramentum est oleum sanctificatum. potest
autem ratio assignari quare exigitur materie sanctificatio
in hoc sacramento et in quibusdam aliis. Prima est quia
omnis efficacia sacramentorum a Christo descendit et
ideo sacramenta illa quibus ipse est usus habent effi-
caciam ex suo usu, sicut tactu sue carnis mun-
dissime vim regenerativam contulit aquis, sed hoc
sacramento non est usus nec aliqua corporali unctione, et ideo in
omnibus unctionibus requiritur sanctificatio materie. Secun-
da est propter plenitudinem gratie que confertur non solum
ut tollat culpam sed etiam reliquias et infirmitatem
corporis. Tertia est ex hoc quod effectus eius scilicet sanatio
corporis non datur ex materie naturali proprietate, et ideo oportet quod
hec efficacia ei per sanctificationem detur. Ad primum ergo
dicendum quod prima sanctificatio est materie secundum se, sed secunda
magis pertinet ad usum ipsius secundum quod est actu confe-
rens effectum suum. et ideo neutra superfluit quia
etiam instrumenta efficaciam accipiunt ab artifice et
dum fiunt et dum ad actum applicantur. Ad secundum dicendum quod
illa efficacia que instrumentis sacramenti applicatur
huic materie per sanctificationem. Ad tertium patet solutio
ex dictis. Ad quartum dicendum quod ministri sacramenti non propri-
a virtute effectum sacramenti inducunt ut principales agentes
sed per efficaciam sacramenti quod dispensant. que
quidem efficacia primo est a Christo et ab ipso in alios
descendit ordinate, scilicet in populum mediantibus
ministris qui sacramenta dispensant, et in ministros in-
feriores mediantibus superioribus qui eorum materiam sanc-
tificant, et ideo in omnibus sacramentis que indigent materia sanc-
tificata prima sanctificatio materie fit per episcopum et usus quandoque per
sacerdotem ut ostendatur sacerdotalis potestas ab episcopa-
li derivata secundum illud psalmi: sicut unguentum in capite
quod primo descendit in barbam et deinde usque ad oram
vestimenti. Ad primum ergo dicendum quod sacramentum eucharistie consi-
stit in ipsa sanctificatione materie non autem in usu. et sic
proprie loquendo id quod est materia sacramenti non est quid con-
secratum. unde non requiritur sanctificatio materie per episcopum
facta. sed exigitur sanctificatio altaris et huiusmodi et etiam
ipsius sacerdotis que non nisi per episcopum fit. potest enim in
illo etiam sacerdotalis potestas ab episcopo derivata
ut dicit Dionysius. Ideo autem illam consecrationem materie potest fa-
cere sacerdos que est in se sacramentum et non illam
que est sacramentale quoddam ordinatum ad sacramentum
quod consistit in usu fidelium. quia quantum ad corpus Christi verum
nullus ordo est super sacerdotium sed quantum ad corpus Christi
misticum episcopalis ordo est super sacerdotalem, ut in se-
quenti distinctione dicetur. Ad secundum dicendum quod materia sacramenti non est
talis materia in qua fiat aliquid perpetuum qui ea utitur
sicut est in artibus mechanicis, sed ut ei virtute ad

fiat. et sic participat aliquid de ratione cause agentis
in quantum est instrumentum. et ideo oportet quod a superiori arte proce-
dat talis virtus materie acquisita quia in causis agentibus
quanto aliquod agens est prius tanto est perfectius, in causis au-
tem materialibus quanto materia est prior tanto est imperfectior.

D. iiij. sic proceditur. Videtur quod hoc
sacramentum non habeat aliquam formam. quia enim efficacia
sacramentorum sit ab institutione et etiam a forma oportet
quod forma detur ab ipso qui sacramentum instituit. sed forma
istius sacramenti non invenitur tradita nobis ab apostolis
nec a Christo. ergo hoc sacramentum non habet aliquam formam. Preterea ea
que sunt de necessitate sacramenti observantur eodem modo apud
omnes. sed nihil est magis de necessitate sacramenti habentis formam
quam ipsa forma. ergo cum non sit aliqua forma que observata ab
omnibus in hoc sacramento quia diversi diversis verbis utuntur
videtur quod sacramentum hoc non habeat aliquam formam. Preterea in baptismo
non requiritur forma nisi ad sanctificationem materie quia est aqua
verbo vite diluendis criminibus sanctificata ut supra d.
iiij. dictum est. sed hoc sacramentum habet materiam prius sanctifica-
tam. ergo non indiget aliqua forma verborum. Sed contra est quod supra ma-
gister dicit .i. d. quod omne sacramentum nove legis consistit in rebus
et verbis. verba autem sunt forma sacramenti. ergo cum sit sacramentum
nove legis videtur quod habeat formam. Preterea ad hoc est ritus univer-
salis ecclesie que quibusdam verbis utitur in collatione huius
sacramenti. Ulterius videtur quod forma huius sacramenti debeat pro-
ferri per modum indicativum, et non per modum deprecativum. quia
omnia sacramenta nove legis habent certum effectum. sed certi-
tudo effectus non exprimitur in formis sacramentorum nisi
per modum indicativum ut cum dicitur hoc est corpus meum
vel ego baptizo te. ergo debet esse forma huius sacramenti oratio
indicativa. Preterea in formis sacramentorum debet exprimi in-
tentio ministri que requiritur ad sacramentum. sed intentio
conferendi sacramentum non exprimitur nisi per modum indi-
cativum. ergo etc. Preterea in quibusdam ecclesiis dicuntur hec
verba in collatione sacramenti: ungo oculos oleo sanctifica-
to in nomine patris etc. et hoc est conforme aliis formis sacra-
mentorum. ergo videtur quod in hoc consistat forma istius sacramenti. Sed
contra quod est forma sacramenti ab omnibus oportet quod servetur. sed verba pre-
dicta non dicuntur secundum consuetudinem omnium ecclesiarum sed tamen verba
deprecativa, scilicet per istam unctionem et suam piissimam misericordiam
indulgeat tibi dominus quicquid deliquisti per visum etc.
ergo forma huius sacramenti est oratio deprecativa. Preterea hoc videtur ex ver-
bis Iacobi qui attribuit efficaciam huius sacramenti orationi: oratio inquit
fidei sanabit infirmum. ergo cum efficacia sacramenti huius sit ex
forma videtur quod forma huius sacramenti sit deprecativa oratio. Ulterius videtur
quod deprecativa oratio non sit competens forma huius sacramenti quia in
formis aliorum sacramentorum fit mentio de materia sicut patet in confir-
matione. quod non fit in predictis verbis. ergo non est competens forma.
Preterea sicut effectus sacramenti huius pervenit in nos per misericor-
diam ita et aliorum sacramentorum. sed in formis aliorum
sacramentorum non fit mentio de misericordia divina sed magis de
trinitate et passione. ergo similiter debet hic esse. Preterea de effectis

hoc sac. in illis poit. sed in hib. pdcis no fit mco
n de unio. s. remissioe pccoz no aut de corli
sanatioe ad q iac. ordinat orom fidi di
ces oro fidi sanabit infirmu. g forma pdca e
copetes. Responsio dd ad .i. q. qd quida di
xert q nulla forma e de necessitate hi sacmti
s3 h ur derogare effcui hi sacri q2 oe sacmt
efficit significando sig aut m no determinat
ad effcm determinatu cu ad multa se possit
hre n pforim uboz q io i oibz sacis no. le.
q efficiunt q figurit oz ee z res q uba. ut s
d. i. uis. dic. Sz ac tota uis h sacmti uid
constitue i oroe que e forma hi sacmti ut di
cet q io pdca oppio psuptuosa uid z erro
nea. z p h dd sic gn ta qd ht form d
terminata sic alia sacra. Ad i. g. dd q
sic sac. septa omnibz gne ppoit et io for
bapi q ab oibz dni pot dz in sac septm ex
pmi z sil forma euch q exprimit fid illius
sac. q e d necitate salutis sed forma alioz
sacmitoz no iueniut i scripta tradite s3
eccl ex tradicioe aploz ht q admo accepit
ut dic aps. i. cor. xi. ego accepi a dno
q z tradidi uob. Ad ii. dd q illa ubi q se
d eccl forma. s. oro d pcatiua ab oibz dz sci
a q sc d bn ee no obsuat ab oibz. Ad
iij. dd q m bap ht quida scificat. pse ex
ipo tactu carnis saluatoris. sed z forma u
boz accip scificacom actu scificante et
s p scificac m h sac. s sc requirit scifica
tulu p q actu scificet. Ad. iij. q. dd q forma
hi sac. e oro d pcatiua ut patet p uba
iac. z ex usu ro eccle q solis ub d pcatis
utit in collacoe hi sacmti. e ro multipl as
sign. Pmo q2 suscipies h sacmt uirbz ppris
dstitue uni indiget oroibz subleuari. Sco
q2 datr exeuntibz q ia dsinut d foro eccle
ee z i solius di manu requiescit uni ei oror
gmittit. Tco q2 h sacrm n ht dq effcm q
semp ex opoe miss gseqt oibz que sc d
ee sac rite pactis sic caractr in bapo z co
firmatioe et trsubstatio in euch z remissio
pcci i pnia existete gtrioe q e d ee sac
pnie no aut e d eem hi sac. z io ih sac
mto n pot ee forma i dicatiua moi sic idas
sacmtis. Ad. i. g. dd q h sacrm sic z p
dca q e d se ht silitudine sed pt ipediri
ex fictioe recipietis z si sacmto se sbicat p
ntencom qd nulm effcm gseqt et p h n e
sile d h z d aliis sac i qbz sp ds effcs gseqt.
Ad ii. dd q p ipm actu q poit in forma. s. pusta
scam intcoe sac exprimit i tcto. Ad tciu

dd. q p illa uba indicatiua mod. q sup mo
te quozda pmittut oroi no sc forma h sa
cri s3 sc qda dispo ad forim i q t intento
mist determinat ad actu ill p uba illa. Ad
3. q. dd q pdca oro e gpetes forma hi sac. q2
tangit sacmt inh q dz p ista unctionu
et i q opat i sacmto s digm miam et ef
fcm. s. remissiom pccoz. Ad pi. g. dd q m
hi sac. pot itelligi pactu unctiois n aut
m gfirmacois pactu i forma exprimi q io no e
sile. Ad ii. dd q mia respicit misia. et
q2 h sacmt dat i statu misie. s. in firmita
tis. io pos h q malus sit d mia meto. Ad
3. dd. q in forma debet effcus exprimi pncipal
et qui sp inducit ex sacmto n sit d fcus ex
pte recipientis. no aut talis effcus corpal
e sanitas ut ex dcis pz. q uis qnq se qr ro
e. iac. huio effcm attribuit oroi qui est
forma h sacmti.

Deinde queritur de ministro hi sac. et ce
h querunt. iiij. Pmo quis minist hi sacri.
Sco cui debeat gferri. Tcio in q pte. Quarto utr
debeat iterari.

Ad pmu sic pcedit. ur qd laic h sacmtu
possit gferre q2 h sacmt ht efficam
ex oroe ut iac. dic. sed oro laici qnq est
deo accepta sic sacdotis. g pot h sacmt
gferre. Pt d quibida patribz i egypto legit
q oleu ad infirmos trasmitebat q sanabant
et sil de beata genouefa. qd olo infirmos u
gebat. g h sacmt pot z gferri. a laycis. Pt
e q2 i h sacmto sit remissio peccoz sed layci
no hnt potestate dimitedi pcca. g z c. Ulter
ur qd dyacoi possit h sacmt gfre. q2 s dio
dyacoi hnt uitute pgatiua sed h sacmt e
institutu ad pgad uni. abinfirmitate mei
z corps. g dyacoi psit gfre. Pt digius sa
cmt e bap q m h d q agim. sed dyacoi
possit bapze ut pz de bo laurentio. g psut
h sacm gfre. Sed g e q dz. iac. v. iducat
psbros eccle. Ulter ur qd solus epe possit
h sacmt gfre q2 h sac unctioe pficit. sic
z gfirmato. sed sol epe p gfirmac. g sol epe
pot h sacmt gfre. Pt q no pot q e mi no
pot q e mai. sed mag e us m scificate q
scificato ei q2 e finis ipi g cu sacdos no pos
sit scificare miam n pot m scificata uti. Pt
3. hi sacmti minist e inducend ad eu q su
scip sacmtu ut pz. iac. v. sed epe no possi
accede ad oes. infirmos sue dyoc g no sol
epe pot h sac gferre. Responsio dd ad. i. q.
q s dyo. i eccia. ier. sc quida exceentes actu

conferat, et quidam recipientes tantum, qui sunt laici. Et ideo nullius sacramenti dispensator laycus ex officio competit. Sed quod baptizare possit in casu necessitatis, divina dispensatione factum est, ut nulli regenerationis spiritualis facultas desit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod oratio illa non fit a sacerdote in persona sua, quia forte sit quandoque peccator, non esset exaudienda; sed fit in persona totius ecclesiae, in cuius persona orare potest quasi persona publica; non autem laycus, qui est persona privata. ¶ Ad secundum dicendum quod illae unctiones non erant sacramentales, sed ex quadam devotione recipientium talem unctionem et meritis ungentium vel oleum inungentium consequebantur effectus sanitatis corporalis per gratiam sanitatum, et non per gratiam sacramentalem. ¶ Ad secundam quaestionem dicendum quod dyaconus habet actum purgativum tantum, non autem illuminativum. Unde cum illuminatio sit per gratiam, nullum sacramentum in quo gratia confertur potest dyaconus ex officio dare. Et ideo non hoc, cum in eo gratia conferatur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod hoc sacramentum illud per collationem gratiae purgat, et ideo dyacono eius collatio non competit. ¶ Ad secundum dicendum quod hoc sacramentum non est necessitatis sacramentum sicut baptismus, unde non ita committitur dispensatio eius omnibus in articulo necessitatis, sed solum illis quibus ex officio competit. Dyacono autem et baptismus non competit ex officio. ¶ Ad tertiam quaestionem dicendum quod secundum Dyonisium episcopus proprie habet perfectivum officium, sicut sacerdos illuminativum. Unde illa sacramenta dispensanda soli episcopo reservantur quae suscipientem in aliquo statu perfectionis super alios ponunt. Hoc autem non est in hoc sacramento, cum omnibus detur. Et ideo per simplices sacerdotes potest ministrari. ¶ Ad primum ergo dicendum quod confirmatio imprimit characterem quo collocatur homo in statu perfectionis, ut supra dictum est. Non autem hoc est in hoc sacramento, et ideo non est simile. ¶ Ad secundum dicendum quod quamvis in genere causae finalis usus materiae sanctificatae sit potior quam sanctificatio materiae, tamen in genere causae efficientis sanctificatio materiae est potior, quia ab ea dependet usus sicut ab activa causa. Et ideo sanctificatio requirit altiorem virtutem activam quam usus.

D. ii. sic proceditur.

[V]idetur quod sanis debeat conferri hoc sacramentum. Quia principalis effectus huius sacramenti est sanatio mentis quam corporis, ut dictum est. Sed et sani corpore indigent sanatione mentis. Ergo eis debet hoc sacramentum conferri. ¶ Praeterea hoc sacramentum est exeuntium, sicut baptismus intrantium. Sed omnibus intrantibus baptismus datur. Ergo omnibus exeuntibus debet dari hoc sacramentum. Sed quandoque illi qui sunt in proximo exitus sunt sani, sicut illi qui decapitandi sunt. Ergo talibus debet dari hoc sacramentum. ¶ Sed contra est quod Jac. v.: Infirmatur quis in vobis etc. Ergo solum infirmis competit.

[V]lterius videtur quod in qualibet infirmitate hoc sacramentum dari debeat. Quia Jac. v., ubi hoc sacramentum traditur, nulla infirmitas determinatur. Ergo omnibus infirmitatibus hoc sacramentum conferri debet. ¶ Praeterea quanto remedium est dignius, tanto debet esse generalius. Sed hoc sacramentum est dignius quam medicina corporalis. Cum ergo medicina corporalis omnibus infirmis detur, videtur quod et hoc sacramentum. ¶ Sed contra hoc sacramentum dicitur ab omnibus extrema unctio. Sed non omnis infirmitas ad extremum vitae inducit, cum quaedam infirmitates sint causa longioris vitae, ut dicit philosophus. Ergo non omnibus infirmitatibus debet hoc sacramentum dari.

[V]lterius videtur quod etiam furiosis et amentibus hoc sacramentum dari debeat. Quia tales infirmitates sunt periculosissimae et cito ad mortem disponunt. Sed periculo debet adhiberi remedium. Ergo hoc sacramentum, quod est in remedium infirmitatis humanae, debet talibus conferri. ¶ Praeterea dignius sacramentum est baptismus quam istud. Sed baptismus datur furiosis, ut supra dictum est. Ergo hoc sacramentum eis debet dari. ¶ Sed contra hoc sacramentum non est dandum nisi recognoscentibus ipsum. Sed tales non sunt furiosi et amentes. Ergo eis dari non debet.

[V]lterius videtur quod debeat dari pueris. Quia eisdem infirmitatibus quibus laborant pueri et adulti. Sed eidem morbo debet adhiberi idem remedium. Ergo sicut adultis ita et pueris debet hoc sacramentum conferri. ¶ Praeterea hoc sacramentum datur ad purgandas reliquias peccati, ut praedictum est, tam originalis quam actualis. Sed in pueris sunt reliquiae originalis peccati. Ergo eis debet hoc sacramentum dari. ¶ Sed contra est quod nulli debet hoc sacramentum dari nisi ei cui competit forma sacramenti. Sed forma sacramenti huius non competit pueris, qui non peccaverunt per visum et auditum, ut in forma exprimitur. Ergo eis non debet dari hoc sacramentum.

[R]esponsio. Dicendum ad primam quaestionem quod hoc sacramentum est quaedam spiritualis curatio, ut prius dictum est, quae quidem per quandam corporalis curationis modum significatur. Et ideo illis quibus corporalis curatio non competit, scilicet sanis, non debet dari hoc sacramentum. ¶ Ad primum ergo dicendum quod quamvis spiritualis sanitas sit principalis effectus huius sacramenti, tamen oportet quod per curationem corporalem significetur curatio spiritualis, etsi corporalis sanatio non sequatur. Et ideo solis illis hoc sacramento sanitas spiritualis dari potest quibus curatio corporalis competit, scilicet infirmis, sicut ille solus potest baptismum suscipere qui potest corporalis ablutionis esse particeps, non autem puer in ventre matris existens. ¶ Ad secundum dicendum quod baptismus et non est nisi illorum intrantium qui corporali ablutione sanctificari possunt. Et ideo hoc sacramentum illorum tantum exeuntium est quibus corporalis curatio competit. ¶ Ad secundam quaestionem dicendum quod hoc sacramentum est ultimum remedium quod ecclesia potest conferre, immediate quasi disponens ad gloriam. Et ideo illis tantum infirmantibus debet adhiberi qui sunt in statu exeuntium, quia scilicet aegritudo nata est mortem inducere, et de periculo timetur. ¶ Ad primum ergo dicendum quod quaelibet infirmitas potest mortem inducere, et ideo signa infirmitatis pensentur. In qualibet aegritudine potest dari hoc sacramentum, quamvis apostolus non determinat infirmitatem aliquam, sed supponit infirmitatis modum et statum; non semper debet infirmantibus hoc sacramentum dari. ¶ Ad secundum dicendum quod medicina corporalis habet principalem effectum sanitatem corporalem, qua omnis infirmus in quolibet statu indiget; sed hoc sacramentum habet principalem effectum illam sospitatem

que exeuntib; et ite ad gl'iam agentib; e nam
7 io no est sile. Ad .3. q. dd. q' ad effcm hi'
sac' papi' plim ualet dno .suscipientis 7 ple
mitu consentiu et gnale toti' eccie q' patet.
exh q' p modo d'pcatois for' hi' sacmti ofte
et io ill' qui no posse' ogsce et cu duone su
scipe h' sacmtu dai' no dz et p'cipue furiosis
7 amntib; qui posse' irreuerentiam sacmto p
dm imudiciam face .n' hnt lucida int'
ualla .in quib; sacmt recogscent et sic eis
oferri i statu illo possz. Ad pm go dd q'
q'uis ipi' mortis tal's sint qm tn remediu
p'duom pa no pot eis applicari et io non
dbet eis ofri. Ad ij. dd q' bap's no requi
rit motu .li. ar. q2 da' q' orile p2mlt q' n'
curat' in nob ex nro .li. ar. sed in h' sacmto
requir' mot' li. ar. 7 io no e sile. et p' bap's
e sacmt necitatis no aut' exma uncto.
Ad .iiij. q. dd q' sacmt h' exig' actuale duo
ne .isuscipiete sic et euch'a. vn sic euch'a
n' dz dai' puis ita n' h' sacmt. Ad .i. g dd
q' no dat' q' reliqas ozl' pcti .n' q' st p'
actualia pcti q'dam mo ofortate .vn pncipali
q' actua pcta dat'. ut ex ipa for' ptet. que n'
st i puis. Ad .ij. dd. q' ifirmitates in puis
n' st ex pcco actu'. cate sic i adultis et q' illas
p'cipue infirmitates h' sacmt dat' .que st ex
pcco cate .q. pcti reliquie.

Ad tciu sic pce' ur' q' h' sacmto tot' cor'
inungi dbeat .q2 f aug' aia tota .e i toto
cor' .sed h' sacmt dat' p'cipue ad sanadu aia;
g' in toto cor' dbet iuncto fi'. Pr' u' e morb'
ibi dz appoi mea sed qm morb' e ulis et i to
to cor' sic febs g' totu cor' dz iungi. Pr' i ba'p'o
tot' cor' iungi' g' 7 h' totu dz iungi. Sed q' e
ulis eccie rit' f q' n' inungit' infri' n' ictis
cor's ptib;. Vlt' ur' q' inoueient' dterminec'.
iste ptes ut .s. i fri' inungat' i occlis .i au
rib; et narib; i labiis .i maib; i pedib; q2
sapiens medic' curat morb' in radice. sed
d cord' exeut cogitatioes que coiqnat hoie;
ut dz .m. xiiij. g' i pectore debet fi' inuncto
p' puitas mentis no un' e necta exeutib; qm
ituitib;. sed i ituites inungut' extmate iuta
ce a sacdote ad sigficad' puitate mtis g' et
exeuntes h' sacmto dbet ugi i iutice. Pr' i
dz adhibi remediu u' e maior uis morbi
sed spualis morb; p'cipue unget uiris i
renib; et mulierib; i umbilico. ut pz. Job
xl. fortas ei' in lub' ei' f ex pom. ggg. g' i de
bet fi' iuncto. Pr' sic p pedes pcedit'. ita et
p a' meb'. cor' g' sic unge' pedes ita 7 alia

cor's mb' inungi dbent. Vlterius ur' q' mutila
ti .no st ungendi ill' unctoib; .que ocpetut
ill' ptib; q2 sic h' sacmt exig' dterminata dis
pom i suscipiente. ut .s. sit infirl' .ita 7 dtermi
nata pte sed ille q no ht ifirmitate dtermi
nata .no pot iungi. g' n' ille qui no ht pte
illa inq' dz fi' iuncto. Pr' ille qui e cecus
a natiuitate no dlinqt puisu. sed iuncti
one que fit ad oculos fit mto de delicto
puisu g' tal' iuncto a c to nato n' dbet fi'
et sic d aliis. Sz q' ur' q' dfcus cor's n' iped'
ad aliud sacmt g' n' illd ipedit' dz. sz de
necitate isti' sacmti e q'lz unctonu g' os
dbet fi' mutilato. Responsio dd ad .i. q. q'
h' sac' p modo cationis exibet' curato aut
corlis no oz q' fiat p me' toti cor' apposita
sed ill' ptib; u' e radix morbi 7 id 7 uncto
sacmtal' dz fi' in ill' ptib; tm i qb; e radix
spual' ifirmitatis. Ad .i. g' dd. q' aia q'uis
sit tota in q'libet pte cor's q'r e ad ecm no
tn qnt ad pos que st radices actuu pcti .et
io oz q' i dtminatis ptib; fiant i qb; ille
po .hnt ee. Ad .ij. dd. q' no sp appoit' medi
u' e morb'. sed ogruentius u' e radix morbi.
Ad .3. dd q' bap's fit p modo. ablucois abluto
aut corlis n' pgat maclam .ab aliq' pte n'
cui appoit' 7 io bap's toti cor' exhibet' .sed aut
e d exma uctoe roe ia dca. Ad .ij. q. dd q'
pn' pccandi i nob st eadm q' et p2m agendi
q2 pccm i actu osistit .pn' aut ageri i nob
st tia p' e dirige's .s. uis ogtiua .f' e in pans
s. uis appetitiua tciu e exeqns .s. uis motiua
ois aut' uta ogto aflu ortu ht et q2 u' e i
nob pa origo .pcti .i dbet uncto adhibi io
ungut' loca .v. sensuu .s. ocli p' uisu au
res p' audie .naes p' odoratu .os p' gustu
man' p' tactu q i pulpis digitor p'cipue
uiget. sed p' appetitiua ungut' aq'lz dam
renes .p' motiam ungim' pedes q' st pncipa
li' ei' instrm et q2 p' pn' e ogtiua io illa
uncto ab oib; obs'uat'. q' fit ad .v. st .q. d
necitate sacmti. sed quida no s'uat alias
quida uo illa s'uat q' ad pedes 7 no q' ad re
nes q2 appetitiua et motia st s'a prim. Ad
i. g'. dd q' cogitato acorde no exit n' p aliq'
ymaginatoem que e mot' aflu scus ut
dz in .ij. d aia 7 io corno e pma radix co
gitatiois f' organu fl'o .n' q'tenl' cor e pn'
toti' cor's sed h' pn' e radix remota. Ad ij.
dd. q' i ituites debet acquirere puitatem
sed exeuntes dbent ea p'gae' 7 io exeuntes
dbet iungi mull' ptib; q'b; otig' puitate

co9 mentis comqnat Ad tcium dd q ꝑ
quozdā ꝯsuetudinē fit ireib; ꝑꝑ h qd ibi
iuget marie ꝯcup. sed appetitu nō ē pma in
dis ut dcm ē Ad iiij. dd qd organa corpis
quib; act9 pcti exercent sc pedes 7 man9 7 ling
quib; ꝯ unctō exhibet. et mlbꝯ genitalia qb;
ꝑꝑ īmundiciam illa; pctū 7 honestate sacmi
ti nō dbet unctō adhibi Ad .3. q. dd qd mu
tilati iungi dbet quanto ꝓpinquis eē pōt ad ptes
illas ī qb; unctō fi dbilat qz q̄uis nō haant
mel9 hnt tn pōs aie que ill mbs debent.
saltem ī tradiaē et intius pcedē poss. pea
que ad ptes illas ptinet. quīuis nō exius
et p h; patet solutō. ad oba.

D. e. sic pcē. ur. qd h sacmē n dbet itari
quia digoz ē unctō que fit hōi q̄ que
fit lapidi sed unctō altaris nō itat. n al
taē illd fuit fractū g n unctō exma que
adhibet. hōi dbet itari Ꝑ post ultim nul
ē. sed h unctō dz exma g n dbet itari sed
h sacmitū est quedā spūal curatō p modū
curatiōis corlis exhibita. sed curatō corlis
itat g et h sacmē itari pōt Vlt ur. qd
in ead īfirmitate itari nō dbet qz uno mo
bo nō debet n una mā. sed h sac ē quedam
spūal mā. g ꝯ unū morb nō debet itari.
p h. as insti. posset tota die. iungi sed
in eod morbo itari posset iunctō q ē abs
dū sed ꝯ ē qd aliū morb. diu durat pt
sacmti pceptōm et sic reliqas pcedē ꝯhuē
ꝯ qs pncipalit dat h sacmē g dbet itato
iungi Respōsio dd. ad. 1. q. qd nllm sacm
tē sacmē q ht effcm ppetuū dbet itari. qz
ostēdet sacmtū nō fuisse efficax ad sa illū
effcm 7 sic fieret iniuria illi sacmto sacra
mtū aut qd ht effcm nō ppetuū pōt itari
sine iniuria ut effc dpditus itato recupet
et qz sanitas mtis 7 corpis que sc effcus h
sacmti posst amti postq̄ fuer p sacmē
efficacia iō p h sacmē sine sui iniuria itari
pōt Ad pm g. dd. qd iunctō lapid fit
ad ipi altaris ꝯsectōm q ē ppetuo ī lapid
qm diu altaē manet. et iō nō pōt itari sed
h unctō nō fit ad ꝯsectōm hominis cū nō
ī pmat caract 7 iō nō ē simile Ad ij. dd
q ī qd ꝑ extima hoī ē extm qm ꝑ uitare
nō ē extmu 7 sic dz sacmtū h exma unctō
qz nō dbet dari n ill quoz mors ē ꝓpinq ꝑ
extimatōm hoīnū Ad iij. q. dd. qd h sac
mē n respicit infirmitatē sed ꝯ īfirmita
tis statū qz nō dbet dari n infirmis qui ꝑ
huānā extimatōm. uidēt morti appinqē

quedā g īfirmitates nō sc diutine vn sim
cis dat h sacmē tūc hō cū ad statū illum
pueniat qd sit in pīculo mortis nō recedet
a statu illo n īfirmitate curata et ī rem
nō dz iungi. sed si residuū paciat. eit a in
firmitas 7 porit fi alia iunctō quedā āo sc
egrtudines diutine sic ethica et ydrop9 ethi
ꝯ talib; n dbet fi iunctō n qn uident ꝑ
duce. ad pīculū mortis 7 si hō illū a9 eua
dat ead infirmitate durāte et itm ad
silem statē p illā īfirmitatē reducat itm
pōt iungi. qz iā ē. q. alī īfirmitatis stat9
q̄uis n sit alia īfirmitas simp. Et p h p3
solō ad oīa

Preter pmissa 7 c. uidet q male ordiēt qz
cū h sacmtū exeuntib; dbet. deberet
ultiō ꝓpōi et dd qd ā duo que sco ordi
nat ad bonū ꝯmunē ecce ul toti9 huane
spēi. bō aut uni ē p9 qm bonū multorū
q ex singlis bois ꝯsgit vn h sac9 dbuit
ultiō poni inīt illa que ordinat ad bonū uni
p et an illa q ordinat ad bonū multitudis
que dz pnīl qz eo solo imprimit carac et
dat. spē. s. plei ad rob. capita regū et pō
tificū ungūt. ꝯ ē qd reges nō ungūt ꝑ cō
suetudiēm ecce cismate ī capite sed oleo
in sēpl. et dd qd illa unctō reg nō ē sac
et iō ꝑ diuisas ꝯsuet pōt diuisi mod fi. ul
dd q ē expend reg ul pōtificū. ueoz qui
hnt sacdotiū regale ut p eod sumat utiq3
gens sed ex ꝯtemptu et neglīa. ꝯ negli
gentā īhis q nō sūt d necitate salutis n
ē dampbil. h aūt sac nō ē d necitate sa
lutis et dd q h mag accipi ē copulatiue
qm disiunctiue. nō. n. q h negligenta sed
negligētā ex ꝯtēptu pcedes l ꝯtēptū in
duces dapl ē. nō pōt ꝯfici. n pane ꝯsecto
nō qd panis ꝯsect sit in sacmti. sed qd
ipē pāis ꝯsect sit sacmē
Nunc ad ꝯsidacōnē sac ordis 7 c. postq̄
dterminauit magr que ordinat ī re
mediū uni9 p. h dtmiat d sacmtis q or
dinat ī remediū toti9 ecce et diuidit in p
d. ī pa dtmiat d sacmto ordinis. qd ordi
nat ad spūalē mltiplic 7 gubnatōm ecce
in sa dtiio q ordinat ad multiplic nālē
fideliū .xxvi. d. ibi cū aut sacmta 7 c. pa
dtmiat d sacmto ordis ī pa d ꝯferentib;
h sacmē d .xxv. solet ꝯ qi si h'tici. pma
in. d. ī pa dtmiat d ordinib; in sa de
qbyda officiis 7 dignitatib; que ad ordiēs
ꝯsequt t. sc et ā qda nō ordinu 7 c. pa m

d. i. p determinat de ordinibus distinctis. ibi quid
esse communiter habent. l. si autem queratur quid sit etc. p
ma. in. d. in prima ponit numerum distinctorum ordinum.
in secunda de eis prosequitur. l. in sacramento quoque septiformi. etc.
esse primum ita facit. primo ponit numerum ordinum. secundo effectum
quem habent. in susceptientibus. i. illi uero in quorum merito
tibus etc. tertio conditiones quas in eis requirit in illis
autem ad ministerium. etc. in sacramento quoque etc. hic prose
quitur de ordinibus. et esse hic ita facit. primo determi
nat quoddam quod preexigitur ad ordines. s. corona.
secundo de ipsis ordinibus prosequitur l. hostiarij idem
etc. tertio de quadam dictorum ordinum dictam. l. cumque
omnis spiritualis etc. secunda pars in vii. partes diuiditur
secundum quod de vii. ordinibus prosequitur. que partes per se pa
tent intuenti. sed et alia quedam etc. hic determinat de no
minibus quibus non ordines sed dignitates uel officia
exprimuntur. et esse hic duo facit. primo determinat de
nominibus dignitatum. secundo de nominibus officiorum. in vates
autem etc. esse primum ita facit. primo exponit nomen in
cipit. quod ad dignitatem pertinet secundo ponit eius distinc
tionem in ordo autem episcoporum etc. tertio ponit distinctionis
originem. i. hec autem distinctio etc. uates autem
autem mentes etc. hic exponit diuersa nomina officiorum
et esse hic ita facit primo exponit diuersa officiorum nomina
secundo quod in officiis se habere debeant in his vi
etc. tertio exponit nomen misse ad quam officia di
cta requiruntur l. missa autem dicitur etc.

Hic est tertium quod primum de ordine in communi. et secundo
de distinctione ordinum. tertio de hiis que se
ordinibus annexa. esse primum queruntur tria primo
de ipso ordine. secundo de eius effectu. tertio de recipi
ente.

Ad primum sic proceditur. uidetur quod ordo in ecclesia esse non
debeat. ordo enim requirit subiectionem et pla
tionem sed subiectio uidetur repugnare libertati in
qua uocati sumus. per apostolum. ergo ordo in ecclesia non
debet esse. preterea ille qui in ordine constituitur
alio superior fit sed in ecclesia quilibet debet
se alio inferiorem reputare. phil. ij. superiores
inuicem arbitrantes ergo non debet esse in ecclesia or
do. preterea ordo inuenitur in angelis propter distinctionem
eorum in hominibus nullibus et gratuitis. sed omnes homines
sunt in natura unum. gratia quis eminentius habeat
ignotum est. ergo in ecclesia ordo esse non potest. sed
contra ro. xiij. que a deo sunt ordinata sunt. sed
ecclesia a deo est. quia ipse eam edificauit san
guine suo. ergo ordo in ecclesia esse debet. preterea
status ecclesie est medius inter statum nature et glorie. sed in
natura inuenitur ordo quo quidam aliis superiores
sunt et similiter in gloria ut patet in angelis ergo in ecclesia
debet esse ordo. Ulterius uidetur quod inconuenienter ordo in litte
ra diffiniatur cum dicitur ordo est signaculum quoddam

ecclesie per quod spiritualis potestas traditur ordinato
etc. non debet poni genus totius sed caracter
qui per signaculum exponitur. in sequenti diffinitione est
pars ordinis quia diuiditur contra id quod est res tantum uel
sacramentum tantum. cum sit res et sacramentum. ergo signaculum
non debet poni quasi pars generis ordinis. preterea sic in sacra
mento ordinis imprimitur caracter ita in sacramento
baptismi. sed in diffinitione baptismi non ponitur caracter. ergo nec
in diffinitione ordinis poni debet. preterea in baptismo que
dam spiritualis potestas datur accedendi ad sacramenta et ter
est quoddam signaculum. cum sit sacramentum. ergo hec dif
finitio conuenit baptismo et sic inconuenienter assigna
tur de ordine. preterea ordo relatio quedam est que
in utroque extremorum saluatur extrema autem huius rela
tionis sunt superior et inferior ergo inferiores habent
ordinem sicut et superiores. sed in eis non est
aliqua potestas preeminens qualis ponitur hic in diffinitione
ordinis ut patet per expositionem sequentem. ubi ponitur pro
motio potestatis. ergo inconuenienter diffinitur hic ordo.

Ulterius uidetur quod ordo non sit sacramentum. sacramentum enim
ut dicit hug. de sco. uic. est materiale elementum. sed ordo
non nominat aliquid huius sed magis relationem uel
potestatem quia ordo pars potestatis est. ergo non est sacramentum.
preterea sacramenta non sunt de ecclesia triumphante sed
est sacramentum. preterea sic platio spiritualis que est ordo
datur cum quadam consecratione. ita et platio secularis
quia et reges inunguntur ut dicitur est si regia di
gnitas non est sacramentum. ergo nec ordo de quo loquimur.
sed contra est quod ab omnibus numeratur inter vij ecclesie sacra
menta. preterea propter quod unumquodque tale et magis. sed propter or
dinem efficitur homo dispensator aliorum sacramen
torum ergo ordo magis habet rationem quam sit sacramentum
quam et alia. Ulterius uidetur quod forma huius sacramenti
inconuenienter in littera exprimatur quia sacramenta effica
ciam habent ex forma. sed efficacia sacramentorum est ex uirtu
te diuina que in eis secretius operatur salutem. ergo in
forma huius sacramenti debet fieri mentio de uirtute
diuina per inuocationem trinitatis sicut in aliis sac
ramentis. preterea imperare est eius qui habet auctoritatem. sed
auctoritas non residet penes eum qui sacramenta
dispensat sed ministerium tantum. ergo non debet uti in
paratiuo modo ut dicere sit agite uel accipite
hoc uel illud aut aliquid huius. preterea in forma sacramenti non
debet fieri mentio nisi de illis que sunt de essentia sac
ramenti. sed usus potestatis accepte non est de essentia huius
sacramenti sed consequitur ad ipsum. ergo non deberet
mentio de ea fieri in forma huius sacramenti. preterea omnia sa
cramenta ordinant ad eternam remunerationem. sed
in formis aliorum sacramentorum non fit mentio de
remuneratione. ergo nec in forma huius sacramenti debuit
de ea fieri mentio sicut fit cum dicitur hic intra in gaudium
fidelis etc. Ulterius uidetur quod hoc sacramentum non

hēt mat'iam qr in omni sacmto q hc
m̄ ut opans i sacmto ē in m̄ set in reb3
m̄lib3 q̄ h' adhibent'. sic sc̄ claues candela
b' et h' nō ut ee aliq ut sctificandi g° nō
hc m̄ry Cp misto sacmto ofert' pleītudo
grē septiformis ut infra dr sic i ofirma
tiōe set m̄ ofirmationis p̄exigit sctifica
tom cū g° ea que in h3 sacmto uident'
ee m̄lia nō sit p'scificata ur q nō sit
m̄ h' sacm̄ti Cp i quolibet sacmto hnte
m̄in reqrit' oct' m̄ ad eū qui suscipit
sacmt'. set ut aqb3 dā oct' dcoz m̄lium
a beo qui suscip h' sac n̄ ē d' necitate sa
cm̄ti. set solū porrectō g° pdce res m̄l's
nō sc̄ m̄ h' sac Cset ē qr oē sacmt' osistit i
reb3 7 ub'. set res i quolibet sacmto sut
m̄ ipi' g° 7 res que i hoc sacmto adhntur
sc̄ m̄ h' sac Cp pl' reqrit' ad dispensand sac
m̄ta q̄m ad suscipi' bap. set baps i quo dat'
potcas ad suscipiend sacm̄ta indiget m̄
g° 9 ordo in quo dat' potcas ad ea dispensā
da Responsio dd' ad .1. q. q ds sua opa i sili
tudine sui pducere uoluit q̄nt possi'le fuit
ut pfca ee nt 7 p ea 9g'sci posset 7 iō ut i
suis opib3 repsentaret' nō solū f qd in se
ē. set ē f qd i aliis i flu hnc lege n̄le. po
suit oib3 ut ultia p me phicent' 7 media
p pa3. ut dys dicit 7 iō ut ista pulcritudo
ecce nō dēēt posuit ordiem in ea ut qdā
aliis sacm̄ta tderent suo mō dō inh3 assi
milat'. q. db cooperantes sic ē in corp' n̄li
q dā m̄b' aliis i fluūt Cad .1. g°. dd' qd sb
iectō fuitutis repugt libtati que fuit
ē cū qs dnat' ad sui utilitate sbitis utes
tal' aut sbicō n̄ reqrit' i ordine p q qui
psunt salute sbditoz qrere dbet n̄ ppa
utilitate Cad .ij. dd' q quib3 dtet se repu
tare i fiore m̄to h3 n̄ offō. ordines aū
officiā qdā sc̄ Cad .3. dd' q ordo in anglis
nō attendr f distictom n̄ n̄ p acoīs iq
ad distictom n̄ sc̄ i eis distictō grē atte
dr aut pse f distictom i grā. qr eoz
ordines respiaut ptiapatom dioz 7 co
muniatō i statu glie q ē fmsa grē finis
q. grē finis 7 effcas qdā mō set ordines
ecce militātis respiaut ptiapationū
sacm̄toz et ocatom q sc̄ cā grē et qdā
mō grā pcedut 7 sic n̄ ē d' necitate a
iiroz ordinū grā grtū faciens set solū
potcas dispensandi. sacra 7 pp h3 ē ordo nō
attēdr. p distictom g° grtū faciētis s3 p
distictōz potcatis Ad .ij. q. dd' q diffiō q

magr d' ordie poīt o'te ordini f q ē ecce
sacmt' 7 iō duo poīt. sig° ext'us sigculū q
dā ecce .1. signū qdā et effcus inteoz .1. quo
spual' potcas 7 ē Cad pm̄ g°. dd' qd sigculū
nō poīt h3 p carractē i teoz. set p eo qd ext'
gitr'. q ē sign̄ i feozis potcatis et cā. et sic ē
fuit' carract' in ā diffinitōe sicu p in teoz
carracte. su met' nō ee inconis. qr diō sacm̄ta
i illa tn̄ nō ē inptes integ'lis ppe loq do
qr illd q ē res tm̄ nō ē d' ee sacm̄ti. q est
ē sac tm̄ tn̄ sit 7 sacmt' m̄ dr. vn̄ relingt'
q ipe carract' inteoz sit eēlr 7 pncipalit'
ipm̄ sacmt' ordis Cad .ij. dd' q baps qmuis
i eo oferent' ā spual' potcas recipi' ā sac
m̄ta roe cui. carractem i pmit nō tn̄ h3 ē
ei pn' effcus set ablutō inteoz pp q baps
fiet ē pozi cā. nō pexistete set ordo potcta
te pn'. i portat 7 iō carract' qui ē spual'
potcas poīt' i diffiōe ordis nō aut i diffiōe
bap' Cad .3. dd' q in bapō dat' qdā spual' pō ad
recipe' 7 ita qdā mō passiua potcas aut ppe
nōiat' pōm actiuā cū aliq pminentia 7 iō h3
diffinitō bapō n̄ opetit Cad .iiij. dd' . q nōm
ordis d'r accipz. qnq3 .n. sigt ipm rela 7 sic ē
tn̄ i fiori q in supiori obō tang 7 sic nō accipz
h3. aliū aut accipit' p ipō grdu q ordiem pō
mō acceptū facit et qr uicō ordis put est
relatō iuēit' pō ii aliqd supi' altō occrrit
iō h3 g'd' emiens p potcate spuale ordo nōiat'
Ad .3. q. dd' q sac ut ex dcis patet nil a ē q i
qdā sctificā hoi exhita. cū ā° sig° uisi'le. vn̄ cū
in susceptōe ordis qdā osecrō hoi adhibeat'
p uisi'bia sig° ostat ordiem sac ee Cad .1. g°. dd'
q q'uis ordo i suo ordine nō expmat ad
m̄le elm̄. tn̄ ordo nō oferet'. sine aliq elō m̄li
Cad .ij. dd' q potcates pportiā dbet ill' ad que
sc̄ excomunicatō aut dioz. ad q̄m dat' spil'
potcas nō sit i anglis p q sensibilia sig sic
i hoib3 oting 7 iō potcas spil' q ē ordo n̄ ad
hibet' anglis cū aquib3 signis uisibilib3 sic
i hoib3 7 iō in hoib3 ē ordo sacm̄toz set non
i anglis Cad .3. dd' qd nō omis bndictō hoi
adhibē ul osecrō ē sacmt' qr 7 moachi 7 abbes
benedicat' tn̄ ille bndictiōes n̄ s sac'a 7 silr n̄
regalis iunctō qr p h' bndictom nō ordinat'
aliqui ad dispesatom dioz sacm̄toz sic per
bndictom ordis 7 iō nō ē sile Ad .q. q. dd'
qd h3 sacm̄ p̄ m̄ul osistit in potcate i dita
potcas sc̄ a potcate i ducit' sic sile exsili. et
itm̄ potcas pusū i notesat qr pō notificat'
p act'. 7 iō in forā ordinis expmit' usus ordis
p actū qui impte' et expmit' i ductō potcatis

per imperativum modum. Ad primum ergo dicendum quod alia sacramenta non ordinantur principaliter ad effectus similes potestati, sed quantum ad sacramenta dispensanda. Sed hoc sacramentum ordinis est sacramentum ex quadam conformitate univoca. Unde in aliis sacramentis exprimitur ad exprimendum dicendum virtutis cui effectus sacramenti assimilatur. Non autem in hoc sacramento, quia virtus ministri qui est minister huius sacramenti non sit auctoritas neque collationis huius sacramenti, tamen habet aliquam potestatem respectu potestatis ordinis quae confertur, propter quam in quantum a sua potestate derivatur. Ad tertium dicendum quod usus potestatis est effectus potestatis in genere causae efficientis, et sic non habet quod in diffinitione ordinis ponatur; sed est quodammodo in genere causae finalis, et ideo per hunc modum potest poni in diffinitione ordinis. Ad quintum dicendum quod in ceteris sacramentis adhibita significat virtutem in sacramentis agentem ex intrinseco divino advenire. Unde cum effectus huius sacramenti, scilicet character, non principaliter ad alia operanda illius qui ad sacramentum accedit sicut est in penitentia, sed divino extrinseco adveniat competit ei minimum habere tamen diversimode ab aliis sacramentis quae minimum habent, quia hoc quod in sacramento confertur in aliis sacramentis derivatur tamen a deo, non a ministro qui sacramentum dispensat; sed illud quod in hoc sacramento traditur, scilicet spiritualis potestas, derivatur etiam ab eo qui sacramentum dat, sicut potestas imperfecta a perfecta. Et ideo efficacia aliorum sacramentorum principaliter consistit in materia quae in divinam virtutem significat et continet ex sanctificatione per ministrum adhibita. Sed efficacia huius sacramenti principaliter residet penes eum qui sacramentum dispensat. Materia autem adhibetur magis ad determinandam potestatem quae traditur particulariter ab habente eam complete, quam ad potestatem causandam. Quod patet ex hoc quod materia competit usui potestatis. Et per hoc patet solutio ad primum. Ad secundum dicendum quod materia in aliis sacramentis consecrationem propter virtutem quam continet, sed non est ita in proposito. Ad tertium dicendum quod sustinendo in dominum apparet ex dictis causa eius, quia non potestas ordinis non actu per ministro sed ante id porrectio materiae est magis de essentia sacramenti quam tactus. Tamen ipsa ulterius forma videtur ostendere quod actus materiae sit de essentia sacramenti, quia dicit accipe hoc vel illud.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod in hoc sacramento ordinis non conferatur gratia gratum faciens, quia communiter dicitur quod sacramentum ordinis ordinatur contra defectum ignorantiae; sed contra ignorantiam non datur gratia gratum faciens, sed gratia gratis data, quia gratia gratum faciens magis respicit affectum. Ergo in hoc sacramento ordinis non datur gratia gratum faciens. Praeterea ordo distinctionem importat. Sed membra ecclesiae non distinguuntur per gratiam gratum facientem, sed per gratiam gratis datam, de qua dicitur I Cor. XII: Divisiones gratiarum sunt. Ergo in ordine non datur gratia gratum faciens. Praeterea nulla causa praesupponit effectum suum. Sed in eo qui accedit ad ordines praesupponitur gratia per quam sit idoneus ad executionem ordinis. Ergo talis gratia non confertur in ordinum collatione. Sed contra sacramenta novae legis efficiunt quod significant. Sed ordo per numerum septenarium significat septem dona Spiritus Sancti, ut in littera dicitur. Ergo dona Spiritus Sancti, quae non sunt sine gratia gratum faciente, in ordine dantur. Praeterea ordo est sacramentum novae legis. Sed in diffinitione talis sacramenti ponitur ut gratiae causa existat. Ergo causat gratiam in suscipiente.

Ulterius videtur quod in sacramento ordinis non imprimatur character quantum ad omnes ordines, quia character ordinis est quaedam spiritualis potestas. Sed quidam ordines non ordinantur nisi ad quosdam actus corporales, scilicet hostiarii et acoliti. Ergo in eis non imprimitur character. Praeterea omnis character est indelebilis. Ergo per characterem homo ponitur in tali statu a quo non possit recedere. Sed illi qui habent quosdam ordines possunt licite redire ad laicatum. Ergo non imprimitur character in omnibus ordinibus. Praeterea ut supra dictum est, per characterem homo ascribitur aut ad sacramenta danda vel accipienda. Sed ad susceptionem sacramentorum sufficienter homo ordinatur per characterem baptismalem; dispensator autem sacramentorum non constituitur homo nisi in ordine sacerdotali. Ergo in aliis ordinibus non imprimitur character. Sed contra omne sacramentum in quo non imprimitur character est iterabile. Sed nullus ordo est iterabilis. Ergo in quolibet ordine imprimitur character. Praeterea character est signum distinctivum. Sed in quolibet ordine est aliqua distinctio. Ergo quilibet ordo imprimit characterem.

Ulterius videtur quod character ordinis non praesupponat characterem baptismalem, quia per characterem ordinis homo efficitur dispensator sacramentorum, per characterem baptismalem susceptivus eorundem. Sed potestas activa non praesupponit de necessitate passivam, quia potest esse sine ea, sicut patet in deo. Ergo character ordinis non praesupponit de necessitate characterem baptismalem. Praeterea potest contingere quod aliquis non sit baptizatus qui se baptizatum existimat probabiliter. Si ergo talis ad ordines accedat non consequitur characterem ordinis, si character ordinis praesupponit baptismalem. Et sic ea quae faciet vel in consecratione vel in absolutione nichil erunt, et multi ecclesiae decipientur, quod est inconveniens. Sed contra baptismus est ianua sacramentorum. Ergo cum ordo sit quoddam sacramentum, praesupponit baptismum.

Ulterius videtur quod praesupponat de necessitate characterem confirmationis, quia in rebus quae sunt ordinata ad invicem, sicut medium praesupponit primum, ita ultimum praesupponit medium. Sed character confirmationis praesupponit baptismalem, quia primum. Ergo character ordinis praesupponit characterem confirmationis quasi medium. Praeterea quia ad testes confirmandos ponuntur, videtur magis esse firmi. Sed illi qui sacramentum ordinis suscipiunt sunt aliorum confirmatores. Ergo ipsi maxime debent habere sacramentum confirmationis. Sed contra apostoli receperunt potestatem ordinis ante ascensionem, Joh. XX: ubi dicitur, accipite Spiritum Sanctum; sed confirmati sunt post ascensionem per adventum Spiritus Sancti. Ergo ordo non praesupponit confirmationem.

Ulterius videtur quod character unius ordinis praesupponat

de necessitate caracterem alterius ordinis quia maior congruentia est ordinis ad ordinem quam ordinis ad aliud sacramentum. sed caracter ordinis presupponit caracterem alterius sacramenti. sic baptismus. ergo multo fortius caracter ordinis presupponit caracterem alterius sacramenti. sic baptismus. ergo multo fortius caracter unius ordinis presupponit caracterem alterius. ¶ Preterea ordines sunt quidam gradus. sed nullus potest pervenire ad positionem in gradu nisi prius priorem conscenderit. ergo nullus potest suscipere caracterem ordinis sequentis nisi prius accipiat ordinem precedentem. ¶ Sed contra si omittatur aliquid in sacramento quod sit de necessitate sacramenti oportet quod sacramentum iteretur. sed si aliquis suscipiat ordinem sequentem pretermisso precedente non reordinatur. sed confertur quod deerit secundum statuta canonum. ergo precedens ordo non est de necessitate sequentis. Responsio. Dicendum ad primam questionem quod dei perfecta sunt opera ut dicitur Deuteronomii xxxij. et ideo aliquorum datur potestas a divino dante. ea per que executio illius potestatis congrue fieri et hoc est in naturalibus. patet quia animalibus dantur membra quibus anima potest posse exire in actus suos nisi sit defectus ex parte materie. sic autem gratia gratum faciens est necessaria ad hoc quod homo digne sacramenta recipiat. ita est ad hoc quod homo digne sacramenta dispenset et ideo sicut in baptismo per quem homo fit susceptivus aliorum sacramentorum datur gratia gratum faciens ita in sacramento ordinis per quod homo ordinatur ad aliorum sacramentorum dispensationem. ¶ Ad primum ergo dicendum quod ordo datur non in remedium unius persone sed totius ecclesie. unde quod dicitur quod ignorantiam datur non est intelligendum ita quod per susceptionem ordinis pellatur ignorantia in suscipiente. sed quia suscipiens ordinem preficitur ad pellendum ignorantiam in plebe. ¶ Ad secundum dicendum quod quamvis dona gratie gratum facientis sint convenienter omnibus membris ecclesie tamen illorum actuum donorum secundum quod actiones distinctis membris ecclesie ydoneus susceptor ipse esse non potest nisi caritas assit. que quidem sine gratia gratum faciente esse non potest. ¶ Ad tertium dicendum quod ad executionem ydoneam ordinum non sufficit bonitas qualiscumque sed requiritur bonitas excellens ut sicut illi qui ordinem suscipiunt super plebem constituuntur gradu ordinis ita et superiores sint merito sanctitatis et ideo preexigitur gratia que sufficiebat ad hoc quod digni essent quod communicarentur in plebe christi sed confertur in ipsa susceptione ordinis amplius gratie munus per quod ad maiora reddantur ydonei. Ad secundam questionem dicendum quod circa hoc fuit est oppinio quidem n. dixerunt quod hoc quod in solo ordine sacerdotali caracter imprimitur sed hoc non videtur verum quia actum dyaconi nullus potest exercere licite nisi dyaconus et ita videtur quod

habeat aliquam spiritualem potestatem in dispensatione sacramentorum quam alii non habent et propter hoc alii dicunt quod in sacris ordinibus imprimitur caracter non autem in inferioribus sed hoc iterum nihil est quia per quemlibet ordinem aliquis constituitur supra plebem in aliquo gradu potestatis ordinate ad sacramentorum dispensationem. unde cum caracter sit signum distinctivum ab aliis oportet quod in omnibus caracter imprimatur. et quod signum est quod perpetuo manet et numquam reiteratur et hec est communior opinio que communior est. ¶ Ad primum ergo dicendum quod quilibet ordo vel habet actum circa ipsum sacramentum vel habet ordinem ad sacramentorum dispensationem. sic ostiarii habent actum admittendi homines ad divinorum sacramentorum inspectionem et sic de aliis et ideo in omnibus requiritur spiritualis potestas. ¶ Ad secundum dicendum quod quantumcumque homo ad laicatum se transferret semper tamen manet in eo caracter quod patet ex hoc quod si iterum ad laicatum revertatur non iterum ordinem quem habuerit suscipiet. ¶ Ad tertium dicendum sicut ad primum. Ad tertiam questionem dicendum quod non potest aliquid recipere esse receptiva potentia non habet preveniens autem lupsle efficitur homo receptivus aliorum sacramentorum. unde caracterem lupsle non habet nullum alium sacramentum suscipere potest et sic caracter ordinis baptismalem caracterem presupponit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod in eo quod habet potentiam activam. ac si potentia activa non presupponit passivam. sed in eo qui habet potentiam activam ab alio prius exigitur ad activam potentiam. potentia passiva que receptiva est potentiam activam. ¶ Ad secundum dicendum quod talis si ad sacerdotium promoveatur non est sacerdos nec conficere potest nec absolvere in foro penitentiali. unde secundum canones debet baptizari iterato et ordinari. et si in episcopum promoveatur illi quos ordinat non habent ordinem sed tamen piedei potest quod quantum ad ultimos effectus sacramentorum summus sacerdos suppleret defectum et quod non permitteret hoc latere quod periculum ecclesie imminere posset. Ad quartam questionem dicendum quod ad susceptionem ordinis preexigitur aliquid quod de necessitate sacramenti. et aliquid de congruitate de necessitate. n. sacramenti exigitur quod ille qui accedit ad ordines sit ordinis susceptivus quod competit ei per baptismum et ideo caracter baptismalis presupponitur de necessitate sacramenti. ita quod sine eo sacramentum ordinis conferri non potest sed de congruitate requiritur omnis perfectio per quam aliquis redditur ydoneus ad executionem ordinis et unum de istis est ut confirmatus sit et ideo de congruitate caracterem confirmationis presupponit et non de necessitate. ¶ Ad primum ergo dicendum quod non est similis habitudo hic medii adultus et primi ad medium quia per caracterem baptismalem fit homo susceptivus sacramenti confirmationis fit homo sui non autem per sacramentum confirmationis fit homo susceptivus sacramenti ordinis et ideo non est similis ratio. ¶ Ad secundum dicendum quod licet illa

cedr. y ydoneitate qntu ad cogitate. Ad v. q. dd q no e dnecitate supior ordinu q. as ordies miores p hnt q potates sut distictie qunia q e dsui rode no reqrit am meode seo q io q i pmitia eccia. aliq ordinabat impsbros q pus infiores ordines no susceperunt q tn potint oia q infiores ordines posst. q infior potas cophndi in supiori ptute sic pi i intellu. et ducne in regno set postea pstitom eccie dtinat est. q admaiores no se ingerat. q pus in minoribz officiis no seruiliauit q tn e qd qui ordinat psaltu scanones no reordinat. set id qd omissu fuat pcedntibz ordinibz eis ofte. ad p. g dd. qd mag queniut ordines adinuice s silitudines spei. q ordo cu bap set s. spoztom po ad actu mag queit baps c ordie. qm ordo cu ordie q p bapm acqrit ho potem passiua recipiendi ordines. no aut pordinem infiore dat po passiua recipi maiores ordines ad. ij. dd. qd ordines n sc grd qui occurrut iactoe una ul' muno motu ut oporteat adultum p pm deueire. set sut sicut grd i diuisis rebz ostituti. sic e grd int hoiem q anglm n oz qd ille qui sit angls pus fuit ho. silr q e grd. int capd q omia mbr corls n oz q illd q e capd fuit pus pes q silr e i pposito

Adtriu sic pce. ut qd i susacipi ordine no requirit boitas uite qz p ordines as ordinat addispesatom sacmtoz set sacm posst dispesai abois q malis g no requit bo uita p no e mag mistiu qd do insacmtis exhibet. q qd ipi primitr exhibe. si amistio ipi corli no repulit de muliere peccatce q infamie ut p. luc. vij. g n amistio ei i sacmtis tals st amouedi p pcem gm dat ad remediu q pcem set ill qui hnt pcem no debet aliq remediu dnegai. qd eis uale possit cu g i sacmto ordis gra oferat. ut qd dbeat q pccoribz h sacmt dai set q leui. xxi. ho d seie aaron. qui hut maclam no offerat panes cora dno nec accedat admistiu ei set pmaclam. ut glo. dic oe uicau intellige ille qui e i ao uico irretit no debet admistiu ordis adhibi p. jo. dic q no solu epi q psbri q dyaconi dbent mag ope puide. ut cuctu pp cui psidet puice. conuisatoe pcedat und iflores grd q dg q

dm oraculo puiut q qz ueheme eccam dei dstruat meliores ee laicos qm clicos g i omibz ordinibz reqrit scitas uite. Vletus ut q reqrat scia toti sac sepre. qz ille dbet hre leg sciam ac ore lex reqrio. set legem reqrit abore sacdotis ut patet. mal. ij. g ipe dbet hre toci leg sciam p. i. pe. i. pati semp adsatisfaciend omi poscenti nos ronem dea q i nob e. fid et spe. set reade rom de huis que st fidi et spei e illoz qui p statum sciam sacru sciptue hnt g talem sciam debent hre illi qui ponut i ordinibz qbz pdca ubu dni p nulls ogrue legit q n i telligit qd legit qz lege q no intellige est neglige ut dic cato set ad lectores q est qi. infim ordo ptinet lege. ue te ut i lra di g ad eos ptinet hre toti. ue te intellim et mlto for. ad as supiores ordines set q e q mlti pmouet. ad sacdotiu q pcit dtalibz nich sciut q i religionibz mltis g ut q tal scia no requint p i uitis pmn leg. aliqs simplices monachos ad sacdotiu pmotos q erat sactissime uite g no reqrit pdca scia in ordinatde. Vlti ut q ex p. mito uite as ordinis osegt gdu. qz sic dic clo no omis sacdos e. set ex uite mito as efficit scus g et sacdos q mlto fort hus as ordies p in. eb. silibz exh ipo a. magdu supiore collocat q do cuiq. qnt et mag d ei bonitatibz pticipat ut dic dio iiij. c. ecc. Jer. set ex mito scitatis q sic as efficit do ppingor q plus d ei bonitatib recipiens g exh ipo ing du ordinis collocat set q scitas semel hita pot amitti set ordo semel hit no amitt. g ordo no osistit i ipo mito scitatis. Vlt ut q p mouens indignos ad ordines no peccet qz epo indiget coadiutoribz i minori officiis. ostitutis s no psset cos iuenire in suffit nuo si talem ydoneitate i eis reqreret. alcis dsebit. g si as n ydoeos pmoet ut q sit excusabil p eccia no indiget solu mistis ad dispesatom spualiu. set ad gubnatom tepaliu. set qnz illi q no hnt sciam ul scitate uite posst ee utils ad gubnat tempaliu l p potem seclare l pp indulti nle g ut qd tals sca pcto posstt pmoui p qlz tene uitae pcem qs pot si g epe pccat i dignos pmoues dz adhibere maxiam diligentiam. ad sd an illi qui accedt ad ordies sit digni ut flet

diligens inqsitio de moribus et scia eius q nō uit
alit obseruare. Et hoc ipse est pmouere malos ad
sacra misteria quem iam pmotos nō corrigere sicut
hely mortalit peccauit nō corrigens efficaci
ter filios suos de malitia sua vnde et retro
sum cadens mortuus est ut dicitur .i. Re. v. ergo mul
to fortius mortalit peccat eps q indignos pmo
uet. Et pter spūalia temporalibus sunt pponenda in eccia
sed mortalit peccaret qui res ecclesie temporales
faceret sub piculo poneret ergo multo fortius peccaret
qui poneret res spūales sub piculo. sed sub pi
culo ponit res spūales qui indignos pmouet
q eciuitas despicitur. ut dicit grego. necesse est ut cui
pdicatio ptemnatur et eadem roe oia spūalia
ab eis exhibita. ergo indignos pmouens mor
talit peccat. Vlterius uidetur q in peccato exns possit
sine peccato ordine suscepto uti q peccat si
nō utitur. cum ex officio teneatur. sig° utendo pec
catat. nō potest peccatum uitare q est in cōns eius
Et pter dispensatio eius est iuris relaxatio ergo q iuris de
iure esset illicitum uti ordine suscepto tamen ex di
spensatione ei licet. Et pter q comunicat dei in peccato
mortali peccat mortalit. sig° peccator in usu or
dinis peccat mortalit tunc q peccat mortalit q ab eo
aliquod de moribus accipit l ab eo exigit. q uidetur
absurdum. Et pter sustinendo ordine suo peccat ergo qlibet
actus ordinis quem facit est peccatum mortale et ita cum
in una executione ordinis multi actus concurrunt.
uidetur q multa peccata mortalia comittat qd
ualde durum uidetur. Sed contra est qd dyo. in epla ad de
mophilum dicit talis. s. qui nō est illuminatus au
dax uidetur sacerdotibus manum imponens et nō timet
nec ueretur diuina pter dignitatem exequens et
putans deum ignorare que ipse in se ipso cognouit
et decipere extimat falso nomine patrem ab ipso
appellatum et audet ipsius immundas infamias
nō. n. dicam orones sup diuina signa xpi formit
enuntiare. ergo sacerdos est q. blasfemus et dei decep
tor. qui indigne ordinem suum exercet. et sic
mortalit peccat et eadem roe quilibet ordinatus
Et pter sanctitas. requiritur in susceptione ordinis ut
sit idoneus ad exequendum. sed peccat mortalit qui
in peccato mortali ad ordines accedit. ergo multo
fortius peccat mortalit in qualibet executione sui
ordinis. Responsio. dicendum. ad .i. q. qd sicut dicit dyo
in .3. c. ecc. jer. ut subtiliores et clariores essentie
replete influxu solarium splendorum lumen in res
superemiens ad similitudinem solis ad alia corpora inue
niunt sic in omni diuino nō est audendum aliis dux esse
nisi sm omnem habitum suum factus dei formissimus
et deo similimus. vnde cum in quolibet ordine aliquis constituatur
dux aliis in rebus diuinis in quolibet. q. presump
tuose mortalit peccat q cum conscientia peccati mortalis
ad ordines accedit et ideo sanctitas uite requiritur
ad ordinem. de necessitate precepti sed nō de necessi
tate sacramenti. vnde si malus ordinatur nichilominus ordi
nem habet tamen cum peccato. Ad .i. ergo dicendum. qd sicut alia
sacramenta sunt que peccator dispensat ita unum sacramentum
minister ordinis recipit et sicut indigne dispensat ita
indigne recipit. Ad .ii. dicendum q in ministerium
eat tamen in executione corporalis aueque qd in pec
catores licite facere possunt. sed autem est de ministerio
spūali. ad qd applicantur ordinati q p ipsum
efficiuntur medii inter plebem et deum et ideo debet
bona conscientia uite quo ad deum et bona fama
quo ad homines. Ad tertium dicendum q quedam medicine
sunt que exigunt robur nature al cum piculo mortis
assumuntur et alie sunt q debilibus dari possunt ita
et in spūalibus quedam sunt sacramenta ordinata
ad remedium peccati et talia peccatoribus sunt ad
hibenda sicut baptismus et penitentia. illa uero q p gratiam
gratie conferuntur requirunt hominem p gratiam confortatum
Ad .ii. q. dicendum. qd in quolibet actu hominis
si debeat esse ordinatus. oportet qd assit directio rationis
vnde ad hoc q homo ordinis officium exequatur oportet qd habeat
tamen de scientia que sufficiat ad hoc qd dirigatur
in actu illius ordinis et ideo et talis scia requiritur
in eo q ad ordines pmouendus debet et nō qd ultra
in tota scriptura. sicut instructus sed plus et minus sm q ad
plura l pauciora eius officium se extendit. ut
s. illi q preponuntur aliis curam animarum suscipien
tes sciant ea q ad doctrinam fidei et morum p
tinent et alii sciant ea que ad executionem
sui ordinis spectant. Ad .i. ergo dicendum q sacerdos
habet duos actus. unum principalem. sup corpus xpi uerum
et alterum secundarium sup corpus corpus xpi misticum. secundus autem
actus dependet a primo sed nō conuertitur. et ideo aliqui
ad sacerdotium pmouentur quibus comittitur primus actus
tamen sicut religiosi quibus cura animarum nō comittitur
et talium ore nō requiritur lex sed solum q sa
cramenta conficiant et ideo talibus sufficit scientiam de
scientia habent q ea q ad sacramentum perficiendum spectant
rite seruare possint. Alii autem pmouentur ad ali
um actum q est sup corpus misticum et talium ore populus
legem requirit vnde scientia legis in eis esse debet nō
qd ut sciant omnes questiones legis q in hiis debet ad
superiores habere recursus sed sciant ea q populus de
bet credere et obseruare de lege sed ad sublimiores sa
cerdotes. s. epos ptinet ut et ea q difficultatem
in lege facere possunt. sciant et tanto magis quanto
in maiori gradu collocantur. Ad .iii. dicendum. qd
ratio reddenda de fide et spe nō est intelligenda
tal que sufficiant ad pbandum que fidei ul
spei sunt cum utraque de inuisibilibus sit sed ut sciant

in gn̄ pbabilite utrisq3 ostende · ad q n̄ req
rit mult mag scia ¶ ad · 3 · d q adlecto
re nō ptinet tōe intelli sac septē ꝑ qa
h ē supiorū ordinū sec sol' pnūciare 7 iō
nō exigit abeo q hat tm̄ d scia qd sacm
septam intelligat sec solū q recte pnun
are sciat et q tal' scia d facili addiscit · 7 a
mltis iō pbabilit extiāri pot q ordinatꝰ
talē sciam acqreret sig tūc ea n̄ hat 1
maxiē si adhuc iuia eē uidat ¶ Ad · 3 · q ·
d · qd ca dbet eē pporcōata suo effcui et
iō sic ixpō aq dscendit gra nōs hoies o3
q sit grē pleitudo ita iminist̄s ecc̄e quor
n̄ ē dae gram sec grē sacm̄ta nō ostituit
gd ordis exh q hat gram sec exh q pcipit
aliq grē sacmt ¶ ad · 1 · g · d qd ēlo accip
nom̄ sacdotis qnt adroīs inptat s qd sa
cerdos idm̄ ē · qd dās sacra · sic · n · qbz itus
incnitū sac alijs iauxiliū dat sacdotis ine
ptatom̄ ht · nō aut lo s nōis sign · ē · n · h
nom̄ sacdos institutū adsigficād eū qui
sac dat isacm̄tor dispsacōm ¶ ad ij · d q
res n̄les efficiunt ingdu sup alia s q i
ea poss age exfor sua 7 iō exh ipō qd form
nobilior ht maior gdu ostituit h
mist ecce nō ppoint alijs ut eis exēpe sci
ficatis urtute ad tbuat · q h soli d i ē scē sic
mist et qdā mō istrumta illiꝰ effluꝰ qui fit
accipite inmib 7 iō nō ē sile quātū addig
tate ordinis quauis sit sile adnō dfcc̄u fi
delis suus qui ē ostituꝰ ē familia ut det
ill' trici mēsa et iō ifidelitatis reus ē qui
aliē s mēsa eī dina tdit · h a fac quiqз
idign pmouet 7 iō mortale ēmē omittit
q · summo dnō infidel et pcipue ē h idtinē
ecc̄e ugat et honoīs dim q p tōs mistros
pmouet · eēt · n · infidel' treno dnō qui in
eiꝰ officijs aliqs poner iutiles ¶ ad · 1 · g · d
qd ita dns nō dsit ecc̄am suā qn iueiant
vdoei · mist sufficient acnccte plebis
si idigni pmouent · et indigni repelleret
7 sinō posset toc mist iueiri · qt mō sic
meli eēt hre paucos mistros bonos qm i
mltos malos ut dic bat' clemēs ¶ ad ij ·
d qd tempalia nō sic qrenda ū ꝑ spūa
lia vū oē omod tepale dз negligi 7 oē
lucr spm ꝑ spale lz pmoued ¶ ad · iij ·
d qd admi h reqrit qd nesciat ordinādis
aliqd gnū sciam i ord eē sec exigit q am
pliꝰ ut s mēsa ordis l offici iniungendi ·
cura diligentior appoat ut hat ctitudō de
qlitate pmouedor saltē ex testimonio ·

aliorr et h ē qd apls dic · 1 · ad thi · manꝰ
cito nei ipoas ¶ Ad · v · q · d · q lex pcipit ut
hō iuste ea q sb · iusta exeqt · et iō quicqз h
qd ς opetit exordie fac · indigne q iustu
eb iiuste exeqt et ō pcepta leg fac ac
p h · mort peccat qз aut ē pccō mor ad
sac offim ptint nō ē dubiū qn idigne
faciat h · vn pз qd mortalr peccat ¶ ad · 1 · g ·
d · q nō ē pplexꝰ ut ncitate peccandi hat
q pot pccm dimitte l officō resigre exq i
obligaluf adexecutōm ordis ¶ ad ij · d · q
uis n̄ ē indispensabile · h aut ē d iure nli
ut hō sciā scē ptēret vn ō h nlls pot dis
pēsae ¶ ad · 3 · d q q diu mist ecc̄e qui ē
i pccō morl ab eccā sustinet h abeo sacra su
scipe · 7 ei sbdit debet q ad h ē ei obligat
sec tm̄ pē ncitatis articlm nō eēt tutū
q eū iducet ad ad sui ordinis exeq̄ da
durāte tali ostiā q ille ipccō mor eēt q
tm̄ dispoie posset q iminstāti hō adina
grā eni dat ¶ ad iiij · d q qnoз hō exhi
bet se ind actu ut mist · ecce mortalr
peccat et totiens mor peccat qc hi actū fa
cit q ut dyo · dic · 1 · c · ecc · jer · inmūdis n̄ sym
bola · i · sacra sig tange fas ē · vn qn tagūt
res sac ς · q · suo utentes officō peccint mort
sec aut eēt si in a ncitate aliq sacmt oti
geet l exeqret in illo casū i q q laico licet sic
sibapizet in artio ncitatis l si cor x intin x
recrū · colliget ·

Deind q d distictiōe ordinū · et cē h qrū
tur tri ¶ po d distictiōe eor ¶ so d acti
bз singulor ¶ 3o qn iprimat caracter insiglis
ordinibз

AD pm̄ sic pcē ur qd nō dbeant plures
ordines distigui qnto · n · a ur ē maior
toto un' ē mltiplicata · sec h sacmt ē digius
alijs sacmtis i q tu ostituit suscipientes ·
ind o gdu sic aς eū g alia sacmta n̄ disti
guit · impla que recipiāt pdicatōne totiꝰ
n̄ h sacmt dbet distigui i plēs ordies ¶ p
si diuidat aut ē diō totiꝰ inptes integrāls q
sic nō recipent pdicatōne totiꝰ g ē diō in
ptes sbstiuas · sec ptes sbiectiē recipiunt
i pl pdicatōne gnis remoti sic gnis pri
sic hō et asinꝰ sūt plā aīalia et plā ecc ala
ta · g sacdotiū 7 dyaconatꝰ sic sic plēs ordi
nes ita sic plura sac cū sacmt sit · q · gē · ad
ordies ¶ p s phm̄ i viij · eth · regim̄ quo un
tm̄ pncipat ē nobili regim̄ ōitatis qm · ari
stocia q diuisi in diuisis officijs ostituunt
sec regim̄ ecce debet eē nobilissim̄ g nō

dbet ee in ecclia distinctio ordinu addiusos
act' set tota potestas debet ap unu reside
et sic dz ee tm un ordo set h eccia e corp
e mistcu sic corp ita s ap'z. set i corpore
nli se diusa mbro officia. g 7 eccia dz
diusi ordines ee p mistiu. no te est
dignus q ministiu act' ut patet .ij. cor
tcio. si tue te no solu sacdotes set 7 eorz
mist leuite scificabat g in no te dbet
oleccri. p ordis sacmetu no solu sacdotes.
set mist eorz 7 ita oportet qd sint plu
res ordines Vltius ut qd no sint .vij.
ordines. ordines. n. eccie ordinat ad act
Jerar' set tres st tm act' Jerar' s. pgare
q illuiare 7 pfice s quos dys distigunt
tres ordines i v. c. ecc. Jerar'. g n st vij.
sacmta p omia sacmta hnt efficatia
et auctem ex institutione xpi ul' a aplorz
e. set in doctrina xpi 7 aplorz ei no sit mtco
n d sacdotibz q diaconib; g ut qd n sit
alii ordines p p sacmtu ordinis astituit
aliqs dispesator alior sacmtor. set alia
sacta sut .vi. g tm dbent tm ee .vi. ordines
set d ut qd dbeant ee ples q quto a ut
e alcoz tanto est un multiplicat set potas
Jerar' e alcozi mo i anglis qm i nob ut
dys dicit cu g in Jer' anglica. sint .ix. or
dines totidm debent ee in eccia ul' plues
p pphia psalmorz e nobilior int alias
pphias set ad pnuntiad in eccia alias pphias
est un ordo lectorz. sig adsignndu psalmos
dbz ee alius ordo et papue cu in dctis. d.
xvi. psalmista s ab hostiario int ordines
pait Vltius ut qd ordines no dbent disti
gui p sacs et no sacs. omis. n. ordines qdi
sacmta st. set omia sacmta st sac g os or
dines st sac p h ordies eccie no dputat
ad s n ad dina officia set oia talia st sac g
omis ordines st sac. set h e qd ordines
sac impediut trhiu qhend et dimut ia qcet
set iiij. i floz ordies no ipediut qhndu
n dmiut iam qctu g no st sac ordines
Responsio dd. ad .i. q. qd ordinu multitudo
inducta e in eccia ppta p p sapim di qm
decat q i dnictione s ordinatrix mavie re
lucet tam i nlib; qm i spualibz. qd sigfi
cat in h qd regina sabba uides ordinem
ministantiu salo; no hebat ult spm dficies
i ammiratione sapie ipi' ad sbueiendu
huae infirmitati q p unu no potant omia
que ad dina mistia ptinet ex pli sine ma
g guamie 7 io distigt ordines diusi ad

diusa officia et p3 h p h qd dd. nu .xi. dedit
moysi .lxx. senes p i adiutoriu c to ut uia
pficiendi hoib' amplior dec. du ples i diusis
officiis distribuut ac os sic di cooperatores quo
nich est digus ut dys dic ad pm g dd q
alia sacmta dat ad effcus aliqs papiendos
set h sacmt dat pncipalr ad act' aliqs age
dos 7 io p diusitate actuu oz qd ordis sacmt
distiguat. sic po distigut pacc ad .ij. dd
qd distinctio ordinu n e toti' integlis i ptes
nz totius ulis. set toti' potestatis c e n, p co
pleta rom e i uno i aliis aut e alia ptici
patio ipi' et ita e h. tota. n. plenitudo h'
sacmti e i uno ordine .s. sacdotio set i aliis
e qda pticipatio ordis 7 h sigtu e i h qd dd
dic nu. xi. moysi aufera d spu tuo q tdam
eis ut sustetet te e hon' p 7 io omis ordies
sut unu sacmt ad tciu dd q i rege q uis
tota uis potestatis residat penes rege no tm
excludut nistror potestates q st pticipatio
nes queda regie potestates. et s e i ordine
et aristocratia aut ap nllz resid; plenitudo
potestatis set apd omis ad .ij. q. dd q qda su
mut sufficientiam ordinu p qndi adaptatio
nu ad gr gtis datas. d quib; h. i. cor. xij.
dnt .ij. qd s mo sap opetit epo qz ipe alior
ordinator e q ad sapm ptinet smo scie
sacdoti qz dbet hre claue scie. fids diacono
q pdicat euuge opa utuutu sbdiacono q
se ad opa pfectiois extedit p uotu gtinetie
in optatio smonu acolito qd sig mune
qd dst gra sanitatu exorciste gra ligrau
psalmiste pphia lectori discto spuu hostia
rio q qsda repellit et qsda admittit. set h
n e. qz gre gtis date no dat eid sic os or
dines dant eidm. dz. n. i. cor. xij. diuisiones
gra st. 7 itm ponut queda q ordies n dnt
s. epat 7 psalmistat. 7 io ali assigt s quod
assimilatio ad celeste Jer. i. quia ordines
distiguut s pgatom 7 illuatom 7 pfcom
dnt. n. qd hostiariu pgat ex iu segregando
bos a mal' corlit q. incluz no acolit qui p
lum qd portat sigt se inlores tenebs pel
le. set utrq; mo exorcista qz diabol' q expel
lit utrq; mo p'bit. set illuato que p doc
pphica fit p lectores qntu ad euun fit p
diaconos qntu ad aplica fit p sbdiac. set p
fco omius ut pote que e pnie 7 bap 7 h'
fit p sacdote excelles no pcpm ut ofecto
sacdocii et ugimu set excellentissima p
summu potifice inquo e plitudo auc. set
h nich e aliqz ordies Jer no distigunt

p pdcas actoes jerar cu qlibet aut ordinu
conueniat tn qr f dyo. solis epis conueit pfice
illuiare an sacdotib; pgat omib; minist
III ralu qpant. vij. ordines vij. donis. ut sacdo
ti rndat donu sapie que nos pane uite
r ielles cibat sic sacdos nos pie celesti refi
cit. set tiunoz hostiaio qr nos sepat amal
. 7. sic int medij ordines rndent medijs
dois. s3 h; itm n e. qr i q h; ordine septi gra
IIII dat 7 io alr dd e qd ordinis sacmt euch
ordinat q e sacmtu sacmtoz ut d dyo sic
n. templu 7 altae uasa 7 uestes ita 7 mistia
q ad euch ordinat csectioe idigent et h
csectio e ordinis sacmtu 7 io distictio or
dinu e accipi. p relom ad euch. qr po
testas ordis aut e ad csectoz euch ipius
aut ad ad mistiu ordi ad h; si po mo sic
ordo sacdot 7 io cu ordinat accipiut cali
ce cu uino 7 patena cu pane portate acci
pientes csecndi cor et sang xpi cooptio
aut mistioru e ul iordie ad ipm sacmte
l iordie ad susipi. si po mo sic e e po. n.
e mistiu quo mist cooptie sacdoti in ipo
sac. q e ad dispesatom h; no q ad csectom
q sol sacdos fac 7 h ptinet ad dyacone ut
infra dr. q ad dyacone ptinet mistre sac
dotib; moib; q agut i sacmtis x un 7 ipi
sagne dispesat sio e mistiu ordinatu ad
min sacmti ordinada i uasis sacs ipi sac
7 h ptinet ad sb dyaconu un i fra dr qd uasa
cor sanguis dni portat 7 oblatioes i altari
ponit. 7 io accipiut calice d manu epi set
uacuu cu ordinat. Tcio e mistiu ordinatu
ad psentado min sac 7 h; cpetit acolito ipe
n. ut i fra dr. urceolu cu uino et aq ppat
un accipiut urceolu uacuu s3 mistium
ad ppatom recipietiu ordinatu no pot
ee. n sup imdos qr qui mdi st ia st ad
sac pcpi ydoei. Est aut e g imudoz p dyo
quida. n. st oio infidels cde noletes 7 hij
totalr auisde diori. et acetu fideliu arcedi
st 7 h ptinet ad hostiarios qda. n. st uoletes
cde s3 no du istructi. s. cathe. et ad hoz
istructom ordinat ordo lectoz et io pa
radiata doctina fidi. s. uet. te. eis legedi
comitte. qda do st fidls 7 istructi s3 ipedim
tu hntes ex demonu po. s. eng et ad h; ht
mistiu ordo exorcistaz 7 sic pz ro 7 nu
gdus ordinu. Ad 1. g dd qd dyo. ld d ordi
nib; no p qd sac. set p q st ad ierar actoes
ordinat 7 io p actoes illas. tres ordines di
stiguut. quoz pmu ht oms t s. epc. s ht

duas. s. sacdos. ter ht una. s. pgac. s.
diacon q mist dr 7 sb h; oms inferiores or
dines cphndut. set ordies hnt qd sit sac
ex relatoe ad maius sacmtoz 7 io p h; nus
ordinu accipi dz. Ad. ij. dd q i pmitia ecca
ppr paucitate mistroz. oia iferiora mistia
dyaconis cmitebat. ut pz p dyo. iij. c. ecc
jer. ii dic mistroz alij stat ad portas tem
pli cclausas alij ad ppi ordis opant. alij
cu sacdotib; pponut sup altae sac pane
7 bndictiois calice no erat ac p dca poeta
tes s3 implicite i una dyac potate set po
stea e ampliat cltus dinus 7 eccia q implica
te habebat i uno ordie explicite tradit i
diusis et p h; d magr infra qd eccia a or
dines. s. instituit. Ad 3. dd qd ordies or
dina .. pap ad sac euch ad a aut p
cois qr 7 ad a sac abeo q i h sacmto cotinet
diuitas un no oz q distigunt ordies p alia
sacmta. Ad. iiij. dd q angli differt spe
et ppr h i eis pot ee diusus mo. acci dina
7 io q diuse jer i eis distigut. set i hoib; cm
una jes e ppr unu mod accapi dina q csequt
huam spem. s. p siltudines sesibiliu. et
io distictio ordinu no pot ee p cpatom ad
ad sacrm sic e apd nos set sol p cpom ad
ier actoes qs iferiores recepit q h ordo i eis
et p h ordies nri rndet eis qr i uiu ieriaa.
st tres ordies p jerus actoes distici sic in
qlibet jerar una angloz. Ad. v. dd qd
psalmistat no e ordo set officiu ordini
anexu. qr n. ps e cantu pnuciat io dr psal
mista 7 cantor. cator aut no e nom ordis
spalis. cu qr cantae ptinet ad totu choz. cu
qr no ht aim spale relatom ad euch sac. cu
qr effcm qda e qr int ordies largo mo ac
ceptos cputa. Ad. 3. q. dd q ordo dr sac
d. uno m p se 7 sic quilz ordo e sac cu sit
sacrm q da. alio mo roe ni ce q m ht aliq
actu sic dr ordo sac qui ht aliq actu ce re
. li g csectu 7 sic st tm tres ordies sac. s. sac
dos 7 dyac. qui ht actu. ce cor xpi et san
guine csectu et sb dyacon q ht actu cca
uasa csecta 7 io cuu indicat eis ut sint
sca 7 mundi qui sca tractat. et p h; patet so
luto ad obia.

D. ij. sic pce. ur qd act ordinu i cme i sta
assignet qr p absolutom a s ppac ad
cor e sumd set ppato suscit sacrm ptinet
ad inferiores ordines g i cme solo apctis po
nit int act sacdotis. Sp hd pbupm est
ime ds cfigat suscipies caracterem csignat

set adorare et offerre obla-tiones sunt actus ad
dominum immediate ordinati. ergo quamvis baptizatus potest esse actus
facere et non soli sacerdotes. ¶ Propter diversorum ordinum di
versitatem actus scilicet oblationes in altari ponere. et epistolam
legere ad subdiaconum pertinet. crucem et ferre subdya
coni. corona propter ergo hii non debet poni actus dyaconi
¶ Per eadem ultimus continetur in no. et ve. te. set legere
ve. te. est lectorum ergo eadem ratione legere. no. et non
dyaconorum ¶ Per apostoli non est predicaverunt quam ev
evangelium christi ut patet ro. i. set doctrina apostolorum
committitur subdyaconis annuntianda ergo et doctri
na evangelii ¶ Preterea quod est superioris ordinis superior dyaconus non
debet inferiori convenire. set ministrare cum urceolo est
actus subdyaconorum ergo non debet acolitis attribui
¶ Preterea actus spiritualis debet corporalibus preminere set acoli
tus non habet nisi actum corporalem ergo exorcista non [illegible] habet
actum spiritualem pellendi demones cum sit inferior
¶ Preterea quod magis convenit iusta se ponenda sunt. set legere
ve. te. maxime debet convenire cum lectione no. te. que
competit superioribus ministris. ergo legere ve. te. non debet
poni actus lectoris set magis acoliti et precipue cum
lumen corporale quod acoliti differt significat lumen spiritualis
doctrine ¶ Preterea in quolibet actu ordinis spiritualis debet esse
aliqua virtus spiritualis quam habeant pre aliis ordinatis. set in
apertione et clausione hostiorum non habent aliquam spiritualem
potestatem hostiarii quam alii homines ergo non debet poni
actus eorum Responsio dicendum quod cum consecratio que fit in or
dinis sacramento ordinetur ad sacramentum hostie ut dictum
est ille autem eucharistie. principalis actus uniuscuiusque ordinis secundum quod
magis maxime ordinatur ad eucharistie sacramentum. et secundum hoc
unus ordo est alio eminentior secundum quod unus actus magis
de propinquo ad predictum sacramentum ordinatur. set quia ad sacramentum
eucharistie. quasi dignissimum multa ordinantur. ideo non est inconveniens
ut preter principalem actum et multos actus unus ordo
habeat et tanto plures quanto eminentior est. quia virtus
quanto est superior tanto ad plura se extendit ¶ Ad
i. ergo dicendum quod duplex est preparatio ad suscipiendum sacramentum. quedam
remota et hec per ministros efficitur quedam propria que
statim efficitur reddendi ad sacramentorum dispensationem
et hec pertinet ad sacerdotes quia etiam in naturalibus ab eodem
agente fit materia in ultima dispositione ad formam et recipit
formam quia propria dispositio ad eucharistiam. fit et sic patet
quod aperiens purgatur ideo omnium sacramentorum que sunt insti
tuta propter ad purgationem peccatorum est minister proprius
sacerdos. scilicet baptismi et penitentie et extreme unctionis ¶ Ad
ii. dicendum quod actus aliquis immediate ordinatur ad dominum dupliciter ¶ Vno
modo ex parte unius persone tantum sic facere singulares
orationes et vovere et huiusmodi et talis actus competit cuilibet
baptizato ¶ Alio modo ex parte totius ecclesie et sic solus sacer
dos habet actus ordinatos ad dominum immediate. quia ipse
solus potest gerere personam totius ecclesie. qui consecrat eucharistiam
que est sacramentum universalis ecclesie ¶ Ad 3. dicendum quod oblationes

apportate per sacerdotem offeruntur et ideo dicendum quod mi
nisterium circa oblationes est necessarium. unum ex parte populi
et hoc est subdiaconi qui accipit oblationes a populo.
et in altari ponit vel offert dyacono aliud
ex parte sacerdotis et hoc est dyaconi qui oblationes
ministrat sacerdoti et hic est actus principalis utriusque
ordinis. et propter hoc ordo dyaconi est superior. legere
autem epistolam non est actus dyaconi nisi sicut quidam actus
inferiorum ordinum superioribus attribuuntur. similiter et
crucem ferre et hoc secundum consuetudinem aliquarum ecclesiarum
quia in actibus secundariis non est inconveniens. diversas con
suetudines esse ¶ Ad iiii. dicendum quod doctrina est remo
ta preparatio ad suscipiendum sacramentum. et ideo pronun
tiatio doctrine ministris committitur set doctrina
ve. te. ad hoc magis est remota quam doctrina
no. te. quia non instituit de hiis sacramentis nisi in figuris et
ideo no. te. superioribus ministris pronuntianda commit
titur. ve. autem inferioribus et doctrina quidem no. te.
perfectior est quam dicendum per se ipsum tradidit que ipsi
manifestatio per apostolos facta. et ideo evangelium
dyacono et epistola subdyacono committitur ¶ Et
per hoc patet solutio ad v. ¶ Ad. vi. dicendum quod aco
liti habent actum tantum super urceolum et non super
ea que in urceolo continentur set subdyaconus habet
actum super contentis in urceolo quia aquam utitur et vi
no ad ponendum in calice et aquam ad manibus sacer
dotibus prebet et dyaconi sicut subdyaconus habet ac
tum solum super calicem non super contenta set sacerdos
super contenta et ideo sicut subdyaconus in sui ordi
natione accipit calicem vacuum sacerdos ple
num. ita acolitus urceolum vacuum. set subdya
conus plenum et sic est quedam connexio in ordinibus ¶ Ad
vii. dicendum quod corporales actus acoliti magis de propinquo
ordinantur ad actus sacrorum ordinum quam actus exor
cistarum quamvis sit aliquo modo spiritualis quia quem habent
acoliti ministerium super vasa in quibus in sacramenti
continentur quantum adiuvatur quod vase continente indigeat
propter sui huiusmodi et ideo inter omnes minores ordines. ordo
acolitorum superior ¶ Ad viii. dicendum. quod acolito
rum actus sese habent propinquius ad principales actus
superiorum ministrorum. quam actus aliorum minorum ordi
num. ut per se patet. et similiter etiam quantum ad actus secundarios
quibus populum per doctrinam disponunt quia acolitus
doctrinam. no. te. visibiliter signat lumen portans.
set lector recitando figuras ecclesie. et ideo acolitus
est superior similiter etiam et exorcista. quia sicut se habet lecto
rum actus ad actum secundarium dyaconi et subdiaconi.
ita se habet actus exorciste ad secundarium actum sacerdo
tis. scilicet ligare et absolvere peccatorem totaliter homo a servi
tute dyaboli liberatur et hic patet ordinatissimus ordinis
progressus quia sacerdoti quantum ad actum eius principalem. scilicet conse
crare corpus domini cooperantur tantum tres superiores or

dines s; qntu ad actu fau el qui e absol ue ligare cooptur supiores 7 i flores. ¶ Ad ix. dd q quida dnt q i susceptoe ordis hosti ario dat qda uis diu ut arce possit aliqs ab in titu templi. sic q i xpo fuit qn eiecit uedetes d teplo. set h mag ptinet ad gra gtis data q ad gra sac. 7 io dd q suscipit potestate ut ex officio h age possit qnuis q 7 h ab aliis fi possit set no ex officio. 7 ita e i oibz actibz mioz ordinu. qd possut palios licite fi. qnuis illi no habut ad h offm sic q i domo no gsecta pot dici missa qnuis gsecto ecce ad h ordinet. ut i cena dica missa.

Ad ttiu sic pcer ur. qd sacdotij caract n i pmat. i ipa calicis porrectoe. qr gsecto sacdotis sic qda unctoe. sic et gfirmato. set i gfirmatice et ip unctoe i pmit caract g et i sacdotio 7 no i calicis portatioe. ¶ Pt dns dedit discipulis suis sacdotale potestate qn dixit accipite. s. s. q. re. pec. 7c. jo. xx. s; spc dat p man ipom g i ipa man i poe i pmit caract ordis. ¶ P sic gsect misst ita 7 uestis missar. set uestes sola benedictoe gsect. g i ipa bndictioe epi gsecto sacdotis pficit. ¶ P sic sacdoti dat calix ita et uestis sacdotalis. g si i dacioe calicis impmit caract. eadm roe 7 i datioe casule. 7 sic hret duos caractes qd fiti e. ¶ P ordo dyacoi gfor e ordini sacdotis qm ordo subdyacoi. set si caract i pmiet sacdoti i ipa calicis portatioe subdiaconus eet gfor sacdoti qm dyacon q subdyacon caractem recip i ipa calicis pore no aut dyacon. g caract sacdotal n i pmit i ipa calicis porne. ¶ P acolitor ordo mag appinqt ad actu sacdotis p h qd hret actu sr urceolu q p h qd hret actu sr cadlabru set mag i pmit caract i acolitatu qn accipiunt cadlabr q qn acciput urceolu. qr nom acoliti offei portatom sign. g i sacdotio n i pmit caract qn calice accip. ¶ Set q pncipalis act e sacdotis. gsecre cor xpi. set ad h dat e potestas i acceptoe calicis. g tuc i pmit caract. Responsio dd q sic dcm e eid e infor dq induce 7 mind pro ppart ad form. un epc. i collacoe ordinu duo fac. ppat. tr ordinados ad ordinis suscepto . 7 ordis potestate tdit. ppat quid 7 instru eos d ppo officio 7 ad ce eos opando ut ydonei sint potestate accipi. que quid ppato in tribz gsistit. s. i bndictoe i man impoe 7 unctoe p bndictum. dis obseqis mancipat 7 io bndicto dat. set p man ipom plenitudo grie dat p qm ad mag officia sr ydonei et

io solis dyacoibz 7 sacdotibz fit man inpo qr eis gpetit sacmtor dispesatio qnuis uni sic pncipli. et alij sic mist. set unctoe ad ad sacmte tetad ascedut et io uncto solis sacdotibz fit qui ppis maibz corp xpi tagut sicut 7 calix mungit qui gtinet sanguinem patena q gtinet q gtinet cor. set potestatis collato fit p h qd dat eis ad qd ad ppriu act ptinet et qr pncipalis act sacdotis e gsecre corp et sanguino. xpi io i ipa dacoe calicis sb for uborr dterminata. caract sacdotal i pmit. ¶ Ad p g dd q i gfirmatioe n dat offm opandi sr aliqm m exiore 7 io caract i no i pmit i a exibitioe alic rei s; i sola man i poe 7 unctoe. set i ordine sacdotali alr e et io no e simile. ¶ Ad ij. dd. qd dns discipulis dedit sacmtalem potestate qntu ad pncipale actu an passiom in cena qn dixit accipite 7 maducate. un subiuxit h facite i me. gme. set post rx dedit eis potestate sacmtale qntu ad act suriu q e ligare 7 absoluere. ¶ Ad 3. dd qd i uestibz no regrit alia gsecto n q dino cultui mancipet 7 io suffic eis p gsectone bndicto set alr e d ordinatis ut dcm e. ¶ Ad 4. dd q uestis sacdotal no signt potestate sacdoti data set ad ydoneitate q i eo regrit ad actu potestatis exeqnd 7 io n sacdoti n de alij impmit caract i dacoe uestis. ¶ Ad. v. dd q potestas dyacoi e media i potestate subdiacoi 7 sacdotis sacdos. n. hr dirte potestate sup cor xpi subdyacon aut sr uasa tm. set dyacon sup cor i uase gtetu un ei no e tage cor x 7 portare corp i patena 7 dispesare sanguinem cum calice. 7 io ei potestas ad actu pncipale no pot exprimi. n p dacom uasis tm n p dacom mi. set exprimit potestas ei ad actu suriu i h q dat e lib euangelior et in hc potestate intelligit. 7 io in ipa libri dacoe i pmit caract. ¶ Ad vj. dd qd pncipalior act acoliti e q ministr i urceolo q q ministr d cadelabro qnuis d noiet ab actu sao p h qd e mag notus 7 mag ppus ei 7 io i datoe urceoli impmit caract uirtute uborr ab ipo epo pnutiator.

Deinde q d quibz dl.

que sr ordinibz anexi. ¶ Set ct h qntu. ¶ Pro d corona. ¶ Sdo d epatu. ¶ Tcio d uestibz sacs.

Ad pmu sic pcer ur q ordinati n d hre corone insigni hre. qr dd. gminat captiuitate 7 dispsom hiis qui sic tondunt ut p; deut. xvij. d captiuitate nudati inimicor capis 7 je. ix. dispga i omem uetu

eos qui consecratos h(abe)t s(cilicet) ministros xpi (christi) (et) d(e)b(e)t
captivitas s(ed) libertas g(ene)r(al)e corone tonsura ra
sura eis no(n) co(m)petit ¶ p(re)t(er)ea veritas d(ebe)t r(espo)ndere figure
s(ed) figura corone processit i(n) ve(teri) le(ge) i(n) tonsura
nazareor(um) sic(ut) i(n) l(ite)ra d(icitu)r (et) e(r)g(o) nazarei no(n) er(an)t
ordinati ad ministeriu(m) divinu(m) u(idetu)r q(uod) ministri eccl(es)ie
n(on) d(e)b(e)a(n)t tonsura(m) v(e)l rasura(m) corone (con)tra h(oc)
u(idetu)r p(er) h(oc) q(uo)d (con)suli q(uod) no(n) s(un)t ministri eccl(es)ie radent(ur)
in religio(n)ib(us) ¶ p(re)t(er)ea capillos sup(er)fluos sig(nificat)
q(ui)a capilli ex sup(er)fluis generant(ur) s(ed) ministri
altaris o(mn)es sup(er)fluitates a(n)i(m)e d(ebe)nt abicere g(ene)r(al)e to
tu(m) d(e)b(e)t capud radere (et) no(n) i(n) mod(um) corone
¶ s(ed) (con)t(r)a e(st) q(uo)d s(u)p(er) g(e)n(esim) s(er)uire deo regnare e(st) s(ed)
corona e(st) signu(m) regn(i) g(ene)r(al)e ill(is) q(ui) ad divinu(m) mi
sterium applicant(ur) corona co(m)petit ¶ p(re)t(er)ea capilli in
velamen dati s(un)t ut p(atet) i(n) i cor(inthios) xi s(ed) ministri
altaris d(e)b(e)t h(ab)ere me(n)te(m) revelata(m) g(ene)r(al)e co(m)petit ei
rasura corone ¶ Ult(er)ius u(idetu)r q(uod) corona sit ordo
q(ui)a i(n) actib(us) eccl(es)ie spualib(us) (con)t(r)a r(espo)ndet s(ed)
corona e(st) q(u)oda(m) corp(or)ale sig(num) q(uo)d p(er) eccl(es)ia(m) adhibet(ur)
g(ene)r(al)e u(idetu)r q(uod) signu(m) inti(us) r(espo)ndet ei et ita
i(n) coronatio(n)e imp(ri)met(ur) caract(er) (et) erit ordo
¶ p(re)t(er)ea sic(ut) ab ep(iscop)o solu(m) (con)firmato dat(ur) (et) alii ordi
nes ita (et) corona s(ed) i(n) (con)firmatio(n)e (et) aliis
ordi(n)ib(us) imp(ri)mit(ur) caract(er) g(ene)r(al)e i(n) corona (et) sic
idem q(uo)d prius ¶ p(re)t(er)ea ordo i(m)portat g(ra)da g(ra)du(m)
dig(ni)tatis s(ed) cl(er)icus h(oc) ip(s)o q(uo)d cl(er)ic(us) e(st) i(n) g(ra)du
e(st) p(o)p(u)l(u)m (con)stituit(ur) g(ene)r(al)e corona p(er) q(ua)m efficitur
cl(er)ic(us) e(st) a(liqui)s ordo ¶ s(ed) (con)t(r)a null(u)s ordo dat(ur) n(isi) in
misse celebratio(n)e s(ed) corona dat(ur) (et)ia(m) absq(ue)
officio misse g(ene)r(al)e no(n) e(st) ordo ¶ p(re)t(er)ea i(n) collatio(n)e
collatio(n)e ordi(n)is fit me(n)tio d(e) a(liqu)a potestate data
no(n) a(u)t(em) i(n) collatio(n)e corone g(ene)r(al)e no(n) e(st) ordo ¶ A(d)
Ulterius u(idetu)r q(uo)d a(liqui)s p(er) accept(ionem) renu(n)tiet te(m)poralib(us)
bonis ip(s)i enim dicu(n)t cu(m) corona(n)t(ur) d(omi)n(u)s p(ar)s h(er)edita
tis mee (et)c(etera) (et) sic p(ar)s d(e)i d(icitu)r cu(m) istis te(m)poralib(us)
p(ar)s f(ier)i d(e)d(ig)n(atu)r g(ene)r(al)e abrenu(n)tiat te(m)poralib(us) ¶ p(re)t(er)ea
institutio ministror(um) no(vi) te(stamenti) s(un)t ministros ve(teris) te(stamenti)
d(ebe)t r(espo)ndere ut p(atet) m(atthei) v s(ed) ministri ve(teris) te(stamenti)
s(cilicet) levite no(n) acceperu(n)t p(ar)te(m) h(er)editatis cum
fr(atr)ib(us) suis g(ene)r(al)e n(ec) ministri no(vi) te(stamenti) d(e)b(e)nt h(ab)ere
¶ p(re)t(er)ea hug(o) d(icit) q(uo)d postq(ua)m a(liqui)s f(act)us e(st) cl(er)ic(us) d(e)b(e)t de
cet(er)o stipe(n)diis eccl(es)ie sustentari s(ed) h(oc) no(n) e(ss)et
si p(at)rimoniu(m) suu(m) retineret g(ene)r(al)e u(idetu)r q(uo)d abrenu(n)
tiet in h(oc) q(uo)d fit cl(er)ic(us) ¶ s(ed) (con)t(r)a e(st) q(uo)d (ieremias) fuit
d(e) ordi(n)e sacerdotali ut p(atet) i(eremie) i s(ed) ip(s)e h(ab)uit
possessio(n)em h(er)editatis iure ut p(atet) i(eremie) xxxij
g(ene)r(al)e cl(er)ici possu(n)t h(ab)ere p(at)rimonialia bo(na) ¶ p(re)t(er)ea si h(oc)
n(on) possent no(n) vider(etur) tu(n)c d(iffe)r(enti)a int(er) cl(er)icos secula
res (et) religiosos ¶ Responsio d(icendu)m ad i q(uestionem) q(uod)
eis qui ad divina ministeria applica(n)t(ur) co(m)petit
rasura (et) tonsura i(n) modu(m) corone r(ati)o(n)e

figure q(ui)a corona e(st) signu(m) reg(ni) et p(er)fectionis
cu(m) s(it) circularis illi a(u)t(em) q(ui) d(omi)nis ministeriis appli
ca(n)t(ur) adipiscu(n)t(ur) regia(m) dignitate(m) (et) p(er)fecti i(n) vir
tute e(ss)e d(e)b(e)nt co(m)petit (et)ia(m) eis r(ati)o(n)e subtractio(n)is
capillor(um) (et) ex p(ar)te sup(er)ior(um) p(er) rasura(m) ne me(n)s
eor(um) te(m)poralib(us) occupatio(n)ib(us) a (con)templa
tio(n)e divinor(um) retardet(ur) et ex p(ar)te i(n)ferior(um) p(er) ton
sura(m) ne eor(um) s(e)n(su)s te(m)poralib(us) involva(n)t(ur) ¶ ad
i g(ene)r(al)e d(icendu)m q(uod) d(omi)n(u)s (con)mi(n)at(ur) ill(is) qui h(oc) ad cultu(m)
demoniu(m) faciebant ¶ ad ij d(icendu)m q(uod) ea que fi
ebant i(n) ve(teri) te(stamento) i(m)p(er)fecte rep(re)sentant ea q(ue) fiu(n)t
i(n) no(vo) te(stamento) i(de)o ea q(ue) p(er)tinent ad ministros no(vi) te(stamenti)
no(n) solu(m) signant(ur) p(er) officia levitar(um) s(ed) p(er) e(os)
illos qui a(d) m(aiore)m p(er)fectio(n)em p(ro)fitent(ur) nazarei a(u)t(em)
p(ro)fitebant(ur) p(er)fectio(n)em q(ua)nda(m) i(n) d(e)p(ositi)o(n)e come sin
g(ni)ficantes te(m)poraliu(m) (con)temp(tu)m (et)ia(m) q(ua)mvis no(n) i(n) mod(um)
corone d(e)poneret s(ed) o(mn)ia totu(m) q(ui)a no(n)du(m)
erat temp(us) regale (et) p(er)fecti sac(er)dotii q(ui)a et
filii (et) (con)suli tondu(n)t(ur) p(ro)p(ter) te(m)poraliu(m) renu(n)c(iationem)
s(ed) no(n) radu(n)t(ur) q(ui)a no(n) occupa(n)t(ur) divinis mi
steriis i(n) q(ui)b(us) divina o(portet) eos me(n)te (con)te(m)plari ¶ ad
iij d(icendu)m q(uod) no(n) sol(um) d(e)b(e)t significari te(m)poraliu(m) abi
ectio s(ed) (et)ia(m) regal(is) dig(ni)tas in for(ma) corone (et) i(de)o
no(n) d(e)b(e)t totalit(er) coma tolli (et) (et)ia(m) ne videatur
indecens ¶ ad iiij q(uestionem) d(icendu)m q(uod) ministri eccl(es)ie a(liqui) s(un)t dep(ut)
ant(ur) ad cultu(m) divino cultui (con)tinue a(u)t(em) divino
q(uo)da(m) s(un)t q(ue) p(er) p(otestat)es d(e)t(er)minatas s(un)t exercenda
et ad h(oc) dat(ur) spu(iritua)l(is) potestas ordi(n)is q(ue)da(m) a(u)t(em)
s(un)t que (con)munit(er) a toto collegio fiu(n)t sic(ut)
dic(er)e divinas laudes (et) ad h(oc) n(on) exigit(ur) a(liqu)a potestas
ordinis s(ed) solu(m) queda(m) d(e)putatio ad tale
officiu(m) (et) h(oc) fit p(er) corona(m) (et) i(de)o no(n) e(st) ordo s(ed)
p(re)amb(u)lu(m) ad ordine(m) ¶ ad p(rimu)m g(ene)r(al)e d(icendu)m q(uod) co
rona h(ab)et inti(us) ad spuale q(uo)d ei r(espo)nd(eat)
sic(ut) significat(um) sig(n)o s(ed) h(oc) no(n) e(st) a(liqu)a potestas spu(iritua)l(is) et
i(de)o i(n) corona n(on) i(m)p(ri)mit(ur) caract(er) n(ec) e(st) ordo ¶ ad
ij d(icendu)m q(uod) q(ua)mvis p(er) corona(m) no(n) i(m)p(ri)mat(ur) caract(er)
ta(men) d(e)putat(ur) h(om)o ad divinu(m) cult(um) et i(de)o tal(is) de
putatio d(e)b(e)t fi(er)i p(er) su(m)mu(m) ministr(um) s(cilicet) ep(iscopu)m q(ui)
(et)ia(m) vestes b(e)n(e)dic(it) (et) vasa (et) o(mn)ia q(ue) ad divinu(m)
cultu(m) applica(n)t(ur) ¶ ad iij d(icendu)m q(uod) ex h(oc) q(uod) a(liqui)s e(st)
cl(er)ic(us) e(st) i(n) maiori statu q(ua)m laic(us) no(n) ta(men) h(ab)et
amplioris potestatis g(ra)du(m) q(uo)d ad ordine(m)
req(ui)rit(ur) ¶ ad iij q(uestionem) d(icendu)m q(uod) cl(er)ici in h(oc) q(uo)d coro
na(m) acceperu(n)t no(n) renu(n)tia(n)t p(at)rimonio n(ec)
aliis reb(us) te(m)poralib(us) q(ui)a t(er)renor(um) possessio no(n)
(con)t(ra)riat(ur) divino cultui ad q(uem) cl(er)ici d(e)putant(ur)
s(ed) nimia eor(um) sollicitudo q(ui)a ut dicit
g(re)g(orius) affectus i(n) crimine e(st) ¶ ad i g(ene)r(al)e d(icendu)m q(uo)d
d(omi)n(u)s d(e)dig(natu)r p(ar)s fi(er)i ut exeq(ui)tur c(u)m aliis diligat(ur)
ita s(cilicet) q(uo)d a(liqui)s ponat fine(m) suu(m) i(n) deo (et) i(n) reb(us)
m(un)di n(on) ta(men) d(e)dig(na)t(ur) fi(er)i p(ar)s eor(um) qui res

mi dr ita possidet qd peas acultu dio no
rethnit ad .ij. dd q leuite in ue. ce. hebit
uis i hditate pina. set io no acceput pte
cu aliis tbub; q eant poniis tb; dispge
di qd si n potuisset a una pte tre dcima
ta accepisset sic alie tb; ad .3. dd qd si
sinc idigetes elici. 7 ad sacs ordies pmoti
epe qui eos pmouit te eis puide al no
te. ipi aut exordie suscepto. tenet ecce
ministrare ub aut hug intelligit qn no
hnt un sustetet.

AD .ij. sic pce. uir qd sacdotale ordine
n dbeat ee dci poctas epal q sic in lra
dr ordo sacdotal ab aaro suspsit exordiu
li. tue. le. nlls eat aaron g n in. no. le
dr alia poctas ee sacdotale p poctate
ordinatur sacte. set nlls act sac pot ee
maior q gsecre cor xpi ad qd e poctas
sacdotalis. g sacdotale poctate no dr ee
epal p sacdos offendo gtr fig xpi i eccia
q se pri pnob obtulit. set in eccia nlls est
maior xpo. q ipe e capd ecce g nlla po
ctas dbet ee sacdotale set poctas tato
e alcor q to ad pla se extedit set sacdotalis
poctas ut dic dyo extendit se ad pgand
et illuiand. tm epal aut ad h 7 ad pfic
g sacdotale poctate dr ee epal p dina
mistia dbet ee mag ordinata q hua set
huanoz officioz ordo exigit ut i officio
slub; ppoat un q sit pnceps illi offici
sic ppoit militib; dux. g dbet sacdoti
b; as ppoi. qui sit sacdotu pnceps. 7 h e
epe g epal poctas dr ee sacdotale. Vlte
itr q epal sit ordo po p h qd dyo assigt
hos tres ordies. ecce. ier. epm sacdote
7 mistr in lra dr qd e ordo epoz qdri
ptitus. p ordo nl e a q gta poctatis gdi
in spul dispesandis h epi posse dispesare
aliq sac q n pte dispensare. sacdotes sic
gfinatoz 7 ordine g epat e ordo. Epm
ecca no e a spual poctas a ordis ul iur
dictois h ea q ptinet ad poctate epale
n sr iurdictois al posse gmitti no epo
gftm e g sut poctates ordis g epe ht
aliq ordies q no ht sacdos simp 7 sic
epat e ordo set h un ordo no dpendet
a pcedeti q ad necitate sac. set epal po
ctas dpendet a sacdotali q nlls pot recipe
epalem poctate n pus hat sacdotalem
g epat no e ordo p maioes ordines n
oferut n in sabbis. set epal poctas tor
idnicis g no e ordo Vlte ut q epos

no possit ee ee in ecca. q os epi sr aploz
successores. set poctas que e data uni
aploz. s. pet. m. xv. e q data omib; aplis
io. xx. g omis epi sut pes 7 un n e alio
p rit ecce mag dbet ee gformis ritui
iudeoz q ritui gentiliu. set disposo epalis
dignitatis 7 ordinatio uni sup aliu ut lra
dr e a gentilib; int ducta i ue aut. le. no
eat g n in ecca epe un sup aliu ee no
debet p supior poctas no pot gfiri p
iferiore nz eql p eqle. q sine ulla gdicti
one qd un e amaiore bndicit h. vij.
vii sacdos no pmouet epm i sacdote.
set epe pot q; epm pmoue q hostien
epe gsecet ppm g epal dignitas oib; e eql
7 sic un epe no dr aliu sbee ut in lra dr
set e qd le in osal. gstanop. venam
p septas 7 canonu diffoes scissimi antiq ro
me epm p ee 7 maxi epoz et post ipm
gstanop epm. g un epe e supior alios
p bat cirillus epe alexadri dic ut mb
ma eam i capite uro aplico thro romanoz
potificu a quo iuin e qrere. quid cde et
quid tene dbeam ipm ueranter. ipm
rogates. pomib; qm ipi solus e reph
de. corrige statue dispone solue ligae
loco illi qui ipm edificauit et q suu e
nlli alii plenu set ipi soli ddit c omis
dino iure cap i clinat et pinates mdi
tanq ipi dno ihu xpo obediut g ipi de
sbse q iure dino Responsio dd ad .1.
q qd. sacdos ht duos act un pnc. s. gse
crare cor e dm. aliu s aiu. s. ppae ppm
ad susceptom h sac. ut p dcm e qnt
aut ad pm actu. act sacdotal n dpendet
ab aliq supior poctate n dia. set. qnt ad y.
dpendet ab a poctate supior 7 huana. ois
n. poctas q n pot exire ad actu. n psuppoi
tis q lsda ordinatioib; dpend; ab illa po
tate q illas ordinatioes fac sacdos aut
no pot absolue 7 ligae n psupposita pla
tiois iurdictoe q s bdat illi qs absoluit
pot aut gsecre q libet nim a epo dtinata
n a reqrie qntu e d necitate sacmti
q uis ex quada gguitate psuppoit act
epal i gsectioe altaris 7 uestiu 7 h 7 ita
patet qd dr ee sac poctate epalem
qntu ad q aiu sacdotis no aut qnt
ad pm. ad .1. g dd q aaron sacdos
fuit 7 pontifex. i. sacdotu pnceps suspsit
g sacmtal poctas ab ipo exordiu iqntu
fuit sacdos sacficia offens qd i maioribz

sacerdotib; licebat. sed nō ab eo mq̄ fuit pō
tifex. p ꝗ potestatē potāt ā fac̄e ut ingꝰdi
semel ī anno in sc̄a scōꝝ qd aliis nō licebat.
Ad ij. dd̄ ꝗ ꝗntū ad illū actū nō ē ā potestas
superior. sed ꝗntē ad aliū ut dcm̄ ē. Ad t̄tiū
dd̄ ꝗ sic̄ omī ī illū p̄sones pensitūt eṫ ẽ
ī dō ita xp̄c fuit eṫ oīm officioꝝ ecc̄iasticoꝝ
vn̄ un̄ ꝗsq; mistē ecc̄e ꝗ ad aliq̄ gīt tipū ẏ
ut extra patet ⁊ tm̄ ille ē superior qui ī ma
iorē p̄sonā ẏ repsētat. sacerdos aūt repsētat
xp̄m in h̄ qd p̄ se ipm̄ ād misteriū ī pleuit.
sed ep̄c in h̄ ꝗ alios mistrōs īstituit et ecc̄im
fundauit vn̄ ad ep̄m ptinet mancipāe ād
diuinis obsequis. q. cultū diuinū adsilitudinē
ẏ statuens et p̄p̄ h̄ ꝗ ep̄c spāliṫ. sp̄os ecc̄e. dī
sic ep̄c. Ad. ij. q. dd̄. qd ordo pōt accipi d̄.
mō mō ꝑ qd ē sacm̄tē ⁊ sic ut p̄ dcm̄ est
ordinat̄ oīs ordo ad euch̄ sacm̄tē vn̄ cum
ep̄c nō hāt potestatē superiorē sacerdote ꝗt ad
h̄ ep̄at nō eīt ordo. Aꝰ m̄ pōt ꝯsidāri ordo
ꝑ ꝗ ē offm̄ qd̄ ī ꝗꝑoꝝ actōnū sacrū ꝯsic
cū ep̄c hāt potestatē ī accōib; ꝗ̄erāl. ī coīs
mistra ꝗ sacerdotē ep̄at eīt ordo et ꝑ h̄ loꝗ
auctēs ī ducte. vn̄ p; solutō ad p̄m. Ad
ij. dd̄ qd ordo ꝑ qd ē sacm̄tū ī p̄mēs carāctē
ordinat̄ spūaliṫ ad sac̄ euchāe mq̄ ipē xp̄c ꝯtinet
q; p carācterē ẏ ipi xp̄o ꝯfigām. ⁊ iō licet
det̄ aliq̄ spūal potestas ep̄o īsui p̄motōe ẏ
aliquoꝝ sacm̄toꝝ ī tm̄ illa potestas. hīt rōm
carāctis et p̄p̄ h̄ ep̄at nō ē ordo ꝑ ꝗ ordo est
sacm̄tē. Ad t̄tiū dd̄ ꝗ potestas ep̄al nō ē tm̄
iurisdictiōis sed ꝗ ordīs ut ex dcīs patet. ꝑ ꝗ
ordo ꝯt accipi. Ad. 3. q. dd̄. ꝗ ū ꝗ ꝗ multa or
dinata ī unū oportet eē ā uīe regim̄ sup
ptic̄ulu regīa qz ī oīb; ūtutib; ꝗ actib; ut dī. i.
ethi. est ordo ꝑ ordīes finiū. bō aū ꝯe ē dignus
ꝗ bonū spāle. ⁊ iō sit̄ potestatē regīuaꝝ q̄ ꝯcat bō
spāle. oz eē potestatē regitiuā ulēm ī boī ꝯīs
al nō posset eē colligacō ad unū ⁊ iō cū tota
ecc̄a sit unū corꝰ oz si ī uītas dbet ꝯsuari
qd sit alia potestas regitiua ī totiꝰ ecc̄e ꝗ p
tātē ep̄alē ꝗ unaq̄ spālis ecc̄a regit̄ ⁊ h̄
ē potestas p̄p̄. et illi iō qui hanc potestatē negāt
scismatici dnr̄. q. diuisores ecc̄e unitatis ꝯ
in eꝑm̄ simplicē et p̄p̄m. sc̄ aliī gdd digni
tatū corespūdētes gradib; uniōis ꝑ quos
una ꝯgregatō ul ꝯmunitas ī cludit aliam
sic̄ ꝯtas p̄uīcie includ ꝯuitatē ciuitatis
ꝯ ꝯmunitas reg ꝯtatē uni p̄uīcie ⁊ ꝯmuī
tas totiꝰ mūdi ꝯmunitatē uniꝰ regni. Ad
p̄m g dd̄ ꝗ ꝗuis oīb; aplis ꝯmunit̄ data
sit potestas ligandi ⁊ soluendi tm̄ ut in h̄e

potestate ordo āl sigret̄ p̄o soli pet̄ data est
ut ostēdat̄ qd ab eo ī alios dbat ī potestas d
scende p̄p̄ qd ꝗ ei dīx sing ꝯfirma f̄res. t. et
pas. o. meas. i. loco mei. ut dic̄ c̄rs p̄positus
et caput esto frm̄ ut ipi te ī loco meo assum
tes illoꝝ t̄ratū te ī t̄no. c. sedn̄tes p̄dicent ⁊
ꝯfinet̄. Ad. ij. dd̄ qd ritꝰ iudoꝝ nō eāt diffusꝰ
ī diuisis regnis ⁊ p̄uīcis. sed tm̄ ī una gente.
et iō nō oportebat qd sb eo qui hēbat pot
tatē p̄ncipalē alii pōtifices distīguerent̄.
sed ecc̄e ritus sicut ⁊ gētiliū p diūsas nacōnes
diffūdit̄ ⁊ iō oz qd ꝗntū ad h̄ mag gētilium
ritꝰ ꝗm iudeoꝝ stat ecc̄e ꝯformet̄. Ad t̄tiū
dd̄ qd potestas sacerdotis excedit̄ a potestate xp̄i q.
a potestate altius gn̄is. sed potestas ep̄i excedz a
potestate p̄p̄. q. a potestate eīcē gn̄is ⁊ iō omēm
actū ier. p̄p̄ in misterio sacm̄toꝝ pōt face
ep̄c. nō aūt omēm actū ꝗ pōt face ep̄o pōt
face sacerdos ī collacōe sacm̄toꝝ ⁊ iō ꝗntē
ad ea que sc̄ ep̄alis ordinis oīs ep̄i sc̄ eq̄les
et p̄p̄ h̄ quilibet aliū pōt ꝯsecrare

Ad t̄tiū sic p̄cēd ur qd uestes mistroꝝ nō
ꝯueniēt in ecc̄a īstitute sint. mistī. n.
nō. te. mag tenet̄ ad castitatē ꝗm mistī
ue. te. sed int̄ al uestes mistroꝝ ue. te. i
erāt femīalia insigniū castitatis g mlto
fortꝰ nr̄ eē dbent int̄ uestes mistroꝝ. Pr̄ sa
cerdotiū. no. te. ē dignus ꝗm. ue. te. sed ueṫes
sacerdotes hēbāt mitꝯ qd est signū dignitāl g
sacerdotes. no. le. eāsdm̄ hēē dbent. Pr̄ sacerdo
tal ordo p̄pinquior ē ordinib; mistroꝝ ꝗm ordo
ep̄al sed ep̄i utūt̄ uestib; mistroꝝ. s. dalma
tica q̄ ē uestis dyacōi ⁊ tunica que ē uestis
sb dyacōi g mlto fortꝰ simplices sacerdotes
dbēt uti eis. Pr̄ in. ue. le pontifex dferē
bat sup humale qd sigbat honꝰ eīi. ut
dic̄ beda. h̄ aūt magiē pōtificib; nr̄is in
cūbit g dbēt hēē sup humale. Pr̄ racōn
quo utebāt pōtifices ue. le. sīgbat doctīa
⁊ ūitas. sed magiē uitas in no. le. dclarata
ē g pōtificib; no. le. ꝯpetit. Pr̄ lamīa au
rea ī q̄ scptū erāt nomē dī erāt dignissim
ornā ue. le. g illd dbuit magiē transferri
ī no. le. Pr̄ ea que exius geruntur ī mistris ecc̄e
sc̄ signa interioris potestatis sed archiep̄c ī hē
altius gn̄is potestatē ꝗm ep̄c ut dcm̄ ē. g
nō dbet hēē palliū qd nō hnt ep̄i. Pr̄ pot
tatis plenitudo resid; penes. ro. pō. sed.
ipē nō hē baculū g ī alii ep̄i dbet hēē.
Responsio dd̄ qd uestes mistroꝝ ut ꝗ dcm̄ ē
designat ydoeitatē que in eis requirit̄ ad
t̄ctādū dīna et qz queda sc̄ que ī omib;

requirunt et quedam que requirunt in superioribus que
non ita requirunt in inferioribus ideo quedam uestes
sunt omnibus ministris communes quedam autem superio
rum tantum et ideo omnibus ministris competit amictus
humeros tegens qui significat fortitudinem ad diuina officia
exequenda quibus mancipantur et similiter alba que significat
puritatem uite et cingulum quod significat repressionem
carnis. sed subdyaconus ulterius habet manipulum in
sinistra quo significatur extersio minimarum macu
larum quia manipulus est quasi sudarium ad extergendum
uultum. ipsi enim primo ad sacramenta tractanda admit
tuntur habent et tunicam strictam per quam doctrina
significatur. unde in ueteri lege in ipsa tintinnabula pende
bant subdyaconi enim primo admittuntur ad doctri
nam noue legis. de administranda sed diaconus habet am
plius stolam in sinistro humero in signum quod ap
plicatur ad ministerium in ipsis sacramentis et dalma
ticam que est uestis larga sic dicta quia in dalma
tia primo usus eius fuit ad signandum quod ipse primo
dispensator sacramentorum ponitur. ipse enim sanguinem
dispensat in dispensatione autem largitas requiritur
sed sacerdoti stola in utroque humero ponitur ut
ostendatur quod plena potestas dispensandi sacramenta
ei datur non ut ministro altius et ideo stola descen
dit ad inferiora habet et casulam que significat caritatem quia sa
cramentum caritatis conficit scilicet eucharistiam. sed episcopis addunt(ur)
nouem ornamenta super sacerdotes que sunt ca
lige sandalia succinctorium tunica dalmatica
mitra cirothece anulus et baculus quia in illis que
possunt preter sacerdotem scilicet clericos ordinare. uirgines bene
dicere basilicas dedicare clericos disponere synodos
celebrare crisma conficere uestes et uasa consecrare
uel per caligas significatur rectitudo gressuum per san
dalia que pedes tangunt contemptus terrenorum succinctorio
quo stola ligatur cum alba amor honestatis per
tunicam perseuerantia quia ioseph tunicam talarem
habuisse legitur quasi descendentem usque ad talos pedis
significatur extremitas uite per dalmaticam largitas
in operibus misericordie per cirothecas cautelas in opere per
mitram significatur scientia utriusque testamenti unde et duo
cornua habet per baculum cura pastoralis que debet cor
rigere uagos quod significat curuitas baculi in capite
baculi. sustentare infirmos quod significat ipse stipes
baculi sed pungere lentos quod significat stimulus in pede
baculi unde uersus. corrige sustenta stimula uaga
morbida lenta. Per anulum sacramentum fidei quo ecclesiam
disponsat sponso ipsi enim sunt esse loco christi sed ulterius
archiepiscopi pallium habent in signum priuilegiate potesta
tis significatur enim torquem auream quam solebant legit
time certantes accipere. Ad primum ergo dicendum quod sacer
dotibus. ueteris testamenti indicebatur continentia illo tantum tempore
quo ad suum ministerium accedebant et ideo insignum ca

stitatis obseruande tunc in sacrificiorum oblatione femora
libus utebantur. sed ministris noui testamenti indicitur perpetua
continentia et ideo non est simile. Ad ii. dicendum quod mitra illa
non erat signum dignitatis. fuit enim sicut quedam galerus
ut ibi dicitur. sed cidaris que erat signum dignitatis soli
pontificibus dabatur sicut et nunc mitra. Ad 3. dicendum quod potes
tas ministrorum est in episcopo sicut in origine non autem in
sacerdote quia ipse non confert illos ordines et ideo magis
episcopus quam sacerdos uestibus ministrorum utitur. Ad 4.
dicendum quod loco superhumeralis utitur stola que ad
idem significandum est ad quod erat superhumerale. Ad
v. dicendum quod pallium succedit loco superhumeralis.
Ad vi. dicendum quod pro illa lamina habet uero pontifex crucem
ut innocentius dicit. sicut pro feminalibus habet sandalia pro
linea alba. pro balteo cingulum pro podere tunicam et
pro ephod amictum. pro rationali amictum pro cidari mitram.
Ad vii. dicendum quod quamuis non habeat aliam generis potestatem
tamen eandem habet ampliorem et ideo ad huius perfectionem designan
dam est pallium datur quo undique cingitur. Ad viii.
dicendum quod romanus pontifex non utitur baculo quia petrus
misit ipsum ad suscitandum quendam discipulum suum
qui postea factus est episcopus treuerensis. et ideo in dyocesi treuerensi
papa baculum portat et non in aliis uel in signum quod non
habet coartatam potestatem quod curuatio baculi significat.

Nunc ad considerationem et cetera.

Uidetur quod male ordinetur. quia hoc sacramentum est ad
dispensandum alia sacramenta et ideo ante omnia sacramenta debet
ordinari. et dicendum quod magis ordinatur sacramentum ad quod or
dinatur et quia hoc bonum commune ad quod ordinatur hoc
sacramentum presupponit bonum per quod ordinatur precce
dens ideo etsi non debuit prius determinare. In sacramento
septiformi et cetera. adaptatio quedam est. quia in quolibet
ordine omnia dona spiritus sancti dantur. quia mathias electus
est sorte de quo dubium dicitur. v. e. extra. sed de diuina
sorte mathie dicta. alii autem dicunt non recte
ut extra meum et ipse sortem dicit. uult enim in scriptura
sorte nominasse diuinum quoddam donum declaratum mathie
quod diuina electione ostensum. hostiarius tertio et cetera. quod omnis
lector habet aureolam et dicendum quod uerum est si impleat
officium ut non solum legat. sed et interpretetur per se
dicentibus quod tamen uere suum officium esse et ideo et non de
simplici quod habet illorum nomen sed et cum illis inchoatum
aliquid de actu illorum participat. canones tamen duos
sacros et cetera. quia hii quod illi duo tantum ordines habent actum
circa ipsum sacramentum sed subdyaconus super uasa sacra
tantum.

Solet et queri si heresia et cetera postquam determinauit
magister de sacramento ordinis hic determinat de
conferentibus et suscipientibus. hic tractatur et diuiditur in partes duas.
in prima determinat de conferentibus. in secunda de suscipientibus. ibi sacer
dotes et cetera. prima in duas. in prima inquirit de hereticis
utrum possint ordinare. secundo specialiter de symoniacis ibi de

S.

Cxxv.

symoiacs uo. q. e. pma mes. inpma poit auctem ad ostendend qd hetica n posse hoc sacramt ofre. insa poit auctes i hiu i. ego aut q e. incta solut i. b aut quid q e et poit. iiij. solutoes diusoz ut i lra pz. d symo niaqs aut q e. h ingrit d symoniacs et ce h duo fac po d qui st symoiaci 2o utr pos sint ordinare i. differt tm q e.

Hic e eplr q o pma d ordiantib. Sa de ordinatis Tcia d symoiacis Ce p que rut duo. po utr solus epe possit ofre ordis sac So utr. hetic l quis abecca p cisus.

Ad pm sic pce. ut. q n tm epe ofsit sac ordis. q man ipd ad oslectoim ordis ad tic. ce sacdotib, q ordinae n sol epe man i poit h sacdotes asstates g n sol epe oft or dinis sac. p tuc unicq dat ptas ordini qm ei exh q ad actu sui ordinis ptinet. h sbdyacono dat urceolus cu aq. manul 7 ma nitgio ab arch. sic acolitis cadlabru cum cereo 7 urceolus uacuu. g n sol epe oft or dis sacmt. p illa q st ordinis no posst ali cui omti q no ht ordine h ofre ordines minores omittr aqb, q no st epi sic pbris cardi g ofre ordines no e epal ordinis. p eoz omitte pule omitte q accessoriu. sec ordinis sacmt ordinat ad euch m sic acesso riu ad pule g cu sacdos osect euch ipe q ordines potit ofre. p pl distat sacdos ad dyacono q epe ab epo sec epe pot osecre epm g 7 sacdos pmoue dyaconu. sec q nobili ori mo applicat ad diuu cultu mist. p or dines qm uasa sac. sec osecto uasoz ptinz ad epm solu. g mlto fol osecto mistroz. p sacrm ordis e excellencia q ofirnatois. sec solus epe ofmat g mlto fol sol oft ordinis sacmt p ugies p bndictoim n ostituut ma g du spual potatis sic ordiati ostitu ut. sec ugines bndice e solus epi g mlto mag solus ipe pot aliqs ordiare Respsio dd qd potas epal se ht ad potate om or dinu infioru. sic pollict q ouacit bonum oue ad alias artes q utures q omuicac ad bonu spuale. ut ex dcis pz pollict aut ut dd i. i. ech. poit lege infiorib; actib. s. quis q d bat exce q qntu et qle q io ad epm ptinz q i omib; diuis mistis aliqs collocare. vn sol ipe ofmat q ofmati i eodm officio ofitendi fidm ostauut q io q sol ipe ugi nes bndic que figam gunt ecce xpo dispe sante 2 cura epi pule omittit. ipe q imists

ordinu. ordinatos osect et uasa quib; uti dbet eos d ciat sua osectioe sic q officia se cularia i cauteli distribuut abeo qui ht ex cellentiore potate sic a rege Ad pm. g dd. qd inpoe manu no dat carac sacd ordis sic ex dcis pz. h grd l q ad erecq du or dine sit ydoei et qz indiget amplissia gra io sacdotes man cu epo iponut. eis qui i sa cdotes pmoue. sec dyacois solus epe ad ij. dd q ardiacon e q. pnceps mistri et io omia q ad mistiu ptinet ipe tdit sic cereo quo acolit diacono fuit an euui ipm portado qu urceu quo fuit sbdyano q sili dat sbdyacono ea quib; supiorib; ordinib; fuit h tn i ill n ghsitic pcid act sbdyacoi sec inh q opae de m sac et io caracterm accip in eo qd dat ei alis ab epo. sec aco lit accip caracte. ex ub epi inh q accipit pdca ab archid. et mag i acceptoe urce oli q cadlabi. vn no sec q ard. ordiez cost tuit ad 3. dd. qd pp qui ht plenitudine potatis potifical pot omitte no epo ea q ad epalem digtate ptinet du mo illa n hnt i medla relom ad um cor x q io ex ei omissioe as sacdos sip pot ofre minores ordines q ofinae ut s. d. vij. dom e. n aut as no sacdos. n. itm sacdos maiores ordies oferre posst qui hnt i medla relom ad cor epi s. qd osecnd pp n ht maiorem potestate q simp sacdos ad. iiij. dd. q q uis sacmt euch. sic maxi sacmtu ite tu no collocat ma officio sic ordis sac q io n e silis ratio ad. v. dd q ad secund alti q qs ht no exig solu pnguis. sec co pleta potatis q q sacdos n ht opleta po testate in jerarcis officiis sic epe. io no se qd posst dyaconos face. q uis ille ordo sit e pngu

Ad 8 sic pce ur qd hetica abecca pcisi n possint ordies ofre plus. n. e dq pmoue ad ordines q aliq absolue q li gae h hetic no pot absolue ul ligae g n ordines ofre p sacdos abecca sepue ofide pot qz in eo carac indelebilis ma net p q h po sec epe n accip aliq carac tem i sua pmotoe g no e noce q epal po testas i eo remaneat post sepacoim ei abecc p in nlla state ille qui agitate expellit pt gratis officia dispesae. sec ordines se queda officia ecce. g ille qui ex ecciam poit no pot ordine ofre p sacmta hnt efficam a passoe xpi sec hetic non

continuatur passionis Christi. nunc per contra fidem cuius infidelis vel perfidem ecclesie cum sit ab ecclesia separatus ergo non potest sacramentum ordinis conferre. ¶ Preterea in ordinis collatione exigitur benedictio. sed hereticus non potest benedicere. quia immo benedictio sua in maledictionem convertitur ut patet per auctoritates inductas. ergo non potest ordines conferre. ¶ Sed contra est quod episcopus in heresim lapsus quando reconciliatur non iterum consecratur ergo non amisit potestatem quam habebat ordines conferendi. ¶ Preterea maior est potestas conferendi ordines quam potestas ordinum. sed ordinum potestas non amittitur propter heresim vel aliquid huiusmodi ergo nec potestas ordines conferendi. ¶ Preterea sicut baptizans exhibet tantum ministerium exterius ita et conferens ordines deo interius operante. sed nulla ratione quis ab ecclesia precisus amittit baptizandi potestatem ergo nec ordines conferendi. Responsio dicendum quod circa hoc ponuntur in littera iiii. opiniones. quidam dicunt quod heretici quamdiu ab ecclesia tolerantur habent potestatem ordines conferendi non autem postquam ab ecclesia fuerint precisi et similiter de degradatis et aliis huiusmodi et hec est prima opinio. sed hoc non potest stare quia omnis potestas que datur cum aliqua consecratione nullo casu contingente tolli potest. sicut nec ipsa consecratio annullatur. quia et altare vel crisma semel consecrata perpetuo sacra manent. ¶ Unde cum episcopalis potestas cum quadam consecratione detur oportet quod perpetuo maneat quantumcumque aliquis peccet vel ab ecclesia precidatur. et ideo alii dixerunt quod precisi ab ecclesia qui in ecclesia episcopalem potestatem habuerunt retinent potestatem alios ordinandi et promovendi. sed promoti ab eis hoc non habent et hec est iii. opinio. sed hoc non potest esse. quia si illi qui fuerunt in ecclesia promoti retinent potestatem quam acceperunt patet quod exercendo suam potestatem veram consecrationem faciunt et ideo vere tribuunt omnem potestatem que cum consecratione datur et sic ordinati ab eis vel promoti habent eandem potestatem quam et ipsi et ideo alii dicunt quod etiam precisi ab ecclesia possunt ordines conferre et alia sacramenta dummodo debitam formam et intentionem servent et quantum ad primum effectum qui est collatio sacramenti et quantum ad ultimum qui est collatio gratie et hec est secunda opinio. sed hoc etiam non potest stare. quia hoc ipso quod aliquis heretico preciso ab ecclesia in sacramentis communicat peccat et ita fictus accedit et sic gratiam consequi non potest nisi forte in baptismo in articulo necessitatis. et ideo alii dicunt quod vera sacramenta conferunt. sed cum eis gratiam non dant non propter inefficaciam sacramentorum. sed propter peccata recipientium ab eis sacramenta contra prohibitionem ecclesie et hec est tertia opinio que vera est. ¶ Ad primum ergo dicendum quod absolutionis effectus non est alius quam remissio peccatorum que per gratiam fit et ideo hereticus non potest absolvere sicut nec gratiam in sacramentis conferre et iterum quia

ad absolutionem requiritur iurisdictio quam non habet ab ecclesia precisus. ¶ Ad ii. dicendum quod in promotione episcopi datur ei potestas que perpetuo manet in eo quamvis dici non possit character quia per eam non ordinatur homo directe ad deum sed ad corpus Christi misticum et tamen indelebilis manet sicut character. quia per consecrationem datur. ¶ Ad iii. dicendum quod illi qui ab hereticis promoventur quamvis accipiant ordinem non tamen recipiunt executionem ut licite possit in suis ordinibus ministrare. ratione illa quam obiectio tangit. ¶ Ad iiii. dicendum quod per fidem ecclesie continuatur passioni Christi quia quamvis in ea non sit per se sed tamen in ea quantum ad formam ecclesie quam servat. ¶ Ad v. dicendum quod hoc est referendum quantum ad ultimum effectum sacramentorum ut tertia opinio dicit

Deinde queritur de ordinatis ecclesie hic queruntur duo primo utrum aliquis impediatur propter sexum femineum. ¶ Secundo utrum impediatur propter conditionem fortune exterioris

Ad primum sic proceditur. videtur quod sexus femineus non impediat ordinis susceptionem. quia officium prophete est maius quam sacerdotis quia propheta est medius inter deum et sacerdotem. sicut sacerdos inter deum et populum sed prophetie officium aliquando mulieribus est concessum ut patet iiii. Regum. ergo et sacerdotis officium eis competere debet. ¶ Preterea sicut ordo ad quandam perfectionem pertinet ita et prelationis officium et martirium et religionis status. sed prelatio committitur mulieribus in novo testamento ut patet de abbatissis et in veteri ut patet de Delbora que iudicavit Israel. iudicum iiii. competit etiam eis martirium et religionis status ergo et ecclesie ordo. ¶ Preterea ordinum potestas in anima fundatur sed sexus non est in anima ergo diversitas sexuum non facit distinctionem in receptione ordinum. ¶ Sed contra est quod dicitur Thimothei ii. mulierem docere in ecclesia non permitto nec dominari in virum. ¶ Preterea in ordinandis prerequiritur corona. quamvis non de necessitate sacramenti sed corona et tonsura non competit mulieribus ut patet i. Corinthiorum xi. ergo nec ordinum susceptio. ¶ Ulterius videtur quod pueri et qui carent usu rationis non possunt suscipere ordines quia ut in littera dicitur sacri canones in suscipientibus ordines certum etatis tempus decreverunt. sed hoc non esset si pueri suscipere possent ordinis sacramentum. ergo et cetera. ¶ Preterea sacramentum ordinis est dignius quam matrimonium. sed pueri et alii carentes usu rationis non possunt contrahere matrimonium. ergo nec ordines suscipere. ¶ Preterea potentia est potius cuius est actus secundum philosophum in libro de sompno et vigilia. sed actus ordinis requirit usum rationis ergo ordinum potestas. ¶ Sed contra ille qui ante annos discretionis est promotus ad ordines sine iteratione ipsorum quibusdam temporibus concessum est ministrare ut patet extra de clerico per saltum. hoc autem non esset si ordinem non suscepisset. ergo potest puer ordinem suscipere. ¶ Preterea alia sacramenta in quibus character imprimitur possunt pueri suscipere ut baptismum et confirmationem. ergo pari

rat[i]one ordi[n]is. Responsio d[icendum] ad .i. q[uestionem] q[uo]d queda[m] requiru[n]t[ur] i[n] sac[ramento] recipiente q[uae] d[e] nec[essi]tate sac[ramen]ti s[unt] q[uae] si d[e]sint n[on] pot[est] q[ui]s recip[er]e n[ec] sac[ramen]t[um] n[ec] rem sac[ramenti]. q[uae]da[m] no[n] requiru[n]t[ur] no[n] d[e] d[e] nec[essi]tate sac[ramenti] s[ed] d[e] nec[essi]t[ate] p[re]cepti p[ro]p[ter] co[n]gruitate[m] ad sac[ramen]t[u]m et s[ecundu]m talib[us] q[ui]s suscip[it] sac[ramen]t[u]m s[ed] no[n] re[m] sac[ramenti]. d[icendum] [er]g[o] q[uo]d sex[us] vir[i]lis requirit[ur] ad susceptio[ne]m ordi[ni]s no[n] sol[um] s[e]c[un]d[o] mo[do] s[ed] [etiam] p[ri]mo. v[nde] [et]si mulieri exhibea[n]t[ur] o[mn]ia q[uae] i[n] ordi[ni]b[us] fiu[n]t ordine[m] no[n] su[s]cip[it]. q[uia] cu[m] sac[ramen]t[u]m sit signu[m] i[n] his q[uae] i[n] sac[ramen]to agu[n]t[ur] requirit[ur] no[n] solu[m] res s[ed] significa[tio] rei sic[ut] d[ictu]m e[st] q[uod] i[n] extrema unctio[n]e exigit[ur] q[uo]d sit infirm[us] ut significet[ur] curatio[n]e i[n]diges. cu[m] [er]g[o] i[n] sexu femineo no[n] possit significari aliq[ua] emine[n]tia g[ra]d[us] q[uia] mulier statu[m] subiectio[n]is h[abe]t i[de]o no[n] pot[est] sac[ramen]t[u]m ordi[ni]s suscip[er]e. ¶ Quida[m] aut[em] dixeru[n]t q[uod] sex[us] virilis e[st] d[e] nec[essi]tate p[re]cepti s[ed] no[n] d[e] nec[essi]t[ate] sac[ramen]ti. q[uia] [et]i[am] i[n] d[e]cretis fit me[n]tio de diaconissa [et] p[re]sbitera. s[ed] diaconissa d[icitu]r q[uae] i[n] a[li]q[uo] actu diaconi p[ar]ticipat sic[ut] q[uae] legit omelia[m] in eccl[esi]a. p[re]sbitera aut[em] d[icitu]r vidua. q[uia] p[re]sb[yter] id e[st] q[uod] senior. ¶ Ad .i. [er]g[o] d[icendum] q[uod] p[ro]ph[et]ia no[n] e[st] sac[ramen]t[u]m s[ed] don[um] dei. v[nde] no[n] exigit[ur] i[bi] sig[nificatio]. s[ed] solu[m] res. et q[uia] s[ecundu]m rem i[n] his que s[un]t a[n]i[m]e mulier non differt a viro cu[m] q[uando]q[ue] mulier i[n]veniat[ur] melior q[uan]t[um] ad a[n]i[m]am multis viris. i[de]o donu[m] p[ro]ph[et]ie et alia h[uiusmodi] p[otes]t accip[er]e s[ed] ordinis sac[ramen]tu[m] no[n]. ¶ Et p[er] h[oc] patet solutio ad .ii. et t[er]tiu[m] d[e] abbatissis tamen d[icitu]r q[uod] no[n] h[abe]nt p[re]latio[ne]m ordina-ria[m] s[ed] q[uasi] ex co[m]missio[n]e p[ro]pt[er] p[er]icl[u]m cohitatio-nis viror[um] ad mulieres. de Delbora aut[em] i[n] te[m]p[or]alib[us] p[re]fuit no[n] i[n] s[acer]do[tio] sic[ut] [et] nu[n]c mu-lieres possu[n]t te[m]p[or]alit[er] d[omi]nari. ¶ Ad .iiii. q[uod] d[icendum] q[uod] p[er] pu[er]itia[m] [et] alios defectus quib[us] tollit[ur] usus r[ati]o[n]is p[re]stat[ur] impedime[n]t[um] actui. [et] i[de]o o[mn]ia illa sac[ramen]ta q[uae] actu[m] requiru[n]t i[n] suscipiente sac[ramentum] talib[us] no[n] co[m]petu[n]t sic[ut] p[eni]t[enti]a matrimoniu[m] [et] h[uiusmodi]. s[ed] q[ui]a potestates infuse s[un]t p[ri]ores actib[us] sic[ut] naturales q[uam] vis acq[ui]site sint p[ost]eriores. re[m]oto aut[em] post[eri]-ori no[n] tollit[ur] p[ri]us. i[de]o o[mn]ia sac[ramen]ta i[n] quib[us] no[n] requirit[ur] act[us] suscipie[n]tis d[e] nec[essi]tate sac[ramenti] s[ed] potestas a spu[iritu] divinit[us] dat[ur] possu[n]t suscip[er]e pu[eri] [et] alii q[ui] usu r[ati]o[n]is carent. h[ab]e[n]d[a] t[ame]n distinctio[n]e i[n]t[er] ea q[uae] i[n] maiorib[us] ordinib[us] requirit[ur] discretio[n]is t[em]p[u]s [et] honestate p[ro]p[ter] dignitate[m] sac[ramenti] s[ed] no[n] de dignitate p[re]cepti n[ec] d[e] nec[essi]tate sac[ramen]ti. v[nde] d[ice]n[dum] si nec[essi]tas assit [et] spes p[ro]fect[us] ad minores or-dines possu[n]t a[n]te a[n]nos discretio[n]is p[ro]moveri s[ed] p[er]fectu[m] [et] suffici[ent]er i[n] ordine q[uia] q[uam]vis t[un]c no[n] sint i[n]docti ad officia que eis co[m]mittu[n]t[ur] t[ame]n p[er] assu-etudine[m] v[el] doctri[n]a redduntur. s[ed] ad maiores ordines requirit[ur] usus r[ati]o[n]is [et] d[e] nec[essi]tate p[re]cepti. p[ro]pt[er] votu[m] co[n]tinen[tie] q[uod] h[abe]nt annexu[m] et q[uia] [et]i[am] eis sac[ramen]ta tractanda co[m]mittu[n]t[ur] s[ed] ad ep[iscop]atum u[bi] potestas accipit[ur] i[n] corp[us] mistic[um] requirit[ur] actus suscipientis cura[m] pastorale[m] [et] i[de]o e[st] i[n] d[e] nec[essi]ta-te co[n]secratio[n]is ep[iscop]al[is] q[uod] usu[m] r[ati]o[n]is h[abe]at. quida[m] aut[em] dixeru[n]t q[uod] ad o[mn]es ordines requirit[ur] usus r[ati]o[n]is d[e] nec[essi]tate sac[ramenti]. s[ed] eor[um] d[ictu]m r[ati]o[n]e v[e]l auctoritate no[n] co[n]firmat[ur]. ¶ Ad p[r]i[mu]m [er]go d[icendum] q[uod] no[n] o[mn]e q[uod] e[st] d[e] nec[essi]tate p[re]cepti e[st] d[e] nec[essi]tate sac[ramen]ti ut d[ictu]m e[st]. ¶ Ad .ii. d[icendum] q[uo]d m[in]i[m]u[m] c[er]t[e] co[n]sil[ium] qui sine usu r[ati]o[n]is e[ss]e no[n] pot[est] s[ed] i[n] receptio[n]e ordi[ni]s no[n] requiri-t[ur] act[us] aliq[ui]s exp[re]sse recipientis q[uod] p[ate]t ex h[oc] q[uo]d null[us] act[us] exp[re]sse eor[um] exp[ri]mit[ur] i[n] eor[um] co[n]secratio[n]e [et] i[de]o no[n] e[st] sim[i]le. ¶ Ad .iii. d[icendum] q[uod] elect[io] e[st] act[us] [et] p[ri]us s[ed] t[ame]n al[iu]d p[ri]us p[re]cedit sic[ut] lib[eru]m arbi[triu]m usu[m] suu[m] sic[ut] e[st] i[n] p[ro]posito.

¶ D. .ii. Sic p[ro]ced[itur]. vi[detur] q[uo]d s[er]vit[us] no[n] i[m]pediat aliq[uem] i[n] susceptio[n]e ordinu[m]. subiectio .n. corp[or]alis no[n] repugnat p[re]latio[n]i sp[irit]uali s[ed] i[n] s[er]vo e[st] subiectio corp[or]al[is] [er]g[o] no[n] impedi[tu]r q[ui]n d[e]beat suscip[er]e p[re]latio[ne]m sp[irit]ua-le[m] q[uae] in ordine datur. ¶ P[raeterea] illud q[uod] e[st] actio humilita-tis n[on] d[e]bet i[m]pedire susceptio[ne]m alic[uius] sac[ramenti]. s[ed] s[er]vi-tus e[st] h[uiusmodi]. v[nde] ap[osto]l[u]s co[n]sulit q[uod] si q[ui]s possit mag[is] utat[ur] s[er]vitute .i. cor[inthios] .vii. [er]go no[n] d[e]b[et] i[m]pedire a p[ro]-motio[n]e ordi[ni]s. ¶ P[raeterea] mag[is] e[st] t[ur]pe cl[er]icu[m] i[n] s[er]vu[m] ve[n]di q[uam] s[er]vu[m] i[n] cl[er]icu[m] p[ro]moveri s[ed] licite cl[er]ic[us] i[n] s[er]vu[m] ve[n]di pot[est]. q[uia] ep[iscop]us nolan[us] s[anctus] paulin[us] se ip[su]m i[n] s[er]vu[m] vendidit ut in dial[ogo] l[egitur]. [er]go mul[to] for[tius] pot[est] s[er]vus i[n] cl[er]icu[m] p[ro]moveri. ¶ S[ed] [contra] vi[detur] q[uod] i[m]pediat q[uan]t[um] ad nec[essi]tate[m] sac[ramenti]. q[uia] mul[ier] no[n] pot[est] suscip[er]e sac[ramen]t[um] r[ati]o[n]e sub[iectio]n[is]. s[ed] maior subiectio e[st] i[n] s[er]vulo q[uia] mul[ier] no[n] dat[ur] viro i[n] ancilla[m]. p[ro]p[ter] q[uo]d no[n] e[st] d[e] pedib[us] su[m]pta [er]go s[er]vus sac[ramen]t[u]m n[on] suscip[it]. ¶ P[raeterea] q[ui]s ex quo suscip[it] ordine[m] tenet[ur] i[n] ordine ministrare s[ed] no[n] pot[est] ministrare sim[u]l d[omi]no suo car[nali] et i[n] sp[irit]u[ali] ministerio e[ss]e [er]go vi[detur] q[uo]d no[n] possit ordine[m] suscip[er]e q[uia] d[omi]ni d[e]b[et] co[n]s[er]vari i[n]de[m]pnis. ¶ Ult[er]i[us] vi[detur] q[uo]d p[ro]pt[er] ho[mi]cidiu[m] no[n] d[e]beat a[liqui]s p[ro]hib[er]i a sac[ris] ordinib[us] q[uia] ordines n[ost]ri sump[se]r[u]nt i[n]itiu[m] a levitar[um] officiis ut i[n] p[re]ce-d[enti] d[ictu]m e[st] s[ed] levite co[n]secr[ave]r[u]nt man[us] suas i[n] san-guinis effusio[n]e fr[atru]m suor[um] ut p[ate]t exo. xxxii. [er]go i[n] no[vo] te[stamento] no[n] d[e]bent aliq[ui] a susceptio[n]e ordinu[m] p[ro]hiberi p[ro]p[ter] sanguinis effusio[n]e[m]. ¶ P[raeterea] p[ro]p[ter] actu[m] v[ir]tut[is] n[u]ll[u]s d[e]bet i[m]pediri ab a[liqu]o sac[ramen]to. s[ed] a[liquan]do sa[n]guis effundi[tur] p[ro]p[ter] iustici[am] sic[ut] a iudice [et] p[e]c[c]aret h[ab]e[n]s officiu[m] si no[n] effunderet [er]go no[n] i[m]pedi[tur] p[ro]pt[er] h[oc] a susceptio[n]e sac[ramenti]. ¶ P[raeterea] pena n[on] d[e]bet[ur] n[isi] culpe. s[ed] a[liqui]s sine culpa q[uando]q[ue] ho[mi]cidiu[m] co[m]mittit sic[ut] se d[e]-fendendo v[e]l [per] casu[m] [er]go no[n] d[e]b[et] i[n]c[ur]r[er]e irregu-laritatis pena[m]. ¶ S[ed] [contra] h[oc] s[un]t plura canonu[m] sta-tuta [et] eccl[esi]e co[n]suetudo. ¶ Ult[er]i[us] vi[detur] q[uod] illegitime nati no[n] d[e]beant i[m]pediri a susceptio[n]e ordinu[m]

qr filius no debet portare iniquitatem patris potuerit
aut si pater hic impediret ab ordinibus suscipiendis · g°
et c. ¶ preterea magis impedit aliquis propter defectum proprium quam alienum
set a susceptione ordinum propter illicitum concubitum suum
non semper aliquis impeditur ergo nec propter concubitum patris sui. ¶ Si
contra est quod dicitur deut. xxiii. non ingrediatur manzer
hic est de scorto natus ecclesiam dei usque in decimam
ergo multo minus debent promoveri ad ordines. ·
V lterius videtur quod propter defectum in membris non debeat aliquis in
pediri quia promotio est afflicto·n·non debet addi
afflictio ergo non deberet privari ordinis gradu propter
penam corporis defectus. ¶ Preterea plus exigitur ad actum
ordinis integritas discretionis quam integritas corporis
set aliqui possunt promoveri ante annos discretionis
ergo et cum corporis defectu. ¶ Set contra est quod tales prohibentur
a ministerio ut le. ergo multo fortius debent in novo le.
prohiberi. De bigamis dicetur in tractatu de matrimonio d.
xxvii. Responsio dicendum ad ·1· q. quod in susceptione or
dinis mancipatur homo divinis officiis et quia nullus
potest alteri dare quod suum non est ideo servus qui non habet
sui potestatem non potest ad ordines promoveri si
tamen promoveatur ordinem suscipit quia libertas
non est de necessitate sacramenti licet sit de necessitate p.
precepti cum non impediat potestatem set tamen actum
ideo ..llis est ratio de omnibus qui sunt aliis obligati ut
incedentius detenti et huius ergo ¶ Ad primum ergo dicendum
quod in susceptione spiritualis potestatis est aliquis obligatus
ad aliquid quod consilii agendi et ideo propter hoc subiectionem
impeditur. ¶ Ad ·2· dicendum quod ex multis aliis quam non
privant impedimentum executionem ordinum potest aliquis
occasionem humilitatis recipere et ideo ratio non sequitur. ¶ Ad
3. dicendum quod beatus paulus ex habundantia caritatis spiritus
dei actus hoc fecit quod rei eventus hic probat quia per eius
servitutem multi de gente sua sunt a servitute li
berati et ideo non est ad consequentiam. theod' quia ubi spiritus
domini ibi libertas ·1· cor. iii. ¶ Ad ·iiii· dicendum quod
signum sacramentalia exemplum similitudinem repleretur
mulier autem habet subiectionem an. si non servus et
ideo non est simile. ¶ Ad ·v· dicendum quod si est promotus sciente
domino suo et non reclamante ex hoc ipso efficitur
ingenuus si autem eo nesciente tunc episcopus et ille
qui eum representavit tenentur domino in duplum quod sit
pretium secundum si sciebat ipsum esse servum alias servus si
habet peculium debet se ipsum redimere alioquin
redigetur in servitutem domini sui non obstante quod
ordinem obsequi non potest. Ad ·ii· q. dicendum quod
omnes ordines referuntur ad sacramentum eucharistie quod est sacramentum
pacis nobis per sanguinem christi effusum factum et quia
homicidium maxime contrariatur paci et homicide magis
conformantur occidentibus christo quam ipsi christo occiso cui
omnes ministri predicti sacramenti debent conformari ideo de necessitate
precepti est quod non sit homicida qui ad or

dines promoveatur quamvis non sit de necessitate sacramenti
¶ Ad ·1· ergo dicendum quod vetus lex inferebat penam san
guinis non autem lex nova et ideo non est simile de ministris
veteris et nove le. que est iugum suave et onus leve.
¶ Ad ·ii· dicendum quod irregularitas non incurritur propter peccatum
tantum set principaliter propter ineptitudinem. preterea ad sa
cramentum eucharistie ministrandum et ideo iudex et omnes qui in causa san
guinis ei participant sunt irregulares propter hoc quod ef
fusio sanguinis non decet ministros dicti sacramenti. ·
¶ Ad ·3· dicendum quod nullus facit nisi illud quod est ex causa que est volunta
rium in homine et ideo ille qui ignoranter hominem occi
dit homicidio casuali non dicitur homicida nec irregu
laritatem incurrit nisi dederit operam rei illicite vel
omisit debitam diligentiam. quia iam quodam modo effi
citur voluntarium non hoc est propter hoc quod culpa careant quia
et sine culpa contrahitur irregularitas et ideo et qui
defendendo se in casu non peccat homicidium commit
tendo non irregularis est. Ad ·3· q. dicendum quod qui ordinantur
in quadam dignitate pre aliis constituuntur ideo ex quadam
honestate requiritur in eis quedam claritas non de
necessitate sacramenti set de necessitate precepti ut s.
sint bone fame bonis moribus ornati non publice peni
tentes et quia obscuratur hominis claritas ex viciosa
origine ideo et de illegittimo thoro nati a suscep
tione ordinum repelluntur nisi cum eis dispensetur et
tanto est difficilior dispensatio quanto eorum ori
go est turpior. ¶ Ad primum ergo dicendum quod irregularitas
non est pena iniquitati debita et ideo patet quod illegit
time nati non portant iniquitatem patris ex hoc quod
irregulares sunt. ¶ Ad ·ii· dicendum quod ea que per actum com
mittuntur possunt per penitentiam et actum contrarium aboleri.
non autem ea que ex natura sunt. et ideo non est simile de vi
cioso actu et viciosa origine. Ad ·iiii· q. dicendum.
quod sicut ex dictis patet quod aliquis efficitur ineptus ad suscep
tionem ordinis vel propter impedimentum claritatis preterea
et ideo patientes defectum in membris impediuntur
a susceptione ordinis si sit talis defectus qui ma
culam notabilem inferat per quam obscuretur preterea clari
tas ut abscisio nasi vel periculum in executione
facere possit alias non impeditur. hic autem integritas ·
exigitur de necessitate precepti set non de necessitate sa
cramenti ¶ et per hoc patet solutio ad obiecta.

D einde queritur de symonia et circa hoc queruntur tria.
¶ Primo quid sit ¶ Secundo quibus fiat ¶ Tertio ·
qualiter.

A d primum sic proceditur. videtur quod diffinitio symonie
data sit incompetens s. symonia est studiosa
voluntas emendi vel vendendi aliquod spirituale vel
spirituali annexum quia ex symonia aliquis efficitur irre
gularis set per solam voluntatem nullus efficitur
irregularis ergo symonia non consistit in sola vo
luntate ¶ Preterea illa sola peccata sunt per studium que

exacta malicia committitur. set symonia non semper committitur
ex certa malitia. sed quandoque ex infirmitate vel
ignorantia. ergo in diffinitione eius studiosum poni non debet. ¶ Preterea
omne peccatum in electione proprie consistit. sed voluntas eligens
non est de impossibilibus. ut dicitur in tercio ethicorum. cum ergo emere
spirituale sit impossibile. quia donum dei pecunia non pos
sidetur. ut dicitur actuum viii. in diffinitione peccati symonie voluntas
emendi spirituale poni non debet. ¶ Preterea a symone mago
symonia dicitur. set ipse noluit vendere spiritualia.
set emere. ergo non debet poni vendendo in diffinitione symo
nie. ¶ Preterea omnibus temporalibus preter spiritualia vendentem
si ergo in receptione annexorum spiritualibus symonia consistit
omnis emptor vel venditor symoniacus erit. quod falsum est.
Ulterius videtur quod symonia sit heresis. quia gregorius in registro
dicit altaris consecrationes et spiritum. scilicet emere vel vendere
symoniacam heresim esse nullus fidelium ignorat.
¶ Preterea nullum peccatum est grauius infidelitate. set symonia
est grauior. quia in decretis .i. q. i. quod in prima heresis macedo
nii et eorum qui esse ipsum fecere tollerabilior. quam sy
monia. ergo symonia est heresis. ¶ Set contra omnis heresis est contra
aliquem articulum fidei de quo non recta opinio habetur. set
aliquis symoniacus potest rectam opinionem habere de omnibus arti
culis fidei. ergo non est heresis. Ulterius videtur quod symoniacus
non perdat executionem ordinis quia contingit in ordina
tione alicuius committi symoniam eo ignorante. set homi
cidium casuale. propter hoc quod est preter ignorantiam commissum non
facit irregularitatem. ergo consimiliter ille qui symo
niace ordinatur. ¶ Preterea ab eo qui non habet executionem
ordinis nullus debet sacramentum accipere. set ab eo quem scio
symoniacum debet ordinem accipere. si mihi preceperit
ne inobediens sim. ergo non amittit ordinis exe
cutionem. ¶ Set contra videtur quod symoniace ordinatus non re
cipiat quia defectus intentionis euacuat sacramentum. set
ille qui precio intendit acquirere aliquid in susceptione
ordinis non intendit suscipere quod ecclesia credit quia
et non credit sibi precio ergo non suscipit ordinem. Respon
sio dicendum ad i. q. quod motus moralium actuum diuiditur
in passiones et actiones. ut in .i. 3. li. de .x. rem. de .m. est
sicut autem in passionibus potest esse peccatum ex eo quod est circa
quod non oportet vel quantum aut quando et sic de aliis circumstanti
is ita in actionibus unde in emptione vel venditione que sunt
quedam actiones potest esse peccatum vel iniquum vel iniquum
si iniquum sic est iniustitia sicut cum quis emit vel uen
didit non iusto precio si autem iniquid ut cum uen
didit vel emit rem que non cadit sub precio sic
est peccatum symonie. quia omne peccatum in actu voluntatis consistit
ideo in diffinitione symonie hec duo ponuntur. pro actu vo
luntatis ingreditur quod dicitur studiosa voluntas. pro ma
teria huius peccati. scilicet precio. idest emendi vel vendendi. circa
rem remota. scilicet obiectum actionis ponitur idest et spirituale
etc. ¶ Ad i. ergo dicendum quod homines iudicant ea que fo
ris apparent. set deus intuetur cor ut dicitur i. Re.
xvi. et ideo in symonia et in omnibus aliis peccatis ex sola vo
luntate efficitur aliquis persona quod reatum pene quantum ad iu
dicium dei pertinet. set non quantum ad reatum pene. quantum perti
net ad iudicium ecclesie unde homicida non incurrit reatum
pene ecclesie set non irregularitatem vel aliquod
huius vel excommunicationem et similiter dicendum est de symoniaco.
Ad ii. quod unum quia dicitur diffinitum secundum completum suum
esse. complementum autem peccati. in voluntatis consistit in
electione et ideo electio ponitur in diffinitione. voluntatis
in diffinitione peccati et huius electionem importat
studiosa voluntas. ¶ Ad tertium dicendum quod aliquid dicitur spirituale
dei. uno modo per essentiam sicut ergo virtutes que ista non
possunt aliquo modo vendi. vel sub hoc voluntas de liber
ta emptoris cadere potest. alio modo dicitur aliquid spirituale
per causam sicut sacramenta que sunt cum gratie et ista in quantum sunt et
corporalia quandam habent speciem quod vendi possunt. quamuis
non ex hoc quod sunt spiritualia et sic in eis committitur
symonia. ¶ Ad iiii. dicendum quod symon magus spiritualia
emere voluit ut postea vendere posset et ideo
in eius emptione et venditione continebatur implica
te et propter hoc secundum usum communem loquendi utrique vocatur
symoniaci. et ementes et vendentes. sed tamen si distincte
loqui volumus ementes dicuntur symoniaci. ve
dentes giezite quia giezi spiritualia vendere vo
luit ut patet .iiii. Re. iiii. ¶ Ad v. dicendum quod spiri
tualia in predicta diffinitione accipitur ut dictum
est. quod spiritualis gratie causa sicut sacramenta set spiritualibus annexa
ea que ad usum eorum sunt deputata. sicut calices
et vasa ecclesiastica que sunt deputata ad usum
ministrorum non autem dicuntur spiritualibus annexa. quibus
potest esse usus in spiritualibus si non sunt ad hoc specialiter
deputata. Ad ii. q. dicendum quod aliquid attribuitur alicui
dupliciter. uno modo simpliciter. alio modo propter similitudinem
actus sicut dicit philosophus in .vii. ethicorum quod incontinentes
quamuis dicuntur inscipienti. quia faciunt que in tempore aliqua
sunt. set non eodem modo. sicut quod dicitur quod mille
sunt stulta non sunt set operantur aliqua stulti et
propter hoc dicendum quod symoniaca non sunt proprie et per se loquendo
heretica est non habent dampnandam falsam opinionem sed dicuntur
heretica propter similitudinem actus quia ita operantur ac
si estimarent donum spiritus sancti. scilicet pecunia possideri
quod extimatio esset heretica. unde gregorius in registro
dicit quod cum omnis auaritia sit ydolorum seruitus
quisquis hanc in ecclesiasticis dignitatibus dan
dis non precauet infidelitatis perditioni subicitur
et si fidem quam negligit tenere videatur et per hoc
patet solutio ad primum. ¶ Ad ii. dicendum quod ratione
sue estimationis quam in actu demonstrat symo
niacus dicitur esse grauior symonia quam macedonii
heresis qui posuit spiritum sanctum esse patris et filii
seruum symoniaci autem ostendunt in suo actu se
extimare quod sit seruus hominis si ab homine

pot emi ul' uendi. V' dd q' dz g'uius pcc̄m
pp puritate adipi̅m ex cupiditate hu̅ana 7
ppt' h' nocumetu̅ mai' q' totu̅ ordie̅z eccl̄e p
uitt. Ad .3. q. dd q' efficia. sac̄mitoꝝ. no ē
ex merito hu̅ano. 7 io pp pcc̄m hoi̅s no ipedi̅t
sac̄me̅. V̅n pcc̄m symoie ñ sac̄m̄tu̅ suscipi
end' ipedit ñ suscepte̅ tollit pot ñ ipedire
ultiam re̅ sac̄. ñ sit pcc̄m exptre receptis. +
set ñ p symoiaz ās ab executioe ordinis aut
officii suspe̅s. sed i h' distiguend' ē. q' si dicat'
symoiac' ex h' q' recip̄ ordine̅ p symoi̅m no
recip̄ execu̅ 7 est ipo iur' suspe̅s. et quo ad
se 7 quo ad ās 7 puit ulti' p' d' poi̅m q̄n co̅
stitit d'emie̅ iudici. si au̅t dicat' symoiac'
q' 9tulit ordine̅ symoiace ul' q' d'dit ul'
recepit symoiace ul' q' d'dit ul' recepit
symoiace b̄n̄ficiu̅. V' q' mediator fuit symo
nie. si sit occultu̅ suspe̅s ē ipo iure. quo
ad se. si au̅t manifeste suspe̅s. ē quo ad se
et q° ad ās 7 id̄m ille qui recip̄ b̄n̄ficium
p symoi̅m tene̅ ad restitutoi̅m oi̅u̅ fructuu̅
pceptoꝝ 7 b̄n̄ficio renu̅tiare. Ad p̄m g°
dd q' pp hoi̅cidiu̅ no fit ās d'fcus i ipa or
dinatioe set i ordinato tm̄ 7 io suffic̄ q'
ordinat' sit i inuis ab hoi̅cidio set p symo
nia fit d'fcus. i ipa ordinatioe 7 io ꝗ̄ si ipe̅
sit i inuis tm̄ ē suspe̅s' q̄n ad notitia̅m ei'
pueīt. Ad .ij. dd q' q̄n ē manifestu̅ ēme̅
symo. te amittit executoi̅m 7 suspe̅s' ē quo
ad se 7 quo ad alios. set q̄n ē occultu̅ tc̄ ē
suspe̅s' quo ad se tm̄ 7 io si sit in m̄. h' q'
i iure ad dz manifestu̅ ē nllo mo dz. ās
obedie̅ ñ ab eo ordine̅ suscipiat. si au̅t
no sit m̄m. si no pot' lib̄e fuge̅ d'bet obe
dire ꝗ̄ si ipe sciat eu̅ ēē symoiacu̅ qui
ordines celeb̄t. Ad t'tiu̅ dd q' ipe̅ ñ i ted'
emie q' ē p se spūale ut caracterem set ꝯ
oponē mist. que ē corl' 7 cū sac̄m̄talis
rei spūalis

Ad .ij. sic pce̅. ur q' sac̄' possit emi 7
uendi si̅n symonia. q' fi uis oi̅m sa
cramentoꝝ ē regnu̅ celoꝝ 7 remissio pcc̄oꝝ
set regnu̅ celoꝝ emit'. ut dic̄ gg' regnu̅
celoꝝ tm̄ ualet q̄tu̅ hes 7 dau̅ .iij. dz. pcc̄a.
e. eleis' redime. g° m'lto fo' sac̄m̄ta ea̅
p'st. absq3 uitio symoie. P̄ .iiij. sac̄me̅
q'da ē. set m̄ alu̅ 9 h'. i 9uenie̅te̅ pactoe
d' aliq̄ pecu̅ia soluenda. s̄n pcc̄o g° sac̄m̄
ta licite poss̄e uendi. P̄ bap̄s ē sac̄me̅
p̄m set i a° cau̅ .s. q̄n sac̄dos pu̅m sine
pcio bap̄ze nollet ās posset eme bap̄' sine
p° symoie ne puer inet̄nu̅ periret absq̄
baptismo decedes g° sac̄m̄ta poss̄e emi
sine pcc̄o. P̄ i missa 9ficit' euch̄a que ē
sac̄m̄tu̅ sac̄m̄toꝝ set licet cantare missa̅
p d° pcio q' nemo d'bet suis stipendiis mi
litare ut dicit' .i. cor. ix. g° et c̄. P̄ ex d' p
bendis dz. q' quida̅ canonica sac̄doti cuida̅
una̅ p̄benda̅ i eccl̄a d'dert. ut missa̅ d' b'a
ta u'gine cotidie celebret et pp illa̅ pec
coi̅m 9missit. g° id̄m q' p̄us. P̄ absolutio
sac̄le q'da ē. set quida̅ accipiu̅t pecu̅iam ut
ab excomu̅icatoe absoluat. g° et c̄. P̄ epal'
potestas q'uis no sit ordo tm̄ q'da sac̄m̄tale
ē. set licet a° cau̅ dare̅ pecu̅iam ut ad epa̅
tu̅ pueniat sic siqs malicose ipedit ut
ab ipedi° cesset g° sac̄m̄ talia licite ue̅di
possīt. V̄ let' ur q' ꝗ̄ in empcoe ul' ue̅di
tioe aliquoꝝ spūaliu̅. no 9mittit' symo
nia q' totu̅ eccl̄siasticu̅ offi̅m q'da spūale ē
set quida̅ recipiu̅t ēcos redditus ad anniu
sariu̅ celebr̄ndu̅ g° spūalia poss̄e sine sy
moia uendi. 7 emi. P̄ oro ē maxie̅ spū
alis s3 ās pot dare̅ pecu̅iaz bois uiris ut orēt
pro eo s' i q' dz. in luc. facite uob' amicos
d' mamona i iq̄tatis g° 7 c̄. P̄ .i. .i. R' .ix.
dz d' sam̄ et i .iij. R' .xiiij. d' uxore geroboa̅
q' attulerūt pcīu̅ scīs uiris p phis. set p phia
ē spūale donu̅. s.s. g° id' q' p°. P̄ pdicato
res ē spūal'. set paul' pdicabat p tēpalib3
ut fieret collēte paupib3. ut p3 .i. cor. ulē
g° 7 c̄. P̄ pdicatori licet accipe stipendia
p sua pdicatione. ut p3 .i. cor. ix. set sti
pendia apl's noiat i tempalia q' pdica
torib3 d'bent g° licet tēpalia p spūalib3
accipe. P̄ corrept° ē quid spūale 7 ui
sitacio set plati p uisitatoib3 accipiu̅t
tēpalia quida̅ ꝗ̄ p pecu̅ia pcc̄m occultāt
q' maifestare tenēt g° 7 c̄. P̄ religiois
stat' q'da bonu̅ spūale ē. set i quib3 da̅
monast'ii pcipue monaliu̅ exigit' ad ab
eis q' i recipi d'bet g° licet spūalia dare̅ p tē
palib3. P̄ scīa ē q'da spūale bo° set licet
magris arciu̅ accipe aliqd p doctrina sua
g° et c̄. P̄ iudi spūale bonu̅ ē. s' illi pac
cinu̅ i cais 7 testioiu̅ fend' set p his oib3
pot accipi pecu̅ia V' mun' ad g° 7 c̄. V̄ let'
ur q' ꝗ̄ no 9mittit' symoia i uēditione
eoꝝ 7 ēptoe q' se spūalib3 anexa. ñ. n. ē
mag' spūalib3 anexu̅. q' uasa sac̄. set
illa i necitate eccl̄e licite uendi poss̄e.
g° 7 c̄. P̄ uis sepulture spūalib3 anexu̅
ē. set ab'ham emit ab emor spelu̅cam
duplicē i sepulcra̅ g° sine symoia uēdi

vel concedi potest quod est spiritualibus annexum. Item ius
patronatus est quoddam spirituali annexum. sed potest sine
symonia vendi. quia transit cum universitate ut
de. dicitur. et in feudum concedi potest. ergo annexa spirituali-
bus possunt licite vendi. Item decime sunt anne-
xe spiritualibus sed licet emere eas quia possunt in fe-
udum laicis concedi et ab eis redimi. ergo potest
vendi et emi annexa spiritualibus. Item ius pri-
mogeniture spirituali annexum videtur. unde primogeniti
ante legem sacerdotis officio fungebantur. sed Jacob
emit ius primogeniture ab Esau. ergo idem quod prius.
Responsio dicendum ad .i. quaestionem quod cum sacramenta continent et
causent gratiam non possunt licite vendi. vel emi. propter-
ea quia dispensator sacramentorum non est dominus sed minister.
episcopo autem debet fieri a domino reverentia quia pravum ex-
emptionis posuit [illegible] ad [illegible]. illud quod emitur. unde
Ambrosius (?) dicitur [illegible] per plurima in .v. [illegible] gratia
autem non potest commensurari alicui temporali bono. unde iniuria
gratie sit qui sacramenti gratiam vendere aut e-
mere. et quia gratia ex hoc nomine accipit quod gratis datur
unde contra rationem gratie sit qui sacramenta gratie. quod vel
maxima [illegible]. Ad primum ergo dicendum quod [illegible] ille se-
met [illegible] consilitudine. de emptione loquentes ipsum
minus emptionem vocantes quod quidem emptio
non est. quia de exercitio ministerii accessit. Unde [illegible]
tamen [illegible] est equalis pretio. Ad .ii. dicendum quod minus
non est solum sacerdotis sed [illegible] officium. unde ex illa parte qua
est sacerdotis in dispensatione ministrorum ecclesie consistens non
cadit sub emptione. unde [illegible] committit symoniam
qui pro benedictione nubentium pecuniam accipit vel exi-
git sed ex illa parte qua est expertem [illegible] prohibetur
primo pretium accipere vel commune de re temporali ac-
cedit in tempore sicut in aliis officiis quibus libet com-
libus. Ad tertium dicendum quod in casu illo debet aqua emere ab
alio sacerdote qui ipse met primum baptizat. quia in casu
necessitatis licet baptizare et mulieri non debet aliquo modo pro
baptismo pecuniam sacerdoti dare et similiter est de adul-
to qui potest differri quousque ad superiorem recurrat
ita ut ab eo baptismum suscipiat. et ex officio competit
dare. Ad .iiii. dicendum quod sine pactione de missa ce-
lebranda est symoniacum [illegible] tamen non habet aliquis superius
et non tenetur ex officio misse cantare potest ac-
cipere denarios sicut conducti sacerdotes faciunt
non quasi pretium misse sed quasi sustentamentum vi-
te. Ad .v. dicendum quod in non fuit quod [illegible] sed illi
plebe fuit annexum illud officium cantandi nisi
sit talis. Ad .vi. dicendum quod pro absolutione non debet exi-
gi pecunia sed tamen ei qui absolvitur potest imponi
pena pecuniaria. unde non licet ad exigere quasi pretium pro
absolutionis. sed quasi pretium peccati in quo cavendum est
ne talis exactio capiatur quasi cor [illegible] advertit. Ad .vii.
dicendum quod in est distinguendum quia sindicatum est ei acquisitum vel per

electionem nullo modo potest pecuniam dare ad adversario
ut desistat. si autem est ei acquisitum vel potest ad dare
non quasi prelationis pretium sed ut vexationis sue
redemptionem. Ad .ii. quaestionem dicendum quod aliquis actus potest dici spiritualis
vel quia ad suum principium quia competit alicui ex aliquo spirituali dono
vel officio. vel quia ad suum finem ut quando pervenitur ad aliquod
spirituale pervenitur in actibus. ergo qui primo modo spirituales
sunt. quia spiritualitas est ex parte agentis nullo modo sine
symonia potest aliquis locare actus suos sed potest aliquid accipere
in sustentationem vite. in hiis autem actibus quia spiritua-
litas non est ex parte agentis. potest emere vel vendere
opus suum. sed non vendere hoc spirituale quod ex eius actu
acquirit. Ad .i. ergo dicendum quod anniversarium celebrare est
spiritualis actus primo modo et ideo nulli pacisci licet pro
eo celebrando sicut cum devotione aliquid dare ecclesie.
ecclesia tenetur celebrare pro illis quibus rogatur. Ad
.ii. dicendum quod oratio est spiritualis primo et secundo modo. quia ex
spirituali devotione effectum habet et aliquod spirituale de-
bet in ea peti. unde nullo modo debet sub precio poni. sed
illi qui dant pecuniam pauperibus ut pro eis orent eorum
emunt. sed animos pauperum alliciunt ad orandum pro se
ut eos sibi faciunt debitores. Ad .iii. dicendum quod
sicut dicit glosa super Micheam talia munia exhi-
bebant prophetis magis in sustentationem eorum ut spiritualibus
vacarent liberius. quam ad emendum munia prophetie. quia
prophetie actus spiritualis est primo modo. Ad .iiii. dicendum quod
predicare pro pecunia potest intelligi dupliciter. uno modo
ut pecunia sit pretium predicationis et sic nullo modo
licet. alio modo ut pecunie datio res sit quedam pro-
dicata et in potest aliquis predicare pro pecunia sicut pro
aliis operibus meritoriis. inquantum mereretur datus et
sublevatur defectus recipientis sicut apostolus pro collec-
tis faciendis predicavit non tamen in pecunie col-
lectione posuit est predicationis finis. Ad .v. dicendum
quod stipendia debentur predicatoribus ad sustentationem
victus ne cogatur relinquere ... et ecce primum
dat sicut [illegible] occupavi non autem debetur eis quasi pretium
predicationis. Ad .vi. dicendum quod correctio sive visi-
tatio est spiritualis actus primo modo quia debet ex officio primi
competit. unde symoniam committit qui pecuniam acci-
pit ut peccatum quod scit revelet aut puniret. non
revelet non puniat non in prosternitate [illegible] actus
est [illegible] quasi pretium visitationis sed quasi debita
ad sustentationem ex ordinatione ecclesie et similiter est de
procuratione modica quam accipere possunt cum in pro-
fectione ecclesie sive determinationum [illegible]. Ad .vii.
dicendum quod quando possessiones alicuius loci religiosi non
sufficiunt ad sustentandos plures potest tunc exigi ab
eo qui in loco illo vult deo servire non quasi pretium
religionis sed ut habeat monasterium unde ei possit
providere et ideo non committitur symonia. si autem sint gratia
ecclesie potest accipi sed non est ad preceptorem exigere.

Ad viij. dist. q doce artes libal's e act spu
aliq fo mo et io li magris artiu uede labo
res suos set no scia siue uirtate que spual
e. vn di. pu. xxiiij. noli uende sapin 7 doc
tina 7gliam Ad ix. dist. q iudex exoffio suo
te iudi redde. sili et quib te exh q e iudi
sbdit aduin testin reddend sz aduocat no
te. pcinu suu cae pstae n iur pit dae
gabu 7 io dic aug ad macedoniu n debet
iudex uende uin iudi. aut testis uin testin
qz aduocat uendit iustu pcaniu et iur
pit uin gsiliu. no n. aduocat uedes uin
pcaniu iustiam uedit q e spul. set actu
suu 7 silr dist d gsilio iur piti. set iudex
uendendo uin iudiciu sym gmittit. set
si spualis iudex al n gmittit sy set guit
pecat 7 silr dist d teste Ad .3. q. dist qd sic ex
decis piter. spi qd lb pao poi no dbet e d
s. ipii res sac. ut sacnita 7act alie gpetes
exofficio sac et p li q e du spil anexu gdat
g anexu e ipis sacntis sic uasa sac 7 hi
queda que st anexa officiis sacs sic deci
me 7 ius pdnat s q i pdnat e potestas
psentadi clicu ad bnfiau ecaistic 7 iure q
gpetit sb qnt ad id qd d spi he Ad p
g dist q uasa sac. nllo mo roe gsectiois. ue
dendi st. ut. s. p gsectioe eoz ad pl exigat
tn i necitate ecce posst uedi expte e q e
i eis n spi. s. in auri 7 argenti q te si uedunt
ecaistica p. posst integ uendi si qut uedut
aliis no ad usu ecce dz pus fangi pmissa roe
ne sca ab aliis tetent. q amisis ecce Ad y.
dist qd uendito sepulce pot i telligi dr uno
mo. qd uedat tra gsecta i sepulca et d hi
e silis rato d uenditoe sacoz uasoz qz ami
ttu gsectu uendi pot roe tre i necitate
ecce. sic 7 calie roe in. no aut pot pt
uedi roe gsectiois. ut. s. ds p pcunia i s
pelint. abham aut no peccauit emes spelu
ca dup. qz speluca illa n erat gsecta. i sepul
tura t si erat gsecta i sepultra tn siuit posso
ei emoz aut rephnde qz dcad abra i retine
q p huit uoles gtis dare e postea carissime
uedidit ut quida dnt abha no peccauit
redimes i q hebat sepeli mortuu q q uis
ei emoz no dnegaet tn sciebat abha q il
le moleste accipet n pcau daret. set pmi
meli ur. a mo dz uendi sepulca si p officio
qd a sacdotib; insepulca funis sit exigat
7 h n licet ut ex decis pi. tn si gsuetudo e
qd ds dr pot p supiore correctio adhibi
i illos qui dnegant dare qd gsuetudo ex
postlat Ad .3. dist q i pdnat pse uedi n pt
n i feud dai si aut uilla uedat t i feudu
dr e anexu e i pdnat tnsit e uniusitate
ad illu e uilla dat. t q ea emit no q ius pdo
nat i sbuedicioe cadit Ad e. dist q i pti
decimas gse pti offin qz d lbe misris ecce. n
laici possit hre li i gpuis aliu ad tps fruct
decimaz laicis gcessus sit p ecce necitate 7
te h mo q laicis dati pot abeis pt redimi ex
auctte epi tn eccia una no pot ab alia eme
ius pti decias Ad .v. dist q p ogenite dbebat
Jacob ex diuina i stitutioe 7 io no peccauit
emes set redimit uexatoem sua. et esau ue
dens peccauit:

Aditu sic pce. ur q sy no gmittit ill'
tb; mois q urban pp dermiat dicens
qsqs res ecaisticas n ad q i stitute st set ad
ppa luc munere ling ul dbiti obsequii ul pe
cunie largit. t adipiscat symoniac e. qz ut s dez
e iudex spual si uendit iudiciu symoni fa
cit set licet spuali iudici ad mu accipe pe
cunie t alic hi ut dz ex d sy et si oees. g sy
no sp gmitit. p mun amanu Cp pp pot
mun a manu p a spuali suscipe set ut q pa
dnt pp no pot gmite sy. maxie e a p ecca
stica qz res ecce sue sac. g n sp gmitit symo
p mun amanu Cp gg. dic ecaisticas utilita
tib; dfuientes ecestica. dignu e remuna
tioe gaude g sidat a p lenda de pobsego
i pelo no e sy. Cp unqsq; pot licite. pete
qd ei dbet. d iure. set ordinato q no hz be
neficiu gpetes te d iure ordinator ei puide
g no peccat si petat bnficiu qb uocat uni
ling. s. rogato. Cp si fiat pces pdig non
gmittit sy ex h. s; pces st munia lingue
siue fiunt pdig siue p i dig. g uni aling
no sp fac symo Cp ypocte faciut bo spu
alia pp laudes homin et tn n dnt sy g
muni aling n fac sy Cp sicut amor peccunie
e cupis. ita 7 amor gsanguineoz e carnali
tas. set si intuitu gsanguinitatis 7 tn no
e i ds pdoz moz g isufficietes st. Cp i q
mul q digitatu t ecaisticaz bnficoz gmit
tit sy. s; ii no e ad muni g 7c. Cp . e pla
ti recipiut fruct ecciaz uacatiu 7 ptea co
fert retecta exptte puetuu. iq no ur ee
ad muni. 7 tn e i symo. g 7c. Responsio
dist q sy ut dam e gsistit i emptioe 7 uen
dicioe spu ul eoz que st eis anexa exto
au q uedito gsistit no solu i dicioe 7 ac
ceptoe pecunie set oim eoz quoz pot pcau
niti nisi. mesrai. i hus. n. e libalitas t phu

constat autem quod in eisdem debet esse liberalis dator et
venditor que est ei gratia omnis autem temporalis co
modi precium potest in munus fieri autem mensurari et ideo quia
quando non temporali datur ad spirituale vel annexum spirituali
symonia committit. bonum autem temporale quod potest quis ab aliquo
exspectare vel est expresse ut amicitia aut
favorem et quantum ad hoc est munus a lingua vel est
expresse corporis sicut actus corporalis exterior et quantum.
et quantum ad hoc est munus obsequio vel est ad exteriorum
bonorum et sic est munus a manu. sic aliquis exhibi
tum quod consistit in exterioribus. unde quantum ad primum
committitur symonia per munus a lingua quia lingua opportet
exprimi. et secundum conceptum quantum ad secundum per munus
ab obsequio quantum ad tertium per munus a manu
Ad primum ergo dicendum quod ecclesie iudicium est secundum exteriora et
quia non est probabile quod animus iudicis spiritualis
flectatur ad aliquid faciendum pro parvo munere ideo
ipsius muneribus iudicia datis non iudicatur symonia
committi sed apud deum qui corda videt symonia est in
parvis et magis muneribus si animus iudicis exci
flectatur. Ad secundum dicendum quod oppinio illa erronea
est. Si enim papa pro aliquo spirituali munus acciperet committeret symoniam
sicut et alius homo quia in ipso petro cui papa succedit
symonie vitium dampnatum inchoavit. Item non tamen
quamvis res ecclesie sint eius ut principalis dispensatoris non tamen sunt eius sicut domini et
possessoris. unde si de illis quod ad manum habet non autem
est dubium quod symoniam committeret si ad spirituale de bonis
suo daret ut quasi suum esset reciperet et ita ipse in
proposito papa ab aliis non excusatur si quod absit spiritualia
alia pro temporalibus rebus daret Ad tertium dicendum quod
obsequium autem est honestum aut inhonestum. si quidem
sit honestum obsequium ex ipso obsequio quamvis
reddatur homo dignus beneficio ecclesiastico. sic et aliis
bonis operibus et ideo si pacto non interveniat potest
absque symonia ecclesiasticum beneficium dari ei qui obsequitur
vel est ut non habeat oculus ad illud obsequium principaliter.
sed ad dignitatem persone et sic loquitur gregorius. si autem sit in
honestum. tunc est omnino symonia Ad quartum dicendum quod munus
lingue dicitur est vel quod in ipso actu lingue consistit. sicut
laus vel quod lingue initium sunt sicut cum quis ex hoc
quod precibus dicit interfacit favorem exspectat quod
non datur ad spirituale pro favore vel laude acqui
rendi non est dubium quin symoniam committat
quando ergo fiunt preces pro indigno satis apparet quod non
per movetur ad favorem aut pretium evitandum
quia carere malo quoddam bonum est ut phylosophus
dicit in v. ethicorum ideo quando fiunt preces pro indigno vel
ab alio potente quia periculum committatur que dantur preter
causas armate manifeste symoniam committit si propter hoc
beneficium ecclesiasticum dederit sicut pro digno fuerit quia ad
iudicium hominum probatur et quidam magis moue
atur intuitu dignitatis pro quam favore precum et

et ideo non reputatur symonia. si tamen principaliter moveatur favo
re precum vel timore rogantis quantum ad divinum
iudicium symoniam committit quod rogatur et rogans si
intendat sicut aliquis pro se roger sive pro alio potest tamen
aliquis pro se petere si dignus sit beneficium ecclesiasticum
non habens curam si indiget. sed non si habet
curam animarum quia presumptuosum est nisi tamen symonia est. nisi
pro tanto quod ex ipsa presumptione indignum reddatur
et tunc preces sunt de ipso quod rogat pro indigno
fiunt et patet solutio per hoc ad v. Ad vi
dicendum quod emptio et venditio in quibus symonia consistit
sunt ubi commutationes quia ex consensu utriusque
fiunt. sed ypocrita per ea que facit in favorem humanum
suscipit per modum furti quod est involuntaria contracto
et ideo propter hoc symoniam non committit Ad vii dicendum quod
ille qui ratione consanguinitatis prebendam dederit
principaliter aut intendit temporale bonum cui dat
et non aliter et sic procurat. sed symoniam non com
mittat quia non vendit cum nichil accipit aut in
tendit ad bonum in se ipsum redundans sicut quod
magnificetur vel nobilitetur domus sua vel quod
ipse in consanguineis sit fortior et sic ipse ad
accipere sperat pro quo spiritualia dat et symoniam com
mittit et reducitur ad illud munus in quo conti
netur commodum quod ex tali datione sperat Ad
viii dicendum quod in tali permutatione est symonia si pro pacto
interveniente commodo utriusque vel alterius talis commuta
tio fiat si autem pro spirituali ut potest quia hic vel
illo loco possit deo melius fuit non est symonia. unde
tamen potest fieri commutatio ex auctoritate episcopi dyocesani.
Ad ix dicendum quod in hoc distinguendum est quia si ante
dationem prebende provenire percipiat pro iusta
causa et non intervenit aliqua conventio cum eo cui dare
disposuit non est symonia si autem pacto interveniat
ut cum receptorum vel potest accipiat symoniacum
est.
¶ Et ex hiis aliquis indicatur est non quia ordi
nem non recepit sed quia in male promotus
est. quod contingit dupliciter. uno modo ex parte ordinantis
sicut est hereticus aut scismaticus vel quacumque alio modo ab ecclesia
separatus et sic est in proposito. sive cum ordinatur
aliquis suo episcopo sive auctoritate et licentia proprii
episcopi et tunc ex ipso potest ab episcopo parit spe in tam hu
tem alterius episcopi sicut dicitur epiphanio in epistola
sua iterum. sive ordinem ab episcopo qui abrenuntiavit
officio et loco. si non officium sed retinuit loco
abrenuntians. potest conferre minores ordines
et de licentia episcopi et maiores aliquo modo est male promo
motus. quia non primo sicut debet quod contingit dupliciter
primo quia furtive accipit ordinem ut cum accipit
ordines duos sacros una die vel unquam quis sine
licentia episcopi et per ea talium est dispositio et est si fuit

sup h lata excõico solus pp cu eo dispesare pot si aut no fuit pot epe dispesare pcipue i minorib; ordinib; l' si claustr intueit so qr pmittit aliq ordiem cte sicut malita fac d; d'pon q'uis caracterem recipiat si uo igret d; s' i poñ pea abepo cuitim ca reat executoe ordis quiq s ordine pt missu recipiat ozuisq hoz altm uedit cte. h intelle est d ill' quoz uniu qd uen dit ordinat ad alem qr sb pto eade n pot sic bnfica ecclastica st ordinata admi stroz ecce sustetatoz qsic n pot istai d iur pronat qr pse no uend q'uis tn sentit cu uenditioe uille qr dnutz uille no e ordinat ad ius pronat. Simoniata aut hesis cte symoniac aut pre dr. qui e reus hl peti ul' dando ul' accipi aliq ba ctm sb pco ouig aut cxipa datoe intueni re si p mediatoes alto ul' ucq ignozatte cte sit symoniace ordinato q'uis. no sit symoniac qui ordiat ul' qui ordinatur qn aut pot ee sic exdq ca nllin uitiu expu datioe. spualiu itueiire pt cte no spec ordinat. ais q'uis sit tiui ul' ordians ul' ordinat et s h distiguit moi ilra pitu Sicut canoes cte. h uo q tn tp; st obsua di. i ordinib; po temp etatis ordinat ce q sct e q s antiq iura. a vij. ano usq ad vij. pot acape os miores ordines a vij. ilq ad xxi. pot recipe acolitatu. c sbd ita q i xxi sbdia recipiat i xxv p recape dia. xxv. psbitatu c sbdit ita q i xxx. c postmod pot fi epe. sec e tmp nc ad breuiatu qr sbdia conat pot recipe qn uenit ad anos disco onis ut possit ogscee uotu gtinen. et psbn fi in xxv. et diaconatu. cta xvi. anu et p cipue in religiosis epe a in xxx. ano. so dbet osidari temp' d'tminacte ani iquo fi ut ordies cai q sct e. q maioes ordines i. vi. tepib; ani posst celebri. s. in. iiij. sabbis. iiij. tpzuu c in sabbto an dnicam d passioe et in ugi rtrus. pp tn in die dnico i festis pepius gst. sbdiaconatu c in hus c dieb; qlibet pot epe gfre miores ordines. epi aut in die dnico gseendi st triu tps e distan. int ordines suscipie dos ce qd sciend e q ais pot accipe os mi nores ordines una die no tn anu d mi norib; cu sbdiaconatu n duos d maiorib; sil' pot in die dnica gsecri i epm q pce die sui e sacdos. g ill' aut q grde ui ad dicat acredut sct e q posse i vii anis

recape os ordies. ita q i pmis duob; reci piant miores i aliis. v. tres maioes tn moach' posset os recipe p annu q aliq. dispesatie. pp ncitate ecce.

C um a sciena. cte. postq
d'tminauit magr d sacmto ordinis ad spuale mltiplicatom ecce. h incipit d'tminare d mio. qd ordinat ad nlem mltiplicatoz fidliu q diuidt in. p. d. i pma d'tinuit d mio. i sa d p's gbntibus mru. xxxiiij. d. i. nuc sp e attende et c. pa. iii. d. i pma d'tmiat ea q ptinet ad mru inqntu e sacmt i sa d'tmiat cas mrij. xxvii. d. i. post h atte e cte. pma in d. i pa d'tmiat institutom mrij. i sa sigm ipi. h. n. duo omib; sac q ast i. cu g sac mtu. ce p' tu fac po d duas mri istitu tioes so d dcam illaz i pa institutio ece cto excludit qdai erroze qui pot exp dis hre accom i. fuer aut no nlli. cte. ce s duo fac. po d dcam int sam et pam. p li q pa fuit i pcepto sa hnt ind gentia. so d qlit indulgeta sumat i. indulgeriu aut cte cu g sacmt cte. h d'tiat d'mri significatioe c ce h duo fac po d'tminat mrij sigficatioe et ce h duo fac po d'tmi nat mri sigficatom. so excludit qndam sam oppiom. q ex pdcis ortu hnt i. ind e q quida et c. ce q tu fac po post illa q uident ee pdca oppioe. so d oppiom ce sam i. h g sis uboz cte. cto pndet ad p boip i. set sup portu. cte. — Cxv.

H ic est d' qo. pma d mio s q e i offm. n. sa deo q e sacmt. ce pm. e. grut. po utr mru sit nle. so utr nc sit i pcepto. t cio utr act e sic licat. q. utr in sit mitozius.

A D. pm sic pce. ur q mru n sit nle qr ius nle e q n oia aialia docuit set in aliis aialib; e ouncto serum absq mio. g. mru no e d iure nli. p q e d iure nli iuenit in hoib; s qlibet eoz statu. set mru no fuit i quolz statu hoinu qr sic dic tulli i pn. rech hoies apzin sil uestres erat c tenco sciunt ppos libos n ctas nuptas i qb; mru gsistit g no e nle. p nlia st ead apd os. h no eod mo est mru. apd oms cu diusis legib; diusi d mri n celebre. g no e nle. p illa sin quib; pot saluai n intento no uider ee nlia set n itendit gsuatom spei p gnom. q pot ee sn mio ut patet i fornicais g mru

d

nō ē nāle. ¶ Sʒ ↄ ē q̄ ī p̄ru. dignoꝝ. dr̄ q̄ uis nāle
ē maris ⁊ femīe ↄiunctō q̄ nos m̄riū appellam̄ ¶ P̄
ph̄us ī .viij. eth̄. dic̄ q̄ mag̃ nāli ē hō ↄiugale q̄
q̄ polit̄ sʒ hō ē nāli aīal politicū ⁊ ↄgregale ut ipe
d̄. ḡo nāle ē ↄiug̃le ⁊ sic ↄiugiū siū m̄riū est id
Respōsio dd̄ q̄ aliqd dr̄ eē nāle d̄. uno mō sic ex
pn̄. n̄. et ex necessitate cātū ut moui sursū ē nāle
igni eē. et sic m̄riū nō ē nāle n̄ aliqd hoꝝ qui mē
li. ar. ↄplent̄. alio mō dr̄ nāle ad q̄ n̄ iclinat sʒ
mē. li. ar. ↄplet. sic act̄ uirtutē dr̄n nāls ⁊ hoc
mō ē m̄riū. dr̄ nāle q̄ rao nālis ad ipm̄ iclinat
d̄. p̄mo q̄nt̄ ad p̄ncipale ei' finē qui ē bonū plis.
nō .n. intendit n̄ sol' gnōm ei' sʒ ⁊ t'ductōm
⁊ p̄motoꝝ usq; ad p̄fcm̄ statū hōis inq̄nt̄ ē
hō q̄ est stat' uirtutis vn̄ s̄ ph̄m tria hm̄s a pen
tib;. s. eē nutrīm̄ ⁊ disciplinā filī aut̄ a p̄ente
educari ⁊ istrui nō posset n̄ d̄minatos ⁊ c'tos
pentes hr̄et q̄ nō eēt n̄ eēt aliq̄ obligatō t
uiri ad mulierē. d̄minatā q̄ m̄ fac. s̄o q̄ntū
ad s̄cdm finē m̄rij. qui est mutuū obsequiū
ē a ↄiugib; in reb; domesticis impēsu. sic .n.
nāl' rao dictat ut hoīes sil' cohitent q̄ unus
n̄ sufficiē ī oīb; q̄ ad uitā p̄tinēt rōe c' dr̄ hō
politicus nāli. ita ⁊ eoꝝ quib; indiget ad hūāz
uitā q̄dā s̄t opa ↄpetentia uiris quedā mu
lierib; vn̄ n̄ mouet ut sit q̄dā associatō uiri
ad mulierē ī q̄ ē m̄riū et has duas cās ponit
ph̄us ī .viij. eth̄. ¶ ad .1. ḡo dd̄ q̄ n̄ hōis ad aliqd
iclinat d̄. vno mō q̄ ē gn̄s n̄ gn̄is ⁊ h' ē ↄue
omīb; aīalib;. alio mō q̄ ē ↄueniens n̄ d̄ze q̄ ī
sp̄es huāna habundat agn̄e ī q̄nt̄ ē rōalis sic
act' prudenē ul' tempane. ⁊ sic n̄ ge' q̄uis
sic una ī omīb; aīalib;. nō tn̄ ē ī omīb; eod
mō s̄ q̄d unicuiq; ↄpetit ad m̄riū ḡo inclinat
hōīs n̄ ex p̄te d̄ze q̄ntū ad s̄cam rōm assignatā
vn̄ ph̄us assignat hūc rōm hōīb; c̄ aliīs aīalia
sʒ q̄ ad p̄ma rōm iclīat ex p̄te gn̄s vn̄ dic̄
q̄d p̄creacō filioꝝ ē ↄuis omīb; aīalib; tn̄ ad
h' nō iclinat uno mō ī oīb; aīalib; q̄ quedā
aīalia s̄t quoꝝ filij statim nati posūt s̄ue
tn̄ sufficient q̄rere l' ad q̄ sustentacōꝝ m̄r
sufficit ⁊ ī h'ius nō ē aliq̄ d̄minatō masculi ad
feīnā. ī ill' aut̄ quoꝝ filij indiget sustēta
tiōē utriusq; s; ad puū tp̄s inuenit̄ aliq̄ d̄mi
natō q̄ ad tp̄s illd sic in auib; quibzdā p;
sʒ ī hoīe q̄ indiget fil' cura pentū. usq;
ad magnū tp̄s ē maxīa d̄minatō masculi
ad feīam ad q̄ ē n̄ gn̄is incliat ¶ ad .ij. dd̄
q̄ sc̄b tullij pōt eē uīm q̄nt̄ ad āq̄s gentes
si tn̄ accipiat̄ p̄ro p̄xim̄ illi' gentis p̄ q̄
ab aliis gentib; ē distīcta q̄ nō ī omīb;
p̄ducat̄ ad effcm̄ h' ad q̄ nāl' rao inclinat

nō aut̄ uij ē uēr q̄ apud huāi gn̄is s̄cā sc̄p
turā recitat fuisse ↄiug̃. ¶ ad .3. dd̄. q̄d s̄ ph̄m
ī vi. eth̄. n̄ hūa nō ē ī mō. sic dīa et io di
uisificat̄. ea. q̄ s̄t d̄ iure nāli s̄ diūsos status
⁊ ↄdiciōes hoī. ↄuis ea q̄ s̄t ī reb; dīs. nāli
nullo mō uariant̄. ¶ ad .iiij. dd̄ q̄ n̄ n̄ tm̄
itendit eē ī ple sʒ eē p̄fcm̄ ad q̄ exigitur
matrimoniū ut ex dictis patet.
D. s. sic p̄cē. ur̄ q̄ m̄riū
ad h' maneat sb̄ p̄cepto q̄ p̄ceptū obli
gat q̄ diu nō reuocat̄ sʒ p̄ri istitutō m̄rij
fuit sb̄ p̄cepto ut infra dr̄ n̄ umq̄ legit̄
h' p̄ceptū reuocatū ī mo ↄfirmat̄. m̄. xviij.
q̄s d̄ ↄiuxit et c̄. ḡo ad h' ē m̄riū sb̄ p̄cepto
¶ p̄ p̄cep̄ iur' nāl' s̄ oē tp̄s obligat. sʒ m̄riū ē d̄
iure nāli ut dcm̄ ē. ḡo ⁊c. ¶ p̄ bonū sp̄ei meli'
ē q̄ bonū indiuidui. q̄ bonū gētis ē digu'
q̄ bonū uni' hōīs. ut d̄z ī .i. eth̄. sʒ p̄ceptū
p̄o hoī dat ad ↄsuatōm indiuidui pactū
nutritiue ad h' obligat ḡo m̄lto for' p̄cep̄ d̄
m̄rio q̄d p̄tinet ad ↄsuatōm sp̄ei ¶ p̄ ū ma
net ea d̄ rō obligās ead' obligatō manē
d;. sʒ p̄ h' obligabāt hoīes ad m̄riū āt'q̄
tp̄z. ne multiplicatō huāi gn̄is cessaret cū ḡo
id h' seq̄t̄. sigl' hō pōt libe a malo abstine
ḡo ur̄ q̄ m̄riū sit ī p̄cepto ¶ sʒ ↄ d̄z .i. coꝝ. vij.
q̄ nō iūgit m̄rio uirginē suā meli' facit q̄ qui
ↄiugit. ḡo ↄtc' m̄rij nūc nō ē sb̄ p̄cepto ¶ p̄ nulli
d̄bet̄ p̄miū p̄ trāsgssiōe p̄cepti sʒ uirginib;
d̄bet̄ sp̄ale p̄miū. s. aureola ḡo m̄riū nō ē
sb̄ p̄cepto. Respōsio dd̄ q̄ n̄ iclinat ad aliqd
d̄. uno mō sic ad id q̄ ē necāriū ad p̄fcōꝝ uni'
⁊ talis iclinatō q̄libet obligat q̄ nāls p̄fcōes
omīb; s̄t ↄmunes ¶ alio mō iclīat ad aliqd. q̄
ē necāriū multitudīs ⁊ cū multa sit hi' q̄ uniū in
pedit ut alio ex tali iclinatōe nō obligat̄ q̄lib;
hō p̄ mod' p̄cepti al' q̄lz hō obligaret̄. ad
agricultuā ⁊ ad edificā. et hi' offi' q̄ sūt necā
ↄuitati huāe sʒ iclinatōi n̄ satisfit cū p̄
diuēsos diūsa ↄplent̄. d̄ p̄ dcīs ḡo ad p̄fcōm
huāe multitudīs sit necm̄ aliq̄s ↄtēplatiue ui
te ī suire q̄ maxiē p̄ m̄riū ipedit̄ iclinatō
n̄ ad m̄riū nō obligat p̄ mod' p̄cep'. ⁊ s̄ ph̄os
vn̄ theophrastus p̄bat q̄ sapi nō expedit
nube ¶ ad .1. ḡo dd̄ q̄ p̄cep̄ l' n̄ ē reuocat
n̄ tn̄ obligat uni q̄q; rōe ia dcā. ū illo tp̄e
q̄ paucitas hōīm exigebat ut quilibet
gn̄ōi uacaret ¶ ad s̄. et tciū patet solo ex
dcīs ¶ ad .c. dd̄. q̄ n̄ huā hr̄ ad diūsa offi'
ↄact' iclīat ut dcm̄ ē. sʒ q̄ ē diūsi' indi
uisis s̄ q̄ indiuidua ī h' ul' ī illo uniū mag
iclinat ad uni illoꝝ officioꝝ. ḡ ad aliqd. et

ex hec diuersitate simil' diuina prui. q omia mode me. contingit quod unus eligit unum officium ut agricul tam alius alterum et sic in contingit ut quidam eligunt uite ultam et quidam contemplatiuam unde nullum periculum inm net.

Ad .3. sic proceditur. uidetur quod actus matrimonialis semper sit peccatum .1. cor. vij. qui nubunt sicut tamquam non nu bentes sed non nubentes non habent actum matrimonia lem ergo nubentes peccant in actu illo. Preterea ysa. lix. iniquitates uestre diuiserunt inter nos et deum uestrum sed actus matrimonialis diuidit homines a deo exo. xix. precepit quod debebant deum uidere. quod non acce derent ad uxores suas et ieronimus dicit quod in actu illo alias s. spiritus prophetarum corda non tangit ergo est iniquitas. Preterea id quod per se est turpe nullo modo potest bene fieri sed actus matrimonialis habet concupiscentiam adiunctam que semper turpis est ergo semper est peccatum. Preterea nichil excusatur nisi peccatum. sed actus matrimonialis indiget excusari per bona matrimonialia ut magister dicit ergo est peccatum. Preterea de similibus specie idem est iudicium sed coniubitus matrimonialis est eiusdem speciei cum actu adulterii quia ad idem terminatur s. speciem humanam ergo cum actus adulterii sit peccatum ergo et actus matrimonii. Preterea superfluum in passionibus corrumpit uirtutem sed semper in actu matrimonii est superfluitas delec tationis adeo quod absorbet rationem que est principale bonum hominis unde philosophus dicit in .vi. ethicorum quod impossibile est hominem aliquid in ipsa intelligere ergo semper actus matrimonii est peccatum. Sed contra .1. cor. vij. dicitur uirgo non peccat si nubat et .1. thi. iiij. uolo iuuenculas nubere filios procreare sed procreatio filiorum non potest fieri sine car nali coniunctione. ergo actus matrimonialis non est peccatum alias apostolus non uoluisset illud. Preterea nullum peccatum est in precepto sed actus matrimonialis est in precepto .1. cor. vij. vxori uir de bitum reddat ergo non est peccatum. Responsio dicendum quod supposito quod natura corporalis sit a deo bona instituta impossibile est dicere quod ea que pertinent ad conseruationem nature corporalis ad que natura inclinat sint uniuersaliter mala et ideo cum inclinatio nature sit ad prolis procreationem per quam natura speciei conseruatur impossibile est dicere quod actus quo procreatur proles sit uniuersaliter illicitus ut in eo medium uirtutis inueniri non possit nisi ponatur secundum quorundam insaniam quod res corruptibiles create sunt a deo malo ex quo forte ista oppinio deriuatur que in littera tangitur. et ideo est pessima heresis. Ad .1. ergo dicendum quod apostolus per hoc non prohibu it matrimonii actum sicut nec corporum possessionem cum dixit quod utuntur hoc mundo sint quasi non utentes. sed in utroque fruitionem prohibuit quod patet ex modo loquendi. non enim dixit sicut non habentes uel utentes. sed quasi non habentes uel non utentes. Ad .ij. dicendum quod coniungimur deo et secundum habitum gratie et secundum actum contemplationis et amoris. quod ergo primam coniunctionem separat semper est peccatum non autem quod separat secundam quia a occupatione

licita et res inferiores animum distrahit ut actu deo coniungi non sit ydoneus et precipue hoc accidit in carnali coniunctione in qua detinetur mens propter delectationem intensam et propter hoc illis quibus competit diuina contempla ri aut sacra tractare indicitur pro tempore illo absti nentia ab uxoribus et secundum hoc etiam dicitur quod s. s. quantum ad actum reuelandi secretorum non tangebat mentes prophetarum in usu matrimonii. Ad tertium dicendum quod turpitudo illa concupiscentie que actum matrimonialem semper co mitatur non est turpitudo culpe sed pene ex primo peccato proueniens ut s. inferiores uires et membra corporis rationi non obediant et propter hoc non sequitur ratio. Ad .4. dicendum quod illud proprie excusari dicitur quod aliquam similitudinem mali habet et tamen non est malum uel non tantum quantum apparet et quia quidam excusantur a tanto quedam a toto et quia actus matrimonialis propter corruptionem concupiscentie habet similitudinem actus inordinati ideo per bona matrimonii excusatur a toto ut non sit peccatum. Ad .v. dicendum quod quamuis sit idem specie nature tamen differt in specie moris que una differentia uariatur s. accedere ad suam uel non suam sicut occidere hominem per uiolentiam uel per iu stitiam facit diuersam speciem moris quamuis sit una species nature. et tamen unum licitum et alterum illicitum. Ad vi. dicendum quod superfluum passionis quod uirtutem cor rumpit non solum impedit rationis actum sed tollit rationis ordinem. quod non facit delectationis intensio. in actu matrimoniali quia et si tunc non or dinetur homo est tamen a ratione preordinatus.

Ad .iiij. sic proceditur. uidetur quod actus matrimonialis non sit meritorius crisostomus n. dicit super m. iij. quod si in tentatibus se peccatum non infert uirtutem tamen non prestat sed meritum uel mercedis dicit. ergo actus matrimonialis non est meritorius. Preterea illud quod est meritorum dimittere non est laudabile. sed laudabilis est uirginitas per quam matri monium dimittitur ergo matrimonialis actus non est meritorius. Preterea qui utitur indulgentia que est tamquam beneficio recepto utitur. sed ex hoc quod aliquis percipit beneficium non meretur ergo actus matrimonialis non est meritorius. Preterea meritorum in difficultate consistit sicut et uirtus matrimonialis non habet difficultatem sed delectationem ergo non est meritorius. Preterea illud quod non potest fieri sine peccato ueniali numquam est me ritorium quia non potest fieri sine peccato ueniali numquam est me ritorium quia non potest homo similiter mereri et demereri. sed in actu matrimoniali semper est peccatum ueniale quia etiam primus motus in huiusmodi delectatione est peccatum ueniale ergo actus predictus non potest esse meritorius. Sed contra omnis actus in quo impletur preceptum est meritorius si ex caritate fiat sed actus matrimonialis est huiusmodi. quia dicitur .1. cor. vij. uxori uir de bitum reddat ergo et cetera. Preterea omnis actus uirtutis est meritorius sed matrimonium est actus iustitie quia dicitur redditio de biti ergo est meritorius. Responsio dicendum quod cum nullus actus ex deliberata uoluntate procedens sit indifferens ut in ipso

li. dcm e. act9 mioral e sp pc9 l' mitorius
i eo qui gm hr si. n. ad actu mioriale u
tutis inducit l' stutie ut dbitu reddat
ul' religiois ples ad cultu di pcet e mi
tor si aut moueat libido sistes int bona
mij ut s. adam nllo mo accede uellet e
pctm ueile si aut ex bna mij essent ut s.
cu gx muliere id fide pponet. e pctm ?
mor. n aut molie id pot qn ordiet roe
7 sic erit mot. utuatis l' no ordinet et sic
erit mot libidinis. ad. 1. g dd q radix
mendi qntu ad pmiu sbale e ipa. i. cai
tas set q ad ad accidentale pmiu. ro mitu
osistit i difficil act 7 sic act mio no e mi
tor set po mo. ad ij. dd q bo pot meri q
i mioribz bois 7 i maioribz s n cu qs mora
bo amittit ut facit maiora laudad e a
mitorio actu discedes. ad 3. dd q indul
geii quz e d miorib; malis ut sic indulge
act9 mij. put ad ipm mouet libido int i
tios mij osistens. sic n. e ueiale pctm set
put ad ipm mouet ult9 ut e act9 mitori
n ht indulgeum n p q e indulgeii d mi
norib; bois que id e q ocessio n e mi9 ius
q ille ortlu ocessioe utit. meret q bonus
us bnficioz di mitori e ad. ad iiij. dd q
difficultas laboris reqrit. ad mitu pmij ac
cl. set ad mitu pmij eel' reqrit difficul
tas osistes i ordinatione medij q he in
actu mial. ad. v. dd q pm mot p q dz
pctm ueile. e mot appetit ad ad i ordi
natu d lectabile. qd n e i actu mioriali 7
id ro no ose

D Einde q d mio p q e sac. et cr b qr
iiij po uti sit sacmt. sco d instituti
one ipi. tro d effcu. q. d integritate.

A D pm sic pce ur qd m no sit sacmt
omie. n. sacmt no. le. ht cm form
que e d ecn. sac. set bndicto q fit p sa
cdotes i nuptiis no e d ecn mij. g no e
sacmt. p s bug. sacmt e mle elm set
m no ht pm ad mle elm g no e sacmt
p sac ht efficam apassioe x set p m
no ofort ho passioi x q fuit peal cu hat
d lectatoz adiuncta g no e sacmt. p oe
sacmtu. no. le. efficit q figat set miu
no efficit ouctom x 7 ecce q figt g m
no e sac. p inalis sac e ad q e res
7 sacmt set h n pot iueniri i mio cu n
i pmat caracte. al n uaret. g no est
sacmt. set g e q dz. eph. v. h sacmt
magnu e ecc. p sacmt e sac rei si

gnu set m. e h g et c. Responsio dd q sac
i portat ad remediu scitatis hoi q pctm
exhitu p sensibilia. sig ut m. i. d. dcm e p m
cu h iueniat in mio int sac oputat. ad
1. g dd q ubi qbz oss' moralis exp'mi. te
for h sac no aut bndicto sacdotis que
e qda sacmtale. ad ij. dd q sac mij. p si
cat pactu ei q sac illo utit sic pnia 7 id
sic pnia n ht am mim n. ipos act9 pui sb
stos qui sc loco mil' eii ita e d mio. ad
iij. dd q qmuis mu no se oformet passi
oni x qntu ad pctm se tn oforit ei. qnt
ad caritate p q pecca x in spoa oiugedi
passus e. ad. iiij. dd. q unio x q ad ectm
no e res otenta i isto sac set res sigta no
otenta et tale re nllm sac effic. set ht
alia re. otenta qm effic ut dice magr
aut posuit re no otetu q caut h opini
onis q no hret alia re oteta. ad. v.
dd. qd 7 in h sacmto st illa tria q sacm
nita st tm act9 exius appentes set res 7
sacmt e obligo q inascit uiri ad mulie
re ex talibz actibz. set res ultia otenta e
effect9 h sac. no oteta aut e res. q magr
d ciat.

A D. ij. sic pce. ur q m. no dbeat i sti
tui an pctm q i q e d iure nle. i sti
tutioe no indiget set m. e h ut ex dcis
patet. g no dbuit i stitui. p sac st que
da me o morb. pcti. set medicina no ppi
n morb. g an pctm n dbet i stitui. p ad id
suffic una i stituto. set m fuit i stitutu
q post pctm ut infra dz. g an pctm no
fuit i stitue. p institutio sac dz ee ada.
set an pctm aba que ad m ptinet dtmi
nate no st dca ado set ab adda illa. aut
aba. q dr dixit cresate 7 mltiplicamini dca
st 7 brutis i qbz no e mu. g m no fuit
institut an pecc. p miu e sacmta. no.
le set sac. no. le: axpo supsut i ciu. g no
dbuit institui an pctm. set g e qd dz.
m. xix. no ne legistis q ab initio qui fec
hoies masclm 7 femiam 7c. p miu est
institutu ad pcatom plis si an pcc erat
necca hoi plis pcato ut i so. li. xx. d. dcm
e g et an pctm dz miu institui. Responsio
dd q n mediat ad miu itendes. ad bonu
q quid uaiat p diusos hoinu stat9 7 id
o q illd bonu diusid indiuisis statibz ho
nu i stituat et id tm p q ordinat ad pca
tatom plis q erat necca e x pcto no ex
stete institut fuit an pctm p aut q re

medium pbet ꝯ uuln pcti institut fuit post
pcc̄m tpr leg n. ꝑ aut̄ dt̄minatōm p̄z insti
tucōm huīt inlege moysi. sꝫ ꝑ q repsen
tat mistiū ꝯiunctiōis xpi et ecce īstitutōs
huīt. ī. no. le. et ꝑ h ē sacm̄tū no. le quāt
aūt ad aꝯ utilitates. que ex m̄io ꝯseq
sic ē amicitia et mutuū obsequū ꝯ agnu
gib; ī pensū hē īstitutōm ī. le. ciuili. ꝫ
qr ꝯtractūe sac ē. qd sic sigᷓ ꝯ remediū. id
quāt admeias īstitutiōes ꝯpetit ei ratō
sacm̄ti sꝫ quāt adp̄ma īstitutōm ꝯpetit
ei qd sic ī offm̄ n. q̄ē uo adultimū qd
sit ī officiū ciuilitatis ❡ ad p̄ g. dd. q illa
q̄ inomuū fē d iure nāli. nō igent insti
tucōe quāt ad eoꝝ dt̄minatōm q̄ diusiᵈ
ꝯpetit ꝑ diusos status sic d iure nāli ē q ma
lefica puniant sꝫ q tal' pena tali culpe
appōat̄ pdt̄minatōz. iuᷓ positiui sit. ❡ ad
ꝑ dd. q iti. nō ē tm̄ ī remediū ꝯ pcc̄m sꝫ
ē pn̄ ī offm̄ n. et sic institutū fuit an
pcc̄ nō aūt put ē ī remediū. ❡ ad ꝫ. dd.
q ꝑ diusa q̄ oꝫ ī m̄io dt̄minaᷓi. nō ē ī oīs
qd diusas huīt īstitutōes ꝯ sic illa diusa
ī libo n. ē eid' ꝑ rōm ❡ ad. ꝫ. dd q m̄ an
pcc̄m īstitutū fuit adō ī h qd hoī mu
lierē ī adiutoriū d costa formauit et dix
eis crescite ꝯ multiplicamī q̄ p̄uis alijs ma
lib; dixit nō tn̄ pea eodē m̄o īplendū
sic p hoīes. adā aūt ulti illa ptulit adō
īspirat' ut intelliget m̄ij īstitutōm adō
fcām ❡ ad. v. dd q quᷓ ad h isd m̄iu ē sac
m̄t. no. le. nō fuit an xp̄m īstitutū. ut ex
dcīs pꝫ.

Ad. ꝫ. sic pcē. uiᷓ q m̄i nō ꝯferat gr̄am
qr ꝑ hug sacᷓᵃ exsctificatōe ī uisibile gr̄am
ꝯfert sꝫ m̄i nō hē dm sctificatōm. que sic
d ecc̄ ē g nō ꝯfert gr̄a ī ipō ❡ p̄ om̄e sacm̄t
ꝯferens gr̄m ꝯfert ipm̄ ex nī et for. sua. sꝫ
act' qui sꝫ m̄ in h sacm̄to nō sꝫ cū gr̄e qr
h eēt pelagiana hēsis q act' nr̄ sit cū gr̄e
ubi aūt exp̄mitur ꝯsensū nō sic gr̄e cū
exeis nō sit a sctificatō g ī m̄io nullo m̄o
dat gr̄a ❡ p̄ gr̄a ordinata ꝯ uuln' pcti ē
necia omib; huītib; illd uuln' ꝫ ī omib;
iuenit ꝯcup uuln. si g in m̄io dat gr̄a ꝯ
uuln ꝯcup ꝯ dbent m̄iu ꝯhe. et sic eēt
uald stultū a m̄io abstinē ❡ p̄ infirmitas
nō accip medr̄ ab eod aquo accip īfirmitatem
sꝫ piū ꝯcup recip intēsōm. qr sic dicat
phus in . ethi. ī tact ē ꝯcup appetit' et
ꝑ opōm ꝯgruā auget g uiᷓ q ī m̄io nō
ꝯferat remediū g ꝯ ꝯcupm ❡ sꝫ ꝯ diffini

tio et diffinitᷓ dbent ꝯuti. sꝫ ī diffiōe sa
cm̄ti pōit causitas gr̄e. ut ī. 1. d. pituit
g cū m̄i uīsit sac eīt cū gr̄e ❡ p̄ aug dic
q m̄iū ē eḡtis ī remediū. sꝫ nō ē remediū
n ī ꝯsistū aliquā efficaciā hē. g hē aliqd
effical adrepmid ꝯcupm. sꝫ ꝯcup. nō re
p̄mit n. p gr̄m g ꝯfert ī ipō gr̄m Responsio
dd q dcālꝫ fuit ꝯ opinio. quidā. n. dixert
q m̄iū nullo m̄o ē cū gr̄e. sꝫ ē tm̄ signū
sꝫ h nō pōt stare qr ꝑ h ī nullo huī daret a
sctīs. ne. le. Un̄ nō eēt aliq ratō qr sacᷓs. no.
le. anumaret q ē remediū sacfacᷓ p
bat ꝯcup ne in pceptis ruat dū nimis
artat. huīt q. m. ne. le. expsa n act ꝯ io
alij dixit q ꝯfert l gr̄a ī ordiē adrecessū
amalo qr excat act apcō. q sine m̄io
pcc̄m eēt sꝫ h eēt nimis parū qr h ꝯ ī ue.
le huīt ꝯ iō dit qd fac recedē amalo ī
quāt mitigat ꝯcupm ne ex bōa nīu fe
rat nō aūt p gr̄m illā. sit ad auxiliū
ad bene opand ꝫ h nō pōt stare qr eād gr̄a
ē q impedit pcc̄m ꝯ q ad bonū īclinat si
cut id' calor qui auft frig ꝯ calefac Un̄
alij dit q m̄in' qm̄ ī fid ē ꝯ hī hē ut cō
ferat gr̄m adiuuātē ad illa opanda q ī
m̄io requit' ꝯ h pbabili' ē qr il dat dicitur
dimit' a facultas. datur ꝯ auxilia qb; hō
ꝯueniēt uti possit facultatē illa sic p
q oīb; potētijs aīe rendeᷓ a m̄ib coꝝ qb;
uacꝯ exire possit. Un̄ cū ī m̄io dt̄ hoī ex
diuīa īstitutiōe facultas utēdi uxore sua
ad actōz plis dat ꝯ gr̄a sine q id face que
niēt nō posset sic d potestate ordis sup dcm ē
ꝯ sic ista gr̄a dicta ē ultima res ꝯtēta in h
sac ❡ ad p̄ g. dd q sic aq bapi hē q coꝝ
tangat ꝯ coꝝ abluat ex tactu carnis xpi
ita m̄i h hē ex h q xpō sua passiōe illd
repsentauit ꝯ nō p̄n ex a sctificatōe sacdo
tis ❡ ad. ij. dd q sic aq bapi cū for uboꝝ
nō opat. ī m̄e ad gr̄m sꝫ ad carnē ita
act exiores ꝯ ubi. exp̄mēti ꝯsensu directe
faciūt nec quᷓda qē m̄ij sacm̄t et hī nec
ex uirtute diuīe īstitutiōis. dispositiue opat
ad gr̄m ❡ ad. iij. dd q rō illa bn̄ pcedet si
ꝯ ꝯcup morb posset ab efficaci remediū
adhibi adhibe aūt maī remediū p opa
spūalia ꝯ carnis mortificatōm ab ill q m̄io
nō utunt ❡ ad. iiij. dd q ꝯ ꝯcupm pōt pari
remediū d. uno m̄o ex pte ipi' ꝯcup ut
repmat in sua radice. et sic remediū pari
m̄i. p gr̄m. q̄ meo dat. a m̄o ex pte ei' act
ꝯ h dꝫ uno m̄. ut act adq. ꝯcup inclinat

exius ẽpitudine cariat et h̃ sit p̃bat̃ m̃ri· que
hoĩstat carnalẽ ꝯcup̃m· q̃ m̃o ut act⁹ ẽpitu
dinẽ h̃uis ĩpediat· q̃ sit ẽxiũ h̃ act⁹· q̃r dum
ꝯcup̃s saĩsit ĩactu ꝯiugali ad alias cõrup
telas nõ ita incitat̃ ꝑꝑ q̃ dic̃ ap̃· meli⁹ ẽ nu
bẽ q̃ uri ꝯ̃uis· n· ep̃s ꝯcup̃s ꝯg̃ta f̃c̃ na
ta sunt ꝯcup̃s auge· tñ ꝑ q̃ ratõe ordinant̃
ip̃m repĩmt̃· q̃r ex silib⁹ actib; similes relinquñt
dispõẽs ꝯ h̃itus
Hoc D· iiij· sic p̃cẽ· ut̃ q̃ carnal̃ ꝯmixtio sit
d integritate m̃rij ĩ ip̃a n· ĩstitutiõẽ m̃rij·
dcm̃ ẽ· erũt duo ĩ cãne una· s; h̃ n̄ fit n̄ p
cãnalẽ ꝯmixtiõm· g⁹ ẽ d integritate m̃rij ¶ P̃
illd q̃ ptinet ad sigñ sac̃ ẽ d nc̃itate sac̃
ut p̃dcm̃ ẽ· s; cãnalis ꝯmixtio ptinet ad
signũ sac̃· ut inliũ d̃z g⁹ ẽ d integritate sac̃.
¶ p̃ hĩ sacm̃t ordĩat̃ ad ꝯsuatõm sp̃ei s; ꝯsua
tõ sp̃ei nõ pot ẽẽ sñ cãnali ꝯmixtiõe· g⁹ ẽ
d integritate sac̃ ¶ P̃ m̃· ẽ sacm̃t ꝑ q̃d ꝯ ꝯcup̃s
p̃stat remediũ d q̃ dic̃ ap̃d· i· cor· vij· q̃d meli⁹
ẽ nube q̃ uri· s; h̃ remediũ nõ p̃at h̃us q̃
cãnali nõ ꝯmisc̃et̃· g⁹ id q̃ p̃us ¶ S; ꝯ in p̃a
diso fuit̃ m̃riũ· s; ĩ nõ fuit carnal̃ copula
g⁹ ꝯmixtio cãnal̃ nõ ẽ d integritate m̃rij· ¶ P̃ sa
cm̃t ex suo noĩe s̃cificatõm ĩportat s; siue
car̃l ꝯmixtiõe· ẽ m̃riũ s̃cius ut inliũ d̃z· g⁹
car̃lis ꝯmixtio nõ ẽ d integritate sac̃ **R**espõ
sio d̃d q̃ d ẽ integritas una q̃ attendĩt ꝑ ꝑfcõm
p̃q̃ q̃ ꝯsistit ĩ ip̃o ẽẽ rei· alia que attedit̃ ꝑ
ꝑfcõm s̃cdam que ꝯsistit ĩ opõe· q̃r g⁹ tal̃ cõ
mixtio ẽ quedã op̃d siue usus m̃rij ꝑ q̃d fa
cultas ad h̃ dat̃· nõ est cãnal̃ ꝯmixtio d p̃a
ĩtegritate m̃rij· et nõ d p̃a ¶ Ad· i· g⁹ d̃d q̃ adã
exposuit ĩtegritatẽ matrimonij q̃nt̃ ad ut̃mq;
ꝑfcõm q̃r res ex suo actu ĩ notescat ¶ Ad· ij·
d̃d q̃ sig⁹ rei ꝯ̃ete ẽ d nc̃itate sacm̃ti· ⁊ ad
h̃m sigñ nõ ptinet cãnal̃ ꝯmixtio s; ad rẽ
nõ ꝯtẽta ut exdẽis p̃z· ¶ Ad· 3· d̃d q̃ res nõ
puenit ad finẽ suũ n̄ ꝑ ꝑꝑu actũ· vñ ex h̃ q̃ finis
m̃rij nõ h̃z sñ car̃l ꝯmixtiõe· or q̃d sit d sua inte
gritate et nõ d p̃ma ¶ Ad· iiij· d̃d q̃ añ car̃l cõ
mixtio ẽ m̃ ĩ remediũ exgitñ que m̃eo dat̃ ꝯ̃uis
ñ exactu q̃ ptinet ad integritatẽ sua
Cum alia sacm̃ta ⁊c̃ ut̃ q̃d d m̃rio debũit
d t̃minat̃ añ ordinẽ q̃r p̃us ẽ q̃ aĩale ẽ
q̃m q̃ sp̃uale ẽ· ut d̃z· i· cor· xv· et d̃d q̃ ꝯ̃uis
sit p̃m̃ ĩ uia gñõis tñ ĩ uia s̃citatis ꝑ ꝑfcõis
ẽ posterius ⁊ id illd sacm̃t q̃ h̃z m̃l d sp̃ualitate
ultiõ d̃z in̄t sacm̃ta ordiãri vna d eod̃ ⁊c̃·
d h̃ dcm̃ ẽ ĩ so· ii· d· xviij· ꝑꝑhice dixisse· ut ĩ
ꝑꝑhia s̃eruit̃ adm̃istriũ· ẽ· ut ecc̃e q̃ puidit nõ
aduisũ mulieis ꝯsilu ꝑapi potẽ n̄li rõẽ· n̄

s̃c̃ q̃d si incãnis m̃stiũ puidit q̃d suũ cauñ
puidit ꝯ supposito q̃ ẽp̃c nõ fuisset ĩ carnat⁹
hõie nõ p̃tinte q̃r m̃lta fuer̃ quoꝝ unũ nõ
ẽ sine aleõ ꝯ̃uis unũ s̃n aleõ posset ĩtelligi
remediũ h̃z nõ p̃miũ· s· actũ· q̃le h̃z ugiĩtas
s· aureolã.
Post h̃ attendẽ ẽ ⁊c̃· postq̃m d traut mag̃r
d institutiõe m̃rij· ex sig̃ficatiõe ip̃i⁹ h̃ in
cip̃ d t̃minat̃ d cãis ei⁹ ꝯ diuid̃z m· ꝑ· d· ĩ p̃a
d t̃mĩat d cãis ꝯst̃ m̃riũ· Jn s̃a d cãis hone
statib; ip̃oꝝ· d· xxxi· ĩ· post h̃ d b̃õis ꝯiugij· ꝯ
ẽ· p̃· ĩ d· ĩ p̃ma d t̃mĩat d cã effĩte m̃· ĩ s̃a d
cã f̃t̃· ip̃i⁹ ĩ fi· d· xxx· ĩ exponito quid sit cã effi
ciens p̃a ĩ d· ĩ p̃a d t̃mĩat d cã efficiẽte m̃· ĩ s̃a
ponit ĩ p̃dĩm̃ta illi⁹ cãe· xxix· d· ĩ· or aũt ꝯsen
ꝯiugalẽ et ẽ p̃a m· d· ĩ p̃a d q̃ ꝯs⁹ fac̃ m̃· ĩ
s̃a dic̃ q̃lẽ or ẽẽ illũ ꝯs⁹· d· xxviij· ĩ· h̃ q̃a pot
p̃a m· d· ĩ p̃a p̃misso d quo ẽ intẽtõ diffinit
m̃· ut cã effcũ ꝑꝑortdata s̃uat̃· ĩ s̃a d que sit
cã m̃rij ĩ efficiens cã et ẽ et h̃ diuid̃z int̃res ĩ p̃a
ꝑꝑonit q̃d intendit ĩ s̃a ꝑlat ꝑꝑoĩt ibi q̃r nõ
ꝯs⁹· et ẽ intẽtõ excludit errorẽ q̃ quidã assũnt
et ẽ et diuid̃z m̃p· d· in p̃a ꝑlc̃ ptes eoꝝ ĩ s̃a
excludit eã ĩ· h̃uis aũt ita r̃ndem⁹ ⁊c̃· ẽẽ p̃
ẽa fac̃· p̃o ponit opiñõm illoꝝ s̃cdam s̃o ponit
ꝑbõm ei⁹ ĩ· q̃ do int̃ sp̃osã ⁊c̃ t̃tõ ponit r̃bõm
eoꝝ q̃ ad ꝑbõm ꝑꝑiitate ĩducta ĩ p̃missas
⁊c̃· h̃uis ita r̃ndem⁹ ⁊c̃ h̃ r̃ndet ad p̃baciõm
illoꝝ ꝑꝑoita et ẽẽ h̃ ẽa facit p̃o ponit diffini
tõm q̃dã q̃ p̃dcẽ auctes soluũt s; ꝑlat illã
diffinitõm ꝑdiuisas s̃cõꝝ auctes ĩ· aliĩ n· sp̃õ
sas uocãt· et ẽ t̃tõ ꝑlat eã ꝑbõm ĩ· et ẽ s̃cd
q̃d illa sp̃osa ⁊c̃.
Hic est ẽ q̃d p̃ma d ip̃o m̃rio ¶ S̃a d sp̃osalib;
t̃tã d bigamia ¶ Cẽ p̃m q̃rit̃ ẽa ¶ P̃o
quid sit m̃ ¶ S̃o utr̃ ꝯs⁹ sit cã m̃rij ¶ T̃tõ utr̃
m̃ posset solui ꝑ religiõis ĩgr̃ssu.
Ad p̃m̃ sic p̃cẽ· ut̃ q̃ m̃ nõ sit ĩ gn̄e cõ
iunctõis q̃r uincl̃m quo aliq̃ ligat̃· diffe
adiunctiõe ip̃a sic̃ cã ab effcũ s; m̃ ẽ uincl̃m
q̃dã quo m̃rio ꝯiuncti ligat̃ g⁹ nõ ẽ ĩ gn̄e
ꝯiunctiõis ¶ P̃ oẽ sac̃ ẽ s̃eni⁹· signũ s; nll̃a
relõ ẽ actas s̃eni⁹· g⁹ m̃riũ cũ sit sacm̃tũ nõ
est ĩ gn̄e relatiõis ⁊ ita n̄ ĩ gn̄e ꝯiunctiõis.
¶ P̃ ꝯiunctõ ẽ relatõ equipancie sic̃ eq̃litas· s;
nõ ẽ una m̃o eq̃litatis relatõ ĩ ut̃q; extmoꝝ
ut auic̃ dic̃ g⁹ n̄ una ꝯiunctõ et sic si m̃ ẽ in
gn̄e ꝯiunctiõis nõ est tñ unũ m̃riũ inter
duos ꝯiuges s; ꝯ relatõ ẽ ꝑ q̃m aliq̃ adin
uicẽ referũt̃ s; ꝑ matrimoniũ uir ⁊ uxor ad
ĩuicẽ referũt̃· d̃r n· marit⁹ uir uxoĩs ꝯ uxor
mariti uxor· g⁹ m̃ ẽ ĩ gn̄e relatõnis n̄ ẽ aliud

quod coniunctio. Praeterea unio duorum ad aliud unum non
fit nisi per coniunctionem. Hoc autem fit per matrimonium, ut patet Gen. ij.
erunt duo in carne una. Ergo matrimonium est in genere coniunc-
tionis. Ulterius videtur quod incongrue nominetur, quia
denominatio debet fieri a digniori. Sed dignior est pater quam
mater. Ergo magis debet denominari a patre quam a matre
coniunctio utriusque. Praeterea res debet denominari ab eo quod est de
essentia sua, quia ratio quam significat nomen est diffinitio, ut dicitur
in iiij. Metaph. Sed nuptiae non sunt de essentia matrimonii. Ergo non
debent nuptiae matrimonium appellari. Praeterea species non potest proprio
nomine appellari ab eo quod est generis. Sed coniunctio est genus
ad matrimonium. Ergo non proprie potest coniugium appellari. Praeterea secundum
modum est communis usus loquendi. Ulterius videtur quod inconvenienter
diffiniatur in littera, quia in matrimonii diffinitione oportet quod
non ponatur, quia maritus est qui mulieri matrimonio coniungitur. Sed
ipse ponit maritalem coniunctionem in diffinitione matrimonii.
Ergo videtur quod sit circulus in diffinitionibus istis. Praeterea
per matrimonium sicut vir efficitur maritus mulieris ita mulier
uxor viri. Ergo non magis debet dici coniunctio mari-
talis quam uxoria. Praeterea consuetudo ad genus morum per-
tinet. Sed frequenter in matrimonio iuncti sunt valde moribus
discidi. Ergo non debet poni individuam vitae
consuetudinem retinens. Praeterea inveniuntur aliae dif-
finitiones de matrimonio datae, quia secundum Hugonem matrimonium
est duarum personarum [illegible] legitima de coniunctione
consensus. Secundum quosdam autem matrimonium est consortium communis vi-
tae et communicatio divini et humani iuris, et quaeritur quomodo hae
diffinitiones differant. Responsio. Dicendum ad primam quaestionem quod
coniunctio adunationem quandam importat. Unde ubicumque est
adunatio aliquorum est aliqua coniunctio. Ea autem quae ordinantur
ad aliquod unum dicuntur in ordine ad illud adunari, sicut
multi homines adunantur ad unam militiam vel negotiationem,
ex qua dicuntur commilitones adinvicem vel socii ne-
gotiationis. Ideo cum per matrimonium ordinentur aliqui ad unam
generationem vel educationem prolis, et iterum ad unam vitam
domesticam, constat quod in matrimonio est aliqua coniunctio secundum quam
dicitur maritus et uxor, et talis coniunctio, ex hoc quod ordinatur
ad aliquod unum, est matrimonium. Coniunctio autem corporum vel animorum ad matrimonium
consequitur. Ad primum ergo dicendum quod matrimonium est vinculum quo ligantur formaliter,
non effective, et ideo non oportet quod sit de alio genere quam coniunctio. Ad
ij. dicendum quod quamvis ipsa relatio non sit sensibile accidens,
tamen causae eius possunt esse sensibiles. Nec in sacramento requi-
ritur quod sit sensibile illud quod est res et sacramentum. Hoc enim
modo se habet in hoc sacramento praedicta coniunctio. Sed verba ex-
primentia consensum, quae sunt sacramentum tantum, et causa praedictae
coniunctionis sunt sensibilia. Ad iij. dicendum quod relatio
fundatur in aliquo sicut in causa, ut similitudo in qualitate,
et in aliquo sicut in subiecto, ut in ipsis similibus, et ex utraque parte
potest attendi unitas et diversitas ipsius, quia ergo in simili-
tudine non est eadem qualitas numero, sed specie in utroque
simili, et ideo similitudinis sunt duo numero; similiter est et de
aequalitate, et ideo aequalitas et similitudo omnibus modis
est alia numero in utroque et simili et aequali. Sed relatio quae
est matrimonium ex una parte habet unitatem in utroque extremorum, scilicet
ex parte causae, quia ad eandem generationem ordinatur. Sed
ex parte subiecti habet diversitatem. Et ideo haec relatio
est una et est una et multa; et secundum quod est multa ex parte subiecti
significatur his nominibus uxor et maritus; autem quod
est una significatur hoc nomine matrimonium. Ad ij. quaestionem dicendum quod in matrimonio est tria
considerare. Primo essentiam ipsius quae est coniunctio, et secundum hoc nominatur
coniugium. Secundo causam eius quae est desponsatio, et secundum hoc vo-
catur nuptiae a nubendo, quia in ipsa solemnitate desponsationis
qua matrimonium perficitur capita nubentium velantur. Tertio effectum
qui est proles, et sic dicitur matrimonium, ut Augustinus dicit contra Faustum, ob
hoc quod mulier non debet ad aliud nubere nisi ut sit mater.
Potest etiam dici matrimonium quasi matris munium, id est officium, quod feminis
maxime incumbit officium prolis. Vel dicitur matrimonium quasi matrem
muniens, quia iam habet quo defendatur et muniatur, scilicet
virum. Vel dicitur matrimonium quasi matrem monens ne virum
derelinquat adhaerens alteri. Vel dicitur matrimonium quasi matrum unio, quia in
eo fit coniunctio ad unam prolem materialiter. Vel dicitur ut di-
catur matrimonium a monos et materia, ut Isidorus dicit,
a matre et nato, quia per matrimonium efficitur aliqua mater nati.
Ad primum ergo dicendum quod quamvis pater dignior sit quam mater, tamen cir-
ca prolem magis officiosa est mater. Vel ideo quia mulier ad hoc
principaliter facta est ut homini sit adiutorium prolis, non
autem vir propter hoc. Et ideo magis pertinet ad rationem
matrimonii mater quam pater. Ad ij. dicendum quod aliquando essentialia cognoscuntur
per accidentia, et ideo etiam per accidentia aliqua nominari possunt,
cum nomen detur causa rei innotescendae. Ad iij. dicendum
quod aliquando species nominatur ab eo quod est generis propter imperfec-
tionem speciei, quando scilicet habet complete generis rationem, sed tamen
nihil addit quod ad dignitatem pertineat, sicut proprium
accidens retinet nomen proprii commune. Aliquando autem propter perfectionem,
quando in una specie complete invenitur ratio generis et non
in alia, sicut animal denominatur ab anima quae competit animato
corpori, quod est genus animalis. Sed animatio non invenitur perfecte
in animatis quae non sunt animalia, et simile est in proposito, quia
coniunctio viri ad mulierem per matrimonium est maxime, cum
sit in animorum et corporum, et ideo coniugium nominatur. Ad iij.
quaestionem dicendum quod sicut supra dictum est, in matrimonio tria possunt considerari,
scilicet causa ipsius et esse et effectus eius. Et secundum hoc tres diffini-
tiones inveniuntur de matrimonio datae. Nam diffinitio Hugonis
tangit causam, scilicet consensum, et per se nota est. Diffinitio in
littera posita tangit essentiam matrimonii, scilicet coniunctionem, et addit
determinatum subiectum in hoc quod dicit inter legitimas per-
sonas. Ponit etiam differentiam contrahentem ad speciem in hoc quod dicit mari-
talis, quia cum matrimonium sit coniunctio in ordine ad aliquod unum, talis
coniunctio in speciem trahitur per illud ad quod ordinatur, et
hoc est id quod ad maritum pertinet. Ponit etiam virtutem
huius coniunctionis, quia indissolubilis est, in hoc quod dicit individuam
vitae etc. Sed alia diffinitio tangit effectum ad quem ordi-
natur matrimonium, scilicet vitam communem in rebus domesticis. Et quia
omnis communicatio aliqua lege communicatur, ideo ponit

ordinatiui isti q̄s .s. uisdiuu ꝯiuctiud.
n. ꝯuides ut negoꝰ et ꝯmilitātiu solo in
re huiꝰ istitute ē ad .1. ḡ dr̄ q̄ aliq pos̄
exquib; dr̄ dā distio nō ē nouata. et iō in
diffinitiōe aliquoꝝ ponit̄ ā posteriora scp̄ q̄ ē
priora quo ad nos sic in diffinitiōe q̄litatis q̄le
aplō cū dic̄ q̄litas ē s̄ q̄ q̄les dicuit̄ . ꝯ ita
ē in diffinitiōe mīr; . ponit̄ maritalꝰ ut sit ꝯs̄
qꝛ mīu ē ꝯiuctō ad ea que offīn mariti re
quirit qꝛ nō potant uno nōie exp̄mi ad
.ii. dr̄ q̄ p hūc dictam tangit̄ huius ꝯiuctionis
ut dcm̄ ē . qꝛ ut dic̄ ap̄ . uir nō ē p̄ muliē
rē set muli. p̄ uir̄ . iō h̄ diffinitiō pō dr̄bet
siue auiro q̄ a muliere ad .3. dr̄ q̄ sic ui
ta ciuil' nō īportat act̄ singlare istiꝰ ul' illi
set ea que ad ꝯuiuitate ciuile ptinet ita
uita ꝯiugalꝰ n̄ ē ā q̄m ꝯuīsio ad ꝯione tale
ptinē. et iō dicit̄ ad hūc uita q̄ ꝯsuet̄ ē
indiuidua . q̄ uis sit diuisa q̄ē ad act̄ sin
gulares utriusq; ad .iii. patet solō exdcis.

D .iii. sic pcē ur̄ q̄d ꝯs̄ nō sit cā ef
ficiens . mr̄ . lācmtā . n . nō sē auō bū
set uirt̄ diuina . set ꝯs̄ a uoluntate ptinet
ḡ nō ē cā mīu . sic n̄ aliorꝝ sacm̄torꝝ . p̄
iꝰ nō ē cā sui ipiꝰ set mīu n̄ . ꝰ ur̄ ē q̄ ꝯs̄
q̄ ꝯs̄ ip̄e sigt̄ ꝯiuctōm ꝰ ad eā ḡ ꝯs̄
nō ē cā mīu p̄ uni dr̄ ē una cū set mīu
int̄ duos ē unū ut dcm̄ ē . ꝯs̄us aut̄ duoꝝ
ē diuisi qꝛ diuisoꝝ ē et diuisa abuna . n pte
ē ꝯs̄ . ī uir ꝯalia ī uxore ḡ mutua ꝯs̄ n̄
ē cā mīu set ꝯ̄ ē q̄ dc̄ō dic̄ . mīu n̄ facit
coitū s; uō . p̄ uir nō accipit potestatē iō
qui ē libe alteius n̄ per ꝯs̄m . set p mīu
accip̄ uterq; ꝯiugū potestatē in corꝰ alti ut
pꝫ .1. cor. vii . cū p̄ uterq; libām potestatem
hēt ḡ ꝯs̄ fac̄ mī . lci ur̄ q̄ nō oportea
ꝯs̄m pub̄ exp̄mi qꝛ sic p m̄ redigitur
hō ī potestate alteiꝰ ita p uōt set uōt obligat
quo ad dm̄ q̄ si nō exp̄mat̄ ub ḡ ꝯs̄ fac̄
mīu obligatōm sine exp̄ssiōe ūboꝝ p̄ mi
ū pot̄ ē int̄ aliq̄s q̄ suū ꝯs̄m ē mutu
is ub exp̄me ū posse qꝛ ul' ē muti l' diu
sau linguaꝝ ḡ exp̄ssio ꝯs̄ . p ūbi nō req
rit̄ ad mīu p̄ siomc̄ illa q̄ ē d' necessita
te sac̄ q̄ꝫ extra nō ē sac̄ set mī cū ē
mīu sine exp̄ssiōe ūboꝝ sic q̄n puella
tacet p̄ uerecūdia parentib; eā uiro tradētib;
ḡ exp̄ssio ūboꝝ nō ē d' necessitate mīr . set
ꝯ mīu ē sac̄ mīe q̄ dā set ī oī sac̄ requirit̄
ād sensi̇̄ signū ḡ ꝯ ī mīo et ita oꝫ saltē ī
ē ūbi ꝯs̄ sensi̇̄ exp̄mitā p̄ ī mīo fit
ꝯiectꝰ int̄ uir̄ et mulierē . set ī quolibet ꝯctu

oꝫ ē exp̄ssione ūboꝝ quib; se inuicē hoīes
obligāt . ḡ ꝯ ī mīo . oportet ē ꝯs̄m . p ūba
exp̄ssi V lteriꝰ ur̄ q̄ ꝯs̄ exp̄ssus ūba d' futō
mī . faciat qꝛ sic se hēt p̄sēs ad p̄sens . ita fu
turū ad futō . set ꝯs̄ p ūba d' p̄sēti . exp̄ssus
fac̄ mīu . in p̄senti ḡ ꝯs̄ exp̄ssus p ūba d'
futō fac̄ mīu d' futō p̄ sic ī mīo fit q̄dā
obligatō p ūba exp̄mētā ꝯs̄m ita ꝯ ī alis
ciuilib; ꝯctib; set ī ꝯctibꝫ aliis nō differ
uitrū p ūba d' p̄sēti l' p ūba d' futō obligō fi
at ḡ n̄ ī mīo differt p̄ p uōt religꝰ hō ꝯbit
mīu spūale cū dō set uotū religiōis fit p
ūba d' futō et obligat set ꝯ̄ ē qꝛ ille qui
ꝯsentit ī aliā p ūba d' futō ꝯ postea cū ā
p ūba d' p̄sēti d'bet s̄m uiā h̄ sententiā p uxoē
s; h̄ n̄ eēt si ꝯs̄ p ūba d' futō facet mīum
qꝛ ex quo ī mīu ē mīu cū una ea uiuēte
nō pōt mīu ꝯtrahe cū ā ḡ ꝯs̄ p ūba d' futō
nō fac̄ mī p̄ q̄ pmittit se ad factūꝝ n̄
dū fac̄ illd . s; q ꝯsentit p ūba d' futō
pmittit se ē ā ꝯctur̄ ḡ nō ꝯbit adhuc
cū illa V lteriꝰ ur̄ q̄ ꝯs̄ exp̄ssio p ūba ī q̄ sidē
sit interioꝝ ꝯs̄ facit mī qꝛ fictus ꝯ dolus
nemī dꝫ patrocinari s̄ uiā s; ille q ūbis
ꝯsēsū exp̄mit q̄ corde nō hēt dolū ꝯmit
tit ḡ n̄ dꝫ sibi patrocinari ut ab obligatiōe
sīmilib; reddat̄ p̄ aliꝰ mī alteiꝰ nō pōt
ē aliꝰ noī q̄ tē p ūbi exp̄mit̄ sigꝰ exp̄s
sio ūboꝝ nō sufficit set ꝯs̄ interioꝝ req
rit̄ ī utroq; ꝯiugū . tūc neutꝰ potit scire
d' alto an sit ei uere ꝯiunx . et ita eīt sō
toꝝ ꝯtiōꝝ mīo utere p̄ sias pbat̄ . per
ūba d' p̄sēti ī aliq̄ ꝯsensisse cogit̄ p ex
ꝯicōis sniām ut eā hēat ī uxore q̄uis
dicat ꝯs̄m m̄tale d'fuisse ꝯ si postea
cū ā . ꝯsenit ꝯs̄u m̄tali exp̄sso ūbis
set h̄ nō . eēt si requireret̄ . ꝯs̄ m̄talis ad
mī . ḡ n̄ requirit̄ set ꝯ̄ ē q̄ ī mōe . iii . dic̄
ī d' m̄tali . q̄dā ī cāu isto loq̄s siue ꝯs̄u
nequē cā q̄ sedꝰ p fidē ꝯiugale p̄
intētō requirit̄ ī omib; sac̄s . set ille q
cord' nō ꝯsentit nō hēt intētōm mī . ꝯtrhēdi
ḡ nō fit mī exp̄ssio dr̄ ad .1. q . q̄ in omib;
sacm̄tis ē aliq̄ spūl' opō mediante mīli
opōe que eā sigficat sic p abluciōm corp̄is
in bapō fit ablutō interioꝝ spūl . vn̄ cū ī
mīo sit quedā spūl' ꝯiuctō ī q̄ mī ē sac̄
ꝯ ī ā m̄talis s̄ q̄d ē ī offīn n̄ et ciuilis
uite q̄nt mīe mīli fiat spūl' uirtute diuina
vn̄ cū ꝯiuctiōes m̄tiōaliū ꝯctuū fi
ant p mutuū ꝯs̄ . oꝫ q̄d h̄ mīo ꝯ fiet
m̄talis ꝯiuctō ad . pm̄ ḡ dr̄ q̄ sac̄

mrtoz pa cu e dina ut. que meis opat
ad salm set cae se instrali se mls opoes
ex dina istitutioe efficam hntes 7 sic ostr
i mio e ca (ad .ij. dd qd m. n e ipe ost
si qda unio ordinatoz ad unu ut dcm e
qua ol es fac n ost pe lo giuctom xpi
ad eccm sigt set ud ei q fem e ut ecce co
iugetr (ad .iij. dd. q sic m e ex pte uiiu. ex
pte ei iq sit giuctio ouis sit m ex pte
giuctoz ita q ost e un expte ei iq gle
tie s. pace giuctios ouis sit m. ex pte
gsentientiu n e directe gsp. i uiru set
i giuctioe. ad uu expte uxois q sili expte
uiri. ost iguictom ad uxoze (ad .ij. q. dd
q sic ex dcis patet giuctio moial sic ad
mod obligatois i actib; mlior 7 qz mi
onals getus no possit si n s iuice uo sua
db pmat qui ohuc. io q oz q ost mu
faciens db expmat. ut expssio ubo
se hat ad m sicut ablutio exioz ad bapm
(ad pm go. dd. q i uoto no e a sacmtalis
obligato set spual tm q io no opozter q
fiat ad modu mlioalu octuu. ad h q
obliget sic e d mo (ad ij. dd q ouis
n posse uota sua mutuo. db tals exp
mie posse m mutib; expme 7 tals mt
pub oputae (ad .z. dd q sic hug dic
d sco uic. eos q giugut sit oz gsentire
ut iuice se spotanee recipiat q iudicat
si si in d sposatioe n ohndnt um uba peut
oputat i cau illo. ac si eent puelle. se
v. sufficiens signu q si vi ex q no o dic
(ad .z. q. dd q cae sacmtales signado effici
ut vn h efficiut qd sigt et q cu as gsm
suu p uba d futo expmit no sigt se face
m set pmittit se fuit io talis expssio ost
no fac m set spoldm ei q spolalia nomi
nat (ad .ig. dd q cu s expmit p uba
d psenti et uba se psenta et in pns co
sentit p eod tpe. set qn ost. sit p uba
d futo uba se psen set gsentit in futo
7 io no e p eod tpe et pp h no e sile (ad
ij. dd. q q m alis octib; q ub futis ut e
no tinsf potitate reuise i altos ut si di
eat dabo t. set sol qn db psentib; utit
(ad .iij. dd q i uoto ,pfessiois act spu m
p uba d futo expmit. s. obsuata regle
7 no ipm tn si aute spuale. m in futo
uouente no e uoca spuale q no du as
e moachs. set se futm moachu pollicet
(d .iiij. q. dd q sic se he ablutio exioz ita
se he expssio ubos ad h sacmt. ut dcm

e. vn sic si as ablutodin exioze recipet no
intedes accipe sacmtu set lud 7 dolu face
no eet baptus ita expssio ubos sine int
ioz gsta. m no fac (ad pm go. dd q i s
duo. s. d fais. gsi qui s patrocinat in foro
gscie ut no astrigne uiculo m ouis no
in foro ecce inq iudicat s allegata 7 dol
ubos. et h no ptinat n i foro pnie nec
i foro ecce. q2 i utroq; p h puit (ad .ij. dd
q si d sic ost metal expte uni exneus pte
e mu q2 m gsistit i mutua giuctioe
ut dcm e tn p babili pot ei dol no ec
n signa euden doli appeanti q2 qd quolibet
psuend e bonu n pbet gu. vn ille ex c
pte dolus no e apod exeat pignom (ad
z. dd q i tali cau ecce opellet eu ad stand
cu pma uxoze q2 iudicat s ea q foris appent
n decipiat i iustitia ouis d apiat in feo set
ille d bet po exgica fustine q ad pma uxo
re accedat. ul d bet ad as regioes remotas
fugie.

H D. z. sic pot. ur q alt giugu. q post
canale copula posse alto i uite ad
religiom tnsire. q2 lex dina mag d bet
spuabi fade q lex hua. set lex hua h pmi
sit go mlto forti lex dina d buit pmitte
(p mi bo no ipedit mai bonu. set stat
m e mi bo q stat religiois. ut p. 1. coz
vij. go p m no d bet bo ipediri q posse
ad religione tnsire (p in qlibet religi
one ad maioze tnsire go q licet d mo le
uozi. s. carnali adactus. s. m religiois
tnsire q i uita uxoze (set d e q dr. 1. coz
vij. n q ut ad temp uacet ozoi giuges
sm mutuo gsta amio abstinentes (p
null pot licite face. q e i piudi alterius sn
ei uo. set uoe religiois emissu abuno
giugu e i piudiciu altius q2 un. he pot
tate d alto. vn un sine gsu altius n pot
uotu religiois emitte (Vltius ur q n q
an canale copula tuds .n. mj. ptinet
ad sac mu. sacmtu aut i q ntu. s. sigt
ppetua giuctom xpi ad eccam s; au car
nale copula post gsm p uba d psenti ex
pssu e um mu. go no pot si dio p h q alt
religione intre (p in ipo gsu. p uba d
psenti expssa. un giugu i altos potetate
sui cois tnsfe go pot stati exige d bitu q
ale tene redde. ex ita no pot un i uito
alto ad religiom tnsire (p m. xix. dz.
qd ds giuxit ho no sepet. set. giuctio que
e an canale copula diuine fca e. go n pot

sepaī huāna uolūtate set ḡ e qđ s. jo.
đ joh̄em uocauit ∂nuptiis Vidl' ur q
mulr nō possit nube uiro ān car' copl'am
relig' ingssō q illđ q ān m̄io stat nō pot n̄
soluit m̄iale uīculū set adh manet uīclm
m̄ioīale mē eos. q pāī uoto relig' m̄tīt g
ex h q uni īntēt religiōm ale nō absoluit āīm
oīalis uīculo. set q dui manet uīculū m̄io
niale aduniū nō pōt nube alti. g ec̄ ¶ p
uir post īgssū religi' pōt āū pfessiōm redie
ad selm. si g mlr posset alti nube uiro ītrite
religiōm et ipē posset āz duc̄e redieš ad selz
q uū absdū ¶ p p ∂c. noua. pfessio ān aīm
emissa pnulla reputā. si g post talē pfōz ad
uxorē redat tenē eū recipe g n; p ītroitū
uiri ī religiōm n̄ p uotū dat mlieī potetas
nubendi alti. al' una mlr. hēet duos uiros
¶ set g nlls pōt altoy obligaē ad ea q se pfōis
set gunctā ē ∂ bijs q p̄tinet ad pfōm g
mulr nō artat ad otinentiā ex h qđ uir re
ligiōm ingēdr. 7 sic pōt nube Respōsio
đ ad pāā q. q nlls pōt face obligatōm đō ∂
alieno uīcū p m̄. gsūmatū ul sit cor' uiri
fcōm uxoīs nō pōt absq; gsssu ipī' ipm đo of
ferre p cōtinentie uotū ¶ ad. po g đ q lex
huā gsiđabat m̄ solū. ingnitū ē offm. set lex
∂ia s q ē sacr̄m̄tū. ex quo hēt omīmodā indi
uiduitatē 7 iō nō ē sile ¶ ad ij. đ q nō ē
īgruis mal' bonū īpediri p m̄ bonū q hē ∂icē
tatē adipm sic 7 bonū pmalū īpedir ¶ ad 3.
đ q in qlibet religiōe ∂hiē m̄. aduna pm
s. xpm. ē qntū ad plura obligat. q īuna re
ligione q ī a. set m̄. metale et religiōis nō
sē aduna pm 7 iō nō ē sile Ad. 3. q. đ. q an
cānalē copulā ē mē giuges tm̄ spūle uīcu
lū. set pōt eē mē eos 7 uīclm cār' 7 iō sic post
cār' copulā. m̄ soluit p morte nisē q ita p in
gssū religiōis ān carnalē copulā soluit q
religio ē mors qdā spūal' q a s seculo mo
riens uiuit đo ¶ ad. 1. g. đ q m̄ ān cānalē
copulā. sigt illā giuctōm q ē xpi ad aiam
p gām que quidm soluit p gām spū. gīam. s.
pccm. set p cānalē copulā sigt giuctōm
x ad ecciam qntē ad suptōm hūe n̄. 7 uita
tē p que oīo ē indiuisi'. ¶ ad. ij. đ. q ān
cānalē copulā nō ē omīo trāslatū cor' uni'
sb potestate alteī set sb gdicōe si mē ea ale
ad frugē melioris uite guolet set p car
nalē copulā gpletē. dcā trāslatō q te ūqz
mtē ī corlē possiōm 7 ∂dite potestatis ∂ n̄ q
ān cānalē copulā. nō statī tenet reddē
∂ītū post īitū gdtū p̄ubi ∂pleti set dū

ei temp' duoꝝ m̄siū q̄ ∂c. 7 iō ut intim pos
sit ∂liberare ∂ trāsē ad religionē. 7 iō ut pręt
que sē necā ad nupē. solempnitatē ∂cō ne ui
lē hāē mait' datā q nō suspiraū dilatam
¶ ad ∂tiū đ q giuctiō m̄ioīalis ān carnalē
copulā ē quidē inpfcōm. qntū ad eē p̄mū
ut ē dcm ē. set nō gsūmata q ad actū. s q
ē gpō. et silat corli passiōi. x 7 iō n̄ omīodā
indiuisē. hē. Ad. 3. q. đ q sic corlis mors ui
ri h mō uīclm mātale soluit ut mulr nu
bat cui uult s apli sniā; ita 7 post mortē
spūalē uiri. p religiōis īgssū potēt cui uo
luit nube ¶ ad. 1. g đ. q qn uelqz pāī uoto
gtinēm uouit tē neut gui' uīculo abzenū
tiauit 7 iō ad h manē set qnz un' tm̄ uouet
tē qnt ē inse abrenūtiat uīculo giugli. et
iō alt absoluit. a uīculo illo ¶ ad ij. đ q ī
illi. m̄otiuus. selo preligiōis īgssū quo usqz
pfessiōez emisit 7 iō usq ad tps illđ tenē
ei uxor sua exspectaē ¶ ad. 3. đ. q pfessi'
sic emissa ān tps ∂tmiat aiure ē id iudi'
q ∂ uoto simplici vn̄ sic post uotū simp' uiri
mulr ei ∂bitū reddē nō tē. m̄ ipi n̄ hēet
potestatē alti nube ita 7 h.

Deind' q ∂ spōsalib; et cē h q̄ir tū p̄o qđ
sit spōsalia ¶ s̄o qui possīt gtīhē spōsalia
tcō utr spōsalia ∂imi possē.

Ad p̄m sic pcē ur qđ spōsalia īgenīt di
cant futuraꝝ nuptiaꝝ pmissio ut h. ex
uib inchoppē. q sic dic̄ ys. est ās spōsus nō
q p mittt set q spōdet. et spōsores dat set
a spōsalib; dicit spōsus g male dī pmissio
¶ p quicq pmittit ad h; gpelli ad soluēd set
illi qui spōsalia gxer nō gpellūt p eccām
ad m̄. gpledū. g spōsalia nō sē pmissio ¶ p
ī spōsalib; nō ē qnz sola pmissio set addē
iuramē et aliq arre. g ur q nō ∂buerē
solū p pmissiōm diffinire ¶ p nuā debent
eē libā 7 absoluta set spōsalia qnz fiūt sb
gdictōe 7 accipiēde pecunie. g īgenīt dir
pmissio nuptiaꝝ ¶ p pmissio que ē ∂rebz
futēs uitupat. Jac. iiij. set dcā sacramtū nō
dz eē ad uitupm. g nō ∂cet h. pmissio fu
turaꝝ nuptiaꝝ ¶ p nulls dz spōs' n̄ a spōsalib;
set ās dz spōsus expletib; nuptiis. ut īlra dz.
g spōsalia n̄ sē h. futuraꝝ nuptiaꝝ pmissio
Respōsio đ q sic sup dcm ē gtē īiugle copu
lā p ubi ∂futo. nō fuit m̄ set m̄ pmissi
onē 7 h pmissio dī. spōsalia a spōdēdo ut
ulȳ. dic̄ n̄ ān usū tabulaꝝ m̄ caucioēs
dicant q b; spōdebāt se inuicē gferre iūx
m̄ 7 fideiussores dabāt. set aūt isti pmissio

d. s. ab. et sb gdicioe. absolute. iiij. modis po nu
da pmissioe. ut cu d accipio te in mea et eo
so datis arris .arris sposalitiis ut peccunia ul
ad hi. tco anuli subarratioe. iiij. in ueniete
iuramto si aut fiat dca pmissio sb gdicioe
distigued e aut e gdico honesta ut cu d ac
apio te in meu si parentib placeat te stante
gdne stat pmissio et no stante no stat aut
e inhonesta et h d. qr aut e gtra bonis mrij
ut si dica accipia te si uenena sterilitatis p
cures et tc no gbut sposalia aut no e gtra
bonis mrij. ut si dica accipia te si furtis meis
gsentias et tc stat pmissio set tollenda est
gd. ad p. g. d q ipsu sposalia et sposor da
tio e pmissiois gfirmatio et io adh d noi.
q. a pfectori. ad. ij. d q ex tali pmissioe
obligat unus alteri. ad mrim gtrahendu et pcedat mo
tali. no solu ex pmissu n legittimu impedi
mt interueiat et h ecclia cogit in iugendo
pniam ppetuis in in foro gtesioso no gpelli.
qr mria coacta gsueuer malos exit. hec n
forte. iuramt interuenit qr tc cogend e. ut
quida dnt ps uis aliis no uidet pp eum p
dcam papue sib uxoricidio timet. ad iij.
d q illa addita no ft n ad gfirmadi pmis
sioni un no st q pmissio ad iiij. d q
gdicio q oppoit no tollit mrij libtate qr si
e honesta d bet obici si aut honesta ut de bonis
simpr. ut si dicat accipia te si placeat pare
ntib et h gd no tollit libtate sposaliu set
auget ei honestate aut e d utilib ut si dica
gtha te q si dab m. c. et tc h no pot q. ad
uedendo gsens mrij. set intelli ut pmissio do
tis un mriu libtate n pdit qnz aut appoit
gdicio pecunie pmod pene et tc qr mria d
bet ee libera tal gd no stat n pot exigi pena
illa ab eo qui no uult m. gplere ad. v.
d. q iac n intedit phibere q oio as i
nlla pmissioni d futis fiat set qd no
pmtat. q. fiducia hns d uita sua. un do
cet q d bet appoi gdicio si ds uoluit q i silib
no expmat coz d bet intelligi ad. vi.
d. q in mrio pot gsidari ipa giuctio mari
tal et act ei. et a sposde pim in futo d spos
a sposalib gtis puba d futo et asposde s d
as spos. et qm gtu e mi. puba d psenti qr
ex h ipo spodet mrij actu tn apu sposoe dnt
sposalia. ppe q se queda sacmtalia mrij sic
exorgismi. bap.

AD. ij. sic pce ur qd tps septenij no sit
gpetet assignatu. sposalib gtrahdis set
n. qui p as si pot no requit discretoi intl

ad qs ptinet set sposalia si posst p parentes
utrq illoz ignorante quoz st sposalia g
ita pst fi. an septeniu sic post. p sic ad
gtct sposaliu requir as rois us. ita ad gsen
in pctm moz set sic gg narrat in iiij. dyal.
quida puer pp pctm blasfemie a dya extict
e g in an septeniu posst sposalia gtri p
sposalia ad mri ordinat. set mrio n assigt
unu tps puelle et pao. g n in sposalib sep
teniu uerq assigni d bet p ex tuc posst
dq sposalia gthe. ex q eis posst facere nup
tie place. set sig talis placen frequet. ap
pent in puis an. vij. anu. g an posst gtri
sposalia p si aliq an. vij. anos gtbut spo
salia et postea post septeni. an tps pub
tatis gtnut puba d psenti reputat. m
teos ee sposalia set h no mi ex so gtu qr
tuc no intedut sposalia. set mi gthe g ex so
et sic an septen posst spolia gtri p mjrii
q gnt fiut aplib. q d e um supplet ab a
sic pz in thentib naue set gtus sposaliu
e qda gis acto. int gtentes. g siun sit pu
bes pot gthe cu puella q no ht vij. anos spo
salia. qr q uni d fiat d tpe alti suphundat
p si aliq iux. etate pubtatis gtuis an eu
gtbut. puba d psenti. reputat int eos mriu
ee. g pz tuc sian septeniu du mo sit pping
et gtbant puba d futo reputat int eos ee.
sposalia Responsio d. qd septen e tps d e
uitu. mr sposalib gtrhdis sat rationabil qr
cu sposalia st qda pmissioes futoz ut dcm
e oz qd illoz sit q. a mo pnoie posst qr
no e n illoz q hut aim prudentim d futis q
usu ratois requit r e i g d notat p phm
i. i. et h pm e quis uz ipe intelligit p se uz ab a
pot cape sedes stat e. quo ho ab a ia cape
pot h ipe p se no suffic ad intelled. tcius e
cu ho ab a iam cape pot et p se ipm gsidac
et qr ratio in hoie paulati gualescit p q qe
tat mot et fluxibilitas huoz io pm statu
no optinet ho an p septen. et pp h illo tpe
nlli gtu apt e et ita nec sposalib. set ad
s statu incip pueire in fine p septenij. un
q tuc tpis pui ad scolas ponut set ad t
tiu statu incip ho pueire in fine s septe
nij. q adea q ad pm ipi ptinet tq ratio
nis cit gualescat h q ad ea q ex ipo st
in fine tcij septenij. et io an pm septeniu nlli
gtu ho apt e. h in fine pmi septenij. inci
pit ee apt ad a pmittenda in futo papue
d hiis ad q ratio mis in clinat mag no aut ad
obligand se ppetuo uinclo qr ad h no ht

videtur firmum; et ideo tali tempore possunt contrahi sponsalia. Sed in fine secundi septennii iam potest se obligare de his quae ad personam ipsius pertinent vel ad religionem vel ad coniugium. Sed post tertium septennium etiam potest de aliis se obligare, et secundum leges constituitur ei potestas disponendi de rebus suis post xxv. annum.

Ad primum ergo dicendum quod si ante annum pubertatis fiat contractus sponsaliorum per alium, ambo vel alter reclamare possunt. Unde tunc nihil est actum adeo quod nec affinitas ex hoc contrahatur. Et ideo sponsalia quae inter aliquos per personas alias fiunt habent robur inquantum illi inter quos contrahuntur ad aetatem debitam venientes non reclamant, ex quo intelliguntur consentire his quae per alios facta sunt.

Ad secundum dicendum quod quidam dicunt quod ille puer de quo Gregorius narrat non fuit condemnatus pro mortali peccato, sed visio illa ostensa fuit ad patrem contristandum qui in puero illo peccaverat, non corrigens illum. Sed hoc expresse esset contra intentionem Gregorii dicentis quod pater pueri animam parvuli filii negligens non parvum peccatorem gehennae ignibus nutrivit. Ideo dicendum quod ad peccatum mortale sufficit quod consensus sit praesens; sed in sponsalibus est consensus in futurum; maior autem rationis discretio requiritur ad providendum in futurum quam ad consentiendum in unum praesentem actum. Et ideo ante potest homo peccare mortaliter quam possit obligare se ad aliquid in futurum.

Ad tertium dicendum quod in tempore contrahendi matrimonium non solum requiritur dispositio ex parte usus rationis sed etiam ex parte corporis, ut sit tempus generationi aptum. Et quia puella in xii. annis ad hoc venit ut possit esse generationi apta, puer autem in fine secundi septennii, ut philosophus dicit in ix. de animalibus; simul autem usum discretionis accipiunt, qui tantum in sponsalibus requiritur; ideo in sponsalibus determinatur unum tempus utrique, non autem in matrimonio.

Ad quartum dicendum quod illa placentia quae est in pueris ante septennium non procedit ex perfecto usu rationis, cum nondum sint plene susceptivi disciplinae, sed magis contingit ex motu naturae quam rationis. Et ideo non sufficit talis placentia ad sponsalia contrahenda.

Ad quintum dicendum quod quamvis per hoc contractum iterum cum illo non faciant, tamen ostendunt se ratam habere priorem promissionem, et ideo prior contractus accipit firmitatem.

Ad sextum dicendum quod illi qui agunt per modum unius causae, ideo quod deest uni potest suppleri ex alio. Sed sponsalia contrahentes agunt ut distinctae personae, quia sponsalia non nisi inter duos esse possunt. Unde in utroque requiritur quod sit sufficiens ad contrahendum; et ideo nullius defectus unius sponsalia impediens non ex alio potest suppleri.

Ad septimum dicendum quod etiam in sponsalibus si appropinquant contrahentes ad tempus septennii, contractus sponsaliorum habet robur, quia secundum philosophum in ii. physicorum quod parum deest, quasi nihil deesse videtur. Et hanc approximationem quidam determinant tempus vi. mensium; sed melius est quod determinetur secundum conditionem contrahentium, quia in quibusdam magis accelerat rationis usus quam in aliis.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod sponsalia dirimi non possint alio religionem intrante. Quia de re aliena promissa non potest quis aliquam obligationem facere. Sed ille qui sponsalia contrahit corpus suum promittit mulieri. Ergo non potest se offerre Deo ulterius in religione.

Praeterea videtur quod non debeant dirimi quando alter coniugum se ad longinquam regionem transfert, quia in dubiis semper tutior pars eligenda est. Sed tutius esset quod eum exspectaret. Ergo tenetur eum exspectare.

Praeterea videtur quod non dirimantur per aegritudinem quam quis incurrit post contracta sponsalia, quia propter poenam nullus debet puniri. Sed vir qui infirmitatem incurrit puniretur in hoc quod ius suum auferretur quod in illa habebat quae sibi fuerat desponsata. Ergo propter corporalem infirmitatem non debent sponsalia dirimi.

Praeterea videtur quod nec propter affinitatem intervenientem, ut puta si sponsus consanguineam sponsae fornicario concubitu cognoscat, quia secundum hoc sponsa puniretur pro peccato sponsi, quod non est conveniens.

Praeterea videtur quod non possint se invicem absolvere, quia hoc est maximae levitatis, ut primo contrahant et postmodum se absolvant. Sed talia non debent ab ecclesia sustineri, etc.

Praeterea videtur quod nec propter fornicationem alterius, quia adhuc per sponsalia unus accipit potestatem in corpus alterius; et ita videtur quod in nullo contra se invicem peccant si interim fornicentur; et sic sponsalia dirimi non debent propter hoc.

Praeterea videtur quod nec propter contractum cum alia per verba de praesenti, quia posterior venditio non derogat venditioni priori; ergo nec secundus contractus potest derogare priori.

Praeterea videtur quod nec propter defectum aetatis possint dirimi, quia quod non est non potest dissolvi. Sed ante aetatem determinatam sponsalia contracta nulla fuerunt. Ergo dirimi non possunt.

Responsio. Dicendum quod in omnibus praedictis casibus sponsalia contracta dirimuntur, sed diversimode; quia in duobus, scilicet cum quis ad religionem confugit, et cum alter coniugum cum alio per verba de praesenti contrahit, ipso iure sponsalia dirimuntur; sed in aliis casibus dirimi debent secundum iudicium ecclesiae.

Ad primum ergo dicendum quod talis promissio solvitur per mortem spiritualem, cum sit spiritualis tantum, ut dictum est.

Ad secundum dicendum quod dubium determinatur ex hoc quod alter non comparet tempore statuto ad matrimonium perficiendum. Unde si ex parte eius non fuit quin matrimonium compleretur, potest licite alteri nubere sine aliquo peccato. Si autem per eam stetit quod matrimonium non est completum, debet agere poenitentiam de peccato fractae promissionis aut iuramenti, si iuramentum intervenit, et contrahere cum alio si vult iudicio ecclesiae.

Ad tertium dicendum quod si ante contractum matrimonium superveniat infirmitas alteri eorum per quam multum debilitetur, ut epilepsia vel paralysis, aut etiam deformitas, ut abscisio nasi vel orbatio oculorum, aut aliquid huiusmodi, aut quod sit contra bonum prolis, ut lepra, quae solet prolem inficere, possunt sponsalia dirimi, ne sibi invicem displiceant et matrimonium sit contractum ma-

matrimonium exitum sortiatur non propter penitentiam quia licet ex pena dampnum reportat quod in coniugis non est. Ad iiii. dicendum quod si sponsus consanguineam sponse cognoscat vel eius tunc dirimi debent sponsalia et ad hoc probandum sola fama sufficit propter scandalum vitandum esse. Unde quia in futurum expectant effectus suos impediuntur a suis effectibus. Non solum ex eo quod est sed ex eo quod futurum est. Unde sicut affinitas si esset tempore contractus sponsalia impedisset contractum illum, ita si interveniat ante matrimonium quod est effectus quedam sponsalium potest contractus ab effectu suo et in hoc ad. Debet enim alteri immo ei conceditur quod absolutus est ab eo qui per fornicationem deo se odiosum reddit. Ad v. dicendum quod quedam non recipiunt istum casum sed contra eos est decretalis que expresse dicit ad instar eorum qui societatem fidei contrahunt et postea eandem sibi remittunt in parte (?) hoc tollatur. Si mutuo se absolvunt quod sponsalia contrahunt sed ad hoc dicunt quod ecclesia magis sustinet ne peius eveniat quam hoc sit de iure. Sed hoc non videtur conveniens quod adducit quod ideo dicendum quod non semper est levitatis retractare quod prius firmatum fuit quia interesse fieri nisi ut dicitur in l. capitulo. Ad vi. dicendum quod quamvis numquam debeant se mutuo penitere contra sponsalia contrahentes tamen ex his efficiuntur sibi invicem suspecti debent non suadeatur fides in futuro et ideo potest sibi penitere unus contra alium sponsalia dirimendo. Ad vii. dicendum quod ratio illa teneret si esset ratio unius utriusque. Quod licet contractus sit iiii est fortior potior et ideo solum ipsum. Ad viii. dicendum quod quamvis non fiant vera sponsalia tamen fiunt in quadam sponsalium modo et ideo ne videatur excipere ad annos legitimos veniens debet petere solutionem sponsalium iudicio ecclesie faciendam propter bonum exemplum.

Deinde quia de bigamia. Et circa hoc queritur utrum bigamie sit irregularitas adiuncta. Secundo utrum per baptismum solvatur. Tertio an possit dispensari in tali irregularitate.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod irregularitas bigamie que ex eo quod duas uxores successive habuit non sic irregularitas annexa quia malum et ultimas consequentur ens. Ergo ens quod non ens non faciunt materiam. Sed ille qui successive habuit duas uxores quando unam accepit alia non erat. Ergo ex hoc non efficitur aut irregularis unius uxoris quia secundum apostolum ab episcopatu non prohibetur. Praeterea maius signum incontinentie apparet in eo qui plures fornicarias cognoscit quam qui plures uxores successive habet sed ex hoc non efficitur irregularis. Ergo non ex secundo. Praeterea si bigamia irregularitatem causat aut hoc est ratione sacramenti aut ratione carnalis copule. Sed non est ratione primi quia sic si aliquis cum una contraxisset per verba de presenti et ea mortua ante carnalem copulam subsecutam duceret aliam efficeretur irregularis quod est contra decretalem Innocentii iii. nisi etiam ratione secundi. Praeterea hoc quod plures fornicario concubitu cognosceret irregularis esset quod falsum est. Ergo nullo modo bigamia irregularitatem causat. Praeterea levius videtur quod irregularitatem non sit annexa bigamie que contingit ex hoc quod habet duas uxores simul vel successive unam de iure et aliam de facto quia cum nullum sacramentum est non potest esse defectus sacramenti. Sed quandoque aliquis contrahit de facto cum aliqua quod non de iure non est in eo sacramentum quia talis coniunctio non significat coniunctionem Christi ad ecclesiam. Ergo cum irregularitas non sequatur bigamiam nisi propter defectum sacramenti. Videtur quod talem bigamiam irregularitas non consequitur. Praeterea si aliquis accedens ad illam cum qua contrahit de facto et non de iure committit fornicationem si non habeat cum uxorem legitimam vel adulterium si habeat aliam. Sed dividere carnem suam in plures per fornicationem et adulterium non causat irregularitatem. Ergo nec predictus bigamie modus. Praeterea contingit quod aliquis antequam cognoscat carnaliter illam quam de iure contraxit contrahit de facto et non de iure et eam carnaliter cognoscat sive prima mortua sive ea vivente. Talis contraxit cum pluribus de iure vel de facto quod tamen non est irregularis quia carnem suam non divisit in plures. Ergo ex predicto modo bigamie non contrahitur irregularitas.

Videtur quod non contrahat irregularitatem ex hoc quod aliquis non virginem ducat in uxorem quia plus impeditur aliquis ex defectu proprio quam alieno. Sed si ipse contrahens non sit virgo non fit irregularis. Ergo multo minus si uxor eius virgo non fuerit. Praeterea potest esse quod aliquis deflorauit aliquam quam postea duxit in uxorem talis non videtur irregularis fieri quia non divisit carnem suam in plures nec uxor eius et tamen corruptam ducit in uxorem. Ergo talis modus bigamie irregularitatem non causat. Praeterea nullus potest contrahere irregularitatem nisi voluntarius. Sed quandoque aliquis ducit uxorem involuntarius non virginem ut quando credit eam virginem esse et postmodum invenit eam fuisse corruptam cognoscens eam. Ergo talis modus non facit semper irregularitatem. Praeterea corruptio sequens matrimonium est vituperabilior quam precedens. Sed si uxor postquam consummatum est matrimonium ab alio cognoscatur non efficitur irregularis alias puniretur propter peccatum uxoris et potest esse quod postquam hoc sciat reddat ei debitum poscenti antequam de adulterio accusata condempnetur. Ergo videtur quod iste modus bigamie non causet irregularitatem. Sed contra est quod dicit Gregorius: praecipimus ne unquam illicitas ordinationes facias ne bigamum aut qui virginem non est sortitus uxorem aut ignorantem litteras vel quolibet parte corporis vitiatum vel penitentie aut curie vel cuilibet conditioni obnoxium ad sacros ordines permittas accedere. Responsio dicendum ad 1. quod quod cum aliquis per sacramentum ordinis minister sacramentorum constituitur et ille qui aliis sacramenta ministrat debet nullum defectum in sacramento pati debet. Defectus autem in sacramento est quando sacramentum signum integre non invenitur sacramentum autem matrimonii significat coniunctionem Christi ad ecclesiam que est unius ad unam et ideo requiritur ad perfectam significationem sacramenti ut vir

sit uni' tm̄ ⁊ uxor tm̄ uni' uxor. ⁊ iō bigamia
q̄ h̓ tollit irregularitatē ī duc̄ et sc̄. iiij. moi
bigamie. p̄m ē cū qs h̄t plēs uxores d' iure
successiue. sus cū sil' h̄t plēs. una d' iure et
aliā d' fcō. tci' ē cū h̄t plēs successi .. ue unā
d' iure q' d' fcō. q̄rt' q̄n uiduā duxit uxorē
⁊ ī his oīb; ē irregularitas adiūcta. alia aūt
cā q̄nis assig̃. q2 ī ill' qui accipiūt sacm̄tū
ordīs spūalitas maxiā d'bet apparere cū q2 spū
alia mittūt. s. sacm̄ta. cū q2 spūalia docēt
et ī spūalib; occupant d'bet vn̄ cū ocup' maīe
spūi repugnet. p q̄ tot' hō carō efficit non
d'bet aliq' signū ocupīc ꝑmaēntis ī eis ap
parere q2 qd' appet ī bigamis q una uxore
ōtēti ēē noluerit tm̄ pa rūo meliorē. ad
1. g° dd' q2 mltitudo pluriū uiroꝝ sil' exīste
tiū ē multitudo simp' et iō tal' mltitudo
totalr̄ sig° sac̄ repug̃t et ꝑh tollit totalr̄
sac̄. sed mltitudo uxoꝝ successiue ē mlti
tudo s̄ qd et iō nō tollit signū sac̄. totalr̄
n̄ sacm̄t euacuat q̄ntū ad sui ēēm h̓ q̄nt
ad suū pfcōm q̄ reqrit' ī ill' q sc̄ sacm̄toꝝ
dispēsatores. ad ij. dd' q2 q̄uis sit ī forn̄ maiōs ocup' sig° nō tm̄ ocup' ita adh̓entis
q2 ꝑ fornicatōez uni' alti. nō ī ꝑpetuū obli
gat ⁊ ītēz nō ē d'fcūs sac̄. ad. ij. dd' q2 sic
dcm̄ ē bigamia cāt irregularitatē ī q̄t
tollit pfcām sigm̄ iiij. que quidē ōsistit
ī ōiunctōe aīoꝝ q sic ꝑgsūm ⁊ ōiunctōez coꝝ
⁊ iō ī uttūsq; simul' oz ēē bigamiā q̄ irre
gularitatē fac̄. vn̄ p d' ē. ī nōt. abrogat
ei. qd' mag' mlrā dic̄. s. qd' solus ōsl' p̄ulu
d' p̄sēti suffic̄ ad irregularitatē ind'. ad
ij. q. dd' q2 ī duob; pūs mōis bigamie ō h̓z
irregularitas q2 q̄uis ī aliō n̄ sic sacm̄tū
ē tm̄ q̄dā sac̄ silitudo vn̄ isti duo mōi sc̄
sūi ⁊ p̄m ē ꝑuilig. īregu'r cāndā. ad. 1. g°
dd' q2 q̄uis nō sit 1 sacm̄tū tm̄ ē ī a silitu
do sac̄. q nō ē in fornicātō l' ī adulterio ocu
bitu. ⁊ iō nō ē sile. et ꝑ h̓ patet solutō
ad ij. ad 3. dd' q2 ī tali cāū n̄ reputat' bi
gam' q2 p̄m m̄. n̄ huit suā pfcām sigm̄ tm̄
si ꝑ iudi' ecc̄e ōpellat' ad p̄am redire et
cā ōgsc̄e statī effict' irregulaīs q2 irregu
lare n̄ fac̄ pcām h̓ ī pfcō sig°. Ad 3. q. dd'.
q2 ī ōiunctōe x̄ ⁊ ecc̄ unitas ex utraq; pte
īueit' ⁊ iō sūi dicō carnis īueit' ex pte ui
ri sū ex pte uxoīs ē d'fcūs sac̄. sed tm̄ diuisio
q2 ex pte uiri reqrit' q2 a'z nō duxit ī uxo
rē nō qd' sit ūgo. sed ex pte uxoīs reqrit'
ēē qd' sit ūgo ī c' mrō ad' castis assig̃ q2 ex
sig̃ ecc̄am militātē c' dm̄ gic ī q̄ sc̄ mlti

corruptiōes. sed spōsā sig̃ x' q ūgo fuit ⁊
iō ex pte spōse reqrit' ūgitas. secūdo ex pte
spōsi ad h̓ qd' dc̄s ex c̄ ri' possit. sed h̓ rūo
ē expsse ō. aplm̄ eph. v. uiri diligite uxores
uīns sic xp̄c ecc̄am ex quo appet q2 uxor sig̃
ecc̄am. et spōs' x' ⁊ itēz q2 uir ē capd' muli
eris sic xp̄c ecc̄e ⁊ iō alij dnt' q2 ꝑ spōsū sig̃
ficat' xp̄c ꝑ spōsā ecc̄a tr̄iūphans ī q̄ nō est
aliq̄ macula. xp̄c aūt p° huit synagogam
q. ꝑ ocubinā et sic nō tollit' ād d' pfcōe si
gn̄s sacm̄ti. s. ipus spōs' huit. sed h̓ ē uald'
absd' q2 sic ē una fides antiquoꝝ ⁊ modnoꝝ
ita ⁊ una ecc̄a vn̄ illi q tp̄e synagoge d'o
fuerūt ad vnitatē ecc̄e ī q d'o fuim' ꝑti
nebāt. et p̄ h̓ ē expsse ō id qd' hr̄. je. iij.
eze. xvj. osee. ij. ū expsse fit mēo d' desponsa
tiōe synagoge vn̄ n̄ fuit sic ocubinā
s; sicut uxor. et p̄ ꝑ h̓ fornicatō ēēt ēēt sac̄
illi' ōiunctōis qd ē absdū ⁊ iō gentilitas p̄us
q̄ x̄po d'sponsaret' in fid' ecc̄e corrupta fuit
ad ydo' ꝑ ydolatriam ⁊ iō ali' dd' qd' d'fcūs in
isto sacm̄to cāt irregularitatē corrup' aūt
carnis ex m̄i ōtīges q p̄cessit m'. nllm̄ de
fcm̄ facit ī sac̄. ex pte illi' ī q ē corruptō. sed
fac̄ d'fcm̄ ex pte alti' q2 ac' ōh̄ntis m̄ nō
cadit ī se ipo sed ī alteꝝ ⁊ iō ex t̄mino spe
cificat' q. m̄ sac̄ illi'. vn̄ si mlr' ēēt ordinis
susceptiua sic uir effict' irregulaīs ex h̓
q2 ducit ī uxorē corruptā nō aūt ex h̓ qd'
corrupt' ōhit ita fiet mulr' irregulaīs si
ōh̄et cū corrupto nō aūt si ōh̄et corrupta
n̄ ī a' mrō p̄us fuisset corrupta. et ꝑ h̓ pa
tet solō ad p̄m. ad ij. dd' q2 ī tali cāū sc̄ di
ūse oppiniones. tm̄ pbabilius ē q2 nō sit ir
regulaīs q2 carnē suā nō diuisit ī plēs.
ad 3. dd' q2 irregularitas nō ē pena īflicta
sed d'fcūs quidā sacm̄ti ⁊ iō nō oz. q2 sp
sit uolūtaria bigamia ad h̓ q2 irregularita
tē cāēt. et iō ille qui uxorē duxit corrup
tā q̄ ūginē cdit irregularis ē cū ōgsc̄es.
ad. iiij. dd' qd si mulier fornicat' post m̄
ōctū nō efficit' ex h̓ uir irregulaīs n̄ post
ōgcōm adulteriā eā iūito ōgscat. q2 al'
corruptō uxoris nllo mō cadit ī actu m̄
oīali uiri h̓ si ꝑ uis ei debitū ōpellat' red
de' ul' ex ōscia ppa illa petēte d'nt' aū ōdep
com adulteꝝ irregulaīs effict' q̄uis d' h̓
sic. oppiōes sed h̓ qd' dcm̄ ē est pbabili'. q2
illi nō queī qd sit pcām sed sig° tm̄.

D ē sic pcē. uir q2 bigamia ꝑ baptm̄ sol
uat' dic̄. n. jō' sup ephām. ad thi. qd'
si aliqs an bap' plures uxores huit ul' unā an

7 alia post. no e bigami. g bigamia p baps
soluit. p q fac qd mai e fac q mi e s baps
tollit ome pecm. q giuus e q irregulari
tas g tollit bigamie irregularitate. p
baps tollit omem peam exactu puenientem
set irregularitas biga e hi g etc. p bi
gami e irregularis inquit dficit a repsen
tatioe d. set p baps plene xpo gfort g
soluit illa irregularitas. p sacmta no.
le. se mag efficatia q sac. ue. le. set sac
mta. ue. le. dluebat irregularitates ut i.
po. li. dcm e. a magro g 7 baps qui e effi
cacissimu sac i no. le. soluit irregularita
te ex bigam geta. set g e q aug dic acue
tus itelligut q ii eu q cathecum e aut
pagan huit alicq ordi traisuec qz d sac
agit no d pcco. p sic id dic femina sic cath
cumia l pagana uiciata e no pot int di
ugies post bapm uelari g ead roe n biga
m. p bap ordinari. Responsio dd qd baps sol
uit culpas 7 no soluit giugia. vn cu ex h
ipo giugio seqt. irregularitas. p baps tolli
no pot. ut aug dic. ad pm g. dd q in
casu isto. no te oppio jb. u forte uelim ca
expone q lo qne ad faciliore dispensatione.
ad. ij. dd q no oz ut q fac mai fac mi.
n sit ad ordinat. et h dficit i ppoito qz
baps ad irregularitate tollenda no ordinat.
ad. 3. dd q h intelligend e d peis que gleg
exactu pso. q. i flucte l no influgede no. n.
ds p bapm ugitate recupat 7 silr n canis
iudiom. ad iiij. dd qd baps gformat s
qnt ad uirtute mitis set no qntu ad statu
canis gsidat i ugitate l dice canis. ad
v. dd q ille irregularitates exleunbz cas
no pcetus erat gete 7 io q p illa sacmta
auffi potant 7 ita erit ad h ordinata n
aut baps ad h ordinat e.

Adtetiu sic pce ur qd cu bigamo no h
dispensare qz ex d bigamis dz eu clericq
qntu i ipis fuit fas mulies e giuxit mo
tanq cu bigamis no licet dispensare. p g ius
dinu no licet dispensare. p g ius dinu n licet
dispensare set oia q in canoe dnr. ad ius dinu
ptinet cu g aps i scptra canonica dicat oz
epm uni uxois uiru ee ur q no possit i h
dispensari. p nlls pt dispensare i his q st de
necitate sac. set no ee irreg. est d necita
te sac. ordis e sig que e i sac. celus dsic g
no pot in h dispensari. p q irreuocabili sem e
no pt reuocabili mutari. sig pot reuocabili.
dispensari. cu bigamo irreuocabi est adiuncta
ea irregularitas q e indus. s g ctiu e q luci
pp dispensauit cu parnomio epo qui erat biga
m. p martin pp. dic lector si uidua uxore
accipiat in lectoratu p maneat aut si neca
fuit sbdyacos fiat n aut ult sit. si bigam
fuit g ad mi usqz ad sbdyaconatu cu eo
dispensari pot. Responsio dd q bigamie no e
adiuncta irregularitas d iure dini set d iur
positiuo n ita e d celibz ordis q ds no sit
bigam q patet exh q si ds bigal. ad ordies
accedat caracterem recipit 7 io pp dispensare
pot i tali irregul totali. s epe qnt ad mio
res ordies et qda dnt q 7 q ad maiores
ordies i ill qui uolut d i relig ne fuire. pp
uitand religio dilesu. ad. i. g. dd. q p
illa d e. d. ead ee difficultas dispen i ill q
d fco cu plibz gieut aut sidiure gexissent
no qd sbtrat simp potas dispensandi pp ita
lib. ad. ij. dd qd h mne qnt ad ea q st d
iur na. 7 qnt ad ea q st d sacmtoz neccita
te gfidi. set i aliis q st d institutioibz aplor
e eccia nuc hac eandm potate statuedi 7
destitud q tuc hnt pot p eu q pmatu te
net in eccia dispensari. ad. 3. dd q no qlibet
sigfico e d eccu sac. set tn illa q ptinet ad
offin sac. et tal no tolli. pp irregularitate
ad. 4. dd q i ptibz no pot iueiri ruto q oibz
gpetat eq li. pp eoz diuisitate io qz utilt
statut e irreuocabilr gsidatis hus q i plibus
accidit posse p dispensacom reuabili reolui
i a casu dtiato

Sed aut ub exprimat qz et lo h magr q e
ad foru exius ecce. in quo s ea que app
ent iudicat 7 actipz dolus no latens i cor d
si a mo p ex roza sig expll ut tu se a nomie
uocat. set qnt ad foru gsciec no e uim q i
magr h dicit. Lum sollicitudiem elig
7 e licmitte. n. quis obedientim no pfitit
tn uot gtinetie hnt anexu et ex mora d t
miati tpis uotu eoz solepgit. 7 si iam co
secrat e no tn tenet tosura q hitu religio
nis dfere qz l no fuit ula pfo el sig dicete
uxore uotu pmisit. l sica no gdicete et
te i selo reanete uotu pfois emisit quis
fuit uim uot suspens tn ad pps anuete a
uxore. igt fuit in p iudi ei vn post mor
te uxois tene ad religione redire. n pot
am duce uxem tn no te hitu dfire 7 tosa
tu pp uitupiu uxois tu pp scadal uitand
qui coplat i giugio alius 7 e. magr 7 pela
giu h los p rigore iuris vn hodie. p no
ua iuri no te qz no e a obstaculu expte

d

sue. ut prius dictum est [illegible] xxviii.

Hic queri solet utrum consensus et c. postquam dixit magister quid consensus est et cetera. hic ostendit quis debeat esse consensus qui matrimonium facit et dividitur in partes duas. in prima querit utrum consensus per verba de futuro iuramento firmatus matrimonium faciat in secunda ostendit quid sit consensus ille qui matrimonium facit ibi hic queritur cum consensus et c. circa primum duo facit. primo determinat veritatem. secundo obicit in contrarium ibi promisse autem consentiens et c. circa secundum duo facit primo obicit contra illud quod in medio determinatum est. secundo contra illud quod in principio determinatum fuit. ibi ille qui sine et c. ubi que autem dicitur in nobis consolationi ut patet per se patet in littera.

Hic queritur utrum et secundo utrum iuramentum consensui expresso per verba de futuro adveniens matrimonium faciat secundo utrum carnalis copula eidem adveniens tertio utrum occultus consensus per verba de presenti sufficiat ad matrimonium faciendum quarto que sit consensus qui matrimonium facit.

Ad primum sic proceditur. videtur quod iuramentum adveniens consensui per verba de futuro faciat matrimonium. nullus enim potest se obligare ut faciat contrarius divino. sed implere iuramentum est de iure divino. ut patet matthei v. reddes autem domino iuramenta tua ergo per nullam obligationem sequentem potest evenire quod homo non debeat implere iuramentum prius factum. si ergo post consensum in aliam per verba de futuro iuramento firmatum de alia se obligat per verba de presenti videtur quod non debeat iuramentum primum servare. sed hoc non esset nisi iuramento illo esset matrimonium perfectum. ergo iuramentum coniunctum consensui de futuro facit matrimonium. praeterea veritas divina est fortior quam veritas humana. sed per iuramentum veritate divina firmatur. ad cum ergo verba expressa consensum de presenti in quibus est sola humana veritas matrimonium perficiant videtur quod multo amplius illud efficere possit per verba de futuro iuramento firmata. praeterea secundum apostolum ad hebreos omnis controversie finis est iuramentum. ergo in iudicio saltem plus standum est iuramento quam simplici verbo. si ergo aliquis simpliciter verbo consentiat in aliquam per verba de presenti postquam consensit in aliam per verba de futuro iuramento firmata videtur quod iudicio ecclesie debeat compelli stare cum prima et non cum secunda. praeterea verba de futuro simpliciter prolata sponsalia faciunt. sed iuramentum in aliquo operatur. ergo facit plus quam sponsalia. sed ultra sponsalia non est nisi matrimonium. ergo facit matrimonium. sed contra quod futurum est nondum est. sed iuramentum additum non facit quin verba de futuro significent consensum de futuro. ergo adhuc matrimonium non est. praeterea postquam perfectum est matrimonium non oportet quod aliquis consensus interveniat ad matrimonium. sed post iuramentum additum advenit alius consensus qui matrimonium facit alias frustra iteraretur. ille ergo non facit matrimonium. Responsio dicendum quod iuramentum adhibetur ad confirmationem dictorum. unde illud tantum confirmat quod invenit significatum nec significatum mutat. et ideo cum verba de futuro ex ipsa sua significatione habeant quod matrimonium non faciant quia quod futurum promittitur nondum fit etiam si iuramentum adveniat non dum est matrimonium factum ut

sicut magister dicit in littera. Ad primum ergo dicendum quod implere iuramentum licitum est de iure divino. non autem implere iuramentum illicitum. unde si aliqua obligatio sequens iuramentum faciat illicitum quod prius fuisset licitum non derogatur iuri divino quod iuramentum prius factum non servat et ita est in proposito. illicite enim iuratur quod illicite promittitur. promissio autem de alieno est illicita. unde consensus sequens per verba de presenti quo quis transfert dominium sui corporis in aliam facit precedens iuramentum esse illicitum quod prius licitum erat. Ad secundum dicendum quod veritas divina efficacissima est ad firmandum illud cui non habet fidem. unde patet solutio ad tertium. Ad quartum dicendum quod iuramentum aliquam operationem non novam obligationem faciens sed factam confirmans et sic gravius peccat qui eam violat.

Ad secundum sic proceditur. videtur quod carnalis copula per verba de futuro consensum expressum facit matrimonium. quia magis est consentire facto quam verbo sed ille qui carnaliter commiscetur facto consentit promissioni quam prius fecit ergo videtur quod multo magis per hoc fiat matrimonium quam si solum verbo de presenti fieret consensus. praeterea consensus non solum expressus sed etiam interpretativus facit matrimonium. sed nulla potest esse maior interpretatio consensus quam carnalis copula. ergo per hoc perficitur matrimonium. praeterea omnis coniunctio carnalis preter matrimonium facta est peccatum. sed mulier non videtur peccare admittens sponsum ad carnalem copulam. ergo per hoc fit matrimonium. praeterea non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. sed aliquis non potest mulieri quam defloravit secundum speciem ablatum restituere nisi eam in coniugium ducat. ergo videtur quod etiam si post carnalem copulam cum alia contrahat per verba de presenti quod tenetur ad primam redire. quod non esset nisi inter eos esset matrimonium. ergo carnalis copula post consensum de futuro matrimonium facit. sed contra est quod dicit nicolaus papa si consensus in nuptiis defuerit cetera etiam cum ipso coitu celebrata frustrantur. praeterea quod consequitur ad aliquid non facit ipsum. sed carnalis copula sequitur matrimonium sicut effectus causam. ergo non potest facere matrimonium. Responsio dicendum quod in matrimonio possumus loqui dupliciter. uno modo quantum ad forum conscientie et sic in rei veritate carnalis copula non habet quod perficiat matrimonium cuius sponsalia precesserunt per verba de futuro si consensus interior desit quia verba etiam de presenti exprimentia consensum si consensus mentis desit non facerent matrimonium ut supra dictum est. alio modo quantum ad iudicium ecclesie et quia in exteriori iudicio secundum ea que foris patent iudicatur cum nihil possit expressius significare consensum quam carnalis copula consequens sponsalia matrimonium facere iudicatur nisi aliqua signa expressa doli vel fraudis appareant. Ad primum ergo dicendum quod ille qui carnaliter commiscetur facto in carnalem copulam consentit secundum rei veritatem. sed in matrimonium non consentit ex hoc ipso nisi secundum interpretationem iuris. Ad secundum dicendum quod interpretatio illa non mutat rei veritatem sed iudicium quod exterius de rebus fit. Ad tertium dicendum

qd si spōsa spōsū admittat. cdn̄s eū uelle m̄
ɔsūmarē exeat aprō ñ aliq̄ sig̃ expssa fra
udis appeant sic si sit mulr̄ distantis cō
dicōis l' q̄r ad nobilitatē l' q̄r ad fortunā
l' aꝰ signū euidn̄s appeat si tñ spōs' peccat
et fornic̄e et q̄ plus ē fraud' q̄ fiat. ¶ ad .e.
dō. q̄ i tali casu spōs' aīq̄ d̄ tē eā ducē i
uxorē. si sit eq̄lis ɔdicōnis l' si spōsa sic me
lioris ɔdicōis. sed si iam duxit. iam suis ē
ipotēs ad solued' illd̄ in quo tenebat. et iō
suffic̄ si ei ꝓuideat d' nuptiis et ad h' q̄ nō tē
ut q̄uis dn̄t si spōs' sit multo melioris ɔdi
tiōis aut aliqd' signū euidn̄s fraudis fuit
q̄r p̄sūi ꝓbabilr̄ pōt. q̄ spōsa nō fuerit de
cepta. sed decipi fuit

AD. 3. sic pꝫ ur̄ qd' ɔsn̄ i occulto fūs
p uba d' p̄senti nō fac̄ m̄. res. n. impo
tētie alteius exīs nō trāsfert ñ ɔsen̄ illo in
potestate erat si puella erat. i potestate p̄ris
g° nō pōt p m̄ trāsire. i potestate uiri ñ p̄re
ɔsentiente et ita si fiat i occulto ɔsn̄ q̄
p uba d' p̄senti. expssus nō erit m̄. ¶ p̄ sic
i m̄io est act' ur̄. q. d' eēn sac̄. ita in p̄mā
h' sacm̄t̄ p̄nie nō pficit. ñ mediantib' +
ecc̄e m̄ist' q̄ sūt sacm̄torꝫ dispēsatiōnes
g° ñ m̄. pficitur i occulto absq̄ bn̄dictiōe
sacdotali. ¶ p̄ t'ps quia pōt q̄ i occulto q̄ ī
manifesto fi. nō ꝓhibet ab ecc̄a fi' in occulto
sed ecc̄a ꝓhibet clādestina m̄ia. g° nō pō
fi' i occulto. ¶ p̄ int' eos qui sō g̃du ɔ̄ atti
nēt m̄ fi' nō pōt q̄r ecc̄a ꝓhibuit ɔ̄ sic +
ecc̄a ꝓhibuit clādestina m̄ia g° nō possē
ēē tal' m̄ia. ¶ sꝫ ɔ̄ p̄ma cā pōt effcūs sed
cā sufficiens m̄y ē ɔsn̄ p uba d' p̄senti expss'
g° siue fiat i pūl siū i occulto m̄ seqr̄. ¶ p̄
ūiqꝫ est d'bita m̄ q̄ d'bita for' ibi ē sac̄ sed
i occulto m̄io fuat d'bita m̄. q̄r sūt le
gittime p̄. ad ɔ̄hend' et d'bita for' q̄r sūt l
uba d' p̄senti ɔsīn expm̄tia g° ē ibi m̄
Respōsio. dō q̄ sic i aliis sac̄s quedā sūt d' eēn
sac̄. q̄b omissis nō ē sacm̄ē. qdā sūt d' eēn
aūt ad solepnitatē sac̄ ptinēt q̄b' omissis
pficit ūm sacm̄t̄ q̄uis peccet q̄ omittit
ita ī ɔsn̄' expssus. p uba d' p̄senti int' p̄s
legittimas ad ɔ̄hend'. m̄ fac̄ q̄r h' duo sūt
d' eēn sac̄. q̄ aūt sūt d' solepnitate sac̄. q̄r ad
h' adhibent'. ut m̄ decētius fiat ūm si omi
tat' ūm m̄. ē q̄uis peccent sic ɔ̄hentes ñ
p aīm cām legittimā excēt. ¶ ad .1. g°.
dō q̄ puella si ē in potestate p̄ris. q. a cella
ut sin mag' lib'tate nō hat. sed. q. filia ad
educand'. et iō p' h' q̄ liba ē pōt se i pot

tate alt'. absq̄ ɔsn̄u p̄ris dat sic q̄ pōt
q̄s ut aliq̄ intre religi' absq̄ ɔsn̄u pentū
cū sit p' libā. ¶ ad .4. dō. q̄ act' ur̄ i p̄ma
q̄uis sit d' eēnā sac̄ tñ nō ē sufficiens
ad inducēd' p̄mū effcūm sac̄. s. absolōm apctis
et iō oꝫ. qd' ad pfcōm sac̄ i ueniat act' sa
cramētal'. sed in m̄io act' ūri sūt cā suffi
ciens ad induc̄d' p̄mū effcūm q. ē obligatō
quia q̄ ē sui iuris pōt alti se obligarē
et iō sacdot' bn̄dictō nō reqrit' i m̄io
q. d' eēn sac̄. ¶ ad .3. dō. qd' ꝓhitū est
ēq bap' null' accipiat ñ a sacdote ñ in
articlo necitatis. m̄ aūt nō ē sacm̄t̄ neci
tatis et iō nō ē silr̄ iō. ꝓhibet aūt clāde
stina m̄ia p' picla q̄ inde ueire solēt q̄r
frequēt' in talib' ē aliq̄ fraus ex alt'a pte
frequēt aūt ad q̄ ɔiugia trāseūt dū p
nitēt d' hiis que s'bito sūt sūt et multo
q̄ mala. inde accidūt q̄ spēm ꝯpicuidis p̄
h' hn̄t. ¶ ad .5. dō q̄ nō sūt ꝓhita clādsti
na m̄ia q. ɔ̄ eē m̄y. existētia sic sūt ꝓ
hita m̄ia illegittimarꝫ p̄sonarū que sūt m̄ in
d'bita huic sacm̄to et iō nō ē silr̄

AD. 4. sic pcēd. ur̄ qd' ɔsn̄ qui fac̄ m̄. sit
ɔsn̄ in carnal' co. q̄r sic dic̄ ꝯ uouētib'
uirginitatē nō solū nube sed uelle nube dap
nā ē. sed nō eēt dap' ñ eēt virginitati ɔ̄riū ē
nuptie nō ɔ̄riant ñ rōe carn' co. g° ɔsn̄ uo
luntatis qui ē i nuptiis. ē int' carn' co. ¶ p̄
oīa q̄ sūt i m̄io int' uirū et ux'. possūt ēē li
cite int' frēm et sororē excepta carn' co.
sed nō pōt fi' licite int' eos ɔsn̄ m̄ioīal'.
g° ɔsn̄ m̄ioīal' ē ɔsens' i carn' co. ¶ p̄
si mul'r dicat uiro ɔsentio i te q̄ nō
ɔ̄gr̄ stas m̄e nō ē ɔsn̄' m̄ioīal' q̄r i est ad
ɔ̄ssbam pōcē ɔsn̄ m̄atmoni sed nō eēt ñ
dictus ɔsn̄ eē i car' co. g° ecē. ¶ p̄ inq̄lꝫ
t'e ī totū ɔsūmatiōi pendet. sed m̄um
ɔsūmat p car'. co. g° cū ī ueniet p ɔsēsū
ur̄ qd' ɔsens' sit in carn' co. ¶ sed ɔ̄ null's
ɔsentiēs i carn'. co. est uirgo. m̄te et carne
sed b's. jo. euang̃ta p' ɔsensū nup' ē uirgo
m̄te et carne. g° nō ɔsensit in carn' co. ¶ p̄
effcūs ɔ̄ꝑet cāe. sed ɔsn̄ ē cā m̄y. cū g°
d' eēn m̄y nō sit car' co. ur̄ q̄ ñ ɔsn̄ q. m̄
cāt sit in car' co. Respōsio dō. q̄ ɔsn̄ qui
m̄ fac̄ ē ɔsn̄' i m̄. q̄r effcūs p̄ius uolūta
tis ē ipōꝫ uolitū. vn̄ sic se hēt car' co. ad
m̄. ita ɔsn̄'. qui m̄ cāt ē in car' co. m̄. aūt
ut ꝯ dcm̄ ē. nō ē eēl' ipū ɔiuctō car' sed
qdā associatō uiri et uxoris i ordine ad
car' co. et a q̄ exonū adiur et uxorē pa

net quod eis dat potestas in uicem ad car. co. et h
associatio coniugalis co. d. vii. p3 qd bene dix. ut
illi. qd inim consentire e consentire in car. copu
la implicite no explicite no. n. d3 intelligi sic
implicite continet effectus in ca. qz potestas car. cop
in quantum consentit ea e car. co. sic potestas utendi
re sua. e ea usus. Ad .i. g. d. q. cons. in m. io
e dap. post uotum uirginitatis qz ptale cons. no
dat potestas ad id qd no licet qz sic peccaret
q dare potestatem alteri actus p. q. ipse in dicto posito h3
no solum ius qd ea actualiter reddere de cons. u. de u
gis. f. dicit. Ad ii. d. q. int fratrem q sororem no
pot ee potestas in uicem ad car. co. sic si licite
car. co. et io mtr no se. Ad 3. d. qd illa condicio
explicita no solum actui sed potestati contrariatur
car. co. et io e contra m. Ad e. d. q. iniciat
m. licet consumato sic h3 ul p actui qui e
op. rones aut in contrarium ostendunt qd no sit cons.
in car. co. explicite et h3 uim e.

Inter quibus legitime sit et c. qz in sis nup
tiis no e benedictio sacerdotalis et tn e i hone
stas m. et d. q e i honestas quantum ad p fig
signum m. vn p d fm sac. benedictio intermittitur
m. aut no sacfacit cons. et c. h intell. q. t ad
uidua ecce s3 q ad uidua consentire sol cons. sic m
summu. qz no de capite n d pedibus uir qd sit d
excellentissimo loco sumpta. qz cor e prim membrum
uir qd se coste et d q e nobilissimum d. t ad
originem uite. sed caput quantum ad complementum d
q3 fit cons. q mo. in quibus consistit uita sen.

Optat autem consm coniugale. d. xix
et c. postqm determinauit mag. qd cons. sit
m. h d. quibus impediatur cons. ne m efficere
possit et dist. i p. d. i p a determinat d impedim co
actionis. i s a d impedimento erroris. xxx. d. i. no
solum coactio et c. p a inq i p a q qd coact cons. no
facio m. i s a q qd si post coactionem lib cons. adue
niat v m m esse i. innuptu qz mulier et c. In
tertia quia intelligendus sit d consentire t. consentire
laut p bat. et c.

Hic querit. quo ut d consens possit ee coact.
s o ut. a coactio cadat in constantem uir.
Tertio utr cons. coact facit m. q. e. ut d possit
cogi a p re ad q h d m.

Ad pri sic proc. ut qd nll cons. possit ee
coact. coactio n. i li. ar. cadere no pot sup aliqu
statum ei ut in. ii. li. d. xxv. dcm e. sed cons. li. ar.
e act g no pot ee coact. p3 uiolent q e id m
qd coactum sup plm e e prim e ex nil conferente
uim passio sed omnis cons. prim e int. g nll cons.
pot ee coact. p omne peccatum in consensu p ficit sed
illud q p ficit peccatum cogi no pot qz sup aut nllus

preterit in eo qd uitare no pot cu g uis auicenis
diffiniat ee maioris rei impet q repelli n pot
ut qd cons. ee no possit coact ul uiolent. p
dominium libertati opponit sed coactio ad dominium ptinet
ut p3 in q da tullii diffinitione dic. n. q uis e impet
dominantis retinens re. f. eos alienos. g uis i li
bertate ar no cadit ? tn n in consensu. qui e act
e. sed in illud q ee no pot no pot ad impedire
sed coactio cons. impedit m ut i litera d. g cons.
cogi no pot. p in m io e quedam conc. sed in quib
tibz pot ee uolutas coacta. vn legis lator in
integrum restitutionem adiudicat metu n hns
q immet ca fcm e. g in m io pot ee coact cons.
Responsio d. qd dup e coactio l uiolentia. una
q facit necessitate absoluta q tale uiolentu d
apho uiolent simp. ut cu q s corp aliu impellit
ad motu. a aut q facit necessitatem conditiona
tam ethice uocat phs uiolent mixtu sic cu
q s pciat merces in mari ne periclitet et in isto uio
lento q uis h3 qd fit no sit ple uolutariu tn
consideratis circumstantiis h3 q nunc uolutariu e. et qz
act in p ncib3 se io simp uolutariu e sed sup gd
inuolutariu vn uiolenta h3 ul coactio pot ee i
consensum q e act uolutatis no aut p a. q qz h3
coactio fit ex h3 qd timet. ad periculu imminens
io ista uis idm e q met. qui ud cog. quo
dm mo sed p a uis cadit i in corporalibus actib3 q
qz leg lator consid it no solum interiores actus
sed mag exteriores io p uim intellr coactionem simp
p q ut i metu diuidit sed enc agit d consensu
interiori. i q no cadit coactio seu uis qui ame
tu distiguit. et io qntu ad proposite ptinet id e
coactio qd met. e aut met futuris periculs. i
statis ul futuri pericli cu mentis trepidatio. et p3 p3
solo ad obm na p e rationes procedunt d coactione
p i. se d s u.

Ad sec sic proc. ut qd coactio met no cadat
i constantem uir. qz d roe constans e qn trepidet
i periclis g cu met sit trepidatio mentis roe pericli
imminetis ut qd no cogat metu. p oim terri
bilium sup e mors. sup phm. m. 3. eth. q. perfectissim
int terribilia s3 constantes no cogit morte qz i
fortis pericli amoetis sustinet g nllus met cadit
i constantem uir. p int a pericla precipue timet
a bonis periclm fame. sed timor infamie n reputat
timor cadens in constantem uir qz ut d lex timor
infamie no continet illo edicto q met ca fcm e.
g n d ali met cadit i constantem uir. p met
i eo q metu cogat. peccatum relinqd qz facit eu
p mitte q no uult q sic facit eu mentiri. sed n
e constans qd p re q numqm p a timore facere g
nllus met cadit i constantem uir. sed q ab h a q

ꝯstanc ꝯstantes sunt ſet ī eis cadit met᷒ qz
vide met᷒ dimitt uxores suas eē ī sorores g° met᷒
pt cade ī ꝯstātē uir̄ ¶ P̄ illa ē uiolētu mixtū
ē aſ mot᷒ cogēs ſet aſ quēcūq; ꝯstās pot pati
tale uiolētu qz si sit ī mai pticet mces tp̄z na
uſq̄; g° met᷒ pōt cade ī ꝯstātē uir̄ Respōsio
dd̄ qd̄ cade metū ī aliq̄ ē aliq̄ metu cogi cogit̄
aūt aſ metu qm̄ ad facit q aľ n̄ uellet ad
ad euitād qd̄ timet· ī h aūt ꝯstās ab īꝯstanti
distīguit̄ qm̄ ad duo p° q̄t ad q̄litatē pcli
qd̄ timet̄· qz ꝯstās sc̄· rōm r̄ta p qm̄ sit gd
pquo dimitend ē· ľ faciēd sp aūt mī malū ľ
mai bonū eligend ē· 7 iō ꝯstās ad mī mal' su
stinēd· cogit̄ metu maioīs mali· nō aūt co
git̄ ad mai mal' ut uitet mī mal' ſet īꝯstās
cogit̄ ad mai mal' pp metū mioris mali· sic
ad pccm̄ pp met᷒ coꝛ' pene· ſet ptinax ecōu
nō pōt cogi q̄ ad mī malū sustinēd ľ faci ut
euitet mai malū Vn̄ ꝯstās ē mediū int̄ ī
ꝯstātē 7 ptinatē ſo distīt̄ qm̄ ad extimatōm
pcli īminentis qz ꝯstās nō n̄ ex forti extiatōe
7 pbabili cogit̄· ſet īꝯstās ex leui pū· xxvij·
fuḡ īpi nemīe psequēte. ¶ Ad ·i· g° dd̄ q ꝯstās
sic 7 d forti dic phūs intrepid ē nō q oīo n̄
timeat· ſz qz nō timet q̄ nō oz ľ ū· ľ qn̄ 7
ut opoꝛz· ¶ Ad ·ij· dd̄ q pccm̄ sit maxim maloꝝ
7 iō ad h nllo mō pōt ꝯstās cogi īmo maḡ
dbet hō moi· q̄ talia sustiēre ut dic phūs ī
iiio eth· ſet queda dapna coꝛꝑalia sūt mioꝛa qb;
da aliis int̄ que sūt· p̄apua q̄ ad pm̄ ptinet
sic moꝛs uita· d hoēstatō p stupz 7 suīt 7 iō
exīstis ꝯstās cogit̄· ad q̄ dap̄ coꝛꝑalia sustinēda
et h ꝯtinēt̄ h usu· stupꝛa siue stat᷒ ūbis atq; t
neas n̄ diffe uir̄ ptineāt h ad pm̄ ꝑꝑū ul' ī
uxoīs ľ filioꝝ ľ alioꝝ h ¶ Ad t'ciū dd̄ q īfamia
q̄uis sit ei magnū dampnū tn̄ ei d facili occīri
pōt 7 iō nō reputat̄ cade ī ꝯstātē uirū met᷒
īfamie futuri ¶ Ad ·4· dd̄ q ꝯstās n̄ cogit̄ ad
mecc qz tūc uult dāe· ſet tn̄ postea uult pete
restitutōm ľ saltē iudici dnūciaē si se nō pe
titur̄ pmisit restitutōm nō pōt aūt pmitte
se nō dnūciatū cū h sit ꝯ bonū īstice ad qd̄
cogi nō pōt ut· s· ꝯ iustitiam facīāt

A D t'ciū sic pceď ur̄ q ꝯsſ'
coact᷒ nō tollat m̄· qz sic ad m̄ium reqrit̄
ꝯsſ· ita ad bapm̄ reqrit̄ intētō· ſet coact᷒
timoꝛe ad act' bap̄ recipit saēm g° et co
act᷒ ad ꝯsēnd'· q° timoꝛe m̄ obligat̄ ¶ P̄ uio
lēt mixtū s'pbiū plus hēt d uolūtaio q̄ d ī
uolūtaio· ſet nō pōt aſ ꝯsſ' coact᷒ eē n̄ pui
ot mixtū g° nō omīo exclud uolūtariu
7 radl's ē m̄· ¶ P̄ ei qui ī m̄ ꝯsēsit coact᷒

ꝯsulend' uir̄ q ī m̄io illo stet qz spēm mali hēt
pmīte 7 nō solue aq̄ ap° uult nos abstinē· h
aūt n̄ eēt si ꝯsſ' coact᷒ oīo m̄ tolle g° et c·
¶ Sz ꝯ ē qd̄ d ex· dic cū ꝯsſ' locū nō hēt ū met᷒
ľ coactō incidit necē ē· q ū ꝯmuīs· ꝯsſ' reqrit̄
coactioīs m̄ repellat̄· ſet m̄ m̄io reqrit̄ co
muīs ꝯsſ'· g° et c· ¶ P̄ m̄ sigt ꝯiūctōm xpi ad
eccām· que fit s' libalitatē amoīs g° nō pōt
fi· p coactū ꝯsēn· Vlt' ur̄ qd̄ coact᷒ ꝯsſ' saltē
expte cogētis faciat m̄· qz m̄ ē signū spūal'
ꝯiūctioīs ſet spūal' ꝯiūctō q̄ ē p caritatē ·
pōt eē ad eū· q nō hēt caritatē g° et m̄ ad eū
q nō uult ¶ P̄ si illa q̄ fuit coacta postmod
ꝯsēntiat erit m̄ ſet ille q cogit pō ex ꝯsēsu
ill' nō ligat̄ g° ex ꝯsēsu pō ligabat̄ m̄io ¶ Sz
ꝯ m̄ ē relatō eq pantie ſet tal' relatō ē cōsti
ī utroq; g° si sit īpedimēt expte uni nō erit m̄
expte alt' Vlt' ur̄ qd̄ n̄ p ꝯsēsm ꝯdicōale fi
at m̄· qz q sb ꝯdnē ponit̄ nō simp' enūciat̄· ſz
ī m̄o oz eē ūba simp'. ꝯsēm exp̄mētā g° ꝯdicō
alē ꝯsſ' nō fac m̄ ¶ P̄ m̄ dz eē cētū ſz n̄ dz ad
sb ꝯdictōe poit̄ illd sb dubio g° tal' ꝯsſ' n̄ fac
m̄ ¶ Set ꝯ in aliis ꝯctibꝫ fit obligō sb ꝯdne
7 stat stāte ꝯdne· cū g° m̄ sit ꝯct᷒ quidā ur̄
qd̄ possit fi p ꝯdnāt ꝯsēm Respōsio dd̄ ad ·i·
q· qd̄ uīclm m̄ij ppetuū ē· Vn̄ illd qd̄ ppetu
itati repugt m̄i; tollit met᷒ aūt q cadit in
ꝯstāte uir̄ ppetuitatē ꝯct᷒ tollit qz pōt pe
ti restō in integr̄· 7 talis coactō met᷒ qui
cadit ī ꝯstātē uir̄ tollit m̄· 7 nō ē q̄ ꝯstās
aūt uir' iudicat' ūtuos cui ē rōn sn īoibꝫ +
opibꝫ hūaīs· ut phūs dic ī iii· eth· quidam
aūt dnt qd̄ si assit ꝯsſ' q̄uis sit coact᷒ ītus
ē m̄ qm̄ ad dm̄· ſz nō q̄ ad statū eccē q p
sūt ī nō fuisse· ꝯsēm ītioꝛe pp met ſz h in
ch ē· qz eccā nō dz pſumē d a° pccm̄ donec
pbet̄· pcedit aūt sidē se ꝯsētire 7 nō ꝯsē
sit· Vn̄ eccā nō psūt· cū ꝯsēsisse ſet iudi
cat cū ꝯsēsū extoꝛtū nō eē sufficiētē ad fa
ciend' m̄ ¶ Ad ·i· g° dd̄ q ītētō nō ē cā effici
ens saē· ī bapō· ſz sol' eliciēs actōm agētis
ſz ꝯsſ' ē cā efficiēs ī m̄io 7 iō nō ē sile. ¶ Ad
ij· dd̄ q ad m̄ nō suffic q q3 uolūtaiū ſet
uolūtaiū ꝯplete q3 dz eē ppetuū 7 iō uo
lūtaiū pmixtū īpedit ¶ Ad ·3· dd̄ q nō sp dz
iudici ad h q ī m̄io illo stet ſz solū qn̄ ti
met̄ pclm̄ d dissoltē· al' aūt nō pccat qz
nō solue pmissa q̄ noles facit nō ē spēs
mali ¶ Ad ·iiij· q· dd̄ q cū m̄ sit queda relō
7 nō possit ī uno extēmoꝛz sn h
qd̄ fiat m̄a iō ꝯsēqū īpedit m̄· ī uno īpedit
ipsō m̄ alīō qz nō pōt eē qd̄ aſ sit uir non

uxoris ul qd aliq sit uxor no hns uir sic qs
no hns filiu. q io dd qt qd mtu no claudi
cat. ¶ ad. p g dd q cuius act amatis possit
finire i nd amate tn uno mte eos no pot
ee n sit mutua amacio q io dic phs in viij.
eth. qd ad amicitia que inqdam unice gsi
stit requirit readamatio ¶ ad. ij. dd q ex
gsu libo ipi q pus coact e. no sic tn i q
gss pcedes. i alcio adh manet i suo uigore.
vn si dissentiret no sieret m ¶ ad. 3. dd. qd
odicio apposita aut e d psenti aut d futo. si d
psenti no e gria dno siue sit honesta siue i
honesta stat m. stante gdne q ea no stante no
stat q si sit gria bois mij no effic m sic e dspo
dem e si aut odicio sit d futo aut e nccia sic
sole oriri cs q te e m qr talia futa ia st p
sentia incais suis aut e ctiges ut dacio pe
cuie l accepto pentu q te id e iudi d tali
gsu. sic d d gsu qui fit p uba d futo. vn
n facit m p h. ¶ et ph pz solo ad olu.

Ad e sic pce ur qd as pcepto
pris possit gpelli ad m zhnd. coll. ij.
filij obedite pentibz urs p oia g q i h q es
obedie tenet ¶ p gen. xxviij. ysaac pcepit
iacob qd no acciper uxore d filiabz canaan
no aut pcepisset n d iure pape potuisset
g st inh te pri obedie. ¶ p ulls dz pnce p
cipue punimtu p illo q no pot coge ad iu
ra s uand. s pentes pmitut futa mia p
filiis q q sb iuramto finat g posse pcepto
coge filios ad implend ¶ p pz sptl. s. pp pot
gpelle pcepto ad m sple. s. ad epale accipl g
q pz carl pot coge ad carle m. ¶ h g pre inpa
te m filius pot religione i tre g sine pcco
no te ei inh obedie. ¶ p si tene obedire spo
salia p pentes scta absq gsu filioz ecne
stabilia. set h e g uira g q e Responsio dd. qd
cu im mio sit. q. queda suit ppetua pz no
pot coge filiu ad m p pceptu cu sit libe
gditio set pot eu induce ex toabili ca q te
sic se hz fil ad cam illa ita se ht ad pcept
pris ut si ca illa cogat d ncitate q pceptu
filii cogat al no ¶ ad. 1. g dd. q ubs ap. in
tellit i ill igh e ubi sui sic patz q h e m p
q q fil sit pz ¶ ad. ij. dd. qd iacob at tene
bat ad faciend h qd mandabat ysaac tn p
malitia illaz mulierz. cu qr sem canaa
d tra q sem patriarchaz pmittebat. ea te
dispdend q io ysaac pcepe potat ¶ ad. 3. dd
q no iurat n sb illa gdne sb intlecta. s. si ill
placuit q ipi obligat ad hoc eos bo fid in
du ¶ ad. 4. dd q quida dnt q pp n pot pape

ate qd accipiat epatu qr gss dz ee lib secls
posito pure ecclstic ordo n. n. as posset cogi
ad suscipi regnu ecce eccia gsuat no posset
cu qng illi q st vdoei. h noluit recipe. n co
acti ¶ et io dd q no e sile huic ind qr n e s
uir i mrio spuali. sic i coclu. e. n. spuale m.
sic qda offm dispesande rei pu. 1. cor. iiij.
sic nos extimet ho q e.

Legati pncipis iordanis q e
Uir q no posset ee m. pnunciatos qr
si dn aduet nunci alr peiteat no ee m. et
dd. qd as pt alcio pcatore gstitue ad gsen
tm sipenteat an q illa gsentit no e m et
i rei ultate n q b iudi. ece si aliqbz signis
appeat eu penitusse set ex quo gss pnunc
nuncios scus e m tenet ac si ipi fecissent.
cstitue aut plus. h i telli q t ad foru ecce
qr qntu ad foz gscie sinner dissenciat. q uis
exius no reclamat no e. matrimoniu

Nec solu coacto q e.
ptq o magz q gss my. i pedi. p coac
tom h o q i pedie p errore et di h distictio
in tres p. i pa dtmiat d i pedimnto erroris
in fa d gsu qui fuit in mrio bte ugis i. pmis
sis ad addend ece i ita d ca fle. mij i. exposito
quid sit efficaes ce p tri fac po d quis error
mij i pediat sco obie igiu i. set obicit d
iacob. et c. tco soluit i. set q i fm e. et e
pmissis ad ece h d tiat d gsu q fuit i mrio
bte uginis et ce h duo fac. po d e cnon gss
ille fuit sco d q ill m. fuit p fm i. inte quos
ut ait aug q e. exposito quid sit q e h d tiat
d ca finali mij. et po d cais mij ingnali sco
d cais mij bte ugis. i. huit aut iugiu q e
ce p duo facit po poit cas mij. finals q puis
q scandalios. sco excludit errore i. n q assen
tiend q e. u duo facit po o q mal fins no
facit q no sit m sco d q no fac q no sit
bo mij i ee h fine n bo q e

Hic e d. qo. pad mrio i q ¶ pade mrio bte
ugis ¶ ce p ta quir. p uir error d sui
n m i pediat ¶ sco qs error ¶ t d ca finali
mij.

Ad. pmu sic pce ur qd error no d beat
poni mij i pedimnt pse gss. n. qui est
ca efficaes mriu i pedie sic q uolutariu
set uolutariu s phm intco ecl poie i pedi
p ignoram. q no e idm q error qr ignorat nllaz
ogem poit set error poie eo q error est
approbare fla p ulis s aug. g error n debet
poi i pedimnte mij set igno. ¶ p illd pot
i pedie m. d sui. tt qd. ht gtemate ad bo

C xpo.

m. set error nō ē h⁹ g⁹ error d' sui n̄ ip̄edt m. ¶ p̄ sic 9ss requirit ad m ita intētō requirit ad lup⁹ sz si ds lupt̄ jo. et credit lup⁹ petr nō jo. baptus ē. g⁹ error nō excludit m. ¶ p̄ int liam 7 jacob fuit um m. set i fuis error g⁹ error nō excludit m. ¶ set ꝯ ē qd in. ff. dz. qd tam ꝯtū ē assui qm error set 9ss requirit ad m. g⁹ error m impedit. ¶ p̄ 9ss aliqd uoluntariū nouat set error ip̄edit uoluntariū. qz uoluntariū ꝑ plnū et ꝑ gg⁹ uis seu. 7 dam ē. c⁹ p̄m⁹ ē i c⁹ sit⁹ singlia iqbz ē act⁹ q erranti nō ꝯpetit g⁹ error m impedit. Responsio dd. qd. quicquid ip̄edit cam d' sui n̄ ip̄edit et effcm̄ simili. 9ss⁹ aūt ē cā m ut dcm̄ ē et id q euacuat 9ss⁹ euacuat m. ꝯsens⁹ aūt uoluntarius ē act⁹. qui p̄supponit actū intell'z d'ficiente aūt po. necēē ē d'fcm̄ ꝯtinge in ꝯo. 7 id qn error. ꝯdm ip̄edit. sz ꝯ in ipo 9ss⁹ defcus 7 ponis i m. io. et sic error d' iure n̄ li ht q euacuet m ¶ ad. i. g⁹ dd q ignō. dicit simp. loq̄do q̄ berroē qz ignō d' sui roē nō ip̄edit aliq̄ ꝯg⁹tois actū set error pōt iudiciū rōis p̄uaū d' a⁹ tn̄ ꝯ⁹ ad h⁹ q ē ip̄edire uoluntariū nō differt sidicat⁹ ignō ul' error. qz nlla ignō pōt ip̄edire uoluntariū n̄ q̄ ht errorē adiūctū eo q act⁹ uol⁹ p̄supponit extimatōm siue iudc̄ d' a⁹ nuq fit. vn̄ sic ē ignō oportet eē errorem 7 id ponit error q. cā p̄ria ¶ ad. ij. dd q q̄uis nō ꝯuefit ꝑ se m⁹o ꝯtrat tn̄ ei q⁹ ad cāz suā ¶ ad t̄ciū dd q carnet bap⁹. n̄ cāt ex intētōe. baptitis directe. set ex elō m̄li exius ad hito itētō aūt ꝯp̄et solū ut d'igens eliū m̄le adpositū set uiculū ꝯiugale ex ipō 9ssu. cāt directe et io nō elt sile ¶ ad. iiij. dd. q sic mag⁹ dic ml'ra m̄ qd fuit i liam 7 iacob. nō fuit p fōn ex ipō ꝯcubitu q ex errore ꝯtigit set ex 9ssu qui postmod accessit tn̄ ut̄qz de pecō excusat⁹. ut ml'rā pz.

D. ij⁹. sic p̄cē. uit q omis error m impediat et nō solū error ꝯditiōis aut ml'rā dz. qz qd queit alic ꝑ se queit ei ꝑ toe bitū suū. set error d' sui n̄ ht q impediat m. ut dcm̄ ē. g⁹ omis error m ip̄edit ¶ p̄ si error i q̄ h⁹ m ip̄edit maior error. mag⁹ d'bet impedire set mag⁹ ē error fidi qui ē i h'eticis nō cdētibz h⁹ sacm̄ē qm̄ error p̄. g⁹ mag⁹ d'bet impedire q̄ error p̄. ¶ p̄ error nō uacuat m n̄ i q̄ntū tollit uoluntariū set ignō ē liber. ꝯstituit. uoluntariū tollit ut pz i. ij. eth. g⁹ nō solū error p̄ 7 ꝯdōnis matrimoniū ip̄ediūt ¶ p̄ sicut ꝯdicō ꝯuitutis ē aliqd anexū actus p̄ ita qualitas cor⁹ aut animi h⁹ error ꝯditōis impedit m. g⁹ eād roē error qlitatis aut fortune ¶ p̄ sic ad ꝯdnē. p̄. ptinet ꝯuit⁹ 7 libtas i nobilitas 7 ignobilitas. aut digtas stat⁹ et putatō ei. set error ꝯditōis libtatis l' ꝯuitutis ip̄edit m g⁹ error aliorz dcōrz. ¶ p̄ sicut ꝯditō ꝯuitutis ip̄edit ita ꝯ dispitas cult⁹ 7 i pō coeundi. ut. j. dicet⁹ g⁹ sic error ꝯditōnis pōt ip̄edim̄e m ita error cc̄ alia h⁹ d' bz ip̄edimētū m pōt ¶ set ꝯ uit q n̄ error p̄ m ip̄ediat qz sic empcō ē quidā ꝯtcus ita 7 m set i ēpcōe 7 uēditione sidē aūt equalens pā auro n̄ ip̄edit uenditō. g⁹ n̄ m impedit si p̄una muliere a accipiat ¶ p̄ pōt ꝯtinge q p mltos anos iste error d'uneat 7 filios 7 filias gnēt simul set grue eet dz quod tūc eet diuidēdi g⁹ error pm̄ nō frustit m ¶ p̄ pōt ꝯtinge q fr̄ uiri i q ꝯsentire se cdit mlt offerat ei 7 cū eo carnalit̄ ꝯmisceat ur q nō pōt redire ad illū i q ꝯsentire se cdit set d'bat stare cū fr̄e ei. 7 sic error p̄ nō ip̄edit m.

Responsio dd qd sic error ex h⁹ qd i uoluntariū cāt. ht excusare pcm̄ ita ht qd m ip̄ediat exeod error aūt nō excāt apcō n̄ sit ille q̄ ē c⁹ appō l' remotō facit dz̄m liciti 7 illiciti i actu. si aūt ds p̄cucit p̄rem baculo ferreo q̄ cdit ligneū eē. nō excāt a toto q̄uis forte a tāto set si cdat quis p̄cutē filiū cā discipline 7 p̄cucīat patrē excāt a toto diligentiā debita adhita vn̄ oz qd error q m ip̄edit sit alic⁹ eorz q sr̄ d' eē m. duo aūt includit ipōz m. s. p̄s q ꝯiugūt 7 mutuā potestatē i uicē i q m ꝯsistit p⁹ aūt tolli p errorē p̄ ꝑ p errorē ꝯdōnis qz ꝯuus nō p̄ potestatē sui corꝯis libe alt̄i t̄de. sn̄ ꝯssu dnī sui. et ꝓ h⁹ hij duo errorēs m ip̄ediūt 7 nō alij ¶ ad p⁹. dd q error n̄ ht ex natura gnis qd impediat m set ex natā dz̄e aduēte p ut s. ē error alic⁹ eorz que sūt d' eēn m ¶ ad ij. dd q error infid'lis d' m⁹o. nō ē ētā ea que sr̄ m ꝯseq̄tia sicut an. sit sacm̄tū ul' an sit licitū 7 io error tal' m nō ip̄edit sic nec error ētā baptisi ip̄edit acceptōm caractis dū m⁹o intendat face l' recipe q ecclā dat ꝯuis cdat nich ēē ¶ ad. ȝ. dd q nō quelz ignō cāt uoluntariū q excusat pcm̄ ut dcm̄ ē et p⁹ h⁹ nō seq⁹ rō ¶ ad. 4.

d' qd diusitas for^e no uaciat aid eo^r que
sr d' ee mij si diusitas qlitatis sic facit 9
dito fututis 7 io no se. ad. v. d' q error
nobilitatis i q^b hi no euacuat m eade roe
q^a si error qlitatis set si error nobilitatis l'
digitatis redudat i errore p^e tuc i pedit m.
vn sic sr' mulieris ferat iuxta p^m directe
error d'nobl^e ipi no ipedit m. si aut dicte
intendit gsentire i filiu regis. quiq3 sit ille
tuc si alius psentet ei q^a fili regis e error
p. et inped m. ad vi. d' q error i alioz
ipedimitoz mij qnt adea q facit illegitimas
ps ipedit m. set io d' errore illoz no facit i
mcom q2 illa inpediut m siue cu errore siue
siue errore sit ut si aim qhat cu sodyac. siue
sciat siue nesciat no e m. set gdito futuris
no ipedit sifuit sciat 7 io no e sile ad vij.
d' q pecunia mgetib3 accipit. q. misa alia2
ii ut p3 i. v. eth. 7 ud. q. pp se qrita 7 io si no
dec illa pecunia q^e d2. set a equales n obest
gecui set sirreqsita pp se eet error ipediret
gec^o sic si declararet asin pequo 7 sile e i ppoi
to. ad viij. d' q qcubiq fuit cu ea n de
nouo gsetiret uelit no est m. ad ix. d' q si
aim no gsensat i firem ei pot eu q perto
re accepit retine n p^s ad fratres ei redire
pcipue si sit gcta ca^s abeo que accep si aut
gsensit mp^m pula dpsenti. no pot fm
hec po uiuere set f pot relinquere l' ad
p^m redire 7 igno set excusat p^rm sicut 7
excusaret post gsumat m si gsaguineo
uiri sui fraudulet gg^o scet q2 fratus altius
no debet s^e piudicare.

D. tau sic pce. ur q m no possit ee ex
gsu alie maliq pp cam i hoesta uni.
ret una e ratio set m unu e sacmet g n
pot si. exalie suus intetioe q^a illi ad qm
ido gstitut^o e. s. ad pcatom plis p^i gincto
mij e ado ut p3. m. xix. quos ds giuxit ho
no sepat set giuctio q^a sit pp tpes cas no est
ado g^o no e m p^s ialius sacmtis sino fuet
i tento ecce n u sac^u s3 i tento ecce i sacmto
m no e ad aim tpe cam g^o si ex a tpitu m qhat
no eit nm m p^s f bo e finis bo ipe q que
bo. set m sp e bonu g^o no e m. si pp malu
fine fiat hp m sigt giuctom xpi et ecce
set i no cadit aliq tpitudo g^o n m pot q hy
pp aim tpem cam. set q e q2 qui bapt aliu
intentoe ludedi ue bapt g^o qui qhit cum
aliq intentoe lue um e m. p^s h idm p
bat p ex 7 pacte q ponut m lra Respo
sio d' qd cu fialis mij pot accipi. s. p se

7 p actus pse qd cu mij e ad qm m e. d' se or
dinatu q h sp bon e. s. pcato plis 7 fornicati
onis uitato set p actus cu final' ipi e h qd
qhntes itendut ex mio et q2 h qd ex intio in
ted2 gsequit ad m et pora no uaiant ex p^o
tioub3 set eq io ex illa cu no recipit m. boni
tate ul malitiam set ipi qhntes quoz est
finis pse 7 q2 cae p actis sut infinite io in
finite tales cae poss ee mij quaz sr quedam
hoeste 7 quedam i hoeste ad. i. g^o d' qd um e
d' ca pse 7 p^n ^h f qd ht un fine pse 7 p mille
pot hre plures fatos fines pse 7 i finitos p
actis ad ij. d' qd giucto pot accipi p ipa
relone q e m 7 talis sp e ado 7 bon e aquaq fiat
cai ul pactu eoz qui giugut 7 sic e qn mala
7 io no e ado simp bon nec e igueiens qd ali
quis effcus sit ado d' cu mala e sic ples que
exadulcio suscip2. nd. n. exca illa incqtu mala
set in qntu ab hi d' bono f qd e ado qquis no
simp^r sit ado ad 3. d' q intetio ecce q itedit
ide sacmt e d'necitate sac. ita q ea non
obfuata nich i sacmtis ag set intento ecce
q intendit utilitate ex sac pueiente e d'
bn ee sacmti et no d'necitate ei. vn si non
obfuer no e um sac. set tn omitteres hac
itentom pecaret sic si in bapo no itenderetur
sanitas mentis q ecca itendit ex sili ille qui
intedit. m qhe q uis m no ordiet ad illum
fine q ecca intedit nich um m qhit ad
iiij. d' q illd mal' itentu no e finis mij.
s3 qhntiu ad. v. d' q illa unio e sig^e co
iunctionis xpi et ecce 7 no opd mentoz 7 io
intio no seqt.

Deind q d' mio be ugis et ee h qur cu
to d'uoto 7 mio be ugis p^o ur fuit
illd p m p stm eco ur fuit alu gsuma
tu ut elucidius dic.

D p^m sic pce ur q ba ugo no d'buit
ugitate nouee q2 i lege maledicto debe
bat ill q no relinqbat sem sr tra ut p3 deut
vi. h, adhf durabat stat' legis g^o no d'buit
ugitate uoue p^s uotu ugitatis ptinet
ad p fcom gsilioz set q talis pfecto d'buit
arpo i choari qui ueit lege gsilius adipplere
g^o an xpi aduent no d'buit ugitate uo
ue set q i matre e debebat omis ee p
fco set ugitatis pfco e d' maxis pfcoib3
g^o no d'buit ei dee Vltius ur qd no d'buit
ee mio uicta q2 nouetib3 ugitate no sola
nube set uelle nube e dapie. ut po dicit
set nullu dap^e debuit ee in ba ugie g^o postq
ugitate nou no d'buit nube p^o uoues

uirginitatem periculo se exponeret siue in potestatem
uiri traderet sed hec est contra quia beata uirgo non debuit
sui potestatem alteri tradere nubendo. ¶ Preterea quicumque sen
tit in matrimonio aliquo modo in carnalem copulam consentit
ad minus implicite sed consensus in carnalem copulam derogat
de uirginitatis puritate ad minus quantum ad uirginitatem men
tis. ergo mater domini debet talis puritas quam maior sub deo
nequid intelligi ut anselmus dicit. uidetur quod non debuit nu
bere. ¶ Item hoc est quod dicitur mathei .i. cum esset desponsata etc.
interlinearis et glossa. ¶ Preterea christus sua natiuitate debuit
uirginitatem commendare quod nuptiis non derogaret
non autem melius potuit utrumque approbare quam ut de
uirgine nupta nasceretur. ergo etc. ¶ Ultimus uidetur quod
causa iiij et assignate in littera non sint conuenientes quia diuinum
est hoc uidelicet illa prima posset congruere illi congruentius quam homo
sed homo quam sensu posset cognoscere de aliqua an sit uirgo
ergo multo fortius dyabolus hoc scire poterat. ¶ Preterea dyabolus bene
sciebat quod illa est uirgo quam numquam est conuincta uiro sed
dyabolus scire poterat quod ioseph ei numquam carnaliter
conuictus fuerat. ergo per hoc quod erat nupta non occulta
batur uirginitas eius matris domini ¶ Preterea misterium diuinitatis
christi non minus iminuit quam uirginitate matris dyabolus manifes
tum esset. sed illa manifeste uidit dyabolus. ergo non oportu
it quod misterium incarnationis eius ex nuptiis matris
celaretur. ¶ Item si non esset nupta non poterat lapi
dari propter suspicionem fornicationis. quia adulterii. ergo
uidetur quod non propter hoc oportebat eam nubere. ¶ Preterea ex hoc
quod non nupta fuisset iudei magis edificati fu
issent. ad fidem qui scriptum inuenerunt ecce uirgo
concipiet et ita uirginitas matris non debuit eis per
nuptias occultari. ¶ Item deus uenit ut labores
nostros sustineret et per hoc auferret. ergo non oportuit
quod haberet matrem eius uiri ad eius obsequia. Responsio dicendum
quod in beata uirgine apparere debuit omne illud quod perfectionis
sit uirginitas autem quamuis in se sit optima tamen propter tempus
illo eius minus perferebat propter exspectationem benedictionis
semi (?) per uiam generationis ueteri et ideo beata uirgo nouit
inim. tamquam optimum est et deo acceptum non tamen simpliciter
sed sub conditione honestissima hec scilicet ut deus aliter or
dinet nec istam conditionem apposuit ut dubi
taret an uellet uirgo permanere sed an deus uteret
et hoc est quod augustinus dicat in littera quod proposuit se perse
uaturam uirginem ut deus aliter ordinaret. ¶ Ad .i. ergo
dicendum quod beata uirgo fuit conuicium (?) uel et non lex
sic auctoritas diei et noctis et ideo uotum eius sapuit
uo. le. in quantum uirginitatem uouit et uere igitur conditionem
apposuit. ¶ Ad ij. dicendum quod perfectio consiliorum quantum
ad consummationem incipere debuit a christo sed quantum
ad aliquam inchoationem conueniens autem est eius in
cepit. ¶ Ad .ij. q. dicendum quod conueniens fuit matrem
de illio fuisse conuictam tamen propter causas in littera assigna
tas tamen propter alias causas quarum prima est ut significaret

eccclesiam que est uirgo et sponsa. ¶ Secunda ut per ioseph
genealogia marie intexeretur. non enim consuetudo
erat apud hebreos ex parte mulierum genealogiam computare
tertia ut uirginibus excusatio tolleretur si de fornicatione infamarentur
quarta ut nuptias christus sua natiuitate approbaret.
quinta ut maior perfectio uirginitatis in beata uirgine ostenderetur
dum in ipso matrimonio uirgo permansit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod
post uotum uirginitatis absque fama non potest aliquis inmi con
sentire sine peccato quia si sit uotum solempne non fit
matrimonium. si autem sit uotum simplex uerum est matrimonium quod tamen
peccatum committitur. uotum autem beate uirginis non fuit so
lempne sed simpliciter in corde expressum. non absolute sed sub
conditione ut in littera patet et ideo potuit sine peccato ex sponsali
bus scilicet consilio cuius dispositione conditionaliter in suo uoto ex
pectat in matrimonio consentire. ¶ Ad ij. dicendum quod beata uirgo antequam
contraheret cum ioseph fuit certificata diuinitus quod io
seph in simili proposito. erat et ideo non se commisit peri
culo nubens et tamen propter hoc aliquid uirtutis deperit quia
illud propositum fuit conditionale in tali eius appositum tali
non conditio est sicut si nisi bonum scilicet per praedicanda non
tolleret. ¶ Ad .3. dicendum quod copula carnalis licet in
plicite sub consensu beate uirginis sit actus continet impli
cite impossibile ut ex predictis patet. postquam autem adcat ille co
pulam non gratiam uirginitati non diminuit ad de puritate
te ipsius non actus ipsius quin quod numquam fuit in
proposito beate uirginis sed iam erat certificata quod actus
numquam sequi deberet. ¶ Ad .3. q. dicendum quod rationes que
in littera ponuntur conuenientes sunt quorum una ac
cipitur ex parte conceptionis scilicet ut partus dyabolo celaretur
secunda ex parte matris ut scilicet non lapidaretur tertia ex parte
ioseph scilicet ut obsequium non lapidaretur tertia ex parte
ioseph scilicet ut obsequeretur et uiri et puero et testi
monium perhiberet uirginitatis. ¶ Ad primum ergo dicendum quod
dyabolus ingenue illi bene potuisset percipere uirgini
tatem matris dei sed tamen toto hoc quod nupta erat non
perhibitus fuisset adiligentia examinanda quam certi
ipsum erat diuina uirtute. ¶ Et similiter dicendum est ad secundum. ¶ Ad
3. dicendum quod tertia prima minima ut apte poterat congruere
ipsius esse sanctam dei quia simul uideuit in eo signa
infirmitatis et uirtutis unum ad aliud de diuinitate
eius ad conficere magis ex presumptione quam ex certi
tudine procedebat sed hoc propter precedens nationum
fuisset certissimum signum dei uenientis. ¶ Ad .x.
dicendum quod in ecclesia de lapidatione infamie uel quia erat de stirpe
sacerdotali ex parte matris quod patet ex hoc quod elizabeth
que erat de filiabus aaron dicitur eius cognata. luce .i.
filia autem sacerdotis est non nupta deprehensa
in stupro lapidabatur ut patet leuitici xxi. sed ex
parte patris erat de stirpe dauid. bene enim poterat
per matrimonium coniunge. filie aaron uel de tribu regia
uel ad quibuslibet aliis tribubus quia non acceperant
hereditatem distinctam ab aliis tribubus et sic ex hoc

nō poterit confusio sortiū puenire q̄ erāt cū phi
rim̄ cōmixtionē inter filios qui erāt de diuisis tri
bub;. Ad v. d̄r q̄ dn̄s maluit pmittere iudeos
dubitare de diuinitate sua q̄ de castitate mr̄is
sciens lubricā eē uirginitatis famā ut ambr̄.
d̄. Ad vi. d̄r q̄ xp̄o n̄ debuit necessitatis so
latiū refutare. q̄ h' pusilitatis magis ē q̄m
humilitatis.

Ad ij. sic pcēditur. uir q̄d m̄ pctm̄ nō fuit pfcē
pfcm̄. n. ex ab̄to cōsensu pcedit. s; bā uirgo
n̄ abs̄ m̄in cōsensisse uir. set n̄ abs̄ uouisse
ē ī utroq; dispōni diuine se cōmisit ut ī lrā d̄r.
g̃ nō fuit pfcm̄ m̄. Itē p̃ sigtō ē d' eēn m̄rij
ī qnt ē sacm̄. set m̄ uid' nō fuit pfcm̄ ī
sigtō ut ī lrā d̄r. g̃ nō fuit pfcē sacmēt.
Itē p̃ u d' est ultiā cōsūmatō nō ē illa pfcō s;
m̄ bē uirgis nuq̄ fuit cōsūmat. g̃ nō fuit
ue pfcm̄. Itē p̃ pfcm̄ d̄r m̄ ex eo q̄ bonū plis
q̄ ples que fuit ī illo m̄rio ducta n̄ fuit
effectus illi' m̄rij. sic n̄ fili' adoptiuus d̄r bonū
m̄rij. g̃ n̄ fuit pfcm̄ m̄. Itē p̃ pfcm̄ m̄ n̄ licet
alicui sponsā dimittere. set ioseph cū iust' eēt
nolebat eā occulte dimittere. ut d̄r. m̄. i. g̃ nō
dū erāt pfcm̄ m̄. Set ē d̄r. pfcā s̄t opa set
illud m̄ fuit diuine ī spiratū g̃ fuit pfcm̄.
Itē p̃ m̄ nō dicunt aliq cōiuges. n̄ sit pfcm̄
m̄. set maria d̄r cōiux ioseph m̄. i. g̃ fuit
inter eos pfcm̄ m̄. Responsio d̄r q̄ d' ē pfcō
m̄rij una q̄ r̄ ad eē ip̄ius que sit p cōsēnsum uib'
d' p̄senti expssū. ⁊ tali pfcōe m̄ illud pfcm̄
fuit. Alia ē pfcō q̄ r̄ ad opōm ⁊ sic non
fuit pfcm̄ q̄ actus m̄rij ē carnal' copula.
Ad p̃mū g̃ d̄r q̄d bā uirgo abs̄ m̄ m̄rio
cōsensit diuin' cū sicientiā set m̄ m̄ sic cōsen
ciēs uirginitatē suā deo cōmisit ut ī lrā d̄r.
Ad ij. d̄r. q̄d sigtō quel; nō ē d' eē sac'
set illa q̄ sigficāt effc̄s sacm̄ti q̄ id ratō
nō fit. Ad. iij. d̄r q̄ ratō illa pcedit de p̄a
pfcōe. que cōsūmatō d̄r m̄rionij. Ad. iiij. d̄r
q̄d ples nō ē bonū m̄rij solū in qntū pcri
geniat set ī qntū ī m̄rio suscipi⁊ ⁊ educatur
⁊ sic bonū m̄rij fuit ples illa. nō p̃ m̄ō n̄
ctā d' adultio nat' ul' fili' adoptiuus qui ī
m̄rio educat ē bonū m̄ q̄ m̄ nō ordinat
ad educatōm illoꝝ sic h' m̄ fuit ordinatū
ad h' spāli q̄ ples illa ī illo ciperet ⁊ edu
caret. Ad v. d̄r q̄d ioseph uoluit eam
dimittere. q. alia ductus l' p̃ a'm ipectōm
l' q̄ timebat tante sctati cohītare p̃ re
uerēm ur̄ dcm̄ ē ei noli timere m̄. i.

Ad. iij. sic pcē. ur̄ q̄ m̄ illud . . .
fuit aliū cōsūmatū d̄r. n. m̄. i. anq̄
cōueniret īuēta ē ī utō hūs d' spū. s. ⁊ ītoꝝ nō
cōsclebat eā donec pepit filiū pogenitū g̃
ur̄ q̄d post cōgnouit eā. Itē p̃ pm̄ d̄r r̄. si set
xp̄c ī auāe p̃dcā d̄r pogenit' fili' uirgis g̃
post p̃mū huit aliū ⁊ sic m̄ ī salte post xp̄i
natiuitatē cōsūatū fuit. Itē p̃ nō d' fuer' uba
euāgli's ad exp̄imēdū suā intēcōm set nuq̄
expsserēt q̄d ioseph eam ampli' nō cōgnosceret
g̃ post xp̄i gnōm m̄ fuit cōsūmatū. Itē p̃ io
seph d̄r p̄r xp̄i ī plib; euāngelij locis et
d̄r ī hr̄e fr̄es q̄d nō eēt si m̄ ī nuq̄ eēt
cōsūmat g̃ et c̄. Itē p̃ duo corꝑ nō posst si
mul eē ineod' loco. g̃ xp̄c nō potuit exire
d' uētre mr̄is ītegrtate uirginitatis manēte
⁊ sic nō fuit ī gns q̄ m̄ ī cōsūmaret. Itē p̃ ab
ham ⁊ alij p̄res qui cōiugijs usi s̄t maxie
digtatis fuer' g̃ n' d' pisset mr̄i. xp̄i. si m̄.
cōsumasset. Itē p̃ heluidius obicit si tpe ē
xp̄o inf̄ cōgsā post ptū cōto mag pgeī
talia uirgis eē natū. Set d' uirgitas corrup
tioī oppoit' set uir xp̄i d' buit eē ī excellē
tissiō statu g̃ d' buit eē uirgo ⁊ sic nō d' buit
illud m̄ cōsūmari. Itē p̃ nō ē pbab' q̄d ioseph
auderet uim q̄ teplū dn̄i nouāt cōiuge. ut
io' dic̄. Responsio d̄r q̄ mr̄ xp̄i an ptū in
ptu ⁊ post ptū mētnū uirgo pmāsit set eī
uirginitati an ptū iudei ebaonite d' rogāt
dicētes xp̄im ex ioseph semie eē nat. eī aūt
uirginitati ī ptu d' rogabāt phī dicētes n̄ pos
se duo corꝑ eē ineod' loco. s; uirginitati eius
eluidius p' ptū quidā ydiota q̄ sacdos
aūs ē d' rogare. qui loqtatē facūdiā
extimās accepta m̄ disputādi ablasphe
mijs mr̄is dn̄i incipit dicēs eā post ptū
a ioseph cōgtā ē q̄ ye' ubzū cōsepsit. Ad
p̃m g̃ d̄r q̄d an. nō sp̃ d' notat ordine
ad illud q̄ futoꝝ ē p' rei ueritate. set qm̄ ad
illud q̄d futoꝝ sperat' b' cōmuez ēlū sic cum
d̄r iste nuq̄ hr̄et. xe. ā mortuus ē ⁊ sic ē
in pposito. et silr' u donec quz d' sigt h' q̄d
pcessit ēmināt ueiente eo q̄d exspectat'
ut cū d̄r sede hic donec ueniam q̄m aūt
nō sic cū d̄r. i. coꝛ. xv. oz illū regn̄re donec
ponat oēs īmicos et ē nō q̄d temp' regi ei'
finiat adsbiectōm īmicoꝝ set sbitō in
imicoꝝ intp̄r regi includ̄r. Ad. ij. d̄r q̄d
pogenit' d̄r an q̄m nich' cōuis post ipm
nō sit. alr' al' uigeiti uis pogeiture nō
nō hr̄ent ī lege n̄ d' buissent deo offerri. q̄d
flm̄ ē. Ad. iij. d̄r q̄ euāngsta ex eo q̄ mī'
ē cdi dimisit intligēd' eē h' q̄d mag
cdie est. mi' aūt cdi' ē q̄ uirgo cōcepiat q̄

eiiugr. dixunt quinq; post ptu. ugo gfuet
7 io no cauer h dz. ad iiij. dd. qd joseph
dz pr xpi putatiuus ut pz luc. iij. 7 itm xpc
fuit filius ei adoptiuus ut qda dnt. alij aut
dci st fres ei roe cgtois q2 erant d ead fami
lia q2 nec maria aliu filiu huit n q joseph
qui ugo fuit ut dz. ad v. dd. qd uin e. p
xim set pmiraclm pot fi q duo cor sint
ineod loco. ut. j. dicet. d. xliij. pt aut
ille qgcept tot fuit mira quida tn dnt
qd xpc tc dnte sbtiu assupsit set pm e meli
ad vi. dd. qd quis stat siugij gsumati
sit bo tn stat ugitatis e alcoz mlto 7 h
mat di debebat ad vij. dd. qd f qd yo
dic quto st huilioza q pme puss e tanto
plus ei d bo. du mo pli pfectom ututis
nich sbthat. h ugitatis puato d rogaret
pfcoz mris expte ututis aie.
J. n. dxa tinsigans se h intllr qn no
pce. ad ozom l qn pce ad ozom sb gdi
tce si e xpo. al eet picim ydolatre. siquis
hticus noie aug. et t h e uin qn n pcedet
ad expllom alic erroris al eet i picim in
fidlitatis si ei gsentiret gsensit in carnc
co. no explicate set inplicate ut dom e ja
cob tuchel ueritu fac. sciend qd d cor fac
ei. no fuit ca pnl set secudaria 7 h bn pot
ee sn pcco l qn q e pcco uel si aut eet pn
lis ca libido pl tudinis no excaret apcco
mor si eet effrenata libido e d xxxi.

Post h d tois siugij 7c. postq dtmia
uit magr dcais. in qbz gstituit ipo
ni. h dtmiat dcais hoestatis ipr. s. d tois
siugij quibz act ni hoestate q diuidr i
p. d. ipa dtmiat d tois mu qnt adm sqd
nuc agit ipa d quo hi tra eruto i mo a
tiquoz patr. xxvii. d m h d antiqs ptibz
7c. pma md. In pma dtmiat d tonis co
iugij quibz act mij excat insa dtmiat
dacau mij qui p boa pdca excat f qd insup
ht rom dbitu. xxxij. d. i. sciedu e q quia
cu omibz ec c pma md. i pma dtminat
d tbz tois siugij quo i mo tueiant ipa
d quo pca act siugal excat. i cu g h
tu bona 7c. pma in. d. Inpma d que sit
tu boa siugij. insa qlit se hant ad m.
l. et e sct qd ab aliquibz 7c. ce h duo fa
cit po d qd unu pdcoz bonoz i quolz
mo tueit. s. sacmt. quis no alia duo. s.
fids 7 ples. quo alu f actu mo dst sco
dtmiat dmo inquo q intento illoz
duoz no soluat. i. solet qri 7c et ce h

ta facit po dtmiat dmo inquo no intr
dz bonu plis sco deo iquo no solu no itedz
set q impedit i qui do uenena stlitatis q
c. ctc d tmiat qnda. q. incidete. i. h qri
solet cu g h tn boa ec e h ostendit quo
p tria pdca act siugalis excat et ce h duo
facit. po dtiat ultate. sco pont obones in
gnu. i. set sicubi ce h duo fac po d g
excatom mis act sius qd m excatoe non
indiget sco d qd excat no possit qn culpo
cateat i. h forte as dicat et e ce h duo facit
po d p tom sco p aucte i. ut cu alr gsetire
et e. qli hoz duoz inobom q solom diui
dz. ut pse pz inlra.

Hic est dr qo pma d tois mij sco d excu
tioe act miioal p boa pdca ce p quit
ta po uit dbent ee aliq boa ad exc and
m sco que et qt st cto qlr adm. se hant
D pm sic pce. ut. qd m
An no dbat hre aliq boa quibz excet sicut
n. gsuato induidui que sit pca q ad nut
tiua ptinet e d intenoe n. ita gsuatio
spei que sit pril et mlto mag quto mel
7 digni e bon spei q bonu uni induidui
set ad actu nutitiue. excand no idiget
aliqbz excatoribz g n q adexcand m. Cp
f phm. viij. eth. amicitia que e int uir
7 uxore e uly q claudit inse hoestu e non
indiget a excitioe g n mij dbet bo excu
atebui p m instituc e i remediu 7 inoffim
ut q d xxvi. dom e set f qd e inoffim exc
tioe no indiget q sic q impadiso excatio
ne indiguisset q stm e. i. n. fuisset nupac
honozabiles 7 thoz immaculat ut aug dic
sup n f g e i remediu sic n alia sac q in
remediu pca st istituta g m hi excan
boa n dbet hre. Cp ad oia que hoeste fi
posse ututes digut sig m aliqbz tois pot
hoestai no indiget alijs honestatibz q
animi ututibz q sic no dbet mo a boa
assigri quibz honestet sic n alijs quibus
ututes digut. set q ueps e indulgen i e
noca aliq excitiois mto set m gce i statu
i finitatis f indulgentiam ut pz. i. cor. vij
g indiget p a boa excat. Cp gcubit forca
rius et mortalis st ei. dm spei. qncu ad i
spem n. set gcubitus forcarius e d se tpis g
ad h qd mortalis no sit tpis oz ei ad addi
q ad hoestate ei ptineat et i alia spem
moris trahat. Responsio dd qd nullus sapiens
dbet iacturam a sustine n pp scelatioe alic
equalis l melioris boni vel elam alicul

sxv.

quod aliquam iacturam habet annexam indiget aliquo bono ad recompensationem per quod ordinetur et honestetur. In coniunctione autem viri et mulieris rationis iactura accidit, tum quia propter vehementiam delectationis absorbetur ratio ut non possit aliquid intelligere in ipsa, ut philosophus dicit, tum etiam propter tribulationem carnis quam oportet tales sustinere et sollicitudinem temporalium, ut patet 1 Cor. 7. Et ideo electio talis coniunctionis non potest esse ordinata nisi per recompensationem aliquorum ex quibus dicta coniunctio honestetur; et haec sunt bona quae matrimonium excusant et honestum reddunt. Ad primum ergo dicendum quod in actu comestionis non est tam vehemens delectatio rationem absorbens sicut est in praedicta delectatione, tum quia vis generativa per quam originale traducitur est infecta et corrupta, nutritiva autem per quam non traducitur est corrupta et non infecta; tum quia per defectum individui quilibet magis sentit in se ipso quam defectum speciei. Unde ad excitandum ad comestionem, quae defectui individui subvenit, sufficit sensus ipsius defectus; sed ad excitandum ad actum quo defectui speciei subvenitur, divina providentia delectationem apposuit in actu illo, quae etiam animalia bruta movet, in quibus non est infectio originalis peccati; et ideo non est simile. Ad secundum dicendum quod illa bona quae matrimonium honestant sunt de ratione matrimonii, et ideo non indiget eis quasi exterioribus quibusdam ad honestandum, sed quasi causantibus in ipso honestatem quae ei per se competit. Ad tertium dicendum quod matrimonium ex hoc ipso quod est in officium vel in remedium habet rationem utilis et honesti; sed utrumque horum ei competit ex hoc quod habet bona quibus fit et officium et remedium concupiscentiae adhibetur. Ad quartum dicendum quod aliquis actus virtutis honestatur ex virtute quasi ex principio elicitivo et completivo, quasi formalibus principiis ipsius; et hoc modo se habent bona ad matrimonium. Sic enim ad actum virtutis exigitur habitus quo virtutis actus esse possit.

Ad secundum sic proceditur. Videtur quod insufficienter bona matrimonii assignentur in littera, scilicet fides, proles et sacramentum. Quia matrimonium non solum fit in homine ad prolem procreandam et nutriendam, sed ad consortium communis vitae propter operum communicationem, ut dicitur in VIII Ethic. Ergo sicut ponitur proles bonum matrimonii, ita deberet poni communicatio operum. Praeterea, coniunctio Christi ad Ecclesiam quam matrimonium significat perficitur per caritatem. Ergo inter bona matrimonii magis debet poni caritas quam fides. Praeterea, in matrimonio sicut exigitur quod neuter coniugum ad alterius thorum accedat, ita exigitur quod unus alteri debitum reddat. Sed primum pertinet ad fidem, ut in littera dicitur. Ergo deberet etiam iustitia poni propter redditionem debiti. Praeterea, sicut in matrimonio inquantum significat coniunctionem Christi et Ecclesiae requiritur indivisibilitas, ita quod unitas, ut sit una unius. Sed sacramentum quod inter bona coniugii computatur pertinet ad indivisibilitatem. Ergo debet esse aliud quod pertinet ad unitatem. Sed contra, videtur quod superfluant, quia una virtus sufficit ad actum unum honestandum. Sed fides est quaedam virtus. Ergo non oportuit alia duo addere ad honestandum matrimonium. Praeterea, non ex eodem aliquid accipit rationem utilis et honesti, cum utile et honestum ex opposito bonum dividant. Sed ex prole matrimonium accipit rationem utilis. Ergo proles non debet computari inter bona quibus matrimonium honestatur. Praeterea, nihil debet poni ut proprietas vel conditio sui ipsius. Sed haec bona ponuntur ut quaedam conditiones matrimonii. Ergo cum matrimonium sit sacramentum, non debet poni sacramentum inter bona matrimonii.

Responsio. Dicendum quod matrimonium est in officium naturae duobus ordinatur, sicut et quilibet alius virtutis actus, quorum unum exigitur ex parte ipsius agentis, et hoc est intentio finis debiti, et sic ponitur matrimonii bonum proles. Aliud exigitur ex parte ipsius actus qui est bonus in genere ex hoc quod cadit supra debitam materiam, et sic est fides, per quam homo ad suam accedit et non ad aliam. Sed ulterius habet aliam bonitatem inquantum est sacramentum, et haec significatur in ipso nomine sacramenti. Ad primum ergo dicendum quod in prole non solum intelligitur procreatio prolis, sed etiam educatio illius, ad quam sicut ad finem ordinatur tota communicatio operum quae est inter virum et uxorem inquantum sunt matrimonio iuncti, quia parentes naturaliter thesaurizant filiis, ut patet 2 Cor. 12. Et sic in prole quasi in principali fine alius quasi secundarius includitur. Ad secundum dicendum quod fides non accipitur hic prout est virtus theologica, sed prout est pars iustitiae, secundum quod fides dicitur ex hoc quod fiunt dicta in conservatione promissorum; quia in matrimonio, cum sit quidam consensus, est quaedam promissio per quam talis vir tali mulieri determinatur. Ad tertium dicendum quod sicut in promissione matrimonii continetur quod neuter ad alterius thorum accedat, ita et quod sibi invicem debitum reddant; et hoc etiam est principalius, cum consequatur ex ipsa mutua potestate invicem data; et ideo utrumque ad fidem pertinet. Sed in littera ponitur illud quod est minus manifestum. Ad quartum dicendum quod in sacramento non solum intelligenda est indivisio, sed illa omnia quae consequuntur matrimonium ex hoc quod est signum coniunctionis Christi et Ecclesiae. Vel dicendum quod unitas quam obiectio tangit pertinet ad fidem, sed indivisio ad sacramentum. Ad quintum dicendum quod fides non accipitur hic prout est virtus, sed prout est quaedam conditio virtutis, ex qua fides nominatur quae ponitur pars iustitiae. Ad sextum dicendum quod sicut debitus usus boni utilis accipit rationem honesti non quidem ex utili, sed ex ratione quae usum rectum facit, ita ordo ad aliquod bonum utile potest bonitatem honestatis facere ex vi rationis debitam ordinationem facientis; et hoc modo matrimonium ex hoc quod ordinatur ad prolem utilem [illegible] inquantum debite ordinatur. Ad septimum dicendum quod sicut Magister dicit in littera, sacramentum non dicitur hic ipsum matrimonium, sed inseparabilitas eius, quae est eiusdem rei signum cuius et matrimonium. Vel dicendum quod quamvis matrimonium sit sacramentum, tamen aliud est matrimonium esse matrimonium, et aliud est ei esse sacramentum, quia non solum ad hoc est institutum ut sit in signum rei sacrae, sed etiam ut sit in officium naturae; et ideo ratio sacramenti est quaedam conditio adveniens matrimonio secundum se considerato, ex quo etiam honestatem habet; et ideo sacramentalitas, ut ita dicam, ponitur inter bona honestantia matrimonium. Et secundum hoc in tertio bono matrimonii, scilicet sacramento, non solum intelligitur inse-

pabilitas sed 7 q ad signu ipi ptinet

AD tertiu sic pcedit ur q sac no sit pncipali^s int mri boni qz finis e potissim i unoqz. sed ples e mri fis g ples e pricipali^s mri bonu. p principalis e i roe boi dri que oplet sp q gen sic for qu in molite rei ill. sed sac cpetit mrio roe sui gnis ples aut 7 fides ex coe dre mqiri e tale sacramt g a duo sut mag pricipalia i mrio q sacramt. p sic iue nit mri sine ple 7 sine fid ita iuenit sn inse pabilitate sic pz qn ale ougu an mri osu mat ad religionm trasit g n exhe roe inse pabilitatis sacramt i mrio e pricipale bonu. p effectus no pot ee prior sua ca. sed ossi qui e ca mri freqnt i mutat g et mri dissolui pot 7 sic insepabilis n sp comitat matrimonii. p sac q hnt effcm ppetuu i pmit caracte sed i mrio no ipmit caract g no ade ei inse pabilitas ppetua 7 ita sic e mri sn ple. ita potest ee sine sacramto 7 sic id qd pus. sed q illd q poit indisticcoe rei e c marie ecle sed indio q ptinet ad sacramt poit indistiti ncioe q d mrio dcta no an ples ul q fides g sacram i t alia e eelius mrio. p ut dicta q i sacris opat e efficatior. qm ut buia. sed ples 7 fides ptinet ad mri f qd e in offiu hue ut sacramt aut f qd e ex institucoe dia g sacram e pncipalius i mrio q alia duo. Re spsio dd qd ad dz. inte alia pncipali duob mois aut qz e eelius aut qz digus si qz di gus sit oibz mois sacramt e pncipali mettri ougu boni qz ptinet ad mri inqnt e sacramtu gre a. uo duo ptinet ad ipm i qs e cyda n offi) pfecto aut gre e digor. pfte n si aut dicat pncipalius qd e eelius sic distin g e qz fides 7 ples posse d osidari. uno mo i se ipis 7 sic ptinet ad usu mri p q et ples poducit 7 pacto ougal suat. sed i disibili tas qm sacramt inportat ptinet ad ipm mri f se qz ex h ipo qd pactom ougale sui po tate i unct i ppetuu ouges redut se q sepai no posse et ind e q mri nuq iuenit sine isepabilitate. inuenit aut sine fide 7 ple. qz ee rei no dpedet abusu suo q f h sacramt e eelius i mrio q fides et ples. d m posse osidari fides 7 ples f qd se. i suis pril. ut p ple accipiat. intetio plis. et p fid de bit suadi fide sui qbz 7 mri ee no pot. qz h i mrio exipi paccoe ougl caint ita qd si ad ou hi. exprimet in osu. qui mri fac no eet ilm 7 sic acti fidm 7 plem e eeli^m i mrio 7 so fides 7 teo sac sic q hoi e eelius ee n i q ee g quan uis ee g sit dignu. ad prim g dd q finis f intetom e prim i re. sed f co secutom e ultim 7 sic se hnt ples mri boni 7 id quoda mo e prial 7 quoda mo no. ad ii. dd qd sacramt q put poit tenu mri bonu ptinet ad mri roe sue dre dz n. sac mtu ex signe h rei sacre dtinate q mri si gt. ad 3. dd qd nupce f ang. sc bonu mori^lia vn i r tte in nubut m nubut. ut dz. mi xxii. et id uinclm mri no se extedit ult uita i q ohz 7 id dz insepabile qz no pot intre uita sepai sed p morte sepai pot sine corlem post carle ouctom siue spuale post spuale tm. ad iiii. dd q qius osf? qui fac mri no sit ppetuu mlz qnt ad slam actus qz act ille cessat 7 pot qius succede tn fortl lo e ppetuus qz e d ppetuitate uicti al no facet mri. no. n. osl ad tps mam mri fac 7 dico forli f q e act ad spem ab olo. et f h mri ex osu. i sepabilitate accipit. ad v. dd q i sacramtis inquib ipmit caract roz potias ad act spis h i matrimoio ad act corlis. vn mri roe potias q iste mat ouges accipiut queit cu sacramtis i qb caract in pmit. et ex h ht i sepatoz l insepabilita te ut mlra dz. h diffet ab eis i qnt potas illa e ad act corlis 7 p h no i pmit carac tem spuale

DEmde q qitr p bona pdca mri excat. et cir h qur. tu. p utr pdca boni possit excare actu mri. ut no sit oio pcm. s o utr sn eis a pcco alu excari possit. t tio utr qn m e sn eis spsit pcm mortale.

AD. prim sic pce. ur q act mri no posset excari p bona pdca ut no sit oio pcm qz quicq sustinet dapnu maiois boni p eni bo prat qz inordiate sustinet h boni rois q le dit i ipo actu ougali e mag q h ttt co iugi bo g pdca bona no sufficiut ad exc indu ougale ocubit. p si bonu malo addat ingne mois. totu efficit malum n aut totu bonu qz una csi mala facit act malu no aut una bona facit bo ipm sed act ougal f se malus e al excusacione no indiget. g bona mri adiueta no posse ipm bonu face. p dcp e i mo dcto pussi ois i e meciu i morib sed bona mri no posse efficer qn dilecto ille act sit i modata g. no posse excusare qn sit pcm. p uerecu ia n e n d tpi actu f dam. sed bona mri no tollut erubescenn ab illo actu g n pst excusae. sed q ocubit ougal no diff

a fornicatio n p bona mr sig h no differt sufficiet
excusare ipm tunc in sp illicitum remanet q est
contra illud qd licitum e . 3 . d xxvi . ¶ p bona mr se-
luite . ad actum eius sic constitum debite ut dcm e
set cu talia sufficienter faciunt qd act as no sit
mal g q bona possunt excusare in . ut nullo mo sit
pctm Responsio dd . qd as act dr excusari dr . uno
mo ex pte facientis ita qd facienti no ipu
tet . i culpa quius sit mal . l saltem no intata
culpa sic igit dr pctm excusar in toto l i pte
¶ a mo dr excusari act ex pte sui ita . s . q no sit
mal q h mo pdca bona dnt excusare actum mr
Exeod aut ht act as qd no sit mal in gne
mois et qd sit bo q no e as act indifferens
ut in 3o . li dcm e . dr aut aliqs act humanus
bon dr . vno mo bonitate utilis et sic actus
ht qd sit bon ex his que ipm i medio ponunt
q h faciunt i actu mr . fides p ples ut ex dcis pz
¶ a mo bonitate sacramti p qd act no solu bo set
dr e scus et hnc bonitate ht act mr ex tradi
sibilitate p q sigt coniunctionem x ad ecclam q sic pz
qd pdca bona sufficient actum mr excusant .
¶ ad p g . dd . qd p m no incurrit hoi i dampnu
rationis quantu ad hitum set solum quantu ad actum
n e inconveniens qd quiz as act melior p genus
suu . interrupat pa mi bono actu . ut n . sine
pcco fi pot . sic in eo patet q ab actu contemplacionis
cessat ut intedu actui vacz ¶ ad . ij . dd q ratio
illa bn pcedet si malu q i sepat concomitatur
coniugium esset malu culpe . nc aut no e malu
culpe set pene tm q e in oba cai adreom q
io ro no sequit ¶ ad 3 . dd qd sup hundancia
passiois que uicium facit no attendr p itetoz
quantitatem ipi . s . p pporcom adronem vn tc
solu passio reputat i inmoderata qn limites
rois excedit delectatio aut que fit in actu
mr oali quius fit intensia p quantitate tn non
excedit limites ei ante pheos an pli suum
quius i ipa dletatione ratio eos ordinare no
possit ¶ ad 4 . dd q turpitudine illa q sp e in
actu mr . et erubescentiam facit turpitudo pene
q no culpe quia dquolibet dfu ho nlr eru
bescit
A d . ij . sic pcdit ur qd act mr excusari possit
q sine mr bonis qui . n . a natura tm mo
adactum mr no ur aliq bonu mr intende
q bona mr ptinent ad gra ul virtute . set qu
as mo . solo nli appetitu ad actum pdcm . no
ur ee pctm q nllm nle e malu cu malu
sit pt nam et pt ordine ut dyo dic g act
mr pot excusari q sin bonis mr ¶ p ille qui vtit
coniuge ad fornicacone uitanda n ur ad bo mr
intende . set talis no peccat ut ur q ad hoc
e mr huane infirmitati concessu ut fornico uitet
ut pz . i . cor . vij . g sine bonis mr pot actus
eius ee excusatus ¶ p ille qui utit re sua ad li
bitum no facit 3 iusticia . g no peccat ut ui
dr set p mr . uxor efficit res uiri et eo g si se
iuncte ad libitum utit libidine mouente no ur
ee pctm q sic idem qd pus ¶ p illud q e bonu
ex gne no efficit mal n ex mala intetione fi
at . set act mr quo quis coniungat sua e ex gne
bonus g no pot malus ee n ex mala i tetione
fiat . set pot fi bona intetione q sino itendat
ad mr bonu puta cu qs p h corlem salute
intedit seruare aut consequi g ur qd q sine mr
bonis act ille possit excusari ¶ set 3 remota
ca remo effcus . set ca honestatis mr oial
act st mr bo g sine eis no pot act mr
excusari ¶ p no differt act pdcus ab actu forni
cario n in pdcis bonis set coniunctus fornicarius . sp
e mal . g sino excet pdcis bonis q mr oial
act sp erit mal Responsio dd qd sic bona mr
p qd st in hitu faciunt mr honestu q sem . ita
q p qd st in actu i tetione faciunt actum mr
honestu quantu ad duo illa mr bona q ipi actui
respiciunt vn qn coniuges conueniunt ca plis pcreande
l ut 3 mutuo debitum reddant que ad fidem
ptinent totalit excusant a pcco si tertium bonu
no ptinet ad usum mr . set ad eem ipius
ut dcm e vn facit ipm mr honestu . no d ac
tu eius ut p h act absq pcco reddat qa aliter
significacionis ca conueniunt q io duobus solis modis
coniuges absq pcco conueniunt . s . ca plis pcreand
q debiti reddendi . al aut sp e ibi pctm adm
ueniale ¶ ad pmm g dd . q ples put e bonu
sacr . addit 3 plem put e bonu intetum an
n . n . i tedit plem put i ipa saluat g hu
manu q bonu spei set inple p q e sacramt
mr . ult h intellr ut ples suscepta . ultius
ordinet mdm q io oz qd intetio n q plem
intedit referat actu l hitu ad i tetione
ples put e bonu sac . al staret i certu qd
sine pcco ee no pot q io qn n tm mor actu
mr no excusat apcco oio n inquit mol n
ordinet actu l hitu ult ad ple p qd est
bonu sac . n tn sequit qd mot n sit mal
s qd sit imp fcus n ad aliq bonu mr ult
ordinet ¶ ad . ij . dd qd si aliqs p mr actu
intedat uitare fornicatom i coniuge no e
ad pctm i . quia h e q dda dbiti reddico qd
ad bonu fidei ptinet set si intedat uitare
fornicatom i se sic e . i . aliq sup fluitas . et p
h e pctm ueniale n ad h e mr institutum n

p(er) indulgentiam q(uia) e(st) de p(ec)c(at)is ue(nialibus) ¶ ad .3. d(icendu)m q(uod)
una d(e)bita c(ircumstanti)a no(n) sufficit ad h(oc) q(uo)d act(us) sit bo(nus)
q(ui)a no(n) o(mne)s q(ui)c(umque) (con)stitu(it) q(ui) re sua utit(ur) usus sit
bo(nus) set q(ua)n(do) utit(ur) re sua ut d(ebe)t. f(..) o(mne)s c(ircumstanti)as ¶ ad 4
d(icendu)m q(uo)d (con)cupisc(enti)a inte(n)de(n)s castitatis (con)s(er)uatio(n)e(m) no(n)
sit p(er) se mal(a) t(ame)n h(oc) i(n)te(n)to effici(tur) mala si ex
aliquo castitas i(n)tenda(tur) q(uod) no(n) e(st) ad h(oc) d(e) se ordi
nat(a) sic qui ex sac(ra)m(en)to bapt(ismi) t(antu)m salute(m) q(ua)e
ret co(m)ple(...) (et) sic e(st) i(n) p(ro)p(os)ito actu m(atrimonij).

AD t(er)tiu(m) sic p(ro)ced(itur) u(idetur) q(uod) q(ua)n(do)q(ue) a(d) uxorem
(con)g(re)d(itu)r no(n) i(n)tendens ad m(atrimonij) bonu(m) set
sola d(e)lectat(i)o(ne) mo(rtalite)r peccet q(uia) sic dic(it)
Ier(onimus) et h(abe)t(ur) i(n) l(itte)ra. uoluptates que d(e) meretri(cum)
amplexib(us) capiu(n)t(ur) i(n) uxore da(m)pn(an)de su(n)t
set no(n) d(icitu)r da(m)p(na)bile n(isi) pecc(atum) mo(rta)le. (er)go (con)g(re)d(ie)ns
uxore(m) p(ro)p(ter) sola(m) uoluptate(m) e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le
s(ed) ¶ p(re)t(er)e(a) (con)s(ens)us i(n) d(e)lectat(i)o(n)e(m) e(st) p(ec)c(atum) mo(rta)le ut in
s(ecun)do .u. in (...) li. d. xxiiij. t(er)ti(u)m e(st) set qui (ita)
(con)g(re)ditur uxore(m) sua(m) ca(usa) d(e)lectationis (con)sentit
in d(e)lectat(i)o(ne)m (er)go mo(rtalite)r peccat ¶ p(re)t(er)ea quic(umque) usu
c(re)at(ur)e no(n) refe(rt) i(n) d(eu)m (contr)a (e)a fruit(ur) q(uod) e(st) p(e)cc(atu)m
mo(rta)le set quic(umque) uxore p(ro)p(ter) sola(m) d(e)lectat(i)o(ne)m
utit(ur) h(un)c usu(m) no(n) refe(rt) in d(eu)m (er)go mortal(ite)r
peccat ¶ p(re)t(er)ea nullus d(e)b(e)t excom(m)unica(r)i n(isi) p(ro) p(e)cc(at)o mo(rta)li
set a(liqui)s ex sola libidine uxore(m) (con)g(re)d(ie)ns arcta(tu)r
ab i(n)gressu eccl(esi)e ut in l(itte)ra d(icitu)r. q(ua)si sit excomuni
cat(us) (er)go omnis tal(is) peccat mortal(ite)r ¶ set (contra)
e(st) q(uo)d s(ecundum) aug(ustinum) tal(is) (con)cubit(us) p(on)it(ur) int(er) pecc(at)a co
tidi(an)a p(ro) quib(us) d(icitu)r p(ate)r n(oste)r ut i(n) l(itte)ra d(icitu)r. set ta
lia no(n) s(un)t pecc(at)a mortalia (er)go (et)c(etera) ¶ p(re)t(er)ea qui
a(lim)ento utit(ur) p(ro)p(ter) d(e)lectat(i)o(ne)m t(antu)m no(n) peccat mor
tal(ite)r (er)go p(ar)i r(ati)o(n)e qui utit(ur) uxore t(antu)m ca(usa) li
bidinis faciende. Responsio d(icendu)m q(uo)d quida(m) dic(un)t
q(uo)d q(ua)n(do)q(ue) ad actu(m) (con)iugale(m) libido p(ri)n(cipali)t(er) mo
uet e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le. set q(ua)n(do) mouet ex lat(er)e
tu(n)c e(st) p(e)cc(atu)m ueni(a)le q(ua)n(do) aut(em) o(mn)i(n)o d(e)lectat(i)o(ne)m
respuit (et) displicet ei tu(n)c e(st) o(mn)i(n)o absq(ue)
ueniali pecc(at)o. ut sic d(e)lectat(i)o(ne)m i(n) actu illo
q(ua)erere sit p(e)cc(atu)m mo(rta)le d(e)lectat(i)o(ne)m oblata(m)
acceptare sit p(e)cc(atu)m ueniale set ea(m) odire
sit p(er)fectio(n)is. set h(oc) no(n) pot(est) e(ss)e q(uia) s(ecundum) ph(ilosoph)u(m)
i(n) x. eth(icorum) .id(e)m e(st) iudic(iu)m d(e) delectat(i)o(n)e (et) op(er)at(i)o(n)e
q(uia) op(er)a(ti)o(n)is bo(n)e e(st) d(e)lectat(i)o bo(n)a (et) male ma
la. un(de) cu(m) act(us) m(at)rimo(n)ialis no(n) sit p(er) se mal(us)
n(ec) q(ua)erere d(e)lect(ati)o(ne)m e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le s(em)p(er). (et) i(de)o d(icendu)m q(uo)d
si d(e)lectat(i)o q(ua)rit(ur) ult(r)a ho(n)estate(m) m(atrimonij) ut s(cilicet)
a(liqui)s i(n) (con)iuge no(n) attendat q(uod) (con)iux e(st). set solu(m)
q(uo)d mul(ier) e(st) id(e)m p(ar)at(us) fac(er)e cu(m) ea si no(n) e(ss)et
(con)iux ei(us) e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le (et) tal(is) d(icitu)r ardentior
amator uxoris q(uia) s(cilicet) ardor ille ult(r)a bona
m(atrimonij) e(ffertu)r. si aut(em) q(ua)rit(ur) d(e)lectat(i)o i(n)f(ra) limites
m(atrimonij) ut s(cilicet) tal(is) d(e)lectat(i)o i(n) a(li)a no(n) q(ua)era(tur) q(ua)m i(n)

(con)iuge sic e(st) p(e)cc(atu)m ueniale ¶ ad .1. (er)go d(icendu)m q(uo)d
tu(n)c uoluptates meretri(cum) uir i(n) uxore q(ua)erit
q(ua)n(do) in ea n(ihi)l (aliu)d attendit q(ua)m q(uo)d i(n) meretrice at
tenderet ¶ ad .ij. d(icendu)m q(uo)d (con)sens(us) in d(e)lectat(i)o(ne)m co
habit(us). qui e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le
no(n) aut(em) tal(is) e(st) d(e)lectat(i)o m(at)rimo(n)ial(is) act(us) ¶ ad
3. d(icendu)m q(uo)d q(ua)muis d(e)lectat(i)o(ne)m no(n) referat ac
tu in d(eu)m t(ame)n no(n) po(n)it i(n) ea ult(imum) uolu(n)tatis
fine(m) al(ioquin) ea(m) u(bi)q(ue) i(n)differ(ente)r q(ua)ereret. (et) i(de)o no(n)
o(mn)i(n)o q(uod) (con)ti(n)ua fruat(ur) h(oc) utit(ur) c(re)at(ur)a. p(ro)p(ter) se se
au(tem) h(ab)itual(ite)r p(ro)p(ter) d(eu)m q(ua)muis no(n) actu ¶ ad
4. d(icendu)m q(uo)d h(oc) no(n) d(icitu)r p(ro)p(ter) h(oc) q(uo)d ex p(e)cc(at)o excomunica
tionu(m) m(er)eat(ur). set q(uia) sp(irit)ualib(us) se reddit
inhabile(m) p(ro)p(ter) h(oc) q(uo)d effi(citur) i(n) actu illo tot(us) caro.

Dolet qu(ia) e(st) masculus (et)c(etera)
D(e) h(oc) i(n)p(re)cedenti d(isti)nc(tione) d(ictu)m e(st) q(ua)n(do) finis mal(us)
bonitate(m) m(atrimonij) no(n) tollit. qui uo(lun)t ueneni
(et)c(etera) h(oc) p(e)cc(atu)m q(ua)muis sit g(ra)ne (et) int(er) male
fica (con)putand(um) (et) (contra) n(atura)m q(uia) (et)i(am) bestie s(e)c(un)d(u)s ex
spectant t(ame)n e(st) uni(us) q(uam) ho(m)icidiu(m) q(uia) ad h(oc) a(li)q(uan)do
potuit impedi(r)i (con)cept(us) n(on) t(ame)n iudicand(us) talis
irregularis n(isi) i(a)m forte p(ro)c(u)r(au)it abortum
p(ost)q(uam) semine paulati(m) formato (et)c(etera). d(e) h(oc) h(abe)t(ur)
e(x)tra (de) ho(mi)cid(io) .li. d. iij. et postq(ua)m uet(er) uxoris (et)
c(etera) q(ua)muis .n. matrix post i(m)p(re)gnatio(n)e(m) claudat(ur)
t(ame)n ex d(e)lectat(i)o(n)e ut a(n)te dic(tu)m mouet(ur) et
ap(er)it(ur) (et) ex h(oc) i(m)minet p(er)icl(u)m abortus (et) i(de)o
i(de)o usurpat accessu(m) uiri ad uxore(m) i(m)p(re)
gnatam no(n) t(ame)n ita q(uo)d s(em)p(er) sit p(e)cc(atu)m mo(rta)le
n(isi) forte q(ua)n(do) p(ro)bab(i)l(ite)r timet(ur) d(e) p(er)iculo abortus
ut i(m)mutet i(n) eu(m) usu(m) (et)c(etera). usus (contra) n(atura)m (con)
iugis e(st) q(ua)n(do) debit(us) uas p(re)t(er)mittit(ur) u(e)l debitu(m)
mod(us) a(b) n(atur)a i(n)stitutu(s) q(ua)n(tum) ad situ(m) (et) i(n) p(ri)mo s(em)p(er)
e(st) p(e)cc(atu)m mo(rta)le q(uia) p(ro)les seq(ui) no(n) pot(est). un(de) tota
l(ite)r intento n(atur)e frustrat(ur) h(oc) i(n) s(ecun)do no(n) s(em)p(er) e(st) p(e)cc(atu)m
mortale ut quida(m) dic(un)t set pot(est) e(ss)e signu(m)
mo(rta)l(is) (con)cup(iscenti)e. q(uo)n(iam) q(uando)q(ue) sin(e) p(e)cc(at)o e(ss)e pot(est) q(ua)n(do) di
sp(ositi)o cor(poris). aliu(m) mod(um) no(n) patit(ur). al(ias) tanto
e(st) g(ra)ui(us) q(ua)nto mag(is) a n(atura)li mo(d)o reced(itu)r.

Sciendu(m) e(st) (er)go q(uod) i(n) o(mn)ib(us) (et)c(etera) d(istinctio) xxxij

Superi(us) d(e)t(er)minauit mag(iste)r d(e) b(onis) (con)iugij
quib(us) act(us) m(at)rimo(n)ialis excusat(ur) h(ic) d(e)t(er)minat d(e)
actu ip(s)o. f(..) q(uod) ult(er)i(us) accipit r(ati)o(n)e(m) d(e)biti p(re)d(icti)
(con)iugij (et) d(icit)ur in p. d. i(n) p(ri)ma (parte) q(uo)d ut(er)q(ue) (con)iugu(m)
alt(er)i d(e)bitu(m) redde(re) tenet(ur) in s(ecund)a q(uo)d petit(i)o
d(e)biti p(ro)p(ter) sollempnitate(m) q(uando)q(ue) impedi(tu)r. i. et h(oc)
debitu(m) (et)c(etera). p(ri)ma .m. d. i(n) p(ri)ma (parte) q(uo)d uir (et)
uxor s(un)t eq(ua)les in d(e)biti redditio(n)e in s(ecund)a p(ro)
bat quidda(m) q(uo)d supposuit i. q(uo)d u(er)o s(un)t (con)iu(ncti)
(et)c(etera). et licet d(e)bit(um) (et)c(etera) hic d(e)t(er)minat de
temporib(us) in q(ui)b(us) act(us) m(atrimonij) i(n)t(er)dicit(ur) et ci(r)ca
h(oc) duo facit p(ri)mo (ostendit) q(uo)d aliq(uo)d t(em)p(u)s impedit

petitiōm d̄biti: 4o d̄ q̄d aliq̄ i͞pedit celebrac͞om nuptiar̄ 7 n̄ solū i ope car̄ etc. c̄ p̄m duo facit. p̄o d̄ unitate. 4o excludit q̄ndā obi͞on i. illud aūt q̄d d̄m̄ ē q̄e.

Hic sex queruntur. ¶ P̄o utrū utq̄ꝫ c̄iugū teneat ex nec̄itate p̄cepti alteri d̄bitū redde sp̄. ¶ S̄o utr̄ alū redde d̄bat n̄o potenti. ¶ T̄e utr̄ in red dic̄oe d̄biti uir 7 uxor sit eq̄les. ¶ 4. utr̄ uni sn̄ c̄ssu alt̄ possit uotū emitte p̄ q̄d i͞pediatur redditio d̄biti. ¶ v. utr̄ tep̄ i͞pediat petitōm d̄biti. ¶ Sexto q̄ ut̄ tēpore mestruor̄ liceat exige l̄ reddere d̄bitū.

Ad p̄m sic p̄ce ur. q̄d alt̄ c̄iugū n̄ tene at̄ alteri ad d̄biti redditōꝫ ex nec̄itate p̄cepti. nll̄s. n. phibet a sup̄ᵗᵉ eucl̄ ꝓ ħ q̄d p̄ceptū i͞pler. s̄ ille qui uxori d̄bit̄ reddit n̄o p̄t carnes agni ede ut s̄d in lr̄a dicit̄ g̊ redde d̄bitū n̄o ē d̄ nec̄itate p̄ce. ¶ P̄ q̄ꝫ p̄t licite abstinē ab h̄is q̄ s̄t nociua i p̄. s̄ alū redde debitū poscenti ēēt nociuū p̄ l̄ r̄oe in firmitatis l̄ r̄oe solutiōis iam f̄ce g̊ ur̄ q̄d licite possit poscenti d̄bitū negaī. ¶ P̄ quiq̄ꝫ fac̄ se i͞potentē ad ad faciend̄ ad q̄d ex p̄cepto tenet̄ petit. sig̊ q̄s ex nec̄ᵗᵉ p̄cepti tenē ad redden d̄bit̄ ur̄ q̄ peccet si ieiunādo l̄ al̄ corp̄ suū atte͞n i͞potentē se reddit ad debiti solōm q̄ n̄o ur̄ uēri. ¶ P̄ m̄ s̄ p̄hm̄ ordinat̄ ad p̄ccatōm p̄lis et educatōm 7 itm̄ ad c̄icatiōm uite. s̄ lep̄ ē c̄ utrq̄ꝫ iiij fine q̄ cū sit morbꝫ c̄tagi os̄ multi lepsa n̄o tē corre. sili q̄ morbꝫ ille s̄ q̄ᵉ c̄lusm̄ē ad p̄le. g̊ ur̄ q̄d uiro lep̄so uxor n̄o teneat̄ debitū redde. ¶ S̄ c̄ sic suus ē i potestate d̄ni sui. ita uni c̄iugū ē i potestate alti᷒ ut p̄ꝫ .i. cor. vij. s̄ suus tē ex nec̄ᵗᵉ p̄cepti d̄no suo d̄bitū s̄uitutis redde ut p̄ꝫ ro. xiij. reddite oībꝫ d̄bita cui tributū tributū q̄ ē g̊ 7 uni c̄iugū ex nec̄itate p̄cepti tenē alti redde debit̄. ¶ P̄ m̄ ē ordinat̄ ad fornicatōm uitandā ut p̄ꝫ .i. cor. vij. s̄ h̄ n̄o posset p̄ m̄ s̄ siun̄ alti n̄o tenet̄ d̄bitū redde cū c̄cup̄ infestat̄. g̊ redde d̄bitū ē d̄ nec̄ᵗᵉ p̄cepti.

Responsio d̄d q̄ m̄ ē p̄ncl̄ institut̄ i offō n̄ 7 id in actu el̄ c̄sidand̄ ē n̄ mot̄. s̄ q̄ nut̄ tiua n̄o mittit̄ gn̄atiue n̄ q̄d sup̄fluit ad c̄suōm indiuidui q̄ h̄ ē ordo natr̄l ut p̄us id in se ip̄o p̄ficiat. et p̄ mod̄ alti d̄ p̄fce sua c̄municet. et h̄ q̄ ordo caritatis h̄t q̄ nm̄ p̄ficit 7 id cū uxor i uiro potestatē n̄o h̄at n̄ q̄ ad gn̄atōm uirtute n̄o q̄ q̄ ad ea. que s̄t ad c̄suatōm i indiuidui or dinata uir tn̄ uxori redde debitū in h̄is q̄ ad gn̄ōm p̄lis spectat salua tn̄ p̄us

p̄ incolumitate. ¶ Ad p̄m g̊ d̄d. q̄ aliq̄s imples aliq̄ p̄ceptū p̄t reddi inhil̄. ad aliq̄ offiī sacr̄ exeq̄d̄ sicut iudex qui hoiēm ad mortē c̄dep̄nās p̄ceptū implens irregularis efficit̄ c̄sili. s̄ ille qui p̄cept̄ implens d̄bitū soluit reddit̄ i ept̄ ad diā officiū exequēdi n̄o q̄d ille act̄ sit p̄cim̄ s̄ r̄oē carnalitatis illi act̄ 7 sic s̄ q̄d m̄ dic̄. 7 id̄ lo tm̄ d̄misit̄ eē n̄o cū d̄ aliis qui s̄ suo iudi relinq̄ndi. q̄ pos sūt 7 ex d̄uōne dimitte et sum̄e c̄or̄ q̄ absq̄ p̄cc̄o. ¶ Ad ij. d̄d q̄ uxor n̄o h̄t potestatē i cor̄ uiri n̄ salua c̄ᵃ p̄ ip̄i ut d̄m ē. vn̄ si ult̄ exigat n̄o ē petitō d̄biti s̄ i iusta exactō 7 ꝓp̄ h̄ uir n̄o tē satisface. ¶ Ad 3. d̄d q̄d si q̄s redd̄ꝫ i potēs ad d̄bitū soluend̄ ex cā ex m̄io c̄secuta puta cū p̄us d̄bitū reddit 7 ē i potēs ad d̄bitū soluendū ult̄ius mli̅ n̄o h̄t ius plus petendi q̄ i͞ petendo ult̄ s̄e mag̊ mettē q̄m c̄iugē exuitur si aū reddit̄ i potēs ex cā alia aut illa ē licita 7 sic itm̄ n̄o tenet̄ n̄ p̄t mli̅ exigē si u̇o n̄o ē tē peccat p̄ p̄cm̄ uxoīs si in fornicatōē labat̄ p̄ hoc ā̇ m̄o q̄ iputat̄ 7 id dꝫ c̄nr̄ p̄t dnē op̄am 7 uxor c̄tineat. ¶ Ad .4. d̄d q̄ lep̄ sol uit sp̄osalia s̄ n̄o m̄. vn̄ uxor uiro q̄ lep̄so tenet̄ redde debit̄ n̄o tn̄ tenet̄ ei cohitat̄ q̄ n̄o ita cito inficit̄ ex coitu sic ex frequēti cohitatiōe et q̄ uis p̄les gn̄et̄ infirma tn̄ meli᷒ ē ei sic eē q̄ penit᷒ n̄o eē.

Ad ij. sic p̄ce ur̄ q̄d uir n̄o teneat̄ d̄bit̄ redde uxori n̄o petenti. p̄ceptū. n. afft̄ matiuū n̄o obligat n̄ ad tp̄s d̄t̄minat̄. s̄ tp̄s d̄t̄minatū solōis d̄biti n̄o p̄t eē n̄ q̄n d̄bit̄ petit̄ g̊ al̄ soluē n̄o tenē. ¶ P̄ d̄ quolꝫ d̄bꝫ p̄sumē meliora s̄ meli᷒ ē c̄iugibꝫ c̄tinē q̄ m̄ro uti. g̊ n̄ exp̄sse d̄bitū petat dꝫ uir p̄sumē q̄d placeat ei c̄tinē et sic n̄o tenē ei d̄bitū redde. ¶ P̄ sic uxor h̄t potestatē i uir̄ ita d̄ns i s̄uū. s̄ s̄uus s̄uire d̄no n̄o tē n̄ q̄n ad ḡd ei i parat̄ g̊ n̄ uir tenē uxori d̄bitū redde. n̄ q̄n ab eo exigit̄. ¶ P̄ uir p̄t alū uxorē exigētē p̄cibꝫ auītē ne exigat g̊ m̄lto mag̊ p̄t n̄o redde si n̄o exigat̄. ¶ S̄ c̄ p̄ redditōm d̄biti medicina p̄star̄ c̄ uxoīs c̄cu᷒ s̄ medic᷒ cui ē i firm᷒ q̄s c̄missus. tenet̄ morbo ei s̄ucurre q̄ si ip̄e n̄o petat g̊ uir uxori n̄o petenti tē d̄bitū redde. ¶ P̄ plat᷒ tē correptōis r̄emediū c̄ p̄ccā s̄bditor̄ adhibe q̄ eis c̄dicētibꝫ s̄ redditō d̄biti i uiro ē ordinata c̄ p̄ccā uxoīs g̊ tenē uir d̄bit̄ redde. q̄uīs q̄ n̄o potenti.

Responsio d̄d q̄ petē d̄bit̄ ē d̄. uno m̄o exp̄sse ut q̄n

invicem quibus petenti quando modo est petitio debiti interpretativa quando scilicet vir percipit per aliqua signa quod uxor vellet sibi debitum reddi, sed propter verecundiam tacet, et ita etiam si non expresse ubi debitum petat, tamen vir tenetur ei reddere. quando expressa signa in uxore apparent voluntatis de debiti reddendi. ¶ Ad primum ergo dicendum quod determinatum tempus non est quando solum petitur sed quando timetur ex aliquibus signis periculum ad quod vitandum ordinatur debiti redditio, nisi tunc reddatur. ¶ Ad 2. dicendum quod vir potest talem presumptionem de uxore habere quando talia signa in ea non videt, sed quando videt esset stulta presumptio. ¶ Ad 3. dicendum quod dominus non ita verecundatur a suo petere debitum servitutis sicut uxor a viro debitum coniugii, sed tamen si non peteret dominus vel propter ignorationem vel aliquam aliam causam, nichilominus teneretur servus adimplere si periculum immineret. hoc enim non est ad occasionem furtive. quod apostolus servis mandat. ¶ Ad 4. dicendum quod non debet vir uxorem avertere ne petat debitum nisi propter aliquam rationabilem causam, et tamen etiam quando non debet cum magna instantia avertere propter pericula imminentia.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod mulier et vir non sint in actu matrimonii equales. agens enim nobilius est patiente ut Augustinus dicit .xii. super Genesim ad litteram, sed in actu coniugali vir se habet ut agens, femina vero ut patiens, ergo non sunt in actu illo equales. ¶ Preterea uxor non tenetur viro debitum reddere nisi petat, vir autem tenetur uxori ut dictum est, ergo non sunt pares in actu matrimonii. ¶ Preterea in matrimonio mulier propter virum facta est, ut patet Genesis .ii. faciamus ei adiutorium simile sibi, sed illud propter quod est alterum semper est principalius, ergo etc. ¶ Preterea matrimonium principaliter ordinatur ad actum coniugalem, sed in matrimonio vir est caput mulieris, ut patet .i. Corinthiorum, ergo non sunt equales in actu predicto. ¶ Sed contra est quod dicitur .i. Corinthiorum .vii. vir non habet potestatem sui corporis, sed mulier, et similiter de uxore dicit, ergo sunt equales in actu matrimonii. ¶ Preterea matrimonium est relatio equiparantie cum sit coniunctio ut dictum est, ergo vir et uxor sunt equales in actu matrimonii. Responsio. Dicendum quod duplex est equalitas scilicet quantitatis et proportionis. equalitas quidem quantitatis est que attenditur inter duas quantitates eiusdem mensure sicut bicubiti ad bicubitum, sed equalitas proportionis est que attenditur inter duas proportiones eiusdem speciei sicut dupli ad duplum. loquendo ergo de prima equalitate vir et uxor non sunt equales in matrimonio nec quantum ad actum coniugalem in quo id quod nobilius est viro debetur nec quantum ad dispensationem domus in qua uxor regitur et vir regit, sed quantum ad equalitatem secundam sunt equales in utroque, quia sicut vir tenetur uxori in actu coniugali et dispensatione domus ad id quod viri est ita uxor viro ad id quod uxoris est. et secundum hoc dicitur in littera quod sunt equales in reddendo et petendo debitum. ¶ Ad primum ergo dicendum quod quamvis agere sit nobilius quam pati tamen eadem proportio est patientis ad patiendum et agentis ad agendum. et secundum hoc est ibi equalitas proportionis. ¶ Ad 2. dicendum quod hoc est per accidens. vir enim quia nobiliorem partem habet in actu coniugali naturaliter habet quod ita non erubescat petere debitum sicut uxor, et inde est quod uxor non ita tenetur reddere debitum non petenti viro sicut vir uxori. ¶ Ad 3. dicendum quod ex hoc ostenditur quod non sunt equales absolute non autem quod non sint equales secundum proportionem. ¶ Ad 4. dicendum quod quamvis caput sit principalius membrum tamen sicut membra tenentur capiti in officio suo ita caput membris in suo et sic est ibi equalitas proportionis.

Ad 4. sic proceditur. Videtur quod vir et uxor possint votum emittere contra debitum matrimonii sine mutuo consensu. vir enim et uxor equaliter obligantur ad debiti solutionem ut dictum est, sed licitum est viro quod uxore prohibente accipere crucem in subsidium terre sancte, ergo et hoc licitum uxori, et ideo cum per hoc votum debiti redditio impediatur potest alter coniugum sine consensu alterius votum predictum emittere. ¶ Preterea non est expectandus in aliquo voto consensus alicuius qui non potest sine peccato dissentire, quando alter continentiam vovet vel simpliciter vel ad tempus quia impedit profectum spiritualem et est peccatum in spiritum sanctum, ergo unus potest votum continentie simpliciter vel ad tempus sine consensu alterius vovere. ¶ Preterea sicut in actu matrimonii requiritur debiti redditio ita debiti petitio, sed unus potest sine consensu alterius vovere quod debitum non petat cum in hoc sit sue potestatis, ergo pari ratione quod debitum non reddat. ¶ Preterea nullus potest ex precepto superioris cogi ad aliquid quod non licet ei simpliciter vovere et facere, quia in illicitis non est obediendum, sed prelatus superior posset precipere viro quod uxori ad tempus debitum non reddere occupando eum in aliquo servitio, ergo licet quod ipse posset per se facere et vovere per quod a debiti redditione impediretur. ¶ Sed contra est quod dicitur .i. Corinthiorum .vii. nolite fraudare vos invicem nisi ex consensu ad tempus ut vacetis orationi. ¶ Preterea nullus potest facere votum de alieno, sed vir non habet potestatem sui corporis sed uxor, ergo sine eius consensu non potest votum facere continentie simpliciter vel ad tempus. Responsio. Dicendum quod vovere voluntatis est, ut et ipsum votum dicit. unde de illis tantum bonis potest esse votum que nostre subiacent voluntati. qualia non sunt ea quibus unus alteri tenetur, et ideo in talibus non potest aliquis votum emittere sine consensu eius cui tenetur. unde cum coniuges sibi invicem teneantur in redditione debiti ut dictum est per quam continentia impeditur non potest unus absque consensu alterius continentiam vovere, et si vovet peccat, nec debet servare votum sed agere penitentiam de malo facto voto. ¶ Ad 1. ergo dicendum quod satis probabile est quod uxor debeat velle continere ad tempus pro subveniendo necessitati ecclesie generalis, et ideo in favorem negotii pro quo crux ei datur institutum est quod vir possit sine consensu uxoris crucem accipere sicut posset et domino suo terreno a quo feudum tenet absque eius consensu

militare n tn mli oio sbtrahe uxori. uis suu
qr uxor pot eu seq n e sile d uxore ad uir
qr cu uir dbeat regere uxore. q no eq magis
te uxor seq uiru q e. Cp uxor cu maiori
piculo castitatis discurreret p terras qm uir
minori ecce utilitate. qio uxor no pot h
uotu face sine uiri gsu. Cad .ii. dd. q alt
giugu dissencies uoto gtinetie alti no
petitr qr no dissentit ut bonu illi ipediat
set ne q piudicu generet. Cad .3. dd. q de
h est dd oppio. q dd: redurt. q uir absq gsu
alti pot uoue q no petat dbitu. no aut
q no reddat qr ipo e uicp sui uiris set no
ipso set qr sialt nuq peter debitu exhoc
alti in honosu reddet. du o3 p unu gsu
som petendi debitu sbire io aliq pbabilt
dnt. q n pot uir absq gsu alti uoue.
Cad .4. dd q sic mlr accipit potestate i cor
uiri saluo h iquo uir tenet cor sui ita q sal
uo h iquo alii dno tenet qio sic uxor no
pot dbit pete uiro q salute cor sui. ita
n ad ipediend h iquo dno te. set pt h no
pot dd phibe qn debitu reddat

D. quintu sic pce uit q temporibz sacs n
dbeat aiq ipediri qn dbitu petat te ei
subuenend e morbo qn iualescat set posst
e q idie festo iualescat gcup q te dbet
ei sbuenri p petitom dbiti. Cp no e a tu
tio qr no sit petend dbitu indiebz festi
uis n qr sit orom dputati set i ill diebz
sr hore dtmiate oroi q aliis hois licet
pete dbitu. Cset q sic aliq loca sr sacra
qr dputata sr sacs. ita aliq tpa sr sac
p eand rom. set i loco sac no licet pete
dbitu q n intepe sac. Vlti uir qd petes
i tpr sac. pecat mort. gg. n. dic. i. po. dyal.
q mlr que i nocte ggta e uiro mane
ad pcessom ueiens addya e arrepta. set
h no ee n mortali peccasset q ere. Cp qr
facit q pceptu dnu. mort pecat set dns
pcepit exo. xix. nolite appnqre uxoribz
uris. qn. s. erat lege acceptui. q mlto mag
peccatur mort si tpr quo sacmtis no. le. ma
ded e. uxoribz uiri gmisceant. Ch q nlla
eq agguat i infinit set tep dbitu e eq
queda q no agguat i infinit ut faciat
mort qd al ee ueile. Vlti uir q no tene
t redde tpr festiuo qr pecantis q gsetie
tes pi pea puient. ut. pz. ro. i. set ille
qui redit dbitu gsetit peteti q pecat
q q ipe pecat. Cp ex pcepto affirmatiuo
obligam adorand q ita ad d tps dtmiatu
q p tpr illo iquo quis orare tenet redde
dbitu no dbet sic n eo tpr quo te dno te
pali obsequiu spale. Cset q e qd dz. i. cor
vij. nolite fraudare adiuice. ut ua. o. ad
n exogg qn petit redded e ei. Vlti uir
qd nuptie n sic medicende tpribz mltu
dtminatis qr m sac e. set mult tpribz no
icedit celebrad alior sacmtor q n celeb
to mi. Cp mag e ipetes diebz festis
petito dbiti q celebrto nuptiar set diebz
ill pot dbitu peti. q gnup celebri. Cp mia
que fiut q statuta ecce. debet sepai. set
no sepant sistant nuptie talibz tpribz
q no dz ee phitu p ecce statuta. Ch q e
qd dz. ecc. iij. temp amplexed. q tps loge
fr ab amplexibz. Responsio dd. i. q. q actus
mioial quis culpa careat tn qr rom dpmit
p carnale dlectatom hoiez reddit ieptu ad
spualia q io indiebz iqbz pcipue spui e
uacand no licet pete dbit. Cad pm q dd q
tpr illo posst alia adhibi ad gcupm. repri
menda sic oro q mlta hi. q adhibet q illi g
ppetuo gtinet. Cad ij. dd q q quis no tene
at oibz horis orare tn tnt tota die gs
uare se ydoeu adorand. Ad. ij. q. dd qd
pete dbitu i die festo no e eq thus ad a3
spem pcu. Vn no pot i infit aggruae. q io
n pecat mort uxor. l uir si i die festino
dbitu petat. set tn e gul pcim si sola de
lectatois ca petat q si timore quo qs sibi
timet dlubrico carnis dbitu petat. Cad
pm q dd qd no fuit punita mlr illa p
h qd dbitu reddidit set qr postmod se
temere addia ingessit q gscuam. Cad. ij.
dd q exaue illa. no pot pbari. q sit pcim
mort. set qd sit igruu mltas. n. ad
i mundicias carn pri exigebat. q no exi
gut i no. le. q e lex. spc. Ad. 3. q. dd q cu
mlr hat potestate i cor uiri qlt ad actu
gnois spectat et eq. tenet uir alij redde
debite. quo q3 tpr et q oi3 hora. salua dbi
ta honestate. que i talibz exigit. qr no o3
qd stati i pu dbitu reddat. Cad p q dd
q iste gntu i ise e no gsentit set id q
abeo exigit. i uit et tn doloe reddit q io
no pecat h. n e p lubicu carnis diruet or
dinat ut sp dbitu peteti reddat. ne dq
occo pcu dt. Cad. ij. dd q no e aliq hora
i dtminata adorand qn possit postea
recopesari i aliis hois q io obo illa no cogit
Ad. 4. q. dd qd qn noue spose iduq aiu
gnug mag exipit uo. ad curit carnaliu.

occupantur. et ideo in nuptiis consueverunt signa, mixta letitie dissolute ostendi. et propter hoc illis temporibus quibus homines precipue debent se ad spiritualia elevare prohibitum est nuptias celebrari. Hec autem sunt ab adventu usque ad epiphaniam. hec est propter communionem que secundum antiquos canones in nativitate communis fieri solet et a septuagesima usque ad octavam pasche propter communionem paschalem et a tribus diebus ante ascensionem usque ad octavam penthecostes propter preparationem ad communionem illo tempore sumendam. ¶ Ad primum ergo dicendum quod celebratio matrimonii habet aliquam mundanam leticiam et carnalem coniunctionem quod non est de aliis sacramentis et ideo non est simile. ¶ Ad ii. dicendum quod non fit tanta distractio animorum in redditione vel petitione debiti sicut in celebratione nuptiarum et ideo non est simile. ¶ Ad 3. dicendum quod tamen tempus non sit de esse matrimonii [illegible] indebito contrahatur nichilominus verum est sacramentum. non separatur tamen simpliciter sed ad tempus ut penitentiam agant. de hoc quod statutum tamen ecclesie sit transgressi et sic est intelligendum quod magister dicit.

Ad secundum sic proceditur. videtur quod liceat menstruate debitum petere. Sicut enim in lege mulier menstruata erat immunda ita et vir fluxum seminis patiens. Sed vir seminifluus potest debitum petere. ergo pari ratione et mulier menstruata. ¶ Preterea maior infirmitas est lepra quam passio menstruorum et maiorem ut videtur corruptionem causat in prole. Sed leprosa potest debitum petere. ergo et cetera. ¶ Preterea si menstruate non licet petere debitum hoc non est nisi ratione defectus quem timet in prole. Sed si mulier sit sterilis non timetur talis defectus. ergo ut videtur saltem sterilis menstruata possit petere. ¶ Sed contra. levitici xviii. ad mulierem que patitur menstrua non accedes. ubi dicit Augustinus prohibuisse hoc et repetiit ne forte in superioribus videretur figuratiue accipiendum. ¶ Preterea ysa. lxiiij. omnes iustitie nostre quasi pannus menstruate. Ideo tunc viri abstinere debent a mulieribus quia tunc concipiuntur membris dampnati. ceci claudi leprosi. ut quia parentes non erubuerunt in conclavi commisceri eorum peccatum quasi aperte [illegible] redarguerentur in parvulis et sic idem quod prius. ¶ Ulterius videtur quod mulier menstruata non debeat reddere debitum petenti. levitici enim xix. dicitur quod si aliquis ad menstruatam accesserit uterque est morte puniendus. ergo videtur quod tam reddens quam exigens debitum mortaliter peccat. ¶ Preterea ro. i. non solum qui faciunt sed qui consentiunt facientibus digni sunt morte. Sed exigens debitum sciens a menstruata mortaliter peccat. ergo et mulier ei consentiens in redditione debiti. ¶ Preterea furioso non est gladius reddendus ne se vel alium interficiat. ergo eadem ratione nec uxor tempore menstruorum debet viro corpus suum exponere ne se spiritualiter occidat. ¶ Sed contra. i. cor. vii. mulier sui corporis potestatem non habet sed vir. ergo petenti mulier etiam menstruata debet debitum reddere. ¶ Preterea mulier menstruata non debet esse viro peccandi occasio. sed si viro petenti debitum ipsa non redderet in tempore menstruorum esset viro peccandi occasio quia forte fornicaretur. ergo et cetera. ¶ Responsio. Ad primam questionem dicendum quod accedere ad menstruatam in lege prohibitum erat duplici ratione. tum propter immunditiam tum propter nocumentum quod in prole frequenter ex huiusmodi commixtione sequebatur. et quantum ad primum preceptum erat cerimoniale. sed quantum ad secundum erat morale. quia cum matrimonium sit ad bonum prolis principaliter ordinatum inordinatus est omnis matrimonii usus quo bonum prolis impeditur. et ideo hoc preceptum obligat etiam in nova lege propter secundam rationem etsi non propter primam. fluxus tamen menstruorum potest esse naturalis et innaturalis. naturalis quidem sicut mulieres patiuntur temporibus determinatis quando sunt sane. innaturalis quando inordinate et quasi continue ex aliqua infirmitate fluxum sanguinis patiuntur. In fluxu ergo menstruorum innaturali non est prohibitum ad mulierem menstruatam accedere maxime in lege nova tum propter infirmitatem quia mulier in tali statu concipere non potest tum quia talis fluxus est perpetuus et diuturnus unde oporteret quod vir perpetuo abstineret. Sed quando mulier patitur fluxum menstruorum post conceptum et cum talis fluxus non durat nisi ad modicum tempus unde prohibitum est ad talem accedere et similiter prohibitum est mulieri in tali fluxu debitum petere. ¶ Ad primum ergo dicendum quod fluxus seminis in viro ex infirmitate procedit nec semen sic fluens est aptum ad generationem. ¶ Et preterea talis passio est diuturna vel perpetua sicut lepra unde non est similis ratio. ¶ Ad secundum solutum patet. ¶ Ad tertium dicendum quod quamdiu mulier menstruata patitur non potest esse certum eam esse sterilem. quedam enim in iuventute sunt steriles que processu temporis fiunt fecunde et e converso ut dicitur x. de animalibus. ¶ Ad secundam questionem dicendum quod quidam dixerunt quod mulier menstruata sicut non debet petere debitum ita nec reddere. Sicut enim non tenetur reddere si habet infirmitatem in propria persona ex qua periculum ei imminet. ita non tenetur reddere ad vitandum periculum prolis. ¶ Sed ista opinio videtur derogare matrimonio per quod datur omnimoda potestas in corpus mulieris quantum ad matrimonialem actum. nec est simile de infirmitate prolis et periculo proprii corporis quia si mulier infirmatur certissimum est quod ex carnali actu periculum ei imminet non autem est ita certum de prole

q forte nulla sequeretur. Et ideo alii dicunt quod mu
lieri numquam licet petere debitum si tamen vir eius
petat aut petit scienter. Et tunc debet eum admonere pa
bus et monitis non tamen ita efficiatur quod ei posset
esse occasio in alias dampnabiles corruptelas si ad
hoc prius credat. Aut ignorat et tunc mulier per
aliquam occasionem pretendere vel infirmitatem allega
re ne debitum reddat nisi periculum viro timeat.
Tamen finaliter si vir non desistit a petitione debet debi
tum reddere, possetenim passionem suam non tantum
iudicare viro ne forte ex hoc vir ad eam abhomina
tionem concipiat et divini precepta presumat. Ad
primum ergo dicendum quod hoc intelligendum est quando utique vo
luntarie consentit non autem si mulier involuntarie quasi
coacta debitum reddat. Ad secundum dicendum quod cum consensus
non nisi voluntas non intelligitur mulier consentire peccato viri
nisi voluntarie debitum reddat quando est involuntaria
magis patitur quam consentiat. Ad tertium dicendum quod gla
dius furioso et esset reddendus quando maius periculum
timetur in non reddendo similiter est in proposito

Si prius permiserit et postea etc.

Videtur ex hoc quod vir possit revocare uxorem
ad se et si de licentia sua castitatem vovit et dicit
ubi Augustinus mentem quando vir dissimulavit aut
plenam deliberationem que quidem dissimulatio
quedam consensus videtur. Si autem expresse consensisset non
posset votum revocare. Vel hoc contra adiudicatum
esset. Quando permissio non potest plus valere quam precisam
talia vota occulta non sunt approbanda. Non carnes
agni etc. De impedimento sumptionis eucharistie
post carnalem delectationem in sompno supra di. vi. dictum est

Queritur hic de antiquis patribus

Et postquam determinavit magister de votis mi
nus quod quidem erat hic tractat de multis antiquorum et dividitur
in partes. In prima quod erat in matrimonio patrum ante le
gem. Infra quod erat in matrimonio tempore legis celebra
tionis legis ubi tempore etc. Prima in duas. In prima dicit quod ante legem
patres licite plures uxores habuerunt. Infra inquirit
quomodo cum pluralitate uxorum bonum fidei servabatur in sig
ni ipsum ostendit esse primum etiam facit. Secundo movet quaestionem, secundo determinat
eam ibi, ad quod dicimus etc. Circa solutionem primo
auctoritatem confirmat ibi de hoc Augustinus sic ait. Circa hoc duo
facit. Secundo inducit auctoritatem ad probandum propositum
ibi, quod scilicet illorum essent licita coniugia qui
plures habebant uxores. Secundo ostendit quod et erant tunc mi
nus sic est virginitas nunc temporis ibi. Quod ubi casti
tas etc. Legis ubi tempore. Hic determinat de matrimonio tempore
legis celebrato et circa hoc tria facit. Primo ostendit quod
prolem morsi sit in dictiam et ostendit ad separationem.
Secundo inquit in tempore legis licet plures uxores habere
ibi. Sed numquam sub lege etc. Tertio exponit de virginitate
determinat ibi, melior est autem virginitas etc.

Hic est tertia quaestio prima de pluralitate uxorum. Secunda de
libello repudii. Tertia de virginitate. Circa primum
quaeritur duo. Primo an habere plures uxores sit contra legem naturae.
Secundo utrum aliquando fuit licitum. Tertio utrum habere concubinam
sit contra legem naturae.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod habere plures uxores non sit
contra legem naturae. Consuetudo enim iuri naturali non preiudicat,
sed habere plures uxores peccatum non erat quando mos erat
ut ab Augustino hic in littera. Ergo habere plures uxores non est
contra legem naturae. Praeterea quicumque facit contra legem naturae facit contra praeceptum
quia sicut lex scripta habet sua praecepta ita et lex naturae. Sed
Augustinus dicit quod habere plures non erat contra praeceptum quia nulla
lege erat prohibitum. Ergo habere plures uxores non est contra legem naturae.
Praeterea ordinatur procreationem ad plus procreationem sed unus
potest ex pluribus prolem accipere plures fecundando
ergo non est contra legem naturae plures uxores habere. Praeterea ius
naturale est quod natura docuit omnia animalia ut in principio digestorum
dicitur. Sed natura non docuit hoc omnia animalia quod sit una
unius cum unus mas in multis animalibus pluribus feminis
coniugatur. Ergo non est contra legem naturae habere plures uxores. Praeterea secundum
philosophum in xv. de animalibus in generatione plus mas se habet
ad feminam sicut agens ad patiens et artifex ad
materiam. Sed non est contra ordinem naturae quod unum agens in plu
ra patientia agat aut unus artifex ex diversis
materiis operetur. Ergo non est contra legem naturae quod unus mas plures
habeat uxores. Sed contra illud precipue videtur esse de iure
naturali quod homini in sua institutione est inditum. Sed quod
sit una unius in ipsa institutione humana naturae est ei
inditum ut patet Genesis ii. Erunt duo in carne una.
Ergo est de lege naturae. Praeterea contra legem naturae est quod homo se ad impos
sibile obliget et quod uni datum est alteri dare. Sed homo
contrahens cum una uxore sui corporis potestatem
ei tradit ut necesse ei sit ei reddere debitum cum petierit.
Ergo contra legem naturae est si postea potestatem sui corporis
tradat alteri quia non posset utrique simul reddere debitum
si simul peterent. Praeterea de lege naturae est quod quod tibi non vis fieri
alteri ne feceris. Sed vir nullo modo vellet quod uxor
aliquem virum haberet, ergo contra legem naturae faceret si aliam uxorem
superinduceret. Praeterea quicquid est contra naturale desiderium est contra
legem naturae. Sed zelus viri ad uxorem et uxoris ad
virum naturalis est quia in omnibus invenitur cum ergo zelus
sit amor non patiens consortium in amato videtur quod
contra legem naturae sit quod plures uxores habeant unum virum.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem quod in omnibus rebus naturaliter
insunt quaedam principia quibus non solum operationes proprias effi
cere possunt sed quibus et eas convenientes fini suo red
dunt sive sint actiones quae consequuntur rem aliquam ex natura
sui generis sive consequantur ex natura speciei ut magneti
competit ferri deorsum ex natura sui generis et attrahere fer
rum ex natura speciei sue. Sicut autem in rebus agentibus ex
necessitate naturae sunt principia actionum ipsarum formae a quibus
operationes proprie prodeunt convenientes fini ita in hiis

que cognitionem participant principium agendi sunt cognitio et appetitus. Unde oportet quod in vi cognoscitiva naturalis inclinatio quibus operatio conveniens generis sive speciei reddatur competens fini. Sed quia homo inter cetera animalia rationem finis cognoscit et proportionem operis ad finem, ideo naturalis conceptio ei indita qua dirigitur ad operandum convenienter lex naturalis vel ius naturale dicitur; in ceteris autem extimatio naturalis vocatur. Bruta enim ex vi nature impelluntur ad agendum convenientes actiones magis quam regulentur quasi proprio arbitrio agentia. Lex ergo naturalis nichil est aliud quam conceptio homini naturaliter indita qua dirigitur ad convenienter agendum in actionibus propriis, sive competant ei ex natura generis ut generare, comedere et huiusmodi, sive ex natura speciei ut ratiocinari et similia. Omne autem illud quod actionem inconvenientem reddit fini quem natura ex opere aliquo intendit contra legem nature esse dicitur. Potest autem actio non esse conveniens fini vel principali vel secundario, et sive sic sive sic hoc contingit dupliciter. Uno modo ex aliquo quod omnino impedit finem, ut nimia superfluitas aut defectus comestionis impedit salutem corporis quasi principalem finem comestionis et bonam habitudinem in negotiis exercendis que est secundarius finis. Alio modo ex aliquo quod facit difficilem aut minus decentem perventionem ad finem principalem vel secundarium, sicut inmoderata comestio quantum ad tempus indebitum. Si igitur actio sit inconveniens fini quasi omnino prohibens finem principalem, directe per legem nature prohibetur primis preceptis legis nature que sunt in operabilibus sicut sunt communes conceptiones in speculativis. Si autem sit incompetens fini secundario quocumque modo aut etiam principali ut faciens difficilem vel minus congruam perventionem ad ipsum, prohibetur non quidem primis preceptis legis nature sed secundis que ex primis derivantur, sicut conclusiones in speculativis ex principiis per se notis fidem habent; et sic dicta actio contra legem nature esse dicitur. Matrimonium ergo habet pro fine principali prolis procreationem et educationem, qui quidem finis competit homini secundum naturam sui generis; unde et in aliis animalibus est communis, ut dicitur in viii. Ethicorum; et sic bonum matrimonii assignatur proles. Sed pro fine secundario, ut dicit philosophus, habet in hominibus solum communicationem operum que sunt necessaria in vita, ut dictum est. Et secundum hoc sibi invicem fidem debent, que est unum de bonis matrimonii. Ulterius habet alium finem inquantum in fidelibus est, scilicet significationem Christi et ecclesie; et sic bonum matrimonii dicitur sacramentum. Unde primus finis respondet matrimonio hominis inquantum est animal, secundus inquantum est homo, tertius inquantum est fidelis. Pluralitas ergo uxorum nec totaliter tollit nec aliqualiter impedit primum finem, cum unus vir sufficiat pluribus mulieribus fecundandis et educandis filiis ex eis natis. Sed secundum finem etsi non totaliter impediat, tamen multum impedit, eo quod non facile potest esse pax in familia ubi uni viro plures mulieres coniunguntur, cum non possit unus vir sufficere ad satisfaciendum pluribus uxoribus ad votum; et quia communicatio plurium in uno officio causat litem, sicut figuli corrixantur ad invicem, et similiter plures uxores unius viri. Tertium autem finem totaliter tollit, eo quod sicut Christus est unus ita ecclesia una. Et ideo patet ex dictis quod pluralitas uxorum quodammodo est contra legem nature et quodammodo non.

Ad primum ergo dicendum quod consuetudo non preiudicat legi nature quantum ad prima precepta ipsius que sunt quasi communes animi conceptiones in speculativis, sed ea que ex istis trahuntur ut conclusiones consuetudo auget, ut Tullius dicit in ii. Rethorice, similiter et minuit; et huiusmodi est preceptum legis nature de unitate uxoris.

Ad secundum dicendum quod sicut dicit Tullius, res a natura profectas et a consuetudine approbatas legum metus et religio sanxit. Unde patet quod illa que lex naturalis dictat quasi ex primis principiis legis nature derivata non habent vim coactivam per modum precepti absolute nisi postquam lege divina et humana sancita sunt; et hoc est quod dicit Augustinus quod non faciebant contra preceptum quia nulla lege erat prohibitum.

Ad tertium patet solutio ex dictis.

Ad quartum dicendum quod ius naturale multipliciter accipitur. Primo enim ius aliquod dicitur naturale ex principio quia a natura est inditum, et sic diffinit Tullius in ii. Rethorice dicens: ius nature est quod non opinio genuit sed quedam vis innata inseruit. Et quia etiam in rebus naturalibus dicuntur aliqui motus naturales non quia sint ex principio intrinseco sed quia sunt a principio superiori movente, sicut motus qui sunt in elementis ex impressione corporum celestium naturales dicuntur, ut Commentator dicit in iii. Celi et mundi; ideo ea que sunt de iure divino dicuntur esse de iure naturali, cum sint ex impressione et infusione superioris principii, scilicet dei; et sic accipitur ab Ysidoro qui dicit quod ius naturale est quod in lege et in evangelio continetur. Tertio dicitur ius naturale non solum a principio sed a materia, quia de naturalibus est. Et quia natura contra rationem dividitur, a qua homo est homo, ideo strictissimo modo accipiendo ius naturale illa que ad homines tantum pertinent, etsi sint de dictamine rationis naturalis, non dicuntur de iure naturali esse, sed illa tantum que naturalis ratio dictat de hiis que sunt homini aliisque communia; et sic datur dicta diffinitio, scilicet ius naturale est quod natura omnia animalia docuit. Pluralitas ergo uxorum quamvis non sit contra ius naturale tertio modo acceptum, est tamen contra ius naturale secundo modo acceptum, quia iure divino prohibetur; et etiam contra ius naturale primo modo acceptum, ut ex dictis patet, quia natura dictat animali cuilibet secundum modum convenientem sue speciei; unde et quedam animalia in quibus ad educationem prolis requiritur sollicitudo utriusque, scilicet maris et femine, naturali instinctu servant coniunctionem unius ad unum, sicut patet in turture et columba et huiusmodi. Sed quia rationes in contrarium adducte videntur ostendere quod pluralitas uxorum sit contra prima principia legis nature, ideo ad eas respondendum.

Et dicendum ad quintum quod natura humana absque omni defectu instituta est, et ideo non solum sunt ei indita ea quibus principalis finis matrimonii haberi potest, sed etiam illa quibus secundarius finis matrimonii sine difficultate haberi non prestet quolibet modo homini in

ipsa sui institutione. habere unam uxorem inditum est. ad vi. dicendum quod quamvis per matrimonium potestatem non det sui corporis uxori quantum ad omnia sed solum quantum ad illa que matrimonium requirit. non autem requirit matrimonium ut quolibet tempore uxori petenti debitum vir reddat. nisi quantum ad illud ¶ quod principaliter est institutum. scilicet prolis bonum. scilicet quantum sufficit ad impregnationem. requirit autem hoc matrimonium in quantum est ad remedium institutum quod est secundarius ipsius finis. ut in quolibet tempore petenti debitum reddatur. et sic patet quod accipiens plures uxores non se obligat ad impossibile considerato principali fine principaliter matrimonii et ideo pluralitas uxorum non est contra prima precepta legis nature. ¶ ad vii. dicendum quod illud preceptum legis nature. quod tibi non vis fieri alteri ne facias. debet intelligi eadem proportione servata. non enim si prelatus non vult quod resistatur sibi a subdito ipse subdito resistere non debet et ideo non oportet quod ex vi illius precepti quod. scilicet vir non vult quod uxor sua non habeat alium virum quod ipse non habeat aliam uxorem. quia unum virum habere plures uxores non est contra prima precepta legis nature. ut dictum est sed unam uxorem habere plures viros est contra prima precepta. prima legis nature. ut dictum est eo quod per hoc quantum ad aliquid totaliter tollitur et quantum ad aliquid impeditur. bonum prolis quod est principalis matrimonii finis in bono enim prolis intelligitur non solum procreatio sed etiam educatio ut supra dictum est. ipsa enim procreatio plus et si non totaliter tollatur. quia contingit post impregnationem primam iterum mulierem impregnari ut dicitur in ix. de animalibus tamen multum impeditur quia vix potest accidere quin corruptio accidat quantum ad utrumque fetum vel quantum ad alterum. sed educatio totaliter tollitur quia ex hoc quod una mulier plures maritos haberet sequeretur incertitudo prolis respectu patris cuius cura necessaria est in educando et ideo nulla lege aut consuetudine est permissum unam uxorem habere plures viros sicut econverso ¶ ad viii. dicendum quod similis inclinatio in appetitiva sequitur similem conceptionem in cognitiva. et quia non est ita quod conceptionem similem quod vir habeat plures uxores sicut uxor habet plures viros ideo affectus uxoris non tamen refugit consortium in viro sicut econverso et ideo tam in hominibus quam in aliis animalibus invenitur maior zelus maris ad feminam quam econverso.

UTrum sic procedit. videtur quod habere plures uxores non potuit esse aliquando licitum. quia secundum philosophum in v. ethicorum ius naturale semper et ubique habet eandem potentiam sed iure naturali prohibetur pluralitas uxorum ut ex dictis patet. ergo sicut modo non licet ita nec unquam licuit ¶ preterea si aliquando licuit hoc non fuit nisi quia vel per se licitum erat vel per aliquam dispensationem licebat. si primo modo sic etiam nunc esset licitum. si autem secundo modo hoc esse non potest quia secundum augustinum deus cum sit conditor nature non facit aliquid contra rationes quas nature inseruit. cum ergo nature deus inseruerit quod sit una unius ut dictum est videtur quod ipse contra hoc nunquam dispensaverit ¶ preterea si aliquid est licitum ex dispensatione hoc non licet nisi illis quibus dispensatio fit. non autem legitur aliqua dispensatio communis in lege facta omnibus. cum tamen ergo omnes communiter qui volebant plures uxores acciperent in veteri testamento ut ex hoc reprehendantur in lege aut a prophetis. videtur quod non fuit ex dispensatione licitum ¶ preterea ubi est eadem dispensationis causa debet eadem dari dispensatio. sed causa dispensationis non potest alia poni nisi multiplicatio prolis ad cultum dei que etiam nunc necessaria est. ergo etiam adhuc dicta dispensatio duraret precipue cum non legatur revocata ¶ preterea in dispensatione non debet pretermitti maius bonum propter minus. sed fides et sacramentum que non videntur posse servari in matrimonio in quo unus pluribus uxoribus coniungitur sunt meliora quam prolis multiplicatio. ergo intuitu huius multiplicationis dispensatio predicta fieri non debuisset ¶ sed contra gal. iii. dicitur quod lex propter prevaricationes posita est. ut scilicet eos prohiberet sed lex vetus facit mentionem de pluralitate uxorum sine aliqua eius prohibitione ut patet deut. xxi. si habuerit homo duas uxores et cetera. ergo habendo duas uxores non erant prevaricatores et ita erat licitum ¶ preterea hoc idem videtur ex sanctis patribus qui plures habuisse uxores leguntur cum deo essent acceptissimi. sicut david jacob et plures alii. ergo aliquando fuit licitum. Responsio dicendum quod sicut ex predictis patet pluralitas uxorum esse dicitur contra legem nature non quantum ad prima precepta eius. sed quantum ad secunda que quasi conclusiones a primis preceptis derivantur. sed quia actus humanos variari oportet secundum diversas conditiones personarum et temporum et aliarum circumstantiarum ideo conclusiones predicte a primis legis nature preceptis non procedunt ut semper efficaciam habeant sed in maiori parte. talis enim est tota materia moralis ut patet per philosophum in i. ethicorum. et ideo ubi eorum efficacia deficit licite ea pretermitti possunt sed quia non est facile determinare huiusmodi varietates ideo illi ex cuius auctoritate lex efficaciam habet reservatur ut licentiam habeat pretermittendi in illis casibus ad quos legis efficacia non se extendere debet et talis licentia dispensatio dicitur. lex autem de unitate uxoris non est humanitus sed divinitus instituta nec unquam verbo aut litteris tradita sed cordi impressa sicut et alia que ad legem nature qualitercumque pertinent et ideo in hoc a solo deo dispensatio fieri potuit per inspirationem internam que quidem principaliter patribus sanctis facta est et per eorum exemplum ad alios derivata eo tempore quo oportebat predictum preceptum pretermitti ut maior esset multiplicatio prolis ad cultum dei educande. semper enim principalior finis magis conservandus est quam secundarius unde cum bonum prolis sit principalis finis matrimonii ubi prolis multiplicatio necessaria erat debuit negligi ad tempus impedimentum quod posset in secundariis finibus evenire ad quod removendum preceptum prohibens pluralitatem uxorum ordinatur ut ex dictis patet ¶ ad primum

g° dicendum quod uis similis semper et uiriliter cognita est de se habet eadem potentiam. sed per accidens propter aliud impedimentum quando non ad eam potentia uariari sicut id plures potest ex diuersis similibus rebus semper. n. et ualet debet esse melior quam simul propter unum. sed per aliud accidens contingit. aliquis est ambidexter. quod non natura uariabilis est et similiter est de similibus isto ut idem philosophus dicit ad ij. dicendum quod in decretis quaedam de diuortiis dicitur quod nunquam licuit alicui habere plures uxores sine dispensatione per diuinam inspirationem habitam. non tamen talis dispensatio datur. quod plures uxores quasi dicit non instituit sed per contrarias quod uxores in lege non sunt ordinate ad semper. sed ut in pluribus est ut dictum est. sicut et non est contra naturam quando aliquid accidit in rebus naturalibus miraculose praeter ea quae frequenter solent euenire ad iij. dicendum quod qualis est lex talis debet esse dispensatio legis. et quia lex naturae contradicta in ipsa est non oportuit dispensationem eorum quae ad legem naturae pertinent lege scripta dari. sed per internam inspirationem omnium fuit ad iiij. dicendum quod adueniente christo fuit tempus plenitudinis gratiae christi per quam cultus dei in omnes gentes spirituali propagatione diffusus est. et ideo non est eadem ratio dispensationis quae erat ante christi aduentum quando cultus dei propagatione carnali multiplicabatur et conseruabatur ad v. dicendum quod plures secundum quod est bonum matrimonii includit fidem ad dominum secundum quod quod plures expectatur ad cultum dei educandi ponitur matrimonii bonum fides autem ad deum secundum quod est prior quam fides uxori secundum quod ponitur bonum matrimonii. et secundum quod significatio pertinet ad sacramentum quia significatio ad fidem coniugem ordinatur. et ideo non est inconueniens si propter bonum plus ad detrahatur. aliis duobus bonis non tamen omnino tolluntur et quod fides manet ad plures et sacramentum etiam quodammodo quia quamuis non significet coniunctionem christi ad ecclesiam in quantum est una significat tamen distinctionem graduum in ecclesia per pluralitatem uxorum quae quidem est non solum in ecclesia militante sed etiam in triumphante et ideo illorum matrimonia aliquo modo significabant coniunctionem christi ad ecclesiam. non solum militantem ut quidam dicunt. sed etiam triumphantem in qua sunt diuersae mansiones.

Ad quartum sic proceditur. uidetur quod habere concubinam non sit contra legem naturae. caerimonie legis non sunt de lege naturae. sed fornicatio prohibetur act. xv. inter alia caerimonia legis quae ad tempus credentibus ex gentibus imponebatur. ergo fornicatio simplex quae est accessus ad concubinam non est contra legem naturae. praeterea ius positiuum a iure naturali processit et ut dicit tullius. sed per ius positiuum fornicatio simplex non prohibebatur imo secundum antiquas leges mulieres lupanaribus exponendae condemnabantur. ergo habere concubinam non est contra legem naturae. praeterea lex naturalis non prohibet quin illud quod datur simpliciter possit dari ad tempus et secundum quid. sed una mulier soluta potest dare uiro soluto in perpetuum potestatem sui corporis ut ea utatur licite cum uoluerit. ergo non erit contra legem naturae si dederit ei potestatem sui corporis ad horam. praeterea quicunque re sua utitur sicut uult nemini facit iniuriam. sed ancilla est res domini. ergo si dominus ea utitur ad libitum non iniuriam facit alicui. et ita habere concubinam non est contra legem naturae. praeterea quilibet potest alteri quod suum est dare. sed uxor habet potestatem in corpore uiri ut patet i. cor. vij. ergo si uxor uelit uir poterit alii mulieri coniungi sine peccato. sed contra secundum omnes leges filii qui de concubinis nascuntur sunt uituperabiles. sed hoc non esset nisi concubitus de quo oriuntur esset illicitus. ergo habere concubinam est contra legem naturae. praeterea sicut supra dictum est d. xxvij. matrimonium est naturale. sed hoc non esset si sine praeiudicio legis naturae homo posset coniungi mulieri praeter matrimonium. ergo contra legem naturae est concubinam habere.

Ulterius uidetur quod accedere ad concubinam non sit peccatum mortale. maius enim peccatum est mendacium quam fornicatio simplex. quod patet ex hoc quod iudas qui fornicationem non horruit cum thamar committere recusauit mendacium dicens. certe mendacium arguere nos non poterit. sed mendacium non semper est peccatum mortale. ergo nec fornicatio simplex. praeterea peccatum mortale puniri debet. sed lex uetus non puniebat concubitum concubinae morte ut patet deut. xxiij. ergo non est peccatum mortale. praeterea secundum gregorium peccata carnalia sunt minoris culpae quam spiritualia. sed non omnis superbia aut auaritia est peccatum mortale quae sunt spiritualia peccata. ergo non omnis fornicatio quae est peccatum carnale. praeterea ubi est maius incitamentum ibi est minus peccatum quia magis peccat qui minori temptatione uincitur ut supra d. xxij. dictum est. sed concupiscentia maxime instigat ad uenerea. ergo cum actus gulae non semper sit peccatum mortale nec fornicatio simplex erit peccatum mortale. sed contra nihil excludit a regno dei nisi sit peccatum mortale. sed fornicarii excluduntur a regno dei ut patet i. cor. vi. ergo fornicatio simplex est peccatum mortale. praeterea sola peccata mortalia dicuntur crimina. sed omnis fornicatio est crimen ut patet tho. iiij. attende tibi ab omni fornicatione et praeter uxorem tuam nunquam patiaris crimen scire.

Ulterius uidetur quod aliquando licitum fuit concubinam habere sicut enim habere uxorem unam est de lege naturae. ita non habere concubinam. sed aliquando licuit plures uxores habere. ergo et habere concubinam. praeterea non potest aliqua simul esse uxor et ancilla. unde secundum legem ex hoc ipso quod ancilla in matrimonium ducebatur libera reddebatur. sed aliqui deo amicissimi leguntur ad suas accessisse ancillas sicut abraham et iacob. ergo illae non erant uxores et sic aliquando licuit concubinas habere. praeterea illa quae in matrimonium ducitur non potest eici et filius eius hereditatis particeps debet esse. sed abraham eiecit agar et filium eius

non fuit lex quia non fuit uxor ab hoc. ¶ Sed contra ea
quae sunt contra praecepta decalogi numquam licuerunt. Sed habere
concubinam est contra praeceptum decalogi, scilicet non moechaberis,
ergo numquam fuit licitum. ¶ Praeterea dicit Ambrosius in libro de
patriarchis quod viro non licet quod mulieri non licet. Sed
numquam fuit licitum mulieri ad alium virum accedere
dimisso proprio viro. Ergo nec viro licuit concubinam
habere. Responsio dicendum ad primam quaestionem quod sicut ex praedictis patet illa
actio dicitur esse contra legem naturae quae non est conveniens fini debito,
sive quia non ordinatur in ipsum per actionem agentis,
sive quia de se est improportionata fini illi. Finis autem quem
natura ex concubitu intendit est proles procreanda et educanda,
et ut ex hoc bonum quaereretur posuit delectationem
in coitu, ut Augustinus dicit. Quicumque ergo concubitu utitur propter
delectationem quae in ipso est, non referendo ad finem a natura
intentum, contra naturam facit. Et similiter si non sit talis concu
bitus qui ad illum finem convenienter ordinari
possit. Et quia res a fine plerumque nominantur tamquam
ab optimo, sic coniunctio matrimonii a prolis bono nomen ac
cepit, quod per matrimonium principaliter quaeritur. Ita concubinatus nomen illam coniunc
tionem exprimit quae solus concubitus propter se ipsum quaeritur.
Et si etiam aliquis quandoque ex tali concubitu prolem quaerat, non tamen
conveniens est ad prolis bonum, in quo non solum intelli
gitur ipsius productio per quam proles esse accipit, sed educatio
et instructio per quam accipit nutrimentum et disciplinam
a parentibus, in quibus tribus parentes proli tenentur, secundum Philosophum
quod habetur in VIII Ethicorum. Cum autem educatio et instructio
proli a parentibus debeatur per longum tempus, exigit lex naturae
ut pater et mater in longo tempore commaneant ad subve
niendum communiter proli communi. Unde et aves quae com
muniter pullos nutriunt ante completam nutritionem non
separantur a mutua societate quae incepta in concubitu
fuit. Haec autem obligatio ad commanendum feminam marito matrimonium
facit. Et ideo patet quod accedere ad mulierem non iunc
tam sibi matrimonio, quae concubina vocatur, est contra legem naturae. ¶ Ad
primum ergo dicendum quod in gentilibus quantum ad multa lex
naturae obfuscata erat. Unde accedere ad concubinam ma
lum non reputabant, sed passim fornicatione
quasi licita utebantur, sicut et aliis quae erant contra mores
Iudaeorum, quamvis non essent contra legem naturae. Et ideo apostoli in mi
scuerunt fornicationis prohibitionem cum immolatis
propter dissensionem quae erat inter Iudaeos et gentiles.
¶ Ad secundum dicendum quod ex praedicta obscuritate, scilicet in quam in
ciderunt gentiles debitam gloriam non reddentes,
ut dicitur Rom. 1, lex illa processit, ex usu institutionis
legis naturae. Unde praevalente christiana religione
lex illa exstirpata est. ¶ Ad tertium dicendum quod in aliquibus
sicut in mechanicis(?) sufficit si res aliqua quam quis in potestate
habet alteri simpliciter tradatur ita quod non sit tradita ad tempus, sed
neutrum est contra legem naturae. Ita autem non est in proposito,
et ideo ratio non sequitur. ¶ Ad quartum dicendum quod iniuria iusti
tiae opponitur. Lex autem naturalis non solum prohibet in

iustitiam, sed quae opposita omnium virtutum, sicut contra le
gem naturae est ut aliquis immoderate comedat, quamvis talis rebus
suis utens nulli iniuriam faciat. ¶ Et praeterea ancilla quam
vis sit res domini ad obsequium, non tamen est res sua ad
concubitum. Et iterum interest qualiter quis re sua utatur.
Facit etiam talis iniuriam proli procreandae, ad cuius bonum
non sufficienter talis coniunctio ordinatur, ut dictum est.
¶ Ad quintum dicendum quod mulier habet potestatem in corpus viri
non simpliciter quantum ad omnia, sed solum quantum ad
matrimonii usum, et ideo non potest contra matrimonii bonum corpus viri al
teri praebere. Ad 2 q. dicendum quod sicut in solutione II. XLII. d. dictum
est illi actus ex suo genere sunt peccata mortalia per quos
foedus amicitiae hominis ad Deum et hominis ad hominem
violatur. Haec enim sunt contra duo praecepta caritatis, quae
est animae vita. Et ideo cum concubitus fornicationis tollat
debitam ordinationem parentis ad prolem quae ex concu
bitu intenditur, non est dubium quin fornicatio simplex
de sui ratione est peccatum mortale, etiam si lex scripta non
esset. ¶ Ad primum ergo dicendum quod frequenter homo qui non vitat
peccatum mortale vitat aliquod veniale, ad quod tamen non
habet incitamentum. Et ita Iudaei mendacium vitabant,
fornicationem non vitantes, quamvis illud mendacium
per incommodum fuisset iniuria huius annexa, si promis
sum non reddidisset. ¶ Ad secundum dicendum quod peccatum non dicitur
mortale quia morte temporali punitur, sed quia pu
nitur aeterna. Unde et furtum quod est peccatum mortale et
multa alia interdum non puniuntur per leges tem
porali morte, et similiter est de fornicatione. ¶ Ad tertium
dicendum quod sicut non quilibet motus superbiae est
peccatum mortale, ita nec quilibet motus luxuriae, quia
primi motus luxuriae et huiusmodi sunt peccata venialia, et etiam
concubitus matrimonialis interdum. Cum aliquibus luxuriae actibus
aliquibus sunt peccata mortalia, aliquibus motibus
superbiae venialibus existentibus, quia in verbis glossae induc
tis intelligitur vel operatio vitiorum vel genera, non quantum ad
singulos actus. ¶ Ad quintum dicendum quod sicut in IV. d. XVI.
dictum est, illa circumstantia efficacior est ad aggravandum quae
magis attingit ad speciem peccati. Unde quamvis fornica
tio ex magnitudine inclinationis diminuatur, tamen ex
inordinata coniunctione quam est gravitatem habet maiorem quam inordi
nata concupiscentia, cum sit circa ea quae pertinent
ad fovendum foedus societatis humanae, ut dictum est. Et
ideo ratio non sequitur. Ad 3 q. dicendum quod rabbi Moy
ses dicit quod ante tempus legis fornicatio non erat
peccatum, quod probat ex hoc quod Iudas cum Thamar
concubuit. Sed ista ratio non cogit. Non enim necesse
est filios Iacob a peccato mortali excusari, cum accusa
ti fuerint apud patrem crimine pessimo, et in Io
seph necem vel venditionem consenserunt. ¶ Et ideo
dicendum est quod cum habere concubinam non matrimonio iunctam
sit contra legem naturae, ut dictum est, nullo tempore per se licitum
fuit nec etiam ex dispensatione. Sicut enim ex dictis patet

ocubit⁹ cū ea que nō ē ī mō iūcta ū ē oue
niēs actus ad bonū plis qd ē pricipal finis
mrī. et ideo ē ꝯ pma pcep pma le. n. que
dispēsatōm nō recipiūt vn ūqz lē in ue. t.
aliqs ocubinas hūisse. quos necē sit a pcō
mortali excusari oz eas eē ī mō iūctas ꝛ tamē
ocubias dici quia ad hēbāt d roē. vxoris ꝛ
aliqd de roē ocubine ocubine s. n. qd ī
ordinat. ad suū pricipalē finē qui ē bonū plis
uxor uiro ꝯiungit īsolubili ꝯiuctōe ul saltē
diuturna ut ex dcīs pz. et cēa h nō ē aliq dispē
sato set ꝯtum ad s fine. qui ē dispensato
familie ꝛ cōicatō opū uxor ꝯiugit ut so
cia set h d erat ī hiis que ocubine noiabāt
in h. n. potrāt eē dispēsato cū sit sāu mrī
finis ꝛ ex hac pte hebāt aliqd silē ocubinis
roē ē ocubine noiant. ad pmū g° dcd qd
hrē plēs uxores nō ē ꝯ le. n. pa pcepta sicut
hrē ocubinā ut ex dcīs pz ꝑ io ratō nō seqt.
ad ij. dcd ꝗ antiq. pres ea dispēsatiōe ꝗ plēs
uxores hēbāt ad ancillas accedebāt affectū uxo
rio erāt. n. uxores ꝗnt ad illā ꝯiuctionū ꝗ
respicit sāū finē cū ꝯdicō s̄uitutis oppō.
cū nō possit simil eē socia eē ancilla. ad
3. dcd qd sicut in le. moysi. p dispēsatōm li
cebat dari libellū repudij ad euitād uxori
cidiū ut dicet ita ex ead dispēsatōe licuit
abrhe eicē agar ad signād ministīu ꝗ aptls
explicat gal. iiij. qd ꝗ ille filī hrz nō fuit ad
ministium ptinet ut ex dcīs pz. sic ꝗ ad ministīu
ptinz qd esau filī libe hrz nō fuit ut patet
ro. ix. ꝛ silī ꝗ p ministīu factū ē ut filij jacob
ex ancillis ꝛ libis nati hēdes eēnt ut aug. dic
quia nasciq xpo in bapō filij ꝛ hēdes tam pbos
quos libe signt ꝗm p malos ministros qui
p ancillas signt.

Deinde q° d libello repudij. et circa h qrunt
iiij. pmo utr insepabilitas mrī sit de
le. n. scdo si repudiare uxorē alīq fuit licit
tcīo d cāis libelli repudij ī lege pmissi eēt
iiij īscriptoe.

Ad pmū sic pcd ur qd īsepabilitas uxo
ris nō sit d lege n. lex. n. n. ꝯmunis ē
apd oīs. set nlla lege pt lege xpi fuit
phibitū uxorē dimitte g° insepabilitas uxo
ris nō ē d lege. n. pt sacmta nō sūt d
le. n. set īsepabilitas mrī ad sacmtā bonū
ptinet g° nō ē d. le. n. pt ꝯiuctō uiri ꝛ
femīe in mō ordinat pl. ad plis gnōm
et educatōm ut dcm ē set h omia aliquo
cto tpe ꝯsumant. g° post. temps illd licet
uxorē dimitte sine aliquo p iudicio le.
n. pt ex mō pal ꝗr bonū plis. set īsepabili
tas mrī ē ꝯ. bon plis. quia ut dicit phs aīs
uir nō pt ex aliq femīa plem accipe. ꝗ qn
tū ex alia accipe posset et que etiā ex alio
uiro impregnare g° īsepabilitas mrī. mag
ē ꝯ le. n. ꝗ de le. n. set ꝯ illd pcipue ē d
lege n. qm n bene īstituta accepit in sua
pricipio set insepabilitas mrī ē hī ut pz. m.
xix. g° ē d lege n. pt d lege n ē qd hō deo nō
ꝯiet set hō quodā mō dō ꝯius eēt si sepa
ret quos ds ꝯiuxit cū g° ex h ꝯphibeat inse
pabilitas mrī m. xix. ur qd sit d le. n. Re
sponsio dcd ꝗ mī ex intētōe n ordinat ad
educatōm plis nō solū p aliqd temps set p
totā uitā plis. vn d le. n ē qd pentes filiis
thesaurizent ꝛ filij pentū hēdes sint ꝛ io i
cū plis sit ꝯmune bonū uiri ꝛ ux. d eorū societatē
ppetuo pmanē indiuisā s leg n dictam.
ꝛ sic inse pabilitas mrī est d. le n. ad. i.
g° dcd ꝗ sola lex xpi ad pfcm huaī gnis ad
duxit reduces in statū nouitatis n. vn
ꝗ ī le. moysi. et in legibz huīs nō potuit
totū auferri ꝗ ꝯ le. n. erāt. h. n. soli legi spc
ꝯiuncte resuatū ē. ad s dcd. qd īsepabi
litas ꝯpet mō s ꝗ ē signū ppetue ꝯiuc
tiōis xpi et eccē et s qd ē in offīm n ad pl
bonū. set ꝗ sepatō mrī mag directe re
pugt plis bono cū ex ꝯiuncti repugt ut dcm
ē insepabilitas mrī mag in bono sacmēti
intellr ꝗ in bono plis ꝗuis inuicē itelligi
possit et s qd ptinet ad bonū. plis erit de
lege n nō aūt s qd ptinet ad bon sacri
ad 3. pz solutō ex dcīs ad e. dcd qd m. pri
ordiat ad bonū ꝯiue roē pricipal fis qui ē bonū
pl ꝗuis ꝗ roē fis sāij ordinet ad bonum
pl m. ꝯhūtis put pte ē ī rebus ꝯcal ꝛ io
in legibz mrī mag attendr qd omibz expe
diat qm qd. vni ꝯpete possit. ꝗuis g° mrī
īsepabilitas īpediat bonū plis ī aqo hoie
cū ē ꝯiens ad bō plis simpl. et pp h ratō
nō sc.

Ad ij. sic pcd ur qd uxorē dimitte licitū
p dispens eē nō potuit ī. n. ꝗ ē ī mō
ꝯ bonū plis ē ꝯ pma pcep le. n. que ī di
spēsabilia sūt. set dimissio ux. ē hī ut ex
dcīs pz g° et ē pt ocubina pcipue differt
ab uxore in h qd nō ē insepabilit iūcta
set hrē ocubinas fuit in dispensabile g° et
dimitte uxorē pt hoies sūt mō ita recepti
dispēsatiōis sic olī fūnt h mō nō pōt dis
pēsari cū aliqs qd ux. dimittat g° n olī sz ꝯ
agar ꝯgecta ē ab abrham uxoris affectu ꝗ

uxor ut dcm e. sed ipe pcepto dino eu eie
7 no peccauit g potuit p dispensacoem si licite
qd ho ux. dimitter. Vlt ur qd sb lege moysi
fuit licit ux dimitte. un. n. mo ostentiendi
no e phibe cu phibe posset. ostetire q illici
to e illicitu cu g moyses no phibuit ux re
pudiu si pcessit qz lex sca e ut dr ro. vij.
ur qd repudiu fuit cui licitu ¶ p. pphe locu
ti st spu sco. inspirati ut pz secudu. pe. i.
sed mal. ut. dr si odio hus ea dimitte ea g
cu illd qd s. s. spirat sit licitu. ur q repudiu
ux. nd sp fuit illicitu ¶ p eod. dic qd sic
apli pmiserut sbas impoias ita moyses pmis
libellu repudij. sed sce nuptie no sut pcc
g nec repudiu ux. sb le. moysi ¶ sed c e
q dns dic qd libellus repudij dat e amoy
se iudeis pp duriciam cord eor sz duritia
cord no excusabat eos a pcco g nec lex d
libello repudij. ¶ p eod d. sr m. ij. qd mo
yses dando libellu repudij n iniciat di mo
strauit. q. p lege agebz pcm si uidat ee pcc
Vlt ur qd licet uxori repudiate hre aliu
uir qz i repudio mag erat iniqtas uiri re
pudiantis q ux repud. sed uir potat alia
sine pcco duce inux. repud. sed uir potat
alia sine pcco duce mur. g uxor sine pcco
aliu uir duce potat ¶ p aug d d duabz
ux. qd qn mos erat pcm no erat sz tpz leg
erat tal osuet qd repud aliu uiru ducebat
ut pz. deut. xxiiij. cu eglia aliu uir ducet
q e. g uxor no peccabat alij se iugedo ¶ p
dns. m. v. iusticia no. te. o sup hundate ee
r iusticie. ue. te. h aut dic ad iusti no. te
sup hum dcam ptinte. qd uxor repudiata
no ducit aliu uir g i ue. le. licebat ¶ sed
g e qd dz. m. v. qui dimissa duxit mecha
bz. sed mecha nuq fuit inue. te. licita
g n uxori repudte licuit aliu uir hre.
¶ p deut. xxiiij. dz qd mulr repud q aliu
uir ducet polluta erat q abhoia fca cora
dno g peccabat aliu ducedo. Vlt ur qd
licebat uiro repud ad se recipe. h. n. coiuge
qd malefcm e. sz malefcm erat q ux. repu
g licebat h corrige redu ux ad se ¶ p q
sp licuit peniti indulge cu sit moral pre
ceptu qd i oi lege manet sed uir accipi re
pud ei penitenti i dulgebat. g h licit erat
¶ p deut. xxiiij. poit pca qr no posset
accipi ite qz polluta erat. sz repud no
polluit n alter uir ducet. g saltr anq
aliu uiru ducet licebat ea accipe ¶ sed
g e q dz. deut. xxiiij. no potat por marit

accipe ea g 7 e Responsio dd. ad. i. q. qd di
spensato i pceptis papue q sr a mo le. n
e sic mutatio cius nlis rei qui qd mutari
pot d. ¶ Vnomo exalia eu nlu pp q a ca
nl impedz. actu sic e i oibz q i minori pte casu
alr accidt m. n. sed p huc modu no uariat
cius rr nlu. que sut semp sbr q sr frequt
a mo pcam pcit sup nlem sic i miraclis
accit eciz mo pot mutari. cius nlis no solu
qui e ordmat ut sic frequt sed q e ordi
nat q ut sic sp ut pz i statoe solis tpz iosue
7 redditu e d tpz ezechie q d eclipsi mira
culosa tpz passionis x. h q e ratio dispensacois
i pcepto leg n qn e i casis i fiorbz 7 sic di
spensato ead cade pot q sa pcepta leg n.
no aut g pma. pcepta qz illa sr. q. sp exn
tia ut dcm e d pluralitate uxor q d hr. aln
aut e tn in casis supiorbz q tuc pot dispe
sacio ee dime q q pma pcepta le. n. roe
alic misterij diui signdi ul ostededi sic pz.
d dispen pcepto abhe fco d occide filij in
no s tales aut dispensatoes no fiut omutr
ad os sz ad cas singlares ps. sic q d uiri ac
eit sigr insepabilitas illij inr pma pcep le.
n. gmeat solu h mo so sb dispensacoe
cadet sic sit inr sa pcepta le. n q po mo
cade pot sb dispensacoe ur aut mag inr sa
pcepta. le. n gtiri. insepabilitas. a. illij. no
ordinat ad plus bonu qd e pnd illij sis n
qnt ad h q p pentes filijs puide dbet. imo
tu uita pp dbita sratoz eor q sr neca i ui
ta. hr a n copulco no e i pa i tecioe n s q
oia sr omuia q io no ur q pam i tecoz di
missio uxoris ee q p gns n q pma pcepta
le. n. sz q sa. un q po mo sb dispensacione
cade pse ur ¶ ad pm g dd q i bono plus
sq qd e d sa intecioe n mittr pcato q mu
tco q i structo quousq ples ad pfcam eta
te duca. sz q ei puidat inpossiz pp hedita
te 7 alior boz dimissom ur pmle ad sam
leg n intecom ¶ ad ij. dd qd hre ocubina
e q bo plus qnt ad id q n i eo d pma in
tecioe incedit. s. educacom 7 i structom
q reqrit diutina omaisoem pentu q no e
in ocubi. q ad tps assuit. 7 io no e sile cu
qnrii. ad sez dispom d hre ocubi sb dispe
sacoe cade pot ut pz. ose. i. ¶ ad. z. dd. qd
insepabilitas q uis sit d sa i tecioe illij pur
e in officio n. tn e d pma i tecioe ipi pur
e sac ecce 7 io ex quo i stituit e ut sit eccl
sacmt maent tali istitucoe no pot sb
dispensatioe cade n forte so mo dispensa

tiōis Ad .ij. q. dō qd ā h ē ō oppiō quidā .n. dnt qr illi q sc lege uxoē dato libello re pudij dimittebāt nō excābāt. apcō qduis excāret apeā sc le. intelligenda. et pp h dz moyses libellū repudij pmisisse q sic ponut .iiij. mōs pmissiōis. vn p puatōm pceptiōis ut qn maī bonū nō pcipit mi bonū pmitti dz sic apls nō pcipt ūgitatē in pmisit .i. co. vij. pss puōm pinbicōis sic uenialia dnt p missa qz nō sc phita. Tcū p puōm cohibi tiōis q sic pcta dnt omia pmitti. adō iqn nō ipedr cū ipedie posst. Q p puōm pui tiōis q sic libellⁱ repudij ile. pmissⁱ ē. nō qd pp ād maī bonū gndū. sicut fuit dispēsatō dplib uxorib hndis set pp maī cohnd .s. uxoricidiū ad q iudi pni eānt pp corrup maslibilis sicut pmissū eis fuit exneis fe ncāi. pp aliq corrup i cōarsf. ne .s. fribz suis feneraset. q sic pp corrup suspicōis i incea bili fuit pmissū. sacfitiū celotipie ne so la suspictō apd eos ind corrūpet set qz lex ue. qduis gm nō offt. tn adh data ēēt ut pcm ostēdet ut gmuīt scā dnt qd si refil ux. peccasset saltē eis p legē aut p pphām iudicali dbuissz. ps. lviij. anūtio pp meo pcm coz al. uidentē ēē nimis neglecti si ea que necēa sc ad salutē que nō oīo recognoscebant nūqᵃ eis nūciata fuisset qd nō pōt dici cū iustica leg tpz suo obsuata uitā thēt et nā et pp h dnt qr qduis repudiaē uxoē p se sit malū tn ex pmissiōe dīna licitū fi ebat et h ofinat patiētē esd. q dic qr apcō abstulit culpā leg latoz qn pmisit repudi et qduis h pbali dicāt tn pm gnius susti net. iō ad utrqz roēs Rndēd ē Cad pm gᵒ dō qr ās qui pōt phibe. nō pcāt si a p hibitōe abstineat non speruīs cōzuptōm set maī malū extimās ex tali phibitiōe. actōm sumē q sic actīt moysi vn dīna x auctē fiet libellū repudij nō phibuit.

Cad ij. dō qd pphe .s. s. inspirati nō dicebāt dimitedā ēē uxoē. qz .s. s. pceptū sit. si qt pmissū. ne mala peiora fieret Cad iij. dō qd illa pmissiōis silitudo nō est intelligēda qnt ad oia set solū qntū ad cām eandm qz utrq pmissio ad uitanda ēpitudinē fcā ē. Cad .x. dō qr qduis dīna cordis nō excusaret apcō tn pmissio ex duritia fcā excusat quedā n. phibet sanis q n phibent corlr infirmis. ū tn i sini pcāt pmissiōe z fcā utentes Cad v. dō. qr ād bonū pōt intmitti dr. uno mō pp ād maī bonū gndū et tūc i amissio illi boni exordiē ad maī bonū actip hoēstatē sic intmittebāt singlitas uxoīs hoēste ad iacob pp bonū plis. ā mō bonū ād inē mittit ad uitād maī mal et tūc sicuctē eī q dispēsaē pōt h fiat reatū talis boni i ātmissio nō ht set hoēstatē q nō acqrit q sic indidās ēīj in lege moysi intmittebat pp maī malū uitand .s. uxoricidiū q iō esd dic qd apcō abstulit culpā qduis .n. i ordinatō redriet i repudio ex quo pcm dz. tn reatū pene nō habebat nī tempal nī ppetue i q dīna dispēnsᵉ fiebat q sic eēt abeo culpa abᵃ q q ipe id dicit qr p missū ē repudiū malū tn licit qr qdm illi qui sūt d pa oppiōe ad h refeiūt tm qd hēbat reatū tempal pene Ad z. q. dō qd sc pma oppiōm uxor pcedebat post re pudiū alti uiro giūcta. qz in pm adhuc nō eēt solut mlr n. qnto tpz uir uiuit alligata ē legi uiri ut pz. ro. vij. nō a po tat sil plēs uiros hre. sz sc aliā oppiōm sic licebat ex dīna dispēsatiōe uiro uxoē repu ita uxori aliū uir duce qz isepa bilitas mīj ex cā dispēsatiōis dic tolle bat que i sepaᵗᵉ maēnet intll. ub apli ut gᵒ aductsqz roēs respōdum Cad pm dō. qd uiro licebat plēs uxorel sil duce. p dispēnsᶻ dīnā q iō una dimissa q mio nō soluto ām duce potuit sz nūqm uxori licuit plēs uiros hre q iō nō ē silē Cad ij. dō qr i illo ūbo aug mos nō pōit pcō sucetudine set pactu honeᵗᵒ sc qd amore ds dz ēē inorigat qa ē bonoz inoz et sic amore pphīa inozal noiat Cad z. dō qr dō in .v. d nouā le. hundaē pocilia aduectē nō sol qnt ad ea q lex ue. lia ta faciebat sz q qntū ad ea que i ue. le. illicita erāt set amltis licita puta bāt pnō rectā pceptoz expom sic pz exordio i imici q ita ē q d repudio Cad x. dō qr ub dō intell qd ad tps le. no. i quo dcā pmissio ē sblata q sic q intll. qdā ub esd. qui dic qd qui sc legē dimītit ux. facit iij. iniqtates qz quo ad dm ē hōicida i qnt ht ppōit ocd ux. n ea dimitet q quia eā dimitit nō fozcātē in quo solo cāū lex eū ux. dimītē pmit tit q sil qz facit adulterium q illū cui co pulat Cad .v. dō qr qdā inclineaīs dic polluta ē q abhoiat .s. illi iudi q qi eā pollutā pus dimisit q sic nō oz qd set

polluta simpliciter. uel dicitur polluta eo modo quo in moyse dicebatur qui mortuum tangebat uel leprosum non in mundicia culpe sed erat irregularis legalis unde et sacerdoti non licebat uiduam et repudiatam ducere mulierem. Ad .ii. q. dicendum quod in lege de libello repudii duo erant permissa. scilicet dimittere uxorem et uxorem dimissam alteri iungi. et duo precepta. scilicet scriptum libelli repudii et quod iterum maritus repudians eam recipere non posset quia qui dominum per eos que prima oppositorum tenent. secundum fuit in pena mulieris que alteri nupsit et in hoc per ea polluta est. secundum alios ut uir non de facili repudiaret uxorem quam postea nullo modo recuperare posset. Ad primum dicendum quod ad illius mali impedimentum quod committebatur circa repudium uxorem ordinatum est quod uir uxorem repudiatam assumere non posset iterato ut patet ex dictis et ideo dimittere ordinatum fuit. Ad .iii. dicendum quod sicut licuit indulgere pro tanto quantum ad tancorem cordis sed non quantum ad penam dimittere separatam. Ad .iii. dicendum quod in hoc est de opinio quidam non dicunt quod licuit uxorem repudiatam uiro regaudari non in matrimonio alteri uiro iuncta esset. tunc enim propter adulterium cui mulier uoluntarie se subdidit in penam ei dabatur quod ad priorem uirum non rediret sed quia lex nulli prohibet ideo dicunt alii quod etiam cum que alteri nubit non poterit reuocari exquo repudiata erat quia polluto non intelligitur adeclipsi. sed ut dictum est.

Ad .iii. sic proceditur uidetur quod causa repudii odium uxoris fuit per hoc quod dicitur mal. ii. si odio habueris eam dimitte illam. Preterea deut. xxiiii. dicitur cum non inuenerit gratiam in oculis eius propter aliquam feditatem etc. ergo idem quod prius. Sed contra sterilitas et fornicatio magis contrariantur matrimonio quam odium. ergo illa potius debuerunt esse cause repudii quam odium. Preterea odium potest causari ex uirtute eius qui odio habetur. si ergo odium est sufficiens causa tunc mulier posset repudiari propter uirtutem suam quod absurdum est. Preterea deut. xxi. dicitur si duxerit uir uxorem suam et postea eam odio habuerit et obiecerit ei stuprum an coniugium. simplicitate defecit uberabit. et c. siclis argenti condempnabitur. et non poterit eam dimittere omni tempore uite sue ergo odium non est causa sufficiens repudii. Ulterius uidetur quod cause repudii debeant in libello scribi. quia per libellum repudii scriptum a pena legis absoluebantur. sed hoc non uidetur iustum. nisi causis sufficientibus repudii assignatis ergo oportebat illas scribi in libello. Preterea ad nihil illa scripta ualere uidebantur nisi ut causam repudii ostenderet. ergo si non inscribebantur non ut causam repudii ostenderet. ergo si non inscribebantur frustra libellus ille tradebatur. Preterea hoc magister dicit in littera. Sed contra cause repudii erant sufficientes aut non. si sufficientes precludebatur mulieri uia ad secundas nuptias que ei per legem concedebantur. si autem insufficientes ostenderetur iniustum repudium et sic repudium fieri non poterat ergo nullo modo cause repudii scribebantur.

Responsio dicendum ad .i. q. quod causa permissionis repudii uxorem fuit uitatio uxoricidii ut sancti communiter dicunt. prima autem causa homicidii est odium sed odium exaliquo causatur. sicut et amor. et ideo oportet alias causas repudii ponere remotas que erant causa odii. dicit autem aug. in glo. deut. xxiiii. multe erant in lege cause dimittendi uxores xpistus solam fornicationem excepit ceteras molestias iubet pro fide et castitate coniugii sustinere. hec autem cause intelliguntur fedites uel corporis puta infirmitas uel alia notabilis macula uel in anima sicut fornicatio uel aliquid huiusmodi quod in moribus in honestatem facit. sed quidam has causas magis coartant satis probabili dicentes quod non licebat uxorem repudiare nisi propter aliquam causam post matrimonium superuenientem nec propter quamlibet talem sed propter illas solum que possunt bonum prolis impedire uel in corpore ut sterilitas. aut lepra uel aliquid huiusmodi uel in anima ut si esset malorum morum quos filii ex continua conuersatione ad ipsos imitarentur sed quedam glo. super illud deut. xxiiii. cum non inuenerit gratiam etc. uidetur magis artare ad peccatum cum dicit in pro feditatem peccatum intelligi. sed peccatum glo. non nominat solum in moribus anime sed etiam in natura corporis sic ergo duo primo concedimus. Ad .iii. dicendum quod sterilitas et alia huiusmodi sunt cause odii et sic sunt cause remote. Ad .ii. dicendum quod propter uirtutem non est aliquis odibilis per se quia bonitas est causa amoris et ideo ratio non sequitur. Ad .v. dicendum quod hec dabatur in penam uiri quod non posset repudiare in perpetuum uxorem in casu illo sicut etiam in casu alio quando puellam deflorauerat. Ad .ii. q. dicendum quod cause repudii in speciali non scribebantur in libello sed in generali. non ut ostenderet iustum repudium sed per iosephum ut mulier habens libellum conscriptum de repudio alteri nubere possit aliter enim ei creditum non fuisset unde per eum erat scriptum talis promitto tibi quod numquam tecum conueniam sed per aug. ideo libellus scribebatur ut mora interueniente et scribarum consilio dissuasus uir a proposito repudii desisteret et per hoc patet solutio ad obiecta.

Deinde queritur de uirginitate et circa hoc queruntur tria. Primo quid sit uirginitas. Secundo utrum sit uirtus. Tertio de comparatione eius ad alias uirtutes.

Ad primum sic proceditur uidetur quod uirginitas non sit in carne corruptionis incorruptionis perpetua meditatio ut dicit aug. in li. de nuptiis et concupiscentia quia post mortem sancte uirgines suam uirginitatem non amittent sed tunc non erunt in carne corruptibili. ergo corruptionis carnis non debet poni in diffinitione uirginitatis. Preterea uirginitas ponitur pars continentie. que ad temperantiam reducitur sed meditatio non est actus temperantie. sed magis in

tellectiuaꝝ uirtutum. ergo non debet poni tanquam genus uirginitatis. ¶ Preterea uirginitas non est finis bonum. quia caritas et alie uirtutes immo magis finale. sed perfectio non est de ratione caritatis aliter caritate semel habita non contingeret amittere. quod in .3. li. d. .xxxi. improbatum est. ergo nec perpetuitas indifferenter. uirginitatis de potest. ¶ Preterea incorruptio per se medio tollitur per corruptionem mentis de quo dicitur .m. v. qui uiderit .m. .19. etc. etc. sed per hoc non tollitur uirginitas quia talis corruptio reparari potest non autem uirginitas ut infra dicitur ergo uirginitas non est incorruptio. preter medio. ¶ Item perpetua incorruptionis medio sit concubitu per se non solum mente sed et carne sicut patet in pecca contra naturam sed sine concubitu uirginitas non perdi quia ut augustinus dicit .4. de uirginitate uirginitas est in parte continentiam abom concubitu in multitas ergo idem quod prius. ¶ Preterea ambrosius dicit in .li. de uirginitate. quod uirginitas est expers contagionis integritas. sed contaminatur corpus per nocturna pollutionem ergo uirginitas per hoc amittitur non autem perpetua incorruptionis medio per se ergo etc. ¶ Preterea uirginitas potest per uiolentiam auferri aliter ille qui se habet cum illa que per uiolentiam ab alio deflorata est. non efficeretur irregularis non autem preter incorruptionis medio ergo idem quod prius. Responsio dicendum quod uirginitas ut ex dictis patet integritas quedam est. unde dicitur per priuationem corruptionis que in actu generationis accidit a qua corruptio est. una corporalis tantum in hoc quod claustra pudoris frangitur. alia spiritualis et corporalis simul ex hoc quod per decisionem et motum seminis in fluxu delectatio generatur. tertia est spiritualis tantum ex hoc quod ratio huic delectationi se subicit in qua integritate perdit quantum ad actum quam impossibile est ad intelligere in ipsa ut philosophus dicit .4. ethicorum ut ipsum rationis absorptio corruptio dicitur habitum etiam corruptionis non est rationis actus sed quedam passio per accidens et quotiens ex passione in fluxus pars sic per somnium uel frenesim et alias passiones corporales contingit rationis actum impediri patens cum ergo uirtus et iam in actu rationis continentia et incontinentia perficiatur in omnibus corporibus predictis inuenit sufficiens ratio uirtutis et uicij sed oportet addere rationis consensum uel dissensum et quia uirginitas in genere moris est per tinens ad uirtutem ideo dicit lucia quod non inquinatur corpus nisi de consensu mentis in quantum actione .s. quod uirginitas priuatiua opponitur prima ergo corruptio que est corporalis tantum non est in uirtutis uel uicij nisi per accidens medio et alie passiones unde si per aliam incisionem claustra pudoris rumpatur non magis detrimentum est uirginitatis quam si pes aut manus gladio incideretur. sed secunda autem etiam corruptio est in uirginitatis et opposita eius. sicut et alie passiones autem est in uirtutum medio et opposi torum uitiorum sed in actu rationis eligentis uel repellentis corruptiones predictas finaliter perficitur in quantum quam uirginitas priuatur et per consensus ipsa

uirginitatis et ideo augustinus in diffinitione predicta posuit hoc quod experte rationis se habet .f. .s. medio. q. uirginitatis genus ponens actum prohibitum sic frequenter fieri solet. In corruptione autem posuit quod obiectum sine in. sed addit secundum determinatum. per hoc quod dicit in carne corruptio quia prius et habitus est nata fieri et idem ¶ Ad primum ergo dicendum quod quamuis post remissionem sanitatis carnis corruptionem non habent. habent tamen nisi carnis que corrupta fuit et ideo in eis potest esse uirginitas sicut in illo. non autem in angelis. in quibus corruptio in quam uirginitas priuat nata esse non fuit et proprie hoc ad rationem uirginitatis sufficit que non solum respicit quod presens est hoc quia preteritum est. non .n. est uirgo ex hoc solum quod nunc non corrumpitur. sed ex hoc et quod nunquam corruptus fuit ¶ Ad .3. dicendum quod quamuis actus moralis uirtutis in uno perficiatur. tamen in forma uirtutis ita ponit ut in .vi. ethicorum. et ideo quedam sociata et uirtutes scias dicebantur ex hoc modo loquendi. utitur hoc augustinus medio perfectione ponens. ¶ Ad iij. dicendum quod in actu uirtutis non solum requiritur dilectio ex parte rationis sed et firmitas quedam ex habitu inclinante ad actum per modum nature. et sic alie cause naturales quantum est de se ordinate sunt. inmobiliter ad effectus proprios. nisi contra dicere possunt. li. p. perpetuo descendit de corpore contrariis hoc alium impediri possit ita quod habitus uirtutis quantum est de se inmobiliter ordinatur ad actum proprium contrarius quamuis huius habitum uirtutis contrarium agat et ideo predicte inmobilitas consueuit poni perpetuum in diffinitionibus uirtutum sic in diffinitione .p. dicitur iustitia est constans et perpetua uoluntas et sic et augustinus ponit perpetuum in diffinitione uirginitatis contrarius uirginitate quamuis habentes eam amittat ut sic in predicta diffinitione dilectio electionis que est actus uirginitatis et quod generis pertinet moris ex medio intelligatur. sed in mobilitas seu firmitas ex perpetuitate ¶ Ad 4. dicendum quod corruptio mentis ut ex dictis accipi potest est duplex. una que est quasi passio mentis quam mens sedere delectationi que in coitu solum accidere et quia hoc delectatio completur in seminis distillatione. ideo talis corruptio mentis non potest accidere sine aliqua corruptione carnis quod dicta est sicut per decisionem ¶ Alia autem est corruptio mentis que est actus eius .s. consensus. autem electio corruptionis predicte sed quia uires inferiores secundum motum superiorum ideo quam quamuis contingit quod ex actu mentis cogitantis de corruptione carnis committis incidentis delectationem ipsi excipientis calor excitatur in corpus consensum distillat et causatur delectatio que mens suffocatur sic in coitu et tunc absque dubio uirginitas est amissa. si autem corporis sistat in actu mentis consentientis. amittitur uirginitas sed forte quia habet in mente non autem ratione eius quod est in mente in ipsa unde talis non potest dici uirgo in mente quia hoc uirginitas amissio reparari potest non autem illa uirginitatis

.q̃l.

amissio ĩq̃ ⁊ ĩ q̃ ē mle sbc̃hz. quia ugi
tas expte sui actus. respic̃ tm̃ p̃sens aut
futuꝝ reficit nõ aũt p̃titũ set expte m̃.
nõ solũ p̃ns. set p̃titũ respic̃ dz. n. ugo q̃
elegit ĩcõzuptõm q̃ mlis ē ĩuginitate
q̃ nũq̃ amisit ⁊ hec q̃ q̃suaẽ ã aũt exigit
qd nũq̃ electõm q̃ham h̃uit set qd nũq̃
q̃iam cozrupcõm exh aũt amissa ugitate
recupaĩ nõ põt qz ĩ q̃ inp̃titũ tñsit reuo
caĩ nõ põt ⸿ad v. dd q̃ ille que siue q̃caĩ
se cõzũpuit nõ ē dũ qn ugitatẽ amitant
q̃ ad id q̃ ē mle ĩ ipã q̃ figcãt nõ adsit
adẽ tñ dlectatõ q̃ ĩ q̃cũ cozrm fac̃ ugita
tis. si aũt luxia q̃ nim tp̃s p̃fcõ etatis p̃ue
niat cũ nõ adsit lẽis dcisio q̃ p̃ons r̃ q̃ple
ta dlectatõ mẽtẽ suffocãs ñ amitẽ ugitas
q̃ntẽ adid qd ē mle ĩ ipa. ⸿ad vi. dd q̃ pas
sioẽs p̃tis seit nõ possũt ẽẽ m̃ ṽtuũs ñ
qd fẽ ozdinabilis arõẽ ĩeis mediũ p̃ẽnit p
ut q̃caĩ q̃ims ĩ rõi obediũt q̃id dlectatõ q̃
ĩ sõpnis accĩt cũ seminis dcisioẽ. nõ ẽ m̃ ũ
tutis et p̃p̃ h ⁊ ñ talis cozr̃ incozm tollit
que ē ugitatis m̃. et iõ rõẽ tal pollucõis
ugitas nõ p̃dz ⁊ illis rõ ẽ dĩmulieibz que
dozentes ⁊ ĩebetate ancãmẽtẽs anuris cõ
q̃sciũt. ñ forte hac ĩtentiõẽ doztũ ĩtent
ut auro q̃q̃laceret ⸿ad vij. dd q̃ illd ẽ
p̃ñ tolli ex se. nõ ẽ ozdĩ arõẽ q̃ iõ ead rõe
ñ ille quẽ puolentm cõzũpuit. siue ab
hoĩe siue admõẽ ĩcũbo ugitatẽ amitit
sitũ q̃ntẽ possit temtãtẽ. ut q̃suẽt cozr
a cozr̃ne ĩmuẽ ĩ saltẽ mẽtẽ acsilu. qz tñ
ĩ sigilz sacmẽtoz mag attedz qd exĩius
g̃it. q̃ qd intius sit irregularitas que ex
d fcũ sig̃ficationis ĩsacm̃to dat nõ induceẽ
ĩ illũ qui ugine deflozatũ uiolẽt. indu
ducet ⁊ p̃cipue cũ p̃p̃ dlectã nimia ratio
ĩ actu illo suffocet difficillim ẽ tali dlecta
tiõi dissẽtire ĩ statu illo et iõ p̃suptõ
ur ẽẽ qd q̃sensit

Ad. ij. sic p̃cẽ. ur qd ugitas nõ sit ut
ois. n. ut q̃sistit ĩ meio. set ugitas
nõ q̃sistit ĩ meio h maxiẽ ĩ extmo qz q̃si
stit ĩ absti ab ol̃ dlectã ṽea qd ẽ castitas
g̃ nõ ẽ ut ⸿p̃ ĩtutũ usus cũ fuit d iu
re illi oĩ tpz licuit set instatu ñ q̃dite
nõ licuiss ugitatẽ suaẽ qz ẽẽt q̃ p̃cepẽ
q̃ hz. gen. i. c̃tẽ et mltiplicamĩ. sicut
nec tpz legis moysi. q̃m qui nõ relinque
bat semẽ sup t̃ra maledictiõi sbiace
bat g̃ ugitas nõ ẽ ut p̃ nulla ut ẽ
q̃ amitti possit sñ peccõ. q̃ que p p̃niam

nõ recupet. set ugitas sine pccõ amittit
ĩactu m̃oiali. ñ p p̃niam põt recupai g̃
ñ ẽ ut ⸿p̃ ois ut ẽ h̃itus acq̃sit ul ĩfusus
set ugitas ẽ nill que nõ h̃nt aliq̃ h̃itũ
acq̃situ ĩ ĩfusũ sic inp̃uis bap̃s g̃ ñ ẽ ut
⸿p̃ ois ut ozdinat adact aliq̃ nõ aũt ugi
nitas set mag inpoztat p̃uõm act g̃ ñ
ẽ ut ⸿p̃ qui h̃t unã ṽtutẽ h̃t oẽs set
qui caẽt ugitatẽ h̃t aliũ ãs ṽtutes g̃ u
ginitas nõ ẽ ut ⸿p̃ ṽtute nllis male utit.
h ugitate ãs male utit ut pz d uginibz
fatuis m̃. xxv. g̃ nõ ẽ ut ⸿p̃ q̃tinẽtã ugi
diuidz q̃ m̃oiale q̃ ridulet set m̃ nõ poĩt
uginitas nz inuduitas g̃ ñ ugitas ẽ ṽtus
set q̃ ẽ qd dz. i. cozr. vij. uirgĩsp p̃p̃ ĩ don ũ
h̃t ex dõ. ⁊ iõ d ugil. dona aũt dĩ sp̃ualia
ṽtutes sẽ. g̃ ugitas ẽ ṽtus ⸿p̃ amb dic
ĩ li. d ug. ĩmtat uginitatis amoz ut d ugi
tate dd dicã. ne uelut ĩnsitu q̃da p̃tita
uideat. q̃ p̃ñ ẽ ut ⸿p̃ ã inet p̃miũ. ũ ut
h ugini dbet p̃miũ. s. fruct centesim ut
sci dnt aureola g̃ ẽ ut Responsio dd. qd
sic dõatioẽs ⁊ sũpt sẽ m̃ libalitatis. ita de
lectatioẽs ĩuenẽis sẽ m̃ castitatis ⁊ q̃tinẽ
tie. ĩngnẽ aũt datiõis magĩtudo sũptuũ
exigit sp̃alẽ ṽtutẽ q̃ mag̃ficen uocatur
p̃p̃ sui difficultatẽ q̃ qz tẽpaũ ul castitas.
in cohibendis dlectatiõibz magm h̃t diffi
cultatẽ iõ illud q̃ ẽ p̃cipuũ ĩistam. maxi
ma huis difficultatẽ. s. ab oĩ cozr̃ne carl
dlectatiõis inuisitas sp̃alẽ ṽtutẽ exigit
q̃ est ugitas. unde si uginitas p̃siu q̃ple
ta rõẽ ut dcm ẽ sit. uginitas ẽ sp̃al ut
sic. n. inla ĩpoztat q̃ electõm q̃sue in
cozr̃a. et h electõ sisit p̃fca exã h̃itu
ṽtutis p̃cede dbet tñ uginitas poĩt sup
h statũ ṽtutis ĩquo h̃itus in actũ exire
p̃sit nõ aũt põt exire inactũ electionis
ĩ cozr̃s suadi ñ sit ĩcozrupta. qz electõ
nõ ẽ inpossibiliũ. ĩ possit aũt ẽ ĩcozr̃m
amissã recupare. et q̃ntẽ adh ẽ dissimile
d mag̃ficẽtia ⁊ ugitate ⸿alij aũt dnt
qd ugitas nõ noiat ṽtutẽ set statum
p̃fcm ṽtutis et hẽ rõẽ sã q̃nz eã ṽtu
tẽ noiant et s̃ hnc oppiõm facile est
unde ad obã. tñ sustinendo p̃ma oppĩ
respon ẽ ad obã ⸿ad p̃m g̃. dd q̃ ap̃d
thologos ut quidã dnt ut nõ sp̃ ẽ in
meio set h dñtes ignozãt quid sit me
diũ ṽtutis cũ eni mediũ ṽtutis accipiat
s̃ rõm rectã si ãd nõ sit ĩ meio nõ ẽ s̃
rõm r̃cã ⁊ sic nõ põt ẽẽ lau inũtuosũ

et ideo dicendum est quod virginitas est in medio rationis recte quod dicitur medium non accipitur secundum quantitatem rei. Quod est quod est licet quantitas est maior superfluum et diminutum cum sint aliquae virtutes que perveniant ad maximam quantitatem in qua non sunt nisi maioribus se digni ficiat quod magnanimitas non aliis maiores supereminet facit quod magnifice ut patet in iiii ethicorum. Sed accipitur secundum proportionem omnium circumstantiarum necessariarum actum et sic ille qui maxima dona dat in medio consistit in eo quod medio circumstantias servat in dando cum debet et ubi debet et propter quod debet et superfluum est in eo quod dat ubi non conveniret vel propter quod non debet. Sic in proposito dicendum similiter in virginitate quamvis sit multum et extremo quantum ad illud. Quod est quod est quod ab omni incorrupta delectatione abstinet tamen est in medio in quantum aliis mediocriter circumstantiis debitas servat et superfluum esset si quis virginitatem servare vellet quando non deberet sicut tempore legis moysi vel propter quod non debet sicut virgines vestales et similia propter alias causas. Ad ii. dicendum quod sicut dictum est medium virtutis accipitur secundum proportionem circumstantiarum ad rationem rectam. Et quia tempus est una de circumstantiis non est inconveniens idem esse illicitum et virtuosum si alio tempore fiat. Et ideo sunt tempora quo ad multiplicationem generis humani vel cultum divinum homines operi coniugali insistere volebat aliquis proprio motu in corruptione servasset suis set in extremo diminutionis quia abstinuisset ab delectabili omni quam non debuisset sed postea facta multitudine humani generis vel colendi divini sufficiente non peccasset virginitatem servans quamvis in lege moysi vel instituti integre si bono non peccasset non fecisset contra preceptum quia multo potius peccat palios set supra preceptum. Ad iii. dicendum quod status ille virtutis quo virtus in actum suum exire possit potest amitti sine peccato et cum peccato in differenter non recuperatur per penitentiam sicut aliquis ditissimus magnificus potest dare omnia sua pauperibus et sic sine peccato ei eveniret quod in actu virtutis exterioris exire non poterit si autem inepte usus facultates suas consumat sed est cum peccato non tamen per penitentiam statum primum recuperabit et ideo virginitas quamvis statum illum dicat virtutis in quo virtus possit exire in actum. Et per peccatum amittitur in fornicatione et sine peccato in actu minori aliquis non unquam per penitentiam recuperatur. Ad iiii. dicendum quod illud quod est in me virginitatis potest esse illis. Quia illud tamen actum virginitatis habent sicut in pueris ante baptismum in quibus est principium virginitatis gratia quam non dedit et sicut in illis qui ad tempus incorruptionem proprii corporis servare voluerunt tamen cum proposito nubendi suo tempore qui habent formam virginitatis gradum non tamen dicuntur virgines nisi multum sed completa ratio virginitatis perfecte est virtus non est nisi in illis qui habent electionem conservandi integritatem hactenus custoditam usque in finem sive sine voto sive cum voto. Et si electio perfecta esse non potest sine habitu informante ipsum sicut sit informis est actus virtutis quod virtute procedens sicut est de aliis virtutum actibus contingit. Ad v. dicendum quod temperantia sicut in tertio libro dist. xxxiii. dictum est principaliter consistit in cohibendo delectationes unde de principali intentione sua habet quandam maiorem actum scilicet electionem refrenandi concupiscentias set exteriorem non habet quantum ad id quod est possibile in ipsa non per actus et exercitii multitudinem scilicet quod aliquos actus exteriores adhibet ad cohibendum a delectabilibus quas magis impetrat. Quia eliciat sicut recedentibus ab aspectibus concupiscentiarum ut in delectationibus scilicet sed materia rationis est de speciali intentione temperantie et quia virginitas est principalis sicut in temperantia et quia virginitas id non habet actum exteriorem nisi exercitii. Set omnia usum exteriorem concupiscentie cohibet. Ad vi. dicendum quod ille qui habet unam virtutem habet omnes quo non tamen quantum ad esse id quod est in virtute sicut qui habet liberalitatem quamvis non habet magnificentiam quantum ad statum illum quo possit exire ad actus exteriores et similiter qui habet temperantiam non habet statum quem virginitas dicit propter impedimentum quod ius habuit id quod facit totum virtutis in virginitate sicut enim propter perfectionem quod habet castitatem non tamen viduitatem propter statum imperfectionis quod fides in prelatis et sic habet quicquid est perfectionis et virtuositas in fide. Ad vii. dicendum quod in virginitatis quod fatue virgines habere possunt quas male utitur non autem virginitate accepta per completa sui ratione. Ad viii. dicendum quod induitur et in non importat aliquod aliud gradum. Quia est in temperantia sicut virginitas et ideo non est similis ratio

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod virginitas maior sit omnibus virtutibus. Decor enim est de ratione virtutis sed virginitatis decor est maximus ergo ipsa est maxima virtutum probatio maior. Ambrosius in libro de virginitate dicit pulchritudinem quis potest maiorem existimare decore eius scilicet virginis quam amatur a rege probatur a iudice dedicatur domino consecratur adeo semper sponsa semper innupta ut nec amor finem habeat nec dampnum pudor. Sed autem perfecte vera pulchritudo est cui nichil deest que sola meretur audire a domino tota formosa es et cetera. Preterea Cyprianus dicit nunc nobis ad virgines sermo est quarum quanto sublimior est gloria maior est cura flos est ille ecclesiastici germinis decus atque ornamentum gratie spiritualis illustrior portio gregis Christi ergo idem quod prius. Preterea maius premium maiori virtuti debetur set virginitati debetur maximum premium scilicet fructus centesimus et aureola ergo et cetera. Preterea maxima dignitas virtutum est quod per eas deo coniungimur set propinquissime deo virginitas coniungit quia incorruptio facit proximum esse deo ut dicitur Sap. vi. et Apoc. dicitur quod virgines sequuntur agnum quocumque ierit ergo est maxima virtutum. Set

ð

ꝯ est qd mirum dr̄ ꝙ celibat⁹ iohis ñ p̄fe⁹ ꝯiu
gio abrahe ¶ p̄ v. dic̄ sup euū missus ē qd
plus placuit deo hūilitas marie ꝙ ipi⁹ ūgi
nitas g⁹ ūgitas nō ē maxia ūtut̄ Respō
sio dd̄ ꝙ una ūt⁹ et ꝙntū ad actū ⁊ ꝙntū
ad h̄itū p̄t dici excellentioꝝ ā. dr̄ siluet p
se ⁊ p actus p̄se qd mſat̄ act⁹ ūtut̄ ex r̄o ob̄i
sui ex quo spem h̄ūt sc̄ꝫ p actū sic act⁹ ē in
p̄us reb; dꝫ melioꝝ sitiat ex mag̃ p̄ptra
iud⁹ ł t̄poꝛe mag̃ oportuno ꝙ ē aliis ifimitis
moīs qꝫ cāē p actus ifimite sc̄. et p̄p h̄ relin
quīt ab āte vn̄ h̄c opāe omissa. sc̄⁹ ē qd cū
spi^le sit bonū nobili⁹ ⁊ meli⁹ qm̄ bo⁹ coꝛ^s. ūtu
tes ille que h̄ūt p̄ obō. bonū spūu^le sc̄ sup^u
melioēs ꝙ ille q̄ h̄ūt ād coꝛle ł coꝛli adiūctū
⁊ io ūtutes intll^les. ⁊ theologie sc̄ digūoꝛes ꝙ
ūtutes moꝛal̄s q̄ sc̄ c̄c act⁹ ⁊ passioēs a⁹ mō coꝛ^ls
ꝙnt̄ ūtutes mo^ls illa p̄se lodo ē nobilioꝛ que
mag̃ ꝙp̄nq̄t ad ūtutes p̄dc̄is que ꝙdm̄ ꝙp
p̄nq̄tio p̄t attendi dup̄. vno mō ꝙnt̄ ad ꝯ
ueieniam̄ sibi. ⁊ sic iustitia que ē i uolūta
te ē p̄pinq̄ssima ⁊ dig̃ssima ⁊ p⁹ h̄ fortitudo que
ē i irasc̄^ĉ q̄ ꝙdm̄ ē ꝯi ꝯcā ꝯfiniū roīs et
sensuāl ut m. tcō. li. d. cxvi. dcm̄ ē. ⁊ ultiō
tempāt̄ que ineōci^lt ē ¶ a⁹ mō p̄t attendi
p̄pinq̄tas ūtutis moꝛalis ad intll^le p̄ut dispōt
ad ip̄m. et sic i t̄ oēs moꝛal̄s p̄pinq̄ssima ē tem
pāt̄. qꝫ p dl̄ectatioēs que sc̄ d̄ m. maxie nata
ē rō enuuiaī ⁊ int̄ptes t̄pāt̄ p̄cipue castitas
qꝫ i dl̄ectabilib; c̄c ꝙs ē ratō totalit̄ obruit. vn̄
om̄ trito⁹ dic̄ i vi p̄hic̄. qd castitas marie
ualet ad sc̄ias speculatiuas et i ḡrie castitatis
p̄cipue ūginitas sic g⁹ dd̄ ē ꝙ ūginitas nō
ē digñoꝛ oīb; aliis ūtutib; sc̄ ē digñoꝛ oīb;
ūtutib; moꝛ^lb; ꝙ sup^l ⁊ p̄se lo^ro oīb; sp̄ebus
t̄pāt̄ ¶ Ad p̄m g⁹ dd̄ ꝙ dl̄ectatioēs c̄c ꝙs ē
t̄pāt̄. sc̄ ꝯpislie. ut in tcō eth̄ p; . eo qd
sc̄ i oīb; nob̄ ꝯ brutis vn̄ t̄pāt̄ ꝙhas coh̄i
bet. p̄cipue uēdicat ṣ pl̄ctudīeꝫ ꝯem oīb;
ūtutib; sic fortitudo uendicat ṣ difficulta
tē ꝯtiua rectitudīe et p̄p h̄ ūgitas que
ē sumū t̄pāt̄ g̃dꝫ⁹ sumā dcoꝛis ṣ uendicat
ñ tm̄ sc̄ qd sit dignissima ūt⁹ ¶ ad ij. dd̄
qd oīa ūbi p̄dcā capam q̄ excellentiā ūgi
nitatis ostedūt p̄tinēt ad pl̄ctudinē. vn̄
eodm̄ mō dd̄ ē sic ad p̄m. ł dd̄ qd ūgi
nes h̄ūt cū ūginitate ās ūtutes alij c̄ nō
h̄ūt ūginitatē cū aliis ūtutib; ⁊ io nō ē
eadē ratō ꝯparandi ūgitatē aliis ūtutib; et
ūgines aliis hoīb; ¶ ad iij. dd̄ ꝙ aureola
ē p̄m act⁹ ⁊ fruct⁹ sit p̄m aūt eēle ē di
gnus act⁹. vn̄ simp^l lo^ro ille ūtutes sc̄ p̄o

toꝛes q̄b; mai⁹ p̄miū eēle dbet̄ p̄miū aū
act⁹ nō respic̄ tm̄ ūtutis radicē ꝙ statū ūtu
tis et p̄ aureola nō solū ūginib; sꝫ ē m̄rib;
⁊ doctoꝛib; debet̄. fruct⁹ aūt soli ꝯtinent̄ dbet̄
i q̄ sūm loꝯ tenet ūgitas qꝫ p ꝯtinentiam
rep̄mit̄ ille dl̄ectatioēs que maxie gustu
spūs dulcedīe ip̄ediūt ꝙ fruct⁹ suo noīe
i poꝛtat ¶ ad e. dd̄ ꝙ i coꝛupto fuat eē
p̄imū do in ꝙm coꝛ⁹ nō cadit p ꝙndā silitu
dinē imitatioīs et qꝫ deo possum⁹ mag̃ siles
eē mte ꝙ carne io meoꝛ ūtutis que oī pc̄o
oppoīt et p omēꝫ ūtutē facit do p̄ximū
eē. sc̄ ūginitas h̄t utm̄q̄ i coꝛm ⁊ io ꝙntū
ad plura facit do silem. s. i c̄poꝛe ⁊ aīā roē
ē dꝫ qd sc̄d̄ agnū quocūq; ieit ꝯ abamb;. qd
ei meli⁹ d̄est ñ tm̄ seq̄t qd mag̃ facit ūgini
tas do p̄xim̄ inē oīs ūtutes sꝫ ꝯplā ¶ ad
v. dd̄. qd infra. m̄ abrahe ꝯp̄at̄ celebatui i
iohis ꝙntū ad h̄itū p̄xū qꝫ tm̄ inebutur
abraham i ꝯiugio. sic io. in ūginitate. qꝫ
p eq̄li p̄mp^lc ꝯmebat̄ do p statū sui t̄pis
⁊ h̄ ꝯparatō ūtutū ē p accidētalia ¶ ad vi.
dd̄ qd hūilitas ūt̄ ūtutib; thō^as p̄pinq̄ssima
eē. qꝫ p eā h̄o se exercientā do sbicit et p
ꝯūs aliis p̄p dm̄ ⁊ io simp^l lo^ro ūgitatē hūi
litas excedit.

Maledcā eēt sterilis ⁊c̄. h̄ maledictō nō ē
culpe sc̄ pene. nō tm̄ ꝙt̄ ad dfcm̄ ñ
q̄ h̄t ūginitas inplus dfcū. sc̄ ē ꝙntū ad i
famiā q̄ opp̄bzio h̄ebat̄. ꝯ immodāt⁹ usus ⁊c̄.
h; dꝫ ꝙntū ad intētionū eoꝝ qui nē ut pli
mū ꝯh̄ūt m. p̄p i ꝯ fimitatē libidinis q̄ roē
antiq̄t⁹ foꝛtabāt ⁊ io addit fere qꝫ omīs
foꝛcatō ē pc̄m moꝛ. nō aūt oīs i modāt⁹
usus ꝯiugū. facili⁹ ꝯtinē possē et c̄. ꝙ nos
s. ipi p̄sum⁹. p̄p magn̄tudīnē ūtutis q̄ i eis
eāt ul' ꝙ ipi possē mō ꝯiugi. ꝯsidāta in
hoēstatis que iustos t̄inē ut diffi^le sit eis
peccaē. ul' i a⁹. ap fcō statu ūtutis dclinaē
pu⁹ muris et c̄sc^r ē ꝙ ꝙuis loth c̄dat̄ in
mūis ap fcō meꝛ fuisse. fille tm̄ eī ñ excāt
ap fcō moꝛ^h sc̄ ex p̄icē intētiōis un⁹ pc̄a dūt
fuit. n. leuis c̄ctimatō sup ꝙ se fundāūt
et p̄ si eis pc̄o ꝯstituisset totū ge⁹ hūanū
p̄isse dbuiss; d̄mā ꝯsiliū ⁊ p̄ris expecte. in
tam hoꝛ^h fcō q eāt ꝯ p̄ma institutom
m̄ ij. ñ p; et mr̄ p̄hibent̄. ge. ij. p̄p h̄ re
linq̄t h̄o p̄em ⁊ m̄rēꝫ ⁊c̄. que cū modifi
⁊c̄. h̄ modificatō nō attēdꝫ ꝙntū ad ꝙn
titatē dil̄ectiōis inactu sc̄ ꝙnt̄ ad dbitā
limitatom dd̄. ꝯti iohis ⁊c̄. ꝯti h̄ accip;
c̄slitō a car⁹ oiō ope. eas enī ñ uxoꝛes.

7c. quidā dicūt q̄ nō erant ue uxores. set q̄ uxorio affectu 7 intentōe pl' eas cōiugebāt. q̄ñ; i uxores dicūt alij. dicūt qđ ue erant ux̄. set dicūt ꝯcubine. q̄ a ille macebat 7 filij nō erāt set dicti q̄ fuarū nomine nascebant 7 h unus ur̄ ples hic nō plimas. plime dicūt q̄b; ñ possit ope car̄ ad ip̄gnādū sacifici sīn metis enuātōe freq̄ntia. n. tal' actus oīo enuat mēte nō pōt cad q̄n corpori 7c. h intelli. d' corruptōe ad q̄ mois ꝑtt̄ q̄m ūgitas excludit. sancā ē moī fame. 7c. ꝫ. i. cor. x. mch reice 7 ceti et dd' qđ dbet intlligi an̄ q̄ ꝯmederet. ī uenerātōm ydoli l' cū q̄dā ꝓfessiōe ydolatre sic si apsecutoē insignū fid' xp̄iane. fracte exigeret.

Nunc sup̄ ē attende 7c. postq̄ d'tmināt magr̄ d' m̄nio 7 causis e. h d'tmināt d' ꝑsōis hntib; m̄. et dt̄ in. d. ꝑ. in p̄a d'tmināt d' impedi[?]ꝯ m̄ij que nō faciūt ꝑs ꝑētē illegitimas ad ꝯhend'. infra d' illis ꝑētē quib; ꝑ ad m̄ illegitime reddūt. d' xxxvj. i. ſſ. ꝗ quidā ordines 7c. p̄a in. d. i p̄ma d'tmināt d' ipedi[?]o q̄dā m̄ij. qđ facit ꝑm no simp̄ set aliquo mō illegitimatā q̄ ꝯsistit in d' fcā ñ. s. frigiditate. ī s̄a d' ipedi[?]o ꝯditōis q̄ ꝯsistit ꝑ mores 7 statuta. hoīum. s. sūitute xxvi. d'. i. ne ꝯdne mdanī 7c. p̄ma in d. i p̄a d'tmināt d' ipedi[?]o fagiditatis qđ m̄ ꝯhendū impedit. in s̄a d' impedi[?]o p q̄ act' m̄ij iā ꝯcti impedit. s. d' fornicatōe. que ē cā diuorcij. ut xxxvij. d'. i. h 7 nō 7c. p̄ma in. d. i p̄ma ꝓseq̄t d' impedimētis ꝑꝫ ad m̄ ꝯhend' ingnāli. ī s̄a descendit ī s̄pāli ad impedimēt d' quo p̄a age intendit i. d' hu[?]s. n. que cā fgiditatis 7c. 7 h diuid' in. d. in p̄a ostendit qđ fgiditas pcedens m̄ ipedit ne ꝯhat. ī s̄a ō qđ supueniens m̄io ipo dissolue nō possit. i. illd' q̄ sciend' 7c. p̄ma in. d. i p̄ma d'tināt d' d' fcā ñ. impediente m̄ ꝑ qđ hō ipotēs. reddit ad copulā car̄le. jn s̄a d'tmināt d' d'fcū pcci. p qđ hō inept' redd; ad idm̄ qđ q̄ m̄ ipedit. s. icestus i ꝯhnis qui cū duab; p̄a in d. i p̄a d'tmināt d' impedimēto q̄ impotens redd; ad ꝯsenc' incopla ꝯiugalē ibi. furiosi quoq; 7c. p̄a in d. i s̄a d'tmināt d' ipo coeundi q̄ ē exca n̄li. s. fgidi[?]. ī s̄a de fgi[?] que ē ex malefico i. d' malefic' aū 7c.

Hic q̄nq; querūt d' impedi[?] m̄ij. ī gnāli. Primo utr̄ fgiditas ipediat m̄. Scđo utr̄ maleficiū. Tertio utr̄ furia ul' amenti. Quarto utr̄ incestus.

Ad p̄m sic pcēd' ur̄ q̄ in m̄io ipedi[?].

ingenē assignent̄. m̄. n. sacmē q̄dā ē cē alia diuisū. set aliis nō assignāt impedi[?]. g ñ m̄io assignari d'bent. Pr̄ea q̄nto ad ē m̄' ꝑfcm̄. tanto paucioribus moīs īpediri pōt set m̄ int' ā sacmēta ē m̄ ꝑfcm̄. g paucōra l' nulla ipedimēta assignari d; Pr̄ uij est morb' ē ncām remediū morbi. l. set ꝯcū. m̄e remediū m̄ ē indultū ē ī oīb; g nō d'bet ee ad ipedimēt q̄ am̄ ꝑm ꝑētē illegittimi. faciāt ad ꝯhend' Pr̄ illegittimi d' q̄ ē ꝯ legē ñ. set h' sp̄a q̄ ī m̄io assignāt nō sc̄ ꝯ le. ñ. q̄ nō īueniūt sili ī quol; statu huāi genis ples. n. g̃dus. ꝯsang[?] īuenīt ee ꝑ hīti. uno tp̄e mag̃ q̄ alio lex aūt huāna nō pōt ut ur̄ i m̄io ipe[?]. pr̄ea q̄ m̄ nō ē ex institutōe huā set diuā. sic 7 ā sacmēta g impedi[?] nō d'bet assignari. que faciāt ꝑs illegitimas ad ꝯhndū Pr̄ illegittim q legittimi differūt ꝑ h qđ ē ꝯ legē l' nō ꝯ legē int̄ q̄ nō cadit mediū cū sint opposita ꝑ affirmac' 7 negōm g nō ꝑst ee aliq̄ impedi[?] m̄ij quib; aliq̄ ꝑ medie īt legittimā 7 illegitimā ꝯstituāt Pr̄ nullo ipedimēto pōt alr̄ aliq̄ remoui q̄ i dissoc cadit ipi. set indissibilitas cad' i dissoc m̄ij ut ꝫ. d. xxvij. ꝑtuit g nō possit ee ā impedi[?] q̄ m̄ ꝯctū dirimat Pr̄ ꝯiunctio uiri 7 mulieris nō ē licita ñ ī m̄io set oīs ꝯiunctō il legittiā dtm̄i d; g si aliq̄ ipediat m̄ ꝯhndū h d'tinet ꝯctū d' fco 7 sic d'bet aliq̄ impedi[?] assignari que ipediat m̄ ꝯhndū. 7 nō d'mīat ꝯctū Set ꝯ ur̄ q̄ d'beant ee ifi[?] m̄ij impe[?] q̄ m̄ q̄dā bonū ē set īfi[?] mois ē d'fcus boī ut dud' dic. iiij. c. d' di. no. g i finita sc̄ m̄ij ipedi[?] Pr̄ ipedi[?] m̄ij acci piūt ꝑ ꝯdicōes ꝑticlariū ꝑ set ꝯdnes h' sc̄ infi[?] g et m̄ij ipe[?] Responsio dd'. q̄ ī m̄io sc̄ quedā que sc̄ d' ee e 7 quedam que sc̄ d' solēpītate ei' sic ī aliis sacmētis et q̄ remotis his que sc̄ d' solēpītate sac̄ adhuc manet ūm sacmēt io ipedimēta q̄ ꝯtiant his que sc̄ d' solēpīe sac̄ nō efficiūt q̄n sit m̄ ūm 7 talia dicūt ipedire ꝯhedū set nō d'imūt ꝯctū. sic ꝓhibic' ecce ut tp̄s feriatū. vn ūs ecce uetat ñ nō tp̄s feriatū. ipediūt fi. ꝑmittūt ūcta teni. impedi[?] aūt q̄ ꝯtiant his q̄ sc̄ d' ee m̄ij. faciūt ut nō sit ūm m̄ et io dicūt nō solū ipedire ꝯhend' set d'imē ꝯctū. que his ūsib; cotinet. error ꝯdicō uctū ꝯgtio cri[?] cult' disp̄itas. uis ordo ligam̄ hoestas. si sis affinis. forte cohire neq̄bis. h sociandu

ueniunt connubia facta retractantur. horum autem unius hoc modo accipi potest. potest .n. impediri aut ex parte consensus matrimonii. aut ex parte contentiui. si primo modo. si consensus matrimonii fiat per uim que consensum tollit. per ignorantiam. vel uoluntatem erunt duo impedimenta matrimonii .s. uis .i. coactio et error ex parte ignorantie et ideo de istis duobus impedimentis supra magister determinauit ubi agebat de causa matrimonii. nunc autem agit de impedimentis que accipiuntur ex parte personarum contrahentium que sic distinguuntur. potest .n. aliquis impediri a matrimonio contrahendo vel simpliciter. vel respectu alicuius persone. si simpliciter. ut quia cum nulla possit matrimonium contrahere etiam hoc esse non potest nisi quia impeditur a matrimonio actu quod quidem contingit dupliciter. primo quia non potest de facto tum quia oino non possit et sic impedimentum ponitur impotentia coeundi. si ue quia non libere possit et sic ponitur impedimentum conditio seruitutis. secundo quia non licite potest et hoc per quod ad contractum obligatur hoc autem dupliciter contingit quia uel obligatur ex officio suscepto et sic est impedimentum ordinis vel ex uoto omisso et sic impedit uotum. si autem impediatur aliquis a matrimonio non simpliciter sed respectu alicuius persone. vel propter obligationem ad personam alteram sic qui uni matrimonio iunctus est. non potest alteri coniungi. et sic est ligamen .s. matrimonii vel quia deficiat proportio ad alteram personam et hoc tripliciter. [primo propter nimiam distantiam ad ipsam et sic est disparitas cultus [secundo propter nimiam propinquitatem et sic ponitur triplex impedimentum .s. cognatio que importat propinquitatem duarum personarum in recte matrimonio coniuncte et publice honestatis iustitia in qua est propinquitas duarum personarum ratione sponsalia iuncte [tertio propter indebitam coniunctionem ad ipsam post factum et sic impedit crimen adulterii prius cum ipsa commissi [ad primum ergo dicendum quod alia etiam sacramenta impediri possunt si aliquid quod sit de essentia vel de solemnitate sacramenti subtrahatur ut dictum est sed tamen magis matrimonio quam aliis sacramentis impedimenta assignantur propter tres rationes. primo quia matrimonium consistit in duobus et ideo pluribus modis potest impediri quam alia sacramenta que uni persone conueniunt singulariter. secundo quia matrimonium habet in nobis causam naturalem sed alia quedam sacramenta solum modo unum et penitentia que habet causam in nobis alio modo ut dictum est supra de .xvij. quedam impedimenta assignantur ut ypocrisim ludos et huiusmodi. tertio quia in aliis sacramentis est preceptum vel consilium sicut de bonis perfectioribus sed de matrimonio indulgentia est sicut de bono minus perfecto et ideo ut detur occasio proficiendi in melius plura impedimenta assignantur in matrimonio quam in aliis sacramentis [ad .ij. dicendum quod perfectiora pluribus modis impediri possunt in quantum ad ea plura requiruntur. si autem sit aliquid imperfectum ad quod plura requiruntur illud etiam habebit plura impedimenta. et sic est de matrimonio [ad .3. dicendum quod ratio illa procederet si non essent alia remedia quibus posset efficacius morbo concupiscentie subueniri quod falsum est [ad .4. dicendum quod persona illegittime ad matrimonium contrahendum dicitur eyes quod sit contra legem. qua matrimonium statuitur in autem in quantum est in officium nature statuitur lege nature. in quantum est sacramentum statuitur lege diuina. in quantum est sacramentum statuitur

iure diuino in quantum est in officium ciuitatis statuitur in lege ciuili et ideo ex qualibet dictarum legum potest aliqua persona effici ad matrimonium illegittima non est sicut de aliis sacramentis que sunt sacramenta tantum et quia lex ciuilis secundum diuersos status re spicit determinationes diuersas. et in positiuum secundum diuersas hominum conditiones in diuersis temporibus ideo in matrimonio ponit in diuersis temporibus illegittimas personas fuisse. [ad .v. dicendum quod lex potest aliquid prohibere uel ut nunquam uel in parte quam est ad aliquos casus. et ideo inter esse totaliter secundum legem et esse totaliter contra legem que sunt contrarie opposita et non secundum affirmationem et negationem cadit medium aliquo modo secundum legem et aliquo modo contra legem. et propter hoc ponuntur quedam persone medie inter personas simpliciter illegittimas et simpliciter legittimas [ad .vj. dicendum quod impedimenta preceda non dirimentia matrimonium contractum quia soluunt matrimonium contractum est de facto quod non de iure. unde si impedimentum aliquod predictorum matrimonio iam facto superueniat ipsum soluere non ualet [ad .vij. dicendum quod illa impedimenta que non dirimunt matrimonium contractum impediunt contrahendum. non ut non fiat sed ut licite fiat tamen uerum matrimonium si fiat contractum est quamuis contrahens peccet sicut si aliquis consecraret post comestionem peccaret contra statutum ecclesie faciens tamen uerum sacramentum perficeret quia ieiunium consecrantis non est de necessitate sacramenti. [ad .viij. dicendum quod impedimenta quibus aliquod bonum per actum impeditur sunt infinita sicut et omnes cause per actus sed cause corrumpentes aliquod bonum per se sunt determinate sicut cause constitutiue quia cause destructionis et constructionis alicuius rei sunt opposite uel hec dicuntur secundum modo supra [ad .ix. dicendum quod conditiones particularium personarum in singularibus sunt infinite sed in generali possunt reduci ad certum numerum sicut in medicina patet et in omnibus artibus operatiuis que particularia in quibus est actus considerant.

D .ij. sic proceditur. uidetur quod frigiditas in contrahendo non impediat. copula .n. carnalis non est de essentia matrimonii quia perfectiora sunt matrimonia pari uoto continentium. ut supra d .xxvi. dictum est sed frigiditas nichil de matrimonio tollit nisi carnalem copulam ergo non est impedimentum dirimens matrimonium contractum [praeterea sicut nimia frigiditas impedit carnalem coitum. ita et nimia caliditas que hominem exsiccat. sed caliditas non ponitur matrimonii impedimentum ergo nec frigiditas poni debet [praeterea omnes ueteres sunt frigidi. sed ueteres possunt matrimonium contrahere. ergo frigiditas non impedit matrimonium [praeterea sicut mulier mortua esse frigida quando contrahit cum eo uiri est matrimonium ergo frigiditas quantum est de se matrimonium non impedit [praeterea contingit in aliquo esse siccitatem mouentem sufficientem ad carnalem coitum cum aliqua corrupta non autem cum aliqua uirgine quia cito calor euaporatur ratione sue debilitatis ut ad corrumpendum uirginem non sufficiat et similiter in aliquo est sufficiens caliditas mouens ad pulchrorem quam magis concupiscit inflammat quam non sufficientem mouet ad

tpem g° uidetur q(uod) frigiditas q(uae) si impediat r(espectu) uni(us) n(on)
tamen impedit simpliciter. Cp(raeterea) mulier ulterius frigidiorem uiro
s(ed) mulieres n(on) impediunt. Amino g(o) n(on) fri(gidi)tas uiri
s(ed) h(oc) e(st) q(uod) d(icitu)r ex(tra) de frig(idis) (et) maleficiatis sic pu
er qui n(on) pot(est) reddere debitu(m) n(on) e(st) apt(us) coniugio sic
qui impotentes s(un)t minime apti ad illa c(on)trahenda
reputantur. tal(e)s aut(em) s(un)t frigidi g° (et)c. Cp(raeterea) nullus pot(est)
se obligare ad impossibile. s(ed) i(n) m(atrimoni)o ho(mo) se obligat
ad carnalem co(pulam) q(uia) ad h(oc) dat alteri sui corporis potestate(m)
g° frigid(us) q(ui) n(on) pot(est) carnaliter copulari n(on) pot(est) m(atrimonium) c(on)tra(here).
Responsio d(icendu)m q(uod) i(n) m(atrimoni)o e(st) c(on)tractus quida(m) quo un(us)
alteri obligatur ad debitum carnale soluendum. unde sic(ut)
i(n) aliis actib(us) n(on) e(st) conueniens obligatio si aliq(ui)s se ob
liget ad h(oc) q(uod) n(on) pot(est) dare u(e)l facere ita n(on) e(st) c(on)gru(u)s
m(atrimonii) c(on)tract(us) si fiat ab aliquo q(ui) debitu(m) carnale soluere n(on)
possit. et eci(us) impedimentum uocatur i(m)p(oten)tia coeun
di noie g(e)n(er)ali que q(ui)d(em) pot(est) esse u(e)l extra intrin
seca (et) n(atura)li u(e)l extrinseca accidentali sic(ut) p(er) male
ficiu(m) d(e) q(uo) post dicetur. si aut(em) sit extrinseca illi(us) h(oc)
pot(est) esse d(upliciter) q(uia) u(e)l e(st) temporal(is) cui pot(est) subueniri
beneficio medicine u(e)l p(ro)cessu etatis (et) tunc
n(on) soluit matrimoniu(m) u(e)l e(st) p(er)petua (et) t(un)c soluit
m(atrimonium) ita q(uod) ille ex c(uius) p(ar)te allegatur impedimentu(m) p(er)pe
tuo maneat absq(ue) spe coniugii (et) alter nubat
cui uult in d(omi)no. ad h(oc) aut(em) cognoscendu(m) utru(m) sit
impedimentum p(er)petuu(m) u(e)l n(on) p(er)petuu(m) eccl(esi)a t(em)p(u)s
determinatu(m) adhibuit in quo h(uius) rei possit
esse experime(n)tu(m) s(cilicet) t(ri)enniu(m). ita q(uod) si post t(ri)en
niu(m) m(a)g(is) fidelit(er) ex utraq(ue) p(ar)te dederit op(er)a(m)
carnali co(pulae) implende inueniatur m(atrimonium) n(on) esse c(on)summatu(m)
iudicio eccl(esi)e dissoluitur (et) t(ame)n in h(oc) q(uia) eccl(esi)a estimat
q(uod) p(er) trienniu(m) experiri n(on) pot(est) sufficienter p(er)pe
tuitas impedimenti. unde si eccl(esi)a se d(e)ceptam i(n)ueniat
p(er) h(oc) q(uod) ille in quo erat impedimentu(m) inuenit carnale(m)
co(pulam) cu(m) eadem u(e)l a(lia) p(er)fecisse re integr(a) p(r)ecedens
m(atrimonium). et d(icitu)r s(e)c(un)d(u)m q(uod) uis d(e) ei(us) lu(n)a sit f(r)eni.
Cad .i. g(o) d(icendu)m q(uod) q(uam)uis actus carnalis co(pulae) n(on) sit d(e)
esse(nti)a m(atrimonii) t(ame)n pot(enti)a ad h(oc) est d(e) ei(us) esse(nti)a. quia
p(er) m(atrimonium) datur utriq(ue) coniugu(m) potestas in corp(us) alterius
r(espectu) carnalis co(pulae). Cad .ii. d(icendu)m q(uod) caliditas sup(er)flua
uix pot(est) esse impedimentum p(er)petuu(m) sicut inuenim(us)
re(spectu) q(uod) p(er) trienniu(m) impediret carnale(m) co(pulam) iudicaretur
p(er)petuu(m) t(ame)n q(uia) frigiditas mag(is) (et) frequenti(us) impedit
tollit n(on) n(on) solu(m) co(m)mixtio(n)em sexuu(m) s(ed) (et)
rigore(m) m(em)broru(m) quo fit c(on)nectio corp(orum) i(de)o frigidi
tas mag(is) ponit(ur) h(oc) impedimentu(m) q(uam) caliditas cu(m)
o(mn)is d(e) frig(idi)s n(atura)lis ad frigiditate(m) reducat(ur). Cad
.iii. d(icendu)m q(uod) uetuli q(uam)uis q(uam)uis n(on) h(abe)ant calidita
te(m) sufficiente(m) ad g(e)n(er)andu(m) t(ame)n h(abe)nt caliditate(m)
sufficiente(m) ad carnale(m) co(pulam) (et) i(de)o c(on)cedi(tu)r eis m(atrimonium). s(ed) q(uod) est
in remediu(m) q(uam)uis n(on) c(om)petat eis s(ed) q(uod) est
i(n) officiu(m) n(aturae). Cad .iiii. d(icendu)m q(uod) in quolib(et) c(on)t(r)actu h(oc) uid(etu)r

e(ss)e q(uod) ille qui e(st) i(m)potens ad soluendu(m) d(e) eius
solutionu(m) t(ame)n impotens pot(est) e(ss)e t(ripliciter). Uno mo(do) q(uia)
n(on) pot(est) soluere d(e) iure (et) sic talis impotentia mo(do) facit
c(on)tractu(m) esse nullu(m) siue sciat ille cu(m) quo facit
talem c(on)tractu(m) hanc impotentiam siue n(on). alio mo(do)
q(uia) n(on) sit soluendo d(e) facto (et) t(un)c si sciat ille d(e) quo
c(on)trahit hanc impotentiam et n(on) c(on)trahit d(e) q(uo) aliu(m) fine(m)
ex c(on)tractu. c(on)stat (et) i(de)o c(on)tract(us) stat. si aut(em) nesciat
tunc c(on)tract(us) null(us) e(st) (et) i(de)o frigiditas q(uae) causat tale(m) impotentia(m)
ut ho(mo) n(on) possit d(e) facto soluere debitu(m) (et) c(on)dicio(n)e
s(er)uitutis p(ro)pt(er) q(uam) ho(mo) n(on) pot(est) d(e) facto libere reddere
impedit m(atrimonium) cu(m) alter coniugu(m) ignorat. h(oc) q(uod) alius
n(on) pot(est) reddere debitu(m) aut u(e)l at m(atrimonii) c(on)tractu(m) siue
sciat alter siue n(on). et p(ro)pter h(oc) m(atrimonium) ponit(ur) q(uod) h(aec) duo
faciunt p(er)s(onas) n(on) o(mn)i(n)o illegittimas. Cad .v. d(icendu)m q(uod)
n(on) pot(est) p(er)petuu(m) esse impedimentu(m) tale i(n) uiro
r(espectu) uni(us) p(er)s(onae) et n(on) r(espectu) alterius s(ed) si n(on) possit i(m)
plere carnale(m) actu(m) cu(m) uirgine (et) posset cu(m) corrup
ta tunc medio(cri)t(er) a(liquo) minist(er)io posset claustra pudoris
frangere (et) ei coniungi n(on) esset ei h(oc) dominu(m) q(uia) non
fieret h(oc) dilectio(n)e ad medic(in)a(m) abhorrato n(on) mu
lieris n(on) e(st) cu(m) nullus s(ed) accid(entali)s extrinseca (et) i(de)o d(e)
ea e(st) iudiciu(m) q(uod) d(e) maleficio d(e) quo post di
cetur. Cad .vi. d(icendu)m q(uod) mas e(st) agens in g(e)n(er)atio(n)e
s(ed) femina e(st) patiens (et) i(de)o maior caliditas req(ui)
ritur i(n) uiro ad op(us) g(e)n(er)ationis q(uam) i(n) muliere unde frigidi
tas q(uae) faceret uiru(m) i(m)potente(m) n(on) faceret mulierem
i(m)potente(m) s(ed) i(n) muliere p(otest) e(ss)e impedimentu(m) tale
ex alia causa s(cilicet) artatio(n)e (et) t(un)c ide(m) e(st) iudiciu(m) d(e)
artatio(n)e mulieris q(uod) d(e) frigiditate uiri.

Ad t(er)tiu(m) sic p(ro)ceditur.
Uidetur q(uod) maleficiu(m) n(on) possit m(atrimonium) impedire.
h(uius) n(on) maleficia fiunt ope d(e)monu(m) s(ed) d(e)mo
nes n(on) h(abe)nt potestate(m) ad impedie(ndum) m(atrimonii) actu(m) (et)
mag(is) q(uam) alios corp(ora)l(e)s act(us) quos impedire n(on)
possu(n)t. q(uia) sic totu(m) mundu(m) p(er)uerterent si p(er) c(on)me
stio(n)em (et) ingressu(m) (et) alia h(uius)mo(di) impedirent g° per
maleficia n(on) pot(est) impediri m(atrimonium). Cp(raeterea) op(us)
d(e)i fortius e(st) q(uam) op(us) dyaboli. s(ed) maleficiu(m) e(st) op(us)
dyaboli g° n(on) pot(est) impedire m(atrimonium) q(uod) e(st) op(us) d(e)i.
Cp(raeterea) nullu(m) impedimentu(m) d(e)struit m(atrimonium) c(on)tractu(m) n(isi) sit i(n)
p(er)petuu(m) s(ed) maleficiu(m) n(on) pot(est) e(ss)e impedimentu(m)
p(er)petuu(m) q(uia) cu(m) n(on) h(abe)at potestate(m) n(isi) sup(er) pecc(at)ores
expulso pecc(at)o tollet(ur) maleficiu(m) u(e)l (et)i(am) p(er) a(lia) ma
leficiu(m) u(e)l p(er) exorcismos eccl(esi)e qui s(un)t ordinati
ad reprimenda(m) ui(m) d(e)monu(m). g° maleficiu(m) n(on)
pot(est) impedire m(atrimonium). Cp(raeterea) carnalis co(pula) n(on) pot(est) impediri
n(isi) impediatur p(otenti)a g(e)n(er)andi que e(st) p(r)inc(ipiu)m ei(us). s(ed)
uni(us) uiri p(otenti)a g(e)n(er)atiua se h(abe)t ad o(mn)es mu
lieres eq(ua)l(ite)r. g° p(er) maleficiu(m) n(on) pot(est) e(ss)e impe
dimentu(m) r(espectu) uni(us) n(isi) sit r(espectu) o(mn)iu(m). Cs(ed) c(ontra) h(oc) e(st) q(uod) d(icitu)r i(n)
d(ecretis) c(ausa) xxxiii. q(uaestio) i. si p(er) sortiarias u(e)l maleficas

et ita si sanari non potuerint separati ualebunt. Sed contra
potestas demonis est maior quam hominis. Job. xl. non est
potestas super terram que ei etc. sed opere humano potest quis
fieri impotens ad carnalem copulam per animi possibilitatem uel ca
stitatem etc. ergo multo magis impediri ergo multo fortius hec uirtu
te demonis fieri potest. Responsio dicendum quod quidam
dixerunt quod maleficium non erat in mundo nisi in estima
tione hominum qui effectus naturales quorum cause sunt
occulte maleficiis imputabant. sed hoc est contra
auctoritates sanctorum qui dicunt quod demones habent pote
statem super corpora et super ymaginationem hominum quando
a deo permittuntur. unde per eos malefici signa aliqua
facere possunt. procedit autem hec opinio ex radice in
fidelitatis quia non credunt esse demones nisi in existi
matione uulgi tantum ut terrores quos homo sibi ipsi fa
cit ex sua estimatione imputet demoni et quia etiam ex
ymaginatione uehementi aliqua figure apparent in
sensu tales quales homo cogitat et tunc creduntur demones
uideri. sed hec uera fides repudiat per quam angelos
de celo cecidisse et demones esse credimus et ex sub
tilitate sue nature multa posse que non possumus
nos et illi qui eos ad talia facienda inducunt
malefici uocantur. et ideo alii dixerunt quod per male
ficia prestari potest impedimentum carnali copule. sed nullum
tale est perpetuum unde non dirimit matrimonium contractum et
dicunt iura que hoc dicebant esse reuocata.
sed hoc est contra experimentum et contra noua iura que antiquis
concordant. et ideo distinguendum est quod potestas coeundi
ex maleficio aut est perpetua et tunc dirimit matrimonium
aut non est perpetua et tunc non dirimit et ad hoc ex
periendum eodem modo ecclesia tempus prefixit triennium scilicet
sicut de frigiditate dictum est. est tamen hec differentia inter frigiditatem
et maleficium quia qui est impotens ex frigiditate sicut
est impotens ad unam ita ad aliam et ideo quando dirimitur
matrimonium non datur ei licentia ut alteri coniungatur. sed
ex maleficio homo potest esse impotens ad unam et non
ad aliam et ideo quando iudicio ecclesie matrimonium dirimitur uter
que licentiam querit alibi copulam coniungendi. Ad primum ergo
dicendum quod quia corruptio primi peccati per quam homo factus est diaboli
minus per actum generatiue deuenit ideo maleficii
potestas permittitur diabolo a deo in hoc actu magis
quam in aliis sicut in serpentibus magis dicitur uirtus
maleficiorum ut dicitur quam in aliis animalibus quia
per serpentem diabolus mulierem temptauit. Ad ii. dicendum
quod opus dei potest opere diaboli impediri diuina per
missione non quia diabolus sit deo fortior ut per uio
lentiam opus eius destruat. Ad iii. dicendum quod ma
leficium est ita perpetuum quod non potest habere re
medium humano opere quamuis deus posset remedium
prestare demonem cogendo uel etiam demoni resistendo.
non enim semper oportet ut illud quod per maleficium est factum pos
sit per maleficium alio destrui ut ipsi malefici

confitentur et etiam si posset per maleficium remedium ad
hiberi non tamen perpetuum reputaretur quia nullo modo aliquis
demonis auxilium debet per maleficia inuocare. similiter
non oportet quod propter peccatum ad dicta est diabolo potestas in
aliquo cessante peccato cessat potestas quia pena manens
remanet culpa transeunte. similiter exorcismi ecclesie
non ualent ad reprimendum demones quantum ad omnes mo
lestias corporales iudicio diuino hoc exigente semper tamen
ualent contra illas infestationes demonum contra quas
precipue instituta sunt. Ad v. dicendum quod maleficium
quandoque potest prestare ad unam tamen quia diabolus uolunta
ria causa est non ex necessitate naturali agens et preterea ipse
ex maleficii potest esse ex impressione demonis ymma
ginationem hominis ex quo tollitur uiro concitatio mouens
ad talem mulierem et non ad aliam.
Ad vi. sic proceditur. uidetur quod furia non impediat
matrimonium. Spiritualis matrimonium quod in baptismo contrahitur est dignius quam
carnale. sed furiosi possunt baptizari ergo et matrimonium contrahere. Preterea
frigiditas impedit matrimonium inquantum impedit carnalem copulam. que
non impeditur per furiam ergo nec matrimonium. Preterea matrimonium
non dirimitur nisi per aliquod impedimentum perpetuum. sed de
furia non potest sciri quod sit impedimentum perpetuum
ergo non dirimit matrimonium. Preterea in titulis predictis sufficienter
continentur impedimenta dirimentia matrimonium. sed in non fit
mentio de furia ergo etc. Sed contra plus tollit rationis
usum furia quam error. sed error impedit matrimonium ergo
et furia. Preterea furiosi non sunt ydonei ad aliquos contractus
faciendos. sed matrimonium est contractus quidam ergo etc. Responsio
dicendum quod furia aut precedit matrimonium aut sequitur. si sequitur
nullo modo dirimit ipsum. si autem precedit. tunc aut
furiosus habet lucida interualla. aut non. si habet
tunc quamuis dum est in illo interuallo non sit tutum
quod matrimonium contrahat quia nesciet prolem educare. tamen si contrahit
matrimonium est. si autem non habet. uel si quando non habet contrahit tunc quia
non potest esse consensus ubi deest rationis usus. non erit matrimonium
uerum. Ad primum ergo dicendum quod usus rationis non exigitur
ad baptismum sicut causa ipsius sicut exigitur ad matrimonium et ideo non
est similis ratio de baptismo furiosorum extra de [illegible]. vi. dictum est
Ad ii. dicendum quod furia impedit matrimonium ratione cause sue.
que est consensus. quamuis non ratione actus ut frigiditas. sed
tamen sicut cum frigiditate de ea magister determinat quia utraque
est quidam non defectus. Ad iii. dicendum quod momentaneum
impedimentum quod causam matrimonii scilicet consensum impedit matrimonium to
taliter tollit. sed impedimentum quod impedit actum
oportet esse perpetuum ad hoc quod matrimonium tollat. Ad iiii.
dicendum quod hoc impedimentum reducitur ad errorem quia
utrobique defectus consensus ex parte rationis est
Ad v. sic proceditur. uidetur quod incestus. quo quis
cognoscit sororem uxoris sue matrimonium non dirimat
quia mulier non debet puniri pro peccato uiri. sed puni
retur si matrimonium solueretur ergo etc. Preterea plus peccat qui
propriam consanguineam cognoscit quam qui cognoscit

consanguineam uxoris sue. set post peccatum non impedit
matrimonium ergo non sunt. ¶ Propter simplicem peccatum penitentia hec infligitur
uiro quod si mortua uxore cum alia contrahit incestuosus
quod separari debeat quia non est uerum ¶ propter hec impedimentum non
continuatur in causa superius enumerata. ergo non dirimit contractum
matrimonium. ¶ Set contra quia per hoc quod cognoscit uxoris sororem contrahitur
affinitas ad uxorem. set affinitas dirimit matrimonium contractum
ergo incestus predictus ¶ propter matrimonium quis peccauit mihi pu
nitur set talis peccauit contra matrimonium ergo debet puniri ut a matrimonio
priuetur. Responsio dicendum quod si quis cognoscit sororem aut
aliam consanguineam uxoris sue ante matrimonium contractum et post sponsa
lia debet matrimonium separari ratione affinitatis contracte. si autem post
matrimonium contractum et consummatum non debet totaliter separari matrimonium
set uir amittit ius petendi debitum. non potest petere
sine peccato. set tamen debet reddere petenti. quia uxor non
debet puniri de peccato uiri. set post mortem uxoris debet ma
nere omnino absque spe coniugii. nisi cum eo dispenset. propter
fragilitatem suam cum timetur de illo casu contra. si tamen
preter dispensationem contrahat peccauit contra statutum ecclesie fa
ciens. non tamen matrimonium propter hoc separandum est. et per hoc patet
solutio ad obiecta. quia incestus post matrimonium impedimentum non tamen ratione
culpe. quam ratione affinitatis. quod causa contraria quod non continuatur
aliis impedimentis. set in impedimentis affinitatis includitur.

Maneat utraque innupta. hic intelligitur quando
neuter impedimentum allegatur. aliter ille tamen innuptus
manere debet ex parte impedimentum proponitur. quod similiter
caueatur contradicat uir ex hoc quod ratione sterilitatis matrimonium dissol
ui possit et dicendum quod non quia in sterilibus et si matrimonium non
habet intentum suum set quod est in officium non habet tamen
quod est in remedium. per capitulum co. vii. patet hoc per capitulo fi
liorum peccatum co. quod mulieres negantur experte Septi
manam et cetera diuortium hic modo debet fieri cum in potentia coeundi
allegatur siueque confitebatur. scilicet uir et uxor sicut in
pediment euidens ut in eunuchis possunt statim se
parari. si autem non est euidens prius est eis ut adhuc
cohabitent per tres annos capitulo ad opera dantes. quod si usque
ad trienuium sibi negant tunc iurabit uterque quod per
fidem operam dantes coniugi carnaliter non potuerunt. et ut
diuortium non de facili celebretur. requiritur quod vii.
de propinquis. qui melius possunt de hoc perstringendo probabilia
considerare ueritatem iurent quod credunt eos uerum di
xisse. propinquiorum et cetera. i. eorum testimonium ita pro
non computatur ac si puniri essent non tamen corporaliter.
aut infamiam puniri incurrunt si eos uerum dixisse
credebant. set si uir asserat et cetera. In secunda quod quando uir
asserit coram carnaliter peccasse. et mulier negat standum
est iuramento uiri nisi per aspectum corporis sui mulier
probare uelit uirum esse mentitum. si tamen uir absolute in
uit et uxor contrarium non possit probare potest enim puni
re de contrarium iacendo ne ex inpetitione uiri ad li
bidinem prouocetur et periculum grauius incurrat

si autem uir negat carnaliter co. processisse non est standum
iuramento eius contrarius sit capud mulieris. et mulieri
affinet quia sic dicitur facultas mulieris uirus di
mittendi uxores suas. In fine. hic in eo et cetera. scilicet
est quod si maleficium fuit generaliter contra eius facies in
pedimentum coeundi tunc si aliter nupserit ostendit impedimentum
non fuisse perpetuum. unde debet ad primum coniugium redire. si
autem fuit particulare. contra spiritualiter post cum utraque debet licentia alteri
nubendi. non potest reddita potentia coeundi ad pristinum
matrimonium redire quia nullum fuit et sic uerum est matrimonium. Set
si contractus fuit et cetera. hic intelligitur si fuit contractum quando ha
buit diluciada in tualla. non propriis uxoribus et cetera. hoc
non tamen modo uel dicendum quod reddere debitum uocat carnaliter
co. quod priuatus est quantum ex parte sua quamuis uxor sue
ius suum retineat. quamuis enim matrimonium non claudicet tamen
redditum debitum potest esse in uno et non in alio.

Hic quarto notandum est quod cum dominus et cetera.
Postquam determinauit magister de impotentia coeundi
que ante matrimonium impedit. hic determinat de separatione athoro
propter fornicationem que si licet actum matrimonii tollit uinculo matrimonii
durante et diuiditur in partes in duas partes in prima de quo adul
terium sequens matrimonium tollit actum matrimonii uinculo matrimonii durante
te. in secunda de quo adulterium precedens matrimonium et in nomine
uinculum. tollit uel. soleat et quia et cetera prima in duas in prima
de quo licet uxorem dimittere propter fornicationem in secunda inquirit utrum
dimittere sit necessitatis an liceat ei eam retinere
i. dicat. non etiam et cetera prima in duas in prima de quod uxorem
dimittere licet et eius propter fornicationem commissam in
secunda de quod neuter post separationem licet nubere propter
porius matrimonii uinculum manens. i. siquis autem cum for
nicationis et cetera continet primum duo facit. primo de quo utrique coniugum
potest alterum dimittere propter fornicationem quando ipse est a for
natione immunis secundo de quod hoc non potest fieri. quando ipse simi
lem subiacet i. simile quoniam in adulterio et cetera.

Hic queritur. uerum primo utrum liceat uiro uxorem
dimittere causa fornicationis. ¶ secundo utrum ad hoc teneatur
¶ tertio utrum possit dimittere proprio iudicio uel iudicium
ecclesie requiratur ¶ quarto utrum uir et uxor quando ad hoc
sunt conditionis equalis ¶ quinto utrum post diuortium
debeant manere innupti ¶ sexto de reconciliatione.

Ad primum sic proceditur. uidetur quod propter fornicationem non liceat
uiro uxorem dimittere. non enim est malum pro malo
reddendum. set uir propter fornicationem dimittens uxorem
uidetur malum pro malo reddere. ergo hoc non licet ¶ Preterea
maius peccatum est si uterque fornicetur. non potest
fieri diuortium per hoc ergo nec si unus tamen fornicatus fuit
¶ Preterea fornicatio spiritualis et quod contra peccatum grauiora sunt. quam
fornicatio carnalis. set propter illa non potest fieri separatio
athoro ergo nec propter fornicationem carnalem ¶ preterea
contra naturam magis remotum est a natura hominis quam fornicatio
que modo non fit ergo magis debuit potius esse separatio

cxxv.

pervitiois q fornico. Sed g est qd dr. ii. v
p illi qui frangit fidm no te ds fidm suae
set cuius fornicando fidm frangit qm alti co
iugi dbet g alis altm pp cam fornicationis
dimitte pot. Responsio dd qd dns dimitte u
xore cessit pp fornicatom ipeam illi q fidm
freg et i fauore ipi qui suauit ut no sit
astrict adreddend debitu ei q no suauit
fidm et pp h recipitur .vii. caus inquibus
no licet uiro ux. dimitte fornicante i qbz
ul utq aculpa imuis e l utq eqli ail
pd l est. Cp si ipe uir sili fornicat fuerit
Cius si ipe uxore pstit. Cm si uxor uir su
u mortuu pbab. cdns pp longa ei absenz
alti nupsit. Cs est silater ccta e ab
alo sb spe uiri lectum intte. Cqnt si fuit
oppssa ui. Cvi si regaliauit ea e post ad
ultiu ppetru cur ea cognosceus. vii. si mio
i infidlitate utusq cecto uir ddit uxoi
libellu repudy q uxor alti nupsit. tuc. n.
si utq guitat te ea uir recipe. Cad .j. dd
quir sidimisit uxore fornicante suo re
mindere pecat. si aut ad infamm ppam ei
ucida ne iudat pceps cmis ul aduiciu
uxois corr l ad euitand plus icitudine
no pecat. Cad ii. dd qd diuorciu exca for
nicatiois fit uno acinte aliu q q nlls pot
acchire qui isita cmie exist qm utq for
cat diuorciu celebri no pot qquis mag
pocat g m. utq fornicante q alio tm. Cad
.3. dd qd fornicato e directe g bona mri cp
tollit. pea cciudo plus q fides frangit et si g
no suat. du uni cuiugu plibz carne suam
dedit l diuisit et io dicit cmia qquis forte
sit maiora fornicatiie no canit diuorciu set
qr infidlitas q dr spi fornicato q e g m bo
nu q e ples educanda adcultu di q ipa
fac diuorciu set tm alr q corlis fornicato
qr pp uni actu fornicationis cur pot pcedi
ad diuorciu no aut pp unu actu infidli
tatis set pp csu. q pernacia d inq infide
litas pficit. Cad iiij. dd q q pp uiciu g nm
pot pcedi addiuorciu set no sic ita me
tio d ipo tn qr e passio i noial cu qr tard
accit eu qr no ita cut icte plus
D. ij. sic pce. ut qd uir tenea expcep
to ux. fornicante dimite. uir n. e sic
capd uxoris tenet corrige uxore set sepa
to athoro e inducta adcorrectu uxoris
fornicatis g tene ea ase erde. Cp q csentit
pcco mor. ipe q mor pecat set uir tena
nes uxore fornicante csentire ei ut ut i
lita dr g pccat n ea ase eiciat. Cp. 1. cor
vi. dr qui ad het meteri unu cor efficit.
s no pot ee ds sil mbz meretis et xpi ut id
dr g uir uxori fornicanti adhens mbru l
ee d sicut more pecans. Cp sic cgtd tollit
uinclm mri ita fornicato separat athoro. set
pcq uir nouit cfsignitate sui aduxore
pecat mor cgnosces ipm g et si cgsat
ea postq scit ipm fornicata ee pecat mor
set g e q dicat glo .1. cor. vij. q dns pmi
sit ea for. v. dimitte g no e ipcepto. Cp
quib pot dimitte alti q i se pecauit set
uxor forda pecat i uir. g uir pot pce ei
ut no dimitat ea. Responsio dd q dimissio
uxoris fornicantis itducta e. adcorrigend
cm uxoris ptale pecam pea aut cozrigens
no reqrit. n emdatio iam pcessit et io si
intlr d pcco peniteat no te ea dimitte si
aut no peniteat tene ea dimitte. ne pcco
el csentire uidat du cozrn dbita n oppoit
ad pm g dd q pecm for i uxore pot cor
rigi no tm tali pea set q ub et ubibus
et io si al adcorrectum sit parata. no te uir
pdcm peam ad el corre adhibe. Cad. ij.
dd qd tuc uir uxori csentire ur qn ea re
net incessate apcco ptito si aut emdata
fuit no ei csentit. Cad. iij. dd. qd exquo
d pcco fornicatois peritur meter dici no pot
qd uir se ei cuigedo mbru meretis n sit
l dd q no cuigr ei. q. meteri. set qi uxori.
Cad iiij. dd q no e sile. qr csangtas fac ut
no sit inteos mriale uinclm et io car
co. eet illicita. set fornicato no tollit uiclm
pdcm et io act remanet cgitu e d se licit
n p accns illicit fiat. i qnt e uir csentire
spitudi ux. ur. Cad v. dd q pmissio illa
e intell p phibitiois puom q sic g pcep
tu no diuid qr q pcedit sb pcepto no e
phitu. Cad vi. dd q uxor no tm pecat i
uir set q uise ipm et in dm et io no pot uir
totalr peam dimitte n emdatd secte.
AD. tiu sic pce. ut q pp iudi possit
uir uxore dimitte fornicante. sniam
n. a iudice lata absq alio iudicio exeq li
cet. set ds uidet iust dedit huc sniam.
ut pp fornicaco uir uxore dimitte possit
g no reqrit ad h a iudicium. Cp m. 1. dr
qd ioseph cu eet iust cogitauit occulte
dimitte maria. g ur qd occlte uir possit
diuorciu celebr absq ecce iudi. Cp si
uir post fornicatom ux cogta dbitu ei red
dat amittit accom q g fornicania hebat

g° denegato debiti que ad diuortiu ptinet
dz ecce iudi pcede. ¶ p illd q no pot pbari
no dz ad iudi ecce adduci. set fornicationis
crime no pot pbari qr occultis adulti obfuscat
caligine. ut dz iob xxv. g° no debet iudicio
ecce pdcm diuortiu celebrari. ¶ p accusatom
dz inscripto pcede q qs se ad talione obliget
si i pbatioe deficiat. set h no pot ee i ista m
qr tunc qliqz res trret uir conquereret iterum
suu siue ipe ux. dimitter siue eu uxor. g n
debet ad iudiciu ecce paccusatom adduci. ¶ p
plus tenet ho uxori qm extraneo. set ho tamen
altius q extranei no debet ecce deferre. n mo
nitioe pmissa in secto ut patet. m. xix. g
mlto uir pot crime ux. ad ecciam deferre si
ea p° occulte no corripuit. ¶ h q nllus dz se
ipm iudicare. set si uir pro ar. ux. fornicare
dimittet ipe se iudicaret. g° h no dz fi. ¶ p
nllus mead ca e actor q iudex. set uir e actor
i petitis ux. d offensa in se comissa. g ipe no
pot iudex ee q sic no dz ea dimitte pro ar.
¶ Responsio dd q uir pot dimitte uxore d. vno
mo q ad thoru tm q sic pot ea dimitte q ca
to e constitit d fornicatoe uxoris pro ar. h te
redde debit exigen n p eccam compella et
tali reddes nllm prudi e facit. ¶ a mo qunt
ad thoru q cohitatom q h mo no pot dimiti
n iudi ecce. q si al dimissa fuit dz cogi ad
cohi d n possit ei uir iniungeri fornic pbare
h aut dimissio diuortiu dz q id e concedd
q diuortiu no pot celebrari n iudicio ecce.
¶ ad 1. g dd qd sna e applicato ure comunis
ad ptiale. fcm vn dns ius pmulgauit. p
qd sententia i iudicio fori dz. ¶ ad ij. dd qd
ioseph uolebat uxore dimitte no. q. suspec
ta d fornicatoe set obreuerentiam scitatis ei
timens ei cohitare ut e dcm e. n tm e sile qr
tunc ex adulterio no solu perdebat ad diuor
tiu set ultr ad lapidatom no aut nc qn
agit in iudi ecce. ¶ ad 3. p3 solo ex dcis
¶ ad 4. dd q qnz uir uxore suscepta hns
ei insidiaret q d phnde ea pot cu testib i
crimie fornicatois q sic pot ad accusatom pce
dere et p si d fco ipo no constat posset ee
mlte suspicioes fornic qbz pbatis uir forn
cato pbata ee ut si iueniat solus cum
sola horis q locis suspectis q nud cu nuda
¶ ad. v. dd q maritus pot accusare ux. d adul
terio d. vno mo ad thori sepatom cora
iudice spual q tunc inscripto dz fieri sine
obligatoe ad lege talionis qr sic consequi
ret intentu suu ut dco pbat. ¶ a mo ad

pursutom crimis i iudi sclari q sic dz. q pcedat
i scripto p ad penam tali ois se obliga si inp
batioe deficiat. ¶ ad vj. dd qd sic decre. d
tbz moris i crimib3 pcedi pot p pinquisitom
q dz pcede clamosa insinuato q loc accu
tois tenet. p° paccusatom q dz pcede fima
corrao lib g° dm intellr qn agit puia denu
tiatois n qn agit puia accusatois qr te no
agit sol ad correctom delinqntis set ad punitom
p bonu comune fuand q iusticia deficiente
piet

De e. sic pce. ux. qd uir q uxor no dz. i
ca diuortij adpia iudicari diuortiu. n.
pce mle. no. loco repudij q erat i ue le. ut
p3. m. v. set i repudio uir q uxor no iudi
cabant adpia qr uir poterat repudiare uxo
re q no ecq. g° n i diuortio debet adpia iu
dicari. ¶ p plus e d le. n. qd uxor ples uiros
hat q qd uir ples mlieres vn h qn3 licuit
i uo mig ut q. d. xxxiij. dcm e g plus pccat
in adulterio mli qm uir q ita no debet adpia
iudicari. ¶ p n e mai nocume pri i e cari
pccm. set plus nocet uxor adultera uiro q
uir adulter uxori qr adulteriu uxoris facit
incertitudine plis no aut adulteriu uiri g
mai e pccm uxoris q sic no debet adpia iudi
cari. ¶ p diuortiu inducit ad crim adulterij co
rigend. set mag ptinet ad uir qui e capd
mulieris ut dz. 1. cor. xi. corige ux. qm ee
g° no debet repudio adpia iudicari. set
uir dz ee melioris condicois. ¶ set q uir qd
uxor debat ee melioris condicois. qr qnto
e maior fragilitas i peccante tanto pcc e mag
uenia dignu. set i mulierib3 e maior fragili
tas q i uiris roe e dic eco. qd ppa passio
mulieru e luxuria q phs dic. i vij. eth qd
mulieres no dnt continentes pe lo p facile
inclinatom ad concupis qr n bruta aialia pos
sint contine p h qd no hnt ad q cal obuiare
possit g° mulierib3 impeta diuortij dz mag
pti. ¶ p uir ponit capd mulieris ut ipm
corrigat g mag pccat qm mulr q sic dz
mag puniri. Responsio dd q in ca diuortij
uir q uxor adpia iudicant ut id sit licitu
q illicitu cu uni qm alt no tm pindicat
ad illa qr ca diuortij e mag i uno q in
alio cu tm i utrq sit ca sufficies ad diuor
tiu diuortiu. n. est pcca adulterij inqntu e
q iiij bo. qntu aut ad bonu fidei ad qm
coniuges e iuice eqli tenet. tm pccat q in
adulteriu uni sic adulteriu alt et h ca suf
ficit i utrq ad diuortiu. set qnt ad bonu

plus peccat ad ulteriu uxoris plus qm uiri q id
maior est diuorci e in uxore q in uiro. et
sic adequa li3 no exequalitate obligat n tn in
iuste q in utroq e ea sufficies ad hinc pena sic
q e d duob; qui dapnet ad penam eius mortis
quiuis alr altio gtul peccauit ad i. g. dd q
repudiu no pmittebat n adulteriu. hoia
diu et q in uiris mag erat pictin d li3 q in mu
lierib; id uiro pmittebatur dimitte uxore no
aut eo plege repudii ad ij. dd 7 e. q uoes
ille procedut f qd in corpore ad ben plus adulte
m quia sit maior ca diuortii in uxore adul
tem quia in uiro no tn legit qd no iudicent
ad pia sic exactis p3 ad x. dd q quuis uir sit
capd mulieris qi gubnator 7 rector no tn qi
iudex ipi sic n eo 7 id nihis q piudiciu fact
sit no plus pot uir in uxore q e ad v. dd
q in adulterio in uenit d uie pcci id qd e infor
catoe simplia 7 ad h plus qd mag guat
s. iiij lesio sig glidet id q e gmue in ad
ulterio 7 fornicatioe pcca uiri q mulieris se
hnt sic excedens 7 excessa q in muliere e plus
d in uxore 7 id st mag duc in guip set in uno
e pl d calore q gcupin excitat li3 eni simp
id ceteris paribus uir in simp fornicatioe plus
peccat qm mlr. q ht plus drois bono q pua
let quibz liber passionu corlui motib3. li3 q
ad lesionem iij q adulteriu forni addit ex q
diuorciu cat pl peccat mlr q uir ut exactis
patet 7 q h e gtul q qua sic fornicatio id
simp loqndo plus peccat mlr adultera q uir
adulte ceteris pib; ad vi. dd q quuis regim
q dat uiro in muliere sic quedu eo aggrauas
tn ex illa eo que in alia spem trahit mag agg
uat peccatu. f. exlesioe matmony q trahit
ad spem iniustitie inh qd furtiue aliena
ples subminttit.

D. v. sic pce ur qd post diuortiu uir
alri nube possit. nlls. n. te ad ppetua
gtinenciu. set uir in a cau tene uxore for
cante in ppetuu ase sepire ut p3 exactis g ur
q ad mi in tali cau alteram duce possit p
peccanti no e danda maior occo peccandi
set si ei q p expi fornicationis dimittit no
3 d [illegible] dat ; maior occo peccandi. no e
n. pbabile ut q in 3tio no gri qd postea co
tine possit g ur q liceat ei ad a co. in si
re p uxor no te uiro n ad debit reddedu
7 cohitatio3 set p diuortiu abutq absoluit
g ois soluta e. a lege uiri. g pot alri nube
7 ead e rato d uiro p m xix d. q dimis
ux. 7 am duxerit excepta ca fornicationis me

copula

tat g ur qd si ca fornicationis dimissa ux. am
duxerit no metet q ita erit ulm m scd 3a. i.
cor. vij. pcepio no ego set dns ux. a uiro non
discede q si discesserit mane innupta p nlls
d3 expce reportare gmod set reportaret si licet
adulte ad ad mag dsidat gnubiu tnsire
et eet occo adulterandi uolentib3 a alia q re
re g. no licet a cop. qrere Responsio dd q
n aduenies s in pot ipm dissolue q id adul
teriu no fat qn sit ulm in maet. n. ut mag
dic int uiuetes gugale uiclm. qd uiclm n
separato n gnucto alia pot aufe q id no licet
uiri alio uiuete ad am copula tnsire ad
i. g. dd q nlls quuis pse oblige ad gtinencia
tn pactis pot ee. qd obliget. sic si uxor
egrat. incurabile in cidit q tale q car no piuat
co. et sili q e in coniugali spu infirmitate. s.
fornicatioe laborat ad. ij. dd. q ipa gfusio q
reportat ex diuortio dbet ea cohibe a pcco
q si cohibe no pot uir malu e. q si ipa sola
pecet q qd uir pcti ei pcti sit pticeps ad
z. dd q quuis uxor no teneat post diuortiu
uiro adultero ad dbitu reddedu q cohitandu
tn ad h maet uiclm matmony ex q ad h
tenebat. 7 id no pot ad am tnsire co. uiro.
uiuete. pot tn gtinentiam uoue. uiro in uiro n
uidat eccam d cepta fuisse p falsos testes sen
tencio d diuortio q in tali cau q si uotu pfes
sionis emisisset restitueret uiro q teneret e
dbitu redde. set no licet ei exige ad x.
dd q excepto illa que e in ub dni refe ad
dimissam uxoris 7 id obo exfld intellectu p
cedit.

AD. vi. sic pce ur qd post diuortiu uir
7 uxor no posse regnaliari. regla. n. in iure
e. qd semel bene diffinitu e nlla debet retr
tatioe itari. set iudi ecce diffinitu e q de
bent separi g no posse regnaliari ulteri p
si posset ee regnaliatio papue uidet q post
pniam ux. uir teneat ea recipe set non
tenet q. uxor no pot p exceptioi pponere
in iudicio sua pniam 3 uir accusante d fornicatioe
g nllo mo pot ee regsiliatio p si posset ee
regnaliatio ur q uxor adultera teneret redire
ad uir ipm reuocante. set no te q in la separi
st iudicio ecce g 7 e. p si licet regnaliare
ux. adulteram in illo cau papue dbet st. qn
uir post diuortiu inuenit adulteri gmitte. set
inh cau no pot uxor coge. ipsu ad reg ea
iuste sit diuortiu celebratu g nllo mo pot
regnaliari p si uir adult occulte dimitat
piudi ecce uxore gnucta d adulterio no

ut' uiste fam diuortiu. set tn uir no te uxo
re reconciliare. qz uxor plane i iudicio adulteru
uiri no pot g° uiso uu qn diuortiu e. ite
celebratu. reconciliato fi pot. set ij e q' xx. i. q.
vij. si discessit maneat innupta. aut uiro suo
reconcilietur. p uir potuit ea no dimitte post for
nicationem. g° ead roe pot ea recociliare. Respo
sio dd q' si uxor post diuortiu d'pcto pniam
agens emdata fuit pot ea uir reconciliare
sicut i pcco i corri' maneat no dz ea ad se sumere
ead roe q no licebat ea nolente a pcco desistere
retine. ad. i. g°. dd qd sntia eccie diuortiu
celebrantis no fuit cogens ad separatom set licentia
pbens q'ro absq; recociliato recitacoe pcede
ns sntie pot recociliato sequi. ad. ij. dd qd
pnia ux. dz inducere uir ut uxore fornicante
no accept aut dimittat set tn no pot ad hoc
cogi. si pot p pniam uxor eu ab accessione
repelle qz cessante culpa q q' ad actu et q'
ad maculaz ad h manet dd reatu quo ad dm
ad h remanet reat' quo ad pnam huius iudicii in
fendi qz ho no uidz cor sic d'. ad. 3. dd q'
illd q' inducit in fauore ac no fac ei piudi
vn cu diuor. sit i duc. i fa. uiri no aufert ei
ius petendi debitu ul' recindi uxore un uxor
tenet ei redde. z ad eu redire si fuit reuoca
ta u d'luna el uotu emisit ptinent. ad. e.
dd q' p adulteriu qd uir pus inocens post di
uortiu ptmittit frigore e iuris no dz cogi
ad recipi uxore adulteram p tn frequitate iu
ris uidex ex offico suo dz ea cogere ut caueat
pticlo aie el z scandalo aliorum cuius no possit
uxor repeti pete. ad. v. dd q' si adulteriu
uiri sit occultu p h no aufert ius excipiendi
cont accusatom uiri uxori adultere cuius d'sit
pbo. et io petat uir diuortiu petens z si post
sniam d' diuortio uxor petat dbit aut reo
uir tet ei ad utrq;.

Patroni e turpitudinis qui celat zc. xxx. q. i.
xviij. fidel' e qui celat crime amica z
dd q' h intell'r qn celato no e in piudiciu
correct al' celans procuniu turpitudini pzat
solet qn an ualeat z c sc' q' pta st cmia
q p' sui enormitate impediunt m cbud. p m
e incest'. s m uxoricidiu. tcium rapina
aliene sponse. c. qn qs insidiis' nio filium
ppu d'sac fonte suscepit. v. qui qui in
ethie psbrm. vi. qui ag pagit pniam solep
ne no tn p hec cmina si tn interime m
gectu si tn sut quedi cmina que z dirimut
mm gectu. vnu e qn qs cu aliq piugata co
cubit z ex h machiat i morte uiri cu effcu

ce. n. adiuncte g h e n d'let q' si g uit separari
p m e qn pzat fidm adultere qd ducet ea
in uxore set h intell' e qn ta adult qm
adulter faciebat i pedimt. al' m no dimitt
post qm gectu eet. tcium e qn gst cu ea
d' fco. p. n. m. fac q' no stat fm. vn si p m
no fuisset um m f stuet. scd e g qd i cau
so z i ecio fid data d' m io gtrah l' g m io
gcto pub u d'psenti d' fco u fuit i polluto
ca' no p h dmut. m seqns post morte
uiri d'nouo gectu.

xxxvij.

Nunc d' conditoe uidam zc. post q' d'triauit
magr d'impo coeundi p q' i pedz act
m ij ne d' fco ord si possit h d'tiat d'impeto
conditiois fuil' p qm impedit act m ij ne libe
fiat et dr in p. d. i pa d'tiat d'conditoe fuili
i fa epilogat ptinuas pcedenta ad sequentia
i. duo illa executi sum zc. pa. in. d. i pa
d'tiniat d'impedio conditiois fuilis i fa de
i pedimto ex d'fcu etatis qz talis no diffi
a fuo q' diu tractauit is e gal. iiij. i. h z sade
et c. pa iiij. d. i pa d'tiat d'fuitute q' pcedit
m i fa d'fuitute que m io sup inducit. i
z no d'. pa. m. d. i pa d'timat d'fuitute m
pcedente que e exalta pte tm gtrhtu i fa
d'illa q e exutq; pte l. q' si fuus uil zc.

Hec quesit v. p o
utrum conditio fuitutis m i pediat. s° o.
utr possit fuus sine gsu dni m gthe. t io
d'fuitute q' superuenit m io. q. utr ples sequi
uentre. v. d'fan etatis utr i pediat m.

Ad pm sic pce. ur qd condico
fuitutis no impediat m. nich. n. i pe
dit m n q' ht aliquam ptrarietate ad ipm. set
fuit' no ht aliquam ptrarietate ad ipm m al' int'
fuos no posset ee piugia. g fuit' no impe
dit m. p illd q' e g m m. no pot i pedire
l q' e f m m. h fuit' e g m m qz ut dic gg g
m m e hoiem hoi nelle dnai. q' patet q' ex
h q' hoi dcm e. ut psit pisciba maris zc. non
aut ut psit hoi. g no pot i pedire m. q' est
nle. p si impedit m aut h e d' iure nli. qz
fuis nle os hoies st eql' ut gg dic z i p ri
dig d'. q' fuit' no e d' iure nli. pnitm z ius
d' scendit a nli ut tulli' dic g fuitut' ius
fuit' m i pedire no pot. p illd q' impedit
m eql'r impedit siue sciat siue ignoret
ut pz d'consanguinitate si fuit' uni pgta ab
alio no i pedit m g fuit' i quantu i se est
no ht q' impediat m. z ita no d'let p se
poni inter impedimte ab aliis distictu. p sic
ptingit ee errore d'fuitute ut putet

an d'iure posito n d'iure nali.

lib' qui ē seruus ita pōt eē error dubitate
ut putet̄ seruus q̄ ē lib. set libtas nō potē
mīr īpedimēt̄ g° n̄ seruit' d'bet pōi ¶ p̄ mag
facit g'nē societatē mīr 7 plus īpedit plus
bonū matrī lepre q̄m seruit'. set lep̄ n̄ potē
īpedimēt̄ mīr g° n̄ seruit' d'bet pōi ¶ Itē ē
qd' d'ectat' dic̄ d' giugio suor q' error gditi
onis īpedit m̄ g'hendū q d'enit ia g'ctū ¶ p̄
m̄ ē d'bois p'se expetendis ingnitū h't honesta
te set seruit' ē d' p'se fugiendis g° m̄ et seruit'
sc̄ g'ia g'sic seruit' m̄ impedit Responsio d' q'
ī mīr g'ctū obligat̄ un' giugū alt'i ad d'bitū
reddend' q id si ille qui se obligat ē īpotēs
ad solued' d'bitū īg' h' imp̄o meo cu sic obli
gatō tollit g'ctū sicut aūt p impōm coeūdi
efficit̄ aq̄ impotēs ad solued' d'bit̄ ut oio
n̄ possit solue ita p' seruitutē ut libe. debit̄
redde nō possit q id sic īpō coeūdi ignorata
īpedit m̄. nō aūt si scit̄ ita gditō seruitutis
ig'r̄ m̄ impedit nō aūt seruit' sciā ¶ ad. i.
g°. d' q' seruit' g'iat̄ m̄io q̄ ad actū adq' quis
p m̄ alt'i obligat̄. q̄ nō pōt libe exeq q g'nē
ad bonū plus que peiois gditois efficit̄. ex
uitute pentis set q' qlibet pōt meo qd' ē
d'bet̄. spōte d'enitū ad s'uire. id si alt' giugū
sit alt'i' seruitutē nich'o. m̄ tenet sibi: q q'
ī m̄io ē eq̄lis obligatō exutroq pte ad d'bitū
redd' nō pōt aq̄ reqrere maiorē obligatōm
expte alt'i q̄ ip̄e possit sace et p̄ h' ī si seruus
g'hat cū ancilla q̄ cedit eē libam n̄ p' h' īpedi
m̄ et sic patet qd' seruit' nō īpedit m̄ n̄ q̄n
ignorata ē ab alt'o giuge q si ille sic libe con
ditiois q id nich' p'hibet m̄e duos eē giugia
l' q m̄e libe 7 ancillā ¶ ad ij. d' q' nich' p'hi
bet eē d' g' m̄a g'nē ad p'ma intētōm ip̄i
q nō ē g' m̄a q' ad s'am el intētōm sic ōis
corrupto q d'fcis q senuū ē g' m̄a g't ad p'ma
intētōm n̄ ut dicit̄ ī. ij. ce. 7 m̄. q' n̄ ītēdit
eē g' p'fectōes nō tn̄ ē g' s'am ītētōm n̄ q'
exq̄ n̄ nō pōt gfude ī uno eē gfuat ī alt'o
q' g'iat̄ corruptōe alt'i q q̄n n̄ nō pōt p'duc
ad maiorē p'fcōm inducit ad minōrem sic
q̄n nō pōt sace masclm facit fēa' que est
mas occōat' ut dē ī xvi. d' aialib; sil' q' di
co q' seruit' ē g' p'ma ītentōm n̄. set nō g'
s'am q' n̄lis intō ad h' īclīat q h' appetit
n̄ ut quib; sit lib'. set exquo aq̄ p'fecte n̄ etiā
īclinat ut ex p'cō peām reprret q sic seruit'
ī p'nam p'cī īducta ē n̄ ē ī g'ns ad n̄le p
h'. q ē g' m̄a h' m̄o īpediri. sic .n. m̄ īpedi
p impōm coeūdi que ē g' m̄a m̄d p'dcō ¶ ad
t'ciū d'. q' uis n̄le dictet q' peā sit p culpa

infligenda. et qd' nll's sin culpa puniri d'beat
set demīare peām p' g'd p̄ 7 culpe ē uir̄ .
pōitiui 7 id seruit' q̄ ē q̄da peā d'emiata ē d'
iure pōitiuo 7 aliq̄ p'ficisc't. sic d'emiat'
ab ind'emiato et eod' iure pōitiuo d'emiat
ē s'am. q' seruit' ignorata īpediat m̄. ne ds
sine culpa puniat̄. ē .n. quedā peā uxoris
qd' h't uir̄ seruū 7 eā ¶ ad .x. d' q' quedā
īpedi'a s't q̄ faciūt m̄ illicit̄ et q' uoluntas
n'ra nō fac̄ ad licit̄ l' illicitū. set lex cui
uolūtas sbdi d'bet id ig' talis īpedi'. que
uolūtariū tollit l' scā n̄ fac̄ ad h' q' m̄ te
neat l' nō teneat 7 tale īpē ē affinitas
l' uotū et ē h'. q̄da aūt īpedi'a s't q̄ faciūt
m̄ inefficae ad solucōm d'biti 7 q' ī uo m̄a
gsistit d'bitū nob' relaxar̄ id talia īpedim
ta sitit gg'ta m̄ nō tollūt set solū q̄n ign̄o
uolūtariū excludit 7 tale īpedimētū ē seruit'
et impō coeūdi 7 q' ī d' se h'nt q̄m rōm
id ponūt sp'ialia impedimēta: p'r errorē nō a
p'sone uariatō ponit̄ sp'ale īpedimētū p'r er
rorē q' p' alt'a s'bintroducta nō h't rōm īpe
n̄ exinte ctioē g'hentis ¶ ad 6. d' q' libtas
nō īpedit m̄ actū g'nt ad p'm̄ actū suū
q' lepsi debitū redde poss't. q̄uis aliā g'ua
m̄a m̄io inferat q̄ntū ad s'os effc'us q id
nō īpedit m̄ sic seruit'
D. ij. sic p'ce uir. q' seruus m̄ g'he n̄ possit
sine gs'u. dn̄i. nemo. n. pōt dar̄ alicui
q' ē alt'i' sin gs'u. dn̄i. nemo. n. pōt dar̄ alicui
q' ē alt'i' sin gs'u ip̄i. s' seruus ē res dn̄i g° nō
pōt m̄ g'hendo dar̄ potestatē corpois sui uxori
sine gs'u dn̄i sui. ¶ p̄ seruus te dn̄o suo obe
dir̄ set pōt ei dn̄s p'pe qd' ī m̄ nō gsentiat
g° sine gs'u ei' nō pōt m̄ g'he ¶ p̄ post g'c
tū m̄ seruus tene uxori d'bitū redd' expre
cepto uir̄ d'ni. set eo t'p'e quo uxor d'bit̄
petit pōt dn̄s suo impōie aliq' offm̄ q' fac
nō potit si aut' cōl'e. uacar̄ uelit g° si sine
gs'u dn̄i posset seruus m̄ g'he p'uaret dn̄s
seruitio sibi d'bito sine culpa q' eē nō debet
¶ p̄ dn̄s pōt uende seruū suū in ex'nea regio
ne quo uxor sua eū nō potit sequi uel p'p
īfinitatē corp's l' p'p p'culm fidi ī imiens puta
si uēdat̄ infidelib; l' q' dn̄o uxoris n̄ p'mit
tete si sit ancilla q sic m̄ dissoluet̄ qd' ē
īguenies g° nō pōt seruus sin gs'u dn̄i m̄
g'he ¶ p̄ fauor ē obligā q' hō se dīmis ob
sequiis mācipat q̄m illa q' hō se liberat
uxori si seruus sine gs'u dn̄i nō pōt religi
onē ītre l' ad clericatū p'moui g° m̄lto
mi' sine ei' gs'u m̄io iungi ¶ set g' gal'

iiij. i xpo ihu no e suus ny lib g ad m
ʒhend infid v ihu eadm qlibtas libis et
suus. ¶ p suus e d iure positiuo. g m e d
iur diu q illi g ea ius positiuu no p iudi
cet iuri nli aut diu. ut qd suus absq i
qssu dni m ʒhe possit. Responsio dd q ius
positiuu ut dcm e. p g dz auire nli. 7 io p
uit que e d iure positiua no pot piudicare
huis q st d nli le. sicut an appetit n e ad
oppm idiuidui ita e ad qsuatom spei p
gnacom uti. sic suus no sbdit dno qn libe
7 dormire possit qmede bibe q dormie q alia
hi face q ad neccitate corp ptinet sn quib
n qsuai no pot. ita no sbdit ei qnt ad h
qd no possit libe m ʒhe. q dno nesc aut
qdicente. ¶ ad. i. g dd qd suus e res dni
qntu ad ea q nalib supaddut. sct qnt
ad illa oms st pares. vn inhis q ad nles act
ptinet suus pot alii iiuito dno suo corp po
tstate p m pbe. ¶ ad ij. dd q suus tene
dno suo obedie inhis que dns licite pot
pcipe. sicut aut licite no pot dns pcipe
suo q no qmedat aut dormiat. ita n qd
amio qhndo abstieat nt ell. n. ad legis
latore qli quib re sua utat. q io si dns
pcipiat suo. q no qhat m suus no te
ei obedie. ¶ ad q. dd qd si suus uol dni m
qsit tuc dz pcnde suituti dni impantis
q redde dbitu ux q ph qd dns qcessit ei
ut m q het. intelligit ei omia qcessisse q
m reqrit. sicut m igno dno. l qdicente
e qctu no tene redde dbitu. sct pd dno i
obedie si utrq sil ee no pot. sct tn i his
mlta picla qsidai dbet. sct sic q i oib ac
tib huais. s. picli castitatis imiens uxoi
q ipedime q ex reddicoe dbiti suito impato
gnat q aliis hi quib oib rite pelias iu
dicai potit e mag suus obedie tea dno ul
uxoi. ¶ ad q. dd q i tali casu dz qd dns cogat
e ne suu uendit tale q facit bona hiij
qutoza pcipue e no dsit facultas ucs suu
suu uedendi ito pcio. ¶ ad v. dd q p religi
onu q ordinis pcepcom. ds obligat dinis
oblegiis qntu ad totu tps sct uir tenetur
uxori redde dbitu n sp sct qgruis tempib
7 io no e sile q p ille qui int religiom q
suscip ordine obligat se ad a opa q sut
n lib supaddita i q dd potstate ei hr q
no i nlib ad q obligat se p m un posset
qtinentm uoue sine qssu dni sui.

AD. iiij. sic pce. ur qd suus mio n pos
sit supueire. ur uir se alii i suu ue
dat q q in fraudm q i piudi alt fcm e
iactu ee no dz. sct. sct uir qui se insuu
uedit fac h qnt i fraudm niij q adiui in
dtmtu uxois g no dbet ualere tal uediro
adsuitute inducenda. ¶ p. duo fauora
bilia piudicat uni no fauorali. sct libtas
q m st fauorabilia q repugnt suituti q n e
fauorabil auire. g tal suit dz pcte inul
lai. ¶ p i mio uir q uxor adpia iudicat
ut s dcm e. sct uxor no pot se i ancilla dar
uolente marito. g n uir uolete uxore. ¶ p
illd q i pedit ri gnacom i nlib dstruit q re
gnata. sct suit uiri uxore nesc ipedit i
m qctu an q fiat. g si posset mio supueire
dstueret m q e inius. ¶ sct q glz pot dare alii
q suu e. sct uir e sui iur ai sit lib. g pot
dare ius suu alii. ¶ p suus pot uolente
dno ux. duce ut dcm e. g eadm roe uir
pot se sbde dno uolente uxore. Responsio
dd q uir sbdz uxoi. solu inhis q ad actu
n ptinet i quib st eqls ad q suitutis sbo
no se extedit. 7 io uir nolete uxore pot
se alii insuu dare. no tn exh m dissoluet
q nllm impedimet mio supueniens pot
dissoluie ipm ut dcm e. ¶ ad. i. g dd qd
suus bene pot iscde ei q fraudm fac. sct
no pot alii piudi gnare. q io sicut i fra
udm uxoris alii sedet i suu ipe dapnu re
portat i extimacoe libtatis bon amittens.
sct ux. no pot exh piudi gnai qn tene
at redde debite petenti q adomia que
m reqrit. no. n. ab his pot retrhi. dni sui
pcepto. ¶ ad. ij. dd. q qnt adh qd suit mio
repugt. m suituti piudicat q tuc suus
te uxor redde debit. q nolete dno. ¶ ad
3. dd. q q uis i actu mioniali q bus q ad nim
spectant ad pia uir q uxor iudicat ad q
qdicto suitutis no se extedit. tn qnt ad
dispesacoes dom et ad a hi sup addita uir
e capd uxoris q ea dz corrige. no aut e
7 io uxor no pot se dare in ancilla nolete
uiro. ¶ ad iiij. dd. q ista illa pcedit de
reb corupt in quib mlta i pediut gnacom
q no sufficiut ad dstruend re gnatam
sct i reb ppetuis pot ipedr pcai ne res
talis ee i apiat. no aut ut ee dsistat sic
pz d aia roali q sil e d mio q e ppetuu
uiciz psuu uita manente.

AD. iiij. sic pce. ur q filij dbeat sequi
qdicom pris q d noiato fit adigoi
sei ptr ingnode. e digoz qm uir g re.
¶ p ee rei mag dpendet an ? afor qua

am sed ignorāre p̄r dat forma uir̄ mūn ut dr̄
i xvi. d' aīalib; g° mag̃ dr̄ ples seq p̄rem q̄m
mr̄em ¶ p̄ illd̄ papue. d̄let sequi id cui
assimulat̃ sed filius plus silat̃ p̄ri q̄m mr̄i
sic̄ q filia plus mr̄i. g° aduni filii dr̄ seq p̄rē
q filia mr̄em ¶ p̄ in sac̄ scrip̄a nō q̄puta' ge
nealogia p mulieres sed p uiros. g° pls i
mag̃ seq̃t̃ p̄rem q̄ mr̄em ¶ sed g° si as se
miat in tua aliena fruct' ē ei' l' ē tua. s;
uent mulieris r̄ seis uiri ē sic̄ tua r̄ seis
g° et c̄. ¶ p̄ in aliis aīalib; s; uidim que ex
diusis sp̄eb; nascat̃. qd̄ p̄r magis sequit̃
uēt q̄m p̄rem. vn̄ muli qui nasc̄t ex eq̄ q
asio mag̃ silant̃ equs q̄m illi qui nasc̄ ex
asina et eq̄. g° sile dr̄ ēē in hoīb; Respōsio
dō qd̄ s'leges ciuil's p̄tus sē uētre q h̄ ratiō
quia ples h̄t ap̄te q̄plemētu forte sēc a
mr̄e sc̄am corp' s'uit' aūt dr̄ q̄ditō ē ē s
uii sit q' instrm̄ dn̄i i opando q id ples i
libtate q s'uitute sc̄. uentrē. sed i h̄is q̄ p
tinet ad dig̃tatē s' qd̄ ē ex for' rei sē p̄rem
sic̄ i honorib; q municipiis q h̄ditate q h̄ui'
aliis q h̄uic q̄ q̄cordat canones q lex moysi. ut
p; ex° xvi. ingrediū tn̄ t'ris que iure ciuili n̄
legunt̄ p̄r sē d'tiore q̄ditōm ut si p̄r sit s'uus
q mr̄ lib̄a erit filii s'ui. nō tn̄ si post partū
m̄ p̄r se i s'uū dedit uolente uxore q filii si
sit eq̄. si aūt utq; sit s'uilis q̄ditiōis q p̄ti
neāt ad diuisos dn̄os tūc diuidunt filios si
ples sit ul' siui aīa reop̄esabit d'p̄uo q acci
piet ple natū. i sui s'uitiū tn̄ nō ē cōi' qd̄
tal' q̄suetudo possit ēē i roāl' sic illd̄ q mltor̄
sapientū diutino studio d'timinatū ē. h̄ q i
nlib; iueniē qd̄ receptū ē i recaptēte p mod'
recapi'as q nō p mod' dantis q iō ratō ē q sem
recept̃ i mkiere ad q̄dm̄ ipi' ēhat ¶ ad i.
g° dō. q q̄uis p̄r sit dig̃us p̄n' dat tn̄ mr̄
sc̄am corp'e ex p̄te c' attend' s'uitutis qd̄
¶ ad ii. dō q' i h̄is q̄ ad rōm p̄tinet sp̄ei mag̃
assilat̃ fili' p̄ri q̄m mr̄i. sed i uilib; q̄ditōib;
mag̃ dr̄ assilari mr̄i q̄m p̄ri. q' res h̄t afor'
ēē sp̄ecific̄ sed q̄dnes uilis a m̄ ¶ ad vi. dō
q' fili' assilat̃ p̄ri roē for'. q̄ h̄t i sui q̄ples
sic̄ q p̄r. et iō ratō nō ē ad p̄positū ¶ ad iiii. dō
q' q' honor filii ē mag̃ ex p̄te q̄m ex mr̄e
iō ingeneal'. sc̄ptis q s' q̄muēm q̄suetudiēm
mag̃ noīant filii ap̄te q̄m a mr̄e. tn̄ i h̄is
que ad s'uitutē sp̄ectat̃ mag̃ mr̄em seq̄.

D. v. sic p̄cē. uī
qd̄ d'fc̄us etatis nō i p̄edit m̄. s. n. leges
pun accipiunt tutorē usq; ad xxv. ā. g° uī q
usq; ad tp̄s illd̄ nō sit q̄ fortā ratō ad q̄ssm̄

q ita uī q illd̄ d'beat ēē tp̄s statutū ad m̄ia
ieunda. sed anē temp' illd̄ m̄ pōt q̄hi. g° d'
fc̄us statute etatis nō i p̄edit m̄ ¶ p̄ sic̄ uī
clm̄ religiōis ē p p̄etuū ita uiclm̄ m̄ii. sed
an̄ xiiii. an. nō p̄t fac̄e p̄fōm s' nouā q̄sti
tutōm g° n̄ m̄ q̄h'e si d'fc̄us etatis m̄ i p̄edi
ret ¶ p̄ sic̄ oll' ad m̄ reqrit̃ ex p̄te uiri ita
ex p̄te uxoris sed mlr̄ an̄ xiiii. ā. pōt q̄h'e m̄
g° q uir ¶ p̄ i p̄ō coeūdi n̄ sit p p̄etua q igno
rata nō i p̄edit m̄. sed d'fc̄s etatis nō ē p p̄e
tuū n̄ ignorat' g° nō i p̄edit m̄. ¶ p̄ nō q̄ti
nē i a° p̄dcōr. nocumtor q ita nō uī ēē
m̄ii i p̄edimtū ¶ sed h̄ ē qd̄ d'ētal. dīō q pu
er qui nō pōt redde. debitū nō ē apt' m̄io s;
an̄ xiiii. an. ut i plib; n̄ p̄ redde d'bitū ut p;
i. ix. d' aīalib;. g° q c̄. ¶ p̄ oīū q̄statū p̄ric'
ē tml' mag̃tudīs q augm̄ti q ita uī cū m̄
sit sile. qd̄ d'beat h̄re d'tiātū tp̄s p̄c' d'
fc̄m impediat Respōsio dō q cū m̄. fiat p
mod' q̄ct' c'dā ordinatiōi leg̃ p̄oitiue. sbia
cet sic̄ talii q̄ctus vn̄ s'uum d'tiātū ē. q
an̄ tp̄s illd̄ discrēciōis quo utq; possit suffi
cient' d' m̄io delibare q d'bitū s' iuicē redde
m̄ia nō q̄hant q sin̄ ita fc̄a fuerit d'mit̄
h̄ aūt tp̄s ut i plib; ē. in mas. i xiiii. ā. i
femiā aūt xii. c' rō s'. d'. xxvii. dcā ē q' tn̄
p̄cepta iur' p̄oitiui seq̄ illd̄ q̄ ē i plib; si as
ad p̄fcōm d'bitā an̄ tp̄s p̄dcm̄ d'ueiat ita
qd̄ uigor n̄r q rōis d'fc̄m etatis suppleat m̄
nō dissoluit. q iō si glm̄ites an̄ ānos pubta
tis caruali' an̄ tp̄s p̄dcm̄ fuerit copl'a n̄o' m̄
p p̄etuo stat indissolle ¶ ad p̄m̄ g° dō q' i ill'
ad q̄ n̄ iucliat nō exigit̃ tm̄t' uigor rōis
ad d'libandā sicut i aliis q iō an̄ pōt i m̄ suf
ficient' d'libans q̄sentire q̄ possit i q̄ctib;
aliis res suas sine tutore p̄tractare q sili' q dō
¶ ad ii. qd̄ uotū religiōis ē eor' que sē s' in
clinatōez n̄r. que maiorē difficultatē h̄nt
q̄ m̄ ¶ ad 3. dō q mlr̄ citi' ad tp̄s pubtatis
p ueit q̄ uir ut dr̄. i ix. d' aīalib; q s'. d' xxvii.
dcm̄ ē q iō nō ē sile. d' utq; ¶ ad 4. dō q ex
p̄te ista nō solū ē i p̄edimēt p̄ impōm coeū
di. sed p̄ d'fc̄m rōis que adhuc nō suffiat
ad q̄ssm̄ illū rite faciendū qui p p̄etuo du
rare dr̄ ¶ ad v. dō. q sicut i p̄edimē q' est
ex furia reducit̃ ad impedi' erroris ita et
impedimtū q̄ ē ex d'fc̄m etatis q' nō dū h̄ō
h̄t plenū usū. ii. ar.

Quod si ipa fuit in s'uitute detenta q c'
faciend' ē qd̄ si anq̄ sit d'tenta s'uitus
iii. d' dubitat̃ petat d'bitū si leui suspicōe
moueat̃ tē ei redde d'bitū. n̄ exh' ei ad

pıudı̄ generat. si aūt ex at̄ ph̄a dubitet ul' ue
hemēt p̄suat aut ēē ꝯgsꝯat. nō d; ei redde
debitū ꝗ ecc̄a p̄cipiente qꝛl'ꝯ pıudı̄ facer
sicā uxorıs actū ꝯgsēr aut al' fornicaret.

Sunt g' quidā ordies
ꝗ ē postq̄ d'tminauit magr̄ d' impedıs ꝗ
faciūt p̄s medias int' p̄ites legittıās ꝗ p̄enit'
illegittımas h' d'tmiat d' impedimēts ꝗ faciūt
p̄s p̄ite' illegittıās et dı̄. ı̄. p. d. ın p̄ma d'tıat
d' ıpedimētis ꝗ faciūt p̄s illegittıās r̄. c̄ubet
p̄e. ı̄ s̄a d' ıpedimētis ꝗ faciūt p̄s illegittıās r̄.
aliq̄z p̄p̄ ꝗ nō r̄ om̄. d. xxxıx. ı̄. post h' d' di
spāı cultu ꝗ ē p̄a. m. d. ı̄ p̄a d'tıaat d' ordinis
ı̄pedı. ı̄ s̄a d' ıpedı uotı. d. xxxvııȷ. nc̄ d' uoto ꝗ ē
p̄a m. d. ı̄ p̄a d' quō m̄ p ordines impedı̄. ın s̄a
quō ı̄pedı̄ p uxoricıdıȷ ēnē ı̄. hıs abıcıēd' est.

h. d.

Hic est d' q̄ꝯ p̄ma d' ıpedim̄to ordıs ꝯs̄a de
uxoricidio. ꝯ ē p̄m q̄rr duo ꝯp̄ utr̄ or
do p̄ordıs ı̄pediat m̄ ꝯs̄o utr̄ m̄ p̄ordıs ordie
seq. p̄tıat

Ad p̄m sic p̄cē. ur qd ordo nō ı̄pediat m̄
q̄ nich impedı̄ ı̄ alio c̄ıo. set ordo non
ē ꝯıus m̄ıo. cū utrq; sit sacm̄t g' nō ı̄pedit
ıp̄o; ꝯp̄ ıd ordo ē apd nos ꝗ apd eccıaı orıē
tale. set apd eccıām orı nō ı̄pedit m̄. g' nec
apd eccım occıdētale ꝯp̄ m̄ sigt ꝯıūctōm ẋ et
eccē set h' p̄ pape ꝯgruıt sıgficatı ı̄ hıs qui
sūt mı̄st. xp̄ı. f. s. ordıs. g' ordo m̄ nō ın
pedıt ꝯp̄ oēs ordines ad cı̄d sp̄ıale ordıant.
set ordo nō p̄t ı̄pedıre m̄. ı̄ rōē sp̄ıal. g'
sı ordo impedit m̄ quılıbet ordo ı̄pedıet qd
fl̄m ē ꝯp̄ oms ordınatı possūt eccl'ıastıca
bn̄ficıū hr̄e ꝗ p̄uılegıo clıcalı gaude ꝗ eqlı
sı g' p̄p̄ h' ordo m̄ıȷ ı̄pedıat q: uxoratı non
possūt bn̄ficıū eccl'ıastıcū hr̄e ı̄ gaude p̄uı
lıo clıcalı ut ıurıste dıūt p̄ē ꝯ; ordo ı̄pedıē
d'beret q fl̄m ē. ut p; p dē. alex. d' clıas co
ıugatıs ꝗ sıc nll's ordo ut ur̄ m̄ ı̄pedıret.
set ꝯ ē qd d' ē. dıē sı ınb dyāı ꝗ alııs supıb;
ordınıb; uxores accepısse noscūt. eos uxores
dımıtte ꝯpellatıs q nō eēt sı eēt m̄m m̄ ꝯp̄
nll's uoues ꝯtınenı. p̄t m̄ ꝯhe set quıdā
ordınes sūt quı hn̄t uotū ꝯtınēı āneẋū
ut extm̄ p;. g' talıs ordo m̄ ı̄pedıt. Respō
sıo d' q ordo sac d' sua rōē hr̄ ex quadam
ꝯgruı q m̄ ı̄pedıre d'beat q: ı̄ sacs ordınıb;
ꝯstıtutı sūt uasa ꝗ sācıta tractāt ꝗ ıō decēs
ē ut mūdıcıam corıle potıssıme s̄uent.
s; qd ı̄pedıat m̄. ex ꝯstıtutıōē eccē hr̄ tn̄
alı. apd latınos ꝗ apd grecos. q: apd grecos ı̄
pedıt m̄ ꝯhnıd solū ex uı ordıs apd latıos

ı̄pedıt ex suı ordıs ꝗ ulcı' ex uoto ꝯtınenı q
ē ordınıb; sacrıs āneẋū q. ꝗ sı ās ulto tenı
nō emıttat ex; ıp̄o q ordınē suscıpıt s̄m ıı̄
occı' eccē ıntıl' emısısse ꝗ ıō apd grecos ꝗ alıos
or'les sac ordo ı̄pedıt m̄ ꝯhndū nō m̄ıȷ p̄us
ꝯtı usum possūt. n. m̄ıo p̄us ꝯtō utı ꝯıuıȷ
nō possıt d' nouo. m̄ ꝯhe. set apd occı' eccıım
ı̄pedıt m̄. et m̄ıȷ usū. ı̄ forte ıgnorāte l' ꝯ
dıcēte uxoē uır ordınē sacı suscepıt. q: ex
l; nō p̄t eı ad p̄ıudıcıū generatı quō aūt sac
ordınes dıstıguıtr. a nō sacs. nc̄ ꝗ ı̄ p̄mıtıua
eccıa ꝯ. d. xxııȷ. dc̄m ē. ꝯad p̄m g' d' q ꝯ
uıs ordo sac nō hūt ꝯtrarıetātē ad m̄. ı̄ qntū est
sacm̄t. hr̄ tn̄ repugnācıā ad ıp̄m rōē actus
suı quı sp̄ualıs actı' ı̄pedıt ꝯad. ıȷ. d' q ıā
patet q obō p̄cedıt ex hıs ordo. n. alıq; ı̄pe
dıt m̄ ꝯhnıd. ꝯ uıs nō alıq; hat uotū āneẋū
ꝯad. ȝ. d'. q ıllı quı sūt ı̄ sacs ordıb; ꝯstıtutı
sıgnt xp̄m nobılıorıb; actıb; p̄ut ex dıs
ın t̄ctatu d' ordıē patet ꝯ ıllı q sūt ı̄ m̄ıo uıc
tı. et ıd rō nō sē ꝯad e. d' q ıllı q sūt ı̄ mıno
rıb; ordınıb; ꝯstıtutı ex suı ordıs nō p̄hıbēt
m̄ ꝯhe q: ꝯ uıs ordınes ıllı d'putēt. ad alıq̄ ı
sp̄ualıa nō tn̄ ı̄ mēı. hn̄t accessū ad tc̄tād
sac sıc ıllı. quı sūt ı̄ sacs ordıb;. set s' statutū
occı' eccē m̄ıȷ usū sıue executōēz ordıs non
sac ı̄pedıt p̄p̄ s̄uadı maıorē hoestatē ın
offıcıs eccē ꝗ q: ad executōm ordıs ꝗ ex h' ıp̄o
p̄uılıo clıcalı gaud; ıd h' apd latıos clıas ı
uxoratıs auferūt et p h' p; solō adultım

Ad ıȷ. sıc p̄cē ur q m̄ıo
ordo sac sbueıre nō possıt. q: fortı' p̄ıudı
cat uı' fortı set fortı' ē uıcłm sp̄ıale q̄ corıle. g'
sı m̄ıo uıctı' ordınē suscıpıat p̄ıudıı generab;
uxoı ut nō possıt d'bıē exıgē cū ordo sıt uıcl;
sp̄ıale ꝗ m̄ corıle ꝗ sıc ur q nō possıt ordınem
sacı suscıpe. post m̄ ꝯsūatū ꝯp̄ post m̄ ꝯsum
matū uı' ꝯıugū sıı alcı' ꝯsu nō p̄t ꝯtınēı;
unde s; ordo sacer h' ꝯtınētıe uotū āneẋū
g' sı uır ordınē sacı ı̄uıta uxorē accıpet co
get uxor mutā ꝯtı' s̄uıaē. q: nō possıt alı'
nube uıro uıuēte ꝯp̄ ꝗ ad tp̄s nō p̄t uır
uacaē orōı sıı ꝯsu. uxoıs ut h'. ı. cor. vıȷ.
set apd orıēs. ıllı quı sūt ın sacs or. ꝯstıtutı
tenēt ad ꝯtı tp̄z quo exequūt offın̄ suum.
g' nec ıp̄ı possūt ordınarı sıne ꝯsu uxor ꝗ
m̄lto uı' latını ꝯp̄ uır. ꝗ uxor adp̄ıa ıudı
cat. set sacdos gtıı d'fıcıēt uxorē suā nō
p̄t alıā duce g' ı̄ uxor d'fucto uıro. set
nō p̄t ꝯ facultas nubendı ꝯ auferrı post
mortē uırı p̄ıurı actū g' ı̄ p̄t suscıpe
or post m̄. ꝯp̄ ꝗnē m̄ oppōıt ordınıı tn̄ eı

ꝺ

set ordo [illegible] ipsi [illegible] ꝙ ca. Set ꝯ
religio [illegible] tenet ad continentiam sic illi. qui licet
[illegible] ꝓ [illegible] post in pot de religione
[illegible] ꝯsentiente uxore ꝙ 7 or. su
scipe. Si ꝯsnus sit. si suus homo post de ꝙ
7 suus di post susceptione or. Responsio dicendum ꝙ
in no [illegible] sacri ordinis susceptione. qz si [illegible]
[illegible] ad sacros ordines accedat 7 reclamā
te uxore no cariturum or. set sus executi
one ordinis caret. si aut uolētē uir. l. ipsa ꝯsuete
ordinem sacrum susceperat recipit ordinem et
executionem. Ad primum ꝙ dicendum qd uinculum ordi
nis soluit uinculum matrimonii ratione redditionis debi
ti ex q̄ parte. hr. repugnantiam adinuicem ex parte eius
q ordinem suscepit qz no pot petere debitum
si uxor tenet ei reddere. tm no solum ex parte
alterius. qz ipse uxori tenetur reddere debitum. si no
possit eam inducere ad ꝯtinentiam. Ad .ij. dicendum ꝙ si
uxor sciat q de eius ꝯsensu uir ordinem sacrum su
scepit tenetur ꝯtinentiam ppetuam uouere no tamen
religionem intrare si sibi no timeat de piculo
castitatis pp hoc ꝙ uir eius sollempne uotum emi
sit. set aut esset si emisisset uotum simplex. si
aut sine eius ꝯsensu suscepit no tenetur qz ex hoc ꝯ
nullum preiudicium generatur. Ad .3. dicendum ꝙ sic ꝓbatis
uir ꝯuis grā ꝯiugii dirimit ꝯ grā no debet
ad sacros ordines accedere sine ꝯsensu uxoris
qz adinuicem tpre ministerii sui fraudaret debitum
redditionis q fraudari no posset ꝓ ordine
iur. si eis ꝯdicentibus aut ignorantibus uiri or
dines susceperint. Ad 4. dicendum ꝙ sic dicitur eo
ipso ꝙ mulier ꝯsentit apud grecos ꝙ uir suus
ordinem suscipiat obligat se ad hoc ꝙ in ppe
tuum alteri no nubat qz sigillum matrimonii no frangeret
ꝙ in illo sacerdotis papue exigit si aut
sine ꝯsensu eius ordinatur no ut ad hoc teneri. Ad
5. dicendum ꝙ cum hr peccatum nrm ꝯsensu no an ordo
set hr causam sacramentale determinatum ad ꝙ
no in pot impediri ex ordine procedente ꝙ
sit uinculum matrimonii. no aut ordo ex illo ꝙ no sit
alius ordo qz sacramentalis licet est ciuilis set
aut [illegible] possit impediri

Deinde ꝙ de uxoricidio. et circa hoc querituur duo
Primo utrum [illegible] licet uxorem occidere.
Secundo utrum uxoricidium matrimonium impediat.

Ad primum sic proceditur. uidetur qd liceat uiro uxorem
interficere in actu adulterii deprehensam
lex. n. diuina precipit adulteros lapidari set ille
q legem diuinam exequitur no peccat. ergo nec occidens
ppriam uxorem. sicut adulteram. Preterea illud ꝙ licet legi
licet ei cui hoc lex committit. set legi licet
interficere adulteram aut quemlibet pro reatu mor
tis cui ergo lex commisit uiro interfectionem uxoris
in actu adulterii deprehense uidetur ꝙ ei liceat.
Preterea uir hr maiorem potestatem super uxorem adulteram
quam sit cum ꝙ cum ea adulterium ꝯmisit. sed si uir
percutiat clericum ꝙ cum ppria uxore inuenit no est
excommunicatus. ergo uidetur ꝙ liceat interficere ppriam
uxorem in adulterio deprehensam. Preterea uir est uxorem
corrigere. set correctio fit per inflictionem iuste
pene. cum ergo pena iusta adulterii sit mors.
qz est capitale crimen uidetur ꝙ liceat uiro uxorem
adulteram occidere. Set contra infra dicitur qd ecclesia
dei nunquam ꝯstringit legibus mundanis gladium. n.
no hr nisi spiritualem. ergo uidetur ꝙ ei qui uult esse de ecclesia
no sit licitus usus legis illius q uxoricidium per
mittit. Preterea uir 7 uxor ad paria iudicantur. set
uxori no licet interficere uirum in adulterio de
prehensum. ergo nec uiro uxorem. Responsio dicendum. qd
uiro interficere uxorem ꝯtingit. dupliciter. uno modo per iu
dicium ciuile. 7 sic no est dubium qd sine peccato
post uir zelo iustitie no liuore uindicte aut
odii mortem uxoris adulteram in iudicio seculari
accusare criminaliter de adulterio 7 penam mortis a
lege statutam petere. sic 7 licet accusare aliquem de
homicidio aut de alio crimine no tamen talis accusa
tio pot fieri in iudicio ecclesiastico. qz ecclesia no hr
gladium materialem. ut infra dicitur. Alio modo pot ipsum
per se ipsum occidere. no in iudicio ꝯuictam et
sic ex actu adulterii interficere eam ꝙ est facit eam
adulteram. uel per leges ciuiles uel per leges ecclesie. hoc set
lex ciuilis. qui licitum reputat ꝙ in ipso actu eam
interficiat no quasi precipiens set quasi penam hr homi
cidii no infligens pp maximum incitamentum qd
hr uir in tali facto ad occasionem uxoris. sed ecclesia
in hoc no est astricta legibus humanis. ut iudicet
eum sine reatu pene eterne. l. pene ecclesiastice
iudicio infligende ex hoc ꝙ est sine reatu pe
ne infligende per iudicium seculare. 7 ideo in illo casu
licet uiro interficere uxorem. auctoritate ppria. Ad
1. ergo dicendum qd penam illam infligendam lex no ꝯmi
sit personis priuatis. sed personis publicis que hunt officium
ad hoc deputatum. uir aut no est iudex uxoris.
7 ideo no pot eam interficere set coram iudice ac
cusare. Ad .ij. dicendum ꝙ lex ciuilis no ꝯmisit
uiro occisionem uxoris. q. precipiens. qz sic no
peccaret sic minister iudicis no peccat latronem
accidens ꝯdempnatum ad mortem set permisit penam
no adhibens. unde 7 difficultates quasdam
apposuit quibus retraherent uiri ab uxoricidio.
Ad 3. dicendum ꝙ ex hoc no probatur qd sit licitum si
plr set quantum ad immunitatem ab aliqua pena qz ex
comunicatio quedam pena est. Ad iiij. dicendum qd de est
ꝯgregationes quedam scilicet familia 7 quedam

polls sic ciuitas aut regnu. ille g q se co ggatiom pest ut rex aut iudex post infligere penam q corrige pm 7 exmiante ad ggatem cmunitatis & cura gerit. set ille qui pest in ggatione ut pz su. no pot infligere penam n corrigete que se no extendit ult emios emdatios qm tscedit pena mortis 7 id uir qui sic pest uxori no pot ipm inficere s3 al castigare.

Ad. ij. si poe. ur qd uxoricidiu n ipediat m. directe. n. oppoit mo adulteriu q homicidiu. set adulteriu no ipedit m g nec homicidiu uxois. Cp gauius pecm e occide mrem qm uxore q2 nuq licet ulare mre, licet aut ulare uxore. set occisio mris n ipedit m. g n occisio uxois. Cp mag peat qui uxore alti p adulteriu inficit qm qui uxore sua inq uit ht cmouno 7 un ad eu spectat el correctio. set q aliena ux occidit n ipedit mo g n ille qui ppa uxore inficiat. Cp reota cu remo effcas s3 pecm homicidij pot p pniam redimi g 7 ipedi mt mij q cecta cesset. 7 ita ur qd post pacta pniam no phibeat m cthe. Cset e qd ea non dicit inficiatores suaru cuiugu ad pniam redigendi se q b3 petit denegat cuiugiu p ieo inq quis peccat d3 puniri set peccat g m. qui ux. occidit g d3 puniri ut mis puet.

Resposio dd q uxoricidiu ex statuto ecce m impedit set qm ipedit m cthendu no tm dimit gctu. qm.s. uir p adulteriu aut p odiu occidit uxore tn sic imet d ctinet el pot cu eo dispesari peccatum ut licite cthat qm q dimit gctu. ut.s. qm as inficiat uxore sua ut ducat ea cu q mecha e.n. efficitur illegitima p. ad cthendu simplr cum illa ita qd si d fco cu ea gxit m dimit. set ex h3 no efficitur simp p illegitima r aliaru mulieru. vn sicut alia gxit qmuis peccet g statute ecce faciens tn p h no dimit m. gctu. Cad. i. g dd. qd homicidiu 7 adulteriu ia cau impediut m cthendi 7 dimut gctu sic d uxoricidio h3 dz 7 d adulterio ut hitu e s d xxxv ul dd q uxoricidiu e g sbam mij set adulteriu g bonu fidei. ei dbitr sic adulteriu n e mag g m. qm uxoricidiu 7 io mto pcedit exstis Cad. y. dd qd simp lqd g gul pecm e occide mrem qm uxore 7 mag g rim ep nlli ho mrem reliet 7 io mi i clinat adint fectom mris 7 pnior e adni effectom uxois adeul pnitatis respsiom uxoricidis e m ab ecce medicati Cad 3.

dd q talis no peccat g m sic ille qui ppa uxore inficiat 7 id no e simile Cad. iiij dd q no e nccm. qd delecta culpa deleat omis pena sicut d irregularitate pz. no. n. pnia restituit in pstina dignitate qmuis pos sit restitue in pstinu statu g. ut s. d. xiiij. dcm e.

Uxorem vgine 7c intelligit sbi po. i. si ad clericatu redire csidat ad sacerdotiu pmoued. sm di ecca gladiu n ht q e. g e q b. dicat ad eugeniu. qd ecca utiq3 gladiu ht. et dd qd ht spile tm qntu ad executom sua mau extendat set ht q tempale qntu ad iussiom q2 el nutu exhind e ut dic b.

Nunc duoto inspiciam 7c. post qm dt minauit magr d impedimto ordis h d tmiat d impedimto uoti 7 diuid3 i p. d. i pma d quo hd impedz amtto cthendo. p uotu quo do se obligat. i sa quo impedz amtto p aliud m ia gctu quo se hd uxori obligauit i. cu g uir 7 mlr 7c. pma ind. i pma d quid sit uotu. i sa distinguit mltiplx uotu i. scd uo qd uotu 7c i tcia ostedit qui uoti impediat m i. qui puati uotu faciut 7c et h ps di ind. i pma d qd uotu gti impediat m. in sa d quid agend sit eis q post uot nupsint i. d uginibz aut uelatis 7c et ce h ia facit. in pu ostedit q d ltr fact pniam. so d ingnu i. no e phitend 7c cu uir 7 mulr etc. b dtmiat d alio impedimto mij qd s dcm e ligam. 7 diuid3 i p. d. i pa d qd m pcedes du stat impedz ab d mio cthendo. in so d quid adhuc mio stante pot ee giuctio fr mij sine pco q uis no sit um m. i. hic que d ill tris. 7c q h ind. p duos caus. quos pont sa ps in apit ibi set siquis relicta 7c

Hic e dd qd pa d uoto. Csi d tca qd ali cui admittit uoto ut infra d3 d ligamis. n. i ipedimto ide gnere d plitate uxoru 7 d diuorciis d quib3 s. d. xxxiij. dcm e. Cs pm qnt. v. Cpo duoto i. se bo duotu dicit Ctio duoti obligatioe Cq. duoti dispesatioe Cv. d uelatioe uginu i singulu ead uoti.

Ad pmu sic pa ur qd uotu iouenienter infra diffiniat. uotu. n. d iure nois roe pportu uolutatis importat sine pmissioe uota. n. fr dr que uolutate fiut. qd q palia diffinitom. ... patet uotu e cceps ...

d. xxxviij

d

ratione firmata qua quis ad aliquid faciendum vel
non faciendum deo se obligat ergo non debuit per
missionem ponere in diffinitione voti ¶ Preterea promit
tere aliquid est proprie dicere sic quod dicere sed dicere nullus potest
nisi volens ergo non promittere contra frustra additur in
spontanee ¶ Preterea promissio non est idem quod promissi
onis testificatio sed votum est quedam promis
sio ut patet per diffinitionem hug. de sancto victore quod
dicit quod votum est animi sponsio voluntaria ergo ma
le dicit magister quod votum sit promissionis testificatio.
¶ Preterea illud quod ponitur indiffinitione debet vel diffinito
convenire sed non omne votum fit deo quia et sanctis
vota fiunt ergo inconveniens est ponitur in diffiniti
one voti quod debet deo fieri. ¶ Preterea iuriste sic dif
finiunt votum. votum est alicuius boni cum deliberatione
facta promissio. sed non omne bonum est de rebus ad
deum pertinentibus immo quedam pertinent ad proximum
ergo non debet in diffinitione voti poni. quod fit
de rebus ad deum pertinentibus ¶ Preterea ad votum req
ritur animi deliberatio ut patet per quandam diffini
tionem magistri de voto data quod talis est votum est
promissio melioris boni ex deliberatione firmata
cum ergo inproprie fiat diffinitione quod in illa ponitur non fiat
mentio de deliberatione videtur insufficiens ¶ Videtur
etiam quod votum non sit tantum de meliori bono. quia
illud quod est necessitatis non reputatur bonum me
lius. sed omne bonum sed de eo quod est necessitatis
potest esse votum sicut iacob. gen. xxviij. vovit
quod esset ei dominus in deum ergo non oportet quod sit de
meliori bono ¶ Preterea vota quedam fiunt de rebus
indifferentibus sicut mulieres peregrinos solent vo
vere quod non pectinent caput tali die vel tali. sed
indifferentia non includuntur in bonis melioribus
ergo votum non est semper de bono meliori ¶ Preterea illud quod est
illicitum non est bonum. nedum ut sit melius de illici
to potest esse votum sicut patet de iepte qui propter vo
tum occidit filiam innocentem. qui ut dicit ieronimus in
cathalogo sanctorum ponitur quia placuit deo animus vo
ventis ergo votum non est semper de meliori bono ¶ Preterea
meliora bona videntur esse illa de quibus est consi
lium sed de illis quod possunt agere in preceptum preter non est consi
lium que tamen quidam vovent. sicut quod abstineant
tribus vel duobus diebus a cibo quod sine periculo per
sustinere non possunt. ergo votum non semper est de meliori
bono ¶ Sed hec est diffinitio voti proprie posita. scilicet votum
est promissio melioris boni etc. ¶ Videtur etiam quod et
ille qui non est sui iuris possit deo vovere. quia
obligatio que sit inferiori non potest impedire
domino superiori impediendo. sed per votum aliquis se in
obligat ad serviendum deo ergo obligatio qua ser
vus est obligatus domino suo homini non potest eum
prohibere a voto ¶ Preterea filius familias est in potestate patris

sed potest vovere contradicente patre sicut cotidie fit quod
invitis parentibus iuvenes in religionibus profitentur
ergo ille qui non est sui iuris potest votum emittere ¶ Preterea
nullus est magis in potestate alterius quam monachus qui
obedientiam promisit sed monachus potest vovere ut
videtur cum in quibus dam sit sue voluntatis arbitrio non.
n. in omnibus tenetur obedire prelato ut b. dicit. sed in
hiis tantum que ad religionem pertinent ergo etc. ¶ Preterea uxor
est sub potestate viri ut patet gen. iij. sed uxor
in quibusdam potest vovere sine consensu viri ergo etc.
¶ Sed contra est quod non licet sacrificium ex alieno deo of
ferre sed ille qui votum emittit quodam modo
deo sacrificium offert ergo si sit in potestate alterius
non potest votum emittere ¶ Preterea votum cum habeat spon
taneam promissionem requirit libertatem. sed ille
qui est in potestate alterius non habet libertatem ergo non potest
vovere Responsio dicendum ad .i. q. quod votum suo
nomine obligationem quandam exprimit ex volun
tate scilicet. et quia voluntate non potest aliquis
obligari nisi ei qui videtur esse cognitor. quod solius
dei est ideo ex communi importat obligationem deo factam
et ex communi de aliis que ad deum spectant cum per obli
gationem alicui factam. de hiis que ad deum spectant nulla
sit obligatio cum homini exterius. sit verbo exterius expres
so unde dicitur. pro. vi. illa queat es verbis oris tui et
deo quia cor intuetur oportet quod fiat voluntaria obligatio
in interiori verbo. et ideo oportet quod fiat pactum illius
post est verbum interior enuntiatione que est rationis. et ideo ipse
actus rationis qui est promissio est essentialiter votum quia enim
promissio sit actus rationis patet tamen ex hoc quod est enuntiatio
quedam tamen ex hoc quod promittens rem promissam ad alterum
ordinat. omnis autem ordinatio rationis est promissio
autem exterius facta quandoque dicitur nuda quando non habet aliquid
additum quod obligationem confirmet et tunc non habet ple
nam vim obligandi. simpliciter et promissio facta deo ad
hoc quod plenam vim obligandi habeat oportet quod non
sit nuda sed habeat aliquid. quo confirmetur et hoc quod
confirmatio pertinet gradatim habet fieri. ¶ Prima per deliberationem
simplicem ¶ Secundo per interiorem obligationem se ad certam
penam ¶ Tertio per hoc quod testimonium bonum hominum
prohibet. in interiori promissione et sic de voto dantur
plures diffinitiones. secundum diversa eorum que requiruntur
ad votum. in diffinitionibus illius ophimsa et possunt ad hoc
multo plures diffinitiones dari diffinitio tamen quam magister dat
videtur esse perfectissima quia ponit et promissionem. que est
essentialiter votum tangit voluntatem in hoc quod dicit spon
tanee quia est causa obligationis et confirmationem ulteriam
promissionis quam aliter includit in hoc quod dicit testifi
catio et voti finem quia est actus ad alterum in hoc quod dicit
quod debet deo fieri et materiam in hoc quod est de hiis que de
bet ¶ Ad .i. ergo dicendum quod velle aliquid non est vovere
et ideo non est votum sed enuntiatio. illius propositi per

mod' pmissiois 7 qr enūtiacō interior gceptō cordis dr. io ī illa diffinitioē poīt uotū ee pposita gcep' sitā uotū simp' dr ee ppositū cet pdictō pcām qr ppositū ē. pars uoti sicut 7 qm ipm desidiū orō uocat. ut. ꝫ. d. xv. ccīn ē. ❘ ad ij. dō q' pmissio qūz fit ore 7 nō cord 7 talis quo ad dm̄ nō ē uotū 7 io oportū ad de spōtanee et p' q̄uis hō nō posset cogi sufficient. simp' ad pmitend pot tn̄ cogi. co actioē q̄dā. interpretatiā ad exteriorē pmissione sicut 7 ā opa uolūtatis exteriora nō ē ad pro missiōm interiorē. sicut nz ad fidm. m̄r aūt diffīt uotū exius platū. qd' m̄ ī pedīē pot sic. n. ī tedit h̄ d uoto 7 h̄ uotū ē testificō interiois pmissiois nō aūt ipā pmissio interior ❘ et p h̄ patet solō ad tāu ❘ ad. q. q' uotū nō fit scīs n̄ p qd p suffīgia sēe. mediā int' nos 7 dm̄. sic orō ad scōs fit 7 io omē uotū ad dm̄ p'n̄ reducit sic 7 orō 7 p h̄ patet solō ad. v. ❘ ad vj. dō q' illa diffinitō iuri stay ē intelligēda nō d q̄liber bono set d eo qd' ptinet ad pietatis religiōm. 7 h̄ d'i ē. siue fiat ī primo sic ī prima m̄. siue infē ipā siue inde ❘ ad vij. dō q' intelli ficatioē ī cludz d libatō ut dcm̄ ē ❘ Ad. ij. q. dō qd' sic iam exdcīs patet uotū nō pot ee n̄ d aliquo bono ad cultū di ptinente quoqz mō 7 io oē malū obuiat uoto ex pte el cui fit obligatō set ex pte el ex quo obligatō. talis pcedit. s. ūd omis nc̄citas q̄ m̄ obuiat uoto ❘ est a d' nc̄citas una absoluta 7 talis nc̄citas n̄ excludit uotū sicut si ds uolet nō se moītur l' ea que omio nō sūt. ī potestate el nllm̄ eet uotum āl ē nc̄citas gdicōata ex suptoē finis 7 sic nō ē in nob' nc̄citas faciendi illa sine qb' nō possum' sic sūt pcepta ad q̄ al' tenet 7 talis nc̄citas nō excludit sipl'r. uotū. ī ue nīt. n. qnīz large accipiendo uotū ee d h̄is q̄ sūt sb talī nc̄citate. set exclud' talis nc̄citas uotū ppe dcm̄ 7 io si accipiat uotū p ppā sui rōm ē ppe d bois illis. ad q̄ n̄ omis tenet q̄ sup erogationis sūt 7 io dnr meli ora bona que supaddūq ill' bois sn̄ quibz nō ē salus 7 io uotū ppe accept d' ee d meliori bō ❘ ad. i. ꝫ. dō q' illa Jacob pmissio mag' fuit reg'gītō. quedā obligationis qm̄ oblacois eā 7 io nō pot ppe. set largo mō dici uotū. ul' dō q' uotū Jacob nō fuit d eo q' eāt nc̄citatis. set d spāli mō cult' paītais gstitutōm 7 d cimay exhibitōm 7 io fuit d meliori bono. ❘ Ad

ꝫ. dō q' talia uota muliei sūt mag' stolta qm̄ uota. sūt. n. reliquie quedā ydolacē p qd obsuabanē. dies 7 mēses 7 io p nō uotis h̄nda sūt 7 peunt talia uouētes qr ut J'ō dic cū īfidelibz q̄ nz nota d tein. h̄ic gmuīta. ❘ Ad tnū dō q' si uotū sit d eo q' ē simp' malū. nō ē uotū ā equoce 7 io nllō mō obligat si aūt ē d eo q' uno cāu gtigēte pot ee bonū et ā mō malū. sicit ī omēm euēt est ī discētū si aūt sit ī bonū euētū p intentōm uouētis ē discētū 7 ī malo euētu nō obligat uotū. n. iepte fuit d eo q' mlō euētu poeat ee bonū. s. si obuiaēt al' uioleñm 7 ī aliquo euētu nō bonū. s. si obuiaēt al' ī molaticiū 7 qr uouit ī omez euētū uotū indiscētū fuit q' ī uoto el q̄ntū ademissōm uoti ē ad laudē. s. d uoto 7 fidz q̄ sperauit adō uictaria 7 sic dz ee mol. aspu. s. set d emiātō el uoti indiscēta q̄ntū aūt ad exetutōm fuīt ē cedele set figa ē ibi laudabilis 7 io q̄uis uotū el fuit d'o mō laudabile ipē tn̄ nō excīte. a pcō qr fuit ī ud' stule' 7 in reddendo impius ut J'ō dic poīt tn̄ ī cathal' stoz. p uictoriā q̄ adō optinuit sic 7 alij sci ❘ ad ꝫ. dō. qd ī p' pictīn ūges uotū nō ē fuans qr nll's pot uoīe impictin sue p'. 7 io tutū ē ut ī talibz q̄rit dispēsatō supioris si tn̄ eā nō dicēt 7 pictīn īmicret posset secure fringe uotū. posset aūt pictīn īmiere l' ex infirmitate l' ex pupptate ut sino hant ād ad gmedend aliud qm̄ illd a quo. uouit abstine ❘ Ad. ꝫ. q. dō q' iam exdcīs patet q' uotū nō pot ab al' fi. n̄ d h̄is que sb iacent uoti el 7 io qui ē sb potestate al' tēl gstitut' q̄nt ad ea ī q̄ubz ei sbiacet uoīe nō pot qr talia sbiacēt el' uolūtati. sitr 7 illi q nō h̄nt usū. lr. ar. sic illi q nō sūt. sane m̄tis nouē. nō posse. nz 7 pui cm̄ ānos pubtatis ❘ ad. i. ꝫ. dō q' ī h̄ ipō q' fuit hō dnō suo carn' fuit spū. vn. apls p gsciām eis ee gsuiend docet. 7 qr h̄ ē nc̄citatis īpediri n̄ pot p id q' n̄ ē nc̄citatis īpediri. sicut nz ī q' cadit sb pcepto pot pilld q' cadit sb gsi. tolli ❘ ad ij. dō q' ex quo hō pueit ad ānos pubtatis nō ē sb potestate alcius sicit lbe gditiois q̄t ad ea que ad pm̄ sua spectat 7 io sic talis ī uitis penitibz pot m̄ ghe. ita ī ui tis eis pot religiom pfiti. set q̄nt ad res domesticas nō pot. aliqd uoīe sn̄ gsllu pris ❘ ad. ꝫ. dō q' q̄uis religios' n̄ tene at ad obediend ī oībz q̄ h̄is posst īpal'

tn te ad obediendu qnt ad oe tps de hiis
que s ipam posse. sic et fuit no e exempt
a tpe qsuitis dni sui. 7 io nllm tps est ei
uacans q posset qlibet facere. 7 quia oe uo
tu e de tpe oplend io sic n fuit ita m; re
ligios aliq uotu emitte pot sine qsu su
pioris. Ad e. dd q in hiis i qbz uxor uiro
tenet. et eqs neut pot uoue. sin qsu mu
tuo. sicut p; de uoto otinetie. set q in dis
pesatioe. dom 7 regimie uite mulier
e sbita uiro. 7 no eqs. io uir pot uoue i
talibz sin qsu. uxois set no eqs.
D ij. sic pce. ur qd uotu i ueniene
diuidat. mce q sing^re. qz dsium dz
p eade rom pdicari de diuidetibz. s; uotu. no
end roe pdicat. de uoto oi 7 sing^re. qz sing^re
ppe e uotu. no aut oe. ut ex dcis p;. g e
i opetes dio. p sing^re no diuidz q q. set
mag ppe otm ule. g uotu dbet z diuidi
i sing^re et nle. p oe uotu i sui tnsgsioe
inducit spale pce. s; uotu coe sui tnsgsioe
no inducat spale peccatu qz sic ho post
bap. quolz pcco pcaret d g no e ad uo
tu oe. p ille q no ht usu. li. ar. n pot
uotu emitte set bapm suscip qs no hns
usu. li. ar. g i bapo no fit qd uotu. qd co
mue dici dbat. Vlti ur qd uot no queni
ene diuidat puatu q sollempne e. n. ad
uotu psi q no e solepne. n puat g no e
sufficiens pdca diuisio. p dio dbet ee p
ea que s ecia rei. set puatu q sollepe
no diuidut uot p ad q sit ei ecle qz uo
tu ecle e qda obligo deo fca qnt aut ad
dm no dist obligacio ut fiat inscreto l
cora plibz g pdca dio e i opetes. p qn ad
omue dice p se diuidz. oz qd diuisa spe
distat. s; uotu puatu q sollepne no dif
fuit spe. qz sic no posset aliq uotu puatu
sollempsari cu spes no trasseat i uica g p
dca dio e ingpetes data de uoto. p sicut
uotu ht queda que ptinet ad sollepnita
te ita m q alia sacmta. set in illis no
distiguit sip m. a sollepni g n i uoto
tal distictio ee dbet. Vlti ur q uotu
no solepniget p pfcom adeta reglar 7 p
ordinis sacmtalis susceptom ut quida dnt
solemptas. n. ponit dca uoti omuit. dci
set queda uota s q no hnt sb dqs cta re
gula. m s ordim sacro anexa sic uotu
pegnationis g illa duo no sufficiut ad sol
lepnitate uoti facienda. p dz q aqbzdt
qd uotu sollepnigat p susceptom hitus
religiois sine pfessioe l ordis susceptioe
g 7 e. p an ostt cta regulari uotu po
tuit sollepnigari q sin ordis susceptione
set nc no m posse. se hoies obligare dd. q
p. g 7 nc sollepnitas uoti posset ee. sine
pfcoe cte regle. p pfo cte regle pt fi
i puato. set uotu sollepne z g puatu di g
pfo cte regle no e sufficiens ad sollepsand
uotu. set q effus uoti sollemps pp e dm
me m. ocetu. set solu uotu q e anexu ordi
q e ad cta reglam dimic m ocetu g solu
hiis mois sollepnigat uotu. Responsio
dd ad. i. q. q dio illa q uotu diuidz in sin
gre. 7 omue e dio. analoga q pdicat pp
7 posius de suis diuidentibz. sic ens de sba
7 acnte. cu. n. uotu sit obligo ex uoluta
te sca necitas aut uolutariu excludit illd
uotu q nich necitatis dz p pus uotu. q.
hns oplete rom uoti. qh e uotu singlae
q e de ill ad que no tenem illd aut uotu
qd ht aliqd necitatis ht inoplete rom
uoti. 7 io dz p posius uotu. q h e uotu o
omue q e de hiis ad que oms tenet quoz
e necitas odicodata no abta ut ex dcis patet
ad. i. g. dd q tito illa pcedit de dioe uni
uoti 7 talis no e h. ad. ij. dd qd uotu co
mue e quida signis acc q asinglari p emd
su un no posset queniens dia tale. set dz
omue roe eoz de quibz e 7 ad que os tenet
ad tciu dd q tnsgsio uoti omuis no facit
spale pccm set addit pcco spalem de formi
tate mag. n. pctit baptus eod gne pcci
qm no baptus ut p; heb. x. qnto putatis
deteriora supplicia mer qui sanguinem testa
menti polluit duxit. 7c. 7 io no frustra emit
tit. cu aliq obligatom addit sicut lex
scpta addit obligom. s le. n. tn no facit
dd pcm p noua de formitate addit. ad
q. dd q ro illa pcedit de uotis que s de hiis
ad que no os tenet set ex h q uice pui pa
tnus uotu omue emittit p puo d pcrit
qz ad idm al eet ij obligare. nec obstat q
sit maior obligo qz huic pponderat mag
tudo benefici qua i pedz no. n. iiuria fac
puo qui beneficiu accipit ab ali cui po
stea puer ad anos discretiois ueniens ad
puitiu. l grau actoez tenetur. Ad ij. q.
dd qd dio uoti in puatu q sollepne est
diuisio toti potestatiui inptes suas c
pfcal ut e i una siue pciu i alus aut
queda ipi pticipatio sic aia dz in tc sen
quele. ut a uoti est obligatio q q dm ut

cōplere ē ī uoto sollēpni ꝯ obligatō nllō cāu
irritari pōt sed ē īcōplete ī uoto p̄uato. ꝯ
obligatē aliq̄ cāu irritarē ut dicet. Ad p̄m
gō dō q uoē pōt dici p̄uat dl. uno mō ꝑse
quia hē aliqd ānexū. ut ī publicū uenīē
dbat sicut cū qs recipit ordīne sacr ꝑ q̄
milit ecc̄e ꝯstituīe. adp̄l° do s̄uiend. ꝯ
mō pactis sic qn̄ ī monastīn plimoꝝ ueit
ꝯ q̄ rei iudiciū nō uēiat ꝑ id qd ē pactis
sed ꝑ id q ē ꝑse ī uotū p̄u² ꝯo mō nūd
ꝯputat q p̄uatū sed p̄u² ꝯo mō distiguit
a p̄uato ꝯ h ē sollēp. Ad. ij. dō qd tm̄ dō
dicē. p̄ea q̄ sē ī ecc̄lia uoto. illd. n. ex quo uo
tū hē uī obligādi ē ꝯ ecc̄le. Vn̄ nō ē uīm q
eq̄lr obliget oīb; moīs nꝫ quo ad dm̄ nꝫ q̄
ad homīes sed aliquo modo eq̄lr obligant
ut dicet. Ad iij. dō q̄ silis ē ordo quo fit
ꝑgressus d' inꝑfecto ad ꝑfcm̄ vn̄ in totis pote
statiuis fit ꝑgressus a buna ꝑte ī q̄lia sicut
emlo p̄us hē aīam uegel qm̄ sensi ꝯ sensi
bilē qm̄ rōnalē ꝯ q̄ silr nō ē inconueniēs q id
uoē p̄o sit p̄uatū ꝯ postea p̄u². Ad v. dō q̄
m ꝯ alia sacm̄ta hūt plenū effcm̄ suū p̄t
missis hiis q̄ ad sollēptatē sacm̄ti ꝑtinent
p̄p h q hūt efficaciā ex uirtute dīna ꝯ nō ex
insti° hūa. sed uotū q obligat ad id q ab
hoīe ē nō hē ꝑ fcām uīm obligādi ñ sollēp
tate dbita adhita ꝯ io uotū disting° ꝑ sol
lempne ꝯ nō sollēpne nō aūt m aut ad ꝯ
sacm̄tū. Ad. 3. q. dō q uotū ut dcm̄ ē dr sol
lempne ex h qd hē cōpletā uī obligādi. ea.
n. ad solemptatē rei ꝑtinē dnr̄ que ei cō
pletā ee tbuūt. uotū aūt cū ecc̄lā sit ꝑmis
sio cōplemē suē uirtutis accip sic ꝯ ꝑmissio ꝯ
quid obligō tūc cōplet. qn̄ ds h q ꝑmittat
in ꝑsentia dat quodā mō ꝯ ponis eū cui fit ꝑ
missio in coꝝ ꝑonē ds rei. Vn̄ hēe possit
q ꝑmittit sic si ds fruct° agꝫ ꝑmittet ꝯ
ꝑmittēdo daēt ꝯ silr si s̄uitiū aliqd pro
mittet ꝯ se ī s̄uū daēt ꝯ io tūc uotū sollēp
gat d qn̄ ds ꝑsentialiē sedat do dnis se ob
sequis mancipando q quid fit ꝑ ordinis sac
susceptōm ꝯ ꝑfessōm ecc̄e ꝯ mō dbito fcē. s.
ī manū ei q dbet recipe ꝯ aliis eqs s̄uatis
que s̄iura dtmianē. al. n. nō eēt uotū
solēpne quātūcūq; quis ꝑficeret. q extal
ꝑfessioē nō fiet sb ꝑtāte coꝝ q religiōi
ꝑsūt. Ad p̄m gō dō qd cū sollēptas uoti
sit ex h qd res ipā dat. vn̄ ꝑmissio ī pleat.
qn̄ ad temp̄alr solued ꝑmittit n pōt sol
lempne uotū ee sic ē uotū ꝑegnacōs ul
aliqd hi° nec obstat qd sollempnis uoti dcā

cōmuniē sūpta ꝑonē q ī aīa incoāl. nq̄ est
ꝑfcā tn̄ ꝯ uite nō ē ī omib; uiuētib; q̄
uis rōale dcā ꝑnaē aīal simp. Ad ij. dō q
hītus religiōis ē d̄. quidā qui nō ꝑfessis
dari solet. alī qui dat ꝑfessis. ꝯ in qb;dam
religionib; utlq; idm̄ hītus dec tn̄ ī pro
fessione cōsueuit hīt° benedici ꝯ sic hīt°
bndict° q alī. hīt° cōputat. p̄m gō hīt° nō
sufficit ad sollēp̄gand uotū q̄ p̄us emissū
sed si hīt° susceptō sollēpzat uotū q ē qda
ꝑsūpta ꝑfessio ꝯ qm̄ ꝑsūptōm ꝯ nō admit
tit ꝑ lō si s̄uet dbite eq sic q dbet hīt°
abeo quidaē possit ꝯ corā fr̄m m̄ltitudiē
si. n. ds indomo sua talē hītū suscepisset
n ꝑp h ꝑsumet q uotū sollepzet. ꝯ io hīt°
d ꝑceptō nō dbet pōi. alia tn̄ sollēptatis
q nō sollēpniat uoē n īq̄it ē ꝑfō quedā
ꝑsūpta. Ad. 3. dō ang° ecc̄ie iste s̄. que mō
sē. eāt aliqs mō uiuēdi abecē cōplint² quo
aliq. adea q̄ sē supererogatiōis se obligabāt
ꝯ tc̄ cti tempis obligō adillū. mod uiuēdi
id faciebat q n̄c obligatō adc̄tā reglam
Ad v. dō qd uotū nō dr p̄uatū q ad no
titiā paucoꝝ uenit s q nō hē und opoꝝte
at ad noticiam deduci. ille aūt ꝑfōm in
occlto faē sin domo s̄cēte ī manū el q ea
recipe possit. fac uotū qd sic un ī p̄u² de
duci dbat q oꝫ eū secularē uitā dimitē
ꝯ ī claustro cū aliis sui ordis cōsuaē.

Ad tcīū sic ꝑceē. uī q uotū nō obliget
ut semp naē sit illd obs̄uaī. nll°.
obligat pōt ad impossibile. sed aliū ē īpossibile
uoē obs̄uaī sic patet ī illa q uouit ūgitā
tē ꝯ corrūpīt. gō nō ē nccītatis uotū obs̄uaē
p̄ effctus nō pōt ee firmioꝝ sua cā. sed cā dans
firmitatē suo uoto ē dlibatō ut ex diffini
tioē p̄ posita pꝫ. cū gō dlibatō ut ex diffini
tioē p̄us posita pꝫ. cū gō dlibatō hūa n hāt
nccīm firmitatē q cogitatioēs homīu sūt
timide ꝯ incēte p̄u². nīe. ut dr sap. ix. uī
q uoē nō obliget d nccītate ad s̄uād. p̄.
iurm̄t sēcciuus obligat qm̄ uotū q uitas di
na ex q obligat iuramē ē efficacioꝝ qm̄
dlibatō hūa ex q obligat uotū. sed iuramē
n obligat adh q obs̄uet d nccītate q qm̄
pōt sine pccō frāgi. sic qn̄ ūgit in dtioꝝē
exitū gō n uotū obligat adh q ꝑsit nccē
obs̄uaī. p̄ uotū qm̄q; fit sb cōditioē sicut
uouit iacob gen xxvi. si dns ds mīs mec
fuit ꝯ c. s tale uotū n obligat cōditione
nō existēte gō nō oē uoē d nccītate obli
gat. p̄ ille q morat in religioē ulē tps

pbationis demiatur et si ore non pfitear uotum
ī tpretatur fecisse. Sed sic h uotum ut uir non est
necesse obseruare qr ille q nil pmisit non uir a
tem sp ad ea que uotum pfessionis cotinet cum
qnz tpr pfessionis non uir statuta regule obseruare
et ipse non tendeat intre monasterium ul ut ipse
uiuet. sic alii uiuunt g uir q non omne uotum
obliget. ut necessario obseruet ¶ pr nullus obligatur
ad id q dependet ex alieno arbitrio sed alii
expleto uoti dependet ex alieno arbitrio. sic
cum quis uouit intre ad claustrum religionis
e. n. i potestate eorum eum recipe l non g si ipi
noluit non uir q obliget ad uotum soluendum ¶ pr
quicq tr ad dm sui tepis determinatione tr ad sta
tim. si g uotum obligaret qui facit uotum et non de
terminat tps tr ad statim soluendum q non uir tam
¶ Sed 9 e qd dr deut. xxiij. cum uotum uoueris dno
do tuo non tardabis redde ¶ pr aug dic
q uoue e uoluntatis. redde aut e necessitatis. Vide
uir q p obligacoem simplr uoti in 9ctu dimi
deat. forti. n. uiclm pudicat debiliori s
uiclm uoti fortius e q uiclm ttij qr h sit
hoi l aut do. g uiclm uoti pudicat uiclo
ttij ¶ pr preceptum di non e mi quam precepta
ecce. sed preceptum ecce adeo obligat q si 9
ipm 9hit m dirim sic pz. d ill qui 9hunt
infra gradu 9sanguinitatis ab ecca phito g e
seruare uot sit precept dimi u qd qui 9 uotum
m 9hit q ex h m sit dimend ¶ pr in mrio
pot ho uti car. cor. sin pecco. sed ille q facit
uot simplr m dimit. plo medie nuq pot
uxori 9misci sine pecco g uot simp m dimit
plo medie 9stat q ille qui post uot simp
9tr m 9hit mortr peccat qr s jo. ugitatem
uouentibz non solum nube. sed uelle nube dapb
e. sed 9tr non e 9 uot 9tinen n roe car. co.
g qn po car 9misceret. uxori mortalr peccat
et eadem roe oibz aliis uicibz qr pecm po co
missum non pot excusare apud legem ¶ pr uir
et mulier i mrio debet ee pes pape quantum ad
car co. sed ille qui simplr uotum 9tinen fa
cit nuq pot pete debitum sine pecco. qr h e
manifeste 9 uoluntatem 9ti ad q ex uoto te
g nz redde pot sin pecco ¶ Sed 9 e qd cle
mes pp dic qd uotum simp i pedit 9hend
sed non dimit 9ctum Vlterius uir qd nec uo
tum sollepne dimat m 9ctum. qr sic decr. dicat
apud dm non mi obligat uotum simp qm uo
tum sollempne. sed m acceptoe dia stat aut
dimit. g cum uotum simp. non dimat m nz uotum
sollepne. dimie poterit ¶ pr uotum sollepne
non addit ita ualid robur 9 uotum simplx

sic iuramentum. sed uotum simp iuramento super
ueniente non dimit m 9ctum g nz uotum
sollepne ¶ pr uotum sollepne nichil ht q non
possit uotum simp hre qr uotum simplx posset
scandalum hre cum posset ee in pubr sic et sollemp
nitr. etiam posset 9tinere statute q uotum simplx
dimat m. 9ctum ut multa pecca uitaret g
9 roe uotum siplx non dimit m nz solepne
dimie dr ¶ Sed 9 e q ille qui facit uotum
sollepne 9hit m spuale cum do q e multo
dignius q mle m. sed mle m pius 9ctum
dimit m post 9ctum g et uotum solep. ¶ pr
h 9 pbari pot p multas auctes que i lra
ponitur Responsio dr. ad. 1. q. qd uotum ut ex
dcis patet e quedam pmissionis 9ct int dm
et hoiez. Vn cum 9ctr roe fidei int hoies fcus
obliget ad necessariam 9seruatoez. multo fortius
uotum quo ho deo dm pmittit i hiis dum
taxat ad que uotum se extendit. in ill aut
ad que uotum non se extendit obligato uoti
n ht locum et id qui uotum rite fcm pmittit
mortalr peccat qr fidem q cum do iniit fra
git ¶ ad. 1. g dr q illd q uotum fiend impe
diret si pus eet et fco uoto auferret obli
goem. Vn cum d i possibilr non possit ee uotum
ut dcm e si aliqd fiat i possibile post uoti +
emissoem q pus erat possibile. obligo uoti
quantum ad illd tollitur ut siquis diues uouit
edificare ecciam qd post mod pficie non
possit paupertate superueniente non obligatur
ex uoto adimpledu. sed tn inh distiguend
e dr. uno mo qr l e effcus oio impotes. et
tunc non tenet ad h q uouit simp. ul e factus
i potens. ad totum pficiend. q uis non ad pte
et tunc ad illd qd pot remanet obligatus ¶ a mo
distiguend e. utrum ex culpa sua i potem incurrit
qr tunc oz recompesare p pniam l non ex culpa
sua et tunc non tr ad aliam recompesatoem illa aut
q ugnitatem uouit si corrupta e q uis ugini
tatem non possit redde. tn 9tinenciam redde pot.
et ad h remanet obligata et ultr ad pnie lam
tm. q p ugnitatem amissam do recompesat q
quidem et si non sit equalens sr. tn e 9tre
ad reputatoem di qui non exigit ab hoie
ultr posse ¶ ad. ij. dr q 9uis delibato sit
eam uariabilis. tn rectitudo le. illius que dictat
qd pmittitur. do ee fuand e inuariabilis
et h dat necessariam obligoem uoto. ¶ ad 3. dr.
qd sicut iuramentum q ugit in deteriore exitum
non e fuand. ita n uotum. Vn ysid. dicit
in ipi uoto muta dcretum. qr uotum non se
extendit ad illicita ul uin bo ut dcm e

si differt utrum tunc fuit illicitum quando votum emissum est vel postmodum illicitum fiat. Ad x. dicendum quod ille qui sub conditione vovet non vovet simpliciter et ideo non obligatur nisi illa conditione existente. Ad v. dicendum quod votum interpretativum obligat sicut et votum expresse emissum. Unde si quis post tempus probationis in monasterio remanserit obligatur ex voto interpretativo nisi forte propter aliquam causam fuit sibi terminus prolatus vel consuevit alius prolatari quia tunc non facit votum interpretativum ultra annum [?] et talis qui votum interpretativum fecit ad omnia vota religionis professa tenetur in omni casu. Sed ad alias observantias quarum transgressio ex dissimulatione prelatorum inducitur qui ubi iubentes non corrigunt indulgere videntur non videtur obligari et precipue si sint simplices qui talia sufficienter discernere nesciant. Ad vi. dicendum quod obligatio voti ex propria voluntate causatur. Unde si in vovendo prius cogitavit de religione intranda et postea eligit talem religionem vel talem locum obligatur simpliciter ad religionem. Unde si non potest in illa quam recipi elegit debet aliam querere. Si autem prius et principaliter cogitavit de tali religione vel tali loco in voto suo intelligitur hec conditio: si illi voluerint eum recipere. Aliter esset indiscretum votum. Unde conditione non existente non obligatur. Si autem dubitet quod se vovendo habuit debet tutiorem viam eligere ne se indiscretum committat. Ad vii. dicendum quod si quis vovit quasi putans se intrare religionem intendebat se ad statim obligare vel ad arbitrium alienum non potest ulterius differre et propter debita solvenda sed ille qui eum recipit tenetur ea solvere. Si autem in vovendo de debitis recogitabat probabiliter presumi potest quod non intendebat se obligare antequam de rebus suis disposuisset. Qui autem timet rationabiliter perpetuum impedimentum tenetur ulterius differre. Ad ii. q. dicendum quod propter hoc res aliqua desinit esse in potestate alicuius per quod transit in dominium alterius. Promissio autem alicuius rei non transfert eam ad dominium eius cui promittitur. Unde [?] desinit res illa esse in sua potestate et ergo in voto simplici non fit nisi simplex promissio proprii corporis ad continentiam deo servandam. Tamen per votum simplex adhuc retinet homo dominium corporis sui et ideo non potest ipsum dare alteri scilicet uxori in matrimonio scilicet dato in facie [?] consistit quod indissolubile est. Et propter hoc votum simplex quamvis impediat matrimonium contrahendum quia peccat matrimonium contrahens post votum simplex continentie tamen quia contractus est non potest matrimonium propter hoc dimitti. Ad i. ergo dicendum quod votum est fortius vinculum quam matrimonium quantum ad illud cui fit et ad quod ligatur. Quia per matrimonium ligatur homo uxori ad redditionem debiti sed per votum deo ad continentiam tamen quantum

ad modum ligandi matrimonium est fortius vinculum quam votum simplex quia per matrimonium traditur actualiter vir in potestatem uxoris non autem per votum simplex ut dictum est. Possessor autem est conditionis possidentis. Sed quantum ad hoc similiter obligat votum simplex sicut sponsalia. Unde propter votum simplex sunt sponsalia dimittenda. Ad ii. dicendum quod preceptum prohibens matrimonium inter consanguineos non habet intentum [?] est preceptum divinum vel ecclesie quod dirimat matrimonium contractum sed inquantum facit quod cum consanguinea corpus non possit tradere in potestatem consanguinei. Hoc autem non facit preceptum prohibens matrimonium post votum simplex ut ex dictis patet et ideo ratio non sequitur [?] que non est eadem. Ad tertium dicendum quod ille qui contrahit matrimonium per verba de presenti post votum simplex non potest uxorem suam cognoscere carnaliter sine peccato mortali quia adhuc restat sibi facultas implendi continentie votum ante matrimonium consummatum ut ex dictis patet supra d. xxvii. Sed postquam matrimonium iam consummatum est sibi factum illicitum non reddere debitum uxori exigenti tamen ex culpa sua et ideo obligatio voti ad hoc se non extendit ut ex dictis patet. Debet tamen lamentum pro temeraria continentia non servata. Ad x. dicendum quod quantum ad ea in quibus non est factus impotens votum continentie servare adhuc post contractum matrimonium obligatur ad servandum. Propter quod mortua uxore tenetur totaliter continere. Et quia ex matrimonii vinculo non obligatur ad debitum petendum ideo non potest petere debitum sine peccato quamvis possit sine peccato reddere debitum exigenti postquam obligatus est ad hoc per carnalem copulam precedentem. Hoc autem intelligitur sive mulier expresse petat sive interpretative ut quando mulier verecunda est et vir sentit eius voluntatem de redditione debiti tunc enim sine peccato reddere potest et precipue si ei timet de periculo castitatis. Nec obstat quod non sunt pares in matrimonii actu quia quilibet potest quod suum est abrenuntiare. Quidam tamen dicunt quod potest petere et reddere ne nimis onerosum matrimonium reddatur uxori semper exigenti. Sed si recte intelligatur hoc est exigere interpretative. Ad iii. q. dicendum quod omnes dicunt quod votum sollempne sicut impedit contrahendum ita dirimit iam contractum. Quidam autem assignant pro causa scandalum. Sed hoc nihil est quia votum etiam simplex quandoque scandalum habet cum sit quodammodo publicum. Quidam [?] indissolubilitas matrimonii est de veritate vite que non est propter scandalum dimittenda. Et ideo alii dicunt quod hoc est propter statutum ecclesie. Sed hoc non sufficit quia secundum hoc ecclesia posset contrarium statuere quod non videtur verum. Et ideo dicendum cum aliis quod votum sollempne ex sui natura habet quod dirimit matrimonium contractum inquantum scilicet homo per ipsum amisit sui corporis potestatem deo illud ad perpetuam continentiam tradens ut ex dictis patet et ideo non potest ipsum tradere in potestatem uxoris matrimonium contrahendo. Et quia matrimonium quod sequitur tale votum nullum est ideo votum predictum dirimere dicitur matrimonium contractum. Ad i. ergo dicendum quod votum simplex quo ad deum dicitur non

8

mi obligat quam sollempne in hiis que ad dominum spectant sicut est separatio ad proprium morem. quia precipit moret frangens simplex uotum sic sollempne cuius genus peccati sit frangere sollempne ut sic corpus Christi indigne accipiat non idemmata quantitate reatus. sed quantum ad modum per quem homo obligatur non oportet quod sit equalis obligationis et magnitudinis quia ad quedam obligat uotum sollempne et non simplex. ¶ Ad ii. dicendum quod iuramentum plus obligat ex parte eius ex quo fit obligatio. quam uotum. sed uotum sollempne plus obligat quantum ad modum obligandi in quantum actualiter tradit se quod promittit quod non fit per iuramentum et ideo non sequitur ratio. ¶ Ad iii. dicendum quod uotum sollempne habet actualem exhibitionem proprii corporis quam non habet uotum simplex ut ex dictis patet et ideo ratio ex insufficientia perdit.

D. e. sic proceditur. uidetur quod in uoto non possit fieri dispensatio. uotum enim commune minimum habet de ratione uoti sed in uoto communi nullus potest dispensare ergo nec in uoto singulari. ¶ Preterea reddere uota est de lege nature quia qui non reddit mentitur quod est contra legem nature. sed nullus dispensare potest contra meritum aut contra illud quod est de iure nature ergo nullus potest dispensare in uoto. ¶ Preterea per dispensationem non potest permitti malum bonum pro minori bono sed non est dignius pro dei contemplatione ut dicitur in li. sap. et per contemplatione que significatur per mariam que est optima quia ipsa optimam partem elegit ut dicitur luc. x. ergo ad minus in uoto continentie quod ad statum contemplationis pertinet dispensari non potest ¶ Sed contra nullum uotum est licitum quod uergit in periculum salutis. sed potest esse quod continentie seruata uergat in periculum salutis. ergo ad minus in tali uoto continentie potest dispensari. ¶ Preterea sicut monachi tenentur ad continentiam ita ad paupertatem et obedientiam. sed potest dispensari cum eis contra uotum obedientie. et paupertatis ut patet in illis qui ad prelationes assumuntur. ergo et in uoto continentie ¶ Ulterius uidetur quod quilibet prelatus possit dispensare in uoto continentie. quilibet enim prelatus constitutus est ad hoc quod utilitati subditorum prouideat ergo si utilitas subditorum requirit potest dispensare in uoto ¶ Preterea etiam episcopus potest dispensare in uoto quod est constitutus dispensator ministeriorum dei. sed hoc competit cuilibet prelato ergo etc. ¶ Sed contra quia quedam sunt actiones in corpore humano que solis principalibus membris conueniunt et quedam que soli capiti sed in ecclesia uicem capitis tenet papa. et uicem principalium membrorum prelati maiores ut episcopi ergo alique dispensationes sunt quas solus papa facere potest ¶ Ulterius uidetur quod nullum uotum possit commutari. leui. ult. animal quod immolari potest domino non potest mutari nec in melius nec in peius ergo si sit uotum licitum non potest mutari ¶ Preterea si posset mutari posset commutari in melius. sed hoc non potest esse quia B. dicit de bono coniugali monasticis nullis modo consilio egredientibus de sancto artiori uite sine superioris licentia ergo etc. sed constat quod semper licet proficere. ergo potest et uotum in melius commutari ¶ Ulterius uidetur quod papa auctoritate possit aliquis uotum commutare quia si aliquis post uotum terre sancte intrare religionem uoueat liberatur etiam si impleat secundum ut dicit decretalis. sed potest papa auctoritate religionum uouere ergo et papa auctoritate potest uotum commutare ¶ Preterea ille qui fecit aliqua uota in seculo non uidetur ad illa teneri postquam est claustrum ingressus ut quidam dicunt sed potest papa uel in ecclesia claustri ergo etc. ¶ Preterea uotum temporale exceditur a perpetuo sola duratione. sed aliquis potest sola uoluntate commutare uotum temporale peregrinationis in uotum perpetuum religionis ut dictum est. ergo eadem ratione potest mutare propria uoluntate uotum minus diuturnum in uotum diuturnius sicut minoris peregrinationis in maiorem ¶ Sed contra commutatio est quedam dispensatio sed nullus potest propria uoluntate dispensare in uoto suo ergo nec commutare Responsio dicendum ad i. q. quod circa hoc fuerunt diuerse opiniones quidam enim dicunt quod quolibet uotum potest per prelatos ecclesie dispensari pro libito prelati quia ut dicunt in quolibet uoto intelligitur conditionalis uoluntas prelati superioris i. pape. ad quem dispensationem pertinet circa omnia subditorum et ideo cum uoluit ille summus prelatus potest relaxare obligationem uoti ut non teneatur uotum implere quia conditio non existat. sed hoc non uidetur bene dictum quia quedam sunt in quibus homo est ita liber sui quod contra preceptum papa potest facere illa sicut continentie et alia consilia dicendo unum alterum et sine conditione uel alterius prelati potest talia uouere et ideo alii dicunt quod nullum uotum recipit dispensationem si quod dispensatio est iuris relaxatio sed solum secundum quod est iuris declaratio quia papa potest declarare huius quia cum fit reges pensatio boni maioris potest dimitti minus bonum ad quod quis se obligauit sed hoc et non uidetur uerum quia declarare non est nouum ius facere sed illud quod iure erat manifestare tamen hoc nunquam per dispensationem uoti potest fieri non contra ius quod erat prius contra ius sed solum quod uidebatur contra ius esse et non erat. et ideo alii dicunt quod in uoto potest dispensari et secundum quod dispensatio est iuris relaxatio etiam legitima causa quia enim uotum de illicito esse non potest non oportet subditum licet aliquid quod ei debetur ideo proposito aliter non potest fieri per iudicium suo prelato cui debeat mandatis eius parere cum fuerit oportunum unde si prelatus uideat expedire etiam rationabili causa uel propter necessitatem qui uo

nit l' pp alios q' uotu no fuer. pot. rel ab
obsuacoe uoti d'obligare qui al' d' iure
obligat' eat. Ad p'm g° dd q' ad illa que
cadut sb uoto omiu no solu obligat q's ex
uoto set ex le. iii. et ex pcepto dmo 7 io
ex pte ista e q' no possit h'e dispesatom
sicut alia uota. Ad ii. dd q' obs'uac uotu
diuinite uoti obligatte e d' lege nli. set
ces'. ob. uo. no e obsuato ei' de. le. na. ces
sat aut ei' obligato ul' ex se ut qn fuat
uget in d'iore oditione l' evitu 7 tunc
p'delarito'm supioris si facultas pet'edi
assit dz obsuato uoti p'mitti. l' ex auct'e
supioris qui aliud mag' ne'm iudicat
7 i uoto dispesat n tn ex h' ho mediatiu i
erit q' uotu no fuat i tali cau qz ho
d'futis dz h'e pias oditioes admixtas
iplicite ul' explicite ut pz. jac. v. Ad
iii. dd q' d' uoto oti e d' oppio. quidam
n. dnt q' nll' pot i eo dispesac set h' ratio
diu'sa redde adu'sis qda. n. dnt q' h' id
acci't qd uotu otinetie no pot p'mitti
siue h' qd' ad' s'ium uoti ad dilabat qd
nunq' licet. set uotu pall' pot p'mitti
a° mo qd no directe eit n uotu sic cu
qs h't pecuniam no suo set ecce noie set
h' nich' e qz sic uotu d' abst° aliq' die d'
tinata a carnib' no recipet dispesatoz
aut uotu d' pegrinatoe qd e absdu 7 io
aly assigat alia rom dicentes qz h' ouen
qz uotu otinen no recip' recopesatom me
lioris eo q' no e dig' podato aie otl' l'
io quia p otinen'm ho d' domestico i imi
co triumphu capit ut dnt quida. ul' io
qz p religione ho p fce oformat xpo vn
i uoto otinen qd in uoto religiois include
7 i aliis uotis eelib' religioi no pot dis
pensari. ut quidu dnt. set h' q no uidet
sufficient dcm qz bonu omue e mlto
meli' q' bonu puatu pp q' q ho in dum
abocio sce otemplatiois remouet q
optia ps e. i iudito dni. luc. x. ut omui
utilitati prioz uacet. 7 io aly dnt p ba
bilius si omuis utilitas toti' ecce aut
uni' regni ul' p'uincie exposceret posset
ouenient' 7 i uoto religiois dispe sari
qntuq' eet sollempgat no. n. puotu t
pot se ho d'obligare ab eo in quo te alti
ut dcm e. Vn talis p'set i imiere neci
tas q' posset alic' iuste p'hibe. ne otine
tia aut religione uouet ead' necitate
i iminente pot q i uoto dispesac ia fco

set qz roes i g'nu fce no recte pcedut. Ad
dd ad x. qd bonu otinen' e multo dig'us
qm salus corlis q io p'icl'm corlis mortis
no e sufficiens ratio ut i uoto otinen' di
spesec'. vn q no peciat q in tali cau ex'ns q
oti uidat'. u'ge i p'soe p'icl'm si otinen'm
uoueat p'p'ue cu possit illi p'iclo p a
remedia obuiari sic no pcat qui p ad op'
u'tutis se mortis p'icl'e exponit. Ad. v. dd
q' cu illis qui assumit a statu religiois in
statu plationis no dispesac in p'ncipalibus
uotis religiois qz illa q possidet uident. n
suo noie set ecce possidet. vn p h' n p'iudi
cat' uoto paup'tatis. sili. nz uoto obe qz obe re
spicit statu plationis i alio au obedie tenet
7 io q' ille qui sb plato ee desistit no te
neat' alicui obedie no e ex h' q oblig'o uo
ti deficiat ex pte uouetis. set qz sb'ith' plato
ex pte alci cui tenebat' obedire. vn monachi
qui abbi obedi'e p'mitit si ipse fiet abbas n
tenet' obedie alci abbi. qz no h't albem.
Ad. ii. q. dd q' plitudo potatis residet in di
spesando penes su'mu potifice. aly aut pa
cipat' d' h'c potatte q' eis ocessu e. ut qz ob
aduniu recere no pnt p inferioes dispesatoz
recipe possint unde in uotis ul' q no d' faci
li dispensatoz recipiut nz freqnt set raro
sicut uot' religi's 7 alia h'i uota ppetua
solus pp dispesac pot i aliis aut tepalibus
uotis. sicut pegrinatonu 7 ieiunioz q h'i posse
q epi dispesare. n ad eoz e pp resuauit sicut
dispensato i uoto tre sce. Ad. i. g° dd q no
quicq' e utile sbdito pot f p platu q h' ad
lubei. set maiora maiorib; res'uat'. sicut
q no quilibet medic' pot cuili' morbo ocur
re. set in p'iculosioribz morb' pitiores medi
ci requirit'. Ad ii. dd q' q'uis os sint dispe
satoes mistroz di no tn eqlit'. 7 io no opor
tet qd oms i oib; dispesare possit. Ad. 3. q.
dd q' int' omutatoe uoti 7 dispen' h' int' e
q' qn uotu omutat' uoues absoluit' ab uno
7 ligat' ad a° set qn i uoto dispesat' simp'
a uoto absoluit' sine h' qd ad a° liget'. vn
mi' i portat uoti omutato qm dispensato
7 io cu excei' rato'h' i uoto dispesari possit pot
q uot' omutari l' qz illd' mq fiet omutato
e melius l' qz e mi' p'iclosu. Ad. i. g° dd q'
aial' imola'n ex ipo uoto destinaba' ad cultu
di. 7 id ia quoda mo sem eat q io no poterat
ad oms usus reduci. 7 silr q nc si a' s uouet
religiom intrare. no pot aliu loco sui pone
i religiom. silr q si uouet ire in tra' scam

[illegible] ... [illegible] sua. s. sn. se. lxxxviii. q.
... [illegible]

no pot aliu loco sin mte n dispensatom supi
oris hat secus aut e i aliis uotis. i quibus
p determiata no destinat ad cult di spuale ad
ij. d q b. 18. consto qz qnz ex aliq leuitate qdam
ad aliu statu transeut spe arctoris uite et io
tutius e q fiat cu consilio et licentia superioris
plati. precipue sin edat q ipse impedime inde
psteret. Ad 2. q. d q in comutatione e quida
gradus q no pot pelati sine consensu utriusqz pars un
cu ho deo se obliget p uotu no pot fi comuta
tio uoti n interueniat consensus ei. qui uice dei gerit
meritis. s. plati n forte unu uotu ab al inclu
dat. et qz uotu religionis oia alia uota inclu
dat tu rone ppetuitatis tu rone obedientie. qua ho
uoluntate sua deo tradit p qm siu et omia ee d pot
io ille q ad uot tepale fecit pot no requisi
ta alic plati dispensatione religionem intrare
no obstante uoto precedente. consimilis religionis
gronis impedierit puta pregnationis aut de hui
si aut duo tepalia uouit quorum utrumqz est
alteri impossibile dz utrumqz seruare n forte auctoritate supi
oris unu uotu precedens in maius sequens comutauit
si aut s uotu sit oio impossibile pro dz seruare
maius et d minori s. ad plati satisfacere. ad
pm g d q uotu tre scte obligat ho ad con
mendum deo t. et quantu ad ad terminatu. sed
uot religionis quantu ad oia et oe tps et io
quodamodo e amplius uoti magis qm comu
tatio ad ij. d q qz p intuitu religionis ho
morit priori uite io illa uota que uouit
in seculari uita explenda no tenet soluere ex
quo religione intrauit et precipue qz sin
gularitas e in religiosis periculosa et bonus religi
onis adeo aggrauat qd no manet eade facultas
ad obseruandu uotu. q in singulari uita erat tn
quida dnt q de plato suo expone et ille
pensatis conditionibus p. et uoti potest cu eo di
spensare. sed hoc aliqs h no exigit. qz ex ipso in
uoti religionis a prioribus uotis e absolutus
tribus paris ad 3. d q ppetuu uotum
respicit oe tps et io no manet ad tempus
post ei expletom quo possit ad uot tepale
implere sic manet tpe adimplendi uot mi diu
tinu post uot mag diuitiu. et pp h n est
sile
Ad. v. sic proceditur. uir q uirginibus uouentibus
continentiam no debeat spuale uelu p aliis
continentiam uouent q corrupte sunt qz tn uirgi
nitas qm contine uotu uiris et mulieribus comuni
ter. h uiris i uirginitate uouentibus contra n al
iud datur q aliis qui uirginitate amisunt g
nz uirgines dz p aliis spuale uelu accipe. pr
sig i no. le. no s inania sed fructuosa. qz
sacramenta no. le. gnn conferunt. sed uirginale uelu
n uir ee fructuosu qz gra no confert in ipo at
eet sacramentu et deberet corruptis dari qz tn indiget
auxilio gre ad continentiam seruandam g uir q u
ginibus no debeat. uelu spuale p aliis. pr ad
sectio q adhibe uiris in susceptione ordinis est
maior qm illa q adhibetur mulieribus i uelatione
sed consecratio ordinis no exigit uirginitatem i consecra
to g n mulieris uelato pr nulli debet prerogativa
qm sustinuit iniuria pnri sed alia mulier prerogativa
iniuste corrupitur sic patet in his q oio puio
lentia corrupuntur g no dz talibus admi uirginale
uel denegari pr qnz si uirginale uelu corrup
te denegetur. si scandalu et piculu ho
icidij sic cu aliq e occulte corrupta g uir q i
tali casu saltem uirginale uelu aliis qm uirginibus
dari debeat sed 9 in officio ecce no debet ee
aliq fictitatis. sed in toto officio quo uelant
uirgines fit mentio de eius integritate ut p3
diligenter inspicienti g no debet uelu uirginale corruptis
dari pr preterea mulier quodamodo xpo despon
satur qui e dignior qm pontifex ad ue. le. sed in
ue. le. pontifici no licebat aliqm n uirgine despon
sare g no debet q n uirgo uelari Responsio d
q illa q corporaliter in ecca agitur signa sunt spualium
h qz corporale signum. ez qnz qd ad eandem re spua
le significanda plura signa corporalia aptet. m g
spiritualiter xpi. et ecce hunc fecunditate p qm regenera
m in filios. di et i corrupta qz xpc elegit g ecclam
no hnte maculam aut rugam aut ad hi. ut
dz. eph. vi. vn dz. ij. cor. xi. despondi nos uni
uiro uirgine castam exhibere xpo. sed corpus fecu
ditas integritate corporis e no patitur. et io opor
tuit diuersis signis representare spuale coniugiu
xpi et ecce et quantu ad fecunditate et quantu ad in
tegritate sic et p m carnale representatur m spi
quantum ad fecunditate ita oportuit ad ee q repre
sentaret predam spiritualiter m quantu ad eius integrita
te et h fit in uelatione uirginu. sicut p oia que
ibi proferuntur et geruntur. ostenditur et pp h solus
epc cui cura ecce comittitur uirgines uelando
desponsat no e set xpo q. sponsi paranymphus et
amicus et qz integritatis significatio plene pot
ee in congressu uirginali. sed in contrario uiduitas e semiplena
pp h e aliqs uelu uiduis datur n quidem
cu illa solempnitate que uirginibus datur ad. i.
g d q ecca in matrimonio spuali se hnt ut sponsa
xpc aut ut sponsus. p uotu aut con anima xpo
desponsatur vn no competit ut h desponsatio signi
ficetur in uiro sed in muliere tm ad. ij. d
qd in consecratione uirginu sicut et i unctione regu et

malus hi bndictionibz . gra dat n sit impedi mtu expte recipientis sz tn hi sacmta no dnr qz no st i stituta ad curatom morbi pcti sicut alia sacmta. ad 3. dd q morbis susceptioe n oscet as insposu . set i misti sposi un non reqrit uginitas adsigncdu integtate spul muj . sic requirit i uelatioe ei que ostdit i sposa. ad 2. dd ille que puolentm cozu put si nllo mo ostitiant ugitatis gliam quo addm no pdut . set qz uald difficile e q itali delectatioe as placen mot n ins gat . io ecca q d intiozibz iudicat no pot , cu eius cozupta sit ea int ugies no uelat un leo pp dic ille famule di que integtate pudois oppssioe . barbaza pdiderit laudabi lius erut i humite q uecgdia sise igtauatis non audat copla ugimibz. ad 5. dd q nllo m ille que st cozupte occulte siue auris siue alio m st uelande . qz pp scandalu no dz eccia sacmta ul sacmtalia uaiai set sic gdi dnt pot aliq cautela adhibi aduitad scadalu ut . s . illa q no st . d sub ugis ueli . ut accen sio candelaz q alia hi fiant mutatis occulte huis que st d sbi ugis ueli puta ut q no m ugitatis incastitate uaiet.

Deind q d scadalo et ce h qm . iiij . primo quid sit . sco utr sit pccm . tcio quibz opetat . 4 . q st dimitteda pp scadalu.

Ad pm sic pce . ut q inouenieet allige diffid scadali que sumit ex glo . m . xviij sup illd ne mudo ascadal . s . scadal e dcm l fcm mi rectu pbens aliis occom ruine scadalu . n . dr snaccm q passiuu set h diffio no pot queire scadalo passiuo g no queit cu diffinito q sic e i opetes. p . m . xxvi . sup i . ulasce p filios istl q e . dz q scadalu e cu recte ambulati occepto . sbmittitur adruina set no oe dcm ul fcm mi rectu e occepto g scadali diff e inouenient assigta. p sic pccm ozis q opis pot alei pstar occom mine ita pce cozdis q pcipue qn pexioza sig i notitia aliqa xpoit set indiffinitione pmissa tangit . pccm ois q opis no aut coz dis g inouenieet allige. p occo sigt cam pacis . set i bo p actus mcdu sz ca malez g no solu dcm l fcm mi rectu pbet alei occom ruine . set q si sit rectu dz dia sca dalu. p yla . viij . dz d xpo eit inlapidm q pctm scandali set i xpo no fuit ad mi rectu g no e d roe scad q sit dd mi rectu in

Resposio dd q scadal nom gtu e . et impac com sigt inlatio q qd pce dz . i cozs inspi

aut insupti un oz q spu scan d quo logm suat adssiliti . cozus impactoibz que quid no fit n ambul ad i uia i obiciat qd ei sit occo cadendi i si no cadat n aut ab a scan e natu casu facit ei q i uia di ambulat n sit ad mi rectu i noti ei pcedns i ubo ul fco q id dcm l fcm mi rectu e id ad q spualr sit impacto q occo nat alcius mine . in q ro scadali osistit. ad pm g dd q sic incozli impactoe e duo osidie . s . ipsim i pactom ca dentis aut ei qui ad caum dispoit q illd ad q sit i pacto / qz dz obex . ita q inspu et utrqz n scadali accip . set no unuoce sic q fids d ipi res cdita q act cdendi . g ipu spual i pacto q as ad caum dispoit dz scadalum pussiuu set obex spi ad q sit i pacto dz scada lu actiuu h qz ex dco l fco mi recto as ad dis poit adruina. ad . 2 . dd q tuc as pse ldo pctm ad fac . qn exintetioe opit et no qn pt intetom . eis pctm accit sic pz i hoiadio caul q io tuc pce as facit scadalu qn ruina pri pac intendit . quoz aut ad pecand indicit decipz . qz omis malus ignozas ut phus dicat i ecd ethic q io ugi e scandalu pse ld dcm l fcm mi rectu d decepto queda que sb mitit abulatu i ruis l dd q dz ce decepto inqnt d ceptiois occo l ca . qz omis pecans decipz ut dcm e. ad . iij . dd qd spualis obex qui scadalu dz oz q i uia ambulatu obiciat . qd fit du in notitiam ei ucit / pcm aut cozdis i uiu alcius cozdis ueire no pot n p sig aliq que redug ad pctm ozis ul opis q io i diffitie scan poit tm dcm ul fcm mi rectu q n sit mtio d pcto cozd. ad 2 . dd q occo / no sp nouat caum actu des set qnz caum pse insufficiete q sic i diffi nitioe pmissa sing . pctm . n . no oz hre abeli ozi aim caum suffite / eo q e uolutariu . set pot hre aim caum inducete que qd ca / qnz e nata pse indiare ad pctm l exsuo gne . l ex inte ticie . dce ppoetis ea / adlz / q as induat ad pctm q te dz l dac occom imine / qn cau pacis ad . i diniac ab a i pctm qd d se no e natu i cliare nlld sic q incozpozali as i uia plana i pingit q cadit q tuc ipe met dz sume occom ruine nlla e occoe abextioi data . set talis ca ruine no pot scan nouai / qz cae . et si qnz noia sozciant et ex p se effcibz nuq tn ab huis q p accns eueniut nouai osueuerunt. ad . v . dd . q xpc no dz ee pct . scan . q . p se scan ca qz ipe no dedit de occom scan set dz ee impctm scad . ita qd pp no ordine cae set osdiatom i pozret qz ex huis q xpe fecit

seu i pctum

.8.

consequitur de scandalo in duobus.

[A]d secundum sic proceditur. Videtur quod scandalum non sit peccatum semper.
[N]ullum peccatum est necessarium, sed necesse est ut veniant
scandala ut dicitur Matth. xviii. ergo scandalum non est peccatum.
Preterea peccatum est ex dyabolico instinctu. non ex pietatis
affectu. sed Matth. xvi. dicitur petro. vade retro me
sathanas. scandalum mihi es. dicit glossa. error apostoli
ex pietatis affectu venit [illegible] contrarius instinctui dyabolico.
ergo non omne scandalum est peccatum. Preterea ieronimus dicit proprium distat
inter scandalizantem et scandalizatum. sed scandalum passivum
ut videtur potest esse sine peccato sicut impactio corporalis
que est sine culpa. ergo et scandalum activum potest esse sine
peccato. Sed contra omne dictum vel factum minus rectum est peccatum.
sed scandalum est huiusmodi. ergo et cetera. Item Matth. xxi. dicit in
glossa. longe gravius peccatum est dare peccandi occasionem quam
peccare. sed quicumque scandalizat dat occasionem peccandi.
ergo peccat. Ulterius videtur quod non sit speciale peccatum.
quia secundum philosophum. v. ethicorum. omnis specialis iniustificatio
quia invenitur separata ab omnibus aliis iniustificatio-
nibus. sed scandalum non invenitur separatum ab aliis
peccatis quia semper est dictum vel factum minus rectum. ergo non est
speciale peccatum. Preterea quodlibet genus peccati contingit
esse dictum vel factum minus rectum prebens occasionem ruine.
sed hec est diffinitio scandali. ergo scandalum non est aliquod
speciale peccatum. Preterea qui peccat coram eo quem scandalizat
sed coram quo peccat non addit super peccatum suum aliquam
deformitatem specialem. sed eandem quam sic nisi occulte peccaret.
ergo scandalum non est speciale peccatum. Preterea agens propter
caritatem [illegible]. sed scandalum passivum non est speciale
peccatum quia quocumque peccato aliquis movetur ex alterius scan-
dalo patitur dicit. ergo nec scandalum activum est speciale
peccatum. Sed contra contingit peccare in se. in deum
et proximum. sed scandalum est peccatum in proximum. ergo est in
speciali genere peccati. Preterea malum dicitur ab eo quod nocet. et
augustinus. sed scandalum habet speciale nocumentum. ergo
est speciale peccatum. Ulterius videtur quod scandalum sit
semper mortale peccatum. Matth. xviii. super illud. Ve mundo a scan-
dalis dicit glossa. imminet eterna dampnatio inundans
propter scandala. sed eterna dampnatio non debetur nisi peccato
mortali. ergo scandalum est semper mortale peccatum. Preterea spiritualis
vita est dignior quam corporalis. sed qui subtrahit alicui
vitam corporalem mortaliter peccat. ergo et qui scandalizat
et subtrahit spiritualem vitam inducens aliquem ad ruinam.
Sed contra scandalum est dictum vel factum minus rectum prebens
alicui occasionem ruine. sed et peccatum veniale est huiusmodi.
quia ergo scandalum est quandoque veniale. Responsio dicendum
ad i. quod duplex est scandalum. scilicet activum et passivum.
ut ex dictis patet. passivum quidem scandalum semper peccatum
est. quia ille qui scandalum patitur aut ruina dei
dicitur aut saltem in via retardatur. quod non
potest esse sine mortali vel veniali peccato. activum
autem scandalum semper peccatum est. quia scandalizans

actum semper est ad. quia quantum est de se natum est inducere
alium ad peccandum et tollere sive mordiator hoc
vel exigit actum vel saltem ex consequenti. preterea. loca
et tempus quo non semper est peccatum sed quandoque scandalum acti-
vum potest esse sine peccato alicuius. scandalum patientis
scilicet quando aliquis quantum est de se dat occasionem ruine
sed alius non ruit quia autem ergo est scandalum
passivum sine peccato ac facientis scandalum
ut quando aliquis sumit occasionem ruine ex eo quod ab
alio non inordinate fit. [A]d. i. ergo dicendum quod
duplex est necessitas una absoluta sive ad sit necessarium per
se ipsum sicut necessarium est deum esse sine exactione
alicuius cause exterioris sicut violentum dicitur necessarium et sic
non est necessarium scandala venire. necessitas est condi-
cionata que non repugnat voluntario et sic necesse est
scandala evenire necessitate condicionata ex ebus
pro sed ipsa prescientia et predestinatione divina sicut dominus
necesse est hoc esse quod deus previdit et talis necessitas
non repugnat libertatis arbitrio. [Un]de super hoc loco
dicit Chrysostomus. cum dicit necesse non spontaneum potestatis
destruit nec libertatem electionis non. ergo predicto dicit
scandala inducat nec quod predixit hoc fit sed quia
futurum erat propter hoc predixit ex inclinatione fortis
sicut dominus quod necesse est peccata venialia quamvis
sit possibile singula peccata venialia vitare et ex
utilitate consequente quod dicit ex scandalis elicit
sicut omnia utilia dominum necessaria. [A]d ii. dicendum quod secundum
illam glossam videtur quod petrus non peccavit volens pas-
sionem que impedire quia passio que potuit placere
laudabiliter et displicere secundum diversa et tunc scandalum
fuit large proprie impedimentum alicui prestito in
via qua quis proseque intendit. [A]d iii. dicendum quod pro-
pterea scandalum activum est magis peccatum quam passivum
quia in uno quod est gravis causa est peccatorum quam effectus. tamen
aliquando potest esse magis passivum quam activum quando
maioris ruine occasionem sumit quam sibi detur. sicut
et quandoque est passivum peccatum sine peccato agentis
quod autem [illegible] dicitur intelligendum est. quantum ad genus peccati
et non quantum ad quantitatem reatus. et tamen alia ratio
facta est. scilicet quod scandalum passivum non sit peccatum
quia ipsa impactio spiritualis quedam peccatum est. in quo est
quedam retardatio a via dei et quamvis dicatur
scandalum passivum non tamen est omnino passio sed
quedam actio que in non potest sufficienter peccandi
causa ab exteriori prebere quod cogeret ipsum ad
peccatum ille qui scandalizatur cooperatur agenti
consentiendo peccat. [A]d ii. q. dicendum quod aliquis actus determinatur
ad speciem moris dupliciter. uno modo ex parte obiecti
sicut furtum ex hoc quod est circa delectabilia tactus
et hec determinatio est moralis et respicit habitum eli-
cientem actum. [A]lio modo ex parte finis ex hoc est
formalis specificatio et respicit habitum imperantem

quandoque autem contingit quod ad eandem speciem determinatur actus ex utraque parte sicut cum aliquis actus ab eodem habitu elicitur et imperatur ut cum aliquis fornicatur propter delectationem. quandoque autem ex utraque parte determinatur sed ad diversas species. ut cum actus ab uno habitu elicitur et ab alio imperatur. sicut cum aliquis fornicatur propter lucrum determinatur enim ad speciem luxurie ex obiecto sed ad speciem avaritie ex fine nec tamen sunt ibi duo peccata. sed unum peccatum dicitur cum sit unus actus. quandoque evenit quod aliquis actus non determinatur ad aliquam certam speciem ex parte obiecti. sed ex parte finis eo quod habet determinatum habitum a quo imperatur. sed non a quo elicitur sicut edificatio proximi quam actum caritas non elicit quia eius non est elicere nisi interiorem actum. proximus non fit edificatus sed imperat eum et ab aliis virtutibus elicitur. similiter non determinate ab aliquo. sed ab omnibus quia caritas omnibus imperare potest et quia scandalum activum est peccatum oppositum edificationi proximorum ideo similiter licet ex parte materie et habitum elicitivum non est speciale peccatum sed loquendo formaliter ex parte finis et habitus imperantis qui est habitus caritati oppositus scilicet vitium odii. et ideo cum aliquis dicit vel facit minus rectum sine intendens occasionem ruine proximo prestare speciale peccatum scandali committit. si autem preter intentionem suam accidat non erit scandalum activum speciale peccatum tamen erit circumstantia aggravans peccati. eo quod sicut quilibet actus virtutis habet ordinem ad finem caritatis et si actu non ordinetur in finem illum et sic habet aptitudinem ut imperetur a caritate ita quod quodlibet peccatum quantum est de se habet ordinem ad suum finem. et si ille finis non intenditur ab agente. Ad primum ergo dicendum quod peccatum scandali activi quandoque invenitur separatum ab omni alia specie peccati quando consistit in actu exteriori ut cum aliquis actus exterior de se non esset peccatum nisi propter quandam similitudinem peccati quam habet unde etiam dat occasionem ruine in manifesto sicut sic comedere ydolaticum. et ideo in diffinitione scandali non dicitur dictum vel factum peccatum sed minus rectum et sic patet quod obiectio procedit ex falsis. Ad secundum dicendum quod ratio illa procedit ex parte elicientium habituum et non ex parte habitus imperantis. Ad tertium dicendum quod licet circumstantia alio non addit peccato ex suo rationem novam speciem sed ex fine ad quem peccatum cum ordinatur est unum quod peccare in occulto non habet peccatum ad illam speciem quia peccatum non recipit ordinem in illum finem. Ad secundum dicendum quod ille qui scandalizat et agit et patitur et actio aut passio sua non pertinet ad genus scandali. sed ad aliud quod sola autem passio sua pertinet ad genus scandali et quia nullus patitur hoc quod patitur sed solus hoc quod agit. ideo scandalum passivum non potest speciale peccatum sicut scandalum activum quia ex ipsa actione ad genus scandali pertinet.

Ad tertium quaeritur dicendum quod dictum est scandalum ut dictum est scilicet activum et passivum. et utrumque est quandoque veniale. quandoque mortale peccatum. passivum quidem mortale peccatum est quando aliquis ex facto alterius in peccatum mortale ruit sive factum agentis sit bonum sive indifferens sive malum mortale aut veniale peccati. sed veniale peccatum est quando aliquis ex facto alterius quodammodo non ruit sed disponitur ad ruinam sicut quando impingit disponitur ad casum et si non cadat unde glossa Matth. xviij. scandalum offendiculum nominat. sed activum scandalum potest accipi dupliciter. uno modo formaliter quando scilicet est speciale peccatum ex hoc quod intendit alium scandalizare. et sic si intendat proximum inducere in peccatum mortale mortaliter peccat. similiter si intendat inducere ad aliquid veniale peccat venialiter in quantum pertinet ad rationem scandali. quia si intenderet inducere in peccatum veniale peccatum mortale proximi preveniret mortale sed hoc accideret scandalo. Alio modo similiter quando est circumstantia peccati quia non intendit proximi nocumentum et tamen id est iudicandum de scandalo et de actu quo aliquis scandalizat. qui quando est veniale quando mortale. peccatum vero forte esset veniale aut indifferens habens similitudinem mortalis peccati. tunc enim scandalum activum esset per se mortale cum ex aliquibus circumstantiis gerentibus ex quibus extimari probabiliter posset quod infirmi aspicientes peccarent mortaliter. Ad primum ergo dicendum quod omnis loquitur de scandalo activo quod est peccatum mortale. Ad secundum dicendum quod ille qui scandalizatur non semper aufert vitam spiritualem quia quandoque ipsum factum eius non est natum inducere in mortale peccatum. et si aliquis ex hoc per culpam suam in peccatum mortale ruat et propter quod aufert vitam corporalem dat sufficientem causam nullius mortis sed quandoque scandalum non dat sufficientem causam mortis spiritualis ut dictum est.

Ad quartum sic proceditur. videtur quod scandalum passivum non sit tantum pusillorum. Christus enim pusillus non fuit sed perfectissimus. sed Christus passus fuit scandalum aperte cui dixit scandalum mihi es Matth. xvi. ergo etc. Praeterea nullus potest amare nisi deus amet. ergo nullus scandalizatur nisi scandalizet aliquis. sed ille qui coram invidis profecto peccat scandalizat tamen illos invidentes ergo perfecti scandalizantur et sic non solum pusilli. Praeterea in eodem et perfecti venialiter peccant sed scandalizant. Sed contra est quod dominus dicit Matth. xviij. in loco de scandalo non facit mentionem nisi de scandalo pusillorum ergo ipsi soli scandalizantur. Praeterea apostolus Rom. xiiij. dicit de scandalizatis quod conscientia eorum cum sit infirma polluitur. sed perfecti non habent conscientiam infirmam ergo etc. Videtur etiam quod et perfectis competat scandalum activum. Christus enim perfectissimus fuit sed ipse scandalizavit quia positus est in ruinam multorum ut dicitur Luc. ii. capitulo sed et

audito ubo est scandalizati sunt ut dr. mt. xv. ergo
scandalum actiuum competit perfectis. Preterea petrus postquam fu
it spiritu sancto confirmatus peccare non potuit. sed ipse scanda
lizauit quia suo facto cogebat gentes iudaizare
ergo etc. Sed contra. non. n. eius dicitur e prouocare eos ad
bonum et scandalum. sed primum est perfectorum ut patet mt. v. sic
luceat lux uestra etc. ergo non est eorum scandalizare. a

Ulterius uidetur quod soli perfecti possunt scandalizari quia gratia
contra Wendeliuus decretum. sed scandalum passiuum dicitur quasi ac
tiuum cui ergo solis pusillis conueniat scandalum pas
siuum. solis perfectis potest conuenire actiuum. Preterea ille
solus scandalizat qui ex suo actu prouocat ad peccatum
... sed hoc est illorum tamen quorum uita moribus aliorum est posita
s. platorum et aliorum religiosorum. ergo illorum tamen est
scandalum actiuum. Preterea si petrus an passionem non erat
in statu perfectionis quia non dum erant celi. i. actus illo
ubo dei et spiritu omnis eius confirmati. sed ipse christus iste
fuit scandalizauit unde ei dicitur scandalum mihi es
mt. xvi. ergo scandalum actiuum non est perfectorum tamen. Respon
sio dicendum ad .i. quod quia scandalum passiuum patitur. actus
de uno modo ex parte electionis sicut cum quis uidens
aliquem peccantem eligit sequi eum ad peccandum et sic
non est perfectorum scandalum passiuum quia ipsi solo principaliter
christi est et preceptum dei. et rationis bonum unde nullius
est esse patiam sequi. Alio modo preter electionem sicut cum ex facto
alterius alicuius suboritur aliquis conceptus motus uel etiam
auertire aut de hi. et sic scandalum passiuum potest
esse quorumlibet perfectorum secundum statum uie. sed quia p
pesibile motus est ut philosophus dicit in viii. ethi. omnium
dicendum quod scandalum passiuum non est perfectorum. Ad primum ergo
dicendum quod christus petro dicit scandalum mihi es. non quia ex facto
eius scandalizatus sit sed quia petrus quantum est in se fuit quod mo
ei scandalum dedit. Ad ij. dicendum quod confirmatione locutio omnis
actiua conuertitur in passiuam quia confirmatione non consi
derat illam actionis sed modum significandi. et autem
ubi actiuum significat actionem ut in aliud transeuntem
sed considerando illam actionis aliqua actio egreditur ab
agente et non pertingit usque ad patientes quod habet in
sua potestate. recipere effectum agentis et non recipere
uel propter aliquid impedimentum interueniens. et ideo re
aliter loquendo de omnibus actionibus quae terminantur ad aliquid
extra agentem actiua non conuertitur in passiuam sicut est
peruertere et occidere et alia huiusmodi. sed amare et cognoscere et
actiones interiores animae quae non procedunt ad rem extra
nisi per quandam aliqualem intelligentiam et ideo in talibus actionibus
quantum realiter loquendo actiua et passiua conuertitur. Ad tertium
dicendum quod quamuis uir perfectus quamuis excelsior est aliquo
peccatum ueniale committat sine proposito non tamen
eligit sequi aliquem in peccato quantum ueniale. quia ista est
ualde leuis causa peccandi. sed quandoque alia causa mortale
uel ueniale eligit. Ad ij. q. dicendum quod scandalum actiuum

quando est ueniale. quando mortale peccatum. ut euidentius patet. Sed ergo
quando est mortale peccatum nullo modo perfectis competit. sic in
peccare mortaliter. sed secundum quod est ueniale peccatum conuenit etiam
perfectis quamuis sic peccare ueniale ignorantia in eis ad infirmi
tatis remanet. Ad .i. ergo dicendum quod quamuis aliquando ex factis
aut dictis episcoporum sumpserunt occasionem ruine dicitur esse in
ruinam et in scandalum non quia ipse dedit aliquam uel modi
cam occasionem ruine. unde non legitur quod ipse aliquos
scandalizauit. sed quod aliqui ex dictis uel factis eius scan
dalum sumpserunt. Ad ij. dicendum quod petrus secundum augustinum in retractatione
reprehensus fuit in facto illo non quia operatus sit peruerse
sed indiscrete et ideo non est secundum hoc ipsum dicere quod uenialiter
peccauit scandalum dando. sed secundum modum iudei eius sed petrus aposto
nus. etc. d. i. autem. Ad .ij. q. dicendum quod quamuis imperfecti possunt
dare suo facto uel dicto alicui occasionem ruine uel indirec
te producendo exemplo uel directe producendo ad malum per
suadendo. ubi autem quamuis ... factis et ideo non est dubium
quod qualiter imperfectis potest scandalizare. Ad .i. ergo dicendum
quod in iuris perfectis est aliqua dispensatio quam pluribus scandalum
passiuum accipiens. sed in iuris imperfectis nichil est quod
prohibeat scandalum actiuum et ideo ratio non sequitur. Ad ij. dicendum
quod scandalum actiuum non consistit in hoc tamen quod aliquis ex suo
prouocet alium ad peccatum. sed in hoc quod dat occasionem
ruine. alicui. quocumque modo constat autem quod imperfectis
quilibet potest dare alteri occasionem ruine uel persu
adendo uel producendo. ad imparatiam pertinentes
persecutiones et ideo non est dubium quod imperfectis potest scan
dalizare. et tamen statim est quod dicitur. quod imperfectis non scan
dalizat proprio modo ex quo dicitur mandauit unitum de peccato
suo ut patet eccl. xvij. et ideo quilibet tenetur ad hoc quod eam
ficiet peccatum ex suo exemplo et sic. quod est eorum
qui non sunt in statu perfectionis inducti ad peccandum per
uocatur quia non solum ex maiorum sed et equalium et mi
norum nata sunt mouere.

Ad. iiij. sic proceditur uidetur quod ueritas sit propter scandalum
dimittenda impacienda conscientia dicit glo. aug.
ai inuitudo est merita uel precepit deserendo est scan
dalum sed non in propter scandalum ergo ueritas iustitie propter
scandalum dimittenda est. Preterea ueritatis debet peccatum per
tinet adiunctorie uite. sed hoc aduictando scanda
lum pro dicitur peccatum ueniale committere quia plus dicitur caue
dampnum eternum proximi quod patitur per peccatum mortale.
quo scandalizatur erit quam dampnum temporale
suum quod patitur per peccatum ueniale. ergo ueritas uite di
mittenda est propter scandalum. Preterea alia sunt propter peri
culum propter scandalum generale. sed predicatio pertinet
ad ueritatem doctrine. ergo et ueritas doctrine dimitte
da est propter scandalum. Sed contra est quod gregorius dicit. si de
ueritate scandalum sumitur utilius permittitur nasci
scandalum quam ueritas relinquatur. ergo ueritas non est
propter scandalum dimittenda. Preterea homo non debet peccare

ut alt' pctm uitet. set ille qui dimittit ueri
tatē dimittit. Alī ūr q̄ cōsilia sūt ꝑ scand'
dimittenda. q̄z regula ē iur' q̄ oē q̄d pōt fieri
l' nō fieri salua triplici ūitate dimittēd' ē. ꝑ
scandalū. set cōsilia sūt h'. g° sūt dimittēda ꝑ
scandal'. ¶ p̄ uotū religiōis q̄dā cōsiliū ē. set
hō d'bet dimittē religiōis ingressū ꝑ scandalū
ꝑentū ne honor eis d'bitus subtrahat'. q̄z pre
ceptū ē honorā parentes ut p; exo. xx. g° cōsi
lia sūt ꝑ scand' dimittēda. ¶ p̄ opa mīe q̄n; di
mittēda sūt ꝑ scandal' ne credant' fi' intentiōe
uane laudis. set opa mīe sūt ī cōsilio l' in p̄
cepto n; sūt dimittēda. s' q̄d sūt in p̄cepto q̄z iā
ptinet ad nc̄itatē uite. g° sūt dimittēda ꝑ
scandalū. ī cōtitū sūt d' cōsilio. ¶ set ꝯ scandal' ē
dēm l' fcm m' rectū. set cōsiliū nō ē d' reb;
m' rectis. set d' maiorib; bonis. g° nō ē dimit
tēda ꝑ scandalū. obs'uatio cōsilioꝝ. ¶ p̄ ieron'
dicat ad eliodoꝝ licet paruul' in collo pendeat
nepos. licet sparsis crinib; ⁊ sciss' uestib; ubi sua
ostēdat mat'. licet in limine pr' iaceat ꝑcul
cata pge p'ētm siccis ocl'is ad uexillū crucis
euola. solū genus pietatis ē in hac re ee cru
delē. h° aūt d' assūptione religiōis g° cōsilia ñ
sūt dimittēda n; ē ꝑ scandalū ꝓpinquoꝝ ⁊ ita
m'lto mi' ꝑ scandala alioꝝ. Vlterius ūr q̄d
res temporalis sūt dimittende ꝑ scandalū. aplo
n. detentione temporalia qui spūalia seminabat
set ap' nō ē us' hac ꝑtate ne offendiculū
daret euāgl'io ut p; i. cor. ix. g° ⁊ nos ꝑ scandalo
uitādo tēpalia debem' abiice. ¶ p̄ q̄s tē dare
sua re existēti ī ultiā nc̄itate ad mortē
tēpalē euitādā. set mag' d'bem' obuiare mor
ti spūali p'ri q̄m corꝑali. g° p° debem' ei rem
tēpalē dimicte q̄ dimittam' eū in mortem
spūalē. eade ꝑ scand'. ¶ p̄ int' omia tempa
lia cib; maxīe nc̄ius ē corꝑi. set cib; dimittend'
ē ꝑ scandalū. d; n. i. cor. viij. si esca scanda
lizat fr̄em meū nō manducabo carnes inet'
nū. g° m'lto forti' alia tempalia sūt ꝑ scā
dalū dimittēda. ¶ p̄ i. cor. vi. dicat apls
iam d'lictū ē ī nob' q̄d iudicia hētis int'
nos quare nō mag' ī iuriā accipitis. h' aūt
nō dixit ñ ꝑ scandalū q̄d ind' sequit' g° ꝑ
scandalū debet homo dimittē tēpalia ne ea
in iudicio repetat. ¶ p̄ decime cōputant' int' spūa
lia tēpalib; annexa. set eccl'a nō exigit decimas
ut scandalū uitet g° m'lto amp' alia tēpalia
sūt ꝑ scandalū dimittēda. ¶ p̄ mordine ca
ritatis d'bem' spūale bonū p'ri bono n'ro
tēporali ꝑponē sicut ⁊ aiam ei' corꝑi n'ro g°

plus d'bem' dimitte ꝓ aia p'rim tēpalia q̄ p'xi'
ī spūl' d'trimēta patiant' ꝑ scandal'. ¶ p̄ hō d;
dimitte tēpalia l' nō dimitte salua triplici
ūitate g° s' reglam p̄° debent ꝑ scandalū
dimitti tempalia. ¶ set ꝯ bāt' thomas cant' ar
ep̄c repetiit res eccl'e cū scandalo regis an. g°
⁊ nob' licet repetē tempalia bona cū scand'o ali
oꝝ. ¶ p̄ null' ex pctō suo d; cōmod' reportare
h' aūt eēt si ei qui scandalizat res aliene q̄s
d'tinet dimitteret'. g° nō sūt dimittend' res tem
poral's possidēti ī iuste ꝑ scandalū ei' uitand'.
Respōsio dicend'. ad. i. q. q̄ scandal' actiuū nūq̄ ē
sin pctō facientis ut exdcis p; null' aūt d' cā
d; aliq̄s incitari ad peccand'. Vn' p' d; oīa p'mit
te q̄ scandalū actiuū faciat n; nūq̄ ꝑ scanda
lū actiuū uitand' pōt ūitas dimitti. q̄z quicq̄
ūitate sūt nō scandalizat actiue. cū scandalū
actiuū sit dēm l' fcm m' rectū. Vn' cū q̄ ūita
tis sit dimittenda. nō intellr' q̄ d' scand'o actiō
set d' passiuo q̄ ī tēd' ē sin pctō facient' ī. Vn' scā
dali acci'o sunt q̄uis nūq̄ sit sin pctō ei' qui
scandalizat'. ut exdcis p;. ⁊ iō cū q̄ q̄d sit dimi
tend' ꝑ scandalū passiuū. inch' ē ꝯ q̄rere q̄
quid hō debeat dimitte ne alius peccet. cum
aūt hō ex ordīe caritatis se plus q̄ p'xim' in
sp'l' bonis dilige teneat' null' mō aliq̄s peccatē d'bet
ut p'xim' alt'ius uitet quicq; aūt reliquid ūi
tate peccat uitas. n. d' q̄ loqm̄ cōsistit ī h' q̄
hō in dcis ⁊ fcis suis rectitudini diuine siue
die leg' i' se cōformet cui q̄d hō cōformari d;. ⁊
in hiis que ad cognitōm ꝑtinet ⁊ h' ꝑtinet
ad ūitatē doctrine ⁊ in hiis q̄ ad acc'o; spec
tat siue ea d'bat aliq̄s ꝑse ipm agē q̄ ꝑtinet
ad ūitatē uite. siue ea d'bat aliq̄s ab aliis
obs'uanda ꝓmulgaē q̄ ꝑtinet ad ūitatē
iustitie que cōsistit in rectitudine iudicii
nō tn̄ quicq; p'mittit aliquid ī quo se d'ine
legi cōformē pōt d; ūitatē dimitte. q̄z illo re
moto ūitas adhuc remanere pōt. set tūc d;
aliq̄s ūitatē dimitte. q̄n omittit l' facit aliq̄d
quo cōmisso l' fcō ūitas nō remanet q̄ sine
pctō ēe nō pōt ⁊ iō ūitas null' mō ꝑ scan
dalū passiuū alt' dimittēda ē. ¶ ad. ii. q°. dicend'
q̄ iustit' act' ē redde unicuiq; q̄d suū ē dup'
aūt redditur unicuiq; q̄d suū ē. Vno mō q̄n
dat' ei aliq̄d q̄d ē directe utile ē ut pec
cūia ul' ar' et h'i' q̄d sin pctō d'negari ñ pōt.
Vn' q̄cūq; scandalū d'bet sequi iudex d;
facē q̄d suū isti reddat'. ¶ a' mō q̄n op'
iustitie q̄d ad petitōm alic' redditur nō di
recte cedit ī bonū petentis set magis

inbonu rei pu sic p3 i illatoe pcaz quibus
pax q res pu. osuat i malefactoib3 repllis
vn si iudex qui cura rei pu git iudex exi
stectioe pene mal i ginod rei pu pueire
pot penal pemitte l mitigare n3 aliter i h
facit iniuria q2 ipse p rei pu git q h q fa
ce d3 q2 ex officio tenet utilit pu puide hoc
aut gtingit papue qn pnceps l aliq mlt
titudo e in ca aut as de p timet ne scisma
seqt. q io dicit aug qd cu mltitudie pctan
tiu agend e mag mocndo qm minando. sic
ultas excenda e i pcta pmcoz. set h ell
intelld qn ex dissne pcti pncipis l q mul
titudis uilt pricm no timet q ex pca vn
si in pul pu. ul q mltitudis fidis. doctine
intas q boi mores cozupant no e pcend
pncipi n3 mlti q papue gueit qn pctan
tes sua pcd auct aut potitate dfende
molunt. vn ysidor dicit hij q m auicio
cozuptois emdant atq h ipoz uiciu qd g
mittut uendi qda supsticiosa auctte ui
tut. m3 gdu hois m3 gm recipiat gmu
niois ❡ ad .ij. dd. q ho ad pctm ue ne
as peccet mor no tene gmitte n3 bn
fac gmitendo q2 ad uitand pctm n iclina
m. pn ex dapno pro q h eet dilte apd
timore pene set inclinam nedu offedam
l offensa q e ue pctm qui no ita mag
sic mor nlls aut d b3 dm offede paru
ne alius offendat mlt q2 d3 ho plus m
infinite dilige dm q pxl q io nlls d3 face
pctm ueiale ad uitad scan du mo act
finis extali ca fcis pctm ue reaneat
e n. expo molo fidica q as d3 pctare aut
bn fac impctando gueit tn aliq actu
extali ca fcm no ee pctm ue qd al a
ue eet sic dre ubu iocosu ia n. n eet
ociosu cu no caret ca pie utilitatis ❡ ad
.3. dd q in doctina e duo gsidae s. actu do
centis q re que docet. act aut docentis
ptinet ad uitate uite. sicut q alii act
mie q2 doctina e ela spul. ut 3. d. xiv. dcm
e. vn d ea e idm iudiciu q d aliis actib3
mie d gl3 dicet q alii p scadalu differ
ri posst. set res ipa que docet e que
ad uitate doctine ne uitas doctine pt
mittat. qn a res ua tacet. set qn uita
ti illi rei. pindiciu gnat siue exgia
doctina siue extacitnitate d q sic p
nllm scadal e uitas doctine relinqnda
❡ ad ij. gthene dd q omia opa pfectiois
que no st i pcepto gsilia dnt vn pemitti
posst. salua tplici uitate set alu cadut sub p
cepto l ex uoto l ex alia ca gstiti q te pemit
ti no posst. sic pincidit uitatis uite q sic dei
ne no loqm. set sol qn macet ipotate nra
facere ea l no face sic g ldo distint e i scan
dalo passiuo. q2 qm oritr ex malitia odientu
uitate qui clamt q alios clat p opa lucis
qsi filij tenebraz q h e scadalu phariseoz ut
b dic q p h scadalu passiuu nllo mo gsilia
st dimittenda q2 sic inigs caret loc impe
diendi opa pfectiois cu uellet vn dns
dixit d phariseis qui ex malitia scadalizabant
extis q dns ei sinite illos ceci st q duces
cecoz. qnq aut orit ex ignro l ex infirmi
tate q h d3 p b. scadalu pusilloz q no
cognoscut uitate q p h d opib3 uita
tis clamt. q h scam cauit dns m. xvij.
u dixit petro ut aut no scadalizemus
eos q c. q cauie docuit q. xviij. vn p ta
le scadalu passiuu gsilia sut ad tempus
intmittenda. l occulte agenda n aut oio
dimittenda q2 ho plus e qm proximus i spl
puide d3. et ignozan sidiu duret i mali
tia p obstinatom gmittat tn attenda e
qntitas scali q bn q gtingit ex gsilio s
uato q h h gsilia st alii pemittenda p
scadalu pusilloz l scadalu gtepd. p co
silia ❡ ad pmu dd q ad uite uitate
ptinet no solu illa q st d ncitate salu
tis. set q ea que st d pfectioe salutis +
vn quis omissis gsiliis saluet ad mo ui
te uitas no tn p fco uitatis uite vn ibu
jeronimi mag refend e ad iudeza exgne
suo qm ad gsilia ❡ ad .ij. dd q meo qui
uult religione intre. distiguend e. q2
aut e timet d pio salutis i miente si in
selo reaneat q te d3 obuiae olb3 mois pi
culo uite scadalo no obstate. si aut no
i mieat q uoto no obliga d3 puttando
iusto scan pentu quib3 sbuenire te.
ad temp suspede ppoitu pfectiois ut p
ceptu ipleat p suo tepe d honozandis
penetib3 q postmod gsiliu tpz mag ydo
neo. si aut scadalu ppnquoz. aut alioz
sit irrecabile. iam accedit ad scandalum
phariseoz vn te p scadalu n d3 pemitte
bonu ppoite set si uoto obligat sit ia d
gsilio fcm e pceptu. q io nllo mo p sca
dal dimitte d3 q2 h eet i piudiciu uitatis
uite ❡ ad .3. dd q opa mie st q gsilia

sed ad tempus suspendenda propter scandalum pusillorum nisi tantum
in quo caderet sub precepto sive sit esse spiritualis sive
corporalis quia tunc non posset omitti salva veritate
vite. ¶ Ad 4. dicendum quod illa distinctio datur de scandalo activo a
quo recto et propter passivum medium est opus boni di-
mittendum vel suspendendum. ¶ Ad 5. dicendum quod ibi loquitur
de scandalo propinquorum intendit. ¶ Ad 3. q. dicendum quod abicere
temporalia contingit dupliciter. Uno modo cum quis dat quod pe-
nes se habet. Alio modo cum non repetit quod sibi debetur
et de istis duobus fere est idem iudicium. Sciendum est ergo quod aliquando
aliquis non dans rem suam alteri scandalizat ac-
tive vel quia dare tenetur vel quia malo modo denegat
et sic illi licet retinere que possidet cum scan-
dalo activo. Aliud scandalum passivum ex hoc quod
aliquis temporalem rem non donat et in hoc distinguendum
est quia quandoque non potest dare sine peccato vel quia facit illum
cui dat usurum re data in malos usus vel quia non
potest re temporali uti sine preiudicio alterius sicut
si illi qui gerunt officium communitatis dant aliquid ex quorum
subtractione fiat peior conditio illius communitatis et tunc
non debet dare temporalem rem propter scandalum vitandum quia
hoc esset facere contra veritatem iustitie aut vite. Quandoque
autem potest dare sine peccato et tunc in scandalo passivo
distinguendum est quia quandoque procedit ex malitia et tunc
homo non tenetur dare suam rem maliciose petenti alias
non remaneret locus utendi re sua et sic periret
bonum commune. Potest tamen dare quasi ex consilio non quasi
ex precepto nisi forte crederet quod ex datione ille
efficeretur melior puta si ex hoc provocaretur ad
alias maliciose petendum et inquietandum per huiusmodi petitiones
aliquos. Nec tunc peccaret dando. Quandoque autem scandalum
passivum procedit ex ignorantia et tunc potest dare quasi
ex consilio. Sed non tenetur quasi ex precepto quia potest pe-
tentem repellere instruendo et hoc quandoque magis proderit
quam si esset talis ignorantia que vergeret in preiudicium ve-
ritatis doctrine quando subtraherentur res temporales quia per
hoc ille in suo errore foveretur sicut patet de illis hereti-
cis qui dicunt quod quilibet tenetur sua bona pauperibus
dare petentibus etiam extra casum necessitatis ex consilio.
Et de repetitione suorum dicendum est quod nullus debet scanda-
lum activum committere rem temporalem repetendo que
non ei debetur vel inordinate petendo in iudicio
aut extra iudicium. Sed de iusta repetitione rerum tem-
poralium propter scandalum passivum vitandum dimittenda
est distinguendum quia quandoque licite non potest dimittere
quin repetat sine preiudicio alterius ut cum quis gerit
curam rei aliene sive communitatis sive alicuius
private persone. Et tunc peccaret desistendo a petitione
nisi de consensu illius cuius curam gerere debet aut etiam nisi timeret
maius periculum imminere quam sit dampnum illius rei.
Quandoque autem potest repetere dimittere sine preiudicio
alieno et tunc si scandalum passivum procederet ex ma-
litia non tenetur propter scandalum tale dimittere rei sue repe-
titionem alias daretur materia rapiendi et tolleretur iustitie
bonum. Potest tamen dimittere repetitionem ad vitandum
scandalum nisi ex tali dimissione crederet detinens
rem iniuste fieri deterior aut de tali peccato non cor-
rigi. Alio modo unde Gregorius super illud Job frustra labo-
ravi. Quidam tamen temporales res rapiunt solummodo
sunt tollerandi. Quidam vero servata caritate sunt
prohibendi non tamen sola cura ne nostra subtrahantur
sed ne rapientes non sua semetipsos perdant.
Si autem scandalum passivum procedat ex infirmita-
te vel ignorantia debet differre sue rei repetitionem vel
eum inducere quod non scandalizetur quia si adhuc scan-
dalizatur iam per obstinationem efficitur maliciosus
et ideo est simile iudicium de tali scandalo et de illo qui ex
malitia oritur. Quidam tamen dicunt quod imperfectis licet
in iudicio repetere sua cum scandalo non autem perfectis
sed hoc non est quia si loquimur de perfectis quantum ad statum
perfectionis idem iudicium est de eis et de aliis nisi in quan-
tum ex voto obligantur ad non habendum proprium unde
monachus in iudicio eodem iure potest repetere res tem-
porales nomine capituli sicut et seculares nomine suo. Si
autem loquimur de perfectis secundum statum caritatis sic ipsa
perfectio caritatis inducit eos ad servanda consilia non
quod ea facere teneantur nec peccarent si non facerent
sed in hoc perfectioni illorum aliquod preiudicium fieret et
sic intelligitur glossa illa. ¶ Ad primum ergo dicendum quod apostolus
potuisset licite sumptus accipere ab illis quibus
evangelium predicabat sed intermisit ex perfectione cari-
tatis ut vitaret eorum scandalum qui avari
erant ut liberius eos arguere posset et ut pseu-
do apostolis occasionem subtraheret rapiendi. ¶ Ad 2. dicendum quod
ille qui est in extrema necessitate non habet in potesta-
te sua incidere mortem temporalem aut non incidis-
set de necessitate incurrit propter penuriam rei
temporalis et ideo qui illam rem sibi denegat directe
mortis eius est causa. Sed ille qui scandalizatur potest
scandalum suum vitare et ideo non est simile. ¶ Ad 3.
dicendum quod comestio alicuius cibi habet ex se aliquam mali
similitudinem sicut comestio ydolaticii et ideo qui
comedit coram infirmis scandalizat active quod est
maius malum quam mors corporis. Non tamen aliquis debet se
dimittere mori fame quam ydolaticio vesci scilicet
cum scandalo quia primum est malum pene secundum malum culpe.
Non tamen aliquis debet se dimittere mori fame antequam
cum scandalo ydolaticio comedat quia in hoc esset maius
et sic cum malo pene adiungeret malum culpe. Sed
quando comestio alicuius cibi non habet speciem mali tunc idem
iudicium est in abstinendo a tali comestione et de dimis-
sione rei temporalis alterius. Unde quod apostolus dicit ad perfectorum

pertinet consilii non ad necessitatem precepti. ad. c. d. gap. lo de repetitione cum scilicet actiuo quod autem dominus dicit que tua sunt non repetas luc. vi. consilium est magis quam preceptum. ad. v. d. quod propter scandalum generale debet homo a repetitione rei sue abstinere quam licite potest. non enim mali prudentiam uel generare. quam sit scandalum pue. quod quando ex malitia aliquorum instigantium alios oritur et sic b. tho. cant. archiepiscopus sustinuit scandalum pue ut occurreret maiori periculo quod erat de libertatis ecclesiastice amissione ad. vi. d. quod si homo plus diliget rem suam temporalem quam salutem proximi peccaret. sed aliud dicendum nunc repetam magis salute proximorum consilium quod inter vii gg dic quod plus de ipsis raptoribus debere metuere quam rebus temporalibus repetendis imminere. ad vii. d. quod quamuis salua triplici ueritate et huiusmodi imperator posset quis quam sua non repetere propter ueritatis scandalum non tamen sine peccato de ueritatis pue sine licet ei repetere quod pax et iustitia pereret.

Quia probari non potest quod occulte factum est etc. hoc non est sufficiens ratio quia non impediat matrimonium simpliciter quia de factis non excludet contrarium aperiis sed quia non impedit in facie ecclesie. viduas a conteritate redeuntes etc. lo de sponso puore firmato. quod in omnibus peccatis est adulterio grauius. hoc intelligitur quantum ad grauitatem pene que per legem pro adulterio infligitur scilicet lapidatio utrisque quam nulla pena sit grauior. dicitur autem pro loco imperiis teneri quia per legem lapidatio solum blasphemiis et adulteris debebatur et filius inobedientibus blasfemos autem hic nominat oberrantes adeo et in eodem genere inobedientes computantur quia quasi scelus ariolandi est nolle obedire ut patet i. re. xv. ex ecclesia. si immiserit etc. hoc opposito intelligitur est de usu quem nunc est eorum legitimorum federa nuptiarum reintegranda eadem hoc intelligitur est utroque in hac uita perseuerante sed utrumque quasi mortuus est et postea miraculose suscitatus. quod sit redintegrandum m p hoc quod dicitur heb. xi. acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. per resuscitatus posset repetere possessiones suas ergo et uxorem. per si oporteret iterato contrahere cum eadem uxore bigamus reputaretur. propter hoc d m. quod contra et d. quod sicut aug. nuptie sunt bonum mortalium et ideo uinculum matrimonialem hac uita finitur et hoc est quod dicitur ro. vii. de muliere si mortuus est uir soluta est a lege uiri et ideo si resuscitaretur non posset repetere uxorem suam. sed posset iterato cum ea contrahere si illa alteri nupsisset tunc n. non esset in contractu separando. ad primum ergo d. quod hoc intelligitur de filiis et non de maritis. ad. ii. d. quod possessiones sibi dimittere domino simpliciter possessis etiam quamuis moriens testari potest sed uxor non subditur uiro domino quasi ancilla sed est quedam societas inter uirum et uxorem quam morte alteri tractatur unde uir moriens non potest alteri in testamento uxorem suam dimittere et sic patet quod non est eadem ratio de possessionibus et uxoribus. ad. iii. d. quod non esset bigamus propter hoc quia neuter coniugum cum pluribus carnem suam diuisit. sed contra obprobrio male uolentis quod quidem est quando non ex leui presumptione sed ex aliquo certo iudicio habito de morte uiri mulier cum alio contrahit si autem postea oriatur ei dubitatio de uita prioris uiri ex aliqua certitudine facere possit non debet neque reddere neque exigere debitum. si autem ex illa faciat probabile dubitationem debet reddere sed non exigere si autem leuis sit suspitio potest utrumque licite facere quia debet illam cum postea abicere quam scit suam conscientiam informare. ex quo ad priora redire uoles etc. hoc magister saluo dicit quia postquam exegerit certius debet mori quam coniugatur illi que non est sua uxor hoc n. esset contra ueritatem uite que non est propter scandalum dimittenda.

Post hoc de dispari cultu etc.

Postquam determinauit magister de impedimentis primis que faciunt personam illegitimam simpliciter. hic est liber p. hoc determinat de impedimento quod facit personam illegitimam respectu alicuius persone et non respectu omnium. et diuiditur in p. d. in prima determinat de impedimento quod facit personam illegitimam respectu alicuius persone. alterius propter distantiam ab ipsa scilicet de disparitate cultus. infra determinat de impedimento quod facit personam illegitimam respectu alterius persone propter propinquitatem ad eam. xl. d. nunc superest de cognatione etc. prima in. d. in prima determinat de matrimonio quod est in disparitate cultus fidelis ad infidelem infra de matrimonio quod est inter duos infideles sunt tamen non nulli et c. prima in d. In prima ostendit quod disparitas cultus precedens matrimonium impedit contrahendum et dirimit contractum. infra obicit contra ibi. huic autem uidetur obuiare etc. et diuiditur in d. in prima ponit obiectionem verbis apostoli. in secunda soluit ibi. sed hoc esset ad aliud etc. et circa hoc tria facit primo ostendit quod uerbum apostoli quod fidelis potestatem habet contrahendi uel non contrahendi cum infideli intelligitur de disparitate cultus qui sed in secundo inquirit utrum propter alia peccata possit uxor dimitti. sicut propter infidelitatem ibi sicut autem queris an propter aliud etc. tertio querit utrum fidelis dimittens uxorem infidelem possit aliam ducere ibi. hic queritur si fidelis etc. et circa hoc tria facit primo ponit auctoritatem ad partem negatiuam. secundo ad affirmatiuam ibi. sed ecce ambrosius etc. tertio soluit ibi. attende prudens etc.

Hic queritur vi. primo utrum ad fidelis possit contrahere matrimonium cum infideli. secundo utrum inter infideles sit matrimonium. tertio utrum si alter coniugum infidelium conuertatur ad fidem siue altero possit in eodem matrimonio remanere. quarto utrum possit uxorem infidelem relinquere. quinto utrum ea dimissa possit ducere aliam. sexto utrum propter alia peccata uir possit dimittere uxorem sicut propter

infidel[is].

Ad p[ri]m[u]m sic p[ro]ced[itur]. vi[detur] q[uod] fidelis posset m[atrimonium] cu[m] infideli [contra]h[er]e. q[ui]a ioseph [contraxit] cu[m] egiptia et hest[er] cu[m] assuero. in utroq[ue] aut[em] m[atrimoni]o fuit disparitas cult[us] q[ui]a alt[er] erat fidelis alt[er] infidelis. g[o] disparitas cult[us] p[re]cedens m[atrimonium] ip[su]m n[on] impedit. ¶ P[re]t[erea] ead[em] e[st] fides q[uam] do cet ue[tus] [et] no[va] lex. s[ed] s[ub] ue[teri] le[ge] potuit e[ss]e m[atrimonium] int[er] fidele[m] [et] i[n]fidele[m] ut patet deut. xxi. si egressus ad pugna[m] uideris mulierem pulchram in medio captiuor[um] [et] ada[m]aueris ea[m]. i[n]trabis ad ea[m] dormiesq[ue] cu[m] ea [et] erit t[ibi] uxor. g[o] [et] i[n] no[va] le[ge]. ¶ P[re]t[erea] sp[on]salia ad m[atrimonium] or dina[n]t[ur]. s[ed] int[er] fidele[m] [et] i[n]fidele[m] posse[n]t m[atrimoni]a esse [contra]h[er]e sp[on]salia s[u]b [con]dic[i]o[n]e fut[ur]e [con]u[er]sio[n]is. g[o] s[u]b ead[em] [con]dic[i]o[n]e m[atrimonium] pot[est] [contra]hi int[er] eos. ¶ P[re]t[erea] o[mn]e i[m]pedim[en]t[um] m[atrimon]ii e[st] a[liquo] m[od]o [contra] m[atrimonium]. s[ed] infidelitas n[on] e[st] [contra] m[atrimoni]o q[ui]a m[atrimonium] e[st] in offi[ci]u[m] n[atur]e. c[uius] dictamen fides exce dit. g[o] disparitas fidei n[on] impedit m[atrimonium]. ¶ P[re]t[erea] disparita[s] fidei e[st] q[uando]q[ue] int[er] duos baptizatos. sic[ut] q[uan]do aliq[ui]s post bap[tismum] in h[er]esim labi[tur]. s[ed] si tal[is] cu[m] aliq[ua] fideli [contra]hat n[ihilomin]us e[st] u[er]u[m] m[atrimonium]. g[o] disparitas fidei m[atrimonium] n[on] i[m]pedit. ¶ Sed [contra] e[st] q[uo]d d[icitu]r .i. cor. vi. que [con]uentio lucis ad te nebras. s[ed] maxi[m]a [con]uentio e[st] int[er] uir[um] [et] ux[orem]. g[o] ille qui e[st] in luce fidei. n[on] pot[est] [contra]h[er]e m[atrimonium] cu[m] illa que e[st] in tenebris infidelitatis. ¶ P[re]t[erea] mal. ii. d[icitu]r co[n] taminauit iudas s[an]c[t]ificatio[n]em d[omi]ni. q[ua]m dilex[it] [et] h[ab]uit filia[m] dei alieni. s[ed] h[oc] n[on] e[ss]et si int[er] eos posset m[atrimonium] u[er]um [contra]hi. g[o] disparitas cult[us] m[atrimonium] i[m]pedit. Respo[n]sio d[icendu]m q[uod] p[ri]ncipalius bon[um] m[atrimon]ii e[st] p[ro]les ad cultu[m] dei educanda. cu[m] a[utem] educatio fiat co[m]mu[n]it[er] p[er] pat[rem] [et] m[at]re[m] ut[ro]q[ue] p[er] fide[m] intendit ad cultu[m] dei p[ro]le[m] educare. [et] i[de]o si sit diu[er]se fidei intentio uni[us] alterius i[n]tentio[n]i [contra]ria erit. [et] ita int[er] eos non pot[est] e[ss]e [con]ue[niens] m[atrimonium]. et p[ro]p[ter] h[oc] disparitas cult[us] p[re]cedens m[atrimonium] impedit ip[su]m ne [contra]hi possit. ¶ Ad .i. g[o] d[icendu]m q[uod] in ue te[re] le[ge] [cum] aliquib[us] infidelib[us] erat p[er]missu[m] q[uod] cu[m] eis posse[n]t i[n]ire [con]iugia [et] [cum] aliquib[us] p[ro]hibitu[m] sp[eci]alit[er]. q[ui]b[us] erat p[ro]hibitu[m] [cum] infidelib[us] h[ab]itantib[us] in t[er]ra canaan eo q[uia] d[eu]s p[re]cep[er]at eos occidi p[ro]p[ter] eor[um] obstina[ci]o[n]em et q[ui]a maior p[er]ic[u]l[u]m i[m]minebat ne [con]iuges filios ad ydolatriam p[er]uert[er]ent. q[ui]a filii isr[ae]l adritu[m] [et] mores eor[um] p[ro]niores erant p[ro]p[ter] [con]uersatio[n]em cu[m] eis. s[ed] [cum] aliis gentib[us] p[er]misit. p[re]cipue q[ua]n[do] n[on] poterat e[ss]e timor p[er]u[er]sionis ad ydolatriam. [et] sic ioseph et moyses [et] hest[er] cu[m] infidelib[us] m[atrimoni]a [contra]xeru[n]t. s[ed] i[n] no[va] le[ge] q[uae] p[er] totu[m] orbe[m] diffundi[tur] similis r[ati]o p[ro]hibitio[n]is e[st] d[e] o[mn]ib[us] infidelib[us]. [et] i[de]o disparitas cult[us] p[re]cedens m[atrimonium] impedit [contra]hend[um] [et] dirimit [contra]ctu[m]. ¶ Ad ii. d[icendu]m q[uod] lex illa u[e]l loq[ui]t[ur] d[e] aliis nat[i]o[n]ib[us] cu[m] q[ui]b[us] licite poterat inire [con]nubia. u[e]l l[oquitu]r q[uan]do illa captiua ad fide[m] [et] cultu[m] dei [con]u[er]ti uolebat. ¶ Ad .iii. d[icendu]m q[uod] eade[m] e[st] h[ab]itudo p[re]sentis ad p[re]sens [et] fut[ur]i ad futur[um].

Un[de] sic[ut] q[uan]do m[atrimonium] i[n] p[re]senti [contra]hi[tur] requirit[ur] u[n]itas cult[us] in utroq[ue] [contra]hentiu[m] ita ad sp[on]salia quib[us] fit sp[on]sio futuri m[atrimon]ii sufficit [con]dicio apposita d[e] futura uni tate cult[us]. ¶ Ad .iiii. d[icendu]m q[uod] ex iam d[i]c[t]is p[atet] q[uo]d dispari tas cult[us] [contra]ria e[st] m[atrimonio] r[ati]o[n]e p[ri]ncipalitatis boni ip[s]i[us] q[uod] e[st] bonu[m] p[ro]lis. ¶ Ad v. d[icendu]m q[uod] m[atrimonium] sac[ramentum] e[st] [et] i[de]o q[ua]ntu[m] p[er]tinet ad necc[ess]itate[m] sac[ramenti]. requirit p[ar]itate[m] q[uan]t[um] ad sac[ra]m[en]t[u]m fidei .s. bap[tis]m[um]. mag[is] q[ua]m q[uan]t[um] ad interiore[m] fide[m]. un[de] [et] h[oc] impedim[en]t[um] n[on] d[icitu]r disparitas fidei. s[ed] disparitas cult[us] qui respicit ex[ter]ius s[er]uitiu[m] ut in .iii. li. 3. d. ix. dc[tu]m e[st]. et p[ro]p[ter] h[oc] si al[iqui]s fidelis cum h[er]etica bap[tiza]ta m[atrimonium] [contra]hit u[er]um e[st] m[atrimonium]. q[uam]uis peccet [contra]h[e]n do si sciat h[er]etica[m] ea[m] e[ss]e. sic[ut] peccaret si cu[m] exco[mmuni]cata [contra]h[er]et. n[on] t[ame]n p[ro]p[ter] h[oc] m[atrimonium] dirimet[ur]. et e [contra]rio si al[iqu]is cathecumi[nus] h[abe]ns rect[am] fide[m] s[ed] n[on]du[m] bapt[izatu]s cu[m] aliq[ua] fideli bap[tiza]ta [contra]h[er]et n[on] e[ss]et u[er]um m[atrimonium].

Ad ii. sic p[ro]ced[itur]. ui[detur] q[uod] int[er] i[n]fideles n[on] possit e[ss]e m[atrimonium]. m[atrimonium] .n. e[st] sac[ra]m[en]tu[m] eccl[es]ie. s[ed] bap[tismu]s e[st] ianua sac[ra]m[en]tor[um]. g[o] infideles qui n[on] s[un]t bap[tiza]ti m[atrimonium] [contra]h[er]e n[on] posse[n]t. sic[ut] n[ec] alia sac[ra]m[en]ta suscip[er]e. ¶ P[re]t[erea] duo mala s[un]t mag[is] i[m]pedientia bonu[m] q[uam] unu[m]. s[ed] infidelitas uni[us] t[antu]m impedit m[atrimon]ii bo[num]. g[o] m[u]lto fort[ius] infidelitas utriusq[ue]. [et] ita int[er] infide les n[on] pot[est] e[ss]e m[atrimonium]. ¶ P[re]t[erea] sic[ut] int[er] fidele[m] [et] i[n]fidele[m] e[st] disparitas cult[us]. ita q[uan]doq[ue] int[er] duos infideles ut si un[us] sit gentil[is] [et] alt[er] iudeus. s[ed] disparitas cult[us] impedit m[atrimonium] ut d[ic]t[u]m e[st]. g[o] ad m[inus] int[er] in fideles qui h[abe]nt cultu[m] disparem n[on] p[otes]t e[ss]e u[er]um m[atrimonium]. ¶ P[re]t[erea] i[n] m[atrimoni]o e[st] u[er]a pudicitia. s[ed] sic[ut] dicit aug[ustinus] [et] h[abetu]r xxvii. q. i. n[on] e[st] u[er]a pudicitia infidel[is] cu[m] [con]iuge sua. g[o] n[on] u[er]u[m] m[atrimonium]. ¶ P[re]t[erea] m[atrimonium] u[er]u[m] excusat carnalem copula[m] a p[e]cc[at]o. s[ed] h[oc] n[on] pot[est] facere m[atrimonium] int[er] in fideles [contra]ctu[m]. q[ui]a o[mn]is uita infideliu[m] p[e]cc[atu]m e[st] ut dic[itur] glo. ro. xiiii. g[o] int[er] i[n]fideles n[on] e[st] u[er]um m[atrimonium]. ¶ Sed [contra] e[st] q[uod] d[icitu]r .i. cor. vii. siquis f[rate]r uxore[m] h[abe]t infidele[m] etc[etera]. s[ed] uxor n[on] d[icitu]r n[isi] p[ro]p[ter] m[atrimonium] g[o] int[er] infideles e[st] u[er]um m[atrimonium]. ¶ P[re]t[erea] remoto posteriori non remo[ve]t[ur] p[ri]us. s[ed] m[atrimonium] p[er]tinet ad offi[ciu]m n[atur]e. q[uod] p[re]cedit statu[m] gr[ati]e. c[uius] p[rincipiu]m e[st] fides. g[o] infidelitas non facit q[uod] n[on] sit int[er] infideles m[atrimonium]. Respo[n]sio d[icendu]m q[uod] m[atrimonium] p[ri]ncipali[ter] e[st] institutu[m] ad bonu[m] p[ro]lis. n[on] t[antu]m g[e]n[er]ande. q[ui]a h[oc] sine m[atrimoni]o fi[eri] posset. s[ed] [et]ia[m] p[ro]mouende ad p[er]fe[ctu]m statu[m]. q[ui]a q[ua]libet res intendit. effe[ctu]m suu[m] n[atur]alit[er] p[er]ducere ad p[er]fe[ctu]m. e[st] aut[em] i[n] p[ro]le d[u]pl[ex] p[er]f[ecti]o [con]sid[er]anda. s[cilicet] p[er]f[ecti]o n[atur]e. n[on] solu[m] q[ua]ntu[m] ad corp[us]. s[ed] [et]ia[m] q[ua]ntu[m] ad a[n]i[m]am p[er] ea q[ue] s[un]t d[e] lege n[atur]e. [et] p[er]f[ecti]o gr[ati]e. [et] p[ri]ma p[er]f[ecti]o e[st] m[ateria]lis [et] imp[er]fecta r[espect]u s[e]c[un]de. [et] i[de]o cum res que s[un]t p[ro]p[ter] fine[m] s[in]t p[ro]portionate fini m[atrimonium] q[uod] tendit i[n] p[ri]ma[m] p[er]f[ecti]o[n]em e[st] imp[er]f[ectu]m [et] m[ateria]le r[espect]u illi[us] q[uod] tendit i[n] p[er]f[ecti]o[n]em s[e]c[un]da[m]. [et] q[ui]a p[er]f[ecti]o p[ri]ma co[m]munis e[ss]e p[otes]t fidelib[us] [et] infidelib[us] s[ecund]a aut[em] e[st] t[antu]m fideliu[m]

P

io int fidelis e cdu m. set no pctm ultia p
fece sicut int fidelis e ad .i. go. ds q m no
tm e instituit insacrm set inossim n q io
q uis infidelib; no opetat m hq sacmt est
indispesatioe mistm. ecce qsistes opetit tm
eas inqnt e i ossm n q tuc m tale s mo est
sacmt hitue q uis no actualr eo qd actu
no hyat infide ecc ad ij. ds q dispitas
cultus no impedit m roe infidlitatis set roe
dispitatis i fide. dispitas. n. cult no solum
fam pctm plus ipedit set q puia dii pen
tes addiula ple thc intedut qd no e qn
utqs e infidel ad .3. ds q i fidelib; e m
ut dcm e put e m inossm n . ea. n. q pti
net ad lege n sr. dtmabilia pius poitiuu
q io sipshibent aba iure poitiuo apd eos
infidle qhe m cu infidlib; alcius rit dispi
tas cult impediet m te eos. eyiure. n. dio n
phibent. q apd dm n dift quali q aliqs
afid duiet ad l; qd e agnu alienu ce sit.
n aliq ecce statuto que no hr d hiis q foris
st iudicat ad .e. ds q pudictia q alie
utures infidliu dnt no ee ue q no posse
attinge adfine ue utuits q e uem feliciti
sicut dr no e um uinu q no ht efftm uini
ad .v. ds q infidelis qglces uxore sua no
pecat si ipi toru plus aut fidi q te uxor de
bitu reddit cu hi sit act iutie q tepat que
in delectabilib; ter dbitas cess fuat sic no
pecat faciens as act polli iutitu n dr omis
uita infideliu. pctm q q3 actu pcent h q
p e q agut asuitute pcca libat n pallic.

D. iij. sic pce uir q quis
Qius ad fidem no posse qmiac cu uxore
infideli nolete qiati cu d in infidlitate qhiat
ei. n e idm pie dbet ead cautela adhibi h
ip piclm sbusois fidi. phibet ne fidelis cu
infidli qhat cu g ide peiculu sit si fidelis qo
maneat cu infr. e q pus qvat et ad huc
mai q neophiti facilius puitit q illi q sr
nutri infid ur qd fidelis post qusom no pos
sit qmarie. cu uxore infidli p. xxviij.
q. i. dr no pot infidelis i eius qui etate puma
re que ia i dona tralata e fidm. g fidl
ht nece uxore infidele dimitte p m q
uire fidelis qhz e pfaus q illd q q hi int
infidelis. set si fidelis qhant i qdu phito
absecti dissoluit eoz m. g et i idliu et
i uir fidelis no pot qmaere cu uxore in
fideli adm q m cu ea i infidlitate qxit
i qdu phito p as infidlis ht qus plures

uxores ritu sue legis sig pot qmarie cu ill
cu qb; in infidelitate. qxit ur q posit q post
qusoz plures uxores retine p pot qiunge
qd repudiata una uxore. am duxit q in alio
mio existes. qutat. g ur q saltt ins cam
no psit cu uxore q d nouo ht qmanere set
q e q apls. i. cor. vij. qsuluit qd qmaneat
p nllm impedimt. supueniens mio tollit
ipm. set m no eat mn qn utqs infidlis eat
g qn alt qutit no dmit p h m. q ita ur q
posse licite qmaere Respsio ds q fids
ei q e in mio no soluit set pfiat m. ut ex
dcis patet p h q alt eoz qutit i mio adfidm
no exh; qpo uinclm mij soluit. set alm uiclo
mij soluit cu dnt ad cohitatom q dbiti so
lutom inquo pai passu tnt infidlitas et
adulciu q utqs e qtd plus. vn sic se ht
impretate dimittendi adulteru ul qmane
di cu ea. ita se ht inpotestate dimittedi
infidele ul qmd cu ea. pot. n. uir inocens
libe cu adulta qmarie spe cozectiois no
aut si in adulcij pco fuit obstinata ne ui
dcat pronus tpl is. ut e. d. xxxv. dcm e. qms
q cu spe cozectiois possit ea libe dimitte
sili fidus quis pot cu infidli qmaere. citra
spe qusiois si ea i infidelitate obstinatm no
uidet q bn facit qmaendo m no te. et d h
e qsiliu apli ad pmu g ds q facali impeie
aliqd fiendu q destruat. q rite fcm e q io
multa sr que ipediut m qhndu sipciedu
que cu no posse ipm dissolue si sequnt sic d
affinitate. pr q sile q e d dispitate cult
ad ij. ds q i pmitia eccla tpe aplorum passim
qutebant. ad fidm q iudi q gentls q io tuc
uir fidelis potat hre aplm spe d qusioe uxo
ris. q si qusiom no pmitteret postmod aut
tpe pcedete iudi sr mag obstinati q gentls
adhuc. intrabat ad fidz sic tpe martyr. q
tepib; qstitini ipatois et cc illa tempa q
io tuc no eat tutu fideli cu uxore i fideli
iudea cohitare nec eat spes d qusioe ei sic
eat spes d qusioe uxoris gentilis q io tunc
qulus fidelis potat cohitare cum gentili
set no cu iudea. n qusoz pmdet q h lo d
ctu illd set nuc pai passu ambulat utqs
s. gentils q iudei q utqs obstinati sr. q io n
uxor infidlis qati uelit no pmittit. ei
cohitare. siue sit gentilis siue iudea ad .3.
ds. q infidels no bap. no sr astrti statutis
ecce. set sr astrti statutis iur dim q io si
qxint aliq infidels i qdib; fm lege dina

phitis. leui. xviij. siue utrq; simul ad fidem
conuertantur. non possunt in tali matrimonio commanere. Si autem
conuertuntur in gradibus prohibitis permissis, ecclesia possunt com-
manere siue utrq; conuertatur, uel si uno conuerso sit spes
conuersionis alterius. Ad iiij. dicendum quod habere plures uxores
est contra legem naturae, ut xxxij. q. iiij. dictum est. cum enim infidelis
se assiciari, et ideo non est uerum matrimonium infidelis ut cum illa cum
qua primo contraxit. unde si ipse cum omnibus uxoribus suis conuerta-
tur, potest cum prima cohabitare, et alias debet abicere. Si autem
prima conuerti noluit, et aliqua aliarum conuertatur, idem ius
habet contrahendi cum illa de nouo quod cum alia haberet de
qua post diceretur. Ad v. dicendum quod repudium uxoris
ut xxxij. q. dictum est contra legem naturae. unde non licet in-
fideli uxorem repudiare. et ideo si conuertatur postquam u-
na repudiata alteram duxit, idem iudicium est
de hac et de illa, qui plures uxores habuit, quia te-
netur primam quam repudiauerat accipere si conuerti
uoluerit et aliam abicere.

Ad iiij. sic proceditur. uidetur quod infidelis conuersus non
possit uxorem infidelem dimittere uolentem
cohabitare sine contumelia creatoris. maius enim est
uinculum uiri ad mulierem quam serui ad dominum. sed
seruus conuersus non absoluitur a uinculo seruitutis, ut
patet i. cor. vij. et in i. thi. vi. ergo nec uir fidelis non
potest uxorem infidelem dimittere. Praeterea nullus potest alteri
preiudicium facere sine eius consensu. sed uxor infi-
delis habebat ius in corpore uiri infidelis. si ergo per
hoc quod uir ad fidem conuertitur mulier preiudicium pati
posset, ut dimitteretur libere non posset uir conuerti
ad fidem sine consensu uxoris, sicut non potest ordinari
aut uotum continentiae sine consensu uxoris. Praeterea
si aliquis contrahat cum ancilla sciens siue sit seruus
siue liber, non potest propter diuersam conditionem ipsam dimittere.
cum ergo uir quando contrahit cum infideli sciuit eam in-
fidelem, uidetur similiter quod non possit eam propter infidelita-
tem dimittere. Praeterea pater tenetur ex debito procurare salutem
prolis. sed si fidelis recederet ab uxore infideli, filii
communes cum matre remanerent, quia paruus sequitur
uentrem, et sic essent in periculo salutis. ergo non potest
uxorem infidelem dimittere. Praeterea adulterum non potest
adulteram dimittere postquam de adulterio pe-
nitentiam egit. ergo si sit idem iudicium de adulterio
et infideli, nec infidelis potest dimittere uxorem infi-
delem postquam ad fidem conuersa est. Sed contra est quod
apostolus dicit i. cor. vii. Praeterea adulterium spirituale
est grauius quam carnale. sed propter carnale adulterium uir
potest uxorem dimittere quantum ad carnalem habita-
tionem. ergo multo fortius propter infidelitatem quae est
adulterium spirituale. Responsio. dicendum quod homini per aliam
et aliam uitam diuersa competunt et expediunt, et ideo
qui moritur priori uitae non tenetur ad illa ad quae

in priori uita tenebatur. et inde est quod ille qui in
uita seculari existens aliqua uouit non tenetur illa quando
mundo moritur uitam religiosam assumens profi-
tendo. Ille autem qui ad baptismum accedit generatur in Christo
et priori uitae moritur. cum generatio unius sit corruptio
alterius, et ideo liberatur ab obligatione qua uxori tene-
batur reddere debitum, et ei cohabitare non tenetur
quando conuerti non uult. quamuis in aliquo casu libere possit
facere id ut dictum est. sicut et religiosus libere profitetur
uota quae fecit in seculo quae non sunt contra religionem
suam, quamuis ad ea non teneatur, ut dictum est in prece-
denti. Ad i. ergo dicendum quod seruitus non est aliquid incompe-
tens christianae religionis professioni, quae maxime
humilitatem profitetur. sed obligatio uiri aliquid de-
rogat christianae uitae perfectioni, quae summum statum conti-
nentes possident. et ideo non est simile de utroque. Et praeterea
unus coniugum non obligatur alteri quasi possessio eius sicut dominus
seruus, sed per modum societatis cuiusdam, quae non
congruit est fidelis ad infidelem, ut patet ii. cor. vi.
et ideo non est simile de coniuge et seruo. Ad ii. dicendum quod
uxor non habebat ius in corpore uiri nisi quamdiu uita
illa manebat, in qua contraxerunt, quia sicut mortuo uiro
uxor soluta est a lege uiri, ut patet ro. vij. et ideo
si postquam uir mutauit uitam moriens priori
uitae et ab ea discedat nullum fit ei preiudicium
transiens autem ad religionem moritur spiritualiter tamen
morte non autem corporali. et ideo si matrimonium sit consummatum
non potest sine consensu uxoris ad religionem transire.
potest autem ante carnalem copulam quando est tamen copula spiritualis.
sed ille qui ad baptismum accedit corporaliter et Christo
consepelitur in mortem, et ideo a debito reddendo ab-
soluitur, postquam matrimonium consummatum. Uel dicendum quod ex culpa
sua uxor preiudicium patitur quae conuerti contempnit.
Ad iii. dicendum quod disparitas cultus facit personam simpliciter ille-
gittimam non autem conditio seruitutis, sed solum
quando est ignorata, et ideo non est similis ratio de utroque,
scilicet infideli et ancilla. Ad iiij. dicendum quod proles aut
peruenit ad perfectam aetatem, et tunc potest libere sequi
patrem fidelem uel matrem infidelem, uel est in minori
aetate constitutus et tunc debet dari fideli patri, non
obstante quod indiget matris obsequio ad educationem.
Ad v. dicendum quod adulter per penitentiam non transit ad aliam
uitam sicut infidelis per baptismum, et ideo non est similis ratio.

Ad v. sic proceditur. uidetur quod fidelis discedens
ab uxore infideli non possit aliam ducere
in uxorem. quia indissolubilitas matrimonii est de ratione ipsius.
cum repudium uxoris sit contra legem naturae, ut xxxiij. q. dictum
est. sed inter infideles erat uerum matrimonium. ergo nullo modo
potest illud matrimonium solui. sed manente uinculo matrimonii ad
unam non potest cum alia contrahere. Praeterea crimen superueniens
matrimonio non soluit matrimonium. sed si mulier uelit cohabitare

8

sine contumelia creatoris non est solutum matrimonium vinculum quia vir non potest aliam ducere. ergo peccatum uxoris que vult cohabitare sine contumelia creatoris non solvit matrimonium ut possit libere vir aliam ducere uxorem. ¶ Preterea vir et uxor sunt pares in vinculo matrimonii. cum ergo uxori infideli non liceat vivente viro alium virum ducere videtur quod nec fideli liceat. ¶ Preterea favorabilius est contrahere votum quam contrahere matrimonium sed viro fideli uxoris infidelis non licet ut votum continentie emittere quia tunc uxor fraudaretur. immo si postmodum convertitur ergo multo minus licet ei matrimonium contrahere cum alia. ¶ Preterea filius conversus in infidelitate patre converso amittit ius paterne hereditatis et tamen si pater convertitur reddetur ei sua hereditas et si alius in possessionem intravit ergo videtur simili quod si uxor infidelis postea convertitur quod sit sibi reddendus pater vir suus et si cum alia contraxit quod non posset esse si sine iure esset vinculum ergo non potest contrahi cum alia. ¶ Sed contra matrimonium non est ratum sine sacramento baptismi sed quod non est ratum potest dissolvi et ita soluto matrimonio alii vinculo licet viro alteram ducere uxorem. ¶ Preterea vir non debet cohabitare uxori infideli nisi cohabitare sine contumelia creatoris si ergo non licet aliam ducere cogetur continentiam servare. quod videtur inconveniens quia sic ex conversione sua in incommodum reportaret. Responsio dicendum quod quando alter coniugum ad fidem convertitur. altero in infidelitate manente. distinguendum est quia si infidelis vult cohabitare sine contumelia creatoris. sive hoc quod ad infidelitatem inducat potest fidelis libere discedere sed discedens non potest alteri nubere. si autem infidelis non velit cohabitare sine contumelia creatoris in verba blasphemie prorumpens et nomen Christi audire nolens tunc si ad infidelitatem pertrahere nitatur vir fidelis discedens potest alteri per matrimonium copulari. ¶ ad .i. ergo dicendum quod matrimonium infidelium imperfectum est ut dictum est sed matrimonium fidelium est perfectum et ita est firmius sed autem firmius vinculum solvit minus firmum si sit ei contrarium quod ideo matrimonium quod post in fide est contrahitur solvit matrimonium quod prius in infidelitate contractum erat unde matrimonium infidelium non est omnino firmum et ratum sed ratificatur postmodum per fidem. ¶ ad .ii. dicendum quod crimen uxoris nolentis cohabitare sine contumelia creatoris absolvit virum a servitute qua tenebatur uxori ut non possit ea vivente aliam ducere. sed non tamen solvit matrimonium. quia si blasphemans illa convertitur antequam ille aliud matrimonium contrahet redderetur ei vir suus sed solvitur per matrimonium sequens ad quod pervenire non posset vir fidelis non solutus a servitute uxoris per culpam eius est. ¶ ad .iii. dicendum quod postquam convertitur fidelis solutus est matrimonii vinculum ex utraque parte quia matrimonium non claudicat quantum ad vinculum sed quandoque claudicat quantum ad effectum unde in penam uxoris infidelis ei indicatur quod non possit cum alio contrahere

magis quam ex virtute matrimonii potest sed si postea convertitur potest ei concedi de dispensatione ut alteri nubat si vir eius aliam uxorem duxit. ¶ ad .iiii. dicendum quod si post conversionem viri sit aliqua probabilis spes de conversione uxoris. non debet votum continentie vir emittere nec ad aliud matrimonium transire quia difficilius convertetur uxor viro suo sciens se privatam esse si autem non sit spes de conversione potest ad sacros ordines vel ad religionem accedere prius requisita uxore quod convertatur et tunc si postquam vir sacros ordines accepit. uxor convertatur non est sibi vir suus reddendus sed debet sibi imputare in penam tarde conversionis quod viro suo privatur. ¶ ad .v. dicendum quod vinculum paternitatis non solvitur per disparitatem cultus. sicut vinculum matrimonii. et ideo non est simile de hereditate et uxore

Deinde considerandum est utrum alia vitia solvant matrimonium sicut et infidelitas. adulterium enim videtur esse directum contra matrimonium quam infidelitas. sed matrimonium directum infidelitas solvit matrimonium ut liceat ad aliud matrimonium transire. ergo adulterium idem facit. ¶ Preterea sicut infidelitas est quedam fornicatio spiritualis ita et quodlibet peccatum si ergo propter hoc infidelitas matrimonium solvit quia est fornicatio spiritualis quod hoc aliud peccatum solvit matrimonium. preterea Matthei .xviii. dicitur si dexter manus tua scandalizat te abscide eam et proice et dicit glossa quod in manu et dextro oculo possunt accipi fratres uxor propinqui et filii. sed per quodlibet peccatum efficiuntur nobis impedimento ergo propter quodlibet peccatum efficiuntur nobis potest dissolvi matrimonium. ¶ Preterea avaritia ydolatria est ut dicitur Ephesios .v. sed propter ydolatriam potest mulier dimitti. ergo pari ratione propter avaritiam et ita propter alia peccata que sunt maiora quam avaritia. ¶ Preterea hoc magister expresse dicit in littera. ¶ Sed contra est quod dicitur Matthei .v. qui dimiserit uxorem excepta causa fornicationis mecatur. ¶ Preterea secundum hoc totadie fieret divortia cum raro inveniatur matrimonium in quo alter coniugum in peccatum non labatur. Responsio dicendum quod fornicatio corporalis et infidelitas specialem habent contrarietatem ad bona matrimonii ut ex dictis patet. unde specialiter habent vim separandi matrimonia sed tamen intelligendum est quod matrimonium dupliciter dissolvitur uno modo quantum ad vinculum et sic non potest solvi postquam matrimonium est ratificatum nec per infidelitatem nec per adulterium sed si non est ratificatum solvitur vinculum permanente infidelitate in altero coniugum. si alter conversus ad fidem ad aliud coniugium transeat. non autem solvitur vinculum predictum per adulterium alias infidelis libere posset dare libellum repudii uxori adultere et ea dimissa aliam ducere quod falsum est. ¶ Alio modo solvitur matrimonium quantum ad actum. et sic solvi potest tam per infidelitatem quam per fornicationem spiritualem ut supra dictum .xxxv. dictum est. sed propter alia peccata non potest solvi matrimonium quantum ad actum nisi forte a dispensatione vir se velit separare ad sorte uxoris ad castigandum eius subtrahendo presentie sue solatium. ¶ ad .i. ergo dicendum quod quamvis adulterium magis directe opponatur matrimonio in

quota e offm n qm infidelitas tn g e [illegible] b qd
m e sacmtu ecce exq ht pfcam finita tem
i qtu sigt indiuisib e giuctom xpi et ecce q id
m q nd e natu mag pot solui qntu adiuictm
p infidelitate qm p adulteriu ¶ ad .ij. dd q
pma giuctio aie ad dm e p fidm q id p eca aia
q. despolat. do. ut p3. osee .ij. sposabo te m i fid
vn infide scptu spali p fozcatom ydolatia q i
fidelitas designet set a pcta magis recta sig
ne dnr spales fozmacioes. ¶ ad .iij. dd q h
intelligd e. qn mlr pcat magm occom tune
uiro suo ut uir pbab timeat e deplculo tue
n. uir pot sb the se abel giusatioe ut dcm e
¶ ad iiij. dd q auaritia dr ydolatia p qndam
silitudine fuitutis quia tn auar qm ydo
lat po fuit dcte q dtori no aut p silitudi
ne infidelitatis qz corupto i fidelitatis e
in intellu set aua in affcu ¶ ad .v. dd q ubi
magis se accipi despo salibz qz ip eme sup
uenies spolalia solui posse. l filz d tmo in
tellir e deseparatioe agmui giusatioe ad tep
ut dcm e l qn uxor no uult cohitare n sb co
ditioe peccandi ut cu dic no co uxor tua n
m d latrocinio duictis ggges tue. n. debet po
ea dimitte q latrinia exce

Uel alienigena .i. hereditate. dm heris sp
impedit m shend set no dimit iarigee
n sit talis heretica que bap sacme no acce
pat aut no infor ecce. fuit bapta. si ambo
cediderit pagnitom d set q e simile an eo
usom fuit fozcata tenebz uir ea accipe
q si giuti noluit ut ur q dd. qd simli giusa
repetat iur suu giusu. uir no pot excipe
q ea defozcatoe pus gmissa sitpe dedit t
occom fozmcatois putta si uoluit cohitare
su gtumelia dtoris. alias pot excipe q tn
ratificat. m. ita ut ulcius solui no possit
q adiuictm ut uiro liceat alia uxorem
duce q uis possit solui qntu ad actu.

Nunc sup e de gtione aliqd .d. dre. q c.
postq determinauit magr. de impedio .i.
miij quo p redd3 illegittia sim r alic p
p distantam ad ipm h incip determiare de in
pedimtis qbz p reddit simp illegittia r
alcius p pnqtate ad ea et di in .d. ptes
i mpa detat d impedimto pnqtatis car
i sa d impedio pnqtatis spi. xl .ij. d i iam
d spu gtioe q c. pma in .d. i pma determiat
d gsang infra d affinitate xl .d. i. ne d
affinitate et c. pma in .d. i pma ostendit
p quos gd gsanguinitatis m impediatur

infra obiect i cdm q soluit. hic aut occurit illd
q c. pn i .d. i pma d usq ad quos gd gsangui
m impedit. infra d totm h .i. qr uo vi. gd
i pma d usq ad quot gd gsanguinitatis
m impediat. infra d quo gd pdct gpu sut
t. quo aut gd q c.

Hic quruntur iiij. ¶ pmo quid sit gsaguinitas.
¶ scdo de distictioe ipi ¶ tcio utr s a gd
impediat m d iure diuo ¶ q utr gd impedien
tes m possint p statutu ecce determiari.

Ad pm sic pced. ur qd
distio gsangui q quida ponut. sit incon
petens. s. gsanguis e uinclm ab eodm stipite descen
dentiu car pagatoe gtetu oms .n. hoies ab
eodm stipite car pagatioe. descedut. s. ab
ada si g recta eet pdca diffinito gsangui
nitatis oes hoies eent ad iuice gsanguinei
q flm e ¶ p uinclm no pot ee n aliquor
ad iuice gueniectu qz uiclm mutt set eor
qui descendut ab uno stipite no e maior
guenienta ad iuice q alior hoim tu gue
niat spe q differit nuo sicut q alii hoies g
gsanguitas no e aliud uiclm ¶ p car pa
gato f phm fit d supfluo alimti. set tale
supfluu mag ht gueniectam cu rebz gme
sas cu quibz sba gueit qm cu illo q gmedit
cu g no nascit ad uiclm gsagui ei q na
scit q exsemie ad res gmestas n ad gnantes
ex car pagatioe nascet aliq pnqtatis
uinculis ¶ p gen. xviij. laban dixit ad iacob.
os meu q caro mea es roe gtioris que erat
inter eos. g mag pnqtas mag dz dici a
carnalis q gsagnitas ¶ p car pagato co
muis e hoibz q aialibz. set in aialibz m
car pagne no grbz gsanguitatis uinclm
g n in hoibz Respsio dd q s phm i viij.
ethi. omis amicicia i a gmuioe gsistit et
qz amicitia ligato siue unio queda e. id
gicato que e amicitie tn uiclm dr q io s q
liber guetenim gmuem denoiant aliq. q.
colligata ad iuice sic dnr gaues qui hnt
pollicia gmuicatom ad iuice et gmilitoes
qui gut i militai nego q eod mo illi qui
gueiut illi gicatoe dig gsanguinei q io pot
inpdca diffinitoe. q. gsanguitatis ge. uin
clm. q. sibi p descedeti ab uno stipite quor
e h uinclm. q. pricipiu car pagato ¶ ad
i. g. dd q ut actiua no recip s eand pfoe
i instro s q e i pn agete q qz oe mones mo
tu e instrm ind e qd ut pm motois i a
gne p multa media deducta tandm de

fiat et pervenit ad aliquid quod est motum. tamen quando
movetur. ulterius autem generantis movet non solum
quantum ad id quod est speciei sed quantum ad id quod est indi
vidui. unde est filius assimilatur patri quantum in accidentibus non solum
in specie. non tamen individualiter ulterius patris ita perfecte in
filio est. sicut erat in patre et adhuc in nepote
minus et sic deinceps debilitatur. et inde est quod ulterius
illa deficit quousque ut ulterius procedere non possit. et
quia consanguinitas non est in quantum multi conveniunt
ex tali virtute ex uno in multos propagationem
deducta paulatim se consanguinitas dimittit ut physi
cus dicit et ideo non oportet recipere supremum terminum in dis
tinctione consanguinitatis. sed propinquum est ulterius adhuc manet
in illis qui ex eo propagantur. Ad secundum dicendum quod iam
patet ex dictis quia non solum conveniunt consanguinei
in natura speciei. sed etiam in virtute propria. principii individui
ex uno in multos deducta. ex qua contingit quod
filius assimilatur non solum patri sed etiam avo. vel remo
tis parentibus ut dicitur in xviii. de animalibus. Ad tertium
dicendum quod convenientia magis attenditur secundum formam secundum quam
ad est actu quam secundum materiam. secundum quam in potentia est. ut patet
in hoc quod carbo magis convenit cum igne quam cum
arbore. unde abscisum est lignum consimiliter aliter quod
iam conversum est in speciem nutrimenti per virtutem nutritivam
magis convenit cum ipso nutritivo quam cum illa re unde
sumptum est. nutrimentum ratio autem procedit secundum opinionem
illorum qui dicebant quod tota natura humana est in materia et quod omnes
formae sint accidentia quod falsum est. Ad quartum dicendum quod illud
quod primo convertitur in semen est sanguis ut probatur xv.
de animalibus. et ideo hoc vinculum quod ex propagatione carnis
contrahitur convenientius dicitur consanguinitas. quam carnalitas.
quod aliquando unus consanguineus dicitur caro alterius hoc est in quan
tum sanguis qui in semen viri aut mestruum convertitur
postea est caro et ossa. Ad quintum dicendum quod quidam
dicunt quod ideo consanguinitatis vinculum contrahitur inter homines
ex tali propagatione et non inter alia animalia. quia
quicquid est de humane natura in veritate in omnibus homi
nibus fuit in primo parente quod non est in aliis hominibus
sed secundum hoc consanguinitas numquam dirimi posset. predicta autem
opinio in secundo libro distinctione xxx. improbata est. unde dicendum quod ideo
convenit quia animalia non conjunguntur ad amicitiam et
unitatem per propagationem multorum ex uno paren
te prodeuntium sicut est de hominibus ut dictum est.

Ad ii. sic proceditur. videtur quod consanguinitas
inconvenienter distinguatur per lineas et gradus.
dicitur enim linea consanguinitatis esse ordinata et
collecta consanguinitate personarum ab eodem sti
pite descendentium diversos continens gradus. sed
nihil aliud est consanguinitas quam collectio talium
personarum. ergo linea consanguinitatis est idem quod con
sanguinitas. non autem debet distingui per se ipsam

ergo consanguinitas non convenienter per lineas di
sti[…]guitur. Praeterea illud secundum quod dividitur aliquid com
mune non potest poni in diffinitione communis. sed descen
sus ponitur in diffinitione predicta consanguinitatis ergo non
potest dividi consanguinitas per lineam ascendentium. de
scendentium et collateralium. Praeterea diffinitio lineae est quod
sit inter duo puncta. sed duo puncta non faci
unt nisi unum gradum. ergo una linea habet tantum unum gra
dum et ita eadem videtur divisio duo consanguinitatis per
lineas et gradus per gradus. Praeterea gradus diffi
nitur esse habitudo distantium personarum qua cognoscitur quanta
distantia personae inter se differunt. sed cum consanguinitas
sit propinquitas quaedam distantia personarum consanguinitati
opponitur. magis quam sit eius pars. ergo per gradus consanguinita
tis distingui non potest. Praeterea si consanguinitas per
gradus distinguitur et cognoscitur. oportet quod illi qui sunt
in eodem gradu sint aequaliter consanguinei. sed hoc falsum
est quia patruus et eius pronepos sunt in eodem gradu non
tamen sunt aequaliter consanguinei. ut dicitur extra de consanguinitate. ergo consan
guinitas non recte distinguitur per gradus. Praeterea in
rebus ordinatis quolibet additum alterum facit aliam
gradum sicut quaelibet unitas addita facit aliam
speciem numeri sed persona addita personae non semper facit alium
gradum consanguinitatis quia in eodem consanguinitatis gradu est
pater et patruus. ergo qui adiungitur non recte per
gradus consanguinitas distinguitur. Praeterea inter duos propin
quos est semper eadem consanguinitas et propinquitas quia
aequaliter distat unus extremorum ab altero et econverso. sed gradus
consanguinitatis non inveniuntur semper idem ex utraque parte cum
aliquando unus sit propinquius in tertio gradu. et alius
in quarto. ergo consanguinitatis propinquitas non potest suf
ficienter per gradus cognosci. Respondeo dicendum quod consangui
nitas ut dictum est est quaedam propinquitas in illa
communicatione fundata secundum actum generationis qua natura propa
gatur. unde secundum philosophum in viii. ethicorum. ista communicatio est
est una secundum habitudinem principii ad principiatum et haec est
consanguinitas patris ad filium. unde dicit quod parentes
diligunt filios ut sui ipsi aliquid existentes. alia
non est secundum habitudinem principiati ad principium quae
est filii ad patrem. unde dicit quod filii diligunt pa
tres ut ab illis existentes est est secundum habitudinem
eorum quae sunt ab uno principio adinvicem. sicut fratres
dicuntur ex eisdem nasci. ut ipse ibidem dicit et quia
punctus motus lineam facit et pater propagationem
quodammodo descendit in filium ideo secundum tres dictas
habitudines tres lineae consanguinitatis sumuntur
scilicet linea descendentium secundum primam habitudinem. linea asce
dentium secundum secundam. linea collateralium secundum tertiam. sed
quia propagationis motus non requiescat in uno
termino sed ulterius progreditur ideo contingit quod patris est
accipere patrem et filii filium. et sic deinceps. et

p hos diuisos pgressus diuisi gradus i una linea inueniunt et qz gdus e liber rei e ps aliq illi rei gdus ppinqtatis no pot ee u no e ppinqtas io vdemptitas ec minia distatia. gdu osanguinitatis tollit qz nlls e sibi ipsi ppinquus sic n e sibi silis et ps ls nlla p. p se ipm fac aliqm gdu. set cop pata alti p. gdu facit ad ipm set tn e diuisa ratio oputandi. gdus in diuisis lineis gdus n. osaguinitatis in linea ascendetiu et descendentiu tn exh qz una p ex alia ppagat. eoz inte quos gdus osidiet. et io p oputatoe canonica et legale p que p in pgssu ppagat. occurit l ascedendo. l descedendo distat ab aliquo puta apre. in po gdu ut pr et filius. q aut utriq sbo occurrit distat in sbo gdu ut auus et nepos et sic deinceps. set osanguinitas eoz qui st in linea trasuersali otra no exh qum eoz ex alio ppagat sz qz utrq ppagatur ex uno. et io debet gdus osaguinitatis in hac linea oputari p opoz ad unu pnu ex quo ppagat. et s h e diuisa oputatio canonica et legalis qz legalis oputatio intendit ex descensum a comui radice ex utraq pte. set canonica tn ex alteri. ex illa .s. ex qa maior nus gduu inuenit. vn p legale oputatoem. fr et soror l duo fres attinet sibi in sbo gdu qz utrq a radice comui distat p unu gdu. silr filii duoz frm distat ase inuice i g. gdu. set p oputatoem canonicam canonica duo fres attinet sibi in po gdu. qz neut eoz distat a radice o n p unu gdu. set filius uni fris distat ab alto fre. in sbo gdu. qz tn distat a comui radice et io p canonica oputatoem quoto gdu distat aliqs ab aliquo supiori toto distat a quolibet descendetiu ab ipo et nuqz mi et ps qd unqsqz et illd mag. vn si alii descedentes a comui pno queniunt cu aliquo rone pncipii comuis no possunt ppinquiores ee descedenti ex alia pte qm sit pmi pno et ppinqu tn plus distat aliqs ab alio descedente. a pnio comui q ipse distet a pnio qz ille forte plus distat a pnio comui et s remotior e distatiam oporteret osanguinitatem oputari. Ad pmu go dicendum q obo illa procedit ex fllis. osanguinitas .n. no e collectio set relatio quedam ax pmi ad iuice quaz collectio linea osanguinitatis facit. Ad ii. dicendum qd descensus oit supi attendi. s qlibet osanguinitatis linea qz est ppagatio ex qua uincitur osanguinitas otra descensus quidam e set descensus talis .s. aqp cu osanguinitas. q.

linea descedetiu facit. Ad iii. dicendum qd linea dupl pot accipi. s. alia ppe p ipa dimensio que e pma spes qtitatis otinue et sic linea recta otinet tn duo pucta mactu que tminant ipm set infinita i po quoz qlz signo mactu linea diuidit et fiunt due linee. alio no linea sumit phris q disponunt lineal et s h assignt nlls linea et figura put unitas post unitate ponit i a mo et sic qlibet unitas adiecta. gdu facit i tali linea et silr e de linea cosanguinitatis vn una linea otinet plures gdus. Ad iiii. dicendum qd sic silitudo no pot ee u no e aliq diuisitas. ita ppinqtas no e u no e a distatia. et io distatia quelibz no appoitur cosanguinitati set talis distatia q osaguinitatis ppinquitate excludit. Ad v. dicendum qd sic albedo dicit maior dr. uno mo ex intesoe ipi qlitatis alio mo ex qntitate supficiei ita cosaguinitas dicit maior l minor dr. uno mo intensiue ex ipa n osanguinitatis alio mo. q. dimisiue et sic qntitas osanguinitatis mbat exp q mi qs osaguinitatis ppagatio pcedit et h sbo mo gdus osanguinitatis distinguit et io oz q de duoz qui st in eod gdu osanguinitatis vnus ad p. un e s mag osanguineus q alius osanguineus p osiderando sic pr et fr attinet alicui in po gdu osanguinitatis qz ex neutra pte incidit aliq ps me. set tn intesiue loquendo mag attinet alicui pr q fr suus q fr n attinet ei n i qntu e ex eod pre et io qnto aliqs e ppinqor cui in pnio a quo osanguinitas descendit tanto mag e osanguineus q uis no sit in ppinqori gdu et s h patruus est mag osanguineus q nepos ei q uis sit in eod gdu. Ad vi. dicendum q q uis pr et patruus sint in eod gdu. p radices osanguinitatis qz utrqz distat uno gdu ab alio tn r ei e osanguinitas qr no st in eod gdu qz pr e i po gdu ab auo tn r ei e osanguinitas no sunt in eod gdu qz pr e in po gdu. patruus aut no pot ee ppinqor q in sbo in quo e auus. Ad vii. dicendum q semp due p. in eqli mo gduu distat ase i uice q uis qm no eqli illio gduu distent. a comui pnio ut exdictis pz.

Ad tertiu sic pcedit. uit q osanguinitas de iure nli nlli .n. impediat. nlla .n. mlr pot ee ppinqor uiro q eua fuit ade de q. gen. ii. h nc os ex os sibz meis et caro de carne mea set eua fuit in et iuncta ade go osanguinitas nulla qntu e de le. n. nt impedit. pr lex

nlis eadm e apd os set apd barbaras natoes
nulla p iuncta osang exclud. amo. g co
sanguitas contu e d le. n. m no impedit.
p ius nle e q n omia aialia docuit ut dr
in po dig. set aialia bruta q cu mre coeut
g no e de le. n. qd a p amo p osagnita
te excludat p n ipedit m. qd no oriet
alicui bono mr. set osanguitas no oriat
alicui bo mr. g no impedit ipo p cor
q sit mag pinq. 7 filia melior e 7 firmior
iunctio. set m queda iunctio e g cu osang
nitas sit ppinqtas m no impedit set mag
iuuat set o illd q impendit bonu plus q
m ipedit e le. n. set osang impedit bon p
lis q ut in lra exul gg h. exp mito didicam
extali otagio sobole no posse succresce g osan
guitas e le. n. m impedit. p illd q ht n r
bna impna sui oditioe e d le. n. set apa sui
oditioe h huit n bna qd pr 7 mr amo ex
cludent. q pz p h qd dr. gen. y. p h relinqt
ho prem 7 mrem q no pot intellgi qnt ad
cohitatom 7 sic oz qd intelligat qnt ad
mr iunctom g osanguitas impedit m. e.
le. n. Responsio dd qd sic e. d. xxxiij. dcm e
mo e g. le. n. ee dr p q m reddit inope
tes r finis ad qm e ordinatu. finis aut mr
pse. et po e bonu plis q quidm p aliqm o
sant e int prem 7 filia l filia 7 mrem in
pedit no quid ut totalr tollat. q filia ex
pris semie pot plem ocipe. et fil cu pre nu
trie 7 instruere inqb bonu plis osistit sic
ut no oueienti mo fiat iordinatu. n. e q
filia pri p m oiugat in sbia cu gnande p
lis. et educandi q oz. p omia ee pri sbitam
uelud exeo pcedete. 7 io d le nl e ut pr. 7
iur amo repellat 7 mag mr q pr q mag
reuentie que d le pentib drogat. si filius
mrem. q si pr filia ducat in uxore cu uxor
uiro debeat ee alr sbiecta. set finis mr scd
us pse e ocup repsio cui d piret. si quelibet
osanguiea possi i m induci q plect ma
gnus ocup adic u int alias ps qs. oz in
eid domo oasai ee cur copla medca 7
io lex dina no solu prem 7 mrem exclu
dit amo set 7 alias iunctas ps qs oportet
simr oiusai et q dbent adiuice alia altius
pudicitia ctodie 7 hnc cam assigt dina lex
dicens ne reueles tpitudine tal ul tal q
tpitdo tua e set p actus. finis mr. e ofeda
to hoinu 7 amicitie mltap du ho ado sang
uxoris sic ad suos se ht 7 io huic mltapli
catioi amicitie piudicau fiet si qs osagui
neus iuncta ducet uxore q ex h noua ami
citia p m nlla accideret. 7 io p leges huanas
7 statuta ecce plures osanguitatis gd sit
amo separati. sic g ex dcis patet q osagui
tas que ad qs ps. impedit m d iur nli que
ad qs ps. d iure dio 7 que ad alqs d iur p
hoies instituto ad. i. g dd q eua q uis
ex ada pcesserit no tn fuit filia ad. q no
pdiit ex eo p mod illu quo uir nat e gnae
e silez in spe. set opoe dina. q ita potuisset
ex costa ade fi unus equus sic fca e eua
7 io no e tanta onentia nlr eue ad ada sicut
filie ad prem n ada e nle prin eue sicut
pr filie ad y. dd q no pcedit ex lege nli
q aliq barbari pentib carnalr omiscerat
set ex ctup ardoe q lege n i eis obfusca
uit ad iij. dd q iunctio maris 7 femie dr
ee d iure nli q n h oia aialia docuit
set huic iunctom diusa aialia docuit di
usis d diusas eor odnes omixtio aut r
cat ad pentes drogat reuden que eis de
bet. sic. n. pentib inidit n solr filius
puidendi. ita inidit filiis reuen ad pen
tes nlli aut gnu aialiu inidit solr filior
aut reueniam pentu in oe tps n hoi. alius
a aialib pl 7 mi. s qd mag l mi necy se
l fily pentib. l pentes filiis un q inqui
brda aialib filius abhorret ogsde mre
cut q diu maet apd ipm. og mris ex re
uenta qda ad ipm ut recitat phus i. viij.
d aialib d camelo et equo et q os hoesti
mores aialiu i hoib nlr oggati st et p
fcius qm in aliis p h ho nlr abhorret ogsde
cart no solu mrem set 7 filia. que e ad
huc un o mm ut dcm e. et itm in aliis i
aialib ex ppagatioe cuius no ohr osan
guitas sicut i hoib sic dcm e 7 io no e silis
ratio ad iiij. dd q iam patet ex dcis quid
osanguitas iugu bono mr oriet ad.
v. dd qd no e i oueniens duar unionu r
una ab alia impediri. sic ue e ydeptitas n
e silitudo 7 silr osagtatis uicim pot in
pedie mr iunctom
H. D. e. sic pce. ur q osanguitatis gd
m impedientes no potunc taxai ab
ecca ulq ad quartu gd. of. xix. dr. qd qs
ds iunxit homo no sepet. set illos qui
iungunt in fra. e. osanguitatis gdu.
ds iunxit no. n. dina lege ei iunctio p
hibet. g no dbet huano statuto separi.

P[r]o m[atrimoni]o e[st] sacramentum sicut et baptismus sed non posset ex statuto ecclesie fieri q[uod] ille qui ad baptismum accedit non reciperet caracterem baptismi si exuere diaboli et ea pux sit. ergo nec ecclesie statuto facere potest quod matrimonium non sit inter illos qui preter diuinum interdictum matrimoniali coniugio non prohibentur. Preterea ius positiuum non potest ea que sunt filia remouere vel ampliare. sed consanguinitas est nature uinculum quod contrahitur et de se natum est matrimonium impedire. ergo actum non potest aliquo statuto facere quod aliqui possint matrimonialiter coniungi vel non coniungi. sicut non potest facere quod sint consanguinei vel non consanguinei. Preterea statutum iuris positiui debet aliquam causam rationabilem habere quia sine causa irrationabile quod habet auctore nihil. procedit sicut que assignantur. de numero graduum non uidetur in tribus cum ullam habent similitudinem ad causam sicut quod consanguinitas prohibeat usque ad .iiij. gradum propter .iiij. elementa usque ad .vi. propter .vi. mundi etates et usque ad .vij. propter .vij. dies quibus omne tempus agitur. ergo uidetur quod talis prohibitio nullum uigorem habeat. Preterea ubi est eadem causa debet esse idem effectus. sed causa quare consanguinitas impedit matrimonium est bonum prolis. repressio concupiscentie et multiplicatio amicitie ut ex dictis patet. que omni tempore naturaliter equaliter sunt. ergo omni tempore debuisset equaliter gradus consanguinitatis matrimonium impedire quod non est uerum. tunc non usque ad .iiij. antiquitus usque ad .vij. gradum matrimonium consanguinitas impediebat. Preterea una et eadem coniunctio non potest esse in genere sacramenti et in genere stupri. sed hoc contingeret si ecclesia haberet potestatem statuendi diuersum numerum graduum impedientibus consanguinitatem sicut aliqui in .v. gradu. quando prohibitio erat coniuncti fuissent talis coniunctio stuprum fuisset. sed postmodum eadem coniunctione. ecclesia prohibitionem reuocante matrimonium esset et ergo posset accidere si aliquis gradus concessi. posset postmodum ab ecclesia interdici. ergo uidetur quod potestas ecclesie non se extendat ad hoc. Preterea ius humanum debet imitari ius diuinum. sed secundum ius diuinum quod in lege ueteri continetur non equaliter erat prohibitio graduum in transuersum et directum. quia in ueteri lege prohibebatur quis in uxorem accipere sororem patris sui. non tamen filiam fratris sui. ergo nec modo debet eadem prohibitio de nepotibus et patruis recitari. Sed contra est quod dominus dicit discipulis. qui uos audit me audit. ergo preceptum ecclesie habet firmitatem sicut preceptum dei. sed ecclesia quandoque prohibuit et quandoque concessit aliquos gradus quos lex uetus non prohibuit. ergo illi gradus matrimonium impediunt. Preterea sicut olim matrimonia gentilium dispensabantur per leges ciuiles ita nunc per statuta ecclesie. sed olim lex ciuilis determinabat gradus consanguinitatis qui matrimonium impediunt et qui non. ergo et modo potest hoc fieri per ecclesie statutum. Responsio dicendum quod secundum diuersa tempora inuenitur consanguinitas secundum gradus diuersos matrimonium impediuisse in principio. n. humani generis solus pater et mater a matrimonio re

pellebantur eo quod tunc temporis erat paucitas hominum et oportebat propagationi humani generis maxime curam impendere. unde non erant remouendi nisi ille persone que inidonee et impetentes erant quantum ad propagationem matrimonii finem qui est bonum prolis ut dictum est. postmodum autem multiplicato genere per legem moysi plures persone excepte sunt que iam concupiscentiam reprimere incipiebant. unde ut dicit rabbi moyses omnes ille persone excepte sunt. a matrimonio que in una familia cohabitare solent quia posset si inter eos liceret carnalis copula esse posset magnum incentiuum libidini prestare. sed alios consanguinitatis gradus lex uetus permisit immo quodammodo precepit. s. ut unusquisque de cognatione sua uxorem acciperet. ne successionum confusio esset quia tunc temporis cultus diuinus per successionem generis propagabatur. sed postmodum in lege noua que est lex spiritus et amoris plures gradus consanguinitatis sunt prohibiti quia iam per spiritualem generationem non per carnis originem cultus dei diuulgatur et multiplicatur. unde oportebat quod homines quam magis a carnalibus retraherentur. spiritualibus uacantes. et ut amor amplius diffunderetur et ideo aliquando usque ad remotiores gradus consanguinitatis matrimonium impediebat ut ad plures per consanguinitatem et affinitatem illis amicitia protenderetur et rationabiliter usque ad .vij. gradum. tum quia ultra hunc non de facili remanebat communis radicis memoria. tum quia septiformi gratie spiritus sancti congruebat postmodum uero hoc ultima tempora restrictum est ecclesie interdictum. usque ad .iiij. gradum. quia ultra inutile et periculosum erat gradus consanguinitatis prohibere inutile quidem quia ad remotiores consanguineos quasi nullum fedus maioris amicitie quam ad extraneos habebatur. causa in multorum cordibus refrigescente periculosum erat quia concupiscentia et negligentia preualente tam numerosam consanguineorum multitudinem homines non satis obseruabant et sic laqueus dampnationis multis iniciabatur extremorum graduum prohibitionem facere contingebant usque ad .iiij. gradum dicta prohibitio est restricta. tum quia usque ad quartam generationem homines uiuere consueuerunt et sic non potuit consanguinitatis memoria aboleri unde deus usque ad tertiam et quartam generationem peccata parentum se in filios uisitaturum comminatur. tum quia in qualibet generatione noua commixtio sanguinis est et propinquitas consanguinitatis fluat sicut cum sanguine alieno et quanto miscetur alteri tanto recedit ab eo et quia elementa sunt .iiij. quorum quolibet tanto est facilius miscibile quanto est magis subtile. ideo in prima commixtione euanescat sanguinis propinquitas quantum ad primum elementum. quod est subtilissimum. in secunda quantum ad .ij. in tertia quantum ad tertium. in quarta quantum ad quartum et sic conueniens est post quartam generationem posse reiterari carnalem coniunctionem. Ad .i. ergo dicendum quod sicut deus non coniunxit illos qui coniunguntur contra diuinum preceptum

D

ita no ꝯiugit illos qui ꝯiugunt ꝫ ecce ꝑcep
tu. q̃ ht eandem obligatōi efficām q̃ et pre
cepē diuinū ad ij. dd q̃ m̃ nō tm̄ ē sacm̄t
set ꝗ ē inofficm̄ ꝗ iō mag̃ sbiacet ꝯdiatiōi
ministroꝝ ecce q̃ baps. qui ē sacm̄tū tm̄ qꝛ
sic ꝯcꝰ inofficīa huā dm̄iat legibꝫ ita
ꝯcꝰ ꝗ officia spu͂lia lege ecce. ad. iij. dd. q̃
q̃ uis ꝯsangtatis uīclm̄ sit tale nō tn̄ est
tale qd ꝯsanguīitas co. carnale īpediat ū
ꝑ aliq̃ gdū ut dcm̄ ē. ꝗ iō eccīa suo īstituto
n̄ facit q̃ aliq̃ sit ul nō sit ꝯsāgnei qꝛ ꝑ
oē tēp eqlit ꝯsaguiēi remanet ꝫ fac̄ qd
cariꝰ copula sit licita l illicita ꝑ diuisa tp̄a
indiuisis gdibꝫ ꝯsanguīitatis ad. v. dd
qd tales tm̄s assigūt mag̃ dant ꝑmod ad
aptacoīs ꝗ ꝯgruentie qm̄ ꝑmod cāe et
necitatis. ad. v. dd. q̃ iam exdcis pꝫ. q̃
nō ē eadm̄ cā ꝑ diuisa tēpoꝛa gdꝰ ꝯsangui
nitatis ꝓhibendi. vn̄ q̃ alio tp̄e utilit cō
cedꝫ alio salubrit ꝓhibet ad vi. dd qd
statut ecce nō īpoīt modꝰ ꝑtitis set futuris
vn̄ si ꝓhiberet mō qnt gdꝰ qui nc ē cō
cessus ill qui iam fuīt. ī. v. gdu ꝯiūcti nō
eēnt sepandi. uliīm. n. impedimīt tīnio fre
uēiens ipm̄ pōt dirimie ꝗ sic ꝯiūctō que ꝓ
fuīt. m̄ nō efficet ꝑstatut ecce stupꝛū
ꝗ silit si ds gdꝰ ꝯcedet. qui nc ē ꝓhitꝰ illa
ꝯiūctō nō efficet. iniōalis exstatuto ecce
rōe ꝑmi ꝯcēl quia posset d nouo ꝯhe et alia
ꝯiūctō eēt ad vij. dd q̃ in gdibꝫ. ꝯsan
gnitatis ꝓhibendis ecca ꝑapue obsuat
rōm amoris ꝗ qꝛ nō ē minꝯ tantō amoris
adnepote qm̄ ad patrū set q̃ maioꝛ ꝯito
ꝯiūgioꝛ. ē pr̄ filius q̃ filio pꝛ ut dꝫ. ī viij.
eth. pꝫ h eqlit ꝓhibuit gdus ꝯsanguinitatis
in patruis ꝗ nepotibꝫ. set lex uetus in ꝓs
ꝓhibdis attendit ꝑapue cohitatōne ꝯ
ꝯcupīam. ꝓhitis illas ꝑs ad q̃s faliꝰ pateb
accessus ꝑp mutuā cohitatōm. mag̃ aūt
ꝯsueuit cohitare nepꝯ patrꝰ. qm̄ amita ī
nepoti. qꝛ filia ē q̃ idm̄ cū pre. cū sit ali
qd eꝰ ꝫ soroꝛ nō ē h mō id cū fre cū non
sit aliquid eꝰ. set mag̃ exeod ī nascitur
ꝗ iō nō eāt ead rō ꝓhibendi nepte ꝗ ami
ta.

Cīa truncū int gdꝰ nō ꝯputat trū
cū appellat ꝯsanguīitatis radicem
qui ē pr̄ filioꝝ. prīm aūt alic gnis pōt
accipi d. uno mō prīm q̃ ē ingnīe illo ut
si ꝑma pte linee prīm dicām alio mō
prīm ē q̃ nō recip gnis ꝑdicatōm. sicut

prim linee dꝫ punctꝰ ꝗ h mō ꝑm ꝯradix. ꝯsan
gnitatis pōt dici. vno mō ipm̄ ꝑ ꝑma. aq̃ cō
sanguīitas dꝫ. que ꝑ nō ē ꝯsangnitas set
ꝯsangnitatis ꝑm et ꝑ h filius qui distat aꝑ
pris fac̄ ꝑm distān gdū ꝗ filius filij ꝑ. ꝗ sic
d inceps alio mō ꝑ ꝯsangnitas q̃ ē cā oīs
alterius ꝯsangnitatis ꝗ sic ipā ꝯsanguinitas
que ē int prēm ꝗ filiꝰ radix poīt ꝗ ꝯputat
ꝑ h pr̄ ꝗ filius ꝑuno prim adm̄ ꝯsangnitate
ꝑo distat filius filii ꝗ iō h distān fac̄ ꝑm ī
gdū. ꝗ sic d inceps ꝗ ꝑ h diuisi d fit ꝯputatō
gduū inīm set ꝑm mō ꝯputādi mag̃ ē ī oī
usu. sic vi. etatibꝫ. mūdi ꝗ ē mdo nō assignt
etates qīnt ad sām. qꝛ sic ī ꝑpetuū dura
bit set q̃t adstatū. sic n. tinsibit mudꝰ et
sic antiqt ꝗ senescit et ꝑ h distigūt etates
mūdi metitr. ad silitudīem etatis uniꝰ hoīs
uaiant. n. in hoīe etates. ꝑ diuisas notabilis
uaietates. īstatu ipiꝰ. vn̄ pa etas dꝫ ī fan
cia usq ad septimū annū. sa puītia usq
ad xiiij. an. tīa adolescētia usq ad xxv. an.
que tres etates ꝯputāt qm̄ ꝑuna. q̃. ē iu
uētꝰ usq ad. xl. ā. v. ē senectus usq ad lx.
sexta seniū usq in fine ꝗ silit ī mūdo dꝫ
pa etas abadā ad noe. in q̃ fuit huāi gnis
instō ꝗ lapsꝰ sa anoe usq ad abhā. in.
q̃ huāi gnis fuit dstructō ꝑ diluuiū ꝗ re
nouatō tīa ab habraham usq ad dauit in
q̃ fuit ꝯgsicioīs ꝗ leg̃ institutō q̃. a da
uid usq ad tnsmigtōm babiloīs ī q̃ lex
floruit sb regibꝫ ꝗ ꝑphis v. a tnsmīc ba
bilonis usq ad xp̄m in q̃ fuit ꝑp captiuatō
ꝯlibatō vi. axpo usq ad fine mdi. ī q̃ ē
huāi gnis redemptō nō tn̄ oꝫ qꝰ eqli nīo
ānoꝛ etas huāi gēs ꝯpleat. sic n̄ etas uniꝰ
hoīs qꝛ ultiā etas hoīs qm̄ ht tm̄ q̃ oēs pe

Nunc d affinitate xli

Nuidend ē. ꝗ ē postq̃ dtminauit mag̃
d ꝯsanguīitatis īpedīo. h d tiat d īpedīo min
ꝗ pucit d affinitate. et dī ī. ꝑ. d. ī pa d quō affi
nitas m̄ īpediat ī sa docet affinitatē nōia
ī attendend ē q̃ ꝗ ē. pa intꝯ. ī ꝑma d quō
affinitas. m̄ impediat. sic ꝯslatiꝰ ī sa d
quō m̄ ꝑp ꝯsangtē ꝗ affinitate sit sepand
ī. ꝗ ē sed q̃ eccā ꝗ ē ī ē d tiat d incestu quo
ꝯsangꝰs ꝗ affinꝰs fedꝰ pcūr. co. uiolat. ꝑ
dcām ad ā uitā eiusd gnis ī. h uidend ē
ꝗ ē pa in d. inpi d qd affinitas ex m̄io ꝯcta
īpedit m̄ ī sa ingrit utr affitas maneat
m̄io tnseunte qd eꝰ cā eāt ī. illd ē nō est
ꝑe intend ꝗ ē. pa in. d. ī pa d usq ad q̃t

quod affinitas m impedit sic et consanguinitas
iba obic ingnu et soluit i set alii uidentur
contraria e.

Ic querunt ii. Primo de causa affinitatis. Secundo utrum
impediat sic consanguinitas. Tertio de ille
gradibus filiorum que ex impedimento illi cont. Quarto de
contextu ex in explicatione consanguinitatis et affinitatis
inter se. Quinto de separatione illi. que fit propter consan
guinitatem et affinitatem.

In primo sic proceditur. uidetur quod ex matrimonio consanguineorum
affinitas non causetur. quia propter quod unumquodque illud
magis set mulier ducta in matrimonio. non coniungitur alicui
de consanguinitate uiri nisi ratione uiri cum ergo non fiat
uiro affinis non alicui consanguineorum uiri affinis
erit. Praeterea eorum que sunt abinuicem separata si uni ad
iungatur. non oportet quod fit alteri coniunctum set consan
guinei uiri sunt abinuicem separati ergo non oportet quod si aliqua
mulier coniungatur alicui uiro quod propter hoc coniun
gatur omnibus consanguineis eius per affinitatem. Praeterea re
lationes ex aliquibus unionibus innascuntur. set nulla
unitio fit in consanguineis uiri per hoc quod ille ducit
uxorem ergo non accedit eis affinitatis relatio.
Set contra uir et uxor efficiuntur una caro. sicut uir
sui carne. omnibus suis consanguineis attinet mulier
eadem. ergo attinebit ipsis. Praeterea hoc patet per auctoritates in littera
dictas. Ulterius uidetur quod affinitas non maneat
post mortem uiri. inter uxorem et consanguineos uiri
quia cessante causa cessat effectus set causa affinita
tis fuit matrimonium quod cessat in morte uiri. quia tunc sol
uitur mulier a lege uiri ut dicitur ro. vij. ergo non affi
nitas predicta manet. Praeterea consanguinitas causat
affinitatem set consanguinitas cessat post mor
tem uiri ad consanguineos suos ergo et affinitas
uxoris ad eos. Set contra affinitas ex consanguinitate
causatur. set consanguinitas est perpetua uinculum quamdiu
personae uiuunt inter quos est consanguinitas ergo et affi
nitas. quod non soluitur affinitas soluto matrimonio
per mortem tertie personae. Ulterius uidetur quod illicitus concubitus
affinitatem non causet. quia affinitas est quedam
res honesta. set res honeste non causantur ex inhone
stis ergo ex inhonesto concubitu non potest affinitas
causari. Praeterea ubi est consanguinitas non potest esse affinitas
quia affinitas est propinquitas personarum ex carnali copu
la proueniens omni carens parentela. set aliquando contingit
ad consanguineos et ad se ipsum esse affinem si illicitus
concubitus affinitatem causet sic quando aliquis consanguineam
suam incestuose cognoscat ergo affinitas non causatur ex il
licito concubitu. Praeterea illicitus concubitus est secundum naturam et
contra naturam set ex illicito concubitu contra naturam non causatur affinitas
ut iura determinant ergo nec ex illicito concubitu
secundum naturam tantum. Set contra est quod adherens meretrici unum

corpus efficitur ut patet i. cor. vi. set ex hoc causa in
affinitate cadit ergo pari ratione. illicitus concubitus.
Praeterea carnalis copula est causa affinitatis ut patet per diffiniti
onem affinitatis que talis est affinitas est propin
quitas personarum ex carnali copula proueniens omni carens
parentela set carnalis copula est et in illicito concubitu
ergo illicitus concubitus affinitatem causat. Ulterius uidetur
quod ex sponsalibus nulla affinitas causari possit quia affi
nitas est perpetuum uinculum set sponsalia quandoque se
parantur ergo non possunt esse causa affinitatis. Praeterea si
aliquis claustrum pudoris alicuius mulieris inuad
sit et rapuit set non peruenit usque ad opus perfectum
non contrahitur ex hoc affinitas. set talis magis est coniunc
tus ei quam ille qui sponsalia contrahit ergo ex sponsalibus
affinitas non causatur. Praeterea in sponsalibus non
fit nisi quedam promissio futurarum nuptiarum. set aliquando
fit sponsio futurarum nuptiarum quod ex hoc non contrahitur
aliqua affinitas sicut si fiat ante septennium. uel si
aliquis habens perpetuum impedimentum tollens potentiam
coeundi. alicui mulieri spondeat futuras nup
tias aut si talis sponsio fiat inter personas quibus
nuptie per uotum reddantur illicite uel alio quocumque
modo ergo sponsalia non possunt esse causa affinitatis.
Set contra est quod alexander papa prohibuit mulierem
quandam cuidam uiro in matrimonio coniungi fuerat de
sponsata. set hoc non esset nisi per sponsalia affinitas
contraheretur ergo etc. Ulterius uidetur quod affinitas sit causa
affinitatis quia uel propter dictum consanguineorum relic
tam uxoris sue nullus ducat in uxorem et habetur
xxxv. q. iiij. c. contradicimus. et in sequenti c. dicitur quod
due consanguineorum uxores. uni uiro alter
post alteram nubere prohibentur. set hoc non est nisi
ratione affinitatis que contrahitur ex coniunctione ad affinem ergo
affinitas est causa affinitatis. Praeterea carnalis commixtio
sic coniungit propagatione coniungit. quia equaliter computantur
gradus affinitatis et consanguinitatis. set consan
guinitas est causa affinitatis ergo et affinitas etc.
Praeterea quecumque uni et eidem sunt eadem sunt inter se
sunt eadem set uxor alicuius efficitur eiusdem
coniunctionis cum omnibus consanguineis uiri ergo et omnes
consanguinei uiri sui efficiuntur cum omnibus qui at
tinent mulieri per affinitatem et sic affinitas est causa
affinitatis. Set contra si affinitas ex affini
tate causatur aliquis qui cognouit duas mulieres
neutram earum posset ducere in uxorem quia scilicet
hoc una efficeretur alteri affinis set hoc est falsum ergo af
finitas non causat affinitatem. Praeterea si affinitas ex affinitate
nascitur aliquis contrahens cum uxore defuncti fieret af
finis omnibus consanguineis prioris uiri ad quos ei
mulier habet affinitatem set hoc non potest esse quia
maxime fieret affinis uiro defuncto ergo etc.

R

ꝓ ꝯsang'tas ē foꝛ uīclm q̄ affinitas. sꝫ cō sāguīei uxoīs nō efficiūt afines ꝯsāguīeis uiri. g° multo mī affines ux'. efficient eis afficēs ꝗ sic idē qd̄ ꝑus Responsio dd' ad .1. q. qd̄ amicitia q̄da ē nlus ī ꝯmutatōe nli fu dat. ut ē dcm̄ ē. nlus aūt ꝯmuīcatō ē duobȝ mōis ꝯ phm̄ ī viij. eth. ¶ Uno mō ꝑ cāīs ꝓ ꝓgā. alio mō ꝑ ꝯiūctōm ad cāīs ꝓpagatōm oꝛdinatū vn̄ ipē idē ī dicat qd̄ amicitia ui ri ad ux'. ē nlus. vn̄ sic ꝑ ꝯiūcta alē. ꝑ cāīs ꝓpagatōm ꝗda uīculū nlus amici fac ita si ꝯiūgat ꝑ car̄le. co. sꝫ in h̄ differūt qd̄ ꝑ ꝯiūcta alic ꝑ cāīs ꝓpagatōm sic fili' pr̄i fit ꝑticeps eiꝯdm̄ radicis ꝯ sanguīs vn̄ eod' gn̄e uīcli. colligat filius ꝯsang'neus pr̄i' quo pr̄e ꝯiūgebat. s. ꝯsang'nitate q̄ uis ꝯ aliū gdū. ꝑ maioꝛē distātiā ā radice. sꝫ ꝑ ꝯiūc tā ꝑ car̄le. co. nō fit ꝑticeps ei' radicis sꝫ q̄ extēnseco aduēta ꝗ iō ex h̄ efficit̄ aliud gn̄ uīcli qd̄ affinitas dr̄ ꝗ h̄ ē q' inh' ūsū dr̄. ꝯiu tat nuptia gn̄' sꝫ gnāta gdu. q. s. ꝑ ꝑ gn̄ōm fit in eod' gn̄e attiēt. ł ī a gdu ꝑ car̄le uo ꝑ cō. fit ī a gn̄e ¶ ad ꝑ g° dd' q' q̄ uis cū fit poc̄oꝛ effc̄u. n̄ tn̄ oꝫ ꝗ qd̄ nom̄ id effc̄ui ꝗ cāe ꝯueniat. q2 q̄nȝ ī q' ē in effc̄u. ī ueīt in cā nō eod' mō sꝫ alcōꝛi ꝗ iō nō ꝯueīt cāe ꝗ effc̄m ꝑ idm̄ nom̄ n̄ ꝑ eand' rōm sic pȝ. ī oībȝ cāis equoce agētibȝ ꝗ h̄ mō ꝯiūctō uiri ꝗ uxoīs ē poc̄oꝛ q̄m ꝯiūctō uxoīs ad ꝯsang'. uiri nō tn̄ dȝ dici affinitas. sꝫ m̄ q' ē uitas q̄da sic hō q' ipi ē idē nō ꝯsang'neus ¶ ad ij. dd' qd̄ ꝯsanguīei sꝫ q̄da mō sepati ꝗ quodā mō ꝯiūcti. ꝗ rōe ꝯiūctiōis accīt qd̄ ꝑ q̄ uni ꝯiū git oībȝ a° mō ꝯiūgat̄ h̄ ꝑ sepatōes ꝗ dista nā accid' q' ꝑsona q̄ uni ꝯiūgit̄ uno mō alij ꝯiūgat̄ alio mō ł ꝯ aliud gen' ł ꝯ aliū gdu ¶ ad .3. dd' q' relatō q̄nȝ īnascit̄ ex motu utrusq3 ex̄m sic pr̄uitas ꝗ filiatō ꝗ talis relō ē realr̄ ī utrq3 q̄nȝ ūo nascit̄ ex motu alc̄ius tm̄. sꝫ h̄ ꝯtigit dr̄. uno mō q̄n relatō īnascat̄ ex motu uni' sine motu alc̄ius ł ꝑc̄e ł ing rom̄ sic ī scīa ꝗ scītoē pȝ et sen'. ꝗ ꝗ u. ꝗ scīa ꝗ sci'. et tūc relatō ē ī uno ꝯ rē. ꝗ ī aliō ꝯ rōm tm̄ a° mō q̄n īnascit̄ ex motu uni'. sn̄ motu alc̄ius tūc existēte nō tn̄ sn̄ motu ꝑc̄e sic eq̄litas fit int' duos hoīes ꝑ augmētū uni' sn̄ h̄ qd̄ ali' tūc augeat. ł minuat̄. sꝫ tūc ꝑ sens ad hāc q̄ntitatē q̄ h̄ē ꝑ aliq̄ mo tu ł ymitatōꝛ ꝑueīt ꝗ iō ī utrq3 ex̄ motu tal' relō realr̄ fundat̄. ꝗ sili' ē d' ꝯsang'te et affinitate q2 relō sēm' q̄ īnascat̄ d' ꝑrio

nato. alicā ꝓuenīt cāt̄ qd̄ sn̄ motu ipi' tūc existēte h̄ ex motu ipi' ꝑc̄e. s. gn̄ōis ei'. h̄. n. ac cīt q' ex motu alc̄' ē nūc talis relō īnascit̄ sili' ex h̄ q' iste dscēdit ꝑ gn̄ōm ꝓpā ab eād' radice cū uiro ꝑueīt affinitas ī ipō ad uxoꝛē. sine a nona mutatōe ipi' ¶ ad .4. dd'. q' aliq̄ relō desit ēē d'. vno mō ex coꝛruptōe sbi a° m° ex sb' rēōe. cāe sic silitudo ēē desit. q̄n alc̄ sliū moꝛit̄ ł q̄n q̄litas q̄ eāt cā silitudinis sb'tr̄h̄r sꝫ aūt quedā. relatiōes q̄ h̄nt ꝓ cā actōm ł passiōm aut motū ut ī. v. meth' dr̄ q̄z q̄dā cāt̄ ex motu. ī q̄n tn̄ a° mō. actu sic ipa re lō. que ē mouētis ꝗ moti. quedā a° ī q̄nt̄ h̄ēt aptitudiēm ad motū sic motīm ꝗ mobile ꝗ dn̄s ꝗ s'uus. q̄dā aūt ex h̄ q' a° ꝑ' motū ē sic pr̄ ꝗ fili' nō ex h̄ q' ē gnāt nūc ad ī uicē dn̄r. sꝫ ex h̄ qd̄ ē gnātū ēē. aptitudo aūt ad motū. ꝗ ꝑm̄ moui tn̄sit sꝫ motū ēē ꝑ petuū ē q2 q' sc̄m ē nūq̄ dsinit ēē sc̄m ꝗ iō pr̄nitas ꝗ filiatō nūq̄ dstruit̄ ꝑ sb'tr̄cōm cāe. h̄ solū ꝑ coꝛrup' sbi. ꝑ alc̄utr' ex̄moꝛ et sili'. dd' ē d' affi'ᵃ q̄ cāt̄ ex h̄ q' aliq̄ ꝯiūcti. sūt nō ex h̄ qd̄ ꝯiūgūt̄ vn̄ n̄ dimit̄ maēntibȝ ul' ꝑ' ī ē q̄s affinitas ē ꝯcta q̄uis ꝑ moꝛi at̄ rōe c' ꝯcta fuīt ¶ ad ꝑm̄ g° dd'. q' ꝯiūctō m̄ij cāt̄ affinitatē nō solū ꝯ h̄ qd̄ ē actu ꝯ iūgi. sꝫ ꝯ h̄ q' ē ꝑ' ꝯiūctū ēē. ¶ ad ij. dd' q' ꝯsanguītas. nō ē ꝓpria cā affinitatis sꝫ ꝯiūctō ad ꝯsang'. nō solū q̄ ē sꝫ q̄ fuit et ꝑ hoc rō nō sl'o. etiā. q. dd'. q' ꝯ phm̄ ī. viij ¶ eth'. ꝯiūctō uiri ꝗ uxoīs dr̄. nlus pr̄ualr̄. ꝑ plis ꝓductōm et ꝯ aīo ꝑ opū ꝯicatōm quoꝛ ꝑm̄ ꝑtinet ad m̄. rōe car' cōe sꝫ ꝯ m q̄ntū ē quedā societas ī ꝯ' uita. ꝑm̄ aūt hoꝛ ē ī ueīre ī q̄lbet car̄le cō. ūē ꝯmixtio se minū. q2 ex tali cōa pōt ꝓles ꝓdua q̄uis sc̄a desit ꝗ iō q2 m̄ affinitatē cāt ꝯ q' eāt q̄dā cāīs ꝯmixtio etiā foꝛcaius ꝯcubit' affin' cābit ī q̄nt̄ h̄ē a° d' nlī ꝯiūctiōe ¶ ad. 1. g° dd' q' ī foꝛcaiō ꝯcubitū ē aliqd̄ nle q' ē ꝯmuē. foꝛcatōi ꝗ m̄io ꝗ ex h̄ ꝑte affi nitatē cāt̄ a° ē ī inoꝛdīatū. ꝑ qd̄ a m̄io di et ex h̄ ꝑte affinitas nō cāt̄ vn̄ affinitas sꝑ hoēsta remanet q̄uis cā sit a° mō ī hoēsta ¶ ad ij. dd' q' nō ē incōueniens. relatōes ex opposito dīsas eidm̄ inēē rōe diūsoꝛ ꝗ iō pōt inter aliq̄s duas ꝑs ēē affinitas ꝗ ꝯsāg'tas. n̄ solū ꝑ illiatū ꝯcubit̄. sꝫ ē ꝑ lucatū sic cū ꝯsan gn̄e' me' ex ꝑte pr̄is duxit ī ux'. ꝯsan' meā ex ꝑte m̄ris. und' q' dē in dit̄tōe. affinitatis ī ducta oī carens ꝑentela intellid' ē ī q̄ntū

hic non tamen sequitur quod consanguineam suam cognoscens sibi
ipsi sit affinis quia affinitas sicut consanguinitas
diversitatem requirit sicut et similitudo ad .ij. dicendum quod
concubitus cum mulieribus non habet admixtionem seminum que possit
esse cognoscens cum et ideo ex tali coitu non causatur aliqua affini
tas Ad .x. q. dicendum quod licet sponsalia non habent robur
matrimonij sed sunt quedam preparationes ad matrimonium ita ex spon
salibus non causatur affinitas sicut ex matrimonio sed aliquid
affinitati simile est quod dicitur publice honestatis iusticia que
impedit matrimonium sicut et affinitas et consanguinitas
per eosdem gradus et sic diffinitur publice honestatis iu
sticia est propinquitas ex sponsalibus proveniens robur
trahens ab ecclesie institutione propter eius honestatem
ex quo patet ratio nominis etiam quia si talis propinquitas
ab ecclesia instituta est propter honestatem ad .i. g.
dicendum quod sponsalia non robur suum sed robur eius ad quod
ordinantur causant hoc genus affinitatis quod dicitur publice
honestatis iusticia. et ideo sicut matrimonium est perpetuum vinculum
ita et predictus affinitatis modus ad .ij. dicendum quod
vir et mulier efficiuntur in carne copula una caro per
mixtionem seminum unde quamvis quis claustrum pudo
ris invadat et frangat nisi commixtio seminum sequatur
non contrahitur ex hoc affinitas sed matrimonium affinitatem causat
non solum ratione carnalis copule sed etiam ratione societatis con
iugalis secundum quam matrimonium naturale est unde et affinitas contrahitur
ex ipso contractu matrimonij per verba de presenti ante carnalem
copulam et similiter etiam ex sponsalibus in quibus fit quedam pactio con
iugalis societatis contrahitur ad affinitati simile scilicet
publice honestatis iusticia ad .iij. dicendum quod omnia impedi
menta que faciunt sponsalia non esse sponsalia non permit
tent ex pactione nuptiarum affinitatem fieri. unde sive
habens defectum etatis sive habens votum sollempne conti
nentie aut aliud huiusmodi impedimentum sponsalia de futuro
contrahat ex hoc non sequitur aliqua affinitas quia sponsalia
nulla sunt. nisi quis affinitatis modo. similiter quis minor fri
gidus vel maleficiatus habens perpetuum impedimentum
ante annos pubertatis post septennium contrahat spon
salia cum adulta et talis contractu contrahitur publice hone
statis iusticia quia adhuc non causat in actu impedi
mentum in tali etate puer frigidus et non frigidus quantum ad
actum illum sit equaliter impotentes Ad .v. q. dicendum quod dicendum est
modo quo ad ex aliquo procedit. unum secundum quem procedit in
similitudine speciei sicut ex homine generatur homo Ca
secundum quem procedit dissimile in specie et hic processus semper
est in inferiorem speciem ut patet in omnibus agentibus
equivoce Primum autem modo processionis quotienscumque
iteretur semper manet eadem species sicut si ex homine generetur
homo per actum generative virtutis ex hoc quorum generatur
homo et sic deinceps Secundus autem modus sicut in primo facit
aliam speciem ita quotienscumque iteretur aliam speciem facit
ut si ex puncto per motum procedit linea non puncto

quia punctus motus lineam facit ex linea lineariter
mota non procedit linea sed superficies et ex superficie
corpus et ulterius per talem modum processus esse non potest
invenimus autem in processu attinentie duos modos quibus
vinculum hoc causatur unus per carnis propagationem et hic facit
semper eadem speciem attinentie alius per matrimoniale coniunctionem
sicut patet quod coniuncta matrimoniali consanguineo non fit
consanguineus sed affinis unde et si iste modus procedendi
iteretur non erit affinitas sed alterum attinentie genus unde persona que
matrimoniali affini coniungitur non est affinis sed est alterius
generis affinitatis quod dicitur secundum genus et rursus si affini in
secundo gradu aliquis per matrimonium coniungatur non erit affinis in genere
secundo sed in tertio ut patet in supposito versu mutat nupta
genus sed generata gradum et hec duo genera olim erant pro
hibita propter publice honestatis iusticiam magis quam propter affi
nitatem quia deficiunt a vera affinitate sicut illa atti
nentia que ex sponsalibus contrahitur sed modo prohibitio
illa cessavit et remanet sub prohibitione solum
primum genus affinitatis in quo est vera affinitas ad .i.
g. dicendum quod alicui viro consanguinee uxoris sue efficitur
affinis. in primo genere et uxor eius in secundo unde mor
tuo viro que causat affinitatem non poterat eum ducere in
uxorem propter secundum affinitatis genus similiter et si quis viduam
in uxorem duxit consanguineus prioris viri qui est af
finis uxori in primo genere efficitur affinis secundo viro
in secundo genere et uxor alterius consanguinei qui est affinis
uxori viri huius in secundo genere efficitur affinis viro
in tertio genere et quia tertium genus erat prohibitum propter honestatem
quandam magis quam propter affinitatem ideo canon dicit duas
consanguineorum uxores viri viro alterum post alterum
nubere pudet honestatis iusticia contradicit sed nec talis pro
hibitio cessavit ad .ij. dicendum quod quamvis carnalis coniunc
tio coniugat non tamen eodem modo coniunctionis ad .3. dicendum
quod uxor viri efficitur eiusdem attinentie cum sangui
neis viri quantum ad eundem gradum sed non quantum ad
idem attinentie genus sed quia ex rationibus que supposita
inducuntur ut ostendi quod nullum vinculum affinita
tis causetur ad alias rationes responsio est ne antiqua ecclesie
prohibitio irrationabilis videatur ad .x. dicendum quod muli
er non efficitur affinis in primo genere viro cui coniungitur
carnaliter ut ex dictis patet. unde commiscetur cum muliere alte
ro eodem cognatione efficitur affinis in secundo genere unde si
ducenti in uxorem una earum efficitur alia affinis
in tertio genere et ita duas mulieres cognatas ab eodem
viro sed quam antiquum iura ei successive copulari pro
hibebant ad .v. dicendum quod sicut vir non est affinis uxori
sue in genere primo ita non efficitur affinis secundo viro
eius uxoris in secundo genere et sic ratio non procedit
ad .vi. dicendum quod mediante una persona non coniungitur matrimonio alia
nisi ex hoc quod ei adiungitur unde mediante muliere que matrimonio
est affinis per nullam fit matrimonio attinentes nisi quod illi mulieri

adiungit. q2 nō pōt ēē n̄ p cōniunctionem ppagatōm
ex ipā uł cōiunctōm matrimonialē ad eā qua ꝗ
mō aliqā attinētia mediante p̄dcā mulieř
sanctā iuncta cū puenebat q2 filius eī q̄ ex
alio uiro efficit̄ m̄ affinis in eod̄ gnē. sed
in alio gdu ut ex regla p̄ius data p3. 7 idō ꝑ
uir eī efficit̄ m̄ affinis in sc̄do gnē. sed cō
sanguinei aūt illī mulieris nō adiungunt̄
ei sed ipā uł adiungunt̄ eis sic pri 7 matri m
q̄ pcedit ab eis uł pri eoꝝ 7 sic fribꝫ
vn̄ fr̄ affinis mee uł pr̄ nō efficit̄ m̄ affi
nis in sc̄o gnē.

AD. ij. sic pcē. uł q affinitas. m̄. nō im
pediat mich. n. impedit m̄. ū q est
cōiū illi. sed affinitas nō s̄tat m̄rio cū sit
effectus eī g̊ nō īpedit m̄. ¶ p̄ uxor efficit
pri. res quedā uiri sed ꝯsanguinei uiri
ꝯfuncti succedūt in rebꝫ eī g̊ possē succe
dere in uxorē ad q̄ tn̄ m̄ aff̄tas ut ostē
sū ē. g̊ affī nō impedit m̄ ¶ sed ꝯ ē qd̄
dr̄ leui. xviij. t̄pitudinē uxoris pr̄is tui n̄
reuelabis. q2 illa ē tn̄ affis g̊ affinitas ī
pedit m̄. Itē uł q affīs hat̄ ꝑ pse ipm
gnīd̄ ꝯliber. n. ꝓpinqtas ē accip alias
pse gd̄. sed affinitas ꝓpinqtas quedā
ē. g̊ hꝫ gd̄ pse sn̄ gdibꝫ ꝯsanguinita
tibꝫ ex qbꝫ cāt ¶ p̄ mlier dr̄. qd̄ sobolis
ꝑ ꝯiunctiōis nō pōt tnsire ad ꝯsortiū af
finitatis prioris uiri. sed h̄ nō eēt n̄ filiꝰ
affis eēt q̄ affis. g̊ affinitas hꝫ ꝑ pse gd̄
sic ꝯsāgtas ¶ sed ꝯ affinitas ex ꝯsanguini
tate cāt. g̊ 7 oēs gd̄ affinitatis cānt̄ ex
gdibꝫ ꝯsanguinitatis 7 sic nō hꝫ pse gd̄
gd̄ Vlterius uł qd̄ gd̄ affinitatis nō exten
dānt̄ sic gd̄ ꝯsangs q2 uincłm affinitatis
ē mīꝰ forte q̄ ꝯsang̃ cū affinitas ex ꝯsang̃
cāet̄ in diuisitate spēi. sic accn̄ extn̄ota. sed
qnto ē fortiꝰ uincłm tanto diutiꝰ durat g̊ ui
culū affīs nō durat usqꝫ ad tot gdus. ad
qt̄ durat ꝯsanguītas ¶ p̄ ius huān dꝫ imi
tari ius diuinū. sed ꝑ ius diuinū ad q gd̄ ꝯsāgui
tis cānt̄ ꝓhiti ī quibꝫ gdibꝫ affinitas. m̄
nō impediebat sic p3 ꝯ uxore fris q̄m qs
potāt ducē mꝰ. ipō ꝯfuncto nō tn̄ sororē
ꝓpi g̊ 7 nūc dꝫ ēē ꝓhibitō eqlis ꝯ affinita
tē 7 ꝯsanguītate ¶ sed ꝯ ex h̄ ipō ē ā m̄
affinis qd̄ meo ꝯsanguīeo ē ꝯiūcta. g̊
in quoqꝫ gdu sit m̄ uir ꝯsanguīeus in
illo gdu erit m̄. uxor affinis 7 sic gdus
affinitatis ꝯputat̄ dꝫ in eod̄. m̄io sicut
7 gdus ꝯsangtatis Respōsio dr̄ ad .i. q.

qd̄ affinitas p̄cedēs m̄ impedit ꝯhend̄ et
dimit ꝯtcū eād̄ rōe. q̄. ꝯsangnitas. sicut. n.
mest neītas. quedā cohitādi ꝯsangis adi
uicē. ita q̄dā amicitie uincłm int̄ ꝯsangui
neos. ita int̄ affīes. sed si affinitas m̄io sup
ueniat nō pōt ipm̄ dirime ut s̄ dcm̄ ē ¶ ad
i. g̊ dr̄ qd̄ affinitas nō ꝯtrat̄ m̄io ex q̄ cāt̄
sed ꝯtrat̄ m̄io qd̄ cū affine ꝯhnd̄ eēt ī qtē
impediēt amicitie m̄ltiplicatōm 7 ꝯcup. re
pssiōnē que ꝑ m̄ qrit̄ ¶ ad ij. dr̄ qd̄ res pos
sesse a uiro nō efficiūt̄ ad ūn cū ipō uiro
sic uxor efficit̄ una caō. cū ipō vn̄ sic ꝯsan
guitas impedit ꝯiūctōm ad uirū ita ad uxorē
uiri Ad. ij. q. dr̄ qd̄ res nō diuidit̄ dic̄ ꝑ
se. ū rōe illiꝰ q ꝯpetit ē ꝑ suū gnꝰ sic al̄ per
rōale 7 irrōle. nō aūt ꝑ alb 7 nigr̄. carnis
aūt ꝓpagatō pse ꝯpat̄ ad ꝯsangnitatem
que exea īmēt ꝯsan̄ uincłm ꝯhꝫ sed ad
affinitatē nō ꝯpat̄ n̄ mēte ꝯsangui q̄ est
cā eī. vn̄ cū gd̄ attinēt ꝑ ꝓpagatōem car
nis distiguāt̄. distictio gduū pse ꝯ īmēte
ꝯpetit ꝯsan̄. sed affinitati mē ꝯsan̄ 7 iō
ad īueniend̄ gdū affinitatis ē ꝑ gnālis.
qd̄ quoto gdu ꝯsangtatis attinet m̄ uir
toto gdu affīs attinet m̄ uxor ¶ ad pm̄
g̊ dr̄ q gd̄ in ꝓpinqtate attinēt n̄ possē
accipi n̄ ꝑ ascensū 7 ꝯscēsu ꝓpagatiōis ad
q̄ nō ꝯpā. affinitas n̄ mēte ꝯsan̄ 7 iō n̄ hꝫ
affitas gd̄ pse sed sumptos iux̄ gd̄ ꝯsan
gtatis ¶ ad. ij. dr̄ q filius affinis mee ex
sc̄o m̄io nō pse lo͡q. sed qi ꝑ actus. dicebat̄
antiqꝰ affinis vn̄ ꝓhibebat̄ m̄io magis
ꝑꝑ pis honestatis amicitiam q̄ ꝑꝑ affinitatē
7 ꝑꝑ h̄ q̄ illa ꝓhibō nūc ē reuocata Ad. 3.
q. dr̄ q ex q̄ gd̄ affīs sumit̄ iux̄ gd̄ ꝯsan
gtatis oꝫ qd̄ tot sint gd̄ affinitatis quot
sc̄ gd̄ ꝯsan̄. ꝗ tn̄ q2 affīs ē mīꝰ uinculum
q̄ ꝯsan̄. facilꝰ 7 olī 7 nūc dispēsatō sic ī re
motis gdibꝫ affitas q̄ ī remotis gdibꝫ ꝯsan
guis ¶ ad. i. dr̄ q illa minoritas uincł. affīs
ꝑ ꝯsaguītatis facit uarietatē ī gnē atti
nēt nō ī gdibꝫ 7 iō ratō illa nō ē ad ꝓposi
¶ ad. ij. dr̄ q fr̄ nō poterāt accipe. uxē. fris sui
ꝯfuncti n̄ ī casū qn̄ moriebā sn̄ ꝓle ut susci
taret semē fri suo q tūc requirebā qn̄ ꝓpa
gatōm carnis cultꝰ religiōis m̄ltiplicabat̄
q nūc locū nō hꝫ 7 sic p3 qd̄ nō ducebat eā
uxorē qi gerēs ꝑsonā pā. sed qi supples ꝯfcm
fris sui.

AD tciū sic pcē. uł q filii ꝯ nati ex
m̄ m̄ nō sc̄ illegitimi. q2 ꝑ lege natul

legit-tim fil dz sed qlibet fil nasat. s lege ad ml. q e fortissima g quilibet fil e le gitts. Cp qnt dz qd legittim e fil qui e d legittio tmo nat. l d eo qd infacie q le gittm reputat. sed g qm qd m reputat le gitt infacie ecc qd ht impe ne sit um m. q tn agbnitib3 infacie ecce fat. q si ocd te nubat q i pedimt nesciant legitti ut infacie ec. ex quo p eccim no ph g. fily ex m nati no st illegitti. C sed g ille git dz q e g lege. sed illi q nasg ex m t nasg g lege g st illegitti. Videt ut q ille gitti filu no dbeant aliq dapnu reportare qz fi no dz puiri p pcto pris ut pp p sinag dnl eze xviij. sed q iste nasat exillicito coitu no e ptm. ppu sed ptm pris g exh no dz ad dampnu icere. Cp iusti hua exe tu e adina. sed dz cqli largit tm legittis q illegittimis filiis g q fruim hua filii ille gittimi debet filiis legittis eqpai. C sed g e q dz gen. xxv. q abham dedit oia sua bona ysaac q filiis gcubinar largitus e munia q tn illi no eant exlicito coitu na ti g mlto dz mag illi qui exillicito coitu nasg dapnu reportat q no succedat ibois prnis. Videtus ut q filius illegittim n psit legitti q. n. distat d legittim abillegittio tm eo illegittim alegittio sed legittimus nuq fit illegittim g illegittim nuq pot fi legittim. Cp cont illegittim dat filiu illegittim s3 cont illegittim nuq fit legit tim g n fil illegittim nuq legit pot. C sed g est q ple. induct ple. reuocai pot sed illegittims filior e plege positiua i ducta. g pot fil illegittim legittiari abeo q ht aucte legis. Responsio dd ad 1. q. qd qdruplex e stat filior quidam n. st nls q legittimi sic q nasg ex legittio mio. C qda nles q no legitti ut filij qui nasg ex simplici fornicatoe. C qdi legitti q no nls sic filii adoptiui. C qda n legitti n nls sic spurii nati d adulterio l d stupro tals. n. nasg q g lege positiua q ex p se g. le. n. q sic gcedend e quosda filios ee illegittimos. C ad 1. g dd q quis illi q nasg. exillicito coitu nasant s nm q gis e hoib3 q aliis aialib3 tn nasg g. le. n. q e gra bois q2 fornicato q adultiu q hi st g lege n. q io tals s nllam le. st legitti. C ad. ij. dd q ignio excusat illicit coitu a pcto n sit affectata. vn illi q gueniut

bona fid infacie ecce quis sit ipet du tn ignorat no pecant. si aut sciat quis ecca sustineat q igitur ipedimt no excant a pcto n filii ab illegittitate si aut ne sciat q in occulto gtrat no excant q2 tal ignio ut af fectata. Ad. ij. q. dd. q aliqs dz dap exd i cere d. uno md p h q ei sbtrhit. q ei eat debitu q sic fil illegittim. nllm dapn incur d md p h qd ei aliqd no e debit qd al potuit ei ee debit q sic fil illegitti dap d incurit b m qz no admittit ad act legittios sicut ad offia q digtates que requirut qndam hoestate in ill qui h ecant; aliud dapnu i curut. q2 no succedut i hreditate pna sed tn fils filii succede posse. i vi. pte tm. spurii aut i ulla pte quis exuire ill pentes ei i necessis puide teneant. vn ptinet ad solli ci epi ut utrq penrtu cogat ad h q eis puideant. C ad. i. g dd q incere dapnu h mo s o no e pea q io no dnis qd sit pena alicui qd no succedit i regno d p h q no e filius regis q fil no e pea q alicui q n e legittim no debent ea q st legittimor filior. C ad. ij. dd q coitus illegittim e n g lege iq e act gnatiue uirtutis sed iq ex pua nod. pcedit q io fil illegittim n icurit dapnu i bnis q acqrut p nle originem sed i bnis q p uoluntate fiut. l possidet. Ad. iij. q. dd q filius illegittim. pot legittiari no ut fiat d legittio coitu nat. q2 cont ille tn fluit q nuq pot fi legittim. ex quo sel fu it illegittim sed dz legittimai. inqnt dap q filius illegittim icurit sbthunt p leg aucte q st. vi. moi legittiandi duo s ca noes. s. cu qs ducit i ux. illa ex q filium illegittim gnauit si no fuit adulteium q p spale indulgentim q dispesatom dni pp. e. aut alii moi st s leges. C pm md est si pr filiu nle curie i patois offerat. ex h n. ipo legittimat pp curie hoestate. C s us si pr i testamto noiet eu legittim. hdm q si fil postmod testimoniu i patori offe rat tu e si nls sit fil legittim q ipe met fil se ipo pncipi offerat. C 3 e si pr i pul testo l cu tu testiu sbsceptoe eu legittim noiet. n adiciat nle. C ad. i. g dd q alicui pot sine iusti. gra fi. sed no pot ds dapnificai. n p culpa. q io mag. potest illegittim fi legittim. q eo. si n legittim alii puet hreditate pcculpa no tn dz ille gittim fil q gnom legittima huit. C ad

.B..

ii. dicendum quod actus illegittimus habet deformitatem inseparabilem quae legi potest opponitur et ideo non potest fieri legittimum. nec est simile de filio legittimo qui non habet huiusmodi deformitatem.

AD .iiij. sic proceditur. videtur

quod incestus non differat specie ab aliis speciebus luxurie. quia magis mulierem tangit. M. n. non diversificant speciem. sed ea quae magis mulierem enumerat non differt. ergo penes mulierem genus non sunt diverse species peccati. Preterea collectiones super illud fornicatio autem et omnis dicit glossa quod fornicatio est omnis concubitus preter legittimum. sed incestus est huiusmodi. ergo est fornicatio et ita non differt specie a fornicatione. Sed contra virtutes et vitia distinguuntur specie penes obiecta. sed illa quae hic ponuntur diversificant per obiecta. ergo differunt specie. Videtur quod diminuat species luxurie inconvenienter quia apostolus ephesios .iiij. videtur tantum duas species ponere ubi dicitur fornicatio et omnis immunditia non nominetur in vobis. Preterea ad colossenses iij ponuntur tres species scilicet fornicatio et immunditia et concupiscentia et libido. Preterea ad galatas ponuntur alie species iiij. scilicet fornicatio immunditia impudicitia luxuria ergo cum ipse permittit has species videtur insufficienter dividere. Preterea maxime peccatum in genere luxurie est peccatum contra naturam. sed de illo nullam facit mentionem. ergo videtur insufficiens. Preterea plus distat vidua a meretrice quam virgo a vidua. sed luxuria quae committitur cum virgine distinguitur ab illa quae committitur cum vidua. ergo et illa quae committitur cum vidua debet distingui ab illa quae committitur cum meretrice. Preterea videtur dicendum quod stuprum est virginum illicita defloratio. quae scilicet preter coniugalem non procedit. sed hoc est in raptu. ergo raptus non debet contra stuprum distingui. Preterea inter species luxurie nominatur sacrilegium quo committitur cum aliquis violat mulierem deo consecratam vel eam quam habet spiritualem cognationem. ergo cum hoc permittat videtur insufficiens. Ulterius videtur quod male ordinentur ista vitia quia nobilior est castitas virginalis quam coniugalis. sed adulterium est contra castitatem coniugalem stuprum autem contra virginalem. ergo stuprum est gravius peccatum. et sic deberet preponi adulterio. Preterea nulla dispensatione fieri potest quod aliquis licite concubat cum illa cum qua committit adulterium. potest autem fieri per aliquam dispensationem quod aliquis licite concubat cum illa cum qua committit incestum. sic per dispensationem potest accipere uxorem consanguineam in .iiij. gradu cum qua erat prius incestus. ergo adulterium est gravius peccatum quam incestus et sic non deberet premitti. Preterea ad puellam quae rapitur potest esse minor quam non fit violentia. sed ad illam quae per incestum violatur non potest esse minor. ergo incestus est gravius peccatum quam raptus et sic videtur quod male ordinentur. Responsio dicendum ad .i. q. quod sicut supra dictum est xvi. dictum est est peccati materia. genus mutatur quando alterius generis peccati deformitatem addit et secundum hoc ista luxurie membra quae hic ponuntur differunt specie quia fornicatio non

importatur quae est de se aliam deformitatem nisi quae ad genus luxurie pertinet. est enim soluti cum soluta. et dicitur fornicatio a fornice quia iuxta fornices id est iuxta arcus triumphales et alios locos ubi homines conveniebant congregabantur meretrices. et ibi polluebantur. sed stuprum quod est illicita virginum defloratio addit aliam deformitatem scilicet deprecationem mulieris violate que non est ita apta conubendo. sic etiam ex hac deprecatione contra preceptum spiritualem legis prohibitionem habet. similiter et adulterium quod est alterius thori violatio specialem deformitatem alterius generis quae est ex usu rei aliene illicito quod pertinet ad genus iniustitie. similiter et incestus qui est consanguinearum vel affinium abusus ab incendio nomen habens vel a privatione castitatis quasi incastus. quia castitatem violat in illa quae mariti fidei coniungitur addit specialem deformitatem scilicet illius fidelis violationem. similiter et raptus qui committitur cum puella a domo patris violenter abducitur ut corrupta in matrimonium habeatur sive puelle sive parentibus illata consistit per quam alterius generis deformitatem addit scilicet violentiam quam lex maxime prohibet et sic patet quod sunt diverse species peccati. unde et circumstantie quibus diversificantur non sunt in confessione omittende. Ad .i. ergo dicendum quod nullus diversitas in proposito habet sed ex annexa forte diversitatem obiecti quo sunt diversitas in specie. Ad .ii. dicendum quod illa species luxurie quae non addit aliam specialem deformitatem alterius generis retinet sibi nomen generis. non dividit contra alias species. ut sic quod accipit cum perfectione aliorum quae per alias species addunt. Ad .iij. q. dicendum quod species luxurie distinguuntur per hoc quod concubitus est preter naturam et contra naturam. sed quia luxuria contra naturam innominata est relinquitur. sicut sit peccatum in concubitu preter naturam tantum aut non addit aliquam deformitatem preter luxurie genus et sic est fornicatio aut addit quod hoc dicitur quia vel quantum ad modum agendi et sic est raptus qui violentiam importat vel ex conditione eius cum qua luxuria committitur et hoc conditio est ipsius absoluta. sic virginitas et sic est stuprum. vel est ipsius in ordine ad alterum et hoc vel ad coniugalem cum ea sicut est conditio affinitatis vel consanguinitatis et sic est incestus vel ad alium sic est in quantum sic est adulterium. Ad primum ergo dicendum quod immunditia ponitur pro omni luxurie et sic comprehendit alias .iiij. species. Ad .ij. dicendum quod ille .iiij. dicte sic distinguuntur quia vel est secundum naturam et sic ponitur fornicatio quantum ad actum exteriorem concupiscentia autem quantum ad actum interiorem vel contra naturam et sic est immunditia quantum ad actum exteriorem libido quantum ad interiorem quae intentionem concupiscentie importat. Ad .iij. dicendum quod in illis .iiij. fornicatio pertinet ad concubitum soluti cum soluta impudicitia comprehendit adulterium et incestum. sed immunditia continet species contra naturam luxuria autem refertur ad actus interiores. Ad .iiij. dicendum quod

magis contrariatur huic de istis speciebus sed quia habent ordinem ad affinitatem et consanguinitatem et quia ex concubitu contra naturam non fit affinitas ideo pretermisit speciem istam et quia talis luxuria non est humana sed bestialis ut dicitur in vii. ethicorum. Ad v. dicendum quod virgo ex hoc quod defloratur ad dampnum tenetur propter dampnum castitatis quia redditur minus apta ad matrimonium non autem vidua sic nec meretrix et ideo non est similis ratio. Ad vi. dicendum quod raptus supra stuprum addit specialem deformitatem scilicet violentiam et eductionem de domo patris distincta et ideo species potest a stupro. Ad vii. dicendum quod sacrilegium illud reducitur ad species de quibus sit hic mentio quia violatio habitus hic votum continentie reducitur ad stuprum vel magis ad ultimum in quantum est deo desponsata. sed illud quod committitur cum ea que est coniuncta cognatione spirituali reducitur ad incestum. Ad 3. q. dicendum quod sed hic ad concubitus est. magis peccatum sed quod distat magis ad illicitum concubitum inter species autem hec enumeratas que distant actio et quantum ad essentiam matrimonii et quantum ad causam que est consensus scilicet raptus et ideo est maxime peccatum inter illa que hic enumerantur. alie vero distant actio quantum ad essentiam tantum. sed hoc est duplex quia illa cum qua concubit vel non est matrimonio vel non est matrimonio coniuncta sed potest coniungi vel non est coniuncta nec potest coniungi. et hoc magis distat si autem primo modo aut per concubitum prestat ad impedimentum sequentis matrimonii aut non. primo modo minus distat. si autem non potest matrimonio coniungi vel non potest aliqua conditione existente vel non potest simpliciter in perpetuum et hoc magis distat et sic hic patet quod fornicatio simplex minimum est peccatum inter ista que illi cum qua concubitur nullum novum impedimentum relinquitur sequentis matrimonii infert et post hoc stuprum per quod infertur impedimentum mulieri quando non ita facile postmodum nubere possit. et post hoc est adulterium quod est concubitus ad illam que non potest duci in uxorem dum vir eius vivit et post hoc est incestus qui committitur cum illa que simpliciter esse non potest uxor et post hoc est raptus qui contrariatur matrimonio non solum quantum ad essentiam sed etiam quantum ad causam et hic est ordo eorum secundum genus suum considerandorum et tamen non potest quin hic ordo variari per diversas circumstantias omnium. tamen horum gravius est peccatum contra naturam. Ad 1. ergo dicendum quod adulterium non solum est peccatum quia est contra castitatem sed quia est contra ius divinum quod habet vir in uxorem. Ad ij. dicendum quod quamvis non possit dispensari quod aliquis ducat in uxorem illam cum qua committit adulterium vivente viro tamen mortuo casu contingente potest eam in uxorem ducere absque dispensatione scilicet post mortem viri quia adulterium primum non dirimit matrimonium contractum nisi in duobus casibus ut prius dictum est. Ad 3. dicendum quod quamvis possit postmodum duci in matrimonium consentiente puella et parentibus tamen quantum ad presens pertinet maxime a matrimonio distat ut ex dictis patet

Ad v. sic proceditur videtur quod coniugium quod inter affines vel inter consanguineos est contractum non semper sit per divortium dirimendum quia quod deus coniunxit homo non debet separare ergo cum deus facere intelligatur quod ecclesia facit quando quis tales ignoranter coniungit videtur quod si postmodum in notitiam veniat non sint separandi. Preterea favorabilius est vinculum matrimonii quam dominii. sed homo per longi temporis prescriptionem acquirit dominium in rebus quarum non erat dominus ergo per diuturnitatem temporis matrimonium ratificatur etsi prius ratum non fuit. Preterea de similibus simile est iudicium. sed si esset dirimendum propter consanguinitatem tunc in casu illo quando duo fratres habent duas sorores in uxores simul separari propter consanguinitatem et alius separari debet pari ratione quod non videtur ergo matrimonium non est separandum propter affinitatem vel consanguinitatem. Sed contra consanguinitas et affinitas impediunt contrahendum et dirimunt contractum ergo si probatur consanguinitas vel affinitas separandi sunt si de facto contraxerunt. Ulterius videtur quod ad separationem matrimonii quod est inter affines et consanguineos contractum non sit procedendum per viam accusationis quia accusationem inscriptio precedit qua quis se ad talionem obligat si in probatione defecerit sed hoc non requiritur quando agitur de matrimonii separatione ergo accusatio locum non habet. Preterea in causa matrimonii auditur solum propinquus ut infra dicitur. sed in accusationibus audiuntur etiam extranei. ergo in causa separationis matrimonii non agitur per viam accusationis. Preterea si matrimonium accusari deberet tunc precipue hoc esset quando minus difficile est quod separetur. sed hoc est quando sunt tantum sponsalia contracta tunc autem non accusatur matrimonium. ergo numquam de cetero debet fieri accusatio. Preterea ad accusandum non precluditur alicui via per hoc quod non statim accusavit. sed hoc fit in matrimonio quia si prius tacuit quando matrimonium contrahebatur non postea potest matrimonium accusare quia suspectus ergo et cetera. Sed contra omne illicitum potest accusari. sed matrimonium affinium vel consanguineorum est illicitum ergo de eo potest esse accusatio. Ulterius videtur quod in tali causa non sit procedendum per testes sicut in aliis causis quia in aliis causis adducuntur ad testificandum quicumque sunt omni exceptione maiores. sed hic non admittuntur extranei quamvis sint omni exceptione maiores ergo et cetera. Preterea suspecti testes de privato odio vel amore a testimonio repelluntur. sed maxime possunt propinqui esse suspecti de amore ad unam partem et odio ad partem alteram. ergo non est audiendum eorum testimonium. Preterea matrimonium est favorabilius quam alie cause in quibus de rebus pure corporalibus agitur. sed in illis non potest idem esse accusator et testis ergo nec in matrimonio et ita videtur quod non convenienter in causa ista per testes procedatur. Sed contra testes inducuntur in causis ut fides fiat de quibus dubitatur. fiat iudici fides. sed ita faciendum est iudici fides in causa ista sicut in aliis causis quia non debet precipitare sententiam de eo quod non constat ergo procedendum est hic per testes sicut in aliis causis. Responsio dicendum ad 1. q.

quod cum omnis concubitus preter legitimum matrimonium sit peccatum mortale quod ecclesia modis omnibus impedire conatur, ad ipsam pertinet eos inter quos non potest unum matrimonium esse separare, et proprie consanguineos et affines qui sunt in certo gradu, qui non possunt contrahere. [C]ad. i. g. ad. quod ecclesia quamvis dono quo auferre divina fulciatur, tamen in quantum est hominum congregatio fidelium, ad eius officium pertinet humanos in actibus eius providere quod non est divinum. Quia illa coniunctio que fit in facie ecclesie ignorantis non habet inseparabilitatem ex auctore divino, sed est contra auctorem divinum errore humano inducta, que excusat a peccato cum sit error facti quamdiu manet, et propter hoc cum impedimentum ad notitiam venit ecclesie debet predictam coniunctionem separare. [C]ad. ij. ad. quod illa que sit peccato esse non posse nullam prescriptione firmatur, quia ut in nostro dicit diuturnitas temporis non minuit peccatum sed auget, nec ad hoc aliquid facit favor matrimonii, quia inter legitimas personas esse non potest. [C]ad. iij. ad. quod res inter alios acta aliis non preiudicat in foro contentioso. Unde quamvis unus sit repellatur, admitto unus fratrum extra consanguineos non propter hoc separat ecclesia a matrimonio quod non accusat. Sed in foro conscientie non oportet quod semper obligetur ad hoc alius sit ad dimittendum uxorem suam, quia frequenter tales accusatores ex malivolentia procedunt et per falsos testes probant. Unde non oportet quod conscientiam suam informet ex his que dicta aliud tamen sit factum, sed distinguendum videtur mihi quod aut habet certam conscientiam de impedimento matrimonii aut opinionem aut neutrum. Si primo modo, nec reddere debitum debet nec exigere. Si secundo, debet reddere sed non exigere. Si tertio, potest et reddere et exigere. [A]d. ij. q. ad. quod accusatio ad hoc est instituta ne quis sustineatur innocens qui culpam habet. Sicut autem ex ignorantia facti contingit quod aliquis homo reputatur innocens qui in culpa est, ita ex ignorantia aliqua coniunctio quandoque licita reputatur que illicita est, et sic hoc accusatur quamvis ita et factum ipsum accusari potest, et sic matrimonium accusatur quando propter nomen impedimenti examinatur legitime quod est illegitimum. [C]ad. i. g. ad. quod obligatio ad penam talionis habet locum cum accusatur persona de crimine, quia tunc agitur ad punitionem eius. Sed cum accusatur factum tantum non agitur ad penam facientis sed ad impedimentum hoc quod est illicitum, et ideo in matrimonio accusator non se obligat ad aliquam penam, sed talis accusatio potest et verbo et scripto fieri ita quod exprimatur consanguinitas per accusans et matrimonium quod accusatur et impedimentum propter quod accusatur. [C]ad. ij. ad. quod extranei non possunt scire consanguinitatem nisi per consanguineos de quibus probabile est quod sciant, unde cum ipsi tacent suspitio habetur contra extraneos quod ex mala violentia procedant nisi per consanguineos probare volunt, unde repellantur ab accusatione cum sint consanguinei contacent et per quos probare potest. Sed per consanguineos quantumcumque sint propinqui non repelluntur ab accusatione cum accusat matrimonium propter aliquod impedimentum perpetuum quod impedit matrimonium contrahendum et dirimit contractum. Sed cum accusat ex hoc quod dicitur non fuisse contractum, tunc parentes tamquam suspecti sunt repellendi, nisi ex parte illius qui est inferior dignitate et divitiis, de quibus probabiliter existimari potest quod libenter vellet quod matrimonium staret. [C]ad. 3. ad. quod quando matrimonium nondum est contractum sed sponsalia tantum, non potest accusari quia non accusatur quod non est, sed potest denuntiari impedimentum ne matrimonium contrahatur. [C]ad. iiij. ad. quod ille qui primo tacuit quando audivit, postea si vellet matrimonium accusare, quamvis repellitur, quia presumitur ex dolo. Extra eodem, qui sic dicit: si post contractum matrimonium appareat accusator et non prodiit in publicum quando fit consuetudine ecclesie celebratur, utrum vox sue accusationis debeat admitti? Et dico quod ipse potest supra quod respondeo: quod si tempore denuntiationis premisse is qui iam coniunctos impetit extra diocesim existebat, vel aliter denuntiatio ad eum non potuit notitiam pervenire, ut puta nimie infirmitatis fervore laborans sane mentis patiebatur exilium, vel in annis erat tam teneris constitutus quod ad comprehensionem talium eius etas sufficere non valebat, seu alia causa legitima fuit impeditus, eius accusatio debet audiri. Alioquin tamquam suspectus est procul dubio removendus, nisi iuramento firmaverit quod postea didicit ea que obiecit et ad hoc ex malitia non procedat. [A]d. iij. q. ad. quod inter cetera oportet quod per testes veritas patefiat, sic quod in aliis tamen, ut iuriste dicunt, inter causas multa specialia inveniuntur, scilicet quod idem esse potest accusator et testis, et quod non iurat de calumpnia cum sit quedam causa spiritualis, et quod consanguinei admittuntur ad testificandum, et quod non observatur omnino ordo iudiciarius, quia post tali denuntiatione facta contumax potest excommunicari licet non contestata, qui valet ad hoc testimonium de auditu, et post publicum testium testes possunt induci, et hoc totum est ut peccatum impediatur quod in tali coniunctione esse potest. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Illud autem non est pretermittendum etc.

[I]llud totum est abrogatum per nova iura, sed quod gradus consanguinitatis et affinitatis sunt astricti usque ad iiij. gradum, et scilicet quod ecclesia contra est, scilicet quod cum ecclesia non intendat privare aliquem iure suo, si decepta per falsos testes separavit matrimonium alicuius per quem expoliata iniuste, debet ei fieri restitutio, et si alter votum religionis emisisset, ita cum quod non licet ei petere debitum sed solum reddere. Quando autem mulier ad reintegrationem matrimonii agit, distinguendum est, quia si agit petitorio ut scilicet dicatur eius vir quia cum ea contraxit, antequam fiat restitutio tractabitur de-

exc̄p. ex pte mariti ꝓposita. si aūt agat̄ possessorio p̄ restituend̄ ē ꝗ uir ꝙ excepto p̄dc̄a tenetur ⁊ ead̄ rō ē si uir agat. set excipiunt̄ ab utroq; cōmunit̄. v. cāus. p̄m̄ ē qn̄ uir exc̄ ꝓponit p̄ssu fornicatōm ux. Scd̄s qn̄ ꝓpōit gd̄u cōsanguinitatis iure diō p̄hitū tn̄ si differeñt oz ei rest̄ p̄sniam set ille nō tenebit̄ redde debitū. si hāt cōsciām ð cōsanguinitate p̄dc̄a. Terci siobiciat̄ excepto rei iudicate aq̄ nō ē appellatū. Qr qn̄ ē cātu seuita uiri q̄ nō pōt sufficiens cancō adhiberi. puta q̄ uir p̄sequit̄ ux̄. odio capi. Qnt̄ ē. qn̄ ille qui agit spoliauit aliū sine cā.

Nam ð sp̄il cōgtiōe ꝗc. postq̄ ðēmnauit m̄. ð ꝓpinquitatis cār impedi h̄ ðēmiāt ipedimīta. sp̄ual ꝓpinqtatis ⁊ ðī m. p. d. i pma ð quō sp̄ual cōgtō m̄ impediat. in s̄a i quirit utr̄ s̄e nuptie sit licite scd̄ ē q̄ nō solū ⁊c. p̄a. m. d. i p̄a distiguit ꝓpinqtate sp̄uale acn̄ ð quib; ꝗ actū ē. infra p̄seq̄t ð sp̄ile ꝓpinqtate i. sp̄ual filii ⁊c. et h̄ ps diuid̄ m. d. i p̄ma ð m̄ sp̄il ꝓpinqtas ꝯhat̄ infra ð quō m̄ impediat i q̄d aūt cōp̄e ⁊ cōmr̄ ⁊c. et h̄ m. d. i p̄a ð quō m̄ impediat ꝓpinquitas sp̄ual ꝗ aliq̄ p̄ directe ꝯhit que assimulat̄ cōsanguītati. i s̄a ð quō impediat m̄ illa q̄ indirecte ex uxore i uir̄ redūdat p̄modū cētā affinitatis ul̄ eq̄ i solet ꝗ cōi ⁊c. p̄ma m. d. i p̄a ð quō sp̄il ꝓpinqtas impediat m̄ int̄ cōp̄ēm ⁊ cōmrēm ñlem aut cē. infra ð quō impediat m̄ int̄ filios ñlē ⁊ sp̄ilē. q̄ aūt sp̄il ł adoptiui ⁊c. p̄ma m. d. i p̄a. ostendit quō sp̄ual cōgtō impediat m̄ p̄cedēs m̄ dimend̄ ⁊ dimat̄ ꝯctū i cōp̄ēm ⁊ cōmrēm nō ꝗ si seq̄t̄ i s̄a obicit ꝯ̄ iū ⁊ sol uit i. hiis aūt obuiac̄ ur̄ ⁊c. q̄ aūt sp̄ile ⁊c. h̄ ð quō imped̄ m̄ int̄ p̄lem sp̄ualem ꝯñlem. uni̇ hōis ⁊ cē h̄ duo facit p̄o ꝓpat ꝓpositū s̄o inq̄rit utr̄ h̄ p̄hō se extendit ad fr̄es ñlēs sp̄ales p̄lis. q. s. nō possint copl̄ai filii ñlib; sp̄il p̄ās. h̄ aūt quidā uolūt ⁊c. solet ꝗ cōi ⁊c. cē h̄ duo facit p̄ ð q̄ sp̄il cōgtō tn̄ fit a uiro i uxore s̄o inquirit utr̄ possint simul sp̄uali effici parentes alic̄ p̄lis i. solet ꝗ cōi ⁊c.

Hic est t̄ q̄o. Prima ē ð cōgtiōe sp̄il. Scd̄a ð legali. Terci ð s̄is nuptiis. Qrt̄ p̄m̄ q̄ritur. Pro uir sp̄ual cōgtō m̄ impediat. Scd̄o ergo cā ꝯhat̄ terciō m̄ cē ꝯhat̄.

Ad p̄m̄ sic p̄cē. ui̇ q̄ sp̄ual cōgtō m̄ nō impediat. nich̄. n. impedit m̄ q̄ nō ꝯtrat̄ aliq̄ cui bono m̄y. set sp̄ cōgtō nō ꝯtrat̄ alicui bō m̄y ꝗ ñ impedit m̄. Qr p̄petuū ipedimētū m̄y nō pōt stare simul cū m̄o. set cōgtō sp̄ual stat simul aliq̄n cū m̄o ut infra dr̄. sic cū q̄s i casu necessitatis filiū suū bap̄t q̄ tunc fit uxori sue sp̄ual cōgtiōe cōiuct̄ n̄ tn̄ m̄ sepat̄ ꝗ sp̄ cōgtō m̄ nō impedit. Pret̄ unio sp̄e nō tollit i cār set m̄ ē cār cōiuctō ꝗ cōgtō sp̄ual cū sit unio sp̄e nō pōt tollire ad m̄ impediend̄. Pret̄ ꝯrioȝ nō ē idm̄ effcūs set sp̄ual cōgtō uir̄ ē ꝯrā disp̄itati cult̄ cū sp̄il cōgtō sic ꝓpinqtas ꝓueniens ex datiōe sacrm̄ti ł intētiōe ad id. disp̄itas aūt cult̄ ꝯsistit in sacl̄ carētia ut p̄ dcm̄ ē. ꝗ cū disp̄itas cult̄ m̄ impediat ur̄ q̄ sp̄il cōgtō nō hāt hūc effcūm. set ꝯ cōgtō ad uicl̄m ē sanccī. tāto ē mag̃ ꝯtodiend̄ set uicl̄m sp̄ile ē sanccī. ꝙ cōrale ꝗ ē uicl̄m ꝓpinqtatis cōrlis m̄ ipediat ur̄ ꝗ q̄ sp̄ual cōgtō id faciat. Pret̄ in m̄o cōiuctio aiaȝ est p̄uoȝ ꝙ cōiuctō corp̄ū q̄ p̄cedit tp̄; ꝗ m̄lto for̄ sp̄il cōgtō m̄ ipedire pōt ꝙ cār. Responsio dd̄ q̄ sicut p̄ cārnis ꝓpagatōm hō accipit eē ñ. i p̄ sacm̄ta accip̄ eē sp̄il gr̄ē. s̄m sic uicl̄m q̄ ex cārnis ꝓpagatiōe ꝯhuit̄ ē ñle hōi in q̄nt̄ ē res q̄dā ñ. ita uicl̄m q̄ ꝯhit̄ ex sac m̄toȝ susceptiōe ē q̄dā mō ñle alicui in q̄nt̄ ē m̄br̄ ecclē ⁊ iō sicut cārl cōgtō impedit m̄. ita sp̄ ex eccl̄e statuto. tn̄ distin̄ ē. ð sp̄il cōgtiōe. q̄ aut p̄cessit m̄. aut seq̄t̄. si p̄cessit impedit ꝯhend̄ ⁊ dimit ia ꝯctū. si seq̄tē nō dimit uicl̄m m̄y. set q̄ ad actū m̄y ē distiguend̄. q̄ aut sp̄il cōgtō inducit̄ cā necessitatis sic cū p̄r bap̄t p̄um i ar̄lo mortis ⁊ tē nō ipedit actū m̄y exnecut̄ p̄te aut inducit̄ ex cāum necessitatis exigentia tn̄. ⁊ tē si ille ex cuius actu inducit̄ ðligentiam adhibuit ē ead̄ rō sic q̄d p̄mo aut ex industria ex casū necessitatis ⁊ tē ille ex cuius actu inducit̄. amittit ius petendi debitū. set tn̄ dz redde q̄ ex culpa ei̇ nō dz ad ꝯmod̄ alius reportare. Ad. i. ꝗ dd̄ q̄ q̄uis sp̄ cōgtō nō impediat ad ð bonis p̄ncipalib; m̄ tn̄ ipedit ad ð s̄autis bonis q̄ ē amicitie mulel q̄ sp̄ual cōgtō ē sufficiens ratiō amicicie p̄ste. s̄m oz q̄ ad alios p m̄. familiaritas ⁊ amicitia q̄rit̄. Ad. ij. dd̄ q̄ m̄ ē p̄petuū uicl̄m ⁊ iō nullm̄ ipedimēt̄ supueniens. pōt ip̄m dimitte q̄ sic q̄nq; ꝯueit̄ p̄m ⁊ m̄y ipedimētū stant sil̄ ñ aūt si impedimēt̄ p̄cedit. Ad terciū dd̄ q̄ i m̄o nō tm̄ ē ꝯiuctō corlis set ꝗ sp̄ual ⁊ iō ꝓpinqtas sp̄e ipedimēt̄ p̄dat sine h̄ q̄ ꝓpinquitas sp̄il tollire ðbeat m̄ cār. Ad. iiij. dd̄ q̄ nō ē icōueniens q̄ duo ꝯrā adiuicē

cnant etiam sic magnu et puu eqli et sic di
spitas cult et spul cogtio mio repugnat q in
uno e maior distan i alto maior propinqtas
q m requirit et io ex utraq pte m impedit.

Ad p sic proc uir q
p solu bapm propinqtas spl contrahat sic .n. se
ht cogtio corlis ad corle gnom ita spul ad spu
ale set solus bapis de spul gnacio . g p solu bapm
ctrahit spl cogtio sicut p sola gnom carn cogtio
carl. p sic in confirmacio imprimit caracter ita
i ordine set ex susceptioe ordinis no se spl co
gtio g n ex confirmatioe et sic solu ex bapo p
sicut sit dignora sacramentalib. set ex qbsda sacram
tis spul cogtio no se sic pz . in extma unctioe
g multo mi ex cathecismo ut qdā dnt p it
sacramentalia bap multa a pe cathecismi nuant ut
pz . s d . vi . g ex cathecismo no mag ctrahit spl
cogtio p ozo no e mi efficax ad pmouend
i bonu q instructo siue cathecizato . set ex oroe
no ctrahit spul cogtio g n ex cathecismo p instructo
q fit baptis p pdicatom plus ualet q illa
q fit no du baptis set ex pdicatioe no ctrahit
aliq spl cogtio g n ex cathecismo sz 9 ij . cor . xiij
i x ihu per ego uos genui . set spl cogtio sp
cat cogtom g ex pdicatioe euangelij . et insti
tuoe sit spl cogtio et no solu ex bapo . p sic
p bapm tolli pctm orile ita p pniam actuale
g sic baps spe cat cogtom ita et pnia p
pz n cogtionis e set p pniam et doctrina et pasto
ralē curā cmulta hi . as dz alē sp pz g ex
multis aliis pt bap et confirmatom spul cogtio ctrahi
Responsio dd q circa h e opinio e . quidā .n. dnt q
spual regnio psepcisor . s. s. gnm dat ita p vij .
effici icipit qsso pabulo sal sac usq ad confirma
tom p epm sciliz q p qlibet hor vij . spual cogtio
ctrhi . set illd no ui roale q cogtio car n ctrhi
pactu gnois cpletu . vn q affi . n ctrhi n sit sta
cunctō semiu ex q pot seq cogtio carl spualis
a gnatō no pficit n p aliq sacramentu vn n u
cueniens q spil cogtio ctrahat n p sacramt ad . et io
alii dnt q pt ea tm sacramta spul cogtio ctrhi .
s . p cathecism bapm et confirmatom set isti ppria
uoce uident ignorare q cathecism no e sacrame
set sacramentale . et io alij dnt . qd tm p duo sacramta
ctrhit . s . p bapm confirmatom et h opinio e comunior
tn d cathecismo qda hor dnt q e debile impedi
mt q impedit ctrhendu set no dimit m gra
tu ad . i . g dd q d est car nati pa mutb
inq adhuc id q natu e ad o debile e q no
possit ex expoi sine piclo et huic nati silat
regnio p bapm in quo regnatr . aliqs adhuc
q fouend . ind utin esse sa nati e cnuto
qn ia id q natu erat i utō tm roborat eatō q
pot sin piculo expoi exiorib q nati sunt
corrupe . et huic silat confirmatio . p q homo ro
boratus expoit in pui ad cfom noi . xpi et io p
utriqz istor sacramtor ctrhi spualis cogtio . ad
ij . dd q p ordinis sacramt no fit aliq regnio
set qda pmoc potestatis . et p mlr no susci
pit . ordinis et sic no pot ad i pedimtu pral
mio et io talis cogtio no cputat . ad . iij . dd
q in cathecismo fit qda pfo futi bap . sic
i sposalib qda spōsio futura nuptiar . vn sic
i sposalib ctrhi quida mo propinqtas ita et
in cathecismo ad mi i pedies ad ctrhend ut
qda dnt . no aut i aliis sac . ad 9 . dd q ta
lis pfō fidi no fit i aliis sacramentalib bap sic in
cathecismo . et io no e silis ro et sili . dd ad . v . et .
orde et ad vi . d pdicatoe . ad vij . dd q apls eos
ad fidm istruxat p mod cathecismi et sic a mo
talis istructo hebat ordinem ad spul gnom
ad viij . dd q p sacramt pnie no ctrhit pprie lo
spul cogtio vn filius sacerdotis pot ctrahe cu illa
q sacerdos in cfone audit . al fili sacerdotis no i
ueiret in tota una pochia mliere cu q ctrhi
et n obstat q p pniam tollit pctm actuale . q
h no e p mod gnois . set mag p mod sana
tois . set tn p pniam ctrhi q da fed int sacerdo
te et muliere cfitete sac cogtioi spu ut
tm pcet eā car cogscere ac si eet sua spōsa
lis filia et h io q maxia familiaritas e int sacerdo
te et cfitete et ob h ista phibitō e inducta
ut tollatr . pctī occo . ad ix . dd q pz spul
dz ad silitudine pris car . pz aut car ut phus
dicit i viij . eth . tu dat . s . ee nutrimtu et in
structom et id spual pz as alie dz . nec alie
hor tn cu extr q e spul pz no ht cogtom
spul n cuiat cu pre q ad gnom p q est de
et sic solu pot .

Ad tertiu sic proc . uir q cogtio spual n ctrha
int suscipiente sac bap et leuatu d fo
te sac . q i gnoe carn ctrhi propinqtas solum
ex pte ei e semie gnat p les no aut ex pte
ei q pum nat suscip . g n spualis cogtio ctrhi
int eu q suscip d sac fonte et eu q suscepit
p ille q i sac fonte leuat anadochus ad o
dz et ad ei offm spectat puos instrue set
istructo no e cū sufficies sp cogtiois ut
dctm e . g nulla cogtio ctrhi int eu et illu q d
sac fonte leuat p pot ctinge q ds leuet
aliq d sac fonte an q ipe sit bapt . set ex h
no ctrhi a sp cogtio q ille q no e bapt no e

capax ac

capax ad spiritualis quod levat aliquem de sacro fonte non sufficit ad cognationem spiritualem contrahendam. Sed contra est diffinitio spiritualis cognationis supra inducta et auctores qui ponuntur in littera. Ulterius videtur quod cognatio spiritualis non transeat a viro in uxorem, quia spiritualis unio et corporalis unio sunt disparate et diversorum generum, ergo mediante carnali coniunctione que est inter virum et uxorem non transit ad spiritualem cognationem. Preterea magis conveniunt in spirituali generatione que est causa spiritualis cognationis vir et pater spiritualis quam vir qui est spiritualis pater et uxor. Sed pater et mater spiritualis nullam ex hoc cognationem contrahunt spiritualem. Ergo nec uxor contrahit aliquam cognationem spiritualem ex hoc quod vir eius sit pater spiritualis alicuius. Preterea potest contingere quod vir est baptizatus et uxor non baptizata, sicut quando unus est ab infidelitate conversus sine alterius coniugis conversione. Sed spiritualis cognatio non potest pervenire ad non baptizatum, ergo non transit semper a viro ad uxorem. Preterea vir et uxor possunt aliquem simul de sacro fonte levare. Si ergo spiritualis cognatio a viro transiret in uxorem, sequeretur quod uterque esset bis pater vel mater spiritualis eiusdem, quod est inconveniens. Sed contra bona spiritualia magis multiplicabilia sunt quam corporalia. Sed consanguinitas corporalis viri ad uxorem transit per affinitatem. Ergo multo magis spiritualis cognatio. Ulterius videtur quod non transeat ad filios carnales patris spiritualis, quia spirituali cognationi non assignantur gradus. Essent autem gradus si transiret a patre in filium, quia persona generata mutat gradum, ut supra dictum est. Ergo non transit ad filios carnales patris spiritualis. Preterea pater eodem gradu attinet filio et fratri. Si ergo cognatio spiritualis transit a patre in filium, eadem ratione transiret a fratre in fratrem, quod falsum est. Sed contra est quod in littera probatur per auctoritatem. Responsio. Dicendum ad primam questionem quod sicut in generatione carnali aliquis nascitur ex patre et matre, ita in generatione spirituali nascitur filius Dei sicut patris et ecclesie sicut matris. Sicut autem ille qui sacramentum confert gerit personam Dei cuius instrumentum et minister est, ita ille qui baptizatum suscipit de sacro fonte aut confirmandum tenet gerit personam ecclesie. Unde ad utrumque spiritualis cognatio contrahitur. Ad primum ergo dicendum quod non tantum pater ex cuius semine generatur proles habet cognationem carnalem ad natum, sed etiam mater que ministrat materiam et in cuius utero generatur. Et ita etiam anadochus qui baptizandum vice totius ecclesie offert et suscipit et confirmandum tenet spiritualem cognationem contrahit. Ad secundum dicendum quod non ratione instructionis debite sed ratione generationis spiritualis ad quam cooperatur spiritualem cognationem contrahit. Ad tertium dicendum quod non baptizatus non potest aliquem levare de sacro fonte, cum non sit membrum ecclesie cuius typum gerit in baptismo suscipiens, quamvis possit baptizare, quia est creatura Dei cuius typum gerit baptizans; non tamen aliquam cognationem spiritualem contrahere potest, quia est expers spiritualis vite in qua homo primo per baptismum renascitur. Ad secundam questionem dicendum quod aliquis potest alicui fieri compater duplici modo. Uno modo per actum alterius qui baptizat vel in baptismo suscipit filium eius, et sic cognatio spiritualis non transit a viro in uxorem, nisi forte ille sit filius uxoris, quia tunc uxor directe contrahit cognationem spiritualem sicut et vir. Alio modo per actum proprium, sicut cum levat filium alterius de sacro fonte, et sic ista cognatio spiritualis transit ad uxorem, quia ipsa eius coniux. Non autem si nondum sit matrimonium consummatum, quia nondum effecti sunt una caro. Et hoc est per modum cuiusdam affinitatis. Unde etiam propter rationem transire ad mulierem que est carnaliter cognita, quamvis non sit uxor. Unde versus: Que mihi vel cuius mea natum fonte levavit, hec mea commater fieri mea non valet uxor. Si qua vero natum non carne fonte levavit, hanc post fata mee non ideo vetabor habere. Ad primum ergo dicendum quod ex hoc quod sunt diversorum generum, unio spiritualis et corporalis potest concludi quod una non est altera, non autem quod una non possit esse causa alterius, quia eorum que sunt in diversis generibus unum quandoque est causa alterius vel per se vel per accidens. Ad secundum dicendum quod pater spiritualis et mater spiritualis eiusdem non coniunguntur in generatione spirituali nisi per accidens, quia unus ad hoc per se sufficeret. Unde non oportet quod ex hoc aliqua cognatio spiritualis inter eos nascatur qua possit inter eos esse matrimonium vetitum. Unde versus: Unus semper erit compater spiritualis, alter carnalis, nec fallit regula talis. Sed per matrimonium sunt vir et uxor una caro per se loquendo, ideo non est simile. Ad tertium dicendum quod si uxor non sit baptizata non perveniet ad eam spiritualis cognatio propter hoc quod non est capax, non ex hoc quod non possit per matrimonium transduci spiritualis cognatio a viro in uxorem. Ad quartum dicendum quod ex quo inter patrem spiritualem et matrem non contrahitur aliqua cognatio, nichil prohibet quin vir et uxor simul aliquem de sacro fonte levent. Nec est inconveniens quod uxor ex diversis causis efficiatur mater spiritualis eiusdem, sicut etiam potest esse quod sit affinis et consanguinea eiusdem per carnalem propinquitatem. Ad tertiam questionem dicendum quod filius est aliquid patris et non econverso, ut dicitur in viii ethicorum. Et ideo spiritualis cognatio transit a patre in filium, sed non econverso. Et sic patet quod sunt tres cognationes spirituales. Una que dicitur spiritualis paternitas, que est inter patrem spiritualem et filium spiritualem. Alia que dicitur compaternitas, que est inter patrem spiritualem et carnalem eiusdem. Tertia autem dicitur spiritualis fraternitas, que est inter filium spiritualem et filios carnales eiusdem patris. Et quelibet harum impedit matrimonium contrahendum et dirimit contractum. Ad primum ergo dicendum quod persona addita per propagationem facit gradum ad illam personam quam eadem generatione attinet, non autem respectu eius cui attinet in alio genere. Sicut filius attinet in eodem gradu uxori patris in quo et pater, quamvis alio genere attinentie. Spiritualis autem cognatio est alterius generis quam carnalis. Et ideo in eodem gradu attinet pater spiritualis filio naturali patris sui spiritualis in quo attinet ei pater eius quo mediante cognatio spiritualis transit. Et ita non oportet quod spiritualis cognatio habeat gradum. Ad secundum dicendum quod frater non est aliquid fratris sicut filius est aliquid patris, sed uxor est aliquid viri, cum quo effecta est unum corpus. Et ideo a fratre in fratrem non transit, sive sit ante genitus sive post fraternitatem spiritualem.

Deinde queritur de cognatione legali que est per adoptionem

d

et ee h quit ei ¶ Quo de adoptione ¶ Quod uir ex
adoptione contrahat aliquod uinculum impediens matrimonium ¶ Contra
int esse pt contrahe.
Ad primum sic procedit uir quod inquit adoptio diffi
niatur adoptio .i. extranee persone in filium uel nepo
tem per deinceps legitima assumptio filii .i. debet esse
sodis patri scilicet alia ille qui adoptatur non transit
in potestatem patris adoptantis ergo non semper per adopta
tionem aliquis in filium assumitur ¶ Preterea parentes dicuntur filius
thesaur. ii. cor. xii. scilicet pater adoptans non debet quod
adoptato thesaurizare. quia quando adoptatus non succe
dit in bona adoptantis ergo adoptio non est assumptio
aliena in filium ¶ Preterea adoptio per quam aliquis in filium assu
mitur. simulat generationem naturalem per quam naturaliter filius producitur ergo
cui competit naturalis generatio filii competit adoptio scilicet
hec falsum est. quia ille qui non est sui iuris et qui est minor xxv.
annis et mulieres non possunt adoptare quamuis possint
naturaliter filium generare. ergo adoptio non proprie dicitur assumptio
alicuius in filium. ¶ Preterea assumptio extranee persone in filium ui
detur necessaria ad supplendum defectum naturalem filiorum scilicet
ille qui non potest generare ut spado uel frigidus maxime
patitur defectum in filiis filibus ergo ei maxime competit
petit assumere aliquem in filium. scilicet non competit
aliquid adoptare. ergo adoptio non est assumptio alicuius
in filium ¶ Preterea similiter competentie uidetur aliquis in filium assumitur
sine carnis propagatione potest indifferenter maior
etate fieri pater minoris quam e contra quia iuuenis pater senis
baptizati. et eodem sic per adoptionem aliquis assumitur in
filium. sine carnis propagatione filii posset indis
ferenter senior iuniore uel minor seniore adop
tare quod non est uerum quod sic idem quod prius ¶ Preterea adop
tatus non differt ab aliquo gradu. ab adoptante
ergo quilibet adoptatus adoptatur in filium et
sic inconueniens dicitur quod adoptatur in nepotem
¶ Preterea adoptio ex dilectione procedit unde quod deus dicitur
nos per caritatem in filios adoptasse. scilicet caritas
maior habenda est ad proximos quam ad extraneos ergo
non debet esse adoptio extranee persone. scilicet magis propinque
per ¶ Respondeo dicendum quod ars imitatur naturam in quantum
potest et supplet defectum naturalem in illis in quibus natura deficit
unde sicut per generationem naturalem aliquis filium producit. ita
per ius positiuum quod est ars equi et boni potest aliquis
sibi quem assumere in filium ad similitudinem filii naturalis
et ad supplendum filiorum perditorum defectum propter quod
precipue adoptio est introducta et quia assumptio
importat terminum a quo propter quod assumens non est
assumptum ut in .iii. li. di. v. dicitur est debet quod ille
qui assumitur in filium sit persona extranea sic ergo generatio
naturalis habet terminum ad quem .s. formam que est finis generationis et
terminum a quo .s. formam contrariam ita generatio legalis habet
terminum ad quem filium uel nepotem terminum a quo personam

extraneam et sic patet quod predicta assignatio comprehendit
genus adoptionis quia dicitur assumptio legitima et
terminum a quo quia dicitur extranee persone et terminum ad quem quia dicitur in
filium uel nepotem assumptio ¶ Ad .i. ergo dicendum quod filiatio
adoptionis est quedam imitatio filiationis naturalis et
ideo due sunt adoptionis species una que perfecte imitatur
naturalem filiationem et hec uocatur abrogatio per quam tradu
citur adoptatus in potestatem adoptantis et sic adop
tatus succedit patri adoptanti ex intestato. nec
potest eum pater sine culpa priuare quarta parte heredi
tatis. sic autem adoptari non potest nisi ille qui est sui
iuris .s. qui non habet potestatem aut si habet est ema
cipatus et hec adoptio non fit nisi auctoritate principis
alia adoptio que imitatur naturalem filiationem imperfecte
que uocatur simpliciter adoptio per quam adoptatus non tra
sit in potestatem adoptantis unde magis est dispo
sitio quedam ad perfectam adoptionem quam adoptio perfecta et
per hanc potest adoptari etiam ille qui non est sui iuris
et sine auctoritate principis et auctoritate magistratus et
sic adoptatus non succedit in bonis adoptantis
nisi tenetur ei adoptans aliquid de bonis suis in testamento dimi
ttere. nec uelit et per hoc patet solutio ad ii. ¶ Ad iii. dicendum
quod generatio naturalis ordinatur ad speciem conseruandam et ideo omnibus
competit posse naturaliter generare in quibus non specie non est
impedimentum. scilicet adoptio ordinatur ad hereditatis
successionem et ideo uel solis competit qui habent potesta
tem disponendi de hereditate sua unde ille qui
non est sui iuris uel qui minor est .xxv. annis aut mulier
non potest adoptare. quamuis nisi ex speciali concessione
principis ¶ Ad .iiii. dicendum quod per eum qui habet impedimentum
perpetuum ad generandum non potest hereditas transire in
posteros unde ex hoc ipso iam debetur illi qui ei succedere
debet iure propinquitatis et ideo ei non competit adop
tare. sicut nec naturaliter generare ¶ Preterea maior est dolor
de filiis amissis quam de filiis qui numquam habiti fuerunt
et ideo habentes impedimentum generationis non indigent solatio
contra carentiam filiorum sicut illi qui habuerunt et amiserunt
uel qui habere potuerunt scilicet ex impedimento accidentali carent.
Ad .v. dicendum quod spiritualis cognatio contrahitur per sacramentum in quo sic dicitur re
nascimur in christo in quo non differt masculus a femina nec
uir et liber iuuenis et senex et ideo quilibet indifferenter
potest effici pater spiritualis alterius. scilicet adoptio fit ad
hereditatis successionem et quandam subiectionem adoptati
adoptante non autem est congruus quod antiquiores iuue
ni incuria rei familiaris subdantur. et ideo minor
non potest adoptare seniorem sed debet secundum leges quod
adoptatus. sicut in tantum adoptante minor quod pos
sit ei esse filius naturalis ¶ Ad .vi. dicendum quod sicut contingit
amittere filios ita et nepotes et deinceps et ideo
cum adoptio sit inducta in solatium filiorum
amissorum sicut potest aliquis per adoptionem subrogari

in eos filii item in eos nepotis et sic deinceps. Ad vii. dicendum quod propinquus iure propinquitatis debet succedere quod non competit ei qui per adoptionem ad successionem ducatur, consimiliter propinquus cui non competet successio hereditatis adoptantis. non adoptatus in hoc est propinquius sed in hoc est extraneus quantum ad successionem in bonis adoptantis.

AD secundum sic proceditur. Videtur quod ex adoptione non contrahatur aliquod vinculum impediens matrimonium. quia cura spiritualis est dignior quam cura corporalis. sed ex hoc quod aliquis curae alterius traditur simpliciter non contrahitur aliquod propinquitatis vinculum. alias omnes qui habitant in parochia essent propinqui sacerdotis et cum filio eius non possent contrahere. ergo nec adoptio quae trahit adoptatum in curam adoptantis hoc facere potest. Praeterea ex hoc quod aliquis alicui sit beneficus non contrahitur aliquod propinquitatis vinculum. sed nihil aliud est adoptio quam collatio cuiusdam beneficii. ergo ex adoptione non fit aliquod propinquitatis vinculum. Praeterea pater naturalis providet filio in tribus ut philosophus dicit quia scilicet ab ipso habet esse et nutrimentum et disciplinam. hereditatis autem successio est posterius addita. sed per hoc quod aliquis alicui providet in nutrimento et disciplina non contrahitur aliquod propinquitatis vinculum. alias nutrientes et pedagogi et magistri essent propinqui. quod falsum est. ergo nec per adoptionem per quam aliquis succedit in hereditate alterius contrahitur aliqua propinquitas. Praeterea sacramenta ecclesiae non subduntur humanis legibus. sed matrimonium est sacramentum ecclesiae. cum ergo adoptio sit inducta per legem humanam videtur quod non possit impedire matrimonium ad vinculum ex adoptione contractum. Sed contra cognatio matrimonium impedit. sed ex adoptione quaedam cognatio causatur scilicet legalis ut patet per eius diffinitionem. est enim legalis cognatio quaedam proximitas proveniens ex adoptione. ergo adoptio causat vinculum per quod matrimonium impeditur. Praeterea hoc idem habetur ex auctoritatibus in littera positis. Responsio dicendum quod lex divina illas praecipue personas exclusit a matrimonio quas necesse erat cohabitare ne ut rabbi moyses dicit si ad eas liceret carnalis copula facile pateret concubitus locus. ad quod reprimendum matrimonium est ordinatum. et quia filius adoptatus conversatur in domo patris adoptantis sicut filius naturalis, ideo legibus humanis prohibitum est inter tales matrimonium contrahi. et talis prohibitio est per ecclesiam approbata. et inde habet quod legalis cognatio matrimonium impediat. Et per hoc patet solutio ad prima tria. quia per omnia illa non inducitur talis cohabitatio quae possit fomentum concupiscentiae praestare. et ideo ex hiis non causatur propinquitas quae matrimonium impediat. Ad iiii. dicendum quod prohibitio legis humanae non sufficeret ad impedimentum matrimonii nisi interveniret ecclesiae auctoritas quae idem etiam interdicit.

AD tertium sic proceditur. Videtur quod talis cognatio non contrahatur nisi inter patrem adoptantem et filium adoptatum. matrimonium enim videtur quod debeat contrahi inter patrem adoptantem et matrem filii adoptati sicut accidit in cognatione spirituali. sed inter tales nulla est cognatio legalis. ergo nec inter aliquas alias personas praeter adoptantem et adoptatum. Praeterea cognatio impediens matrimonium est perpetuum impedimentum. sed inter filium adoptatum et filiam naturalem adoptantis non est perpetuum impedimentum quia soluta adoptione per mortem adoptantis vel emancipationem adoptati potest contrahere cum ea. ergo cum ea non habuit aliquam propinquitatem quae matrimonium impediret. Praeterea cognatio spiritualis in nullam personam transit quae non possit ad sacramentum tenere vel suscipere. unde in non baptizatum non transit. sed mulier non potest adoptare ut ex dictis patet. ergo cognatio legalis non transit a viro in uxorem. Praeterea cognatio spiritualis est fortior quam legalis. sed spiritualis cognatio non transit in nepotem. ergo nec legalis. Sed contra plus concordat cognatio legalis cum carnali coniunctione vel propagatione quam spiritualis. sed spiritualis transit in alterum praeter modos praedictos ut dictum est. ergo et legalis. Praeterea ad hoc sunt auctoritates quae in littera ponuntur. Responsio dicendum quod triplex est legalis cognatio. prima quasi descendentium quae contrahitur inter patrem adoptantem et filium adoptatum et filium filii adoptati et nepotem et sic deinceps. secunda quae est inter filium adoptivum et filium naturalem. tertia per modum cuiusdam affinitatis quae inter patrem adoptantem et uxorem filii adoptati vel econverso inter filium adoptatum et uxorem patris adoptantis. prima ergo cognatio et tertia perpetuo matrimonium impediunt. secunda autem non nisi quamdiu manet in potestate patris adoptantis. unde mortuo patre vel filio emancipato potest contrahi inter eos matrimonium. Ad primum ergo dicendum quod per generationem carnalem non trahitur filius extra potestatem patris sicut fit per adoptionem. et sic filius spiritualis remanet filius utriusque. non autem filius adoptivus. et ideo non contrahitur aliqua propinquitas inter patrem adoptantem et patrem vel matrem naturalem sicut erat in cognatione spirituali. Ad ii. dicendum quod cognatio legalis impedit matrimonium propter cohabitationem. et ideo quando solvitur necessitas cohabitationis non est inconveniens si praedictum vinculum non manet. sicut quando fuit extra potestatem eiusdem patris. sed pater adoptans et uxor eius semper quandam auctoritatem retinent super filium adoptatum et uxorem eius et ideo manet inter eos vinculum. Ad iii. dicendum quod mulier ex concessione principis adoptare potest. unde et in ipsam potest transire cognatio legalis. et praeterea non est causa quare cognatio spiritualis non transit in non baptizatum quia non potest tenere ad sacramentum sed quia non est alicuius spiritualis capax. Ad iiii. dicendum quod per cognationem spiritualem filius non ponitur in potestate et cura patris spiritualis sicut in cognatione legali oportet. et ideo quidquid est in potestate filii transeat in potestatem patris adoptantis. unde adoptato patre adoptantur filii et nepotes qui sunt

D

Ipotestate adoptari.

Queritur de secundis nuptiis. et circa hoc queruntur duo. Primo
utrum sint licite. Secundo utrum sint sacramentales.

Ad primum sic proceditur. videtur quod secunde nuptie non sint
licite. quia vidue conceditur rebus dei esse pro virginitate dicat
aut cetera. quod secundum virum accipere pro virginitate est fornicatio que
non est licita. ergo nec secundum matrimonium. Preterea omne quod non est bonum non
est licitum. sed Ambrosius dicit quod secundum matrimonium non est licitum. sed
Ambrosius dicit quod secundum matrimonium non est bonum. ergo non est licitum. Preterea
nullus arctius debet ne intersit illis que sunt honesta et li
cita. sed sacerdotes arcentur ne intersint secundis nuptiis
ut infra patet. ergo non sunt licite. Preterea nullus reportat
penam nisi pro culpa. sed pro secundis nuptiis aliquis reportat
irregularitatis penam. ergo non sunt licite. Sed contra
est quod Abraham legitur secundas nuptias contraxisse Gen. xxv. Preterea
i Thi. v. dicit Apostolus. volo autem iuniores id est viduas
nubere filios procreare. ergo secunde nuptie sunt licite.

Responsio. Dicendum quod vinculum matrimoniale non durat nisi usque
ad mortem ut patet Ro. vii. et ideo moriente altero
coniuge vinculum matrimoniale cessat. unde propter precedens matrimonium
non impeditur aliquis a secunda mortua coniuge. et sic non
solum secunde sed tertie et sic deinceps nuptie sunt
licite. Ad primum ergo dicendum quod Ambrosius loquitur quantum ad ea que
alias solet incitare ad secundas nuptias. scilicet concupiscentia que
quandoque ad fornicationem incitat. Ad secundum dicendum quod matrimonium secundum
dicitur non esse bonum non quia sit illicitum sed quia caret illo
honore significationis que est in primis nuptiis. ut sit
una unius sicut est in Christo et ecclesia. Ad tertium dicendum quod
homines divinis dediti non solum ab illicitis sed etiam
ab illis que habent aliquam turpitudinis speciem arcentur.
et ideo arcentur a secundis nuptiis que carent honestate
que erat in primis. Ad quartum dicendum quod irregularitas
sicut dictum est d. xxvii. non semper inducitur propter cul
pam sed propter defectum sacramenti. et ideo ratio non est ad propositum.

Ad secundum sic proceditur. videtur quod secundum matrimonium non
sit sacramentum. quia nullus iterans sacramentum facit ei iniuriam.
sed in illi sacramento facta est iniuria. ergo si secundum matrimonium esset
sacramentum nullo modo esset iterandum.

Preterea in omni sacramento adhibetur aliqua benedictio. sed in
secundis nuptiis non adhibetur ut infra dicitur. ergo non
fit in eis sacramentum. Preterea significatio est de esse sacramenti. sed in secundo
matrimonio non salvatur significatio matrimonii. quia non est una unius
sicut Christi et ecclesie. ergo non est sacramentum. Preterea unum sa
cramentum non impedit a susceptione alterius. sed secundum matrimonium
impedit a susceptione ordinis. ergo non est sacramentum.
sed contra coitus in secundis nuptiis excusatur a peccato sicut
et in primis. sed per tria bona coniugii excusatur coitus
matrimonialis que sunt fides proles et sacramentum. ergo secundum matrimonium est
sacramentum. Preterea ex secunda coniunctione viri ad muli
erem non sacramentali non contrahitur irregularitas sicut patet de forni
catione. sed ex secundis nuptiis contrahitur irregularitas

ergo sunt sacramentales. Responsio. Dicendum quod ubicumque inveniuntur
illa que sunt de esse sacramenti ibi est verum sacramentum. unde cum
in secundis nuptiis inveniantur omnia que sunt de esse sacramenti. quia
debita materia que facit personam legitimas et debita
forma scilicet expressio consensus interioris per verba constat quod
secundum matrimonium est sacramentum sicut et primum. Ad primum ergo dicendum quod hoc
intelligitur de sacramento quod inducit perpetuum effectum tunc
enim si iteratur sacramentum datur intelligi quod primum sacramentum non
fuit efficax. et sic primo sit iniuria sicut patet in omnibus
sacramentis que imprimunt caracterem. sed illa sacramenta
que habent effectum non perpetuum possunt iterari sine iniu
ria sacramenti sicut patet de penitentia. et quia vinculum matrimonii
tollitur per mortem. nulla fit iniuria sacramento si mulier
post mortem viri secundo nubat. Ad secundum dicendum
quod secundum matrimonium quamvis in se consideratum sit perfectum sacra
mentum tamen in ordine ad primum consideratum habet aliquid
de defectu sacramenti quia non habet plenam significationem cum non
sit una unius sicut est in matrimonio Christi et ecclesie. et ratione huius
defectus benedictio a secundis nuptiis subtrahitur. sed hoc est
intelligendum quando secunde nuptie sunt secunde ex parte viri et
ex parte mulieris vel ex parte mulieris tantum. si enim
virgo contrahat cum illo qui habuit aliam uxorem nichilominus
nuptie benedicuntur. salvatur enim aliquo modo significatio etiam
in ordine ad primas nuptias. quia Christus etsi unam
ecclesiam sponsam habeat habet tamen plures personas desponsatas
in una ecclesia. sed anima non potest esse sponsa alterius
quam Christi quia cum demone fornicatur nec est ibi matrimonium spirituale
et propter hoc quando mulier secundo nubit non benedicuntur nuptie
propter defectum sacramenti. Ad tertium dicendum quod significatio perfecta inve
nitur in secundo matrimonio secundum se considerato non autem si consideretur in
ordine ad precedens matrimonium et sic habet defectum sacramenti.
Ad quartum dicendum quod secundum matrimonium impedit sacramentum ordinis
quantum ad hoc quod habet defectum sacramenti et non inquantum est sacramentum.

Omnis quas in penitentia accepimus
et cetera. non ratione cognationis alicuius sed propter publicam honesta
tem ut dictum est. Preterea Pascalis papa Sy. et cetera. Ista prohibitio
habita loquitur non habet magis nunc fuit propter quandam
honestatem quam propter aliquod vinculum cognationis sive spiritualis et
cetera. Hoc ideo dicit quia spiritualis cognatio ad filium spiritualem
transit a patre in filium carnalem quia omnes filii carnales spiritualis
patris sunt eius fratres spirituales. non autem e converso patri carnali spiri
tualis filii non fiunt filii spirituales filii carnales. Item ubi non est ex.
quia piaculare commisit flagitium et cetera. hoc intelligendum est
quando una illarum facta est coniux alterius post uxor eius
est matrimonio consummato. et propter hoc principaliter non prohi
betur ut dictum est. D. xlii.

Postremo de conditione temporis et cetera. postquam determinavit
magister de sacramentis que pertinent ad ecclesie presentem
statum in parte ista incipit determinare de hiis que perti
nent ad ecclesie ultimum statum scilicet de statu resurrectionis et remu
nerationis et dividitur hec pars in duas. in prima determinat de ea

q ptinet ad cor resurrectionem ipsa determinat ea q ptinet
ad remuneratiom ad q i re ordinat. xlv. d. i. p
scd e q omis aie. pma i. d. i. pa d'clat d'rine
q cas eius. insa d'qlitate resurgentium. xliiii. d. i.
solent aut no nisi pauci tam. p m. d. i pa ptat
resurrectionem futuram ee insa determinat qsdam resurrectionis d's
i. ca. n. resurrectionis. et ee h ea fiat po determinat
resurrectionis cam. fo temp i. media aut nocte.
eto resurrectionis tam i qri solet. ee. f duo fiat
po determinat resurrectionis temp. fo credas mor qua
tu dubitatoz i h q utr ex electis. e aut ps
d'i md. i pma determinat tam resurrectionis aq. q. f.
a morte. fo tam ad q. f. in integritate corporis
i. cuiqz ex pris. ee pm duo fac. po iquirit
utr os moriat. ut a morte resurge possint
fo explanat qdam q ee determinata dubium ee
posset i. hic aut adiciend.

Hic querit v. i po d' ipa resurrectione. fo d' ca ei
tco d' tpr. e. d' tio aq erit re. q d' tio
ad q' insequi d' dict. v. d' modo q congregatione
resurgentium.

digtu
Ad. i. sic pce. ur q' cor re no sit futura
Job. xiiii. ho cu dormierit no resurget
donec atterat celum set celum nuq' atteret quia
ten d' q nil ur metrum stat ut p. ecc. i. g ho
mortuus nuq' resurget. p d' m. xxii. pbat
resurrectionem paucete illa ego sum d's abraha d's ysaac
d's jacob. n e d's mortuorum set uiuentium set
constat qn illa uba dicebat abraham ysaac et
jacob no uiuebat cor h sol' aia g re n erit
cor set solum aiar. p aplc. i. cor. xv. ur pbate
resurrectionem ex remuneratione laborum q s in hac uita sustinet
sci. q. si in hac uita tm confitentes eent miserabi
liores oibz eent hoibz set suffics remunera
tio omi laborum hois pot ee i aia tm. fi. n. or.
q' i sterm sil cu opante remuneret. cor. n. aie
i sterm e. ini q i pgatorio u aie puniet pluis
q gesserunt in corpe aia sine cor punit g no oz ponere
resurrectionem cor set sufficiat resurrectionem ponere aiarum que e
du transferunt d' morte culpe ad miserie i uitam gre
q glie. p ultimum rei e pfectissimum i re. q p illud
attingit fine suum h pfectissimus status aie e ut
sit a cor separata q in h statu conformior e d'o
q anglis q magis q. q. separata. ab omi corpea
n g separato a cor e ultius status eius q ita ex hoc
statu n redit ad cor sic n ex uiro. fit puer.
p mors corporis i penam hoi e inflicta p pma
puaricatione ut p gen. ii. sic q mors spus q e
separato aie a d'o e inflicta hoi p pcco mortali. h
d' morte spus nuq' reditur ad uitam p finam
daps accepta. g nec d' morte corporis ad uitam

corporalē erit regressus. q sicut no erit. set q e q dic
Job. xix. scio qd redemptor meus uiuit q i no. die
d' e. sur. et ui eis. p. me g re erit i cor. p con
d' e mai q penam ade. ut p. ro. v. set mors p
pccm introducta e i mund. q si pccm n fuisset
mors nulla eet g p donum d' a morte repabi
ad uitam. p mb d'lent ee cor conforia h capud
nrm uiuit q metrum uiuet i cor q aia q re
surgens a mortuis ia no morit ut p ro. vi. g
q homies q s eius mb uiuet i cor q aia q sic
oz carnis resurrectionem ee. Vlterius ur q re no erit omi
gnalis i ps. n. dr n resurget i pii i iudi. set re
no erit hoium. n tpr iudicii uniuersal g i pii nullo
mo resurgit. p dan. xii. dr multi d' his qui
dormiunt i puluere euigilabunt. set h id qdam
ptiom imptat g no omis resurget. p p resurrectionem
hoies conformant xpo resurgenti ut. i. cor. xv. co
cludit apl. q si xpc resurrexit q nos resurgem
set illi soli debent xpo resurgenti conformi q' ipi
ugine portauerunt q e solu bonorum g ipi soli resur
get. p pena no dimitit n ablata culpa set
mors corporis e pena orig' pcti g cu no i oibz sit
dimissum orig' pccm no omis resurget. p sic p
gen xpi renascim ita p gen eius resurgem h illi q
i matris utis moriunt nuq' potuit renasci
g n resurge potuit q sic n os resurget. h o
e q dr. v. jo. omis qui i monumentis st audient
uoce filii di q q audierit uiuet. g os mortui
resurget. p. i. cor. xv. omis quid resurgem.
p re ad h notam e ut resurgentes recipient
pmitias pccm l pmium. set omibz debet pena
l pmium pmitto pro. sic adulto. l alieno
sic paruulis g os resurget. Vlterius ur q re sic
illis. q sicut dic dam. i li. iii. qd consumit in
oibz inspicit nim attrahit i huis q sb
ipa se atthomis set re cor i oibz inuenitur
g e sil. p gg. d' xiiii. moral' q resurrectionis fidem
exols no tenet ete hic exroe tene d'buant
qd. n. cotidie n re in nram md i elis suis
imitat q pit eius d' luce q. q. moriendo occulis
sb t hz. et rsus. q. resurgendo reuocat q d' arbustis
que uiriditatem amittut q rsus. q. resurgere re
parant q d' seminibz q putrescendo moriunt et
rsus germinando quodam mo resurgunt. q q apl
eius ponit. i. cor. xv. set michi pot ex illibz opibz
roe pt nim no mlto tpr manet q. fr. q.
uiolenta set uita q p resurrectionem repat retinum
mac bit g re erit illis. p illud ad q tota
n exspectatio intendit maxime ur ee illc
set re. q glificatio scorum e h' ut p ro. viii.
g re erit illis. p re e mot quidam ad ppetuum

d

gniectom aie et corís. sed mot' e illis qui stat
adquiete illa ut pz .i. v. phie ppetua autem
giunctio aie et coris erit illis. qz cum aia sit ppus
motor cor' hic e corp' ppendet et i mppetuum
illa e uiuificata ((Cabi p' sic ip' ippetuum uiuit. g
illis erit illis ((Sed d apud e i hcitu no sit regsi
f nim sed mors e puo uite g ri p & e reddit
d morte adiutum no e illis ((Cp'ora que sunt
uni' spei unum hnt determinatum mod' origis
Vn aialia q giuant expue factioe et ex semie
nunq sit eiusd spei. ut dz agm in vij. phie. sed
illis mot' quo hd gat e gnid el exsilii mspe
q no erit i rne g no e illis Responsio dd ad
i. q. g f diulas sntias d ulteo stat hois diursifi
tate se sine poentiu l negatiui rtz| ulcius
v. finis hois q q hoies illit d sidant e bte
qdam hoies i hc uita posuer iuenire Vn
no cogebant ponere alia uitam p ista in q ho
sua ultiam pfecom gseqt et sic rem nega
bat| sed hnc oppiom satis pbabilit excludit
uarietas fortune et i firmitates huani cor' sciie
gtiutitis impfco et instabilitas| quib; omib;
btitudinis pfecto ipedit. ut aug. p se i fine
d ci. di et io alii ponut aim uita ee p ista
in q tm ho f aiam uiuebat post morte et
hnc uita poebat suffice ad illa d sidiu in
plena d btitudie gnida Vn porfiri' dicebat
ut aug. dt. i. li. d ci. di q aie ad h' qd beata
sit oe cor' fugiend e. Vn tales rem non
ponebant. h' aut oppiois apud diuisos diursa erant
sta fundamenta. quidam. n. hzaci ponut oia cor
poralia ee a malo pun. spualia uo a bono.
et f h oportebat q aia sume pfcm n eet n
a cor' sepata p h q a suo pn diuid' perpa
ipm btam fact et io oms hrtici sectar que po
nut corpalia a dyab' ee creata l forta negant
cor' rem. hi aut fundat flitas in l. i. li. pen'
ostesa e. quidam uo posuer tota hois natm
i aia gstare. ita ut aia cor' utat. sicut i libro
aut fac nauta nau Vn f hac oppiom se.
q sola aia btificata| ho nl d sidio btitudis
fit carer h sic no oz ponere rem. sed fundamentum h
phs suffic in. ij. d aia d struit ostedes aiam
sic cor' sic form m unuri q sic pz q si in
h uita ho no pot ee bs nece e rem pone
((Ad. i. g dd q celu nunq arcet q e nobis
sed arcet q e ad effect' uirtutis p q moz. ad
gnis et corrup' inflor roe e dic apl. i. cor
vij. pterit figa h' mdi. ((Ad. ij. dd. q aia
abstracta no e ppe loqndo ipe abs. sed pz ei et
sic d alus Vn uita aie abs he no suffic eet

cor h qz abs ha sit uiuet l qz of abs ha sit ds
uiuetis. sed exigi qd sit uita tot' giucti. s.
aie et cor. q qd uita grius no eet actu cum il
la ppoebat. erat cum i ordie uel ptis ad rem
Vn dns p uba illa sbtilissime et efficacit pbat
rem ((Ad. iij. dd q aia no gpat cor sol' ut
opans adminstrm q opat. sed et ut for ad
illm Vn opo e giucti et n tm aie ut pz p
phm i. i. d aia| et qz opanti d be opis merces. oz
q ipe ho gpoit ex aia et cor. opis sui mercede
accipiat uel ta a sic dnr pena. q. disones
ad pemind no qz sup hanc et pfce rom pena
ita pea q redd i pgatorio no e rettb sed
mag pgutio qda q seorsu sit i cor' p morte
et i anatem et i aia p pgatoriu igne ((ad e.
dd q ceteris pib; pfcoz e stat aie in cor q ex
cor qz e ps ed gpoita et ois ps integl mi'
e r toti et q uis sit do gfor f qd no tm s
ple. tne n. simp' ld e ad do maxie gfor cum
ht quicqd sue n gdito regrit qz tunc p fcoz
diam maxie i mitat. Vn cor aialis maxie
e gfor do i modo cum mo q cum gesc qz p
fecto cord e et modi et eui ges e e d structo
((ad. v. dd q mors cor' inducta e p pcm
ade q e morte e delet un pea illa n manet
i ppetuu. sed pcm q morte etna p i pnia
induct ulli no expnabi et io mors illa etna
erit ((Ad. ij. q. dd q ea q ro sunt eyn spei
oz illa i ueiri i oib; que sit eid spei talis .n. e
sit. h. n. e ei ro. ut exdas pz q aia i p fcoe
ultia spei huae ee no pot a cor sepata. Vn
nulla aia i ppetuu remnebit a cor sepata
et nece e sic unu i os resge ((ad. i. g dd
q i ps lo d spi rne qz impij n resgent
i iudi discussiois gfac ut glo. expoit l lo
d i ppis q sit oio infidels. qui no resget ut
iudicet ia. n. iudicati sit ((ad. ij. dd q aug
expoit inta. i. os. et h mo ld fpe mueir
trac sepcu et ptato pot intelligi q ad prios
dapnos q q uis resgat no tm ppe dnr cui
gilac. cu n sem pene. n glie hit sue. ui
gilia. n. solo se e ((ad iiij. dd. q oms tabm
g mali gforme xpo inuedo. i uita ista in
hiis q ad rem spei ptinet| n a i hiis q spec
tat ad gra io os ei gfor but. i repacoe in
te ribe no aut in similitudie glie sed soli
bon ((ad. iiij. dd q morte que e pea ori
pcti. illi qui i ori d scedut exsolunt mo
riendo Vn no obstate ori culpa possunt
a morte resge pea. n. ori pcti mag e
mori. q morte decim ((ad v. dd q reua

sam̄. p gr̄m. xpi. nob datū set resurgim̄ p gr̄m
xpi q̄ sanū ē ut mīmī mī susciper qr ex hꝫ
ei in filib; ꝯformi. un̄ illi q̄ in matris utero
decedūt. q̄uis renati n̄ fuint tn̄ p susceptio
tō; gr̄e resurgūt ꝓp ꝯformitate n̄ ad ipm̄ q̄
ꝯsecuti st̄ ad pfc̄om huius sp̄ei ptingētes
Ad .iij. q̄ dr̄. q̄ mot' siue actō. aliq̄ se hꝫ ad
nām r̄. ē. n. cū mot' siu actō ē n̄ ē pn̄a.
n̄ enim̄ ꝛ tal' mot' qui ē apn̄ ꝯ nām ut
p; i glificatiōe. coꝝ. qui; aūt ap̄n alio quodq;
sic pr' motu uiolento lapid' sursū q̄ t'minat
ad quietē uiolentā ē q̄ cū mot' ē pn̄ n̄
ē et cū ut p; i motu lapid' deorsū ē q̄ cū mot'
ē t'rē n̄ si; nō p̄n. set qn̄ ad ꝯ nām sic p; d'
illūinatōe ceci. q̄ uisus n̄lis ē. set illuīa
tiōis p̄n ē ꝯ n̄. qn̄; aūt ad d' ut p; i maturā
tione floꝝ l' fructuū p artificiū sc̄a q' aūt
p̄n sit n̄ q n̄ t'mi' ē n̄ pōt qr p̄n n̄lia sūt
ad dt'minatos effcūs diffinita ult' q̄s se
extēde nō posst̄. opō g° l' mot' p̄o mō se
hn̄s ad nām nullo mō pōt d' n̄l'. set ul' ē mi
raculosa si sit apn̄ ꝯ n̄ ul' uiolenta si sit
ab a° quoq; p̄n. opō aūt ul' mot' p̄o mō se
hn̄s ad nām ē sup̄. n̄l'. set opō q̄ ē mō se hꝫ
ad nām nō pōt dici sup' n̄lis si; s; quid i q̄ē
s. pducit ad id q' s' nām ē si; ul' dr̄ mirac'
l' arte l' uiolentū n̄le. n. ꝓpe dr̄. q' s' nām ē
s' nām aūt ēē dr̄. hn̄s tm̄ ꝛ q̄ ꝯsc̄o nām ut p;
i ij. phic̄. un̄ mot' sup' iste nō pōt dici n̄l'
nec ei p̄n sit n̄ t'minis an p̄n n̄ ēē nō pōt q̄
uis aduītā n̄ r̄ tinet. n̄. n. ē p̄n oīs mot'
in eo i quo ē ul' actiuū ut p; i motu grauiū
ꝛ leuiū ꝛ alicꝰ oib; n̄lib; aīaliū l' passiuū
ut p; i gnāe simpliciū coꝝ. passiuū aūt pn̄
n̄lis gnōis ē p̄o passiua n̄l' q̄ sp hꝫ aīm p̄om
actiuā ꝯ respōdētē i n̄. ut dr̄. i. ix. meth' si
diff' ꝯnē ad h' siu respōdat passiuo p̄n.
actiuū p̄n i n̄. r' ultīe pfc̄ōis. s. foꝛē. siue
r' dispōis q̄ ē nc̄citas ad foꝛm ultiam q̄ ē
in gnāe. hoīs s'pom sic. ul' q̄ d' oib; aliis
s' opīōm platōis ꝛ auic̄. nullm̄ aūt acti
uū pn̄ t'minis ē i n̄ n̄ i r' ꝯductiōis aīe
ad coꝝ n̄ r' dispōis que ē nc̄citas ad talem
ꝯductōm qr tal' dispō n̄ pōt aīa indua. n̄
d'eminatō mō p uiā gnōis existē. un̄ et
si poat' ēē q̄ p̄o passiua ex pte coꝝ seu q̄
inclinatō qd; ad aīe ꝯductōꝝ nō ē talis q̄
sufficiat ad rōm mot' n̄lis un̄ r' sim' ille
ē mirā' nō n̄lis hꝫ q̄ ut exdās p; Ad
i. g° dr̄ q' dam̄. lō. de ill' q̄ inueniunt' in oib;
indiuiduis ex pn̄ n̄ cētas. nō. n. si dīa

opōē oms hoīes dallarēt' l' i uno loco ꝯg
garēt'. sic tpē diluuij sc̄m ē ꝓp h' albedo cōr
ꝓpetas n̄lis hoīs ul' ēē in tali loco. Ad .ij.
dr̄ q' ex reb; n̄lib; nō ꝯcludat' aliqd rōe de
mostratē n̄ n̄le set rōe psuadere pōt co
gnosci ad ꝯ nām qr eoꝝ q̄ ꝯ nām; sc̄ ea q̄ sc̄
in n̄ cām silitud' repsentat'. sic unio coꝝ
ꝛ aīe. repsentat unionē sp̄e ad dm̄ p glio
fruitiōis ut h'. i b°. h. d. i. dic̄ ꝯsili m̄ ex
q̄ apls et gg° inducūt sid' r'minis psuasiue
mistlant'. Ad .iij. dr̄ q' r' illa pcedit d' opōe
illa q̄ t'mīat'. ad id q' nō ē p nām. set n̄ ānū
h' aūt n̄ ē i t'mine q' id nō ē ꝯpoit. Ad .q.
dr̄ q' totū opō n̄ ē sb operatiōe dīna sicut
opō inferioꝝ artis sb opōe sup̄iōis un̄ sic oīs
opō i fiōus artis expectat aliq' finē ad q̄
n̄ pueniē n̄ opōe artis supioīs inducentis
foꝛm l' ultīas artificio sc̄o i ad ultīm sic
ad q̄ expectatō tota n̄ intendit nō pt
peruenīri opōe n̄ et ꝓp h' ꝯsecutō ei nō ē n̄lis
Ad .v. dr̄ q' q̄uis n̄ possit ēē mot' n̄lis qui
t'mīat' ad quietē uiolentā tn̄ pōt ēē mot'
n̄ n̄l' q' t'mīat' ad quietē n̄lē ut exdās p;.

D. ij. sic pcē. ui' q'
ꝯ r' nō sit r'minis nr̄e cū poīta. n. cū poīt
r'minis. set poīta r'mine ꝯ nō ē secuta statī r'
a' mortuoꝝ g° r' ei nō ē cū nr̄e r'minis. Pr'
effcūs nō pōt ēē n̄ cū pcessit si r' mortuoꝝ
ēēt q̄ si xpē nūq̄ redemisset cāt. n. q° mō posst̄
do ut hoīes liberet g° r' ꝯ nō ē cū nr̄e r'minis
Pr' id ē sc̄m̄ uni' i tota una sp̄e. set r' erit
omnib; hoīb; oīs. ē g° r' xpi nō sit cū sui ipa
nō erit cā d' r'minū p̄n effcū relinquit
ad ex silitudīe cāe. set r' quoꝝdā ad mi
maloꝝ nō hꝫ ad sile r'min xpi. g° r'minis illoꝝ
nō erit cā r' ꝯ. Set ꝯ illd q' ē p̄mi i q̄li gnē
ē cā illoꝝ q̄ sc̄ p°. ut p; ij. meth'. set xpē r' sue
r'minis coꝝ' dr̄ pmitie. i. coꝝ. xv. et p̄o gēit'
mortuoꝝ ut apoc. i. dr̄. g° sua r' ē cā r'minis
a'. Pr' r' xpi mag° ꝯuenit ē nr̄ r'mine coꝝ'
q̄ sp̄il. q̄ ē p iustificatōm. set r' x̄ ē cā nr̄e iu
sticatiōis ut p; ro. iiij. resurrexit ꝓp iustificaꝰ
nr̄am; g° ē cā nr̄e r'minis coꝝ'lis Vlteꝰ ut q'
uox tube nō sit cā r'minis nr̄e. dic̄. n. dam̄
ēde r'm fiūtā dui ud° ꝯnuti. g° cū h' sit
suffiēs cā r'minis nō oꝝ ponere cām ei' uocē
tube. Pr' frustr' uox emittit'. ad eū q' audire
nō pōt. set mortui n̄ hebūt auditū g° n̄
ē ꝯgrus q' uox ā formet'. ad suscitand' eos
Pr' si ā uox sit cā r'mis h' nō erit n̄ p uirtutē
diuini' dicā un̄ sc̄ illd ps dabit uoci sue

d

uoce uirtutis diuine glo. resultabit corpora sed eruq post ad
ta e aliq contis minist. dei tum acc q fre e nulus sic
prius iceas minist. illuiatis q n li- uidet q siuox
a sic cu rimus rf. eet nulus q ftm e ¶ Sed g e q
dz .i. th. iiij. dd ipse inculu di descendet de celo et
mortui q in xpo sunt resurgent ¶ Jo. v. dz q in
monumentis sunt audient uoce filii dei et q au
dierint uiuent. hec aut uox dz tuba ut i lra pz. g
e. Videtur uero q nullo modo ad rim angeli operentur
qr maioris uirtutis e ostensiua rf mortuorum q
gno hominum sed qn homines generat aia n i fudz corpus
medis angelis g n rf. q e imta coniunctio aie et
corporis fiet ministerio angelorum. ¶ p si ad quos angelos h
ministeriu ptineat maxime uir ptine ad uirtutes
quarum e munus facere. sed eis no ascribz sed archang
ut pz i lra. g rf no fit ministerio angelorum. ¶ Sed g
e q dz .i. th. iiij. dd i uoce archangeli descendet
de celo et mortui resurgent g rf mortuorum ministerio
angelico conplebitur. Respondeo dd ad .i. q. q xpc roe
humane n dz dei et ho mediator ut i ay. li. d. xiy. dem
e. vn dia dicitur dd i homines medte humanitatis pue
niunt sic aut a morte sp bat n possu n p
gre donu diuine diit ita n morte corpus n p rim
dia uirtute fcam q id sic xpc primitias suscepit
gre diuine et ei g. e ca nre gre qr de plenitudine
ei nos oes accepim gram p gra. jo. i. ita i .s. i chari
ta e rf. et sua rf ca e nre rfis ut sic s iq e
dz sit pa ca nre rfnis q. equoca sed inq est
dz et ho resurgens e ca ppa et. q. uniuoca nre
rfnis. ca aut uniuoca agens pducit effcm
i silitudinem sue for. vn no solu e ca efficiens
sed eciam uni effcus. h aut contingit dz. q
n. ipa for p qm attendz silitudo agentis ad effcm
e directe pn accionis q pducit ille effcus sic
calor i igne calefaciente. qn aut illi accois
q effcus pducit n e pn p et pse ip for b qua
attendz silitudo. sed pzin illi for. sic si ho alb
generet ho alb ip albedo generantis n e pn gnois
actiue et tn albedo generantis dz ca albedinis generati
qr pn albedinis igntate sic pn gnois faciencia
albedinem ignato. et p huc mod rf xpi e ca nre
rfnis qr illd id q facit rim q qui e ca uni
uoca nre rfis agit ad nrm rim. f. uirtus di
nitatis ipi q q s et pri comunis e. vn dz ro. viij
q suscitauit xpm ihm a mortuis uiuificabit
mortalia corpora nra. sed ipa rf q uirtute diuinitatis
aduenerit. ca e. q. i strual refrectionis nre. opoes
n. di agebatur me carne q. q. quodam organo sic
ponit ex dam i tercio li. de tactu corporis q mu da
uit leprosu. mt. viij. ¶ ad .i. m g dd q ca suf
ficiens statim pducit effcm suu ad q i me

ordinatur no aut effcm ad q ordiatur medte a q oz
sit sufficiens sic calor quantumque sit intensus no statim
i pmo instanti causat calorem sed statim iap moue ad
calorem qr calore e effcus ei mediante motu. rf aut
v dz ca nre rfis ut dcm e no qr ipa agat rim
nrm sed medte pmo suo. f. diuina uirtute q nrm
rim faciet. ad silitudinem rfnis xpi uirtus aut
diuina operatur q e pn qssia effcum vn no oz q statim
rf xpi sit secuta sed tunc sequitur qn
uoluntas di ordinauit ¶ ad .ij. dd q uirtus diuina
no alligatur causis aliquibus scdis qn effcus ulacis pos
sit immediate l aliis causis mediis pducere sic pos
set gnom inferiorum corporum cauere q motu celi n
existente et tamen p ordinem q i rebus statuit celi e
ca gnois. i inferiorum corporum. sic p ordinem q i rebus
humanis diua puidencia pfixit rf xpi e ca nre rfnis
potuit tn aliud ordinem pfigere et tunc eet alia ca
nre rfnis quam deus tunc ordinasset ¶ ad iij. dd
q id illa pcedit qn oia q sunt i una spe hnt
eundem ordinem ad cam pmam illi effcus qui e
inducendus in tota spem sic aut n e i pposito. qr
humanitas xpi ppinquior e diuinitati cuius uirtus pa ca e gnois
q humanitas aliorum. vn rf xpi causatur ad unitatem imme
diate sed rf aliorum mediante q homine resurgente ¶ ad iiij.
dd q rf omni hominum habet aliquid de silitudine
rfnis xpi q. s. ptinet ad uitam n sit q oes sunt
conformes q id omnes resurgunt i uitam i mortalem. sed
i sanctis q fuerunt xpo conformes p gram e conformitas qn e
ad ea q sunt glie ¶ Ad .ij. q. dd q cam effcum oz
aliquo modo coniungi. qr mouens et motum faciens et factum
sunt sil ut pbatur i vij. phice. xpc aut resurgens
e ca uniuoca nre rfnis ut dcm e vn oz
q i rfne corpus coniuncti aliquo signo dato xpc resurgens
operetur. qd quid signum ut quidam dicunt erit ad lram
uox e rim ipantis sic impauit mari et cessauit
tempestas. mt. viij. quidam aut dicunt q hoc signum
nichil aliud erit q ipa presencia eiusdem filij dei
i mundo de q dz. mt. xxiiij. sic fulgur q uenit ab orien
te et appet in occidente ita erit aduentus filij a
hois. et i uitum auct gg q dicit qd tuba sonare
nichil aliud e q mundo ut iudicem filium demonstrare.
et sic h ipa filij dei apparitio uox ei dz qr ei apparenti
obediet tota n ad corpus humanorum repara. sicut
i pcepti un i iussu ueire dz .i. thes. iiij. et sic
ei apparitio inquantum hz ui ediu i pij uox ei dz et h
e uox quem sit qm dz clamor q. pcois ad iudi
cati qm aut dz soni tube l p euidentia ut
i lecta de l p conuenientia. usus tube qui erat
i .ue. te. tuba .n. congregabatur ad consilium. commouebatur
ad pliu conuocabatur ad festum resurgentes aut co
gregabantur ad consilium iudicij ad pliu q orbis terrarum

pugnabit q insensatos 7 ad festu etne solepnita
tis ad ·i·g dd q dam i ub ut ee inialem rrm
cam eis tetigit ·s· uoluntate diam q ipat uiu
te q exeqt 7 facilitate exeqndi i hoc mit adiu
xit ad filitudine eoz q i nobis st ·illd ·n· uald
facile e nob fuce q statim addem nrm fit · set
multo appet maior facultas si am ub platu ad
p signu uds q nuc dz executo nre uocis pmi
ssi fiat 7 talis ut nuc e qdam cu pote executi
onis i qntu p ipo i dus · alij ad nutu uolunt ex
pleda nuc aut dni q fiet rr · n e q signu
abeo dat e n tota obedit ad rrm mortuor
7 h signu id e qd uox tube ut exdcis pz ad
ij · dd · q forme sacintoz hinc utute sufficit ut
s dcm e · no ex h q audiut · set ex h q pferut ·
ita illa uox 9sg sit hebit efficam instrale ·
ad suscit no ex h qd sentit · set ex h q pfert ·
sic q uox ex ipa i pulsde aeis excitat dozente
soluendo organu sentiendi no ex h qd ogscat
qz uidi d uoce puenienite ad aures st excita
tom 7 n e ca ei ad ·iij· dd q rato pcedet
simult data illi uoci eet eius pfcm i n · qz tuc
g exea pderet utute ia nle feum pu hzet
no aut e tal ut illa set ques s dcu e ee i forzis
sacintoz ad ·z·q· dd q sic aug dic i tco d trin
qd sic coz g illioza 7 infioza q pprotectioza ulba
lioza quodam ordie regunt · ita oia coz regunt
ado p spm uite roialem 7 h e gg · i· iiij · dyal
tagit un i oib q cozli ado fuit uit do mi
stio anglozu i i rne aut e ad ad insinuta
tom coz ptinet · s · collecto anu 7 coz ppato
adreptatom huai coz un qnt ad h i rrm uit
dz mistio angloz · set aid sic ado data e in
medr · i ime ado coz idato uinet sn a ope
angloz sili · 7 gliam coz ipe faciet absq mi
stio angloz sic 7 aiam i me glificat 7 p
mistiu angloz uox dz f una ex pom que ta
gt intra ad ·i· pz solo exdcis ad ij · dd q
mistiu illd eit pn uni archa · s· michaelis
q e pnceps ecce sic fuit synagoge · sic dz dan
x · qui tn ags ex i fluen utute · 7 alioz supior
ordinu un q ipe faciet / sniozes ordies · quodam
md sili · i sfiozes angli coopabut ei ee rrm sin
gloz quoz etodie dputati fuer 7 sic uox illa
pot d uni q pluu angloz ·

AD iij · sic pcet ut q tps rruis no oportet
differri usq ad fine mdi · ut os sil resgut
qz maior e ouenien capis ad mb · q mbroz
adiui ee sic cause ad effes qua effectuu ad in
uice h xpc q e cap nrm n distulit rrm sua
i fine mdi ut sil cu oib resg · g n oz qd poz

froz rr · usq i fine mdi diffat · ut sil e aliis re
sgat · p rr capis e ca rris mbroz · set rr ·
quorundam mbroz nobiliu pp uicitate ad capt
n e dilata usq ad fine mdi · set statim rrm xpi
secuta e sic pie e dz d ba ugie 7 johe euange
ta g et rr tato ppnqor eit · rrm xpi qnto p gram
7 mitu mag ei fuer oformes · p statu no · te
est p froz 7 expssius portat ymagi x q stat
ue te · set qdam pzes ue te xpo resgete resure
xut · sic dz m · xxvij · q multa coz scoz q dormi
ei sexer · g ut q si scoz no · te · rr · differri
debeat usq ad fine mdi ut sit omu sil · p post
fine mdi · no eit as anoz nus · set post rrm
mortuoz oputat ad h multi ani usq ad fine
alioz mortuoz ut pz apoc · xx · dz · n · i · uidi
aias d colatoz pp testiu ihu 7 pp ub di et ui
xer 7 regnauint e xpo mille anis et deti mortuoz
no iuyunt don osumet mille ani g rr om
no differ · usq i fine mdi ut sit sil · h q e · q
dz job · xiiij · ho cu dormierit no resget donec
attirat celu n euigilabit ut osgat d sopno suo
et lo · d sopno mortis g usq i fine mdi qm ce
lu atterat rr hoiu diffet · ap hebz · xij · dz hoies
testio pbati fidi no acceput repmissiom · i · ple
na coz 7 aie btitu do aio a p nob puideite
ne sn nob osumaret · i · pficent glo · ut i omui
gaudio oiu mai fieret gaudiu singloz · set
no eit an rr · q coz glifico qz refozbit coz
humilitatis · tre ofigatu coz claritatis sue · ph ·
iij · et rris filii erit sic angli i celo ut pz m ·
xxij · g rr differ · usq ad fine mdi i q os sil re
sget Vlti ut q tps r no sit occult · qz e e pu
d tmiat et scit et sis pot d tmiate sciri eo q
oia insant qdam p ydo ue dz m · ij · d gnoe h
pn mdi d tmiate scit g et fini ei pot d tmi
nate sciri te aut eit tps rris 7 iudicij g illd
tps no e occult · p apoc · xij · dz q muli · p qm
eeca sificat · he loq pat ado i q pasceret dieb
mille ducetis lx · dan · i · xij · post quida d tmiat
nus · diez p qs ani sigri uidet · f illd exo iiij ·
die p ano dedi · t · g ex sac scipta scit pot finis
mudi · et rrnis tps · p statu · n · te · pfigat fuit
i ne · te · set sciui d tmiate tempi i q · ue · te · stat
huit g 7 pot sciri d tmiate tps i quo no · te ·
stat hebit · set no · te · statu hebit usq ad
fine mdi · un dz · m · ult · ecce ego uob su
usq ad osumatom scli g pot d tiate sciri fis
mdi · 7 rrnis tep · set q · illd q e ignoratu ab
anglis 7 e hoib multo mag occultu qz ea ad
q hoies nlli roe ptangere posse multo lipidius
7 ctius angli nli oggtoe ognoscut sili · q reuelati

hoibz nō fuit n̄ me⁹ anglis ut pz · p dyo. iiij.
c. ce. ier. sed āgli nesciūt tps d̄t̄mīatē ut pz
m̄. xxiiij. d̄ die illa q hora nēo scit n̄ angli
celor. g° tēp̄ illd̄ hoibz ē occultū. ¶ p̄ apli
mag̃ fuer̃ ɔsci secretor dī q̄ alii scriptes q̄ ut
dz. io. viij. ipi pimitis spē huer̃ glo. tempe
p̄n̄ et cetis hūn̄ danci. sed eis d̄ h ipō qretibz
dcm̄ ē. act. i. nō ē uīm nosce tp̄a t̄ momēta
q̄ pr̄ posuit i sua potestate g° m̄lto mag̃ est
aliis occultū ¶ Vltius uīt q̄ r̄r nō fiet sbito
ɔ succesliue q̄ eze. xxxvij. pnūciat r̄r mor
tuor ū dz accesserūt ossa ad ossa ɔ uidi ɔ ecce
sup ea nui ɔ carnes ascēdūt ɔ extensa est
in eis cutis d̄ sup ɔ sp̄m nō habebāt g° reps
tō cor̄ tpz pcedet ɔiūctōm aiar ɔ sic r̄r nō
erit sbita ¶ p̄ t ad q̄ exigūt ples actōes se
ɔntes nō pōt sbito fi. sed ad r̄r̄m exigunt
ples actōes seqntes nō pōt sbito fi. sed ad
r̄r̄m exigūt ples actōes se ɔntes sic collec
tō ciriū ɔ refectō cor̄ ɔ infusio aie g° r̄r n̄
fiet sbita ¶ p̄ ois sou tpz mēsurat. sed sou tube
cā erit r̄r̄s ut dcm̄ ē g° r̄r fiet i tpz ɔ n̄ sbito.
p̄ nll's mot⁹ local' pōt ēē sbito. ut dz i. u. d̄
sensu ɔ sensato sed ad r̄r̄m exigit̃ ɔ motus
local' i collectiōe ciriū g° n̄ fiet sbito ¶ Cz
ɔ ē q̄ dz i. cor. xv. oēs qdē resurgem⁹ i momēto
i ictu oculi g° r̄r erit sbito. ¶ p̄ uirt⁹ infinita
sbito opat. sz sic dcm̄ ē. ēde r̄r̄m futū ēē
diā uirtute d̄ q̄ ɔstat q̄ infinita ē g° r̄r fiet
sbito ¶ Vlt⁹ uīt q̄ r̄r nō erit in noctis tpz. q̄
r̄r n̄ erit donec attrat celū ut dz iob. xiiij.
sed cessante motu celi q̄ dz ei' attrō non
erit tps n̄ dies n̄ nox. g° r̄r nō erit d̄ nocte
¶ p̄ finis uniusqz rei dz ēē pfectissim sed ēē
erit finis tpzis ūn i apoc. dz q̄ tēp̄ nō erit ap̄
g° tc dz ēē tpz i suū optiā dispoē. ɔ ita dz ēē
dies ¶ p̄ qlitas tpzis dz r̄ndē hiis q̄ gunt
i tēpore ūn io. viij. fit mētō d̄ nocte qn̄ iu
das exiuit agloriō licas sed tc erit pfcā
maifestatō omi q̄ nūc latet q̄ cū uenit dn̄s
illuīabit abscōdita tenebrar ɔ cōdiū ɔsilia
mānifestabit. ut dz i. cor. iiij. g° dz ēē in die
¶ Sed ɔ r̄r xpi ē cā nr̄e r̄r̄nis. sed r̄r x̄ fuit
i nocte ut dic gg̃ i omel. pascali g° ɔ nr̄a
r̄r nocturno tpz erit ¶ p̄ aduēt⁹ dn̄i ɔpant ad
uētū furis i domū ut pz. luc. xij. sed fur in
tpz noctis i domū uenit g° et tpz nocturno ue
niet. sed ueniente ipō fiet r̄r ut dcm̄ ē g°
r̄r fiet tpz nocturno Respōsio dcd ad i. q. q̄
sic aū dic in. iij. d̄ m̄ diā put statuit ut
gilliora cor̄ ɔ inferiora p sbtiliora ɔ potentiora

quodā ordīe regūt ɔ iō tota m̄ cor̄. inferior sbia
cet uariatiōi sm̄ motē celestiu cor̄ ūn ēēt ɔ ordi
nē q̄ diā puit i rebz statuit si m̄ i infior cor̄
ɔstatiū corruptiōis pducere manēte motu
cor̄ supior et q̄ p pōm fidi r̄r erit i uitam
i mortē ɔfōrē g q resurgēs amortuis iā nō
morit̃. ut dz. ro. vi. iō huār cor̄ r̄r usque
ad finē m̄di differt̃. i q̄ mot⁹ celi qesc̄ et p̄p̄
h ɔ phi. quidā qui posuer̃ motē celi nūq cesſ
sat̃ posuer̃ reddit̃ huār aiar ad cor̄ mor̄tua
q̄lia ut h̄m̃ siue ponent reddit̃ aīe ad id
cor̄ i fine. mag̃ āni ut ē pod. sīū ad s. ut pic
tag̃ posuit ɔlibet aiām ɔlibet cor̄ ingrēdi
ut dz inp̄ d̄ aiā ¶ ad. i. g°. dcd q̄ q̄ uis cap̄ ma
gis cū m̄bris ɔueniētia pportiōis q̄ exigit̃ ad
h qd i m̄bis i fluat q̄ m̄b⁹ carent ɔ in hoc dif
fer̃ accipite ɔ ɔūt ad iuice ūn r̄r xpi ex
qdā ē nr̄e r̄r̄nis exe⁹ fid nob⁹ spes d̄ nr̄a r̄r̄ne
ɔsgēt. nō aūt m̄bri dc⁹ q̄ r̄r ē cā r̄r̄nis cetor
m̄brorū ɔ iō x̄ r̄r d̄buit pcede r̄r̄m aliar g° ɔs
sil' resurge ɔbuer̃ i ɔsumatiōe seclor ¶ ad. ij.
dcd q̄ ɔuis i t̃ m̄b. x̄ sit qdā aliis dignora et
mag̃ capiti ɔfora nō tn̄ ptigūt ad tōm ca
pis ut sit cā aliorū ɔ iō ex ɔformitate ad xp̄m
n̄ dbet eis q̄ eor̄ r̄r pcedat r̄r̄m alior. q.
exr extū sic dcm̄ ē d̄ r̄r̄ne sed q̄ aliqbz h
sic ɔcessū. q̄ eor̄ r̄r nō sit usq; ad ɔmuēm
r̄r̄m dilata ē ex spāli grā pruilegio n̄ ex
debito ɔformitatis ad x̄ ¶ ad. iij. dcd q̄ d̄ illa
r̄r̄ne lazar cū x̄ ut dubitaē ps i smoē d̄ assūp
tione uīr. s. pacto r̄r̄nis testō i r̄m mōtui
sit ut sic cor̄ mag̃ fuit resertatō qdā sic
fuit lazar q̄ ūa r̄r qlis erit i fine m̄di] an
i morē uita sic refrexer̃ sp i cor̄ uiati in
celū c xpō ascēdētes cor̄l' ut glō. dic m̄. xxvij
ɔ h pbabili⁹ uīt q̄ ad h q̄ uer testim d̄ uā i
r̄r̄ne x̄ pferret ɔgruū fuit q̄ āe resurgent
sic ps alibi dic ñ eor̄ r̄r p̄p̄ ipōs accelerata
ē sed p̄p̄ r̄r̄m x̄ testificādā q̄ qd testiōium
erit ad fūdādā fid no. te. ūn dcēnti⁹ fam ē
p pres. ue. te. q̄ p eos q iā uo. te. fundato
d̄ cesser tn̄ sed ē q̄ fid r̄r̄ne cor̄ i eauūl m̄
tio fiat an̄ r̄r̄m x̄ tn̄ uo ptestiōiū pz illi
ē pāticipā ēē dcn̄. qd freqnē pstiog plus
accit. nll's. n. lia r̄r̄ne an̄ xpo refrexit eo
q̄ ipē ē p̄mitiue eccē dormientiū ut dz i.
cor. xv. ɔuis aliq fuiīt resuscitati an̄ x̄
r̄r̄m ut d̄ lazaro pz. ¶ ad. iiij. dcd q̄ actōe
alior litor ut aug narrat. xx. li. d̄. ci. dī
quidā h̄tici posuer̃ p̄mā r̄r̄m futiam ēē
mortuor ut cū xpō mille anis i t̄ra regnet

ambro⁹.

unde vocati sunt chiliaste quasi millenarii. Et ideo augustinus
ibidem ostendit illa aliter esse intelligenda. scilicet de resurrectio-
ne spirituali per quam homines a peccatis dono gratie resur-
gunt. Secunda autem est corporum. Regnum autem christi dicitur ecclesia
in qua cum ipso non solum martyres sed etiam alii electi
regnant ut a parte totum intelligatur. vel regnant
cum christo in gloria quantum ad omnes et specialiter mentio fit de mar-
tyribus quia ipsi precipue regnant mortui qui usque
ad mortem certaverunt pro veritate. millenarius autem nu-
merus non significat aliquem certum numerum sed designat totum
tempus quod nunc agitur in quo sancti cum christo regnant quia numerus
millenarius magis designat universitatem quam cente-
narius eo quod millenarius est numerus solidus ex duplicata
ductu denarii in se ipsum surgens. quia dicitur mille se-
culorum id est in psalmo. Verbi quod mandavit in mille generationes.
id est omnes. Ad .ii. q. dicendum quod sicut augustinus dicit in libro lxxxiii.
questionum etas ultima humani generis que incipit ab adventu domini
usque ad finem seculi quibus generationibus computetur incertum
est. sicut et senectus que est ultima etas hominis non habet deter-
minatum tempus secundum mensuram aliarum cum quandoque sola tantum te-
neat temporis quantum relique omnes etates. Huius autem ratio est
quia determinatus numerus futuri temporis sciri non potest nisi per
revelationem vel per rationem. tempus autem quod erit usque
ad terminum numerari non potest nisi fine quia simul erit re-
quies celi motus et finis ut dictum est. Ex motu autem tempus
omnium numerus quo determinato tempore per rationem sciri potest
videtur. ex motu autem celi non potest cognosci finis eius
qui cum sit circularis ex hoc ipso habet quod secundum naturam suam
possit in perpetuum durare. Unde illud a fine temporis quod erit
usque ad terminum numerari non potest. similiter nec per revela-
tionem haberi potest ideo ut omnes semper sint solliciti et parati
ad occurrendum christo et hoc est quod apostolis dicitur querentibus Actuum
i. non est vestrum nosse tempora vel momenta. ut augustinus dicit xviii.
de civitate dei. omnium de hoc ratiocinantium digitos resol-
vit et quiescere iubet. quod enim apostolis querentibus no-
luit indicare nec aliis revelabit. Unde omnes illi
qui tempus predictum numerare voluerunt actenus falsiloqui
inventi sunt. quidam enim ut augustinus dicit ibidem dixerunt
ab ascensione domini usque ad ultimum eius adventum
quadringentos annos posse compleri. alii quingentos
alii mille quorum falsitas patet et similiter patebit eorum
qui adhuc computare non cessant. Ad .i. g. dicendum quod
eorum quorum finis cognoscitur principium nobis notum et mensura nobis
est cognita et ideo cognito principio alicuius rei et duratione
mensurante motu celi possumus cognoscere eius finem. sed eo
quod motus celi est nobis notus sed mensura durationis
eius motus celi est sola divina dispositio que est nobis occulta
et ideo quantumcumque sciamus principium eius finem scire non possu-
mus. Ad .ii. dicendum quod mille ducenti lx. dies de
quibus fit mentio apocalypsis xii. significant omne tempus in quo ecclesia
durat et non ad determinandum numerum annorum. quod ideo quia

predicatio christi super quam fundata est ecclesia duravit tribus
annis et dimidio quod tempus continet fere equalem
numerum dierum numero predicto. similiter numerus qui in dani-
ele ponitur non est referendus ad numerum annorum aliquorum
qui sunt ad finem mundi vel usque ad predicationem antichristi
sed debet referri usque ad tempus quo predicabit antichristus et
quo persecutio eius durabit. Ad .iii. dicendum quod quamvis
status novi testamenti in generali sit prefiguratus per statum ve-
teris testamenti non tamen oportet quod singula respondeant singulis presertim
cum in christo omnes figure veteris testamenti fuerint complete. et
ideo augustinus xviii. de civitate dei respondit quibusdam qui voluerunt
accipere numerum persecutionum quas ecclesia passa est et pas-
sura secundum numerum plagarum egypti dicens ego per illas
res gestas in egypto istas persecutiones prophetice
significatas esse non arbitror quamvis ab eis qui pu-
tant exquisite et ingeniose illa singula his sin-
gulis comparata videantur non prophetico spiritu sed con-
iectura mentis humane que aliquando ad verum pervenit
aliquando fallitur. et similiter videtur esse de dictis abbatis Joachim qui
per tales coniecturas de futuris aliqua vera predixit et in aliquibus
deceptus fuit. Ad .iii. quoniam dicendum quod quamvis in fine aliquid
fiet missio angelorum et ... virtute divina tamen
ut dictum est illud gratia quod missio angelorum fiet non
erit in instanti si instans dicatur indivisibile temporis erit
tamen in instanti si instans accipiatur pro parte temporis imperceptibili. vel
aliter quod fiet virtute divina tamen fiet subito. scilicet in
nullo tempore quo angelorum opera complebuntur quia virtute su-
periorum inferiora ad perfectionem perducuntur. Ad .i. g.
dicendum quod ecce loquitur populo rudi sicut quod moyses. unde
moyses distinxit opera vi. dierum per dies ut ru-
dis populus capere posset quamvis omnia simul sint facta secundum
augustinum. ita etiam que in fine futura sunt se-
riatim expressit quamvis omnia simul sint futura in instanti.
Ad .ii. dicendum quod quamvis ille operationes sint quantum ad se in in-
stanti non tamen simul sunt quia ... in eodem instanti
vel una est instanti ad quam alia terminatur. Ad .iii. dicendum
quod id videtur esse dictum de sono illo quod de forma tube faciendum
scilicet quod ... instanti prolationis effectum suum habebit.
Ad .ii. dicendum quod cognitio angeli que sine motu locali
est non potest fieri missio angelorum et ideo erit in tempore
sed in parvo propter facultatem complendi quod competit
angelis. Ad .iiii. q. dicendum quod determinata hora tem-
poris qua fiet resurrectio sciri non potest ut in libro dicitur
tamen satis probabiliter aliqui dicunt quod erit circa tempus
diluculi sole existente in oriente et luna in occiden-
te quia in tali dispositione sol et luna creduntur creata ut
sic eorum circulatio compleatur per eorum reditum ad idem
punctum. unde dicitur quod christus tali hora resurrexit. Ad
i. g. dicendum quod quando resurrectio erit non erit tempus sed finis
temporis quia in eodem instanti in quo cessabit motus celi
erit resurrectio mortuorum et tamen erit sicut siderum dispositionem

q̃ se hūit ūc mīa determinata hora q̃ sīc dr̄ re-
surgā tali ul' tali hora. ¶ ad .ij. dd' q' optīa dispō
tēpis dr̄ eē ī meridie p̄p illuīacōm solis sꝫ
tūc ciuitas d'ī nō egebit sole neq; luna q' cla
ritas dī illuīabit illā. ut dr̄ apoc' ple. 7 io q̃
ad h̄ nō refe uīt in nocte ul die resurrectō fiat. ¶ Ad
iij. dd' q' tp̄ū illi cōgruit manifestatō q̃ ad
ea q̄ tūc gerūt 7 occultatōm q̃ ad dētiacōm
tp̄is 7 io utrūq; cōgrue s' pōt. ut sit. s. r̄re
die ul' ī nocte.

Dubiū .iij. sic pcēdit. ur' q' mors nō erit ī q̄ resurg
ī oībꝫ. q' quidā nō moriūt' sꝫ ī mortē su
puenient dr̄ .n. ī simbolo q' ipē uētūs ē iudi
care uiuos 7 mortuos. h' aūt nō pōt ītelligi
q̃ ad tp̄s iudicii q' tūc erūt oēs uiui. g' oportꝫ
refire h' distinctō ad tp̄s pcedēs 7 ita nō oēs
ī illo iudi' morient'. ¶ p̄ uīle 7 cōmune dsidiū
nō pōt eē uacuū 7 ī ane sꝫ s' aplī .ij. cor.
iiij. h' ē cōmune dsidiū quo nolum' exspoliari
sꝫ suꝑuestiri g' aliq' erīt q' nūq̄ exspolia
būt' corꝑ p mortē sꝫ supueniente gliā re-
rum. ¶ p̄ aug. in euch. dic q' iiij. ultīe pe
titiōes orōis dnice ad p̄sentem ptinet. q̃ ꝗ
una ē dimitte nob debita nrā g' eccā pe
tit ī h̄c uita ꝙ oīa debita relaxarī. sꝫ orō
ecc'e n̄ pōt eē cassa q' exaudiat'. Jo. Si
q̃d ꝑ peciēis patrem ī noīe meo dabit' uob
g' eccā ī a' h' uite tp̄e oīu d'bitor' remissio
nē cōsequet'. sꝫ unū d'debitis q̃ ppter ꝑmi
parentis assignatū ē q' nascim' ī orīl' peccō. g'
aliq' hoc deus ecc'e p̄stabit q' hoīes sine peccō
orīl' nascent'. sꝫ mors ē pena orīl' peccī g' aliq'
hoīes erūt oē fine mūdi. q' nō morient' 7 sic
tō q' prius. ¶ p̄ uia cōpendiosior sp' ē sapi'
mag' eligēda. sꝫ cōpendiosior uia ē q' hoīes
q' uiui īuenient' ī impassibilitate resurgis transferant'
q̃ q' prius moriant' 7 postea resurgāt a morte
ī īmortalitatē. g' dēs qui ē summe sapi
ens hāc uiā elig' ī ill' q' ī uenient' uiui 7 sic
id q' prius. ¶ sꝫ cō. i. cor. xv. q' sem nō uiui
ficat' n' prius moriat'. et id sb' similitudine
semīs d' resurrectione cor'. g' cor' a morte resurgent
¶ p̄ .i. cor. xv. sic in adā oēs moriunt'. ita
7 ī xp̄o oēs uiuificabūt'. sꝫ ī xp̄o oēs uiuificabūt
g' ī adā oēs morient' et sic resurrectō omī erit a mor
te. Vltī ur' q' nō omiū resurrectō erit a ciñibꝫ. resurrectō
n. xp̄i ē exemplar nr̄e resurrectionis sꝫ resurrectō eī nō fuit a ciñibꝫ
q' caro eī nō uidit corruptōm. ut dr̄ in ps. et
act. ij. g' n' resurrectō omiū erit a ciñibꝫ. ¶ p̄ cor' hoīs
nō semꝑ cōbusti'. sꝫ ī ciñes nō pōt aliq̃d re
solui n' p cōbustione g' nō oēs a ciñibꝫ resurgūt

¶ p̄ cor' hoīs mōtuī nō statī post mortē ī ciñē
redigit'. sꝫ quidā statī post mortē resurgunt
ut multū dr̄. s. illi q' uiui īuenient'. g' nō oēs
resurget a ciñibꝫ. ¶ p̄ terminus a q̃ respondit t'minō ad q̃
sꝫ t'minus ad quē resurrectōis n' ē id ī boīs 7 malis. i.
cor. xv. oēs quidē resurgem' sꝫ nō oēs īmuta
bim'. g' nō ē id t'minus a q̃ 7 sic si mali resurgūt
a ciñibꝫ. boni a ciñibꝫ nō resurgūt. ¶ sꝫ cōtra ē
q̃d h' cymo dic. oēs ī orīl' peccō natos. tenet h'
sña dna eī et initiū ibis. sꝫ oēs q' ī cōmuni re
ne resurgūt fuerūt nati ī peccō orīl' ul' natie ex
uicio ul' saltē natiuitate ī uicio g' oēs a ciñibꝫ resur
gūt. ¶ p̄ multa sūt ī cor' huano q̃ nō sūt d' uei
tate huāe n'. sꝫ omīa illa auferent'. g' oportꝫ
omīa cor' ad ciñes resolui. Vltius ur' q' pul
ueres illi ex quibꝫ cor' huanū repabit' h̄at cōm
uīle inclinatōm h̄nt ad aīam eodm mō se
h̄ent ad illā aīam sic alii pulueres g' nō eēt
dr̄a utrū ex illis ul' aliis puluibꝫ reficeret' corꝑ
aīe cōiugendū q' falsū ē. ¶ p̄ maior ē depende
tia cor's ad aīaꝫ q̃ aīe ad cor' sꝫ aīa separata
a cor' ad h' h̄t aliq̄ d' pximitate ad cor' ut retar
dat'. eī mot' ī dm̄ p̄p appetitū cor's ut dic
dyo'. g' multo fort' cor' sepatū ab aīa h̄t nīle
īclinatōm. ad aīam illā. ¶ p̄ iob xx. dr̄. ossa
implebunt' uiciīs adolescētie eī et cū eo ī puluē
dormient' sꝫ uicia nō sūt n' ī aīa. g' adhuc
ī ill' puluibꝫ remanebit aliq̄ nīlis īclinatō
ad aīam. ¶ sꝫ cō cor' huanū pōt resolui ad
ipā elā ul' ī mīnes alior' aliū cōiuncta sꝫ elā
sūt h' genera. et sīt. caro leonis ul' alteri' aīalis
cui g' in aliis ptibꝫ elor' ul' aīaliū nō sit q̄ in
clinatō nīlis ad illā aīam n' ī ill' ptibꝫ in quas
cōuersū ē cor' huanū erit aliqua īclinatō ad
aīam. ¶ p̄a pꝫ p auctē aug. in euch. cor' hua
nū in q̃cūq; alior' cor' sbam ul' in ipā elā mu
tet' ī q̃cūq; hoīum ul' aīaliū cibū cedat cīnē
q̄ utat' illi aīe huāe ī puncto tpis cedet q̄
ꝑ prius q' hō fieret 7 uiueret c'fecit aīauit. ¶ p̄
cuilibet inclinatiōi nīli r̄ndet act' agens nīle
aut n' d'ficeret in actiis sꝫ nullo agente nīli possꝫ
p̄dci pulueres eid' aīe unitō cōiungi. g' nō ē ī eis
alia nīlis īclinatō ad p̄dcm cōiunctōm. Respō
sio dd'. ad .i. q. q' sup h̄nc. q. uaie loqñ sci. ut
ī lība pꝫ. cū h' ē securior et cōmunior oppīo q' oēs
morient' 7 a morte resurgent. et h' p̄p tria. ¶ p̄o
q' mag' cōcordat dic' sci' q̄ hūam nām p̄p
peccm ꝑmi parentis cōdepnat ut oēs qui p ac
tū nr̄e. ab eo originē ducent' īfectōm peccī
orīl' cōtrahent 7 p cōsequēs mortis d'bitores eēnt. ¶ scdo
q' mag' cōcordat diuine scripture q̄ oīm futam

rem pdicat rñ aut ppe nõe ñ eo q cecidit q dissolutu ẽ. ut dam dic. sco q mag ɔcor dat ordini nr i q i uetm q illd q corruptu et uiciatu ẽ i sua nouitate nõ reducit ñ corruptõe mett. sic acetu nõ fit uinu ñ ace to corrupto q i huore uinis fuserte. vñ cu ñ hua i dfcm necitatis moriendi duenit nõ eet reddit ad i mortalitate ñ morte mer gueit q ordini nr. pp am rom qr ut i. viij. phie. dr mot celi ẽ ut uita qda ñ existentib; oib; sic mot cordis toti corr uita ẽ qda. vñ sic cessate motu cord oia mb mortificant ita cessante motu celi nõ pot ad unu remne illa uita q ex influentia illi mot ɔsuabat talis aut ẽ uita qne degim uñ oz q exhẽ uita discedat q post mot celi ɔcescentem motum sr. Ad .i. g dd. q dist illa uiuor q mortuor nõ ẽ referenda ad tps iudicii tep ñ ad tps totu ptitu qr os iudicandi de tpr fuer uiui q d mortui set adilld tps deim natu q i medi iudiciu pcedit qa iudiciu sig incipient appere. Ad ij. dd q pfcm dsidiu. scor nõ pot ee uanu set nich phiber dsidiu ɔdicõatu eor uanu ee. q tale ẽ dside riu quo nolum exspoliari set sup uestiri. s. si possib sit q h dsidiu aqda uellettas dr. Ad iij. dd q h ẽ erroneu dce. q as su pcco orti ɔcipiat pt xpo qr ille qui sine pcco orti ɔcipet nõ indiget redeptõe q fca ẽ p xpm q sic xpc nõ eet om ho redemptor. ñ pot dici q inhẽ redeptõe indigunt qr pstitu fuit eis ut sine pcco ɔcipent qr illa gra fca est penteb; ut in eis uiciu ñ sanaret. q inaeñ te fin orti gnare nõ posset l ipi ñ q sanato ẽ oportet aut pcere q glibet pli redepti one xpi indigeat nõ solu rõe ñ. libari aut amalo ul adebito absolui nõ pot ñ q dbita ieñt l imalu dieet fuit q io nõ post os fruc tu dnice orois i se ipis pcipe ñ os dbitores nascent. et malo sbiecta. vñ dimissio dbi tor q libato amalo nõ pot intelligi q as si ne debito ul immuis amalo nascat. set qr cu dbito nat postea p gra libat. in q se si pot sine errore poi q aliq ñ moriant q possit sine error poi. q aliq sine pcco orti nascat. q uis mors sit pea pcci orti. qr deus pot ex ḡa relaxare alicui pena adq obligat ex culpa ptita. sic adulteram sine pena dimi sit. jo. viij. q sitr potit amorte libare eos q reatu mortis ɔcut cu orti nascedo q sic nõ se. si nõ morient. g nascent sin orti. Ad iiij. dd q n sp uia ɔpendiosior ẽ mag eligenda. set solu qn mag l eqlr accomoda adfinem omd et sic nõ ẽ h ut ex dcis p3. Ad .ij. q. dd. qd eisd rõib; quib; ostesu ẽ os amorte resurge q ẽ ostend q os resurgũt acinib; i oi i fine. ñ aliqb; ex puilegio spalis gre. sic ɔcessu. sic temis accelerõo. septa aut sac sic rem pnu tiat ita et cor resurrecõm phil. iij. q io oz q sic oms moriant. adh q os de resurge possit ita om cor dissoluat. ad h q om cor reformari pos sit sic q i pea hois mors adiu iusticia ẽ i flic ta. ita q coris resoluto ut p3. gen. iij. cinis es et i cinem ibis. sitr q ordo nr exigit ut nõ solu aie q cors ɔiuctõ soluat set q elor ɔmixtio sic q acetu. nõ pot i uim qlitate reduci ñ pus fca resolucõe i mim piacete ipa q elor co mixtio exmotu celi cat. q ɔsuat q cessante oia mixta i pa ela resoluut. Ad p g dd qd rñ x ẽ ce nre temis q ad cinu. adq. nõ aut ad cim ad q. Ad .ij. dd q p cines itelligunt oms relige que remanet huo cor resoluto duplici rõe. p qr omnis mos erat apd antiqs cor mortuor ɔburere q cines ɔsuare. vñ in oleuit mos loqndi. ut ea in q cor huanu re soluit cines dicant. Sco pp cam resolutiois q ẽ incendiu fortis q ho cor huan redicat ẽ infectu. vñ ad pgatom hi i fectois oz usq; ad pa ɔpcentia huaum cor resolui q aut p incedu resoluit dz cines resolui q io ea i q cor huanu. resoluit cines dnt. Ad .iij. dd q ille igs q faciẽ tre pgabit potit stati cor illor qui uiui i ueniunt. usq; ad cines resoluẽ sic q alia mixta resoluet i piacete mim. Ad iiij. dd q mot nõ accipit spem actio ad set actio ad q et io rñ scor q eẽt glosa oz q discedat art ne i pior q ñ eet glosa penes tm ad q nõ aut penes tm a q ɔtigit. n. freq t. eud nõ ee tm. ad q eod tio existete a q sic ingdo pot moui q in al bedine q i pallore. Ad .iij. q. dd q cca h ẽ t oppio. quida. n. dnt q cor hud nuq resol ui usq; ad ela q ita sp i catib; maet sp aliq uis addita elis q facit ad nle iclina ad ead alias set h p ɔiat aucti aug. i ducte q sm q rõi qr oia ɔporta ex ɔuis possib ẽ resolui i ea ex qb; ɔponut q io alii dnt q ille ptes elor mas huan cor resoluit retinet plus d luce ceti q fuer aie huae ɔiucta q ex h hnt qnta inclinacõm ad aias. set h rem friuolu ẽ. qr ptes elor se uni. ñ q eqlr. hnt ptcipa lucis q obscuritatis q io ali

dicitur est quia in iterius illius nulla est illius inclinatio ad iudicium sed solum exortum deinde prius quam statuit illos iuxta [illegible] ante coniugi corporis convenit quia ille prelectus tunc coniunget quam non alio. Unde patet solutio ad primum. Ad secundum dicendum quod anima separata a corpore manet mercedem non quia habebat cum corpore esset quieta quia de corpore non quiescit quo non non est simile. Ad tertium dicendum quod verbum illud Job non est intelligendum quod iusti actu mactant impiis mortuorum sed secundum ordinem dicitur iusti quo se deputati pulveres illi ad corpus reparatorum quia pro peccatis commissis cruciabuntur in eternum.

D. v. sic proceditur ut

Ad quintum quod post iudicium non cognoscet quilibet omnia peccata que fecit. Omne enim quod cognoscimus vel de novo per sensum accipimus vel de thesauro memorie educimus sed homines post iudicium sua peccata non poterunt percipere sensu quia iam transierunt. Similiter autem etiam multa peccata a memoria evaserunt peccantis quare non poterunt de thesauro memorie educi. Ergo non omnium peccatorum que fecit resurgentes cognitionem habebunt. Preterea sicut dicitur in glossa liber conscientie in quibus merita singulorum leguntur sed in litteris non potest aliquid legi nisi notam contineat in libro notam autem quedam peccatorum relinquunt in conscientia ut patet Ro. i. in glossa. Que non videtur aliud esse quam reatus vel malicia cum ergo peccatorum multorum macula et reatus ablatis sit deletus per gratiam videtur quod non omnia peccata que fecit possit aliquis in sua conscientia legere et sic idem quod prius. Preterea crescente causa crescit effectus sed causa que facit nos dolere de peccatis que ad memoriam revocamus est caritas cum ergo in sanctis resurgentibus sit perfecta caritas maxime de peccatis dolebunt si ea ad memoriam revocabunt quod non potest esse quia fugiet dolor ab eis et gemitus ut dicitur Apoc. xxi. ergo peccata propria ad memoriam non revocabunt. Preterea sicut se habebunt resurgentes dampnati ad bona que fecerunt aliquando ita se habebunt resurgentes beati ad peccata sed resurgentes dampnati ut videtur cognitionem de bonis que aliquando fecerunt non habebunt quia per hoc eorum pena alleviaretur ergo nec beati habebunt cognitionem peccatorum que commiserunt. Sed contra est quod Augustinus dicit xx. de civitate dei quod quedam divina vis aderit qua fiet ut cuncta peccata ad memoriam revocentur. Preterea sicut se habet iudicium humanum ad testimonium exterius ita se habet iudicium divinum ad testimonium conscientie ut patet i. Re. xvi. homines vident ea que patent. deus autem intuetur cor. sed non posset perfectum iudicium humanum esse nisi de omnibus testes essent de quibus iudicandum [illegible] ergo cum iudicium divinum [illegible] teneat omnia de quibus [illegible] boni et mali [illegible] omnes astabimus ante tribunal Christi [illegible] ergo oportet quod conscientia uniuscuiusque teneat omnia opera que fecit sive bona sive mala.

Ulterius videtur quod non quilibet possit legere omnia que fecit in conscientia aliorum resurgentium. Non enim erit limpidior cognitio quam nunc sit angelorum quorum equalitas resurgentibus promittitur Mt. xxii. sed angeli non possunt in invicem in suis cordibus videre ea que dependent a libero arbitrio. Unde indigent locutione ad invicem innotescenda ut in ii. li. d. xi. dictum est. Ergo nec resurgentes poterunt inspicere ea que continentur in conscientiis aliorum. Preterea quicquid cognoscitur vel in se vel in sua causa vel in suo effectu sed merita et demerita que continentur in conscientia alicuius non potest aliquis cognoscere in se ipsis quia solus deus cordi illabitur et secreta eius intuetur. Similiter nec in sua causa quia non omnes videbunt deum qui solus potest imprimere in affectum ex quo procedunt merita vel demerita. Similiter nec in effectu quia multa demerita erunt quorum nullus effectus remanebit eis per penitentiam totaliter abolitus ergo non omnia que sunt in conscientia alicuius potest quilibet alius cognoscere. Preterea Jo. Chrysostomus dicit et ut habetur est de [illegible] d. xvii. Nec autem si recordaris peccatorum tuorum et frequenter ea in conspectu domini pronuncies et pro eis deprecaris citius illa delebis. Si vero obliviscaris tunc eorum recordaberis nolens quando publicabuntur in conspectu omnium amicorum et inimicorum sanctorum atque angelorum proferentur. Ex hiis accipitur quod illa publicatio pena est negligentie qua homo confessionem pretermittit. Ergo illa peccata de quibus homo confessus est non publicantur aliis. Preterea solatium est alicui si scit se habere multos socios in peccato et minus de eo verecundatur. Si ergo quilibet peccatum alterius cognosceret cuiuslibet peccatoris erubescentia multum minueretur quod non competit. Ergo non omnes omnium peccata cognoscent. Sed contra est quod super illud i. Cor. iiii. Illuminabit abscondita tenebrarum dicit glossa gesta et cogitata bona et mala tunc aperta et nota erunt omnibus. Preterea omnium beatorum peccata preterita equaliter erunt abolita sed quorundam sanctorum peccata scimus sicut Magdalene Petri et David. Ergo pari ratione aliorum sanctorum peccata scientur et multo magis dampnatorum.

Ulterius videtur quod non omnia merita et demerita propria et aliena ab aliquo uno intuitu videantur. Ea enim que sigillatim considerantur non videntur uno intuitu sed dampnati sigillatim considerabunt sua peccata et ea plangent. Unde dicitur Sap. v. quid nobis profuit superbia etc. Ergo non omnia videbunt uno intuitu. Preterea philosophus dicit in i. Topicorum quod non contingit simul plura intelligere sed merita et demerita propria et aliena non videbuntur nisi intellectu. Ergo non poterunt omnia simul videri. Preterea intellectus dampnatorum hominum non erit post iudicium elevatus quam nunc sit beatorum angelorum quantum ad cognitionem naturalem qua cognoscunt res per species innatas. Sed tali cognitione angeli non vident plura simul ut in ii. li. d. iii. dictum est. Ergo

n̄ te daptu potuit omia fc̄a sua sil' uide(re) ¶ Set ꝯ sr illd' job viij. induet' ꝯfusioē die glo. misd iudice mala oīa an̄ oculos m̄tis ꝯsent ꝯ subito uidice uidebut q̄ sil' mala q̄ ꝯmis ūt q eadm̄ roē oīa a. ¶ p aug. xx. d. ci. di. h̄t pinguescenti q legat ās ub' m̄t ī iudī ī q̄ fc̄a singloꝝ sr scripta. eo q nlls ualat exti mare ill' libri magtudinē l' q̄to tp̄e legi posset set sil' extiari nō posset tps q̄' opoz tet porte ad ꝯsidand' oīa m̄ta ꝯ d'm̄ta sua ꝯ aliea ab q̄ homie si successiue diu si uidat q̄ opozter porte q oīa sil' uidat un' ꝯsp̄ ... esposo dd ad. i. q. qd sic dz. ro. ij. ī die cū iudicab' dn̄s/testim uniēq3 sua ꝯscia reddet ꝯ cogitatioēs erūt accusātes ꝯ defen dētes ꝯ q2 oz q testis ꝯ accusatoz ꝯ defensoz ī ista iudī hēat eoꝝ notitiā q̄ ī iudicio usat ī illo aūt ꝯmuī iudī omia opa hoīm ī iu dī ueniet oz q omī opū suoꝝ ꝯsciā3 tunc notitiam hēt/ Vn̄ ꝯscie singloꝝ erūt qi q̄dā libri ꝯtinētes res gestas ex quibz iudī p cedz. sic ē in iudicio huāno registris utūt ꝯsita sūt libri d'quibz apoc. xx. dz lib' apti st ꝯ alius lib' apt' ē q ē uite ꝯ iudī. sunt mortui ex hiis que scripta st in libris/ s opa ipoꝝ ut p libros q̄ dnr̄ sic apti ut aug. ex poit. xx. d. ci. di. significent sā no. ꝯ ue. te. ī qbz ds ostendet q̄ mādata fi iussisset Vn̄ ut recat. d' scō. uic. dic/erūt eoꝝ corda qi. q̄dā canonīā d'cta/ set p librū uite d'quo sbiugit ītlligut ꝯscie singloꝝ. q̄ dnr̄ singl. lib' un' q2 una ūtute diā fiet ut cuictis admemoriā sua fc̄a reuocēt ꝯ h' ī q̄ admemo reducet hoī fc̄a sua lib' uite dz. l' p pos libros ꝯsue in tlligant. p s li. snīa iudicis ī ei puideri de scripta ¶ ad. i. q̄ dd q q̄ uis m̄ta m̄ta ul' d'm̄ta amemo excidāt in nlli eoꝝ erit q nō d' mō maeat ī suo effcū q2 m̄ta q̄ nō st mortificata maebut ī pmio q eis red dz/ q̄ aūt mortificata st. maēt ī reatu in ḡtitudīs q̄ augē ex h' q hō post gr̄m suscep tā peccauit/ sil' ꝯ d'm̄ta q̄ nō st p pniam d'leta maēnt ī reatu pene q̄ eis debet q̄ aūt pnia d'leuit manet ī ipa pnie me mō. ꝯ simr' cū aliis m̄tis ī notitiā hebut un̄ q̄libet hoīe erit ad ex q̄ possit ad me moriā suā opa reuocare ꝯtra ut aug. dic pariter ad h' dina uis opabit ¶ ad. ij. dd. q ul patet ex dcīs. q aliq̄ note manet ī sin gloꝝ ꝯsciis d' opibz ase fcis/ n̄ oz qd note iste sine reat' tm̄ ut ex dcis pz ¶ ad. 3. dd q q̄uis

cūitas sit n̄c cū dolendi d' pcc̄o tn̄ sc̄i ī pr̄ia erūt ita pfusi. gaudio q doloz ī eis loq hēe nō potest ꝯ io d' pctis nō dolebt set p' gaudebt d' diā m̄ia q̄ eis st pcc̄a relaxata/ sic ꝯ nc angli gaudet. d' iusti diā que fit ut desti agē in pcc̄o ruat illi ds custodiut quoꝝ tn̄ saluti sollicite ī uigilāt ¶ ad. iiij. dd q ma li ꝯgnoscēt oīa bona q̄ fecut et ex h' nō m muet eoꝝ doloz set mag augebz q2 maxi' doloz ē bōa m̄lta pdidisse. p qd dic boe' iiij. d' ꝯsd. q sum̄ ī fortuni ge' ē fuisse felicem

Ad. ij. q. dd' q ultio. et ꝯmuī iudī. oz qd diā iustitā oībz euidēt appāeat q̄ nc m plsq3 latet. snīa aut ꝯdepn̄s l' pmiās iusta eē n̄ pōt. n̄ s m̄ta ꝯ d'm̄ta pferat ꝯ io sic oz q iudex ꝯ assessoz iudicas m̄ta cāe co gnoscāt ad h' q iustā snīam pferāt ita oz ad h' q iusta. snīa appeat ꝯoībz snīa3 ꝯgnoscentibz. m̄ta ī notescāt. Vn̄ q2 sicut cuilz nota erit pmiatō ꝯ sua daptiō ita et omibz aliis ī notescet oz q sicut quilz sua m̄ta ul' d'm̄ta reducet. admemoriam ita ꝯ aliea ei ꝯgniti sbiaceāt ꝯ h' ē pbabi lioꝝ ꝯ ꝯmunioꝝ opīo/ q̄uis mag ꝯtrā in lrā dicat. s. q pcc̄a q̄ st p penitenm̄ dele ta ī iudicio aliis nō pate fiāt. set ex h' se q nec ꝯ pnia d' pctis pfcā ꝯgscat' in quo m̄ltū d' thēt scōꝝ glie ꝯ laudi dnc ꝯtā misicordz. scōs suos libauit ¶ ad. i. q̄ dd q oīa m̄ta. pcedēta ul' d'm̄ta faciene aliq̄m q̄ntitatē ī glīa l' misiā hoīs resge tis ut ex dcīs pz. ꝯ io ex oībz uisis potunt cuncta ī ꝯsciis. iudī ꝯ pcipue diā ūtute h' ꝯiunte ut snīa iudicis oībz iusta appeat. ¶ ad ij. dd q m̄ta ul' d'm̄ta potunt aliis ostendi. in suis effcibz ul' ꝯ ex se ipis p diam ūtutē q̄uis ad h' ūt' intllct' cāti nō suffi ciāt ¶ ad. iij. dd q publica pccōꝝ ad igniōm pcc̄antis ē effcūs negli. q ꝯmittit ī omissi one ꝯfois/ s3 q pcc̄a scōꝝ reuelent nō potit ei eē in erubescenm̄ ul' ūeꝯdiā sic n̄ maīe mag d'. ē ingfil' q pcc̄a sua pūl in ecc̄a recitāt. q2 ūeꝯdia ē tiōr. ingliātois ut dam̄ dic/ q inbtis eē n̄ potit. set talis pu blica erit eis ad magm̄ gliam p pniam q̄ fecut/ sic ꝯ ꝯfoz applaut eū qui mag scel'a forcie. pficē/ dnr̄ aut pcc̄a eē deleta q2 ds n̄ uidz ea adpuniend' ¶ ad. iiij. dd q ex h' q pccōꝝ alioꝝ pcc̄a ī spiciet ī nullo sua ꝯfusio minuet' set mag augebit ī alieno uitupio uitupiū suū mag pēdēs. qō. n.

8

extat ea ofusio minuat q ext' uecordia respicit
extimat. hoium q ex osuetudie reddit lenior.
set tn ofusio respicit extimatoz. et q e p titu
te d qlibet pecco siue sit unius tm. siue mltoz.
Ad. tium. q. dd' q eca h e d' oppid. gsa. n. dnt q
oia mita 7 d mita sil' as uidebit sua 7 aliena
.i. mistanti q qd d bus facile edi pot q oia
i uno uidebit 7 sic no e inclus q sil' plura ui
dant set d captus qt intllect' no e eleuat' ut
possit oia uide 7 ideo o a e mag' diffic' 7 id
.ij. alii dnt q mali siml' omia uidebut ingric
sua pecca 7 h suffic id accidtom. illa q dz ee
i iudi. l' absolutoz no aut uidebut sil' omia
d cedetia. ad sigla set h c no ut osonu. dat
aug. xx. d. ci. dei q dic q omia mtis intuitu
cernebunt. q aut i gne ogsdit no enumiatur
uii pot. eligo media uia qd singla osidabut
.iij. n tm i instati set i tpe breuissio diuina utute ad
h adiuuate et h e q aug. dic i dm. q mira
celeritate cernabut n e impossib. q i quolib
puo tpe sit i finita instan. in po. Et p h pa
et solutio adutm q pte
Ex iussu 7 uoce arcangli 7 c. pot p h ca sigu
ut illa uox dicat iussus. qnt adutute
q ei coz mortuoz obedient. uox anglia.
xpi q e pnceps angloz. qnt ad digntate p sen
tis tuba q ad euidentiam l' iussus test' ad eiz
pnt. s. dium utute c oia obediut. uox ar
cang' ad ministiu angloz. set tulu ad opoim hoi
s. h. n. ca i rine opabunt un irrationabile putari
pot et e. sustiendo magrm pot dici q pcca
iustoz n ueniet i noti ut pcca set ut di
missa sic. n. osidatom eliber occurret un ex
h no se osu set glia dnt 7 regi i q ds ea n
uidet ad pu' sic expont glo. sup illd ps. bti
q' remisse st iniq et c. Eg uo scies e. 7 c.
quida dnt q po no dixit h asserendo set op
pionm eai gca recitando. xliiij
Solet aut n nlli puetati 7 c. postq d termi
nauit magr d adiciolb ciuis h d termi
nat d additoi resurgentiu 7 diuidz in. d. p. i p
ma d tiat d adicoe resurgentiu q ad pfecom
buae n puenunt i sca d additionib illoz 7
i pfecm uirta pfcta pnte caruerit. s. d abo
tiuis fetib i. illd 7 iuestigan oz. et e. pa in.
d. i pma d tmiat aditioes resurgentiu bonoz
inscda aditioes maloz id repins aut que cri
solet et e. pa intres. i pa d eiuiat rel gr u
etatis 7 staturid. i sca coz integrate l. no. n.
pte do 7 c. i tcia coz gliam 7. h aut i scda
scdoz 7 c. d repsis aut 7 c. h detinuat

oditioes repbtoz. et po qntu ad repatoem
n. so qnt ad passom pene. l. h ido qui d ipo
7 c. et ce h duo fac po o quomo coz repbtoz
petiit pcam puri. so d rom d spib damnptoz
i. qa solet. 7 c. et ce h duo fac po d quo ut'
demonu se passiu ab igne corli so o rom d spib
dapnatoz. hoimu i. cu aut oslet ec e
Hic e e qd ce odicoes resurgentiu Pri d hui
q eminet ad bonos 7 malos ptinet. Sca
d hui q ptinet tm ad bos Tcia d hus que
spectat tm ad malos. Ce pm qnt tc po
d ydemptate resurgetiu Sco d integrate
coz. Tertio d eqlitate eoz.
Ad pm sic pce. ut q n idm coz aia resumat
i rne. i. coz. xv. no coz q futum e seminas
set nudu gnu. set apl. i. opat morte semina
coi 7 n in pullulatoi. g no idm corp q p mor
te d poit. i rine resumet Pt cuilibet for aptat
m. l sua odicom et sic cuilibet agenti i stim
set coz opat ad aiam sic m ad form. 7 iterm
ad agetem e g aia i rne no sit eadm oditios
sic no e l' q differet totalit' mat. uita cu
inhesit uiuet i mudo t d pmet i brutale
si brutali inh mdo. uixit ut q no resumet
id coz set ul' aet. ul' brut. Pt coz huanu usq
ad eiu post morte resoluit. ut g dcm e. set
ille ptes eloz. mgs coz huanu resolut est
no queuit cu coz huo q mea resolutu e
n i m pa. quo qliber alie ptes e pdco coz
queiuit si aut ex alijs ptib elemtoz coz
oformaret. no dzet idm nuo g n si eisd
ptib repet. coz eit nuo idm Pt impossib
e ee idm nuo q ptes cels. st. d nuo set for
mixti q e ps celis coz huai sic for el non
poter ead resumi. g coz no eit id nuo pto
me. illd. n. q pnt' cedit i noens no p ee id
nuo ce e e ee diuisu set ce interupt q est
act' entis e diuisu sic qqliber ali' act' i terup
e. set for mixtiois penit' cedit i no ens p mor
te cu sit for corlis 7 sil' qualitates gne ex qbs
sit mixtio g for mixtiois no redit ead
nuo. Set o e q dz. in job et i carne mea
uidebo dm. saluatore meu. id aut d uisi
one post rim q patet ex h q pcedit i no
uissimo die d terra surrecturus su. g id nuo
coz resurget. Pt sic dam. dic i. iiij. li. rsc
ei q cecidit rt sa. set h coz q nc gnis per
morte cecidit g idm nuo resurget Videt
ut q no sit idm nuo hd qui resurget. sic n.
dic phus i. ij. d gnide quecq hnt sbam coz
ruptis. mota. no reitat ead nuo set tal' est

d' xliiij.
Ctls collig. p. i ead etate resurget d x. ß aino aie. qa' h. dcai di.
ij. illi uo red' coz q ß paiaqu extibat p a. C iij. capilli 7 ugues. resurget. C iiij. q sct
sine oi d formitate resurget p a. C. v. cornali cu d form p' hinc resua ad sb.
dubio religo tenchridion. c mi C vj. q coz n osumtce q ardebut p a C vij.
q d moes coz igne cciant pa. st. gen C viij. v d qlis sit ille ignis C ix. q aia
sine coz sentit igne coz p iuliana. c gg. C x. q abortiua. 7 monstra resurgt.
p a.

sliu hoīs ꝑ ꝑsente statū g° post mutatõs mor-
tis nō pōt reuiū idm nūo. Cp ū ē ā ꝯ alia
huanitas nō pōt reuiari idm nūo. sed sor. ꝯ
plō sūt duo hoīes ꝯ nō un⁹ hō qz alia ē huani-
tas utriusqz. sed a ē huanitas utriusqz. sed ā ē hu-
manitas utri⁹ resurgētis hō abea ꝙ nō hēt
g° nō ē idm nūo. hō. Cme pōt ꝓbari sic. po
qz huanitas hoīs q ē forma tot⁹ nō ē forma ꝯ sba
sic aīa sed ē forma tm hi aut forma ꝑtis cedūt in
nō ens ꝯ sic nō possūt itari. Cso qz huanitas ē
resultās ex ꝯiūctiōe ꝑtiū sed nō pōt ead nūo
ꝯiūctō resumi q prius fuit qz itatō ydemp-
titati oppōit. itatō. n. numȝ iportat. ydemp-
titas aūt unitatē. que se nō ꝯpaciūt. in
rōne aūt ꝯiūctō nō itat. g° nō ē ead ꝯiūc-
tō ꝯ sic neqȝ ead huanitas n° id hō. Cp un⁹ hō
nō ē plura aīalia. g° si nō ē id aīal nō ē un⁹
nūo hō. Ꝫ ū nō ē id sñ. nō ē idm aīal qz aīal dif-
finit ꝑ sēm ꝑmū. s. tactū ut pȝ i. ij. d aīa
sñ°. aūt ē nō maēant i aīa sepata ut quidā
dnt nō possē idm nūo resumi. g° in rōne
n ēēt hō resurgens id aīal nūo ꝯ sic n id hō. Cp
m statue ꝑuilioz ē i statua q̄ m hoīs in
hoīe qz artificialia tota sūt ingrīe sbe. ex m.
sed illa ex forma ut pȝ ꝑ phm. i. ij. phīc ꝯ ꝯm id
dic in ꝑo d aīa. sed si statua ex eod here. re-
ficiat. nō ēē eadm nūo. g° multo mi⁹ si hō
ex eisd pulūibȝ reficiat nō ēē id hō nūo.
Csed ꝯ ē q dz Job. xix. q uisur⁹ sum ego ipe ꝯ
nō alius ꝯ lō d uisōe post r̄rm ut ꝑdem ē. g°
idm hō nūo resurget. Cp aug dic. viij. li. d
trī. qd resurge n° aliud ē q reuiuiscē. n aūt
idm nūo hō rediret adiuitā qz mortuus est
nō dcēt reuiuiscē g° nō resurget qz ē ꝯ fidȝ. r-
ndeus ut qz oportent huan corpis ad eand ꝑtē
corpi. q in eas ē dissoluta ꝑ r̄rm redīe qz ꝑ
phm. i. ij. d aīa sic se hēt tota aīa ad tot̄ r
corp. ita pȝ aīe ad ꝑtē corpis. ut uis ad pupilla
h oȝ q post r̄rm corp resumat. ab ead aīa g°
oȝ q ꝑ ꝑtes corpis resumat. ac ead mō. ingbȝ
eisd ꝑtibȝ aīe ꝑficiant. Cp diuisitas m facē
diuisitatē i nūo sed si plures nō redant ad
easd ꝑtes singlē ꝑtes nō reficient. ex ead
m ex q prius ꝯstabat g° nō ēēnt eod nūo sed
si ꝑtes sūt diuise ꝯ tot ēē diuisū. qz partes
ꝯpant ad totū. sic forma ad m̄m ut pȝ. iiij. phīc
g° nō ēēt id nūo hō q ꝯpū suoz m eadm
acciꝑiat. sed diuisis opibȝ mitoriis diuise ꝑtē
corpi. desuniūt. g° oȝ q i r̄ne. quelibet pȝ ad
suū statū. redeat ut ꝑstio mō ꝑmiet. Csed
ꝯ artificialia mag depēdēt ex sua m q uilia
sed mart⁹ adhuc idm artificiatū. ex ead m
repet nō oȝ q ꝑtes reducāt. ad eund sitū g°
n in hoīe. Cp uariatō accidētis nō facit diuisi-
tatē i nūo sed sit ꝑtiū ē actis qdā g° diuisi-
tas ei in hoīe nō facit diuisitatē i nūo. Respō-
sio dō ad. i. q. qz cē hūc. q. ꝑ phi. errauīt
ut qdā modm. hetici errāt. Cquidā. n. phi
posuerūt aīas acorpe sepatas itato corp iungi
sed errabāt in hȝ ꝙtū ad duo. Cp̄o q ad mod
ꝯiūctiōis qz quidā ponebāt aīam sepatā
corpi itm ꝯiūgi itr ꝑ uiā gnoīs. Cso q ad
corp cui ꝯiūgebāt qz ponebāt q sa ꝯiūctō
nō ēēt adidm corp qd ꝑmdrē. d ꝑitū fuit
sed ad aliud qnqz qd idm. sbe. qnqz aūt diuisū
ad diuisū qd qnqz aīa i eorp ex nis. pē rois oz
dnē uitā durāt vn ēnsiliat post morte de
corp hoīs i corp alteri⁹ hoīs v̄l i cos alteri⁹ aīal ꝯ
morībȝ ꝯuēdo se ꝯformāt sic i corp canis ꝓp
luxiā. in corp leonis ꝓp rapiam ꝯ uiolentiā ꝯ
sic d aliis sed in corp eidm spēi qm aīa bn in
corp uiuēs p⁹ mortē aliq felicitatē ꝑfuncta
post aliq secla incipiebāt ad corp uelle redīe
ꝯ sic itm corp ꝯiūgebāt huō. Csed h oppiō
ex duabȝ aliis oppioībȝ uenit q ꝑma ē qz aīa
nō ꝯiūgit corp. eēn sic forma m. sed solū acciūt
sic motor mobi. aut hō uestito ꝯ hō ponie potāt
qz aīa ꝑexistebāt āntqȝ corp geniato i fūdet
in gnāē illi ꝯ itm ꝯ diuisis corpibȝ imitet. sa
ē qz ponebāt intellm n differre asēu. a accidēt
ut. s. hō dcēt intellm hēre ꝑ aliis aīalibȝ. qz
in eo ꝓp optiām corpis ꝯplōm uis sensitiua
ampi⁹ uiget. vn potiūt ponē q aīa hoīs in
corp aīalis bruti insiret ꝑpue. sed i uita-
tiōe aīe hūe ad effectus brutalis sed ꝑdcē due
radices dstruūt. a phō i. li. d aīa gbȝ de-
structis pȝ falsitas ꝑdcē pōnis ꝯ simi mō de-
struūt errores quozdā heticoz q̄ⁿ quidā
in ꝑdcās pōnes phoz inciderūt. qdā aūt po-
suerūt aīam itato ꝯiūgi corpibȝ celestibȝ v̄l ꝯ
corpibȝ i mod uenti sbtilibȝ. ut grg⁹ d qdā
ꝯstātinopol epō narrat exponēs i Job in
carne mea. m. dcet ꝓp h ꝑdcā errores he-
ticoz destrui possūt ex h. q uitati r̄rnis ꝑ-
iudicāt q sac̄ sp̄cali ꝑsitet. nō. n. rr dici
pōt n aīa ad idm corp redat qz rr ē itatā
ꝑ rectō eisd aūt ē sge. ꝯ cadē. vn rr mag
respīe corp. q post mortē cadit q aīam
q post mortē uiuit ꝯ ita si nō ē idm corp
q aīa resūit nō dicet rr sed mag noui
corpis assūptō. Cad. i. g° dō q similitudo
n ēēt ꝑoīa sed q ad aliqd i semuitione

n. generat genitum secundum... non est idem numero non eodem modo se habens cum post cessat fuit absque solutionis cum quibus nascitur. corpus autem resurget idem erit sed non eodem modo se habens quod fuit moriens quod generatur in unione talitate. Ad .ij. dicendum quod dicta quod est inter animam resurgentis et animam in hac vita viventis non est secundum aliquid essentiale sed secundum gloriam et miseriam quod differentiam accidentalem facit. unde non oportet quod idem corpus numero resurgat. sed non modo se habens ut respondeat proportionaliter dicta corporis differentie anime. Ad .iij. dicendum quod illud quod intelligitur in materia ante formam remanet in materia post corruptionem quia remoto posteriori adhuc potest remanere prius. oportet autem ut commentator dicit .i. physicorum et in libro de substantia orbis in materia generabilium et corruptibilium ante formam substantialem intelligere dimensiones non terminatas secundum quas attenditur divisio materie ut diversas formas in diversis partibus recipere possit unde et post separationem forme substantialis a materia adhuc dimensiones ille manent eedem et sic materia sub illis dimensionibus existens quamcumque formam accipiat habet maiorem identitatem ad illud quod ex ea generatum fuerat quam alia pars materie sub quacumque forma existens et sic eadem materia ad corpus humanum reparandum reducetur que prius eius materia fuit. Ad .iiij. dicendum quod sicut qualitas simplex non est forma substantialis elementi sed accidens proprium eius et dispositio per quam materia efficitur propria tali forme. ita forma mixtionis que est qualitas resultans ex qualitatibus simplicibus ad medium reducentibus non est substantialis forma corporis mixti sed est accidens proprium et dispositio per quam materia sit necessaria ad formam. corpus autem humanum preter hanc formam mixtionis non habet aliam formam substantialem nisi animam rationalem quia si haberet aliquam formam substantialem priorem illa daret ei esse substantiale et sic per eam constitueretur in genere substantie et sic post animam adveniret corpori esset sicut post formam artificialium ad suas materias. quantum ad hoc quod constituunt in genere substantie per suam materiam unde et unio anime ad corpus esset accidentalis quod est error antiquorum a philosopho .ij. de anima reprobatus. sequeretur etiam quod corpus humanum et singule partes eius non equivoce retinerent priora nomina quod est contra philosophum .ij. de anima unde cum anima rationalis remaneat forma corporis humani substantialis non cedit per se. in non ens formulam accidentalia variatio non facit diversitatem in numero unde idem numero resurget cum materia eadem numero resumatur ut in precedenti dictum est. Ad .ij. quod dicendum quod necessitas ponendi resurrectionem est ex hoc ut homo finem ultimum propter quem factus est consequatur quod in hac vita fieri non potest nec in vita anime separate ut supra dictum est. alias vane esset homo constitutus si ad finem ad quem factus est pervenire non posset et quia oportet quod idem numero ad finem perveniat qui propter finem est factus ne in vanum factus esse videatur oportet quod idem numero homo resurgat et hoc quidem fit dum eadem

anima eadem numero corpori coniungitur ut ex dictis patet. aliter enim non esset resurrectio proprie loquendo nisi idem homo repararetur unde ponere quod non sit idem numero qui resurget hereticum est et derogans veritati scripture que resurrectionem predicat. Ad .i. ergo dicendum quod philosophus loquitur de reiteratione que fit per motum vel mutationem naturalem. ostendit enim differentiam circulationis que est in generatione et corruptione ad circulationem que est in motu celi quia celum per motum localem redit idem numero ad principium motus quia habet substantiam incorruptibilem motam sed generabilia et corruptibilia per corruptionem redeunt ad idem specie non ad idem numero quia ex homine generatur semen ex quo sanguis et sic deinceps quousque perveniatur ad hominem non eundem numero set specie et ex igne generatur aer ex quo aqua ex aqua terra ex qua ignis non idem numero set specie. unde patet quod ratio inducta philosophi intentionem non est ad propositum vel dicendum quod aliquorum generabilium et corruptibilium forma non est per se subsistens ut post corruptionem per se consimiliter manere valeat sicut est de anima rationali que esse quod habet in corpore acquirit post corpus retinet et in participationem illius esse corpus per resurrectionem adducitur cum non sit aliud esse corporis et aliud esse in homine aliter esset coniunctio anime et corporis accidentalis et sic nulla interruptio facta est in esse substantiali hominis ut non possit idem numero redire propter interruptionem essendi sicut accidit in aliis rebus corruptis quarum esse omnino interrumpitur forma non manente materia autem sub alio esse remanente sed tamen nec homo per generationem naturalem reiteratur idem numero quia corpus generantis hominis non fit ex toto materia generatus unde est corpus diversum in numero et per consequens anima et totus homo. Ad .ij. dicendum quod de humanitate et de qualibet forma totius est duplex opinio. quidam enim dicunt quod idem secundum rem est forma totius et forma partis sed dicitur forma partis secundum quod perficit materiam forma autem totius secundum quod ex ea tota ratio speciei consequitur. et secundum hanc opinionem humanitas secundum rem non est aliud quam anima rationalis et sic cum anima rationalis eadem numero resumatur eadem numero erit humanitas et erit post mortem manet quamvis non sub ratione humanitatis quia ex ea composita ratio speciei non consequitur. Alia opinio est Avicenne que verior est quod forma totius non est forma partis tantum nec forma alia preter formam partis sed est totum resultans ex compositione forme et materie comprehendens in se utrumque et hec forma totius essentia vel quidditas dicitur. quia igitur in resurgente idem numero anima rationalis erit de necessitate eadem humanitas. Ad .iij. autem ratio non probat diversitatem humanitatis futuram perdebit ac si humanitas esset alia forma superveniens forme et materie quod falsum est. sed cum ratio non potest perceptionem humanitatis impedire quia coniunctio sequitur actionem vel passionem quamvis sit diversa non potest impedire identitatem humanitatis quia actio et passio ex quibus esset humanitas non sunt de esse humanitatis. constat enim quod generatio et resurrectio non sunt idem

mot' nec h ip h ydeptitas resurgetis i pedz silr q nec i pedz ydeptitas huitatis si accipiat gulcto ppa relatioe qz relato illa no e de eeti huitatis set gcomitat ea eo q huai tas no e d uit fors q sit gpo q ordo ut dz y phic sic sit forz artificiatorz unde existente a gpce nuo no e eadm nuo forz dom. Ad 3 dd q ratio illa optie geludic g illos q ponut aiam sensibile q rationabile diulsas in hoie ee qz sz aia sensitiua i hoie no ee i corrup sic n ialus aialibz unde i resne no eet ead aia sent et p gns n id ho. si aut ponat q ead aia f sbaz i hoie sit rational q sent nul lus inl piacem angtias qz al distinct p ssby q e i aia sensitiua sic p form sbale psensum aut q e i po senst. gclat ei diffid sicut p form actl q maria pte gst ad gsidend q quid e ut i p d aia dz p morte g maner aia sent sic q aia rationalis f sbam set po sensible f qsda no maent q quid po. cu sint acciden talis ppetates eaz uaietas ydeptitate aialis tota aufe no possit nq q ptiu aialis no n dm po pferois ul act organorz u sint pn agedi. ut calor i igne. Ad iiij dd qd statua pot di gsidari x f q e sba qda t f q e arct qda et qz ingne sic pote rue m sue. id si gsidet f qd e sba qda e ead nuo statua q et ead m repat. set si in gne artificialiu pote f q e forz q accns q da e. q cisit d struc ta statua sic no redit idm nuo. nz statua ead nuo ee pot set forz hois s. eadm maet post dissolutom corp q id no e silis ratio. Ad iij q dd q inhe q diff gsidare q sz polle sa ydeptitatis piudi q qd fiet ut gruen fuet g g ad ptu sed e qd inhoie possit accipi diulse ptes d. Uno mo diulse ptes tota hogeny sic diulse ptes carnis t diulse ptes ossis. Alio mo diulse ptes diulsaz spez tota ethogei ut os et carne. si g dicat ps m redibit ad am pte spei eid y no faciet ua rietate n istu ptiu sic aut ptiu uaiatus no uaiat spem i totis hogeneis q sic si m uni ptas redeat ad am nllm piudi generat ydeptitati tota q ita e i ex q pote ualia qz statua no redit eo dm nuo f form set f mim f q e sba qda q sic statua q hogenea grus no f form artic si aut dicat q m uni ptis redit ad am pte alet spei sic d necci tate uaiat no solu sic ptiu set q ydep titas ipa ita tn si q tota aut ad gdit d uitate hue n tuna i a tulserit no

aut ita ad q eat i una pte supflua tulserit i am oblata aut ydeptitate ptiu auf ydemptitas tota silo q d ptibz eelibz no aut silo q d ptibz acct sic sit capilli et ungues d qbz ut loq aug. q sic pz qlr tulla to m d pte i pte tollit ydeptitate tota et qlr no set loco f gruencim mag pbile e q n sit. ptiu id fuabi. i resne papue qmeu ad ptes eels ut organitas q uis for te nuqz ad ptes accidetales sic sit ungues q capilli. Ad p g dd q os illa pcedit d ptibz organitis q no d ptibz silibz. Ad ij dd q diulsus sit ptiu m no fac diu sitate i mio q uis ea fac diulsitas in. Ad ij dd q opo no e ppe lo ptis set tota. un pmiu no d bet pti set tota.

D ij sic pce ut q no oia mb corps huai resurgat. redito n sine frustr repet q e ad sem finis aut oliber mb e ei actus g cu n sit frust m opibz dinis q quorda mbroz usus post resm n operat papue genitaliu qz tc nz nubet neque nubent. ut qd no oia mb resurget. Ip intestina mb queda sit set no resurget plea plea n resurge no posse qz i mdiras gti net nz uacua qz nz e uacuu i n g non omnia mb resurget. Ip adh corz resurget ut pmiet d ope q aia p ipo gessit set mbz p furtu amputat fuit q postea agit pniaz q saluat no pot i resne remunerai nz d bo qz adh n gpat e nz d malo qz pea mbzi i peam hois reduciet g no oia mb resurget cu hoie. Set g mag puniet adui tate hue n alia mb q capilli q ungues h capilli q ungues restituet hoi i resne. ut ibi dz g mlto forz a mb. Ip dz pfeta sit opa h resne ope dio fiet g ho repabit pfectus i oibz mbzi. Ulter ut q huozes in corz no resurget qz i corz iiij dz caro q sanguis re di no posse set sangs e pncipalior i huozz g no re in baiis q regnu di possidebit q mlto m i aliis. Ip huozes sit ad restau rato d pditi set post resne nulla d pdito fiet g corz no resurget cu huozibz. Ip illo q e uia gnois i corz hno no du est ab aia roali pfcim set huozes adhuc sit i uia gnois qz sit in po cao et os g no du sut pfci aia roali set corz huanu n hz ordi ne ad resm n f q e aia ro pfcim g huoes i eo n resurget. Set g q e d gstitutione corps huai resurget i eo set huozes sit hi

8

ut patet per Augustinum primo. quod dicit quod corpus constat ex membris officialibus. officialia ex similibus. similia ex humoribus. ergo humores resurgent in corpore. Praeterea nutrimentum erit conformis rationis. sed in Christo resurgente sanguis aliquis non remaneret in sanguine eius in sacramento altaris. ergo in nobis resurget sanguis et eadem ratione alii humores. Videtur quod capilli et ungues in homine non resurgent. sicut enim capilli et ungues ex superfluitatibus cibi generantur. ita urina sudor et alie huiusmodi feces. sed haec non resurgent cum corpore. ergo nec capilli et ungues. Praeterea inter superfluitates que ex cibo generantur maxime accedit adhuc ad veritatem semen quod est superfluum quo indigetur. sed semen non resurget in corpore hominis. ergo multo minus capilli et ungues resurgent. Praeterea nihil est perfectum anima rationali quod non sit perfectum anima sensitiva. sed capilli et ungues non sunt perfecti anima sensitiva. quia eis non sentimus ut dicitur in primo de anima. ergo cum non resurgat corpus humanum nisi propter hoc quod est perfectum ab ipsa anima rationali videtur quod capilli et ungues non resurgent. Sed contra est quod dicitur Luce xxi. capillus de capite vestro non peribit. Praeterea capilli et ungues sunt dati in ornamentum hominis. sed corpora hominum praecipue electorum debent resurgere cum omni ornatu. ergo debent resurgere cum capillis. Videtur quod non totum quod fuit in corpore de veritate humane nature resurgat in ipso. quia cibus convertitur in veritatem humane nature. sed aliquando carnes bovis sumuntur in cibum. si ergo resurget quicquid fuit de veritate humane nature resurget et caro bovis quod videtur inconveniens. Praeterea costa Ade fuit de veritate humane nature in ipso sicut et costa mea in nobis. sed costa Ade non resurget in eo sed in Eva alias Eva non resurgeret quia de costa illa formata est. ergo non resurget in homine quicquid fuit de veritate humane nature in ipso. Praeterea non potest esse quod idem in diversis hominibus resurgat. sed potest esse quod aliquid fuerit de veritate humane nature in diversis hominibus sicut si aliquis carnibus humanis vescatur. que in illo eius transeant. ergo non resurget in aliquo quicquid fuit de veritate nature humane in ipso si dicatur quod non quicquid est in carnibus comestis est de veritate humane nature. et ita aliquid horum potest resurgere in primo et aliquid in ipso. Sed contra de veritate nature humane maxime videtur esse quod a parentibus trahitur. sed si aliquis non comederet nisi carnes humanas. filium generet. constat ut quod ille filius a parentibus traxerit fuit de carnibus aliorum hominum quos pater suus comedit quia semen est de superfluo alimenti ut philosophus probat in libro de animalibus. ergo illud quod est de veritate humane nature in puero isto fuit etiam de humana natura in aliis hominibus quorum pater carnes comedit si dicatur quod illud quod erat de veritate humane nature in carnibus hominum comestorum non transit in semen sed illud quod non erat de veritate humane nature.

Sed contra est quod ponitur quod aliquis solum aliatur embryis in quibus non videtur quod non sit de veritate humane nature quia tunc quod est in eis completum est. si ergo superfluitas cibi convertitur in semen oportet quod illud quod fuit de veritate humane nature in embryis quantum ad resurrectionem pertineret postquam animam recepit. praecipue sit de veritate humane nature in puero qui ex tali semine generatur et sic cum non possit idem resurgere in duobus non poterit in quolibet resurgere quicquid fuit in homine de veritate humane nature. fuit perfectum anima rationali sed ex hoc habet corpus humanum ordinem ad resurrectionem quod fuit anima rationali perfectum ergo quicquid fuit de veritate humane nature resurget in unoquoque. Praeterea si a corpore hominis subtraheretur aliquid quod est de veritate humane nature in ipso non erit corpus hominis perfectum sed omnis imperfectio in perfectione tolletur in resurrectione praecipue ab electis quibus promissum est Luce xxi. quod capillus capitis eorum non peribit. ergo quicquid fuit de veritate humane nature resurget in homine. Videtur quod quicquid fuit materialiter in membris hominis totum resurget. unde videtur pertinere ad resurrectionem capilli quantum ad membra. sed quicquid fuit in capillis totum resurget et si non in capillis saltem in aliis partibus corporis ut Augustinus in libro Enchiridion dicit. ergo multo fortius quicquid fuit in aliis membris materialiter totum resurget. Praeterea sicut partes carnis secundum speciem perficiuntur ab anima rationali ita partes secundum materiam. sed corpus humanum habet ordinem ad resurrectionem ex hoc quod fuit anima rationali perfectum. ergo non solum partes secundum speciem sed etiam omnes partes secundum materiam resurgent. Praeterea ex parte illa accidit corpori totalitas ex qua parte accidit ei divisio in partes. sed divisio in partes accidit corpori ex parte materie cuius dispositio est quantitas secundum quam dividitur. ergo et totalitas corporis attenditur secundum partes materie. si ergo non omnes partes materie resurgent non totum corpus resurget quod est inconveniens. Sed contra partes secundum materiam non manent in corpore. sed fluunt et refluunt ut patet per illud quod dicitur in primo de generatione. si ergo omnes partes secundum materiam resurgerent vel erit corpus resurgentis densissimum vel erit immoderate quantitatis. Praeterea quicquid est de veritate humane nature in uno homine totum potest esse pars materie in alio homine qui eius carnibus vescatur. si ergo omnes partes eius secundum materiam resurgant in alio sequetur quod resurget in uno id quod est de veritate humane nature in alio quod est inconveniens. Responsio dicendum ad primam quaestionem quod sicut dicitur in secundo de anima anima se habet ad corpus non solum in habitudine forme et finis sed etiam in habitu cause efficientis. est enim comparatio anime ad corpus sicut comparatio artis ad artificiatum ut dicitur in xvi de animalibus. quicquid enim autem explicate in artificio ostenditur hoc totum implicate et originaliter in ipsa arte continetur et similiter quicquid in partibus corporis apparet totum originaliter et quodammodo implicate in anima continetur. sicut ergo artis opus non esset perfectum si ab artificiato deesset eorum que ars continet ita nec homo posset esse perfectus nisi totum quod in anima implicate continetur exterius in corpore explicetur. nec etiam corpus anime ad plenum proportionaliter responderet. cum ergo oporteat in resurrectione corpus

homis ee totalr aie corespodes qr no resgit
ut ordies q ht ad aiaz incoale. oporteat q
hoiez pfcm. resgere ut pote qr ad ultiam per
fcom cuida repit oz q oia mb q nc fe i coz
i rene ho repent Cap. i. g. dd. q dr posstit
... osidan. mopoe admaz l sm hitudine m
ad form l sm hitudine istri ad agente. ead. n.
e opo toci cois ad tota aiam q ptiu ad ptes
ut dz i sc d aia si g mbz accipiat. sm pma co
pom sic ei no e opo set mag pfcm ee spei q
i q rtm regret si aut accipiat sm sam opom
sic finis ei. est opo nz tn se q qnz dficiat opi
truse. sic instrm qr istrm no solu fuit ad
exeqnda opom agetis set ad ostedenda utu
te ipi. un oporteb q ius pozu aie i instris
copoeis dmostret q finu q i actu pdeat ut
ex h omedet di sap Cad. ij. dd q intestina
resgent i coz sic q a mb q plea er no gd epi
bz. supfluitatibz set nobilibz huozibz Cap
iij. dd. q ace quibz tment no se pe lo man
q pedes. set homis toci sic q opo artis n attri
buit fere. set artific ut dic plus q uis q
mbzu q an pniam e mutilatu no sic coop
ae hoi instatu illo quo post met gliam
tn ipe ho met. ut toe pmic q ertoto q ht
fuit dd Ad. ij. q. dd q qequid ptinet adinte
gritate huc n i resgere h toe resget i eo
tue pdca. un oz. q illa huiditas coz resgat
i homie q adintegtate ipi ptinebat e aut
in homie tx huiditas qda. n. huiditas. e ire
cedendo apfcoe hi. indiuidui l qr e iuia cor
ruptois et an obi sic. urina sudor fimes q hi
l qr an ordinat adosuatom spei. ina indi
uiduo siue pactu gnatiue. sic sem siu pac
tu nutiue. sic lac q illa talm huiditatu
resget eo q no e de pfcoe i diuidui resge
tis; sa huitas e q no d pueit adultiam p
fcom q n opat i indiduo set e ad illa ordi
nata an q h e d. qr qda e q ht aliq. form
d tmiata sm q tenet ine ptes. cois sic sangs
q alii tres huozes qs n ordiat adimb q ex eis
gnant. set tn hnt aliqs foz d tmiatas sic
q alie ptes cois. q io resgut cu aliis ptibz qda
do huiditas e i uia tnseudi d foz i form. s.
d foz huois i foz mb. q talis huiditas non
resget qr post rtm cois sigle ptes. i suis fois
stabilient. ut una i alia n tnseat q io no res
get illa huiditas q e i ipo actu tnseudi. de
foz in form. h aut huiditas pot i duplici
statu accipi l sm q e i pzim tnsmus q sic uocat
res illa. s. huiditas q e i foramibz. ptiaz ueaz

l sm q e in pgssu tnsmutatois q incip ia
d albari. q sic uocat ambiu. in neut aut sta
tu resget. tciu gen huiditatis e q ia per
uenit adultiam pfcom q n i cedit in coz
indiuidui q ia e d albata q i coza mbzis
q h uocat glucen. et cu h sit d sba mbzoz
resget sic mb resget Cad. i. g. dd q caro
q sangs i ill ub apli no accipiut pso car
nis q saguis set popibz carnis q saguis q
siit opa pca. l opa aialis uite l sm q dic aug
inepla ad osentiu caro q sanguis accipz i p
corruptoe que nc dnat in carne q sanguie
un q sb dz i ub apli. nz corupto i corupcoem
Cad. ij. dd q sic mb fuien gnoi erut post
rtm adintegtate huc n no ad opom q nc
excet. p mb illa ita q huozes ert i coz non
ad restauratom d pditi set adintegtate
huc n. repanda q adtutis illis ostesiom
Cad. iij. dd q sic ela se i uia gnois r coz
mixtoz qr se coz m. no aut ita q sup
fit i tnseundo i coz mixto. ita q q huozes
se hnt ad mb. et pp h sic ela i ptibz uni
usi. sicut q coz mixta ita q huozes se d per
fectoe cois huai sic q alie ptes q uis no
pueniat ad tata pfcom sicut ae pfcoes
nz ela hnt ita pfcois foz sic mixta sic
aut oms ptes uiusi ado pfcom osequt
no eqlr set sm suu modu unuqqz. ita et
huozes a mo pficiut ab aia racoali. no
tn eod mo sic ptes pfcozes Ad. 3. q. dd.
q aia se ht ad coz aiatu sic ars ad artifi
ciat q ad ptes ei sicut ars ad sua instru
un q coz aiatu organicu dz. ars aut utit
i stris qbzda ad opis inteti executom et
h instra se d ppa intetioe artis utit q
aliis istris ad osuatom pncipaliu istroz
q h se. d sa intetioe artis sic ars militais
utit gladio ad bell. q uagina ad gladij co
suatom. ita q i ptibz cois aiati queda
ordinat ad opoes aie exeqndas. sic coz q
par man q pes. qda aut se. ad osuatom
aliaz ptiu sic folia. se ad coopmut fruc
tuu ita q capilli q ungues se in homie
ad custodia aliaz ptiu. un se d sa pfcoe
cois huai q uis no d sm. et qr ho resget
i omi pfectioe sue n. pp h oz q capilli
q ungues resgat i ipo Cad. i. g. dd. q
ille supfluitates expellet an. q. ad n
utiles un no ptinet ad pfcom huai cois
sed q e d ill supfluitatibz q sz n retinet
ad gnom capilloz q ugu quibz indiget

ad mē̃bro᷑ conservationem. Ad .ii. dicendum quod semine non
indiget ad perfectionem individui sicut capilli sed
solum ad perfectionem speciei. Ad .iii. dicendum quod capilli in
unguibus nutriuntur et augentur et sic patet quod a corpore
participant quod non posset esse nisi essent partes ab anima
secundo modo perfecte et quia in homine non est nisi una anima scilicet
rationalis constat quod ab anima rationali perfecta sunt quod vis non
usque ad hoc quod corporum participent sicut non ossa de
quibus constat quod resurget et sunt de integritate in
dividui. Ad .iiii. quod dicendum quod unumquodque sicut
se habet ad esse ita se habet ad veritatem ut dicitur in .ii.
methaphysice quia illa res vera est que ita est ut videtur cognitioni
facte et propter hoc Avicenna dicit quod veritas uniuscuiusque
rei est proprietas sui esse quod stabilitum est ei et per hoc
ad dictum est de veritate humane nature quod proprie ad esse humane
nature pertinet et hoc est quod participat formam humane nature
sicut verum aurum dicitur quod habet veram formam auri ex
qua est esse proprium auri ut ergo videatur quid sit illud
quod est de veritate humane nature sciendum est quod circa hoc est triplex
opinio. Quidam enim posuerunt quod nil de novo esse incipit
de veritate humane nature sed quicquid de veritate humane
nature pertinet totum fuit in prima institutione et
humane nature de veritate est et hoc per se ipsum multiplica
tur ut per hoc possit semen decidi a generante ex
quo filius generatur unde quod illa pars decisa multiplicatur
et ad perfectam quantitatem pervenit per augmentum
et sic de inceps et ita multiplicatum est totum huma
num genus unde secundum hanc opinionem quicquid ex alio
generatur quamvis videatur speciem carnis aut san
guinis habere non tamen pertinet ad veritatem humane nature
aliqui vero dixerunt quod id de novo additur ad veritatem
humane nature per transmutationem naturalem alicuius incor
porari. Considerata veritate humane nature in speciem ad
hoc conservationem et perfectionem ordinatur actus generative
virtutis si autem veritas humane nature in individuo
consideretur ad eius conservationem et perfectionem actus nutritive
virtutis ordinatur non additur ad per nutrimentum quod
sit primo modo de veritate humane nature huius individui
sed solum secundo ponitur enim quod veritas humane nature
primo et principaliter consistit in humido radicali
et quod est primi constitutio huius corporis quod autem con
vertitur de alimento in veram carnem et sanguinem
non est principaliter de veritate humane nature illius individui
sed secundo sed potest esse principaliter de veritate humane nature
alterius individui quod ex semine illius generatur semen
enim ponitur esse superfluum alimenti vel cum admixtione
tione alicuius quod est primo de veritate humane nature generan
te ut quidam dicunt vel sine admixtione eius ut dicunt
alii sic quod est humidum nutrimentale in uno fit humidum
radicale in altero. Tertia opinio est quod aliquid de novo
incipit esse principaliter de veritate humane nature quod in isto
individuo quia non est distinctio talis in corpore humano

ut aliqua pars signata illius de necessitate per totam vitam
remaneat sed ad hoc indifferenter se habet quelibet
pars signata accepta quod maneat secundum quantum ad id quod est speciei
in ea sed potest effluere et refluere quantum ad illud quod est materie in
ipsa et sic humidum nutrimentale non distinguitur a radicali ex
parte principii ut dicatur radicale quod est ex semine
generatum et nutrimentale quod generatur ex cibo sed magis di
stinguitur ex termino quod radicale dicitur quod ad terminum generationis
pervenit per actum generative vel et nutritive virtutis
sed nutrimentale quod nondum pervenit ad hunc terminum
sed in via ad hoc est nutriendi et hec tres opiniones
de .xxx. in fo. li. plenius posite et investigate sunt
et ideo non oportet hoc repetere nisi quantum ad propositum pertinet
sciendum est ergo quod secundum has opiniones diversis ad has questiones
oportet respondere prima enim opinio propter unam multiplicibus quod
potest magis potest ponere perfectionem veritatis humane
nature et quantum ad conditionem individuorum et quantum ad debitam quan
titatem uniuscuiusque individui absque eo quod ex
nutrimento generatum est quod quod non additur nisi ad
resistendum consumptioni que possit induci per actionem
caloris naturalis sicut argento apponitur plumbum ne
ex liquefactione consumatur nec cum in resurrectione opor
teat humanam naturam in sua perfectione reparari nec ca
lor naturalis tunc agat ad consumptionem humidi naturalis
nulla necessitas erit quod resurgat aliquid in homine
quod ex alimento sit generatum sed resurget tantum illud
quod fuit de veritate humane nature individui et per decisi
onem et multiplicationem ad predictam perfectionem pervenit
in numero et quantitate. Secunda autem opinio quia ponit
quod generatur ex nutrimento indiget ad perfectionem quan
titatis individui et ad multiplicationem que
fit per generationem necesse habet ponere ad hoc quod usum
est ad alimentum resurget non tamen totum sed solum quod est
indigetur ad perfectam reintegrationem humane nature
in omnibus suis individuis unde ponit hec opinio quod
totum illud quod fuit in semine resurget in illo
homine qui ex illo semine generatus est quia hoc est principaliter
de veritate humane nature in ipso de eo autem quod postea
advenit per nutrimentum tantum resurget in eo quod est
necessarium ad perfectionem quantitatis et non totum quia hoc
non pertinet ad veritatem humane nature non quantum ad
non indiget eo ad perfectionem quantitatis sed quia
hoc humidum nutrimentale fuit de substantia corporis hominis totum
reparabitur quod de ipso et secundo et tertio et de inceps advenit
quantum necessarium est ad quantitatem reintegrandam de
tote. Tertio quia quod supra hoc adveniet inductum fuit
ut id quod primo erat deperditum reparetur et ita non
ita pertinet per naturam ad veritatem humane nature sicut
precedens secundo quia advenit extranei humidi ad
primi humidi radicale facit quod totum permixtum non ita
perfecte participet virtutem speciei sicut primum participa
bat ut ponit exemplum in physica i. de gutta de aqua permixta

inmo quod sic cum a natura conpetente debilitatur ita quod in fine ipsius ad quasi reddit. Unde sicut secundum aquam quamvis assumatur in speciem vini non tamen ita perfecte speciem vini participat sicut prima que in vino assuebatur. ita quod de alimento postea in carne convertitur non ita perfecte attingit speciem carnis sicut quod prius continebatur et ideo non ita pertinet ad veritatem humane nature. ut dictum est. sic ergo patet quod hec opinio ponit resurgere totum id quod est de veritate humane nature principaliter. non autem totum quod est de veritate humane nature. Secundo etiam autem opinio quantum ad duo differt. differt ab ista. et quantum ad aliquid convenit cum ea. differt quidem quantum ad hoc quod ponit totum quod est sub forma carnis et ossis eadem ratione ad veritatem humane nature pertinere quia non distinguit de materia signata permanente in homine toto tempore vite et quod per se pertinet ad veritatem humane nature. et per aliquid fluens et refluens quod pertinet ad veritatem humane nature. solum per quantitatis perfectionem non per primam speciei sicut prima opinio dicebat. sed ponit omnes partes que non sunt preter intentionem nature ad generantem pertinere ad veritatem humane nature. quantum ad id quod habent de specie quia sic manent non autem quantum ad id quod habent de materia quia sic fluunt et refluunt indifferenter ut ita contingat intelligamus contingere in partibus hominis unius sicut contingit in tota multitudine civitatis que singuli subtrahuntur a multitudine per mortem aliis in eorum loco succedentibus. Unde partes multitudinis fluunt et refluunt materialiter sed formaliter manent quia ad eadem officia et ordines substituuntur alii a quibus priores subtrahebantur. unde res publica una numero manere dicitur et sic et dicunt de quibusdam partibus fluentibus et refluentibus in eadem figura. et in eodem situ omnes partes fluunt et refluunt secundum materiam sed manent secundum speciem. manet in eodem unus homo numero sed convenit etiam cum prima opinione quia ponit quod partes postea advenientes non ita perfecte contingunt ad veritatem speciei sicut que prius advenerunt et ideo dicit idem quod ponit resurgere in homine prima opinio ponit et cetera sed non precise eadem ratione ponit. enim totum illud quod ex semine generatum est resurgere non quia tantum ratione pertineat ad veritatem humane nature quam illud quod postea advenit. sed quia perfectius veritatem speciei participat quem ordinem ponebat prima opinio in hiis que postea advenerunt ex alimento in quo hec opinio concordat cum prima. ¶ Ad primum ergo dicendum quod res naturalis non est id quod est ex sua materia sed ex sua forma. Unde quamvis materia que quandoque fuit sub forma carnis bovine resurgat in homine sub forma carnis humane non sequitur quod resurgat in homine sub forma carnis humane non sequitur quod resurgat caro bovis sed caro hominis. ita enim posset concludi quod resurget limus de quo formatum est corpus Ade. tamen prima opinio concedit hanc rationem. ¶ Ad .2. dicendum quod costa illa non fuit in Adam de perfectione individui sed ordinata ad multiplicationem speciei. Unde non resurget in Adam sed in Eva sicut et semen non resurget in

generante sed in generato ¶ Ad .3. dicendum quod secundum primam opinionem facile est ad hoc respondere quia carnes comeste numquam sunt de veritate humane nature sed in comedente fuerunt autem de veritate humane nature in eo cuius carnes comedunt et ita resurgent in primo. quantum in secundo secundum secundam opinionem et tertiam unumquodque in illa resurget in quo magis accessit ad perfectam participationem virtutis speciei. et si equaliter in utroque accessit. resurget in illo in quo primo fuit quia in eo primo habuit ordinem ad rationalem animam ex coniunctione ad animam rationalem illius hominis et ideo si in carnibus comestis fuit aliqua superfluitas que non pertinet ad veritatem in primo resurget in eo et non in secundo alioquin illud quod pertinebat ad veritatem in primo resurget in eo et non in secundo sed in loco eius supplebitur aliquid de eo quod ex aliis. cibus in carne. si conversum est unus vel si nullo cibo numquam pastus fuisset nisi carnibus humanis divina virtus aliunde suppleret quantum indigeret ad perfectionem quantitatis sicut supplet in illis qui ante perfectam etatem decedunt. ut patet ex dictis. nec propter hoc in praeiudicium numero sicut non praeiudicat per hoc quod partes sunt numero fluunt et refluunt ¶ Ad .4. quod secundum primam opinionem facile est solvere quia ponit quod semen non est de superfluo alimenti. Unde carnes comeste non transeunt in semen. ex quo puer generatur. sed secundum duas alias opiniones dicendum est quod non est possibile quod totum quod fuit in carnibus comestis in semen convertatur quia post multam decoctionem alimenti pervenit ad decoctionem seminis quod est superfluitas ultimi cibi illud autem quod de carnibus comestis convertitur in semen magis pertinet ad veritatem humane nature in eo quod ex semine nascitur quam in illo ex cuius carnibus semen generatum est et ideo secundum regulam prius datam hoc quod in semen conversum est. resurget in eo qui ex semine nascitur residuum vero resurget in illo ex cuius carnibus comestis semen generatum est ¶ Ad .6. dicendum quod embrio non pertinet ad resurrectionem ante animationem per animam rationalem in quo statu iam multum advenit de substantia seminis de substantia nutrimenti quam puer in utero matris nutritur et ideo si aliquis embriis vescatur et ex superfluo illius cibi generetur aliquis illud quod erat de substantia seminis resurget in eo qui ex semine generatur non in eo cuius erat. ad quod fuisset de substantia seminis in illo ex cuius carnibus comestis semen generatum est quia hoc resurget in primo et non in secundo residuum autem carnium comestarum quod non est conversum in semen constat quod resurget in primo utrique potestate divina supplente quod deest prima autem opinio hec obiectio non artat cum non ponat semen esse ex superfluo alimenti sed aliter multe rationes sunt contra eam. ut in secundo li. d. xxx. patuit ¶ Ad .7. dicendum quod illud quod est nihil in homine non habet ordinem ad rationem nec sic quod pertinet ad veritatem humane nature. quia sic hoc habet ordinem ad animam rationalem

illd aūt totū · q ē in hoie m̄ li · ptinet qd
adu̇itatē · huc n̄ · q̄ ad illd q h̄t d̄ sp̄e · sed
n̄ totū ɔsidata m̄ totalitate q̄ totū m̄ q̄
fuit ī hoīe a pn̄ uite usq̄ ad finē excedet
q̄ntitatē debitā sp̄ei · ut ē oppio dic̄ q̄ pbabi
lioꝝ int̄ cetīs · m̄ ut · ⁊ id tot q ē in hoīe · res
get ɔsidata totalitate sp̄ei q̄ attendit̄ · s q̄nn
tatē figām · sitū ⁊ ordiem ptiū · nō aūt res
get totū ɔsidata totalitate m̄ · sa aūt oppiō
⁊ p̄ma nō utut̄ distictiōe h̄ē · sed distingūt
int̄ ptes q̄ʒ utr̄q̄ h̄nt sp̄em ⁊ m̄ia · ɔ̄ut aūt
hec duc · oppides inh q utr̄q̄ dic̄ q illd q ex
semiē ē gn̄atū totū resget q̄ totalitate
m̄ · ɔsidata · differt̄ aūt inh q deo q ex ali
m̄to gn̄at̄ · n̄ resḡe poit̄ p̄a oppiō · sa u̇o · id
ei resḡe poit̄ ⁊ nō tot̄ ut ex dc̄is patet ad
i · g̃ dd̃ q sic̄ q̄d ē in alus ptib; cōīs resget
ɔsidata totalitate sp̄ei ⁊ nō m̄ · ita q̄ ē d ca
pillis ī aliis aūt ptib; aduenit ad d nutrim̄
to q fac̄ augumīt̄ ⁊ h̄ ɔputat̄ ut ā ps cō
sidata totalitate sp̄ei q̄ optinet aliū log
⁊ sitū ī coꝝ ⁊ sbstat suis ptib; diuisimōis · ad
aūt ad ueīt q nō facit augm̄t̄ · sed cedit ī
restaurat̄ d pditi · nutendo ⁊ nō ɔputatur
ut ā ps tota s sp̄ez ɔsidati cū nō optie at
aliū loo l' situ ī coꝝ q̄ ps q̄ d fluxit tene
bat q̄ uis posset alia ps ɔputaī ɔsidata
totalitate m̄ ⁊ silr̄ q̄ ē d capill' · aug̃ · g̃ ld ·
d incisioib; capilloꝝ q̄ eiūt ptes facientes au
gm̄t̄ ⁊ id oꝫ q resgat n̄ m̄ in q̄ntitate ca
pilloꝝ nesit q̄titas ī mod'ata sed ī aliis
ptib; ut nec̄ iudicabit d̄ina pui · l' ld ī
cau illo q̄n ptib; aliis d ficiet · tūc · n · coꝝ
d feūs porit ex sup fluitatib; capilloꝝ re
pari ad · ii · dd̃ q s̄ tr̄m oppiōm heed' s̄
ptes s sp̄em ⁊ s m̄iā · nō · n · illa disl̄ · utit̄ pbus
ī · i · d gn̄ac ad distiguēd' diu'sas ptes · sed
ad ostēdēd' q heed' ptes posse ɔsidāi et s
sp̄em q̄ntū ad id q ē forme ⁊ sp̄ei · ɔstat ·
aūt q m̄ carnis nō h̄t ordinē ad aīam ra
tionalē · n̄ incq̄t ē sb tali forā · ⁊ id r̄oē eī
h̄t ordiem ad aīam r̄oāle r̄om s̄ p̄a ⁊ sa
oppiō q̄ ponūt alias ee ptes que s̄ s sp̄em
⁊ al' que sūt s r̄m d̄nt q aīa q̄uis utr̄q̄
ptes pficiat t̄n pficit ptes m̄ med' pob;
s sp̄em ⁊ id nō eq̄lit̄ h̄nt ordinē ad r̄m
ad · iii · dd̃ q ī m̄ gn̄abilīū ⁊ corruptē · dim̄
sioēs intīmiatas oꝫ ītellige an̄ recep' for̄
sbalis · ⁊ id dīd que ē s hī dimsioēs p̄e pti
net ad m̄ia sed q̄ntitas ɔpleta ⁊ t̄miata
aduenit m̄ post for̄m · sbalē · Vn̄ dīd q̄ sic

s dimsioēs d t̄miātas respic̄ sp̄em p̄tpue
q̄n ad re frectōm sp̄ei ptinet d t̄miāt̄ sic̄
ptiū · sic ē ī coꝝ huō ·
Ad t̄tiū sic p̄ceē uit̄ q̄ nō ōs resget in ead'
etate · s · ī iuuēili q̄ ōs resgentib; p̄tpue
bīi n̄ sb' thet q ad pfcōm h̄' ptinet sed etas
senectutis ptinet ad pfcōm hoīs cū senect'
sit ueñabil' etas g̃ senes nō resgent ī etate
iuue' p̄ etas ɔputat̄ s m̄sā t̄p̄is p̄titi
sed impossile ē t̄p' q fuit p̄teritū nō p̄tisse
g̃ ī possile ē eos qui maioīs etatis fuēr̄ ad e
tatē iuueilē reduci p̄ illd q mag̃ fuit in
hoīe d uitate h̄uē n̄ · ī uno q̄z maxīe resget
ī eo sed q̄to ad po fuit ī hoīe t̄ato uit̄ mag̃
adu̇itatē h̄uē n̄ ptinuisse q̄ ī sic̄ p̄ u̇tutē
sp̄ei d bilitatā ɔpat̄ uino aq̄so coꝝ huānū ut
p; p phm̄ ī · l · d gn̄ac g̃ si ōs debēt ī ead' eta
te resg̃e · mag̃ d'bet q resgāt ī etate pueli
q̄ ī iuue' sed ō ē q̄d dꝫ eph' · iiij · doñ occra
m̄ ōs ī uir̄ pfcm̄ ī m̄sam etatis plenitudīs
x · sed x̄pc resrexit ī etate iuue' q̄ ē · xxx · ā
nū · incip̄ ut aug̃ dic̄ g̃ ⁊ alij ī etate iuue' res
gent p̄ hō ī maȳ pfecte n̄ resget · sed n̄
huā pfcissim̄ statū h̄t ī etate iuue' g̃ ī illa
etate resgent ōs Alius uit̄ q oīs resgēt
eid' statuē · sic · n · hō m̄sat̄ q̄ntitate dim̄sina
ita q̄titate durationīs · sed q̄ntitas durōīs in
oīb; reducēt̄ ad ead' m̄sā · q̄ ōs in ead' q̄tita
te resgēt g̃ q̄titas dimsōīs ī oīb; reducēt̄ ad
eand' m̄sā · ut ōs ī ead' statā resgāt p̄ phus
in · ij · d aīa n̄ ɔstātiū t̄mi ē ⁊ r̄ito magtudīs
⁊ aug̃ s; iste t̄s nō ē n̄ ex u̇tute for̄ ē dꝫ ɔgrue
q̄titas sic ⁊ oīa ā act̄ · cū g̃ oīs hoīes h̄nt
eandm̄ for̄ speciēi in omib; dꝫ ēe s n̄m ead
q̄titas m̄se u̇ sit error · sed error n̄ corriget̄
ī r̄one g̃ oīs resgēt · m ead' statā p̄ q̄ti
tas resgentis n̄ porit ēe pporcōata u̇tuti ali
q̄ po coꝝ forūit al' nō potuit ad maiorē q̄ti
tatē pduci u̇tute n̄ n̄ ī maioī etate res
gent q filn̄ ē g̃ oꝫ q q̄titas illa ppor' u̇tu
ti repāti coꝝ huāū p r̄m m̄ d q̄ repat̄ · s; u̇t
repans oīa coꝝ ē ead' nūo · s · u̇t' dīā · arles aūt
oīs ex q̄b; repant̄ huā coꝝ se h̄nt eq̄lit̄ ad
suscipi'dū actōm p̄dā u̇tutis g̃ ad eand' q̄ti
tatē t̄miab; r̄r oīū hoīnū ⁊ sic id q p̄ius ·
sed ō q̄titas illis ɔseqt̄ n̄m unīt; indiuidu
s; ī r̄ne nō uariab; n̄ ī diuidui · g̃ n; eī n̄l'
q̄titas · sed nō ē ead' q̄ntitas n̄l' oīū h̄' g̃ n̄
oīs resgēt ī ead' statā p̄ n̄ repab; p r̄m
ad gliā; l' ad peām sed nō eīt ead' q̄titas
gliē l' pene ī oīb; resgētib; g̃ n; ead' q̄titas

n Vlt ur q os resgat in sexu uirili q2 dr
ephes. iiij. q occrrm oms i uiru pfcm g no erit
i n sex uiril' ¶ p in futo ois cessabit plato i
ut dr glo. i. cor. xv. sed mulier n li ordie sc
ta e uiro g mulieres n resget i sexu mulie
bri sed uirili ¶ p uid q acco alie q pe uite
com n e inducet. no resget q2 i r'ne ois error
tollet. sed sex mulieb's e pe intetom n in
ducet ex d'fcu urtutis forte insemie q no pot
mim ocepti ad pfcom uirile pduce. vn dic
phus i. xvi. d aialib3. q femia e mas occat'
g sex mulieb's n resget ¶ sed o e q aug dic
xxij. d ci. di. meli sape uidet qui utrq sexu
resurrectum ee no dubitat ¶ p ds repabit
i r'ne qd in homie fco in pa oone sed ipe
fecit mulieze d costa uiri. ut p3 gen. ij. g
ipe sex femieu repabit. Alteius ur q resget
i uita aiali. ut s. utat actu nutitiue 7 gena
tiue. q2 xps nra erit oformis xpm x. sed xpc
post r'ne legit omedisse ut p3. Jo. ult. 7 luc
ult. g oms homies post r'm omedet 7 eade
roe gnabt ¶ p distictio sensuu ad grom
ordinat 7 silr instru q d'uient urtuti nutti
ue ordinat ad omestione. sed ho e oib3 hiis
resget ut ex pdcis patet. g utet actib3 urtu
tis gnatiue 7 nutitiue ¶ p tot ho beatificat
q aiam et f cor' sed btitudo siue felicitas f
phm in pfa opoe osistit g o3 qd oms po aie
q omia mbr sint in suis actib3 i bis post r'm
7 sic id q pus ¶ p i bis post r'm erit ba 7 pfca
iocoditas. sed talis iocoditas os d'lectatioes in
clud q2 btitudo e stat oiu bator oggatioe
opletus 7 pfcm e e n d e cu g i actu urtutis
gnatiue sit mag delectato ut q tals actus
adurta aiale ptinetes i btis erut 7 m'lto
for i aliis q mi spu'a cor hebut ¶ sed o e qd
dr. m. xxij. i r'ne n3 nubet n3 nubet ¶ p
gno ordinat ad sbuetio d'fcu q post morte
accit 7 ad mltplicatio huai ges. 7 omestio
ad restauratom depditi 7 ad augmte qtitat
sed in statu r'nis ia huanu ges hebit tota
mltipli indiuduor ado pfinita q2 usq ad
h gno differet ut expce. d. p3. silr 7 q3 ho
resget in d'bita qtitate n3 fiet a dpdito
aptib3 hois g frust eet act gnatiue 7 nut
tiue urtutis Respo. sio ds. ad. i. q. q ho res
get absq oi d'fcu. huae n. q2 sic ds huam
nrm absq d'fcu istituit ita absq d'fcu re
pabit ¶ defic aut hua n d ¶ vno mo q2
no du pfcom ultima e osecuta ¶ a mo q2
ia ab ultia pfcoe recessit 7 po mo deficit

impulis. po mo d'fic i seib3 7 io i utsq redu
cet hua n p r'm ad statu ultie pfcois que e
i uirili etate adq t'at mot augmti 7 aq i
ap mot d'crementi ¶ ad. i. g ds q etas senec
tutis hr reuerem no p odm cors q i d fcu e
sed pp sapm aie q i ee psuit extempis anti
qtate. vn meletis maebit reuere senectutis
pp pletitudiem dic sapie q i eis erit s3 no ma
nebit seitutis d fcus ¶ ad. ij. ds q nd lo de
etate q ad nuim anor sed q ad statu q ex
anus i cor huo relinqt. vn ada dr in etate
uirili for ptulle cois oditom. q po die
sue forcois huit 7 io ratio no e ad ppoit ¶ ad
iij. ds q urt spei dr ee pfcoz i puo q i iuuene
q ad efficatiam agedi. q usom alimti. s mo
sic q e pfcoz in sene q i hoie opleto sed i iu
ueib3 e pfcoz qntu ad eam oplemti. vn ill'
q maxie ad n urtute ptinuit ad illa pfcoz
deducet q hr i etate iuue no ad illa q hr
i etate pueli i q huores ad he n puenut
adultiam digor. Ad. ij. q. ds q r'n no repa
b3 hua n solu qntu ad idm i spe. sed q qntu
ad idm i nu'o 7 io i r'ne no solu attende d'
e qd opetit n spei sed qd opetat n i diuidui
n aut spei hr aliq qtitate q n3. excedit n3 ab
ea defic absq errore q tm qtitas hr aliquos
gdus latiu'is 7 no e attendenda f una msa d'er
minata. un q q2 aut indiuduu in spe hua asse
quit. mr tinios ill' latiu'is adq gdu qtitats
q opetit n i diuidui et ad hnc pducit i etio aug
si no fuit a errore. inope n p p fit ad addita
l' sbtctu pace qtitati e qdom msa acciptz f
ppor tom caloris extedetis 7 huidi extensibil'
q no e eid urtutis i oib3 7 io no os resgent
in ead qntitate. sed quil3 resget in ead
qntitate i q fuisset i etio aug sin no errtas
sed l' d'fecisset q aut sup e ul q d'ficit i hoie
resecabit l' suplebit dia po. ¶ ad. pm g. ds
q ia p3 ex dcis q no dnr os in ead etate res
ge q2 oib3 opetat ead qtitas durois s3 q2
id stat pfectiois erit i oib3. qui qd stat
saluai pot i mag 7 pua qtitate ¶ ad. ij.
ds q qntitas hi i diui no sol' rcet for spei
sed e n indiui ut ex dcis p3 7 io ro no se.
¶ ad iij. ds q qtitas resgetis no pportoat
urtuti repanti q2 illa n e d n cor's. n3 oib3
f statu suu i q fe an r'm sed n q po indi
uidui hebat tm siut forta pp aliq d fcm n
potat pduce ad d'bita qtitate q opetit
spei dia urt' supplebit i r'ne d fcm sicut p3
dinatis. 7 ead rato e d ill' q i modate mag

tudinis fuerit ulterius deuio non. Ad tertium quod dicitur quod sicut consideratio non individui debet diversa quantitas diversis hominibus, ita consideratio non individui debet diversus sexus. Et haec diversitas competit speciei divisi quod complet perfectionem diversitate sexus [illegible]. Et ideo sicut resurgent homines in diversis staturis ita in diversis sexibus. Et quamvis sit differentia sexus, deerit tamen confusio mutuae visionis, quia deerit libido incitans ad turpes actus ex quibus confusio causatur. [illegible] dicendum quod dicam quod Christo [illegible] non [illegible] vivere [illegible] ad quartum dicendum quod [illegible] imbecillitatem [illegible] corporis. Sed post resurrectionem non erit [illegible] servitii [illegible] non [illegible] ad perfectionem [illegible] ad quintum dicendum quod non erit necessarium homini [illegible] prius quam consistit in integritate corporum quam ad id quod spectat, quia ad id homo pervenire potest per actionem [illegible] non erit in resurrectione et [illegible] actiones animalis vitae in homine cessabunt [illegible] comedere et bibere, dormire et generare ad animalem vitam pertinent cum sint ad primam perfectionem, in ordinem in resurrectione talia non erunt. Ad sextum dicendum quod illa comestio quam Christus comedit non fuit necessitatis [illegible] post resurrectionem [illegible] ut ostenderet se [illegible] resurrexisse [illegible] cum discipulis comedebat et bibebat. Haec autem ostensio non erit necessaria in resurrectione quia omnibus notum erit, et ideo dispensative Christus manducavit eo modo quo [illegible] dicit quod dispensatio est omnis intus relatio [illegible] resurgentium [illegible] non [illegible] ad secundum dicendum quod diversitas sexuum et membrorum varietas erit ad perfectionem [illegible] et [illegible] in individuo [illegible] non sint [illegible] operationes animales de [illegible] operationes non sunt hominis [illegible] et ideo in eis non consistit [illegible] humanum beatificatur [illegible] delectationes corporales sicut dicit philosophus in vii ethicorum fuit

medicinalis quae adhibetur hominibus ad tollendum fastidium [illegible] aegritudines in quibus homo eis inordinate delectatur ac si essent verae delectationes, sic habens in [illegible] delectatur in quibusdam quae sanus non sentit delectabilia, et ideo non oportet quod tales delectationes sint de perfectione beatitudinis, ut videtur [illegible] posuerunt qui vocantur chiliastae, qui [illegible] doctrina philosophi non videtur sanum esse. Habent enim delectationes spirituales [illegible] simpliciter et propter se quaerendae et ideo istae solae ad beatitudinem requiruntur.

Deinde quaeritur de conditionibus corporum.

Et circa hoc quaeruntur quatuor. Primo de impassibilitate. Secundo de subtilitate. Tertio de agilitate. Quarto de claritate corporum glorificatorum.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod post resurrectionem corpora sanctorum non erunt impassibilia. Omne enim mortale est passibile, sed homo post resurrectionem erit animal rationale mortale. Haec enim est diffinitio hominis quae numquam ab eo separabitur. Ergo corpus erit passibile. Praeterea quod est in potentia ad formam alterius est passibile ab illo, quia hoc est passivum alterius, ut dicitur in primo de generatione, sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt in potentia ad aliam formam. Ergo erunt passibilia. Probatio minoris: quaecumque communicant in materia, unum corpus est in potentia ad formam alterius. Materia enim quae est sub una forma non admittit potentiam ad illam formam. Sed corpora sanctorum post resurrectionem communicabunt cum elementis in materia, quia ex eadem materia reparabuntur ex qua nunc sunt. Ergo erunt in potentia ad aliam formam et sic erunt passibilia. Praeterea contraria nata sunt agere et pati adinvicem ut in primo de generatione dicit philosophus, sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt ex contrariis composita sicut et nunc. Ergo sunt passibilia. Praeterea in corpore humano resurgent sanguis et humores aliqui ut supra dictum est. Sed ex pugna humorum adinvicem generantur aegritudines et huiusmodi passiones in corpore. Ergo erunt corpora sanctorum post resurrectionem passibilia. Praeterea magis repugnat perfectioni defectus in actu quam defectus in potentia, sed passibilitas importat solum defectum in potentia. Cum igitur in corporibus beatorum sint aliqui defectus sicut cicatrices vulnerum in martyribus, ut in Christo fuit, videtur quod nihil deperiret perfectioni eorum si corpora illa passibilia ponerentur.

Sed contra passibile est corruptibile, quia passio magis facta abicit a substantia, sed corpora sanctorum post resurrectionem erunt incorruptibilia, ut dicitur i Cor. xv: Seminatur in corruptione, resurget in incorruptione. Ergo erunt incorruptibilia. Praeterea fortius non patitur a debiliori, sed nullum corpus erit fortius corporibus sanctorum de quibus dicitur i Cor. xv: Seminatur in infirmitate, resurget in virtute. Ergo erunt impassibilia. [illegible] dicendum quod impassibilitas in dotibus est [illegible] i Cor. xv dicitur in glossa quod [illegible] omnes habent quod pati non possunt sed ex hoc est eis quod pati non posse, quia habent dotem impassibilitatis. Ergo impassibilitas erit

equalis in omnibus. ¶ Preterea negationes non recipiunt magis et minus. sed impassibilitas est quedam negatio vel privatio passibilitatis. ergo non potest esse maior in uno quam in alio. ¶ Preterea magis album dicitur quod est nigro impermixtius. sed nulli corpori sanctorum admiscebitur aliquid de passibilitate. ergo omnia equaliter erunt impassibilia. ¶ Sed contra meritum debet respondere premium proportionaliter. sed sanctorum quidam fuerunt aliis maioris meriti. ergo cum impassibilitas sit quoddam premium videtur quod in quibusdam sit maior quam in aliis. ¶ Preterea impassibilitas dividitur contra dotem claritatis. sed illa non erit in omnibus equalis ut patet i. cor. xv. ergo nec impassibilitas. ¶ Ulterius videtur quod impassibilitas sensum in actu a corporibus gloriosis excludit. quia sicut dicit philosophus in ii. de anima sentire quoddam pati est. corpora autem gloriosa erunt impassibilia. ergo non sentient in actu. ¶ Preterea immutatio naturalis precedit mutationem animalem sicut esse naturale precedit esse intentionale. sed corpora gloriosa ratione impassibilitatis non mutabuntur immutatione naturali. ergo nec immutatione animali que requiritur ad sentiendum. ¶ Preterea quandocumque fit sensus in actu nova perceptione fit novum iudicium. sed in non erit novum iudicium. quia non erunt in cogitationes volubiles. ergo non fiet sensus in actu. ¶ Preterea quando anima est in actu unius potentie remittitur actus alterius potentie. sed anima summe erit intenta ad actum virtutis intellective qua deum contemplabitur. ergo non erit aliquo modo in actu sensitive. ¶ Sed contra est quod apocalypsis i. dicitur videbit eum omnis oculus. ergo erit in sensus in actu. ¶ Preterea secundum philosophum in i. de anima animatum ab inanimato distinguitur sensu et motu. sed erit ibi motus in actu. quia tamquam scintille in arundineto discurrent. sap. iij. ergo et sensus in actu. ¶ Ulterius videtur quod non sint in omnibus sensus in actu. tactus enim est primus inter alios sensus ut dicitur in ii. de anima. sed corpora gloriosa carebunt sensu tactus quia sensus tactus fit in actu per immutationem corporis animalis ex aliquo exteriori corpore preponderante in aliqua activarum vel passivarum qualitatum que sunt actus discretivarum qualis immutatio tunc esse non poterit. ergo tunc non erit in omnibus sensus in actu. ¶ Preterea sensus gustus deservit actui virtutis nutritive. sed sic quod deum est post resurrectionem huiusmodi actus non erit. ergo frustra inesset gustus. ¶ Preterea post resurrectionem nichil corrumpetur. quia tota creatura vestietur quadam virtute incorruptionis. sed sensus odoratus in actu suo esse non potest nisi aliqua corruptione facta. quia odor non sentitur sine aliqua fumali vaporatione que in quadam resolutione consistit. ergo sensus odoratus non erit ibi in suo actu. ¶ Preterea auditus deservit disciplina ut dicitur in i. li. de sensu et sensato. sed non erit post resurrectionem beatis necessaria alia disciplina per sensibilia. quia divina sapientia replebuntur ex ipsa dei visione. ergo non erit ibi auditus. ¶ Preterea visio fit per hoc quod in pupilla recipitur species rei vise. sed hoc non potest esse post resurrectionem in beatis. ergo non erit in visus in actu. qui tamen est omnium sensuum nobilior. probatio medie. illud quod est lucidum in actu non est receptivum speciei visibilis. unde speculum directe oppositum soli radio solis non representat speciem corporis oppositi. sed pupilla sicut et totum corpus erit claritate dotata. ergo non recipiet in ea aliquas species corporis colorati. ¶ Preterea secundum perspectivos omne quod videtur sub angulo videtur. sed hoc non competit corporibus gloriosis. ergo non habebunt sensum visus in actu. probatio medie. quandocumque aliquid videtur sub angulo oportet esse aliquam proportionem anguli ad distantiam rei vise. quia quod a remotiori videtur minus videtur et sub minori angulo. unde posset esse ita parvus angulus quod nichil de re videretur. si ergo oculus gloriosus videbit sub angulo oportet quod videat sub determinata distantia et ita quod non videat aliquid a remotiori quam nos videmus. quod videtur valde absurdum et sic videtur quod sensus visus actu non erit in corporibus gloriosis. ¶ Sed contra potentia coniuncta actui est perfectior quam non coniuncta. sed natura humana erit in beatis in maxima perfectione. ergo erunt in omnes sensus in suo actu. ¶ Preterea vicinius se habet ad animam potentia sensitiva quam corpus. sed corpus premiabitur vel punietur propter merita vel demerita anime. ergo et omnes sensus premiabuntur in beatis et punientur in malis secundum delectationem et dolorem et leticiam que in operatione sensus consistunt. Responsio. dicendum ad primam questionem quod passio dicitur dupliciter. Uno modo communiter et sic omnis receptio passio dicitur. sive illud quod recipitur sit conveniens recipienti et perfectivum ipsius sive contrarium et corruptivum eius. et passionis remotione corpora gloriosa impassibilia non dicuntur. cum nichil quod est perfectionis sit eis auferendum. Alio modo dicitur proprie. quod sic diffinit damascenus in ii. li. passio est motus preter naturam. Unde et immoderatus cordis motus dicitur passio. et in ethicis. quia omnis quod patitur trahitur ad terminos agentis. quia agens assimilat sibi patiens et ideo patiens in quantum huiusmodi trahitur extra terminos proprios in quibus erat. sic ergo accepta passione non erit in corporibus sanctorum resurgentium. potentia ad passionem et ideo impassibilia dicuntur. huius autem impassibilitatis ratio a diversis diversimode assignatur. quidam enim attribuunt eam conditioni elementorum. que aliter se habebunt tunc in corpore quam nunc se habent. dicunt enim quod elementa remanebunt in substantiam sed qualitates active et passive ab eis auferentur. sed hoc non videtur verum. quia qualitates active et passive sunt de perfectione elementorum. unde si sine eis reparantur elementa elementa in corpore resurgentis essent minoris perfectionis quam modo sunt. ¶ Preterea cum qualitates ille sint propria accidentia elementorum ex forma et materia ipsorum causata videtur valde absurdum quod causa manente effectus tollatur. et ideo alii dicunt quod manebunt qualitates sed non habebunt proprias actiones divina virtute ¶ id

sufficiente ad conservationem humani corporis. Secundum hoc enim non videtur posse stare, quia ad mixtionem non requiritur contrarietas activarum et passivarum qualitatum, et secundum diversum dominium unius vel alterius mixta efficiuntur diversae complexionis, quas oportet ponere in corpore resurgentium, quia erunt in eis carnes et ossa et huiusmodi partes quibus omnibus non competit una complexio. Et praeterea secundum hoc impassibilitas non possit poni in dotibus, quia non ponit aliquam dispositionem in substantia impassibili, sed solum prohibitionem passionis ab exteriori, scilicet divina virtute, quae posset id facere. Dicunt alii quod erit aliquid prohibens passionem corporum gloriosorum, scilicet natura quinta corporis quam ponunt venire in compositionem humani corporis ad conciliandum elementa in armoniam qualem per quam possit esse debita materia animae rationalis, sed tamen in statu viae propter dominium naturae elementaris corpus humanum patitur ad similitudinem aliorum elementorum, sed in resurrectione dominabitur natura quinta corporis caelestis. Sed hoc non potest stare, quia corpus quintum non venit materialiter ad compositionem corporis humani, ut in ii. libro ostensum est. Et praeterea impossibile est dicere quod aliqua virtus naturalis qualis est virtus corporis caelestis inferat corpori humano ad proprietatem gloriae qualis est impassibilitas corporis gloriosi, cum immutationem corporis humani apostolus attribuat virtuti Christi, quia qualis caelestis tales et caelestes, i. Cor. xv, et Phil. iii: reformabit corpus humilitatis nostrae etc. ¶ Et propter hoc non potest natura caelestis ita dominari in corpore humano quin elementa retineant antecedentibus principiis suis passibilitatem. Et ideo aliter dicendum est quod omnis passio fit per victoriam agentis super patiens, aliter non abiceret ipsum a terminis suis. Impossibile autem est aliquid vincere super patiens nisi inquantum debilitatur dominium formae propriae super materiam patientis, loquendo de passione quae est contra naturam, de qua nunc loquimur. Non enim potest materia unius contrariorum [illegible] quin tollatur dominium alterius super ipsam vel saltem diminuatur. Corpus autem humanum et quidquid in eo est erit perfecte subiectum animae rationali, sicut et ipsa perfecte subiecta erit deo, et ideo in corpore glorioso non poterit esse aliqua mutatio contra dispositionem illam qua perficitur ab anima, et ita corpora illa erunt impassibilia. ¶ Ad i. ergo dicendum quod sicut Anselmus, mortale in diffinitione hominis ponitur a philosophis quia non crediderunt hominem totum aliter posse immortalem esse, quia non viderunt hominem nisi secundum hunc mortalis statum. Vel potest dici quod secundum philosophum in viii. metaphysicae, quia differentiae essentiales sunt nobis incognitae, utimur quandoque differentiis accidentalibus ad designandum essentiales differentias quae sunt accidentalium causae. Unde mortale non ponitur in diffinitione hominis quasi mortalitas ad essentiam hominis pertineat, sed quia illud quod nunc est causa passibilitatis et mortalitatis in praesenti statu, scilicet compositio ex contrariis, est de essentia hominis. Sed tunc non erit causa eius propter victoriam animae supra corpus. ¶ Ad ii. dicendum quod duplex est potentia, ligata et libera, et hoc non solum est verum de potentia activa sed etiam de passiva. Forma enim ligat potentiam materiae determinando ipsam ad unum secundum quod dominatur super eam, et quia in inferioribus corruptibilibus non perfecte dominatur forma super materiam, non perfecte potest ligare ipsam quin recipiat interdum per aliquam passionem dispositionem contra formam. Sed in sanctis post resurrectionem omnino anima dominabitur supra corpus, nec illud dominium in illo modo poterit auferri, quia ipsa erit deo immutabiliter subiecta, quod non fuit in statu innocentiae, et ideo in corporibus illorum manebit eadem potentia quae alia quae nunc inest quantum ad substantiam potentiae, sed erit ligata per victoriam animae super corpus ut nunquam in actum passionis exire possit. ¶ Ad iii. dicendum quod qualitates elementares sunt instrumentum animae, ut patet in ii. de anima, quia calor ignis in corpore animalis regulatur in actu nutriendi per virtutem animae. Quando autem agens principale est perfectum et non est defectus in instrumento, nulla procedit actio instrumenti nisi secundum principalis dispositionem principalis agentis, et ideo in corporibus sanctorum post resurrectionem nulla actio vel passio poterit evenire a qualitatibus elementaribus quae sit contra dispositionem animae quae intendit conservare corpus. ¶ Ad iiii. dicendum quod sicut Augustinus in epistola ad Consentium, qui potuit divina potentia de ista visibili atque tractabili natura corporum quibusdam manentibus auferre quas voluerit qualitates, unde sic ab igne fornacis Chaldaeorum virtutem comburendi quantum ad aliquid, quia corpora puerorum illaesa servata sunt, sed mansit quantum ad aliud, quia ignis ille ligna comburebat, ita auferet a beatioribus passibilitatem et dimittet naturam. Modus autem quo hoc fiet dictum est. ¶ Ad v. dicendum quod cicatrices vulnerum non erunt in sanctis, nec in Christo fuerunt, in quantum important aliquam defectionem, sed magis erunt signa constantissimae virtutis qua passi sunt pro iustitia et fide, ut ex hoc et ipsis et aliis gaudium cumulet. Unde dicit Augustinus xxii. de civitate dei: nescio quomodo sic afficimur amore martyrum beatorum ut velimus in illo regno in eorum corporibus videre cicatrices vulnerum quae pro Christi nomine pertulerunt, et fortasse videbimus. Non enim deformitas in eis sed dignitas est quaedam quamvis in corpore non corporis sed virtutis pulchritudo fulgebit. Non tamen si aliqua martyribus amputata et ablata sunt membra, sine ipsis membris erunt in resurrectione mortuorum quibus dictum est: capillus de capite vestro non peribit. ¶ Ad vi. dicendum quod impassibilitas potest dupliciter considerari, vel secundum se vel secundum causam suam. Si secundum se consideretur, quia solam negationem vel privationem importat, non suscipit magis et minus, sed erit aequalis in omnibus beatis. Si autem consideretur secundum causam suam, sic erit in uno maior quam in alio. Causa autem eius est dominium animae super corpus, quod quidem dominium causatur ex hoc quod fruitur deo immobiliter. Unde in illo qui perfectius fruitur est maior impassibilitatis causa. ¶ Ad i. in contrarium dicendum quod glossa illa loquitur de impassibilitate secundum se et non secundum causam suam. ¶ Ad ii. dicendum quod quamvis negationes et privationes secundum se non intendantur nec remittantur, tamen intenduntur et remittuntur ex causis suis, sicut dicitur locus magis tenebrosus qui habet plura et maiora obstacula lucis. ¶ Ad iii. dicendum quod actio non solum intenditur per excessum agentis sed etiam per accessum ad terminum. Sic lux intenditur et [illegible] quare impassibilitas est maior in uno quam in alio, quamvis in nullo ad passionem remaneat. ¶ Ad ii. q. dicendum quod aliqui [illegible] esse

in corporibus beatorum omnis ponitur aliqua corporalis vita secundum potentiam magis assimilaretur somno quam vigilie quia non competit illi perfectioni eo quod in somno corporis sensus non est in ultimo actu vite. propter quod dicitur somnus vite dimidium in primo ethicorum. sed in modo sentiendi diversi diversa opinantur. quidam enim dicunt quod quia corpora gloriosa erunt impassibilia et propter hoc non receptiva impressionis peregrine et multo minus quam corpora celestia. quod non erit in sensu sensus tactu perceptionem aliquarum specierum a sensibilibus. sed magis extramittendo sed hoc non potest esse quia hec species interne manebit eadem in homine qui omnibus partibus eius hic est ante hec sensus. ut sit potentia passiva ut in ii. de anima probat philosophus. unde si interne sensus sentiret extramittendo et non recipiendo non esset in eis sensus passiva vel sed activa et sic non esset eadem species cum sensu qui nunc est sed esset alia alia vel eius dicta. sicut enim nunquam fit forma in potentia passiva nunquam fit activa et ideo alii dicunt quod sensus in actu fiunt perfusceptionem non quidem ab exterioribus sensibilibus sed per effluxum a superioribus viribus ut sicut nunc superiores vires accipiunt ab inferioribus ita tunc econverso inferiores accipiant a superioribus. sed iste modus receptionis non facit vere sentire quia omnis potentia passiva per suam speciem rationem determinatur ad suum speciale activum quia potentia in quantum huiusmodi habet ordinem ad illud a quo dicitur. unde cum proprium activum visus exterius sint res extra existentes extra animam quarum intentio eius existens in ymaginatione vel ratione vel organum sentiendi non moveatur a rebus extra sed ex ymaginatione vel aliis superioribus viribus non erit vere sentire. unde non dicimus quod frenetici et alii mente capti in quibus propter victoriam ymaginative virtutis fit huiusmodi defluxus specierum ad organa sensus vere sentiant sed quod videantur sentire. ¶ Et ideo dicendum cum aliis quod sensus corporum gloriosorum erit perfusceptionem a rebus que sunt extra animam sed sciendum est quod organa sensuum immutantur a rebus que sunt extra animam dupliciter. uno modo immutatione naturali. quando scilicet organum disponitur ab eadem qualitate naturali qua disponitur res extra animam que agit in ipsum. sicut cum manus sit calida et adusta ex tactu rei calide vel odorifera ex tactu rei odorifere. alio modo immutatione spirituali quando recipitur qualitas sensibilis in instrumento secundum esse spirituale scilicet species sive intentio qualitatis et non ipsa qualitas. sicut pupilla recipit speciem albedinis et tamen ipsa non efficitur alba. prima igitur receptio non causat sensum per se loquendo quia sensus est susceptivus specierum preter materiam. preterea simile esse quod habebant extra animam ut habetur in ii. de anima. et hec receptio immutat naturam recipientis quia recipitur hoc modo qualitas secundum esse suum materiale. unde receptio ista non erit in corporibus gloriosis sed secunda que per se facit sensum in actu et non mutat naturam recipientis. ¶ Ad i. igitur dicendum quod iam patet ex dictis quod per hanc passionem que est in actu sensus que non est aliud quam receptio predicta non trahitur corpus extra suam naturalem qualitatem sed simpliciter perficitur. unde impassibilitas corporum gloriosorum hanc passionem non excludit. ¶ Ad ii. dicendum quod omne passivum recipit actionem agentis secundum suum modum. si igitur aliquid natum sit immutari ab activo naturaliter et spiritualiter immutatione immutatio naturalis precedit immutationem spiritualem sicut esse naturale precedit esse intentionale. si autem natum sit immutari tantum spiritualiter non oportet quod immutetur naturaliter. sicut de aere qui non est receptivus coloris secundum esse naturale sed solum secundum esse spirituale et ideo hoc solum immutatur. sicut econtra corpora inanimata immutantur per qualitates sensibiles solum naturaliter et non spiritualiter. in corporibus autem gloriosis non poterit esse aliqua immutatio naturalis et ideo ibi erit immutatio spiritualis tantum. ¶ Ad iii. dicendum quod sicut erit nova receptio specierum in organo sensuum ita erit novum iudicium sensus communis. non autem videtur intellectus de hoc sicut fit in eo qui videt. ad quod prius sciendum quod autem augustinus dicit quod non erunt in cogitationes volubiles intellectus de cogitationibus intellectivi prius. unde non est ad propositum. ¶ Ad iiii. dicendum quod quando unum duorum est vel alterius occupatio quandoque et unum non impedit vel remittit occupationem eius et sic medicus dum videt urinam non minus potest considerare regulas artis de coloribus urinarum non minus sed magis et quia deus apprehendit alia ut rationem omnium que ab eis agentur. vel cognoscuntur ideo occupatio corporis et sensus sensibilis vel quorum ad quem aut agendi in nullo impediet divinam contemplationem nec econverso. vel dicendum quod ideo una potentia impeditur in suo actu quando alia vehementer operatur. quia una potentia de se non sufficit ad tam adversam operationem nisi ei subveniatur per id quod erat aliis potentiis vel membris influendum a principio vite et quia in sanctis erit omnis potentia perfectissime una poterit operari ita quod ex hoc nullum impedimentum prestabitur alteri potentie actioni sicut et in christo fuit. ¶ Ad v. et vi. dicendum quod circa hoc est duplex opinio quidam enim dicunt quod in corporibus gloriosis erit quilibet sensus in actu non tamen erit in actu nisi duo sensus scilicet visus et tactus nec hoc erit ex defectu sensuum sed ex defectu medii et obiecti non tamen erunt frustra quia erunt ad integritatem hominis et ad commendandam sapientiam creatoris sed hoc non videtur verum quia illud quod est medium in istis sensibus est quam in aliis medium in visu enim est medium aer qui est medium in auditu et odoratu sicut patet in ii. de anima. similiter et gustus habet medium coniunctum sicut et tactus cum gustus sit quidam tactus ut in eodem libro dicitur odor etiam erit ibi quia est obiectum odoratus cum ecclesia cantet quod odor suavissimus erit corpora sanctorum laus etiam vocalis erit in patria. unde augustinus dicit super illud. psalmum exultationes dei in gutture eorum quod corda et lingue non cessabunt laudare deum et idem etiam habetur per glossam super illud. ii. esdre xii in canticis et cymbalis et cetera. et ideo secundum alios dicendum quod et odoratus et auditus erunt in actu sed gustus non erit in actu ita quod immutetur ab aliquo cibo vel potu sumpto. ut patet ex dictis nisi forte dicatur quod in eis erit gustus in actu per immutationem lingue ab aliqua humiditate

8

adiuncta ¶ ad .i. g. dd. q qualitates que tactu
percipit sed ille ex quibus constituitur aliquod corpus unde per
qualitates tangibiles corporis aliquod per statum presentem
natum est inmutari inmutatione illi que spiritualis ab obiecto
tactus et ideo tactus dicitur materie similis inter alios sensus quia
habet plus de similitudine inmutatione adiunctum non tamen in
mutatio illius sed habet ad actum sensus qui perficitur
spirituali inmutatione non paciens et ideo in corporibus gloriosis
quibus impassibilitas excludit talem inmutationem
erit inmutatio a qualitatibus tangibilibus spiritualis tamen sicut et in
corpore ade fuit quia nec ignis urere nec gladius scindere
potuisset tamen horum sensum percepisset ¶ ad .ii. dd
quod gustus secundum quod est sensus quia habet plus de similitudine inmutatione
alius non erit in actu sed tamen erit secundum quod est iudicium sa
porum licet forte esse potest per modum predictum ¶ ad iii.
dd. quod quidam posuerunt quod odor nichil aliud est quam fumalis
evaporatio sed hoc esse non potest una quod patet
ex hoc quod vultures currunt ex odore percepto ad ca
davera ex locis remotis nec esset possibile quod evapo
ratio aliqua pertingeret a cadavere ad tam remota lo
ca et si totum resolveretur in vaporem quod preterea cum
sensibilia in equali distantia ad quamlibet partem inmutent
unde oportet inmutari medium quod cum spirituali
inmutatione sed aliquando evaporatione pertingente ad
organum sed quod aliqua evaporatio requiratur
hoc est quod odor incorporibus est humiditate absconsus unde
oportet resolutionem fieri ad hoc quod recipiatur sed
in corporibus gloriosis erit odor in ultima perfectione
nullo modo per humidum suppressus unde inmutabit
spirituali inmutatione sicut odor fumalis evaporati
onis sicut et sensus odoratus in istis quia nulla humidi
tate impedietur quod cognoscet non solum excellentias
odorum sicut in nobis contingit propter nimiam eorum
humiditatem sed quod minimas odorum differentias ¶ ad .v.
dd quod erit in patria laus vocalis quamvis alii aliter di
cant quod sola inmutatione spirituali organum auditus
inmutabitur in beatis non erit propter distantiam quam sequatur acq
tur sed propter perfectionem sensus et delectationem quod autem
vox fieri poterit in .i. .ii. d. .ii. dictum est ¶ ad .v.
dd quod incorpus in non lucis non impedit receptionem
speciei coloris dum modo materiam in non dyaphani
sicut patet quod quamvis illuminetur aer potest esse medium
in visu quanto est magis illuminatus tanto clarius per
ipsum aliquid videtur nisi sit defectus ex debilitate visus
quod autem in speculo opposito directe radio solis
non apparet species corporis oppositi non est propter hoc quod impedi
atur receptio sed propter hoc quod impeditur reverberatio or
tu ex hoc quod forte appareat in speculo quod fiat quoddam
reverberatio ad aliquod corpus obscurum quod plumbum in vitro
adiungitur in speculo hanc autem obscuritatem radius
solis repellit unde non potest apparere species ei in speculo

claritas autem corporis gloriosi non auferet diaffanita
tem a pupilla quia gloria non tollet naturam unde magni
tudo claritatis in pupilla magis faciet ad ac
umen visus quam ad eius defectum ¶ ad .vi. dd quod quanto
sensus est perfectior tanto ex minori inmutatione sua
potest obiectum suum percipere quanto autem ex minori in
mutatione visus aliquis inmutatur tanto minor inmuta
tio est et inde est quod visus fortior magis a remoto
videre potest quam visus debilior et quia visus corporis
gloriosi erit perfectissimus ex paucissima inmuta
tione poterit videre unde sub angulo multo mi
nori poterit videre melius quam modo possit et per
consequens multo magis a remoto

D. ii. sic proceditur videtur quod subtilitas non sit proprie
tas corporis glorificati proprietas enim glorie ex
cedit proprietatem nature sicut claritas glorie claritatem
solis que est maxima in natura sed subtilitas est proprietas
corporis gloriosi videtur quod corpus gloriosum sit subtilius
omni quod est subtile in natura et ita erit ventus et ae
re quod subtilius quod est habitus augustini in constantinopol
urbe dampnata ut ipse narrat in .xiiii. moralium
praeterea sicut caliditas consistit secundum quandam qualitatem
simplicium corporum scilicet elementorum ita subtilitas sed
calor et alie qualitates elementorum non intenduntur
in corporibus gloriosis magis quam nunc immo magis ad
medium reducentur ergo nec subtilitas in eis erit
maior quam nunc sit. ¶ praeterea subtilitas invenitur
in corporibus propter paucitatem materie unde corpora que habent
minus de materia sub equalibus dimensionibus dicuntur magis sub
tilia ut ignis aere et aer aqua et aqua terra
sed tantum de materia erit in corporibus gloriosis quantum nunc est nec
dimensiones erunt maiores ut ex dictis patet ergo non
erunt magis subtilia quam modo sint ¶ sed contra est quod dicitur
i. cor. xv. seminatur corpus animale resurget spirituale .i.
spiritui simile sed subtilitas spiritus excedit omnem subti
litatem corporis ergo corpora gloriosa erunt subtilissima.
¶ praeterea corpus quanto est subtilius tanto nobilius sed
corpus gloriosum est nobilissimum ergo erit subtilissimum
Ulterius videtur quod ratione huius subtilitatis competit corpori quod si
sit in eodem loco cum alio corpore non glorioso. quia ut dicitur philip
iii. reformabit corpus humilitatis nostre configuratum
corpori claritatis sue sed corpus christi potuit simul esse
cum alio corpore in eodem loco ut patet per hoc quod intravit
post resurrectionem ad discipulos ianuis clausis ut dicitur
io. xx. ergo et corpora gloriosa ratione subtilitatis poterunt
esse in eodem loco cum aliis corporibus non gloriosis in eodem loco. ¶ praeterea corpora
gloriosa erunt nobiliora omnibus aliis corporibus
sed quedam corpora nunc ratione nobilitatis sue possunt simul
esse cum corporibus suis scilicet radii solaris ergo multo
fortius hoc conveniet corporibus gloriosis ¶ praeterea corpus celeste non
potest dividi ad minus quantum ad substantiam sperarum

unde dicitur Job xxxvii quod celi velud ere solidis sunt firmati. Set si corpus gloriosum non potest racione subtilitatis esse simul cum alio corpore in eodem loco, numquam ad celum empireum ascendere poterit quod est erroneum ¶ Preterea corpus quod non potest esse simul cum alio corpore potest ex aliquo obstaculo impediri in motu suo vel etiam includi. set hoc non posset contingere corporibus gloriosis. ergo poterunt esse simul in eodem loco cum aliis corporibus ¶ Preterea sicut se habet punctus ad punctum ita linea ad lineam et superficies ad superficiem et corpus ad corpus. set duo puncta possunt esse simul ut patet quando due linee se tangunt et similiter due linee in contactu duarum superficierum et due superficies in contactu duorum corporum quia contigua sunt quorum ultima sunt simul ut patet vi phisicorum. ergo non est contra naturam corporis quin possit esse cum alio corpore in eodem loco set quidquid nobilitatis non patitur totum corpori glorioso prestabitur. ergo corpus gloriosum ex sue subtilitatis proprietate habebit quod possit esse simul cum alio corpore in eodem loco ¶ Set contra est quod Boecius dicit in libro de trinitate in numero differentiam varietas accidentium facit. tres enim homines nec genere nec specie set suis accidentibus distant. nam si animo cuncta ab hiis accidentia separemus tamen locus est cunctis diversus quod unum fingere nullo modo possumus. ergo si ponantur duo corpora esse in uno loco erit unum corpus numero ¶ Preterea corpora gloriosa maiorem convenientiam habebunt cum loco quam substantie angelice. set substantie angelice ut quidam dicunt non possent distingui numero nisi essent in diversis locis et propter hoc ponunt quod necesse est eas esse in loco et quod ante mundum creari non potuerunt. ergo multo magis oportet dicere quod duo corpora gloriosa non possunt simul esse in eodem loco

¶ Ulterius videtur quod nec etiam per miraculum fieri possit quod duo corpora sint in eodem loco. non enim potest fieri per miraculum quod duo corpora sint simul et unum quia hoc esset facere duo contradictoria esse simul. set si ponantur duo corpora esse simul sequitur illa duo corpora esse unum. ergo non est possibile hoc per miraculum fieri. probatio minoris. sint duo corpora in eodem loco quorum unum dicatur a et aliud b. aut ergo dimensiones a erunt eedem cum dimensionibus loci aut alie. si alie ergo erunt alique dimensiones separate quod non potest poni quia dimensiones que sunt intra terminos locati non sunt in aliquo subiecto nisi locatum sit in corpore. si ergo sint eedem ergo eadem ratione dimensiones b erunt eedem cum dimensionibus loci. set que eidem et eadem sunt eadem sunt inter se. sunt eedem ergo dimensiones a et b. set duorum corporum non possunt esse eedem dimensiones sicut nec eadem albedo. ergo a et b sunt unum corpus et erant duo. ergo sunt simul unum et duo ¶ Preterea contra communes animi conceptiones non potest aliquid miraculose fieri ut quod pars non sit minor toto quia quod contrariatur communibus conceptionibus directe contradictionem includit. similiter nec contra conclusiones geometrie que a communibus conceptionibus infallibiliter deducuntur. sicut quod triangulus non habeat tres angulos equales duobus rectis. similiter nec aliquid potest fieri in linea contra diffinitionem linee quia separare diffinitionem a diffinito est ponere duo contradictoria esse simul. set duo corpora esse in eodem loco est contra conclusiones geometrie et contra diffinitionem linee. ergo non potest per miraculum fieri. probatio minoris. conclusio est geometrie quod duo circuli non se tangunt nisi in puncto. si autem duo corpora circularia essent in eodem loco duo circuli designati in eis se tangerent per totum. similiter est contra diffinitionem linee quod inter duo puncta sint plures quam una linea recta quod contingeret si duo corpora essent in eodem loco quia inter duo puncta signata in diversis partibus loci essent due linee recte duorum corporum locatorum ¶ Preterea hoc non videtur posse fieri per miraculum quod corpus inclusum in alio corpore non sit in loco quia sic haberet locum communem et non proprium quod non potest esse. set hoc sequeretur si duo corpora essent in eodem loco. ergo hoc non potest fieri per miraculum. probatio minoris. sint duo corpora in eodem loco quorum unum sit [illegible] sit maius alio. corpus minus erit inclusum in corpore maiore et locus corporis maioris erit locus eius [illegible] proprium non habebit quia non erit aliqua superficies corporis actu signata que contineat ipsum quod est diffinitio loci. ergo non habebit locum proprium ¶ Preterea locus respondet proportionaliter locato. set numquam potest per miraculum fieri quod idem corpus sit simul in diversis locis nisi per conversionem sicut accidit in sacramento altaris. ergo nullo modo potest per miraculum fieri quod duo corpora sint simul in eodem loco ¶ Set contra est quod beata virgo filium suum peperit miraculose. set in illo partu oportuit duo corpora esse in eodem loco quia corpus pueri exiens claustrum pudoris non fregit. ergo potest miraculose fieri quod duo corpora sint in eodem loco ¶ Preterea hoc idem potest ostendi per hoc quod dominus ad discipulos intravit ianuis clausis Jo. xx

¶ Videtur ulterius quod corpus gloriosum possit esse cum alio glorioso in eodem loco quia ubi est maior subtilitas ibi est minor resistentia. si ergo corpus gloriosum est subtilius quam non gloriosum minus resistit corpori glorioso. et ita si corpus gloriosum potest esse cum corpore non glorioso in eodem loco multo fortius cum corpore glorioso ¶ Preterea sicut corpus gloriosum est subtilius corpore non glorioso ita unum gloriosum erit subtilius alio. si ergo corpus gloriosum potest esse simul cum non glorioso et gloriosum corpus magis subtile poterit esse cum glorioso minus subtili ¶ Preterea corpus celi est corpus subtile quod etiam erit glorificatum. set corpus alicuius sancti poterit esse simul cum corpore celi quia poterunt ad terram descendere et ascendere pro suo libito. ergo duo corpora subtilia vel gloriosa poterunt esse simul ¶ Set contra corpora gloriosa erunt spiritualia id est spiritibus quantum ad aliquid similia. set duo spiritus non possunt esse simul in eodem loco quamvis spiritus et corpus possint esse

in eodem loco ut .4. .1. li. d. xxxvii. distinctione est. ergo duo
corpora gloriosa poterunt esse in eodem loco. Preterea duorum corporum
simul existentium unum ab altero penetratur. Sed penetrari
ab alio corpore est ignobilitatis quod omnino a corporibus gloriosis abest.
ergo non poterunt esse duo corpora gloriosa simul. Ulterius
uidetur quod ex subtilitate sua requiratur a corporis glorifi
cato necessitas existendi in equali loco corpori. Nam gloriosa
erunt conformia corpori Christi ut patet phil. iii. Sed corpus Christi non
coartatur hac necessitate ut sit in loco equali, immo
continetur totum sub paruis uel magnis dimensionibus hostie
consecrate. ergo et hoc idem erit in corporibus gloriosis. Preterea phisicus
probat in .iiii. phisicorum quod si duo corpora sint in eodem loco
sequitur quod corpus maximum optineat minimum locum quia diuise
partes eius poterunt esse in eadem parte loci. non enim differt
utrum duo corpora uel quecumque sint in eodem loco. Sed corpus
gloriosum erit simul in eodem loco cum alio corpore ut ostensum est.
ergo poterit in quantumuis paruo loco esse. Preterea sicut corpus uidetur
ratione sui coloris ita consistit ratione sue quantitatis.
Sed corpus gloriosum ita subicitur spiritui quod poterit
uideri et non uideri. precipue ab occulo non glorioso pro
suo libito uoluntatis ut in Christo patuit. ergo ita quan
titas subiacet motui spiritus quod poterit esse in magno
et paruo loco et habere magnam uel paruam quantitatem
ad libitum. Sed contra est quod phisicus dicit in .4. phisicorum quod
omne quod est in loco est in loco equali. Sed corpus gloriosum erit
in loco ergo erit in loco equali. Preterea eedem sunt dimensiones
loci et locati ut phisicus in .iiii. phisicorum. Si igitur locus esset
maior locato esset idem maius et minus se ipso, quod est
inconueniens. Ulterius uidetur quod corpus gloriosum ratione sue subtili
tatis sit impalpabile. gregorius enim dicit in omelia in octaua pa
sche corrumpi necesse est quod palpatur. Sed corpus glo
riosum erit incorruptibile. ergo erit impalpabile. Preterea omne quod pal
patur resistit palpanti. Sed quod potest esse simul cum alio
non resistit ei. cum ergo corpus gloriosum possit esse simul cum
alio corpore non erit palpabile. Preterea omne corpus palpabile est tan
gibile. Sed omne tangibile corpus habet qualitates tangibiles
excedentes qualitates tangentis. ergo qualitates tangibiles ex
cedentes qualitates non sint in excessu sed reduc
te ad maximam equalitatem. in corporibus gloriosis uidetur quod
non sint palpabilia. Sed contra est quod dominus cum corpore glorioso
resurrexit et tamen corpus palpabile habuit ut patet Jo. xx.
palpate et uidete. ergo corpora gloriosa erunt palpabilia. Preterea hec
heresis eutiaci constantinopolitani episcopi ut gregorius dicit .xiiii.
li. moralium qui dixit quod corpus nostrum in resurrectionis gloria erit
impalpabile. Responsio dicendum ad .1. questionem quod subtilitatis
nomen a uirtute penetrandi est assumptum unde dicitur in .ii.
de generatione quod subtile est quod est repletiuum partibus et partium
partibus. quia propter naturam humidi quod male terminatur termino
proprio. bene ab alieno secundum suum tangens et fluit un
dique ad suum capiens et sua subtilitate qualibet eius parte
minima subintrat quod autem corpus aliquod sit penetratiuum

contingit ex duobus. primo ex paruitate quantitatis precipue
secundum profunditatem et latitudinem non autem secundum lon
gitudinem quia penetrando sit impulsus. unde longi
tudo penetrationi non obstat. Secundo ex paruitate materie
unde rara subtilia dicimus et quia in corporibus raris forma preualet
materie ideo magis translatum est nomen subtilitatis ad illa
corpora que optime subsistunt forme et perficiuntur ab ea completius.
Secundo modo sicut dicimus subtilitatem esse in sole et luna
et aliis huiusmodi. sicut etiam aurum et aliquid huiusmodi potest dici subtile, quando
perfectissime completur in esse sue speciei. Et quia res incorporales quan
titate carent et ideo nomen subtilitatis etiam ad eas transfertur.
non solum ratione sue substantie sed etiam ratione sue uirtutis. Sicut enim subtile
dicitur penetratiuum quia pertingit usque ad inti
ma rei ita etiam dicitur aliquis intellectus subtilis quia pertingit
ad inspicienda intrinseca principia et proprietates illius rei laten
tes et similiter dicitur aliquis habere uisum subtilem quia aliquid minimum
potest uisu percipere et similiter etiam est de aliis sensibus et secundum hoc di
uersi diuersimode subtilitatem corporibus gloriosis attribuerunt
quidam enim heretici ut augustinus narrat attribuerunt eis sub
tilitatem secundum modum quo spiritus dicuntur spirituales. dicentes quod
in resurrectione corpus in spiritum uertetur et ratione huius corpus resurgentium
apostolus spirituale nominat .1. corinthiorum .xv. Sed hoc non potest stare
primo quia corpus in spiritum transire non potest cum non conueniant in
materia quod etiam boetius ostendit in li. de duabus naturis. Secundo quia si esset
hoc possibile corpore in spiritum conuerso non resurgeret homo qui ex
anima et corpore naturaliter constat. Tertio quia apostolus sic intelligeret
nominare corpora spiritualia pari ratione nominaret corpora animalia
que in animam sunt conuersa quod patet esse falsum. Unde quidam
heretici dixerunt quod corpus in resurrectione remanebit sed habebit
subtilitatem secundum modum rarefactionis ita quod corpora humana
erunt in resurrectione aeri uel uento similia ut gregorius in .
xiiii. moralium narrat. Sed hoc etiam non stare potest quia
dominus post resurrectionem corpus palpabile habuit ut patet luce ultimo
quod precipue subtile credendum est. et preterea corpus humanum cum
carnibus et ossibus resurget sicut et corpus domini luce ultimo.
spiritus carnem et ossa non habet sicut me uidetis habere. et job.
xix. dicitur in carne mea uidebo deum et cetera. natura autem carnis
et ossis predictam raritatem non patitur et ideo est assignandus
corporibus gloriosis alius subtilitatis modus. ut dicantur
subtilia propter completissimam corporis perfectionem sed huius
complectionis quidam eis attribuunt rationem quinte essentie que
in eis tunc maxime dominabitur quod non potest esse. Primo quia nichil
de quinta essentia potest uenire in compositionem corporis humani ut
in .ii. li. ostensum est. d. xvii. Secundo quia dato quod ueniret
in compositionem corporis humani non posset intelligi quod dominaretur
magis quam nunc nisi esset ita quod esset in corporibus
humanis plus secundum quantitatem. quod non erit et sic corpora huma
na non essent eiusdem stature. uel forte minueretur in
homine elementaris materia quod repugnat integritati resurgen
tium. uel ita quod elementaris induceret proprietates nature celestis
exercendo dominio in corpore et sic illius uirtus esset cum operatione

[illegible]

glorie quod uidetur absurdum. et ideo alii dicunt quod dicta completio exigitur corporis humani subtilia dicitur esse ex dominio anime glorificate que est fortior corporis super ipsum ratione cuius glorificatum corpus spirituale dicitur. quasi omnino spiritui subiectum. ista autem subiectio qua corpus anime subiicitur est ad participandum esse specificum prout subiicitur ei ut materia forme. et deinde subiicitur ei ad alia opera anime prout anima est motor. et ideo ista ratio spiritualis in corpore est ex subtilitate et de materia exaggilitate et aliis proprietatibus corporis glorificati et sic hec ratio spiritualitatis tangit dotem spiritualis ut magistri exponunt. unde Gregorius dicit in xiiij. moralium quod corpus glorificatum dicitur subtile per effectum spiritualis potentie. et probatur hoc non solum ad obiecta que procedunt de subtilitate que est per inrefactionem. Ad .ii. quod dicitur quod non potest dici quod corpus gloriosum ratione subtilitatis sue habeat quod possit esse cum alio corpore in eodem loco. nisi per subtilitatem auferatur ab eo illud quod prohibet non esse simul cum alio corpore in eodem loco dicunt autem quidam quod prohibet ad hoc in isto statu ratione corpulentie per quam habet quod repleat locum quam corpulentiam abeat subtilitate dotis tollere. sed hoc non potest stare propter duo. primo quia dos subtilitatis aufert est addere perfectionem pertinentem puta aliquam inordinationem materie non perfecte subtilitatis sue forme. totum enim quod ad integritatem corporis pertinet in corpore resurget tam ex parte forme quam ex parte materie quia quod ad corpus sit repletiuum loci hoc habet per id quod est de integritate nature eius et non extra de ficta non est. non plenum opponitur uacuo illud solum non replet locum quo posito in loco locus nichilominus remanet uacuus. uacuum autem diffinitur in iiii. phisice. quod est locus non plenus sensibili corpore. dicitur autem aliquod corpus sensibile ex materia et forma quibus nullibi accidentibus que omnia ad integritatem nature pertinent constat et quod corpus gloriosum erit sensibile et sic tactum ut patet in corpore domini luce ultimo. nichil enim deerit materia aut forma aut nulla accidentia scilicet calidum aut frigidum et huiusmodi. ut patet quod corpus gloriosum non obstante subtilitatis dote replebit locum in sanctis enim uidetur dicere quod locus in quo esset corpus gloriosum esset uacuus. Secundo ratio corporis predicta non ualet quia impedimentum coexistentiam corporis in loco eodem est plus quam replere locum. si enim ponerentur dimensiones esse separatas sine materia ille dimensiones non replent locum unde quidam ponentes uacuum dixerunt uacuum esse locum in quo sunt dimensiones hiis sine aliquo corpore sensibili et tamen iste dimensiones prohibent ne sint simul cum alio corpore in eodem loco ut patet per philosophum in .iiii. phisice. et in .iii. methaphisice. et hec est ratio quare quod corpus mathematice ut aliquod est quod dimensiones separate sint simul cum corpore illo sensibili. Unde dato quod subtilitas glorificati corporis auferret ab eo hoc quod est replere locum non tamen sequeretur quod propter hoc esset cum alio corpore in eodem loco. quia remoto eo quod in minus est non propter hoc remouetur quod in plus est dicitur. uidetur igitur quod illud quod impedit corpus nostrum ne ne sit simul cum alio corpore in eodem loco

nullo modo poterit remoueri ab eo per dotem subtilitatis nichil enim potest prohibere corpus aliquod ne sit simul situatum cum alio corpore in eodem loco nisi hoc quod requirit in eo diuersum situm nichil enim est impedimentum coexistentiam nisi que est causa dimensitatis huius autem distinctionem non requirit aliqua corporis qualitas quia corpus non debet aliquis sit ratione sue qualitatis unde remoto a corpore sensibili quod sit calidum aut frigidum aut graue aut leue nichilominus remanet in eo necessitas predicte distinctionis ut patet per philosophum in .iiii. phisice. et et per se planum est similiter quod materia non potest inducere necessitatem predicte distinctionis quia materia non adueniret situs nisi mediante quantitate dimensiua similiter et neque forma sit hec non ex materia situm habente. restat igitur quod necessitas distinctionis duorum corporum in situ causatur a quantitate dimensiua cui per se conuenit situs cadit enim in diffinitione eius quod quantitas dimensiua est quantitas habens situm et inde est quod remotis omnibus aliis que sunt in re talis distinctionis necessitas inuenitur in sola quantitate dimensiua si enim accipiatur linea separata oportet quod si sint due linee uel due partes unius linee quod distincte sint in situ alias linea addita linee non efficeret maius quod est contra communes conceptiones. et idem est de superficiebus et corporibus mathematicis quia quod materia debetur situs in quantum substat dimensioni. ex inde predicta necessitas adueniunt situatum diuiditur ut sic non est possibile esse duas lineas uel duas partes linee nisi sint distincte secundum situm ita impossibile est esse duas materias uel duas partes linee nisi sit distinctio situs et quia distinctio materie est principium distinctionis indiuiduorum inde est quod boetius dicit in .i. de trinitate quod duobus corporibus unum locum fingere nullo modo possumus ut habeat saltem accidentium uarietatem. distinctio in indiuiduorum requirat subtilitas autem a glorioso corpore dimensionem non aufert. unde nullo modo aufert predictam necessitatem distinctionis situs ab alio corpore et ideo corpus glorificatum non habebit ratione sue subtilitatis quod possit esse cum alio corpore sed poterit cum alio corpore esse ex operatione uirtutis diuine sicut et corpus petri non habuit ex aliqua proprietate uidetur quod aduenctionem eius sanaret infirmi. sed hoc fiebat diuina uirtute ad edificationem fidei ita faciet uirtus diuina ut corpus gloriosum possit simul esse cum alio corpore glorioso ad perfectionem glorie. Ad primum ergo dicendum quod corpus christi non habuit ex dote subtilitatis quod possit esse simul cum alio corpore in eodem loco sed hoc factum est uirtute diuinitatis post resurrectionem sicut in natiuitate. unde Gregorius in omelia dicit illud corpus domini intrauit ad discipulos ianuis clausis quod ad humanos oculos per natiuitatem suam clauso exiuit utero uirginis unde non oportet quod ratione sue subtilitatis hoc conueniat corporibus gloriosis. Ad .ii. dicendum quod lumen non est corpus ut in .ii. libro de anima xiiii. dicitur. dictum est. ut obiectio procedit ex falsis. Ad .iii. dicendum quod corpus gloriosum transibit speras celorum sine earum diuisione non ex subtilitatis

S

sed ex dicta virtute que eis ad nutum in omnibus subueniet
ad iiii. dicendum quod ex hoc quod ad nutum dicitur eis adesse
in omnibus quod voluit sequitur quod non possit includi vel
in contineri. ad v. dicendum quod sicut dicitur in iiii. phisicorum puncto
non conuenit esse locus. unde si dicatur esse in loco
hoc non est nisi per accidens quia corpus cuius est terminus est in loco
sicut autem locus totus respondet toti corpori. ita terminus
loci respondet termino corporis. contingit autem duorum locorum
esse eundem terminum sicut duas lineas terminari ad unum
punctum. et ideo quamuis duo corpora non possint esse in di-
uersis locis. tamen in duobus terminis duorum corporum respon-
det terminus duorum locorum. et per hoc dicuntur ultima corporum
se contingentium esse simul. ad iii. quaestionem dicendum quod sicut ex dictis
patet. propter hoc non est necesse quod duo corpora in duobus esse locis
quia diuersitas non requirit distinctionem ex situ et
ideo uidemus quod quando conueniunt duo corpora in unum. de-
struitur esse distinctum utriusque et acquiritur utrique si-
mul unum esse distinctum ut patet in mixtionibus.
non potest ergo esse quod duo corpora remaneant duo quin
sit simul utrique conueniet esse distinctum. quod prius habebat
per quod utrumque erat ens in se indiuisum et diuisum ab
aliis. hoc autem esse distinctum dependet principiis essentialibus
rei. sicut actus [illegible] sicut actio sicut actiua potentia. sicut
[illegible] vii. [illegible] dependet [illegible] sicut
[illegible] sicut [illegible] et [illegible]
potest continuari in esse cessantibus causis suis ut
patet per [illegible] h. de causis ideo diuina virtute
et ea [illegible] sicut [illegible] sit suum esse. ut pa-
tet in sacramento altaris conseruatur diuina virtute potest fieri quod cum
[illegible] quod corpus remaneat esse distinctum ab alio corpore quam-
uis eius non sit distinctum in situ ab alio [illegible]
corpus [illegible] miraculose potest quod duo corpora sint
in eodem loco. ad i. quaestionem dicendum quod ratio illa est sophistica.
quia procedit ex suppositione falsi. uel peccat per non cau-
sam. [illegible] medio illa ac si inter duas superficies
oppositas loci aliud esset aliqua dimensio [illegible]
loco cum oporteret quod uniretur dimensio corporis
locati aduenientis. sic enim sequeretur quod dimensi-
ones duorum corporum locatorum fierent una dimensio
sicut que unitur cum dimensione loci. hoc autem sup-
posito [illegible] quandoque corpus acquireret nouum
locum oporteret aliam immutationem fieri in dimensi-
onibus loci uel locati. non enim potest esse quod ex duo-
bus fiat de nouo unum nisi alterum eorum immutetur. si
autem ut se rei ueritas habet loco non debent
alie dimensiones quam dimensiones locati. patet quod ratio
nichil probat. sed petit [illegible]
quod dimensiones locati [illegible] cum dimensi-
onibus loci non quod dimensiones locati conueniunt [illegible]
[illegible] loci. quia corpus infra distat terminis loci sic
distaret propriis dimensionibus uni loco [illegible]

quod duo corpora esse in eodem loco quod est proprie possibile.
ad ii. dicendum quod posito quod duo corpora sint in eodem loco
per miraculum. non sequitur ad hoc inconueniens. cum contrarietas in
hoc distinctionem lineae in hoc diffinitione, aliis geometrice.
sicut enim dicitur v. metaphysicae. xii. dicendum est quod quantitas dimensiua in hoc differt
ab omnibus aliis accidentibus quod habet specialem rationem indiuidua-
tionis et distinctionis que est per se et omnibus aliis accidentibus
quod habet specialem rationem indiuiduationis et distinctionis
que est per se comunibus aliis accidentibus communis. scilicet ex materia subiecta
sicut ergo una linea potest intelligi diuisa ab alia
uel quia est in alio subiecto. quod considerato non est nisi de linea na-
turali uel quia distat in situ ab alia. quod consideratio est et de linea
mathematica que intelligitur praeter materiam. si ergo remoueatur
per miraculum non potest esse distinctio linearum nisi per situm
diuersum et similiter nec punctorum nec superficierum aut quarum-
cumque dimensionum et sic geometria non potest ponere quod
una linea addatur alii tamen quod distincta ab ea
non sit diuisa in situ ab ea. sed supposita distincti-
one subiecti sine distinctione situs quod diuino miraculo ut
dictum est intelligeretur. diuise lineae que non distant
situ propter diuersitatem subiecti et similiter diuisa puncta et
sic due lineae designate in duobus corporibus que sunt
in eodem loco terminantur ad diuersis punctis ad diuisa
puncta ut non accipiamus punctum. signatum in loco
sed in ipso corpore locato quod linea non dicitur terminari nisi ad pun-
ctum quod est terminus eius et similiter quod duo circuli designati in duobus
corporibus spericis existentibus in eodem loco que sunt
duo propter diuersitatem subiecti alioquin non possent se tangere
per totum. sed sunt duo ex diuersitate subiecti et propter hoc
licet se totaliter tangerent adhuc manerent duo sicut
et circulus signatus in corpore locato spere contingit
per totum alium circulum signatum in corpore locante. ad
iii. dicendum quod deus posset facere aliquod corpus non esse in loco
et tamen illa posito tamen non sequitur quod aliquod corpus non sit in
loco quia corpus maius est locus corporis minoris ratione
illius superficiei que designatur ex contactu terminorum corporis
minoris. ad iiii. dicendum quod unum corpus esse simul
localiter in diuersis locis non potest fieri per miraculum
corpus enim non est in altari localiter ut supra d. x. dictum est
quamuis miraculum possit fieri quod duo corpora sint in eodem
loco quia esse in pluribus locis simul repugnat in diuiduo
ratione eius quod est esse in diuiso. hic sequeretur enim quod esset
distinctum in situ. sed esse cum alio corpore in eodem loco
repugnat ei secundum hoc quod est esse diuisum ab alio
ut ex dictis patet. non autem unius perficitur in diuiduo
ut patet in iiii. metaphysicae sed diuisio ab aliis est de ratione
ad rationem unius. unde quod idem corpus sit localiter simul
in diuersis locis includit contradictionem. sed quod hoc ca-
reat ratione sed duo corpora esse in eodem loco non in-
cludit contradictionem ut ex dictis patet et ideo non est
simile. ad iiii. quaestionem dicendum quod corpus gloriosum ratione sue proprie

tatis non habet quod possit esse cum alio corpore glorioso in eodem loco sed requiritur ut sit simul cum corpore glorioso. Divina autem virtute fieri posset ut duo corpora gloriosa essent simul vel duo non gloriosa sicut gloriosum et non gloriosum. Sed tamen non est conveniens quod corpus gloriosum sit simul cum corpore glorioso tum quia in eis servabitur debitus ordo qui distinctionem requirit, tum quia corpus gloriosum unum non se opponet alteri, et sic numquam duo corpora gloriosa erunt simul. Ad i. ergo dicendum quod ratio illa procedit ac si corpus gloriosum haberet ratione suae subtilitatis quod posset esse simul in eodem loco cum alio corpore, quod falsum est, et similiter dicendum ad ii. Ad 3. dicendum quod corpus caeli et alia corpora dicentur aequivoce gloriosa inquantum participabunt aliquid gloriae, et non quod eis conveniant dotes corporum humanorum glorificatorum. Ad v. dicendum quod corpus non comparatur ad locum nisi mediantibus corporis dimensionibus, et ideo quando corpus locatur consequenter contactus corporis locantis; unde quod corpus aliquod sit in minori loco quam sit sua quantitas hoc non potest esse nisi per hoc quod quantitas corporis propria efficiatur minor se ipsa, quod quidem non potest intelligi nisi dupliciter. Uno modo per variationem quantitatis existentis in eadem materia, ut scilicet materia quae prius subest maiori quantitati postea subsit parvae, et hoc quidam posuerunt in corporibus gloriosis, dicentes quod quantitas eorum subest eis ad nutum, ita quod cum voluerint possint habere magnam quantitatem et cum voluerint parvam. Sed hoc non potest esse quia nullus motus consistens secundum id quod intrinsecum est rei potest esse sine passione abiciente a substantia, et ideo in incorporibus incorruptibilibus scilicet caelestibus est solus motus localis qui non est secundum aliquid intrinsecum. Unde patet quod mutatio quantitatis esset maxime repugnans impassibilitati corporis gloriosi et incorruptibilitati, et praeterea sequeretur quod corpus gloriosum quandoque esset rarius et quandoque spissius, quia cum non dividi possit ab eo materia sua quandoque eadem materia esset sub pluribus dimensionibus et quandoque sub magis, et ita rare fieret et densaretur, quod non posset esse. Alio modo potest intelligi quod quantitas corporis gloriosi efficiatur minor se ipsa per variationem situs, ita scilicet quod partes corporis gloriosi subintrent se invicem et sic redigatur ad quantumcumque parvam quantitatem, et hoc quidam posuerunt dicentes quod ratione suae subtilitatis corpus gloriosum habebit quod possit esse simul cum alio corpore non glorioso in eodem loco, et similiter potest una pars esse intra aliam in tantum quod totum corpus gloriosum poterit intrare per minimum porum unius corporis; et sic ponunt quod corpus Christi exivit de corpore virginali et intravit ianuis clausis ad discipulos. Sed hoc non potest esse, tum quia corpus gloriosum non habebit quod sit cum alio corpore simul ratione subtilitatis, tum quia etsi haberet ut esset cum aliquo non tamen cum corpore glorioso ut multi dicunt, tum quia repugnaret rectae dispositioni corporis humani quae requirit determinatum situm et distantiam partium. Unde nullo modo numquam hoc fiet, et ideo dicendum quod gloriosum corpus semper

erit in loco sibi aequali. Ad primum ergo dicendum quod corpus Christi in sacramento altaris non est localiter ut supra dictum est distinctione x. Ad ij. dicendum quod ratio Philosophi procedit ex hoc quod una pars eadem ratione subintraret aliam, sed talis subintratio partium corporis gloriosi invicem non potest esse ut dictum est, et ideo non sequitur. Ad 3. dicendum quod corpus videtur ex hoc quod agit in visum; quod autem agat in visum vel non agat non variat in ipso corpore, et ideo non est inconveniens si possit quantum ad visum videri; sed esse in loco non est aliud accidens procedens ab eo ratione suae quantitatis sicut videri ratione sui coloris, et ideo non est simile. Ad vi. dicendum quod omne corpus palpabile est tangibile sed non convertitur. Omne enim corpus quod habet qualitates quibus natus est immutari sensus tactus, unde aer et ignis et omnia huiusmodi sunt corpora tangibilia, sed palpabile ulterius addit quod resistat tangenti; unde aer qui nequaquam resistit transeunti per eum sed est facillimae divisionis tangibile quidem est sed non palpabile. Sic ergo patet quod palpabile dicitur aliquod corpus ex duobus, scilicet ex qualitatibus tangibilibus et ex hoc quod resistit tangenti ut non permittat transire. Et quia qualitates tangibiles sunt calidum et frigidum et huiusmodi quae non inveniuntur nisi in corporibus gravibus et levibus quae habent contrarietatem ad invicem ac per hoc sunt corruptibilia, ideo corpora caelestia quae sunt per naturam incorruptibilia sunt sensibilia quoad visum sed non tangibilia, et sic neque palpabilia, et hoc est quod Gregorius dicit quod corrumpi necesse est omne quod palpatur. Corpus ergo gloriosum habet ex natura sua qualitates quae sunt natae immutare tactum, sed tamen quia corpus est omnino subditum spiritui in potestate eius est ut per eas immutet tactum vel non immutet. Similiter etiam ex natura competit ei ut resistat alteri corpori cuilibet transeunti ita quod non possit cum eo simul in eodem loco, sed miraculose hoc potest divina virtute contingere ad nutum ipsius quod sit in eodem loco cum alio corpore, et sic non resistit ei transeunti. Unde secundum naturam suam palpabile est corpus gloriosum, sed ex virtute supernaturali hoc ei competit ut cum vult non palpetur a corpore non glorioso, et ideo Gregorius dicit quod Dominus palpandam carnem praebuit quam ianuis clausis introduxerat, ut perfecte ostenderet post resurrectionem corpus suum esse et eiusdem naturae et alterius gloriae. Ad ii. dicendum quod incorruptibilitas gloriosi corporis non est ex natura componentium, propter quod omne quod palpatur necesse est corrumpi ut ex dictis patet, et ideo ratio non sequitur. Ad ij. dicendum quod quamvis aliquo modo fieri possit quod corpus gloriosum sit cum alio corpore in eodem loco, tamen gloriosum corpus habet in potestate sua resistere cuilibet tangenti cum voluerit, et sic palpabile potest esse. Ad 3. dicendum quod qualitates tangibiles corporibus gloriosis non erunt reductae ad medium proportionis per quod competit complexioni humanae in singulis partibus, et ideo tactus illorum corporum est delectabilissimus, quia potentia semper delectatur in convenienti et abhorret in excessu.

8

AD .iij. sic proceditur. videtur quod corpus gloriosum non sit futurum
agilius. Aug. n. quod se est agile ad motum non
indiget qui ducente. sed corpora glorificata different
post resurrectionem ferentibus obviam Christo in aere ab an
gelis ut dicit glo. i. thess. iiij. ergo corpora gloriosa non erunt
agilia. ¶ Praeterea nullum corpus quod movetur cum labore et poena
potest dici agile. sed corpora gloriosa hoc modo movebuntur.
quia motores corporum scilicet animae movent contra naturam corporum
quae moventur supra in una parte ergo non erunt agilia
¶ Praeterea operationes animalis virtutis est nobilior et prior quam motus
sed non assignatur corporibus gloriosis aliqua proprietas quae perfi
ciat eas ad sensum ergo non debet eis attribui agi
litas quae perficiat ad motum ¶ Praeterea natura dat diversis
instrumenta diversae dispositionis secundum diversas virtutes eorum. unde
non eidem dispositionis instrumentum dat actum tardo et
veloci sed omnia in multo ordinatius operatur. quoniam ergo
cum ergo corpus gloriosum habeat nihilominus dispositionem in figura
et quantitate sicut modo videtur quod non habeat agilitatem
quam modo habet ¶ Sed contra est quod dicitur .i. cor. xv. seminatur
in infirmitate surget in virtute glo. i. mobile
et vivum. sed mobilitas non potest dicere nisi agilitatem
ad motum ergo corpora gloriosa erunt agilia ¶ Praeterea tardi
tas maxime videtur spiritui repugnare. sed corpora gloriosa
erunt spiritualia ut dicitur .i. cor. xv. ergo erunt agilia
¶ Item videtur quod agilitate sua numquam utentur ita quod
moveantur. quia secundum philosophum motus est actus imperfecti. sed
in illis corporibus nulla erit perfectio ergo nec aliquis motus ¶ Praeterea omnis
motus est propter indigentiam quia omne quod movetur movetur
propter adeptionem alicuius finis sed corpora gloriosa non habebunt
aliquam indigentiam quia ut Aug. dicit ibi erit quicquid
quod volueris non erit quicquid nolueris ergo non move
buntur ¶ Praeterea secundum philosophum in ii. de caelo et mundo quod participat
divinam bonitatem sine motu nobilius participat
illa quam quod participat eam cum motu sed corpus glo
riosum nobilius participat divinam bonitatem quam
aliquod aliud corpus cum ergo quaedam alia corpora sine motu re
maneant sicut corpora caelestia videtur quod multo fortius
huiusmodi corpora ¶ Praeterea Aug. dicit quod anima stabilita in deo
stabiliet corpus suum consequenter sed anima ita erit
in deo stabilita quod nullo modo ab eo removebitur
ergo nec in corpore erit aliquis motus ab anima ¶ Praeterea quanto
corpus est nobilius tanto debetur ei locus nobi
lior. unde corpus Christi quod est nobilissimum habet al
tiorem eminentiorem locum inter cetera loca ut patet heb. vii.
excelsior caelis factus glo. loco et dignitate
et similiter unumquodque corpus gloriosum habebit eadem ratione
locum convenientem secundum mensuram suae dignitatis sed
locus conveniens est de pertinentibus ad gloriam cum ergo
post resurrectionem gloria sanctorum numquam variabitur nec in plus
nec in minus. quia tunc omnino in termino erunt. videtur
quod corpora eorum numquam de loco sibi determinato recedant
et non movebuntur ¶ Sed contra est quod dicitur ysa. xl. current
et non laborabunt et non deficient et sap. iij. tanquam
scintillae in arundineto discurrent ergo erit aliquis motus corporum
gloriosorum Ulterius videtur quod moveantur in instanti Aug.
n. dicit quod ubi volet spiritus ibi erit et corpus. sed motus
voluntatis per quam spiritus vult alicubi esse est in instanti ergo et
motus corporis erit in instanti. ¶ Praeterea philosophus in iiij. probat
quod si fieret motus per vacuum quod oporteret aliquid
moveri in instanti. quia vacuum quod oporteret aliquid
non resistit aliquo modo mobili. resistit autem plenum et
sic nullam proportionem haberet motus qui fit in vacuo ad
motum qui fit in pleno in velocitate cum proportio motuum in
velocitate sit secundum proportionem resistentiae quae est in medio
omnium autem duorum motuum qui fiunt in tempore oportet esse pro
portionabiles velocitates quia omne tempus omni tempori proportionatum
est. sed similiter nullum spatium plenum potest resistere corpori
glorioso quod potest esse cum alio corpore. in eodem modo quocumque
modo fiat sicut nec vacuum aliquod corpus ergo simili modo in in
stanti movebitur ¶ Praeterea virtus animae non glorificatae sed
animae non glorificatae non movet corpus in tempore ergo anima
glorificata movet corpus in instanti ¶ Praeterea omne quod movetur
in instanti movebitur ¶ Praeterea omne quod movetur aeque cito ad
propinquum et distans movetur in instanti sed motus corporis
gloriosi est talis quia ad quantumcumque distans spatium movetur
tempore imperceptibili unde Aug. dicit in quibusdam de resurrectione quod
corpora gloriosa utique intervalla pari celeritate pungit
ut radius solis ergo corpora gloriosa moventur in instanti
¶ Praeterea omne quod movetur vel movetur in tempore vel movetur in instanti sed corpora
gloriosa post resurrectionem non movebuntur in tempore quia tempus iam
non erit ut dicitur apoc. x. ergo motus ille erit in instanti.
¶ Sed contra in motu locali spatium et motus et tempus
similiter dividuntur ut demonstrative probatur in vi. physic.
sed spatium quod transit corpus gloriosum per suum motum est
divisibile ergo et motus divisibilis. et tempus divisibile in
stans autem non dividitur. ergo motus ille non erit in
instanti ¶ Praeterea non potest esse aliquid simul totum in uno
loco. et partim in uno loco et partim in alio. quia sequeretur
quod aliqua pars esset in duobus locis simul quod esse non
potest sed omne quod movetur partim est in termino a quo et partim in termino
ad quem ut demonstratum est in vi. physic. omne autem
quod movetur est movetur est in termino ad quem est motus. non potest
esse quod simul moveatur et motum sit sed omne quod movetur
in instanti simul movetur et motum est ergo motus localis corporis
gloriosi non potest esse in instanti Responsio dicendum ad .i. q.
quod corpus gloriosum erit omnino subiectum animae glorificatae
non solum ut nihil in eo sit quod resistat voluntati spiritus quia
hoc fuit etiam in corpore Adae. sed etiam ut sit in eo aliqua per
fectio effluens ab anima glorificata in corpus per quam
habile redditur ad praedictam subiectionem. quae quidem
perfectio dos glorificati corporis dicitur. anima autem con
iungitur corpori non solum ut forma sed ut motor exuberans

modo oportet quod corpus gloriosum anime glorificate sit subiectum. Unde sicut per dotem subtilitatis subicitur ei totaliter inquantum est forma corporis dans esse specificum, ita per dotem agilitatis subicitur ei in quantum est motor, ut scilicet sit expeditum et habile ad obediendum spiritui in omnibus motibus et actionibus anime. ¶ Quidam vero causam istius agilitatis attribuunt quinte essentie que erit in corporibus gloriosis dominabitur. Sed de hoc frequenter dictum est quod non videtur conveniens. Unde melius est ut attribuatur anime a qua in corpus gloria emanat. ¶ Ad 1 quaestiunculam dicendum quod corpus gloriosum dicitur sublevari angelis et etiam nubibus, non quasi eis indigeat, sed ad reverentiam designandam que corporibus gloriosis et angelis ab omnibus creaturis defertur. ¶ Ad 2 dicendum quod quanto virtus anime moventis dominatur magis supra corpus tanto minor est labor in motu qui est contra naturam corporis. Unde illi in quibus virtus motiva est fortior, vel qui habent exercitio magis corpus habilitatum ad obediendum spiritui moventi, minus laborant in motu. Et quia post resurrectionem anima perfecte dominabitur corpori, tum propter perfectionem proprie virtutis, tum propter habilitatem corporis gloriosi ex redundantia glorie ab anima in ipsum, non erit aliquis labor in motu sanctorum, et sic dici poterunt corpora sanctorum agilia. ¶ Ad 3 dicendum quod per dotem agilitatis corpus gloriosum redditur habile non solum quantum ad motum localem sed etiam ad sensum et ad alias anime operationes exequendas. ¶ Ad 4 dicendum quod sicut natura dat velocibus animalibus diversas dispositiones in statura, figura et quantitate, ita deus dabit corporibus sanctorum aliam dispositionem, que non habebit non quidem in figura et quantitate sed in proprietate glorie que dicitur agilitas. ¶ Ad 2 quaestionem dicendum quod corpora gloriosa aliquando moveri necesse est ponere, quia et ipsum corpus Christi motum est in ascensione, et similiter corpora sanctorum que de terra resurgunt ad celum empyreum ascendent. Sed etiam postquam celos ascenderint, verisimile est quod aliquando moveantur pro sue libitu voluntatis, ut id quod habent in virtute actu exercentes divinam sapientiam omnibus commendabilem ostendant, et ut etiam visus eorum reficiatur pulchritudine diversarum creaturarum in quibus dei sapientia eminenter elucebit. Sensus enim non potest esse nisi presentium, quamvis magis a longinquo possint sentire corpora gloriosa quam non gloriosa. Ut tamen dictum est, nec tamen per motum aliquid deperiet eorum beatitudini que consistit in visione dei, quem ubique presentem habebunt, sicut et de angelis dicit Gregorius quod intra deum currunt quocumque mittantur. ¶ Ad 1 quaestiunculam dicendum quod motus localis non variat aliquid eorum que sunt intranea rei, sed tantum id quod est extra rem, scilicet locum. Unde illud quod movetur motu locali est perfectum quantum ad ea que sunt intra rem, ut dicitur in 8 physicorum, quamvis habeat in potentia respectu loci, quia dum est in uno loco est in potentia ad alium locum, quia non potest esse actu in pluribus locis simul; hoc enim solius dei est. Hic autem defectus non repugnat perfectioni glorie, sicut nec defectus in corporibus gloriosis. ¶ Ad 2 dicendum quod aliquis dicitur indigere et simpliciter et secundum quid. Simpliciter quidem indiget quis illo sine quo non potest conservari in esse vel in sua perfectione, et sic motus in corporibus gloriosis non erit propter aliquam indigentiam, quia ad hoc omnia sufficiet eis sua beatitudo. Sed secundum quid indiget quis illo sine quo non potest aliquem finem intentum habere, vel non ita bene, vel tali modo, et sic motus erit in beatis propter indigentiam. Non enim poterunt manifestare virtutem motivam in se ipsis experimento nisi moveantur. Hec enim indigentia nichil prohibet in corporibus gloriosis esse. ¶ Ad 3 dicendum quod ratio illa procederet si corpus gloriosum non posset esse sine motu participare divinam bonitatem multo altius quam corpora celestia, quod falsum est. Unde corpora gloriosa non movebuntur ad consequendam perfectionem divine bonitatis principaliter; hanc enim habent per gloriam, sed ad demonstrandam virtutem anime per motum. Autem corporum celestium non posset demonstrari virtus eorum nisi quia habent in movendo corpora inferiora ad generationem et corruptionem, quod non competit illi statui, ut ex dictis patet, et ideo ratio non procedit. ¶ Ad 4 dicendum quod motus localis nichil diminuit de stabilitate anime, stabilitas in deo eo quod fit secundum id quod est intrinsecum rei, ut dictum est. ¶ Ad 5 dicendum quod locus congruus unicuique corpori glorioso deputatur secundum gradum sue dignitatis pertinet ad premium accidentale. Non tamen oportet quod diminuatur de premio quandocumque est extra locum illum, quia locus ille non pertinet ad premium secundum quod actu continet corpus locatum, cum nichil influat in corpus gloriosum, sed magis recipiat splendorem ab ipso, sed secundum quod est debitus premiis. Unde gaudium de tali loco manet et ei quando est extra locum illum. ¶ Ad 3 quaestionem dicendum quod circa hoc est multiplex opinio. Quidam enim dicunt quod corpus gloriosum transit de uno loco in aliud sine hoc quod transeat medium, sicut et voluntas de uno loco ad alium transfertur sine hoc quod transeat medium, et propter hoc potest corporis gloriosi motus esse in instanti sicut et voluntatis. Sed hoc non potest stare, quia corpus gloriosum nunquam perveniet ad nobilitatem spiritualis nature, sicut nunquam desinet esse corpus. ¶ Preterea voluntas cum dicitur moveri de uno loco in aliud non transfertur essentialiter de loco ad locum, quia in neutro illorum locorum essentialiter continetur, sed dirigitur ad unum locum postquam fuit directa per intentionem ad alium, et pro tanto dicitur moveri de loco ad locum. Et ideo alii dicunt quod corpus gloriosum habet de proprietate nature sue quod pertranseat medium et ita quod moveatur in tempore, sed de virtute glorie que habet quandam infinitatem supra virtutem nature habet quod possit non pertransire medium et sic in instanti moveri. Sed hoc non potest esse, quia implicat se contradictionem, quod patet sic. Sit aliquod corpus quod moveatur de a in b, et c omnium motum sit, constat quod quamdiu est totum in a non movetur, similiter nec quando est totum in b, vel totum in aliquo loco medio, quia tunc motus est. Ergo quandocumque movetur vel nusquam est vel partim est in a et partim in b, vel totum in aliquo loco medio, puta in c, vel partim in c.

et puncti in a. seu in b. sed non potest poni quod a
nunquam sit quia sic esset aliqua quantitas dimensiua
non habens situm quod est impossibile. nec potest poni quod sit
punctum in a. et punctum in b. quia non sit in medio ... quia
cum b. sit locus distans ab a. requireretur medio
intiacente quod probatum est quod est in .d. non esset continua
... quod est in a. ergo restat quod sit vel totum in c. vel partim
in eo et partim in alio loco quod ponitur medium inter c. et
a. puta d. et sic de aliis ergo oportet quod .z. non perveniat
de a. in b. continue nisi quod implicat contradictionem quia
ipsa successio locorum est motus localis et eadem
ratio est de quolibet mutatione que habet duos terminos
contrarios quorum uterque est de positiue. secus est autem
de illis mutationibus que habent unum terminum tantum positiuum
et alterum privationem quia inter affirmationem
et negationem sive privationem non est aliqua determinata distantia.
unde quod est in negatione potest esse propinquus et remotus
ab affirmatione per eius dicta quod aliquando
corpus vel disponitur adeo et sic dum id quod ... est tunc
sub negatione mutatur ad affirmationem et eius unde
in terminis mutatio procedit mutatum esse ut probatur
in vi. physicorum nec est simile in motu angeli quia esse in loco
equivoce dicitur de corpore et de angelo ut in .ii. de xxxvi
... est et sic probatur ... non potest esse quod ad corpus
perveniat de uno loco ad aliud nisi transeat omnia
.iii. media quorum alia ... concedunt sed tamen dicunt quod corpus
gloriosum non in instanti sed extra se quod corpus glo
riosum in eodem instanti sit in duobus locis sive alibi
pluribus scilicet in termino ultimo et in omnibus locis mediis
quod non potest esse sed ad hoc dicunt quod quamvis sit idem
instans. sunt tamen differentie rationis sicut punctum ad quod ter
minantur diverse linee sed hoc non sufficit quia
instans in quo est ... quod est in instanti. sed non secundum hoc
quod consideratur. unde diversa consideratio instantis non
faciet quod instans possit mensurare alia que non sunt
simul tempore sicut nec diversa consideratio puncti potest
facere quod sub uno puncto loca contineantur que se
distant situ et ideo alii probabiliter dicunt quod corpus
.iiii. gloriosum motum tempore. sed imperceptibile propter breuitatem et
quod tamen unum corpus gloriosum potest in minori tempore id spa
cium pertransire quam aliud quia tempus quodcumque parum acci
piatur est in infinitum divisibile. Ad .i. ergo dicendum quod illud
corpus dicitur quod tamen de esse ut ut dicitur in .ii. physicorum et
ideo dominus statim faciet quod post motionem corporis fiet
et perfectus modo ut dicit augustinus. quod dicit ubi erit ubi et erit
corpus statim vel dicendum quod ubi nunquam erit incorporata
in virtus unde nunquam volet corpus suum esse alicubi
in eodem instanti in quo non possit ibi esse et sic voluntas
istius ubi determinabit in illo corpus erit in illo
loco quam ubi determinat. Ad .ii. dicendum quod quidam
contradicunt illi propositioni quam philosophus inducit in parte

illa ut commentator ibidem dicit quod non oportet esse proportionem
totius motus ad motum secundum proportionem resistentis
medii ad aliud medium resistens sed oportet quod secundum
proportionem mediorum per quam attenditur proportio
retardationum que accidit in motibus ex resistentia
medii. qualis enim motus habet determinatum tempus velocitatis
et tarditatis ex virtute moventis supra
mobile etiam si nihil resistat ex parte medii sicut patet
in corporibus celestibus in quibus nihil invenitur quod obsistat
motui ipsorum et tamen non mouentur in instanti sed
in tempore determinato secundum proportionem potentie moventis ad
mobile. et ita patet quod si ponatur aliquid moveri in
vacuo non oportebit quod moveatur in instanti
sed quod nihil addatur tempori quod debetur motui ex proportione
datum moventis ad mobile quia motus non retardatur.
sed hec ratio ut commentator dicit ibidem procedit ex falsa imagina
tione quia quis imaginatur quod causa quam causat ex resi
stentia medii sit aliqua pars motus. addita motui
illi quem habet quantitatem secundum proportionem moventis ad
mobile sicut una linea additur linee recte et
accidit in lineis quod non retinet eandem proportionem tota
addita linea quam erat linearum additarum ad
invicem ut sic quod non eadem sit proportio totius motus ad
totum motum. sed tamen que est retardationum contingen
tium ex resistentia medii. que quidem imaginatio falsa est
quia quelibet pars motus habet tantum de velocitate quantum totus
motus. non autem quelibet pars linee habet tantum de quanti
tate dimensiua quantum habet tota linea unde tarditas
vel velocitas addita motui redundat
in quamlibet partem eius quod de lineis non contingit et sic tardi
tas addita motui non facit aliam partem motus
sicut in lineis accidit quod addita est pars totius
linee et ideo ad intelligendum rationem philosophi ut commentator
ibidem exponit sic est quod oportet accipere pro uno scilicet
resistentiam medii et pro alio est motus et ... aliud
resistens ita quod accipiatur quantitas tarditatis
totius motus secundum proportionem virtutis moventis ad mobile
resistens quocumque modo vel ex se vel alio extrinseco
oportet enim quod semper mobile resistat aliquo modo
movente cum moveri et motum agens et patiens
in quantum huiusmodi sunt contraria quandoque autem invenitur resistens
mobile movente ex se ipso vel quia virtutem inclinatur
ad contrarium motum sicut patet in motibus violentis
vel saltem quia habet locum contrarium loco qui est in intentione
moventis et talis modi resistentia invenitur
in corporibus celestibus ad suos motores. quandoque autem
mobile resistit virtuti moventis ex alio tantum
et non ex se ipso sicut patet in motu naturali gravium
et levium quia per ipsam formam eorum inclinantur ad
motum talem. et enim forma impressio generantis quod
est motor per se gravium et levium ex parte autem

m̄ nō īueniť aliq̄ resisteñ nı̄ ıˀtutis ıˀclinā
tis ı̄ ꝯ̄tm̄ motū nı̄ ꝯ̄ıı. loci qꝛ loc̄ nō debet
m. ı̄ ı̄ ꝯ̄ dimensionibꝫ ꝯsistēs pficit nı̄l. vn̄
nō pōt eē resisteñ n̄ exptē moñ q̄ quid re
sisteñ ē motui eoꝝ ꝯ̄ıl' ꝯ̄nı aūt ē resisteñ
exutꝯ̄qꝫ sic pꝫ ı̄ motibꝫ aīaliū qm̄ gˀ ı̄ motu
nō ē resisteñ n̄ exptē mobil' sicut accīt ı̄
corꝑibꝫ celestibꝫ ūt temp̄ mot̄ m̄fat. ꝑ ꝑporcōꝫ
motoris ad mō. ꝯ ı̄ talibꝫ n̄ ꝑcedit rō phı̄.
qꝛ remoto oı̄ medio adhuc maēt mot̄ corꝑ
in tꝑē. s ı̄ ill' motoribꝫ ı̄ quibꝫ ē resisteñ
exptē meḡ tm̄ accꝑē mēsā tēp̄is ꝑ ipedı
mē qd ē ex medio solū reānebit ꝯ sic ul' mo
uebꝫ ı̄ instāti l' eq̄li tꝑē mouebꝫ ꝑ uacuū
spaciū ꝯ plenū qꝛ dato q̄ moueāt ı̄ tꝑē ꝑ
uacuū illd tēp̄ ı̄ aˀ ꝑportōe se hēbit ad tēp̄
ı̄ q° mō ꝑ uacuū. possibile ē aūt ymaginari
ad corꝑ ı̄ ead' ꝑportōe sbtil' coꝝ q̄ spaciū ē
plenū eēt q̄ si ꝯ̄ spaciū eēt ıˀplenē. ı̄ tm̄
ꝑ uo tꝑē mouebꝫ ꝑ illd plenū sic ꝑ ꝑ ua
cuū. qꝛ ꝯ̄tinē addꝫ ad sbtilitatē meḡ tanto
sbtı̄lı̄. d ꝯ̄titate tꝑis ꝯ ı̄ q̄to ē magis ꝑ
sbtile mı̄ resistit s; ı̄ aliıs motoribꝫ ıgbꝫ
ē resisteñ ı̄ ıpo mō ꝯ ex medio ꝯ̄titas tꝑorꝫ
ē acc° ꝑ ꝑporcōm mouētis ꝑ ad resisteñ
mo̅bı̄ ꝯ mediꝫ. ꝯ̄l'. vn̄ dato q̄d mediū sbtrahatur
l' nō ıpediat nō sꝫ q̄ mot̄ sit ı̄ instāti. s;
q̄ temp̄ mot̄ m̄sē tm̄ ex resisteñ mobil'
ñ eēt magis sı̄ ꝑ idm̄ tēp̄ moueāt ꝑ uacuū
ꝯ ꝑ plenū aˀ sbtilissimo corꝑ ymaginato.
qꝛ determināta sbtilitas meḡ q̄to ē maior
ē nata face tarditatē mīorē ı̄ motu.
vn̄ pōt ꝯ̄giari tāta sbtilitas q̄ eēt nata
face mīorē tarditatē q̄ sit illa tarditas
q̄ facit resisteñ mobil' ꝯ sic resisteñ meḡ
nullā tarditatē adiciet ad motū. pꝫ gˀ q̄
ꝯ̄uis mediū nō resistat corꝑibꝫ glōsis ꝑ h'
qd possit eē ı̄ aˀ corꝑ ı̄ eod' loco ul' ı̄ mot̄
eoꝝ nō eēt ı̄ instāti qꝛ ıpo corꝑ mō ı̄ ıˀtuti
mouētı ex h' ıpo q̄ hꝫ determinatū sitū sic d'
corꝑibꝫ glōsis ē dcm̄. Ad. ııı. dd' q̄ q̄uis ıˀtꝯ
aīe glificate mēsur ıˀtutē aīe n̄ glifica
te excedat nō tm̄ excedit ı̄ infinitē qꝛ ē
ut̄q̄ ıˀt' ē finita vn̄ nō sꝫ q̄ q̄ moueat
ı̄ instāti si tm̄ eēt sig° tāta ıˀtutis n̄ seq̄ret
q̄ mouēt ı̄ instāti ꝑ sepāret totalit' resi
steñ q̄ ē exptē mō. q̄uis aū resisteñ q̄ mō
resistit mō ꝑ ꝯ̄rietatē q̄ hꝫ ad mot̄ tale
rōe ı̄clinatōis ad ꝯ̄riū mot̄ possit amoue
te ı̄ finitē ıˀtutis totalit' sepāi tm̄ resisteñ
q̄ facit ex ꝯ̄rietate q̄ hꝫ ad loꝯ̄ q̄ ı̄ ced'

motor ꝑ mot̄ nō pōt totalit' sepāi ñ aūt
ıˀt' abea eē ı̄ tali loco ul' ı̄ tali situ. sicut
n. alb' resistit nigro rōe albedīs ꝯ tanto
mag' q̄to mag' albedo distat a nigredine
ita corꝑ resistit alıcuı loco ꝑ h' q̄ hꝫ loc̄ ꝯ
oppositū ꝯ tāto ē maior resisteñ. q̄to ē di
stan̄ maior nō aūt pōt acoꝝ remoui. q̄ sit
ı̄ aˀ loco l' situ ñ ei sua ꝯ̄rietas auft' ꝑ q̄
dbet ei loc' l' sit' vnū q̄ diu maēt m̄ñ corꝑ
nullo mō pōt moueri ı̄ instāti q̄ tāq̄ sit
ıˀt' mouēs corꝑ aū glōsū nūq̄ corꝑoreitatē
suā amitit. vn̄ nūq̄ ı̄ instāti mouēi pōt.
Ad. v. dd' q̄ par celitas ı̄ ıˀb' aug' ē ı̄ telligē
da q̄ ad h' q̄ ē ı̄ ꝑcep' excessu uni' ꝑ alt'
sic q̄ tēp̄ totı̄ mot̄ ē ıˀpcept' ad q̄nt
dd' q̄ q̄uis post ıˀdm nō sit tēp̄ q̄ ē uer'
mot̄ celi tm̄ eēt tēp̄ ꝯ̄sgens ex nūo ꝑoris
ꝯ posterioris ı̄ ꝯ̄lıbꝫ motu.

D. e. sic pcē. uī q̄ corꝑibꝫ glōsis clarit̄s
n̄ ꝯ̄ueniet. qꝛ sic dic aug'. ı̄ vı. d' ıˀ libꝫ
pē corꝑ luīosū ꝯ̄stat ex ptibꝫ ꝑuis. s; pte'
corꝑis glōsi nō erꝯ ꝑ ue ē ı̄ aliqꝫ ꝯ̄ıuet ı̄ ta
sic incarnibꝫ ꝯ ossibꝫ gˀ corꝑ glōsa nō erit
lucida. Cꝑ oē corꝑ lucid' occultat illd q̄ ē
post se. vn̄ unū luıare ꝑ aˀ eclipsat flama
n. ıgnis ꝑhibet uıdı. qd ē post se. s; corꝑ
glōsa nō occultabūt illd q̄ mı̄ ea ꝯ̄tinē
qꝛ. ut dic̄ gg'. sꝯ̄ illd Job. nō eq̄bꝫ ei aur
ꝯ ıˀtꝫ. ı̄. s. ıncē patria unīꝯ m̄tē alıus
occulis m̄broꝝ corꝑa nō abscōdet. patebit
qı̄ corꝑoralibꝫ occlis ıpa ꝯ̄ corꝑis armonia. gˀ
corꝑ illa nō erūt lucida. Cꝑ lux ꝯ color ꝯ̄ria
dispōm req̄rūt ı̄ sbō. qꝛ lux ē ꝑspicuı exmi
tas ı̄ corꝑ nō ı̄ minato ut pꝫ ı̄. ıı. d' sen ꝯ sen
s; corꝑ glōsa erit colorata qꝛ ut dic̄ aug'
xix. d'. c. dı̄. pulcritudo corꝑis ē ꝑtiū ꝯ̄gruı̄ ē
q̄dā coloris suauitate. pulcritudo aūt cor
poribꝫ glōsis dee nō poterit. gˀ corꝑ glōsa
nō erūt lucida. Cꝑ si claritas eēt ı̄ corꝑibꝫ
glōsis oꝫ q̄d sit eq̄lis ı̄ oībꝫ ꝑtibꝫ corꝑis sic
oīs ꝑtes erūt eidm̄ ı̄ passibilitatis ꝯ sbtilita
tis ꝯ agilitatis. s; h' nō ē ꝯ̄ueniens qꝛ una
ps hꝫ dispōm maiorē ad claritatē q̄ alia
sic occl' q̄m man' ꝯ spē q̄ ossa ꝯ humores
q̄m caro ul' ner'. gˀ uī q̄ nō d'beant corꝑa
illa eē lucida. Sꝫ ꝯ̄ ē q̄ dꝫ. m̄. xııı. ful
gebūt iusti sicut sol ı̄ reg' pr̄is eoꝝ. et
sap. ııı. fulgebūt iusti tāq̄ scintille ꝯ c.
Cꝑ. ı. cor. xv. dꝫ. semināt' ı̄ igit' surget ı̄ glia
qd ad claritatē ptinet ut pꝫ ꝑ sequentia ū
corꝑori resurgētiū gliam ꝯ̄pat claritati

stellarum ergo corpora sanctorum refulgent lucida. Ulterius videtur quod claritas corporis gloriosi non possit videri ab oculo non glorioso. Oportet enim esse proportionem visibilis ad visum. sed oculus non glorificatus non est proportionatus ad videndum glorie claritatem cum sit alterius generis. quoniam claritas non est ergo corporis gloriosi claritas non videbitur ab oculo non glorioso. Preterea claritas corporis gloriosi erit maior quam claritas solis nunc sit quia et claritas solis erit tunc maior quam nunc ut dicitur et multo maior ea erit claritas corporis gloriosi propter quam sol et totus mundus claritatem maiorem accipiet. sed oculus gloriosus non potest inspicere solem in rota propter magnitudinem claritatis ergo multo minus potest inspicere claritatem corporis gloriosi. Opposita oculis non gloriosis non necessario videtur ab eis quod patet de discipulis qui corpus domini post resurrectionem viderunt claritatem eius non intuentes ergo claritas illa non est visibilis ab oculo non glorioso. Sed contra est quod dicit glossa Philippensium iii super illud configuratum corpori claritatis sue assimilabimur claritati quam habuit in transfiguratione. sed claritas illa visa fuit ab oculis discipulorum non glorificatis ergo claritas corporis glorificati ab oculis non gloriosis erit visibilis. Preterea impii videntes gloriam iustorum excrucientur in videndo ut patet per illud quod dicitur Sap. v. sed non plene viderent gloriam ipsorum nisi claritatem corporum ipsorum inspicerent ergo etc. Item videtur quod corpus gloriosum necessario videatur ab oculo non glorioso quia corpus gloriosum erit lucidum sed corpus lucidum manifestat se et alia ergo corpus gloriosum necessario videbitur. Preterea omne corpus quod occultat aliud corpus post se existens de necessitate visu percipitur propter ipsum quod alia que sunt post occultantur. sed corpus gloriosum occultabit a visu alia corpora post se existentia. quia erit corpus coloratum ergo de necessitate videbitur. Preterea sicut quantitas est de hiis que sunt in corpore ita qualitas per quam videtur. sed quantitas non subtrahetur ad hoc ut corpus gloriosum possit esse quantitatis vel minoris. ergo nec qualitas per quam visibile est ut possit non videri. Sed contra est quod corpus nostrum glorificabitur in conformitate corporis Christi. sed corpus Christi post resurrectionem non necessario videbatur. immo disparuit ab oculis discipulorum in Emmaus ut dicitur Luce ultimo ergo et corpus glorificatum non necessario videbitur. Preterea ibi erit summa obedientia corporis ad animam ergo corpus poterit videri vel non videri pro voluntate anime. Responsio dicendum ad primam questionem quod corpora sanctorum fore lucida post resurrectionem ponere oportet propter auctoritatem scripture que hoc promittit. sed causam huius claritatis quidam attribuunt quinte essentie que tunc dominabitur in corpore humano. sed quia hoc est absurdum ut sepe dictum est ideo melius est quod dicatur quod claritas illa causabitur ex redundantia glorie anime in corpus. quod enim

accipitur in aliquo non recipitur per modum influentis sed per modum recipientis et ita claritas que est in anima spiritualis recipitur in corpore ut corporalis. et ideo secundum quod anima erit maioris claritatis secundum maius meritum ita etiam erit differentia claritatis in corpore ut patet per apostolum i Cor. xv. et ita in corpore glorioso cognoscetur gloria anime sicut in vitro cognoscitur color corporis quod continetur in vase vitreo ut Gregorius dicit super illud Iob xxviii Non adequabitur ei aurum vel vitrum. Ad primum ergo dicendum quod Avicenna loquitur de illo corpore quod habet ex natura componentium claritatem sic autem non habebit corpus gloriosum sed magis ex merito virtutis. Ad secundum dicendum quod Gregorius comparat corpus gloriosum auro et vitro propter hoc quod non translucebit unde videtur quod erit simul clarum et pervium quia non adhuc clarum non sit pervium quoniam ex hoc quod claritas corporis causatur ex densitate partium luminosarum. densitas autem repugnat perspicuitati sed dicendum est quod claritas ex alia causa ut dictum est. densitas autem corporis gloriosi perspicuitatem non tollet ab eis sicut nec densitas vitri a vitro. Gregorius tamen dicit quod comparantur vitro non quia sit pervium sed propter hanc similitudinem quia sicut illud quod in vitro clauditur apparet ita anime gloria que in corpore glorioso clauditur non latebit sed primum melius est quia magis salvabitur dignitas corporis et magis conservabit dictum Gregorii. Ad tertium dicendum quod corporum gloria naturam non tollet sed perficiet. unde color qui debetur corpori ex natura suarum partium remanebit in eo sed superaddetur claritas ex gloria anime sicut et videmus corpora colorata ex sui natura splendore solis resplendere vel ex alia causa extrinseca vel intrinseca. Ad quartum dicendum quod sicut claritas glorie redundat ab anima in corpus secundum suum modum et est in anima aliter quam sit in anima in quantum est in corpore redundabit secundum suum modum. unde nichil est inconveniens quod diverse partes habeant diversam claritatem secundum quod sunt diversimode disposite ex sua natura ad ipsam. et ideo non est simile de aliis dotibus corporis ad quas partes corporis non inveniuntur habere diversam dispositionem. Ad secundam questionem dicendum quod quidam dixerunt quod claritas corporis gloriosi non potest ab oculo non glorioso videri nisi forte per miraculum sed hoc non potest esse nisi claritas diceretur equivoce quia lux secundum quod est nata est movere visum et visus secundum id quod est natus est percipere lucem sicut verum se habet ad intellectum et bonum ad affectum unde si esset aliquis visus qui non posset percipere lucem omnino vel ille visus diceretur equivoce vel lux illa quod non potest in proposito dici quia sicut patet Philippensium quod dicitur corpus gloriosum futurum esse lucidum nichil nobis notificaret sic qui dicat canem quod est alter. et ideo dicendum est quod claritas corporis gloriosi naturaliter ab oculo non glorioso videri potest. Ad primum ergo dicendum quod claritas glorie erit alterius generis quam claritas nature quantum ad causam sed non quantum ad speciem unde sicut claritas nature secundum suam speciem est proportionata visui ita claritas gloriosa. Ad secundum dicendum quod sicut corpus gloriosum non potest pati a passione

n sed solu passioe aie. ita ex potestate glie no aget n actioe aie. claritas aut intesa n offe dit usu i q agit actioe aie sed p h mag delectat. offendit aut i q agit actioe n calefaciendo et dissoluendo organu uis et disgregando spc. et io claritas corpis glosi quis excedat claritate sol tn d sui n n offendet usu sed d mlcet et q claritas illa copat claritati iaspid apoc xx. ad iij. dd q claritas glosi corpis pueni ex mito uds et io uid. sdet ut p el i ptu uidat l no uidat et io i potestate cois glosi ert. ad iiij dd q usibile ul p q agit i usu. ex hoc aut q ad agit l no agit i ad extrisec n e aliq mutatio i ipo vn sine mutatioe alie ppetate q sit d pfectioe corpis glificati pot contige q uidat ul no uidat. vn i potestate aie glificate ert q corp suu uidat l no uidat sic et qlibet alia actio cois i aie potestate erit al n eet corp glosu. instrm sume obediens pri agenti. ad i g. dd. q claritas. illa obediet corp gloso ut possit ea ostede ul occultare. ad .ij. dd q color corpis n ipediet puietate ipi n i q imutat usu q uis no pot imutari sil duob coloib ut ult q pse i spiciat color .ii. corpo ris glosi ert i potestate aie ut pipm imutet usu. l no imutet et io erit i potestate ei ut occultet corp q e post se. ul no occltet. ad iij. dd q quitas e inhens ipi corp gloso nc posset qtitas imutari ad ipiu aie sine mu tatioe intrinseca corpis glosi q ei repugnaret et io no e sile d qntitate et uisi q qntitas illa p qm e uisible no potest subtrahi ad impiu aie sed actio ille qlitatis suspedet et sic occultabit corp ad ipiu aie

Deinde q d his q ptinet ad dampnatos. Circa h qrunt tria. Pro d qlitate corpor ipor. Scdo d igne quo crucabunt. Tercio d odicoib aiar ipor post qm sunt sepate.

Ad pmu sic pced. ur qd dampnator corp cu suis d formitatib resurgant. i. n. q i peam pena iducta e. dlicte n dz rl peccato remisso sed me bror d fce q accidut i mutile i peam pena inducta st et simlr oes alie d formitates corpales. g dampnatis q remissoem peccator n st consecuti in fine no remouebunt. Pr sic ad scor erit ad ultimam felicitate sic et ro i pior erit ad ultima misia sed scis resurgentib n auft aliqd q ad eor pfectom ptine possit g nc ipus resurgetib ad auft q ad eor d fcm l misia ptineat hmi aut st d formitates g et c. Pr sic ad d fcm passib cois ptinet d formitas ita et

tarditas sed a ccoib dampator resurgetiu tardi tas no remouebit q eor cor no erit agilia g ead roe nc d formitas remouebit. Sed h i. cor. xv. mortui. i. peccatores l gnalit oes mor resurget i corrupti. i. sine adiminutioe mbror g nali resurget sine d formitat. Pr in dampatis no erit aliqd q sensum dolois i eis ipediat. sed egritudo ipedit sensum doloris i q pena debilitantur organa sensuu. silr et d fcus mbri ipediret ne eet ulis dolor in cor g sine istis d fcib dampnati resurgent. Videtur ur q cor dampnator erit corrupti bilia. o. n. coposita ex ctariis e necce corrupi. sed cor dampnator erit ex ctariis coposita ex qb et nc coponuntur. al no eent eiusd spei. et p ons nc ead nro g erit corruptibilia. Pr corpora dampnator si i corruptibilia st futura hoc no erit p natura cu sint futura eius n e et nc st nc et erit p gram ul gram q talib onio carebt g nullo mo erit icorruptibilia. Pr ill qui st i suma misia subtrahi ma xim peccatoz uid i ghis. sed maxima peccator est mors ut patet p phm i. iij. eth. g adampnatis qui st i suma misia mors remoui no dz. g corpora eor corruptibilia erit. Sed h e q dr apoc. ix. i diebz ill qrent hoies morte et n iue nient ea et desiderabut hoies mori et mors fugiet ab ill. Pr dampnati punient i aia et cor pena ppetua. m. xxv. ibut hi i suppliciu etnu h hec no posset si eor cor corruptibilia eent g eor cor erut incorruptibilia. Videtur ur q sic futa i passibilia. q s phm. i. vi. top. omis passio mag facta abicit a sba. sed a finito si fiat ali qd obiciat nece e illd tadm consumi ut dz i. i. phic. g si cor dampnator erit passibilia et sp paciet qnz d ficient et corruper q sim est ee ostesu e g erit i passibilia. Pr oe agens assilat s paciens sig cor dampnator paciente ab ig e. ignis eas assimulabit. sed no osumit aer ignis cor. n i qntu eas assilans resoluit g si cor dampnator erit passibilia abigne qnq osumet et sic id q pus. Pr aialia q i igne sine corruptioe uiuere dnr. ut d salamadria dz abigne no affligunt. al. n. doloe cop no affligit n cor a d mo ledat. sig cor dampnator i igne sine osuptioe reaare possint ut pdca aialia ut aug. i. h. d. a. di. dze ur. g nullas afflictoes sustiebut i. q no eet n eor cor impassibilia eent g et c. Pr si cor dampnator sunt passibilia dolor q ex eor passioe pueniet ut ur debet sepate omez pfentu corpor doloze sic et scor iocoditas supabit omez pfente iocodi tate sed pp i mesitate doloris qnq contingit

ꝺ

i p̄senti statu q̄d aīa a corꝰ sepatᵘʳ g° multo
fortʳ si corꝰ illa fuerīt sꝰ passibilia ex ī mēsitate
doloris aīa a corꝰ sepabꝫ ⁊ sic corꝰ corrūpent̄
q̄d fām ē · gᵒ corꝰ illa erūt ī passibilia. Sed 9ᵃ ē
q̄d dꝫ · i · cor · xv · ⁊ nos ī mutabim̄ · glo · nos
boni tm̄ ī mutabim̄ ī gliam ī mūl ⁊ ī passibiles
gᵒ corpora dāpnatorꝫ erūt impassibilia. R̄ sic corꝰ
corrupt̄ aūt admittu iuxta cooptur̄ et ad pōam
sed p̄ cooperationē p̄dcām nō sol aīa sed ⁊ corꝰ
p̄petuis penis punabꝫ. gᵒ corꝰ illi corꝰ dāpnatorꝫ pu
niet̄ q̄d nō eēnt n̄ passibilia forent. gᵒ erūt
passibilia. [illegible] dō · ad · i · q · q̄ i corꝰ bonō
ꝺ forcias pōt eē dꝛ · uno mō ex ꝺ tm̄ aūt mīb
sic [illegible] tēpe ꝺnis deest · n · eis debita
[illegible] p̄mi adtotū · ⁊ ꝺ tali ꝺ fortitate nulli
dubiū ē q̄ i corꝰbꝫ dāpnatorꝫ nō erit q̄ oīa
corꝰ [illegible] q̄ malorꝫ integr̄ resurget ut ē
[illegible] ꝺ [illegible] corꝰ [illegible]
[illegible]. [illegible] aūt ꝺ fortas cōtigit ex indebita
p̄mi dispōe l ī debita q̄titate l situ ꝫ
l situ q̄ q̄ portionē ꝺbita p̄mi adtotū non
patiet̄ ⁊ ꝺ talibꝫ ꝺ fortitatibꝫ ⁊ talibꝫ ꝺ ꝯcitibꝫ
sic sꝰ febres ⁊ alia h̄ egritudines q̄ medū sūt
ꝺ fortatis erit aūt in ꝺterminate ⁊ sb dubio
relinq̄d ī telich ut ī l. magr̄ dīc · sed apud
doctores modnos ē sup h̄ dr̄ opīo · quidā
n · dūt q̄ h̄ ꝺ fortates ⁊ ꝺ fcūs ī corꝰbꝫ
dāpnatorꝫ remanebūt q̄dantes eorꝫ dāpna
tōm q̄ ad summā miseriā ꝺputat̄ · et ī eo
motiuatis [illegible] dꝫ sed h̄ nō ur̄ ratōabil̄
dicta ī patiōe · n · corꝰ resurgētis mag̃ attēdit̄
q̄ p̄ficō q̄m ꝯditō q̄ p̄us fuit · vn̄ ⁊ et q̄
ꝯ p̄ficām etatē decedūt ī statū iuuenilis
etatis resurget ut ē dām ē. vn̄ ⁊ illi q̄ aliq̄s
ꝺ fcūs illes ī corꝰ hūerūt l ꝺ fortates ex
eis p̄uenientes ī re̅ne sine illꝭ ꝺ fcūbꝫ l
ꝺ fortatibꝫ repant̄ n̄ pct̄ uitiū ī pediēt
⁊ tamē q̄ cū ꝺ fcūbꝫ l ꝺ fortatꝭ resurget h̄ erit
n · ī penā mō aūt pene ē q̄ īnfam culpe
q̄tingit aūt q̄ de pctōrꝫ dāpnatꝭ ⁊ moribus
pcās [illegible] ꝺ fortates l ꝺ fcūs ꝺ at q̄
n̄ hūit q̄ dāpnatꝭ pctīs q̄uotibꝫ meretur
vn̄ si ille q̄ ī h̄ uita ꝺ fortates hūit
cū eis resurget aliꝭ q̄ puniet̄ q̄ eas in
h̄ uita nō hūit mō pene nō respondet
q̄titati culpe sed mag̃ uidet̄ q̄ puniri
q̄ penis q̄ ī h̄ mūdo passus fuit q̄ ē absd̄
⁊ iō aliꝭ rōabiliꝭ dūt · q̄d actor q̄ m̄ ꝯdi
dit ī re̅ne nām corꝰ ītegre repabit. vn̄
q̄cq̄d ꝺ fcūs l ꝺ [illegible] ex cōrrup̄ l debili
tate n̄ sue p̄ncipia nālīū īcorꝰ fuit totū ī

re̅ne remouebit̄ sic febrꝭ uiꝭ ⁊ silia ꝺ talis
aūt qui exīlibꝫ p̄rīꝰ ī h̄ūō corꝰ illi · q̄ferꝰ. sic
pōrositas · passibilitas ⁊ similia ī corꝰbꝫ dāpnatorꝫ
erūt quos ꝺ fcūs ab eorꝫ corꝰbꝫ glīa re̅nis ex
cludit. Ad · i · gᵒ · dō q̄ aū pena ī foro q̄uuret
ī fligat̄ p̄ q̄ditōm illiꝰ foꝛi · pene q̄ in h̄ē uita
q̄ ī fligūt̄ p̄ pctō tēpalꝭ sꝫ q̄uleꝰ · uite
ānū nō se extēdūt ⁊ iō q̄ uis pcām nō sit
remissū dāpnatꝭ nō tm̄ oꝫ q̄ eosꝺ penas ī susti
neāt q̄s ī h̄ mūdo sꝰ passi · sed oīa iusti regnt
ut ī penis q̄uotibꝫ ī etnū ꝯcient. Ad · ij ·
dō q̄ nō ē silis rō ꝺ bōis ⁊ malꝭ eo q̄ ad pu
re pōt eē bonū · nō aūt p̄e malꝭ und ultiā
scōrꝫ felicitas h̄ requirit ut ab oī malo p̄it̄
sit ī mune · sed ultiā malorꝫ miseria nō exclu
dit oē bonū q̄ malꝭ si integr̄ sit corrup̄ se
ip̄m · ut ph̄ dīc̄ · ī · iiij · phīc̄ · vn̄ oꝫ q̄ miserie
dāpnatorꝫ sbstinat̄ bonū n̄ ī ip̄is q̄ ē opꝰ q̄di
toꝛis p̄fcī q̄ ip̄orꝫ illꝭ ī p̄fcōe sue spēi repa
bit. Ad · ʒ · dō q̄ tarditas ē ꝺ illꝭ defcībꝫ qui
n̄ ꝯseq̄ p̄n · hūai corꝰis nō aūt ꝺ fortas
⁊ iō ꝺ eis n̄ ē silis rō · ut ex dcīs p̄ꝫ. Ad · ij ·
q · dō q̄ cū oportet aliq̄ eē p̄ma moꝰ ꝺ
motꝰ aꝭ · ulꝭ mutatō ad mōꝰ remō. vno mō
p̄ h̄ q̄d ꝺ ē p̄n motꝰ · alio mō p̄ h̄ q̄ p̄n
motꝰ impedit̄ · cōrruptō · n · mutatō q̄dā est
vn̄ ꝺ pōt q̄tingere ut corꝰ q̄d ex q̄ditōe suorꝫ
p̄ncipiorꝫ cōrruptōm h̄t cōrrup̄ reddat
uno mō ex h̄ q̄d p̄n ad corruptōm mouēs
totaliꝭ tollit̄ ⁊ h̄ mō corꝰ dāpnatorꝫ incōrrup̄bilia
erīt · ē · n · sic celū p̄n alterās p̄motū suū
tocaliꝭ · omia n̄ agētia sꝫ ī uirtute ip̄i agētia
q̄gi ab ip̄o mota · oꝫ q̄d cessante motu celi
n̄ sit agēs q̄d possit corꝰ p̄ alterātōm aliq̄
trāsmutare · alia illi p̄petate q̄ iō post re̅nm
cessante motu celi nulla q̄litas ē sufficiēs
ut corꝰ hūanū alterāt̄ possit alia illi p̄pe
tate · corruptō aūt ē t'mi alterātōis sꝫ ex
q̄iō. vn̄ corꝰ dāpnatorꝫ cōrrupi nō potūnt
⁊ h̄ ꝺ fuit diuine iusticie ut p̄petuo uiuentes
p̄petuo puniant̄ q̄d diuina iusticia requirit
ut · ȝ · dicet̄ sic ⁊ ne cōrruptibilitas corꝰ ꝺ fuit
diuine puidentie p̄ q̄ ex aliq̄bꝫ cōrruptis alia
q̄nant̄. Alio mō q̄tingit ex h̄ q̄ p̄n corrupt̄
ī pedit ⁊ h̄ mō corꝰ ade incōrrup̄le fuit
q̄ cōe q̄litates ī corꝰ hōis existētes q̄nanciū
p̄ q̄m ī nō ne ad dissolutōm corꝰ agē possēt
⁊ multo plus q̄nebit ī corꝰbꝫ glōsis q̄ erūt
oīo sbiecta spūi ⁊ sic in dctorꝫ corꝰbꝫ post re̅nm
q̄uenient q̄tiget̄ p̄ dcō duō moꝰ ī cōrrupc̄is.
Ad · i · gᵒ · dō q̄ q̄ia ex q̄bꝫ corꝰ q̄ponit̄ sꝰ sa

p' ad corruptionem agentis primi .n. agens est motus
celi. Unde supposito motu celi necesse est ut corpora
ex contrariis composita corrumpantur nisi sit aliquid eum prohibens
impediens. Sed motu celi remoto contra ea ergo
corpora composita non sufficiunt ad corruptionem faciendam
et sic iam ut patet ex dictis cessatione autem motus
celi philosophi non concedunt unde per infallibili habebant
quod corpora composita ex contrariis corrumpantur secundum naturam. Ad .ij.
dicendum quod incorruptibilitas illa erit preter naturam non quod
sit aliquod incorruptibile per naturam in corporibus damnatorum. Sed
est per defectum permouentis ad corruptionem ut ex
dictis patet. Ad .iij. dicendum quod quamuis mors sit simpliciter
maxima penarum secundum quod tamen nichil prohibet mor
tem esse in penarum remedium quod per consequens ablationem
mortis in penarum augmentum. Unde .n. ut dicit .ix.
ethicorum uiuere omnibus delectabile est eo quod omnia esse ap
petunt. Non oportet autem ut idem dicit accipere malam ui
tam nec corruptam in qua est in tristicia sic ergo uiuere
simpliciter est delectabile non autem uita que est in tristicia
ita quod mors que est priuatio uite simpliciter est penosa
quod maxima penarum in quantum subtrahit primum bonum. Scilicet esse
cum quo omnia alia subtrahuntur. Sed in quantum priuat
malam uitam quod que est in tristicia est in remedium pe
narum que terminantur et per consequens mortis subtractio est
augmentum penarum que perpetuas facit. Sicut dicitur
mors esse penalis per corporale dolorem quem sentiunt
morientes non est dubium quod multo maiorem
dolorem dampnati continue sustinebunt. Unde in ypre
tica moriente esse dicuntur. Sicut scriptum est in psalmo tamquam
mors depascet eos. Ad .v. q. dicendum quod passibilitas cum
quod corpora dampnatorum non consumentur erit diuina iusticia que
eorum corpora ad perpetuam penam sunt addita. Sed diuine
iusticie fuit quod illa dispositio et parte corporis patientis
et ex parte agentium quod cum pati sit recipere quoddam
duplex est modus passionis quod aliquid in aliquo recipi
potest dicitur potest enim aliquid forma recipi in materia secundum esse
ille materiale sic calor recipitur ab igne in aere et per
hunc modum receptionis est unus modus passionis
qui dicitur passio nature. Alio modo aliquid recipitur in aliquo
spiritualiter per modum intentionis et ita sicut similitudo al
bedinis recipitur in aere et in pupilla et hic receptio
similatur illi receptioni qua anima recipit similitudinem
rerum unde per hunc modum receptionis est alius modus
passionis qui uocatur passio anime quia ergo post di
em motu celi cessante non poterit aliquod corpus
alterari a sua naturali qualitate ut dictum est nullum corpus
pati poterit passionem nature. Unde quantum adhuc modus
passionis corpora dampnatorum impassibilia erunt sicut
incorruptibilia. Sed cessante motu celi adhuc remane
bit passio que est per modum anime quod et aer a sole
illuminatur et colorem diuersas aduisu defert. Unde et per

hunc modum passionis corpora dampnatorum passibilia
erunt quod quia in tali passione sensus perficitur ideo in corporibus
dampnatorum sensus pene erit sine mutatione naturali di
spositionis corporis. .n. gloriosa consistere placet aliquid quodam
modo pacatur. In sensu non tamen passibilia erunt
quia nichil recipient per modum afflictionis uel le
sionis sicut recipiebant corpora dampnatorum que ob hoc passi
bilia dicuntur. Ad .i. ergo dicendum quod philosophus loquitur de illa
passione per quam transmutatur patiens a sua natu
rali dispositione talis autem passio non erit in corporibus damp
natorum ut dictum est. Ad .ij. dicendum quod similitudo agen
tis est duplex in paciente uno modo per modum eiusdem
que est in agente sicut est in omnibus agentibus uniuocis
ut calidum facit calidum et ignis generat ignem
alio modo per modum diuersum ab eo qui est in agente
sicut est in omnibus agentibus equiuocis in quibus quandoque con
tingit quod in agente est forma spiritualis que in pa
ciente materialiter recipitur sicut forma que in domo facta per
artificem est materialiter in ipsa que in mente artificis erat
spiritualis quandoque uero econuerso est materialiter in agente et recipitur
spiritualiter in paciente sicut albedo materialiter est in pariete in
a quo recipitur spiritualiter in pupilla et in medio deferen
te et similiter est in proposito. Quia species que materialiter est in igne
recipitur spiritualiter in corporibus dampnatorum et sic ignis assi
milabitur sibi dampnatorum corpora nec tamen ea consumet.
Ad .iij. dicendum quod secundum philosophum in li. de proprietatibus elementorum
nullum animal in igne uiuere potest. Galenus etiam in li. de sim
plici medicina dicit quod nullum corpus est quod tandem ab
igne non consumatur. Quamuis quedam corpora sint que ad
horam in igne sine lesione permaneant ut patet de
ebeno. Unde quod inducitur de salamandra non potest omnino
esse simile quia non posset perseuerare finaliter in igne
sine corruptione sicut corpora dampnatorum in inferno. Oportet quod
quia corpora dampnatorum ab igne in inferno non affligantur
quia sensus non solum natura est delectantis uel affligere
sensum secundum quod agit actione naturali confortando uel corrum
pendo organum. Sed etiam secundum quod agit actione spirituali quia cum
sensibile est in debita proportione ad sensum delectatur eo
autem cum se habet in superhabundantia ut dicitur de anima unde
et colores medij et uoces consonantes sunt delec
tabiles et inconsonantes offendunt auditum. Ad .x.
dicendum quod dolor non separat animam a corpore secundum quod manet
tamen in potentia anime ut est dolere. Sed secundum quod ad passionem
anime mutatur corpus a sua naturali dispositione sicut uidemus
quod uidemus quod ex ira corpus calescit et ex timore
frigescit. Sed post diem corpus non poterit transmu
tari a sua naturali dispositione ut ex dictis patet. Unde quantumcumque
sit dolor animam a corpore non separabit.

Ad .ij. sic proceditur. Uidetur quod ignis inferni quo corpora
dampnatorum cruciabuntur non sit sicut ignis cor
poreus. Dicit enim .n. damascenus in iiij. li. in fine. Tradetur dyabolus

8

cõmoes ei et hõ d. s. an ipe cõmpi peccozes
i igne etnu n mile qlis e qui apd nos est.
set qle utiq nouit ds. set ome copozeu est
mile g cõ ignis ifni nõ erit copoze. ℙ dampto
aie acoz sepate adigne ifni dscent. set au.
dic. xij. sr gn. adlit. arbitzo ee. s. loca ad q aia
dfert. post morte nõ corle. g ignis ille n e
copoze. ℙ igs copoze i mõ sue actois nõ
se mod culpe i eo q igne cruciat. set mag
mod hũidi ul sicci i. eos. n. igne corporeo
uidm affligi iustu cõimpiu. set ignis infni
i mõ sue actois se mod culpe. i eo q pu
int eo vñ dicit gg. i. iiij. dyal e quid un
gehene ignis set nõ uno mõ oms cciat
peccozes vnilcq. n. qp exigit culpa tm sentiet
pena g ignis ille nõ e copoze. ℂ set 3 e q dz
iiij. dyal. igne gehene copozeu ee n ambi
go iuq ctu e coz cruciari ℙ sap. v. dz pu
gnabit orb terraz 3 isensatos set nõ tot orb 3
insensatos pugnaret si solu mõ spi pena et
nõ corli puiret. igne copoẽo V let ur q igs
ille nõ sit eid spei cu ig isto corpoẽo q uidm
aug dic erit i ista ignis etnus cmoi sit ar
bitr sare. nemie n fozte e ds. spes d. set nm
isti ignis os ul fere os sciut g ille ignis nõ
e eid n l spei cu isto ℙ gg dic. xv. u. mo
ral exponẽs illd. job. xx. duozabit eu ignis
qui nõ succedet ignis copozeus ut ee uale
at corpibz indiget fomitis nz ualet n succes
eet cõ n refot sbsiste a 3 gehene ignis cu sit
corpore in semetipo reptos corlit exurit nz
studio hũd succedit nz lignis nutt. set dat
seml durat i extiguibil cõ succensoe n indi
get cõ ardoe nõ caret g nõ e n ei cu copo
reo igne q uidm ℙ etnu cõcozup le nõ se
uni rationis cu nz q ingnie cõueniant ꝑ phm.
i. xi. meth. set igs iste e cozup. ille aut etni
m. xxv. ite maledci. i igne etnu g nõ se eid
spei ℙ d n hi ignis q apd nos e. e ut lu
ceat. set ignis ifni nõ luceat ut dz. job. xviij.
nõne lux ipi extiguet g nõ e eid n cu isto
igne. ℂ set 3 ꝑ phm i pa dop. omis aq omi
aq e id spe g eadm rõe omis igs omi ig e
idm spe ℙ sap. xi. dz ꝑ que peccat quis ꝑ h
puiet cõ tozqbz set homies peccant ꝑ res se
sibiles h mũdi g iustu e ut ꝑ eald puiant
ℂ let ur q ignis ille. nõ sit sbtra qz job xviij.
d homie dampto dz et d ozbe tnsfert eu deus
g ignis ille quo dampni puient. nõ e sb
tra. set ex ozbe ℙ nllm mõ cõ ꝑ u cois
pot ee sempitnu g nõ erit i ꝑuolentiy

set ilit. set sb tra nõ pot ee ignis h ꝑuolentiy
g ignis infni nõ e sbtra. ℙ i igne ifni
oia coz damptoz post die iudicij cciabunt
set coz illa loq iplebit g cu futa sit multi
tudo maxia damptoz qz stultoz infinitus e
nus. ecc. i. oportet ee maxi spaciu. i q ignis
ille cõtinet. set iõueniens ut dz. 3. tra ee
tanta cõtauitate cu ptes tre nil ferunt
admeiu. g ignis ille nõ erit sbtra. ℂ set
3 e q dz. ysa. xxiij. infnus sbt cõtat e
tui g ignis ifni nõ e sb nob ℙ gg dicat
i q. dyal. quid obstat nõ uido ut i tern
sbtra ee cdat ℙ gen. ij. sr illd ꝑiecisti me
i cozd maris. intelligt. i. in infno ꝑ quo in
euuge. m xij. in cozd tre. qz sic coz e i meio
aial ita infnus i meio tre ee ꝑhibet R esp
sio dd ad. i. q. qd d igne infni m fuit oppo
quida n. phi. ut auic. ꝑm n cdentes solius
aie post morte pena ee cdiderut et qz eis
iõueniens uidbat ut aia cu sit incopoea ig
copoeo puiret negaunt igne copozeu ee
q mali puierent uolentes q cõgp dz d pena
aiaz post morte ꝑ a corlia futa meliss di
cat. sic. n. bonaz aiaz delectato. cõ iocõditas
nõ erit i a corli re. set spuali tm erit i cõ sca
tione sui fis. ita afflicto maloz erit spital
tm inh. s. qd cõtistabut d h qd separat a fine
e melb eis dsidiu sile. un sic oia que i de
lectatioe aiaz post morte dnr q uident
ad delectatiom corle ptine sic qd reficiant
q ideat cõ bi ita q quiecqd d afflictioe eaz
dz q i corle puicom sonat ur ꝑsilitudine
dbet intelligi sic qd igne ardant l fetozibz
affligant ecc hi. n. spe dlectatio cõ tistitas
corlis figalit mafestet ut hoies magis
moueant. ad dsidiu ul timore. set qz in
pena damptoz nõ solu erit pena dapni q ꝑter
auslo. que fuit i culpa. set q pena sr. q ꝑter
cõuslo io nõ suffic pdcm mod puitioms
ponle cõ io ipe q auic aliu mod sr addit
dices qd aie maloz post morte nõ ꝑ coz
set ꝑ coz siltudies puient sic i sopnis ꝑ
siltudies pdcas i ꝑgatioe existes ur hoi
q tozqat diusis peis cõ huc q mod puitois
ur ponle aug i. xij. sr. gn. ad lit. sic id ma
is ꝑz. set h ur inõueniens dcm ee. ꝑ gina
to. n. q dai pa e uteis organo vñ nõ pot ee
qd uisioes ymaginarie fiat i aia separata
acoz sic i aia sompantis vñ q auic ut h
iõueniens euadet dixit q aie acoz separat
utebat. q. ꝑ organo a ꝑte celi cois e coz

huius or ee oforme ad h' qd pficiat aia rona
que e sitis motorib; cor celestium. mihi seqr quidam
mo opinioz antiquoz philosophoz qui posuerunt aias
redire ad opes stellas q h e oppinio absurda f
doctrina phi qr aia utitur determinato organo
corpis sic ars determinatis instris vn no pot tra
sire de corp in corp q pictagoras posuit ut dr i .i.
de aia. ql'r aut ad dam aug sit intentio .j. dicet
quicqd aut dicat de igne q aias separatas cruciat
de igne tn q cruciabuntur corpa dampnatoz post iudicium or
dz qd sit corporeus qr cor no pot pena pacientem
apti n corpea vn gg .i. iiij. dyal. ex h no
dubitat infni igne ee corporeum q repbi p iudicium
i ea detrudent. aug. q ut hr in litra manifeste co
fitet igne illu q cor cruciabuntur corporeum ee et
de h adpsens e qo ql'r aut aie dampnatoz abig
isto corporeo puniet. .j. dicet. Ad .i. g dd
q dam. no negat simp illu ig. mile ee set
qr no e milis talis qlis apd nos e. eo q quibusdam
pprietatib; ab h igne distincto l' dd q qr ille igs
n mil' alerat cor set quadam actione spiritus agit i
ea ad punitionem ut ex dcis p3 io dr no mil' ee
no qntu ad sbam set qntu ad punitois effcy
i corpib; q mlto amp e in aiab; Ad .ij. dd q
dam aug pot h mo accipi ut puto dicat
locus ille ad q aie deferent post morte n ee
corporal' qr aia in eo corali no existit p modu s.
q cor existunt i loco set q mo spus sic angli
i loco se l' dd q aug io oppi et no determinado
sic s qnt facit i .li. illo. Ad iij. dd q ignis
ille eet infrm dne iustitie punientis. infrm aut
no solu agit i utute ppa et ppu mod. set e
i utute pncipalis agentis et sf qd e regulatu ab
eo vn quis ignis s ppa utute no habeat q alu
qs cruciet mai ul mi s mod pecti tn hr h s qd
ei acto mo(di)ficat ex ordine dne iustitie sicut
e ig' fornatis modificatur ex industria fabri i
sua actone s q opetit ad effectum artis Ad .ij.
q. dd q ignis p h q e maxie utuiis i agendo
int reliq ela q cor pmi hr ut dr .i. .e. meth
vn q ignis dr i uenit. s i ppa tn put e i spera
sua l' i m aliena cre(u)it. ut patet i carbone siue
aerea sic p3 i flama. ql's aute mo ignis in
ueniat sp e idem i spe qnt ad nim ignis ptinet
pot aut ee diusitas i spe qnt ad cor que sic
in igs. vn flama et carbo differunt spe et simi
lig igneu et ferreu ignitu n3 differt qnt ad
h sm ignita sut p(er) uiolentiam ut i ferro appaet
siue ex pzini intrinsco aliu ut accidit i sulphu
re q g ignis infni qntu ad h q hr de n
ignis sit eid spei cu igne q apd nos e ma

festu e. utr aut ille ig's sic i ppa m exns
an sit maliea i q m sit nob ignotu e q
p h pot ab igne qui e apd nos spe differe
mili. osidat quida tn pprietates differentes
hre ab igne isto sic q succentione n indiget
n3 lignis nutr set ille dre no ostendunt di
uersitate i spe qnt ad id q ptinet ad nim
ignis Ad .i. g. dd q aug io q ad id q milr
e i illo igne no aut qrte ad ignis nim Ad
ij. dd q ignis iste qui apd nos e lignis nu
trit et ab hoie succendr. qr e artificil et p uio
lentiam maliea nim i educt. set ig's ille
lignis no indiget quib; foueat qr ul' est
i ppa m exns l' e i m aliena no p uiolentiam
s p nim pnci intrinseco vn no e ab hoie
accens set a dn qui nim illa istituit et h e
q dr .ysa. .xxx. flat dni sic torrens sulphu
ris succendes eu. Ad .iij. dd. q sic cor damp
toz erunt eid spei. e mo sut q uis nc sit
corruptibilia. tuc aut incorruptibilia. ex ordine dne
iustitie et p quiete motus celi ita e q de igne
i fni quo cor illa punient. Ad .iiij. dd q
luce n ouenit ig' s q libet mod existendi
qr i ppa m exns n lucet vn no lucet i pa
spa ut phi dnt. silr e i dq m ignis no lu
cet sic e i m opaca cre(u)it ut i sulphure et silr
e e qn ex grosso fumo ei claritas obfuscat. vn
q ignis infni no lucet no e sufficies ar
ad h q no sit eid spei Ad .3. q. dd q sic dic
aug et hr i litra mq pte mdi i fni sit. scire
neminem arbitror n e dinus spc reuelauit
vn et gg i .iiij. dyal. sr hc qne i terogat re(spo)n
dit de hc re temere diffini re n audeo n nulli
namq i quada terraz pte i fnu ee putauerut.
alij uo hunt sb terra ee existimant et hunc op
pinionem ee pbabiliore dr. e. p(r)o ex ipa nois
rone. sic dices si id eo inferu dnis qr inferius
iacet qd tra ad celu e h ee debet i fni ad
tra Eo aut ex h q dr apoc .v. neo poterat
n3 i celo n3 i tra n3 sb tra apire libr ut h
qd dr i intra referat ad homines uiuetes
i cor. h qd dr sb tra referat ad aias exu
tes i infno aug .n. i .xij. sr gn. ad l(ittera)m
duas rationes tangit uir qr ogruu sit qd
infnus sit sb tra una e ut qm de funetoz
aie. carnis amore peccauerunt h eis exhibet
q ipi carni mortue solet exhibi ut s. sb
tra recondat Ala e q sic e grauitas i corpib;
ita tristitia in sps et letitia sic leuitas. vn
sic in corpib; s corp si pondus sui ordine re
tineat inferiora sic oia grauiora sr omne

tristiciora sic sit crucians locus gaudiis electorum
in celum empireum ita conus (?) oc (?) tristicie dampnatorum
e infimum terre nec dimoueri q id aug dic q infi
Inferius ee dnr l' educit qr ut mlti. reiteratio
nem h retortis dicat in sudore dnte debuisse
mag qd sb terris sit inferi qm rom reddere e sb
terris ee dicat quidam tam phi ee ee dixisse
q locus infra est sb orbe terrarum cum sit terre su
perficiem expte oppo nob q h ut ysi sensisse
e dix q sol q luna inordine quo cati sit habent
ne inpri intonitis posita fruatur luce eorum
q id nulla est si inferius. j. tam ee dicat
qlr autem h alia posse expo patebit. j. d' x
xlviij. ¶ Pictag do posuit loco penarum
in spa ignis qm in medio toci orb ee dixit ut
pz p phm i. ij. cel. q m. sed tam genera huius q
in scptura dnr e qd sb terra ee dicat. ¶ Ad. i. g d
q ubi illud job d' orbe transire cum dr. intellr e
d' orbe terrarum. ubi h modo q h mo expoit gg. di
cens d orbe quippe transire cum superno apparente
iudice d' h mundo tollitur inq psit gliat. nec
e intelligendum q orb sic h accipiat prouniuso
q. ex toto uniusum sit locus penarum. ¶ Ad. ij. d
q in loco illo osuatur ignis meritum ex ordine
die iusticie d'uius f'rum no possit ex log
sitin aliq eum meritum durare papite sta
tu gradis q corrup[tio]ne maente in rebus ignis aut
erit fortissime calid. qr calor ei erit gdaa
pp fig tre undiq tota cogitans ¶ Ad. iiij. d
q in finem nunq deficiet in aplle qr sufficiat
ad dampnatorum corporum capi. inferius. n. pub. xxx.
inter tria insaciabilia ponitur nec e in qns epit
ursa tre tanta genuitas dinia ntute osuet
que dampnatorum oium corporum possit capere ¶ Ad
iiij. d q ph q dr. p que p. gs q e. ind e i
rectum n i pir. l'ferris peccandi. qr. n. ho i uia
peccat q i corr in tibz punit no aut oz q in q
loco gs peccat in eod puniat. cu all sit locus
qui uiatoribz q dapnis debet. l' d q intelli
d' peris quibz ho punit in uia. p q glibet aul
pt uia sua hic an eya punit quisq in ordi
nat aim sq ipi e pena ut dic aug.
Dcim sic pce ur q i aia separata rema
neat pene sensitiue aug. n. i. li. d' spu
tria sic dic recedit acor aia sequentibus ser
l. ymaginacom rom q intellm q intelligentiz
occupaceses q iustiias sed ab q bignato quis mi
sed q occup sit uires sensitiue g i aia sepa
ta uires sensitiue remanet ¶ P aug i. li.
d ecc dogtibz. ait solum homine credim hic aiam
substantiua que exuta acore uiuit et sen[sus]
suos atq ingenia uiuacit tenet. g aia ex
corp hec pos sensitiuas ¶ P po aie ul eet ei
in sit ut quida dnt l' admi se illis proprietates
ipi sed id qd eet in est. aliciu no pot ab
eo separi nec sbm aliqd dferit amlibz ppetatibz
g i possilie e q aia separata acor as pos amit
tat ¶ P no e tota integr e aliq peru d' est
set po aie dnt ptes ipi. si g as pos aia post
morte amittat no erit aia integra post mor
te qd e in dens. ¶ P po aie mag coopant
ad mitu q q cor. cu cor sit solu instrm
act po pa uo pri agendi sed nece e qd
cor sit pmie cu aia pp h qd coopabatur
in mito g in mito forcit e nece. q po aie simil
pmient e ipa g aia separata eas no amitat
¶ P si aia cu sepa acor pos sensitiua amitte
oz q illa po in nich l' cedat. no. n. pot dici
q i m a resoluat cu no hat mi pte sui
set illd q oio in nichilum cedit no reuerti
id nuo ut z dcm e. g aia no hebit a iterum
eand nuo pos sensitiuam sed p phm sic
se hit aia ad cor ita se hnt po aie ad ptes
corpis ut uis ad oculum. si aut no eet ead
aia q redibit ad cor no eet id ho g ead
roe no eet id oculus nuo si nuo sit ead nuo
po uisiua q sibi roe nec d a ps ead nuo re
sfget et p ons nec tot ho nuo id erit. no
g pot ee q aia separata pos sensitiuas ami
tat ¶ P si po sensitiue corrupent corrup
to cor. oz qd debilitato cor debilitarent hec
aut no ongigit qr ut dr i po d' aia si senex
acciperet oculum iuuenis uideret utiq sicut
iuuenis g nec corrupto cor sensitiuo po cor
rupunt ¶ Set q aug. i. li. d' ecc. dog. dicit
d' duabz solis hoibz constat aia q carne. aia cu
rac sua q carne cu sensibz suis. po g sensiti
ue ad carne ptinet g corrupta carne in aia
no maent po sen[sitiue] ¶ P phs. i. vi. meth
d separacione aie loqns sic dic. si aut aliqd
remanet in postmo q redu e d' h inquirendum
n. no e inpossibile i. g. si aia e tal' disposicionis
no tota set intellis. tota. n. forte e inpossi
cx b. n. ur q tota aia acor no separet
set solu p intelletiue. no. n. sensitiue ul ue
getatiue. i. ij. d aia phus dic d intellectu
loqns h solu otigit separi ut ppetuu acor
rui q aut ptes aie manifestu e ex his
q no separabiles sunt ut quida dnt g po sen
sitiue no remanet in aia separata ¶ Ulterius ut q
in aia separata remaneat q actus sensitiuarum po
tenciarum dic n. aug. i. li. d spu q aia aia recedens

acor. cerbrus .s. ꝯgratiõe ꝯcupi. ꝙ irascibilitate ꝯmitta afficit ad delectatõm siue dolorem sꝫ ꝯgnatõ ꝙ ꝯcupis ꝙ irascibilis sꝫ sensitiue pot. g° ꝑ sensitiuas pot aĩa separata afficiet ꝙ ita ꝑ eas ĩ actu erit. ¶ P̄ aug. sup gñ. ad littꝫ li. xij. dicit qd corpus nõ sentit sꝫ aĩa ꝑ corpus ꝙ j. q̄dã aũt aĩa nõ ꝑ corpus ĩmo sine corpore sentit ut ẽ timor et hꝰ. ꝫ id ꝙ aĩe sũ corpore ꝯ pot inẽẽ aĩe a corpore separate g° tũc actu aĩa sentire poterit. ¶ P̄ ĩspice silitudines corporis sic accit ĩ somp ad uisiõm ꝯginatiaꝫ ptinet q̃ ẽ insensitiua ptē. sꝫ hꝰ silitudines corporis inspice sic ĩ sõpnis accit ꝯueit aĩe separate g° tũc aĩa actu sentiẽ poterit. Vñ ꝫ aug. xij. sup gen. ad littꝫ sic dicit. nꝫ n. uido ẽ hãt aĩa silitudinẽ corporis. sui cũ iacente sũ ꝑu corpore nõd tñ penitꝰ mortuo uidꝫ talia q̃lia multi ex illa sbductiõe uiuis redditi narrauint ꝙ nõ hẽ cũ ꝑfcã morte penitꝰ d corpore exierit nõ. n. pot sic intelligi. qꝛ iam silitudines corporis hãt n ꝑ qd eas inspicit. Vñ ꝙ pmisit d iacentibꝫ sui sp̄a. qd gerat q̃n dã silitudines corporis sui ꝑ q̃m posset ad loca corporalia ferri ꝙ talia q̃lia uident silitudinibꝫ sensuũ expiri g° aĩa separata pot exire in actũ sensitiuaꝝ potẽꝝ. ¶ P̄ memõ sensitiue ptis ẽ pot ut ꝑbat ĩ li. d memõ ꝙ rẽmĩ. sꝫ aĩe separate actu memorãt eoꝝ q̃ ĩ uita mũdo gesserũt. Vñ diuiti epulãti dr̃ luc. xvi. recordare qꝛ rec. bõ ĩ uita tua g° aĩa separata exibit in actũ sensitiue pot. ¶ P̄ ꝑ phm ĩ. 3. d aĩa. irascibilis ꝯcupiscibilis sũt in pte sensitiua sꝫ ĩ irascibili ꝯcupiscibili sꝫ gaudiũ ꝙ tristitia. amor ꝙ odiũ timor ꝙ spes. et hꝰ affectiões ꝑꝫ ꝑ fidẽ ĩuenirj pot ĩ aĩabꝫ separatis g° aĩe separate nõ carebũt actibꝫ sensitiuaꝝ potẽꝝ. ¶ Sꝫ ꝯ id qd ẽ comune aĩe et corpori nõ pot remanere ĩ aĩa separata. sꝫ oms opões potẽꝝ sensitiuaꝝ sũt ꝯes aĩe ꝙ corpori qd patet ex hꝫ qd nulla pot sensitiua aliq̃ actũ hẽt n ꝑ organũ corporale g° aĩa separata carebit actibꝫ sensitiuaꝝ potẽꝝ. ¶ P̄ phꝯ dicit ĩ. 1. d aĩa corrupto corpore aĩa nõ reminiscit nꝫ amat et ead rõ ẽ d omibꝫ aliis actibꝫ sensitiuaꝝ potẽꝝ. g° nõ ꝑcedit aĩa separata ĩ aliq̃ actũ aliꝰ pot sensitiue. ¶ Itꝰ uꝛ qd aĩa separata pati n possit ab igne corporeo. aug. n. dicit. xij. sup gen. ad lit. nõ sꝫ corporalia sꝫ corporalibꝫ silia quibꝫ aĩe corporibꝫ exute afficiũt seu bñ seu male g° aĩa separata igne corporeo n patit. ¶ P̄ aug. in eod li. dicit qd agens sꝫ nobiliꝰ ẽ paciente. ꝫ impossi

ẽ qd corporeũ ẽẽ nobiliꝰ aĩa separata g° nõ pot ab aliquo corpore pati. ¶ P̄ ꝑ phm ĩ. 1. d gnõe ꝙ ꝯbõe ꝙ ĩ. ij. d duabꝫ natis illa sola agunt ꝙ patiũt ad ĩuicẽ q̃ ĩ rẽ ꝯueniũt. sꝫ aĩa et ignis corporeus nõ ꝯueit ĩ rẽ qꝛ spũaliũ ꝙ corporaliũ n ẽ rẽ ꝯmunis. Vñ nꝫ posse ĩuicem transmutari sꝫ idꝰ boeꝰ ĩ eod li. dicit g° aĩa separata a corporeo igne nõ pati. ¶ P̄ oẽ qd patit recip aliqd ab agente. sꝫ g° aĩe pacia ab igne corporeo qd ab eo recipiet ꝫ oẽ qd recip ĩ aliꝰ ẽ ꝑ modũ recipientis g° qd recipẽ ab igne ĩ aĩa nõ mea ẽ mlr sꝫ spũalr. sꝫ forme rẽꝝ ĩ aĩa spũaliter existentes sũt ꝑfectiões ipi g° si ponat qꝛ aĩa paciat ab igne corporeo ꝫ nõ erit in eiꝰ penam sꝫ magis in eiꝰ ꝑfectõm. ¶ Si dicat qꝛ aĩa ex ĩ ipõ patit ab igne qꝛ ignẽ uidet ut uꝛ dicẽ. gg. iiij. dyal. ꝯ si aĩa uidꝫ ignẽ ĩfnj n pot uidẽ n uisione intellectuali cũ n hãt organa qbꝫ uisio sensitiua uꝫ ꝯginaria phia. sꝫ uisio intellectualis n uꝛ qd possit ẽẽ cũ tristicia d lẽtatiõi. n. q̃ ẽ ĩ ꝯsidãdo nõ ẽ tristicia ꝯtũ ꝑ phm. g° ex tali uisione aĩa nõ patit. ¶ Si dicat qꝛ aĩa patit ab igne corporeo qꝛ ab eo tenet sicut nũc tenet a corpore dũ in corpore uiuit tenet a corpore in q̃tũ ex ea et corpore fit unũ sic ex mã ꝙ forma. ꝫ aĩa n erit forma illiꝰ ignis corporei g° ẽ tali mõ nõ patit ab igne illo teni. ¶ P̄ oẽ agens corporeũ agit ꝑ ꝯtactũ. sꝫ nõ pot ẽẽ aliqꝰ ꝯtactꝰ aĩe ꝙ ignis corporei g° cũ ꝯtactꝰ sit solꝰ ĩ ẽ corpore q̃ hñt ultima silr. g° aĩa ab igne corporeo n patit. ¶ P̄ agẽs organicũ nõ agit ĩ remota n ꝑ hoc qd agit ĩ media. Vñ pot termiata distantiã agere pot ꝑportiõe sue uirtutis. ¶ Sꝫ aĩe uꝛ adminꝰ d mõis d quibꝫ ꝯ ead rõ ẽ q̃uis sũt ex loq inferni cũ q̃ni q̃ ĩ uita mũdo hoibꝫ appareant nꝫ tñ tũc sꝫ a pena ĩuenies sic n. gla scõꝝ nũq̃ interrũpꝫ ita n pena dap̃natoꝝ. nꝫ tñ uidẽm qꝛ oĩa inmẽa ab igne inferni paciat nꝫ itẽ ẽ credibile aliquid corporeũ d n eẽ ẽẽ tante uirtutis ut ad tantã distantiã actõm suã diffundat g° n uꝛ qd penas q̃s aĩe dap̃natoꝝ sustinet ab igne corporeo paciant. ¶ Sꝫ ꝯ ead rõ est ĩ aĩabꝫ separatis ꝙ d mõibꝫ q ab igne corporeo in q̃ corpore dap̃natoꝝ paciẽt post iudiciũ q̃ oꝫ ẽẽ corporeũ ꝯ ꝑ sentẽ dñi mt. xxv. ite ma. ĩ ig. e. q. pa. ẽ dya. et angelis eiꝰ g° et aĩe separate igne corporeo pati possũt. ¶ P̄ pena dꝫ rñdere culpe sꝫ aĩa ꝑ culpã corpori ĩ se subdit ꝙ ꝑ pñiã ꝯsequẽ. g° iustitia ẽ ut ĩ pena

tei corpore sbiacet passioni Cum maior est
unio fort adinuicem quam agentis ad patiens sed di
uersitas non spiritus et corporis non impedit quin anima sit forma
corporis ergo non impedit quin possit a corpore pati.
Responsio dicendum ad .1. q. quod cum hec sit magna oppinio quidam
n. estimantes potentias esse ad modum quo color est
in corpore dixerunt quod anima a corpore separata omnes suas potentias se
cum trahit. si n. anima in se habet oportet animam continu
tatam esse per illas proprietates que eius materie variari
non possunt. sed dicendum estimandum illa est. cum n. potentia sit per
quam potentes dicuntur agere vel pati. eius autem sit
agere et posse cuius est sit potentia sicut sbiectum. quod est
patiens vel agens. unde philosophus in .1. de sompno et uigilia
dicit quod cuius est potentia eius est actus. videmus autem manifeste
quasdam operationes que potentie anime sunt principium non esse anime proprie
loquendo. sed coniuncti quia non explentur nisi mediante corpore ut
est uidere audire etc. unde oportet quod iste potentie sicut co
iuncti sicut sbiectum. potentie anime autem sicut principii influentis
sicut forma est principium proprietatum compositi. quedam vero operationes
exercentur ab anima sine organo corporali. ut intelligere
considerare et uelle. unde cum hee actiones sint anime
et potentie que sunt harum principium non solum erunt anime ut
principii sed ut sbiecti. quia ergo manente proprio sbiecto oportet ma
nere proprias passiones. et corrupto eo necesse est corrum
pi illas potentias que in suis actibus non utuntur organo
corporali remanere in anima separata. illas autem que utuntur
corrumpi corpore corrupto et huiusmodi sunt potentie omnes que pertinent
ad animam sensitiuam et uegetatiuam. et propter hoc quidam in potentiis
anime sensitiue distinguunt. dicunt n. has esse duplices. quasdam
enim que sunt actus organorum que sunt ab anima effluxe
in corpus. et hee cum corpore distinguuntur. quasdam vero
esse originales harum que sunt in anima. quia per eas anima corpori se
sufficit ad uidendum et ad audiendum et hee potentie originales
remanent in anima separata. sed hoc non uidetur conueniens
de anima n. per suam essentiam non mediantibus aliquibus
aliis potentiis est origo illarum potentiarum que sunt actus orga
norum sicut et forma quelibet ex hoc quod per essentiam suam nata
informare est origo proprietatum que compositi insunt consequenter. si n.
oporteret in anima ponere aliquas potentias quibus media
tibus potentie que organa perficiunt ab essentia anime effluerent
eadem ratione oporteret ponere alias potentias quibus media
tibus ab essentia anime effluerent ille medie potentie et
sic in infinitum. si n. stare debemus melius est ut in primo stetur
unde alii dicunt quod potentie sensitiue et alie similes non ma
nent in anima separata nisi secundum quid. scilicet ut in radice
per modum scilicet quo principium suis in anima n. separata ma
net efficatia influendi eius huiusmodi potentias si corpori uniatur
nec oportet huiusmodi efficatiam esse aliquid super additum ipsi essentie
anime ut dictum est. et hec oppinio uidetur esse magis ratio
nabilis. Ad .1. ergo dicendum quod ubi illud augustini intelligendum
est quod anima secum trahit quasdam potentias illarum in actu. scilicet
intelligentiam et intellectum quasdam vero in habitabili ut
dictum est. Ad .2. dicendum quod illos quos anima secum trahit
non sunt exteriores sensus sed interiores qui scilicet ad partem
intellectiuam pertinent. quia intellectus interdum sensus appel
latur. ut patet per basilium super prouerbia et per philosophum in vi
ethicorum. vel si intelligatur de sensibus exterioribus dicendum
sicut ad primum. Ad .3. dicendum quod iam ex dictis patet quod potentie
sensitiue non comparantur ad animam sicut ut passiones
ad sbiectum sed sicut ad originem. unde ratio non procedit. Ad
.4. dicendum quod potentie anime non dicuntur partes eius integrales sed
partes eius potentiales. talium autem totorum ista est natura quod to
ta uirtus totius consistit in una parte perfecte in aliis
autem partialiter sicut in anima uirtus anime perfecte consistit in parte
intellectiua. in aliis autem partialiter. unde cum in anima
separata remaneant uires intellectiue partis integra
remanebit non diminuta quamuis sensitiue potentie ac
tu non remaneant sicut nec potestas regis remanet diminuta
mortuo preposito qui eius potestatem participabat. Ad .5.
dicendum quod corpus cooperatur ad meritum. quia pars essentialis hominis
qui meretur sic autem non cooperantur potentie sensitiue cum
sint de genere accidentium et ideo non est simile. Ad .6. dicendum
quod potentie anime sensitiue non dicuntur esse actus organorum quasi
forme essentialis ipsorum nisi ratione anime cuius sunt. sed sunt actus eorum
sicut perficientes ea ad proprias operationes sicut calor
est actus ignis perficiens ipsum ad calefaciendum unde sicut
idem ignis numero remaneret et si alius numero calor
in eo esset sicut patet de frigore aqua quod non redit idem
numero eadem remanente ita et organa erunt eadem
numero quamuis potentie hee dicuntur numero non sint. Ad .7.
dicendum philosophus in libro de his potentiis per quas traditur in anima
consistit quod patet ex hoc quod dicit quod senium non est
in patiendo ad animam sicut id in quo est scilicet corpus nec
debilitantur nec corrumpuntur anime uirtutes. Ad .8. q.
dicendum quod quidam distinguunt duplices actus sensitiuarum
potentiarum quosdam exteriores quos per corpus exercet et hii non
remanent in anima separata. quosdam vero intrinsecos
quos anima per se ipsam exercet et hii erunt in anima se
parata. hoc autem potest descendere uidetur ab oppinione platonis qui
posuit animam corpori coniungi sicut quandam sbiam perfectam
in nullo a corpore dependentem sed solum sicut motorem mobili
quod patet ex transcorporatione quam ponebat. quia autem secundum ipsum
nil mouebat nisi motum et ne abiret in infinitum
dicebat quod primum mouens mouet se ipsum po
suit quod anima erat se ipsam mouens et secundum hoc erat
duplex motus anime. Unus quo mouebatur a se ipsa.
alius quo mouebatur corpus ab ea et sic anima habe
bat actum qui est uidere primo in se ipsa secundum quod mo
uebat se ipsam et secundo in organo corporali secundum quod
mouebat corpus. hanc autem positionem philosophus in .1. de
anima destruit ostendens quod anima non mouet se
ipsam et quod nullo modo mouetur secundum istas operationes. que

se uide sentire et hi sed quod iste opiniones sunt
mot. coniuncti tamen oportet dicere quod actus potentiarum sensi
tivarum nullo modo maneant in anima separata nisi forte
sicut in radice remota (ad .i. g dicendum quod ubi ille ne
gare aquibusdam esse aug dicit .n. fuisse quendam asti
ens. qui cum exdictis aug complauit quodam de suo
addidit unde quod in sermonibus paulo ante habundum non est
si tamen auctoritas dictat sustinendum dicendum quod non dicitur intelligi
quod anima separata exurgeret et hic alius possit afficiatur
q. ista affectio sit actus potentiarum corporis sed quia ex
huius quod anima per ymaginem et alias hic potentias commisit in
corpore in futuro affliget vel in bonum vel in malum et sic ymagi
natio et hic potest non intelligunt elicere illam affectionem
sic elicuisse in corpore mitum affectionis illius. (ad
ii. dicendum quod anima dicitur sentire per corpus non quod actus sentiendi
sit anime per se sed quia toti coniuncti ratione anime eo modo
loquendi quo dicimus quod calor calefaciat quod autem subiungi
tur quod quedam anima sentit sine corpore ut timorem et hic hoc
intelligitur esse sine exteriori corporis motu quo accidit in acti
bus supradictorum. non .n. timor et hic passiones sine
motu corporali contingunt vel potest dici quod aug loquitur secundum
opiniones platonicorum qui hic posuerunt ut dictum est
(ad .iii. dicendum quod aug in inquirendo loquitur non determinan
do sicut fere per totum illum librum patet .n. quod non est
similis ratio de anima dormientis et de anima separata. anima
autem dormientis utitur organo ymaginationis in quo
corporales similitudines imprimuntur quod de anima separata dici non
potest vel dicendum quod similitudines eorum sunt in anima quantum ad
potentiam sensitivam et ymaginationem intellectivam secundum ma
iorem et minorem abstractionem animi a sensibilibus conditionibus
tenet ergo similitudo aug quantum ad hoc quod sicut similitu
dines rerum corporalium sunt in anima sompniantis vel excessum
mentis passi ymaginabiliter ita sunt in anima separata in
tellectualiter non autem quod in anima separata sint ymaginabiliter
(ad .iiii. dicendum quod sicut in .i. li. de .iii. dictum est memoria
de suis quedam prout est potentia sensitive partis secundum se quod
concernit preteritum tempus et hoc modo actus memorie
in anima separata non erit unde dicit philosophus in .i. li. de
anima quod hoc corrupto scilicet corpore anima non reminiscitur
alio modo accipitur memoria prout est pars ymaginationis
ad intellectivam partem pertinens secundum quod ab omni differentia temporis
abstrahit cum non sit tantum preteritorum sed et presentium
futurorum ut aug dicit et secundum hunc memoriam anima sepa
ta memorabitur (ad .v. dicendum quod sicut in .2. li. de .i.
xvi. dictum est amor gaudium et tristitia et huiusmodi actus
pertinent quandoque quidem secundum quod sunt passiones appetitus sensitivi et
sic non erunt in anima separata hoc .n. modo non expelluntur
sine determinato corporis motu (alio modo secundum quod sunt actus
nudi quod est in parte intellectiva et hoc modo erunt in anima
separata sicut et de delectatione que quodam modo est
passio sensitive partis et secundum alium modum accipitur ponit

philosophus ideo dicens in .vii. ethicorum quod deus una simplici
operatione gaudet (ad .iii. q. dicendum quod supposito ex predictis
quod ignis inferni non sit metaphorice dictus nec ignis ymaginarius
sed verus ignis corporeus oportet dicere quod anima ab igne
corporeo penas patietur cum dominus ignem illum dyabolo et angelis
eius paratum esse dicat. math. xxv. qui sunt incorporei sicut
et illa sed quomodo pati possit multipliciter assignatur. quidam
.n. dixerunt quod hoc ipso quod est uidere ignem sit ipsius anime
ab igne pati unde greg in iiii. dyal dicit. ignem eo
ipso patitur anima quo uidet ignem sed id non videtur suf
ficere quia quodlibet visum ex hoc quod videtur est perfectio videntis
unde non potest in eius penam cedere in quantum est visum sed
in quantum est punitivum vel contrarium per actus. intellige scilicet appre
hendatur ut nocivum unde oportet quod preter hoc quod anima illum ignem
videt sit aliqua comparatio anime ad ignem secundum quam ignis anime
noceat. unde alii dixerunt quod quamuis ignis corporeus
non possit animam exurere tamen anima comprehendit ipsum
ut nocivum sibi et ad talem apprehensionem afficitur
dolore et tristitia ut in eis impleatur quod dicitur timuerunt
ubi non erat timor unde greg in iiii. dyal
quod quia anima cremari se conspicit crematur sed hoc iterum non
videtur sufficere quia secundum hoc passiones anime ab igne non
essent secundum rei ueritatem tamen quamuis .n. possit esse vera pas
sio tristitie vel doloris ex aliqua falsa ymaginatione ut aug
dicit .xii. super gen. ad litteram non tamen potest dici quod secundum illam
passionem vere patiatur a re sed a similitudine quia conceptio
rei et iterum iste modus passionis magis recedet
a reali passione quam ille quo ponitur per ymaginarias visiones cum
ille dicatur per veras ymagines rerum esse quas anima secum deferret
iste autem per falsas conceptiones quas anima errans fingit
et iterum non est probabile quod anime separate vel demones
qui subtilitate ingenii pollent putarent ignem a
corporeum sibi nocere posse si a deo nullatenus cruciarentur
unde alii dicunt quod oportet ponere animam etiam realiter ab igne
corporeo pati. unde et greg in iiii. dyal dicit colligere
ex dictis euangelii possumus quod incendium anima non solum
videndo sed et experiendo patiatur sed hoc tali modo
sic ponitur. dicunt .n. quod ignis ille corporeus considerari
debet potest uno modo secundum quod est quedam res corporea et hoc modo
non habet quod in animam agere possit (alio modo secundum quod est instrum
divine iustitie vindicantis. hoc .n. dicit iustitie ordo ex
igit ut anima que peccando se corporalibus rebus subdi
dit eas etiam in pena subdatur. instrumentum .n. non solum agit
in virtute propria sed et in virtute principalis agentis
ut supra dictum est. dictum est et ita non est incongruum si ignis ille
cum agat in virtute spiritualis agentis in spiritum agat
demonis vel hominis per modum quo de sacramentis dictum est
i. d. quod animam sanctificant sed et hoc non videtur sufficere
quia omne instrumentum cum instrumentaliter operatur habet propriam
actionem sibi connaturalem et non solum illam actionem secundum quam agit
in virtute principalis agentis in modo extendendo prima

accōm oꝫ ꝙ efficiat hūc fām sic aq̄ lauādo
coꝛ ī tāp̄ sāciat aīāꝫ ꝯ sēra secando lignū
ꝑducat ad foꝛm̄ domꝰ Vn̄ oportet dare igni
ālīꝫ accōm ī aīam q̄ sit ei ꝯsilis ad h̄ ꝙ sit
īstrm̄ diē iustitie pcā uīdit ꝯ sīo dd ꝙ coꝛ
ī sp̄m nīr agere nō pōt m ei ā mō obēe m
ip̄m ꝯuaē· n̄ ƀ ꝙ ā mō coꝛ unit sic ·n· ītuētīd
ꝙ coꝛ ꝙ corrūpitꝫ aggūat aīāꝫ sap̄ ·ix· sp̄c aūt
unit coꝛ d'· uno mō ut foꝛ m̄· ut ex eis fi
at unū sēp̄t· ut sic sp̄c unit coꝛ iuiuificat
coꝛ ꝗ acoꝛ aliq̄n aggūat sic aūt sp̄c homis
ul' dmoīs igne coꝛo n̄ unit. Qā mō sic mo
ueꝫ mō l' sic locaūl loco eo mō q̄ ī coꝛlia sc̄
ī loco ꝯ ƀ h̄ sp̄c ī cōpoēā dāti loco diffimiūt
ita ī uno loco exītes ꝙ nō ī ā q̄uis aūt
res coꝛa ex sua n̄· hāt ꝙ sp̄m īcōpoꝛeū lo
co diffiniat nō h̄t tn̄ ex sui n̄ ꝙ sp̄m īcoꝛ
poꝛeū locꝰ diffīe dtineat ut ita dtineat
illo loco ꝙ ad ā diuīte nō possit· cū sp̄c nō
ita sit in loco nīr ꝙ loco sbdat sed h̄ supad
dat igni coꝛd ī q̄ ē ī strm̄ diūe iuīe uīdi
cātis ꝙ sic dtinet sp̄m ꝯ ita efficit ei pcāl'
retardās eū abexecutiōe ꝯpe uoꝛ· ne· s· pos
sit opari qd uult ꝯ ƀ ꝙ uult ꝯ huc mod
poit ggꝰ ·iiij· dyal· expoēns ·n· qūo aīa īce
diū· expiendo patiat. sic diē dū uitas pcō
rē diunte dāpnū ī igē ꝑhibet qs nā sapiēs
reprobꝰ aīas teni ignibꝫ tenerē ꝯ h̄ ē iuli
an dixit inlīū magr̄ diē si uiuēns hoīs
ī cōpoꝛeus sp̄c tenet ī coꝛ t' nō q̄ post mō
tē igne cōpoēo teneat· augꝰ ꝗ· xxi· d· ci· di
qd sic aīa ī hoīs ꝯditōe uigr̄ coꝛ ut dās
ei uitā q̄uis id· sit sp̄i ꝯ h̄ coꝛle· et ex illa
ꝯiūctiōe uehemīt ꝯcipit amoꝛē adcoꝛ sic
ligat igni ut accipiēs abeo penā ꝯ ex illa
ꝯiūctiōe ꝯcipit hoꝛroꝛē· oꝫ gꝰ oms p̄dcōs
mōs ī unū collige ut pfcē uidat quō aīa
abigne coꝛpoēo· ut· s· dicam̄ ꝙ ignis ƀ nāni
sua h̄t ꝙ sp̄c īcoꝛpoꝛeus ei ꝯiugi possit
ut loco locat sed ī q̄ ē ī strm̄ diūe iusti
tie h̄t ut ip̄m q̄dā mō retineat alligatū
ꝯ h̄ dicit ignis ille ē sp̄us uocē ꝯ sic aīa ·
igne ut nociuū ē uidēs abigne cruciat̄ ut
ggꝰ ī ·iiij· dyal· oīa ista ꝑ oꝛdinē tāgit ut
exp̄mussis ei an̄ h̄ pꝫ Ad ·i· gꝰ· dd ꝙ augꝰ
lō inquirendo· uñ ē aliū mod poit d' eian
do ī· li· d· ci· di· ubi exdās pꝫ ·l'· dd ꝙ augꝰ in
tellit ꝙ ea quibꝫ aīa ꝑpe afficit addoloꝛē
l' eius sc̄ sp̄ualia· n̄· n· affligeēt ī igne ut
nociuū ē appbendit gꝰ ignis apphens ē ꝓxim̄
affligēs remot Ad ·ij· dd ꝙ q̄uis aīa simp̄

sit nobilioꝛ iꝑ q̄ ē instrm̄ diē iustitie.
Ad ·iij· dd· ꝙ ꝓbus ꝯboē loq̄ d' illa accōe
ꝑq̄ puaens ēnsenuitāf ...... agens talis
aūt nō ē accō ignis ī aīaꝫ ꝯ ip̄ h̄ ratō
nō ꝯclit. Ad ·iiij· dd ꝙ igēs agit ī aīam
n̄ ꝑ modū īfluētis sed ꝑ mod dtinētis ut
exdās pꝫ· ꝯ īō rō nō ē adpꝑoītū Ad· v· dd
ꝙ ī uisiōe ītellectuali nō ē ēlārā exi· ꝑō qd
aliqd uīr nllo mō ītellcū possit ēē ꝯiū in
q̄nē uīr· ī sēu aūt h̄ ꝙ uīr ē sensū uidat ē
pōt ēē coꝛrupē uis ꝑ actū s ī q̄ cōrumpit
armoīam oꝛgaī sed tn̄ uisio ītellāal' pōt
ēē ꝯtistās ī q̄ē id ꝙ uīr· apphēdit ut nociuū
n̄ qd nocuit eo mō ꝙ uīr h̄ ā ē mō ꝙ
sic aīa uidēdo igne affligit Ad ·vi· dd
ꝙ nō ē sīle ēnt ad aīa sed q̄nt ad do ut
exdās pꝫ Ad ·vij· dd ꝙ q̄uis nō sit ds
tact coꝛlis int aīam ꝯ coꝛ ē tn̄ int eas
ds tactꝰ sp̄uāl sic q̄ motoꝛ celi cū sit sp̄c
ī sp̄uāl tactu tangit ip̄m celū mouēs ꝑ
mod quō dꝫ ꝯtistās tāgē sic dꝫ ī· i· de ·i·
gnaē· ꝯ h̄ mod sufficiat ad accōm Ad ·g·
q· dd qd sp̄c dāpti nuq̄ sc̄ ex īfnū. n̄
exoꝛspōē dīa l' ad instructōē l'ad exātiū
electoꝛ uq̄ aūt ex īfnū sc̄· ꝑ tn̄ uidet
igne ī fnī ut eis ī penā ꝑpatū Vn̄ cū
ista uisio sit ī me affligeēs ut dam ē· uq
sc̄· abigne infnī affligiē· sic ꝯcaptiui
q̄ ex carcerē exeuntes · acāde q̄dā mō afflī
gūt dū uidet se ad carcē dāptos sic gl'ia
electoꝛ ī nllo dmīt nꝫ q̄ ad ꝑmū ēēle
m̄ q̄ ad accīn· h̄ aīa ex celū ē ꝑtreū sint
ꝯ quodā mō in eoꝛ gl'ia credit ita q̄ in
nullo minuit pena dāptoꝛ sꝫ ex ī fnū
dīa dispōē adrēp ꝑmanē ꝯ h̄ ē ꝙ diē glo·
sup id ·ja· iij· ī flāmat totā natīuitās ꝯc
dnē uq̄ sit siue sb aere siue sb tra· seq
sc̄ toꝛmēta suaꝝ flāmaꝝ· obo aūt pcedit
ac si ignis cōpoꝛeꝰ affligeēt sp̄c ī me sic
affligit coꝛ

Oms aūt adeand etatē resurgēt ꝯc h̄
intellid ē· ī q̄nē adm̄sā coꝛs· sed q̄nt
adpfcōm coꝛs· rigīta ·ii· ꝗ· anoꝝ ꝯ eū
īn sui ēēt h̄ in ītelligēd ē ꝑ illā oppiōm
q̄ posit xp̄m ī p̄n xxx· āni nō dū ꝯpleta
baptm̄ bapō fuisse sed ꝑ oppiōm ēcō· qui
poit ꝙ xp̄c cū bap̄ fuit ērāt· xxx· ā· ꝯ in
cepat· xxx· p̄m oportet ꝙ xp̄c xxx ēbꝫ
āmis ꝯ tribꝫ misibꝫ uixit ·xxx· ·n· ānis ꝑ
dicauit ꝯ misibꝫ· q· ēbꝫ· nō ē aūt fas dīē
ꝙ in ītīne ꝯc sed ō ꝑ h̄ uīr qd nā ꝯ gigātes

resurget in eadem quantitate q̄ hic habuerunt. & dō q̄ in
tellc̄ ē. d̄ quātitate q̄ habere̅t. l' ħ̄rent eēnt
n̄ nō ertitate p. sup. humidatem l' d̄ fam. Set
incinuli̅bet pulverem cinerem ne soluat. & c.
Sed est qd̄ hec resolutiones q̄ inuicem tangunt
distinguunt. h̄ mō pō. n. accipit illa in q̄ corpus
humanum primo resolui̅t. Unde qñ ad partes gros
sas et terrestres ponit pulverem & cinerem dicunt
resolui inquantum exsiccant p̄ congelationem humidi
exsiccat agente. i. calorem uo in quantum d̄siccant p̄
abstractionem humidi a calore agente. Set q̄ est ad
partes subtiles & aereas aliq̄ ponit & auferat ad
uapores humidos. qui ab humido corporis resoluunt
aura uo ad siccos fumos qui fuerit in uenti qui
per aurā dr̄ dm̄ uo ponit illa in q̄ pō resolui
tur. h̄ autem ul' fuerit sensibilia ul' insensibilia. si insensi
bilia sic tangit ea in h̄ q̄ dic̄ in quacumque alioz
corporum substantiam & ea in h̄ q̄ dicat ea tpa. si autem
fuerit sensibilia sic tangit aīalia bruta & hoīes
in h̄ q̄ dicit. in escam quorumque aīalium & hoīnum. cibū cā
nē qz uiuere. ut ab' pertineat ad h̄ q̄ ē [illegible]
transmutationis humani corpis in substantiam p̄dictam qz
uo dic̄ carnem pertineat ad eam transmutationis
p̄ dicēt illi aīe in puncto temporis reddit q̄ illā
primo & c. expendendum ē primo nō solum q̄ prius
ē tpz set q̄ ē principaliter ut ex dc̄is pz. ad opportet
dicere q̄ costa d̄ q̄ formata ē mulier in adā resurget
ad q̄ aīa p̄o fuit aīata. resurget tamen in eua
qz in eua p̄ncipalius fuit ut. s. pertineret ad perfectionem
in individuo nō solum ad perfectionem spēi sicut fuit
in adā resurgent quidē sanctorum corpora sine omi
uicio. & c. ista que h̄ ponunt h̄ mō distinguntur
ut uicium pertineat ad intemperantiam humorum
aut in dispositionem in florum partium. d̄ formas autem ad
indispositionem partium exteriorum corporis uo ad diminutionem
ut si corporis sine aliquo membro resurget homo ad in dis
positionem exteriorum p̄ uirtutis motiue difficultas
uo ad ip̄s uirtutis debilitatem et cauabit corpora
dampnatorum hoīnum l' d̄ monstrum. h̄ dicit aug. p̄
opinionem q̄ ponit d̄ moēs corpus hīre nullū sibi
unita perfice aīam posse hīre similitudinem
corporis & membrorum corporalium realem. sic appollinaris
posuit. set sol' mō p modū apprehensionis l' in
tellectiue l' in ymaginarie ut qdā uolunt. nz nil
nō sentiat & h̄ ē. h̄ pt expoī ut sentiē nō
accipiat p actu exteriori qz set p actu intellis
qz h̄ d̄z. qz uel ac disputati pt qn̄ ho
& d̄ h̄ ā dcā fuit in. iij. di. d' m. u d' conceptione
domini corporis agebat at nō p̄ duos q̄ sim qd
h̄ nō dic̄ aug. qz ex quo habebat principalia
mēbra duplicia sicut duo capita & duo corda

erat q̄ due aīe merunt cum duo homines
essent h̄ coniuncti & p errorem n.

Preterea sciendum ē. q̄ omis aīe et c. postq̄ d̄ clara
uit m̄ d̄ hiis q̄ pertinent ad rem h̄ incip
d̄clarare d̄ hiis q̄ pertinent ad remunerationem. l'
punicionem resurgentium & dī. m. d. in pa. n. d̄t
minat d̄ remuneratione l' punitione que precedit
iudicium generale. in sa d̄ illa q̄ iudicium generale se. i.
d̄ xlvij. sol. q̄ q̄a qlibet dabit. et c. p̄ma
aut diuid. i. p. d. in p̄a d̄t̄minat d̄ remunera
tione l' punitione aīarum an die iudicii in rem
gen in sa d̄ qlr p̄ iusticiam & miām dī p̄rata
dispensent. xlvj. d. i. set q̄ h̄ d̄ ualde malis
& c. p̄a m. d. pō. n. d̄ quid aīe post mortem
diuersa recep hebunt p diuersitate meritorum
in sa d̄ qlr aīe post mortem diuersis receptaculis
distincte iuuari possent orōnibz & c. i. nz ne
gandum ē ut aug. ait & c. h̄ ps dī m. d. in p̄a d̄
qlr mortui iuuant suffragiis uiuorum. in sa
d̄ quo uiui iuuant precibz mortuorum sanctorum. i.
set forte qlis nugas p̄ces suppō. pa. i. d. in pa
d̄t̄minat d̄ illis mortuis in quibz suffragia fi
unt q̄ mō eis psit in sa ingrit utz obsit eis
p quibz n̄ fiunt q. solet mouiri qo d̄ duobus
et c. pa. m. d. in pa dic̄ q̄ fuit illa q̄ fca auiui
psit mortuis in sa q̄ sit illa q̄ nō psit. i. d p
pis uo erogari & c. solz moui qo & c. h̄ duo
facit pō ingrit d̄ ill' p quibz suffragia n̄
fiunt. statim p̄sentis ecce duitate so d̄ ill' p
quibz nō fient p̄senti eccl̄ ditte i. set i
stoz ā d̄ alio & c. set forte q̄ret & c. quo suffragia
scorum mortuorum uiuis psit et c. h̄ ea facit
pō. n. apponit q̄ intendit so confirmat p portu
p similitudinē anglorum i. unū q̄ dnr angli & c.
eo concludit intentum i. si autem angeli p ūbum q̄
Hic queritur an p̄o d̄ receptaculis aīarum post mor
tem. Scd̄o d̄ suffragiis mortuorum. Tertio de
orōibz sanctorum & c. p̄m queritur utrum aīabz post
mortem aliq̄ receptacula assignentur. Scd̄o d̄ dis
receptaculis. Tertio d̄ nido eorum dm

Ad pm sic pce. uit q̄ aīabz post mortem
receptacula n̄ assignentur. sic. n. d̄ boe
iii. d̄ ebdom. cōis aīi conceptio ē apud sapientes
incorporalia in loco nō esse cui concordat q̄ aug. dicat
eij. sr̄ gen ad littm cito quid sit dici pot
ad consilia loca aīam nō ferri n̄ cū aliquo corpore set
separata aīa a corpore n̄ hīt aliq̄ corpus sic idem
aug. dic̄ g̃ ridicul' ē aīabz separatis aliq̄ re
cepta assignare. Preterea q̄ hīt locum d̄terminatum
magis conuenit cū illo loco q̄ cū aliq̄ set aīe
separate sic q̄libet spūs sunt indifferenter se hnt

Cl. i. de receptaculis distinctis aīarum Cl. ij. d̄ suffragiis defunctorum & quibz ui
uentibus Cl. iij. q̄ h̄ offi sepulture n̄ ē mortuorum adiutoria p̄ a° Cl. iiij. q̄ communi
ti bona fca celeriorem absolutionem s̄z n̄ pleniorem faciunt. Cl. v.
q̄ mediocriter boni p̄z n̄ sunt bona ualeant saluant. meritis celestia
cere. Cl. vj. q̄ angli audiunt preces n. p̄ a° Cl. vij. q̄ i° ē d̄ aliis sanctis.

d

ad omnia loca non .n. pot quod cum aliquibus corporibus conveniant quamvis cum omnibus conditionibus corporalibus perfecte sint remote ergo eis determinata receptacula non sunt assignanda. ¶ Praeterea animabus separatis non affligitur aliquid post mortem nec cedat in poenam vel praemium sed locus corporalis non pot esse eis in poenam vel praemium cum ab eis nil recipiatur ergo non sunt eis assignanda certa receptacula ¶ Sed contra caelum empyreum corporalis locus est et tamen statim factum angelis est repletum ut Strabus dicit cum ergo angeli sint incorporei sicut et animae separatae videtur quod et separatis animabus sint certa receptacula assignanda. Et cetera. ¶ Praeterea hoc patet per hoc quod Gregorius in .iiii. dyal. narrat animas post mortem ad diversa loca corporalia esse deductas ut patet de Paschasio quem Germanus episcopus in balneis invenit et de anima Theodorici regis quam dicit ad gehennam esse perductam ergo animae post mortem habent certa receptacula. Videtur quod statim post mortem nullae animae deducantur ad caelos vel ad infernum quia super illud psalmi adhuc pusillum et non erit peccator dicit glossa quod sancti liberantur in fine vitae post hanc vitam non in erunt ubi erunt sancti quibus dicetur venite benedicti patris mei. Sed illi sancti erunt in caelo ergo sancti post hanc vitam non statim descendent ad caelum. ¶ Praeterea Augustinus dicit in enchi. quod tempus quod inter hominis mortem et ultimam resurrectionem interpositum est animas abditis receptaculis continet sicut unaquaeque digna est requie vel erumpna sed haec abdita receptacula non possunt intelligi caelum et infernus quia in illis et post resurrectionem ultimam animae cum corporibus erunt unde pro nihilo distingueret tempus ante resurrectionem et post ergo non erunt nec in inferno nec in paradiso usque ad diem iudicii. ¶ Praeterea maior est gloria animae quam gloria corporis sed simul omnibus redditur gloria corporis ut sit maior laetitia singulorum ex communi gaudio ut patet hebr. xi. super illud deo pro nobis aliquid providente et cetera. dicit glossa ut in communi gaudio omnium maius fieret gaudium singulorum ergo et multo fortius gloria animarum debet differri usque ad finem ut simul omnibus reddatur. ¶ Praeterea poena et praemium quae per sententiam iudicii redduntur iudicium praecedere non debent. sed ignis inferni et gaudia paradisi dabuntur hominibus per sententiam Christi iudicantis in ultimo iudicio ut patet mt. xxv. ergo ante diem iudicii nullus ascendet ad caelum vel descendet ad infernum. ¶ Sed contra est quod dicitur .i. cor. v. si terrena nostra habitationis dissolvatur domum habemus non manufactam conservatam in caelis ergo dissoluta carne homo habet mansionem quae ei in caelis fuerat conservata ¶ Praeterea phil. .i. dicit. cupio dissolvi et esse cum Christo. ex quo sic arguit Gregorius in .iiii. dyal. qui ergo Christum in caelis esse non dubitat nec pauli animam esse in caelo negat sed non est negandum Christum esse in caelum cum sit articulus fidei. ergo non est dubitandum animas sanctorum ad caelos ferri. quod quaedam animae aliquae post mortem statim ad infernum

descendant. luc. xvi. mortuus est dives et sepultus in inferno Videtur quod animae in paradiso vel in inferno existentes egredi non valeant ¶ Augustinus .n. dicit in li. de cura pro mortuis agenda si rebus viventium interessent animae mortuorum ut de aliis taceam me ipsum pia mater nulla nocte desereret quae terra marique secuta est ut mecum viveret et exclusit concludit quod animae defunctorum rebus viventium non intersunt sed interesse possent si de suis receptaculis exirent ergo de suis receptaculis non exeunt ¶ Praeterea in psalmo dicitur ut inhabitem in domo domini omnibus diebus vitae meae. et iob vii qui descendit ad inferos non ascendet ergo tam boni quam mali a suis receptaculis non exeunt. ¶ Praeterea receptacula ut dictum est animabus post mortem dantur in praemium vel in poenam sed post mortem nec praemia sanctorum minuuntur nec poena damnatorum ergo non exeunt de suis receptaculis ¶ Sed contra est quod dicit hieronymus contra vigilantium sic eum alloquens aliis enim vel in sinu abrahe vel in loco refrigerii vel sub ara dei animas apostolorum et martyrum consedisse non possunt tamquam tumulis et ubi voluerint adesse praesentes et ita tu leges deo ponis tu apostolis vincula inicies ut usque ad diem iudicii teneantur custodia. non sunt cum domino suo de quibus scriptum est. sequuntur agnum quocumque ierit. quod si agnus ubique est ergo et hi qui cum agno sunt. ubique esse credendi sunt ridiculum ergo est dicere quod animae mortuorum a suis receptaculis non recedant. ¶ Praeterea io. idem arguit sic cum diabolus et daemones toto vagentur in orbe et celeritate nimia ubique praesentes sint martyres post effusionem sanguinis arca operientur inclusi et inde exire non poterunt ex quo pot concludi non solum de bonis sed etiam de malis quod sua receptacula mediant exeant cum non habeant maiorem damnationem quam daemones qui ubique discurrunt ¶ Praeterea idem probari pot per Gregorium in .iiii. dyal. ubi narrat de multis mortuis qui viventibus apparuerunt Responsio dicendum ad .i. q. quod quamvis substantiae spirituales per esse suum a corpore non dependeant tamen a deo mediantibus spiritibus gubernantur. ut dicit Augustinus .iii. de trin. et Gregorius in iiii. dyal. et ideo est quaedam convenientia substantiarum spiritualium ad corporales substantias per congruentiam cuiusdam ut. s. dignioribus substantiis digniora corpora adaptentur unde et philosophi per ordinem mobilium posuerunt ordinem substantiarum separatarum quamvis autem animabus post mortem non assignentur aliqua corpora quorum sint formae vel determinati motores determinantur tamen eis quaedam corporalia loca per congruentiam secundum gradum dignitatis earum in quibus sunt quasi in loco eo modo quo incorporalia in loco esse possunt per hoc quod magis accedunt ad primam substantiam cui locus superior per congruentiam deputatur. i. deo cuius est sedes caelum secundum scripturas nuntiat et ideo animas quae sunt in perfecta participatione divinitatis in caelo esse ponimus. animas vero quae a participatione huius impediuntur in loco contrario deputamus ¶ Ad .i. ergo dicendum quod incorporalia non sunt in loco modo aliquo noto nobis et consueto per quem corpora dicimus in loco esse quamvis sint tamen in loco modo sibi huiusmodi spiritibus convenienti

gnos plene maifest' ee n pot ad .ij. dd'
qd d' e queticu aut siitudo una p pticipatoz
eod' qlitatis sic calida adiuicē queiut ⁊ tal'
queiet̄ q copozaliu ad loca corp̄lia ee n pot
a p qndā pporcōm q sepras meth corp̄lia
ad spūa tiffeut ut q dz d̄s e sol. q e pan
uite spi sic solute corp̄ q̄ hnt queienciā
qdā aie quibzdā locis qiut sic aie spi illu
miate cu corpibz inuolute aie uo obtenebre
pcp̄ a cu locis tenebzosis. ad .iij. dd' q aia
sepata directe n̄ recip̄ a locis corpibz p mod'
q corp̄ recipiut q obfuat a locis suis s; ipe
aie ex h; q ognoscut se talibz locis deputari
ex gaudiu ingerut l' terrore ⁊ sic loc' cedit
eis i peam l' i pmiu Ad .ij. q. dd' q sic in
corpibz e guitas l' leuitas q ferut ad suu loc
qui e finis mot' ipoz. ita q e i aia meritum
l' demitu quibz pueniut aie ad pmiu l' peam
q s; fines actōnu ipaz. vn sic corp̄ p guitate
l' leuitate stati defert. ad loc suu n̄ p hibeat
ita aie stati soluto uinclo cārnis p qd' i statu
uie detinebat stati pmiu qseq l' peam nisi
aliqd ipediat sic aliq ipedit qsecutōz pre
mij. pcām ue. q p pgari oz eq sic qd pmiu
differat q q loc' deputat aiabz f qgruentiam
pmij l' pene stati ut aia a corp absoluit uel i
infnu demgit l' ad celu euolat n̄ ipediat
a reatu q opozteat euolatōm differri. ut
p aia pget ⁊ huic ueitati auctes scripture et
noice maifeste attestat ut documeta scoz
patr un qtu e p h̄ tenēd ut p. i. iiij. dyal'
⁊ i li. d' ecc. dog ad .i. g. dd' q glo. se ipiy
expoit. q. n. dic nō du eis n̄ sit ext ⁊ e. stati
expoit sbdens. i. nō hebis geminam stolā q
hebut sci i fine ad .ij. dd' q ine illa
audita recepta quibz aug lo. s; qputanda
infni ⁊ padis i quibz aie. aliq an tem qunet
set id distiguit teps an tem ⁊ post q an tem
s; i sine corp postea erit e corp ⁊ q in aliqbus
receptacul' n̄ s; aie i quibz post tem n̄ erut.
ad .ttiu. dd' q hoies p corp hnt qndā qnui
tate adiuicē q p ea e uim qd dz act. xvij.
q d̄s ex uno fecit oiu ho gen s; aias sigil
lati fiut. vn n̄ e tanta qg en ut oes hoies
sil glificet. i aia sic q simil glificet i corp et
p glia corp nō e ita eclis sic glia aie un mai'
deme ee seis si glia aie differt qm d' h qd i
glia corps diff' nec p'set h deme glie reco
pensari. p applicatōm gaudij singloz d' gaudio
o ad .iiij. dd' qd eadē obōm greg. i. q. dyal'
ppoit. ⁊ soluit s; ingo i celo nec s; aie scoz

quid e q i die iudicij p iustitia sua
retributōz recipiut et rendet h eis inimir
esset i iudi qd nc aie sola sui glia l' sigla
retributiōe letat. postmod' uo q corp̄ beatu
dic pfruut ut i ipa q carne gaudeant
i q doloz pdno ctiat q ptulut eodm m
dd' e d dapnas Ad .iij. q. dd' q aliq exire de
info l' d padiso pot telligi d' uno mō ita q
simp' iud exeat ut ia eis loc' padis nō sit l'
i ffiuus ⁊ sic nulls i info l' padiso finali depu
tatē' in exire pot. ut i sexta. d. dicet a m pot
i telligi ut exeat ind ad tep' ⁊ i h distiguend' e
qd eis qat s. le. n. et qd eis queiat s ordine
diē puī. q ut aug dic. i. li. d' cura pmoz
tuis agēda s; huaz limites ir. alia ditnap
sigr ututu alia s; q nlr. a s; q minibili
fiut s g' nle esu aie sepate recep ppis. d
putate agnsatōe uiuētiu peit segregant
n. n. p esu n̄ hō i mo cāne uiuētes sbuis
sepatis i mē qiūge e ois eoz qgto asu qn
a m; ip a alius recep eis exire queiret n̄ ut
rebz uiuētiu me eent s; p dispōm dic puī
aliq aie sepate alius recep egsse qspectibz
hoīnu psentat. sic aug i pdco li. narrat d'
felice mre. quicuulz uolanis uis appuit
e abtiliūs appugnēr. ⁊ h q ēdi pot q aliq d'
dapnas qtingat qd ad erudītōm hoīnu et
terroze p̄mittit uiuētibz appere. l' ē ad suffgia
expetenda qnt ad illos qui i pgatozio detinet
ut p multa q i. iiij. dyal. narat p;. set h in
s; int scos ⁊ dapnatos q sci cu uolunt appere
uiuētibz poss. nō aut dapnati. sic. n. sci in
uētes i cāne. p donu gre gtis date accepiut
ut sanitates ⁊ sigs pficiat q nō n̄ dia ututē
mirabl' fiut. q quid sigs ab aliis h dono ca
retibz pfici n̄ poss. ita q nō e ingns ut ex
ututē glie a potetas aiabz scoz d' e p qm pos
sut mirabili appere uiuētibz e uolunt q
alij n̄ poss n̄ i tēd pmissi ad .i. g. dd'. q
aug ut p; s; qt̄a p;. lo. s qmuem esu n̄.
m; tu s; q q si mortui poss ut uoluit
uiuētibz appere totiēs appareat quoc ap
pent i cāne uiuētes q sepata cāne l' oio
qformat diue uo. ita q nō liceat eis n̄ q
sm diam dispōm qgrue intuent l' ita s;
peis opposlli ut dz sua misia mags doleat
q cuent aliis appere ad .ij. dd' q auctes
ille loq qntu ad h qd nlls d padiso l' d inf'
no egdr simp ⁊ nō egdiat ad temp' ad .iij.
dd'. qd sic exdas p; p qd loc' aie cedit in
peam ul' pmiu qd aia afficit ex h qd tali

loco d' putat' l' gaudendo ul' dolendo
h' aut' gaudiu' sine h' dolor d' h' q' talib;
locis d' putat' manet in aia q' qn ex loco
pdca fiat sic pontifici cui dat' phonore
ut in cathed' sedat in eccia n' minuit' glia
qn d' cathed' recedit q' et si actu i no se
dat loc' tn d' putat' e adea q' q' h' obicitur
Rnde ¶ ad qrt' pm dd' e qd ps lo d' apls
q' mrib; q' q' eis accsat expoctatce glie q' no
h' q' eis ogit exdbito s. q' aut dic eos
ubiq' ee no e intelld' q' sint sine i plib; lo
cis aut ubiq' set q' ee pse u' uolut ¶ ad .ij.
dd' q' no e simile dd' mo oib; q' anglis q' aiab;
scor' q' damptor' angli .n. boi q' mali h' offm
sed' ut hoib; psint ul' adcustodia ul' ad exe
tiu' q' d' aiab; hoiu' .n. pot d'. set tn q' pot
tate glie ee ubiq' uolut. q' h' e qd ps iten
dit ¶ ad .iij. dd' q' q'uis aia aie scor' ul' dap
tor' psentialr' assit u' appent no tn h' e
d' e sp accide. aia .n. hi apparitoes sue l' in
dormiendo l' i uigil' ope bor' l' malor' spuu
administrom l' dceptom uiuetiu. sic q' et
alii q' uiui hoies apperent aliis q' eis multa
dnt i sopnis cu tn no gstet eos ee psentes
sic aug' p multa ex ptat i .l. li. de cura pmor
tuis agenda.
Ad .ij. sic pce. ui' q' limbz infni no sit
idem q' sin' abrahe. sic .n. dic aug' .xij.
su' gn. ad litt'. no du' iueni iferos alicubi
ibono posuisse scptur'. set sin' abrahe i bonu
accipi' ut id sbiugit sic dicens no ibonu ac
cipi' sinu' abrahe q' illa regem q' abanglis
pius paup' allat' e. nescio utr' qsqs possit
audire. g' sin' abrahe no e idem q' limb' ifni
¶ pt' i inferno existes no uidnt dm set i sinu
abrahe uid' ds ut pz p aug' .ix. li. gfes. qui lo
ques d' nebrido dic quicqd ille e q' sin' abrahe
uocat' i neb' ds' ins' uiuit q' h' . iam no ponit
aure ados meu set spuale os adfonte uiuu
q' bibit qntu' pot sap' p auiditate sua sine
fine felix g' sinus abrahe no e idem q' limbz
ifni ¶ pt' ecia no orat' pcs' ut i infnu' dducat'
orat aut ut angli aia' d' ferat i sinu abrahe
d' ferat g' ui' q' sin' abrahe no sit idem q' limbz
¶ set q' sin' abrahe dz u' mdic lazar' ductus e
set duct' e ad ifnu' q' ut dic glo. .xxx. su
illd' job. u' gstituta e dom' oi uiuenti ifn'
dom' erat oim uiuentiu an aduet' x' g' sin'
abrahe e idem q' limb' ifni. ¶ pt' gen. .xlij.
dic jacob filiis suis ddducetis canes meos
cu dolore ad inferos g' jacob i morte sua

scendit se ad ifos ut sicret' g' eade roe q' ab'
ha. ad iferos descend' fuit post morte q' ita
sin' abrahe ui' ee q' ps infni ¶ Ulti' ui' q'
limbz infni sit id q' i ferii daptor' . exc .n.
i ifnu' dz momordisse no absorbuisse q'
aliqs in exijt no tn oms. n' aut dicetur
momordisse infnu si illi qs liberauit i li
bo i fni gtinet. id gtinebat' i limbo q' i in
ferno g' lib; ul' e idem q' ifii l' ps i fni ¶ pt'
xpc dz i symbolo dscendisse ad ifnu' set non
dscendit n' ad limb' patr' g' limb' patr' est
id q' i fnu' ¶ pt' job .xxvij. dz i psudissimu'
i fni dscendet aia mea. set job cu eet uir
scus q' h' ad limbu' dscedit. g' limbz e idem
q' psudissim' i fni ¶ set q' infno nulla est
redeptio. set a limbo sci sunt redepti g' lib;
n' e idem q' ifii. ¶ pt' aug' dic. .xij. su' gen'
ad litt. quo nra rege q' lazar' accepit apd'
iferos ee dam. no uido set aia lazari ad
limb' dscedit g' limb' no e idem q' infni.
¶ Ulti' ui' qd limb' puor sit id q' limb'
patr. pca .n. dz. Rndz culpe. set pcad el'
pa dscebant i limbo patr' q' puor. s. pcalpa
ori' g' id dz ee utriusq' loc' pene. ¶ pt' aug'
dic i euch' mitissa e pca puor. qui cum
solo ori' dscedut. set nulla e pena mior q'
sa patr' huer' g' idem e loc' pene utriusq;
¶ set q' actuali pcco dbet' pca tepal' i pgatorio
q' etna i inferno q' ita ori' pcco dbebat' pena
tepalis i libo patr' q' etna i limbo puor. si g'
inf' q' pga. no se id ui' q' m; limb' puor
q' limbz patr. sit id. utr' aut i fni q' pga
tor' loc' sit id qsitu e sup' . d. .xxi ¶ Re
sponsio dd' ad .i. q. q' aie hoiu' post mor
te adquiete ueire n' posse n' mito fidi
q' accedentes ad dm oz cde. heb. .xi. pm
aut ex' cdendi. hoib; i abraham. dat' q' pri
acetu i fideliu. sgregauit q' sp'ale sig'. fidi
accepit q' io reges illa que gmote dat'
sin' abrahe. dz p aug' .xij. su' gen ad litt
set aie scor' q' post morte no i tpe eand
rege' huere q' post x' aduentu hnt plenam
quiete dia uisioe pfruentes set an x' aduet'
hebant qd dsidiu' psecutioz sis q' io stat' .scor'
an x' aduet' pot gsidari q' id q' hebat d'
rege q' sic dz sin' abrahe. pot q' gsidari qntu'
ad id q' eis d' rege decrat q' sic dz limb' ifni
limbz g' i fni q' sin' abrahe fuer' an x' ad
uet' uno p accns q' n' pse q' io n' phibet
post xpi aduet' ee sinu' abrahe oio diuisu
a limbo q' ea q' se uniu' p accns sepat' ...

figit. Ad .i. g[itur] dicendum quod quantum ad id quod habebat de bono status sanctorum patrum abrahe dicebatur sed quantum ad id quod habuit de defectu dicebatur infernus et sic nec sinus abrahe in malum accipitur nec infernus in bonum quamvis quodammodo sit unum. Ad .ii. dicendum quod sicut reges sanctorum patrum ante christi adventum sed dissimiliter quia ei ante christi adventum sanctorum reges de facto habebant requiei adventum. dicebatur id infernus et sinus abrahe. Unde in nullo videbatur deus. sed quia post christi adventum sanctorum requies est completa tamen dum videant talis requies dicitur sinus abrahe et nullo modo infernus. et ad hunc sinum abrahe ecclesia orat fidelibus provenire. Unde patet responsio Ad .iii. quod sic intelligitur et quandam glo. quam habet luce .xvi. secundum illud factum est ut moreretur mendicus et cetera. quia sic dicitur sinus abrahe et requies sanctorum pauperum. quorum est regnum celorum. Ad .ii. q. dicendum quod receptacula animarum post mortem debent distingui possunt aut secundum situm aut secundum locorum qualitatem. putà .s. malignis locis penas vel premium accipiunt anime. si ergo consideretur limbus patrum quantum ad locorum qualitatem proprietates sic non est dubium quod distinguitur tamen quia in inferno est pena sensus quando erat in limbo patrum tamen quod quia in inferno est pena et eterna sed in limbo patrum sola dampnabilitas et temporalis. sed si consideretur quantum ad situm loci sic probabile est quod id locus vel quasi continuus sit inferno. ita tamen quod quadam superior pars sive limbus patrum dicatur exterior .n. in inferno secundum diversitatem culpe diversa sortiuntur. premium quando gravioribus penis tenebantur clausi sunt in obscuriore et profundiore loco continentur in inferno. Unde quia sancti patres in quibus minimum erat de ratione culpe summum et unde tenebrosum locum habuerunt omnibus puniendis. Ad .i. g[itur] dicendum quod secundum hoc infernus quod limbus sed id quantum ad hoc de christo in ferenda memoria et in infernum descendisse quando a limbo patres eripuit suo descensu et per hoc solo ad finem. Ad .iii. dicendum quod job non descendit ad infernum dampnatorum. sed ad limbum patrum quia quod dicitur profundissimus locus non quia sit locorum penalium sed comparatione ad alia loca. et quod licet eodem includitur omnis locus penarum vel dicendum sicut augustinus solvit .xii. super ge. ad litteram de iacob sic dicens illud quod iacob sic dixit ad filios suos deducetis canitiam senectutis mee ad inferos ut hec magis timuisse ne nimia tristitia sic perturbaret ut non ad requiem beatorum iret sed ad inferos peccatorum et simpliciter potest exponi ubi job eadem ratione ut sic magis ubi timuis quam asseveras. Ad .3. q. dicendum quod limbus patrum et limbus puerorum absque dubio differunt secundum qualitatem premii vel pene. pueris .n. non est spes beate vite quem patribus in limbo aderat in quibus et lumen fidei et gratie refulgebat. sed quantum ad situm probabiliter dicitur utrumque id locus esse non quia reges beatorum adhuc erant in superiori loco. quam puerorum limbus sicut de limbo et inferno dictum est. Ad .i. g[itur] dicendum quod ad culpam originalem non eodem modo se habebant patres et pueri in patribus .n. ex originalis culpa expiata erat secundum quod erat infectiva persone remanebat tamen impedimentum ex parte nature per quam non dum fuerat plenarie satisfactum. sed in pueris est impedimentum et ex parte nature et ex parte persone. et ideo pueris et patribus diversa receptacula assignantur. Ad .ii. dicendum quod ad locum .2. de penis que debentur alicui pro sue in se mitissimam penam habent qui solo originali peccato gravantur sed adhuc est minor pena eorum quos impedit ab acceptione glorie defectus persone sed solum defectus nature ut ipsa dilatio glorie quedam pena dicatur.

Ad tertium sic procedi videtur quod non debeant tot receptacula distingui. sicut .n. receptacula debentur animabus post mortem apparet ita et per mito sed rationem. minima non debent nisi tamen unum receptaculum .s. paradisus ergo nec ratione peccatorum debent nisi unum receptaculum. Item receptacula animabus assignantur post mortem ratione meritorum vel demeritorum sed unus locus est in quo merentur vel demerentur ergo unum receptaculum debet eis assignari post mortem. Item loca penarum debentur propter culpas sed non sunt nisi tria genera culparum .s. originale veniale et mortale. ergo non debent esse nisi tria receptacula penalia. Sed contra videtur quod debeant esse multo plura quam assignentur. aer .n. iste caliginosus est demonum carcer. ut patet .ii. pe. ii. nec tamen computatur inter .v. receptacula que a magistro assignantur ergo sunt plura receptacula quam .v. Item alius est paradisus terrestris alius paradisus celestis sed quidam post statum huius vite ad paradisum terrestrem sunt translati ut de enoch et elia dicitur est ergo paradisus terrestris inter .v. receptacula non computatur videtur quod sint plura quam .v. Item cuilibet statui peccantium debetur aliquis locus penalis propter quod sed si peccaverit aliquis locus in originali peccato decedit cum solo veniali peccato nullum receptaculum assignatorum ei competit constat .n. quod in paradiso non esset cum gratia careret et eadem ratione nec in limbo patrum similiter nec in limbo puerorum tamen in limbo puerorum non sit pena sensus quam tali debetur ratione venialis peccati. similiter nec in purgatorio quia in non est nisi pena temporalis. huic autem debetur pena perpetua similiter nec in inferno dampnatorum quia peccato mortali caret ergo oportet .vi. receptaculum. Item diversi sunt qualitates premiorum et penarum secundum diversas penas et meritorum sed infiniti sunt gradus meritorum et culparum ergo infinita debent distingui receptacula in quibus puniuntur vel premiantur post mortem. Item anime quamvis puniuntur in locis ubi peccaverunt ut per gregorium patet .i. iiii. dyal. sed peccaverunt in loco ubi nos habitamus ergo hic locus debet computari inter receptacula et precipue cum aliquando in hoc mundo appareant

sine puniantur. ut supra d. xv. dictum est. Ad 2m sicut
aliqui in gratia decedentes habent aliquid propter quod sunt digni
pena. ita aliqui in peccato mortali decedentes habent aliquod bonum
propter quod essent digni premio. sed decedentibus in gratia
cum peccatis venialibus assignatur aliquod receptaculum
in quo puniuntur antequam premia consequantur. scilicet purgatorium
ergo eadem ratione eis debet esse dari illis qui in mortali decedunt
cum bonis operibus aliquibus. Ad 3m sicut peccatum retardabat
adeptionem glorie anime ante Christi adventum ita et nunc aliqualiter
corporis. ergo sicut distinguuntur receptacula ante Christi adventum ab eo
in quo nunc recipiuntur ita debet receptaculum distingui ab
eo in quo recipiuntur post iudicium. Responsio dicendum quod re
ceptacula animarum distinguuntur secundum diversos status earum. anima
autem coniuncta mortali corpori habet statum merendi. sed exu
ta a corpore est in statu recipiendi pro meritis bonum vel malum
ergo post mortem vel est in statu recipiendi finale premium
vel est in statu quo impeditur ab illo. si autem est in statu re
cipiendi finalem retributionem hoc est dupliciter. vel quantum ad bonum
et sic est paradisus vel quantum ad malum et sic ratione actualis cul
pe est infernus. ratione autem originalis est limbus puerorum. si vero est in sta
tu in quo impeditur a finali retributione contingit vel est propter defectum
persone et sic est purgatorium in quo detinentur anime ne statim
premium consequantur propter peccata que commiserunt vel propter defectum
nature et sic est limbus patrum in quo detinebantur patres a conse
cutione glorie propter reatum humane nature qui nondum poterat
expiari. Ad 1m ergo dicendum quod bonum contingit uno modo
sed malum multipliciter sicut patet per dyo. iiij. c. de
di. no. et per philosophum in ii. ethicorum. et propter hoc non est inconve
niens si locus bone retributionis est unus. locorum vero
penarum sint plura. Ad 2m dicendum quod status merendi
vel demerendi est unus status et eiusdem sit posse merere vel
demereri et ideo convenienter debetur omnibus unus locus sed eorum
qui recipiunt pro meritis sunt status diversi et ideo non est
simile. Ad 3m dicendum quod pro culpa originali ut ex dictis
patet vel ratione persone vel ratione nature tantum et ideo illi culpe cor
respondet duplex limbus. Ad 4m dicendum quod aer iste caligi
nosus non assignatur demonibus quasi locus in quo recipiant
retributionem pro meritis sed quasi competens officio eorum
inquantum nobis deputantur ad exercitium et ideo inter recep
tacula de quibus nunc agitur non computatur. post non deputatur
eis ignis inferni ut patet matthei xxv. Ad 5m dicendum quod
paradisus terrestris pertinet magis ad statum viatoris
quam ad statum recipientis pro meritis. et ideo inter receptacula
de quibus nunc agitur non computatur. Ad 6m dicendum quod
illa positio est impossibilis ut in ii. li. d. xxxiii. dictum est. si
tamen esset possibile talis in inferno punieretur in eternum
quod enim veniale in purgatorio temporaliter punitur
accidit in quantum gratiam habet adiunctam unde si adiungatur
mortali quod est sine gratia pena eterna in inferno punietur
et quia iste qui cum originali peccato decedit habet veniale
sine gratia non est inconveniens si ponatur eternaliter puniri

Ad 7m dicendum quod diversitas graduum in penis vel in pre
miis non diversificat statum secundum quorum diversitatem receptacula
distinguuntur. et ideo non sequitur. Ad 8m dicendum quod licet quedam
anime separate aliquando in loco nostre habitationis puniuntur non est
propter hoc quod locus iste sit proprius locus penarum sed hoc fit
ad instructionem nostram ut earum penas videntes re
trahamur a culpis. quod autem anime existentes in carne
hic puniuntur. penitus non pertinet ad propositum quia talis
pena non tollit hominem extra statum merendi vel demeren
di. nunc autem agimus de receptaculis que debentur anime post
statum meriti vel demeriti. Ad 9m dicendum quod malum non
potest esse purum absque commixtione boni sed cum bonum
summum est absque omni commixtione mali. ideo illi
qui ad beatitudinem que summum bonum est transferendi
sunt debent esse ab omni malo purgati. et propter hoc oportet esse
locum in quo tales purgentur sed huic non oppositum purgati
exeant sed quia in infernum retrudantur. non erunt inmunes
ab omni premio bono et ideo non est simile quia in inferno existen
tes premium suorum bonorum recipere possunt inquantum
bona preterita eis valent ad mitigationem pene.
Ad 10m dicendum quod integra anime existit premium celeste
sed gloria corporis cum redundet ex anima tota consistit
in anima quasi originaliter et ideo carentia glorie anime diversifi
cat statum. non autem carentia glorie corporis et propter hoc
quando idem locus scilicet celum empyreum debetur animabus sanctis
exutis a corporibus et coniunctis corporibus gloriosis non autem
idem locus debetur animabus patrum ante perceptionem glorie
anime et post perceptionem ipsius.

De modo quo de suffragiis mortuorum et de (Et circa
hoc queruntur. iiij. Utrum suffragia que pro uno
fiunt aliis prodesse possint. Et pro quibus prosint. Et quo
que suffragia prosint. Et de quantum prosint.

Ad primum sic proceditur. videtur quod suffragia pro uno
facta aliis prodesse non possint. gal. vi. que enim
seminaverit homo hec et metet. sed si unus ex suffra
giis alterius fructum consequeretur meteret ab aliis se
minata. ergo ex suffragiis aliorum nullus fructum
consequitur. Preterea ad iustitiam dei pertinet ut uni
cuique retribuat pro meritis. unde psalmus tu reddes
unicuique secundum opera sua. sed iustitiam dei deficere est impossibile
ergo impossibile est quod unus ex operibus alterius iuvetur. Preterea
sicut dictum est opus meritorium et laudabile. quia scilicet
in quantum est voluntarium sed ex opere unius non laudatur
alter ergo nec opus unius potest esse alteri meritorium et fruc
tuosum. Preterea ad divinam iustitiam pertinet similiter bona
reddere pro bonis. mala pro malis sed nullus punitur
pro malo alterius immo ut dicitur ezechielis xviii anima que peccaverit
ipsa morietur ergo nec iuvatur unus pro bono alterius.
Sed contra est quod dicitur in psalmo. particeps ego sum omnium etc.
Preterea omnes fideles per caritatem uniti sunt. unius corporis
membra ecclesie sed unum membrum iuvatur per aliud ergo

7 un᷑ ho pot alt᷑ meritis iuuari. Videt᷑ ut᷑ q᷑ mortui no posse iuuari ex opib; uiuo᷑ ꝓ p᷑ h᷑ q᷑ dic᷑ apo᷑ ·ij· co᷑ v· oms nos manifestari o᷑ an᷑ tribunali x᷑ ut recipiat un᷑ ꝗsq; ꝓpa co᷑ que gessit g᷑ ex h᷑ que p᷑ morte hois ꝯtinet q᷑n e᷑ co᷑ eit meriti ei᷑ acresce poterit ex aliq; opib; ¶ P᷑ h᷑ idm ut᷑ ex h᷑ q᷑ h᷑ apoc᷑ xiiij· bti mor᷑ q᷑ i do᷑ mo᷑ ꝗ sbꝺit· opa· n· illo᷑ se illos ¶ P᷑ ꝓfice ex aliquo co᷑ solu᷑ i uia exn᷑ tis sed hoies p᷑ morte ia no s᷑ uiatores ꝗ᷑ ꝺ eis h᷑ itellr᷑ q᷑ l᷑ job· xix· semita᷑ mea᷑ circu᷑ 7 transire n᷑ possu᷑ g᷑ mortui ꝺ suffragiis alic᷑ mu ari n᷑ possunt. ¶ P᷑ nlls iuuat᷑ ab al᷑ n᷑ sit a᷑ uice ꝯcatio int᷑ eos· s; nulla ꝯcatio e᷑ mortuo᷑ ad uiuos ꝓ ph᷑m i·1· eth᷑ g᷑ suffragia uiuo᷑ mortuis n᷑ ꝓsunt ¶ Sed ꝯ᷑ e᷑ q᷑ h᷑ ·ij· m᷑· xij· sca᷑ 7 salubr᷑ e᷑ co᷑ ꝓ ꝺfu᷑ exorare· ut a pcc᷑ solua᷑t· sed h᷑ ess᷑ i utile n᷑ eos iuuaret· g᷑ suffragia uiuo᷑ mortuis ꝓsunt ¶ P᷑ aug᷑ dic᷑ i·u· ꝺ ꝗa· ꝓ mortuis aut᷑ n᷑ p᷑ua e᷑ uni u᷑se ecc᷑e que i h᷑ ꝯsuetudie claret auc᷑tas ut i p᷑ctib; sacdotis q᷑ dno᷑ do ad ei᷑ altare fu dunt᷑ loq suu᷑ hat᷑ ꝯmdatio mortuo᷑ q᷑ quid ꝯsue᷑ ab ipis apl᷑s inchoauit ut dic᷑ dam᷑ i q᷑da᷑ s᷑mo᷑e ꝺ suffragiis mo᷑· sic dices misteri o᷑ ꝯsta᷑ discipl᷑ saluatoris 7 sci᷑ apli i commendis 7 uiuificis misteriis· memo᷑ fi᷑· co᷑ q᷑ fidel᷑ dor mierunt sanciuer᷑ q᷑ ꝯ p; p᷑ dy᷑ i ultio᷑· ca᷑· ce᷑· ier᷑ n᷑ retu᷑ ꝯmemorat ꝗ i p᷑mitia᷑ ecc᷑a ꝓ mo᷑· 1 oraba᷑· et 7 dy᷑ asserit suffragia uiuo᷑ mo᷑ ꝓde᷑ g᷑ i dubi᷑ esse ꝺ e᷑ ¶ Videt᷑ ut᷑ q᷑ suffragia p᷑ pcc᷑ res fca᷑ mortuis no ꝓsi᷑· q᷑ ut d᷑ jo᷑· ix᷑· pcc᷑o᷑ s᷑ ꝺs n᷑ audit sed si orōes eo᷑ ꝓ ꝺeent ul᷑ ꝓ q᷑b; orant ad ꝺ exaudi ret᷑ g᷑ suffragia p᷑ eos fca᷑ mo᷑ n᷑ ꝓsit ¶ P᷑ gg᷑ i pasto᷑ dic᷑· cu᷑ is qui di splicet ad intercedendu᷑ mittit᷑ irati ai᷑ ad ꝺ t᷑iora ꝓuoca᷑ sed q᷑ pccor᷑ d᷑o displicet g᷑ p᷑ pcco᷑ suffragia ꝺi ad mia᷑ no flecterent 7 ita talia suffragia no ꝓsunt ¶ P᷑ op᷑ ꝺ᷑ mag᷑ ut᷑ fruc᷑ fac᷑ q᷑ alt᷑ sed pcco᷑ n᷑ meret᷑· ꝓ opa sua· g᷑ mlto mi᷑ pot alt᷑ meri ¶ P᷑ oe᷑ op᷑ meritoriu᷑ o᷑ e᷑ uiuificatu᷑· 1· caritate· in formu᷑ sed op᷑ p᷑ pcco᷑es fca᷑ s᷑ mortua g᷑ no p᷑s᷑ pecca iuuari mortui ꝓ q᷑b; fiunt ¶ Sed ꝯ᷑ nlls pot sare pcco᷑ ꝺ alio ut᷑ sit i statu culpe ul᷑ gr᷑e si g᷑ illa tm᷑ suffragia ꝓdeent que fiu᷑t p᷑ eos qui s᷑ i gr᷑· n᷑ posset h᷑ sare p᷑ q᷑s suffragia ꝺ ꝗreret --- suis ꝺ fuctis ꝯita mlti a suffragiis ꝓ ꝺandis retrahere ¶ P᷑ sic dic᷑ aug᷑· i u᷑a s᷑ h᷑ iuuat᷑ ꝺ᷑s mortuus ex suffragiis s᷑ q᷑ ꝺu᷑ uixit meruit ut iu uaret᷑ post morte g᷑ ualo᷑ suffragio᷑

mensurat᷑ s᷑ ꝺ ꝺito᷑ ei᷑ ꝓ quo fiunt· no g᷑ differt ut ut᷑ utr᷑ p᷑ bo᷑s ꝓ malos fiat ¶ Videt᷑ ut᷑ q᷑ suffragia q᷑ a uiuis ꝓ mortuis fiunt fac᷑ n᷑ ꝓsi᷑· q᷑ si ꝺ᷑s ꝓ alio ꝺ bitu᷑ solueret· s᷑ h᷑ uam iustitia᷑ i p᷑e ad bito ꝓꝓo no absolueret· g᷑ p᷑ h᷑ q᷑ aliq᷑s suffragia faciens debitu᷑ soluit ꝓ illo ꝓ q᷑ facit ex h᷑ ad bito ꝓꝓo n᷑ absoluit ¶ P᷑ unusquisq; d; h᷑ q᷑ facit face meliori mo q᷑ pot sed meli᷑ e᷑ iuuare duos q᷑m un᷑ si g᷑ q᷑ ꝓ suffragia mortui ꝺ bitu᷑ soluit ꝓꝓo ꝺ bito liberaret ut᷑ q᷑ nuq᷑ ꝺ teret ꝺ᷑s ꝓ se ꝓꝓo satisfa ceret s; s; ꝓ al᷑. ¶ P᷑ satisfacto alic᷑ ꝓ al᷑ satisfac᷑ eq᷑ li᷑ ꝓdest ꝗ et ei ꝓ quo satisfacit eadm᷑ rōe eq᷑li᷑ ualebit· 7 t᷑tio si p᷑ eod᷑ satisfacit 7 s᷑ili᷑ q᷑rto 7 sic ꝺ inceps g᷑ un᷑ una satisfacione posset ꝓ oib; satisface q᷑ e᷑ absurdu᷑ ¶ Sed ꝯ᷑ e᷑ ꝯ ꝺ᷑ i p᷑s orō mea i sinu meo ꝯuertet᷑ g᷑ eadm᷑ rōe 7 suffragia q᷑ ꝓ aliis fiunt facie᷑ ꝓse ¶ P᷑ dam᷑ dic᷑ i s᷑mo᷑e ꝺ h᷑ q᷑ in fide dormi er᷑ q᷑ ꝺ ead᷑ unguento ul᷑ a᷑ oleo sco᷑ dauid ꝺ uolens infirmu᷑ ꝓ ille unctus ꝓ recipit unc tionem ꝺmu᷑ sic pungit laborate sic 7 q᷑ ꝓ p᷑xi salute agoniat ꝓ᷑m ꝗ ipi ꝓdest dom prid᷑ 7 sic h᷑ ꝓposit ¶ Responsio ad·1· q᷑· q᷑ ꝺ acc᷑ ut᷑ ad duo uale᷑ pot᷑· ꝓ ad aliq᷑ statu᷑ acq᷑rend᷑ sic ꝓ op᷑ meritoriu᷑ h᷑ acq᷑rit statu᷑ btitudis s᷑o ad ꝺ ꝺ oms statu᷑ sic h᷑ p᷑ aliq᷑ actu᷑ meret᷑· aliq᷑ p᷑mu᷑ actu᷑ ꝺ dimissio᷑ pe ne ad utu᷑ h᷑ aut᷑ eo᷑ act᷑ ut᷑ uale᷑ posse uno mo ꝓ uia᷑ meriti· al᷑ mo ꝓ uia᷑ orōis 7 e᷑ ꝺ ꝗa int᷑ istas duas uias ut i· xij· ꝺ᷑ dam᷑ e᷑ q᷑ meritu᷑ i nitit᷑ iusti᷑ sed ora᷑ i petit petit᷑ ex sola ei᷑ ꝯ ꝺ at᷑· ꝺ᷑ g᷑ q᷑ op᷑ uni᷑ nllo mo pot alt᷑ uale᷑ ad statu᷑ ꝯꝺ ꝓ uia᷑ meriti ut s᷑· ex h᷑ q᷑ ego facio ꝺ᷑s meat᷑ uita᷑ eternā q᷑ fors ꝯ᷑ e᷑ reddere s᷑ mi s᷑ ra recipi᷑. uniq᷑sq; aut᷑ ex suo actu disponit᷑ 7 no ex alieno ex dico dispōm ꝺ ignitatis ad p᷑miu᷑ sed ꝓ uia᷑ orōis q᷑ ꝯtinet᷑ ad statu᷑ ꝯꝺ op᷑ uni᷑ ~~alteri~~ i uia alt᷑ uale᷑ pot sic q᷑ un᷑ h᷑ i petit alt᷑ p᷑mia ~~gr᷑a~~ g᷑ cu᷑ n· i petto orōis sit s᷑ liberalitate᷑ ꝺi qui orat᷑ ad oīa illa· i petto orōis se pot extende᷑ que ꝓstatu ꝺ ꝺ ine s᷑b sunt orōi. ꝗ᷑ q᷑ ad ꝺ ꝗ᷑ e᷑ ꝯms ul᷑ accessoriu᷑ ad statu᷑ op᷑ uni᷑ pot uale᷑ alt᷑ n᷑ solu᷑ ꝓ uia᷑ orōis sed ꝓ uia᷑ meriti q᷑ quid ꝺ᷑ ꝯtigit ꝓ ꝓꝓ ꝯcantaz i radice opis q᷑ e᷑ caritas i opib; meritoriis 7 io᷑ oms qui i uicem caritate ꝯuertunt᷑ ad eme lut᷑ ex mutuis opib; reportant tn᷑ s᷑ m᷑ sam statu᷑ uniq᷑sq; q᷑ i p᷑ria uniq᷑sq; ꝺ bonis gaude bit alt᷑ 7 i ꝺ e᷑ q᷑ articl᷑s fidei ponit᷑ sco᷑ ꝯm

Marginal notes: libā lite; fors; p᷑mia; caritate; ꝺ uu᷑ sſſp; unde

aliquo modo existentione factus quia alia opera faciunt
ad hoc specialiter ut talibus prosint. unde ista opera quodam
modo efficaciter eorum pro quibus fiunt quasi eis a facto
collata. unde possunt eis valere vel ad impletionem
satisfactionis vel ad aliquid huiusmodi quod statum non mutat
Ad primum ergo dicendum quod mercedis illa est perceptio vite
eterne. sicut habetur Jo. iiij. et qui metit fructum congre-
gat in vitam eternam. sors autem vite eterne non datur
alicui nisi pro operibus propriis. quia si aliquis alteri impetret ut
ad vitam perveniat non contingit hoc fieri nisi mediantibus
operibus propriis domini scilicet precibus alicuius gratiam alicui datur
per quam meretur vitam eternam. Ad secundum dicendum quod opus
quod procedit quo fit efficitur eius pro quo fit et similiter opus
quod est eius qui merentur unum est quodam modo cum merente.
unde non est contra divinam iusticiam si unus fructum per-
cipit de operibus factis ab eo quod est unum secum in cari-
tate vel ab operibus pro se factis. hoc etiam secundum humanam
iusticiam contingit ut satisfactio unius pro alio
accipiatur Ad tertium dicendum quod laus non datur alicui
nisi secundum ordinem eius ad actum. unde laus est ad aliquid
ut dicitur i. posteriorum ethicorum. et quia ex parte alterius nihil effi-
citur vel ostenditur bene dispositus vel male ad aliquid
non est quod nullus laudatur ex operibus alterius nisi per
accidens secundum quod ipse est aliquo modo ipsorum operum causa
consilium vel auxilium prebendo seu inducendo vel quocumque alio
modo. sed opus est meritorium alicui non solum considerata
eius dispositione sed etiam quantum ad aliquid consequens dispositionem vel statum
eius. ut ex dictis patet. Ad quintum dicendum quod auferre alicui quod
est debitum directe iustitie repugnat. sed dare ad
aliquid quod ei non debetur non est directe repugnans contra
sed iustitie metas excedit. est enim liberalitatis. non autem
potest aliquis ledi ex malo alterius nisi aliquid ei de suo sub-
trahatur. et ideo non contingit quod aliquis puniatur pro peccato
alterius sicut quod aliquis percipiat de bonis alterius Ad
quartum dicendum quod caritas que est vinculum uniens membra
ecclesie. non solum ad vivos se extendit sed etiam
ad mortuos qui in caritate decedunt. caritas
enim que vita corporis non finitur. i. cor. xiij. caritas
numquam excidet. similiter et mortui in memoriis
hominum viventium vivunt et ideo intentio viventium
ad eos dirigi potest et sic suffragia vivorum dupliciter mor-
tuis prosunt sicut et vivis propter caritatis unionem
et propter intentionem ad eos directam non tamen sic eis
valere credenda sunt vivorum suffragia ut status eorum
mutetur de miseria in felicitatem vel e contra sed valent
ad diminutionem pene vel aliquid huiusmodi quod statum mor-
tui non transmutat Ad primum quia dicendum quod homo dum
in corpore vixit. meruit ut hec ei valeant post
mortem et ideo si post hanc vitam eis iuvatur
hoc procedit ex hiis que in corpore gessit vel dicendum secundum Jo.
da[masc.] in sermone predicto quod hoc est intelligendum quantum ad

retributionem que fiet in finali iudicio que est eterne
glorie vel eterne miserie in qua quilibet recipiet solum
secundum quod ipse in corpore gessit interim autem iuvari possunt
vivorum suffragiis Ad secundum dicendum quod auctoritas illa loquitur
de sequela eterne retributionis quod patet ex hiis que premit-
tuntur beati mortui qui in domino moriuntur. et cetera. vel dicendum quod opera
que per eos facta sunt in quodam modo eorum sunt ut dictum est
Ad tertium dicendum quod quamvis anime post mortem non sint
in statu vie secundum quantum ad aliquid adhuc sunt in via in
quantum scilicet eorum progressus ad hoc retardatur in ultimam retri-
butionem et ideo simpliciter via est conclusa ut non possint
ulterius per opera transmutationem secundum statum felicitatis
et miserie. sed quantum ad hoc non est conclusa quin quantum
ad hoc quod detinentur ab ultima receptione possint ab
aliis iuvari quia secundum hoc adhuc sunt in via Ad quartum dicendum quod
quamvis communicatio civilium operum de qua philosophus loquitur non
possit esse mortuorum ad vivos quia mortui extra
vitam civilem sunt potest tamen eorum esse communicatio quantum ad
opera spiritualis vite que est per caritatem ad deum cui mor-
tuorum spiritus vivunt Ad tertium queritur dicendum quod in suffragiis
que fiunt per malos duo possunt considerari scilicet ipsorum
opus operans tamen sicut sacrificium altaris. quia nostra sacra-
menta ex se ipsis efficaciam habent absque opere operan-
tis quod equaliter explent per quoscumque fiant quantum ad hoc
quod suffragia per malos facta defunctis prosunt. alio
modo quantum ad opus operans et sic distinguendum est quod opus
peccatoris suffragia facientis potest uno modo considerari
ut est eius et sic nullo modo meritoria potest esse nec
sibi nec aliis Alio modo in quantum est alterius quod dupliciter contingit
uno modo in quantum peccator suffragia faciens gerit
personam totius ecclesie sicut sacerdos dum dicit in ecclesia
exequias mortuorum et quia ille intelligitur facere cuius
nomine vel in cuius vice fit ut patet per dyonisium ... ce. ier.
manifestum est quod suffragia talis sacerdotis quamvis sit peccator
defunctis prosunt Alio modo quando agit ut instrumentum
alterius opus enim instrumenti est magis principalis agentis
unde quamvis ille qui agit ut instrumentum alterius non sit
in statu merendi actio tamen eius potest esse meritoria
ratione principalis agentis sicut si servus in peccato existens
quodcumque opus misericordie facit ex precepto domini sui cari-
tate habentis unde si aliquis in caritate decedens pre-
cipiat quod suffragia sibi fiant vel alius precipiat cari-
tate habens illa suffragia valent defuncto
quamvis illi per quos fiunt in peccato existant magis
tamen valerent si in caritate essent quia tunc ex du-
abus partibus opera illa meritoria essent Ad primum
igitur dicendum quod oratio per peccatorem facta. quamvis non est peccatoris
sed alterius et ideo secundum hoc digna est ut a deo exaudiatur
tamen et quamvis deus peccatores audit quamvis peccatores petunt
ab deo acceptum non enim solum iustis sed etiam pecca-
toribus deus bona sua providet ut patet ... non autem

exeunt mitas set ex sua cle q io .jo. .iy. sr s
peccatores ds no exaudit glo. dic q id. ut m
uncto no adhuc plene uidtis ad .ij. dd q
quis expte ei qui displicet ord peccatoris
no sit accepta tn roe alti ei uite ul ipio
agr pot ee do accepta. ad .iij. dd qd h q
peccor faciens hi suffragia nulim reportat
quomod ongit exh q no e capax talis p
fcus qp i dispoem quia. q tn illi qui no e
i dispoie a mo uale pot ut dcm e ad
.e. dd q q uis op peccoris no sit uiuu igr
e ei pot tn ee uiuu i q e alti ut dcm
e. h qz roes q sr i oppoit uidenf concluder
q no diffict uti qs suffragia pdet . p
bonos ul p malos io adeas e q h ndere
ad .v. dd q quis ds pcto sare no posse
d aicto an sit i statu salutis tn pot pbabilit
extiare exnis q exius d hoie uidet. ex fruc
tu .n. suo arbor agnoscit. ut dz m. .vij.
ad .vi. dd q ad h q suffragia ualent alicui
reqrit expte ei p quo sit capacitas hi ua
lois 7 hic acquisiuit p opa que gessit
i uita 7 sic ld aug reqrit .i. o. 7 qualitas opis
q pcede debet q h no pendet ex eo p quo
fit set mag ex eo qui facit ul exeqndo ul
opando .q. dd q op suffragii q palto
fit pot d considari. uno mo ut e expiatiuu
pene p mod cuiusdam recompensationis q in satisfac
tione attendit 7 h mo op suffragii qd compu
tat . q ei p quo sit ita absoluit eu ad bito
pene . pp. qz i tali recompensatione considat eq
litas iustitie op an illud satisfactoriu ita pot
adeqri uni reat q alii no ext. reat .n. du
oz peccorum maiore satisfactoz requirit q reat
uni. a mo pot considari i q e meritor uite etne
etne q h e i q pcedit ex radice caritatis 7
s h no sol pdest ei p quo fit set faci mag
et p h pater solo ad obu pe .n. tres pcede
bat d ope suffgii s q e satisfactoriu h alie
s q e meritoriu

Ad .ij. sic pce ur q suffragia psit exi
stentibus in inferno p h q h .ij. m. .xij. u dz
q inuener sub tunicis interfector d denariis y do
lor agb lex phibet iudeos 7 tn p dz q
iudas xii. milia dragmas argenti misit
ierosolimam offerri p peccatis eor. constat aut il
los peccasse mortalit q legem agentes ita i
pecco mor decessisse q sic ad infnu eo i illa
tos g exntibus i inferno suffragia psunt
p m ira hz ex dcis aug qd ualet suffra
gia . l ad h psit ut sit plena remissio l ad h

ut tollabilior sit eoz dampno set solu illi
qui i inferno sr dampni ee dnr. g q existenti
b i inferno suffragia psit p dyo. i ultio
e. ier. dic sic iustoz oroes q h hic uitam
quoto mag post mortem i his q digi sut sacs
oroibz opant tm mo exq pt accipi qd suf
fragia mag psit mortuis qm uiuis. h
uiuis psut q i pcco mortali existentibz cu
cotidie orat eccia p peccoribz ut conuertant ad
dm. g q mortuis i pcco mort suffragia
ualet p i uitis prm legit qd q dam i
smone suo refert qd machar i uetra i iua
caluaria cuiusdam d functi pmissa oroe qsiuit c
capd fuisset 7 capd dedit rnsu qd fuat
cuiusdam sacdotis gentil q i inferno erat dampt et
tn confessus e oroe machaii se 7 alios iuuari
g suffragia ecce in inferno psit p dam i
eod smoe narrat q ggi p traiano orom fu
dens orom audiui uoce dnm q latu. uoce
tua audiui queiam eiam do. e rei ut dam
dic in eod smoe testis e oriens 7 occidens
set enim clanu i inferno fuisse qz multo
ru matyru neca amaru instituit ut id
dam dt. g suffragia ecce ualet i inferno
existentibus ter q i qd dic dyo. vij. ca. ier
sumi sacerd i medis n ort qz i h auctetur
a dino ordie 7 om. idm dic q peccoribus
n orat remissionem qz no audire pill g
no ualet existentibz i inferno suffragia p
ggi. i .xxxiiij. li moza. eadem ca e q no orat
tr. s. post dic iudicij p hoibz etno igne
dampnis q nc ca e ut no orer p dya. a qlis
qz ei supplicio etno dapnas q nc q ca est
ut no orent sci p hoibz infidelibz i pns. q
d functis qz d eis utiq quos etno damptos
supplicio ia nouerit an illu iudicis iusti
conspectu orois sue meritu cassari refugiunt
g suffragia i inferno dapnas n ualet p
intra hz grub aug q sine fide opante p
dilectom ei qz sacmtis postq d corpe exie
uit frustr. ul hi officia alius ipediunt. set
oms dapni sr hi. g suffragia dapntis i in
ferno no psit Vlt ur q n q existentibz
i pgatorio. qz pgatorium ps quedam i ferni
e set i inferno nulla e redemptio 7 ps dic
i inferno aut qs confitebi t. g suffragia hus
q sr i pgatorio no ualet p pena pgat
toriu e finita. si g p suffragia aliquid
d pena dimitti tm poterit multiplicari
suffragia q tota pena tollet 7 i pccum rea
nebit totali ipunitu. q ur diuine iusti

repugnare. ¶ Praeterea ad hoc animae in purgatorio detinentur ut in purgatione se ad regnum perveniant. sed nihil potest purgari nisi ad esse ipsorum fiat. ergo suffragia facta per vivos poenam purgatorii non diminuunt. ¶ Praeterea si suffragia existentibus in purgatorio valerent, maxime ea videntur valere quae fiunt ad eorum imperium facta. sed haec non semper valent, sicut si aliquis decedens disponat ut suffragia pro se fierent, quae si facta essent ad totam poenam sufficerent abolendam. posito ergo quod huiusmodi suffragia differantur quousque illa poenam evaserit, haec suffragia nihil ei proderunt. non enim potest dici quod ei prosint antequam fiant. postquam autem facta sunt eis non indiget, quia iam poenam evasit. ergo suffragia existentibus in purgatorio non valent. ¶ Sed contra est quod in littera habetur ex verbis Augustini, quod suffragia prosunt his qui sunt mediocriter boni vel mediocriter mali. sed tales sunt qui in purgatorio detinentur. ergo etc. ¶ Praeterea Dionysius dicit in 7 c. Eccl. Hier. quod sanctus sacerdos pro mortuis orans postulat quod ... qui sancte vixerunt et tamen aliquas maculas habuerunt ex infirmitate humana contractas. sed tales in purgatorio detinentur. ergo etc. ¶ Videtur quod suffragia valeant pueris in limbo existentibus, quia illi non detinentur nisi pro peccato alieno. ergo maxime decens est ut ipsi iuventur suffragiis alienis. ¶ Praeterea in littera habetur ex verbis Augustini quod suffragia ecclesiae pro non valde malis propitiationes sunt. sed pueri non computantur inter valde malos, cum mitissima sit eorum poena. ergo suffragia ecclesiae eos iuvant. ¶ Sed contra est quod in littera habetur ab Augustino quod suffragia non prosunt illis qui sine fide operante per dilectionem hinc exierunt. sed pueri hoc modo exierunt. ergo eis suffragia non prosunt. ¶ Videtur quod aliquo modo prosint sanctis existentibus in patria, quia ut habetur in collecta missae: Sicut sanctis tuis prosunt ad gloriam, ita nobis proficiant ad medelam. sed inter alia suffragia praecipuum est sacramentum altaris. ergo suffragia prosunt sanctis qui sunt in patria. ¶ Praeterea sacramenta efficiunt quod figurant. sed tertia pars hostiae in calice missa significat eos qui in patria vitam beatam ducunt, ut dicitur 4 d. 12. ergo suffragia ecclesiae prosunt his qui existunt in patria. ¶ Praeterea sancti non solum gaudent in patria de bonis propriis, sed etiam de bonis aliorum. unde Luc. xv dicitur: Gaudium est angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente. ergo ex bonis operibus viventium sanctorum qui sunt in patria gaudium crescit, et ita eis nostra suffragia prosunt. ¶ Praeterea Damascenus dicit in sermone de dormientibus, inducens verba Chrysostomi: Si enim gentiles cum eis quae habuerant sua comburerent defunctos, quanto magis te fidelem cum fideli ... tamen fidelem ipsius ... non sic ut favilla fiant, sed haec ut illa, sed ut maiorem huic imponas gloriam; et si quidem peccator fuit, ut modicum crimina solvas; si autem iustus, ut appositio fiat meriti et retributionis. et sic idem quod prius. ¶ Sed contra est quod in littera habetur ex verbis Augustini: iniuria est in ecclesia pro martyre orare, cuius nos debemus orationibus commendari. ¶ Praeterea eius est iuvari cuius est indigere. sed sancti in patria sunt sine omni indigentia. ergo per suffragia ecclesiae non iuvantur.

Respondeo dicendum ad 1 q. quod circa damnatos in inferno fuit diversa opinio. quidam enim dixerunt distinguendo dupliciter. uno modo quantum ad tempus, dicentes quod post diem iudicii nullus in inferno existens aliquo suffragio iuvabitur, sed ante diem iudicii aliqui iuvantur suffragiis ecclesiae. ¶ Alio modo distinguebant quantum ad personas in inferno detentas, inter quos quosdam dicebant valde malos, scilicet qui sine fide et sacramentis ecclesiae decesserunt, et talibus, quia de ecclesia non fuerunt nec numero nec merito, suffragia ecclesiae prodesse non possunt. alii autem sunt non valde mali, scilicet qui de ecclesia fuerunt et fidem habentes et sacramentis imbuti et aliqua opera de genere bonorum facientes, et talibus suffragia ecclesiae prodesse debent. sed occurrebat eis quaedam dubitatio quae eos perturbabat, quia scilicet videbatur ex hoc sequi, cum poena inferni sit finita secundum intensionem, quamvis duratione sit infinita, quod suffragiis multiplicatis poena illa totaliter auferretur, quod est error Origenis. et ideo hoc inconveniens multipliciter evadere voluerunt. Praepositivus namque dixit quod tantum possunt suffragia pro damnatis multiplicari, quod a poena totaliter redderentur immunes, non tamen simpliciter ut Origenes posuit, sed ad tempus, scilicet usque ad diem iudicii. tunc enim animae corporibus coniunctae in poenas inferni sine venia retrudentur. sed ista opinio videtur divinae providentiae repugnare, quae nihil in rebus inordinatum relinquit. culpa autem ordinari non potest nisi per poenam. unde non potest esse ut poena tollatur nisi prius culpa expietur. et ideo cum culpa continue maneat in damnatis, eorum poena nullatenus intermittetur. et ideo porretani alium modum invenerunt, dicentes quod hoc modo procedit diminutio poenarum per suffragia sicut procedit in divisione lineae, quae cum sit finita, tamen in infinitum dividitur, et nunquam per divisionem consumitur, dum sit subtractio non secundum eamdem quantitatem sed secundum eamdem proportionem, ut puta si primo auferatur pars iiij totius, et postea quarta illius quartae, et iterum quarta illius quartae, et sic deinceps in infinitum. et sic dicunt quod per primum suffragium diminuitur aliquota pars poenae, et per secundum aliquota pars remanentis secundum proportionem eamdem. sed iste modus multipliciter defectivus invenitur. primo quia infinita divisio quae congruit continuae quantitati non videtur posse ad quantitatem spiritualem transferri. secundo quia non est aliqua ratio quare secundum suffragium minus de poena diminuat quam primum, si sit eiusdem valoris. ¶ Tertio quia poena diminui non potest nisi diminuatur culpa, sicut

ñ auffi h ca sblata. çito q iõicẽ liuet tan dm uenit adh q nõ ẽ scit cor. n scit ñ in finit d'ile. et sic seqret q post mlta suffgia peã remaneẽ ꝑ sui puitatẽ nõ sentiret 7 ita ñ eẽt peã 7 iõ aliq adiueneit ẽ ã mod. alius siodor. n. dic q suffragia psũt dãptis ñ qd pinteruptõm l' dimutõm set ꝑ cõfortatõm. puct' sic si hõ portaret graue honꝰ faciet sua pfundet aq. sic ofortat. dimeli' portãd cũ tñ honꝰ suũ inullo leuiꝰ fiet set h ulin eẽ ñ pt. qz ãs plus uł uñ eĩno igne grauat ut gg. dic ꝑ miitũ culpe 7 ind ẽ qd eod igne quidã plus qdã miꝰ cruciat' vñ cũ culpa dãpti imuꝰ remaneat ñ pt eẽ q le uiꝰ peñm ferat ẽ mcioꝰ 7 pcã opꝰ iõ psup tuosa ut pote sõꝫ dãs qu. 7 uoña mla aũete fuita 7 mcioꝰ uiuat' tũ qz dãp' i iñfio st er mclin cãꝰ sq oẽl uitioꝫ ordinant destictis cũ qz totalr adu e tmuñ puenũt recipietes ultiãm pinitis retbutõm sic 7 scã q st i pria qd. n. adhuc restat d'peã uł glia cõpoĩs h eis rõm uiatois ñ ptet cum gliã eẽ lr 7 radiꝰ existat i aĩa 7 silr miser dãmptoꝫ 7 iõ nõ pt eoꝫ peã diminui sicut in gliã sõꝫ augi qũt ad pmiũ eẽle set tñ mod' q aquib; poit' qd suffragia psẽ dãptis posset cº mõ sustuñ ut sidicat' q ñ psũt i qñt ad diminutõm pene uł interup tõm l' qñt ad diminutõm sꝰ pene set qz exim suffgiis ã m doloĩs sõbtr ã eis eẽ posset si ita se abiectos aspicet qz ꝑeis nullã cu tã hret q m doloĩs eis sõbtrꝫ dũ suffragia peis fiũt h illo tpꝰ 7 ñ pt eẽ ꝑ legẽ omu niẽ. qz ut aug. dic. i li. d' cã ꝑmõtuis agẽdi dic q pcipue d'dãptis uer ẽ i sũt spẽ d'fũc toꝫ ũ nõ uident qo agũt. aut eueniũt i ista uita hoib; 7 ita ñ ogstat qñ cũ eis suffragia fiũt ñ s omunẽ legẽ h reme dũ dinit' sꝫ aliqb; dãptis inꝫ peis eccã orãt' intendit sic ex aũctib; iductis patet ad. 1. gº dd q donaãa ydoloꝫ ñ fueiũt iuẽta ap illos mortuos ut ex eis signũ accipi pos sẽd q i reuẽcim ydoloꝫ eis deferẽt set ea acceꝑũt ut uictoẽs q eis uitꝰ belli debebat 7 tñ pauaẽtiã ueial' peccãunt. vñ ñ fuint i infño dãp 7 sic suffragia eis ꝑdeẽ ꝑotũnt l' dd ꝑ quosdã q i ipsũ pugna uidentes sibi piclm imiere d' pcõ peñtuert ꝑ uis ꝑs. cũ occidet eos qrebãt eũ 7 h pbabile pt ex tiari. 7 iõ fuit ꝑeis obõ fcã. ad. 2. dd. q' dãp. i ub' ill' large acci. pcõ. puitoẽ

ut sic icludat 7 peñm pgatoiĩ q qñt to tali. psuffgia expiat. qñt aũt ñ set di nuit ad. 3. dd qd qñtũ ad h qd mag acceptat suffragiũ ꝑmõtuo qm ꝑuiuo qz mag idiget cũ nõ possit auxiliari h qñt adh uiuũ ẽ melioĩs oditioĩs qz pt trãsferi d'statu culpe mor' i statũ grẽ qd d' mõtuis d'nõ potest. 7 iõ nõ ẽ eadm cã orã di ꝑmõtuis 7 uiuis ad 4. dd q illd ad iutoriũ nõ eãt q peã eo diminueret set i h solo ut iõ d' qd eo orãte ocedẽ eis ut mu tuo se uidẽnt et i h aliq gaudiũ ñ uer h [illegible] helũt dũ implebat' h q d'si dauit sic 7 d'mões gaude diq cũ homiẽs adpccm pthũt. q'uis pħ mlate diminuat' eoꝫ peã sic ñ minuit' anglõꝫ gaudiũ pħ qd malis nrs opãi dnt ad. 5. dd qd d' fcõ tiani h mõ pt pbabilr exiqu qz pcib; bti gg fuit reuocat' ad uitã et i gm ofecut' sit p qꝗ remissõm pcõꝫ huit 7 pons imunitatẽ apeñ sic 7 appet in oib; ill' q fuert mortuis miraculose suscita ti quoꝫ plẽs ostat ydolatꝰ 7 dãmptos fuisse d' omib; n. simꝰ d' oportet. q nõ erit i infño finali. d'putati f ꝑ pscẽtẽ ꝑpoꝫ iustitiãm mitoꝫ. s aũt supiores cãs quib; pñdebant ad uitã reuocãdi. eãt d' eis alr dispõnd. uł dd ꝑ qsdã qd aĩa tia ni ñ fuit simpꝰ areatu pcãe eĩne abso luta set eiꝰ pena fuit suspẽsa ad tẽp. s. usq ad diẽ iudicij nec tñ oꝫ qd h fiat qñt psuffragia qz alia sũt que legi omuñ ac cidũt 7 alia q singularit' expuilegio ali quib; ocedũt sic aliq st huãꝫ limites ir aĩi diã sigꝰ ituitiõ ut aug. dic i li. d' cã ꝑmortuis agẽdi. Ad. 2. q. dd q peñ pgã toꝫ ẽ i supplemt' satisfactioĩs q nõ fiat plene incor' osũpta 7 iõ qz sic ex tõs pz 7 ex hiis q s. d' xx. dcã st. opa uni possũt ualẽ alti. ad satisfactõm. siue uiuis siue mortuis nõ ẽ dubiũ qn suffragia ꝑuiuos fca exñtib; i pgatoiõ ꝑsit ad. 1. gº dd qd aũctas illa. lõ d' infño dãptoꝫ in quo nllã ẽ redemptõ q' ad illos qui st tali pe ne sing' addti uł dd s dam. in simoẽ d' dormientib; q hi aũctes st exponẽde ꝑ cãs exriores. 1. s exigentiãm mitoꝫ eoꝫ q i penis d'putãt. set s diuim miaꝫ q iuetat' huã uita ad pces iustoꝫ alr qñt dispoit q sina pcõꝫ aactũ otineat. d's aũt mu tat sniãꝫ set nõ osiliũ ut dic gg. vñ 7

damn͞ poit ad h' exẽpla d' inimicis achab et
ezechia ī quibꝫ appet q̄ s͞nia q̄ eos lata fuit
p diam̄ mutati fuit Cad. ij. dō q̄d n͞ est
inconueniens si multiplicatis suffragiis pena
ī pgatorio exstitui minuꝫ n. e q̄ pena
remaneat ī puritate q̄ pena uni pa͞ro suscepta
alti imputat Cad. iij. dō q̄ pgatio aie p
penas pgatorij nō ē aliud q̄m expiatio re
at' ī pedi̇ens apceptione glie qr̄ p pc̄am q̄m
uni sustinet p alio pot reat' alt' expiat
ut dc̄m ē nō ē inueniens si p uni satisfactio
omi alius pget Cad. iiij. dō q̄ suffragia
ex duobꝫ ualet s. ex ope opante ul' ex ope
opato ꝯ dico op' opati nō solu͞ ecce sacr̄mta
set ꝯ essem͞ accu͞. ex ei ope sic exaltatio
claꝫ ꝯsequit' puiyu͞ reuelato ꝯ coꝝ ozō
p defuncto ad dn͞m s͞ilr op' opans pot accipi
expte ops pntis agentis ul' expte exe
q̄ntis dico g° q̄d q̄m cito moriens dispoit
q̄ suffragia ē fi' p'mu͞ suffragioꝝ plene
ꝯsēe. ant͞q fiant q̄ntū ad efficatiam suffra
gii q̄ ēāt ex ope opato ul' ex ope opante. ex
eq̄ntas n͞ ꝯsē fructe ant͞q suffragia fiat
ꝯ si p'us ꝯtingat ip̄m ad penā pgati q̄nt
ad h' fraudabꝫ suffragiu͞ f'tu q̄ credidabit
ī illos quoꝝ culpa d' fraudat. p culpā alt'
ī tēpalibꝫ. pena aūt pgatorij tempal' ē q̄ntū
ad eternā retributiōm nulls d' fraudari potr
n͞ p culpā ap̄a Ad. 3. q. dō q̄d pui n͞ bap'
n͞ d'tinet ī limbo n͞ q̄ d'ficiūt a statu grē
vn͞ cū p opa uiuoꝝ ꝯ mortuoꝝ stat' mu
tari n͞ possit maxie q̄ admitu͞ ēēle p'mij
ul' pene suffragia uiuoꝝ puꝭ ī limbo exi
stētibꝫ p dēē nō posse. Cad. i. g°. dō q̄ q̄uis
petm oz'le sit h' q̄d p eo possit ds ab a' ui
uari tn͞ aie puoꝝ ī limbo exntes s' ī tali
statu q̄ uiuari nō possint. q̄ post hanc uitā
nō ē tps. grām acqrendi Cad. ij. dō q̄d aug'
logt' d' uiuis mal' q. tn͞ bap' f'e. ex h' q̄ p'mit
tit. cū g° sacrificia sui altaris siue q̄ṗoꝝ elam͞
p bap̄s' oībꝫ offerūt' et ē Ad. iiij. q. dō q̄d
suffragia d'sut nōē ī portat q̄dā auxiliū
q̄ nō ꝯpetit ei q̄ nō patit' d'fcm͞. nlli. n. ui
uari ꝯpetit. nec q̄d indiget ē. Vn͞ cū s'ci q.
s' ī p̄ria sint ab omi indigētī ī mutes
ī ebriati abundātate dom͞ d'i eis iuuari p suf
fragia n͞ ꝯpetit. Cad. i. g°. dō. q̄ h' lōnes
n͞ sunt sic ītellig'de q̄ s'ci in glia p ficiant
q̄ntu͞ ad se q̄d eoꝝ festa recolim' set q̄
nob p ficit. q̄ eoꝝ gliam solēpn̄r celebrim'
sic ex h' q̄ dn͞m ꝯgnoscim' l' laudam' ꝯ sic

quod ē nō ei gl'ia ī nob ē sat nich' d'o set
nob accessit Cad. ij. dō q̄ q̄uis sacramnta
efficiant q̄ figant n͞ tn͞ illu͞ effcm͞ suu͞ po
nūt ē ea oē id q̄d figant d' cū figent q̄
ī ip̄o ip̄o d'o efficient q̄ ē absoluu͞ set effi
ciūt d' suscipiente sacr̄mta ex ūtute ei d'
p sacr̄mt' sigt' ꝯ sic nō s' q̄d sacrificia p fidelib
d'functis oblata s'cis psint set q̄ ex m̄itis
s'coꝝ q̄ recolut' l' sign̄t' ī sacr̄mto p sūt aīs
p quibꝫ offerūt'. Cad. iij. dō q̄ q̄uis s'ci qui
s' ī p̄ria d' oībꝫ bōis. n̄ris gaudeant nō tn͞
s' q̄ multiplicatis n̄ris gaudiis eoꝝ gaudi
u͞ augm̄tē. fozlr. set mltr m̄r q̄ oīs passio
fozlr. augēt. f' rōm obi sui. rō aūt gaude
di ī s'cis. d' quib' gaudūt ē ip̄e d's de quo
n͞ poss'. mag' ꝯ uit' gaude. q̄ sic ēēle eoꝝ
p'miu͞ uariat' q̄d ꝯsistit ī illi q̄d d' d'o gau
dēt. Vn͞ ex h' q̄ bōa multiplicāt'. d' quibꝫ ga
udend' ē d's ex eo ē sequit' q̄d ītēsius gau
deāt s' q̄ ī plibꝫ gaudeant ꝯ iō nō s' q̄ opibꝫ
n̄ris iuuēt'. Cad. iij. dō q̄ nō ē intelligēd'
q̄ fiat appo incedēs l' retributiōis illi bt̄o
p suffragia. alia s'cā set fact. set dō q̄ ex
suffragiis pot appo incēd' l' retributiōis
s' bt̄o d'functo ī q̄nt d' suffragiis ē faci
endis adhuc inueniēs dispositus q̄ ei initio
cū fuit
Ad. 3. sic pcē. ur q̄ nō solu͞ ozōibꝫ ecce
ꝯ sacrificio altaris. ꝯ elis aie d'functoꝝ
iuuēt' l' q̄ ei iuuēt' p pue pena. n. nō d'
bet p pcām recompēsari set leuis ē mag' pena
le q̄ elia ul' ozō. g° ieiuniu͞ p dēēt mag' ī
suffragiis q̄m aliq p dcōꝝ Cp' gg' istas
tres ꝯiulat ieiuni' ut h'. c. x iij. q. ij. aie
d'functoꝝ. iiij. moīs soluūt' aut oblōnibꝫ
sacerdotu͞ aut carioꝝ elis aut ieiunio ꝯg'
toꝝ g° ī sufficiēt' ab aug'. h' nuant' tria
p dca Cp' bap's ē potissim oim sacr̄mtoꝝ
maxie q̄ntu͞ ad effcm͞ g° bap's ul' alia
sacr̄mta d'bent ul' silr mag' p dēēt d'func
tis sic sacr̄mtu͞ altaris Cp' ur ex h' q̄ h'
i. coꝝ. xv. si omio mortui nō resurgunt
ut q̄d ꝯ baptizant' p ill' g° bap's ꝯualet
ad suffragia d'functoꝝ Cp' ī diuisis missis
ē idm͞ altaris sacrifi'm si g° sacr̄mtu͞ ꝯputat'
int' suff'a ꝯ nō missa. ur q̄ ēnd' ualeat
queꝯ missa siue p d'functo dicat' siue d'
bt̄a ugine siue d' sp̄u s'co ul' q̄cq̄ alia q̄
ur ēē ecce ozdiem. q̄ sp̄ale p defunctis ī
stituit Cp' dam̄. ī s'moē d' dozmit'. docet
ceras ꝯ oleu͞. ꝯ h' p d'functis offerri g° nō

solū oblō sacͥficii altaris sed q̄ alie oblōes
delēt int̄ suffragia mortuoꝝ ꝯputari ¶ Itē
uīr q̄ indulgen̄ q̄s ecclā facit q̄ p mortuis
ꝓsit. ꝓ ꝯsuetudine eccle. q̄ facit p̄dicari
crucē ut q̄s hīt indulgentiam ꝓ se ꝯ duob; l' trib;
ꝯ qn̄ꝗ. x. aīabꝫ. tam uiuoꝝ q̄m mortuoꝝ
qd ēēt ꝯceptō n̄ mortuis ꝓdeēnt g̊ indulgen̄
mortuis ꝓsūt ¶ p̄ mīt̄ tori eccle ē efficati'
q̄ mīt̄ uni' ꝑ. sed mītū ꝑle suffgat̄ p de
functis ut p; i largitate elāꝝ g̊ mlto for' ·
mītū eccle cū indulgen̄ mitiūr ¶ p̄ indulgen̄
eccle ꝓsē. ill' qui sūt ꝯ foro eccle sed illi q̄ sūt
i p̄gatorio sūt ꝯ foro eccle al' eis eccle suffra
gia n̄ ꝓdeēnt. g̊ uīr q̄ indulgen̄ dē ualeāt
reqrit cā ꝯueniens. sed tal' cā nō pōt ēē ex
pte ꝯfuncti q̄ nō pōt ād habē qd sit i uita
tate eccle ꝓ q̄ cā p̄cipue indulgen̄ dant̄. uīr
g̊ qd indulgen̄ ꝯfunctis nō ꝓsint. ¶ p̄ in
dulgen̄ ꝯ emanant̄ ꝑ ar̄ faciētis. indulgens
si g̊ indulgen̄ ꝯfunctis ꝓdeē posset eēt i po
testate faci' indulgentiam ut ꝯfunctū oīo libaret
a peā qd uīr absōu ¶ Vlt' uīr q̄ cult' exeqan
ꝯsiderō ꝓsit dam. n. i s'moē ꝯ dormientib;
inducit ūbi anastasii sic dicētis licet iacea
ꝯ i pietate. ꝯ i pietate ꝯsumac' ē deposit'
sūt ne renues olim ꝯ cetus dn̄i inuocans i se
pulc' accedē. accepta. n. ista sūt dō ꝯ mlta
abeo recipien̄ retributōm sed h' ptinet
ad cult' exeqaꝝ g̊ exeqaꝝ cult' ꝓdest ꝯfunc
tis ¶ p̄ sic dīc aug̊. i. li. ꝯ. c. dī antiquoꝝ
iustoꝝ funa officia pietate curata sūt. et
exeq̄s celebrate. ꝯ sepultā ꝓuisa ipi q̄ dū ui
uent ꝯ ꝯ sepeliendis ꝯ transferendis suis corpib;
filiis mandaunt sed h' nō fecisset n̄ sepultā
ꝯ h' ad mortuis ꝯferret g̊ h' aliqd ꝓfē de
functis ¶ p̄ nihil sūt elām ē aliq̄ n̄ ei ꝓfi
cēt sed sepelire mortuos ꝯputat̄. int' elāꝝ
opa. ut aug̊. dīc. i. ꝯ. c. dī thob'. sepeliendo
mor. dn̄i ꝓmruisse testāte anglō ꝯmdat̄
g̊ h' sepulture cult'. mortuis ꝓdest ¶ p̄ in
ꝯ ins ē ꝯ rē qd frustret̄ ꝯ uotio fidliū sed
aliq̄ ex ꝯ uotiōe se i locis aliqb; religiosis
sepeliri disponūt g̊ sepeliendi cult' ꝓdest
ꝯfunctis ¶ p̄ ꝯs p mor ē admisend' q̄m
ad puniend' sꝫ aliquib; nocet sepultā i locis
sacis si indig' sūt. uñ g̊g' ꝑ ad ḡnoza ꝯ
p̄mitt ad maiorē dāpn̄ois tumul' post
absolutōm eorp coꝝ i eccl'is ponunt̄ g̊ mlt'
to ap̄l' ꝯs' ē q̄ sepltē ꝓsit bōis. ¶ sed ꝯ ē
q̄ aug̊ dīc i. li. ꝯ cura ꝓ mor. agenda coꝝ
huō ꝯ qd i pedit̄ nō ē i p̄sidiū salutis eterne

si huāt' offm ¶ p̄ g̊g̊ dīc i. iiij. dyal. cu
rātō fun̄is ꝯditō sepulture. pōpa exequiaꝝ
mag' sūt uiuoꝝ solacia q̄m subsidia mor.
¶ It' dī. in. x. nolite time eos q̄ occidūt coꝝ
ꝯ post h' n̄ hn̄t q̄d amp' faciant sed post
mortē saūy coꝝ posst asepultā ꝓhibi sicut
in ecclā. historia lē sām ꝯ quib; dā martyrib;
lugdū gallie g̊ nō nocet ꝯfunctis si coꝝ ·
coꝝ i humata remaneāt g̊ nꝫ cult' sepulture ·
ꝓdest ¶ Responsio dō ad. i. q. q̄ suffragia ui
uoꝝ ꝓsūt ꝯfunctis ꝑ qd uniūt̄ uiuentib;
ca' et ꝑ qd i ꝯtētō uiuentiū refert̄ i mortu
os ꝯ iō illa opa p̄cipue nata sūt mortuis
suffragiū q̄ maiē adgnom caritatis ꝓti
nēt l' ad directōm i ꝯtētiōis i altꝫ adca
ritate aūt sacm̄ī euch'. p̄cipue ꝓtinet
cū sit sacm̄tū eccl'astice unioīs ꝯtinens
illū i q̄ tota ecclā unit̄ ꝯ ꝯsolidat̄. s. xp̄o.
uñ euch' ē. q. q̄dā cari' origo siue uīclm
sed i t̄ caritatis effc̄us p̄cipuū ē elāꝫ q̄ꝫ
ꝯ iō ista duo ex pte caritatis p̄cipue mor'
suffragiūt̄. s. sacficiū eccl'e et ele sed ex p
te intentiōis directe i mortuos p̄cipue
ualet orō q̄ orō ꝑ suā rōm nō solū dicit
respectū adorātē sic ꝯ cetā opa sed direc
tius ad illū ꝓ q̄. orat̄ ꝯ iō ista tria ponūt̄
q. p̄cipua mor. subsi' q̄uis q̄cq̄ alia bō. ee
caritate fiant ꝓ ꝯfunctis eis ualē cōdenda
sūt ¶ ad. pm̄ g̊ dō q̄ in eo q̄ sacfuc' ꝓalēo
mag' ꝯsidand' ē. ad h' q̄ effc̄us satisfactiōis
ad alt'm ꝓueniat illd' q̄ satisfactō uni' tn̄
sit i alt'm q̄ a satisfactiōis pna q̄uis ipā
pnā mag' expiet reāt satisfacientis i q̄'
ē medicia q̄dā ꝯ iō ꝓdeē tn̄ mag' ualet
ꝯfunctis q̄ ieiuni' ¶ ad. ij. dō q̄ q̄ ieiuniū
ꝓdeē pōt rōe cā' ꝯ ītētiōis. i ꝯ' ꝯfuctos di
recte. sed tn̄ ieiuniū sui rōe ꝓtineat sꝫ
h' sunt ei. q. ex ꝯsecta. ꝯ iō aug̊ nō posuit
sed g̊g̊ posuit ieiuni' int̄ suffragia mor
tuoꝝ ¶ ad. iij. dō q̄ bapt' ē q̄dā regnōō
uñ sic ꝑ gnōm nō acqrit ēē n̄ gniato ita
bapt' n̄ hēt efficatiām n̄ i eo q̄ bapt'. q̄nt
ē ex ope opato q̄uis ex ope opante l' bapt'n
tis ul' bapti. posst aliis ꝓdeē sic ceta
opa mītoria sed euch' ē signū eccl'astice
unioīs ꝯ iō ex ipō ope opato ei efficatia
i alt'm transire pōt qd nō ꝯtigit ꝯ aliis sa
cramentis ¶ ad. 4. dō q̄ glo. auctē illam
expōit ꝯ'. Vno mō sic si mortui nō re
surgūt nꝫ q̄ xp̄c resurrexit ut quid ꝑ bapt'
ꝓ ill'. i. ꝓ peccis. cū ipi nō dimittāt̄ si xp̄c

n̄ refrixit quia in baptismo n̄ solū passio xᵖi set
ī re operat q̄ ē natē spūal uirtus quodammō cā. a
mō sic sunt quidā ī peti qui baptizant pro hijs
q̄ hc uita sine baptismo decesserunt putantes illud
prodesse et s̄ li aplūs nō lō ut s̄ errore aucts ullius
illis ¶ Ad .v. dicendum qd̄ ī officio misse nō solū ē
sacrificiū. set ēt sūt ī orōes ⁊ io suffragiū misse
continet duo horum q̄ li aug̃ enuat .s. orōm ⁊ sac
rificiū. ex parte g° sacrificij oblati missa eq̄liter prodest
defuncto de quocumqz dicat ⁊ h ē precipuū. qd̄ fit
ī missa set ex parte orōnū mag̃ prodest illa in q
sūt orōes ad h̄ determinate set m̄ iste pretus re
compēsari pōt pro maiore deuotōm ei qui dicit
missā l' ei qui facit dici l' iterum p intercessiōm sci
c° suffragiū ī missa implorat. Ad .vi. dicendum qd̄ hi
oblō candelarum l' olei pōt prodesse defuncto ī q̄ sūt
eleē q̄dā dant̄ .n. ad cultū ecclē. l' ē ī usū fidliū
Ad .ij. q. dicendum q° ī dulgeñ directe pōt prodesse. uno
mō pri. a mō saīo. pani. quidem prodest ei
qui indulgentiā accipit .s. q facit h̄ pro q̄ ī dulgeñ
dat̄. ut qui uisitat limiā de sci vin cū mor
tui n̄ possint aliqd facere corum pro qbus ī dulgeñ
dant̄ eis indulgentie directe ualere n̄ posse. saīo
aūt ⁊ indirecte psūt ei p q̄. qs facit id qd ē in
dulgeñ cā q'sic̄ ē .iii. d. x. dcm̄ ē. qm̄ qñqz contingē
pōt qm̄ aūt nō pōt s̄ diusa ī dulgeñ formā.
si .n. talis sit ī dulgeñ forma quicumqz faciet h̄ l' h
hebit tm̄ de indulgeñ. ille q h fac nō pōt
fructū ī dulgeñ ī aliū trasferre quia ei nō est
applicare āmi intentōm ecclē p q̄ comunicant
oīa suffragia eq̄bz indulgeñ ualent si aūt
ī dulgeñ sic hēt forma. fiat quicumqz fecit h̄ ul' illud
ipse ⁊ pr̄ el. l' q̄ alīs eī ei aduuet. ī purgatorio
detet tm̄ de indulgeñ hebit tal' ī dulgeñ
n̄ solū uiuo s; ē mortuo prodit quia n̄ ē aliq
ro q̄r ecclā posit trasferre oīa merita qbz ī dul
geñ mittunt ī uiuos ⁊ nō ī mortuos n̄ tm̄ sē
q'plac ecclē possit psuo arbitro aīas a pur
gatorio libare. quia ad h̄ ut indulgeñ ualeat
requirit cā cōueniens. ī dulgentis facit ut s. d'
ex. dcm̄ ē ¶ Ad .iij. dicendum q' sepulcra adinuēta
ē ⁊ pro uiuos ⁊ pro mortuos pro uiuos quidē
ne corum oculi ex turpitudine cadauerū offendant̄
⁊ corpa fetoribz inficiant ⁊ h̄ q̄nt ad corpa set
spūlr ē prodest uiuis ī q̄ntū pro h astruit̄. rōis
fides set mortuos pose ad h qd̄ inspicientes sepl'e
memoriam retinet defunctorum ⁊ pro defunctis
orent. vn̄ ē monumē amemorando nom̄ accepit
dicitur .n. monumentū quia monet mentē ut dic aug̃
ī .li. de cu. di. g ī .li. de cura pro mor. agenda.
piganorum m̄ error fuit q' ad h sepulcra

mortuo psit. ut ei aīa quietē acciperet. nō
n. credebat pro aīam quietē posse accipere q̄m
corp' sepulture daret. qd̄ oīo ridiculm ⁊ absurdū
ē. s; q' ulterius sepultura ī loco sacro mortuo prodest
qd̄ nō ex ipso ope opato set mag̃ ex ope opant
te dū. s. ul' ipse defunct' l' alii corp' ei tumulant ī lo
co sac° dispōens patrocinio alicui sci. cui comittit
ē precibz pro h̄ credendū ē adiuuari. ⁊ ī patrocinio
eorum q sac° loco deseruiūt q pro apud se tumula
tis frequencius ⁊ spūal' orant s; illa q ad ornament
sepulture adhibent psunt qd̄ uiuis ī q̄ sūt in
uiuorum solacia set possūt ē defunctis prodesse. n̄ qd̄
pse set pacctis ī q̄ntū. s. pro h̄ hoīes excitant
ad q° pacientes ⁊ prō iis adorando ī q̄ ex sepltere
sumptibz l' pauperes fructū capiūt l' ecclā decorat̄
sic .n. sap. iij. sepltā īt' cetras elūs computat̄
¶ Ad .i. g° dicendum q oleū ⁊ cera ad sepulturā defunctorum
plata pacctis defuncto psūt l' ī q̄ ecclē offerunt
siue pauperibz dant̄ l' ī q̄ hoc ī reuerentia dī fiunt
vn̄ ⁊ ī tūb primissis subiungit̄. olim .n. ⁊ cera ho
locausta sūt. ¶ Ad .ij. dicendum q' io sci pres de suis
corpibz tamen deuūt ut ostenderet corpm mortuorum
ad dī pruiē pertinē nō q' corpibz mortuorum ap̄ q̄ in
sit set p fidem uirtus attruenda ut pz p aug̃
ī .1. li. de. cu. dī. uñ ē uoluint ī ē cm̄ promissiōm
sepeliri q̄ credebat ē nasciturum ⁊ moriturū ē
rēt īnde ētnis ē cā ¶ Ad .iij. dicendum q' q' cāō ē pr
n̄ nāte hoīs hō ad carnē suā afficit. s̄ illud
eph .v. nemo umqm̄ carnē suā odio habuit vn̄
s̄ istū nāle affectu ī et ab uiuentem q̄dā sollicitudo
quid ē post mortē de ei corpe sic futurum dolet
qz si aliqd indignū suo corpi euenire posset
⁊ id illi q hoīnē diligūt ex q̄ affectū ei q̄
diligūt̄ conformant ē ei carnē curā hunī' ī pe
dūt. ut .n. dic aug̃ ī .1. de cu. dī si prna
uestis ⁊ anul' ac siqd ei tanto carius ē posti
ris q̄nto erga parentes maior affectus nullo
mō ipsa spernenda sūt corpa. q̄ utiqz multo fami
liarius atqz coniunctius q̄ qlt indumenta gesta
sūt. vn̄ ē mag' ē affectui hoīs satisfecit sepe
liens ei corp'. cū ipse ī h̄ sibi satisfacere nō p̄t
etiam ei facere dr̄. ¶ Ad .e. dicendum q' fidliū dānō
ut aug̃ dic ī libro. de cura pro mor. agenda
suis carēs ī locis sacris prouidens. sepulturam nō
auferunt qd̄ defunctū suū suffragio scorum co
mittit ut dcm̄ ē. ¶ Ad .v. dicendum q sepultura
ī loco sac° ī pio defuncto nō nocet n̄ ēte
hinc sepltura ē inditur pro gliam humam
ceperunt

Ad .e. sic pcedit̄. ut q' suffragia q̄ fiunt pro
uno defuncto nō mag̃ psiciant ei p q°

fiunt quam aliis. Lumen enim spirituale est magis communicabile quam lumen corporale. Sed lumen corporale scilicet candele quamvis accendatur pro uno tantum equaliter omnibus prodest quamvis pro eis candela accendatur. Ergo cum suffragia sint quedam spiritualia luminantia quamvis pro uno specialiter fiant non magis valent ei quam aliis in purgatorio existentibus. Preterea sicut in textu dicitur suffragia prosunt mortuis eo quod cum hic viverent meruerunt ut postea prodesse possent. Meruerunt sed aliqui magis meruerunt ut suffragia eis prodessent quam illi pro quibus fiunt. Ergo eis magis prosunt, alias eorum meritum frustraretur. Preterea pro pauperibus non fiunt tot suffragia quot pro divitibus. Si ergo suffragia facta pro aliquibus solum vel magis eis quam aliis valent, pauperes essent deterioris conditionis; quod est contra sententiam Domini Luc. vi: Beati pauperes quoniam vestrum est regnum celorum. Sed contra justitia humana exemplata est a justitia divina. Sed in justitia humana si aliquis pro aliquo solvit eum solum absolvit. Ergo cum ille qui suffragia facit quodammodo solvit debitum eius pro quo facit ei soli prodest. Preterea sicut homo faciens suffragia quodammodo satisfacit pro mortuo, ita etiam mediante alio pro uno satisfacere potest, ut est dictum xx. distinctione. Sed quando aliquis satisfacit pro uno satisfactio illa non computatur nisi illi pro quo facta est. Ergo et suffragium faciens ei soli prodest pro quo facit.

Ulterius videtur quod suffragia facta pro multis tantum valeant singulis ac si pro uno quoque singulariter fierent. Videmus enim quod ex lectione que uni legitur nihil ei deperit si simul et alius legat. Ergo eadem ratione nihil deperit ei pro quo suffragium fit si etiam computetur cum aliis; si pro pluribus fiat tantum valet singulis ac si pro uno quoque fieret singulariter. Preterea secundum communem usum ecclesie videmus quod cum missa pro aliquo defuncto dicitur alias orationes illic adiungunt pro aliis defunctis. Hoc autem non fieret si ex hoc deficeret ei pro quo missa dicitur ad diminutionem reportaret. Ergo idem quod prius. Preterea suffragium orationum precipue innititur divine virtuti. Sed apud Deum sicut non differt juvare per multos vel per paucos, ita non differt juvare multos vel paucos. Ergo sicut juvaret unum ex oratione una si pro eo tantum fieret, tantum juvabuntur singuli multorum si eadem oratio pro multis fiat. Sed contra melius est multos juvare quam unum. Si ergo suffragium pro multis factum tantum valet singulis ac si pro uno tantum fieret, videtur quod ecclesia non debet instituere ut pro aliquo missa singulariter fiat vel oratio, sed semper dicenda pro omnibus fidelibus defunctis, quod patet esse falsum. Preterea suffragium habet finitam efficaciam. Ergo distributum in multos minus prodest singulis quam prodesset si esset pro uno tantum.

Ulterius videtur quod tantum valeant communia suffragia illis pro quibus non fiunt specialia quantum valent specialia et communia simul illis pro quibus fiunt. Unicuique enim in futuro reddetur. Sed ille pro quo non fiunt suffragia meruit ut tantum juvaretur post mortem quantum et ille pro quo fiunt specialia. Ergo tantum juvabitur per communia quantum ille per specialia et communia. Preterea inter suffragia ecclesie precipuum est eucharistia. Sed eucharistia cum contineat totum Christum habet quodammodo efficaciam infinitam. Ergo una oblatio eucharistie que communiter pro omnibus fit sufficit ad plenam liberationem eorum que sunt in purgatorio. Et ita tantum juvant communia suffragia sola quantum juvant specialia et communia. Sed contra est quod duo bona sunt magis eligenda. Ergo suffragia communia et specialia magis prosunt ei quam communia tantum.

Responsio. Dicendum ad primam questionem quod circa hoc fuit duplex opinio. Quidam enim ut Prepositivus dixerunt quod suffragia pro uno aliquo facta non magis prosunt ei pro quo fiunt sed magis eis qui sunt magis digni. Et ponebant exemplum de candela que accenditur pro divite que non minus aliis simul habentibus prodest quam etiam ipsi diviti et forte magis si habeant oculos clariores; et etiam de lectione que non magis prodest ei pro quo legitur quam aliis qui simul cum eo audiunt sed forte aliis magis qui sunt magis capaces. Et si eis obiceretur quod secundum hoc ecclesie ordinatio esset vana que specialiter pro aliquibus instituit, dicebant quod ecclesia hoc fecit ad excitandam devotionem fidelium qui promptiores sunt ad facienda specialia suffragia quam communia et ferventius pro suis propinquis orant quam pro extraneis. Alii vero e contrario dixerunt quod suffragia magis valent ei pro quo fiunt. Utraque autem opinio secundum aliquid veritatem habet. Valor enim suffragiorum pensari potest ex duobus. Valent enim uno modo ex virtute caritatis que facit omnia bona communia, et secundum hoc [illegible] est quod magis valent ei qui magis caritate est plenus quamvis specialiter pro eo non fiat. Et sic valor suffragiorum attenditur magis secundum quandam interiorem consolationem secundum quod unus in caritate existens de bonis alterius delectatur post mortem quantum ad diminutionem pene. Post mortem enim non est locus acquirendi gratiam vel augendi, ad quod valent nobis in vita opera aliorum ex virtute caritatis. Alio modo suffragia valent ex hoc quod per intentionem unius alteri applicantur et sic satisfactio unius alteri [illegible], et hoc modo non est dubium quod magis valent ei pro quo fiunt; immo sic ei soli valet satisfactio. Enim proprie ad pene remissionem ordinatur. Unde quantum ad remissionem pene precipue valet suffragium ei pro quo fit. Et secundum hoc secunda opinio plus habet de veritate quam prima. Ad primum ergo dicendum quod suffragia prosunt per modum [illegible] in quantum acceptantur, et ex hoc quandam consolationem accipiunt et tanto maiorem quanto maiori caritate sunt prediti. Sed in quantum suffragia sunt quedam satisfactio per intentionem facientis translata in alterum non sunt similia lumini sed magis solutioni alicuius debiti. Non autem est necesse ut si debitum pro uno solvitur quod etiam aliorum debitum solvatur. Ad secundum dicendum quod illud meritum est conditionale quo sibi

Valor suffragiorum

inuerit h. n. mo c inuerit ut sibi pdeet si peo fieret q nich aliud fuit q face se i

habilis ad recipiend. Un pz q no directe inuerit illos iuuam suffragior set pmitta pcedent se habilitauant ut fructu suffragior suscipent q io no se qd nutu eor fit uret. Cad. iij. dd. q nich phibet diuites q ad ad ee meliorz oditois qm pauperes sic q ad expiatom pene. set h. q. nich e opatu possessioi regnu celor i q pauperes meliois odicois ee ostedut p aucte inducta. Ad. ij. q. dd q si ualor suffragior osidet f qd ualet ex iutute cari inuetis m b. ecce suff p mil tas fca tm singlis psut ac si puno tm fie ret q ca n minuit distribuat affcus i mltos imo mag auget q sic gaudiu qm plib e ge sit mai ut dic aug viij. d. of. q sic d uno bo fco no mi letat mlta i pgato q un. si aut osi osidet ualor suffragior i q st satisfactioes qda pmtetom fraens tnsl late i mortuos tuc mag ualet suff. dc qd peo fingl fit. q qd fit omuit p eo q mlta alijs fic. n. effcus suffragii diuidit exdia i iustia int eos pquib suffragia fiut. Un patet qd h qo dpedet ex pa et ex h q patet qui institutu fit ut suffragiu spa i eo fiat Cad. i. g dd q suffragia ut st satisfactioes qda nd pte pmod actiois sicut doctrina pdest q sic q ois alia acto effcm het f dispom recipis. h ualet pmod soluois de. q io no e sile. Cad. ij. dd q q suffragia puno fca ol mo q alijs psut ut exdas pz io cu puno missa dz n e inois ut palijs q orones fiat no. n. dnr adh oms oroes alie ut sat fcm uni suffragu dtinet ad alios pmi set ut al q ora p eis spialr fusa psit. Cad. iij. dd qd oro osidat q expte ora tis q expte el q orat q ex ulto dtcus el dpedet q io q uis dic itum no sit mag difficile absolue mltos q unu tm hl opatis oro n e ita satisfactoria pmltis sic puno

Ad. iij. q. dd. q hl q solo dpender exsolutoe pe qois. si. n. suff. spalia puno fca i differet omib ualet te oia suff. sic q ia q io tm iuuab ille pa n fiut spa q ille pq fiunt si sit eql digne. si aut suffragia p a fca no i differet omib psit. set eis marie p qb fiut tuc n e dubiu qd oia suff q spalia sil plus ualet dc. q omnia tm q io q mag dual oppiões i lra tang. Una dn dic qd cotr psut diuiti oia q spalia q paupi oia

tm. q uis. n. ex plib uinis iuuet ale. no tm plus iuuat. qm tagit cu d q ille p q fiut spalia suffragia oseqt uelociore absolutom set no pleniore q utrq finalr abol pena libab. Cad. i. g. dd qd sic expdcis pz q iuuam suffragior n cadit directe sb merito q simplr set qi sb odicoe. q io mito no st. Cad. ij. dd q q uis uit xpi q otinet sb sacmto euch sit i finita tn e dtmiat effcus ad q illo sac. ordinat. Un no oz q puniu altaris sacficiu tota pena eor q st i pgatoio expiet sic q nec puni altaris sacficiu qd ho ds offeret libat a tota satisfactioe dbita ppcis. Un q qrz ples misse i satisfactioe uni pcti i iugut cdibile tm e qd pdiam miam si aligd d spa suff gijs sup sit hijs pquib fiut ut. s. eis no i digeat alijs dispeset p quib n fiut. set eis indigeat ut p dam. pz i sermoe d dormietib sic dnte dr tandm ls omeret i potetia possit tag suscipies u dfcm i omnitatom negabit q qd negato attendz p id q deest uni alr supplet

Demu q d orob scor. qui p nob orat et e h qui Cpo. utr sci oroes nras cognoscat. Cso utr debam eos interpellare adorand p nob. Cso oroes eor p nob fuse sp p nob exaudiat. Utr aut possumi scos orare. q utr sci qui st inpria p nob orent in e s. d. xv.

Ad pmi sic pat. ut qd sci oroes nras i no ognoscat. ysa. xliij. pz nr es et abhā nesciuit nos. q isrl ignorauit nos glo. aug dic q mortui q sci nesciut qd agat uiui et eor filij q sumit ab aug. i. l. d cu. p. mortuis age. u hic auctre inducit. q st h uba aug i si tati patriarche qd erga ipo abeis pcreatu agere ignorabat quo mortui uiuor rebus atq actib ognoscedis adumadis q i misceret. g sci oroes nras ognosce no possut. Cp. x. Re. xxij. dr adiosiā rege id eo q sic uisita coiam me colliga te ad pces tuas ut no uidat oculi tui mala oia q inducturs su i locu istu. set ih nllo mo pmote Josue sbuet fuisset. si post morte qd getj fuet eueiret ocognosceret. g sci mortui actus nros no ognoscut q ita no itelligut oroes nras. Cp q ad e i caritate pfcoz tato mag pximo inpiclis sbueit set sci incarne uiue tes pxis q marie c giuctis inpiclis osulut q auxiliant maifst e g post morte sit mlto maiois caritatis si fcu mr ogsdeno

√v

mltō apl̄i suis aiāb ānuētas ꝯ ꝯsulant ꝯau
xiliarēt i necessitatibꝫ q̄ facē nō uir. g nō
uir ꝯact⁹ mōs ꝯ orōēs ꝯgnoscūt. ¶ p̄ sic sci
post mortē uidēt nōb tm̄ ꝯ angli ꝯ quibus
dr̄ m̄. xviii. angli eoꝝ sp̄ uidēt. fa. p̄a. set
angli nōb uidūtes nō ꝑ h̄ omnia ꝯgscūt
cū anescietia mīorēs a supioribꝫ ꝑgent ut
pꝫ p dīo. vi. c. eccl̄. ier. g̃ n̄ sci ꝯ̄mus nōb
uidāt ī eo nr̄as orōēs ꝯgnoscūt ꝯ alia q̄ ctā
nos agūt ¶ p̄ solus ds ē īspector om̄ cō
diū set orō ꝑcipue in cōd ꝯsistit. g solus
dn̄ē orōēs ꝯgscēe nō g sci nr̄as orōēs ꝯgno
scūt. ¶ set ꝯ sr̄ illd iob xiiii. siue nobilis fu
erit filii ei siue ignobilis n̄ intelliget dic
bt̄s gg. xii. li. mor. h̄ d aīalbꝫ scīs senciend
nō ē. qꝛ que int⁹ om̄ipotētis dī claritatē
uidīt nllo cēdnd ē qd sit foris aliqd q̄
ignoret. g ip̄as orōēs ꝯ scīs ꝯgscūt. ¶ p̄
gg. i. ii. dyal. aīe uidēti catorē angta ē
omīs catā. q̄ licet d luce catoris aspexit
būe sit ei. omē qd catū ē set h̄ marie
īpediē uidēt. q aīe scōꝝ orōēs ꝯ ā q̄ cē
nos agūt ꝯgnoscūt qꝛ a nob distāt cū g
distan̄ illa nō īpediat ut pꝫ ex p̄dcā. aūc
te uir q aīe scōꝝ ꝯgscūt orōēs ꝯ ea que h̄
agunt ¶ p̄ si ea que cē nos agūt nō cō
gnoscēent nō p nob orarēt qꝛ d scīs n̄ris
ignorarēt set h̄ error uigilantii ut ib dic
in epla cō eū. g sci ea q̄ cē nos agunt
ꝯgnoscūt. Responsio dd̄ qd dīna ecē ē suf
ficiēs mediū ꝯgnoscēdi omia q̄ patet ex
h̄ q ds uidēdo suā ecēm omia intuet nō
tm̄ sc̄ q quicꝫ eēm dī ꝯphndit sic n̄ pn̄
d⁹ ꝯgtō ꝯueniēs ē omia ꝯgsci q̄ ex prin
ꝯsecūt. n̄ tota uīs princ. ꝯphendat vn̄
cū aīe scōꝝ eēm dīam nō ꝯphndūt nō
ē ꝯueniens ut omia ꝯgscūt q̄ p eēm a
dīam ꝯgsci possūt vn̄ q̄ ꝯ d ꝯb; dā ī sioēs
angli asupioribꝫ edocent. q̄ uis ds eēm
dīam uidant h̄ uii ꝯscꝫ bꝫ tm̄ d aliis re
bꝫ nōm ē. ut in eē dīa uidat q̄ ē p fectō
btitudinis reqrit ut ho hāt quicqd ue
lit. sic. i. d. xliii. h̄. h̄ aūt ītm uād q̄ h̄
uult ut ea q̄ ptinēt ad ipōs ꝯgnoscant
vn̄ ē nlla rectitudo scīs dsit uolūt cō
gnoscē ea q̄ ad ipōs ptinēt ꝯ iō oz qd
illa ī ūbo ꝯgnoscāt. h̄ aū ad eoꝝ gl̄am
ptinet qd auxiliū indigentibꝫ pbeant
ad salutē sic. n. dī cooperatoēs efficiūt
q̄ n̄ ē dinꝰ ut dyō dic in cel. ea. ee. ꝯet
vn̄ pꝫ qd sci ꝯgꝫ hnt eoꝝ q̄ ad h̄ reqrūt

ꝯ sic ē qd sci ꝯgm eoꝝ hnt q̄ ad h̄ reqrūt
ꝯ sic ē q̄ ī ūbo ꝯgscūt uota ꝯ orōēs ꝯ duoēs
hōinū qui ad eoꝝ auxiliū ꝯfugiūt. ¶ ad i.
g. dd̄ q̄ ūb aug ē intelli⁹. d ꝯgtiōe ūli
aīaꝝ sepataꝝ q̄ quid ꝯgtō insciz uitis nō
ē obtenebrta sic ē in peccatoribꝫ. nō aū lō
d ꝯgtiōe ī ūbo. qd ꝯstat abham eo tpr
quo h̄ dū sūt p ysayam n̄ huisse cū aīn ꝯ
pisiōꝫ nlls ad uisōm dī puenit ¶ ad. ii. dd̄
q̄ sci q si post hūc uitā ꝯgscūt ea q̄ h̄ gerūt
nō tm̄ cēdnd ē q affictāt dolōribꝫ ꝯgnitis
aduiſitatibꝫ eoꝝ quos inh̄ sclo dilexiūt ita
n. repleti st gaudio btitudinis q dolor
loq ī eis nō iuenit vn̄ ꝯ si ꝯgnoscāt eoꝝ
infortuīa post mōtē nichil eoꝝ dolori
ꝯsulit si aūt h̄ īfortuīa d h̄ sclo sbbūt
set forte aīe nō glificate dolēē aliq̄ sen
tirēt si incōmoda suoꝝ caroꝝ paperēt qꝛ
aīa iosue n̄ statī glificata fuit aeoꝝ ꝯgsa
q̄ ad h̄ q ex h̄ē rōe aug ꝯclude uitā qd
aīe mortuoꝝ ꝯgm nō hant d scīs uiuentiū
¶ ad. iii. dd̄ q aīe scōꝝ hnt uolūtatē ple
narie ꝯforēm dīe uō. ꝯ iuolito ꝯ iō q̄
uis affcōm cari⁹ ad pximū retineāt. non
tm̄ eis alr auxiliū fcē nō q̄ ꝑ dīam ītuitū
uidīt cē dispositū ꝯ tm̄ cēdnd ē q multe
pciōs uiuet ꝑ eis apd dm̄ intcedēdo ¶ ad
g. dd̄ q q̄uis uidētes ūb n̄ sit ncām oīa
ī ūbo uide uidēt tm̄ ea q̄ ad pfcōm ptinet
btitudīs eoꝝ ut dcm̄ ē. ¶ ad. v. dd̄. q co
gitatioēs cordiū ds p se ipm nouit set tm̄
illi ꝯgscē possūt. q̄ēū ei reuelat ul p ūu
scm̄ ūbū l q̄cꝫ aliō mō

Deinde sic p̄ceditur. uīr q nō debem scōs inēpel
lare ad orand p nob. illis. n. alic⁹ ami
cos interpellat ad orand p se. n̄ q̄ cre⁹ apd eos
cēdit facilius grām optinē set ds ē īinfinite
mag misicors quolibꝫ scō ꝯ sic ei uolūtatis
facili⁹ inclinat ad nos exaudiend q̄ uolūtas
alic⁹ sci. g uir supfluū cē ꝯstituie scōs a
mediatoēs inēnos ꝯ dm̄ ut ipi p nob int
cedant ¶ p̄ si eos ad orand p nob interpel
lāē dbem̄ h̄ nō ē n̄ qꝛ scīm eoꝝ orōm do
cē acceptā. set q̄to ds santōꝫ int scōs sanc
tor ē. tāto ei orō ē mag dō accepta g
sp̄ dbem̄ supiores supiores scōs p nob int
cessores ꝯstituie ad dm̄ ꝯ uāq̄ mīores. ¶ p̄
xp̄c s q ꝯ homo dr̄ scūs scōꝝ ꝯ ei s q ho
orare ꝯpetit set nūq̄ xp̄m ad orād p nob
interpellam g n̄ alios scōs interpellaē dbe⁹
p quicꝫ rogat ab ao p eo intcedit pces

¶ sr̄ ꝑ mortē hoc ꝑ̄m

8

ipi rei ... tinat ap q peo itcedit set sup
fluu e aliqd psentare ei cui st oia psen g
supfluu e qd scos pnob itcessoes ostituam
ad dm. ¶ P illd e supfluu q sit p ad qd
sine eo eod mo fieret l no fieret set sili
sci orarent pnob l no orarent siue nos oremus
eos siue no orem. qr si sunt dig ut pnob orent
q nob eos no orantib pnob orarent si aut sunt
i digni q si petam pnob no orat g interpellare
eos ad orand pnob ut omio supfluu. ¶ Q est
q dr job. v. uoca g si e qui t respodat q ad
aliqm scoz querte. uocare aut nrm e ut gg t
dm hiuli pce dm dposce g ai uolum dm ora
re dbe ad scos querte ut pnob orent ¶ P sci
qui sut i pria mag sut accepti do q i statu
me. set scos qui st iuia qstituere debem in
terpellatores pnob ad dm ex aplo qui dicebat
ro. v. obsec uos fres p dm d nrm ihm xpm
p caritate spc. s. ut adiuuetis me i orolbz
uris pme ad dm g et nos mlto fort pete
dbe aiiis qui st i pria ut nos iuuet suis
oroibz ad dm ¶ P ad h e gis qsuetudo ecce
que iletanus scoz orom petit Responsio
dd q iste ordo e diuin institut. i rebz p que
ut pmeia ultia reducant. i dm vn ai sci q
sut in pria sint do pinqssimi h dic leg
ordo reqrit ut nos q maentes i corp peg
nam ad no i eu p scos meios reducam q
qd qtingit du peos diu bonitas i nos suu
effcm diffudit et qr reddire nr i dm tende
dz p collin boitatu ipi ad nos fle mediantib
scoz suffragiis di bnficia mnos deueniut. i
or nos i dm reduci ut itato bnfic el suma
ni medt scis q md e q eos intcessores pno
bis ad dm qstitui q qi mediatores du abeis
petim q pnob orent ¶ ad. i. g. dd q sic no e
p dfcm diuine po q me bz fis cais agentibz
opat set e ad qplemet ordis uniusi q ut eius
bonitas mltipli diffundat inrec du abeo
res no solu suscipiut boitates p pias set illi
per q alus ea bonitatis existut. ita q n e
p dfcm uirtte ipi q oporteat ei clemtnr
p oroes scoz pulsare set e ad h ut ordo pcaus
qsuet. inrebz ¶ ad. ii. dd q q uis supiores
sci sint mag do accepti. qm infiores. utile
e tn infiores scos interdu orare q h p. v. rones
po ex h qd qs qnz bz maiore duom exde
uotioe aut marie oroes dpendet effcus ¶ Se
p fastidiu tollend. qr assiduitas unis rei
fastidiu parit. p h aut qd diuisos scos oram
q i singlis nouus feruor duotois excitat

icto qr glorsa sctis datu e i aliquibz caus pars
protinas sic scto antonio ad igne i fernale ¶ Re.
ut oibz debit honor exhibeat. in nob ¶ v. qr
plru oroibz quiz i petrat. qd uni oroe n impe
traret ¶ ad. z. dd qd oro e act quida act
aut st pticularu suppositoz q io si dicem e
ora pnob n aliqd adderet uidem h ad psonam
xpi referre q ita uidet ee qsonu. l erroza ne
stozii qui distixit i xpo psona filii hois ab si
lii di ul erroza arrii qui posuit psonam filii
minore patre. vn ad hos errores uitados eccia
no dicit xpe ora pnob sz xpe audi nos ul
miserere nob ¶ ad e. dd q sic. j. dr no dnr
sci pces nras do psentare qsi ei i ognita manu
festet. set qr eos exaudiri ad petut. ul
de eisdem iam qsulut. ultate qd. s. Feius
prudentiss st. dbat ¶ ad. v. dd q ex h ipo q
aliqs efficat digni ut scus aliqs p eo oret q ad ipe
cu pia duone sua necitate recurrit q ita no e
supfluu q scos orem.

A Dtcu sic pce. ur. q oroes scoz ad dm p
nob fuse. no sp exaudiant. si n. exaudi
ret marie exaudiret sci. d eis q ad eos p
tinet. set d huis no exaudiut. vn dr apoc
vi. qd martyribz. petetibz. uidcam d huis q
st sr tru dcm e. ut reqescent adhuc temp
modicu donec ipleret nus frm. suoz g
mlto mi exaudiut d huis q ad alios ptinet
¶ P je xv. sitterit moyses q samuel coram me
no e aia mea ad p istu g sci no sp exaudi
unt. cu pnob orent. ad dm. ¶ P sci inpria
eqlis angelis di qmemorat ut pr m. xxii.
set angli no sp exaudiut i suis oroibz qs
fundut ad dm q pr. ex h q hr. dan. x. ll dr
ego ueni p smoes tuos princeps. aut reg
restitit m xxi. dieb. no aut ueniat in
adiutoriu daniel. angls qui loqbat. n ad eo
eoz libatom petedo q no e i pedita oroi ei
i pleto g n q alii sci pnob orates ap dm
exaudiut ¶ P qqr oroe impetr. aliqd qdam
mo mer illd set sci qui st in pria no sut
i statu merendi. g no possut suis oroibz aliqd
nob i petre apd dm ¶ P sci pomia qforat
uolutate sua uo dine. g no uolut. n q sci
ut dm uelle si nlls orat n q uult g non
orant n p eo q sciut dm uelle set h q de
uult fieri eis q no orantib g q eoz oroes no
st efficaces ad aliqd i petrandu ¶ P oroes
toti celestis curie si aliqd i petre possut ef
ficaciores eent q omia suff. set mltiplica
tis suffragiis psetis ecce fcis p dd i pgatorio

existēte totalr absoluet apeā cū g° sā q in
pzia eadē ozōe ozēit. pill quis ī pgatorio
totalr ozōes eoz apeā absoluent q̃ tm ē
qz sic suffragia eccē p° fuetis fca superflua
eēnt Cet 9 ē qd hz ī mach ult. h ē q mlt
tū ozat p pp̄ 7 p uniusa sca ciuitate dī ye i
ppha dī et q ei ozō sit exaudita pz p h cqd
sē q extēdit yemias dextiā 7 dedit iude gla
diū dicens accipe scm gladiū mum ado etc
Cp fo in epla ad uigilātiū dicis ī libello tuo
q dū uiuim mutuo p nob ozae possum
7 h postea ī pluat sic dicēs si apli 7 mātiēs
adhuc ī coz ostituti posse ozare p ceteris qn
p se adhuc debēt ēē solliciti qnto mag
post coronas uictorias 7 triumphos. Ch ad
h ē ofuet°. ecc̄e. que frequēt petit ut scoz
ozōibz adiuuet. Responsio. dō. qd sā dr dni
ozare p nob uno mō expssa ozōe dū notis
suis aures diē clē p nob pulsant. alio mō
ozōe qī ītēptatiua. sic ut p eoz mita q ī cō
spectu dī existētia n solū. eis cedūt. ad glia
set sē 7 nob suff 7 ozōes quedā sanguis xpi
p nob effus° dī ueiā pete ueq: aūt mō i
ozōes. scoz sē qnt ē ī ipis efficaces adim
pleīdū q petūt set expte mā. pōt ēē d
fois q nō 9secqm fructū ozōnū ipoz p q
p nob ozae dnt exh q mita eoz nob pfi
aūt set p q ozāt p nobis uotis suis aliqd
postulando semp exaudiut q nō uolūt
n q ds uult n petūt n q uult fi q aūt ds
simp uult sep īplet ut loqm. d uo ante ce
dnte p q° uult ōs hoiēs saluos fi q nō sep
īplet un n ē mir. si q q sca uoluit p huc
mod uo medū nō īplet Cad. i. g° dō q
ozō illa martyrū n ē d q° eoz dsidiū. d opā
stola coz 7 societate scoz q saluādi sē. et
ossu quo osenciūt dnie iuste puenta ma
los un apoc. vi. sē illd usqd dne 7c. diē glo.
dsidant mai. gaudiū 7 cōsortiū scoz et
iust dī osentiūt Cad. ii. dō q dns ī s. ī. d
moise 7 daniele. p statū q fuer ī hac uita. ipi
n. legūt p pp ozātes irē dī restituisse ut. ipsi.
diē 7 tū si illo tpz fuiss ēt nō potuisset ozōib:
dm placaē ad pplm ppt ipsi malitiam. 7 h ē
illi līe intellus Cad. iii. dō qd illa pug beoz
angloz nō intellr exi qd apd dm eccias i
ozōes fūdent set q ccia mita exdiūsis gen
tibz ad dinū exam referebat diaz statz ex
spectantes 7 h ē q g̃g dīc. xviii. mor expons
pdcā ūba daniel sbimes spē gētibz pn
cipites neqq p iniuste agētibz dētmt set

coz scā fre iudicātes examiānt cuiqz i
uniiqz gētis l culpa ul iustitia ad supne
curie soliū ducat eid gētis pposit l optinu
isse ī ētamie l nō optinuisse xpi quoz
tm ōiū una uictoz ē sup se opsitas uolū
tas suma qm dū sp aspiciūt q optare nō
ualēt nequā. uolūt unū n petūt exq ē p
q ozōes eoz sp exaudiūt C ad. iiii. dō q li
cet sā. nō sē ī statu merendi ē posteqm sē in
pzia. sē tū ī statu merendi alius ul posteqm
exulito pcī. ās inuādi. h. n. ap dm uiue
tes inuenīt ut eoz ozōes exaudiret. post
morte l dō. q ozō ex d mer 7 ex d ī pete.
mit. n. osistit ī q̃dā adeqtiōe act ad fine
pp q ē qui ei. q. merces redd. set ozōis ī pet
tō ītinit libal ei. qui rogat. ī pet. n. ds i
qnz exlibalitate ei qui rogat. q ipe nō
muit 7 ita scā q̃ uis nō sit ī statu merēdi
tū nō sē q sit ī statu ī petendi C ad. v. dō q
sic exaudite ggg ī ducta pz q sā nō uoluit
l angli n q ī dia ud 9spiciūt 7 ita 9 n a
petiūt in tū eoz ozō ē īfructuosa sic. n. aug
dic ī. li. d pdestinatiōe ozōes scoz pdestina
tis psit. quia forte p ordinat ē ut intercē
tiū ozōibz saluet ita 7 ds uult ut ozōibz i
scoz īpleat illd q sā uidnt eū uelle. C ad
vi. dō q suffragia ecc̄e p° fuetis sē qī qdā
satfactiōes uiuētiū uice mortuoz 7 p hoc
mortuos apeā absoluūt q nō soluet set sā
q sē ī pzia n sē ī statu satisfac 7 iō nō ē sile
d eoz ozōibz 7 ecc̄e suffragiis.

Cum scā sint rt beoz gaudiū apli eēt
7 ē h ītellid ē mir q ī plibz gaudbt
set nō fortr q nō mag gaudbt ut dām ē
set d h ī. mag dicet. d. xlix. nam qui sin
fide opant. p dilectōm eiqz sacs 7 c. set p h
uī qd suffgia ecc̄e n p sunt catholicis infid
ecc̄e d cedētibz cū tū illi sit ī statu salutis
ut patet ex dcis. ē. d. iiii. et dō q licet n susci
pint sacra ecc̄e actu suscepiūt tū uoto q
p fco oputat. cū d est facultas. medioct
mal suffgat 7 ē ista ūbi aduisis diūsimod
exponit. illi. n. q dnt suffgia ecc̄e p dec
existētibz ī infrio dnt alios medioct bonos
7 alias medioct malos. dnt. n. uald malos
ēē eos qui sin fid 7 sacris ecc̄e decessiūt et
huis dnt nich pdee suffgia set medioct
malos eos qui 9 fid 7 sacs ecc̄e ī mort tū pcō
d cessiūt qbz p eos ualet ad pene mitigatiom
nō aūt ad plenā absolōz set uald bos i
dnt illos q sā cū uali d cedētes statī euolāt

qui suffragiis nõ idiget̃ mediocr̃ uo bõs q
criminalia seu ven̄ q i pgatorio detinent̃ et
hiis dicit pdeē suffragia. ad plenam abso
lutõm q uo dicit suffragia ñ pdeē hiis
q sunt in inferno dicit eos eē mediocr̃ malos
q mediocr̃ bõs õs. n. q sunt i inferno ualde ma
los dicit qui uo i patria ualde bõs eos uo q sunt
i pgatorio mediocr̃ bõs in q̃tu dicit ꝛ
apñca malitia q̃ ē peccatum mortale. hiis aũt suff
q̃ pst̃. ad mitigatõm pene qn̄ aũt ad ple
nã absolutõm. s dicam q̃ntitatis criminaliũ
q suffragiorum q h expõ ē sentẽtie. Iniuria est
pmatyre i ecctã orare h uir ꝯ ro qd ꝯ dcm ē
qd orões p ualde bõis sunt gratiarum actiões q dd̃
q superior auctas lõ qñ incertũ ē nob qñ sunt
ualde boni p quibus orant. h aug lõ. qñ certũ
ē qui sunt ualde boni. sic. n. qui p eis orat̃ quodã
mõ eos indigeres d. sic eis i iuria facit. ex
tunc eũ qui pigñe inseutñ et c. h ponunt ꝛ
duo auxilia q̃ unũ adiuuabit illos q i fine
mũdi iuenient̃ p mod satisfactiõis. s. ignis q
facies mũdi pgabit̃ potit. n. eē. ut intẽtio
pene suppleat quicqd d̄ ē ad tẽpis bruitatẽ
q pcipue cũ sit p babile q pauca criminalia
sunt hñci ut pote ptiore fuci iudiciũ ex signis
pcedẽtibus. postẽsi. aliud aũ ex iu caritatis. s.
mitia q i tcessiões mutorum que eis ex uitute
caritatis suff̃ gbũt. sũ ꝯsuledo quid et c
illd̄ tõcaliũ q c. illd̄ ꝯsiliũ nich aliud ē q̃
ordis eorum ut abeo illuiatõm papiãt d age
dis.

Et quẽ h d ualde malis q c post h dtermi
nauit magr. d receptaculis aiarum i
quibus puniũt̃ ul pmiãt̃ an ꝯmunem rem
p iudiciũ gñale. q d suffragiis quibus iuua
tur mortuos ul uiuam ab eis h dtermiat̃ de
diã mĩa q iustitia quibus pdcã omĩa dispẽ
sant̃. dt aũt i. x. d. i p dtermiat d diã iustitiã
q miã s ꝯpõm ad pedam dãptorum i pa dtermiat
d eis i gñali i. set quõ iustitiam di q pietatẽ
q c. ẽ pmũ tri facit p d q mĩa di i p eis dãp
torum loq uo h. p d gñu i. set hiis occurit
q c trõ dtermiat ultatẽ i. Vñ nõ ꝯgrue ꝛ
dici põt q c. & q tri facit p ꝑponit quid sit
uim ẽ qõm pdcãm p soluit auctẽ que ē
i gñu i q sit occulẽ di iudiciũ. aũ occultũ
iudiciũ et c. set q di iustitia. h dtermiat mĩ
tipl̃ d iusti. q mĩa di i gñ et dt in. x. d. i pa
i qrit d diã iustitie q mĩe di i pa i quirit ꝛ
quõ iustitia q mĩa di occurũt ad opꝰ diuinũ i
post h ꝯsidat̃ oz. et ẽ pmũ duo fac̃ pmo

mouet qões sedo dtermiat eas. hiis Reddet põt
q c pmũ duo fac̃ p qrit utrũ sit com̃ modo iu
stitiã q miã. p utrũ eaď opa dbant iusti q
mĩe attribui i ē q dicat sctũ q c hiis Reddi
põt et c. h soluit ꝑportñatas qões et ẽ h
duo fac̃ p soluit. i. q. p sam i. q aũt opa
qdã ẽ pmũ tri facit pmo soluit pmã. q. p
mouet dubitatõm ꝯ solõm ꝑpositã i. set s h oc
curit q. q c trõ soluit dubõm i. set dixi. s. q c.
post h ꝯsidat̃ oz q c. h inqrit quõ iustitia
q mĩa di occurũt ad opꝰ ipi et ẽ h duo facit
p d q null opꝰ di ad q ñ ꝯcurrat mĩa di q
iustitia p inquirit an in q̃lz opꝰ ꝯcurrat utraq
i set tñ supꝰ q c. ẽ h duo facit p ponit
qõm. p soluit eã i quibusdã placuit q c et
dt i p. d. s duas oppiões ãs ponit ẽ hic q.
pa icapit i. aliis aũt uidet̃. q c

Hic duo ꝯtĩũt. p d iusti di. p d eĩ
mĩa. ẽ pmũ qrit tri. p an iustitia
do dbeat attribui. p d iustitie eĩ effcũ. tñ
d iustitia ẽ dãptos

Ad pmũ sic pcẽ uir qd iusti do attribui
nõ sit q s phm i. x. meth ridiculũ ē
laudare dõs s dim uirtute moralẽ ul acti
ones uirtutũ moraliũ eis attribue set iusti
tia ē uir moralis q do attribui nõ debet.
p ẽ tempantiam iustitiã dz set tempantiam ñ
attribuim do q ñ iustitiam ei attribuere dbem
p iusti i eqlitate ꝯsistit ut pz p phm i. v.
eth. set ñ do põt eē eqle q nõ põt eē aliq
iustitiã eĩ ad aliũ. p phs i v. eth. dicit
qd do ad suũ nõ ē iustitia set õs ē omi
dnatõe q ei iustitiã ñ ꝯpetit. set ꝯ ē q
i ps dz. iẽ dns q iustitias dilexit. p ẽ q
ē potissimũ in do ē. set scdm phm i v. eth
iustitiã ē pclarissima uirtutũ q maxie do
dbet attribui. Vltẽ uir qd in do s eaď rõm
dicat̃ boitas q iustitia q iustitia ē ulti
õis uir ut p pphm i. v. eth. set uir uni
cuiqz rei ē boitas ipi q uir ē q bonũ fac
hñtẽ q opꝰ eĩ bonũ reddit ut pz i. ij. eth
g s eand rõm ds dz boñ q iust. p dyo
dic i viij. c. d di. no qd iustitia laudã in
do inqñt õibus s dignitatẽ distribuit set
distribue. omibus h ad rõm boitatis ptinet
q tot ꝯmunicatiõis diã boitas ē cã g
iustitia q bonitas dicit i do s eandẽ rõm
p boitas q iustitiã mag ꝯueniũt i do qm
ꝯtinet i cãtis. set i cãtis eaď uir eē rato
boitatis q iustitie nich. n. exij ipo qd cã
ta sunt boñ iusta eẽnt. i ꝯuenies uidet̃

do bō omnia cent bō. et ab eo ꝯtro nō ēent
oīa iusta gᵒ inᵈo ꝑ eād rōm dꝫ bonitas
ꝯ iustitᵃ. Set ꝯ̄ ē ꝙ boeᵒ dic̄ ī li. dᵉ eb. dē bonū
ad ēēm iustū ūo ad actū respic̄ ꝫ actᵒ non
diuᵉ ꝑ eand rōm ī dō gᵒ n̄ iustitiā ꝯ boītas
ꝑ gn̄s ꝯ spēī nō ē ead rō set boītas ꝯ iusti
tia se hn̄t ut genᵘ ꝯ spēs un̄ boeᵒ dic̄ ī li.
dᵉ ebdᵒ. bonū qdm̄ gn̄ale iustū aūt spāle
gᵒ nō ē eadm̄ rō oīo boītatis ꝯ iustitiᵉ Vltiᵉ
ūr ꝙ nō sit ead rō in dō. iustitᵉ ꝯ ūitatis qꝛ
ea q̄ ī nob sᵗ ꝑ spēm differ̄. ī dō differ̄ ꝑ
rōm set ī nob ponit̄ q̄ deᵒ aiustitia spē diffe
rēs ut pꝫ. in. c. ethᵉ gᵒ ꝯ ī dō ꝑ q̄ᵗ rōm dꝫ iustiᵃ
ꝯ ūitas ꝑ gn̄s ꝯ spēī nō ē oīo eadm̄ rō
set ūitas ꝑ tullīū ē spēs iusti gᵒ ūitatis ꝯ
iusti nō ē eadm̄ rō ꝑ iustitia cū sit ead
spēs bonitatis exaūete lib. ī ducta patet
ad effcm̄ ptinet ūitas aūt ad ītellm̄ gᵒ ūitas
ꝯ iustitᵉ nō diuᵉ ī dō ꝑ eandm̄ rōm. Sꝫ ꝯ̄ ē ꝙ
ī auēte p̄s. dꝫ. que h̄ induciᵗ uīuse ue
diui mia ꝯ ūitas. ūitas p̄itia exponit̄ gᵒ ꝑ
idm̄ ꝑ rōm ꝑ iustiᵃ ꝯsistit ī redditiōe debi
ti set dꝯ nō ē dᵉbitoꝛ nob n̄ ex pmisso ut
anꝯ dic̄ gᵒ id ē dō redde dᵉbitū ꝙ soluere
pmissū. cū gᵒ exhꝫ qd soluit pmissū dicat̄
uerax ꝑ eand rōꝫ dicet̄ dꝯ iustᵒ ꝯ uerax.
Respōsio dō. ad. i. q. qd iustitā p̄p̄e dcā eq̄litate
ꝯstituit ī acceptōibꝫ ꝯ dōnibꝫ ut pꝫ ꝑ phm
ī. v. ethᵉ int̄ dātē ꝯ accipiētē. ut s. accipiēs
tm̄ accipiat a dāte q̄ꝯt accipe dꝫ. et in hoc
ꝯsistit iustiᵃ ꝯmutatiua ut pꝫ ꝑ q̄ meiū
ponit ī eptoibꝫ ꝯ ūeditiōibꝫ. ꝯ oībꝫ retributi
onibꝫ. Aᵃ mō ꝑ qᵉ ꝯstituit̄ eq̄litas int̄ du
os recipientes ꝑ qd ꝯtigit exhꝫ ꝙ utꝙ eq̄lᵗ
recipit pmitis ꝯ ī h̄ ꝯsistit iustitia distᵇu
tiua ī p̄ia. gᵒ ꝯmutatiā iustitia reqrit̄ eq̄litas
q̄ntitatis ut. s. tm̄ qsqꝫ accipiat q̄ntū dedit
ꝑ ualoꝛē ꝯ ī ō int̄ illos ī quibꝫ nō pōt ē q̄n
titatis eq̄litas nō pōt p̄p̄e ēē ꝯmutatiua
iustitia sic̄ ē ī ill. quoꝝ un nō pōt repn̄sac̄
aliqd equalēs bn̄ficiis ab aᵃ sic̄ filᵉ nō pōt
repn̄sare ad equalēs bn̄ficiis p̄ris aq ēē
ꝯ nutrim̄ ꝯ disciplinā accepit ꝯ ī ō q̄ntūcꝙ re
tribuat p̄ri ī obseqis nō sit pfcā eq̄litas
Vn̄ n̄ p̄p̄e saluā ī iō ꝯmutatiue iusti. set in
aᵉ mō iustiᵗ saluai pōt ī q̄ntū filᵉ retribuit
ꝑ suū modᵒ sic̄ p̄r dedit ꝑ modᵒ suū. ut lo
co eq̄lis q̄ntitatis suāt̄ eq̄litas ꝓpoꝛᵗⁱˢ. set
iustitia distᵇutiā nō requirit. q̄ntitᵗⁱˢ eq̄lita
tē set ꝓpoꝛtōis. tm̄. nō. n. oꝫ ꝙ ut distri
buēs omibꝫ eq̄lᵗ distᵇuat set unicꝙ

ꝓpoꝛᵗ ꝑ suū modū. sic gᵒ iō distᵇutiue iu
stiᵃ. dō p̄p̄e ꝯueīre pōt ī q̄. s. eq̄litatē
ꝓpoꝛtōis suat ī ꝯicatiōe boꝝ suoꝝ dans
unicꝙ ꝓpoꝛᵗ ꝑ suū modᵒ Vn̄ dyoᵒ dic̄. ī.
Vm. c. dᵉ. di. no. ꝙ iustiᵃ laudat̄ ī dō. ī q̄ct
oībꝫ ꝑ dig̃tate distᵇuit set iustᵃ ꝯmutatiā
ꝑ q̄ eq̄litas ꝯstituit̄. int̄ dm̄ dātē ꝯ cātaꝫ
accipiētē dō ꝯpete nō pōt ꝑ ꝓp̄am accep
tōꝛ qꝛ bn̄ftᵃ dī sp excedūt [illegible] iustitiū cā
tē ꝫ cū suat ꝯ q̄dā ꝓportiōis eq̄litas int̄
dm̄ dātē ꝯ cātam accipiētē ī q̄. s. ita se hēt
ad suā sp̄ hūndantiā sic̄ cātū ad id ꝙ ꝯpe
tit ei ꝑ suā pprietatē ꝯ sic̄ ē ꝯdā mᵒ cō
mutatiue iustᵉ ī dō ī ueīe ꝑ cātē sic̄ īueīe
iᵗ pꝛēm ꝯ fiᵉ. ꝯ ꝑ h̄ assign̄t duo mōi dic̄
iustᵉ. unᵉ ī q̄ reddit pmitis h̄. n. ad iustiᵃ
distᵇutiuā ptinet cᵉ ē distᵇuīe oībꝫ ꝓpoꝛᵗ.
ꝑ suā dig̃tatē. alᵉ mō ꝑ ꝙ facit id ꝙ docet
ꝑ boītatē suā sic̄ ꝯ dꝫ lᵉ ī eo ꝙ pꝛōꝛibꝫ
patᵉ. qꝛ dꝫ eū ꝯ h̄ ptinet ad modū cō
mutatiue iustitᵉ. nūq̄ ē ꝑ eq̄litatē q̄ntita
tis suē. ꝙ reqrit̄ ī ꝯmutatiā iustᵉ. p̄p̄e
dcā set ꝑ uaē ꝑ eq̄litatē ꝓpoꝛtōis. qꝛ. s. ita
se hēt ad ꝙ sp̄ hūndant̄ facit sic̄ cātū sic̄
ad id ī q̄ dᵉ fiat ꝯ ꝑ h̄ sᵒ hūndaē ī bn̄ficiis
dꝫ. ei iustū ī q̄ ē ei ꝓpoꝛtōatū ꝯ dᵒcens. Ad
pm̄ gᵒ ꝙ phūs ad ō excludit moꝛales ūtu
tes put dᵉtimāt̄ cō mīn ciuile sic̄ iusti
ē cca emptoꝛ ꝯ ūeditōm ꝯ dispōnes ꝯ hᵉ nō
tm̄ remō ꝑ h̄ qn iustitia possit ēē i dō
ꝑ ꝙ ē distᵇutoꝛ illuū boꝝ oībꝫ datis.
Ad. ii. dō ꝙ tempan̄ ꝯsistit ēē passiones
ī natas iustitia dē aūt ꝯmutatiōes opū
exᵃq pꝫ ꝙ in tepan̄ nllō mō pōt dō ꝯue
nire sic̄ in iusᵉ ꝯ ꝑ tepan̄ dirigit̄ ī coꝛ
q̄ sᵗ ī tēpato. set iustᵃ respic̄ id ꝙ ē exᵃ et
ī ō nō ē simile. Ad. iij. dō nō sp̄ reqrit
eq̄litatē q̄ntitatis set suffic̄ q̄nꝫ eq̄litas
ꝓpoꝛtōis ꝯ ī ō n̄ ē ī ꝯueniens ḡ iustiᵃ aᵒ mō ī
dō ponat̄. Ad. iiij. dō ꝙ int̄ dm̄ ꝯ ꝑ uū
n̄ pōt ēē iustiᵃ ꝯmutatiā p̄p̄e dcā. nō. n.
pōt aliq̄ eq̄litas ꝑ q̄ntitatē int̄ eos ꝯsti
tui ē ꝯ ē ꝙ ē ꝑm sit diui. suat̄ tm̄ aᵉ mō
iustiᵉ ꝯmutatiue pᵗ inteos ī ueīe eq̄litas
ꝓpoꝛtōis. Vn̄ ꝯ phūs ī. v. ethᵉ. distinguit
dn̄atiuū iustū a iusto politico ꝙ ē p̄p̄e
dcm̄ ꝯ ꝑ h̄uc ꝯ modᵒ pōt iustitia dī ad dm̄
tim. Ad. ii. dō ꝙ iustitia p̄supponit boni
tatis rōm ī dō boītas. n. ī poꝛtat ī dō rōm
sᵉ ī q̄ ē plenissiā pfcō. sꝫ aūt moꝛ. effi
cāte ad agētē Vn̄ boītas dī q̄dā mō

moraliu[m] ad operand[um] no[n] q[uo]d ut ipe bonitate[m]
acq[ui]rat s[ed] ut alijs bonitate[m] co[m]icet ut .n. i.
iij. li. d. i. d[ice]n[du]m e[st] d[eu]s no[n] agit p[ro]p[ter] appetitu[m] fi[ni]s s[ed]
p[ro]p[ter] amore[m] finis uole[n]s co[m]ica[r]e bonitate[m] sua[m]
q[uan]tu[m] possi[bi]le e[st] ... p[ro]uidencie. 7 ita sic fi[ni]s
i[n] o[mn]ib[us] operib[us] e[st] p[r]i[m]u[m] p[r]i[ncipiu]m ita diu[in]a bonitas est
e[st] p[r]i[m]u[m] p[r]i[ncipiu]m p[ri]n[cipiu]m co[m]icationis toci[us] q[uo]d d[eu]s p[er]fectio[n]es
creat[ur]is largit[ur] s[ed] iusti[cia] d[e]t[er]minat q[ua]nta[m] mod[us] i[n]
illis co[m]mu[n]i[cationi]b[us] ... i[n] q[uan]tu[m] s[cilicet] co[m]icando eq[ua]lita
te[m] s[er]uat q[uo]d p[ate]t q[uia] bonitas 7 i[ust]icia s[ecundu]m ra[tione]m
d[iffer]u[n]t d[iffer]unt p[r]o q[uia] bonitas p[er]tinet ad ip[s]am per
fectione[m] d[iui]ne n[atur]e s[ecundu]m q[uod] h[abe]t ra[tione]m finis s[ed] i[ust]icia
p[er]tinet ad ip[s]am o[per]acio[n]e[m] actu[m] .s[ecun]do q[uia] bonitas
7 si respi[ci]t co[m]icatione[m] ut p[r]i[n]c[ipiu]m respi[ci]t t[ame]n ut s[ecundu]m
co[m]icatione[m] ... d[e]t[er]minans aliq[ue]m sp[eci]ale[m] mod[um]
s[ed] iusticia d[e]t[er]minat i[n] eis sp[eci]ale[m] mod[um] .s. eq[ua]
li[tati]s 7 has duas d[iffer]e[n]t[i]as boe[ciu]s tangit i[n] .li. d[e] ebd[omadibus] .di
ce[n]s q[uod] bo[nu]m respi[ci]t e[ss]e[ntia]m s[ed] iust[um] actu[m]. 7 i[de]o q[uia]
bonu[m] g[e]n[er]ale e[st] 7 i[us]t[u]m sp[eci]ale. Ad .i. ... q[uan]uis
u[irtu]t[es] faciat bo[nu]m h[abe]nte[m] 7 op[us] reddat bo[nu]m no[n] t[ame]n e[st]
eadem ra[cio] boni[tatis] 7 u[ir]tutis q[uia] id d[icitu]r s[ecundu]m
q[uod] e[st] p[r]i[ncipiu]m actionis 7 tenet se ex p[ar]te c[aus]e effic[ient]is
s[ed] bonu[m] mag[is] respicit ra[tione]m fi[ni]s. s[ed] q[uia] effi
cie[n]s d[ebe]t fini e[ss]e p[ro]porcionatu[m] 7 ex h[oc] efficie[n]s bo[n]i
tate[m] ... 7 act[us] act[us] ei ei[us] i[de]o u[irtu]t[es] que h[abe]nt
p[ro]porcione[m] i[m]portat cu[m] sit dispo[sitio] p[er]fecti ad optim[um]
ut d[icitu]r i[n] .a. ph[ysi]c[orum] d[icitu]r face[re] bo[nu]m age[n]te[m] 7 actu[m]. et
si[mi]li[te]r q[uia] iusticia siue accipiat[ur] ut u[irtu]s p[ar]ticu
lar[is] siue p[ro]ut e[st] id[e]m q[uod] o[mn]is u[irtu]s se tenet ex
p[ar]te efficie[n]tis. t[ame]n s[ed] q[uia] o[mn]is u[irtu]s e[st] iusti[cia] et
... sit id[e]m iusticia 7 u[irtu]s no[n] t[ame]n s[ecundu]m id[e]m
ra[cio]ne[m] ut i[n] .v. eth[icorum] d[icitu]r u[nde] nullo mo[do] s[equitu]r q[uo]d iusti[cia]
7 bonitas sint eid[e]m ra[tio]nis. Ad .ij. d[icendu]m q[uod] distr[i]
butionis p[r]i[ncipiu]m 7 e[st] bonitas. 7 e[st] iusti[cia] s[ed] diuisi
mod[o] q[uia] bonitas e[st] sic p[r]i[ncipiu]m finale no[n] d[e]t[er]mina
ns sp[eci]ale[m] distributionis mod[um] s[ed] i[ust]icia e[st] sicut
p[r]i[ncipiu]m efficie[n]s d[e]t[er]minans sp[eci]ale[m] mod[um] distributionis
7 i[de]o ... d[ion]y[siu]s attribuit i[ust]icie distributione[m] s[ecundu]m di
gnitate[m]. s[ed] co[m]mu[n]icatione[m] abs[olu]te attribuit boni
tati. Ad 3. d[icendu]m q[uod] d[eu]s unicuiq[ue] c[re]at[ur]e q[ua]n[tu]m p[ro]du
cit in e[ss]e s[ecundu]m p[er]fectione[m] largit[ur] al[iter] e[ss]e n[on] poss[et]
7 i[de]o o[mn]ia dic[un]t[ur] bona in q[uantu]m s[un]t a bono. no[n]
t[ame]n unicuiq[ue] eo[rum] q[uo]d in e[ss]e p[ro]ducit dat q[uo]d
sit actiuu[m] s[ecundu]m illu[m] sp[eci]ale[m] mod[um] actionis q[uo]d iu
sticia[m] s[er]uat 7 i[de]o no[n] o[mn]ia q[uia] ... a uisto
d[e]o iusta dica[n]t[ur]. 7 i[de]o no[n] seq[uitu]r q[uo]d s[ecundu]m q[uod] sit
eadem ra[cio] boni 7 iusti. Ad .iij. q. d[icendu]m q[uod] o[mn]is eq[ua]
litas p[er] acto[rum] aliq[ua] co[n]stituta requirit a[liqua]m
regula[m] s[ecundu]m q[ua]m adeq[ua]cio fiat. u[nde] cu[m] iusticia
co[n]stat in h[oc] q[uod] eq[ua]litate[m] p[er]ficiat actionu[m] co[n]stitu
it i[n] donationib[us] 7 acceptionib[us] o[portet] o[mn]e[m] i[ust]icia[m]

a[liqua]m regula[m] h[abe]re s[ecundu]m q[ua]m adeq[ua]cio fiat. re
g[u]l[a] aut[em] iusti[cie] e[st] po[n]e[re] i[n] m[en]te co[n]stitute s[ecundu]m
q[ua]s h[om]o iustus eq[ua]litate[m] co[n]stituit 7 i[de]o q[ua]n[do] ei[us]
actio[n]es illis r[ati]o[n]ib[us] co[n]cordant d[icitu]r iusticia[m] s[er]uare
q[ua]n[do] aut[em] discordant d[icitu]r i[n]iuste age[re] 7 q[uia] u[er]itas
i[n] co[n]sistit inadeq[ua]tione r[ei] ad intell[ectu]m m[en]t[i]s e[st]
q[uod] no[m]i[n]e u[er]itatis dic[itu]r. adi[n]ue[n]i[e]nd[us] eq[ua]tione[m]
op[er]atio[n]u[m] i[ust]icie ad r[ati]o[n]es iusticie et p[ro]p[ter] h[oc] e[st] u[er]itas
q[ua]n[do] diui[n]e i[ust]icie ad r[ati]o[n]es u[er]itate[m] et s[ed] h[oc] i[n] ipa
iusticia id q[uo]d u[er]itas e[st]. s[ed] t[ame]n i[ust]icia d[icitu]r s[ecundu]m eq[ua]
litate[m] eius co[n]stituta[m] s[ed] u[er]itas d[icitu]r s[ecundu]m co[n]f[ormi]ta
te[m] exterioris eq[ua]litatis ad r[ati]o[n]es q[ue] s[un]t in m[en]te
et s[ecundu]m h[oc] u[er]itas iusti[cie] mo[do] intell[igitu]r accipi[tu]r.
Ad p[r]i[m]u[m] e[rg]o d[icendu]m q[uod] actio[n]es exteriores co[m]pa[ra]nt[ur] ad in
teriore[m] dispo[siti]o[n]e[m] m[en]tis d[upli]c[ite]r. uno mo[do] ut signu[m]
ad signatu[m]. a[li]o mo[do] ut regulatu[m] ad regula[m] et s[ecundu]m
utru[m]q[ue] co[m]pa[rati]o[n]e[m] co[n]f[ormi]tato exterioru[m] actionu[m] ad
interiore[m] dispo[siti]o[n]e[m] m[en]tis co[n]stituit u[er]itatis ra[tione]m
u[er]itas e[rg]o de q[ua] ph[ilosoph]us lo[quitu]r i[n] .e. eth[icorum]. co[n]sistit i[n] co[n]f[ormi]ta
tione actionu[m] ad m[en]te[m] p[ro]ut s[un]t sig[na] illi[us]. du[m] s[cilicet]
a[liqu]is tale[m] se exhib[et] i[n] d[ict]is 7 f[ac]tis q[ua]lis e[st] interius
u[nde] h[aec] u[irtu]s s[ecundu]m ip[s]am opponit[ur] iactan[tie] 7 si[mu]lac[i]o[n]i s[ed]
u[er]itas iusti[cie] de q[ua] loq[ui]m[ur] fac[it] co[n]f[ormi]tatio[n]e[m] s[ecundu]m
co[m]pa[rati]o[n]e[m] actionu[m] exterioru[m] ad m[en]te[m]. s[cilicet] p[ro]ut .s. co[m]
pa[ra]nt[ur] ad ea[m] ut ad regula[m] eq[ua]litatis co[n]stitu
te p[er] act[us] iusticie s[ed] q[uia] solu[m] eq[ua]litas co[n]sti
tuta p[er] act[us] n[ost]ros i[n] reb[us] s[ed] 7 ip[s]i act[us] n[ost]ri
co[n]f[or]mari d[e]b[e]t q[uod] e[st] i[n] m[en]te. i[de]o in h[ac] co[n]f[or]m[i]
tatio[n]e q[ua]m alia u[er]itas. i[n]uenit[ur] s[ecundu]m q[uod] s[cilicet] ip[s]e op[er]ac[i]o[n]es
s[un]t co[n]f[or]mate m[en]ti 7 h[aec] e[st] u[er]itas uite que co[n]
sistit i[n] h[oc] q[uo]d unusq[ui]sq[ue] i[n] h[oc] q[uod] recta r[ati]o docet.
Ad .ij. d[icendu]m q[uod] u[er]itas illa de q[ua] tulli[us] lo[quitu]r e[st] s[ecundu]m co[n]
f[ormi]tatio[n]e[m] uocis ad re[m] p[ro]ut a[liqu]is co[n]fitet[ur] i[n] iudi
ci[o] s[ecundu]m q[uod] h[abe]t res 7 s[er]uat infa[mi]as s[ecundu]m q[uo]d p[ro]misit
7 h[aec] u[er]itas e[st] p[ar]s iusticie. Ad .iij. d[icendu]m q[uod] u[er]i
tas que e[st] i[n] intell[ect]u e[st] eq[ua]litas intell[ectu]s. ad
re[m] indiffere[n]t[er] siu[e] sit pactu[m] n[ost]ram co[n]stitu
ta siue no[n] q[uo]d h[ic] no[n] loq[ui]m[ur] ad p[rese]ns. et q[uia]
uoces s[un]t sig[na] intell[ectu]s i[de]o iux[ta] h[anc] u[er]itate[m]
su[m]it[ur] u[er]itas doctrine q[ua] distinguit[ur] co[ntra] iusti[ciam] u[er]i
tate[m] u[er]itas .n. doctrine i[n] u[er]itate enu[n]tiationis
co[n]sistit p[ro]t[ea] 7 colligi ex p[re]d[ic]tis q[uod] u[er]itas uno
mo[do] accip[itu]r s[ecundu]m co[n]f[ormi]tatione[m] i[n]tell[ectu]s 7 s[ecundu]m h[oc] u[er]i
tas doctrine accip[itu]r. a[li]o mo[do] s[ecundu]m co[n]f[ormi]tatione[m] ac
tionu[m] n[ost]rarum ad intell[ectu]m rectu[m] 7 sic p[ro]ut s[un]t
sig[na]. ip[s]i[us] n[on] co[n]siderato d[is]p[e]n[di]o u[e]l luc[r]o alic[uius] u[er]itas
de q[ua] lo[quitu]r. diui[n]a co[ntra] si[mu]latione[m] 7 iactantia[m]. co[n]sid[er]a
to u[er]o d[is]p[e]n[di]o u[e]l luc[r]o e[st] u[er]itas que e[st] p[ar]s iu
sti[cie] q[ua]m tulli[us] po[n]it. p[er] q[ua]m saluat[ur] a[liqu]is i[n] dam[p]
nis iniudi[cia]s 7 co[n]s[ens]ib[us] 7 utraq[ue] istar[um] u[er]itatu[m]
reducit[ur]. ad u[er]itate[m] doctrine m[a]g[is]t[r]a[m] utraq[ue]

9sistit i q̄dā maifestatioē pur ∂o actões
nrē 9pant̄ adītellm̄ ut reglatū ad reglā;
sic ƀ q̄ itell̃ rect̃ ē regla actiois ē u̾itas uite
ƀ ∂o q̄ ē ē eq̄litatis 9stitute i reb;. ē u̾itas
iustitie

A d. ij. sic pcē. uīr q̄ op̄ di dicat̄ iustū ex
h̄ solo q̄ ei ē placit̄. ansel'. ij. i mol. d
do loq̄ns dicit id solū iustū ē. q̄ uis 7 nō itū
q̄ nō uis 7 ē. ¶ p̄ ro. ix. dr̄. an nō h̄t potestatē
figulus ex ead̄ massa face aliud q̄d uas i hōre
aliū i9tumeliā 7 lō d do psilitudiē figuli
s; quicq̄d ex luto uult figul' fi. iustū ē ut
ex luto fiat. g̊ q̄cq̄d ds uult i c̄ta fi. iustū
ē ut fiat 7 sic ex h̄ solo dr̄. aliqd eē iustū q̄
ē a dō uolitū ¶ p̄ liq; ē q̄ iustitia q̄m uoc̄
a iusti uolūtate restig̃ 7 sic q̄dā mō ei resi
stit s; nich̃ ē q̄d restingat uo͡ē di. vii. m.
xx. an nō licet m̄ q̄ uolo face nec aliqd ei
resiste pōt q̄ i ps. omia q̄q; uoluit fecit.
ro. v. uolūtati ei' q̄s resistit g̊ ipa ei' uolūta
ē ei' iusti. ex h̄ g̊ id ē iustū q̄ ē a dō uoli
tū ¶ p̄ i nob̄ nō ē dōm op̄ nrm̄ eē lr̄ et a nob̄
uolitū ex h̄ q̄ aliq̄bz d̄bitoēs sum. q̄bz sibi
debitū redde uolum̄ iustū op̄ nrm̄ nō eit.
s; ds nlli d̄bitorē ē op̄ ipi nō dr̄ itū n̄
ex h̄ q̄ ei placitū. ¶ s; q̄ ds dr̄ iuste age i
q̄ reddit unicuiq; pmitis ps tu reddes unicuiq;
ƀ opa sua s; uolūtas di nō 9cinit mita
g̊ nō ex h̄ solo dr̄. op̄ di iustū q̄ ē ei placitū
¶ p̄ op̄ di. n̄ excedit dr̄. op̄ iusti 7 op̄ mie. s;
opus mie ē op̄ ud' bōne. g̊ nō ex h̄ solo dr̄
op̄ di iustū. q̄ ē ei placit̄. V lr̄ uīr q̄ n̄ pos
sit p̄mitte. ad eo; q̄ ad iusticiā opis ei' 9cite
q̄ ij. thi. ij. ille fidelis pmanet q̄ se ipm negaē
n̄ pōt negaēt aūt se ipm ut dic glō si dcā
sua nō 9pleret. g̊ cū ex h̄ dicat̄ op̄ di iustū
eē ipm p̄ q̄d impleē di dcā uīr q̄ nō possit
sui opis iusticiā p̄mitte ¶ p̄. ro. xi. si ids
eē nū ist' ē; et c. glo. dic ds dator 7 9ditor
omī nīa n̄ q̄ se ipm. s; sic ipe ē 9ditor nrā
ita ipē ē cā 9ditor omis iusticie g̊ nich̃ pōt
face cō ordiem iusti i reb;. statutū i mutaē
posset bōs dap̄ze 7 malos p̄miare s; h̄ uīr
i9tus g̊ ds ordiem iustitie. qui ē i rebus
n̄ pōt mutaē. ¶ h̄ q̄ ordo iusti reqrit ut
p̄pccō ās puniat̄. s; ds pōt pccm̄ dimitte
pcō d̄bitā al' similr negaret 7 d̄bita nō
dimitter g̊ pōt i mutaē ordinē iusti 9stitu
tū i reb; ¶ p̄ ordo iusti i reb; h̄uāis ē 9for
mis ordini re illiū. vn̄ iusticia h̄uā a iusti
tia re illiū ēē ƀ philos s; ds i mutat q̄ui;

ordinē re illiū. adeo statutū ut p; i reb;
miraculōsis g̊ 7 pōt ordinē iusti i reb; h̄uā
nis statutē i mutaē. A lr̄ uīr q̄d ds nll';
puniat n̄ p̄pccō q̄ ut ī d dic q̄cq̄d patim̄ pcā
nrā meruert passom aut pcā d̄sigt̄ g̊ oīs
pcā p̄ pcō redd. ¶ p̄ sic se h̄t pm̄ ad meritū
ita pcā ad pcm̄ s; nō redd; p̄miū n̄ p̄ mi
to g̊ n̄ pcā n̄ p̄pccō. ¶ p̄ pcā ē q̄ medi
cina. s. ut ipe qui punit̄ p̄ pccm̄ corrigat̄ t' alij q̄
ex h̄ creant̄. s; h̄ nō eēt si pcā absq; pcō i
ft̄. g̊ nō inft̄ pcā n̄ p̄pccō ¶ p̄ h̄uā iustitia
a diā exemplat̄ s; ƀ h̄uāz iusticiā repu
tarer̄ i iustū puniri aliq̄ sine culpa g̊ mlr̄
to fozci h̄ ē i9petens dīne iusti. ¶ h̄ q̄ iob
g̊uissime punit' fuit s; pena n̄ fuit ei in
flicta p̄culpa ut freq̄nt̄ dic g̊g. g̊ n̄ semp
penā ds inft̄ p̄culpa. ¶ p̄ i fortunia que in
h̄ mūdo accidūt 9munia sū bōis 7 malis ut
aug̊. dic i. i. d ciui. di s; culpa nō ē uniuq;
oīs g̊ aliq̄ pcā inft̄ sine culpa. V lt̄ius uīr q̄
ds agat iusti' cū uno q̄ cū a. puit. n. ē
op̄ iustitie s; mag̊ punit vnū q̄ a' g̊ iusti'
agit cū uno q̄ ē a. ¶ p̄ mīa tempat se uera
tē iustitie. s; ds misicordius agit cū uno
q̄ a. g̊ et iusti' ¶ s; q̄ iusti' eq̄litas q̄dā ē
s; eq̄le nō suscipit mai' 7 mi'. g̊ ds n̄ agit
iusti' cū uno q̄ cū alio R espōsio dd̄ ad i.
q. q̄ iusticiā 7 uolūtas mō idm̄ sc. i re. s;
s; dm̄ rōm iusticia aliqd ē uolūtatē addit
s. ordinē. dīs effectib; 9uenientē. s; ¶ unū
p̄portionalit̄ adeq̄t ē. n. i reb; creatis d ordo
un' ƀ q̄ creatā ordinat̄ ad dm̄. al' ƀ q̄ creatā
una creat̃ d̄pendet ab a. nomie g̊ uolun
tatis nō exp̄mit n̄ ordo ille q̄ ē creatē ad dm̄
s; iusticia icludit sil' cū h̄ ordine. qui ē cre
atē ad creatā; sic. n. i tali n̄ 9stituto debet
ut sit ƀ sū 9sidato re ordie adiuicē ita i
culpe debet. ut puniat ƀ ordiem eund' vn̄
p; q̄ nō ex h̄ tm̄ aliqd dr̄ eē iustū q̄ est
a dō uolitū. s; q̄ ē d̄bitū alicui rei creat
ƀ ordiem creatē ad creatā nich' . n. alicui; rei
pōt eē d̄bitū n̄ rō sue n̄ t' 9ditoris. n̄ aūt
q̄ p̄petates rei cā ē dīna uō 7 io tot' ordo
iustitie 9uigit' ad diuinā uolūtatē reducit̄.
¶ ad pm̄ g̊ dd̄. q̄ q̄uis oē q̄ ds uult ut
dm̄ ē ¶ ad. ij. dd̄. q̄d luto nō ē mag̊
debit̄ q̄ ex eo formēt uasa nobilia q̄
ignobilia s; si ex luto formū ē uas no
bile nobi' ille uasis ē d̄bitū ut ad 9ditē
d̄putet̄. sil' q̄ ds talē creatā p̄ducat
q̄lē uoluit i differens ē ad rōm iustitie ƀ

quod aliquid non producta ei attribuatur quae illi non competit, hoc ad eius iustitiam pertinet, quamvis eius iustitiae repugnaret, quod hoc indifferens est quantum ad iustitiam eius ut dicitur gratis vel non dicitur. Cum donum gratiae non sit ei debitum, sed postquam gratiam contulit, quae est meriti principium, ad iustitiam eius pertinet ut praemium pro meritis reddat, et sic ex suppositione iudicatur iustitia causari.

Ad .iii. dicendum quod illud quod involuntarie concluditur videtur non restringit. Ex hoc autem ipso quod dicitur volens dominum dominus facere, vult attribuere ei illa quae non competunt, sicut cum homo vult finem, ex hoc ipso vult ea quae sunt ad finem, et ideo voluntas dei non iustitia eius restringitur, sed iustitia eam restringere potest.

Ad .5. dicendum quod quamvis deus non sit debitor, ad ea tamen causa potest adesse debitum, quae scilicet requiruntur ad ipsum ad hoc quod exstat divinae sapientiae immittetur, et hoc debitum continet iustitiam, cum deus dicitur aliquid facere quod ei [illegible] quod magis pertinet ad ordinem rei creatae. [illegible] ad ordinem rei creatae eandem.

Ad .4. quod dicendum quod iustitiae opus potest dupliciter praeveniri: uno modo ut fiat contra iustitiam, alio modo ut fiat praeter iustitiam. Est enim iustitia debita proportio ad alterum. Contra ordinem sit quando ei subtrahitur quod ei debetur vel quod conditio eius exigit. Si autem aliquid amplius ei impendatur, non est contra iustitiam sed praeter iustitiam, quia etsi dari alicui rei aliquid non debeatur, non tamen illi privatio est ei debita. Unde si aliquid ei exhibeatur quod non debetur, non contra ordinem iustitiae fiet, sicut patet in eo qui dando liberaliter bona sua conceditur, sed sicut Philosophus dicit in .5. Ethicorum, potius deputatur [illegible] de malo quam plus de bono. Unde sicut sine praeiudicio iustitiae potest ei minus irrogare de poena propter peccatum in eum commissum quam ei debeatur, ita non potest minus irrogare de poena propter peccatum commissum in alterum, et ideo iudex non potest sine praeiudicio iustitiae peccatis dimittere debitas poenas in dominum vel rem publicam commissis, nisi forte quando videt hoc utilitati rei publicae expedire. Deus autem dominator bonorum est et meritum omnis peccatoris peccatum. Unde ipse potest plus conferre de bonis quam sit alicui debitum et minus infligere de malis, vel quod poena totaliter relaxetur. Non tamen hoc contra iustitiam, sed praeter iustitiam faceret. Sed si alicui minus conferret de bonis quam ei debetur, vel plus puniret quam peccavit, hoc contra ordinem iustitiae esset. Non dicitur hoc posset, licet de potentia ordinata hoc non posset facere, quia eius opus [illegible] quia est principaliter eum imitaretur. Ex hoc enim ipso quod ad alicui rei est debitum secundum exigentiam suae conditionis quae sine illo esset diminuta [illegible] suum totum mutari non potest.

Ad .1. in contrarium dicendum quod dicitur se ipsum negaret si dare non conferret quod ei debetur secundum suam dispositionem, hoc enim veritatem non servaret in operum conditione vel gubernatione. Non autem se ipsum negat si aliquid amplius dare exhibeat quam ei debetur, ut dictum est.

Ad .ii. dicendum quod deus si nihil facit contra naturam, tamen facit aliquid praeter naturam, in quantum scilicet facit aliquid ad quod non sufficiunt vires naturae. Similiter et si non facit aliquid contra iustitiam, potest tamen aliquid praeter iustitiam facere.

Ad .3. dicendum quod damnatio peccatoris cui ex universalitate gratiae collatae salus debetur esset contra iustitiam. Unde hoc deus non potest, licet de potentia ordinata. Sed salvare Iudam non esset iustitiae contrarium, sed praeter eam, ut patet ex dictis. Sed tamen esset contrarium eius praescientiae et dispositioni, quia ei poenam aeternam praeparavit. Unde iustitiae ordo non impedit quominus posset salvare Iudam, sed impedit ordo praescientiae et dispositionis aeternae.

Ad .4. quod dicendum quod poena de sui ratione importat aliquod nocumentum. Ex hoc autem est aliquid nocivum quod per ipsum subtrahitur aliquod bonum. Inveniuntur autem bona hominis [illegible] quaedam sunt per se loquendo ei bona, quae bona hominis in eo quod homo; quaedam autem sunt bona ei per ordinem ad ista, ut bona temporalia. Unde ista in quantum sunt bona in quantum adiuvant ad illa spiritualia bona, sunt bona adiuncta. Si autem impediunt, ex hoc non sunt ei bona sed mala. Unde in [illegible] Philosophus [illegible] dicit quod bona fortuna est [illegible] per oppositum ad virtutem, prout adiuvat vel impedit eam. Patet ergo quod detrimentum patientis in bonis temporalibus quandoque est bonum, quandoque vero malum. Malum quidem est secundum quod impedit ab operatione virtutis et consecutione spiritualis boni, sed bonum est secundum quod adiuvat ad virtutem sive ad consecutionem spiritualis boni, sicut exercitium corporale utile est ad corporalem fortitudinem acquirendam. Et quia ut dictum est poena a nocendo dicitur, ideo detrimentum in spiritualibus bonis semper poena est, sed detrimentum in temporalibus bonis quandoque quidem non est poena sed medicina proficiens ad salutem, sicut amaritudo potionis non est proprie poena sed medela corporalis sanitatis. Sed tamen quia non natura talis est ut ad perfectum spiritualis boni per temporalium detrimenta oporteat pervenire, ex culpa primae venit quod tota natura viciata est. Si enim talis maneret, [illegible] opus esset quod multa pateretur per [illegible] ad ultimum finem spiritualis perfectionis perveniret. Unde dicitur quod poena proprie loquendo numquam datur nisi culpae. Sed tamen id quod contingit esse poenale, scilicet detrimentum temporalium bonorum in statu viae alicui infertur homini absque culpa praecedenti in ipso, quamvis non absque culpa praecedenti in natura. Sed post huius vitae cessationem spiritualis perfectionis nullum detrimentum est in corporalibus quod sine culpa sustinebit, quia dicitur: absterget omnem lacrimam ab oculis sanctorum, Apocalypsis .xx. Sed in spiritualibus bonis nullum detrimentum sustinet, nec in hac vita nec in futura, sine culpa propria.

Ad .1. in contrarium dicendum quod [illegible] generalis de [illegible] peccatum actuale et originale [illegible] vel in [illegible].

Ad .ii. dicendum quod aliquid

bonis aeternum exhibetur nullo merito praecedente sicut prima
gratia, non tamen habet rationem praemii. Unde non est inconveniens si
aliquod malum infertur alicui nulla culpa praecedente
quod non habeat rationem poenae, sed potius medicinae, prout
vertitur ad bonum. ¶ Ad quartum dicendum quod poena non solum
dicitur ex hoc quod retrahit a malo faciendo, sed quia obsequium
procedit, sed etiam in quantum promovet ad bonum exercendo
et abstrahendo homines ab amore temporalium. Unde
ratio non sequitur. ¶ Ad quintum dicendum quod etiam nulla culpa prae-
cedente sine praeiudicio divinae iustitiae aliquid poenale
alicui infertur, ut vel exercitatio virtuosis vel
medicina infirmis. Unde non est inconveniens si hoc idem
fiat per divinam [illegible]. ¶ Ad x. dicendum quod actio
cum sit media inter agentem et effectum ex utroque potest
modificari. Potest ergo quaeri an deus cum uno iu-
stius agat quam cum alio. Si hoc referatur ad actionem
prout exit ab agente, cum iustitia sua, qua cum omnibus
iuste agit, sit una et invariabilis, non agit iustius
cum uno quam cum alio. Si autem referatur ad actionem
prout terminatur ad effectum, sic etiam dici non potest quod
cum uno iustius agat quam cum alio, eo quod opus
aliquod dicitur iustum ex hoc quod est proportionale, adaequatum
aequalitas autem sive quantitatis sive proportionis est
eiusdem rationis in minimis et in magnis. Eadem enim propor-
tio quae est inter duo et unum est inter xx et x, et aequa-
litas quae est inter unum et unum et inter centum et
c. Et ideo non potest esse unum opus alio iustius dummodo
utrumque sit iustum. Eadem enim iustitia divina
dum mala redduntur pro malis et bona pro bonis, sive
sint parva sive sint magna. Sed quia tamen in nobis requi-
ritur virtus ut sic medium attingamus, sed sufficiat
quantum vix medium esse propter difficultatem inventionis
medii ut dicitur in ii ethicorum, inde est quod apud nos unus alio
iustius agere dicitur secundum quod magis vel minus accedit ad medium
non pertingens usque ad ipsum. Sed ipse deus qui est norma
et omnium rerum mensura semper in sua operatione ad medium
indivisibiliter pertingit. Unde nullo modo iustius est quod cum uno
quam cum alio agit. ¶ Ad primum ergo dicendum quod punitio non est
effectus iustitiae in quantum huiusmodi sed in quantum est culpae
proportionata. Licet ergo a deo inferatur maior poena
vel minor, semper tamen ex eius iustitia per eandem propor-
tionem infertur. ¶ Ad quartum dicendum quod misericordia respicit absolute divi-
num effectum non attendendo aliquam proportionem vel aequa-
litatem in ipso. Unde secundum maiorem vel minorem misericordiae effectum
dicitur misericordius agere cum uno quam cum alio si hoc
referatur ad actionem secundum quod terminatur ad effectum. Non autem
si referatur ad eam secundum quod exit ab agente quia ipse
una et invariabili misericordia cum omnibus misericorditer agit,
nec tamen sequitur propter hoc quod magis iuste agat cum uno
quam cum alio. Effectus enim misericordiae non est contra iustitiam sed
praeter eam ut ex dictis patet.

Ad tertium sic proceditur. Videtur quod divina iustitia non in-
ferat peccatoribus poenam aeternam. Poena enim non de-
bet excedere culpam. Deut. xxv secundum mensuram dilecti
vel delicti erit et plagarum modus. Sed culpa est
temporalis. Ergo poena non debet esse aeterna. ¶ Praeterea du-
orum peccatorum mortalium unum est alio maius. Ergo unum
debet maiori poena quam alterum puniri. Sed nulla poena
potest esse maior quam aeterna cum sit infinita. Ergo non
cuilibet peccato mortali debetur poena aeterna, et si uni
non debetur nulli debetur, cum eorum non sit distantia
infinita. ¶ Praeterea iustus iudex non infert poenam
nisi ad correctionem. Unde in ii ethicorum dicitur quod poenae sunt
quaedam medicinae. Sed quod impii in aeternum puniantur
hoc non est ad correctionem eorum nec aliquorum aliorum
cum tunc non sint futuri aliqui qui per hoc corrigi possint.
Ergo secundum divinam iustitiam non infertur pro culpis poena aeter-
na. ¶ Praeterea omne quod non est propter se volitum nullus vult
nisi propter aliquam utilitatem. Sed poenae non sunt a deo propter
se volitae. Non enim delectatur in poenis. Cum ergo nulla
utilitas propter se accidere possit ex poenae perpe-
tuatione, videtur quod perpetuam poenam pro peccato non
inferat. ¶ Praeterea nihil quod est per accidens est perpetuum,
ut dicitur in i caeli et mundi. Sed poena est eorum quae sunt per
accidens cum sit contra naturam. Ergo non potest esse perpetua.
¶ Praeterea iustitia dei hoc requirere videtur ut peccatores
ad nihilum redigantur, quia propter ingratitudinem videtur
aliquis beneficia accepta amittere. Inter cetera autem dei
beneficia est et ipsum esse. Unde videtur iustum ut peccator
qui ingratus deo existit ipsum esse amittat. Sed si
ad nihilum redigantur eorum poena non potest esse per-
petua. Ergo non videtur esse consonum divinae iustitiae ut
peccatores perpetuo puniantur. ¶ Sed contra est quod dicitur
Matth. xxv Ibunt hii scilicet peccatores in supplicium aeternum.
¶ Praeterea sicut se habet praemium ad meritum ita poena ad
culpam. Sed secundum divinam iustitiam merito temporali
debetur praemium aeternum. Io. v: Omnis qui videt
filium et credit in eum habet vitam aeternam. Ergo temporali
culpae secundum divinam iustitiam debetur poena aeterna.
¶ Praeterea secundum philosophum in v ethicorum poena taxatur secundum dignitatem
eius in quem peccatur. Unde maiori poena punitur qui per-
cutit alapa principem quam alium quemlibet. Sed quicumque
peccat mortaliter peccat contra deum cuius praecepta transgre-
ditur et eius honorem alii impertitur dum in alio
finem constituit. Maiestas autem dei est infinita.
Ergo quicumque peccat mortaliter dignus est infinita poena
et ita videtur quod iuste pro peccato mortali aliquis perpetuo
puniatur. Responsio. Dicendum quod cum poena habeat dupli-
cem quantitatem, scilicet secundum intensionem acerbitatis et secundum
durationem temporis, quantitas poenae respondet
quantitati culpae secundum rationem acerbitatis, ut quo gravius
peccavit eo gravior poena ei infligatur.

Unde apoc. xviii. quantum glorificavit se et in deliciis fuit tantum date ei tormentum et luctum. Non autem attenditur duratio pene durationi culpe. ut dicit augustinus xxi. de civitate dei. non enim adulterium quod in momento temporis perpetratur momentanea pena punitur etiam secundum leges humanas. sed duratio pene respicit dispositionem peccantis. quandoque enim ille qui peccat in aliqua civitate ex ipso peccato efficitur dignus ut totaliter a consortio civium repellatur vel per exilium perpetuum vel etiam per mortem. quandoque autem non redditur dignus ut a societate civium totaliter excludatur et ideo ut possit esse conveniens membrum civitatis pena eius prolongatur vel breviatur secundum quod expedit eius correctioni ut in civitate convenienter et pacifice vivere possit. ita etiam secundum divinam iustitiam aliquis ex peccato dignus redditur penitus a civitatis dei consortio separari quod fit per omne peccatum quo quis contra caritatem peccat que est vinculum uniens civitatem predictam. et ideo pro peccato mortali quod est contrarium caritati aliquis in eternum a societate sanctorum exclusus eterne pene adicitur quia ut augustinus in libro predicto dicit quod est de civitate ista mortali homines supplicio prime mortis hoc est de illa civitate immortali homines supplicio secunde mortis auferre. quod pena quam civitas mundana infligit perpetua non reputatur hoc est per accidens vel in quantum homo non perpetuo manet vel in quantum ipsa civitas deficit. unde si homo in perpetuum viveret pena exilii et servitutis que per legem humanam infertur in eo perpetuo permaneret. quando hoc modo peccavit ut tamen non reddatur dignus totaliter separari a sanctorum civium consortio sicut peccantium venialiter tanto eorum pena erit brevior vel diutinior quanto magis vel minus purgabilis erit secundum quod eis peccatum vel plus vel minus inheserit quod in penis huius mundi et purgatorii secundum divinam iustitiam observatur. Inveniuntur et alie rationes quas sancti assignant quare iuste pro peccato temporali aliqui pena eterna puniantur. una est quia peccaverunt contra bonum eternum dum contempserunt vitam eternam. et hoc est quod augustinus dicit xxi. de civitate dei. factus est malo dignus eterno quia hoc in se peremit bonum quod posset esse eternum. alia ratio est quia homo in suo eterno peccavit. unde gregorius dicit iiii. dyal. ad magnam iudicantis iustitiam pertinet ut nunquam careant supplicio qui nunquam carere voluerunt vel voluerint peccato. et si obiciatur quod quidam peccantes mortaliter proponunt vitam suam in melius quandoque commutare et ita secundum hoc non essent digni eterno supplicio ut videtur. dicendum est secundum quosdam quod gregorius loquitur de voluntate que manifestatur per opus quod est in peccato mortali. qui enim in peccatum mortale labitur se ponit in statum a quo erui non potest nisi divinitus adiutus. unde ex hoc ipso quod vult peccare vult consequenter perpetuo in peccato manere. homo enim est spiritus vadens scilicet in peccatum et non rediens per se ipsum. sicut si aliquis in foveam se precipitet unde exire non posset nisi adiutus posset dici quod in eternum ibi manere voluit quantumcumque aliud cogitaret. vel potest dici et melius quod ex hoc ipso quod mortaliter peccat finem suum in creatura constituit et quia ad finem vite tota vita ordinatur ideo ex hoc ipso totam vitam suam ordinat ad illud peccatum et vellet perpetuo in peccato manere si hoc esse posset impune. et hoc est quod gregorius xxxiiii. moralium dicit super illud job xli. estimabit abissum quasi senescentem. iniqui ideo cum fine deliquerunt quia cum fine vixerunt. voluissent quippe sine fine vivere ut sine fine potuissent in iniquitatibus permanere. nam magis appetunt peccare quam vivere. et adhuc alia ratio assignari potest quare pena peccati mortalis sit eterna quia per eam contra deum qui est infinitus peccatur. unde cum non possit esse pena per intensionem infinita quia creatura non est capax alicuius qualitatis infinite requiritur quod sit saltem duratione infinita. et .4. ratio ad hoc idem quia culpa manet in eternum cum culpa non possit remitti sine gratia quam homo non potest post mortem acquirere nec debet pena cessare quamdiu culpa manet.

Ad primum ergo dicendum quod sicut iam dictum est pena non debet equari culpe secundum quantitatem durationis ut videtur etiam secundum leges humanas. vel dicendum sicut gregorius dicit quod quamvis culpa sit actu temporalis voluntate tamen est eterna ut iam expositum est.

Ad secundum dicendum quod quantitati peccati respondet quantitas pene secundum intensionem et ideo peccatorum mortalium inequalium est pena inequalis intensive equalis autem duratione.

Ad tertium dicendum quod pene que infliguntur his qui a civitatis societate non penitus eiciuntur sunt ad correctionem eorum ordinate. sed ille pene per quas aliqui totaliter a societate sociorum eiciuntur non sunt ad correctionem eorum possunt tamen esse ad correctionem et tranquillitatem aliorum qui in civitate remanent et ita damnatio impiorum est ad correctionem eorum qui nunc sunt in ecclesia. non enim pene sunt ad correctionem solum quibus infliguntur sed quibus determinantur.

Ad quartum dicendum quod impiorum pene in perpetuum durantes non fuerunt vel erunt ad nichil utiles. sunt enim utiles ad duo. primo ad hoc quod in eis divina iustitia conservatur que est deo accepta propter se ipsam. unde gregorius iiii. dyal. omnipotens deus quia pius est miserorum cruciatu non pascitur quia autem iustus est ab iniquorum ultione in perpetuum non sedatur. secundo ad hoc sunt utiles ut de his electi gaudeant dum in his dei iustitiam contemplantur et dum se hec evasisse cognoscunt. unde in psalmo letabitur iustus cum viderit vindictam. et ysa. ult. scilicet impii usque ad satietatem visionis scilicet sanctis ut glossa dicit. et hoc est quod gregorius dicit iiii. dyal.

ing. de eterno supplicio dputati sua quid ini
quitate puniunt, tn ad deo ardebunt. s. ut in
fra de modo uideant gaudia q perpiunt et ill
perpiat supplicia que euaserunt quo tanto mag
incenti. diuine grie debitores se ee cogitauerint
quanto incentiu mala punti cospiciunt q eius
adiutorio euicerunt. Cap. v. dicit quod quamuis pena p
actus transeat ac tn pse punit aie culpa i
fecte q culpa i ppetuu i ea manebit. ideo et
pena erit ppetua. Cap. vi. dicit q pena respondet
culpe ppe ids f inordinatoz que inest i ipa.
et no s dignitate eius in quam peccat qz sic dz peccato red
deret pena infinita intensione. quamuis ergo ex hoc quod aliquis
peccat est dm qui e actor eterni mereatur ipm esse +
amittere cosideratam tn ipi actus inordinatione non
debet ei amissio esse. qz esse psupponit admittend
ul dmittend n p inordinationem potest ee tollit ul
corrumpi. et ideo no potest esse debita pena alicui culpe
puato esse.

Deinde q dmia di. et est h quit. Primo utru
i deo sit mia ponere. Scdo de effectu ipi. Tertio
dmia di iaceat penas dampnatoz patiatur esse pu
nitae.

Ad primu sic pcedit. ur quod i deo no sit mia. sic
n. dic dam. mia e copassio de alienis mal
set copassio no cadit in deum g n mia. Praeterea mia
misia respic set quanto aliqs e mag peccator tanto
mag e mis. qz ps. viij. miseros fac ppls
peccata. set ds e misericors quanto aliqs e mag peccator
tanto puidbit ei mag qd ur absurdu. Praeterea
mia inclinat inclinat misericordes ad alienam
misiam repellendam. g misericors nec alij misiam
infert n infrt pmittit si post set ds inducit
aliqs i misiam pene et pmittit eos icade in
misiam culpe g cu ipi sit opposites n e misericors
Set g e q ipse de. misericors et miserator dns.
Preterea sic ds aliqs punit ita et aliqs peccat e. n.
pzabil sicut malicia. Joel. ij. set ex h q punit i
potim modo ita quamuis in sit passio g et eo q
peccat dz dici misericors quamuis mia i nob sit
passio. Videtur ur q modo p eandem rom di
cat bonitas et mia constat. n. qd ds gentils ex
sola mia liberauit. ro. xv. gentes sup mia ho
norare dm. set conversionem gentiliu. apls attribuit
dic bonitati. ro. xi. in de bonitatem et seueritatem
di in eos qui ceciderunt seueritatem in te aut
bonitatem g bonitas et una eid sunt rois in deo.
Preterea p effectus cognoscuntur set id effectus est
mie et bonitatis. s. puidere ind bntibz g eadem
e rato utriusq. Praeterea mia e quadam uirtus. set ut
e bonitas uirtuosi. g mia i q e bi. bonitas

quedam e et ita eadem ur ro utriusq. Set g queq
sunt unius rois sunt et unius ambitus. set bonitas et
mia no sunt unius ambitus. qz bonitas diuina conenit
omnibz creatis inquantum apo bono sunt oia bona
mia aut no inuenitur i omnibz creatis ut oms
misericordes dicantur. g bonitas et mia no sunt eius
dem rois. Praeterea mia no esset si esset misia set
bonitas ee posset et nulla mia existente qz bonu
no dependet amalo. sic n ht apud g mia
et bonitas in deo no sunt unius rois. Vlterius ur q op
diuine mie ad attributu potentie reducatur qz op di
ad aliquod attributu reducitur qd maxie p ipm
manifestatur. set op mie maxie manifestat
di potentiam. unde in collecta dr. ds qui tuam omnipotentiam
parcendo maxie et miserando manifestas g op
mie ad potentiam reducitur. Praeterea diuina mia maxie
manifestatur i iustificatione impii. set mag e
iustificare impiu q creare celum et terram. ut dic
aug g cum creato ad potentiam reducatur ur q mie
op ad potentiam di reduci debeat. Set g ur q
reducatur ad attributu sapientie. qz ipse no miseretur
passione s iudicio iudiciu aut ad sapientiam ptinet
net g mie op sapientie e attribuendum. Praeterea mia fac
misiam alterius quodam ee in eo qui miseretur s misie
mie no posse ee in deo n p cognitionem g mia ad
cognitionem seu sapientiam di ptinet. Set g ur q ad
bonitatem. qz sap xi. post prouidentie mie amor dicit
dz. n. parcis omnibz qm tua sunt qui amas aiuis
set amor ad bonitatem ptinet g mia e bonita
ti attribuenda. Responsio dicendum ad i. q. q ex hoc
ho dr misericors qz misiam alterius suam fac q
qui dm contigit quantu ad duo primo quantu ad
h q [illegible] ipse quodammodo ex aliena mi
sia afficitur inquantum computatur iniuria sua s quandam
reputatione qz misiam proximi reputat q.
suam et exinde mo ad repellendam eius misiam
pbeneficiu sic repelleret suam. deo aut misie
nullo mo particeps ee potest unde s primum mod
mia i eum no cadit set ipse h mo se ht i
repellendo misias alioz sicut ho se ht
i replendo misiam alicuius sic. n. ho repellendo
misiam alterius considerat hois utilitatem eius e re
pellens misiam ita et ds plura benefica repellens
nram misiam no ordinat h ad suam utili
tatem s f effectum. qui tn effectus ex affectu
uoluntatis procedit qui nq e passio set simplex
uoluntatis actus. Ad i. ergo dicendum q dam diffinit miam
put e passio i nob i nob inuenta. et p huc
mod deo no competit. Ad ij. dicendum q mia i nob
passio quedam e. nulla aut passio e laudabilis
s q sunt ordine rois uel h. n. qd in nob fit

sufficit. modum n co mo q i nob e lad. et io mia ido e f ordinem sap. ipi un no oz q es h ipo qd ac e maior prop e maiore [illegible] mie gsequit n s q e india sapia ordinatu et pb p solo adeteu qd ho misicors non repellit alienam misiam quantu pot sed qnte recta ro pmittit. bnt qos repellit nimim misiam f ordinem sapie sue et io inducat misiam pene quidem et pmittit quedam tade immisiam aliqe [illegible] d. ij. q. dd qd ro misie et bonitatis differt i duo primo i h q mia respiat eum aq. sed bonitas mag eum ad q ille. n. cui de bonu largitur. sit d deficieta pfcus bonitas g respicit acatoem. pfcois qz bonu e diffusiuu e. sed mia respicit re motom defcus l oi h q mia ppe ld. ptinet ad prium diam q bona sua caris gicat nulli luis tm respiat. n. misia que cu sit feli citati q nō pot e n iuidaliu caeanz qzu e felices e sed bonitas respicit puidem diam s qualibet [illegible] eto eth q mia t[illegible] q sa assillacom puidetis ad eu. cu puidet ipse pnder aleius misia q sua reputat et io una e no pot n i n mellili q bt eru matoz misie aliene sed bonitas hr ordi ne adomnicatom sup. vn cuilibet date que hr gmunicabile pfcom bonitas co uenire pot et qrta dicd alligm. qz mia remouet [illegible] cui pudet n n. dbet dai misicordz aliq qd ei dtet. sed bonitas no remouet. dbiti [illegible] cui ad dat vn bonitas se hr [illegible] adin [illegible] tom iustitie et mie. ad. r. dd. q no e i oms gursom gemu et bonitati dine. et mie [illegible] quis rone diusa. ut eradat [illegible] ij. dd q una se hr eraddi [illegible] q dmo ut pz p pacu [illegible] bonitatis sit n [illegible] dd q mia q uis sit bonitas quam tn sup rom bonitatis addit et s h ne e oio [illegible] et bonitas [illegible] no e oio eadem [illegible] q. d [illegible] ome op [illegible] sap q bonitate paredit sed tn op ad [illegible] p sap ul bo nitati s q i eo mirabiliu [illegible] idq ptinet ad ad [illegible] atrib[illegible] p aut i portat absoluta rom pot ad pducens sed sap e no ordinare. vn ad sapm ptinet [illegible] redi re q ad ordinate m e pro ducat. s bonitas q hr rom finis respiat motiuu ad pducend et io i ope cations id

adminnale reddz h spapue q res i e pro ducto sit manifestet mavie dia p. sec i ope gubnationis q res ordinate di p [illegible] reddz ipe ordo sit admirabil et io sapie attbuit. sed op cationis admirale reddit ex ipo motio. qz no ex opibz iustic que fecim nos p sua bonitate saluos no fecit vn attbuit spapue bonitati et q ex h ad dn misicordie e sum qd no ex d bito dat. s ex bonitate largitatis io cui mie inquit h bonitati [illegible] d. ij. g. dd q d dz pcedo et misado sua omipoti [illegible] mavie manifestat no tn quo ad sbam sa q d adi ceum faciendi. ille. n. qui e alicu superior potestati sbiect no pot licite dimittere pcas asuperiori potestate gstitutas [illegible] q ad n pcas gstitutas dimittit e e dbit largit d q ipe ex [illegible] potestate [illegible] et q ipe no e superiori potestati sbiect sed [illegible] manifestat bonitas mpcedo et io op mu bonitati e attbui. ad. ij. dd q iusticie i pui dz mai q dac celu et tra. mg adno bili e pducit quis p iustificatom qui peatoz l [illegible] no e ad qd re pugnet dum cu sit erudible sic i iustifi catione repugt [illegible] uo lutas vn q uis op iustificatois [illegible] [illegible] i q e sola q ad iustificad monet cu ex [illegible] mag i ueiai [illegible] re pugnet [illegible] q licet mia [illegible] dirigat. no tn e mie gsistit i iudi sed mag i uolutate et io mag appat boni tati q sapie. et silr. ad. g. dd. ggne qz illa pergit aduolutate repellendi mag iq mto mie gplet.

[illegible] ij. sic pcet. ut q ds mia no sit exim [illegible] mu q d puit at gdignu et re muniat ult mitu. qz apoc. xviij. quantu glificauit se et i diliciis fuit tm date illi tormet gluctu et m. vij. mq misa misi fuitis remeciet uob g ut q s m [illegible] pene l [illegible] [illegible] no [illegible] gdignu n [illegible] [illegible] xlij. dz. duplic [illegible] dupli f opa e et vsa. xl. suscepit dnia [illegible] dupli [illegible] et silr i [illegible] [illegible] gsit i penis [illegible] sit [illegible] ut q no puit e t gdign sed mag ut

¶ Ꝓ pri baps liberi sunt ab oi pcco et nō sunt debitores alic pene set tn frequent mlte pene eis dimitt in hac uita i fugunt ut febres et hu nec pōt dici q ad eorum utilitatem cedunt cum qm moriant anqm ad ultimā etatē puenīat g ut q nō puiat sp est adignu

¶ Ꝓ pcco orl nō debet a pcd q caren uisōis dine set hec pena puiunt pui nō bapt q i pcco orl decedt g ut q nō sp puiat est odignu ¶ Ꝓ id q pōt a est nō e asserend q sp ita se hat set ds pōt aln fuiae mod iustitie ut sp gdignu puiat h. n. nō est g pōtm ab" n g pōtm ordiātā g nō e asserend qd sp puiat est gdignu. ¶ Ꝓ sap vi ds exiguo gce mia potetes potet torm ta paciunt q iac. ij. iudiciu sine mia ei q nō fecit miam g ut q potetes et misicords n puiunt est odignu ¶ Set g e q ds i ps nō p pcca nra fecit nob nr p iniq tate nr ¶ Ꝓ ppu nō delinqd id e ē ppu set ppu ē do misei ut ds i collecta ds cui ppu ē misei semp et pcere g semp mis et. set h nō eet n pmu gferret ul nu tu mala est gdignu. g ut q spita acci dat ¶ Videtur ut q nō i oi ope dina mia et uitas giugunt q op catois nō psuppoit aliqd set op q e p iuatim psuppoit debi tu. op aut p miam psuppoit misiā g i ope catois n queniut iutia et mia ¶ Ꝓ guerte getes et guerte iudos sut diusa opa s i guusioe genu ut fuisse sola mia in saluatioe aut iudor iustitu p id q ds ro. xv. dico ihm xpm ministru fuisse circisi onis ad gfirmas pmissioes prm. getes aut sup mia. honorare dni g n i oi ope dni e mia et uitas ¶ Ꝓ nō ut ee iustitu u mi pprio alt puit. set ds qm puit unu p pcco alt sic ppcco cam. maledcus ē ca naā. gen. ix. et p pcco dd puus ē ppls ij. R. ult. g ut q nō sp iustitia et miaz i ope fuet ¶ Ꝓ ibi nō ut fuai iustitia n ulla pcessit mitu. cu iustitia dbitu re spiciat set i impio qui iustifica nllm pcd sit mitu g nō ut ee iustia aliq i impii iustificatioe ¶ Ꝓ iustia nūq eqlibz red dit n eqlia. set qnz ds eqlia i eqlibz e huit an. n. q iacob et esau nati eent aut aliqd boi ul mali egissent n eqls erant et tn uni pparauit gliam et alti pcaz ut p ro. ix. silr cu aaron et filii isrl pccasset eqlr i ydoli adoratioe aaron nō e puit et c ppi puit ut ptz exo. xxi. g ut q nō i oibz iustitia fuat ¶ Ꝓ h ut ee in iusti ut meli uid ds d bois q mag d mal set boa tepalia aln hundanti dat ado mal q bois et pene qm mag iferunt bois q mal g ut q nō i omi ope suo iustitiā fuet cu mia ¶ Set g aug dic i. li. d gcordia euangelistar. ds gres huas aims iuste et misicordit curat ut n pcludat miam iustitia n iutia miaz excludat g ut q i oi ope dni iustitia et mia gmuicat ¶ Ꝓ n mag diff iudo iustitia et mia q pō et boitas et sap. set ome op pō e op sapie et boitas g ut silr qd oe op iusticie sit mie et e9 ¶ Vlt9 ut q i ope di pncipalior sit iusti tia q mia q ut ds e . . x. horrend ē incid in man di uiuetis set h nō eet si mia puin lior in e9 ope eet g iti mag i ope di pri cipat qm mia ¶ Ꝓ i ope p9 i qlibet gne pncipali e. set iutia ut ee pior q mia q mia a iutia nascit. ut dic ansel. i mora g iusti puilior e i ope di qm mia ¶ Ꝓ illd q i est alicui p se pncipali et guenit q guenit ei p aliud set sic dic ansel. i mol pcedo mal iust9 es tu et nō p nos misie e p nos q nō p te et sic mia gpetit do p nos set iutia p se ipm g puilior e i ope dei iustitia q mia ¶ Set g e q ds ia. ij. sup exultat aut mia iuti. i. suppoet mia i iu dicio ut glo. dic. et ps. i misatioes ei9 sup oia opa ei. g mia puilior e i ope di qm iustitia ¶ Ꝓ illd q e ppu dc puil ei con uenit qm id q e alienu ab eo set ppu op di e misei et pce. set op puitois e alien ab eo ut p ysa xxviij. g mia puilior est i ope di qm iutia ¶ Responsio dd ad. i. q. qd ages et paties semp obtent p pportoalit re sponde ita qd h mo se hat ages ad actoem sic paties ad passioem ea aut q sut inequa n hnt silem pportoem n ad inequa sicut n. senaius e maior qnaio ita et quarius e duplu e senarius e maior binaio e duplu e qrnaius. et inde e qcuq ages excedit paties oz qd acto excedat passioem sic uidem i oibz agentibz equiocis q paties non recipit effcm totu actionis dans aut se ht pmodu agetis. recipies pmod paci entis id qm dans sit excedit recipiete gns e ut dacio excedat illa receptioem q e ppor recip. et id cu ds sit excellentissim dator p hundanciam sue boitatis oz q sp

dato ei i dois excedat receptionem q e pportioni
recipi pro eo aut coputat min mal et maius
bonu. ut dr i. v. eth. etiã ds sp addit ulter
odignu dois et semp mala pene semp ir
rogat cit odig. ¶ ad. i. gm. dd q qntu et tm
n i portat equalitate qntitatis set pportiois i
auctate i ducta. pene aut pporto. ad culpa pot
attedi dr. ul i spali ul in gnali. i gnali quib
ut q peccauit puniat. et qui mltu peccauit mlt
puniat. i spali aut dr. l accipiedo pportoe pene
ad culpa f debitu culpe absolute. ul psupposita diu
mitigatioe diuine mie que do d pecca remittit
p°g°. et ideo mo nuqua ds punit cit odignu q sp
poenitentes mltu punit n do d pecca dimittit q post
mitiga die mie retinet set qntu ad f mod sp
punit ad cit. odignu q no tm punit qs qntu
peculpa meruit ul dd et melius q equalitas ista p
portoalitatis e. no equalitatis z attedenda
e f pportoem pportoe pene ad culpa. set f pportoz
duoz peccantiu ad duas peccas ut. s. qui plus
peccauit plus puniat et f qd excedit in pecco
et sic excedat in pecca et sic intelligedu se oms
auctes que uident equalitate culpe et pene d
monstre ¶ ad. ii. dd q duplicitas illa pene n
intelli f excessu pene ad culpa i duplo set q
ho i duob puniet. s. i aia et corp. q aut dr qd
plus exigit i penis qm comissu sit i culpis
intelligedu e qntu ad tpis duroem q pro de
lectatioe momentania infligit pecca etna. du
ratio aut pene no pportoat duratioi culpe
set mag itesio pene respondet enormitati
culpe ut pz expositis. ¶ ad. iii. dd qd peccatu
orit se dr pecca. vna f qd e i fectiuu n et
sic e carens uisiois diue. ¶ a f qd e uicu n
et sic sequt ipo pene q ex pri n cant ut mors
q cit excie principioz n et a hi q ad mor
te ordinat l ex dordinatioe prima n oseq
ut febs et hi dico g qd baps mudat pm
set no curat nim q pz ex h qd peccatu n a
bapt orit tnsmittit i ple quo no p baps absol
uit. puer bapt careatu mortis etne q e ca
ren uisiois diue maet tm ad h reat mortis
tepalis et alioz q ex pecco no oseqt a qnuis
ad utilitate p illi no cedat si. i. etate pfcta
d cedit q huis passionib no mee cedit tm
i utilitate alioz q se ei oformes i n q
et pene hi peccm n oseq. ¶ ad. iiii. dd q pecco
orit f rigore iustitie no solu debet p pena
carentia uisiois diue set e ipi n admichiato
et io ex h ipo qd ofudat puis no baptus nlla
boa cit odignu puniut vn ysa. xliii. mie
dni q no sum assumpti ¶ ad. v. dd q sic po
di hre ordine ad ei iustitia. ita e ad ei miaz
vn qquis no repugnet po f q ordinat ad
iustitiam n d pecca dimitte repugnt tm po f q
ordinat ad miaz et sic d po ad miaz ordina
ta h ds no pot ¶ ad. vi. dd q i misicordes
no oseq miaz totalr aperta ubantr oseq tm
miam ad d pecca relaxate sitr e q potentes
sibi mali no poss. excusan p infirmitate q
qm excusat a toto sic et p pecca exigui. i. i fini
totalr excusat ¶ Ad. ii. q. dd q opo di e. q. me
diu inte dm opante et ipm op opat oe aut
meiu d mo pricipat a uiqz ex moz et io
i opoe di oz. aliqd i ueiri ex pte ipi di e
opantis et ex pte opati ad q opo ominatur
ex pte quidu opantis exigit. ut sit sup hundant
i collecte boz et i diminutoe pecca a ipe ds sit
excellentissim opator ut dcm e. et i h osistit
diuia mia ex pte aut opati reqrit recepto q
sit f pportoem recipietis et i h moo iustic co
sistit et io oz q i omi opoe diuina aliqd mie
et aliqd iustitie iueniat n iustitia mie repugnt
q mia no e lauda n sit f roem recta que e
regla iustitie siue f ordinte sap indiuis. n mia
repugnt iusti q elargiri aliqd e dbitu d bo
nis ul ex dbitu d mal no e g iustitia set pt
ea ut exdas patet et io n i misitas mie ex
cludit iusti addio, ope. n i misitas iustitie miaz
¶ ad. i. gm dd q iustitia ut ex dcis pz. qm osistit
i retributioe meritoz et sic iustitia i creatioe no
osidat qm uo iustitia osistit in odecenti diuine
bonitatis et sic no psupponit do ex pte recipie
tis set solu ex pte di et sic pot ee iusti i ope
creatiois iam. n. e ut unaqu res h mo ee hat
quo preordinatu e a sap diuina. sitr et mia d
dr vno mo f qd repellit miseria pcedete
no ex dbito et sic no pot ee mia i crea creatois
a mo oueit f qd sine debito tolli quicq de
fectus et sic incipe creatois e mia. q maxi
d fcm ds creando remouit. s. no ee et h gratui
ta uolutate fecit no dbito a ostitue ¶ ad
ii. dd q ap utit. tali mo distictiois q dz
mo fuit iustitie i saluatioe iudeoz q no
fuit i cosiuoe getiu. s. i pleno pmissioz
q fuit p pphas iudeis et no gentib repro
missa ado et tm i utroqz saluato huit et
iustitia et miam iustitia aut q e f decenti diue
bonitatis dixit. n. ut ds totale creatura no
totalr pderet q ad brtitudiez fecit miam
uo q i utroqz merita pcessit q ad h sufficient
f illud tm ex opib iustitie q fecim nos et c.

xlvi

Ad .iij. dd' qd sic dic au. sic mltd. Jo sue bu-
filij isti puaricati sut 7c. i pctis etnis nq' un'
p a puit sed i tepali qnz un' p a puit e'
[illegible] pot e' assigri una e' q' pcā etna
no infligitr unicui ad pfcom pacientis
set ad uindcam culpe. set pca tepat' aliu ista
ad pfcm paci' vn sic qnz as puit sine
cl'pa tempali pcā ita & qnz as pui tur
p pcō alei' ad pfcm sui 7 al'. ut s. uidat
qlit un' dbeat ee sollicit' p a ne cadat
i pcm ex q' p pcō un' tota 9ggato puit
tempali 7 ut osticdat qtu fugiend sit pca
tu q' ita gulit puit ut uno dlinqte mil'
ti puiant / sn ratō ee pot q' qnt ad te
palia un' ho e res alci' sic fili' e queda
res pris 7 io puit qnz fili' tempali p pcō
pris 7 s'ui p pcō dni. set qntu ad bonu
aie quilibet gle p'm p'alz. exx. xliiij os i
aie mee sc' / tca ratō e q' gg' assigr q' qnz
as e pnceps culpe alci' sic exculpa sbditoz
qnz pnitut plati cade i pcm 7 ita no est
nur si p pccis platoz sbditi puiunt sic. n.
R. ult. dd. pcante pp' e puit' vn h no e
bine iusti giu q' un' qni p pcō alci' pui
at no tn ex h debet assini eo' i iudicio hud
ut puiat un' p a ut aug dic q' ho no pot
scire pfcm pueiente ex pcā tempali sic h
ds infallibilit' agscat. Ad .iiij. dd' q' iu
stificatioe i pri fuat' as mo iusti qui e
f 9deceniy dine bitatis ul' q f exhibitioz
pmissi. ut h. inglo sr r. ps. ut iustificis
i s'moib3 .t. 7c. ds. n. h pmisit ut pecco
ri petetib3 ueiam largiret' Ad .v. dd'
q' no e itutia sid eo qd neut' e dbitu eq'
lib3 7 eqlit' dr. sic p3 m. xx. in pabola de
laborantib3 d' uinea qui li meqlit' labora
sent e reddie eqle pmiu eo. n. qd as li
bat'. dat qd pot dac' l' no dare. mel' d'fert
quo ad iustitiam. q' m dr dico go q' omib3
hoib3 eximitis p'i pcā dbet. pcā etna
set qd aliq liberet' h e ex sola dina liba
litate. posset. n. oms dapnare iuste 7 io nl'
la e iustitia si aliqs eligat 7 aliqs repro
bet inquib3 tn nlla nitoz dlia pcessit
aaron aut puit' fuit q'uis no pena ma
nifesta sic et pp' insigni q' plati n dbet
puiri maifeste set occulte pp scandalu
uitad pcā au aaron f dz fuisse i ipo 7
i filiis ei' qd in sacrificio uitule ruffe imu
di efficiebat' ut h. nu. xix. aug tn i glo
exo. xxxij. h occulto di d'scebit q quibzdā

pcat ad temp' ut i inelz 9mutet' alit'
puitis. Ad .vi. dd' q' h' q' melioib3 mi'
trat' d' bono tempali q qnz plus d' malo
i eoz pfcm cedit qntu ad spuale bonu
bona. n. tempalia no st simp' hois bona
n f q' orgnica 9 fuiut ad spuale bonu
quo mo aut h cedit i pfcm spli boni
e ostesu e. Ad .ij. q. dd. q' illd q' e fozle
i uno q' e excellenci. i eo q' p fozm m co
plet' i qlibet aut actioe. illd q' e ex pte
agetis e q' fozle. illd aut q' e ex pte pa
cientis l' recipietis e. q. mle dcm e. & q' iustitia
mia i oi ope dio resultat ex pte recipi
entis qui ex pte recipietis qui recipit
f sua pporcom. 7 io inquolib3 ope dio sr
emiet mia iusti sic mli fozle 7 h e q' i
ps. dz. misatioes ei' sup omia opa ei'. Ad
i. g' dd' q' dz horrēd incide i man' di ui
uetis n pp remocom mie relaxatis aliqt
d' pcā. set pp pene i tmiabilitate. l' pp tro
tom. resistencie q' ei' ire nemo resiste pot.
cu sit omips nec abeo fuge cu sit ubiq' p
sens n coza eo se fallacit' excusare cu omia
sciat. Ad .ij. dd. q' ansel. lo no d' iustitia
que attedit pporcom cate ul' huā nitta
set q attedit sola deceniy bitatis dine
ex tali. n. dceni mia nasat'. nc aut loqm
d' iticia f q respic dbitu ex pte cate. g'
dd ad tciu.

Ad tciu sic pce. ur q' pdina mia3 omis
pcā imiet tā hoinu qm 7 dmonu
[illegible] sup. ie. misicors omi dnis qm omia
potes set i e oia q dmoes 9tinet. quis
ergo cate g' q' dmonu pcā fimet. ps. ro. xi.
9cludit ds sb pcō ut omis mis'et set ds
dmoes sb pcō 9clusit i. 9cludi pmisit
g' ur q' q dmonu. qnz misereat. p' sic
dic ansel. i h. cur ds homo no e. ir ut ds
racoabile caturā qm fecit ad btitudi3
pict oio. finat g' ur q' q'alibet cata raol
cata fuit ad btitudine eo iustu ut omio
pie pmitat. set q o q' dz m xev. ite mal
dcā in igne etnu q pat' e dyā 7 anglis
suis g' etnali' puient. p' sic boi agli
effci st. bn p 9uisoy ad dm. ita mali agli
effci sut misi p aduisoy a do. g' misa
maloz anglou fimat' qm 7 btitudo boz
fine hebit q' e i9ueiens Alcius ur q'
mia no pmittat salte hoies metnu pu
niri. q' in gn. viij. n pmaebit spc mis
i hoie metnu q' cao e et accipz i spc

pindigētiā ut p̄ p glo. i. dm̄ cū g° idigno
di nō sit aliud q̄ ei pctā n̄ punict ētnalr.
P̄ caritas scōz inpsenti h̄ faciat ut pximi
ascorer sed tūc hēbūt pfcōre caritatē g°
tūc orabūt pinimicis damptis sed orac̄ scoz
dē ausē nō poterūt. cū sic maniē dō accepta
g° pcib; scōz dīna mīa dāmptos apcā ulli
bit. P̄ h̄ q̄ dr̄ pcām ētnā dāptoz p̄dix
id p̄phiam ammatōis ptinet sed p̄phia
cōminatiōis nō sp̄ impleē q̄ p̄z p h̄ qd dcm̄ est
d ībuūtē minue q̄ nō fuit sinuersa sicut
p̄ dcm̄ fuat p p̄phām qui exh̄ q̄ ostilat fuit
g° ur̄ q̄ mlto a pl̄ p dīuīā mīaz ōminatō
pne ētne omutab̄r. i misacōre suiam qm̄
i nullī ēditum sed i gaudiū dīū cadē pos
sit ... fuat q̄ mp̄s dr̄. nūqd i ētnū
misebr̄ d̄s. sed ita d̄r ē ei punctio g° d̄s i ētnū
hoīes n̄ puiet P̄ ysa. xiij. s̄r ē tu aūt sr̄
uis p̄st̄ ex et ē diē glō. 7 si d̄s aīe aliū hēbr̄
requiē. tu nūq̄m loqr̄ d dūā. g° ur̄ q̄ oīs
aīe reqē hēbūt. apenis. sed ē ē qd d̄r. m̄.
xxv. simil d electis 7 replbis ibūt hij i suppli
cīū ētnū. iūi aūt i uitā ētnā. sed ingnis est
ponē q̄ iuoz uita qui finat g° ingnis est
ponē q̄ replboz suppliciū dēr P̄ sicut
diē dam̄. h̄ ē hoīb; mors qd āglis caus
sed angli post casum irrecptibil's fuīt g°
7 hoīes sr̄ sili post mortē 7 sic dāptoz sup
pliciū nūq̄ t'minab̄r. Vletius ur̄ q̄ salct̄ da
noz peue p dīuīā mīaz ēmiēnt q̄ m̄. ult
qui crediderit 7 bap fu. sal. erit. sed h̄ ē omn̄ da
noz g° oīs dām finalr̄ saluabūt. P̄ io
vi. qui mādūcat meā cārnē 7 bi. m. san.
h̄t uitā ētnā sed h̄ ē omnis abz 7 pot dānoz
g° oīs dāni finalr̄ saluabūt P̄ i. cor. iij.
si cui op̄ arsit d'tim̄t paciet. ipē aūt saluūs
erit sic q̄ pignē 7 lō d illis iquib; fuit fu
damētū fidi ... g° d̄s tales finalr̄ saluabūt
sed c̄ ē q̄ d̄r. i. cor. vi. iniq̄ regnū dī nō
possidebūt sed quidā dāni sr̄ iniq̄ g° non
oīs dāni ad regnū dī pueiēt 7 ita ppe
tuo puiēt P̄ ii. pe. ii. meli erat ei uiā
ueritatis nō cognoscē. q̄m post agnitā retrore
ab eo q̄ traditū ē ill' scō mādato s̄ illi qui
uiā ueritatis n̄ cognūt ētnālr puiēt g° q̄
dāni qui abagnita retro cessūt. Vlti' ur̄ q̄
d̄s alij qui op̄a mīe faciūt. nō puiēt
ētnālr sed soli illi q̄ op̄a mīe negligūt
Jac. ii. iudiciū sine mīa fiet ei qui non
fecit mīaz. et m̄. v. bīi misericordes qui i
ost P̄ m. xxv. ponit discepto dni cū

electis 7 repbis sed illa dceptatio nō ē n̄ d
opib; mīe g° solū p opib; mīe omissis aliq
puiēt 7 sic idm̄ q̄ p⁹ P̄ m̄. vij. d̄r̄ dimite
nob̄. dc. io. ... vi. dr. dc. no. [illegible]
cē sr̄ si n. dimiseritis ho' [illegible] g° ur̄ q̄
misericordes qui alijs pctā dimictūt ipi ue
niā pctoz ōsequūt. 7 sic nō ētnālr puiēt
P̄ i. th. iiij. sr̄ illd pietas ad omā ualet
dr̄ glo. amb; omis sūma discipline xpiane
i mīa 7 pietate ē. q̄ aūt sequit sllubricū carnis
patiē. siū dū uapulabit nō tñ pibit si
qs aūt solū exercitiū corpis h̄uit p h̄ēnes pcas
pietat. g° illa qui i sisū opib; mīe. q̄ pccis
ēminalib; d'tinēt. nō i ētnū puiēnt. 7 sic i
idm̄ q̄ p⁹ P̄ sed c̄ ē q̄ d̄r. i. cor. vi. n̄ fornica
rij n̄ adulteri regnū dī possidebūt. s̄ multi
qui sr̄ exercent i opib; mīe sr̄ tales g° nō oīs
misericordes ad regnū dī puciēnt ita aliq
eoz ētnālr puiēnt. P̄ iac. ij. d̄r̄ q̄ qs to
ta lege suauit offendit aūt i uno sc̄us ē
oīū reus g° quicq; suat legē quo ad op̄a
mīe 7 negligit ad op̄a reatū i transgressione
legr̄ i cērer 7 ita ētnālr puiet Responsio
dd̄ ad i. q. q̄ error origenis fuit ut aug
xxi. d. ci. dī. diē qd demōes qm̄ p mīaz dī
libandi sr̄ apenis. sed iste error ab eccīa ē
reptbit⁹. p̄p duo p̄o q̄ manifeste auctā scrīpture
repugnāt q̄ ur̄ apoc. xx. dyabo' q̄ seducebat
eos missus ē in stagnū ignis 7 sulphris ū
bestia 7 ... p̄phete cruciabūt die ac noc
te i scla sclōz. p qd insclā sigr̄ ētnitas
ōsueuit. s̄o q̄ ex una pte dī mīaz nimis
extēdebat. ex alia pte nimis eā coartabat
eiusdm̄. n. rōis ur̄ cē bonos anglos i ētna
bītudie pmanēre. 7 malos anglos i ētnū
puiri. vn̄ sic ponebat demōes 7 aiās dap
noz apenis libandas ita ponat anglos 7 aiās
boz qm̄ abitudiē i hī uite misīas d'uo
luendas. Ad. i. g° dd' qd d̄s qntū ē i ipo
misebr̄ oīb; sed quia ei⁹ mīa sapīe ordiē re
glat̄ ind' ē q̄ ad q̄sdā nō sr̄ extēdit qui
sr̄ fecūt mīe indigs. sic demōes 7 dampti
qui sr̄ i mali obstīa tn̄ pōt dici qd i eis
mīa loq h̄t in q̄ntū ab ōdignū paciūt nō
qd apcā totalr absoluāt. Ad. ij. dd' qd
i intell'a ē distributō p gnib; singloz 7 nō
p singlis gnm̄ ut intelligat aucas d hoīb;
s statū uie q̄. s. 7 iudeoz 7 gētiliū mis'e
ē. sed nō omi gētiliū l' omi iudeoz Ad
3. dd' q̄ ansel. intelli. nō cē iustū qntū
ad decentiā diē bonitatis 7 lō d eāda s grīs

siui no e q̄ns dic̄ bonitati ut totū unū gē
toti carite ꝯficiat a fine q̄ q̄ e finis. Vn n
omīs hoīes n omīs angelos dapn̄i ꝯueit. set
nich phibet qn aliq ul' ex hoīb3 l' ex anglis
meritū pereant qr diuine uolūtatis intētio ī
plet' in aliis qui saluat' ¶ ad. ij. q. d. q̄d sic
dic̄ aug. xx. de ci. di. quidā mi3 ab errore
origenis declinantes q̄d ꝯmoēs posuerūt
ī ppetuū puniri. set omīs homines q̄m liba'
apenā q̄ in fidel'3. set h̄ oppiō oīo ē irrōabil'
sic̄. n. ꝯmoēs s̄ ī malo obst'. ita ppetuo
puniendi. ita q̄ aīe hoīnū q̄ sine caritate
decedūt. cū h̄ sic hoīb3 mors q̄ anglis e casus
ut damascenus dic̄. ¶ ad. i. ꝯ d. q̄ ubi illud e in
telligend' ꝯ hoīe. p genꝯ singulis q̄ ab hūd gnē
q̄n3. di īdignaciōe remota p xp̄i aduentū
set illi qui in h̄ reconsil[...]tione q̄ fcā e
p xp̄m uoluer[...] e ul' pmanere
ī sic ipis diam ī ira pseuerauer'. cū nob
nō sit ās mō reuelationis ꝯcessus n p x
¶ ad. ij. d. q̄d sic dic̄ aug. xxi. de. c. di. 7 ꝯ
xxv. mor. q. s. dyal' q̄d sci in h̄ uita ꝑ
inimicis orat ut ꝯuitāt ad dm̄ cū ad h̄
ꝯuia posse. s. n. ēēt nob q̄d ēēnt pscrit ad
morte nō mag pcis q̄ p ꝯmonib3 orarem
7 qr post hāc uitā decedentib3 sine gra
ꝯuslois nō ē. nlla pcis fiat orō n ab
ecc̄ militante n a triumphante. h̄. n. pcis orād
ē ut apo. dic. ij. thi. ij. ut det ill' d̄s pniaz et
resipiscant a laqis dyab'. ¶ ad. 3. d. q̄d pphia
ꝯmīnatiua pene ē̄ solūmō ī cautate q̄ uar
ant' ita ei. mg fcā ē. Vn. ie. xviij. repete
loqr' ad ūs gēte 7 ad ūs regnū 7 eradicē
7 destruā 7 dispgā illud. si pniaz egit gens
illa a malo suo agā pniaz s' malo q̄d co
gitauiam. ea.Vn cū dastoꝝ mita. mutari
n possit ꝯmiatō pene sp̄ ineis ī plebit. in
ꝯdo tn̄ pphiā ꝯminatiōis sp̄ ꝯtinui ad aliq
intellm̄ ī plet' qr ut dic aug. iii. li. pdeō
euisa ē niniue que mala erāt 7 bona adi
ficata ē. q̄ nō erāt stantib3 .n. memb3 atq3
domib3 euisa ē ciuitas ī pditis morib3.
¶ ad. q. d. q. ab illud ps. ptinet ad uasa mie
que se indignos mia nō fecitr qr ī h̄ uita
que quedā tn̄ di ē p̄ uite miserias uasa
mie ī mutat ī meli'. vn sē ī ps. h̄ ꝯmia
tio dextere excelsi ul' d̄ q̄d intelli' d̄mia
aliqd relaxante nō d̄mia totalit' libante
si extedat' q̄ ad dampnatos vn cū nō dic ꝯti
nebit a bira mias suas set intra qr non
totalit' pena tollet'. set ipā pena d' ante a
mia operabit' eā ꝯminuēdo. ¶ ad. v. d. q.
glo. illa nō lō simp. set. sb ypostasi ī possib'
ad exigendū pcti ꝯ ginatōm ipi dyab' ul
nabugodonosor. Ad. iij. q. d. q. quidā
fuer' ut dic aug ī. li. pdeō q. nō omib3
hoīb3 pmiserūt absolutōm a pena ētna. set
solis xpianis 7 in h̄ t' diuisificati s'. quidā
n. dixerūt q. quiq3 sacramēta perceperūt a pena
ētna erūt ī munes. h̄ h̄ ꝯtra e uitatē qr q̄dā
sacramēta recipiūt 7 fidm̄ nō h̄nt sine q̄
ī possibile e placē do hebr. xi. 7 io alii dixerūt
q̄d solū illi a b'ina pena erūt ī munes qui sa
cramēta fidi s' ꝯsecuti 7 fidm̄ catholicā
renuer' ¶ set ꝯ h̄ ēē ur q. aliū aliq fidm̄
catholicā tenet 7 postea ab ea resipiscūt
qui nō minori pena s' digni set maiori
qr. ij. pe. ij. meli' erat eis uiā ueritatis n
agnoscē q̄ post agnitā retrorsum plana
ē 7 plus peccare hītici archias qui d fide
catholica recedentes nouas hereses fingunt
q̄m illos qui a p̄n aliq̄ heresim s' secuti
7 io alii dixerūt q̄d illi soli s' a pena ētna
ī munes qui ī fide catholica finalit' pseuerāt
q̄s ꝯ aliis ī uoluāt' set h̄ manife' ꝯtariu'
scripture qr iac. i. d. fides sine o. mor. ē. 7 m.
vii. dr nō omīs q dic m dne dne intrabit
ī regnū ce. set qui fac. uolūtatē pa. m.
qui ī cel. ē. 7 ī mltis aliis locis scripta
pccantib3 ētnas penas ꝯminat'. Vn nō ōs
finalit' ī fide psistētes a pena ētna er' in
munes n ex ab aliis crimib3 ī ueniat' finalit'
ab' ¶ ad. i. ꝯ d. q. dns l lō d fide forma
q̄ p dilectōm opat'. ī q̄ quiq3 decesserit sal
uus erit set huic nō solū opponit' ī fidelita
tis error h̄ ꝯlibet pctm̄ mortale ¶ ad. ij. d.
q. ubi dnī ē intelligēd nō d ill' qui sacrm̄
talit' edūt qui indigne q̄m sumites iudi
ciū s' manducāt 7 bibūt ut d. i. cor. vn h̄
lō d manducātib3 spūalit' qui ei pcaritatem
incorporāt' q̄m incorporatōm facit sacrm̄
tal' ꝯmestio siqs digne accedat vn q̄m tu
ē ex uirtute sacrm̄ti adueniā ētnā pducit
q̄uis aliq̄s se possit tali fructu puaē p pctm̄
q̄ postq̄m digne assūpsit ¶ ad. iij. d. q.
fundamēt ī ubi apli intelli' fides forma
q̄m qui pcta uenialia edificauit ꝯ tenēte
pacat qui pcis puniet' ad'o tn̄ ipe saluus
erit finalit'. q. p igne l' tempal' tribulati
onis l' purgatorie pene q̄ erit post morte
Ad. q. q. d. q̄d sic dic aug. in li. pdeō q̄dā
posuer' nō omīs qui catholicā fidm̄ te

D

nēt apenā etnā ēē libandos sed solū illos qui
mīe opib; īsistūt. q̄uis ē alius ōmnib; sine
sb'sti sed illd nō pōt stāe q² sine caritate nō
pōt a dō ēē acceptū. n sine ea ād pdest ad
uitā etnā ptingit aut aliqs opib; mīe in
sistēs q caritatē nō hnt vñ hiis nich pdest ad
uitā etnā pmerendā l' ad īmunitātē etne pe
ne ut pz .i. cor. xiij. et p̄cipue h appet ab
dū īnuptorib; qui multa rapiūt z tn aliq
misericordie largiūt. z io dd qd qui q̄ ī pccō
mor̄ dcedūt h fide n opa mīe libabit eos
apena etna q post qdcq spaciū tēpis. ad
i. g dd. q illi miaz pseq qui miaz ordinate
īpedūt. nō aut ordinate īpedūt. nō aut
ordiatē miaz īpedūt q se ipos ī miserendo
negligūt. sed mag se īpugnāt male agēdo
z io talis miaz peīt absolucte nō psecunt
z si psequnt miaz d pcīs debitis aliqd re
laxatē ad .ij. dd q nō pp h peīt discepto
solū d opib; mīe q² pcorp neglectu tm mō
aliq etnali puniant h q² illi ab etna pena
libabūt post pctā qui p opa mīe s ueniam
īpetiuerit facientes s amicos d mamona i
niquitatis. ad .iij. dd. qd illd ad nō dz hiis
qui petūt dbitū s relaxari nō ill q ī pccō psi
stūt. z io soli peītētes p opa mīe pseq miaz
peīt libantē. ad .4. dd q glo. ambr. lō
d lubco uel pccā aliq ās post pgatoīas peās
qs napulatē dic p opa mīe absolui l' silo
qr d lubco mor pcti ē ītelliq q ad hs ī uita
ista exīstētes illi qui ex fragilitate ī uenialia
pccā īcadūt p opa mīe ad puniaz disponūt
vñ talis nō pibit .i. dispēt ptalia opa i
dono peunid

Tam gēndis tn ē pcā ut ei etē. q ut
dic aug. qmitissiā ē pcā puulop q
tn alienāt a regno z dd qd h q h dz. ītell
ē d ill qui carēt dīna uisiōe z hnt psciē
remorsū. qd ex ppa culpa ea puāt l' qphn
sibilia iudiciā ei zc. sed q ī ps. ī labiis meis
pnūtiaui. o. iij. o. e. et dd qd iudi mps appel
lant dīna mādata. ap aut dic dī iudicia
dispōes ei. sed uarietates sensuū z effcus in
fcātis zc. inqntū s. ex diuīsis pceptiōib; qm
acutiūs accipim diūsas uoēs attbuim dō ut
diūsitas nō sit in dō fm rem sed sit diūsitas
fm rōm tn. qd h dz uarietas sensuū l' s pno
tata qd h dz uarietas affectuū. z d h. ī s̄a
d .i. li. dam ē.

Solet ī queri qr dbitū etē post qm d
terminatur mag d remuneratiōe z puitōe

q pcedt iudiciū gnāle. h incip dtmiare d
remuneratiōe z puitiōe q erit p iudic gnāle
z dī ī x. d. ī pa dtmiāt d ipo gnāli iudi ī s̄a
dtmiat d remuneratiōe z pcā. q gnāle iudi
ciū psey. xliiij. d. i post rēm uo fco ī pleroqu
zc pma dī. in. d. ī pma dtmiāt ea q ptinēt
ad mod iudicii et ad iudicis mistiū. insa d
tmiāt ea q ptinet ad iudicis ptn. xliiij.
d. i. solet q qri in qfonia. zc. pma in. d. ī pa
īqrit d iudicij md ī s̄a d mistis iudicis i. nō
aut sol' xpc z h aut ps dī inēs ī pa. n. d quo
hoiēs cū xpo iudicāte pit iudicabūt. insa d
quo mistiū ī iudi angli exhibebūt i. cum
aut euūngē legit. in ēcā pte īquirit utr
mist hi iudicii sūt futi corqndo dapnatorp
aīas ī infno i. solet queri utr ī infno z c. i
pa md. ī pma d. q. quidā hoīes cū x iudica
būt. ī s̄a enūat. [illegible] ordines hoīm
qui ad iudi qrūt. i. sūt aut .c. ordines z c

Hic ē d qo. pa d iudi gnāli s̄a d igne qui
pcedit faciē iudicis ēē pm qrūt ī tpo
d ipo iudi. fo d iudicantib; cū x. fco d hiis
q ī iudicio iudicabūt.

Ad pm sic pcē ur q gnāle iudi nō sit
futm q² ut dz naū .i. nō iudicabit bis
dz ī id ipo sed nō dz iudicat d singlis hoīm
opib; cū post mortē unicq peāt l' pma pmi
tis tbuit z dū ī hc uita. quosdā p bonis l' mal
opib; pmiet ul' puiat g ur q nō sit iudi
futm. p ī nllo iudicio executio sinē pcedit
iudi. sed s̄na dīni iudicii quo ad hoīes. est d
collatiōe regni ul' exclusiōe a regno. ut pz. m
xxv. g cū md aliq adipiscāt regnū etnū z
qda excludāt ab ipo ppetuo ur q aliud iudi
ciū nō sit futm. p pp h aliq ad iudiciū opp
tet adduci q² dubiū ē quid d eis diffiniend
sit sed an finē mdi dtmiata ē unicuiq i
dapnatorp sua dampnatio. z cuiq scop sua btitu
do g ur qd nō oppteat aliq futm iudi ēē

Sed q. m. xij. dz. uiri niniuite sgent ī iudi
cū gnōe ista z cū dampnbūt eā. p jo. v. p
cedūt qui bona fecerit in rēne uite qui uo ma
la egerit ī rēne iudi g ur q post rēm aliq
iudiciū sit futm. Vlei ur q iudiciū id qnū
ad disceptōm z s̄niam fiat p locatōm uocale
q² ut dic aug. xx. d. ci. dī p qt dies futm
h iudiciū tendut h metū ē si illa que iniu
dicio dnr futā tn mētali pplerēt g iudi
ciū illd uocali fiet z nō solū mētali. p
g dic z h inlnā illi saltē ūbu iudicis au
diet qui ei fidm ūbo tenueri. h aut n pōt

s n ee tētū

C. D. xlvij.

itelligi de ubo interiori qr sic omis uba iudicis audient qr omibz bonis et malis nota erut omia fca alioz sic e de xliij. dcm e go ur q illud iudiciu uocali paget. ¶ p sic i sequi. d dicet xpc s forma hois iudicabit ita q corpali ab omibz possit audi. g ur eadm roe qd corpali uoce loqt ut ab oibz audiat ¶ Set q aug dic xx. d ci. di. q lib uite de quo apo. xx. vis q da mala i memoria reuocet et mtis i tuitu mira celitate cnet ut accuset ul excuset scia ul oscia atqz ita simul omis et singli iudicet. set si uocalir discutent mita singloz n posset omis et singli iudi. sil. g ur q illa discussio no erit uocalis. ¶ p sicut de corporali pende testio set testioiu et e accusato mentalis erit uti ro. n. testioiu ul reddite osca ipoz qut se i uice cogitatonu accusationu aut q defedetiu i die cu iudicabit dns occulta hoinu g ur qd illa snia et totu iudi metalir expleat. Vlt ur qd temp futi iudicii no sit ignot. sic .n. sci pres exspectabut pm aduet ita nos exspectam s. set sci pres sciuit temp aduet pmi sic pz p nuim ebdomadaz q descebut dan. ix. vn et repbndut iudi qui tep aduet epi n cogueut ut pz. xij. luc. ypocite facie celi et terre nostis pbare h aut tep qm no pbastis. g ur q i nob ee debat determinatu temp si aduet qn de ad iudiciu ueiet ¶ p p sig de ueniem i ognm signoz set de iudicio futo multa sig nob i scpta aponut ut pz. m. xxiij. et xxi. luc xiij. c. g in ognm illi tepis possum puenire ¶ p ap. dic. i. cor. nos sumus i q fines scli deuenut et. j. jo. ij. filioli nouissima hora e et c cum g ia leg temp finiit ex q h dca ur qr salte nc scire possum. qd ultim iudiciu sit pxim qui ¶ p tep iudicis no oportet ee occulte n pp h q quilibz sollicit ad iudiciu se ppet du determinate teps ignoret set eadm sollicitudo remanet q si ctu eet qd cuiqz incetu e qn sue mortis et sic dicat aug i epla ad esitium inquo qm i uenit suus nouissim dies g no e nam temp iudicii ee occultu ¶ set de est qd dicat m. xiij. de die illa ul hora nemo scit n angli in celo n fils n pr. dr aut filius i scitu nos scire no facit ¶ p .i. the. v. dies dni sic fur i nocte. ita ueiet g ur cu aduet fures i nocte omio sit incet qd dies ultim oio sit incetus. [illegible] Responsio dd ad .i. q. q capto p tinet ad temu quo res ad suu fine pducit distiguit aut de di opo una q res pmit i ee pduuit i stituens

[illegible] res pro propria q produxit in esse
Ita iudicium pertinet ad [illegible]

num et distiguens ea q ad cpletionem ipius ptinet ad q qdm opr de quieuisse. gen. i. alia e e opo e qua opat in gubnatioe caturaz de q. jo. v. pr usqz mo opat et ego opor. ita q de ei iudi distinguit tn ordie gulo uniu q rendet opi gubnationis q sine iudicio ee pot p qd quid iudiciu unqsqz singr p suis opibz. iudicat/ no solu. s qd e opetit gubnationi uniusi/ vn diffe uni pmiato p utilitate alioz ut pz. he. xi. et pene uni ad pfcm alter cedut/ vn nece e ut sit qd iudiciu ule corespodes ex ad uso pme re. pductoni in ee ut uidelicet sicut tuc oia pcessut i mediate a do/ ita hic cpleto ultia mudo de. uno q finalis accipiete finalir ex ei deter. p se ipo/ vn et i illo iudito manifeste apparebit dia iusticia, q a do oia hic/ ex h occultat. q medu de uno dispoit ad utilitate alioz/ alr qm maifeste opa exige uidat vn q et tuc erit uls separato boz a malis qr ulti no erit loc ut mali p bos ul boi p malos pficiant, pp q pfcm uitim cmiecta i uenit. boi mal quo adusqz stat hi uite pdicz. puidenm gubnat. ¶ ad .i. g dd q quilibet ho q e singularis qda p q e ps toci huai gnis et de ei iudiciu debet. unu singlar qd eo fiet post morte qn recipiet iux ea q in cor gessit/ q uis no totalir qr no quo ad cor set quo ad aiam tm/ n iudiciu de ee de eo s q e ps huai gnis/ sic ac iudiciu dz s huam iusti q qn iudiciu dat de gitate cui ipe e p [illegible] qn fiet ule iudiciu dat de gitate cui ipe/ [illegible] tuc qn fiet ule iudiciu toti huai gnis p ulem separtom boz a mal/ q quilibet p oms iudicabz/ n tn de bis iudicat i idipo/ qr no duas peas p uno pcco infe/ set pea que an iudiciu cplete i flicta no fuat/ i ultio iudi cplebz/ postqz i pu cciabut quo ad. vi. ac tu; simil ¶ ad .ij. dd q pp sina illi. gnalis iudicii e ulis separato bonoz a mal/ que i illd iudiciu no pcedet/ set ur q quo ad pticulare/ snias unicqz plene pcessit iudicii ef fcus/ qr et boi amplius post iudiciu pmiabut ex glia corpis adiucta/ ex nuo bonoz cpleto/ et mali apli torqbut./ ad iucta pea corps et impleto i peis nuo dampnatoz/ qr qnito cu plibz ardebut. mag ardbut. ¶ ad .iij. dd q ule iudiciu ut dcm e mag directe respicit uniusalitate hoinu/ qm singlos iudicandoz/ q uis g cuilibet hoi an iudiciu sit cta notitia. d

h 2 27 q [illegible]

sua capacitate ul' primo nō tñ oīm hominū cap
tio l' primū īnotescat. Ad .ii. q. dd̄ qđ q̄uis
dē huic .q. sit eī m prēo diffiniri nō pōt tñ
probabil' estimatur. qđ totū illud iudiciū. et
quo ad discussionē ₇ quo ad accusationē maloꝝ
₇ ₇mēdationē bonoꝝ ₇ quo ad sniaꝫ d' utrisque
mentalr pficietur. si .n. uocalit' singloꝝ fcā nar
rarent inestimabil' magtudo temporis ad h
exigeret sicut ꝗ aug̃ .xx. d' .c. .di. qđ sibiꝫ q ē.
scripta oms iudicabunt. ut dr̄ apoc̃ .xx. car
nalr cogitet qs ei magtudine aut lōgi
tudine ualeat estimare aut q̄nto tp̄e legi
poterit lib' inquo scripte sunt uniūse uite uni
ūsoꝝ nō aut unius reqrit ad narrand' ₇ceteri
singloꝝ fcā q̄m ad legend' si ēent ī .l. mli
scripta Vñ probabile ē ꝗ illa ꝗ dr̄ mt̄. xxv.
nō uocalit' sed mentalr intelligenda s̄t ēe
pficienda. Ad .i. g̃ dd̄ q' ptanto dicit
aug̃ q' īctū ē p ꝗ dies ii iudiciū tendatur
q' nō ē d'eminatū utr̃ pficiat uocalit'. si .n.
uocalit' plurimū temp' ad h requireret si aut
mentalr ī momento fi' posset. Ad .ii. dd̄ qđ ꝗ
si iudic' fiat mentalr tñ ubū gg̃ saluat pōt
q' et si oībꝫ īnotescet sua et alioꝝ fcā di
uina ūtute fact' h qđ ī euuangelio lō dr̄.
tñ illi q fidem hūerit ex ūb' di ₇cepert exipis
ūb' iudicabunt Vñ qdā spālr mō dicetur
aliqđ hiis qui fuer' ī fideles. Ad .iii. dd̄
q' xp̄c corpalr apparebit ut ab oībꝫ iudex
corpal' ₇glosat'. qđ quid sbito fi' pōt sed lō
que tēpe insint. reqrit ī mīsa tēpoīs pl̄
xitate. si nobili lōne iudiciū pageret. Ad
.3. q. dd̄ qđ dr̄ p sniaꝫ sua ē cū r̄ utrisque
aut cael's ₇municat dū ₇rebꝫ retbuit ū
tute agēdi al' res. q̄ꝫ sint cāe ₇ quibꝫ cāū
ī r̄ ₇g̃ꝫ pter. sed unūq₃ aliq̄ ē res uat
opat quedā ī quibꝫ .n. nlla cāta ei coopat
₇ sic ₇gnoscit quedā ꝗ anulla purū cō
gnoscunt h aūt nulla ā mag̃ ēē dꝫ q̄m illa
ꝗ soli diuine subiacēt pō. ī quibꝫ .n. nulla
cāta coopat ₇ hi ē finis mūdi ī q eīt dies
iudicii nō .n. p aīm cām cātā mūd' finiet
sicut ꝗ ₇ mūd' ēē incepit ī mēt add. Vñ cō
gnitio d'cernēt finis mūdi reseruat ₇ hīc rōny
ipē dñs nr̃ assignat .ac. .i. nō ē in qđ nr̄m
iudicare noscē t' tempoā ul' momta que
p̄r posuit ī sua potestate .q. d. que soli poē
tati reseruata s̄t. Ad .i. g̃. dd̄ qđ in p̄mo
aduētu xp̄i ueīt occult'. f' illd' ysa. xlv.
uere tu es dr̄ absconditus sctūs isrl' saluator
₇ ideo ut a fidelibꝫ ₇gnosci posseꝫ. oportuit

d'eminate temp' d'eminare sed ī scō aduē
tu ueīet ₇ ē. et ideo ē ₇gm aduēt' ip̄i certū
ēē nō pōt ꝑ q' nō ē sile. Ad .ii. dd̄
sic dic aug̃ in epl'a d' die iudicii ad hes
sug̃ que ī euuangel' ponunt nō oīa ptinet
ad ii. aduētū qui eīt in fine. sed quedā
eoꝝ ptinet ad temp' d'structionis ihlm ꝗ
iam ṗtit quedā ūo ₇ epl'a eoꝝ ptinet
ad aduētū q̄ cotidie ad ecēm suā ueīt
spūal' uisitans put' ī hitat nos p fidem et
amore. n̄ illa que ī euuangeliis aduētum
aduētū spectant ad h possunt ualere ut d'emi
nate temp' iudicii pssit ₇g̃osci. q' illa pcula
ꝗ pnūciant nūciātia ī ii. xp̄i aduētū
₇ a tempe ṗmitiue eccl'e fuerūt q'nꝫ ī tēse
q'nꝫ remissi' Vñ ₇ ip̄i dies ap'loꝝ dcī sūt
nouissimi dies ut pꝫ ac. ii. ū petr' expo
nit illd' ioel .ii. erit ī nouissimis diebꝫ
₇ c. pillo tp̄e ₇ tñ ex illo iam tp̄e temp'
plium trāsiuit ₇ q̄nꝫ plēs ₇ q̄nꝫ pauciores
inceīā fuēt tribulationes Vñ nō pōt d'e
minari temp' q̄m sit futur' h d'min' s̄ d'
āno n̄ d'cenē s̄ d' mille ānis ₇ aug̃ in
eodm l. dic si cdat' in fi. hī pculis mag'
hundat' nō tñ pōt d'eminari que sit illa
q̄ntitas pculloꝝ que ī medi' die iudicii
pcedet t' ān xp̄i aduētū. cū ꝗ s' tp̄a p̄mit'
ecē fuint psecutioēs aliq̄ adō g̃ues ₇ cō
ruptioēs erroꝝ adeo hundaret qđ aliqbꝫ
tc uicini exspectarē t' imīet ān xp̄i ad
uent' sic dr̄ ī eccl'iastica ystoria ₇ ī .l. d' uiris
illustribꝫ. Ad .iii. dd̄ q' ex h qđ dē nouissi
ma hora t' ex silibꝫ tōmbꝫ que ī scptūra
dr̄ n̄ pōt aliq̄ d'eminata q̄ntitas tp̄is
sciri nō .n. ē dēm ad signād' aliq̄ breue porā
temporis. sed ad signād' nouissimū statū mūdi
q ē ꝗ nouissima etas ꝗ q̄nto tp̄is spatio
durēt nō ē diffinite. ē ꝗ n̄ semo q' ē ulta
etas hoīs sit q' eīui ēē pssit cū q̄nꝫ in
ueiat tñ durare q̄nt ōs etates t' plus
ut dic aug̃ ī .l. lxxxiii. q. Vñ ꝗ ap's .ii.
thē .ii. excludit fīm intellīn ꝗ qdā exiāt
suis accepat ut dicent dic dn̄i iā instat.
Ad .iiii. dd̄ q' suppositā mortis ī certitudie
ad uigilandū ualet incertitudo iudicii
ꝑō ad h qđ ignorā utrū ꝗ ān differat'
q̄ntū ē hoīs iūta ut sic ex duabꝫ pcibꝫ
certitudo ... ... uiore faciat
diligentiꝫ ꝑo q' ... ad h q' hō
nō regit solū solliciꝫ dd̄ ... p̄ sua h d'
familia t' ciuitate t' regno aut tota

ete e no dterminat tempus duritionis f hois in
tm ut io oz. h mo unuq qr. dispoi ut dies
dni n tueniat in itos.

D. ij. sic pot ur qd nlli homies iudicabt
cu xpo. qr. jo. v. pr omo iudiciu dedit
fi. ut oms hoies. ft q e. set honorificent tal
no debet aliqui n xpo q e. C p quiq iudicat
auctte ht sup i qd iudicat set ea d quib
dz ee futu iudiciu. sie merita q pmia huu
soli. dme aucti sb se. g nlli opetit d hns
iudicare. C p iudiciu illd no exactu notalr
set mentr ut pbabilr estimat set h qd
cordib hoim notificet merita q dmerita q e
qntu actatu ul omdatu l retributo pene et
pmij qd e qi sine plato. sola dina uirtute
fiet g nulli iudicabt n xpc qui e ds. C set
q e qd di m. xix. sedebitis sr sede iudica
tes xij. trib isrl. C p ysa. iij. dns adiudiciu
ueiet cu senioribus p sui. g ur qd q alij iu
dicabt cu xpo. Vlt ur qd iudiciaria potestas
no rendat uolutarie paupertati. h. n. sol. xij
aplis e pmissu. m. xix. sedebitis sup sedes.
xij. iud. q e. g cu no oms uolutarie paupes
sine apli ur qd no oib iudiciaria potestas
rndeat. C p mag e offerre sacrfm do pro
corpore q d exterioribus rebus set martyres q
uirgines offert d pro corp sacrificiu do. uolu
tarie aute paupes d exterioribus rebus. g sblimi
tas iudiciarie potestatis mag rndet uirgini
b q uolutarie paupibus. C p jo. v. e qui
accusat nos moyses inquo uos speratis glo
qr uobis ei no creditis et jo. xij. sermo q locut
su ille iudicabit eu in nouissio die. g erit qd
de xpoit legem ul ubu exortationis ad instruc
tione mor ht qr iudicet gtempnentes set h
e doctor. g doctorib mag opetit q paupi
b. C p eth q i iuste iudicare e i q ho muit
qd sic iudex omi in na huia vij. jo. v. ho
minis potestate dedit ei facie iudiciu q fi
hois e h qui pfectioz parauit p iterna uite
iudicare g iudiciaria potestas in q q pau
pib opetit. C p no iudicat ab inferiore i ml
ti licet diuitijs uoletes ere maiores uita
ml'tas uoluntarie paupib. g uoluntarij paupes
n iudicabt. n alij iudicabut. C sz q job
xxxvi. no saluat impios iudiciu paupib
tribuet g paupu e iudicare. C p. m. xix.
sr i nos q reliqstis oia glo. qui reliqrt
oia q secuti sr me hii iudices erit q luata
hntes recte usi sr iudicabut q sic idm
qd pus Vlt ur qd angli dbeat iudicare

m. xxv. cu uenit fili in maiestate sua et
oms angli cu eo set id d aduetu ad iudi
g ur qr q angli iudicabt. C p anglor or
dines noia sortiut ex offo q excent set
quida ordo anglor no e ordo tronor qd
ur ptine ad iudiciaria potestate tm. n. e
sedes iudicis folliu reg cathedr doctoris g
aliq angli iudicabut. C p sts post hnc
uita pmitt anglor equalitas m. xxij. si g
hoies hnc potestate ut iudicet multo fortis
angli. C set q jo. v. potestate dedit ei iudi
ciu facie. qr fili hois e. set angli n qcat
i hua n. g n i iudiciaria potestate. C p n e
eiusd iudicare q ee iudicis ministru. set angli
erit i iudicio illo sic ministri iudicis m. xiij. mit
tet fili hois anglos suos q colliget d reg
ei oia scandala. g angli no iudicabut. Vlt
ur qr post die iudicii dmones no exeqt e
iam iudicis i dapnatos qr dmones mag pecca
uit q hoies g no e iniu. q hoies torqant
C p sicut hmies suggerut hoib mala. ita
angli bo. set pmuare bos no erit offm. an
glor set h erit ab ipo do imediate g no
erit offm. anglor set h erit ab ipo do ime
diate g no punire malos erit offm dmonu
C set q e qd hoies peccores se dna subiecerut
peccando g iustu e ut eis subiacant i penis. q.
adeo pusillanim. Respo dd ad. i. q. qr iudi
care dr. uno mo qr tale ut dicatur illd
iudicare vn opet ad iudi et p h aliq dnr
iudicare opoe i qunt exeqpatione aliorum. aliq
iudicando ostedut sic pr m. xij. uiri niniu
uite sgent i iudicio q c. set sic iudicare in
iudicio omuit q bonor q malor e [illegible] a
mo dz iudicare. q. i reputatione meritum. n.
aliq facie qui faciem osentit vn illi qui
gsentiut iudici ei sntias approbando iudicare
dnt. q sic iudicare e hoim electorum vn
dz sap. iij. iudicabut sci natoes. tio mo
dz iudicare qr psilitudine iudicis ht in
qnt sedi i celo eminent sic iudex sic asses
sores iudicare dnt q p hnc modu dnt qdam
qd pfca uiri quib iudiciaria potestas pmitt
m. xix. iudicabt supiores phonorabile
assessionem qr supiores ceteris i iudicio appe
but occurretes xpo obuia i aera set illd
no ur suffice ad pmissionem dni oplenda
q dz sedebitis iudicates. ur. n. iudiciu ees
sbi supaddi q io e qrt mo iudicadi. q p
fcis uiri queient i qnt i eis gtinet d eta
dine iustie exqb homies iudicabunt

8

sic fili in q continet lex iudicare dicit unde
apoc. xx. iudicium datum est illis q libri aperti sunt. q per
hunc modum hunc iudicatorum ric. de s. vic. exponit
unde dicit qd diuine contemplationi assistunt qui in li.
sap. cotidie legunt uelud in cordium uoluminibus iustis
conbunt. quicquid iam perspicuam ueritatis intelligentiam
apprehendunt. et in. quid uero sit iudicaturum celsitudini
diuine in omnem ueritatis educta non quadam cautionum
decreta. sed qz iudicare in potestate actorum precedum
tem in talium non apte loquitur iudicare dicitur. qui sumam
loquitur maliciam fecit. sed hoc dicitur contingit uno modo ex
propria auctoritate q hoc est illius proprie. qui habet in alios dominum
et potestatem et regnum. siue dicitur quia iudicat. unum
eius est in eos uis fortis et sic iudicare solus deus est
alio modo. iudicare est sumam alterius auctoritate latam in ali
orum notitiam ducere qd est sumam latam pronunciare
et hoc modo perfecti uiri iudicabunt qz alios ducent
in cognitionem diuine iustitie ut sciant. qd eis premitis
iuste debeatur ut ipsi releuatis uelut iudicium
dicatur. unde dicit ric. de s. vic. iudicare coram iudi
candis decretorum suorum libros aperire est. et ad condium
suorum inspectorum in finem qualiter uisum ad mite
sensum qz suum in his que ad iudicium pertinet
reuelare. ¶ Ad .1. ergo. dicendum q obo illa procedit ¶ de
iudicio auctoritatis qd soli christo conuenit et similiter dicendum ad
ij. q non est inconueniens alios supra alios quadam reue
latione. uel per modum illuminationis sicut superiores angeli
inferiores illuminant. sed per modum locutionis sicut quidem in
feriores superioribus loquuntur. ¶ Ad .ij. q. dicendum. qd paup
tati debetur iudiciaria potestas specialiter propter talem po
testatem contentus qz uoluntaria paupertas est eorum que
omnibus que mundi sunt contemptis soli christo inherent
et ideo non est in eis aliquid q eorum iudicium a iusticia
reflectat unde redderet ad iudicandum producit. q.
ueritatem iustitie pro omnibus diligenter ideo per modum merito
qz humilitati respondet exaltatio premissio ante omnia
autem quos homines in hoc mundo despectum. faciunt paupum
est paupertas. unde quod pauperibus excellentiam iudiciarie
potestatis promittitur et sic qui propter christum se humiliat
exaltabitur ¶ qz paupertas disponit ad predictum mod
iudicii. extra. n. de sorte. iudicare dicitur. ut ex p
dictis patet. q corhebit edoctum. diuina ueritate qualiter
potestates erit manifestare. in progressum autem ad perfectionem
primum qd relinquendum occurrit sunt exteriores diuitie que
hoc sunt ultimo acquisita quod autem est ultimum in generatione est
primum in destructione unde inter beatitudines quibus
est progressus ad perfectionem. prima ponitur paupertas. et sic
paupertati respondet potestas in qua est prima dispositio
ad potestatem predictam. et huic est q ad quilibet qz
pauperibus et uoluntarie repromittitur potestas predicta
sed illi qui relinquentes omnia sequuntur christum per perfectionem

uiuit ¶ Ad .1. ergo dicendum q sicut dicit aug. xx. de ciuitate dei
non quem sunt xij. sedes. sessuros esse aut ipsos solum
eos homines et illos iudicaturos putare debemus
aliquin in loco iude traditoris apostolum mathiam le
gimus ordinatum. paulus qui plus aliis labo
rauit ubi ad iudicandum sedeat non habebit unde duo
denario numero signata est uniuersa iudicantium mul
titudo. propter duas partes septenarii. scilicet tria et
iiij. qui in se ducte duodenarium faciunt. sep
tenarius autem est numerus perfectionis uel propter hoc qd
consistit ex duplici senario qui est numerus perfectus
uel qz ad literam .xij. apostolis loquebatur in quorum
persona hoc omnibus eorum sectatoribus promittebat. ¶ Ad
ij. dicendum qd uirginitas et martyrium non ita
disponunt ad retinendum in corde decreta diuine
iusticie sicut paupertas sicut e contrario exteriores diui
tie ex sua sollicitudine suffocant uerbum dei ut dicitur luce
viij. uel dicendum q paupertas sola non efficit admittum
iudiciarie potestatis sed qz est prima pars perfecti
onis cui respondet iudiciaria potestas unde inter
ea que sequuntur ad paupertatem ad perfectionem spectantia
possunt computari uirginitas et martyrium et omnia
opera perfectionis non tamen sunt. ita principalia sicut pa
upertas qz principium est maxima pars rei ¶ Ad .iij.
dicendum q ille qui legem proposuit loquitur q. per cognitionem ad
ista ab ipso proposita alios iudicabunt.
et ideo non respondet proprie potestas iudiciaria predi
cationi uel doctrine. uel dicendum sicut quidam quod requiritur
ad iudiciariam potestatem. pro abdicato temporalium
annumeratur. ne impediatur animus a sapientie perceptione
sed requiritur habitus continens. diuine iustitiam scien
tiam q obseruatam eandem qz illam ueritatem alios do
cuit et sic doctrina perfecta complens meritum iudi
ciarie potestatis ¶ Ad .2. dicendum q christus in hoc q in
iuste iudicatus est se ipsum humiliauit oblatus est
n. qz uoluit et meritum humilitatis est iudiciarium
exaltatio qua ei omnia subduntur ut dicitur philip. ij.
magis debetur iudiciaria potestas illis qui uolun
tarie se humiliant bona temporalia abiciendo
propter que homines a mundanis honorantur. quam his q ab
aliis humiliantur ¶ Ad .v. dicendum q inferior non potest
iudicare superiorem auctoritate propria sed tamen auctoritate
superioris potest sicut patet in iudicibus delegatis
et ideo non est inconueniens. si hoc q. accidentale premium
pauperibus detur ut iudicent alios qui sunt ex
cellentiores merito. quantum premium essentiale ¶ Ad .3. q.
dicendum q assessores iudicis debet esse iudicium
comprobabilis uel conformes iudicium aut filio
attribuitur qz sub humana natura omnibus apparebit tam
bonis quam malis quamuis tota trinitas iudicet
per auctoritatem et ideo oportet ut assessores iudicis

huanu nu. hanc i q possit ab oibus bonis et malis uideri. ȝ sic de anglis n competit iudicare quius ȝ angli a posse dividi. s. p fine appba.
¶ ad .i. g. dd q sic ex glo. ibi patet an angli cum xpo uenient no ut iudices set ut sint testes hui; actuu sb quoru custodia hoies male ul bene egerunt. ¶ ad .ii. dd q nomi i fin attribuit anglis rone illa iudicii angli sunt quoda mo executores ȝ pmulgatores s iudicii de hoibus p hoies. xpm fiet ȝ requirit hoies assessores ¶ ad .3. dd q hominibus pmittitur angloru eqlitas que ad pmiu celeste nich tn phibet aliquid acc. pmiu hoibus exhiberi. qd anglis n debet ut p; de aureola. uginu aut martyriu ȝ sili post dica de iudiciaria potestate ¶ ad . 4m qd ecia h tangit in lra de mira de oppio amagro ut utq di iusti ut opere exh. n. qd ho peccat iuste demoni subicit set demoni iste ei pest oppio go illa que ponit demones infutu post die iudicii hoibus no pest impeis respicit ordine dne iusti expte hoinu puitoru. que a hac diior fit etiam ee no pot. unus tn estimo q sic saluabit ordo i saluatis qd quida aglis illuinabunt et pficient. eo qd de ces ordines ppetui erunt ita i suab ordo impeis ut homines p demones puniant. ne totaliter ordo dinus q anglos me dios int nm diam ȝ huanu gstituit ut anul let. ȝ io sicut hoibus p anglos bos dine illu minationes deferunt ita q demones sunt execu tores dine iustitie i malos. n i hoc aliquid minuet demonu pena q ... h q qd alios torquet ipi torqbunt ipi. n ... misoru societas misia n minuet set augebit. ¶ ad .i. go dd qd plato illa q dr platonis euacuada. p q i futo e accipienda. s mo d platonis q e s statu hui mdi in q ȝ hoies hoibus pncipant ȝ angli hoibus ȝ angli anglis ȝ demones demo nibus ȝ demones hoibus q h totu ad pducendo ad fi ne ȝ adducendo a fine tuc aut cu omia ad fi ne ultimu puenerint no erit platio adducens ali. ul adducens. ad fine. set gsuans i fi. boni ul mali ¶ ad .iij. dd q q uis nitu demonu no requirit ut hoibus pferant q i iuste e hoies subiecerunt tn h requirit ordo n ipor ad diui huanu bona. n. illa q meis meref maent ut dyo. die .iiij. c. de di. no ¶ ad .3. dd qd angli boni no sunt cu pncipal pmii eleuas q h oms i mente ado pcipiunt set tn quorunda accidenta liu pmiou angli hoibus sunt cu magister p supio res anglos inferiores ȝ angli ȝ homines illui nant. in aliquibus secretis diuinoru. que ad subam btitudinis no ptinet ȝ sili q puile pena dapnati recipiet. i mente ado. s. exclusionem ppetua aulsione dia al aut penas sensibiles no e i gnis hoibus p demones infligi i h tn e dra q mitu exaltat. set pcm de pmio sun tn n. anglica sit altoru q quida quida p excellenti mitu i tm exaltabunt q tal exaltatio excedet alti tudine n q pmii i qbzda anglis sun q qda angli p qsda hoies illuinabunt set i illu x homines peccatores p aliq gdu malitie pue niet ad illa emineniam que debet n demoniu.

¶ Ad .3. sic pced. ut q no oes hoies i iudi co appareat. q dr mt. xix. sedebitis sup sede iud tbus istis set no oms homines ptinent ad illas .xii. tbz. go ut q no oms homines in iudi appareat. ¶ p idm ut q dr i ps. no resurget i pii i iudicio set mlti homines sunt tales go i iudi no appebunt ¶ p ad h as ad iudiciu deducit. ut ei mitta discutiat set quida sunt qui nlla mitta huert sic pui an pfcam eta te decedentes go illos i iudicio oppte ne i necesse ¶ set 3 e qd dr. act. x. q h e gstitut ado iudex uiuoru ȝ mortuoru set sb istis dbzis ophndunt oms hoies q liter uiui a mor tuis distiguant. go os homines i iudicio gpe bunt ¶ p apoc. i. dr. ecce uenit cu nubibz ȝ uid bit eu ocls h aut no eet si no oms i iudi appareret go ȝ c. ¶ Videt ut qd boni i iudicio n iudicent. q jo. iii. qui credit in eu n iudi cat set oms boni credidert i eu. go no iudicabunt ¶ p illi no sunt bti quibus e incerta sua btitudo ex quo aug ptat demones n q fuisse boni set sci oms no sunt bti go eti sunt de suab te set ceru no adducet ad iudiciu go boni no iudi cabunt. ¶ p timor btitudi repugnt set exm iudiciu e tmendu maxie dr no poterit fi sine timore eoru qui sunt iudicadi vn gg dicit sup illud job xv. e sb lac fult timebunt agli gsiderati tunc quo n quoru gscia gcutit qn ȝ iustoru uita tbat. ¶ set g ut qd os boni iudicent q dr. ii. cor. v. q oms stabimi an tribunal x. ut referat uniqsq opa corp que gessit siue bo siue mala set nich aliud e iudicari go oms iudicabunt. ¶ p ulte oia ophndit set illud iudi dr ul go os iudicabunt sup n. e eta infideliu dampito ita q corp q i pecco mor decedunt sz p dapnatos btitudiem dr. jo. iii. q no credit ia iudicat e. go eadem roe n alii pecco res iudicabunt. ¶ p uis iu dicis e uald trribile illi q p iudiciu dampnat

S

ser i lra exul ggs ht ad ifidls allocuto no
fiet si g fidels ad ifidls dampnatos i fidels
d sua fidelitate lgmod reportacent q e absd
Sz q ur q os mali sit iudi q2 oibz malis in
fliget pena f qntitate cl'pe sz h sin disisiöe
iudicii ee no pot g om̄s mali iudicabut
Ilet ur q angli infuto iudicio iudicet
q2 dr .1. cor. vi. nescitis qm anglos iudi
cabim sz h n pot referri ad statu psentis
tpis g h e referri ad futurn iudiciu. p iob
xl. d.ne. p q diabolus intellr. aictis
uidentibz papitabz et m .1. exclamauit d
mo ad xpm uenisti an tps pdere nos q glo
id dic qd d'mones intra dni cnetes qnnuo
se uidedos ee crederet g ur qd eis finale
iudiciu refuat. p. u. pe. u. dr anglis
pccantibz n pepcit ser uidentibz infnu. dec
tos in tradidit cciandos i iudiciu
refuat. g ur qd agli iudicabut. ser
q dr no iudicat bis i idipsm ser mali
angli ia iudicati st. vn xvv. pnc hi
mudi ia iudicat e g infuto agli no
iudicabut. p pfcorz e bonitas ul' mali
tia anglorz q r hoinu istatu uie ser
quida hoies boi q mali n iudicabut uel
lra dr g angli boi siue mali n iudicabu
Responso dd ad .1. q. qd potestas iudiciaria
x hoi collata e. i pmiu humilitatis q i
passioe exibuit ipe aut sua passioe san
gwe pciosiz fudit q ad suffim h n i oibz
effcm hnit pp ipedire uetu q io cogs est
ut os hoies i iudico aggerent aduer ei ex
alto i hu nm f qd gstitut e ado iudex
mortuorz q uiuorz ad .1. g. dd qd sicut
dic aug. xx. d. ci. di no q2 dm e iudicatur
xij. tbz isrl. tbz leui q .xiij. e iudi n eit
aut solu illu pp. ser q oms getes catas
iudicabit io p xij. tbz os alie getes sig
te st p q isorte. xvij. tribuu oms generes
st uocate. ad .ij. dd. qd h qd dr n res
get i pui iudicio sirefat ad oms pcedes
sic itellr e qd no resgit ad h q iudicet
si au i pui dicat i fidls sic itellid e q no
resget ut iudicet q2 iudicati st ia sz os
resget i iudi q qpebit ad gliam iudic in
tuetia. ad .3. dd q i pui an p fcm eratr
dcedetes qpebet n ut iudicet sz ut uidat
gliam iudicis Ad .ij. q. dd. qd ad iudi duo
ptinet discussio mitorz q retributio pre
miorz os .n. iudicabut q boi i eo q un
qsqz recipiet exdina sniam pmiu mito

rendat. ser discussio mitorz n e e q d e
qda mitorz mixtio bonorz e malorz. illi au q
edificat sr fundat fidi aur q argent q la
pides pciosos diuis suitus totalr isistetes
q nullam amixtu notabr de mali mitu hnt
i eis discussio mitorz locu n ht. sic illi q direbz
mudi penit abiectis cogitant solumo q di se
q io saluabut sz no iudicabut illi uo q
edificat sr fudat lignu fenu q stuplam q
adhr .s. amat secularia q trenis negotiis i
plicant. i tn q nich xpo apoat sz studant
pcca eis expiare. hnt amixtioz bonorz
mitorz e mal q io discussio mitorz i eis
locu ht vn tales q adhr iudicabut q tn sal
uabut. ad .1. g. dd qd pulso illa e effecus
ictus. pmiatio aut mie mag do q i do q e
actus iusticie anth pulso attbuit q i edu
iudi pprua gdepcoe accipiat q sic intelli
guf auctia inducta p glo. id pz. ad .ij.
dd q discussio mitorz i eis no eit ad col
ledo i eta bti acordibz ipsorz iudicandorz sz
ut pmicn bonorz mitorz ad mala ostedat
oibz maifeste q sic di i ita qppbe. ad .3.
dd qd gsg io d ieis adhr i carne. mox qcn
tibz vn q pmisat hiis q i cordibz reperiri
potuit q uis ia fortes atqz pfci adhr q2
i carne st posita n posse i ecli tenis cbine
nlla fortr gcuti vn pz qd error ille refend
e ad tps i me iudi pcedns. emed quid
mag mal n an bois quibz nlla eit mali
suspitio. respo lreg aut q st i eppoito pce
dut d iudi q ... adreductioz pmiorz Ad
iiij. q. dd. q iu ... di aut q e discussio x
pccorz solum - pccoribz fidelibz q2 i infide
libz n e fidi ... fac fudat q sblato oia
opa seqi pfcta ... recti itetiois carent
vn e in eis ... a pmixtio mitorz ad
mala q discussiom requirat ser fideles
i quibz manet fidi fudata adminus fidi accu
laudabile hnt q uis no sit mitu sn cal tra
te tn q e d le e ordinat q io i eis iudi
discussiois locu ht vn ipi fidls qui fuer
salte nuo aues aut di iudicabut ut
aues indes sine discussioe mitorz sntia mi
torz no fecit. ser infidels no dampnabut
ut hostes q gsueuet apd homies absqz
mitorz audi. examini ad .1. g. dd q q
uis eis q i morh pcco dcedet p eo gster
d eau dapnatoe q2 tn a q ptinet ad bene
mendu. hnt anexa oz q ad maifesta
tom dic iutie ut discussione d eorz mitis

fiat p q eos ire acuitate sco excludi e ee cuies nuo exiuis uidebat. C ad. ii. dd qd allocuto ista spalr intellecta. s h n eit aspa fidelib; gdepndis q eis s aliq placen manifestabt q i fidelib; Tuetri no possit qe ipossibile e place do. he. xi. set snia gdapnatois q i os se cit eit oib; ro aut i diu adducta pcedebat d iudicio retbus. A d e. q. dd q iudic discliois nllo mo ht loq i bois agtis n i mal ad boi adiuuas ptinet set silo qm d iudi retributiois sic e distinguenda dr. retributio una rendes pris mins anglox 7 h apri fuit utriqz fcu oru quida fe ab . sbli. gda uo i mistia dmisi. C a retributo e q rendet mitis bois l mal p anglos pcatis 7 h retributo i futo iudic fiet qz 7 boi angli pl gaui hebt d salute cox qs admitu i duxiit 7 mali apli torquebut ml erp malox ruina q peos ad mala se icitati. Vn dicte ito iudi n expte iudic. n expte iudi eit anglox s; hoim s i dicte quoda mo respiciet anglos i qtu actib; hoim fuit ommixti. C ad. i. g dd. qd ub illd apli e intellid. d iudi coopatiois q quidam hoies quibzda anglis fricoes inuenict. C ad ii. dd q ipi d moes cuctis uidntib; pcipitabut qz i ppetuu i infni carcez resident. ut no sit eis libo exe pgdi qz h eis no coicedebat n s q ordinabat exdia pui adho uitam excienda. 7 silr. dd ad. 3.

Deind q d igne qui pceder facie iudicis 7 ce h q ir tu. C p d pgatide mdi per igne futa. C s d eliu igs pgatis. C ter d ordine illi ignis. ad eaq ce iudi agut.

Ad pmu sic pcee ur. qd nlla mdi pgatio sit futa. no e. n. pgatide digna n q e i mudu s; clare di no sue i mudo uidz ace de. qd de dau tunc oe diris. s. i mud g dare mdi n pgabut. C p pgatio f diciay dticum ordiat adiuufend i mdicatu culpe. sic ps d pgatide post morte s; i elis ht mdi nlla pot ee infecto culpe g ur q pga ne n indigeat. C p unqz ee dz pgai qn separat ei men aliqo induccs. i eo nobilicas separato aiu e q nobilite induc no repugito dz set i mag d muto s; h ad pfeu 7 nobilite eloru ptinet qd ad exnee n e. n. admixtu. qz fore ex mixta e nobiliox q fox simplicis g ur q ela ht mdi. nllo mo gent pgai pt. i C s; h ois i noua fit p am pgatom. set ela i nouabut. Vn apoc. xxi. uidi cel nouu et tra noua. p. n. celu 7 p tra abiit g ela purgabut. C p i. cox. vi. sup prit figa h mdi dic glo pulcitudo h mdanox ves pibit cu fragilitate 7 sic idem q pus. R ndeo dr ur q pgatio ei mdi n sit futa p igne igs n. e sit ps mdi pga sic a ptes set no oz ce id pgatis 7 pgat g ur qd ignis n pgabit. C p sicut ignis ht utute pgatiua ita 7 aq e no oia sine pgabi p igne. set cu queda nece sit aq pgai sic lex uet d isti g. ur q ignis ad mi no pget mi. C p pgato ur. ad h ptine ut ptes mdi. adiuicem i mdi. i mo sola d ina utute fcu e. qd exti op diffinis d min at. Vn aia d segregatom posuit actu intellis agens g o ur q mdi. mdi. pgato fiat i me. ado q no p igne. C set q e qd i ps dz. qd ignis i osfu ei exardescet q i ctu. ei e tepes. ualidus 7 postea d iudi aduocabit celu d psu 7 tra. discerne ps suu ur g q ultia pgato mdi sit futa p igne. C p ii. cox. ii. dz celi ardetes soluet 7 ela ignis ardore tabescet. g pga illa p igne fiet. V ide ur q ignis ille no sit eide spei. cu igne elai r. u. se ipo osumit. s; ignis ille e. ela osumet ut dic glo. ii. pe. uit g ignis no eit eide spei c igne elo. A p sic ut mansuri p ex om ita n patitu set ille h ebit a uirtute ab igne q e elm. qz s. pgabit uniuersi q ignis iste face no pot g n eit eid spei c isto. C p q sic eide rei i coplib; uiub; hut eu d motu. s; ignis ille no hebit aliu mot q ignis elm qz cuqz mouebz ut tot pgoe possit g ille ignis no eit eid spei. C set o e. q aug dio. ex. d. c. di 7 h i glo. i. thess. vii. sicut hui mdi mdanox ignis fctioe pibit g ignis ille e d n igs q nc e i h mdo. U ide i futa pgato eit p igne ita pcedns fuit p aqs utrqz adiuuat opat. ii. pe. iii. set i pa pgatioe fuit aq ei d spei cu aq elai et s i pa eio pgatioe ignis elom spei cu igne elai. Responsio dd ad. i. q. qd mdi a mo p hoiez fcus e. oz qd qn ho f cox glificabit 7 alia cox mdi ad statu meliore mutent ut sic 7 loci cueniet 7 aspect d lctabilior ad h aut q glia cox ho sequt. oz pus remoueri ea q glie opponet. q sc duo. s. coruptio 7 p sco culpe. ut dz. i. cox. xv. cor incorup no possidebit acuitate di glie. os i mdi fois eit apoc. uie 7 silr i oz. ela mdi. pgati agus desodib; anq i noue glie. adducat pp ze ei qd d hoie dam e. q uis aut res

corporis scdm imperfectionis culpe prope esse non possit tamen exculpi quantum . in qualitas in rebus corruptibilibus vel quis . ad 2 quod ex corporibus dicitur . et tamen videtur quod locat in quibus aliqui crimina sunt omissa . non reputatur vacare sacre inter excecandi in purgatione quantum promissa . quia si hec ex parte hominum quandam in eternitate adorandi suscepi per mundi per recep in usum nostrum cedit . vnde quod ad 2 mediatione indiget sed esse meum locus propter elementorum certum mul te sunt corruptiones generationes et alterationes elemen quia puritatem eorum derogat et ideo ablincis omnia ala purgari ad 2 quod decens suscipiat nouitate glorie . ad . 1 . g . dicendum quod cum omnis caritas dicitur esse in mundi hoc intelligendum est quod non habet in se sua malicie permixtum sicut probabat machei di centes mali et bonus duas esse substantias . aliculi di cunt et acum commixtas non autem removet quin aliquis caritas habet pristinam vel eiusmodi quia in se bona est sed perfectionem caritatis repugnat sibi . non re mo ergo quin malum aliquam caritatis accedat que ius non sit ei permixtum et per se tibi ipsi . ad 2 . dicendum quod quamuis corpus etiam scdm esse non possint tamen exculpi in eis omnissa aliquid in eternitate conseq ad perfectionem glorie suscipit . ad 3 . dicendum quod forma mixti et forma eius posse dicitur consideratur aut quantum ad perfectionem speciei et sic corpus mixtum nobilius est aut quantum ad perpetuitatem durationis . et sic corpus simplex nobilius quia non habet in se ipso unde corrumpatur non ei fiat ab aliquo extrinsecus corpus autem mixtum in se ipso habet causam corruptionis . scilicet compositionem contrariorum et ideo corpus simplex consistit corruptibile secundum partem est tamen in corruptibile secundum totum quod de mixto dici non potest et quia incorruptio est de perfectione glorie . et perfectio corporis sim plicis magis conuenit perfectioni glorie perfectio corporis mixti . nisi quod corpus mixtum in se habeat aliquod incorruptionis principium sicut corpus humanum cuius forma est in corruptibilis non tamen quamuis aliquo modo corpus habet simplex sed se esse existens in mixto quia in mixto sunt corpora simplicia esse ipsius an ex se in ultima sui perfectione . ad 4 . q . dicendum quod illa mundi purgatio ut dicitur re mouebit ancido in perfectio est exculpi relicta et impuritate commixtionis . et in est dispositio ad glorie perfectionem . et ideo quantum ad hoc tamen conuenientissime fieret per ignem . primo quia ignis sit est nobilissimum elementorum habet naturales proprietates similiores proprietatibus glorie ut maxime patet de luce . secundo quia ignis non ita recipit commixtionem extranei propter efficaciam actiuitatis actiue sicut alia elementa . tertio quia spera ignis est remota a nostra habitatione non ita communis est nobis usus ignis sicut terre et aque et aeris . vnde non est in ficatur et propter hoc habet maxime efficaciam ad purgandum et ad diuisionem subtiliando . ad 1 . g . dicendum quod ignis non venit in usum nostrum quantum est in materia propria sicut . n . remotus est a nobis set solum est in aliena materia . et quia ad hoc potest purgare in sua puritate existentem quantum ad hoc quod habet de extraneo admixtum . ad 2 . dicendum quod prima purgatio mundi que facta est per diluuium non respiciebat nisi infectionem peccati propter quod autem maxime repugnat peccatum concupiscentie . et ideo propter conuenientiam purgatio fuit facta . scilicet per aquam sed secunda purgatio respiciat et infectionem culpe et commixtionis impuritatem et quantum ad hoc aliquis quia conuenit magis quod fiat per ignem quam per aquam . aqua . n . non habet vim segregandi set aggregandi . vnde per aquam non sic impuritas elementorum tolli non posset sicut per ignem et similiter esse sine repugnabit vicium tepiditatis . quo modo in senectute quia ut dicitur in . xiiij . tunc refrigerat caritas multorum . vnde conuenit purgatio fiet per ignem purgatio non potest est . 2 . modo set quantum sunt quia sin sui corrupti tote non posset purgari . sicut patet vasa linea . et huius talia . ideo precepit purgari per aquam quia tamen finaliter omnia corrumpuntur per ignem . ad . iij . dicendum quod per operationem distinctionis sunt rebus diuise forme collate quibus ad inuicem distinguuntur et ideo hec sic non potuisset nisi per eum quia est actor nature . sed per finalem purgationem reducuntur res ad puritatem in qua condite fuerunt et ideo in hoc ministerium caritatis committitur quia hoc ad eius nobilitatem cedit . ad . iiij . q . dicendum quod circa hoc inueniuntur opiniones quidam . n . dicunt quod ignis elementum qui est in sua spera descendet ad purgationem mundi . modum autem descensionis ponunt per multiplicationem . ignis . n . undique combustibili apposito augmentatur et hoc precipue tunc fiet quando virtus ignis exaltabitur super omnia alia elementa . sed contra esse videtur quia ignis ille non tamen descendet set in aliquis ascendet prout ut in . 2 . li . in dicitur quod tantum ascendet iudicij ignis quantum aqua di luuij . et videtur quod ignis ille sit esse loco medium generationis . et propter hoc in aliis dicunt quia ille ignis generabitur esse loco . terre ex congregatione radiorum celestium corporum sicut videmus quod congregatur in speculo ablante et tamen loco speculi erunt nubes concaue ad fiet radiorum reuiba tio set illud non videtur conueniens quia cum effectus celestium corporum sequuntur determinatos situs et aspectus eorum si ex virtute corporum celestium ignis ille generaretur non tempus illius purgationis considerantibus motum astrorum quod tantum caritatis repugnat et ideo alii dicunt sequentes augustinum . quod sicut mediatorum aquarum inundatione factum est diluuium ita mediatorum ignium conflagratione sunt huius mundi peribit ut dicitur . xx . de . ci . dei . ita conflagratio non est aliud quam congregatio . nisi illi cuius ignium set virtute diuina fiet et ex omnibus istis causis sic congregatus generabitur ignis quo facie mundi exureret si autem hec opiniones dicitur consident inuenient diuisificant quantum ad causam generationis illius ignis et non quantum ad speciem eius ignis ei generalis a sole . et ab inferiori calefactis et eiusdem speciei cum igne qui est in sua spera nisi in quantum admisceatur ei de materia aliena quod quidem oportebit quia

igis n pot ad pgac. n q alias efficit. m mei
a mo vn fini oced e. qd igis ille erit eidem spei
cu isto. Ad. pmi g dd. q ignis ille q uis sit
eid spei c igne q ap nos e. no m e id nuo
uidri. n. qd duor ignu eid spei. un alter d
sbe maior. l. mioze osumdo mi ei 7 sili e
ignis ille ig q ap nos e osume potit Ad
ii. dd q sic opo q pcedit exutute rei. e utu
tis iudi. 7 ut e iudi ce. l n q pcedit apzin
cclib rei. opo aut que n pcedit exuture
rei opatis no iudicat utute ipi. sic p imi
sis acto. n. istru magis maifestat ututem
mod q utu istri qz utute agetis maife
stat ut p opis pn. utute aut instru n ma
nifat n qre e susceptuu i sua prim age
tis qz mo abeo silr q ut q no pcedit expn
cclib rei. no maifestat n ei. n q ad susap
sit aq calefca pot calefac. n maifestat n
ei n q ad calefacibilitate q id n phibet
qn aq hns hnc utute. silr q no e i onis q igis
ille q hebit ui pgadi fac mdi sit alt
spei q e apd nos cu uis calefactiua n oriat
i ipo expn cclib. set exdid opoz siue dicat
q illa ut sit a qlitas au. sic calor i aq
calefca siue sit inctio qd sic d i istru utute
dcm e i. li. 1. d. et h pbabil e. q igs ille no
expla n n fe n bsu. li i q se mi q regrit
ee. pam speci ens sic se m obe situ q
priod istu no e i onis q ul i cuitu l i ddze
moue q pcip f q ag i istrm utuits die
Ad. ii. sic pce. ur q ignis ille pgabit
i celos sriozes qz ca i ps dz. opa manu
tuar sit celi ipi pibut tu aut pmaebis. set
7 supioes celi. sit opa manu tu g q ipi sinu
finali ofgd pibe. p. ii. pe. iij. dz celi ar
dntes sulut 7 ela igs ardte tabescebt.
celi a q ab elis desigut sit celi srigas in
quib fiza sit sid. g ur q 7 ili p illu igs p
gabut. p ille igs adh e ut mouetr acci
i disponm adpfcom glie. h i celo i ueit i disp
expte aulz qz dna i pcuiuc q er pte nl d fais
qz ro. viij. sr. p scim q ois cuta igemiscit
pterit usqz adh die glo. oia ela cu labore
suo explent officia sit sol 7 luna n sine la
boze istituta s i plet spalis g i celi pga
but p illu igne set 3 e q cor cele pegne
i pssiois receptia. no sit p sr r. the. 1. i flama
ignis dantis uidicam die glo. igs e i mdo q
pcedet cu tm spaciu aeris occupas q occu
puit. aq i diluuio. set aq diluuij n ascedt
usqz ad sriozes motes set sol xv. cubitus

sr altitudiez motiu uo hz. gen. vij. g celi
supioes ig illo n pgabut Vltr ur qd r
ignis ille a ela osumet. qz ut dic glo. be.
ij. pe ult. ela. q. quib mo osistit. ille mari
igs assumet s cucta tm osumit q no fuit
set d extoto osumet due uo imelioze
restituet fac g ur q admi duo ela p
illu igne d strue it totali p apoc. xxi.
dz pm celu 7 tra abiit 7 mar ia no est
set pceliu aer intelli. ut aug dic. mare
aut aqr e oggato g ur qd ti ela totali
d struet p ignis no pgat n s h qd ef
ficit in ei. si g ignis pgabat a ela oz qd
ei in efficiat g oz q i ipm ignis tnseant
7 sic ab sua corrupiut. p ignis e nobilissima
for. ad q pduci possit elais in set p illam
pgatom oia i statu nobilissim mutabut
g illa ela alia i igne totalr oiutet Sz
3 e q dz i. cor. vij. sr illd ptit sir h mdi
pulc n sba h mdi. pteut set ipa eloz sba
ptinet ad mdi pfcom g ela no osumet
s sua sbam p illa final pga q fiet p
igne pndbit p igne pe pgatoi que fca
e p aqm. h illa no cop elez sbam g n
ille q fiet p igne corrups Vltr ur qd n
oia ela p illu igne pgabut qz ut ia dcm
e ille ignis no ascendz n i q ascedt aq
diluuij h aq diluuij no puenit usqz ad
spa ignis. g n pultia spatom igs elm
pgab. p apoc. xxi. dz glo. sr illd. uidi
celu nouu q d imutato aeris q tre indu
bi no e qn p igne fiat h d aq dubi na
pgatom inde ip hic coz g ad mi no e
ceu qd omia ela pgent p loc q e ppe
tue pfcois nulg pgat set i infno erit
ppetuo inpfco. cu g infinus int ela col
locet ur qd ela no totali pgent. p
pad treles intra otine h ille no pgab
p igne qz n e aq diluuij ille ascedze ut
beda d. q hz. ii. sent. d. xviij. g ur q no
oia ela totali pget set 3 e glo. s. idue
ta q hz. ii. pe. ult. q q. ela igs ille assu
met Responsio dd. ad. 1. q. qd pgato mu di
adh e ut remoueat accidib disp tra p
fcom glie. ut s dcm e. que qd pfco e ultiq
osumato q h qd dispoi oib cozb iuenit
h diusis i diusis. i quib da. n. dispo iueit
p ad i hens sbe coz sic istis cozb i sib q p
mutatiaum omixtiom deduc qpa potiat
iqbzda uo incozb iuenit indispo no pali
qd sbe coz inhens sic incozb celestibus

inquibus mch' inuenit repugnans uirtus perfecti
uniuersi . n. motus q. e. in uia ad perfectum n. motus
qui est localis tm q. nō uariat aliqd q. intrinsecum
sit rei ut formam u'l qualitatem set solum locus q. e.
ext' rem et io aliqua celi super nō oz q. ad remo
ueatur set oz qd motus eius cessetur quietatio aut
motus localis nō fit pactom aliq' hui agentis
set p' hoc qd motor desistit amd' et io celū cum
n. p'igit. si paulo ante actum purgabitur . set
tamen eorum quietatio sola diā ut actus eis loco p'
gatus erit. ad .i. g° dd' q. sicut aug' dic' xx. de
ci. di. illa ubi ps. intell'a sunt d' cel' aereis q. p'
gabitur pigne ultime conflagrationis u'l dd' qd si
et d' superioribus celis intelligatur tō dicet' pire
qual' motu q' nc quiet movetur ad .ii. dd' qd
peccatum q. expositum d' quibus celis intellig' p'm
sat. n. cu' uba inducta qd celi pur' et terra
q. nc sunt sb eod' dio
inde iudicii . illi . g' p' igne purgabitur q. prius
p' aqua diluuii sunt purgati . s. celi aerei ad .3.
dd' q. ille labor et illa fuit' q' corporibus celestibus
ab aliis d'bebat . nisi e x' q' articulitudo mot'
ri c' tepus so aut' q d' fuis ultime consuma
tionis et finalis est meis excep' et d'monium
celum epyrei infectum tenet q. statum perinde
d' celo expulsi sunt . ad .ii. q. dd' qd de hoc q.
rel' e oppio quidam . n. dnt q. oia ela mānebūt
q' ad mini oia aut mutabuntur . q' ad ipsorum
set duo eorum retinebunt p'ia formam . s. aer . et
terra . i duobus aliis . s. igne et aqua nō retinebunt
formas suas eorum set mutabuntur ad formam celi . sic
ta ela . s. aer ignis et aqua dio q'uis aer reti
neat eadem sbale formam q' nc hec dnt et
celum d' . un. et apoc. xxi. nō fit mentō d' celo
et terra uidi mgd celū nouum et terra noua . sz h
oppio e omnio absurda repugnat . n. et p' hoc s'
q' posi nō pt q' cor' u'l insigni sunt i pō ad formam.
celi ē n' mini hanc q' nec quietate . id uic'
q' i th'olo' q. s. hic p'm nō saluabiz uniu'si p'
fcō cu' integritate suarum partium duobus eliis sb
latis un' p' h dz q' celum intelli' um cor' oia
uo ela intelligunt p'ura sic i ps. laudate
dnm d'celo et sic ignis grando nix glacies et c.
et io alii dnt q' oia q ela manebūt s' sbam set
qualitates actie et passiue ab eis remouebuntur
sic q' ponunt q' i cor' mixto ela saluant p'
formas suas sbales sine h' qd qualitates p'prias hnt
cū sint ad meum reducte et meum tm ex'moz
ē. q h q' confitare ut q aug' dic' . xx. d' ci. di
illa conflagratione mundana elorum corruptibilium qualitates
q' corporibus mrlis congruebant ardendo penitus interibunt

atque ipa sba eas qualitates hebit q' corporibus i
mortalibus mira mutatione congruant sz ē n' uni
pbab' ē q' alteri p'ue elorum sint effaus forme . sbalium
qd formis sbantialibus mouentibus qualitates p'dca'
posse . mutari n' pactom uiolentia adtep' sic
mag' calefacta uidetur q' exui sue spēi frigidi
tate recupit q' p' actom igis amisit dum mo
spēs aq manet et p' et qualitates elarum sunt de
p'tue ta eloz sic p'pe passiones eorum n' e p'babi
le qd i illa finali consumatione ab illis p'fcōis
ab eliis tollatur et io uī . dd' qd manebunt ela q' ....
ad sbam . et qualitates eorum p'ues . si purgabunt
ut e dcm e ab infectione q' expectans hoim
cōuiunt q ab impuritate q pactionem passiua mu
tua i eis accidit q. ia cessante motu p'
mobilis inferioribus eliis mutua actio et passio
ē nō pterit . et h aug' appellat qualitates cor
ruptibiles eloz . s. i illis dispōes eorum s' qs corrup
tōi appingunt . ad .i. g° . dd' . qd ille ignis
dz . iiii ela sume . i q' ca d° mō p'gabitur . q'aut
se q' duo ex toto consumes nō e intell' q' duo
ela s' eem d'struatur sed q' duo magis remo
uebuntur appetate q' nc hnt quae quid' duo
aqbida ēē dnt ignis et aq q' max' excedunt
i qlitb' actiis . s. caloe et frigore quae sunt maxie
corruptis p'an i aliis corpibus et q. te nō est acto
ignis et aq q' sunt maxie actiua . maxie i mu
tat' indubunt altitate q' nc hnt . alii uo
dnt h duo ēē aerem et aq p'p uarias motus
istorum duorum eloz qui cesset . ex motu cor' cele
et q. istu motus nō erit sic fluxus et refluxus
maris et motores uetorum et h' io ista ela
maxie putabuntur p'peccare q' nō hnt . ad
ii . dd' qd sic dic' aug' d' ci . di . e dz q' mare
nō ē p' mare pot' i tell . i plenus . . . d' . . .
p' . . . an d' gat' mare dedit mortuos suos
si tn admare . . . resfetum et e dd' q' i mari
duo i telligere . s. sba aque et eam dispō q' ad sal
sedinem et fructuum commotiones et quantum ad h s'
mare nō retinebit . remanebit aut' q'
ad p'm ad terciū dd' q' igis ille nō ag .
n' ut i ferno p'ua , uirtutis dic' . . . nō ag .
i a ela usque ad eorum consuptionem set sol u . .
ad p'gan' . n' oz q' illd q' efficitur . . . igis totalit'
. . . . sic i ferro ignito q' aloo
ignitaois redeunte actiuitate sp'ei . . . .
ad p'pu et ad p'stinu statū . . . . .
d' eliis . . . . ad .2. dd' q' i p . .
eloz . . . . qd congruat . . . .
. . . se acceptis . . qd congruat s' ordines ad
totum dico g° . . . aq . . . nobilior si

hret form igs. sup tra uniusa tn cet in eius
set tota elor in form igs assumet. Ad .i.
q. dd q. qdu dnt. q. ignis ille accedet usq.
ad sum mitate spa. gta. iiij. eta ut sic eta to
talr pget et adminstratoe pm q. partes sup
oru elor sunt infecte ut pz p fum ydolatr
siror infici. et adcorruptoe qz et eta fos par
sui corruptia sunt sed ista oppio repugt auct
scripte. q. n. pe. ij. dz q. illi celi repoiti sunt. g. q.
fuert per aq. pgati ut aug. xx. d. c. di
q. ille mod q. diluuio piit igs rebuat gstat
aut qd aq diluuii no ascedit usq ad sum
mitate spacii elor set solu usq. xv. cubi
tos sup altitudine motiu. et p notu est
qd uapores eleuati ul fumi quiq. no posse
transire tota spam igs ut puenant ad su
mitate ei et ita infecto pot no pueret usq.
ad pdcm spaciu corrupere et eta no posse
pgari p sbttrctom alic q. p igne possit co
sumi. set p igne poterit gsumi impuritates
papue sunt. ee tra usq. ad meiu. aeis int
stiau. un usq ad illud spaciu igs. ultie co
fragatois. eta pgabit. tm. n. aq diluuij
ascedat q. pbabli extam. si pot ex motiu
altitudine que determinata mensa miserdit.
p g. ocr. Ad. ij. dd qd no dubitois i glo
expmi qz et. aq pgatiois mise iutute hre
cor. no tn ut ho pgatiois sit. al. futo.
statu gpetit ut erdos pz. Ad. iij. dd q. il
la pga papa ad h e. ut q. e. i pfectiois
alior hitacue remouent et io illa pga
tot qd e fedu ad log. dampnator gggabit
un i fius no pgabit set ad ipo adducet
toti mdi pgamta. Ad. x. dd q. q. uis
pcam p penus i terest padiso sit gmissu
no tn loc ille e loc pcam sic n cetum
e p reil. ex usq. n. loco ho et dl stati p
pcam sit eiecti un loc ille pgatioe no i
diget. [illegible]

Dictu sic pot. ur. q. ignis ille ulae
gfgatois iudi dz seq. aug. in. dic xx.
d. c. di hnc ordiem pote cor q. m
sit futa dicens i illo iudi. l. g. io iudi has
uel dnus ee futus. helya [illegible] fidem
iudor gnus pstauur et iudicatu mor
tuor rtm bor malor qz diom mdi co
fragratom renouatom ex eo g. gfra
grato iudi gse. Ip aug dic i eod li.
iudicatos ipsis [illegible] igne missis fi
h mdi magnor ignui gfragratoe pibit
g. to q. p. Ip dns ad iudi ueniens alias

nnuos repet ut pz ex li. qd h. i. th. iiij. u
ex p eos ap d. d m nos q. uiuim. q. reliqu
u sum. in ad ietu dni et c. set h no est
si gfgr pcedet q. [illegible] dissoluent g. ille
igs iudiciu gs. Ip dns dz iudicatus orbe
p igne et io gfgto final ut ee executo
diui iudicii set executo sit. iudi. g. ille
igs iudi sit. Set g e qd dz ips. ignis
am ipo pced. Ip [illegible] pcedet iudiciu ita q.
uidet ois oculis ipo iudi set gfgato medi
r tm pcedet sa. n. q. religet cor ipu et in
pssibilia hebt q. i no potut pig pgni cu
tn i lra dicat ex alb. aug. q. pmu ig. pgabit
sup iaugbz sic pgad. g. igs ille iudi pcedz
Videt ur q. igs ille no hebit tale effm in
hoibz qualis dsigt. illo. n. gsum dz q. re
ducet i mchil set i etnu gfiabut ut etia
pena sustineat g. igs ille no e mal gsupto
ut i tra dz. si dicat qd gsumet malor cor
i qntu ea resoluet manes. Ip sic cor ma
lor ita cor bor manes resoluet. h. n. e x
pmlm ut ead el corruptor inducit. g. et i.
bois te reptis eit gsupto. Ip insto pcti
mag hundit i elis s q. ueniut ad gpom
huai corpois i q. e corrupto fomitis q.
q. ad bos q. i elis ex cor i mia n ex n tibz
set eta ex cor huanu existen pgabunt
ip pca infectom g. mlto fort ex p ignem
pgai eta in cor huais exu siue bor siu
malor et ita oz utq. cor resolui. Ip q. diu
stat uite durat eta sp agut i bos et i ma
los si adhuc durabit stat h uie i illa gf
gratioe qz p statu h uite no e mos nl
q tn p illa gfgra cabz g. igs ille. eque agit
i bos et i malos et i no ur q. sic a discto int
eos q. ad effcm ille igs tn sic i tra poite
Ip illa gfgrato q. i mometo p fiat si nila
tuetiene uiui inquibz erit mlta pgdi g.
illa gfgrato no sufficiet ad eor pgai..
Videt ur qd igs no inuoluat reptos qi ma
lac. q. sit io pgabit filios leui. dic glo.
duos ignes legim futuros unu q. pgabit
electos et pcedz iudi. aliu q. reptos cruciabit
si h e ignis final gfgrato g. no e ille qui
malos inuoluet. Ip ignis ille do obseque
i pgatioe mdi g. dz remunerat alius ells
remuneratis et papue cu igs sit nobilissim
elor no g. ur q. i infinu dbat dria ad dap
tor pcar. Ip igs q. malos inuoluet est
ignis i fni. set ignis abutio mdi e pue
dapst. un m. xxv. ite maledci i ig. etnu

qui pat' e q'e. et ysa. xxx. para e ab eentho pher a rege pata glo. ab yei .i. ab iitio ab pher uall' gehene. sz ignis ille final' ofgatois no fuit ppat' sz excessu incendior ignium gnalr. g° ignis ille al' e ab igne infni q reprobos i uoluet. ¶ Ingnu e q i ps dz d illo qd i sta mab' icitu inimicos ei' ¶ dan. vii. flum igne' tepid' q egdiebat a facie ei' glo. ut pecc'es trahet ad iehenna. id aut auctas illa d illo igne d q nc e. mentio ut pz. p qm da glo. q i dicat ut bos pget 7 malos puniat g° igis fi' ofgrat' i infnu cu reprobis d merget.

Responsio dd ad .i. q. q illa ofgto f rei uitate q' ad sui i ictu iudi' precedz qd ex huic manif colligi pot qd mortuor ft iudi' pcedz. qd dz .v. thes. iiii. q illi q q dormierit rapient i nubibz i aera obuia x ad iudi' uenientis fili. cu eit ft ois resurex cor glificato. sci .n. resgent glosa cor resumit ut pz p id q dz .i. cor .xv. seiat in ignobilitate resgz i glia sil aut cu cor scor glificabut 7 tota cata suo mo renouabi ut pz p id qd dz .ro. viii. qd ipa cata libabi a suitute corrup' i libtate glie filior di. e g° ofgto mdi fit dispo ad renoua' pdaz ut ex das pz. manif pot col ligi ofgrato que ad pga' mdi pcedz. sz q ad aliq' actu q. sc e i uoluo malos iudi' sc. ¶ ad .i. g° dd q aug no bo d ic° sed oppi° q pz ex h qd sc q oia qdm ueta ee edend i sed quibz mois 7 q ordie ueiat mag tunc docebt ft expien q tuc ad pfcta ho' intll ualeat osteq extno tn e q ame emenio ft i ordie ee uenta. g° pz qd h dix oppi' sit dd ad .ii. ¶ ad .iii. dd qd sic c. xlviii. d. da e. oms hoies morient ad resgget sed tn illi uiui dnt reputi quibz ad tep ofgraois in cor uiuet ¶ ad .iiii. dd qd ignis ille n co sege fin iudicis n q ad i uolutom malor et q ad h sc iudi' ¶ d .ii. q. dd q ignis ille sit ofgratois q ad h q iudi' pcedet aget ut i strem dic lactc q ut pinuite mem ignis q ad h ptinet adiutute nite ipius simp' aget i bos 7 malos qui uiui repient utzq cor manez resoluedo i q n agz ut i strim dine lacte diuis' aget i diuisos q ad s' pene. mali .n. pactom igs cciabut boi uo i qbz n pgad' iueiet. oio nllm do lore senaent exig° sic n pui sensit i ca mino. dan. iii. q uis eo cor uo fuent .m. tug sic pilor fuata fuit q h dia uitute n potit ut sn dolois ccatu i resolutioz cor.

puniat boi uo i quibz ad pgad repie sen tiet ccatu dolois ex illo igs pl' ul mi' p mitor diuisin sed q adactu. q post iudi ille ignis hebit i dastros. tn aget q oes boi hebt cor i passibilia ¶ ad .i. g°. dd q supd i actu pz no p ad nich actoe sed p resolutioe i anes ¶ ad .ii. dd q bor cor q uiu paniem resoluet p igne no tn p h dolore sentiet sic n pui exntes i fornace ut dm e 7 q ad h e diffil' d bois q mal ¶ ad .3. dd q ela i corbz huais. ecn pgabut p igs q i corbz elor sed h p dicaz uitute. fiet sine ccatu dolois. ¶ ad .4. dd q igs. ille no agz tm f nle ei uitute sz q ut dic lactc instrm ¶ ad .v. dd q tres cae sc q subito illi quiui repient pgai potut. una q pauca pgadi i eis iueient c eronbz 7 pssioibz l' pstaui onibz pcedntibz fuint pgati ¶ a q uiui q uolut sustiebt. pea i hc uita uolu sepe mlto pl' pgat q pea p morte i flicta sic pz i martyribz q siqd pgad i eis iueit passois falce tollit ut aug dic e pea mar tyr fuit huius i corpor adpcaz. q i pgatorio sustiebt ¶ t e q calor ille recupabr i m teso q amit i tpis adbruatioe ¶ Ad .iii. q. dd. q tota pgato mdi q inouato ad pga tom 7 i noua hois ordiabz 7 io. oz. ut mdi pgato 7 inouato pgatioi q inouatioi huai gnis ciendat huai aut gnis pgato q da eit. qe mali segabut abois. vn luc .iii. e' uentilab' i mau sua. pgabit area suu 7 ogabit tritcu suu .i. electos i horreu suu paleas aut .i. reprobos oburet. igne i extig 7 ita eit d pgatioe mdi qd qd e ipe et fed' i infni cu reprobis retrude. quicqd e pule 7 no' i supbz resuat. ad glam electo ru ita q eit d illo igr ofrag' sic dic basi l' sr i ps. uox dni intercedntis flama igs q quo ad calm ushuiu 7 q ad d q i igne gsttu repiet d scedit ad i feros ad pea m dapnor q uo e i fbile 7 lucid resplendebit supi ad glian elor ¶ ad .i. g° dd q ignis qui pgabit electos an iudi' e idm cu igs ofgratis mdi q uis quida ofn dicat que nit .n. ut cu ho sit ps mti ead igne pget ho 7 md' dnt aut duo ignes. qui pgabit bos 7 cciabit malos 7 q ad offm 7 a mo q ad sbaz q no tota sba igs p gatis i infnu retrude ut dm e ¶ ad .ii. dd q i h igs ille remunerabz q illd q e gstu ico segabz ab ipo 7 retrudet i infnu

Ad .iij. d q sic [illegible] e m[illegible] q in [illegible] sicut [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ita [illegible] [illegible] mortis [illegible] infima ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ignis [illegible].

T[illegible] uiri iudices iudicent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] set [illegible] [illegible] corruptibili [illegible] ignobilitate [illegible] ministerio angelorum uirtute di cooperante [illegible] [illegible] [illegible] angelis [illegible] perpetuum set [illegible] angelis ad execucionem | xlviij

S[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] modo iudicii [illegible] [illegible] [illegible] in p. d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quidam dinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudicabit in forma [illegible] [illegible] inducit similitudinem [illegible] xpc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in forma [illegible] in forma [illegible] gloria set [illegible] [illegible] [illegible] quidam [illegible] [illegible] [illegible] iudicas [illegible] iudicis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

S[illegible] sin gradio [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

A[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] requirit [illegible] [illegible] auctas [illegible] uiuos [illegible] mort. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in forma [illegible] [illegible] [illegible]. Preterea requirit potestas iudic. [illegible] [illegible] [illegible] querere [illegible] iudi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudicabit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homo [illegible] homo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudi potestate [illegible] auctas aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filiu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filiu hoīs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] q adcanē. g° conuenit mag iudicare xpo ƒ q dr ē. qm ī qntū ē hō Set d. p. v. dr potestatē dedit iudi facie qr filī hoīs. Cp ob. xxvi. [illegible] q. ī pu iudicau i ē. glo. apilato io iudi cum qs recipies [illegible] ut iuste iudices sz xpc ƒ huam nām ē iudi cat' apilato g° ƒ huām nām iudicabit Cp eī ē iudicare ē ē lege ode set xpc ī huā n appens nob legē euāngelii dedit g° ƒ eand nām iudicabit Responsio d q iudi aliq di nū ī iudi requi rō. xiiij. tu quis es qui iudicas alienū suū. q io ƒ h opetit xpo iudi care qr dīnū hr sz hoīs d quib; prīlr ē sīale iudicau. ipc aut ē uir dns no solū roē cau oīs qr dns ipc ē dr ipc sēc nos q nō ipi nos set q roē redeptiois qr ei opetit ƒ huām nām vn ro. xiiij. xpc mortuus ē q resurrex ut uiuoz q mortuoz dnet. Cad pm aut uite ē the nob cancoīs to no sufficiēt n redeptois be neficiu addet. pp ī pedimt q n date sunt ex pecō pmi pentis vn cu iudi illd sit ab h ordine ut aliq admitt ad regnu aliq excludant arcg° oīs ē. ut ipc xpc ƒ huam nām ē redeptois bnficō adregnu admitti. illi iudicō possidat q h ē q dr. act. x. q' ostitut ē ado iudex uiuoz q mortuoz q qr predemptz huaī gēs no solu hoies reaipauit set q uni tota cītu repato hoie melioratr. ut h; coll' i. pacificās psanguinem cruc' ei sine q interris siue q incelis. sz io no solu sup homies sz sup uniusam cātam xpo psuā passiom pmu it ut iudicāiam potestatē m. ult. data est m. ult data ē m oīs potestas ī celo q terra.

Cad. i. g° d q ī xpo ƒ dīnā nām ē auctas dnij q. pmuit ppassiom q h ē qi auctas sua et acqsita set apma ē nl' q eēna. Cad. ij. d q. q uis x ƒ q hō n hāt ase ī uisibl potestatem exnli uitute hrie spc cu ex dono dīnitatis ī huā n hē ī iudici potestatē ƒ qm oīa sz sb pedib; ei ut dr. i. cor. xv. ē heb. ij. q io iudi cabit ī huā nata exiltutē dīnitatis. Cad. iij. d q xpc no suffecisz ad huām gnis redemp siōns hō fuisz q io exz ipō qd ƒ huām n gen' huanū redime potuit ac ph' iudiciaīa potestatē osecut' ē maifeste q ipc ē dr q ita qlr honorand ē pce no ī q hō set ī qntū dr. Cad e. d qd illa uisoē dam maif exprimit tot' ordo iudiciarie pot' ī qd sic ī pa origine ē ī ipō do q spūalis ī pce qui ē fons tot' dīnitas q io pmo pmittit qd anticq' dierū sedit set aptē iudiciaīa potestas reducta ē ī filiū n sol'

ð

abesse s diam tm sed z i tpe s huam i
q eu nitit z io sbingit i nube pro cor
cu nubib; celi qui tali hois uidebat quiq;
adantiquu puenit z dedit ei potestate hono
re z regnu. Ca. v. ad q aug io p apia
tem quas. i. ut reducat e hois q xpc in
huia fecit ad eas a nro aliter q q p diam
sum ad ignem qlitudine s cane auc
sum eius spec. e hois z. io eni q i aialib; nris
xpc sue diuinitati attribuit. que tio i carne
nia sue i iam e attribuit cam. e q rue cuo
ei i spiritu diuinitatis organu ut dne dam. i.
z eam i aialib; nris p io qd dicit heb. x. san
gui ei mu dauit osas nras ab opib; mortu
is z sic z ub cuo tem e cu renes [illegible]
z huam tm dent e uider no sol corpu sed
z spiritualiu bon.

D. u. sic [illegible]. ui. qd xpc i iudi n apparebit
i for humilitatis glo. vix. uidebit inq
[illegible] qi inca carne i q uidetur e inq
cruciat ul certiv. sed carne i infir infirma
q infirma apparebit no igtosa p. in. xxvi
dz q appebit sig filii hois in celo. i. sig
cruci q clo. qd uenit i iudicio xpc no solu
uulnu cicatrices. s; z ipm morti [illegible]
fima ostendet q ui q no appareb; in
glo. p s hui form xpc i iudicio appar
qd ab hoib; cspici possit sed xpc s form
humilitatis glo. no pot uidi [illegible]
q mali q [illegible] no pmet no ut [illegible]
adui claritatis [illegible] glo. q i apparebit i for
glo. p [illegible] i forma no
[illegible] sed uidere glam humanitatis [illegible]
tur. uidis in pmia. Jo. v. [illegible]
ente [illegible] i uenient. i. [illegible] uidi
tate humanitatis ut aug [illegible]
rege uidere suo uidebit q iudi n apparebit
oib; i for glosa. p s illa form xpc uidi
cabit malos iudicat. vn sr ad iob. sic q filii
qs uult uiuificat dicit glo. i q for i uulte
[illegible] e. uiuificabit ire ut possit ab in
pus uidi s uideat e i for i finitatis q
meod i iudi [illegible] sed e e qd [illegible] luc
xxi. tnc uidebunt filiu hois i nube ueien
te cu mag potestate z maiestate. maiestas
aut z potestas ad gliam ptinet q i for i
glo. appareb. p ille q iudicat dz
emin. ul qui uidebunt sed electi qui iudi
cabunt cu xpo cor gi [illegible] hebunt. g multo
fortius uider i for glosa appebit. p
sic uincat e i finitatis [illegible] uincat est
[illegible] i po aduentu q xpc uenit

adh; qd uider i for i finitatis appuit
g i po aduentu mg [illegible] adh; ut uideret
z ppt [illegible] glo. Responsio ad [illegible]
ng homi mediator inf z phoib; sat
[illegible] z intpelet apd patre ut [illegible]
pris omnifeat s qd. [illegible]
[illegible]
[illegible]
omnifeat uicer [illegible] apd patre [illegible]
[illegible] uo [illegible] pris [illegible]
tur ad homi [illegible] i po aduentu ad h uenit
ut pro ob satisfaceret apd patrem i for iure i
finitatis appuit. [illegible] ad hoc
uenit ut iustitia patris i homines exeq
[illegible] que [illegible]
[illegible] gloria [illegible]
Ca. [illegible] q meod carne appuerint sed
[illegible]
[illegible] i iudicio n ad iudi [illegible] eristens
[illegible] ut [illegible] iustiou [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] potit [illegible]
[illegible] e dlectabil [illegible]
[illegible]
[illegible] i penitu [illegible]
[illegible] supplicium [illegible] ysa. lxvi. uideant z co
[illegible] e celantes [illegible] iudic hostes tuos
[illegible] ad. v. ad q for i acpta [illegible] huia
[illegible]
[illegible] no [illegible] sed infirma [illegible]
[illegible]

D [illegible] sic [illegible]
gaudio uidi possit [illegible]
[illegible] gnoscit xpm [illegible]
[illegible] dimicare [illegible] uide [illegible]
[illegible] gaudio uidi [illegible]
[illegible] mag [illegible]
[illegible] uidet [illegible]
[illegible]
[illegible] uident mag [illegible]
[illegible] p [illegible] n [illegible]

ad eã q sũt ĩ intellũ. vñ aug. dic̃ p̃cedet ĩ illis q se tard aut illis effcũs ser uisio ad intellm̃ generat gaudiũ aut ad effcũm g̃ p̃ac ee dicit uisio sũ gaudio. ¶ p̃ oẽ q̃ recipit ĩ a recipit p mod recipit, q no p mod recepti. sed oẽ q uñ q̃da ind ĩ uidẽte recipit. g̃ q̃uis diuinitas ĩ se sit dilectabil. eẽt tñ uisa ab aliis q se [illegible] no dilectabit sed mag̃ [illegible]. ¶ p̃ sic se h̃t sn̄ ad sens ita intellus ad intelli sed ita ẽ in sensib̃ q n̄ sana pũa ẽ pane qui sano ẽ suauis ut dic̃ aug. 7 silr̃ accit ĩ aliis sensib̃ g̃ cũ aliq habeat [illegible] ĩ dispõitũ [illegible] q̃d uisio [illegible] mag̃ affe [illegible] gaudio.

¶ Set g ẽ q̃ dic̃ io. xvij. h̃ ẽ uita eterna ut agnoscãt te dm̃ bẽ ex q̃ p̃ q̃d ee btũs ĩ dĩ uisiõe ɔsistat sed ĩ rõe btĩs ẽ gaudiũ g̃ dicit sit gaudio uidi n̄ põt. ¶ p̃ ipa ee diuitatis ẽ eẽn uitatis sed unicuiq ẽ delectab uidẽ uitatẽ. vñ oẽs hoẽs n̄ scire desidant ut dr̃ ĩ .i. meth g̃ ditas sine gaudio uidi no põt. ¶ p̃ si a uisio n̄ sp ẽ delectabil. ɔti git eã qui ee ẽtal. s; uisio intellectũ n̄ q̃ ẽ ɔtta q̃ delectatioĩ q ẽ intellis no oppõ aliq tristitia ut dic̃ phus. g̃ ditas uidi n̄ posse.

Responsio dĩ q ĩ quilibet appet. t delect duo possũt ɔsidari. s. q appetit ul q ẽ delec 7 r̃ q ẽ ratio appe ł delec ĩ ipõ s aũ tãe ĩ li. de ebdo. ad q̃d ĩ tã h̃ dd [illegible] q ipiũ ẽ põt ipiũ uo ee n̄ a p̃ se h̃t admixtũ ita id q ee appe ł dlec põt ad ã mixtũ hãe vñ n̄ dlectabile sicut appe. s id q ẽ rõ delec in ei d h̃t admixtũ ul hñe põt p̃p q no dlectabil sic ł appet. uel g̃ q sit dlectabils p participationẽ bonitatis q ẽ rõ appe posse ap̃hũsa no dlectaẽ. sed id q ĩ ee sua ẽ bonitas impossibile ẽ q ei eẽn ap̃hensa n̄ dlectet. vñ cũ eẽn ẽ sic ipa bonitas no põt sine gaudio uidi. ¶ ad .i. dd. q̃d impii manifeste ɔgnoscent ipm̃ ee dm̃ no p̃p h̃ q̃d ditatẽ eẽ uidãt sed p manifesta di uidi. ¶ ad .ij. dd q ditatẽ s q ditatẽ s q ẽ in se. nllus põt odio hre ipm̃ bonitatẽ sed q ad aliqs ditatis effcũs. dr̃ ab aliq odio hri inq. s. aliquid agit ee p̃cepit q̃d ẽ ɔtiũ uoluntati q id uisio diuinitatis nlli põt ee no delectãe. ¶ ad .iij. dd q ubi aug ẽ intelld. qu id q ap̃hnd p uisionẽ p̃cedentẽ ẽ bonũ p participationẽ 7 no p eẽn sic se oms cãe. vñ nõ põt mens ee ad q affcũs no moueãt. [illegible] 7 tuta d ɔgitat p effcũs 7 intells no attingit ipm̃ eẽn bonitatis. vñ no oz q affcũs

intellm̃ seq̃e sic seq̃ret si eẽn eẽ uideret q ẽ ipa bonitas. ¶ ad .iiij. dd. q̃d esti no tollit dispõm̃ s; mag̃ p̃fectõm oĩs. ualr p̃fectio diuia eẽ fortior sup uelet tollit 7 no ẽ [illegible] [illegible] tollit. si [illegible] p eẽn uident. ¶ ad .v. dd q p ĩ dispõm ɔgrũ tollit p̃p̃ctõ ul ɔgrũ ad obiũ q nãt ẽ dlectare et p̃p h̃ delectõ impediẽt sed indispõ q ẽ indap̃tus no tollit in ã p̃portõm q se ordinãt ad diuitatẽ cũ ergo sp ĩ eis maneat 7 id no ẽ simile.

De e sic p̃cẽ. ut q̃d aduentũ dñi adu dr̃ no p̃cedũt aliq sig. q2 .i. thes. v. cũ dixerint pax 7 securitas tc repetin sr ueniet interit sed no põt eẽ pax 7 securitas si hoĩes p sig̃ p̃cedẽ terrer. g̃ sig no p̃cedũt illũ aduẽt. ¶ p̃ sig ad manifestũ aliq ordinãt sed aduet eẽ dz ee occult. vñ .i. thes. v. dies dñi sic fur ita in nocte ueniet g̃ sig n̄ debent ipm̃ p̃cedẽ. ¶ p̃ tẽp primi aduet fuit p̃cognitũ a p̃phis q no ẽ d so ut dẽn ẽ s; pmi aduẽt ẽ no p̃cesserunt ã h̃ sig g̃ n̄ p̃cedet. ¶ Set g̃ ẽ q dĩ luc xxi. erũt sig ĩ sole luna 7 stell. c. ¶ p̃ ieronimus põt .xv. sig p̃cedẽ iudi dicẽs q prima die maria omia exaltabunt .xl. cubitis sup montes [illegible] [illegible] ita q̃ tur [illegible] iudi [illegible] redict in antiquũ statũ. ¶ beluae oms q̃ a moue mag [illegible] 7 eleuabũt sr [illegible] monte [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] celi omia uolatilia [illegible] [illegible] inuicẽ plorantes no [illegible] [illegible]. ¶ vi. riuia ignea surgẽt ab occasũ solis ɔtra faciẽ f̃[illegible] firmamti usq ad ortũ currẽt. vij. sydera oia erratia 7 fixa spargẽt ex se igneas comas sic comete. ¶ viij. erit mag̃ terremot ut oia aialia p̃sternãt. ¶ ix. oms lapides [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unusq; aliũ collidentes. ¶ x. oms plante sanguinẽ fluent roz. ¶ xi. oms montes 7 colles 7 edificia ĩ puluerẽ redigent. ¶ xij. oia aialia ueient ad campos d siluis et montib; rugientia 7 nihil gustantia. ¶ xiij. oia sepulc̃a aperta sol [illegible] [illegible] patebũt cadauib; ad sr̃gẽd. ¶ xiiij. hoĩes de habitacul suis recedẽt no intelligentes nec loq̃tes sed discurrentes. ¶ xv. oms morient 7 resurgẽt cũ mortuis longe añ defunctis. ¶ Iex [illegible] ut q̃ ĩ iudiciũ s reuitatẽ sol 7 luna obscuraẽ q ut ualunt se m̃. nichil p̃hibet intellige ee ipis uane

d

sole et luna cum ceteris suo lumine priuati quando de sole constat esse factum tempore dominice passionis. ¶ Preterea lux corporum celestium ad gradum (?) inferiorum corporum ordinatur quia per eam influunt in hec inferiora et non solum per motum ut dicit aldors. i. li. de spera orbis. sed tunc ius generatiua (?) cessabit ergo non lux in corporibus celestibus remanebit ¶ Preterea inferiora corpora purgabuntur ut quibusdam uidetur a qualitatibus quibus agunt corpora autem celestia non solum agunt per motum sed per lumen ut dictum est. ergo sicut motus celi cessabit ita et lumen corporum celestium. ¶ Sed contra est quia secundum astrologos sol et luna eclipsim pati non possunt simul illa obscuratio solis et lune simul esse dicitur domino ad iudicium ueniente. ergo non est eorum obscuratio secundum rei ueritatem per modum eclipsis tantum ¶ Preterea non congruit id esse causam alicuius defectus rei et aug. scilicet ueniente domino lux luminarium augenda. unde ysa. xxx. erit lux lune sicut lux solis et lux solis septempliciter et hoc non est. ergo magis quod ueniente domino lux illorum corporum cessat. Uidetur uero quod uirtutes celorum ueniente domino non moueantur. uirtutes. n. celorum dici non possunt nisi angeli boni. sed immutabilitas est de ratione beatitudinis. ergo commoueri non poterunt ¶ Preterea admirationis causa est ignorantia ut patet in principio metaph. sed sicut ab angelis longe est abest timor ita et ignorantia quia ut dicit greg. quid est quod non uideant qui uidentem omnia uident. ergo non poterunt per admirationem moueri ut in littera dicitur ¶ Preterea omnes angeli deo iudicanti astabunt unde apoc. vii. omnes angeli stabunt in circuitu throni. sed uirtutes nominant unum spiritalem ordinem in angelis. ¶ Preterea math. xxiiii. dicitur stelle cadent de celo et uirtutes earum mouebuntur ¶ Sed contra est quod dicitur iob. xxvi. columpne celi pauent ad nutum eius. sed columpne celi non possunt intelligi nisi uirtutes celorum. ergo uirtutes commouebuntur. Uidetur uero quod iudicium non fiet in ualle iosaphat aut loco circa stante. quia adminus oportet omnes iudicandos in terra stare et eos tantum eleuari in nubibus quorum erit iudicare. sed tota terra promissionis capere non posset multitudinem iudicandorum. ergo non potest esse quod in ualle illa sit iudicium ¶ Preterea datum est iudicium ut iuste iudicet qui iniuste est iudicatus in pretorio pilati et similiter iniusti iudicii in golgotha susceptor (?) ergo loca illa magis ad iudicium debent determinari ¶ Preterea nubes fiunt ex resolutione uaporum. sed tunc nulla est euaporatio uel resolutio. ergo non poterit esse quod iusti in nube obuiam christo in aera rapientur et sic oportebit bonos et malos esse in terra et ita multo ampliorem regionem quam sit illa uallis. ¶ Sed contra est quod dicitur ioel. iii. congregabo omnes gentes et deducam in ualle iosaphat et disceptabo cum eis. ¶ Preterea act. i. dicitur quemadmodum uidistis eum in celum ascendentem ita ueniet. sed ipse ascendit de monte oliueti quod proximum uallis iosaphat. ergo circa loca illa ad iudicium ueniet. Responsio dicendum ad i. q. quod sicut supra dictum est

quod christus ad iudicium ueniens in forma glorie apparebit propter auctoritatem que iudici debetur ¶ Ad dignitatem autem iudiciarie potestatis pertinet habere aliqua indicia que ad reuerentiam et subiectionem inducant. ideo aduentum christi ad iudicium uenientis multa signa precedent ut corda hominum in subiectionem uenturi iudicis adducantur et ad iudicium preparentur huiusmodi signis commoti. que autem sint signa non de facili potest sciri. signa. n. que in euangeliis leguntur ut aug. dicit ad esicium de fine mundi non solum pertinent ad aduentum christi ad iudicium. sed ad tempus destructionis ierusalem. et ad aduentum quo christus ecclesiam suam uisitat ita quod forte si diligenter aduertatur nullum eorum inuenitur ad futurum aduentum [...] pertinere ut ipse dicit quia illa signa que in [...] euangeliis leguntur puta de pugna et terrore et huiusmodi ad principium magis inualescant sed secundum quosdam misera crescentia uicinum aduentum denuntiant incertum est. signa uero que ieronimus ponit non asserit sed in annalibus hebreorum se ea dicit recepisse que in ualde parum ui similitudinis habent. ¶ Ad i. ergo dicendum quod secundum aug. ad esicium in li. predicto uel circa finem mundi erit talis persecutio malorum contra bonos unde simul aliqui timebunt. s. boni et aliqui securi erunt. s. mali. quod ergo dicitur cum dixerint pax et securitas etc. ad malos referendum est qui signa futuri iudicii parum pendent ad bonos uero pertinet quod dicitur luc. xxi. arescentibus hominibus pre timore autem etc. uel dici potest quod omnia illa que sunt in illo tempore iudicii computantur ut sic dies iudicii omnia illa contineat unde quamuis ex signis apparentibus circa diem iudicii homines terreantur antequam signa illa apparere incipiant et pace et securitate impii se esse credent post mortem antichristi non statim uidentes mundum consummari ut estimabant ¶ Ad ii. dicendum quod dies domini dicitur sic fur uenire quia ignoratur tempus determinatum quod per illa signa cognosci non poterit quamuis totus ille dies iudicii possit comprehendi omnia illa manifestissima signa que immediate precedent diem iudicii ut dictum est ¶ Ad iii. dicendum quod in primo aduentu christus uenit occulte quamuis determinatum tempus esset per prophetas cognitum. et ideo non oportebat huiusmodi signa in primo aduentu apparere sicut apparebunt in secundo aduentu. in quo manifeste ueniet quamuis tempus determinatum sit occultum ¶ Ad iiii. q. dicendum quod si loquitur de sole et luna quantum ad ipsam innouationem adueniente christo sic non est credibile quod obscurentur sui luminis priuatione quia totus mundus innouabitur christo adueniente et sanctis resurgentibus ut dictum est. si autem loquamur de eis secundum tempus propinquum ante iudicium sic esse poterit quod sol et luna et alia luminaria sui luminis priuatione obscurabuntur diuersis temporibus uel simul diuina uirtute faciente ad hominum terrorem. ¶ Ad i. ergo dicendum quod robanus loquitur quantum ad tempus iudicium precedens ¶ Ad ii. dicendum quod lux in corporibus celestibus non solum ad ornamentum

gnōm mistis i fiorib. sed ē ad eoꝝ pfcōm ꝯ decorē. vn̄ nō oꝫ qd cessante gnātē luce corꝑ celestiu cesset ꝫ mag angeli. ad .iij. dd q nō uit ee phabile ut ē dcm̄ ē. qd qlitates clares a celis remouearē qruꝯ quidē ꝫ pfuerīt sed tn̄ remouent nō ē sile. d eis q dco q qlitates clares hnt adiunctā actiuitatē vn̄ agunt corrupcōe. lux aū nō ē p̄ui actiōis ꝑ uiā actiue ꝫ p uiā pauī regulantis alia ꝯ ad gnōm ea redditꝰ n̄ ē sile d motu corpoꝝ celest. motꝰ .n. ē act ꝑfcti vn̄ tolli dꝫ qn̄ tollēꝰ ipfcō ad d̄ luce n̄ pōt d. Ad .iij. q. dd qd u tutes i angelis d dnr ut pꝫ p dyo .xi. c. ier qm aūt nom utuciū uni ordini cpetat quis ipo ē melius medie ier. s nō gg ē suꝑimi i si .pe. alio mō acci gnē p oib celest spū ꝯ utꝯ mō pōt accipi i pposito. in lra .n. expōit pur accip̄ ꝫo mō .s. p oib angelis tē dnr. moin p admiru nouis q i m̄do cit sic i lra dē pō ē expoi put utuces ē pp̄ri nom ordīs ꝯ tc ordo ille dr̄ moui p aius roē effcūs. q illi ordini s gg attribuit miracla face que maiē ā ꝑ tp̄s fiet l q ordo ē sic d meia ier f d̄ d̄ nō hē pōm limitatū vn̄ oꝫ qd ei mistiū sit ā cūs ulẽs. vn̄ pp̄ri offiū u tutū ē ut cē coꝑ moue. q sꝫ cū coꝝ que i eā inferioꝝ agunt. ꝯ h ē ipō n̄ sciat q utu tes celoꝝ dnr tē g mouebūt q ab effcū suo cessabit. Vel ut qd coꝑ ce nō mouē tes sic n̄ angli q ad custodia hoīuū dputati sꝫ ultꝰ custodie uacabūt. ad .i. gꝫ dd qd mutacō illa nō uariat ad q ad coꝝ statū ptineat ꝫ tēꝑ adeffcūs eoꝝ q mutari nō possē. sn̄ coꝝ mutacōe l ad nouū itꝫ ꝯsidicōm. qꝫ pius s spēs gnātas unde nō poteīt hnē aūt uicissē ggtiū ab eis lꝫn nō tollit vn̄ dicat aug ꝫ mea earum ipsꝫ ꝑpetuū ad .ij. dd q ad minitō solet ee d hūc q in gnāō excedē l facultatē ꝯ sꝫ ꝫ utuces celoꝝ ad miurabūt diui utute talia faciētē q ꝫ ad ei mutacōꝫ ꝯ gp hnsōm deficiūt p q mod dur agēs. qd ꝫ pulcitudiē sol ꝯ luna minūt ꝯ sic nō poi i anglo igꝫ ꝫ tolle dꝫ gplmsio. ad .iij. p; ex dcis pio. ad .c. q. dd q qti illꝰ mdi sit futō ꝯ quo hīt admidꝫ emenat n̄ pōt mltū pctitudiē sciri ꝑ lra tn̄ pōt colligi ex sēquētis q ꝫ loco motis olueti dsce dit sic ꝯ md ascedit ut id ē ostēdat q dscēdit ꝯ qui ascedit. ad .i. gꝫ dd q mag mltitudo i puo spacio ꝯplndi pē sufficiat tn̄ poni qntūq spaciū ꝫ loco illꝰ adcapi

mltē dnō ab a spū ē ibi possit q i aere emiēs ꝯ maior claritate refulgēt a longinquo inspici poterit. ad .ii. dd q qmuis xpo p̄ q i iuste iudicare ꝯ iudicr̄ pō ni ... n̄ tn̄ iu dicabit infoꝝ infimi i q i iuste iudicare ē. sed i fcō glōia mq ad pacem ascēdit vn̄ locꝰ ascēsioīs mag ꝯpetit iudi q locꝰ u a dsēssē ē. ad .iij. dd q nubes ꝫ appellanē ut dnt qdā densitates lucis resplendentis a corꝑib scoꝝ ꝯ nō aliq euapoꝛaciōes ex tra ꝯ aq ul pōt d. q nubes ille gnābunē diui utute ad ostēdend ꝯfoꝛtatē i aduentu iu dicii ꝯ ascēsiōm ut qui ascēdit i nube adue niet uenit nubes [illegible] regiū [illegible] i dicat [illegible]

Deinde q d i nouacōe mdi ꝯ cē ꝫ cui [illegible] in nouatō sit futa. Ꝯ uꝫ medo nouato motꝰ coꝑ ce cesset. Ꝯ uꝫ coꝑ celē [illegible] claritate refulgeāt. Ꝯ uꝫ [illegible] gliā [illegible] Ꝯ uꝫ [illegible] ꝯ plante ꝯ coꝑ mixti remanēat.

D .i. sic pcē ut q md nō i nouabitur in c .n. ii q aliū futō i fine ee .i. quid ē ꝯ tuit ipo q futō ē. sed nuq dispō ꝯ ma nuit q nō hē ꝫnē id pcē sꝫc. ꝯ ad gnāl q ad spēr g [illegible] i nouare. Ꝯ p i nouā [illegible] nouē ad id [illegible] q tn̄ s loca mō q nō ē ex [illegible] pone g nō pōt ee qd md i nouet. Ꝯ p gn̄ .i. d qd dꝫ die .vij. requieuit ab oī ope qd patrauat ꝯ exponitur sca qd requieuit ano uis [illegible] sed [illegible] mō [illegible] ut [illegible] ordē [illegible] a hebuit. Ꝯ p illa iꝫ dispō q nō ē i rebꝫ ē ul sꝫ talia dispōm cōsimilē illa dispō cū i ul [illegible] q ē i nō ꝯ [illegible] n̄ pōt ee [illegible] p [illegible] dispō nouatis [illegible] pon [illegible] i nube sic [illegible] posui [illegible] Ꝯ p [illegible] Ꝯ sed ꝫ d qd hꝫ .ysa. .lxv. ego cō nouos celos ꝯ noua tr̄a ꝯ nō cēt i memō poꝝ ꝯ apoc .xxi. uidi nouū celū ꝯ noua tr̄a p̄ .n. celum ꝯ pa tr̄a abiit. Ꝯ p hitacō dꝫ hituri ꝯgrue ꝫ md ꝯ ē ut sit hitacō hoīs. sed hō i nouabit g md i nouabit. Ꝯ p ꝫ al dniꝫ sua sꝫc .xx .viij. c. q pꝫ qd ꝫ similitudo est mō amoris ꝫ hō hꝫ aliq similitudinē cum uniuerso vn̄ ꝯ minor md dꝫ. g hō uniuersum

[illegible]

q̃ re dūte e mōr [illegible] noncuretem

apꝑtio agente q̄cā ꝑꝑetuo ſruāt [illegible] ad

ıllā glīa; ꝑꝑe [illegible] ho cū uiuit ut illa glīa

tot' ınde ꝯſeq̄ꝰ. ī q̄ñ h' cedit ī augmētū glīe

boīs ſic ag ho uıt. ut ꝯmūt' [illegible]

[illegible] ꝯtınuamēt ıpa ueſtis nullo mō [illegible]

[illegible] ij. ſic ꝓcē. ut qd mot' corpoꝝ celeſt'

[illegible] ılla mūdı ī ꝛ ordıne [illegible]

[illegible] cūctıs dıeb; tre ſg' ꝛ eſtas . eſtas ꝛ

yemſ nox ꝛ dıeſ nō regeſcēt ſet nox et

dıeſ . yemſ ꝛ eſtas effıcıūt ꝑmot' ſol' g' mūt'

mot' ſol' ceſſabıt. ꝑ ſc̄e . xxxı . dı̄ h' h' dıc̄

[illegible] ıllūıe dıeı . ordıēm lune

[illegible] noctıſ quı ꝯbat mare

[illegible] fluct' e ſı ſtetıt leges ıſte coꝛā me

[illegible] ꝛ ſem̄ ıſt' defıcıet ut nō ſıt gēſ coꝛā

me . cūctıs dıeb; . ſet ſem̄ ıſt' nūq̄ꝫ dēfı

cıet ſet ıꝑꝑetuū ꝑmaebıt g' leges dı ꝛ

noctıs ꝛ fluctuū marıs que ex motu celı

ꝯtıngūt . ı ꝑꝑetuū erūt g' mot' celı nūq̄ꝫ ceſ

[illegible] ꝑ coꝛ ſba ſcorꝛe ſemꝑ erūt ſet

fruſt' e ponere ad n̄ . ıd ꝓıcēt ꝑ q ē fın . coꝛ

[illegible] ad ı; ſcīa ſc' ucedıbant dıē anocte

[illegible] dıes ꝛ noctes [illegible]

[illegible] ꝑmot' g' mot' [illegible]

mācet al fruſt' ılla coꝛ [illegible]

[illegible] g' celı

[illegible]

mot' e d' ꝑfcē coꝛ cē' ꝯ ueıt dı [illegible]

ılla coꝛ ꝑtıcıꝑıt dıa; ıꝰ ꝑmot' . g' mot' [illegible]

nō ceſſabıt. ꝑ ſol ſucceſſıue ıllūıe [illegible]

ſas ꝑteſ mūdı . ſ; qd' ıculatīē [illegible] mot'

celı ıculatıs ceſſet ſeq̄t q ın alıq̄ ſuꝑfıcıe

[illegible] ꝑꝑetua obſcurıtas qd nō ꝯuenıt

[illegible] ſı mot' celı ceſſat h' nō eēt

n̄ ī q̄ꝫ mot' eīı ī ꝑtētō ꝑōıt [illegible] ut po

te laſſıꝰ ꝛ laboꝛıſ q' nō ꝑōt e' [illegible] mot' ılle

ſıt ıllıs ꝛ cē' coꝛ ſıt ı ꝑaſſıbı . vn̄ ın ſuo

motu nō ſatıgātur . ut dı ı ſo . cē . ꝛ ın̄ g'

mot' celı nūq̄ꝫ ceſſabıt . ꝑ fruſt' e ꝑō [illegible]

reducı ad actū . ſet ı quo q; ſıtu ꝑıcıet coꝛ

celı ē ı ꝑō ad a' ſıtū g' n̄ reducet ī actum

ꝑō ılla fruſt' remanet ꝛ ſıc eēt [illegible]

[illegible] ꝑmot' locale g' [illegible]

[illegible] ındıfferē' ſe hē . ad

[illegible] ad utrūq; attbuē aut nullū ſ; ſol ın

dıfferēt' ſe hē ad hoc qd ſıt ī orıē' ł occı

al mot' eı [illegible] ꝑmot' q' ad loc̄

n̄ ıllıus eēt ueloc' mouet . g' nl' uenıt ſıc

attbuet ſolı ł ueq̄ꝫ [illegible] ꝑōc

eı attbuı ı ſucceſſıue ꝑmot' [illegible]

[illegible] ſıtu quıeſcat g' coꝛ ſol ı ꝑꝑetuū me

[illegible] ꝛ eadꝫ roē oīa coꝛ [illegible] ꝑ mot' [illegible]

ē ı eīs ꝯıꝑıs . ſı g' mot' celı dıfıcıet oꝫ temꝑ'

defi[ci]de. q[ui]a si [con]ficit oportet q[uod] [con]ficit in ist[an]ti dicto a[ut] in t[em]p[or]e [quod] e[st] in viii. ph[isi]c[orum]. q[ui]a e[st] in instanti fieri [con]ficit [et] sic p[ost] ultimu[m] instans t[em]p[or]is e[ss]et t[em]p[u]s [quod] e[st] i[m]possibile. [ergo] motus celi n[un]q[uam] cessabit. ¶ P[rae]t[erea] [illegible] n[on] tollit n[atura]m sed motus celi e[st] n[atur]alis ei. [ergo] p[er] gl[ori]am n[on] tollet[ur]. ¶ Sed [contra] e[st] q[uod] d[icitu]r apoc. x. q[uod] angelus apparuit iuravit p[er] viventem in s[ae]c[u]la q[uo]d t[em]p[u]s amplius n[on] erit. s[cilicet] post q[ua]m vii. angelus [illegible] [illegible] mortui resurgent ut d[icitu]r i. cor. xv. sed si [illegible] t[em]p[u]s n[on] e[st] motus celi. [ergo] motus celi cessabit. ¶ P[rae]t[erea] ysa. lx. d[icitu]r n[on] occidet [ultra] sol tuus [et] luna [tua] n[on] minuet[ur] sed occasus solis [illegible] lune ex motu celi [con]ting[it]. [ergo] motus q[uan]doq[ue] cessabit. ¶ P[rae]t[erea] ut p[ro]bat in s[e]c[un]do de g[e]n[eratio]ne motus celi e[st] p[ro]pt[er] [con]tinua[m] g[e]n[er]atio[n]em i[n] istis i[n]ferioribus. s[ed] g[e]n[eratio] cessabit i[m]pleto n[umer]o electoru[m]. [ergo] motus celi cessabit. ¶ P[rae]t[erea] o[mn]is motus e[st] p[ro]pt[er] aliq[uem] fine[m] ut d[icitu]r i. [illegible] sed omnis motus q[ui] e[st] p[ro]pt[er] fine[m] habito fine quiescit. [ergo] v[e]l motus celi n[on] [illegible] [illegible] fine[m] suu[m] [et] sic e[ss]et frustra v[e]l al[iquan]do q[ui]escet. ¶ P[rae]t[erea] quies e[st] nobilior q[ua]m motus q[ui]a p[er] h[oc] res [illegible] immobiles assimilant[ur] d[e]o q[ui] e[st] su[m]ma i[m]mobilitas. sed motus in [illegible] [illegible] adquiete t[er]minab[itur] [ergo] cu[m] [cor]p[or]a celestia [illegible] [illegible] nobiliora motus ad quiete[m] t[er]minabit[ur]. [illegible] ¶ R[espondeo] d[icendum] q[uod] c[ir]ca h[oc] [quaestio] e[st] [illegible] [illegible] e[st] phoru[m] qui d[icu]nt q[uod] motus celi i[m]p[er]p[etuum] durabit sed h[oc] n[on] e[st] [con]sonu[m] fidei n[ost]re q[uae] ponit certu[m] [numerum] electoru[m] p[rae]finitu[m] a d[e]o [et] sic [illegible] q[uod] g[e]n[eratio] ho[min]is n[on] i[m]p[er]petuu[m] duret [et] eade[m] r[ati]one [illegible] q[uae] ad g[e]n[eratio]nem ho[min]is [illegible] [illegible] motus celi [et] [illegible] [illegible] elementorum. Alii v[er]o d[icu]nt q[uod] motus celi cessabit [illegible] sed h[oc] [illegible] [illegible] q[ui]a [illegible] [cor]pus q[uod] n[atura]l[ite]r q[ui]escit [illegible] mo[do] h[abe]t loc[um] i[n] q[uo] n[atura]l[ite]r q[ui]escat [et] ad q[uem] mo[ve]t[ur] n[atura]l[ite]r [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] nulli [illegible] tal[is] locus pot[est] [illegible] [cor]pori [celesti] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accessus adp[ro]ximu[m] [illegible] [illegible] recessus [illegible]. v[e]l motus ei n[on] e[ss]et [illegible] totaliter. v[e]l motus cessabit i[n] illa mut[atio]n[e] i[n]nova[tionis] n[on] q[ui]d ex a[liqua] n[atur]ali ca[usa] sed d[ivi]na volu[n]tate facta. [illegible] illud sic [et] [illegible] i[n] ministeriu[m] ho[min]is [illegible] [illegible] ut p[re]dic[tu]m e[st] [illegible] [illegible] ho[minum] [illegible] ho[mo] post statu[m] glorie n[on] indigebit [illegible] [illegible] ei [illegible] adsustentatio[nem] [cor]poralis vite [illegible] n[on] [illegible] ei [cor]pus [illegible] p[er] motu[m] [illegible] p[er] motu[m] celi [illegible] [illegible] g[e]n[e]r[atio] hu[m]ana [et] g[e]n[er]a[n]t[ur] plante [et] alia q[uae] usui ho[minis] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempe[rat]ur i[n] aere [illegible] [illegible] [illegible]. Vn[de] ho[min]e glorificato motus celi cessabit. ¶ Ad i. [ergo] d[icendum] q[uod] [illegible] illa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illu[m] [illegible] pot[est] e[ss]e p[ro]p[ter] g[e]n[eratio]nis [et] [cor]ruptionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sementis [et] messis [et] h[uius]m[odi] [illegible]

e[st] q[uo]d q[uan][tu]m diu t[er]ra erit messibus sementib[us] apta motus celi n[on] cessabit. [illegible] [illegible] ¶ Ad ii. d[icendum] q[uod] [illegible] d[icitu]r [illegible] n[on] erit. ¶ Ad iii. d[icendum] q[uod] finis q[ui] [illegible] assignat[ur] [cor]porib[us] [celestibus] e[st] finis p[ro]xi[mus]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e[st] ultimu[m] ordinat[ur] ad [illegible] [illegible] [illegible] a[d]ministeriu[m] hu[m]anu[m] q[uod] p[er] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solem [et] luna[m] [et] o[mn]ia astra celi [et] errore [illegible] adorer que [illegible] d[eu]s [illegible] i[n] ministeriu[m] cu[n]ctis [illegible] [illegible] [illegible] celo [illegible] [et] i[de]o magis d[icitu]r [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ministeriu[m] [illegible] [illegible] fine[m] assignatu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patuit [illegible] i[n] ministeriu[m] ho[min]is [illegible] [illegible] [illegible] sic p[ost]q[uam] [illegible] e[st] [et] i[de]o n[on] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Ad iiii. d[icendum] q[uod] motus non e[st] [illegible] [illegible] [cor]pori [celesti] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i[n] [illegible] i[n]ferioribus. [illegible] [illegible] [illegible] motus ille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] similitudine[m] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] motus e[st] [illegible] [illegible] sed celu[m] qu[od] [illegible] i[de]o n[on] [illegible] q[uod] motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tollet[ur] [illegible] q[uod] [illegible] ¶ Ad v. d[icendum] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] claritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] i[n] obscuritas ¶ Ad vi. d[icendum] q[uod] ro. viii. [illegible] [illegible] ingemiscit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] luna n[on] [illegible] [illegible] [illegible] implere spatia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nob[is] assu[m]ptis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accide[n]tem ex motu [illegible] ¶ Ad vii. d[icendum] q[uod] i[n] [cor]pore [celesti] n[on] e[st] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ubi [illegible] [cor]pus [celeste] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facit diversas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facit n[on] d[icitu]r frustra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [cor]pus [celeste] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] i[m]pleta [illegible] frustra. ¶ Ad viii. d[icendum] q[uod] [illegible] [illegible] [cor]pus [celeste] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] n[on] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

d.

ficiu nobilis disp̄o · n̄ q̄dam q̄ s. i. sic q̄ ad nos
dispō nobili tali i die q̄ i nocte ꝛ ideo ꝓbat ē ē
tota i nouatō mūdi ad hōīem ordīet q̄ celū
i illa nouāt. hēt nobi situ q ē ꝓ is adum,
bita^e i s quādam cel quiesceēt i illo situ i quo fēm
fuit al' aliq̄ reuolō celi reātiet i copleta set
illa rō n̄ uīr ꝯuis q̄ cū ā reuolutē sit in
celo q̄ n̄ finit n̄ i · xxxvi · m̄ · annoꝝ sequitur q̄ q̄
dum mūd' dz durare q̄ nō uīr ꝓbat. ¶ ꝑ s. h. pos
set fieri qn̄ mūd' finire dz ꝓbabilit cum colli
ab astrologis i q̄ situ coꝝ celē te fūa ꝯsidatō
nūo annoꝝ q ꝯputat ꝯnitio mūdi. ꝛ eod' m̄
posset fieri eius annoꝝ nūo i q̄ ad dispōin
silēr turret tps aūt finis mūdi poīt eē ignot
¶ ad iv. dd q̄ tēp' quā deficiet motu celi ꝯ fi
ciente n̄ ē nec erit ultā' phi' futi. dicam · n. dif
fio n̄ dat ꝯ nec n̄ s q̄ ē ꝯtinuas ꝑcel ipi' n̄
s q̄ · tiniāns tot tps ꝛ h erit ē · i ꝑu. d · ij · li.
cō ēanitate mūdi agēt. ¶ ad v. dd q̄ mot' celi
n̄ ꝯ nīl · q. sit ꝓs n̄. eod mō q̄ ꝑū ē n̄. n̄ilu
duit. n̄ ido: h mō q̄ hēt ꝑrin' actiuū i n̄ coꝝ
set receptiuū tm̄ ꝑrin' aūt ei' ē i isba ꝑrin'
ut dic dm̄ i ꝑri · cc · ꝛ tm̄ q io nō ē inglis si
ꝑuouitate ꝯhe mot' iste tolletē · nō · n · eo obli
to n̄ coēs cē' uiiabi · as duas rōes ꝯcē · ꝑrie
q̄ sit ad oppoit q̄ ꝯ brto mō ꝯcludēt set q̄ aē
uidiē ꝯcludē q̄ mot' celi n̄ir · cesset io ad eas
l̄dn ē · ¶ ē · fe. g. co. ꝯ ē · q̄ mot' ces
sat brito eo q̄ q̄ ē si ē sequēt mot' n̄ ꝯmitiē
ipo. an ꝑq̄ ē mot' cē'. s ꝑlo: ꝯmittat mot'
s · imutatō die bonitatis i calitate q̄ hēt sr
supiora ꝛ io nō oz q̄d n̄ir mot' ille cesset ¶ ad
ij · dd q̄ q̄ mis i mobil' sit simp' nobilioz q̄ mo
t' ai mot' eo q̄ ꝑ mot' ꝑet ꝯseq̄ aīm ꝑfcam
ꝑticipā' die tot' ē nobilioz q̄ queri illo q̄
nūo m̄ ꝑ motū posset illā ꝑfcōm ꝯseq ex
rōē ista tm̄ q̄ ē infim' coꝝ ē sine motu. q̄
uis ip̄a dz q ē nobil' ī sīn motu sit aq̄ coꝝ
nobiliō mouet ꝛ tm̄ ē q i mot' sup̄oꝝ coꝝ
posset poi s uā n̄ ꝑpetuali n̄ siq̄ ad eq̄uū
ēnari ꝯuis mot' infioꝝ cōꝑou ad q̄ete
i ūct.

Ad iij. sic ꝑcēt. uīr q̄ i coꝛb; cē' claritas
nō augeat i illa · n · i nouatō cū coꝛ'b;
sit ꝑigrie ꝑcat. set igit ꝑgrās nūq̄ ꝑtinget
ad coꝝ cē' ut in ꝑcat. d. dan ē. g° coꝝ celē i
nouabit ꝑ m̄ nois claritatis receptoꝝ ¶ ꝑ
sic coꝝ celē ꝑ mot' sr cū ꝯnois i istis i ferio
ribus ꝛ ꝑ uitā set cessante ꝯnoē cessabit mot'
ut dcm ē. g° sic cessabit lux coꝝ celē m̄g'
ꝑm augeret. ¶ ꝑ h i nouatō hoīs coꝝ celē

i nouet · oz q̄d eod' tiozatō fuerit ꝯ tiozata
set h nō uīr ꝓbat. cū illa coꝝ sint i ualit' q̄
ad id q̄ ē isba coꝝ g° n̄ i nouatō hoīe i noua
bunt. ¶ ꝑ similiter cē ꝯ tiniāta oz q̄d tm̄ ꝯ tioza
ta fuiūt q̄ dz eē meliorata i hoīs i nouāt. s;
dz ys. xxx. q̄ te erit lux lune sic lux sol' g° ꝛ
i ꝑo statu aūn ꝑcam luna lucebit q̄ nec lucet
sol. g° quicq̄ luā erit sr t̄ra faciebat die sic nec
fac sol ꝛ h maif' appet fūm ꝑ h q̄ dz · gen · i.
q̄d luna fca ē ut ꝑeet nocti g° hoīe ꝑ ciāte
nō sr ꝯ i nuta coꝝ celē. i llumē ꝛ ita n̄ eoꝝ lum
augebit · ut uīr · i hoīs ꝯlifi'. ꝑ claritas coꝝ
celē' ordinat ad usū hoīs sic ꝛ alie cāte set
post i'um claritas nō cedz i hoīs usū. dz · n · vlu
lx · n̄ erit ꝛ ampli' sol ad lucēd' ꝑdic · n̄ splendor
luē illuīab' te · ꝛ apoc · xxi · dz · q̄ ciuitas illa
batoꝝ n̄ eget sole n̄ luna ꝛ luceāt ei g° coꝝ
claritas n̄ augebit. ¶ ꝑ nō cēt sapiēs artifex
q maria uistm facet ad modicē edificiū ꝯstā'
set hō ē q̄dā minī cōꝑatiōē coꝝ celē' que sua
i gēti magtudiē q̄ i cōꝑabilr hoīs ꝯtitatē
excedit i mo ꝛ toti' t̄re q̄ hēt se ad celū ut
ꝑuct' ad spērā ut astrologi dnt g° cū dz sit
sapi' n̄ uīr q̄ sit cāt'ōis celi · sit hō ꝯ ita nō uīr
q eo ꝑ ciāte celū ꝯ tiozat. n̄ eo glorificatō
melioraē. ¶ set ꝯ ē · q̄ dz ysa · xxx · erit lux lu
ne sic lux sol' ꝛ lux solis septēpl'. ¶ ꝑ tot' mūd'
i nouab' i meli' ut ꝯ dcm ē set celū ē nobilio
ꝑs mūdi coꝝlis g° i meli' mutabit. s; h n̄ ꝑot
eē n̄ maioꝝ claritate resplendeat g° maiorabit
ꝯ claritas ei' esset ¶ ꝑ oīs cāta q̄ i gemiscit
ꝯ ꝑtuiit exspectat reuelatō; filioꝝ dī. ut dz
ro · viij · set ꝯ coꝝ cē' sr hi'. ut id dic glo. g°
exspectāt glā scōꝝ s; n̄ exspectarēt n̄ ex eis
ad .cceet g° claritas eis ꝑ h accesset q̄ ꝑcipue
ꝯ coraīt. Respōsio dd' q̄ sic ꝯ dcm ē · ad h
i nouatō mūdi ordinat ut mūdo i nouatō ma
nifestis iudiciis q̄ sen' · dz ab hoīe uidat
cātm aūt mūdi ꝯgn̄m ducit sua spē ꝛ d' coꝝe
q̄ maifestāt sapiā facti' ꝛ ꝯ bnidatis vn̄ dz
sap · xiij · a mag' spēi ꝯ gesclē poterit catoꝝ hoꝝ
mūdi pulcitudo aūt cē' coꝝ ꝯsistit i luce · vn̄
ecc · xliij · dz spēs celi glā stellaꝝ · mūd' illuīans
excelsis · dūs ꝛ io ꝑcipue q̄ ad claritatē coꝝ
cē' meliorabit ꝯtitas aūt ꝯ mod' meliora
tiōis illi soli ꝯgitā ē qui erit melioratiōis actoꝝ
¶ ad · i · dd q̄ ignis ꝑgās n̄ cāb' i nouatiōis forma
set dispoēt tm̄ ad eā ꝑgāde afeditate ꝑui
q̄ ab i ꝑitate ꝯmixtiōis n̄ i ucit et io coꝝ ce
lestia ꝯuis ꝑigrie nō sr ꝑgāda · sr tm̄ ꝯ tinet'
i nouāda ¶ ad · ij · dd' q̄d mot' nō importat

aliq' pfcom i eo q mo . s q i se gsidit . cu sit actus i pti . q'uis possit ptine ad pfcom cois inq' e cu alic' set lux ptinet ad pfcom cois lucetis i insba sua gsidati q io postq' cor ce' dsinet ee cu gnois no reanebit mot' set remanebit claritas ei. ¶ Ad .iii. d' q' sic illud ysa xxx. e lux lune sic lux solis oia pp hoi' fca inte' lapsu peiorata st 7 sol 7 luna suo lue dteriorata que qd i morato aliq' intell' f reale luis minora . n obstat q' cor cele' s'ni st iuariabilia q illa uariato fca e ad ud utute aliq uo pbibili' intellige minora illa ee dntes n s reale luis dfcm set quo ad ul hois q no tm benefi' exluie cor cele' postpeccm gsecut' e q' aut fuisset p q' i mod d' gen .iii. male dca tra i ope tuo . spinas 7 tribulos gminab' t 7 tn an spi. 7 tbu . gminasset set no i hois pena n tm se si lux cele' p ecm minorata n e hd pecante qd realit no sic augedu . i ei' glificatoe q pctm hois n i mutauit statu uniusi cu q hd p' 7 post aiale uita huit q'mo tu 7 gnoe cate cor' i diget . set glificato hois statu toti' cate corl' i mutabit ut dcm est q io no e sile. ¶ Ad .iiii. d' q minorato illa ut pbabilis evidat n fuit s stm s effcm. vn no se . q' luna exus sit tiu die fecisset si qd tm gmod exluie lune hd huisset sic no ht exluie sol' si post iter eq lux lune luie augmtal s utate no eit alic nox sup tra set solu icent' tre u eit i fir' . q te ut d' luna lucebit q' nc lucet sol . sol aut i septu plu q' mo luceat cor aut btor septies mag sole q'uis h no sit q auct l' roe pbatu ¶ Ad .v. d' q ad cede i uisu hois e d' . uno mo pp ncitate 7 sic nlla cata cedet i uisu hois q ex dto plenum suffgan'h hebit 7 h sig i auete apoc . inducta q dicit ciuitas no eget . sole ul luna . ali' ug' e ad maiore pfcom 7 sic hd alis catis ute no tn ncis ad pue' i fine sic nc eis utie. ¶ Ad .vi. d' q io illa e nb moysi gdo i pbare uitie md' pp hoies ee fcm vn ex h q i ue . tr . d' i nouatioe medi le . sic pz i auctitz ysaye i ductis dic metis' ee dci ut sic alibi d' obtenebra sol . qn i magn' ttutiz i adit ut nesciat quid faciat q 7 mod' id' gsuet' e inscptu ita 7 ecotio d' . ei sol mag' luce 7 tot' md' i nouat qn ex stu tu tcie i magin exultat gutit 7 h dissidat auctib' 7 expoib' scor' vn roi illi i ducte h m rnd' e q q'uis cor cele' maxie exce dat cor' hois in aia roal' nlto pl' excedit

cor' cele' q' ipa cor cele' excedit corp' huanu vn no e inqus . si cor' cele' pp hoies fca ee dicat no tn pp puile fine . q fic oim e deus.

Ad .vii. sic pce' ut' q' cla n i nouabunt p receptom alic' claritatis . sic .n. lux est claritas corpois ce' pi . ita calim fr'm hud 7 siccu st pe qlitates elon g' sic i nouat celu . p aug' claritatis ita dbet i nouai ela p angint qlitatis actiua 7 passiua ¶ P usu 7 dnsu st pe qlitates elor q' i illa ela i nouatioe n amittet ut dcm e set claritas 7 dnsitas elor resiste' mur claritati 7 e cor clarum . or d' mo gdensat ee vn uitas aeis no ut' q' possit claritate pati 7 sic 7 n densitas tre q pme' tollit . g' n pt ee q' ela i nouet' p ac' claritatis addicom ¶ P gstat q dapti erit i tra . set ipi erit i tenebs no solu inferiorib' set 7 exterioribz . g' tra no dotabit claritate i illa i nouatioe 7 ead roe n' a' ela ¶ P multiplicato claritatis i celis multiplicabit caloie . sig' i illa i nouatioe eit maior claritas elor q' mo sic eit 7 maior caliditas p gns 7 sic ut' qd trasmutat' a tlib' . suis qlitatib' q st i eis s tra mixta q e absd ¶ P bonu uniusi . q gsistit i ordie 7 armonia dignus e q' bonu ac' sing' . n set si una catea efficiat melior tollit bo' uniusi q n redebt armonia ead g' si cor ela q s grad sue n q tenet i uniusd claritatis d' ee ex ptia claritate recipiunt ex h mag' dpdet pfcoi uniusi q' accesset ¶ Set q e apoc. xxi. uidi celu nouu 7 tra noua set celu i nouab' p claritate maiore g' 7 tra simil' . 7 a' ela ¶ P cor inferiora fuer' i nr hoiu sic inferiora set cataci coirus renouabi' p minstui q' hoi' exibuit ut ut' dic glo . ad ro . viii. g' 7 ela glificabut' sic 7 cor cele' ¶ P cor' hois est excelis copostu . g' pter elor que st i cor' glificabitur p receptom claritatis set eam dm gtingit ee dispom toti' 7 ptis g' 7 ipa ela g't claritate dbi. Respsio d' sic ordo e' spirituu ad spe eternos s huos ita 7 e ordo c' ad cor' terestia e aut cata coirl' sic fca pp spuale' 7 pea regat' or silit dispoi coirlia sic 7 spualia disponit' i illa au ultia rr gsumatioe spe inferiores recipient pfecs superior spuu q hoies erit sic angli i cel' sic d' .m. xxi. ecd eit q qn pueient ad magis pfcom id s qd huan' spe cu anglico gueit vn 7 silit e cor' i flora e cele'

[illegible] ut [illegible] cel' [illegible] ut dr i f° d
[illegible] fiora maxie [illegible] claritate
[illegible] claritate qdā uelut [illegible] no tn
[illegible] mod suu [illegible] ut dr ēt [illegible]
exion puta sic tra aq sic [illegible] aer ut
celu ignis ut lumina celi. ad .i. g° dr q sic
[illegible] inouato mudi ordinat ad h' q [illegible]
[illegible] i corpib' qda mo pmaifesta [illegible] dcitate
[illegible] spūalis ē [illegible]
[illegible] adqualitates uisiuas [illegible]
[illegible] inferiora maxie meliorari [illegible] aut
[illegible] ad tactu q i maxie [illegible]
excellus [illegible] delectat [illegible]
[illegible] dbilitatē q tūc no erit. ad .ii. [illegible]
[illegible] clar sic [illegible]
[illegible] uo [illegible]
opacitate [illegible]
tute i illa [illegible] claritatis glia [illegible]
ne [illegible] delitatis ipi. ad .iii. dr q i loco
i[illegible] no erit [illegible] loco
[illegible]
[illegible]
dig[illegible] tate [illegible]
[illegible] tota [illegible]
tenebr' [illegible] erūt [illegible]
[illegible] potuerit
[illegible] illa
erit i celo [illegible] no erit
[illegible] no [illegible]
ad .v. dr q [illegible] melioratio elem' [illegible]
[illegible] meliorabatur
[illegible] armonia.

[illegible] plante ⁊ aīalia rem
neat i illa inouatione [illegible] non
[illegible] sed aīa
lia ⁊ plātas [illegible] no auft
i illa inouatione. [illegible] hoi [illegible]
[illegible] aīalia ⁊ plāte ⁊ [illegible] sed [illegible]
[illegible] aīalia ⁊ plante [illegible]
[illegible] remanebit in
[illegible] auferat sed
[illegible] ⁊ plātas [illegible]
[illegible] no [illegible] q [illegible]
[illegible] inouatione [illegible]
[illegible] plantas ⁊ aīalia [illegible]
⁊ plāte hnt nobiliorē formā q [illegible]
sed [illegible] i illa finali inouatione [illegible]
imutabili. g° dr [illegible] ⁊ plā
te [illegible] nobiliora [illegible] ē dr
q illis appetit' [illegible] appetitu
aīalia ⁊ plāte appetūt [illegible] ⁊ [illegible]

[illegible] sal[illegible] ordinat[illegible]
[illegible] ut i f° d' gnōe dr g° [illegible]
[illegible] ista aīa [illegible]. sed q si plante
⁊ aīalia remanebūt aut oīa aut q[illegible] [illegible] omia
[illegible] aīalia bruta q [illegible] mortua [illegible]
[illegible] hoīes [illegible] no pot q[illegible]
[illegible] no pot [illegible] resur
[illegible] no [illegible] no sit mag' [illegible] d' uno [illegible]
[illegible] uideat [illegible] ⁊ nullu eo[illegible]
[illegible] remanebit sed [illegible] remanebit p[illegible]
inouationē [illegible]
sante g° ⁊ plāte ⁊ aīalia [illegible] p' mūdi inoua
tionē n erūt. [illegible] i [illegible] d' gnōe i aīalib'
⁊ plantis q h' [illegible] ppetuitas [illegible]
[illegible] mot' [illegible] no [illegible]
[illegible] celiāte [illegible]
[illegible] id q ē ad finē. sed aīalia ⁊ plāte [illegible]
[illegible] ad aīalē [illegible] hois [illegible] dr. [illegible]
[illegible] sic oīa [illegible] dedi uob' [illegible] sed post
illā inouationē aīal' uita in hoīe no erit g°
n plante n aīalia reānebūt. Respōsio
dr q ē inouatio mūdi [illegible] hoīem fiat [illegible]
inoua hois [illegible] ho aut inouat' de
statu corrupt' i [illegible] ⁊ ppetue
[illegible] dr .i. cor. xv. [illegible] induere i[illegible]
corruptione. ⁊ [illegible] inouabit ut adita
oī corruptione ⁊ trāsmutatione ppetuo remaneat
i[illegible] ad illā inoua. [illegible] potest
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ⁊ [illegible] hoīes [illegible] in
corrup' [illegible] quedā
i corrup' [illegible] i corrup' [illegible] hoīes [illegible]
[illegible] m°
⁊ no [illegible] i corrup
ho[illegible] i corrup' aīalia [illegible]
⁊ [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] ⁊ sic nullo mō [illegible]
[illegible] ad incorrup'. [illegible] i illa inouatione n
remanebūt sed sola illa q [illegible]. ad .i. g°
dr q [illegible] ad ornatu elem' [illegible]
[illegible] actiue ⁊ passiue [illegible]
ad sp[illegible] actiones [illegible] ad ornatu [illegible]
elem' instituta actiuis ⁊ passiuis [illegible]
[illegible] no remanebūt [illegible] aīalia n plantas
[illegible]. ad .ii. dr q [illegible] aīalia [illegible] plāte
[illegible]
[illegible] q[illegible]
[illegible] ut illa renouaret
q ad inouatiōnē ordinē hnt. plāte aut et
aīalia no hnt ordinē ad inouationē [illegible]

rup. ut pdcm e. vn grii ho n remit ut in
nouet qr nlle pot alid mei. n aliq e e ca
par n q ipe e. vn q dato q aialia hutura
ment i mistio homis no tn eet i nouacoi
ad .iij. dd q psoa homis n allige e .n. psoa
n corrumpit, et n glificata. ita q ogo illius e d
rata f statu hz mutabilitatis. alia f statu
fute nouitt plate aut q aialia sit d psone ei
f statu istu no aut f statu nouit ille cu or
dine ad ea no hnt ad .q. dd q qz uis
aialia q plate qnt adqda a se meliora
q ipa ela cp ad ordine i corruptois ela .f.
nobilioz aut ex dcis p3 ad .v. dd q illus
appetit ad pfectate que e i aialib3 q plant
e accipiend f ordine ad mot celi ut .f. in
i ee pmaerunt q mot celi cessabit no .n.
pot ee appetit i eo .q. ut pmaeat ult cu
sua q id si cessante motu pmi mobilis pla
te q aialia no maerunt .f. speci no sic appe
tue ille frustra.

Cum tn utruz dotatis sit susceptiuus
... ... .xv. qd
... ... res
... ... bud coz ... ... qd f
... ... .q. dotatis
... sic coz aie. vn ... ...
tati e d. ... ... mo f se sic attribuit ei tage
lepsu ... mo ... ... dotatis sic
sic ei attribuit tactu suo lepsu. ... ...
m aute attribuit humanitati xpi sua ...
... ... sic tactu suo lepsu ... ...
... ... pu agetis ... ...
... ... humanitatis utute ... dotatis
... sua ... sic ... ... cu pmod quo
... lepsi e cu ... ... sit
... aiaz pub scm i carne p filt hois sit coz
... ... coz ...
... ... ut ... ... refrrer ... ...
... ... utute
diuina q ... ... humanitatis xpi
sed tn spi ... ... coz ... huma
tati ... ... ut ... ...
... ... fili cu pre q spu .f. ead uita
e q pruet ad aiaz no ad coz. sed g ois uita
tn spi ... corplis ... uita diuina q imitat
... ut pz .p dyo. ... .d. di. no. et dd q no
... ad coz q coz no pot ee prticeps d
p cognitom q amore angli differet an eum
signu ... .f3 ... ill signu ... no ... ...
... ... ad ... ... no ... post
i nouaconi q dd qd signu ... no accip ...

ipo signo ... ... repsentaconi
ipi. ... coluptne celi ... aduer ei. coluptne
celi h dnt angli q celos mouet qr ...
... sustetat tota ... ... actois e ...
coz. regit psppi ... ... ut aug dic
... d ... ... sol ... ...
... ... an ... .q .e. intellcu e hz ... f
... quo ho ... ... coz ...
qr ... ... an ... ... post ... ...
angli lucent mag ut ... ... sole et
luna ... ... q et ... beatitudine ...
lucis ... ... intellis e ... necessitatis
ut ... ...
q e ... ... sensibile qd in ... ...
... cu tn ... ... qd sit i ... ...
... no ... ... sensibile qui ... sit ...
... ... sed qd ... superficie ... sit ...
... ... vn lum ... ad ... qui ... ...
... posset ... ... qr ... ...
... ... no e.

Post h ... no ... .q e. ... ...
... ...
... ... incipit ... ...
... ...
... ...
... ...
... eit beatitudo ... ...
... ...
appetit tendat ... ... beatitudine
.q e. ... ... ipm ... ...
... ... que
i beatitudie ... ... ex
pte gaudij ... ...
gaudio .q e. ... ... d aug beatitudis ...
... ex ... ...

... q .v. ... d beatitudine
... ... beatitudo ...
e d ... ... beatitudi ... ...
d dotib3 ... beatitudie ... .v. d aureolis
quib3 ... ... .q d ... ...
... .iiij. ... ... sit ... ... quid sit
e ... ... omis appetat .q e. ... ...
...

D ... sic ... ut qd ... in hois ...
... ... apl'ib3 ... i possibile e ...
... ... ut ... dic i .3. d aia ... ...
... ... no ... ...
... sed maior hoim ... ...
ad ... ... .q. ...
... ...
... ... beatitudine ... ...

tudo in bonis corporis querenda est. ¶ p quanto aliquis finis est magis ultimus in consecutione tanto prius in intentione et appetitu sed prius appetit homo corporale bonum quam spirituale et ex amore istorum corporalium in amorem invisibilium manu ducamur. ut gregorius dicit. ergo bonum corporale est ultimus finis. talis autem finis est beatitudo. ergo in bonis corporalibus beatitudo est querenda. ¶ p quanto bonum est plus tanto est divinius ut patet in i. ethicorum. sed bonum corporale plus est quam spirituale quia corporale ad plantas et ad bruta se extendit. non autem spirituale ergo corporale bonum spirituali preminet quare in corporalibus bonis magis est beatitudo querenda. ¶ p beatitudo ab omnibus ponitur finis virtutis sed virtus habet finem suum non solum in bonis spiritualibus sed etiam in corporalibus. prudentia temperantia et alias virtutes conservat homo animatus et sic corpore ergo beatitudo non solum in spiritualibus sed etiam in bonis corporalibus est querenda. ¶ p secundum philosophum in ii. phisicorum felicitas et fortuna dicuntur idem esse. unde sunt bona fortune sunt corporalia bona ergo bona in quibus consistit beatitudo et felicitas sunt corporalia. ¶ p. homo ex anima et corpore constituitur ergo bonum hominis debet esse ex anima et corpore sed bonum spirituale non potest esse ex corpore. bonum autem corporale potest esse ex anima. in quantum anima in corporibus quam in spiritualibus bonis. ¶ sed contra id quod convenit homini secundum corpus potest esse commune ceteris animalibus sed beatitudo aliis animalibus competere non potest ergo beatitudo non est querenda in bonis corporis. ¶ p beatitudo est summum bonum hominis ergo in precipuis bonis hominis est querenda sed bona anime sunt nobiliora quam bona corporis sicut anima corpore nobilior ergo beatitudo est querenda in bonis anime. ¶ p illud est ultima miseria. non est ergo modo miseria ergo illud quod non potest esse bonum in pure est miseria non potest esse ultima miseria in rebus humanis quia in ultimus finis que est beatitudo. et sic sit miseria impotens in modo huius que sunt ad finem sed bona corporalia non sunt laudabilia neque bona nisi in quantum sunt ordinata. miseria virtutis ut patet per philosophum in vii. ethicorum ergo in bonis corporis non potest esse beatitudo.

Videtur ut quod beatitudo consistit in hiis que sunt ad magis quam in hiis que sunt intellectus quia beatitudo est summum bonum. sed bonum est obiectum voluntatis in quantum huiusmodi non autem intellectus. ergo beatitudo magis consistit in actu voluntatis quam intellectus. ¶ p delectatio secundum philosophum in vii. phisicorum ad beatitudinem requiritur unde et ingenio non beatitudinis agamus actum. sed delectatio est in voluntate sive in affectu ergo beatitudo. ¶ p secundum philosophum in x. ethicorum in actu nobilissime virtutis consistit felicitas sive beatitudo sed caritas est excellentissima omnium virtutum ut patet per apostolum i. cor. xiii. ergo est caritas sit in voluntate in ea querenda beatitudo. ¶ p sicut anima imperat corpori ita voluntas imperat intellectui et potentiis eo superior. sed beatitudo magis ponitur in bonis anime quam corporis. quia anima est superior corpore ergo eadem ratione magis debet poni in voluntate quam in intellectu. ¶ p beatitudo hominis consistit in perfecta coniunctione ad deum. sed perfectius homo deo coniungitur per voluntatem quam per intellectum. unde dicit hugo de sancto victore in viii. ce. sent. ubi est nobilis et acutus ibi est dilectio superveniens dicitur et minor intellectus. plus enim diligitur quam intelligitur. in cantica enim dilectio vincit scientiam foris est. ergo beatitudo magis consistit dilectione quam in cognitione et in voluntate quam in intellectu. ¶ sed contra est quod dicitur io. xvii. hec est vita eterna et beatitudo ergo beatitudo in cognitione consistit. ¶ p cor. xv. cum tradiderit deo regnum et patri dicit glossa i. cum perduxerit credentes ad contemplationem dei patris ubi est finis omnium et requies sempiterna et gaudium. sed hec est beatitudo. ergo in contemplatione intellectus consistit beatitudo. ¶ p philosophus in x. ethicorum dicit quod in contemplatione virtutis actu ultima hominis beatitudo consistit sed pertinet ad intellectum ergo beatitudo maxime consistit in intellectu. ¶ p secundum philosophum in primo ethicorum bonum est in quod per se sufficit est felicitas vel beatitudo. sed hoc est in cognitione ut patet io. xiiii. domine ostende nobis patrem et sufficit nobis ergo idem quod prius.

Videtur vero quod magis consistit beatitudo in actu intellectus practici quam speculativi. quanto enim aliquod bonum communius est tanto est divinius ut patet in i. ethicorum sed bonum intellectus speculativi est singulare eius qui speculatur bonum autem intellectus practici potest esse multorum ergo magis consistit beatitudo in intellectu practico quam in speculativo. ¶ p beatitudo est ultima perfectio hominis sed magis est perfectio alicuius rei secundum quod est causa alterius quam secundum quod est in se perfecta consistit unde dicit dyo. iii. c. ce. ier. quod omnium divinius est dei cooperatorem fieri in reductione aliorum per intellectum autem speculativum homo habet perfectionem in se ipso. intellectus autem practicus est causa aliorum ergo beatitudo magis consistit in intellectu practico quam speculativo. ¶ p finis est conformis hiis que sunt ad finem sed beatitudo est finis et premium virtutum ut in primo ethicorum dicitur virtutes autem consistunt magis in operatione quam in cognitione quia scire parum vel nichil prodest ad virtutem ut patet in ii. ethicorum ergo beatitudo consistit magis in intellectu practico quam speculativo. ¶ p beatitudo hominis consistit in eo quod est in homine nobilius sed intellectus practicus est nobilior speculativo quia ipse legem ponit speculativo intellectui per prudentiam enim legis latoris ordinatur civitas quas discere debeat disciplinas speculativas ut patet in i. ethicorum ergo beatitudo magis est in intellectu practico quam speculativo. ¶ sed contra est beatitudo cum sit ultimus finis perfecte ipsius quod non propter aliud. sed cognitio practica ordinatur ad aliud tamquam ad finem quia non ad opus ut in ii. metaphisice dicitur non autem speculativa sed propter se ipsam quere ut patet in i. metaphisice ergo beatitudo magis consistit in intellectu speculativo quam practico. ¶ p beatitudo nostra consistit in hoc quod deo coniungamur. sed nos non coniungimur deo per practicam sed per speculativam ergo beatitudo magis consistit in intellectu speculativo quam practico. ¶ p in re beatitudinis est diuturnitas et sufficientia et delectatio sed in actu contemplativi intellectus est hoc magis

sufficiens est q in actu intellectus speculativi ad quem multis auxiliis exterioribus indiget nulla quia actio est in quo non possit in diu persistere sicut in contemplatione propter vero continue actiones in istis quorum debilitas lassitudinem inducit non est autem delectatio ita pura sicut contemplationis quia ei nullum contrarium est. ergo beatitudo maxime bonitudo in actu intellectus speculativi consistit. Videtur autem quod beatitudo in hominis vita admiscetur. in .x. ethicorum habetur quod in .v. de beatitudine patrum spirituum quam in p. c. r. et ita beatitudo quam presentem predixit ... et hic ... omnia in vita hec habent ergo beatitudo est in hac vita. Item si beatitudo non posset esse in hac vita nullus beatitudinem acquireret in qua vita in nonnatis ... licet multi philosophi de beatitudine tractaverunt ... vita perit ignorantes ergo beatitudo potest esse in hac vita. Item plena vita hominis est perfecta quia plena vita alicuius alterius animalis est vita plena quod ... includit finem ultimum eorum ergo et plena vita hominis beatitudinem includit que est finis eius. Item unaqueque res illius desiderat finem suum sed ex desiderio finis naturale desiderium eorum qui sunt ad finem. illa autem per que conveniunt se ad finem sunt quibus ad finem perveniunt non possunt sed autem ad ... hominis mors est ordinata si in hac vita beatitudo habere non posset ergo homo naturaliter desiderat mortem quia per eam ... finem esse sentit ... applice ... ii. cor. v. nolumus expoliari sed supervestiri ergo beatitudo hominis est in hac vita. Item nullus potest esse beatus quia non habet id quod bonum vult sed quia bonum et ordinate vult sua bona nunquam posse perdi ergo ... non habet non est ... sed nullus in hac vita habet quia ipsum bonum quod in hac vita habere possit ... mors tollat ergo beatitudo in hac vita haberi non potest. Item nullus ad ultimum finem vite non pervenit est restat ad appetendum eo quod beatitudo in se sufficiens habet ut ... dicit sed quantum ... sit in hac vita perfectus vel scientia vel virtute vel ... adhuc ei restat ad appetendum ... multa scire que nescit immo ... sue perfectionis ... dum hec vita durat ... esse non potest ... sapientissimum et perfectissimum virum ... posse in insaniam devenire ergo beatitudo in hac vita haberi non potest. Item beatitudo ab omnibus petitur ... bonum est quod ... vult in perpetuum. ergo vita hec ... quod malum esse non possit quod ... sic sapiens et virtute perfectus ut malis appetit ... hominis ... etiam ... quod in hac vita beatus esse non possit. Responsio dicendum ad .i. q. quod beatitudo est sit ... ab omnibus in hominibus desiderata nominat ultimum huius vite finem. sed autem cuiuslibet rei vel est operatio sua ... vel per operationem ... ad finem ... cum autem ... sit in ... operationis ... hominis in ... sit ... anima quia vel in ipsis actibus ... beatitudo consistat vel minus ad quod homo ... anime ...

... vel anima bona anime diu. unde necesse est beatitudinem ponere in bonis anime et secundum philosophos qui animam aliquam in bonis corporis beatitudinem posuerunt cum puerit quod se ipsos quod esset ignorabant. non enim agnoscebant se scilicet id quod meus est quod corporis esse forte compleet scilicet id quod ... eius exterius appetet et secundum hic in exterioribus bonis suam beatitudinem quererent. Ad .i. ergo dicendum quod multarum opinionum non est necesse ... simpliciter scilicet secundum ... multitudo autem hominum in bonis corporis beatitudinem ... ad humanam opinionem habet quod illud quod est optimum existimant ... suam beatitudinem esse putant et quod ... eorum opinio ... est ... scilicet quod optimum hominis est ... non autem ... sit ... quod ... ponunt eum in bonis corporis quia hic opinio procedit ex falsa iudice ... existimat ... possibile id ... Ad .ii. dicendum quod hic quod primo desiderat ... accidens ... convenit ... ex ... exterioribus ... procedit ut patet in .i. phisicorum et in primo ... consistit ... hominis ... generale ... quod ... optimum ... agnoscunt ... desideramus quod inter illa bona ... existimamus illud bonum ... in ... sed ... unde in ... existima ... bona sensibilia ... in fine quam cognitio ... perficit ... cognitionem ... hominis fine ... ipsorum ... aliis et ... appetitum suum bonum ... est scilicet in spiritualibus homo ... perdet ... ipse ... appetitum boni spiritualis. Ad .iii. dicendum quod dicitur ad dicendum esse commune uno modo per predicationem ... autem commune non est id aliquid numero indivisibile ... modo habet bonum commune ... participatorum ... unius et eiusdem rei ... et hic modo bonum quod est deus est ... et hec commune maxime ... quod ad animam pertinet ... per ipsum attingit ad id quod est commune bonum omnibus rebus et id ... non procedit. Ad .c. dicendum quod dicitur est finis operationis et ... bonum ergo ... potest esse ... virtutis intellectivo ... quod in vite sit ... quod est in ... nobilior ... agat propter ... se non potest esse quod ... intellectu. virtus consistat. Ad .v. dicendum quod felicitas et fortuna dicuntur esse aliquid ... uno modo ... quod hoc modo felicitas et fortuna ... utrumque ... esse potest. alio modo ... vel ... et sic impossibile est quod felicitas et fortuna sit eorum quia fortuna est eorum que ... accidunt ... felicitas autem ... est ... ab omnibus ... ordinatur ... bona dicantur ... fortune ... in ... quod in hominis ... felicitas consistat. Ad .vi. dicendum quod licet ... ex anima et corpore consistat ... esse ... ex anima non ex corpore ... quod forma est ... rei. est ... specifica. unde et beatitudo hominis ...

2 sic btitudo cu ē ulti finis. ex fine est ro boni q ē uo obm

D

7 one ᵒsistit ī bonis aie. sic n. cōe ē ip̄ aīa sic ip̄ finis 7 iō ē totu sic p̄ ī ipso ḋ aia ma 7 bona aia ᵒsiatē ī aie bo. ut ī fine vn ī bon coī bti° p̄n ᵒsiste n p̄ [illegible] d. n. q. dd q beatitudinē ee ī nō ḋ itellig p̄t. uno mō ita q sit uob° obm; or ponē bti ī nō ee. ī mō ī q sic ās act uob°. 7 sic bti ī nō ee ñ p̄t. bti n. ūni ūā bois ī pomar [illegible] [illegible] p̄ accipi [illegible] [illegible] ī ipo [illegible] opo [illegible] fini ei. [illegible] [illegible] ip̄ sua opom. sic uo [illegible] ip̄o ē [illegible] q [illegible] opom p̄ngēt. uo aūt qn opo p̄ aia [illegible] illa q fini extior p̄ ostringit [illegible]

[illegible]

boni cōporcū uīnuō ᵒetū affus 7 iō [illegible] fic ē ī actu itellis. 7 ita bti° q ē ulti fin bois ī itellu ᵒsistit. cū iō q ē expte [illegible] s. genuō ipi ī sic q p̄t ḋ ḋlectatō ē. qn sol̄b ᵒplis ronm [illegible] supucuē [illegible] bti ᵒsistit ut sic uō attribuat [illegible] bti° ad [illegible] ad affectionē sic appetit 7 ultiā s q ī sic ui affectio ᵒcat. ad. 1. ḋ dd q ro [illegible] ī q bti [illegible] sic suū obm ñ aūt [illegible] ad. 4. dd q ḋlectatio requirit ad bti q [illegible] ᵒpletiā bti qz ḋlectatio pfi cit opom ut quedā sic supueniens uelō iu uenib sic uelit pulcrudo q iuuentutē de corat. ut dz. x. eth ad. 3. dd q [illegible]

[illegible]

pecunia. finis ītior erit psessio pecunie p quā hō se hz ad

sz ille actꝰ erit ultiꝰ finis ītior

tm̄ p̄emiñe bono ĩtell's q' singlaris execucō
ei excedit omniũ assñacionũ boni intell's t
[illegible] io [illegible]ssima btd̃o ·ĩtellu spe'o osistit
·ad·q· dd q' pfcuis ẽ hic [illegible] pfcom 7 [illegible]
dere ipi ĩ alto ꝙ soliũ hic ea ĩ se ipo nō·n·
alio mō intilligi pōt 9pō daip pfcoñu eo
q' pfecto dc' ut ẽ ea nō pōt ee n̄ simlr' sic
pfco ei' inse ip 9tigit aũt maiore ẽe [illegible]
alie' put inse pfcm ẽ & q ẽ ca aliē' qn̄ uo [illegible]
[illegible] pfcoꝝ coicat t nō tata sic hẽ sic [illegible]
ioīe [illegible] speculatoīs ĩ q' ĩse speculādo per
fais [illegible] [illegible] tuat [illegible] pfcñe aũt ẽ
ille q spec' ās speculatoeẽ [illegible] 9stituaiet
ꝙ ille q ipe solus posst speca' ad·iij· dd q'
sic [illegible] ꝙ sit adfinẽ nō [illegible] [illegible] qñ sic
[illegible] set 9 ĩ ee [illegible] [illegible] [illegible] ut
[illegible] ꝙ sit adfinẽ sic [illegible] adfinẽ in
[illegible] 7 li [illegible] uirtutes ofoīne bti'· q· ad
bti' ĩduot [illegible] [illegible] [illegible] ad·iiij·
dd q' intell's speculatiuus sp' pcticō [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] se ipo pcīe·ñ [illegible] ñ
intell's pcic' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intell's
speculatiuus ĩuidē d'ui' [illegible] [illegible] [illegible] ab
ĩtellu pctico [illegible] si ĩtell's [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut dic philu ĩ vi· eth· dū
[illegible] [illegible] [illegible] ĩtell's dbat [illegible]
[illegible] intell's pcic' ee [illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible]·q· dd q' sic ĩ rebꝫ illibꝫ se hẽ mot' adcim
ĩ uoluntari' se hẽ appetic' sic 7 [illegible] ꝙ [illegible]
sic appetit adg seat sic 7 io sic qn̄ res nl'
[illegible] adem cessat mot' et ĩ [illegible] ẽ hẽ q'
[illegible] appetit' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] btd̃o sic sic adq [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q' sit tale ad quo hito [illegible] ult' d'sidand'
restat· quia aũt nl' ee d'sidat q p[illegible]
ĩ bono q' hẽ 7 io ab oibꝫ btitudo [illegible] ad ee
poit q' ĩ mobi' hat 7 p[illegible] · [illegible] d' in
mobi' 7 p[illegible] huac bti' aliq [illegible]
iudicauer'·quidā·n·dicũt qd d' roe huac
bti' nō ee p[illegible] [illegible] [illegible] p[illegible] ẽ
uite hoīs ñ tn̄ inhō p p[illegible] 9[illegible]
ĩ mobi'· [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
tn̄ [illegible] ĩ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
plat [illegible] ut [illegible] ·i· eth [illegible] [illegible]
homiēz ee ĩ hẽ uita [illegible] [illegible] [illegible] usq
admortē ipi' [illegible] q' 9[illegible] hoīs [illegible] pfci
ĩ hẽ uita mutuũ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
possum hẽe [illegible] [illegible] io d' ullo hoīe an
mortē scire possim' an sua pfco 9[illegible]
[illegible] adfinẽ [illegible] [illegible] fine [illegible] [illegible] [illegible]
ad fine 9[illegible] ẽ 7 ĩ null's pōt d' hac ñ

ĩ morte sua hāc·ā [illegible] philus ĩ plat [illegible]
ĩ9ueniēs ẽ [illegible] [illegible] [illegible] d'hac [illegible] [illegible]
nō ẽ 7 q' nō possit [illegible] [illegible] ẽ· si [illegible] [illegible] in
uita ista si ac ẽ bat' dū uiuit bat' ẽ· cū
aũt mortuus ẽ bt' nō ẽ· 7 ita mag' possꝫ
dici bat' dū uiuit ꝙ ẽ mortuꝰ ẽ· vn̄ philꝰ ij
ĩ pōt [illegible] [illegible] d' bti' sua felicitate [illegible]
[illegible] q' bti' [illegible] pfcaꝫ rōm p[illegible]
7 ĩ mobilitatē hẽ [illegible]·sꝫ pfcaꝫ rōm
bti' nō ẽ po' [illegible] accide· ꝫ pōt ẽ hoīez ee
max' p[illegible] ipi' sꝫ morta 7 ex h eī
d' bti 7 io [illegible] hoīez bat' ee p[illegible] 7
ĩ mu' [illegible] sꝫ 9dicōm huac n̄· vn̄ [illegible]
[illegible] bs aut [illegible] hoīes tales [illegible] [illegible]
[illegible] accit hoī qn̄ [illegible] ĩ ipo [illegible] [illegible]
[illegible] ut nō [illegible] possit [illegible] [illegible] iij
[illegible] uirtutē sꝫ ista pō nō [illegible] ee [illegible] ab oibꝫ
n·ee po' q' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonū
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
illu'· p ēm 7 nō p p[illegible] q' ẽ btdo
p[illegible] p ēm 7 nō p p[illegible] io ea
ĩ [illegible] sꝫ nō soliũ aliq [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intell's [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] btitudinē qn̄ p[illegible] possit [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q ẽ in hoī [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nō pōt [illegible] ĩ hẽ uita [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nō [illegible] vn̄ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uite ee post hnc̄ uitā
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q ẽ [illegible] [illegible] ee [illegible] p ēm· poluer
n· [illegible] ĩ mor' illi uo q [illegible] [illegible] q ẽ
[illegible] [illegible] [illegible] nō ee [illegible] p ēm sꝫ mea
ee [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sepat' 7 uir'
coll' oibꝫ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] for'· ee
[illegible] ñ p[illegible] ad [illegible] btitudiēm
sꝫ soliũ [illegible] [illegible] p[illegible] q̄p
dām ẽ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut patuit· d'
xiii· [illegible]· 7 io sp' acedit [illegible] ee hoīs
btitudinē post hnc̄ uitā nō negamus
tn̄ qn̄ aliq [illegible] p[illegible] ee [illegible] iiij
[illegible] q' hō ẽ pfcaꝫ [illegible] [illegible] spē' p[illegible]
7 [illegible]· [illegible] [illegible] hẽ felicitate philꝰ i·li·
eth d'emiat· ām q ẽ post hnc̄ uitam
ñ asserēs ñ negañs· ad·i·[illegible]· dd qd sic
dcm̄ ẽ·i·iij·li· d' xxvij· btitudiēs ĩ
dūr act' [illegible] [illegible] sꝫ qs hō ẽ ĩ qdā
p[illegible] 9[illegible] [illegible] [illegible] q ẽ [illegible]
btitudo· ad·ij·dd q' illi phi ·q· fuerūt

ꝺ

uita no posset ꝺ btitudine loquetes no locuti sunt
ꝺ uia btitudie set ꝺ pncipali bti sic eni est
¶ .x. .iij. .ꝺ. q finis huiꝰ uite plus supat fi
ne uite alioꝶ aialiu q uita supat uita
ꝯ euli ipo uita hois e nobilioꝶ q ad nobi
liore fine ordinet. un no ꝺz q i ceniret
uita fine suu ¶ .ꝺ. .c. .ꝺꝺ. q quis ho nli
desidet fine. no tn nli ꝺsidat ea q sut ad fine
set ea q st appetita roali geliando de eis
ꝯ eligedo ea n e mens ad qd f se e odibi
le i ordine ad fine sic secto mbri e appetib pp
sanitate ꝯ h mo mors qm nli qs refugat
e appetibl pp btitudie sic ꝺz. phi .i. ꝺsidiu huis dis
solui ꝯ ee e xpo.

Ad .ij. sic pcedit. uit qd btitudo sit quid increatu
p pt. q ꝺ boet i tio ꝺ olo. qd btitudo e ipa
diuinitas. un gcludit qd omis oibz btis e
ꝺs. ¶ p qd p se btitui dz. uni soli gueit. set
ꝺs e sumu bonu e omis btis cu sic btitudo e
sumu bonu cu ab oibz tanq finis ultimus ꝺsi
deret. g btitudo e ipe solus ꝺs ¶ p illd q pp se
tm ꝺsidat e ht rom fruibil ut pz p aug
set btitudo e tm pp se appetibl ut pz p phm .i. .i.
ethi. g btitudo fruend e. ut pz p aug i .i. ꝺ
doctina xana. g solus ꝺs e btitudo ¶ p ꝺ
roe btitudinis e q sit i ea sufficien. set i solo ꝺo
iuenit sufficiencium appetitꝰ huan un aug
dic i .i. .gfe. inquiet e cor nrm doni ueniat
ad te g solus ꝺs e ipa btitudo ¶ p oe qd e in
nob ul mere nob eeli t e p accns. h btitudo
no e ꝺ ecci hois q sic ois ho ꝯ sp ee btus
g si e i hoie. erit accns set accns n pot ee
finis sbe cu sba sit nobilior accnte. g i possibile
e btitudine ee aliqd i nob ꝯ tn i creatu erit. ¶ set ꝯ
e qd fit iustie pticipatioe diuie hoies. iusti
ita btis pticipatioe diuie hoies bti ut pz p
boe i .iij. ꝺ gsolatie. set iusti e aliqd creatu i nob
g ꝯ btitudo. ¶ p felicitas addita nuo boꝶ
e eligibilioꝶ ut pz p phm i .i. ethi h ꝺz
qꝺq nuo addito no e eligibilioꝶ. g felici
tas e aliqd ꝺz ꝯ i e aliqd creatu i nob. Videt ut
q felicitas no sit actꝰ q f boetiu i tio ꝺ gso.
btitudo e status omi boꝶ ggregatioe pfcus set
status no noiat actu g btitudo no e actus.
¶ p actuu nroꝶ nos sumꝰ cu si g btitudo i actu
nrꝶ gsistet. no eent cu nre btis q e absꝰꝺ
¶ p si id qd e i nob sit ultim fis h pcipue
erit illd q nuq ppꝰ aliqd q set ꝺlectato n que
p aliqd h pp se ipm g i ꝺlectatioe maxie gsi
stit btitudo h ꝺlectato no e actus set passio
g felicitas no e actꝰ. ¶ p ab uno agete e

ꝯ f unu hitu posset ee actꝰ diuisi. si g bti
tudo eet actꝰ eꝺm bti. eent diuise btitu
dines qd e absꝰꝺu. ¶ p btitudo uie e qda
silitudo btis patrie h btitudo uie no pot ꝺ
actꝰ q sic dormietes amitteret btitudine. g btitudo
patrie no e actꝰ ¶ p illd pp qd res. e ultius
finis rei h ois res e pp opom ut ꝺz i ꝺo
ce. ꝯ m. g opo ppa hois e ultius finis eiꝰ
ꝯ ita btitudo ipiꝰ e actꝰ quida. ¶ p ho f h be
e qd ad ꝺi silitudine maxie ptingit set sedm
h qd actu agit ꝺo assilat maxie q sic e i
maxie i actu remotꝰ a potentiaꝯ g btitudo hois
gsistit i eiꝰ opoe. Videt ut q btitudo hois n sit
id q uita etna. uiue .n. uiuentibz e ee ut ꝺz
i .ij. ꝺ aia. set btitudo f phm n gsistit i ee endo
set i opando g btitudo hois no e aliq uita. ¶ p
ro uite i actu gsistit ut pz p gm i .ij. ꝺ cais
set btitudo includit ꝺsiu roe i trasmutabilis g
btitudo no e eadꝰ q uita etna. ¶ p btis e hoi
gmunicabl. set etnitas uite no pot ei gicari
q q i tpꝶ fcm e. no pot ee etnu. g id q p
¶ p qm i ppetuu durat qdamo uita etna
pticipat f q etnu largo mo accipit. pppe
tuo set dapti i ppetuu durabut. i ignem
etnu missi ut pz .m. .xxv. no aut hebt bti
tudine set suma misia g ꝯc. ¶ set ꝯ. id q
e fis huane uite e btitudo. set etna uita
e fis huane uite. ut pz ro .vi. hetis fructu
urm i sctificatioe fine. uo uita etna. ¶ p
ultia btitudo hois gsistit i sola uisioe ut exp
dcis pater set i h gsistit uita etna ut pz
jo. .xvij. h e uita etna ut gnoscat ꝯc g
btitudo e id q uita etna. Videt ut q btitudo e
id q pax. ꝯo pz q in ps ꝺz qui posuit fies
tuos pace. set fis ciuitatis ꝺi ꝺ q i lo e btitudo
g btitudo e id q pax. ¶ p aug. dic. .xix. ꝺ .ci. ꝺi
possum ꝺre fine inroꝶ boꝶ ee pace sic et
etna uita. set etna uita e idm q btitudo. g pax
¶ p illd q nli ꝺsidat ab omibz ꝯ pp q alia
agut. ut ee hois h pace ois ꝺsidant ꝯ pp ipm
agut. q agut ut aug dic ꝯ dyo .xi. c. ꝺ. di
ne. g pax e ipa btitudo ¶ p pax gerat qda i por
tat set omis i muta finis e quies ꝯ p exe
i rlibz. ostendi pot g toti uite nre. ꝯ mu
tabilis finis e pax. ꝯ sic pax e id q btitudo
¶ set ꝯ btitudo e opo qda. f phm. set pax non
noiat actu. aliq set i mobilitate tm. g
pax no e id q btitudo. ¶ p pax maxie ad appe
titu. ul uolutate refert. q e qda ipiꝰ geratio
btitudo aut pcipue gsistit i intellu ut s dcm e
g btitudo no e id q pax. Videt ut q btitudo no

sit id qd regnu dei· regnu. n. qd dz aregedo
7 agubnatom puiden ptine ut· set pui gsi
stit iordinatioe eou q sr ad fine ipo g regnu
di n uir ad bti ptine· q e ultius finis ¶ p dyo
d· e· vii· d· di· no· q regnu e ois fis q ornat
lege 7 ordis distributo· set h distbuto no
solu ptinet fid hoies set ad os creats· quib;
ds pdca distbuit· btu aut ad solas creats raals
ptinet g btu no e id q regnu di· ¶ p re
gnu n iportat aliq pfcom n ipsidete set q
pe iregioe regni e un tm ut pz p phm
viii· eth· g regn di no dic aliq pfcom· n i
ipo do· set btu no sol dic pfcom i do set
i oibz btis g btudo no e id q regnu dei ¶ p
btudo n opatit omixtu alic mali set iregn
di posse ee a mala vn· m· xiii· dz q' infie
mdi agli colliget d regn di oia scandala g
regn di no e ipa btu ¶ Item g e q aug d i euch
qd trs p petitoes idnica oroe ad fuura btu
ptinet una aut eau aducniat regnu tuu
g regn di ad btu ptinet. ¶ p id q pmtit
scis i pmiu e btu· set regn di e hu ut pz· m
v· bti q psecutoz pa· qm ipoz e re· ce·
g regn e ipa btu Responsio dd ad· i· q· qd bo
nu q oia ocupiscut e ee ut pz· p boe· i· li·
d oso· vn ultim dsidat ab oibz e ee pfcm s
q e possile i n illa· oe aut qd hz ee ab alio 7
pfcom sui ee hz ab a· qz tanto pfciur ee re
cip unuqq; qto niius oiugi eendi pnc
vn i fiora coz pp loge distae· apo pn ee
corruple hnt· ut pz· ii· d gnoe 7 io ultius fi
nis eiz rei hntis ee ab a e d· mi exns id
q e dsidare pfcois pnn aliud inei· s· ipa
sua pfco q facit oiuctio ad pn vn cu btu
sit ultim hois fis d eit btu. vna q e i ipo
s· pfco ulti ad q possile e ipm puenire· 7
h e btudo creata· a uo e ex ipo pe giuctom
pmissa btudo i eo ca 7 h e btudo increata que e
ipe ds ¶ ad· i· g dd q' sic ds e bo p eem sua
oia a sr bo pucipa ut dz· i· li· d ebdo· ita
ipe solus ds e btus· p sua eem aly bti sunt
pucipatoe· vn btudo e qdi creata pucipato
7 silitudo btu· i crate no e tn eetia btu· q·
facies hois p eem sua batos 7 sic inellnda
e auctas boe ¶ ad· ii· dd q' btitudo creata
no e su· m bonu simp· 7 io ratio no sr· ¶ ad
iii· dd q d e diligere· vnu q diligi p mod
bnuolen· qm uolum bonu ac· q se ipm
sic diligim amicos 7 simil· ex eis nob dbet
accide aut qd diligi dilectoe ocup 7 h e ul'
bonu q i nob e l q exeo i nob aliud bonu sit
sic diligim dlectatom l uinu i q e faciat
dlectatom gcep au diligi dilectatioe ocup
no pot ee ulti dilectu e ad bonu alt refe
tur· ei· s· qui ocupiscat ti id q diligit amoe
bnuolen· pot ee ulti dilct btudo g creata
q e i nob no diligi n dilectoe ocup vn ei
dilectom refim ad nos 7 p ons refim ea
i dm eu 7 nos i dm refre dleam· 7 t no
pot ee ulti dilem. e tn ultim ocupitu. exh
ipo qd e mayi bonu q nob exgiuctione
ad dm pueit 7 io dz ee pp se qitu· ul' dlidu
tu utriq· n· iportat ad ulti i hiis q diligu
tur amoe ocup ee· n· ds ocupiscat tn id
e ocupisce dm q mayi bo· q nob exdo
pueit sic id e ocupisce uin 7 essem uin
i nb puta dilectatom· ¶ ad· q· dd q' i solo
do· suffi iueit sic i pn ois bo· q qit ap
petit· set exdio mune iueit suff quo
ad ipm i ill quib; ado ofi· ut oia bona
sufficiente hane· ¶ ad· v· dd q quis oe
accns i q hi sit sba· igbilius tn ad accns
qnt ad ad pot ee sba digus· pot· n· accns
osidai· d· uno mo p q i siet sba exq hz
idm accntis q sic oe accns sba i digus e
a mo pot osidai iordine q ad ad ex 7
sic ad accns pot ee sba nobil i q p ipo
sba a q giugit· ac nobilioz se q h mo creata
btudo 7 g et hi sr ad nobili n aie e i hent
e q a q gsidato p q oe accns sba nobil
e i q· s· sba opat ad accns q inhens· sic
po ad actu. Ad· ii· q· dd· q sic exp dcas
pz ultim fis rei i ipa re accepta e id p
qd giugit res suo fini exioz· qui e pri
cipiu sue pfcois do aut q e ultius fis.
it· res d giugi posse· uno mo p mod
assimulatiois 7 sic dicat illa res ee do
giuctissia q e do silima 7 p h oz illd i una
q z re ee ulti ei fine p q maxie do assilat
unuqq aut p h· ad d silitudine accedit
q e actu· recedit uo p q e i po· 7 io p q
res maxie e i actu e ulti fis a mo pugeda
ad ipo dm q qd giuctio sol creat roali pe
e q pot ipi do giugi p giuctom 7 amore
eo qd ds e obm gponis ei· n au opois de
alt creat qq; aut mo gside ultia pfco
hois q e ei fis oz ea ponc ingne act· s· n·
gsiderii mod giuctiois ad dm q e ois oib;
creatis e res mag sr i actu· p q opus q s
qd potes opai eit ultia p fco unicq rei
sua ultia opo pfca vn res ee dz pp sua
opoz hois i opoe gl hz hit· n· no giugit

obo. n meri actu et id oz q beatitudo igne actus
pinat tm h sua ɔsideratio ymaq induat co
[illegible] beati q pa. q3 beatitudo no e n realis
entia. [illegible] ad .i. g ad q3 iqlz ordine omnia que
sunt [illegible] cooperant ad ultimu fine.
Vn e ptim operatio hois sit ultimus finis eius
sic unicuiqz rei e bonum e hois quo cooperat
ad pfectam opom sic ad pfectz opom hois i
hac uita. cooperant [illegible] quibus act in
[illegible] bona illa sic prin actuu et bona
exteriora sic instrumenta [illegible] opom
[illegible] oiu bonoz aggregato potest ee beatitudo [illegible]
oia bona aggregata conducunt ad opom
pfectissima hois q e [illegible] ipsa beatitudo [illegible] oia
ordinant ad beatitudinem [illegible] usu [illegible]
et [illegible] no oia [illegible] illa manent [illegible]
ipsa manent tm i succedentibz [illegible] sic fidei sue
cedit uisio et diuinitas [illegible]
[illegible] exterioz [illegible] ad .ii. [illegible] q i actu duo [illegible]
[illegible] actus [illegible] et [illegible] ipsi [illegible] pfectum [illegible]
[illegible] primus [illegible] secundum [illegible]
[illegible] habitus [illegible] sit acquisitus
[illegible] actus [illegible] solo [illegible] infus
[illegible] pfectio [illegible] exterioz q [illegible] actus
[illegible] no potest ee beatitudo [illegible]
[illegible] qd fini exterioz nobilissime [illegible] et id
[illegible] beatitudo no sumus nos [illegible] ad
.iii. [illegible] q [illegible] e delectatio una [illegible]
[illegible] finis [illegible] ordinal e [illegible] ordi
nant ad pfectaz opom [illegible] illa i
quibz delectantur [illegible] alia delecta
tio e que [illegible] consecutiua [illegible] efficit
[illegible] opom [illegible] et id delectatio [illegible] no e
ipsa beatitudo [illegible] pfectio et [illegible]
e [illegible] ad .iiii. [illegible] q [illegible] actuu [illegible]
[illegible] procedentiu [illegible] no [illegible] ex in
terruptione [illegible] et id [illegible] non
[illegible] continua [illegible] no [illegible]
una beatitudo [illegible] ad .v. [illegible] qd [illegible]
[illegible] principio [illegible]
et id no [illegible] Vn
dormiens no potest [illegible]
[illegible] ipsi [illegible]
[illegible] suis [illegible] operes [illegible]
[illegible] q [illegible] uno modo ipso [illegible]
ut [illegible] .q. [illegible] uiue [illegible] ex h
[illegible] ad uiuens q potest se ipsum mouere
[illegible] Vn [illegible] uiue [illegible]
q mouet se [illegible] et [illegible] q mo
uet se [illegible] mouet se ad [illegible] i
hoie [illegible] mouet ad uolend

et intellectu [illegible] aut [illegible] pfecto e [illegible] actus. Vn
[illegible] uite ad signandu opoz [illegible]
[illegible] sic sentire [illegible] uita [illegible] et [illegible]
uita [illegible] huc modu [illegible] illa opom
sua reputat [illegible] .q. d. ad
[illegible] sit sua [illegible] ordinat [illegible] q modo [illegible]
ista ducit tale [illegible] tale uita [illegible]
[illegible] uita [illegible] uoluptuosa [illegible]
[illegible] motu [illegible] Vn
[illegible] q no adiungit motum [illegible] mot
[illegible] ut p3 [illegible] et id
[illegible] opo [illegible] tal [illegible] no
[illegible] uite [illegible] aut
[illegible] q potest ee beatitudo hois [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] aut [illegible] sicut
[illegible] no
[illegible] aut [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] cu ad cu [illegible]
[illegible] Vn [illegible] e etiu
[illegible] uisio [illegible] q e ipsa beatitudo e ipsa uita
etna [illegible] ad .i. g patet [illegible]
[illegible] uita [illegible] motu [illegible]
[illegible] motu [illegible] uiuens [illegible] uiuentibz [illegible]
[illegible] nomi uite [illegible]
[illegible] exterioz [illegible]
[illegible] ad [illegible] opes [illegible] mot
[illegible] ut [illegible] intellige motu [illegible]
[illegible] mot [illegible] ad .iii. [illegible] q [illegible] no
[illegible] hoi [illegible]
[illegible] ipso ut [illegible] induct [illegible]
[illegible] hoi [illegible]
[illegible] Vn [illegible]
[illegible] uita [illegible]
[illegible] ad .iii. [illegible] q uita [illegible]
[illegible] no sol
[illegible]
[illegible] inuenit [illegible] oes [illegible]
[illegible] excludit [illegible] q [illegible]
[illegible] qd [illegible]
[illegible] ut [illegible] no
[illegible] e [illegible] Ad .v. q.
ad qd [illegible] .xix. [illegible] oiu
[illegible]
[illegible] ordie [illegible]
[illegible] excludit [illegible]
aut [illegible] illu ordinez [illegible] i [illegible] or
dinat Vn [illegible] dns [illegible]
[illegible] ipediat ordinez sue [illegible]
ee [illegible]

[illegible]

aūt li·iiij. ad omēz datam possit ptinere
qa omīa sē addo ī fine ordinata ꝑ legem
etnē sapīe ⁊ reb; oīb; sē d̄ te [illegible] qu. b;
ī fine [illegible] ptinēt
que ad ipō ultim̄ fine mō nobiliō [illegible] sē
pueīre ⁊ [illegible] ordinatōm ordīs ⁊ fis. ad
3. dd̄ q̄ reg̃ ip̄tat pfōm ⁊ iplidente ⁊
in eo q̄ sbē [illegible] tiē ipfectiōis pri
[illegible] alius ī pōie eo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad reg̃ [illegible] pueīre nō [illegible] existētes sb
rege ut d̄ apoē·v· fecistis nos dō [illegible]
[illegible] ⁊ sacdotes ⁊ regnabim̄. [illegible] ad
e. dd̄ q̄ reg̃ [illegible] militās ⁊ nō
[illegible]

[illegible]

ut d. ii. phie. g° ea bonu q apparet bonum
pot desidari. g° mistica quatuor sit mala que uel
le potest. Contra e q aug i li. de li. ar. d q nulls
ho pot. uelle ee mis. Pret sic se ht intell ad
pm intelli ita ht se uo ad pm appe. set i
tells no pot assentire pro pmu intelle qui e
affi. q nea no ee uer sil ut patet. e. meth
g° uo no pot assentire miserie. q e dru sin p
m app. Ult ui. q nlls appe bea meat
nlli. n. no meu set appetit bea e hoi nlls
al no eet q oibz g° nlls appe bea mest. Pret
cu nita q d uult q d mitu sic ee nlle met
meo q uitat n pt sic n potest ut aug dic
set ho no pot no appete bea g° nlls appe
bea met. Pret nlls pt eppis nib meri uita
etna sic pcti diceba set ho ex ppis nib
bea. appete pot g° appe bea n met. Pret
q eo mo desidat qs beatudine. ad ea sig
nlls desidando bea. met g° nlls desidando dm
mobi q e absdu. Pret ea e pri mendi set
cas pam respic ficu cementu uoluta in al
tu fiez maur. mem q ita i app. bei. Ut
ui q i o ee q quis uult p bea uult. nlls
n. delecta p id uult Vii. eci delectato aut
no e ipa bea ut ex dcis pz. g° no quecq
q uult p bea ordinat set mlt uo ut aliq
q no s ordinant i bea set mag abea sic
e d peccatorib g° q qs uult p bea uult. t
Pret illa q iste nllas spem bea ht n pot p
bea desidari. set qui desidat ad q nllas spem
boi ht sic p p aug. i. ii. cof. n dic id furat
su q in habudabat q mlto meli n reuo
cata frui qm furto appetebat q ita aio quid
me i furto delectauit q cete spes nlla e. g° ad
desidat n p bea. Pret mors nllo mo pot
ad bea ordinari n forte sb spe uite ant post
morte q bea ne n iudeas e si qda se ipos
morte pun uolucr. ul ab ipis ul ab alus.
sb nlla spe fice uite g° n oe q qs uult p
bea uult. Pret eccli hois uod fta iudicat q
i fiez rectu ordinat. si g° qcqd desidat p
bea desidi. omis uo hois eet recta q falm
e. Pret H q qs uult aliqd actu oz ee actu
cogitatu. si g° qcqd aliqs uult p bea ee
cogitate actu q appet ee fit et id q pus
Set q ico qd p se desidat q n uj p q. stat
mot desidii. set illd i q stat mot desidii e
ultius finis si g° aliud q bea sic desidatu
p se q nuq p id q. bea eit ultius fis q
ee n pt g° oz ad desidatu l' mte l' imte ad bea
desidatu refri. Pret deo. n. c. q di. no. dr qd

pue oia desidant et p ea agut queq
agut set pue ordiat i bea ut ex dcis pz. g°
quicq desidat p bea desidat. Responsio dd
ad. i. q. q i oi ordine mobi q motor oz
for motores ordiari in fine pmi motoris p
dispon. i pssi i eis a pmo motore sic patet e
aia mor maium q mari biclim q biclis parit
q e fis intet abaia bicls q mari. tedut ad
fine abaia intetu p h q aia meis i pmit
mte ul i mte. set hoc distat i motib nlib
nlib q uiolentis. q i mot uiolentis i pssio re
licta a pmo motore i fis motorib e pt nam eor
q io oppo qnt ertali i pssioe e eis difficilis
q laboriosa. s i motib nlib i pssio relicta
a pmo motore i fis motorib e qnl eis q io hnt
oppom qnis. e qnis q suauis, q io sap. viii. q sua
uit de oia dispoit q una q res ex n e dimit
indita tendit in id ad q pdiam puit ordinat
s exigem i pssiois recepte. q q oia pcede
a deo i q bo e. ut d aug. q dyo. io oia eata
s i pssione a datore. recepta iclinat i bonu
appe s suu mod ut sic i reb q dd eculated
iueniat. du abono egdien i bonu tendut
h. n. eculatio in qb dd pficat eatis i q bdd
aut reianet ipfca. ille. n. eate q no ordi
nat ut pingat ad ipm pm bo aq poss ee
set solu mo ad qnda. ei similiu. qlex pfi no
hit eculato. set solu ille eate que ad ipm i
pm pri s mo ptinge poss. q solu e roabili
catu. que dm ipm allequi poss pcognitom
q amore in q ille bea assetit ut ex dcis pz
q io sic qlibet res i. nlr. appetit suu bonu
ita qlibet eata roal nlr sua bea appetit.
Ad. i. g°. dd. q sic uisli e d. s. pse ut colre
q pactis ut ho ita e q appe. q e uo obm
d accipi pot pse q pactis pse obm uo e bo
set pactis e h ul illd bonu. q sic bonu qm
io obm uo ita q sum bonu e ultiue uo fis
pse io q io bonu poit ut ultim uo fis q
pnile ei obm qm pactis. bea g° qnt ad id
q i ipa e pse h. pnni obm e omib nota
set qnt ad id q acnt pse obo no e nota
omis. n. cognoscat pfcm bonu q h appetit du
bea appetit set h pfcm bonu ee uolup. l' di
uicias l' uirtute l' qcqd hi e pactis q io ee h n
e incoius. ee mltos erroes. Ad. ii. dd q q uis
dia uisio sit ipa bea. no tn se q quicq appe
tit bea appetat dina uisom q bea i q hr i
portat pse obm uo. no ain ipa dia uisio sic
q appetit dulce q tn no appetit mel. Ad
3. dd q q uis aliq appetit ea. q se ema bea

s rei veritate non tamen secundum estimationem. non sunt omnia beati
s producentia ad eam. Ad iiij. dicendum quod ille qui peccat
in tendendo bonis mutabilibus sicut finem accipit ipsas res
mutabiles quasi perfectivas appetibiles et perfectam beatitudinem et ideo
eis intendendo beatitudinem appetit sicut enim non sequitur quod
qui ignorat hominem ignorat album quamvis homo sit
albus. Ad ij. q. dicendum quod opus anime per eam presupponit eam
et ideo oportet quod omnis opus anime precedit existentiam eius quod in
ducitur est autem ex presuppositione primi agentis dei. sed et ideo
videtur excepte intellectus qui ad intelligendum anima potest pervenire
non existente illorum quorum cognitio est ei innata et propter hoc non
potest assentire alicui quod sit contrarium huius principii que est
nullius cognoscit et similiter oportet esse excepte videtur unde cum ex im
pressione per animam sicut dicit. hoc autem inest ut bonum velit
et perfectum bonum tamquam finem ultimum appetit impossibile
est quod contrarium eius in appetitu illius cadat et ideo nullus potest
miseriam velle sed malum non preaccepta quod contingit dum
appetit aliquod malum quod apprehendit ut bonum. Ad
1. genus dicendum quod potentia rationalis se habet ad opposita in hiis que
eis subsunt et non sunt illa que per ipsam determinantur. non
autem potest in opposita illorum que sunt ei ab alio determinata
et ideo voluntas non potest in oppositum eius ad quod ex divina
impressione determinatur scilicet in oppositum finis ultimi potest
autem in opposita eorum que ipsa determinat sicut sunt ea que
ordinantur in finem ultimum quorum electio ad finem pertinet
Ad ij. dicendum quod coactio cum violentiam importat et pro
hibitio similiter non pertinet ad illam necessitatem quam natura
rei consequitur quia omne violentum contra naturam et ideo cum naturali vo
luntas in beatitudinem feratur non coactionem in ipsa non ponit nisi
aliquam libertatis diminutionem. Ad iij. dicendum quod nichil prohibet
aliquid quod secundum se est appetibile quantum adiuncto appetibile non esse unde
et esse quod per se ab omnibus desideratur et secundum se est bonum quantum ad
iuncto reddit malum et odibile sicut esse in tristitia vel mi
seria unde et peccatis non esse appetitur. non quod in quantum
privat esse sed in quantum tollit illud malum quod odiosum esse
reddebat. carere autem malo bonum est. unde et quod appe
tit non esse appetit illud ut bonum. sed miseria nunquam
potest appeti ut bonum quia dicit rationem perfecti mali et ideo nullus
potest velle miser esse non esse autem non dicit ipsam rationem
mali. sed id quod est malum et ideo quantum adiuncto quod habet
rationem boni potest esse appetibile sicut patet per philosophum in ix. ethicorum
et per ieronimum in glosa super xx. quod cum augustinus dicit quod nullus
appetit non esse intelligendum est per se loquendo. Ad x. dicendum
quod non potest extrahi quod albedo sit magis quamvis
possit extrahi quod id quod est album vel sit magis.
et similiter potest extrahi ut id quod est bonum sit malum sed quod
ipsa bonitas sit malum autem esse extrahi non potest et
quia miseria implicat rationem mali. ideo non potest
extrahi ut bona et propter hoc non potest appeti. Ad x.
q. dicendum quod bonum quod est obiectum voluntatis est in ratione ut dicit philosophus
in vi. methaphysice et ideo oportet quod motus voluntatis conveniat ad

ratione eius alia et existente quamvis autem res semper sit in ratione
potest considerari secundum rationem communem prout nulla re posita res
tamen eius alia non potest esse. secundum communem rationem. non cum
additione proprie rationis et ideo oportet quod quamque voluntas et
sunt in bonum quod fertur in aliquod bonum determinate et similiter
quamvis sunt in summum bonum quod fertur in summum bonum hic vel
illud rationis quamvis autem ex nulli inclinatione voluntas habeat
ut in beatitudinem feratur secundum rationem communem tamen quod feratur in beatitudinem
talem vel talem hoc non est ex inclinatione nisi sed per discre
tionem rationis quam advenit hoc vel in illo summum bonum hominis
constat et ideo quandoque dicitur beatitudinem appetit actualiter contin
git in appetitu naturali et appetitu rationali. et excepte appeti
tu naturali semper est in rectitudo sed excepte appetitu rationali quando
est in rectitudo. quando scilicet appetitur in beatitudine. non vero est
quando autem perversitas. quando appetitur ubi non est
et sic in appetitu beatitudinis potest dici vel mereri adiuncta
gratia vel demereri. secundum quod eius appetitus est rectus vel perversus
Ad 1. genus dicendum quod in appetitu beatitudinis semper est eo quod est ille
contingit ad voluntatem in ille et sic potest in eadem ratio
mini vel demereri. Ad ij. dicendum quod quamvis nullus possit
vitare quin beatitudinem aliquo modo appetat potest tamen vitare
quod non appetat eam hoc modo quo est appetenda. et sic potest mereri
vel demereri. Ad iij. dicendum quod ad appetendum beatitudinem perfecto ap
petitu quod sufficiat ad merendum homo ex propriis viribus non est
sufficiens sed habet hoc ex munere divine gratie ut patet per 1.
cor. v. quod efficit nos in hoc ipsum deus est. i. q. facit
nos veram gloriam appetere secundum glosam. Ad x. q. dicendum
quod secundum philosophum in vij. ethicorum in ordine appetibilium hoc modo
se habet finis sicut principium in ordine intelligibilium. quia
autem illud quod est primum in quolibet genere et maxime est cum con
que sunt post ideo cognitio primi in speculativis est causa cognitionis
omnium aliorum et similiter appetitus finis est causa appetendi. omnia autem
que sunt ad finem. unde cum beatitudo sit finis vite humane quecumque
voluntas appetit facit ad beatitudinem ordinat quod patet experimen
to per quod omnia non appetit aliquid appetere vel in quantum est esti
matio bonum vel hoc autem quod dicit habet aliquid quod estimat bonum
reputat se beatiorem propinquiorem quia addit bonum semper facit
bonum magis propinquare bono perfecto quod est ipsa beatitudo et ideo
quibus appetitus in beatitudinem ordinat. Ad 1. genus dicendum
quod delectatio est aliquid eorum que ad beatitudinem exiguntur. cum sit
forte in beatitudine et ideo appetitus ipse quo quis
delectationem appetit in beatitudinem. ordinat in quantum ipsa
delectatio est quaedam similitudo principalis remota illius de
lectationis quam beatitudo perficit. Ad ij. dicendum quod ad or
dinandum ad beatitudinem presidium non contingit uno modo
sicut quod videtur ut per hoc homo ad beatitudinem perveniat sicut dicitur
vult operari opera virtutis ut per hoc beatitudinem mereatur. alio
modo cum quis appetit aliquid ex hoc ipso quod habet aliquam simili
tudinem beatitudinis. est enim voluntas appetit id ex hoc ipso
efficacem ut consideret illud in quantum est quaedam similitudo in ve
niet quamvis proprie consideratum haberi non possit et hoc modo

D

[illegible] q pria appetit [illegible] redit quod dr in
mutuu ut dicit aug. [illegible] hic uidet sup b
releuatu invitum [illegible] tam, ut sit ora de celis
hoies [illegible] [illegible]
[illegible] uno [illegible] filii induunt talus [illegible]
[illegible] [illegible] q in illo [illegible] ut aug. [illegible]
[illegible] spem [illegible] [illegible] ut faceret ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q in illo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible]
q potentia [illegible] ut libertate [illegible]
[illegible] in pune q. no liceret tene
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] morti se exposuer. [illegible] uno mo
[illegible] [illegible] ut saluaret [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] post mo
[illegible] sed in ipe [illegible]
[illegible] morte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sustinebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quo constat quod [illegible]
[illegible] q morti sustine uoluer [illegible]
[illegible] ad [illegible] q no sit [illegible]
in duo requirit unu q sit finis [illegible]
[illegible] ut id quod in [illegible] ut [illegible]
fini. [illegible] aut oia [illegible] ad [illegible]
[illegible] mo [illegible]
[illegible] q [illegible] appetit [illegible]
[illegible] et sequit [illegible]
[illegible] fine appetit. no
[illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] no [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] ingrediant
q [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] no tn [illegible] actus
[illegible] [illegible] in oibus
[illegible]
D. q. sic [illegible] uit q [illegible] no sit [illegible]
[illegible] post [illegible]
[illegible] tanto p
[illegible] [illegible]
[illegible] q [illegible] maior
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potest q multiplicatā

set aia et cor. [illegible] mag [illegible] q [illegible]
[illegible] ut ei maior [illegible] adequand [illegible]
aus [illegible] pricipat que in actu consistit. [illegible] p
[illegible] consistit in actu in illis [illegible] ut pz ex [illegible]
set in illis ex suo [illegible] no [illegible]
[illegible] cor resumptu. no efficiet ut aia [illegible]
[illegible] no est. maior post
[illegible] p [illegible] n pot ee ad mai q in finite
[illegible] no [illegible] mai q [illegible] set aia [illegible]
[illegible] cor resump [illegible] q gaudet d
bono [illegible] post resumptom aute cors n
hebit d [illegible] gaud n forte d glia cors q est
[illegible] bonu [illegible] gaudiu cor post cors re
sup no est mai q an [illegible] set [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] maior est
[illegible] morte [illegible] p [illegible]
[illegible]
[illegible] est maior q an q
[illegible] set in cor puient [illegible]
[illegible] est maior post [illegible]
[illegible]
[illegible] q [illegible] accipiet [illegible]
[illegible] n est
[illegible] hebit [illegible] p
[illegible] set [illegible]
[illegible] ult [illegible] in [illegible]
[illegible] q [illegible] sic id
q p [illegible] sic [illegible] bonu itaq mag
[illegible] [illegible] appetitu n
[illegible] no [illegible] q [illegible] qui
uult [illegible] uult. set [illegible] xv. [illegible]
[illegible] stella [illegible] sic erit in [illegible]
[illegible] [illegible] alius.
p primu dz [illegible] set quida se ex
cellentior [illegible] alius [illegible] set [illegible]
primu ut q maiore [illegible] hebit [illegible]
[illegible] diu no debent
[illegible] set [illegible]
[illegible] q ad primu primeat [illegible]
tudinis masioes dici n debet. [illegible] p masio
loo sigreur. set loc q [illegible] bificabunt [illegible]
[illegible] q spual [illegible] qui un [illegible] no e n [illegible]
masio qi diuisi [illegible] masiones dici pos
sunt. [illegible] p sic i pria erit hoies. diuisoy [illegible]
[illegible] in [illegible] q illo [illegible] fuerint
set i [illegible] n distiguit masioes
[illegible] n i pria masioes debet distigui [illegible] set [illegible]
q dr. io. xiiij. in domo pris mei mansiones

in . sic q' aug' expont de uariis dignitatibus pinton
p' in quolibet ciuitate est ordinata mansionum di
stinctio sed a' prius auis opat' . ut pz apoc' . xi .
g' ? in domo mansiones distingue' s' diuisos bea'
g' d' fluctus uir q' diuise mansiones non distinguunt
penes diuisos gradus caritatis . q' in . xev . dz credit
unicuique s' ppria uirtute ppria autem unicuique uirt'
ei . uis illius g' et dona et gie et glie distribuunt
s' diuisos gradus illius uirtutis . p' in se dz . tam
des unicuique s' opa sua . sed illud q' reddit est bea
titudinis in se a . g' gradus bea' distinguet s' diuisita
te operum et non s' diuisitate caritatis . p' primum
d'r actu et non habitu und' non fortissimi coro
nat' sed agonizantes ut pz . i . eth . et . ii . thi . non
coronabitur nisi qui legittime certauit sed bea' est p
mium g' diuisi gradus bea' erit s' diuisos gradus
caritatis . [illegible] q' de ais mag' est de coniunctus ta
to est beatior sed s' modum caritatis est modus coniunctionis
ad deum g' s' diuersitatem caritatis erit diuisitas beatitudinis . p' sic
sup' se ad sup' . mag' et ad mag' sed simpl' bea'
se ad hanc caritatem g' et hec in maiori beatitudine
se ad hanc maiorem caritatem Responsio dd ad . i .
q . q' bea' scor' post resurrectionem aug' extensiue quod
manifestum est . quia beatitudo eius erit non solum in aia
sed et in corpore . et et ipsius aie bea' augebitur exten
siue in quantum aia non solum gaudebit de bono
pprio s' et de bono corporis . potest et dici q' ipsius aie bea'
intensiue augebitur . corpus n . hominis potest dupliciter considerari
uno modo s' q' est ab aia perfectibile . s'cdo modo s' q' est
in eo ad repugnans aie in suis opibus put
non perfecte corpus p' aiam perficiatur . s' autem primam
considerationem corporis coniunctio eo animam addit aie
in perfectionem quia omnis pars imperfecta est et compellet
in suo toto und' et totum se h' et ad partes ut forma
ad materiam und' et aia perfectior est in suo esse nat'
cum est in toto . s' in homine coniuncto ex aia et corpore
quam cum est p' se separata sed uno corporis p' adsunt
ipsi considerationem impedit perfectionem aie et ideo dz
q' corpus q' corrumpitur aggrauat aiam sap . ix . si g'
a corpore remoueatur id p quod actui aie resi
stit simpl' aia erit perfectior in tali corpore existens
quam p' se separata quanto aut aia est perfectior in esse
tanto pot perfectius opari . und' et opo aie coniunc
te tali corpori erit perfectior quam opo aie separate
h' aut corpus est gloriosum q' omnino subditur spui ut
est . d' xliij . et [illegible] . und' cum bea' in opatione consistat
perfectior erit bea' aie post resumptionem corporis quam ante
sic . n . aia separata a corpore corruptibili perfectius pot
opari quam ei coniuncta . ita postquam fuit coniuncta
corpori glorioso perfectior erit eius opo quam quando erat
separata . omne autem imperfectum appetit suam perfectionem

et ideo aia separata naturaliter appetit corporis coniunctionem
et propter hunc appetitum q' p' perfectionem procedente
eius opo in deum fertur est minus intensa et hoc est quod dicit
augustinus quia ex appetitu corporis retardatur ne totam
intensionem pergat in illud summum bonum . ad . i .
g' . dd' q' aia coniuncta h' est perfectius tamen est
de similius . sic et corpus est uiuum perfectius in motu
consistit est de similius . sic et corpus est uiuum perfectius in
motu consistit est de similius quam mouetur quam quando
gelat quamuis deus nunquam moueatur ad . ii .
dd' q' uirtus que est de sua ratione quod sic unita est mag'
potens in agendo quam aia separata . quamuis aliter
loquendo uirtus aie separata sit potentior . ad . iii .
dd' q' quamuis in actu intelligendi aia corpore non utatur
tamen perfecto corporis quodammodo adperfectionem opis intellec
cooperabitur inquantum ex coniunctione corporis glosi . aia
erit fortior in sua natura et per omnis in opere efficacior .
et s' ipsum bonum corporis cooperabitur quasi instrumentum
ad opationem illam in qua bea' consistit sicut et plus
ponit in . i . eth . q' bona exteriora cooperantur instrumentaliter
ad felicitatem uite ad . iiii . dd' q' quamuis
finito infinitum additum non faciat maius tamen sunt
plus q' infinitum et finitum quia duo cum infinitum p
se accepta sit unum extensio autem gaudii non
respicit mag' s' plus . und' extensiue auget
gaudium s' q' est de deo et de gloria corporis . r' gaudium
quod erit de deo glia et corporis coop' h' ad gau
dium intensionem quod est de deo in quantum cooperabitur ad
perfectionem opationem qua aia in deum fertur . quanto
opo autem fuit perfectior tanto delectatio erit
maior ut pz . x . eth . q' [illegible] . x . eth . ad . ii . q'
dd' quod cum bea' in opatione consistat gradus bea' est
accipiendus s' gradus perfectionis in quo consistit [illegible]
ex duobus . perficitur ex parte operantis et ex parte
obiecti . unde phus dicit in x . eth . q' perfectissima opo
est que est altissime potentie habitu nobilissimo
perfecte quod est ex parte operantis et s' nobilissimi
obiecti . ex parte autem obiecti in quo bea' consistit est unum
unum et idem . s' diuina essentia exc' uisa . ergo erit
bea' unum ex hac parte non erit ergo gradus in beatitudine
sed ex parte operantium opo bea' non erit eodem
modo perfecta . quia s' q' habent perfectiores ad opationem
predictam s' lumine glie erit perfectior in uno quam
in alio . et s' hoc opo erit perfectior et delectatio maior
et s' hoc non in eodem gradu bea' erunt omnes bea'
ad . i . g' . dd' q' denarius dz unus qui omnium
redditur ex parte ipsius obiecti bea' quia deus omnibus
suam essentiam ostendet sed unusquisque eam aspiciet
s' modum suum ad . ii . dd' q' sic ignis est
subtilissimus corporum specie et tamen unus ignis alio subti
lior esse potest ita bea' s' sua specie considerata

est ultimus omnium desiderabilium . intentio unius ...
habet . unde hec est prima beatitudo alteri eliber et
beatitudo. set hic ultima est quam appetitus habitus eam totaliter
tantum quod unus non sit ultima extra in illud perfectionis in
gradu. [ad .iii. dicendum quod in beatitudine erit perfecta caritas
omnium quia non plus diliget deum quam se ipsum et ideo
magis licet in quo est conveniens deo quam id quod esset
melius. ei et ideo magis volet beatitudinem dei salvari
nihil quam ipse nisi habeat quod est deo convenientius quam
nihil quod plus habet quod esset melius. [Ad .tertium . quod
dicitur quod motus localis prior est omnium aliorum motuum ideo
secundum philosophum nomen motus et distantie et omnium huiusmodi deri
vatum est a motu locali ad omnes alios motus. finis
autem motus localis est locus ad quem cum devenit
in mobile quiescere et medio consumitur et ideo in quiete mo
tu ipsum quietationem in fine . motus divinus colloca
tionem vel mansionem et ideo cum nomen motus convenit
usque ad actum appetitus et voluntas ipsa assecuto
fine appetitus motus dicitur mansio vel collocatio in fine.
et ideo divisio motus consequitur . fine ultimo dicitur divise
mansiones . dicitur . ut sic unitas domus respondeat in
unitati beatitudinis. que est extra obiectum et pluralitas mansionum
respondeat diversitati in beatitudine incipiente extra interiori sic
in mobilium . inertibus illibus quod est idem locus suus ad quem
tendent omnia levia set nunquam pertingit propinquius
secundum quod est levius et ita habet diversas mansiones secundum gradum
levitatis. [ad .i. ergo . dicendum quod mansio importat
rationem finis ut ex dictis patet . et sic per omnes importat
rationem premii quod est finis meriti. [ad .ii. dicendum quod
quamvis sit unus locus spiritualis et tamen divisi sunt gradus appropin
quandi loco illum . et secundum hoc constituuntur divise mansiones
[ad .iii. dicendum quod illi qui erunt in limbo vel nunc sunt in pur
gatorio non dum pervenerunt ad finem suum et ideo in
purgatorio vel in limbo . mansiones sunt solum in para
diso et in inferno ubi est finis et bonorum et malorum. [Ad
.4. quod . dicendum quod premium distinctivum mansionum sive
graduum beatitudinis est duplex scilicet propinquum et remotum propinquum
est diversa dispositio que est in beatis ex qua contingit diver
sitas perfectionis apud eos in operatione beatitudinis set princi
pium remotum est meritum quod talem beatitudinem consecuti sunt . pri
mo autem distinguuntur mansiones secundum caritatem patrie que quan
to in aliquo est perfectior tanto eum reddet capaciore
divine claritatis secundum cuius augmentum augebitur perfectio divine visi
onis . secundo vero modo distinguuntur secundum caritatem vie actus
enim noster non habet quod sic meritorius ex ipsa substantia . set so
lum ex habitu virtutis quo informatur. vis autem meren
di est in omnibus virtutibus ex caritate que habet ipsum finem
pro obiecto et ideo diversitas in merendo tota reducitur ad
diversitatem caritatis et sic caritas vie distinguet man
siones per modum meriti. [ad .i. ergo dicendum quod ibi non
accipitur solum ex nulli capacitate set premii capacitatem

sil' cum conatu ad habendam gratiam et cetera unde hoc modo ac
ceptum erit quod minus dispositus ad mensuram gratie et glorie
percipiet. set caritas est simpliciter completur meritum ad gratiam
et ideo distinctio graduum in gloria accipitur penes gradus cari
tatis . postquam penes gradus parte . virtutis. [ad .ii.
dicendum quod opera non habent quod eis retributio reddatur
glorie nisi in quantum sunt in caritate informata et ideo
secundum caritatis gradus erunt divisi . [ad .iii. dicendum quod opera
non habent quod eis retributio reddatur glorie nisi in quantum
sunt in caritate informata . et ideo secundum caritatis gradus
erunt divisi gradus in gloria [ad .3. dicendum quod quamvis habitus
caritatis vel cuiuslibet virtutis non sit meritum . cui debeatur
premium . est tamen principium et tota ratio merendi in
actu et ideo secundum eius diversitatem premia distinguuntur. quamvis
unus etiam ex ipso genere actus possit aliquis gradus in merendo
considerari non quidem . respectu premii essentialis quod est gaudium de deo
set respectu alicuius accidentalis premii quod est gaudium de ali
quo bono creato.

DEinde queritur de visione dei . et circa hoc queruntur
.viii. [primo utrum sancti videbunt deum per essentiam [secundo
utrum possint videre deum oculo corporali. [tertio utrum
videndo deum apprehendant ipsum [quarto utrum videntium
deum per essentiam alius alio perfectius videat. [quinto
utrum videntes essentiam divinam necesse sit omnia videre
que deus videt [vi. utrum comprehendens deum per essentiam
aliquam creaturam. expressis in illis pertingere possit [vii.
utrum in statu vie possit aliquis deum videre per essentiam.

AD primum sic proceditur videtur quod
intellectus humanus non possit pervenire ad videndum
deum per essentiam. quia Io. i. deum nemo vidit unquam et
exponit crisostomus quod nec ipse celestes essentie ipsam dico che
rubin et seraphin ipsum ut est nunquam videre
potuerunt . set hominibus non promittitur nisi equalitas
angelorum mt. xxii. erunt sicut angeli dei in celo ergo
nec sancti in patria deum videbunt per essentiam [preterea dionysius sic
arguit in .i. c. de di. no. cognitio non est nisi existen
tium . omne autem existens finitum est . cum sit in aliquo genere
determinatum . et sic deus cum infinitus sit est super omnia exi
stentia ergo eius non est cognitio . set est super omnem cogitationem vel
cognitionem [preterea dionysius in .i. c. de mistica theologia docet quod perfectissimus
modus quo intellectus noster deo coniungi potest est inquantum deo
coniungimur . ei ut ignoto . set illud quod est visum per essentiam
non est ignotum ergo impossibile est ut intellectus noster deum per
essentiam videat [preterea dionysius in epistola ad gaium . monachum dicit quod suppositum deo tenebre que habundantiam
lucis appellat cooperiuntur omni lumine et absconduntur
omnem cogitationem . et sic aliquis videns deum intellexit
quod vidit . non tamen vidit ipsum set aliquid eorum que
sunt eius ergo nullus intellectus creatus poterit deum per essentiam
videre [preterea sic dicit dionysius in epistola ad dorotheum
invisibilis quidem deus est . existens propter excedentem

claritate s. claritas ei sic excedit hois intellm i
uia ita excedit intellm in patria g sic tuus e i
uia i [illegible] in patria. ¶ p cu intelli sic pfcu i tellr
oz ee ppor int intellie 7 intellm uisile 7 uisum
s. no e accipe portom am int intellm nrm 7
eem diuam cu i infinit distet g intells nr non
pot ptige ad eem diuam uidedu. ¶ p plus di
stat ds ab intellu nro qm intelle catu a sensu
set sensus nllo m pot ptinge ad catam spua
le uidedu g n intellus nr potit ptige adui
dedu diuia eem. ¶ p qncq intellus aliqd i actu
intellexit oz q i formet psilitudine tellim q
e pun i tellit opoz itale obm tiatte sic calor
e pncipi calefactiois. si g intellus nr dm
itelligat oz qd fiat p aim silitudine i formet
ipm intellm h au no pot ee ipa diuia ee qr
forme q forti ee oz unu ee. diuia aut eem
ab intellu nro diff p eem et ee. oz qd for q
iformat intells. nr intelld dm sit aliq silitudo
impssa ado itellui nro sz silitudo illa e sit quid
catu no pot duce in dz ogm n sit effcus in
cam g impossile. e. ut intells nr dm uidat n p
effcm ipi set uisio di q e p effcm no e uisio
di p eem g intells nr no potit dm peem ui
de. ¶ p dia eem mag distat ab intellu nro
qm quicq angls l' itelligen. set sic dic aue
i sua meth. itelligem ee itellu nro no e cetin
itelle ee i intellu qr sio sao q d intelligetns
hem eet sba 7 no accns set h e i pssione itel
ee i nro intellu g 7 ds no e i intellu nro ut
itelligat a nob. n i q i pssio ei e intellu. set
illa i pssio no pot duce. i ogm dic ee qr i tellus
e i infinit distet a dia eena dgnat i a spem
mlto ap q si spes albi dgniet i spem nig g sic
ille i e uis spes albi dgniat i spem nig pp in
dispom organi no dz uide albi i n itells nr qal
p hi i pssiom dm intellie. ipm peem uide po
tit. ¶ p i reb separatis am. idm e itelliges 7 q
itellr ut pz i e d aia. set ds e maxie am sepue
e g intells qui e dac. no posse ad h ptige. ut
fiat ee i cata no potit ee q intells no pot ui
de qd e set solu qd no e sic dic dyo 7 dam
g intells nr dm peem no pot uide ¶ p
omne infinit i q i sic e ignotu. set ds e mois
omib; i finite g e oio ignot. g peem ab in
tellu cato uidi no potit. ¶ p aug dic i. li.
d'uidedo dm. ds e n i uisibil set ea q se ido
p nrm n posse ait se hre g no pot ee q peem
uidat. ¶ p ee q a mo e. 7 alio ur astis i patria
e. n. p mod suu set uidebt astis s mod eoz
g no ur astis s id q e 7 sic no uidebt peem

s illd q p meru ur no uidebt peem. set
ds i patria uidebt peem ¶ p ds in patria uidebt
p meru q e lum gre ut patet i ps. i. lu. u.
r. g no uidbt p eem ¶ p ds in patria uidebt
facie ad facie. ut dz. i. cor. xiij. sz hominem
q facie ad facie uidem uidem p silitudine
g i patria ds uidbt p silitudine 7 sic no p eem
¶ set q e q dz. i. cor. xiij. uidm nc p specim et
menigte tc aut facie ad facie. h i qd ur
facie ad fac. i uide peem g ds p eem uidbt
a stis i patria ¶ p. i. jo. iij. cu appuit siles ei
erim 7 uidbim eu sicuti e g uidbim eu p
eem ¶ p. i. cor. xv. sr illd cu tradit deo
regnu 7 pri. dic. glo. ubi. s. i patria eem pris 7
filij. 7 s. s. uidebt. q sol' mudis cordib; dobt
que e suma btido. que e suma btido. g bti
dm p ee uidebut. ¶ p. jo. xiiij. dz siqs di
ligit me diliget a patre meo 7 ego diliga eu
7 manifestabo ei me ipm. h i q manifestat
cetr ur g ds astis i patria cetr uidebt ¶ p
exo. xxxiij. sr illd no uidebit me ho et
uiuet. g i pbat oppionm illoz qdicebat
q i illa regioe btitudis ds i claritate sua
ospici pot set i i uidi no pot qr d no e
el claritas 7 ei n. set n e ei eem. g uidebt
p ee sua. ¶ p scdz dsidiu no pot oid fru
stri set scdz dsidiu dsidiu e oue ut
dm peem uidant ut pz exo. xxxiij. osted
nob prem 7 suffic nob g sci dm p eem
uidebut. Responsio dd q sic s fidm poim
fine hume uite ulti ee uisom di. ita phi
posuer ultiam hois felicitate ee intellige
sbas separatas am s ee q io ee hic. q. eadm
difficultas 7 diusitas iuenit apd phos 7
apd thologos quida. n. phi posuer q in
tells nr possit nq pot ad h puenire ut in
telligat sbas. separatas. sic alpharibil i fine
sue ethice q uis gtu dicit i. li. d intellu
ut gm. refs. in. feo d'aia 7 sili qda thologi
posuer q itells hum. nuq pot ad h pue
nire. qd dm p eem uidat 7 ulsq ad hoc
moz distan int itellm nrm 7 sbam diuia
ul' al sbas separatas. cu. n. itells nr i actu sit
qda mo unu cu itelli actu ur diffile qd i
tells cat a mo fiat ee. incatu h n 7 e so.
dic. q mo. n. cable uidet icable 7 maioz
difficultas e ill q ponut itellm possile
ee 7 gnabile 7 corruptle ut pote uirtutem
acor dpedete no solu r uisois dic. set
r uisiois cstem sbaz separataz. set h p oio
stae n pot. ¶ p o qr repugnt aucti scptue

cationice ut aug̃ dic̃ i. li. de uu̅ di̅n . sed q̃
cu̅ intelligere sit mãiẽ pr̃ opus hoĩs or qd
s̃ eu̅ assignr̃ sibi sua h̃ra . cu̅ l opus p̃fcm .
futurus q̃terãs intelligentis inq̃ hĩ sit ip̃o
istius si ipfectissima opac . aũt hoĩs n̄ p̃ueniat
ad intelligendũ diam e͡e̅m ter ad ĩ . oporteb̃it
dic̃ q ad aliud sit hr̃e . beatitas ipe hoĩs
q̃ de q̃ cũ uita p̃fc̃a . oĩlet sit i intellctu
ad illa p̃u . s̃ ut ad q̃ sit puti e͡e̅m hoĩs
q̃ de q̃ e abs dei . ap̃d pĩos q poñe aũt ,
intellectus alius separatas remanē . ut ĩfine p̃
sumeãs intelligere un̄ oz poni . s̃ nos q̃ intellc̃s
n̄r q̃n p̃ueniat ad uidendũ e͡e̅m diũ q s
phim q p̃ueniet ad uid̃ e͡e̅m s̃bay separata .
quo aũt h̃ posse accide . restat inuestigand
quidã . n . posuer̃ ut alphar̃ ⁊ auẽpethe ex
h̃ ip̃o qd intellc̃ n̄r . intelligit q̃ay intelligibilia p̃ri
git ad uidendã e͡e̅m s̃bē separatã ad h̃ ostend
p̃cedũt duob; mõis q̃ | p̃m ẽ q̃ sic n̄ sp̃ei
n̄ diuisificat̃ individuis indiuiduis d s̃ qd
giugit̃ p̃ncipiis indiuiduis s̃ forma intellecta
hoĩs n̄o diuisificat̃ apud me ⁊ te . n̄ s̃ q g͡iũ
git̃ diuisis foĩs ⁊ ymaginabilib; ⁊ id q̃n intellc̃s
n̄r separat formã intellectã a forms ymaginabilib;
⁊ id q̃n intellc̃s n̄r separat form intellectã a forms
ymaginabilis remanet q̃ditas intellecta . q̃ ẽ una et
eadẽ apud diuisos intelligentes ⁊ hĩ ẽ q̃ditas
sb̃e separate ⁊ id q̃n intellc̃s n̄r p̃ueniet ad sumã
abstractõm q̃ditatis intelligit . q̃ay intellit p hoc
q̃ditatẽ sb̃e separate q̃ ẽ ei siĩlis | s̃ uis mõ ẽ
qz intellc̃s n̄r nat̃ ẽ abstrahe q̃ditatẽ / si g̃
q̃ditas q̃ abstrahit ab h̃ sing̃lr̃ hñte q̃di
tatẽ sit q̃ditas n̄o hñs q̃ditatẽ intelligit
eã intelligẽt q̃ditatẽ sb̃e separate q̃ ẽ talis
dispositionis eo q sb̃e separate s̃t q̃ditates s̃bsistẽ
tes . ĩ hñtes q̃ditates . q̃ditas . n . separata
ẽ ip̃a s̃ra [illegible] dic̃ . si aũt q̃ditas abstrac
ta de h̃ p̃a s̃eniĩ . sit q̃ditas hñs q̃ditatẽ
intellc̃s nat̃ ẽ abstrahe ⁊ ita ẽ n̄ sit ad ire in
infinitũ erit d̃uenire ad q̃ditatẽ postq̃ intelli
q̃ditas separata . s̃ ist̃e mõ n̄ ur̃ e͡e̅ sufficiens .
p̃o qz q̃ditas sb̃e forma q̃ intellc̃s abstrahit n̄o
ẽ uni rõis ẽ q̃ditatib; separatay s̃bay ⁊ ita
p̃z q intellc̃s n̄r abstrahit q̃ditates r̃r milliũ .
⁊ g̃noscat eas n̄o s̃ . q g̃noscat q̃ditatẽ
sb̃e separate ⁊ p̃cipiat diam e͡e̅m q̃ mãiẽ
ẽ alius rõis ab oĩ q̃ditate data . s̃ pro qz
dato q̃ e͡e̅t uni⁹ rõis tñ ag̃ta q̃ditate rei
cõposite n̄ g̃gscit q̃ditas separate sb̃e n̄ s̃ g̃e
resoluĩs q̃ ẽ s̃ba . si aũt cogitatiõ ẽ ip̃ s̃ca n̄
d̃ueniat ad p̃p̃ria rei . q . n . g̃noscat hoĩem

solũ inq̃tũ ẽ aĩal n̄o g̃noscat eũ n̄ s̃ quid
et ip̃o multo mĩ g̃noscat si n̄o g̃noscat
n̄ s̃bam uiam ĩ ip̃o un̄ sit g̃gscẽ diũ ul
alias s̃bas separatas n̄o ẽ uide e͡e̅m diam
ul q̃ditatẽ sb̃e separate s̃ez g̃gscẽ p̃fectẽ
⁊ q̃ ĩspeculo q id alr̃ mõ intellc̃s . s̃bas separatas iii
poĩe ab auic̃ ĩsua meth . s̃ q s̃be separate
intelligũt a nob p̃ intẽtões suay q̃ddita
tu̅ q̃ s̃t q̃da ip̃ay siĩlitudies n̄o abstracte
ab eis qz ip̃e m̃ s̃t intellc̃s s̃ez ĩ p̃sse ab eis
ĩ aiab; n̄r̃s s̃ h̃ mõ q̃ n̄o ur̃ suffice ad
uisõm diam q̃ q̃rim . g̃stat n . q̃ oẽ qd re
cip̃ ĩ al̃ recip̃ ĩ eo p mod recip̃ ⁊ id siĩlitu
do dic̃ e͡e̅ ĩ p̃ssa ab ip̃o intellũ n̄ro erit
p mod n̄ri intellc̃s mõ aũt intellc̃s n̄ri d̃ficiẽs
ẽ a p̃fcã receptõe siĩlitudis dic̃ . d̃ s̃tus aũt
dic̃ siĩlitudis p̃ tot mõis accide quot mõis
siĩlitudo inuenit̃ uno . n . mõ ẽ d̃ficiẽs siĩli
tudo q̃n p̃ticipat̃ forã s̃ eadẽ rõm sp̃ei
s̃ez n̄o s̃ eũd p̃fectiois mod sic ẽ siĩlido
d̃ficiẽs ei q p̃ay hr̃ d̃ albedĩe ad eũ q hr̃
mlr̃ ⁋ a mo adlr̃ mag̃ d̃ficiẽs q̃n p̃ue
nit n̄o ad eãd s̃ez tñ ad rõm gñis . sic
ẽ siĩlitudo intellũ . q hr̃ colorẽ citriũ ⁊ illũ
q hr̃ colorẽ albũ . alio mõ adlr̃ mag̃
deficiẽs q̃ntũ ad rõm eand gñis p̃ttig
s̃ez s̃ol s̃tr̃ nlls sic ẽ siĩlitudo albedinis ad
hoĩs ĩ eo q utr̃q ẽ ens ⁊ h̃ mõ ẽ d̃ficiẽs
oĩs siĩlitudo q ẽ ĩ aĩa recepta s̃ dic̃ e͡e̅m
ad h̃ aũt q uis g̃gscat albedinẽ . oz qd reci
piat̃ ĩ eo siĩlitudo albedis s̃ rõm suẽ sp̃ei
q̃uis n̄o s̃ eũd mod e͡e̅ndi qz hr̃ alr̃
mõi e͡e̅ forã ĩ s̃ba g̃tre . et aĩay . sim . sicut
ĩ oculo forã enĩ n̄o d̃zet oculs uide albẽ
⁊ s̃r adlr̃ q intellc̃s intelligat alĩm q̃ditatẽ
oz qd fiat ĩ eo siĩlitudo eiũ rõis s̃ sp̃em
q̃uis forte n̄ sit id mõ e͡e̅ndi ubiq̃ n̄
n . [illegible] ĩ intellũ ul s̃ens . ẽ p̃ri g̃gtiois
s̃ mod [illegible] q̃ hr̃ ubiq̃ s̃ez s̃ rõm [illegible]
[illegible] cũ re [illegible] ⁊ ita p̃z q̃ [illegible]
[illegible] recepta ĩ intellũ dato p̃t de intell.
[illegible] ei uidat̃ ĩ irẽ . un̄ ẽ quidã iiij
[illegible] diam e͡e̅m solũ p̃ [illegible] mod uide
diguit . qd ip̃a e͡e̅ n̄ uidebit̃ q̃ quidã sil
g̃gz . q . radi ip̃i un̄ n̄ iste mõ suffic̃ ad
uisõm diam q̃ q̃rim . ⁊ id accip̃ ẽ aliũ v
mõ q̃ ẽ quida phi posuer̃ . s . alex . ⁊ ailog
metõ d̃ aĩa . cũ . n . ĩqlibet g̃gne sit neccã
aliq̃ forã . q̃ser g̃noscat̃ . aut uidat̃ forã istã
q̃ intellc̃s p̃ficit̃ ad uidendũ s̃bas separatas
n̄o ẽ q̃ditas q̃ intellc̃s abstrahit a reb; cõposit

xlviii

ut diceba(tur) p(er) exp(er)io n(on) aq(ua) i(n) p(ro)p(ri)o releta
ess(e)n(tia) rep(er)itur. i(n) i(n)tell(ect)u n(ost)ro. ut for(ma) ip(s)a sit q(uo)d
i(n)tell(igi)t(ur) q(ui)a i(n)tell(igi)t(ur) (et) q(uo)d ex q(uo) sic d(i)c(it)ur s(ecundu)m s(ecundu)m
[illegible] mod(o) o(mne)s nos accip(er)e i(n) uide(re) d(e)i p(er) e(ss)e(nti)am
q(uam)q(uam) [illegible] i(n)tell(ect)us n(ost)r(u)s no(n) posset p(er) ea(m)
[illegible] e(ss)e(nti)am d(iui)nam q(ui)a [illegible] i(n)tellig(er)e. q(ui)a d(iui)na
e(ss)e(nti)a sit u(er)a [illegible] i(n)tell(ect)us n(ost)ri l(ice)t q(uia) extra (et) i(n)tell(ectu)s
n(ost)ro efficat(ur) unu(m) simp(liciter) sic i(n)t(ell)ig(itur) ex for(ma) (et) m(ateri)a
[illegible] q(ui)a p(ro)p(or)tio e(ss)e(nti)a(m) d(iui)ne ad i(n)tell(ectu)m n(ost)r(u)m
e(st) sic(ut) p(ro)p(or)tio f(or)me ad m(ateri)am q(uia) q(uan)d(o) aliq(ua) duo q(uo)r(um)
unu(m) e(st) alio p(er)fecti(us) recipiu(n)t(ur) i(n) eod(e)m p(ro)p(ri)
p(ro)p(or)tio unius eor(um) ad alt(eru)m. s(cilicet) magis p(er)fecti ad
mi(nus) p(er)fect(u)m e(st) sic(ut) p(ro)p(or)tio for(me) ad m(ateri)am sic(ut) lux se
h(abe)t ad colore(m) sic(ut) for(ma) ad m(ateri)am. (et) id(e)o cu(m) i(n) a(n)i(m)a
recipiat(ur). lux i(n)tellectual(is) (et) ip(s)a d(iui)na [illegible]
[illegible] licet no(n) p(er) illu(m) mod(um) d(iui)na e(ss)e(nti)a [illegible]
ad intell(ectu)m sic(ut) for(ma) ad m(ateri)am. (et) q(uia) [illegible]
[illegible] i(n)tell(ect)us p(er) e(ss)e(nti)am d(iui)na(m) possit uide(re) ip(s)am
e(ss)e(nti)am d(iui)na(m). l(icet) n(on) [illegible] sic. n. ex for(ma) [illegible]
q(uia) id h(abe)t e(ss)e (et) m(ateri)a efficit(ur) unu(m) e(st) simp(liciter). ita ex
[illegible] q(uia) i(n)tell(ect)us i(n)tellig(it) ip(s)e i(n)tell(ect)u(m) fit unu(m) i(n)tell(ectu)
i(n) reb(us) aute(m) [illegible] [illegible] n(on) p(otes)t e(ss)e
ut i(n) m(ateri)a sit for(ma). s(ed) si illa [illegible] sic
for(ma) t(ame)n [illegible] forma [illegible]
(et) h(abe)t q(uia) e(st) ip(s)i [illegible] sic p(ro)p(ter) [illegible] i(n) mediu(m) [illegible]
o(mn)e recip(er)e ip(su)m i(n)tell(ectu)m [illegible] for(ma)m i(n)
i(n)tellig(itur). q(uia) for(ma) (et) i(n)tell(ect)us [illegible] i(n)tellig(er)e [illegible]
q(uia) op(or)t(et) excep(tio) [illegible] si sic [illegible]
[illegible] [illegible] i(n)tell(ect)us [illegible] tal(is)
[illegible] e(ss)e for(ma) q(uia) i(n)tell(ect)us i(n)tellig(it) res [illegible] quilibet
[illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] forma(m) i(n)
i(n)tell(ect)u absolute [illegible] (et) id(e)o cu(m)
e(ss)e d(iui)na sit act(us) pu(rus) potest e(ss)e for(ma) q(ua) i(n)tell(ect)us i(n)
i(n)tellig(it) (et) h(oc) e(st) uisio [illegible] (et) id(e)o [illegible] i(n)
[illegible] q(uo)d unio [illegible] e(ss)e
illi(us) b(ea)te uisionis q(uia) sic [illegible]
d(icen)d(um) q(uod) auctas illa [illegible] e(st) exp(ri)m(i) [illegible]
[illegible] uidendo d(eu)m uno mo(do) ut excludat(ur)
uisio corp(or)is [illegible] uisio e(st) d(e)i i(n)
e(ss)e sua ut [illegible]. [illegible] mo(do) ut excludat(ur) q(uod) [illegible]
[illegible] uisio d(e)i p(er) e(ss)e(nti)am [illegible] morta(li)
carne [illegible] mo(do) ut excludat(ur) uisio [illegible]
[illegible] ab i(n)tell(ect)u creato [illegible] d(icitu)r [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] q(uia) [illegible]
[illegible] [illegible] unu(m)
gen(er)e qui [illegible] uidere no(n)
[illegible] ad [illegible]
[illegible] excedit o(mn)ia exi(s)t(enti)a q(uia) [illegible]
[illegible] p(er) e(ss)e(nti)am sua(m) finita(m) [illegible] sua

q(uod) (com)p(re)h(en)s(io) e(st) sup(er) o(mn)es cog(niti)o(n)em. un(de) q(uia) e(st) p(ro)p(or)tio
cog(ni)tio(n)is n(ost)re ad e(ss)e(nti)am [illegible] e(st) [illegible]
d(iui)ne p(ro)p(or)tio ad e(ss)e(nti)am sua(m) ad cog(nitione)m aut(em) duo
o(mn)ia [illegible]. s(cilicet) (com)p(re)h(en)sio (et) q(uod) (com)p(re)h(en)sa(m) uisio i(n)t(er) illa
q(uia) d(eu)m p(er) e(ss)e(nti)am uidebim(us) e(st) eadem [illegible]
q(uia) [illegible] se uidet extra eu(m) q(uo)d uidet(ur) q(uia) sic
ip(s)e uid(et) p(er) e(ss)e(nti)am sua(m) se ita uidemus nos. s(ed)
ex p(ar)te (co)gnoscentis i(n)uenit(ur) diu(er)sitas que e(st)
int(er) i(n)tell(ectu)m d(iui)nu(m) (et) n(ost)r(u)m i(n)gr(e)d(ien)do aut(em) id q(uod)
(com)p(re)h(en)sa(m). se for(ma)m q(ua) (com)p(re)h(en)dim(us). q(uia) p(er) for(ma)m lapid(is)
uidemus lapid(em) s(ed) e(ss)e i(n)cognoscendo se i(n)
[illegible] (co)gnoscentis sic q(uia) h(abe)t uisu(m) forte(m) acu
[illegible] uid(et) (et) id(e)o i(n) illa uisio(n)e no(n) id uidebim(us)
q(uo)d d(eu)s uid(et). s(cilicet) e(ss)e(nti)am sua(m). s(ed) no(n) ita efficac(iter)
ad. iii. d(icen)d(um). q(uod) [illegible] i. d(e)o cog(nosc)e(re) q(uia) d(eu)m i(n) uia
(com)p(re)h(en)sa(m) p(er) alia(m) for(ma)m c(re)ata(m) q(ua) i(n)tell(ect)us n(ost)er i(n) for(ma)
ad cu(m) uidend(um) s(ed) sic d(icitu)r [illegible]. d(eu)s o(mn)es for(ma)m
i(n)tell(ect)us n(ost)ri [illegible] q(uia) [illegible] for(ma)m i(n)tell(ect)us n(ost)er
(com)p(re)h(en)d(er)e [illegible] illa for(ma) no(n) p(er)tingit ad [illegible] d(iui)ne e(ss)e(nti)e
(et) id(e)o ip(s)e n(on) p(otes)t e(ss)e p(ro)uius i(n)tellui n(ost)ro s(ed) p(er)
h(oc) cu(m) p(er)fectissime (co)g(no)scim(us) i(n) statu uie q(uia) sc(i)
m(us) cu(m) e(ss)e sic [illegible] id q(uo)d intell(ect)us n(ost)er accip(er)e p(otes)t
(et) sic [illegible] [illegible] s(ed) i(n) p(at)ria [illegible]
ip(s)o p(er) for(ma)m q(uia) e(st) e(ss)e(nti)a sua uidebim(us) [illegible]
[illegible] q(uia) noto [illegible] ad. iiii. d(icen)d(um) q(uod) d(eu)s lux e(st) ut d(icitu)r
i. Jo. i. lux aut(em) i(n) p(ro)p(ri)o e(st) lucis i(n) [illegible] illu(m)
[illegible] (et) q(uia) e(ss)e(nti)a d(iui)na e(st) alti(us) mo(do) q(uia) o(mn)is [illegible]
tudo ip(s)e i(n) p(ro)p(ri)a i(n)tell(ect)u. id(e)o d(icitu)r q(uod) tenebre d(iui)ne
op(er)iu(n)t(ur) o(mn)i lumi(ne). q(uia). s(cilicet) e(ss)e(nti)a d(iui)na q(uia) tenebr(e)
uocat(ur). p(ro)p(ter) claritatis excessu(m) [illegible] no(n)
d(e)mo(n)str(a)ta p(er) i(n) p(ro)p(ri)o i(n)tellus n(ost)ri q(uia) p(er) h(oc)
[illegible] q(uia) [illegible] [illegible] quiq(ue) ui
d(e)n(tes) d(eu)m [illegible] [illegible]
aliq(ui)d d(iui)nor(um) effe(c)tu(m). ad. v. d(icen)d(um) q(uod) q(ua)uis
claritas rei excedat o(mn)e(m) for(ma)m c(re)ata(m) i(n)tell(ect)us
for(ma) no(n) t(ame)n excedit ip(s)am e(ss)e(nti)am d(iui)na(m) q(uia) erit
q(uia) for(ma) i(n)tell(ect)us n(ost)ri i(n) p(at)ria. (et) id(e)o l(ice)t nu(n)c sic i(n)
uisib(ilis) t(ame)n tu(n)c uisib(ilis) erit. ad. vi. d(icen)d(um) q(uod) q(ua)uis
finiti ad i(n)finitu(m) no(n) possit e(ss)e p(ro)p(or)tio q(uia)
excessus i(n)finiti e(st) finite no(n) e(st) d(e)t(er)minat(us) p(otes)t
t(ame)n e(ss)e int(er) ea p(ro)p(or)tio q(uia) e(st) si(mi)litudo p(ro)p(or)tio
nu(m) sic. p(ro)p(or)tio finiti eq(ua)t(ur) alic(ui) finito. i(n) i(n)finito
i(n)finit(um). ad vii. d(icen)d(um) q(uod) ad totalit(er) (com)p(re)h(en)sa(m) o(mn)e e(ss)e
p(ro)p(or)tio(n)em int(er) (com)p(re)h(en)sa(m) (et) (com)p(re)h(en)su(m) q(uia) o(mn)es [illegible]
(co)gnoscentis adeq(ua)te (com)p(re)h(en)s(i)o rei (com)p(re)h(en)se
equalitas aut(em) p(ro)p(or)tio q(uia) d(icitu)r e(st) s(ed) q(uia)
(com)p(re)h(en)sibilitas rei excedit i(n)tuit(um) (com)p(re)h(en)sa(m)
sic nos (com)p(re)h(en)dim(us) d(eu)m aut(em) e(st). sic cu(m) ip(s)e (co)
gnoscit [illegible] e(ss)e t(ame)n o(mn)e e(ss)e p(ro)p(or)tio(n)em int(er)
(co)gnoscente(m) (et) (co)gnitu(m) s(ed) p(ro)p(or)tionalitate(m)
t(antu)m ut. s(cilicet) sic se h(abe)t (co)gnoscens ad (co)g(n)itu(m)

ita se habet consideratum ad hoc quod consideratur, et talis proportionalitas sufficit ad hoc quod intimius consideratur aliquo vel ens vel deus, quia proportio secundum nomen suum proprium institutionem significat habitudinem quantitatis ad quantitatem secundum aliquam determinatam excessum vel adequationem. set ulterius translatum est ad significandum omnem habitudinem eius ad illud, et per hunc modum dicimus quod nihil debet esse proportionatum ad formam et hoc modo nihil prohibet intellectum nostrum quamvis sit finitus dici proportionatum ad videndum essentiam infinitam non tamen ad comprehendendum eam et hoc propter suam infinitatem. Ad vii. dicendum quod duplex est similitudo et distantia: una secundum convenientiam in natura et sic magis distat deus ab intellectu creato quam intellectus creatus a sensu. alia secundum proportionalitatem et sic est econverso quia sensus non est proportionatus ad cognoscendum immaterialem set intellectus est productus ad proportionem quamquam immaterialem et hec similitudo requiritur ad cognitionem. non autem prima quia constat quod intellectus intelligens lapidem non est similis ei in natura ecce sic et visus apprehendit mel rubeum quamvis non apprehendit mel dulce. fel enim in rubedine magis convenit cum melle in quantum visibile est quam dulcedo mellis cum melle. Ad viii. dicendum quod in visione qua deus per essentiam videbitur ipsa divina essentia erit quasi forma intellectus qua intelligit non oportet quod efficiatur unum secundum esse simpliciter set solum quantum ad unum quod ad actum intelligendi ut dictum est. Ad ix. dicendum quod deum autem quamvis ad hoc non sustineremus. quia dictum est et ab aliis philosophis. tamen quidam dicunt non forte velimus dicere quamvis autem intelligit de cognitione substantiarum separatarum secundum quod consueverunt philosophi substantiarum speculativarum et similibus aliarum rerum. unde hoc inducitur ad ostendendum quod scientia non est in nobis substantia abstractis et tamen divina essentia quamvis plus distet a speciebus non sue ab intellectu nostro quam substantia angelica tamen plus habet de ratione intelligibilis quia est actus purus cui non admiscetur aliquid de potentia quod non contingit in aliis substantiis separatis. non illa cognitio quam deum per essentiam videbimus excepta eius quod videbitur erit in genere actionis set solus quantum ad actum ipsius intellectus. quod non est ipsa substantia intellectus vel intellectus. Ad x. dicendum quod substantia separata cum intelligitur et intelligit ordinatio utroque modo unificatur per auctoritatem inducta cum enim ipsa essentia substantie separate sit per se ipsum intelligibile in actu eo quod est omnino separata constat quod quando substantia separata intelligitur se quod ordo est idem intelligens et intellectum non enim intelligit se per aliquam intentionem abstractam a se sicut nos intelligimus res materiales et hoc videtur esse intellectus philosophi in tertio de anima ut per Commentatorem ibidem. Quod autem quod intelligit res quas intelligendo in actu sit unum cum intellectu in actu in quantum forma intelligibilis sit forma intellectus in quantum est intellectus in actu non quod sit ipsam et esse intellectus ut autem probat in vi. de intellectibus. quod esse intellectus manet una sub duabus formis secundum quod intelligit res duas successive ad modum quo

pars materie manet una sub diversis formis. unde et Commentator in tertio de anima comparat intellectum possibilem quantum ad hoc primo materie et sic nullo modo sequitur quod intellectus noster videns deum fiet ipsa essentia divina. set quod ipsa essentia divina comparatur ad ipsum quasi perfectio et forma. Ad xi. dicendum quod auctoritates ille et omnes similes sunt intelligende de cognitione qua cognoscimus deum in via, ratione predicta. Ad xii. dicendum quod infinitum privative dictum est ignotum in quantum huiusmodi quia dicit remotionem complementi a quo est cognitio rei. unde infinitum reducitur ad materiam substantiam privationi ut patet in tertio physicorum. set infinitum negative acceptum dicit remotionem materie terminantis quia forma etiam quodam modo terminatur per materiam. unde infinitum hoc modo dictum est maxime cognoscibile et hoc modo infinitum est deus. Ad xiii. dicendum quod Augustinus loquitur de visione corporali qua nunquam videbitur ut patet per hoc quod premittitur. sic enim videntur ista que visibilia nominantur. deum non videt unquam nullus videre potest et non invisibilis sic et incorruptibilis sic autem per naturam suam est maxime ens. ita et per se maxime intelligibile. set quod a nobis quandoque intellectus est ex defectu nostro. unde quod invidatur postquam nunc non fuit a nobis non est ex mutatione sua set nostra. Ad xiiii. dicendum quod deus in patria videbitur a sanctis sicut est si hoc referatur ad modum ipsius visi videbitur enim a sanctis deus habere illum modum quem habet. set si referatur modus ad ipsum cognoscentem non videbitur sicut est quia non erit tanta efficacia intellectus creati ad videndum quanta est efficacia essentie divine. ad hoc quod intelligatur. Ad xv. dicendum quod medium in visione corporali et intellectuali invenitur triplex primum est medium sub quo videtur et hoc est quod perficit visum ad videndum in generali non determinans visum ad aliquod speciale obiectum sicut se habet lumen corporale et lumen intellectus agentis ad intellectum possibilem. secundum est medium quo videtur et hoc est forma visibilis qua determinatur uterque visus ad speciale obiectum sicut per formam lapidis ad cognoscendum lapidem. tertium est medium in quo videtur et hoc est id per quod inspectionem ducitur visus in aliam rem. sicut inspiciendo speculum ducitur in ea que in speculo representantur et videndo ymaginem ducitur in ymaginatum sic etiam intellectus per cognitionem effectus ducitur in causam vel econverso. in visione igitur patrie non erit tertium medium ut scilicet deus per species aliorum cognoscatur sicut nunc cognoscitur ratione cuius dicimur nunc videre in speculo. nec erit ibi secundum medium quia ipsa essentia divina erit qua intellectus noster videbit deum. ut ex dictis patet. set erit ibi tantum primum medium quod elevabit intellectum nostrum ad hoc quod possit coniungi essentie increate modo predicto. set ab hoc medio non dicitur cognitio mediata quia non cadit inter cognoscentem et rem cognitam set est illud quod dat cognoscenti vim cognoscendi. Ad xvi. dicendum quod creature corporales non dicuntur immediate videri nisi quando id quod est in eis coniungibile visui ei coniungitur. non sunt autem coniungibiles

flouble

p eēm suā roē similitatis q io tē īmē uidūt
qm eap silitudo īell'm giugī set ds p eēm
suā giugibilis ē itellū ·qn n īmē uidet n
eē sua giuget · itellū · 7 h̄ uisio īmē dr ui
sio faciei ¶ p similitū rei corp̄lis recap̄ī ī uisu
p eadē roē que ē uirt̄ licet nō ꝑ eūd mod
cēndi 7 io silitudo illa ducat ī illā rē dir
te n aūt pōt h mō duce · aliq̄ silitudo ī ell̄
nrī ī dm ut exdās p3 · 7 ꝑ h n ē sile.
Ad · ij · sic ꝑcē · ur qd sci post rēm corp̄lib3
occlis dm uidbūt occl's · n · glificat ma
ioꝝ ē uirtutis q̄ as occlus nō glificat set h
iob occlo suo dm uidit · xxx · ix · auditu auris
audiuite nc aūt occl's me uidet te · g̅ m̄lto
forti occlus glificat dm p eēm uide pōit
cp · xix · iob incarne mea uidbo dm · salua.
m · g̅ ur q corp̄lib3 occlis ds ī p̄ria uidbi ¶ p
aug̅ xiij · d · ci · dī loq's d uisu · occloꝝ glifica
toꝝ sic dic uis ꝑpollentoꝝ occloꝝ eit illoꝝ
n ut acius uidant. q̄ qdā uidet ꝑhibē s̄pe
tes l' aqle qm talib3 · n · ac mora cūedi cad
aīalia uigeāt nu q̄ possē uide q̄ corp̄ · set
ut uidit eē ī corp̄lia quem aūt pō ogsccia
ē ī corp̄liū pōt eleuaī aduid · g̅ ocli glosi dm
uide pōit ¶ p q̄ ē dicā corp̄liū ad ī corp̄lia ī
ead ē dcā eq · set occlus ī corp̄oreus pōt uide
corp̄lia 7 sic idm q p̄. ¶ p ggē ī · v · mora · si
illd iob · e · stetit quidā ē nō a s̄ocla uult
q ē sic dicēdo qui si ꝑcepē suaē uoluisset
cāne spual' futus · fuāt fus ē · pecādo m̄te
cānal' set adh qui ē m̄te fus carnal' ut ī
d dr · solū ea cogitat q̄ ad aīm pcoꝝ ygines
thit g̅ 7 qm cāne spu' eit · q post rēm fus
pmittē · ꝑ cāne spualia uide pōit 7 sic ut
plus. ¶ p hō solo dō pōt bīficaī · bīficab3
aūt n solū q̄ ad aīa3 set ꝑ qn̄tū ad corp̄ · g̅
n solū ī ellū set ꝑ ī cāne dm uide pōit
p sic ds ē p̄sens · p eēm suā ī ellū itaq̄ eit
p̄sens · ī sensu q̄ eit oīa ī oīb3 ut dr · i · cor
xv · set uidebī abītellū ex h q̄ sua eēn e
giuge · ut ꝑ dm ē · g̅ pōte ꝑ ī sensu uidi.
¶ h q̄ ē q̄ ambī · dic sup luca n corp̄lib3 oc
ūlis ds q̄rit · n circūscbī uisu n tactu · tenē.
g̅ nllō corp̄li s̄su · ds uidbī ¶ p ꝑō dic
nō solū distacē ꝑ as · set n silij · n · s̄pē · s · i
occli cānis possē aspicē · set occli m̄tis d'
qb3 dr · bīi mūdo cord 7 c · ¶ p idm ꝑō · dic
res ī corp̄lis corp̄lib3 occlis n ur set ds ē m̄tē
ī corp̄oreo · g̅ · 7 c · ¶ p aug · dic · ī · li · d uide
do dm · dm neō uidit uq̄ l' inhēuita sic ip̄e
ē · l' ī angloꝝ uita sic uisibilia ista q corp̄li
uisiōe cnītē · uita aūt angloꝝ dr uita bēā
ī q̄ resurgētes uiuēt g̅ 7 c · ¶ p si h hō dr
fus ad ygine dī q duū ꝯspice pōt ut aug
dic set hō ē ad ygine ꝑ m̄te · nō ꝑ carne
g̅ m̄te 7 nō carne dm uidebit Responsio
dd · q corp̄li s̄su · ad sentiē dr · uno m̄ ꝑse
ā mō ꝑ accns ꝑse q dm sentiē illd q ꝑse
passiōm ī ferre pōt sensu corp̄li ꝑse aūt ad
pōt passiōm · aut s̄su ī q̄tē ē s' · aut huic
sensui ī q ē s' h · qd aūt h ꝑo mō īft ꝑ
se passiōm sensu dr sen' ꝑp̄u sic color ē uis
7 soni ē audit' q aūt s' ī q ē ꝑsius uat or
gano corp̄li · n pōt ī eo ād recepi n corp̄lr cū
oē q recip̄ ī al sit ī eo ꝑ mod recip̄ 7 io
oīa sensibilia ī fer passioꝝ sensui ī q̄tē ē ꝑsius
ꝑ q hnt magtudinē · 7 oīa ꝯitia ut mot
7 q̄es 7 nūs 7 hi dnr ꝯa sensilia ꝑse tn · p
accns aūt sentiē illd q nō ī fer passioꝝ sensui
n3 ī q̄nt ē s' neq ī q̄tē ē h s' · se ꝯiugi huic
q ꝑse sensu · ī fer passiōm sic ꝑoꝝ 7 fili' sua
7 anuc' 7 ā hi que ꝑse ogscit tali ī ellū
ī ꝑnci aūt ūtuet cogitatiua ī hoīe estia
ua aūt ī aliis aīalib3 hi' aūt rē s' ex ioꝝ
dr · sentiē q̄uis ꝑ accns qm ex eo q ꝑ se
sentiē · uis appnsiua ē ē illd ogtū · ꝑse
ogsci' · stati sine dubitatiōe 7 discsu · appn
dit sic uide aliq uiue ex h q lo · qm aūt
alr se hēt nō dr ī s' uide ꝑ ꝑ accns ꝑ dico
g̅ q ds nllō mō pōt uidi · uisu corp̄li aut
alio s̄su sētiri · sic ꝑse uisit · n h n ī p̄ria q
si a s̄su remoueat illd q ꝯueit s̄sui · ī q
ē s' nō eit s' 7 silr si a uisu remoueāt
illd q ē uis nō eit uisus ī q ē uis · ē g̅
s' ingn̄e ē s' · sensu ꝑticipat magis 7
uis ī q̄tē ē talis s' ꝑticipat colorē · ipossile
ē q uis ꝑticipat ād · q n ē color n mag
tudo n s' d̄ret equoce · cū g̅ uis 7 s' sit
futus · id hēe ī corp̄ glo so · n pōit eē qd diā3
eēm uidat sic uisile ꝑse uidbit aūt eā
sic uisile ꝑ accns dū ex una ꝑte uis corp̄lis
tātā gliā3 dī ī spiciet ī corp̄ib3 7 ꝑcipue glosis
7 maxie ī corp̄ ꝑ 7 ex ꝑte alia ī ellus tn̄ clare
uidbit dm q ī reb3 corp̄lr uisis ds ꝑcipiet vita
sic ī lone ꝑcipiē qui uis · n · tūc ī ell's m̄ nō
uidat dm ex cāus tn̄ uidbit eū · ī cāus corp̄
li uisis 7 hūc mod' quo ds corp̄lr · possit uidi
pōit aug ī fi · d ci · dī ut p3 ꝑ uba ei īuenti
dō · n · sic ualid ōdl' ē · sic nos uisitros mū
dana tc corp̄ celi nouu 7 tre noue · ut dm
ubiq̄ p̄sētē 7 uniusalia gubnatē · clarissima · p
spicaitatē uidam nō sic ut ī uisibilia dī ꝑ ea // possidebo munera ... potentia gub'

que scia sit. intellā ospicaut. set sic hoies
mor ut aspiciatur. nō edim uiue. s3 uide
ad .1. g° dd q lib. ill9. job. tellz d oclo spūal
d q dic apo. eph. 1. illuiatos hre oclos cordis
nri. ad .11. dd q illa auctas ñ i tellr q p
oclos carnis dm sim uisuz. set qz icarne
existetes dm uidebimus. ad .3. dd q aug
lo igredo tub ill9 q sb oditioe. q pz ex hoc
q ptinet. longe itaqz alcius pd ee si p
eos uid'bz. i qz a illa ñ. q postea sbdit uis
itaqz ?c. postea dtmiat ut dcm e. ad .4.
dd q ois ogtō sit p dm abstractom am
q io qto corlis. foz mag abstrz am mag
e ogtiois pn q ind e. q i m exitis. nllo
mo e ogtiois pn istu. aut ad mo put
am sepat. q tellu nro ad h9 melz q io oclus
spūl ad remouet ipedie ogtiois pot uide
re corle no aut se qd oclus corlis iq dfi
cit uis ogtiua. s q pticipat d m psic p se
ogsce ogstabilia q st i corpore. ad .v. dd
q q uis mes sua cinalit nā possit cogitare
ñ accepta asensib9 m cogitat ea i mlr q
sile oz q uis illd q apphndit sep apphe
dat corli. vn no pot ogsiar ea q corli.
apphndi no posse. ad .vi. dd q beado e
pfco hois i q e ho q qz ho no hz q sit ho
ex corz. set mag ex aia. coz aut e d eem
hois i q e pfcm paia io bcd hois ñ co
sistit pn ñ iactu aie q exea diriat adcorp
p qndā redūdanciā sic pz ex hiis q dca s
plius. d qdā tn bcd corps. nra. erit igr dm
nid'bit ischib3 carlis. q papue icorz. ad
.vii. dd q intells e poceptiuus spualiu ñ aut
uis corlis q io itells potit ogsce diam eem
e q mcta ñ aut uis corporalis.

Ad. tciū sic pot ur q sci i pria uideto
dm eū ophndat. i. coz. x. sic cnrt ut
ophndatis ēius aut e adp̄imū. g° ophn
sio dic p̄miu ucail q sc̄s reddet. p aug
dic i. li. d uideō dm tot apphndz uidendo
q i ur. ut nich ei lateat uidētē. set sids ur
ab aā. ñ ei latet. uidētē qz eū sit sīs ñ pot
ee q ad ei uidat q ad lateat g° ds aqb3 ipm
uidētē ophndz. p ce q totu q totalr
ur ophndz. set ds auidentib3 eem sua tot
ur q total qz tot9 ds no e ñ ei eem. quib3
q ei mod e ei eem. ñ pot ee ei uidi. ñ ipe
tot9 q totalr uida g° ab omib3 eem sua ui
dētib3 ophndz. p sic dz iteō d aia tells
eodm m tellic se eca. set sic dic aug
i. li. lxxxiij. qōe. qd se itelligit ophndit

se. g° ce q tellit d ophndit ipm. set quae
uidnt eem diam tellic ipm g° ophndit
ea. p ce ill9 d q ogsce qd e. ophndz
qz h ogscer q. p sua diffinitionem ophndz aut
id e fines eos spici posse. ut dic aug. i. li.
d uideō dm. set ce id e ee ut ogsca d
eo quid e. quilibet g° eem d uidns ophe
dit ipm. p qtitas acrois e s qtitate
foz d e acrois pn. s. n. qn titate calozis
e qtitas calefactiois. set foz que e ogtiois
pn e illd d q ogstis ogscit g° p mod ei
d ogscit e mod ogtiois. set d q ogscat
ds no e ad q el ee. ut e dcm e. h aut ifi
nita e g° quisio ifinita g° ea pot dia eem
ophndi qui sit ifinita. p si eem dia
no pot ophndi h no e ñ p excessu. clari
tatis ipi. set excessus ogsci ipedie ogtioz
inq ntū cozrūpit pom ogscer q acit tm i
sensib9. ñ aut i tellū. ut patet ex h q patet
i teō d aia q qui tellit maxia nō mi pt
itellige minia s3 mai e q ui i sbu acie e g°
dina eē ñ uidat ñ p itellm ut dcm e. ut
q excessus dine claritatis ophnsoin dic
eem ñ ipediat. p ce dia ophnl e ab a°
tellū. qz ipe ds se ipm ophndit. si g° ab in
tellū hūo ñ possit ophndi. h eet p d fcm
tellus set lum glie aufe dem tells d fcm.
e g° p gliam auferatē omis coīs d fcus g° illi
qui3 i lume glie uidbut dm ophndūt ipm.
set q e q aug dic. i. li. d uideō dm di pli
uis. nō sol oclus coīs set ñ ipa mte q sq
alm ophedit. p sic dic aug q. li. lxxxiij.
q. qd apphndt se finie e. g° geni q apphedit
d. illd finie e ei h ds ñ pot ce finie aliqui
i intellectui cato g° nlls tells cuiz pot dm q
phnde. p dam dic i. li. qm i ophnsib9
e di siba. inis qui dic eo nt scptē ñ dubi e
p ce q ophndit ad ul e mag l eqle. illi h
tells cuiz no pot ce maior dō ñ eq° g° ñ
pot ipm ophnde. Respdeo dd q ophnde
dz q. sil' pede. i. cape. q io illd pre ophndz
q simil capz. i. cū omib3 q ei sc. un oz ut
ome ophnsu icludat i ophndete. i cludz
aut pre qtetu i ottinete q io oz ophnsum
ottineti i apphndete sic aut dz corlr ad
taled otini qz no excedit ottinet e nlla
pte s qtitate dimssiua ut uniu i dolo ita
dz ottini ab a° spualr qd sbstat utati ei q i
nllo excedit ipm q io sic dz ad p aqm p
ophndi qn ogniciu stat sb actu utatis co
gtiue q n excedit ipm excessus aut ois

est, scilicet aliquam quantitatem, sed autem hanc quantitatem dicitur
comprehensibile excedere potentiam comprehensivam, sed comprehensibile est
ab ipsa sensibile autem comprehenditur secundum quantitatem dimensivam
propter hoc quod sensus ingrossato utitur organo corporali. Ratio enim
cognoscit sensibilia omnia que reducuntur ad quantita-
tem dimensivam et secundum quantitatem virtutis, ut patet in sensibilibus propriis
que virtutes sunt. Et ideo comprehensio sensus impeditur et
per excessum quantitatis dimensive sicut impeditur ne
comprehendat totum celum, et per excessum quantitatis vir-
tutis sicut impeditur ne comprehendat claritatem solis
quia non est tanta virtus oculi ad cognoscendum quanta est
claritas solis ad cognoscibile. Intelligibile autem non comprehenditur
ab intellectu sub ratione quantitatis dimensive nisi per accidens inquantum
scilicet accipit a sensu, ergo secundum quod intelligat cum continuo
tempore, quia scilicet intellectus impeditur a comprehensione intellectualis per
excessum quantitatis virtualis sicut impeditur a compre-
hensione linee vel nimii [illegible] sed proprie loquendo intellectus
comparatur ad intelligibile secundum quantitatem virtutis. Tamen eo
quod proprium objectum intellectus est quid, et ideo in hiis que sunt
separata a sensu non impeditur comprehensio intellectus nisi per ex-
cessum quantitatis virtualis. Et hoc est quod intelligibile plus est
cognoscibile quam intellectus cognoscere possit vel cognoscat
sicut ille qui scit hanc conclusionem triangulus habet tres
per probabile rationem quia scilicet tantum communiter dicitur non compre-
hendit ipsum, non quia partem eius videat sed quia modus quo co-
gnoscit deficit a modo quo est cognoscibile. Est enim cognoscibile
per demonstrationem. Esse autem divinum est cognoscibile pro virtute
sua, intellectus autem creatus pro lumine intellectuali que est in ipso.
Virtus autem divine essentie excedit lumen quo quis intellectus
creatus, quia ideo impossibile est quod videat deum ita perfecte sicut
est visibilis, et ideo dicitur quod intellectus creatus deum comprehendere
possit. ¶ Ad .i. ergo dicendum quod aliquando comprehensio glorie
quasi scilicet sit ut anima accipiat in se esse in quo ad perfectionem
glorie pertinet, et secundum hoc dicitur gloriam comprehendere, quia nus-
quam divinam essentiam intellectu comprehendit. Comprehen-
sio tamen dicitur ipsa perventio ad habendum deum, secundum quod spei
dicitur comprehensio succedit. ¶ Ad .ii. dicendum quod augustinus duos
ponit in diffinitione comprehensionis quorum uno excludit
excessus comprehensibilis a virtute cognoscentis qui est
secundum quantitatem dimensivam et quantum ad hoc dicit quod ita
videtur quod nichil eius lateat videntem. Alio autem modo
excludit excessum secundum quantitatem virtutis et quantum
ad hoc dicit autem quod fine circumspici potest. Tunc enim fines
rei circumspiciuntur quando videns pervenit ad finem vi-
sionis perfecte videndo. ¶ Ad .iii. dicendum quod totam essen-
tiam sancti videbunt in patria sed non totaliter. Non
tamen quod aliquis modus sit in deo quem non videat vel aliquis modus
sit in intellectu ipsorum quo non conveniat videndo. Sed quia
modus quo convenit ad deum comprehendendum non est equalis modo
quo deus est comprehensibilis, et hec inequalitas significatur cum dicitur quod divina
essentia totaliter non videbitur. Hoc enim adverbium totaliter non

dicit modum vel aliquid rei visive sed modum videntis
per comparationem ad rem visam. Hoc enim adverbium determinat
quod quantum ad intellectum se. Idem est modus comprehendentis
et cogniti, quia ideo si intellectus se comprehendit sed non est. Unde
est modus comprehendentis et cogniti quando intellectus non intelligit. Et
ideo non est simile. ¶ Ad .v. dicendum quod eodem modo aliquis cogno-
scat quod est res quod comprehendit essentiam rei cum ipsa esse
sit quidditas rei, et ideo ille solus comprehendit quod
est res qui comprehendit essentiam divinam. Unde sicut sancti vi-
debunt divinam essentiam sed non comprehendunt ipsam
ita videbunt quid est deus sed non comprehendunt et ita vide-
bunt deum a beatis sicut videtur res per suam diffinitionem cum esse
comprehendit. ¶ Ad .vi. dicendum quod actio non attribuitur for-
me que est principium actionis sed composito sicut calefactio
calido non calori tamen, et ideo actionem oportet mensurari
non solum secundum formam que est principium actionis sed etiam secundum subiectum
forme, sed forma que non est per se subsistens non habet alium
modum a modo subiecti, quia non habet esse nisi in quantum est actus
talis subiecti, et ideo immensa forma est immensa compositi. Sed forma
que est per se subsistens habet aliquem modum in quantum est quedam
res subsistens, et quendam modum secundum quod est actus subiecti, et hoc
modo accipitur secundum mensuram que perficitur pertingit ut perficiat
talis forma et ex hoc modo mensuratur actio. Esse autem divinum
est per se subsistens, et ideo visio que per eam fit intellectu
creato non mensuratur secundum modum in se quo ipsius esse per se
sed secundum modum quo intellectus pertingit ad hoc quod per ipsam per-
ficiatur; ad hoc autem pertingit in quantum ei per lumen glorie
quod est finitum, et ideo visio finita est ex parte viden-
tis. ¶ Ad .vii. dicendum quod claritas dei vel veritas dicitur
sine certo per quod comprehensibilis est sicut sol per suam clari-
tatem, et quamvis non impediat comprehensionem per se, cuius
intellectus impedit tamen ex ipso excessu quia non potest
contingere quod intellectus creatus pertingat ad comprehendendum
ita perfecte divinam essentiam sicut comprehensibilis est. ¶ Ad .viii.
dicendum quod gloria perficit naturam et non destruit, et ideo in
perfectione que est de ratione nature non tollit sicut hoc
quod est creaturam esse ex hoc autem ipso intellectus creatus de-
ficit a possibilitate comprehensionis, et ideo nec per lumen
glorie ad comprehensionem pervenire potest.

¶ Ad .iiii. sic proceditur. Videtur quod eorum qui vident
deum per essentiam unus non videat alio perfectius
quia dicit augustinus in libro lxxxiii questionum quod eandem rem non potest
unus alio magis intelligere, sed divinam essentiam nullus videbit
nisi perfecte, ergo unus alio non videbit plenius. ¶ Pre-
terea aliquis perfectius videtur quando expressior similitudo
rei visive sit in vidente, sed non erit expressior
similitudo quam qua deus videatur in uno quam in alio, cum deum
per essentiam videant, quia eadem essentia est in omnibus, ergo unus
alio non melius videbit. ¶ Preterea ille melius videt
aliquid a quo magis removentur impedimenta visionis, sed in
nullo remanebunt aliqua impedimenta visionis, ergo omnes equaliter.

uidebunt. ¶ Praeterea omnes sancti simul deum uidebunt. sicuti est
ut patet i. io. sed non potest melius uideri quam sit ergo unus
alio non melius uidebit. ¶ Praeterea optimus modus cognoscendi
deum est quod uideatur per essentiam sed optimo non potest adesse me-
lius ergo uidentium deum per essentiam unus alio melius non uidebit.
¶ Sed contra homines assumuntur ad ordines angelorum. sed
superiores angeli deum clarius uident quam inferiores
ut patet per dionysium c. ce. ier. ergo et hominum quidam aliis
clarius uidebunt. ¶ Praeterea in uisione dei essentiae consistit
hominis beatitudo sed quidam aliis clarius uidebunt. ¶ Praeterea in
lumine gloriae deus animas uidebunt sicut dicitur in psalmo in lumi-
ne tuo. sed quidam aliis maiori lumine replebuntur. sicut
enim stella differt a stella in claritate sic erit in resurrectione
mortuorum ut dicitur i. cor. xv. claritas autem corporis cla-
ritatem iudicabit mentis ergo quidam aliis clarius
uidebunt deum. Responsio dicendum quod cum principium actionis
sit forma quam agens agit oportet quod secundum eius summum actionis me-
sura aliquid autem in formis subsistentibus quam in aliis formis ut
prius dictum est in aliis enim formis est quantitas fortitudinis
in actione secundum quantitatem eius quod receptum est de forma. unde
ut de calore in calido in formis autem subsistentibus secundum quod
sunt subsistentes forma magis uel minus ¶ Potentia autem cognoscitiua
sub dicitur forme quam cognoscit secundum quod habet uirtutem cogno-
scendi. illud enim quod facit uisum potentem ad uidendum est
quod facit eum receptiuum similitudinis coloris. sic
autem intellectus possibilis per lumen intellectus agentis sit
cognoscitiuus non tamen cognoscibilium. ita per lumen gloriae
super additum sit uisiuus diuinae essentiae. unde secundum quanti-
tatem recepti luminis modus accipitur quo substat in-
tellectus noster esse diuinae ut formae intelligibilis et per consequens
modus perfectionis in operatione. et talis forma est principium
secundum in uisione dei per essentiam et ideo cum quidam sancti aliis
maiori lumine gloriae repleantur quidam aliis clarius
uidebunt ¶ Ad primum ergo dicendum quod unus alio non potest
addere melius intelligere. sed tamen magis importat
modum qui est ex parte intelligentis. non enim potest esse ut
aliquis intelligat rem aliter quam res est. et illum modum quem habet
sibi aliquis modus attribuat erraret ut non intelligeret
et sic intelligere augetur sed similiter magis dicatur modus
qui est ex parte intelligentis sic unus alio potest intelligere
melius in quantum est limpidior eius cognitio de uno et eodem
cognito. ¶ Ad secundum dicendum quod quamuis in intellectu unius sancti
non sit expressior similitudo dei quam ipsorum cognoscentis
quam in alio quia quilibet per suam essentiam eum uidet tamen
intellectus unius perfectius substat formae quam intellectus quam
intellectus alterius et ideo unus alio perfectius intelligit.
¶ Ad tertium dicendum quod in uisione secundum quod dicitur adeo maius uel minus
non solum attenditur per recessum actionis sed etiam per accessum
ad terminum sicut patet in intensione lucis corporalis et sic
quod lumen spirituale intendatur in uno beato magis quam in
alio per maiorem assimilationem ad deum. quamuis in nullo
inueniatur sicut ad illud lumen. ¶ Ad decimum dicendum quod cum
dicitur quod omnes sancti deum uidebunt sicuti est. uidebit ipsa re
modus qui est ex parte uisi non quod aliquis sit ex parte uidentis
quasi uidebit deum esse ... non quo est. sed tamen non
uidentis non erit aequalis modo rei uisae sed tamen
distans ... ita modo unius uidentis poterit esse minus di-
stans quam modo alterius. ¶ Ad quintum dicendum quod uidere deum per
essentiam est perfectissimus modus cognoscendi deum sed gradum sed
tamen in lumine gloriae potest magis et minus inueniri sicut ignis
est subtilissimum corporum simplicium et tamen unus ignis subtilior
alio inuenitur.

Deinde quaeritur utrum quod sancti uidentes deum
per essentiam omnia uideant. Quod sic uidetur ipso uidere
quia ut dicit uerbum in li. de summo bono. angeli in uerbo dei omnia
sciunt antequam fiant sed sancti angelis aequales erunt
ut patet mathaei xxii. ergo et sancti uidentes deum omnia uidebunt.
¶ Praeterea gregorius in iiii. dyalogorum dicit quod illic omnes communi claritate
deum conspiciunt quid est quod ibi nesciant ubi scientem omnia
sciunt loquitur autem de beatis qui uident deum per essentiam ergo
qui uidet deum per essentiam omnia cognoscit. ¶ Praeterea
sicut dicitur in iii. de anima. intellectus cum intelligit maxima magis
intelligere potest minima. sed maxime intelligibile est deus
ergo maxime auget uirtutem intellectus intellectus ergo in-
tellectus eum uidens omnia intelligit ¶ Praeterea intellectus non impeditur
ab intelligendo aliquid nisi in quantum id superat ipsum sed intellectum
deum uidentem nulla creatura superat quia ut dicit gregorius
in ii. dyalogorum animae uidenti creatorem angusta sit
ei omnis creatura. ergo uidentes deum per essentiam omnia cogno-
scunt. ¶ Praeterea omnis potentia passiua quae non est reducta ad
actum est imperfecta. sed in possibili intellectu humanae animae
est potentia quasi passiua ad cognoscendum omnia quia intellectus possibilis
est quo est omnia fieri ut dicitur in iii. de anima si ergo in illa
beatitudine non intelligeret omnia remaneret imperfectus
quod est absurdum. ¶ Praeterea quicumque uidet speculum uidet
ea quae in speculo resultant sed in uerbo dei sicut
in speculo omnia resultant quia ipsum est ratio et similitudo
omnium ergo sancti qui uident uerbum per essentiam uident omnia creata
¶ Praeterea sicut dicitur prouerbiorum x. desiderium suum iustis dabitur. sed sancti
desiderant omnia scire quia omnes homines natura scire desiderant
et natura per gloriam aufertur ergo dabitur eis a deo quod omnia
cognoscant. ¶ Praeterea ignorantia est quaedam penalitas praesentis
uitae sed omnis penalitas a sanctis per gloriam aufertur
ergo et omnis ignorantia et ita omnia cognoscent. ¶ Praeterea beati-
tudo prius est in anima quam in corpore sed corpora sanctorum refor-
mabuntur in gloria ad similitudinem corporis christi ut patet philippenses
iii. ergo et animae perficientur ad similitudinem animae christi
sed anima christi in uerbo omnia uidet ut in iii. dictum est de
xiiii. ergo et omnes animae sanctorum uidebunt omnia in uerbo ¶ Praeterea
sicut sensus ita et intellectus cognoscit omne uidens in eo similitudine
in forma. sed diuina essentia expressius indicat
rem quamcumque quam aliqua alia similitudo rei ergo cum in illa beata

visione essentiae divinae fiat ex fortitudine intellectus nostri, non sequitur quod sancti videntes deum omnia videant. ¶ Praeterea commentator dicit in 3. de anima quod si intellectus agens esset forma intellectus possibilis quo intelligeremus omnia. sed divina essentia clarius repraesentat omnia quam intellectus agens; ergo intellectus videns deum per essentiam omnia cognoscet. ¶ Praeterea propter hoc inferiores angeli nunc non omnia cognoscunt illuminantur de ignotis a superioribus. sed post diem iudicii angeli non illuminant angelum, quia tunc omnis prelatio cessabit ut dicit glossa 1 cor. xv. ergo inferiores angeli tunc omnia scient, et eadem ratione omnes alii sancti deum per essentiam videntes. ¶ Sed contra sic dicit dionysius in vi. c. ce. hier. angeli superiores inferiores a nescientia purgant. angeli inferiores vident deum per essentiam. ergo angelus videns essentiam divinam non potest omnia scire. sed anima non perfectius videbit deum quam angelus; ergo animae videntes deum non oportet quod omnia videant. ¶ Praeterea solus christus habet spiritum non ad mensuram + competit quod omnia in verbo cognoscat. unde dicitur quod pater omnia dedit in manibus eius. ergo nulli alii competit omnia cognoscere in verbo nisi christo. ¶ Praeterea quanto aliquid perfectius cognoscitur tanto plures effectus eius cognoscuntur per ipsum. sed quidam videntium deum per essentiam perfectius aliis cognoscent deum qui est ratio omnium rerum. ergo quidam aliis plura cognoscent, et ita non omnes scient omnia. Responsio dicendum quod deus videndo suam essentiam cognoscit omnia quae sunt vel erunt vel fuerunt et hoc cognoscere dicitur notitia visionis quia ad similitudinem visionis corporalis cognoscit ea quasi praesentia. cognoscit insuper videndo essentiam suam omnia quae potest facere quamvis nunquam fecit nec futurum sit, aliter non perfecte cognosceret potentiam suam. non enim potentia potest cognosci nisi cognoscantur potentiae obiecta. et hoc dicitur cognoscere notitia simplicis intelligentiae. impossibile est autem quod aliquis intellectus creatus cognoscat omnia videndo divinam essentiam quae deus potest facere quia quanto aliqua causa perfectius cognoscitur tanto plura sciuntur in ipsa sicut in uno demonstrationis principio ille qui est perspicacioris ingenii plures conclusiones videt quam alius qui est ingenii tardioris. cum ergo quantitas potentiae divinae attendatur secundum ea in quae potest, si aliquis intellectus videret in divina essentia omnia quae deus potest facere eadem esset quantitas perfectionis intelligendo quae est quantitas divinae essentiae in producendo effectus et ita comprehenderet divinam essentiam quod est impossibile omni creato intellectui. illa autem omnia quae deus scit notitia visionis aliquis intellectus creatus cognoscit in verbo. scilicet anima christi ut in 3. li. d. xiiii. dictum est. sed de aliis videntibus divinam essentiam est duplex opinio. quidam enim dicunt quod omnes videntes vident omnia quae deus videt scientia visionis. sed hoc repugnat sanctorum dictis qui ponunt angelos aliqua ignorare quos tamen constat secundum fidem deum per essentiam videre. et ideo alii dicunt quod alii a christo quamvis videant deum per essentiam non tamen vident omnia quae deus videt eo quod essentiam divinam non comprehendunt. non enim necesse est quod sciens causam sciat omnes eius effectus nisi causam comprehendat quod non competit intellectui creato. et ideo unusquisque videntium deum per essentiam tanto plura in eius essentia aspiciet quanto clarius divinam essentiam intuebitur et inde est quod potest unus alium instruere et sic scientia angelorum et animarum sanctarum potest augeri usque ad diem iudicii sicut et alia quae ad praemium accidentale pertinent quia tunc erit ultimus status rerum. in illo statu possibile erit quod omnes cognoscant omnia quae deus scientia visionis noscit. ¶ Ad 1. ergo dicendum quod hoc quod dicit quod sciunt angeli in verbo omnia antequam fiant non potest referri ad illa quae deus scit scientia simplicis intelligentiae tantum quia illa nunquam fient sed referendum est ad ea tantum quae deus scit scientia visionis de quibus non dicit quod omnes angeli ea omnia cognoscant. sed forte aliqui et illi etiam qui cognoscunt in una autem re est multas rationes intellectus considerare sicut diversas eius proprietates et habitudines ad alias res, quia possibile est quod eadem re scita communiter a duobus unus alio plures rationes percipiat et alius rationes unius ab alio accipiat. unde dionysius dicit 4 c. cel. hi. non quod inferiores angeli docentur a superioribus scibiles rationes et ideo etiam angeli qui … cognoscunt non oportet quod omnia quae in eis intelligi possunt percipiant. ¶ Ad 2. dicendum quod ex verbo illo gregorii ostenditur quod in illa beata visione est sufficientia ad omnia intuenda ex parte divinae essentiae quae est medium quo videtur per quam deus omnia videt; sed quod non omnia videat est ex defectu intellectus creati qui divinam essentiam non comprehendit. ¶ Ad 3. dicendum quod intellectus creatus non videt divinam essentiam secundum modum ipsius essentiae sed secundum modum ipsius quo fit … est. unde non oportet quod eius efficaciam cognoscendo … ad omnia cognoscenda. ¶ Ad 4. dicendum quod defectus cognitionis non solum procedit ex excessu cognoscibilis sed … intellectum … ex hoc quod intellectui non coniungitur id quod est ratio cognoscendi sicut visus non videt lapidem quamvis excedat, quia species lapidis non est ei coniuncta. quamvis autem intellectui videntis deum coniungatur ipsa divina essentia quae est omnium ratio non tamen coniungitur ei secundum quod est omnium ratio sed secundum quod est ratio aliquorum et tanto plurium quanto plenius divinam essentiam intuetur. ¶ Ad 5. dicendum quod quando potentia passiva est perfectibilis pluribus perfectionibus ordinatis si perfecta sit ultima perfectione non dicitur imperfecta etsi aliquae dispositiones praecedentes ei desint. omnes autem cognitiones quibus intellectus creatus perficitur ordinantur sicut ad finem ad dei cognitionem. unde videns deum per essentiam etsi nihil aliud cognosceret perfectum intellectum haberet nec est perfectior ex hoc quod aliquid aliud cum ipso cognoscit nisi quatenus ipsum plenius videt. unde augustinus in v. conf. infelix ille homo qui scit omnia illa. scilicet creaturas te autem nescit. beatus autem qui te scit etsi illa nesciat. qui vero te et illa novit non propter illa beatior sed propter te tantum beatus. ¶ Ad 6. dicendum quod speculum illud est voluntarium quia sic se ostendit cui vult. in mente omnem quod vult nec est simile de speculo materiali in cuius potestate non est quod videatur vel non videatur

v ad . q i spe uult cu res q speculu uidetur sb
ppa for q spe uidet p form ate accepta
lap uo p form ppa resultante i re a . q io p
q rem oglat unu q ad . ser i speculo i dato
ut ad p form ipi specli sic effes ut psilitu
dine cae . q ca q io n or . q qq uid; speculu
etiam uidat oia q i speculo resultat n . n .
e nece q uidens om uidet . ot effeus ei . n
opin ut anim . ad . vii . ad q scoz ofidi
u q omna scire dsiderat ipi e eoh solum
q dm uidebit sic dsidiu eoz quo oia bon
h[illegible] cupiut opiebit q dm hebt . sicut
n . d[illegible] q bt p[illegible] berare sufficit
eo h[illegible] o[illegible] lo quon m bue ita ei uisio
sufficiat [illegible] . dne ostende nobis
prem q suffic no . ad . viii . ad q ignis ppe
accepta i p[illegible]aton fodit esse pena e . sic . n .
igno e nescia [illegible] que scire dbet v q uec
e scire [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] d eit [illegible] qu
au ignis accepz ante pot nesciu q sic sit q d[illegible]
que i pria ignorabit [illegible] dro d . q agli
ancena [illegible] . sic aut ignoran n e pena
set d[illegible] quod n e nece q oes talis d sciis
p glia; aueniat . sic . n . posset dici q d[illegible]
e i [illegible] q n pueit ad glia; per . ad . ix .
ad q coz unu . ofoz bi coi xpi i glia f fili
tudine . no p eqlite eit . u . clauui sic coi e
set no eqlite q silr aia nra hebit gliam ad
sile aie xpi set no ad eqlitate q ita hebit
sciam sic aia x set n [illegible] ut . s . sciat oia
sic aia x . ad . x . ad q q uis ee oia sit ro
[illegible] ognoscibiliu n eu ongit . cum i tellui
cato . s q e ro oiu q io ro no se . ad . xi . ad
q i tellis agens e for pporonata i tellui po sic
q po m e ppor . po agens nus ut oe q est
i po pasiua nie l intelli possi sit i po acca
i tellis agens l nus agetis q io si intelle ages
fiat for intelle polis or q i tellis p ognoscit
oia . ad q se extendit ut i tellis agens oia aut
ee no e for l m no nro i tellm pportaita q io n
e sile . ad . xii . ad q t pinlet dce q p dce in
dici qn anglox q hoinu glia eit pete osum
mata q m os bti sciet oia . que d saa uisiois
noa ita tu q no os omnia uidant i ee di aia
x ibi plene uidebit omia sic q nc uidet . illi
aut uidebit i pla l pauciora f q ou quo cogno
scet dm q sic aia xpi d[illegible] . q palus uidet
i libro oms as illuiabit [illegible] d . apoc . xxi . q
claitas di illuiat eam ter bteoz . q lucerna ei est
agnus q silr agli supiores illuiabit i fiores
n qd noua illuiatoe ut scia i fioz p hoc

augeat . set q da ontinuatoe illuiatois
sic si itelligit qd sol . q esces illuiat aere
q io dr dam . xii . q q od iustia erudiut mt
tos fulgebt . q . stelle i ppetuas eternitates . pla co
aut oxdinu dr cessatia q adea q nc ee nos
peoz oxdiata mistia exe ee no pz . p glo
i dm .
D vi . sic pce ut qd angl i celo eat ex
[illegible] possit dm p eem uide . s . n .
[illegible] oppiem angli sol [illegible] eata [illegible] . set
angli i pri [illegible] [illegible] uid [illegible] [illegible] [illegible]
ut d ang [illegible] [illegible] [illegible] di eoz [illegible]
matutina . [illegible] ut [illegible] [illegible]
dm peem uide [illegible] angli q mali
n cerant n i [illegible] set mali angli uident [illegible]
p eem q pz . ex h q hr . iob . i . q ii . cu assiste
[illegible] di coza dno assuit sathan inteos [illegible]
[illegible] aut noiant angli [illegible] o intima
contemplatoe pfruunt q angli expp n[illegible]
dm p[illegible] uid [illegible] p ille q pot uide [illegible]
q [illegible] [illegible] [illegible] ? q e mag itelle ut
om . dic . i . z . d aia . set dia eeu e mag i tellit
q [illegible] [illegible] q no se i tellibilia . n q nos facimus
ea ee i tellibilia ipe aut d eu oia fac am in
mus pse spin i tellit e . q [illegible] uidam expp
n[illegible] d[illegible] mie . ut mlto fo q ex ppus
[illegible] [illegible] [illegible] uide [illegible] . q [illegible] h ut
d angelus p ut d i e d aia sic se i e uisus
[illegible] i sic hr i tellis ad i tellile [illegible] no ip
dr auisioe n [illegible] . iii . mod; uno mo p
corrupt uis . sic qn e a macla i pupilla . q
no pot d d medui apco q i statu n[illegible]
q e specula [illegible] q clausa ut dyo dicitur .
c . d . di . no . a mo p abtentu uisi n h pr
d i [illegible] q ds e ples oi i tellm q oia i plet
[illegible] mo ex h q uisibile n e uisile i actu sicut
colores in tenebris n . n . sunt uisib actu n p
luce q i pposito d n pot q ipe ds [illegible] [illegible]
uisi e e sit lux i tellit . ut pz . io . i . C e mo
p excellenciam obiq corrupit sensu . n h i
pposito loco hr excellen . n . i tellig no cor
rupit i tellm . sic excellen sensibile corrupit
s m . ut dr i t . d aia . q nich e q ipe dio
qn as i tellus indat expp n[illegible] dm uide
possit . p eem . C p unuqq; ogta p sua i
filitie . set angelus p sua nam e expssa si
filitudo ipi di ut dic dyo . i . iiii . c . d . di . no
q angelus e [illegible] di manifestato occlti lumis
i . dm q angl [illegible] nat pot dm uide
p eem . C p i . u . d caus dr . q omis intelligia
i telle q e s se i q e e dtu ab eo set qui

cat intelis formu sua e cat. adeo g. p sua ma pot deum uidere p essentiam. Ite p admirabilitate diuine liberalitatis patet ut communicet creature illud ens quod est capax sed creatura est capax huius muneris quod ex puris naturalibus deum uidere p essentiam possit. Ad hoc q. quod deum p essentiam uidere pot pertingere plurimum gradus quidam lumen sic est non super addimentum ita posset adeo esse non uidendum. g. e alicui creature collatum quod ex puris naturalibus pertingat ad uidendum deum p essentiam. Ite p omnem dicitur in primo nouem metaphysice quod si adeo [illegible] intellectus [illegible] intellectum [illegible] esset frustra scilicet ab [illegible] e dicere quod diuina esse sic frustra intellectus g. [illegible] intellectus [illegible] non pot ipsum uidere. Ite [illegible] [illegible] gratia dei uita eterna ut [illegible] ut cognoscant te q. e. g. ad uidendum deum p essentiam non pot peruenire nisi p gratiam. Ite p ad id quod [illegible] dicitur christus in primo ut [illegible] siquis diligit me diligetur a patre meo et ego manifestabo ei me ipsum g. ad uidendum deum p essentiam nullus pot ex puris naturalibus peruenire. Ite p non e gratia e factum quod non sol. scilicet [illegible] illis existentes quouis gratiam habeant non uident deum p essentiam unde in eorum [illegible] [illegible] [illegible] quale in gaudio est qui in tenebris sedeo et lumen celi non uideo g. multo minus ex puris naturalibus ac adhuc pertingere pot. Ite p [illegible] ordinem effectuum e ordo causarum nobilioris non effectus e nobilior causa scilicet intra que posse per cause [illegible] [illegible] hoc e maxime ut deum e ut deum p essentiam uideat hoc causa g. non pot esse nisi scilicet solus deus q. e summa causa. Responsio dicendum quod ad hoc quod intellectus deum p essentiam uideat oportet quod essentia diuina uniatur intellectui nostro quodam modo ut forma in intellectu forma autem non coniungitur perfectibili nisi quando perfectibile habet dispositionem qua efficitur susceptiuum talis forme sicut corpus non unitur anime nisi quando in corpore sunt dispositiones conuenientes ad animam suscipiendam. Vnde oportet ad hoc quod intellectus uniatur essentie diuine modo predicto quod sit in eo aliqua modo dispositionis preparans ipsum ad unionem predictam et hoc e lumen quo intellectus perficitur ad uidendum deum p essentiam. hec autem dispositio non pot esse naturalis ac creato intellectui ultima autem dispositio ad formam [illegible] eandem formam recipere in perfectibili et forma ipsa ita quod si unum e naturale et alterum perfectibile p ultimam dispositionem ad formam coniungitur ipsum formam. Forma autem que e diuina esse omnes facultatem capacitatis naturale excedit post autem [illegible] [illegible] accipiuntur in eodem genere unde post et actus diuiduntur quolibet genere entis ut [illegible] in iii phisice et ideo facultas sine pot creature non excedit nisi ad singulas formas et sic esse diuina que e extra omne genus excedit naturale facultatem creature et ideo dispositio ultima que e ad unionem intellectus cum illi essentie excedit omnem facultatem naturalem unde pot esse naturalis scilicet supra naturam et ista dispositio e lumen glorie de quo dicitur in psalmo in lumine tuo uidebimus lumen. Ite autem naturalem facultatem pot pot intellectus creatus perue

nire ad cognitionem dei p formas creatas et mediatas uel acquisitas scilicet hoc cognitio non e uisio eius p essentiam sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid e. scilicet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non e [illegible] ad i. g. dicendum quod angeli [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] non pertinet [illegible] cognitio matutina [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad ii. dicendum quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adeo [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angelorum [illegible] [illegible] dimissa [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad iii dicendum quod [illegible] pot esse [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] sensibilis [illegible] manifestia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facultas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ideo sic intellectus [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facultatem [illegible] dei p essentiam. [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] ad v. dicendum quod intellectus [illegible] non [illegible] [illegible] quod [illegible] possit deum p essentiam uidere [illegible] diuine [illegible] [illegible] [illegible] sic intellectus [illegible] scilicet [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectiue [illegible] [illegible] non [illegible] facultas e [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alius [illegible] e quod in homine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad intellectum q. e extra genus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debet [illegible] intellectus [illegible] non [illegible] intellectus [illegible] intellectus [illegible] e extra genus [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] intellectus [illegible] non diuina esse sic [illegible] [illegible] presens non tamen e presens [illegible] intellectum ut forma in intellectu quod tunc solum actu quando in intellectu e dispositio sufficiens ad hoc quod sic uniatur essentie diuine ut forma intellectus. Ite p excellentiam claritatis diuine essentie [illegible]

forum . q intellc eat ulr intell sic ponis de
fiat intell. [illegible] q im dm p eem . q uis i
misitas dic een intellin no corumpit set mag
ofertet ad . x . d q ad aglord dm p ag
silitudine caita pot intellc eat eristis silibus
pueire set h ogito no e insio di . ut e pleit
e ad . vi . d qefeatis retinet silitudinem i
fue cae 7 exli se q intelli ulr ogeat eam
sua exsilitu ei q ht set li n e uide dm p
ecin ut don e. ad vii . d q no qeqd i
supad di caite pot ee dostituna n ipi . illd
n . q ad pertate n sinoris pouet no pt con
cau i fiom n . ut illd illr . pat n tnsferat i
supiore [illegible] ii pot ieali . ut
absente lucido lucent n ipo lucid fiat spul
lum [illegible] lucido gitat . determinat aut ad
forum intelli caita . e ptetes intellc cata 7 io
p uuu illd p q intellc [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad viii . d q [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad viii . sic . pot ut q i statu uie d p eem
pst uidi q d ysa . vi . uidi dnm sede
n solu excelsu i eleuatu et 7 ple e . o .
enim uiuit ista [illegible] clamabat . set ille e
[illegible]
g e ysa uidit dm p eem . i statu uie eyns
[illegible] dm facie ad facie e uide dm p eem .
ut p3 . i . cor . xiii . sic n . bumt uisom ap nouide
set uisio i statu uie eyns uidit dm facie ad
facie . un dic gen . xx . xxxii . uidi dm fa . ad
fa . 7 salua fta e aia mea . ite iob xli . au
ditu auris audiuis te . nc aut ocls mis i
uid te . uisus m e d rebz psetibz audit
aut d absentibz g [illegible] iob sequat dm
q p eem . [illegible] d nu . xii . pala
7 no p enigma uid dm set ois uisio d aut
e [illegible] p eem ut p3 . i . cor . xiii . g
[illegible] statu uie eyns uidit dm p eem .
ii . cor . xii . si [illegible] raptu hi usq ad . iii cel dicit
glo . q d aplo uita q uidnd e in ettnu
[illegible] raptus e . ap ut ipm dm ist no
i aliq figu uidet [illegible] dicit q i e o . dic ad
se tm e rabin 7 seraphin q uia dm oo
[illegible] ad q silitudic dm uidisse . d i
aplus [illegible] omib q o q ipse dm uidit
p een 7 sic id q prius p s aug xii . sr gen

ad n . uisioe intellect uidnt e q sr i aia psu
eem set uisio intellu e d rebz i ipis intellibz . p
aliqs silitudines ex se psunt ees ut ipse d dic
g e d p eem sua sit i aia uiatoris ut q p
eem sua ipo uidat p affeatis mag e cor
rupe p eem q intellc q parm iud . e ut aug
dic set affeatis pot i ut eligere dm i statu uie
g intellc uiatoris pot uide dm i ue . p co
illd i me ut [illegible] ad q intellig set quit
sine h q quitat ad ad aliud g intellus uiatoris
pot quit ad dm sit h q quitat ad e g intellc
uiatoris pot i m uide dm p e p q uid
caui d angli o3 nob mag ee note q illa si
p q aug i . li . d ua religioe s uitate incata
d oibz uideant ipu osulatarel q i statu uie
g ipm uitate uidnt . set uitas increata e dina
ee g i uia dm p eem uide possum . p p
q uiue q q i mag . set oia que ogslamus
ogslem p lum dinu g e ipa dia ee q ut d
i . li . d spe 7 aia mes um i actu ogtiois cor
te n p n dino lume [illegible] g [illegible] dm
p eem uidm mag q ac [illegible] p mag mes
um ado uita [illegible] . set i ca
me uide i ipoit ad g 7 i he uita mes um
i me uid dm p p q ilibz sanz speculat eo
gnoscit d s quid e set d aliq sua specula
sb i salte i pte aucul sic sic i schol q meth
q 7 d do e . ut p3 i prin meth . g p ain sunz
sonat set d do quid e 7 h e uide ipo p eem
g cu oms sias set possum h i uia dm
i statu uie p eem uide possum . p nich i
pedit n asuo gio set corrupto ois n gitat d
ipom intellc e no sic meod g d isto intellc no
i pedit proris corrupm . set aia i corp corrupti
eyns uidbt dm . p een . g 7 cor corrup unita
pot dm p ee uide set g e qd d . exo . xxxiii
no uidbit me ho 7 uiuet . glo . q diu hic
mor uiuit uidi [illegible]
[illegible] n sue spem n p . p . ioa . i . d dm
neo uidit ug glo . neo pue ho uiuit i hoc
co uidit dm ut e . p . i . cor . vi . q diu sum
i cor peregnam a dno p fide n . ambula 7 n p
spem glo . tm uita mea adl agen n pot
ogit ut dinoto aliq desid . ei imbilo ca
rnali [illegible] coruit uentis luce
patiet p ee uiatoris q ophilosoe e solu
s [illegible] uid dm p eem e ophilosoe g ulli
ali u [illegible] uiatoris eyns pot dm p eem
uide . p [illegible] ee effect . set cu qs ait bea
e dia uita e ut exdcis p3 g si as i statu ui
dm p eem uidit i statu uie ee bes q e absd

Responsio dicendum quod cum beatitudo sit ultimus finis rationalis creature status vie in quo rationalis creatura dicitur esse ille in quo a beatitudine distat. beatitudo autem cuiuslibet rationalis creature consistit in visione dei per essentiam ut ex dictis patet ex opposito autem ... in qua beatitudo consistit oportet quod sit prius et dispositive ad perfectionem ad dignitatem ob ut patet per philosophum in .v. ethicorum et ideo ad hoc quod creatura rationalis sit beata per visionem dei in essentia sua oportet quod in eius visione sit potentia per aliquam dispositionem continentem quod dicitur lumen glorie. sic autem nulla pura creatura in statu vie existens potest per essentiam deum videre. homo enim ut intelligit quicquid intelligit per species a sensu abstractas et fantasmata sicut intellectu mediante sensu. ut patet per philosophum in .3. de anima. intellectus autem angeli in statu vie post dispositiones suas vel contingentias non potest in ... ut intelligat deum quia intellectus proportionatus creatus ad quas sua facultas intellectus est determinata ut ex predictis patet. deus autem in essentia sua videri non potest vel per aliquam formam a sensu abstractam vel creatam ut ex dictis patet quod nullus intellectus pure creature in statu vie existens potest in visione dei per essentiam per aliquam dispositionem continentem. Contingit autem divina virtute quam res minus producere in id in quod nullo modo potest per dispositiones sibi inherentes sicut quod lignum patiatur quod ignis in aquam convertat consimili potest miraculose fieri. quare divina virtute intellectus creatus non habens hanc dispositionem vie elevetur ad videndum deum per essentiam non tamen et tali visione potest dici hic simpliciter sed secundum quid tantum. scilicet in quantum scilicet communicat in actu beati. sicut in corpore in statu gloriosus existens potest miraculose participare actum agilitatis vel impassibilitatis sicut de ... le... vie et de tribus pueris ... in fornace dan. iij. ... et glosa ... aut quod fuit miraculo non dum ... possibiliter ... in quantum fuit ... fieri ... tamen. non enim dominus ... posset fieri videns. sed quod deus potest facere eum videntem et ideo dicendum est quod nulla pura creatura in statu vie existens potest deum per essentiam videre. sed deus potest facere quod videat ad hoc in statu vie manens ex dictis quod patet. quod nullus homo in statu vie nec etiam angelus potest per essentiam cognoscere quod excedit omnes formas sensibiles per quas intelligitur in statu vie agnoscit et ... ipsum ... ex similitudine ... formas intelligibiles cognoscam. ¶ Ad .1. ergo dicendum quod secundum dionisium ... c. ... patet quod in scriptura dicitur quod aliquis sanctus vidit deum ut ysaias vel quibus alias non est intelligendum quod per essentiam dicitur quod est omnibus viatoribus occultata videat sed quia ostenditur ... ei aliqua forma vel corporalis vel ymaginaria per quas manu ducebantur videri cognoscere et hic fiebat ministerio angelorum qui illuminationem conferunt intellectui prophete ad perveniendum in aliqualem divinorum cognitionem ex apparentibus formis quia angelus non intendebat ducere in sui cognitionem primo sed in cognitionem dei. ideo in hiis visionibus non dicebantur angeli apparere sed deus ex quo ... apparebat angelus et virtute ... habebat. ad illuminandum mentem prophete et

hec vocatur theophania .i. dei apparitio in scriptura. quandoque autem ab angelis dicebatur ille quoniam apparebat per ministerium quod exhibebatur unde gregorius dicit angelum qui moysi apparuisse dicebatur modo angelus modo dominus memoratur angelus quod exterius loquendo serviebat. dominus quod interius presidens loquendi efficaciam tribuit. et hec est sententia augustini .ij. li. de trinitate ¶ Ad .ij. dicendum quod visio illa iacob fuit ymaginalis corporalis tamen dicitur deum vidisse facie ad faciem quia illa forma in qua ei apparuit deus facie ad faciem erat ab eo visa unde dicit glosa. deum non quod deus videri possit sed formam vidit in qua deus locutus est ei. hic tamen quod dicitur facie ad faciem notam quandam eminentem visionis ut enim dicit rabi moyses gradus prophetie distinguendus eminentia et gradus prophetie quam prophetie apparet ad in visione vigilie quod si appareat in dormiendo quod utrumque modo tamen fuit revelatio eminentior gradus est quam apparet ille qui loquitur in forma visui quam qui audit verba ei tantum sub hoc quod dicitur videatur eminentior quia gradus est si ille qui loquitur apparet in forma angeli quam in forma hominis et hanc eminentiam habuit apparitio iacob quia non fuit in dormiendo sed vigilans ... non audiat vocem tamen loquentis sed quia figuram in specie ... hominis tamen unde dicitur quod apparuit ei vir etc. quem angelum intelligit et ad hanc eminentiam designandam dicitur quod vidit deum facie ad faciem. angelum dominum nominans ... vel per ... glo. gregorius. idem quod hic intelligitur de visione spiritus ... inter ... contemplationis deum contemplatur ... perfunditur secundum quod visionem quamvis ... et non videt quia illud lumen recipere non est ... sufficit. repletur divinam visionem ut est deum ... proficiens cognitio de eo hic est in lumen sit expressior eius similitudo quam lumen ... aut creature ... ergo homo illi cognitione ducitur ad dei cognitionem non enim ... veritate in certa unquam conspiceret non eam sicut conspicere non posse sentiret ut in eadem glo. dicitur. et quod perficiet quilibet cognitionem dei vocatur ¶ Ad .3. dicendum quod librum iob potest intelligi de visione ... generalia et intellectuali. si vero intelligatur de visione ymaginaria designatur propheticus iob ... quod prophetie cum ipso non fuit ei facta revelatio non per auditum loquentis vel non ... per visionem loquentis. si autem intelligatur de visione intellectuali tunc de perfectus eius de cognitione fidei in intellectum divinorum. quare hic per contemplationem predictam hic ... quod visio dicitur quia sicut videndo aliqua cognitionem ab ipsis rebus accipiendo ita in contemplatione ... accipiunt lumen ab ipso deo per quod dicitur alter oculis contemplationis. sed audita cognitionem assentiendo. eis qui ab ipsis rebus species acceperunt unde nobis referent se vidisse et similiter prophetiam ab hiis dictis apostolorum et prophetarum qui fuerint divino lumine illustrati. et hec non oportet ponere quod deum per essentiam videat ¶ Ad .4. dicendum quod de primitiva

uis exo. moysi loquebatur una exo. xxxiii. ubi dicitur quod loquebatur dominus moysi facie ad faciem sicut solet loqui homo ad amicum suum. exigebat tamen ubi habitum non potest quod deum per essentiam uideat quod patet ex hoc quod petit ostende mihi gloriam tuam. quod non esset concessum non est uisum dominum esse ei. facie. unde non potest quod dicit glo. [illegible] expositionem ipsius scripturae quod putabatur moyses [illegible] adeo loqui cum deo cum propria substantia [illegible] [illegible] ei loqueretur et appareret. hoc autem potest intelligi fuisse ymaginaria siue corporalis [illegible] aug. li. de [illegible] illa que fiunt uocibus sic [illegible] [illegible] tamquam amicus loquitur ad amicum. potest intelligi esse intellectualis secundum quod intelligibilia diuina re [illegible] primo quo dicitur [illegible] audiam quid loquatur in me dominus [illegible] usque modo [illegible] priuilegium ei reuelatum [illegible] familiarius ceteris ei sua [illegible] sua secreta reuelauit. [illegible] illud quod dicitur io. xv. uos dixi amicos quia omnia que audiui a patre meo nota feci uobis [illegible] non sanctorum [illegible] [illegible] [illegible] quod uellet deus facere ad [illegible] alia [illegible] uisio moysi [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] loquitur ei quod [illegible] non per enigmata et figuras dominum uidet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipsa fuisse [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominum per essentiam uidit ut aug. dicit. [illegible] super gen. ad li. [illegible] [illegible] dominum [illegible] [illegible] ad eos loquitur ei [illegible] non [illegible] quod uisio dei per essentiam non sit nisi [illegible] spiritu. sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut aug. dicit. [illegible] uisio contemplatiuis uite sit [illegible] angelorum. ut patet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uisio [illegible] mortalis dominum per essentiam uidet non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad uidendum dominum per essentiam non potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aug. [illegible] super gen. ad litteram quod dominum per essentiam nemo uidere potest [illegible] [illegible] [illegible] non moriatur siue omnino exiens de [illegible] siue ad usus alienatus sensibus carnalibus [illegible] [illegible] [illegible] uidendo dominum quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] dicitur nui.

xxxiiii. non uidebit me homo et uiuet [illegible] [illegible] dicit in glo. [illegible] [illegible] uiuentibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per essentiam dei claritas uideri. non tamen uidebit eum homo qui uiuet quia [illegible] [illegible] [illegible] uidet hunc mundo [illegible] [illegible] ad [illegible] quod illo raptu paulus [illegible] non uidit dominum per essentiam. sic et de moyse dicendum est. ut patet per aug. [illegible] [illegible] [illegible] super gen. ad litteram. ut [illegible] paulus doctor gentium et magister [illegible] [illegible]. [illegible] quidam dicunt quod hec uisio fuit media inter uisionem [illegible] [illegible] [illegible] quod non uident dominum per essentiam sed [illegible] [illegible] contemplationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible] potest dici fuisse media [illegible] utrumque [illegible] quod [illegible] quod uidit dominum per essentiam fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uerbo quod [illegible] uisione non fuit simpliciter [illegible] fuit in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod uisio intellectualis est [illegible] que [illegible] [illegible] ut [illegible] intelligibilis in intellectu sic autem non est [illegible] in anima uiatoris per essentiam suam sed per similitudinem. quod autem dicit aug. quod uisio intellectualis est [illegible] [illegible] [illegible] similitudines [illegible] [illegible] [illegible] est referendum ad obiectum uisionis non ad medium quo [illegible] constat. [illegible] quod medium [illegible] lapis est [illegible] [illegible] quod non est ipsa lapidis essentia sed per similitudinem lapidis [illegible] [illegible] ipsum essentiam lapidis quia obiectum est intellectus [illegible] [illegible] non attingit [illegible] [illegible] ymaginatiua [illegible] quia obiectum ymaginationis [illegible] [illegible] non est ipsa essentia rei sed accidens que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus uiatoris non [illegible] [illegible] ipsa diuina essentia [illegible] [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quid est [illegible] sed [illegible] quid non est [illegible] aug. [illegible] super gen. ad litteram [illegible] [illegible] [illegible] in glo. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uisionis ad alias uisiones. [illegible] intellectualis [illegible] [illegible] [illegible] quod potest [illegible] ea que sunt in intellectu per similitudinem non autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus nil intelligat [illegible] per similitudines [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ordinatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uoluntas [illegible] intellectum. [illegible] [illegible] illud quod intellectus [illegible]. intellectus autem [illegible] dominum [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ipsum dominum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipso [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dominum [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per similitudinem [illegible] [illegible] potest [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]

meīi cogitat d re ī modī sine h q ei cogto ōūtat. ad aīm ite aliā qz ī illd meīi n ōūtit. ute res qdā stet ut ē ȳgo illi rei que p ipīm ogsciē. id aut ē mot ītelli. ī ȳgine ī q ē ymago q ȳginat ōuis alius mot sit mellis ī ȳgine ī q̄nt ē qdā res et inde ē ȳgo q id qreū ad silitudinē date q mellis hē penes se nō ōunē ī datā ute res qdā. set solū ut ē silido rei tue ī me d nō cogitat quis n ī me dm uidat. ad ix. dd q sic dic glo. s ī p pt dimutet se uita tes q ē. abuna uitate ī data resultāt uitates multe ī aiabz nris sic abuna facie silitudines multe ī speculo fracto siue ī mltas spēcis q hē uitas ī nrō resultās ī tellū pō et pn̄ osistit ī pncipiis pseuotis q id qn p ea d oibz aliis iudicam mm iudiciū est s pma uitate e doy pncipioy uitas silitado. ad. x. dd. q d ognoscit ald aligd uno mō sic exē ogtiōe duenit ī agn alti q sic illd quo ognoscit ē mag. notū ī pma ōcionis. alio mō sic pficaēs ognoscen ad ognoscēd siue sic for siu spēs lapid ī occlo pficat occlm ad uided siue pn̄ eo effcū. hē forme sic dz q occlus uidz ... lē q h mō quo ād ogscat nō oz q sit mag. notū. ī mo possile ē q nō ogscat. ogscat n. p qdā reflexione mellis abold ognosc q eēt ogtiōis pn̄. sic aut de omia ... sām q id ratō nō sē. ad. xi. q dz ... ē intelligend q ad h q nlla ... ī epore ... [illegible] ... fruenēt ... sie eē... meio. nil. m ... dq ... data mediāte mes ... ad formet ... grā l caritatis ... mat mens ... ad ... dm ... ad xii. dd q aucēps posuit ... patap. podit p uenīt ... pictas specula tias q ī hēmta addiscend. s huic pōm ... hbit q ī. iii. d aīa ey q adh n se ... dq pncipalia qbz adh puenīre possit q nō iā pbabile. s ad h p pn̄ sciay specilatiuay puenire posset q pcipue cū ois ... na ogs. ad illa ordines nō .n. eēt p ... qd ... huana dficēt angtiōe illi totalr q id dd q pdca pō ī possil ē. e id ē q sic speculatiē pcedē exp pse notis q assu iā piuē ut dz. ī. ii. postioy q id p illa n possum duenīre ī eēns illa ... q ... fem ... vii p ... sciam specula.

q nō acqrim. scām qd ē dz ul quid est ... n ... quib; ā silitudinibz ... co gnoscere ... nō sē q quid sē q id p h dz ī pn̄ meth q scia ... nō ē ... posso q se cū adplenū hē nō possum. ad. xiii. dd q cor n pōt ... n qn ... n pleme ... dniē s. n. ei plene dniē sua ī ... tōm ei ... q id ... cōmis ... q ... ... set scripē a sensib ... mō agius dz pcc̄y uidi nō pt ut ex ... ... s.t corruptiōis repun ... d pccm.

[illegible] qu d dectatiōe. q ē h qnt. v. ... qnt dlectatō. sō q sit cā dlectati ... d ōppōe dlectatiōis ad tristiā. qrto ... q malr dlectatiōis. v. d ōppōe ... spuali ad corporale.

[illegible] pmū sic pōt. uit q dlectatō nō sit ... passio ī motu osistit ut dz ī vi. pn. set ... nō ē mot n gnō q ut d phs ī vii ... q dlectatō nō ē passio. pē ōpō n ē passio set mag acto cū sit existens ī ... s d ctatō ē quedā opōis pfcō. ut ... dz. g dlectatō n ē passio. p ī oī passione ... patiēs ad tios agētis q agēs assilat sibi pacies set cā dlectatiōis ē ... q ita illd q dlectat ī ... tis maēt g dlectatō n ē passio ... dz q dlectatō sē unī gnis. set gaudiū ē passio ... [illegible]

[illegible]

animae sunt passionibus. Ergo et hic passiones sunt in tempore ut tamen et hic ergo delectatio. Sed contra est quod dicit Philosophus in X Ethicorum, scilicet in nullo tempore accipiet quis delectationem. Praeterea delectatio sequitur apprehensionem convenientis. Sed visio quae apprehensio est non est in tempore sed in instanti. Ergo et delectatio non mensuratur tempore. Ulterius videtur quod delectatio et gaudium sint penitus idem et sic exultatio et laetitia et iucunditas. Passiones enim et habitus penes obiecta distinguuntur. Sed gaudium et delectatio et alia quaedam habent idem obiectum, scilicet bonum coniunctum. Ergo sunt idem. Praeterea ab eadem causa procedit effectus. Sed idem specie natum est idem facere. Sed delectationis et gaudii non potest poni nisi una et eadem causa, scilicet coniunctio convenientis. Ergo idem sunt. Praeterea unum uni opponitur. Sed delectationi et gaudio unum opponitur quod est tristitia. Ergo delectatio et gaudium sunt unum omnino. Sed contra est quod dicit Avicenna in VI De naturalibus quod gaudium est species delectationis. Ergo non sunt omnino idem. Praeterea si delectatio et gaudium essent omnino idem, ubique esset delectatio esset gaudium. Hoc autem falsum est quia in brutis dicitur esse delectatio sed non gaudium proprie loquendo. Ergo delectatio et gaudium non sunt penitus idem. Responsio. Dicendum ad primam quaestionem quod quaelibet res quando pertingit ad propriam perfectionem consequitur stabilimentum et vigorem sicut corpora quae perveniunt ad terminum sui naturalis motus quia in loco naturali conservantur. Cum autem motus penes terminos distinguantur oportet quod diversum iudicium de perfectione ad terminum completum accipiatur secundum diversum motum. Motus autem aliquis ad suam perfectionem dicitur uno modo per inclinationem naturalem sicut lapis movetur deorsum et iste motus non praeexigit cognitionem in eo quod movetur sed in alio quod est principium causans huiusmodi inclinationem et iste est motus naturalis. Alio modo per inclinationem cuius principium est cognitio eius quod movetur et haec quidem inclinatio dicitur appetitus animalis vel intellectualis. Unde sicut in terminatione motus naturalis est quaedam vigoratio naturalis eius quod movetur et in tali [illegible] perfectionis in quam tendit appetitus animalis est quaedam quietatio ipsius seu vigoratio eius praesupponens cognitionem perfectionis iam convenientis sicut appetitus praesupponit cognitionem perfectionis nondum habitae et talis vigor sive quietatio appetitus vocatur delectatio. Unde et Commentator dicit in X Ethicorum quod delectatio est quoddam superflorium. Non est autem dicere appetitus scilicet cognitionis scilicet sensitivae et intellectivae partis. Appetitus autem sensitivae partis est virtus in organo corporali et est immediatum principium corporalis motus. Unde omnia quae accidunt in appetitu sensitivo sunt cum quadam transmutatione [illegible] corporali quod non accidit in his quae sunt in appetitu intellectivo nisi passio large accipiatur et improprie ut in III libro [illegible] d. XV dictum est. Unde delectatio quae est in sensi[illegible]tivo appetitu quaedam passio est, non autem delectatio quae est in intellectivo nisi passione large accepta. Ad primum ergo dicendum quod

non est in genere motus per actionis [illegible] eam ad alium motum quamvis habeat se in possibilitate ut probatur in V Physicorum. Delectatio ergo in quantum huiusmodi consistit in quadam terminatione sed quia in terminatione motus appetitivi consurgit quidam motus in quo passio animalis consistit, ideo passionem concomitatur delectatio, sed non est per se delectationi sensitivae. Ad secundum dicendum quod quamvis operatio intellectus in quantum est operatio non sit passio, tamen potest habere passionem annexam vel sicut praecedentem vel sicut subsequentem; ut praecedentem quidem sicut sentire habet annexam receptionem speciei sensibilis et intelligere receptionem speciei intelligibilis, per quod est sentire quoddam pati; sed ut consequentem sicut oportet appetitum sensitivum esse cum quadam corporis transmutatione per dilatationem et constrictionem cordis et alia huiusmodi; et quamvis delectatio in quantum delectatio est sit etiam operatio, tamen in quantum est delectatio sensitiva est in passione quadam consistens. Ad tertium dicendum quod delectatio includit terminum suae perfectionis ex qua delectatio consurgit quamdiu enim sunt alieni hoc modo quo differt perfectio et perfectibile sunt quaedam [illegible] sed quod perfectio est coniuncta perfectibili ad duo concedimus. Ad secundam quaestionem dicendum quod invenitur delectatio diversimode in angelis, hominibus et brutis secundum quod diversimode se habent ad suas perfectiones ex quarum coniunctione delectatio consurgit. Bruta enim non possunt pertingere ad altiorem perfectionem quam sit perfectio naturalis. Unde eam consequuntur naturali motu qui scilicet est in organo corporali et sic delectatio in eis consurgens est naturalis passio. In angelis vero cum sint omnino a materia separati non est accipere aliquam materialem perfectionem sed intellectualem tantum. Unde quia intellectualiter eam consequuntur, delectatio in eis omnis intellectualis est. Unde dicit Dionysius in IV cap. De divinis nominibus quod corporales dispositiones, id est angeli, acceptores non sunt omnino eius quae secundum nos est passionalis delectationis. Homines vero ex spirituali et materiali natura compositi sunt et ideo quantum ad inferiorem partem, scilicet appetitum sensibilem in quo cum brutis conveniunt, est delectatio naturalis; in superiori vero appetitu in quo cum angelis conveniunt habent delectationem intellectualem, ut cum gaudent de rebus spiritualibus, puta de contemplationibus et aliis donis divinis. Unde dicit Dionysius ibidem in participatione angelicae delectationis saepe facti sunt quidam viri sancti per deificos divinarum illuminationum superadventus. In omnibus autem perfectio est aliud ab eo quod perficitur. Unde possibile est plures perfectiones uni inesse et ideo tam in brutis quam in hominibus et angelis sunt multiplices delectationes eis supervenientes. Sed Deus non habet perfectionem quae non sit idem quod ipse, cum ipse sit actus purus, et ideo unica tantum est eius delectatio non superveniens sed essentialis. Unde Philosophus dicit in VII Ethicorum quod Deus semper una et simplici gaudet delectatione. Ad primum ergo dicendum quod in appetitu intellectivae partis nulla est passio sed solum in appetitu sensitivo qui quodammodo patitur aliquo modo et ducitur appetitus. Autem intellectus

cum sit

cu sit lib sui n ducit set ducit set appetitus
sensitiuus ducit Vn in eo passio cadit. dele
tatio uo que in appetitu intellectiuo non e passio
set quedam operis perfectio. ut dcm e. ad .ii. dd q
ainis lo. de delectatione sensitiua que p orga
nu corporale oplet sic q e. q ad sensi partem ptinet
ad .iii. dd q illa q sit omunia nob q brutis s
una rom no ptinet ad intellectiua pte set
ad e omune nob q brutis s eandm ro; q in
nob ad intellim ptinet sic omunia q a hi q s
di omunitate analogie extendut. adeo usq;
ad bruta aialia ut ag q usq ad plantas
vita q usq ad lapides ut ee ut e p; p dvo. in
li. de di. no. q s h delectatio spual ht omuni
tate cu delectatione que e in brutis Ad .iii. q. dd
q ad dr ee in tpe dr. uno mo p se. alio mo p
accns. qr aut ro tpis e p q poste q illa p se
in e alicui q ouent ei s rom sue spei. id illa
p se in tpe. se inquil requirit. ad oplenitu
spei. ad q in futu exspectat q h mo mot est
in tpe. no. n. oplet spes mot. i medio n puenat
ad em q silr q quies in tpe e eo qd quiesce
est eo mo se hre nc ut pus q sic d roe qetis
e ut ad in futu expectet p accns no ad in tpe
ee dr. ad e spei oplem n reqrit q in futu
exspectet sic ee hoinu q i uno istan oplet
h e quietu motui q e p se. in tpe put e hois
uariat. delectatio aut ad oplemtu sue spei
rois ulis in futu exspectat. i instan. n. uin
e dre hoiem delectai. Vn no e in tpe n p accns
in q. s. pfcto illa exe ouctione sgit delectatio
motui ouncta e q id si sit a pfco q mot no
ptigat tal delectatio no cit. in tpe n p se n p
accns q h e spu delectatio i anglis i brutis aut
delectatio exns e in tpe p accns in q cor pfoib
mot dirte ouugit set in nob delectatio no e
in tpe quo ad intellectiua pte q p accns n uald
i directe. ingt. s. opo intelle in ouugit fa
tasmatib; tn dm e nllam delectatom ee in
tpe p se lo ad .i. g. dd. qd delectatio i me
orte oper aie. que se apphnde q uelle. hec
aut opoes n se in tepe n p accns. unde. n.
q intellige q uelle statii se ad .ii. dd q ad h
q as dicat diuei alio delectai no e n in q de
lectatio e in tpe p accns sic q ho dr diuti unde
l uiile. ad .iii. dd q q a aie passioes qm
ad id q e expte aie no se in tepoe n p accns
in q. s. eis adiugit mot expte corpalis delecta
to tn mag he rom q n sic in tpe q alie pas
sioes qr alie passioes osistut in appetitu s q
tendit in ad sic ira in uidcam q odiu in nocume

ntu. s; delectatio osistit in appetitu s q mot i suo
appetibili adepto tmiat ois aut tmin mot no
e in tpe s; i istan Ad .2. q. dd q delectatio gau
diu q letitia q hi oia hnt h omune q cant
ex ouictione pfcois appetite pfco aut a pot
ouugi. alicui dr. uno mo reali. alio mo s
apphnsom ei. ex h aut q pfco reali ouugit
osgit gaudiu q oia alia q p h q gaudiu est
d spe futor q memo ptitor set delectam d p
senti tm. io q q ss exior no apphndit re n
psete. s eu n dicim. gaude set delectai. sensus
aut interior apphndit q re psente q re absete
vn s ssm interiore dicun delectai q gaude dele
tai qd in eo q s sua pfco ouugit sic d ipi sua
opoe d q q gaud; in q ea apphndit set d opoe
ss exioris q e no ouugit n p apphnsom pot
qs; gaude set no delectai. sic ss interior l in
tlls no delectat in omestione dulciu. set pot
gaude d h in q h apphndit ut ens exiori
sensui letitia u q exultatio q iocoditas expmit
qdda gaudii effcus letitia qdm effcn in trior
s q ipe affcus dilatat. q. roborat q pfcus
appb ouictione Vn q passio gaudii cu delecta
tione cordis pficit. dr. n. letitia qi latitia. set
exultatio expmit ulterius effcm gaudii ext
prumpte in signu exioris gaudii Vn dr exul
tatio ad h q intius gaudiu ad exiora pdit
q. ex magitudine gaudii in trioris ouugit Vn
dic cassiodor q exultatio se ps. in magnis
gaudus dr. iocoditas uo ulti in portat effcm
gaudii exioris prupte q no solu demonstrat
in tius gaudiu. s; q excitat alios ad gaudedu
ad .i. g. dd q delectatio q gaudiu oiuis hant
unu obm s rom. bonu. n. ouictu reali facit
delectai. set ouictu s apphesom fac gaudiu
letitia uo q iocoditas se idm q gaudiu. n q
expmut qdda gaudii effcus ut dcm e. ad
.ii. dd q idm e cu delectationis q gaudii. set no
eod ordie po. n. q pst e cu delectationis s aio do
e cu gaudii n q. n. aliqd apphnsu facit ga
udiu n in q e estiat ut ouictu l ouugi s
re ad facend delectatoz set in q ntu apphndi
ut delectatom facies facit gaudiu q qn de
lectatom actuali no cat Vn delectatio nihil
por e gaudio ad .iii. dd q gaudio oppoit
dirte tristicia delectationi aut oppoit dolor
s q delectatio e in sensu exiori q pcipue in tactu
set s q e intius. no ht aliud oppoit q tristi
tia possz aut hre si eet nom poitu
A d .ii. sic pcd. ur q cu delectationis no sit
opo sola. ouilis hie no ipedita. dic. n.

aucte. in li. de ulib: . quod delectatio exigit ex par
te potentie adiuncta. sed non sola operatio est conue
niens sed multa alia. ergo non sola operatio est delecta
tionis ¶ Preterea non est idem causa sed operatio est alia causa
tristitie [illegible] similis. unde accidia quedam tristitia
est que exigit ex spiritualibus operibus. ergo operatio non est propria
delectationis causa ¶ Preterea idem est causa alicuius continuationis
cuius causa est continuationis illius sed continuatio opera
tionis non est causa continuationis delectationis. immo
continuatio operationis frequenter parit fastidium et
operatio in sui novitate est magis delectabilis. ergo
operatio non est causa delectationis ¶ Preterea quies operationum
opponitur operationi sed quies delectationem causat ergo operatio non est
propria delectationis causa. ¶ Preterea senes sunt ardentioris
operationis quam iuvenes et in senibus est minus de delec
tatione quam in iuvenibus ut patet per philosophum in iiii
ethicorum. ergo operatio non est causa delectationis ¶ Si operatio causa
esset delectationis similiter se haberent ad delectationem qui
similiter se haberent ad operationem sed aliqui qui similiter operantur
non similiter delectantur. in [illegible] non delectantur
quod signum est quod operatio non sit per se delectati
onis causa ¶ Sed contra est quod philosophus dicit in vii ethicorum
quod delectatio est operatio connaturalis habitus non impedita
[illegible] ergo operatio est delectationis causa ¶ Preterea unum
quodque distinguitur secundum distinctionem operationum ut patet per
philosophum x ethicorum ergo operatio est delectationis causa [illegible]
non agnoscat [illegible] aliquid [illegible]
causatum. sed hic [illegible] delectationem ut dicitur [illegible]
[illegible] si ergo oportet hic accipere [illegible]
delectationem est ergo delectationis [illegible] ipsa operatio [illegible]
quod sic [illegible] R. Responsio dicendum quod sic
[illegible]
[illegible] quo extra
[illegible] est formale
[illegible]
[illegible]
[illegible] delectatio
[illegible] angelos et homines [illegible]
qui se tenet [illegible] ipsa anime
sensitiva. et ideo [illegible] delectationis est quod non
autem causa similis ipsi patet et quod [illegible]
actu sed [illegible] et [illegible]
est aliquod [illegible] actu
et ideo [illegible] causa delectationis [illegible] sit
dispositum ad delectationem sed [illegible] ipsi causa
appareat [illegible] actu delectatur [illegible] causa
passionis vel operationis est obiectum ipsi obiectum autem
delectationis est bonum conveniens coniunctum ex eo
enim quod delectatio est in parte appetitiva oportet quod eius
obiectum sit bonum. ex eo vero quod est appetitus iam coniuncti

in suo obiecto oportet quod sit conveniens et coniunctum. hoc autem
bonum quod proprium delectationis est obiectum est operatio propria
puta propter causam [illegible]. ¶ Preterea quia cum delectatio consistat
in quietatione appetitus motus autem appetitus sit
in bonum oportet quod quies ipsius et delectatio sit in ultimo bo
norum talium. unde et perfectissimum quod est in unoquoque est
sua operatio. unde omnis forma intendens operationem ad operationem
terminatur ut potentia ad actum. propter quod forma dicitur actus
primus. ut scientia et operatio actus secundus ut considerare
ut patet in ii de anima. sed quia cum delectatio sit in
appetitu et omnis passio vel operatio appetitus re
quirat apprehensionem oportet quod bonum coniunctum quod
delectationem causat sit apprehensum. dispositio autem que est
iam inexistens. ausent non apprehenditur. ita sicut dicitur
in iii. ut autem dicit in vi de ulibus. unde ethi
ci minus sentiunt calorem febrilem quam alium febri
citantes quamvis in eis febris sit intensior quia iam
calor ille est in suis membris quasi complexio illorum
et ideo quod nostrum sentire et intelligere sit ex ali
qua permutatione intellectus et sensus a suis obiectis ab
eo autem quod alia in se gerat inesse immutari unde
cum esse nostrum et vivere nostrum et omnis actus proprius in
sit nobis ut in se existens in ipsa operatione percipimus
nos esse nostrum et vivere nostrum et ideo est quod in operando
delectamur et in vivendo et essendo et ad hec quibus
nobis indicatur quoddam nostrum esse et vivere ut
patet per philosophum in x ethicorum. ideo quia operatio procedit
ex habitibus que in nobis sunt et quoddam nobis inse
quitur sicut effectus causam quia per ea in habitibus exi
stentibus coniungimur unde omne bonum quod a nobis est
diligitur quietat nostrum appetitum mediante operatione. unde
operatio per se est causa delectationis. non autem omnis operatio
est causa delectationis sed illa que ab habitu procedit
et ideo in per se bonum. non coniunctum non delectat nisi in
quantum est eius. operatio autem efficitur nobis conveniens et quia
consimilis per habitum quia habitus in [illegible] actu primo
dicitur nec ut tullius dicit de virtute et ideo dicitur in ii
ethicorum quod delectatio in operatione facta est signum habitus
inexistentis quamvis autem operatio consimilis nobis fiat
per habitum potest tamen nobis esse inconveniens ratione de
actionis iniquitatis. ut dolet homo aliquid in
prosperitate procedendo tale operationem que delec
tationem causat non esse. non esse impeditam et hoc est
quod dicit philosophus in vii ethicorum. quod in operatione consimilis
habitus non impedita delectatio consistit sic ergo
causa formalis propria delectationis est operatio est
consimilis habitus non impedita cum similis delectationis
accipiunt ex parte sui est. secundum autem delecta
tionis et omnium animi passionum est spes animalis que
est proprium instrumentum in omnibus operationibus que per corpus ex
ercentur. ad hoc autem quod spes aptetur ad delectationem

duo requirunt. s. debita q̄titas ⁊ debita q̄litas. debita q̄o q̄ntitas ut sit humidi spūū ꝓpt duo. p̄o q̄ sp̄s humidus ē ī iuuentute. s̄o q̄ cū ad passionē req̄rā dlectationis dilatato cordis ⁊ spūū n̄ pōt dlectatō pfia q̄ sī pauca sp̄s q̄ n̄ constringat eos ⁊ retinet ī suo pziū set qñ sē mlti sp̄s n̄ pōt retine pte ī pziū suo ⁊ effunde hunde ad dilatatōm ⁊ iō qualescūq̄ ī qb; sē pauca sp̄s sē pm ad tristitiā mag̃ q̄ ad delectatōm debita q̄ntitas attēdi q̄ ad cli. p̄o ut sic ee pate complonis ⁊ iō eg̃ nō sē apti ad delectatōm s̄o ut sp̄s sit clarus ⁊ nō nubilos⁹ ⁊ iō ī cla colica ī qb; sp̄s terrestres ⁊ obscuri sē p̄ ui ad tristitiā ēcō ut eī sba sit mediocris ī tē spissitudinē ⁊ tenuitatē. si n̄ sit nimis grossus sic ī senib;. l' nī tenuis ī macilentis nō ē apt⁹ ad delectatōz q̄ nō ē faale delectabil' ⁊ ꝓpt hac uinū letificat q̄ gnat mltos sp̄s claros ⁊ tēpatos mediocres ī tē spissitudinē ⁊ tenuitatē q̄nto g° fuit maior dispō expte ālīu cāz ad gaudiū ul' tristitiā tāto mī quidm̄ requirit expte cāe forlis ⁊ eē ⁊ iō quidā ex modica occōne letant̄ l' tristāt quidā uo nō n̄ ex mag̃.

ad .i. d° dd̄ q̄ q̄uis sit mlta conuenientia opo tn̄ ex omib; eis nō s̄gat. dlectatō n̄ opōe mediante q̄ exteriora conuenienti nobis p ām opōm coniungūt interiora uo ī opōib; apphendunt. ad .ii. dd̄ q̄ nō q̄lz opō ē dlectationis. set opō onlis h̄it n̄ impedita ⁊ iō cm̄ cognitā ad aliqs opōes ocās. h̄itib; qui nob insunt l' inquib; ī redūnita patiūr rōe quoz accidit nob fatigatō ⁊ labor. ī hi⁹ opōib; n̄ dlectamr set ⁊ iā tristamr. ad .iii. dd̄ q̄ s° raso. e q̄ n̄ sitr dlectamr ī pcessu opōis sic ī pn̄ pma alliget phs. ī .x. eth. q̄d. s. cū opo sit dlectationis cū q̄to ad attētē opāt tāto maior dlectatō ex opōe consgit. ho aūt ī pn̄ opōis attētōz ē ī pcessu. omni n̄ nouu mag̃ ad se nrā ītētōz trahit ⁊ iō ī pcessu opōis. q̄ ad neg̃ gerē ītendit opōi nō sentit tātā ī opōe dlectatōz. sīz poit ī vij. eth. q̄ ē q̄ iō pmisse or̄. n. ī nob dlectatōm ee pmod' nr̄e n̄. Vn̄ ē nr̄a n̄ sic mutabil' nō eīt nob dlectiā sp̄ id q̄ ia mutati ⁊ cīm ap̄ctiā dispō ⁊ sic post pauca nō eīt nob ons q̄ pus c̄ens eāt dlectabile sit nob mī delctabile l' ē tiste ⁊ h' ītō q̄ continuitas uni⁹. ita ī nob fastidiū paīt altatō uo dlectat modo uo qui sp̄ eodm̄ mō se h̄t. ē sp̄ eadm̄ opō. dlectabil' n̄ aliq̄ alterationē delectat. ⁊ silis ratō ē d' angelis ⁊ hoīb; beis ētiā rō pōt sin̄ exub auc. l. vi. d'nlib; cū n. ad delectatōm requirit̄ consentis pcepto q̄to ad mī sentit. mī ē dlectabile res aūt ī sui nouitate mag̃ sentit̄ q̄ post modo eoz dispō fit q̄i q̄litas q̄dans inhērens sentientib;. Vn̄ fab̃ qui sonū malleoz consueuerīt audie. nō ita mouent̄ aurib; sonis. sic ali ⁊ iō ī pziū opōis hō mag̃ letat̄ q̄ postmodo ī pcessu ipī continuitate q̄uis forte ī pcessu opo sit intensior. ad .iiii. dd̄ q̄ q̄uis opo s' se sit dlectabil' tn̄ ī q̄ adiungit̄ ei mot⁹ q̄ fatigatōm inducat ē ā° mō penosa ⁊ ortēstās. Vn̄ ⁊ pactīs quies ē delectabil ī q̄tū tollit contristationis āim. s. mot.

ad .v. dd̄ q̄ ad eam mle dlectationis senes sē mī apti ad delectatōz q̄ iuuenes ⁊ ⁊ iō ex maiori cā forli n̄ tn̄ afficiunt dlectatōm sic iuuenes ex minori l' de delectatiōe. q̄ ē passio q̄. s. ī appetitu sen̄e redundat ⁊ mag̃ sen̄. ē nob sic sulph⁹ maior ig̃ ascendi. q̄ ē ad h' aptū lig̃ n̄ q̄ sē ad h' uit aptū maiore igne nō accendit tn̄ sp̄ dlectatio q̄ n̄ ē passio nō minor ē ī senib;. q̄ ī iuuenib;. set forte maior ad vi. dd̄. q̄ illi consilem opōz exēēt q̄ nō eodm̄ mō dlectant̄ q̄ pōt contīge ex pte cāe illis q̄ n̄ h̄t h'o silr. ad opōm dispositos ⁊ ex pte cāe forlis q̄ eadm̄ opo uni ē c̄ns p' h̄itū ⁊ inhērentē ⁊ alti. nō ē c̄ns q̄ h̄itū nō h̄t. īmo forte ē ei c̄ia si c̄nū h̄ tū h̄īt ⁊ ꝓpt h' dic̄ q̄ uiuiū ē dlectabile eit audō tiste.

Deīnu sic pce ut q̄ dlectationi tristitia n̄ sit c̄ia. passiones n̄ distingūt̄ s' cās suas set cā tisti ē mot⁹ ⁊ labor ut dic̄ phus. ī vij. eth. Vn̄ iuuenes qui sē ī motu dlectationes appetūt. q̄ medicinas cē tristitiam cū n̄ dlectationis ē opo. mot⁹ aūt ⁊ opo n̄ sē c̄ia cū alīt adiuicē coniungat̄. g° n̄ dlectatō tristitie c̄riat. p' uniū c̄riou nō ē in alt̄ set dlectatō pōt ē cē tristitie q̄ ut dic̄ phus ī ix. eth. prauus p' paz tristat̄ ī h' q̄ dlectat⁹ ē silr tristitia ē m̄ dlectationis ⁊ gaudii. un̄ ⁊ peītētī īdicat̄. ut sp̄ doleat ⁊ d' doloze gaudat g° dlectatō ⁊ tristitia n̄ sē c̄ia. p' dlectatio ⁊ gaudiū n̄ sē peīt⁹ idm̄ ut ex dc̄is p; set tristitia oppōit̄ gaudio g° nō opponit dlectationi. set c̄ medicine fiunt p c̄ria ut dr̄ ī .ii. eth. set delectationes sē

me contristatiam ut dicitur in vij. eth' ergo delectatio et tristitia sunt contraria. Praeterea bonum et malum sunt contraria sed delectatio opponitur tristitie ut bonum malo ut dicitur in vij et h. ergo contraria sunt. Videtur quod delectationi que est in considerando aliqua tristitia contraria sit fatigatio n. est tristitie causa sed in considerando est fatigatio ergo in considerando tristitia accidit ergo delectationi que est in considerando aliqua tristitia contraria est. Praeterea sicut contingit aliquid considerare ut quiescens ita contingit considerare aliquid ut nocivum sed consideratio quiescens causat delectationem ergo consideratio nocivi causat delectationem et sic idem quod prius. Praeterea omnis actio que est contra habitum in habenti est tristitie causa sicut n. qui habitum iustitie habet est contristatur opus iusti sed contingit aliquem habentem habitum aliquem facere contra in actu contra rationem habitus in habentes sicut cum grammaticus non grammatice loquitur et dyalecticus non recte sillogizat ergo in considerando potest esse tristitia et sic idem quod prius. Contra hoc est quod philosophus dicit in i. topicorum quod delectationi que est ab eo quod est considerare non est aliqua contraria tristitia. Praeterea considerationes procedunt ex rationibus rerum in anima existentibus sed rationes rerum non contrariantur in anima existentes non sunt contrarie ut dicitur in vij. eth' ergo nec delectationi que ex consideratione causatur aliquid potest esse contrarium. Videtur quod tristitia fortius afficiat quam delectatio quia ut augustinus dicit in l. lxxxiij. q. nemo est qui magis dolorem fugiat quam appetat voluptatem ergo magis homo afficitur tristitia quam delectatione. Praeterea sicut tristitia vehementia sua movet ad fugam ita delectatio mora ad desiderium sed non omnes delectationes appetuntur imo quedam ut temperati eas vitant. tristitias autem quilibet fugit ut dicit philosophus in iij. eth' ergo delectatio non ita afficit quam tristitia. Praeterea secundum philosophum in x. eth' omnis tristitia hominem in operando impedit non autem omnis delectatio adiuvat sed solum propria ergo tristitia vehementius afficit quam delectatio. Sed contra bonum efficacius est in agendo quam malum sed malum non agit nisi virtute boni ut dicit dyonisius iiij. c. de divinis nominibus sed bonum causa est delectationis malum vero est tristitie ergo delectatio magis afficit quam tristitia. Praeterea ut dicitur in vij. eth' delectatio expellit tristitiam non solum sibi contrariam sed etiam qualiter aliam ergo delectatio est fortior tristitia. Responsio dicendum ad i. q. quod in libris passionis idem fortius sumitur unde et passiones et actiones penes obiectum distinguuntur. obiectum autem delectationis bonum est tristitie vero malum. Unde oportet tristitiam delectationi fortiter contrariam. Ad i. ergo dicendum quod quivis motus per se oppositum non contrariet. est tamen in motu ad inuicem extrema tristitiam causat quod clauditur oppositum sed que est delectationis causa. oppositum n. delectationis causa existit sed quod est quiescens operanti in motu autem in quo est processus de uno ad aliud oportet quod esse non quiescens ei quod movetur cum ea mente que est motus sicut contra et ideo motus localis contrarius quando habet a mobili lassitudinem et tristitiam inducat et propter hoc proprie motus illis et violentam lassitudinem causant sic ergo motus rationis inventivus causat tristitiam oppositam vero delectationem rationis quiescentis. Unde oportet quod delectatio et tristitia opponantur secundum oppositum quiescentis et inquietis. Ad ij. dicendum quod tristitia non est in delectationis non delectatio tristitie per se loquendo sed per accidens tamen in quantum delectationi accidit esse malum quod est per se in tristitie et tristitie esse bonum quod est per se in delectationis et hoc quidem accidere potest in istis contrariis utrum per actus sit alterum. materia per se contrarietatem suorum obiectorum que sunt bonum et malum. quorum unum potest alteri adiungi ratione diversorum. quod est n. secundum rationem bonum esse potest secundum aliam rationem malum et accidit in quod homini contraria consistunt in actu anime que reflectitur super actum suum in quantum scit se scire et vult se velle unde et tristitia potest esse in gaudio et ipsum gaudium quod in rebus illis accidere potest. ut ad scientiam sui ipsius vel et contrarium. Ad iij. dicendum quod sicut virtus in rebus sic delectatio distinguitur a gaudio ita dolor a tristitia. ut sic per oppositum tristitia respondeat gaudio dolor vero delectationi sed quia dolor proprie accipitur in sensu et proprie in sensu tactus. delectatio autem est proprie loquendo. sed extendit ad interiores vires in delectationi non solum opponitur dolorem sed et tristitiam. Ad ij. q. dicendum quod apprehensio potest dici delectationis causa duobus modis uno ex parte ipsius apprehensi. sicut cum apprehenditur aliquid bonum nobis quiescens et inde delectamur. ut philosophus modo apprehensio omnis est delectationis causa. Unde nichil prohibet delectationi que sic ex apprehensione causatur sive sensu sive intellectu aliquid contrarium esse aliquod. nulli delectationi esset tristitia contraria. Alio modo ex parte ipsius apprehensionis ut cum quis delectatur non quidem de apprehenso sed de ipsa apprehensione qua apprehendit et sic per se loquendo delectationi que ex hac apprehensione causatur non potest esse tristitia contraria oportet n. habere tristitiam ex apprehensione contrariam esse contraria n. esse idem sed apprehensio autem per se loquendo nullo modo potest tristitiam facere quia illud solum tristitiam facere potest quod est contrarium. nulla autem apprehensio magis habet est contraria vel repugnans apprehendenti imo perfectio ipsius est. quia species quibus sic apprehensio sit apprehendentis perfectiones unde et nulla apprehensio nec sensus nec intellectus per se loquendo tristitiam causat sed delectationem tamen quanto plus quanto minus secundum quod apprehensio est perfectior quo delectatio quiescentior unde philosophus dicit in x. eth' quod perfectissima ac per hoc delectabilissima visio est visus optime dispositi ad pul

ctum sed in usu cadentium pactus aut quiescit circa apprehensionem causa tristitia. dicendum uno modo ex parte apprehendentis qui scilicet apprehendit per organum. quod corporale cum potentia accidere lassitudo et corrupcio per organi permutationem et sic apprehensio sensitiva potentia per accidens et consequitur apprehensiva intellectiva. non enim pacitur valde remote in quantum scilicet consideracioni intellectus adiungitur operatio sensitiva et virtutum ex quibus accidat in consideratione. intellectus enim lassitudo quod non esset si sine fantasmatibus intelligere possemus. alio modo ex parte ipsius effectus apprehensionis in quantum excedit apprehensionis vacaturum id dupliciter ut puta si excedit in pedium et ab alio uniori vel perturbetur in partem accidentali. sed tamen per se loquendo non causatur tristitia ex apprehensione sed ex consideratione effectus apprehensionis et ideo per se loquendo delectationi quae est excedit quod est considerare secundum intellectum non est aliqua tristitia contraria. Ad .i. ergo et ad secundum patet responsio. Ad .iii. dicendum quod opus quod dicitur bonum facere quando procedit ab alio faciente et tale opus bonum est conveniens quia per bonum facere. non solum agentem id quod rectum est. sed id quod erroneum. unde et facere aliud esse erroneum est de perfectione facere si aut consideratum facere. similiter procedet ab aliquo nesciente ut puta cum quis habet falsam considerationem quam estimat verum talis consideratio esset delectabilis. quia apprehendit ut conveniens quamvis res non sit conveniens. sic multo esset opus in ita delectabile si eam estimaret. Ad .iiii. quod dicendum quod tamen delectatio quae tristitia consequitur cum aliqua apprehensione. unde et dicitur posse considerari uno modo ex parte causae delectationis vel contristantis. alio modo ex parte apprehensionis quam delectatio vel tristitia sequitur. causa autem delectationis est bonum conveniens conveniens potest autem inveniri ad bonum. quod conveniens tali conveniens est. et ex aliqua parte dissonantiam habet non autem potest inveniri ad malum quod ita sit dissonum quod quantum ad nichil conveniens sit quia non est aliquod purum malum quod si ad non sit bonum et ideo causa delectationis perfectius se habet ad delectationem quam causa tristitiae ad tristitiam generaliter. loquendo sed in speciali non potest una regula dari propter diversos ordines causarum in malitia et bonitate unde quandoque causa delectans excedit causam contristantem et econverso. sed ex parte apprehensionis tristitia secundum generaliter loquendo excedit eo quod res similes minus sentiuntur quam res contrariae unde cum quiescens delectationem causet repugnans vero tristitiam causet ad apprehensionem tristitia delectationi prevalet. quamvis in speciali aliqua delectatio alicui tristitiae preemineat et quod ad apprehensionem dicendum est ergo quod delectatio vehementius afficit quam tristitia sed tristitia magis sentitur. quia delectatio sicut et amor rei absentis magis percipitur quam rei presentis. ut dicit Augustinus .x. de trinitate. Ad .i. dicendum quod magis fugit tristitia quam appetatur delectatio

sed magis sentitur tristitia. Ad .ii. dicendum quod tristitia per se loquendo est mala ut infra dicetur. quamvis per accidens possit esse bona. omnis delectatio est bonum per se loquendo et ideo tamen boni quam mali tristitiam fugiunt. quaelibet sed non omnes delectationes quilibet appetunt. Ad .iii. dicendum quod pluribus modis potest impediri aliquod opus quam perfici quia non perficitur nisi omnibus causis concurrentibus impeditur autem opus quolibet eorum quae sunt ad operationem necessarium impediatur. et ideo omnis tristitia operationem autem impedit in quantum est causa operanti non autem omnis delectatio coadiuvat ad operandum. immo econtra impedit in quantum avertit intentionem ad aliud quam intento. quod necessarium est ad perfecte agendum. sed delectatio et operantem expedit cum quodammodo corroborando in quantum est conveniens. ex attentionem ei facit in libere ad operationem delectabile.

Ad .v. sic proceditur. videtur quod qualiter delectatio sit bona esse. quod convenit alicui facit eam eligibiliorem per se et per se bonum. sed delectatio coniuncta quolibet bonis facit ea eligibiliora ergo delectatio est per se bonum. et per consequens qualiter delectatio bona erit. Praeterea nichil appetitur nisi bonum. sed unumquodque est appetibile existit quod est delectabile ergo delectatio per se loquendo est bonum. Praeterea esse in quantum est in se bonum ergo illud quod est ultimum entis perfectio universaliter est bonum sed delectatio est ultimum convenientis perfecto perficit enim operationem quae est actus suis ut per philosophum patet ergo omnis delectatio est bonum. Praeterea illud quod fugiunt virtuosius id malum est sed delectationem fugit temperatus ergo delectatio est mala. Praeterea illud quod nocivum est impedit est malum. sed delectatio corrumpit estimationem prudentie ut dicitur in .vi. ethicorum ergo delectatio est mala. Praeterea illud quod est consideratum facere aliquem malum est per se malum sed delectationis consideratio facit aliquos malos. sicut intemperatos qui delectationes persequuntur ut fines et blandos quia ad delectationem solummodo dulcia loquuntur ergo delectatio est mala. Videtur ut quod non omnis tristitia sit mala. nullum enim salutiferum est malum. sed tristitia est salutifera. quae est secundum deum est tristitia penitentiam et salutem stabilem operatur .ii. cor. vii. ergo aliqua tristitia est bona. Praeterea nullum laudabile est malum sed aliqua tristitia sunt laudabilis. sicut misericordia quae est tristitia de alieno malo et penitentia quae est tristitia de propriis peccatis. ergo non omnis tristitia est mala. Praeterea sicut se habet delectatio est bona ergo non omnis tristitia mala. Sed contra est quod impedit rectam operationem est malum. sed omnis tristitia operationem impedit ut patet .x. ethicorum ergo omnis tristitia est mala. Praeterea illud quod adiunctum alicui facit ipsum minus bonum est per se malum sed tristitia adiuncta bonum adiuncta facit ipsum minus eligibile. unde .ii. cor. viii. dicitur non ex tristitia aut ex necessitate hilarem enim datorem diligit deus et eadem ratione est econtra iniuriis si

actui e̅stitu̅ adiu̅gat . g͛ e̅stitia e̅ f se me-
[illegible]ti ut q̄ ē dl'etatō sit optim̄ . uid' . p̄ . q̄
fīs ultimi . ē optim̄ . set dl'etatō ē optim͛
fīs [illegible] . n . eth . vii . eth . fīs architecton . archi-
tectonico͛ aut̄ fines st̄ nobiliores [illegible] dl'etabi-
lio [illegible] ut dr̄ i p̄ eth . g͛ dl'etatō ē optim̄ [illegible] p̄
ut dr̄ . i . p̄ . ex ꝯ m̄ oīs res ē ꝓ sua opam . set
opo ē ꝓ [illegible] dl'etatōm ē dl'etatio sic optim̄
[illegible] ultimus finis dele-
[illegible] [illegible] p i q ꝯnoīe tm̄ ꝓ se ꝙrit ꝓ d
ē ultimus fis . s; dl'etatō ē h' simile . n . e q̄ri-
re qr̄ as uult dl'etari . g͛ dl'etatō ē ultimus
finis [illegible] [illegible] ꝯ [illegible] cui oīo [illegible]
[illegible] deletatur
[illegible] homies sapientes
[illegible] ñ aliq bo [illegible] eligi [illegible]
[illegible] bono ꝯtinue [illegible]
[illegible] optimu̅ [illegible]
[illegible] optimu̅ [illegible]
set [illegible] dl'etatō [illegible] m [illegible]
[illegible] nō ē optim̄ [illegible]
[illegible] . dl'etatō ē grād sēul' i nim . set in
[illegible] grād ē optim̄ q' ꝓō ē nul' [illegible]
[illegible] optim̄ [illegible] p [illegible] q
[illegible] eligi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] g' dl'etatō . nō ē op-
tim̄ [illegible] p [illegible] n ordinat ad id n̄ e ulti-
[illegible] dl'etatōm . ad ꝯponem
Vn̄ [illegible] natio
ad [illegible] ꝗ sic ñ dl'etatōnē
appe [illegible] mo [illegible]
[illegible] optim̄ . ꝗ ultimus finis
[illegible]espo[illegible] dō ad . i . q [illegible] dl'etatō [illegible]
[illegible] uno [illegible] dl'etatō [illegible] iqui-
[illegible] h dl'etatō . dl'etatō g͛ iq̄nt ē h dl'etatō
aliq̄ [illegible] nomīat set ī a̅īt ē tal' dl'eta-
tō [illegible] exqui [illegible]
[illegible] q̄ lī[illegible]
[illegible] adiu̅git
[illegible]
[illegible] dl'etatiōi . adiu̅git [illegible] adiu̅
[illegible] adiu̅git [illegible]
[illegible] q̄ ꝯ op̄on cu dl'etatō ꝯ [illegible]
caret ꝗ sic ex [illegible] opes [illegible] dl'eta-
tō [illegible] dr̄ in . x . eth fīc opes differunt
[illegible] ꝗ dl'eta-
[illegible] dl'etatō [illegible] bona q ex
[illegible] mala [illegible] q̄ ē
mala [illegible] [illegible]d . i . g͛ dō qd' dl'etatio

q [illegible] boā eligibiliora ē dl'etatio eius [illegible]
ut pote cu̅ iust' dl'etat' d boā op̄e set si d-
l'etatiōes i se̅pate adiu̅gent' opibz iustis
ñ facient eas delectabiliōes vn̄ ñ st̄ oms
dl'etatiōes ee boā [illegible] ad . ii . dō q ñ solu̅
appetit' bonu̅ . set ꝗ apparens bonu̅ qr aut̄
omis dl'etatō boā ē . q̄uiqz exā adiu̅cto
efficiat' mala h' vn̄ apparere possit bonu̅
ꝗ ꝓ ꝯms un̄ possit appeti . ꝗ sic appetit' nō q'
h̄nti rectu̅ iudiciu̅ set h̄nti rectu̅ iudi-
ciu̅ q̄dā dl'etat' . appetibil's ñ st̄ sic pru-
dn̄s ꝗ tēꝑatu ñ appetit dl'etatiōes i tēꝑa-
ta . [illegible] ad . iii . dō q illa rō ñ ꝓbat delectatiōe͛
ee bonu̅ . ñ i q̄ dl'etatō set qr ex rōibz
q̄ st̄ i illa . quidā ostende uolebant oēm de-
lectatiōe͛ ee mala . [illegible] ad . i . g͛ dō q' ūtuosus
ñ fugit q̄lz dl'etatōm . i mo [illegible] dl'etatōm
āplectit' . qd ē dl'etari i opibz ūtutu̅ fugit
aut̄ dl'etatiōes i ordiatas . ꝗ has ꝯced' malas
ee . [illegible] ad . ii . dō q ñ q̄lz dl'etatō ipedit iudi-
ciu̅ rōis set dl'etatō i moderata ꝗ ext̄nea sic
delectatō coītus iudiciu̅ rōis ꝓturbat simi-
ut uehemēt' set spual' dl'etatō iudiciu̅ rōis
ꝯfortat qr unqsqz ardētiꝰ opat' i h' i qb;
dl'etat' . ut dr̄ . i . x . eth . ꝗ sic nō st̄ oēs dele-
tatōm ee mala [illegible] ad . iii . dō q ille dl'e-
tatiōes q̄ faciunt homies malu̅ ñ st̄ dicē-
de . sīpl' ue dl'etatiōes . qr ñ st̄ ꝯuenientes
hoi . i q' ē hō . set i q̄ bonu̅ hois ē i neo
quodā mō corrupt' sic ꝗ ñ ē dō dulce sīpl'
q' ut' h̄nti gustu̅ corrupt' ꝯtato ꝗ q' st̄ dl'eta-
tiōes . ue differēt' cu̅ spe . ab ill' dl'etatiōib; q̄
boe sūt [illegible]d . ii . q . dō . q ad d̄r bonu̅ d' .
uno m̄ ut ꝓse eligi' . al' mō ut ordinat
ad aliud sic potiones austere nō st̄ boe
ꝓse ul' appetit' set solu̅ i q̄tu̅ st̄ utile . ad
sanitatē e̅stitia āo nulla ꝓse lo' ē boā ut
ꝓse appe' vn̄ ꝗ aug' dic i li . ꝯf tolleret
eas nulla nō amari . s . tribuloēs ꝗ e̅stitia' ꝯ
rō ē qr oīs e̅stitia' ꝓcedit ex aliq̄ i ꝯuenienti
h' ē aut̄ aliq i ꝯms ñ pot ee ꝓse appetibile
set tn̄ aliq̄ e̅stitie st̄ boe . ꝑ appet' in
q̄ntu̅ st̄ utile ad aliq̄d ul' ad pellend' ꝓuas
dl'etatiōes ꝑ ad aliq̄ h' ꝗ ꝑ h' ꝑz ꝑo
[illegible] ad . i . qr illa e̅stitia ꝓ dm̄ dr̄ ee salutifera
q ordinat ad salute . vn̄ ñ st̄ q' sit bona
ñ ut mediciā q̄dā [illegible] ad . ii . dō q' e̅stitia nō
pot ee laudab' ñ ex suppoē aliq̄ mali ex̄nt'
suppoita . ñ . misia laudab' ē mīa q̄ st̄ . ꝓ co
ꝑ ꝑ stēte eligit' ē p̄ma tn̄ ū ē bonoz ꝓfcō
nō ē loc' p̄mie ñ mie . vn̄ ñ st̄ q' e̅stitia

sit bona simpl' s3 s qd tm ad .iij. dd' q
quis ois dta s se sit fugi n tn se. q ois d
letatio sit s se appetenda. 7 bona. ad 2 .n. qd
aliq sit bonu. or bona multa gerere qm qlibet
dficies idm mali iducat 7 i de illd q he ali
qd d malo e fugiend n tn de illd q he ali
qd d bono e simpl'r appetend 7 sic ois dlictatio
i qntu ad hc dd fcu. e fugienda. no aut omnis
dlectatio e appetenda qui hat aliqd de
bono Ad 3. q. dd' q d delectatione fuit e
oppio. Vna fuit epicurorum qui poserunt de
lectatom i q h ee optim uoletes p hoc
q oem dlectatom ee bonm a fuit oppio
stoicorum 7 platonicorum qui ponebat oem dele
tatom ee mala. e oppio fuit ari. 7 pypatet
ticorum qui posuert qsda dlectatiocs ee bonas
7 qsda malas 7 q n phibet aliqm dlectatom
ee optim i gne huior bonor qre felicitas
7 dlectatio. ipior ois optim eit n ista duo
st osidanda. q. duo bona sct qi unu bo. sic
n. ex pfone 7 i pfcto sit una res pfca ita
ex delectatione 7 opone sit una opo pfca q e
felicitas cu dlectatio sic oponis pfco ut dz
i .x. eth. quid aut hor sit pp alterm eligend
utr s. dlectatio pp opor l eq pbus id inso
lutu relinqd sitn p rei ueritate ur dd' q
dlectatio ad opom ordinat. sic ad fine 7 es
pfcoes. sc n pp a se n pp sua pfcibilia pfi
cienda. dlectatio aut e sic qda pfco opom
supuenies ut decor iuuetuti vn dlectatio
ad opom ordinat sic g pe id dlectatio. aliq
no e optim. sct aliqd optimi s. felicitatis
felicitas .n. dlectatom icludit ut pz p phm
i .x. eth. sic g ad uersus roes e Rnd. ad
1. g dd' q dlectatio dz ee finis architecto
nic. qr sic architectonice l ciuil ultius n
fore igit e ad ultimi finis ut dcm est
dz aut ee finis architecton ut qda
ad qm architecto s. ciuilis oia iudicat
vn i sbiugi ad qm respiacetes h qd bonu
h malu. dms. exh .n. as bo cognoscit qr de
letar i bonis. malus aut exh q dlectatur in
malis. ad .ij. dd' q dlectatio .n e pfco
opois. aliq opo hat spem. sct mag que
stadaz ei p modi pfcois sc sic sanitas ad
hoies sc he 7 no sic cia. h aut inde per
fecoes p'pius 7 spas q ad ppa pfcom ordinat
pfcle sic ad fine ut ia ad fiom sct eo
sa pfco ordinatur ad pfcl ut. s. pfcle pea
ee pfcm hat 7 sic dlectatio ad opom ordi
natur. ad .3. dd' qr d ill' ordinatis ad
fine psueuimus qrere p qd fiat que fini
no sut. oiuncta d hmis do q finu piugut
tal' qo n fit qr stati appet ee ea appetit
7 qr dlectatio e piuncta opoi pfce. q e fis
io osueuit qu pp q ds uelit dlectari. p
dlectatio dic qetatom appetit i aliquo
vn qrere qr ds uelit appetitu suu qe
tari qd idm e ac si qreret qr ds uelit fine
uolutatis sue ose licet aut opo aliq sit
finis tn opo d suo noie i portat rom fi
nis l qetatom i fine 7 tn e q mag qrim
pp qd uis opari qm pp quid uis dlectari
ad 4. dd' q qlibet rei fiz e sua pfcissima
opo. io oes dlectatom appetut. q opo pfca
sic 7 ppa opom pfcm. 7 sic accit error
i appetitu opois qr qda i sistut opoib
exneis dimissis ppus opoib ut oes mali
seqtes opoes bestiales pmissis humas ita
7 qda loco ppam dlectatom exneas seq. ad
1. do eor q obiciut i oppositu dd' q n ois
opo e felicitas. sct opo pfca q oe dle
tabile ee. 7 sic dlectatio e ad opm ad
ij. dd' q diffo platois n e bns ut pz p phm
i .x. 7 vij. eth. nc .n. dlectatio i gnde psistit
sct mag i ee gnatu. te .n. res pot hre
ppa opom. q e dlectatiois ca. qn ia pfca
e. n aut qn e i pfca 7 infi. a due roes
pcludut q opo sit melior dlectatione
7 h qd um e sct utrq e meli opo pfca
q ad e dlectatio.

D .v. sic pce ur q dlectatiois corpls sit
... spu dlect .n. i q e appe g iq
mag declinat appetit e mag dlectat s
ples 7 freqntius i clinat i dlectatioes corpl
q spus g dlectatioes corpl sit ...
spu. p maiois effics e res ipa. q
silitudo rei. sct dlectatioes corpls ut pote
tact 7 gust puenit ex ipis reb piunctis
dlectatioes aut spuals ut pote q sit i co
teplado puenit ex silitudinib rer quib
itelligim. g dlectat corpls sit poior spu
alib. p ut aut dic .T. vj. d ulib opo
cor utiliu. pseniu e efficatior q opo
cor utiliu futar 7 silr opo cor utiliu
ad delectad e efficatior qm opo cor uti
liu honestar 7 silr opo ei. q e p rom sct
opoes corpls puenit ex bois psentib uti
lib ad dlectad s opom. boi dlectatioes
spuals. pcipue puenit. ex pois futis ho
nestis 7 s rom existentib. g dlectatio cor
lis e potior spu. p dlectatioes corpls sua

efficacia. quia rem eiciunt. et corpus transmutant
et ideo in dolorem vertuntur. ut philosophus dicit in vii
eth. concupiscentie venereorum manifeste corpus transmutant
et quibusdam insanias faciunt. delectationes autem
spirituales hoc facere non videntur. unde et eas refrena
re non oportet. ergo corporales sunt potiores spiritualibus. Sed contra est
quod philosophus dicit in x eth. quod delectabilissima
operatio est illa que est secundum sapientiam. videtur enim philosophia admirabiles
delectationes habere puritate et firmitate
et ad hoc est quod dicitur eccli. xxiiii. ex ore sap. spiritus
meus super mel dulcis et hereditas mea super mel et
favum. Preterea bonum est causa delectationis. sed spirituale
bonum preminet corporali. ergo et spiritualis delectatio corporali.
Preterea albius est quod est nigro impermixtius. sed delectatio
corporalis habet admixtam tristitiam que ei contrariatur. delecta
tioni autem spirituali non est aliqua contraria tristitia que
possit ei admisceri. ergo delectatio spiritualis est
potior corporali. Ulterius videtur quod inter delectationes corpo
rales non sit potissima illa que est secundum tactum. spiritualis
enim delectatio est potior quam corporalis. ergo et quanto corporalis
delectatio est spirituali vicinior tanto est potior. sed
delectatio visus et auditus est vicinior spirituali quam
delectatio tactus. ergo est potior. Preterea delectationis
causa est proprio cognoscitiva. sed visus inter alios sensus est
magis perceptivus et cognoscitivus ut patet per philosophum
in i metaph. ergo delectatio visus est potissima inter
corporales. Preterea precipue delectationes tactus sunt in ac
tibus nutritive et generative. actus autem illi sunt communes
cum plantis in quibus nulla delectatio invenitur. ergo
tactus habet minimam delectationem. Sed contra est quod temperantia
est circa maximas delectationes corporales. est enim
circa delectationes tactus ut dicitur in iii eth. ergo dele
ctationes tactus sunt potiores aliis corporalibus. Preterea contrarium
delectationi opponitur dolor. sed dolor precipue
ad sensum tactus pertinet cum ex dicta ... per
veniat. ergo inter corporales delectationes delectatio tactus
est potior. Videtur quod inter delectationes spirituales de
lectatio que est in operibus active sit potior ea que est in
operibus contemplative. delectatio enim ad affectum perti
net. sed activa vita ex rectitudine volunta
tis dependet. contemplativa autem magis in perfectione
intellectus consistit. ergo delectatio in operibus active est
potior delectatione que est in operibus contemplative. Preterea
delectationis causa est operatio conveniens. hec autem sunt virtu
tum moralium. qui fiunt in activa magis monet
promod non quod habitus intellectualium virtutum. sciens
enim sine difficultate potest ad finem considerare. sed iustus
sine difficultate non potest operari iusta. ut
dicitur v eth. ergo delectatio virtutum moralium que
ad activam pertinet est potior delectatione intellectu
alium que pertinet ad contemplativam. Preterea quiescentia

est ratio delectationis. sed delectatio magis convenit
cum virtute morali quam cum intellectuali. et quia virtutem
et malitiam moralem circa delectationem et tristitiam
ponimus ut dicitur in ii et vii eth. ergo delectatio active
est potior delectatione contemplative. Sed contra operationi con
templative vite non admiscetur amaritudo aut
tedium. unde sap. viii. non habet amaritudinem conversatio
illius s. sapientie. nec tedium convictus illius. sed operationes ac
tive vite sunt mixtis amaritudinibus respersæ. ergo
delectationes contemplative vite sunt potiores. Preterea
quanto aliqua operatio est delectabilior tanto magis potest
continuari ut dicitur in x eth. ergo operatio est delecta
tionis est maxime delectabilis. Ulterius videtur quod in beatis omnibus
sit equalis delectatio. quia ut dicitur in glossa i cor. xv.
super illud stella differt in claritate. in dispari cla
ritate erit par gaudium. Preterea in beatis erit perfecta
caritas. unde unusquisque perfecte implebit illud preceptum
diliges proximum tuum sicut teipsum. ergo tantum gaude
bit unusquisque de bono alterius sicut de bono suo et sic
videtur quod omnes equale gaudium habebunt. Preterea gaudium non di
minuitur nisi ex eo quod impeditur. sed in nullo beatorum erit quod
impediat gaudium. est ergo omnibus sic una gaudendi
ratio. scilicet dei visio. videtur quod omnes equaliter gaudebunt. Sed
contra homines assimilantur per diversitatem meritorum ad diver
sos ordines angelorum sicut dicit gregorius et dyonisius. sed
non in omnibus angelis est equale gaudium. unde dicit
dyonisius vii c. ce. ier. quod suprema ierarchia est sola
digna effecta domestica unitate divine re
fectionis per quam refectionis delectatio intelligitur. ergo non
omnes beati equaliter gaudebunt. Preterea visio dei in beatis
est causa delectationis. sed quidam sunt clarius deum
visuri debent ut est dictum est. ergo non omnes equaliter delectabuntur.
Responsio. dicendum ad primam questionem quod sicut dicitur magis notum
in se et quo ad nos ita potest una delectatio po 1
tior alia dici. spiritualis perfectio quam spiritualem delectationem
causat in corporis perfectionem corporalem excedit quam causat dele
ctationem corporalem. secundo quia cum hoc quod est melior est in dilectum con 2
venientior unicuique. maxime est quod est ideo perfectius
finem est spirituale. nam secundum quam res spirituales sunt nobis con
venientes sicut in uno quia forma potior est tamen et ideo con
venit nobis secundum spirituale natum est nobis convenientius et per
hoc quantum est de se natum est magis delectare. tertio quia 3
perfectio spiritualis est nobis magis delectabilis quam corporalis et
hoc experimento patet. homines enim sustinent multa incom
moda corporalia ut vitent infamiam vel ut habeant vic
toriam vel ut habeant eminentiam que sunt perfectiones intellectus
et non corporalis. quanto autem aliquid magis diligitur tanto
magis habitum delectat. unde dicit philosophus in xi de anima
libus quod amator quando diligit aliquid afficitur ad
id quod comprehendit de eo quamvis illud quod aliud comprehen
dit sit modicum magis quam ad multa que corporaliter

iii hedit abalus reb; et sic pua ogto q hem
dsbus spi celo. e nob dletabilissima / e
qr cu qnicto sit dletatois cu qnto aliqd
uehemti qiugit mag dletat. res aut spua
lis intellcte. Timius nob qiugit. qm res cozls
apphnse psensu. ssu. n. qiugit. pap hn solm
reb; cozlib; qi supficiali. tm. sec intellus pn
git usq; adintima rei qdditate. Vn dletato
v intellk e pecoz qm sens / tc cu opo sit ca. dle
tatiois ph; qd pcedit ab opante pfco sic cu
pficit phitu qnto i opante iuenit maioz
pfco r opois. tato ei opo e dletabilioz mot
aut e act in pfci. Vn opoes admicte mo
tui nr tm dficiut apfectioe dletatois iq
motui admigut exmotu. n. lassitudine i
ducit et io cu opoib; cozlib; admigat mot
opoes aut spuls sit. amotu recte spuls dle
tatioes erut cozlib; pioes et p ons uehemi
vi qrel. vi. qr spuals dletatioes sit diutinozes
et firmiozes. cozlib;. ut pote exeais i cozrupt.
et imobilib; pucientes. ad aut ddletatioe
q ad nos dletato cozlis e nob pcep pp. uir
i toes / po qr res cozls sensib. mag pcepimi
q res spuls. ea q oz ex ssib; puenire i in
telligibilia addletatom aut reqrit. pcep
to gueientis et md e q ples oglcut sensi
ii bilia q itelligibilia / ss pp dispom affcus
nri. q e assuet. dletatioib; cozlib; Vn sic
g t infcus n pcip dulcedine pura. ita et
affcus nri dletatioib; corpozalib; iqnati
dletatioes pissimas. s. spuals pape n pos
sit et io homies utuosi q hnt affcm dpu
tat acozlib; dletatioib; mag dletatioib;
spiritualib; fruut. Vn et phus dic. i. x. et
h qr illa e potissia dletato. q ur pcoz utu
ii oso / cto qr dletatioes cozls. sit pnqozes
utut cozlib; motis Vn exdletatioib; et
dolozib; cozlib; stati sit. cozs tnsmutato
n aut exdeletatioib; l tstitiis spuls n sit
adeo fortes qd eis fiat redudan i appetit
sensile. tnsmutatioes aut cozs maxie p
apiut Vn et dletato cozlis mag pcip
iiii q spls / x. qr ut dic aug viii. ofes gaudi
et dletato maioz sit u maioz molestia pces
sic i reb; aut cozlib; gtinue molestam
pp gtinuos mot q os cu laboze qda sit sec
i reb; spuls n iueit hm molestia. Vn dele
tatioes cozls appetut ut pote mag euci
no remeiu pbutes z molestias cozls. Vn
s phm. i vii. eth cozls dletatioes appetut
ut medicie qda g cozls molestias. et pp hoc

iuuenes i qb; n gtinue labvat ex augmto
cozs et aliis motib; mag afficiut addle
tatioes cozls et silr melacolici q cozs sp ex
malitia gplonis sit i uehemti. appetitu de
letatois ut pote idigetes medica ut id
dic phus. ad. i. g. dd q ro illa pcedit
dgpoe dlecta. quo adnos. ad. ii. dd q p
silitudies spuales nb giuctas mag pngmi
adintima qm p ipm giuctom reale q nob
p sensu ad hz. at tact et gt no ggnoscit n
actua. intellus do. ipm rei qdditate. [illegible]
iii. dd q aut. i lo. d gpoe dletatonu quo
adnos. Vn gnu dic i sua metha. loqus de
gpoe dletatonu p se. u dic qd dletatioes
cozls n sit noiand dletatioes r spualu
l pot dici q auic. i. lo. de deletatioib; q
i passioib; gsistit q fiut p mod spe cozi
aalis. uult. n. qd h l dletatioes sensibils
mi pueiut exreb; spualib; q excozlib; i
ad. x. dd q dletatioes cozls pp h faciunt
tnsmutatom cozle. mag qm spuls nate
sit. rom i pedire sic et q tnsmutatioes cozls
sec dletatioes spuals qm uis mte adse
rapiat n tn usu rois ipediut Vn sobe no
minat io aut i dletatoib; cozlib; s phm
i vii. eth pot sit hundan i ueiri. qr n sit
hoi p se eligibils sec solu p actus i q. s. sit
mediae cozls tstitias phibetes io appetitu
p s uata qda mesa q eis tmo p figit ut
si ea excessint noxie reputat sec dletati
oes spuls appetut pp se ips qi boi gnls. et
n ut mediae. e n. hanc tstitias gias et io
dletatioib; spls nllam msa ro pfig; s;
qnto sit maiozes tato sit eligibilioes ad
ii. q. dd. qd dletatioes q tact gpant d
letatioib; alian sesuu d uno mo qnt
ad uehemtaz et sic dletatioes tact sut
uehemtioes aliis pp. iiii. roes. po qr ta i
gib giugi ub reals sec uisle et audle et ode
rtle giugit nob p ad sui et tn nlls ssi adi
tioza rei [illegible] pot res aut cozlis efficacioz
e. addletatd cozlie qm spes rei ul ad arc
catu. so qr tagibilia sit nob. mag gnlia ii
co q ex calido frio et hudo et sicco gstituit
al et io maioze dletatom i fert nob tagi
bilia. q a sensibilia et sic maiozo lesione
i fert nob tagibilia q a sensibilia et sic
maioze lesione et eoz excellecie no solu
cozupit unu ssu et tot al qr ssi tact
sit qi fudamtu ay sensuu toe e imobi iii
ei ozgano omis ssi imobilitat ut dz

i. ii. de sompno et uig. ideo quia in tactu accidit tam delec
tatione quam delectatione redundat in omnes alios et ideo hic
iiii delectatio est inter omnes uehementior. ¶ Ad .iiii. quia de
lectationes tactus sunt contra naturam ad conseruationem in
diuiduum et speciei sicut in cibis et potibus et ueneris et propter
hoc in eis est apposita maxima delectatio ne ab anima
libus negligantur et ideo est quod contra has delectationes
maxime est temperantia ut dicitur .i. q. ecl ¶ Secundo opera
est delectationes tactus alias delectationes quae
ad nobilitatem et sic sunt magis nullius et magis
bestiales et ergo minus nobiles alii. nam alii sensus spiri
tualius recipiunt sua obiecta quam tactus. unde et alia
animalia non delectantur aliis sensibus nisi in ordine
ad tactum ut dicitur .iii. ethicorum. sed homo delectatur
etiam in eis in quantum ordinantur ad solam cognitionem ¶ Ad
.i. ergo dicendum quod etiam quod delectationes aliorum sensuum
sunt principaliores aliis delectationibus spiritualibus quam
delectationes tactus. patet per hoc. quod sunt nobiliores
non autem quod sunt uehementiores cum modus delecta
tionum corporalium non transcendat ¶ Ad .ii. dicendum quod quam
uis uisus sit magis perceptiuus aliis sensibus
tamen eius perceptio est secundum minorem coniunctionem. ad rem
quam in sensu tactus et ideo delectatio quae est de sensu delec
magis est perfecta quam per uisum. sed tamen delectatio quae
est de cognitione uisus est maior quam quae est de cognitione
tactus. sed hoc modo non delectantur animalia. uisu
sed solum homines in ordine ad scientiam. quam ex sensibus
acquirunt. unde talis delectatio cadit. sub alio modo
in genere spiritualium delectationum. ¶ Ad .iii. dicendum quod
quamuis ea de quibus principaliter sunt delectationes tactus
inueniantur in plantis non tamen ea percipiunt unde non est
ex defectu delectabilium quod plantae non delectantur
sed ex defectu perceptionis. ¶ Ad .q. dicendum quod delec
tationes quae sunt in operibus speculatiue uite prae
minent delectationibus quae sunt in operibus actiue
i et hoc propter .iiii. rationes. primo quia sunt nobiliores ut pote
ex nobilioribus rebus prouenientes actus. nam
actiue uite sunt secundum quosdam in inferiores partes
animae. ad eam quae .i. ipsius sunt. circa quas morales uir
tutes consistunt et ad usus bonorum exteriorum circa quos
alie uirtutes consistunt ut liberalitas sed actus ui
te contemplatiue sunt per quos anima conuertitur quantum ad
superiorem rationem ad res eternas quae sunt supra ipsam. secundo
ii quia sunt conuenientiores sicut enim id quod in nobis excel
lit sensus. ita illud quod est conueniens rationi est nobis con
uenientius. quam quod conuenit sensui. sed speculatiuus
intellectus percellit practicum. unde intellectus perfectiones specu
iii sunt homini conuenientiores. tertio quia sunt puriores
opera. nam actiue uite sunt circa passiones sensiti
ue partis et circa corporales motus et sic admiscetur
eis delassitudine et uilitate quae non contingit

de spiritualibus delectationibus quarto spirituales delectationes iiii
sunt perfectiores homo enim ad opera actiue uite multis
indiget sed in operibus contemplatiue magis est sibi ipsi
sufficiens unde contemplatiue delectatio non
ita patitur defectum sicut delectatio actiue ex hoc
quod deficit aliquod eorum quae ad perfectionem operum requi
runtur. ¶ Ad .i. ergo dicendum quod affectus se habet etiam ad
actiuam et ad contemplatiuam uitam sicut enim dicimus homines uo
luntatis opera actiue exercet et ita opera contemplatiue
et sic in affectu est etiam delectatio de utroque. sed cum de
lectationes contemplatiue uite est in intellectu quantum ad
superiorem partem cum ibi delectationes actiue est in
parte inferiori. circa affectus autem non minus efficitur ex
his quae sunt superioris partis rationis quam ex his quae sunt
in inferiori sed magis ¶ Ad .ii. dicendum quod habitus inclinat i
ad actum dupliciter. uno modo ad hoc quod actus exerceat
et sic inclinare ad actum non est nisi habitus in parte
appetitiua existens quia appetitus quia habet bonum
et finem pro obiecto mouet se ipsum. et ualet cognitiua
in actum. exercitio. nam actus uel finis prouenit quod
quis aliquem actum exerceat dum modo non sit ex
necessitate. alio modo. quantum ad modum agendi ii
ut scilicet illud quod agitur recte agatur et sic quilibet
habitus inclinat ad actum actus. nam contemplatiuus
ut pote sapientia uel intellectus non inclinat ad hoc quod quis
utatur contemplationis actu sed ut quando utatur rec
te utatur. non inclinat habitus qui est in appetitiua
non inferiori sed superiori. ut pote caritas unde
et caritas ad uitam contemplatiuam pertinet ut
pote inclinans habitus contemplationis ad actus suos
sed habitus actiue uite ut uirtutes morales sunt
in parte appetitiua ut pote iustitia et concupiscentia. ut tem
perantia et fortitudo unde habitus. isti inclinat
ad hoc quod agatur. et ad hoc quod recte agatur et pro
tanto non sunt quae est primus modus. non tamen. illud
quod inclinat habitus contemplatiuus est nobis habitus
quamuis quam id in quod inclinat habitus actiuus ¶ Ad
.iii. dicendum quod delectationis causa est conueniens non [illegible]
delectationis sed causa etiam ad delectandum delectati
ones autem quae [illegible] conuenit
sunt delectationes [illegible] admixtae
quae sunt in uirtutibus moralibus. sed contemplatiue
uite [illegible] delectationes. scilicet spirituales
non tamen ita quod [illegible] sit contemplationis [illegible] sed
contemplationem [illegible] ¶ Ad .v. q. dicendum quod in tanto
delectationis [illegible] prouenire ex duobus. scilicet ex ea
delectabili quae est fortior et ex dispositione delectati qui
delectationis capacior. cum autem delectationis
proxima est operatio. sed remota operis obiectum
sicut in delectatione beatorum de qua nunc agitur
causa proxima est dei uisio et prima causa est deus hoc ergo

cum prima una est communis omnibus beatis unde quantum ad hanc eorum delectatio est aequalis visio autem et dispositio ad delectationem non est aequalis quia unus alio clarius videt ut ex dictis patet unus tamen alio est delectationis capacior propter perfectiorem habitum qui est lumen gloriae et ideo quidam magis delectatur alius quam alius secundum quod est in caelo delectantur multi. Leo: scilicet gaudent de caelo re scilicet de deo et secundum intellectum glossa inducta quae in dispari claritate erit par gaudium. Unde patet ratio. Ad primum. Vel dicendum ad primum quod dictum beatorum dicitur esse par gaudium in quantum unusquisque ad summum gaudium pervenit secundum modum suum sed unius modus erit amplior quam alterius et sic hoc gaudium unius erit maius gaudio alterius et sic illa paritas importat non aequalitatem quantitatis sed proportionis. Ad secundum dicendum quod quamvis in regno caelorum minor gaudebit non solum de bono suo sed et de bono superioris non tamen tantum gaudebit de eo quantum superior quia eorum gaudium in omnibus erit deus et ideo quanto aliquis plus gaudet de deo tanto plus gaudebit de bono inferioris quam ipse inferior. Ad tertium dicendum quod quamvis in illo beatorum sit aliquod delectationis impedimentum sed tamen in aliquo ... non ... dicitur ad solum per remotionem agio sed per accessum ad terminum.

Deinde quaeritur de dotibus et circa hoc quaeruntur quinque. Primo an beatis sint assignandae aliquae dotes. Secundo utrum dos a beatitudine differat. Tertio utrum Christo competant dotes. Quarto utrum angelis. Quinto de numero dotium.

Ad primum sic proceditur. Videtur quod non sint ponendae aliquae dotes in hominibus beatis. Dos enim secundum iura datur sponso ad sustentanda onera matrimonii. Sed sancti non gerunt figuram sponsi sed magis figuram sponsae in quantum sunt membra ecclesiae. Ergo eis dotes non dantur. Praeterea dotes non dantur a patre sponsi sed a patre sponsae. Sed omnia dona beatis dantur a patre sponsi scilicet Christi Iacobi i. omne datum optimum et omne donum perfectum etc. Ergo huiusmodi dona quae beatis dantur non sunt dotes appellanda. Praeterea in matrimonio carnali dotes dantur ad facilius tolerandum onera matrimonii. Sed in matrimonio spirituali non sunt aliqua onera maxime secundum statum ecclesiae triumphantis. Ergo non sunt ibi aliquae dotes assignandae. Praeterea dotes non dantur nisi causa matrimonii. Sed matrimonium spirituale contrahitur cum Christo per fidem secundum statum ecclesiae militantis. Ergo eadem ratione si beatis aliquae dotes conveniunt et sanctis in via existentibus conveniunt. Sed istis non conveniunt. Ergo nec beatis. Praeterea dotes ad bona exteriora pertinent quae dicuntur bona fortunae. Sed praemia beatorum erunt de interioribus bonis. Ergo non debent dotes nominari. Sed contra est quod Ephe. v. dicitur: sacramentum hoc magnum est dico autem in Christo et ecclesia. Ex quo habetur quod spirituale per carnale significatur. Sed in carnali matrimonio sponsa dotata traducitur in domum sponsi. Ergo cum sancti in domum Christi traducantur videtur quod aliquibus dotibus dotentur. Praeterea dotes in matrimonio corporali assignantur ad matrimonii solatium. Sed matrimonium spirituale est delectabilius quam corporale. Ergo ei sunt dotes maxime assignandae. Praeterea ornatus sponsarum ad dotem pertinet. Sed sancti ornati ingrediuntur gloriam in traductione ut dicitur Ysa. lxi. induit me vestimentis salutis quasi sponsam ornatam monilibus suis. Ergo sancti in patria dotes habent. Responsio. Dicendum quod absque dubio beatis qui in gloriam transferuntur aliqua dona divinitus dantur ad eorum ornatum et huiusmodi ornatus a magistris dotes est nominatus. Unde datur quaedam diffinitio de dote de qua nunc loquimur talis: dos est perpetuus ornatus animae et corporis vitae sufficiens in aeterna beatitudine iugiter perseverans. Et sumitur haec descriptio ad similitudinem dotis corporalis per quam sponsa ornatur et providetur viro unde possit sufficienter sponsam et liberos nutrire et tamen inamissibiliter dos sponsae conservatur ut ad eam matrimonio separato redeat. Sed de ratione nominis diversi diversimode opinantur. Quidam enim dicunt quod dos non accipitur ex aliqua similitudine ad matrimonium carnale sed secundum modum loquendi quo omnis perfectio seu ornatus cuiuslibet hominis dos nominatur sicut dicitur aliquis esse dotatus scientia qui scientia pollet. Et sic Ovidius usus est nomine dotis dicens: et quacumque potes dote placere place. Sed illud non videtur usquequaque conveniens quia quandocumque aliquod nomen est impositum ad aliquid principaliter significandum non consuevit ad alia transferri nisi secundum aliquam similitudinem. Unde cum secundum primam institutionem nomen dos ad matrimonium carnale pertineat oportet quod in qualibet alia acceptione attendatur aliqua similitudo ad principale significatum. Et ideo alii dicunt quod secundum hoc similitudo attenditur quod dos proprie dicitur donum quod in matrimonio carnali sponsae ex parte sponsi quando traducitur in domum sponsi ad ornatum sponsae pertinens quod patet ex hoc quod dixit Sichem Iacob et filiis eius Gen. xxxiiii. augete dotem et munera postulate et Exo. xxii. si seduxerit quis virginem dormieritque cum ea dotabit eam et accipiet eam in uxorem. Unde et ornatus qui a Christo sanctis exhibetur quando in domum gloriae introducuntur dos nominatur. Sed hoc est manifeste contra id quod iuris periti dicunt ad quos pertinet de huiusmodi tractare. Dicunt enim quod dos proprie quaedam est datio ex parte mulieris his qui sunt ex parte viri facta propter onera matrimonii quae sustinet vir. Sed illud quod sponsus dat sponsae vocatur donatio propter nuptias. Et secundum hunc modum accipitur dos iii. Reg. ix. ubi dicitur quod Pharao rex Egypti cepit Gazer et dedit in dotem filiae suae Salomonis uxori. Nec ea quae hic inducuntur contrarium ostendunt. In

d.

ducere quia ut enim dotes apte puelle consueverunt assignari [illegible] cum contingit quod sponsus vel pater sponsi assignat dotem [illegible] patris puelle quod contingit [illegible] [illegible] sic fiat [illegible] [illegible] dote quod debebat [illegible] [illegible] filii sui ad puellam vel hic sit in persona sponsi ut virginem ante corruptam dotem de suo assignavit quam pater puelle debuit assignare et in illo casu loquitur moyses in auctoritate inducta et ideo

iiij secundum hoc dicendum est quod dos in matrimonio corporali proprie datur quae datur ab his qui sunt extra [illegible] ad sustentanda honera matrimonii ut dictum est et tamen remanet difficultas quomodo similiter possit sic aptari ad propositum cum ornatus quo sponsa dotatur datur sponse spirituali [illegible] sponsi quod manifestabitur. Unde de adaptatione. Ad primum ergo dicendum quod dotes que viris assignantur sponso [illegible] in usum tamen spectans et dominium pertinet ad sponsam quod patet ex hoc quod soluto matrimonio dos remanet sponse secundum iura et sic etiam in matrimonio spirituali ipsi ornatus quo sponsa spiritualis dotatur sunt ecclesie in membris suis sed ad ipsius sponsi in quantum ad eius gloriam et honorem cedunt sed sponse in quantum perficitur ornatur. Ad secundum dicendum quod pater sponsi scilicet christi est sola persona patris. pater autem sponse tota trinitas est effectus autem in creaturis ad totam pertinet trinitatem. Unde hic dotes in spirituali matrimonio proprie loquendo magis dantur a patre sponse quam a patre sponsi sed tamen licet [illegible] communis ab omnibus personis fiat singulis personis potest appropriari per aliquem modum [illegible] domini quia in ipso est auctoritas eius quam paternitas per causam competat ut dictum est in primo libro [illegible] et sic idem sit pater sponsi et sponse filio vero appropriatur in quantum propter ipsum et per ipsum datur sed spiritui sancto in quantum in ipso et secundum ipsum datur amor enim est omnis rationis dationis. Ad tertium dicendum quod dotibus proprie convenit illud quod per dotes efficitur scilicet solatium matrimonii sed per accidens illud quod per eas removetur scilicet honus matrimonii quod per dotes levigatur sicut gratie per se convenit facere iustum sed per accidens quod ex impio sit aliquid bona et tamen in sanctis [illegible] ad hunc perficiendam iocunditatem dotes sponse [illegible] ut scilicet delectabiliter persona sponso [illegible] Ad quartum dicendum quod dotes non consueverunt assignari sponse [illegible] cum desponsatur sed quando in domum sponsi traducitur ut presentialiter sponsum habeat quamdiu autem in hac vita sunt peregrinantur a domino ij cor v et ideo dona que sanctis in hac vita conferuntur non dicuntur dotes sed illa que conferuntur eis quando transferuntur in gloriam in qua sponso presentialiter perfruuntur. Ad quintum dicendum quod in spirituali matrimonio interior decor requiritur ut dicitur in psalmo omnis gloria eius filie regis ab intus etc. sed in matrimonio corporali requiritur decor exterior. Unde non oportet quod eiusmodi dotes assignentur in matrimonio spirituali sicut assignantur in corporali

Ad secundum sic proceditur. videtur quod dos sit idem quod beatitudo ut enim ex diffinitione dotis predicta patet dos est ornatus anime et corporis in eterna beatitudine iugiter perseverans sed beatitudo anime est quidam ornatus eius ergo beatitudo est dos. Preterea dos dicitur illud per quod sponsa delectabiliter coniungitur sponso sed in spirituali matrimonio beatitudo est huiusmodi ergo beatitudo est dos. Preterea visio secundum augustinum est tota substantia beatitudinis sed visio ponitur una de dotibus ergo beatitudo est dos. Preterea fruitio beatum facit fruitio autem est dos ergo dos beatum facit et sic est beatitudo. Preterea boetius in iii de consolatione beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus sed status beatorum perficitur ex dotibus ergo dotes sunt beatitudinis partes. Sed contra dos datur sine meritis sed beatitudo non datur sed redditur ergo beatitudo non est dos. Preterea beatitudo est una tantum dotes vero sunt plures ergo beatitudo non est dos. Preterea beatitudo inest homini secundum illud quod est potissimum in eo ut dicitur in i ethicorum sed dos etiam in corpore ponitur ergo dos et beatitudo non sunt idem.

Responsio dicendum quod circa hoc est duplex opinio quidam enim dicunt quod beatitudo et dos sunt idem re sed differunt tamen ratione quia dos respicit spirituale matrimonium quod est inter christum et animam non autem beatitudo sed hoc non potest esse ut videtur cum beatitudo in operatione consistat dos autem non sit operatio sed magis sit qualitas vel dispositio quedam et ideo secundum alios dicendum quod beatitudo et dos etiam realiter differunt ut beatitudo dicatur ipsa operatio perfecta qua anima beata deo coniungitur sed dotes dicuntur habitus vel dispositiones vel quecumque alie qualitates que ordinantur ad huiusmodi perfectam operationem ut sic dotes ordinentur ad beatitudinem magis quam sint in beatitudine ut partes ipsius. Ad primum ergo dicendum quod beatitudo proprie loquendo non est anime ornatus sed est aliquid quod ex ornatu anime provenit cum sit operatio quedam ornatus vero dicitur aliquis decor ipsius beati. Ad secundum dicendum quod beatitudo non ordinatur ad coniunctionem sed est ipsa coniunctio anime cum christo que est per operationem sed dotes sunt dona disponentia ad huiusmodi coniunctionem. Ad tertium dicendum quod visio dupliciter potest considerari uno modo actualiter idest pro ipso actu visionis et sic visio non est dos sed est ipsa beatitudo. Alio modo potest accipi habitualiter idest pro habitu a quo talis operatio elicitur idest pro ipsa glorie claritate qua anima divinitus illustratur ad deum videndum et sic est dos et principium beatitudinis non autem ipsa beatitudo. Et similiter. Ad quartum dicendum de fruitione. Ad quintum dicendum quod beatitudo colligit omnia bona non quasi partes essentie beatitudinis sed quasi aliquo modo ad beatitudinem ordinata.

Ad tertium sic proceditur. videtur quod christo competant hee dotes scilicet enim [illegible] per gloriam conformabimur unde dicitur phil. iij. qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue ergo christo dotes competunt. Preterea in spirituali matrimonio assignantur dotes ad similitudinem matrimonii corporalis sed in christo invenitur

quod dicit spiritualiter .iii. quia est singulariter scilicet duarum naturarum in una
persona. secundo quia dicitur humana natura in ipso desponsata verbo ut
patet ex glo. super illud ps. in sole posuit tabernaculum suum et ipse tamquam sponsus
procedens de thalamo suo glo. tabernaculum dei cum hominibus. ergo christo competunt hee
dotes. Contra ut augustinus dicit in libro de doctrina christiana
christus secundum ... unitatem corporis mistici
quod est inter caput et membra nominat se et sponsum et sponsam et ideo
non solum sponsum ut patet ysa. lxi. quasi sponsum decoratum
corona et quasi sponsam ornatam monilibus
suis. cum ergo sponse debeantur dotes quia in christo
videtur dotes ponere. Contra omnibus membris ecclesie
debentur dotes cum ecclesia sit sponsa. sed christus est ecclesie
membrum ut patet i. cor. xii. vos estis corpus christi et
membra de membro glo. de christo. ergo christo debentur
dotes. Contra christus habet perfectam visionem fruitionem
delectationem. hec autem ponuntur dotes. ergo christus habuit
dotes. Contra sicut inter sponsum et sponsam exigitur di-
stinctio personarum sed in christo non est ad spiritualem distinctum
a filio dei qui est sponsus ut patet io. iii. qui habet spon-
sam sponsus est. ergo cum dotes sponse assignentur videtur
sponsa. videtur quod christo non competunt hee dotes. Contra
non est eadem dare dotes et accipere. sed christus est qui dat
spirituales dotes. ergo christo non competunt dotes hee. Re-
sponsio dicendum quod de hoc est duplex opinio. quidam enim dicunt
quod in christo est triplex unio. una que dicitur consentanea que
unit deo per concordiam amoris. alia dignatione qua
humana natura unitur divine. Tertia qua ipse christus unit
ecclesie. dicunt ergo quod secundum duas primas uniones competunt
christo hee dotes sub ratione dotis sed quantum ad tertiam
convenit ei id quod est dos excellentissime non tamen sub
ratione dotis. quia in tali coniunctione christus est ut sponsus
sed ecclesia ut sponsa. dos autem datur sponse quantum
ad proprietatem et dominium. quamvis detur sponso ad usum
sed hoc non videtur ... in illa non coniunctione ...
... per ... amoris ... non dicitur
esse aliquid ... ... sponsi
... ... hunc non ...
dicam quam est in unitate persone vel per conformitatem vo-
luntatis potest esse propter rationem dotis propter duo. primo quia
exigitur conformitas inter sponsum et sponsam in matrimonio
illo in quo datur dotem et hic deficit conformitas humane
... quia exigitur distinctio personarum humana in
autem non est personaliter distincta a verbo. secundo quia dos datur
quando sponsa de novo inducatur in domum sponsi et sic
videtur quod sponsa de novo inducitur pertinens quod de
non coniuncta fit coniuncta. humana autem natura que est as-
sumpta in unitate persone a verbo numquam fuit quin esset
perfecte coniuncta verbo ... dicendum quod vel omnino non
convenit ratio dotis vel nominatur proprie sic aliis
sanctis eadem que dotes sunt excellentissime
ei conveniunt. Contra ad .i. ergo dicendum quod conformatio illa

intellectus. secundum id quod est dos et non secundum rationem dotis que
sit in christo. non enim oportet quod id in quo est confor-
mitas sit eodem modo in christo et in nobis. Contra ad .ii.
dicendum quod natura humana non proprie dicitur esse sponsa in compara-
tione illa qua verbo coniungitur. cum non fuerit in persona
distinctio quam sponsam et sponsum requirit. sed quia
dicitur desponsata humana natura secundum quod verbo con-
iuncta est licet ... habet aliquid actum sponse quia scilicet
inseparabiliter coniungitur et quia in illa coniunctione huma-
na natura est verbo inferior et per verbum regitur. sic sponsa per
sponsum. Contra ad .iii. dicendum quod per hoc quod aliud dicitur christus spon-
sa non ... ipse vere est sponsa. sed in quantum est assumit
personam sponse sue scilicet ecclesie que est sibi spiritualiter coniuncta. unde
nichil prohibet quin per ... locutionem possit dici habere
dotes non quod ipse habeat sed quia ecclesia habet. Contra ad
.4. dicendum quod nomen ecclesie dupliciter accipitur. quandoque enim nominat
tantum modo corpus quod christo coniungitur sicut capiti et sic
tantum ecclesia habet rationem sponse sic modo christus non est
ecclesie membrum sed est caput influens omnibus ecclesie
membris. alio modo accipitur ecclesia secundum quod nominat caput
et membra coniuncta et sic dicitur christus membrum ecclesie. in
quantum habet distinctum officium ab omnibus aliis scilicet
influere ... ... dicitur
... ...
in christo autem spirituale bonum non est particulariter sed
est totaliter et integre. unde ipse est totum ecclesie
bonum. nec est aliud maius ipso et aliis quam ipse solus
sic autem loquendo de ecclesia non nominat solam sponsam
sed sponsum et sponsam prout per coniunctionem spiritualem
est ex eis unum effectum. unde licet christus aliquo modo dicatur
membrum ecclesie nullo tamen modo potest dici membrum spon-
se et sic ei non convenit ratio dotis. Contra ad .v. dicendum quod
processus ille est fallacia accidentis. non enim illa christo
conveniunt secundum quod habent rationem dotis.

Ad .ii. sic proceditur. videtur quod angeli habeant dotes. quia
super illud. can. vi. una est columba mea dicit
glo. una est ecclesia in hominibus et in angelis. sed ecclesia
est sponsa et sic membris ecclesie conveniunt hee dotes. ergo
angeli dotes habent. Contra luc. xii. super illud et vos
similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis dicit glo.
ad nuptias dominus ivit cum post resurrectionem novus homo
angelorum multitudinem sibi copulavit. ergo angelorum
multitudo est sponsa. ergo angelis debentur dotes.
Contra spirituale matrimonium in spirituali coniunctione consistit. sed spiritualis
coniunctio non minor est inter angelos et deum quam inter
homines beatos et deum. ergo cum dotes de quibus nunc agimus
ratione spiritualis matrimonii assignentur videtur quod angelis
conveniunt dotes. Contra spirituale matrimonium requirit spirituale
sponsum et spiritualem sponsam. sed christo in quantum est summus
... magis ... conformes in natura angeli. ergo magis potest
esse spirituale matrimonium angelorum ad christum quam hominum. Contra

maior conuenien exigit^r inter caput et mem^a que^r e
sponsum et sponsam set conformitas que e inter xpm et
angelos sufficit ad h^o q^r dicat^r caput angelorum
g^o eadem rone sufficiat ad h^o q^r dicat^r sponsus et ipsorum
set non cong^e . sic enim distinguit^r . Cant. pris . s . sponsum
et sponsam et adolescentulas et sodales sponsi et dic^r
q^r angeli sunt sodales sponsi . cui g^o dotes n^o d[illegible]
n^o sponse . ur^r q^r anglis dotes n^o conueniant ¶ p^o
xps desponsauit ecclesiam p incarnationem et pas
sionem . Vn^r signat^r p h^o q^r dr^r . exo . e sponsus sangui
num tu es m^i . set xps p passionem et incarnationem
n^o an^r fuit coniunct^r anglis q^r puis filat . g^o
angli n^o ptinent ad eccl^iam f q^r eam dr^r sponsus
g^o anglis non conueniunt dotes ¶ Responsio d^m q^r ea
que ad dotes aie ptinet . n^o e dubiu anglis
sic q^r hoibus conuenire . set s^m rone dotis n^o ita
eis sic hoibus conuenit . eo q^r n^o ita p^e conuenit
anglis n^o sponse . sic hoibus exigit^r . n . inter spo
sum et sponsam n^o conformitas [illegible] eius speci . h^o n^o
aut^r hoies cum xpo conueniunt in spe n^om humanam assump
sit p q^am assumptionem factus e conformis in n^o speci humane
omnibus hoibus . angls aut^r n^o e conformis f^m uni
tate speci et s^m diam n^om n^o s^m humanam n^om q^r io
[illegible] aut^r [illegible] xps conuenit . anglis sic hoibus
[illegible] q^r meth dur . cum n^o requirit^r simi
[illegible] n^o pot exaltari dissimilitudine
[illegible] q^r meth aliq^r d n^o n^o potest . et sic
[illegible] n^o [illegible] q^r anglis do
tes n^o conueniunt set solum [illegible] set hoi
[illegible] ¶ [illegible] d^m q^r
[illegible] ptineat ad unit^r eccl^e n^o tm^r sit
[illegible] n^o.
[illegible] dotes ¶ [illegible] . n . d^m
q^d desponsatio . illa large accip^r . p unione
q^r [illegible] et sic [illegible]
[illegible] dotes [illegible] ¶ [illegible] n . d^m
[illegible] unio spualis n^o sit n^o [illegible] spui in
illos p coniungit^r ad p^rsonam rone m^ay . o^r in spe
n^o conuenire [illegible] desponsatio ad glos pte n^o
ptinet . ¶ [illegible] . d^m . q^r illa conformitas q^r angli
conforme xpo [illegible] q^r suf
ficiat [illegible] rone cum n^o sit conuenien
[illegible] set mag^r [illegible] distantia
[illegible] ¶ [illegible] . d^m q^r n^o e xps caput
anglorum [illegible] rone q^r caput requirit conformita
te n^o cum sit q^r licet caput cum mem^a sit pter
[illegible] uni spei n^o tm^r siue unius p^r se ad
sidat^r e a e eadem speci [illegible] n . h^r [illegible]
spem p^r accipit Vn^r l^o d^r mem^a p^r se . n^o
requirit^r inter a^a genera . q^r proportionis ut
unum ab a^o accipiat . et anglos mag^r suffic

ad rationem capitis q^am ad rationem sponsi .
Ad v. sic p^r ce ur^r q^r inconuenient ponat^r
tres ee dotes aie . s . uisio . dilectio et frui
tio aie . n . coniungit^r deo f^m mente . in q^r e ymago tri
nitatis f^m memoriam intellectiuam set dilectio
ad uoluntatem ptinet uisio ad intellectiua g^o
debet ad poni q^r memorie respondat cum frui
tio n^o ptineat ad memoriam set mag^r ad uo
luntatem ¶ p^o dotes beat^e dr^r respondere uirtutibus
uie q^bus coniungim^r deo . s . fides spes et caritas . g^r
e ipse deus obiectum . set dilectio respondet caritati
uisio aut^r fidei . g^o debet ad poni q^r ptinet
ad spem e fruitio mag^r ptinet ad caritatem
¶ p^o deo n^o fruimur n^o p dilectionem q^r uisionem ul^r
n . dmus fui q^r diligim^r . ut s^r ut pz p aug^e
i . li . de doct . x^ana g^o fruitio n^o debet poni
alia dos a dilectione ¶ p^o ad dilectionem beatitud^r
requirit^r dr^r comprehensio . i . cor . ix . sic currite ut
comprehendatis g^o debet ad ls . d^a . dos poni ¶ p^o
ansel . dic q^r h^o ptinet ad beatitudi^r . aie sap
amicicia concordia potestas et honor securitas g^r
udiu et sic uident^r dotes pdc^r incomp^t assig^ri
¶ p^o aug^e . i . fi . de ci . dei . dic q^r de^r in illa beat^e sine
fine uidebit^r . sine fastidio amabit^r . sine fa
tigatione laudabit^r . g^o laus p assignatis dotibus
adiungi debet ¶ p^o boe^t poit . v . ad beatitud
ptinent inter s^r glosae . que s^r h^o suffragia q^r
pmittunt^r diuitie . iocunditas q^am pmittit
uoluptas celebritas q^am pmittit fama
securitas q^am pmittit po . reuiri . q^am p
mittit dignitas et sic ur^r q^r ista po debent
assignari dotes q^am pdce . Vlt^r ur^r q^r n^o sit
p^uide aliq^r dotes in corpore pdotes aie . d^r
tes . n . ordinant^r ad coniunctionem spualem . in q^a beati^r
consistit . ut dcm e . set ea q^r s^r in corpore n^o in clinat
ad hu^r coniunctionem q^r corpores . metal p^r q^am aia
deo coniungit^r . n^o exercent^r organis corporalibus . g^o
n^o s^r p^uide aliq^r dotes corp^r ¶ p^o hoi debet^r
dos et beati^o f^m q^r e ad ymaginem dei set ho n^o
e ad ymaginem f^m corp^r set f^m aiam ut patet
p aug^e . i . li . de tri . g^o corp^r n^o debent^r dotes
¶ p^o intres in fiorel aie sensitiue et uegeta
tiue s^r p^rfortel q^am ipm corp^r set n^o assi
gnant^r . aliq^r dotes respondentes . uiribus in fiogalibus
aie . g^o n^o debet aliq^r dotes assignari corp^r respon
dentes ¶ Set q^r dotes debent^r beatis f^m q^r xpo
conformant^r . set hoies n^o solum conformant^r xpo f^m
aiam set et f^m corp^r g^o et dotes corpori debent^r
¶ p^o h^o idem apparet ex diffinitione dotis supposita
q^r talis e dos e ornat^r aie et corporis . g^o et c^r
Vlt^r ur^r q^r dotes corporis inconuenient ponunt^r

g. s. subtilitas agilitas claritas et impassibilitas.
anselmus .n. in de penere. vii. dicit .n. quod erunt beatitudinis
corporis s. pulcritudo. velocitas. fortitudo. liber-
tas. sanitas. voluptas. diuturnitas. ¶ Preterea ad perfectionem
corporis [illegible] non solum pertinet ad motum s.
agilitas, ergo deberet aliqua poni que pertinet ad sensum.
¶ Preterea cum sensus corporis erunt delectabilia pro omnes sensus. ergo sicut
ponitur claritas que pertinet ad visum ita debet
poni alie dotes que pertinent ad aliquos sensus. ¶ Preterea
sicut impassibilitas convenit corpori gloriosi ita aliis qui
[illegible] ergo non debet poni dos corporis et non ponitur dos anime.
¶ Preterea sicut subtilitas est dos corporis ita penetratio ut
[illegible]. in moralibus super illud Job xxviii. non adequabitur
ei aurum vel vitrum, ergo inter dotes corporis debet
poni penetratio. Responsio dicendum ad 1. q. quod ab
omnibus communiter ponuntur tres anime dotes diversi-
mode tamen quidam .n. dicunt quod tres anime dotes sunt
visio dilectio et fruitio. quidam vero quod sunt visio
comprehensio et fruitio. quidam vero quod sunt visio
dilectio. apprehensio. omnes .n. hee assignationes re-
ducuntur in idem et eodem modo earum numerus assignatur
dictum est .n. quod dos est aliquid in herens per quod ordinatur
ad operationem in qua consistit beatitudo in qua quidem operatione duo
requiruntur s. substantia operationis que est visio et perfectio eius
que est delectatio. oportet .n. beatitudinem esse operationem
perfectam. visio autem aliqua est delectabilis dupliciter. Uno modo
ex parte visionis in quantum ipsum videre delectabile est
sicut delectamur in cogitando mala quamvis mala
nos non delectent quia operatio illa in qua beatitudo ultima con-
sistit debet esse perfectissima ideo requiritur quod visio
sit delectabilis ingressus quod sit sunt per aliquem habitum
sed aliud quod sit delectabilis ex parte visionis duo
requiruntur s. quod principium visibile sit conveniens. et quod sit
coniunctum sicut ergo ad delectationem visionis ex parte sui
requiritur habitus qui visionem eliciat et sic est una
dos quam dicunt ab omnibus visio sed ex parte visibilis re-
quiruntur duo s. convenientia que est per affectum et
quod est ad hoc ponitur dos a quibusdam dilectio et a quibusdam
fruitio secundum quod fruitio ad affectum pertinet. illud
n. quod summe diligimus convenientissimum estimamus
requiritur et ex parte visionis coniunctio et sic ponitur
a quibusdam comprehensio quod nichil est aliud quam in presentia deum
habere et tenere ipsum. sed secundum alios fruitio prout
ut fruitio est non spei. sicut est in via sed in re
sicut est in patria. et sic dotes tres respondent
virtutibus theologicis. s. visio fidei. spei vero
comprehensio vel fruitio secundum unam acceptionem caritati
vero dilectio vel fruitio secundum aliam assignationem fruitio
vero perfecta qualis in patria habetur includit visionem
et dilectionem et comprehensionem et ideo a quibusdam accipitur
pro uno a quibusdam. vero pro [illegible] quidam attribuunt has

tres dotes tribus anime viribus. visionem s. ro-
nali [illegible] concupiscibili. fruitionem vero irascibili
in quantum fruitio est per quamdam victoriam adepta
sed hoc non proprie dicitur. quod irascibilis et concupiscibilis non sunt
in parte intellectiva. sed sensitiva. ut in. iii. li.
de anima. dictum est. dotes autem anime ponuntur in ipsa
mente. ¶ Ad 2. dicendum quod memoria et intelligentia
non habent operationem quin vel ipsa intelligentia est operatio
memorie vel si intelligentia dicatur esse potentia quedam
memoria non exit in operationem nisi mediante intelligentia quia
memorie est notitiam retinere. unde et memorie
et intelligentie non respondet nisi unus habitus s. noti-
tia cui vero respondet. una tamen dos s. vi-
sio. ¶ Ad 3. dicendum quod fruitio respondet spei. in
quantum concludit comprehensionem que spei succedit
quod .n. speratur non dum habetur quo spes quodammodo
animo affligit propter distantiam amati et propter hoc in
patria non remanet sed succedit ei comprehensio.
¶ Ad 4. dicendum quod fruitio secundum quod comprehensionem inclu-
dit distinguitur a visione et dilectione aliter modo tamen quam
dilectio a visione. dilectio .n. et visio diversos
habitus nominant. quorum unus pertinet ad intellectum
alter vero ad affectum. s. comprehensio vel fruitio
secundum quod ponitur comprehensione non importat habitum alium
ab illis duobus sed importat remotionem impedi-
mentorum ex quibus efficiebatur ut non posset
mens deo. q. presentialiter coniungi. et hoc quidem fit
per hoc quod ipse habitus glorie animam ab omni defectu liberat
sicut quod faciat eam sufficientem ad cognoscendum sine fan-
tasmatibus et ad predominandum corpori. et ad alia huius-
modi per que excluduntur impedimenta quibus sit ut
nunc peregrinemur a domino. ¶ Ad 5. patet solutio ex
dictis. ¶ Ad 6. dicendum quod proprie dotes sunt immediate
principia illius operationis in qua perfecta beatitudo consistit per
quam [illegible] coniungitur. alia autem que anselmus enumerat
non sunt huiusmodi sed sunt qualitercumque beatitudinem concomitantia
vel consequentia non solum in comparatione ad sponsum. ad quem so-
la sapientia inter enumerata ab eo pertinet sed in
comparatione ad alios vel pares ad quos pertinent ami-
citia quantum ad unionem affectuum et concordia
quantum ad consensum. in agendis vel in consilio eius ad
quos pertinet et potestas secundum quod a superioribus inferiora
disponuntur. et honor secundum quod ab inferioribus
superioribus exhibetur in qua per operationem ad se ipsum
ad quod pertinet securitas quantum ad remissionem
mali et gaudium quantum ad adeptionem boni.
¶ Ad 7. dicendum quod laus quam ab augustino ponitur tertium
dotum quam in patria erit non est dispositio ad beatitu-
dinem. sed magis beatitudinem consequens ex hoc
n. ipso quod anima deo coniungitur in qua beatitudo
consistit sequitur quod in laudem prorumpit unde laus

d9

n̄ hēt rōm dotis. Ad .vij. dicendum quod illa .v. q̄ enūat hoc .s. q̄dā bt̄us cōditiōes nō .iūt dispōes ad btūs actū et q̄d btitudo hec sū pfectis sola et singularit hīt pt̄ ipm quicq̄ ab hoīb; ī dīuisis reb; q̄ ut p3 p. et p. ph̄m .in i. et .x. eth. et s̄ h hoc illa .v. inuenta btīte ēē q̄ h sī q̄ ab hoīb; tēpali felicitate q̄rūt que ul' ptinēt ad imunitatē a malo sicut secitas l' ad p̄secutōem boni. quietem . sic iocunditas et pfcī . sic sufficiēt l' ad manifestatōē boni celebritas ī q̄ bonū .uni' ē ī noticia multoz et reducūt ad q̄sistit ī exhibitiōe hōris qui est testimoniū ūtutis . Vn̄ patet q̄ illa .v. nō dicēda dotes sed quedā btītudinis q̄ditiōes. Ad .ij. q. dicendum q̄ s̄ h hoc btitudinis pticeps .q' ad ūginē dicitur q̄sistat ūgo aūt dicitur p̄o et pnt ī mete q̄sistit sed p q̄ndā dūatiōem et ī corp̄ hoīs q̄dā repsentatio ūginis inuēt̄ s̄ ex cor ātie ēē ppoitanū. ut p3 ex his q̄ magr dicit .ī .ij. sent. d. xvj. Vn̄ hīt l' glīa p̄o et pn̄ ē ī mete sed p q̄ndā redūdātiā dūat et ad corp̄ ut btā hoīs ē corp' dicatur q' p ipm̄ ātie de q̄ueniēte pfcē q̄seq̄. Vn̄ sic dispōes que sūt ī ātā btā ad pfcāz opōz q̄ deo q̄iugūt ē dicitur ātie dotes. ita dispōes q̄ sūt ī corp̄ glo so ex q̄b corp' pficit pfcē . ātie sūm dicitur corp' dotes. Ad .i. q̄ dicendum q̄ ī pfcō corp' glosi ī nō coadiuuat ad h q̄ ātā libatus et pfcūis deo ī beat mq̄ uidet nō [illegible] aliq̄s corporis ī [illegible] . adiā ī hesce q̄ īqntū ē ātā pfcius ē hīt corp' q̄uētā . q̄ acorp' seprata . sic ē ei' opō ē pfcōr . ut s̄ dcm̄ ē . Ad .ij. p3 sī ex dcis. Ad iij. dicendum q̄ sic dic aug. ī .li. de ciui. dei . hōmīs nō solū ptinet cor' sed q̄ cōpoīs sūt . Vn̄ ōīs ī fiozes p̄o. que sūt or gāis affixa sil' ē cor' q̄putatē . et cū eo ē sil' dotāt. Ad .iij. q. dicendum q̄ ātā ē forma corp' et motor . Vn̄ cū dotes corp' addat q̄ forēī ordine ē ut cor' pfcē āie sbīat . ei pfcē et sic forma et sic motori . a forma āie ī m̄ tria cāt .s. ēē sbale . uires et forme sūte .s. actiuis et abon̄ q̄suatō cor' g̊ glosū ī q̄ pfcē āie sb̄ dicitur q̄ ad ēē sbale . q̄d ab ea hīt sic q̄ ē dos sbtilitatis . ex h̄ .n. q̄ cor' glosū . sbtile dicitur ut s̄ . d. xliiij. dcm̄ ē q̄ p pfcē ab āia ī forte ī q̄ uo pfcē sb dicitur ei ut forma s̄ forme actiuis q̄ sūt ī corp' ab āia sic ē dos claritatis ī q̄ uo cor' glosū pfcē ab āia q̄suatur . sic ē dos ī passibilitatis . ex h .n. q̄ ī passibile dicitur . q̄ eū āie q̄suatur . ī mūe ab oī lesiōe . sed in q̄ntū cor' pfcē sb dicitur āie ut motori et sic ē dos agilitatis cor' .n. s̄ h dicitur agile q̄ ad oīs act' āie ē expeditū et ptatū q̄dā aūt .iiij. dotes corp' .iiij. ūtutib; cardinalib; adaptāt eo q̄ cardinaliū ūtutū m̄ s̄ hoc cōsilia ut s̄. prudentie rendat claritas . sī q̄ ōgm iustitie q̄ ē ppetua q̄ īmortal' . ī passibilitas fortitudi agilitas ex q̄ q̄tigit ut nl' cor' possit resistē . Vn̄ agilitas nō .i. cor. xv. p h q̄d dic s̄get ī ūtute te pantie q̄ ūo q̄ cor' attenuat sbtilitas et sic .iiij. dotes corp' rendāt ūtutib; carlib; sic tres dotes corp' ēbus dicitur ut dcm̄ ē. Ad .i. g̊ dicendum q̄ illa .iiij. q̄ ansel. ponit q̄tinēt sb istis .iiij. pulcritudo .n. q̄tinet sb claritate uelocitas q̄ libtas et fortitudo sb agilitate sanitas et diuturnitas sb ī passibilitate uoluptas potest reduci ad sbtilitatē q̄ ex h q̄ cor' ē pfcē fortai p [illegible] ē ad delectatōz dispōitū. Ad .ij. dicendum q̄ agilitas nō solū ptinet ad motē sed ē ad sēm q̄ ad oīs opāces alias . āie ut s̄ h dicatur cor' glosū . ēē agile . q' ē pfcē h̄ ītatū ad oīs opōes q̄ p cor' exercent. Ad .ij. dicendum q̄ s̄ ph̄m ī .ij. de gnōe . q̄litates uisibiles sūt . aliis q̄litatib; sensibilib; nobiliores q̄ ad h q̄ uisit. dūt ī fioza . cor' cū supiorib; et corib; n̄ aūt q̄ ē ad ās . sensibiles . q̄litates Vn̄ lux . l' claritas q̄ ē q̄litas ppa celestiū cor' int' ā . q̄litates corp' ē nobilior et mag' sil ad expiendā mdlic claritatē ī o extredūdātī glie . ab āia ī cor' mag' ponit ī cor' gloso claritas ut dos q̄ alia sensil' q̄litas. Ad .v. dicendum q̄ āia nō ē passibil' . s̄ nūm n̄ p actus ī q̄ntū cor' puat l' p dīnā ītitam ē passibil' excelpi q̄ ab āīabus beatoz ē paul sī q̄ dicitur dīcta . Vn̄ ex q̄ ī passibilitas ponit' dos corp' nō ex q̄ ponat' dos āie. Ad .v. dicendum q̄ claz et puritū . ad id gnis reducit eo q' lux ē act' dyafani et io puritas non ponit' dos distīcta a claritate depēdis aūt dotib; tā āie q̄ corp' ī spāli dcm̄ ē . d'stincōe mdeliacet ī . pa. d. p. li. d dilectatiōe ī p̄o . li. ī tractatu de claritate diuisiōe s̄ hec eadē . d. diuj. dotib; corp' . ē d. xliiij.

DEinde querit' de aureol' . circa h q̄ritur .v. Pmo q̄d sit aureola. Scdo q̄uo differat a fructu. Tertio quoz debeat' aureola. Quarto quib; debet'. Quinto de nūo aureolaz.

Ad pmū sic pcedit' . ur q̄ aureol' nō sit aliud pmiū ab eēli pmio q̄ aureola dicitur pmiū ei . ēēle ē ipā btīdo s̄ hoc ē stat' oīū boni q̄sumatiōe . pfcūs . g̊ pmiū ēēle oē bonū q̄ hīt ī p̄ria includit et sic aureola ī cludit ī aurea. Pr̄ mag' et mi' nō di

ustificat spe. sed illi q consulit consilia et precepta
mag pmiat q illi q sruat pcepta tm. n
i ca eo pmiu ut differre n q unu e alio
mai. e aureola noiet pmiu q debe opib
ptoo s g ut q aureola n dicat aliqd distictu
ab aurea. ¶ p pmiu Rndet mito sed radix
toci miti e caritas cu g caritati Rndeat au
rea. ut q i pria no sit aliq pmiu ab aurea
p pmiu distictu. ¶ p hoies bti assumit ad
angloz ordies ut dic gg. sed in angis li
cet q da data sit qbzda excellet n tn i pos
sidet sing oia .n. i oib; s. no quid eq ti
q ali aliis sblimi possidet q tn oe hnt .
ut i gg dic. g et i btis no est aliq d pmiu
n oiu conue. g aureola n e pmiu distict
ab aurea ¶ p excellentori mito excellenti
pmiu dbet. opib; q s i pcepto. aureola do
hris q s i consilio. est pfcioz q aurea. et ita
no deberet diminutiue signi et sic ut q aureo
la no sit pmiu distictu ab aurea ¶ sed g
exo. xxv. s i facies alta corona aureola
dic gla. ad corona ptinet cantic nouu. q
ugines tm corona agno canut exq ut q
aureola sit qda corona no oib; sed aliquib;
spalit reddita aurea aut oib; btis redd g
aureola e a q aurea ¶ p pug q s uictoria
debe corona ij. thi. ij. no coronabit n q legit
time certauit g ut e spal ro certamis i d; ee
spal corona. sed i aliqb; opib; e spal ro c
tandi g palus dm corona hnc debet. hanc
dicim aureola. ¶ p militans dscedit a triupha
te ut p; apoc. xxi. uidi ciuitate scam et c.
sed in ecca militate spalia opib; reddent
spalia pmia sic uictorib; corona certantib;
ramu. g sili d; ee in ecca triuphante Respo
sio dd q pm ecle hois q e el bti consistit
i pfca coniunctioe aie ad dm i q ntu eo pfte
fruit. ut uisio comparato pfce. h aut pmi
meth. corona. d; ul laurea tn ex pte miti
cu qda pug. agit militia e e uita hois
s tra. job. vij. tn i ex pte pmij p qd ho
efficit. quoda mo diuinitatis pticeps et p
coms regie potestatis apoc. v. fecisti nos do
nro regnu et sacdotes corona aut e ppe
sign regie dignitatis. et ead roe pmiu. qd
ecclia dr. corone. roe h. sign. q corona
pfcoz qnda roe fige. circularis ut ex h q
pfcoi competat btoz sed q nich pt supaddi
qnsit eo mi. io s addicu pmiu. aureo
la noiat. hnc aut ecli pmio q aurea
di ad addi d. uno mo ex conditione ne ei q

pmia sic i bti. aia oia coi. coniugit. vn
q ipi g aia corp media aureola noiat. vn s
illd exo. xxv. facies altu corona aureolam
dic qda glo. qi. i s. aureola supponit e in
scptu d; q eis sblimioz gla i receptioe. coz
fuet sicut nc d aureola no agit ¶ a mo
ex roe opis uictoriij. q qdm rom miti ht
ex d iob; ex qb; ht. rom bonitatis .s. ex radice
caritatis q refert . i fine ultim et sic dbet ei
qda ecle. pmiu. s. puetio ad fine q e au
rea et ex ipo gne act q laudabilitate qda
ht ex dbitis circustantis et ex hitu eliciete et
pxio fine et sic dbet ei qda mo accl pmiu
q aureola d; et h mo d aureola ad psens
intendim et sic dd q aureola dic aliqd au
ree s a d ditu .i. qda gaudiu d opib; .au
ctis q hnt rom uictorie excellens. q e aliq
gaudiu ab eo d uictioe ad dm gaude q
gaudiu i q ntu uni qsqz. ad sumu gaudiu
pueiet s mod suu. s; mo uni eit apioz q
alte. ut sic illa pietas i portet n equalitate q
titatis. s; pportiois ¶ ad. ij. dd q q ius in
regn celoz mior gaudet no solu d bo suo
s; i d bo. supioris no tn gaudet deo q su
pior. q; ro gaudij i oib; est et io q ds plus
gaudet. d do tanto plus gaudbit d qq; alio
vn supio plus gaudbit d bono i fioris q
ipe infioz. ¶ ad. i. g dd q bti includit oi
boa. q s neca ad pfcam hois uita q consistit
i pfca hois opoe sed qda posst supaddi
no qi neca ad pfcam opoiz ut sine qb
ee no pot sed q; hns hitis e btus clarior
vn ptinet ad bn ee btis et ad decorem qndi
ipi sic et felicitas. pollucita ornat nobil
et corp pulctudine et h. s; quib; tn ee pot
ut p; i. j. eth. et h mo se ht aureola ad bti
tudine pte. ¶ ad. ij. dd q ille q fruat
pcepta tm. s q ro miti considat i opib;
ex ipo gne. opom no aut sp s q ro miti
pesat ex radice caritatis cu q; ex maiori
caritate. as fuet pcepta tm q as pcepta
consilia sed ut plies acuit ea q; pro dile
tiois e exibied opis. sic dic gg no g ipo
pmiu ecle. mag i tesu d; aureola. sed
illd q pmio ecli supaddi indifferent
siue sit mag pmiu ecle. hntis aureo
la. siue mi siue eqle pmio ecli n hntis
¶ ad. iij. dd q caritas e pn merendi sed act
ut e q instrm. quo meri adeptu aut
consequd no sol requirit debita disp i pp
mot sed recta disp i instro q io refectu

ad esse. excepte primi priv. q est principale. q aliqd
excepte istud q est sanu. Unde q primus id est
excepte [illegible] s. aurea et ad excepte opposite.
aureola [illegible] excepto angeli. excedd gaie
act[illegible] beatitudine mueret s. s q sit eu
ad deum. q id nullum singlare premiu invenitur
in uno q n no habet sed in eo homines cum dilisig
gradibus actuum beatitudinem merent. q id no est
sic in illo q unus ut spiritualiter habet in homines
quedam modo quod est huic in q. s. paritate p[illegible]
unusquisque bonum alterius suum reputat no tn hoc
gaudium q unus alteri congaudet potest aureola
nominari q no datur in premium victorie ei. sed
magis respicit victoriam alienam. corona no
victoribus [illegible] no victorie [illegible]
[illegible] ad q maior est excellentia intra q [illegible]
git excellentie [illegible] illa q exigit exigne
actus sic [illegible] ordinatur [illegible] est predictis huius
que sunt addimenta et quantum actus non consistit vit
et premiu [illegible] modo toti [illegible] q q. sic
[illegible] est maior quam istud premio [illegible] actum
[illegible] singulis q id aureola dicitur diminutive [illegible]
[illegible]

Ad quartum sic proceditur. Videtur q aureola non differat
a fructu. eadem enim merito non debentur diversa
premia. sed eidem merito respondet aureola. ut
fructus tricesimus s. virginitati. ut patet in glo. m
xiij. ergo aureola est idem quod fructus. Item aug
[illegible] i. li. de virginitate q [illegible] fructus
[illegible] martirum [illegible] virginum ergo fructus est
[illegible] premiu [illegible] virginibus et martiribus s.
eadem [illegible] aureola. ergo aureola est idem
q fructus. Item in beatitudine n invenitur n de premio
s. essentia [illegible] q [illegible] sit addit sed premium
[illegible] additum dari est esse aureola q [illegible]
[illegible] q [illegible] xxv. aureola corone aurea
superponi [illegible]. sed fructus no est premium [illegible] q
sic debetur omnibus bonis ergo est id q aureola. Sed
contra q q no sunt eiusdem divisionis no sunt eiusdem [illegible]
sed fructus et aureola dissimiliter dividuntur q
aureola dividitur in aureola virginum mar
tirum et doctorum. fructus autem in fructum coniuga
torum viduarum et virginum ergo fructus et aureola
no sunt idem. Preterea fructus et aureola esse id
[illegible] debetur fructus debetur aureola. s. non per
[illegible] fructus [illegible] no
aureola ergo [illegible]. Videtur ut q fructus n de
[illegible] soli [illegible] generi. q. i. cor. xv. sup
illud alia claritas solis illorum [illegible] glo. [illegible].
claritati solis illorum dignitatem comparat. quod centesimum fructum habent lunari autem qui sexage

simum stelle q sequuntur tricesimum. sed illa diversi
tas claritatis s. in [illegible] apostoli pertinet. ad
quamcumque beatorum distinctionem ergo diversi fructus non divi
[illegible] soli continentie. Preterea fructus a fruitione
dicitur. sed fruitio pertinet ad premium essentiale q
omnibus [illegible] respondet ergo etc. Preterea fructus
laboris debetur. sap. iij. bonorum laborum gloriosus est
fructus. si maior labor est in fortitudine quam in temperantia
vel continentia ergo fructus non soli respondet soli
continentie. Preterea difficilius est modum non excedere
in cibis [illegible] vitam quam in [illegible]
quibus vita [illegible] potest. [illegible] maior la
bor [illegible] quam continentie. ergo [illegible]
magis respondet fructus [illegible] re
fectione [illegible] Ph.
[illegible] theologie [illegible] [illegible]
s. ipso deum. ut q [illegible] maxime delectantur
[illegible] Sed contra est q [illegible] in glo. [illegible] xiij. q fruc
tus assignatur virginitati [illegible]
nem [illegible] q sunt [illegible]. Videtur
ut q inconvenienter assignentur tres fructus
[illegible] [illegible] v. ponit [illegible]
fructus [illegible] gaudium [illegible] q id ut q
n debent [illegible] tres tm. Preterea fructus [illegible]
ad premium [illegible] sed premium q [illegible]
virginibus viduis et coniugatis no est [illegible]
[illegible] continet [illegible] tunc cum nullus sal
uetur qui [illegible] et [illegible] per has tres partes
sufficienter dividitur ergo inconvenienter [illegible]
[illegible] fructus assignantur. Preterea [illegible]
cedit continentia [illegible] virginitas
viduitate. sed non sic excedit sexage
narius centenarium et centenarius sexagenarium
[illegible] arismeticam proportionalitatem q sexage
narius excedit tricenarium in. xxx. et sexagenarium centenarius
[illegible] nec [illegible] geometri
cam q sexagenarius sit habet in dupla proportione
ad tricenarium. centenarius ad sexagenarium in sex
quialtera [illegible] q duas tertias eius. ergo
inconvenienter [illegible] fructus continentie [illegible]
Preterea ea que in sacra scriptura [illegible]
sunt [illegible] xvj [illegible] et terra transibunt [illegible]
mea no [illegible]. sed ea q constitutione
hominum sunt [illegible] condite possunt mutari ergo
[illegible] q institutione hominum sunt no est accipi
[illegible] que in scriptura dicuntur et sic ut q [illegible]
nemies [illegible] q beda assignat de istis
fructibus dicens q fructus tricesimus debetur
coniugatis q in representatione q sit in [illegible]
[illegible] pollicis et indicis
[illegible] summitate [illegible] modo osculantur

[illegible] tantum [illegible] ostensa [illegible] [illegible] paucorum [illegible] [illegible]

[illegible] posse dividi fructus [illegible] [illegible] dulcedinem [illegible] [illegible] hominis [illegible] ultimum ad quod opus [illegible] [illegible] modo [illegible] fructus [illegible] [illegible] [illegible] ultimus finis [illegible]

[illegible]

[illegible] aureola [illegible] fructus [illegible] aureola [illegible] [illegible] coronabitur [illegible] [illegible] laborantia [illegible] [illegible] fructus [illegible] [illegible] aureola [illegible] fructus [illegible] [illegible] premium [illegible] aureola [illegible] [illegible] fructus quibus non assignatur aureola. Ad .i. [illegible] [illegible] [illegible] propter operis [illegible] victorie excellentis [illegible] Ad .ii. [illegible] fructus [illegible] acceptationem [illegible] martyrio [illegible] [illegible]

[illegible]

8

aptatur . monachi quod in fortitudine quod per pro-
fessionem est quod in genere [illegible] ¶ ad . 2 . dicendum quod quamvis
delectationis quod sit maior sit magis necesse . vel quod
sit [illegible] non tamen sit [illegible] ut patet
[illegible] carnis [illegible] ¶ ad . 5 . dicendum quod fructus
[illegible] sit ad m
et ideo non sequitur . Ad . 3 . q . dicendum quod per contine-
ntiam [illegible] ut dicitur [illegible] sp[iritu]a-
lium [illegible] . et ideo [illegible]
[illegible] fructus di-
stinguitur est . n . quedam spiritualis [illegible] et quedam
[illegible] spiritus est [illegible] quod [illegible]
[illegible] carnis non putatur quod sit
[illegible] rectum ordinem rationis [illegible] delectabilibus
carnis . et hec est spiritualitas coniugatorum spiritus uero sup-
[illegible] est quod homo abstinet delectabilibus carnis
[illegible] omnibus abstinet sed [illegible]
[illegible] plenitus
et [illegible] spiritualitas [illegible] aliquod tempus
[illegible] spiritualitas [illegible] continentiae
coniugale . dat fructum xxx . uiduale lx . vir[gi]-
nale centesimum . [illegible] illa quam [illegible] alligat quia
[illegible] possit et [illegible] alligari [illegible] non [illegible] . ter-
nius [illegible] . n . nus [illegible] in denariu
[illegible] numerus rei ut
[illegible] infimo . [illegible] . et hic [illegible] omnibus [illegible] . et [illegible] et sic unde que
[illegible] ternarius [illegible] coniugatus alligat . [illegible]
[illegible] decalogi qui per denariu signi-
[illegible] ternarius [illegible]
[illegible] . [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] congregatis . unde
[illegible] ab
[illegible] delectationibus [illegible]
[illegible] n . [illegible]
[illegible] carnis [illegible] . et sic datur
[illegible] continenti coniugali sibi
centenarius [illegible] virginitati que [illegible]
[illegible] centenarius [illegible]
[illegible] et sic virginitas tenet spiritualitatis
[illegible] in [illegible] potest hic . n .
centenarius [illegible] figura . figura
n . [illegible]
[illegible] ut patet [illegible] anima [illegible]
unde [illegible] virginitati [illegible]
[illegible] ¶ ad . 1 . 9 . dicendum quod [illegible] fructus
[illegible] in fructibus loquimur
ut [illegible] ¶ ad . 4 . dicendum quod [illegible] agit
ad premium [illegible] non omnibus [illegible]
[illegible] premium [illegible]

sed adiuncta accidentalia sicut gaudium de operibus
illis sine quibus non est salus . potest tamen [illegible]
quod fructus non omnibus conveniunt [illegible]
sicut patet de hiis qui in fine penitentie quia in
continentia uiuunt [illegible] . n . non fructus [illegible]
premium . tamen debetur ¶ ad . 3 . dicendum quod distinctio
fructuum [illegible] secundum [illegible] vel fi-
guras numerorum quam secundum quantitates [illegible]
[illegible] ad quantitates [illegible] potest aliquis
[illegible] . n . abstinet tamen [illegible]
[illegible] suo et sic [illegible]
[illegible] duplicatur sexagenarius est de ad
[illegible] centenarius [illegible] sexagenarium
[illegible] congregat [illegible]
[illegible] premium [illegible]
[illegible] et sic [illegible] talis addita virginitati
[illegible] perfectionem [illegible] corrup-
tionem [illegible] ¶ ad . 2 . dicendum quod quamvis illa
representatio [illegible] sit ex [illegible] institutione
tamen [illegible] in [illegible]
digitorum et articulorum et [illegible]
designatur .

Ad tertium sic proceditur uidetur quod debetur virginitati
non debeatur aureola [illegible] . n . est maior dif-
ficultas in opere ibi debetur maius premium . sed ma-
iorem difficultatem patiuntur in abstinentia a de-
lectatione carnis uidue quam virgines [illegible]
[illegible] . [illegible] maior est difficultas [illegible]
[illegible] aboluptatibus illecebris abstinere tanto
magis est premium et [illegible]
[illegible] die [illegible] iuuenes [illegible]
rupte magis appetunt coitum [illegible]
[illegible] delectationis ergo aureola que est maius premium
[illegible] debetur uiduis quam virginibus ¶ Preterea si virgini-
tati deberetur aureola . ubi esset perfectissima vir-
ginitas maxime inueniretur aureola sed in beata
virgine est perfectissima virginitas . unde et virgo
virginum nominatur et tamen ei non debetur aureola
quia nullam pugnam sustinuit in continendo . cum
corruptionem fomitis non fuit infestata ergo virgi-
nitati aureola non debetur . ¶ Preterea ei quod non est [illegible]
[illegible] laudabile non debetur premium excellens
sed virginitatem seruare non fuisset laudabile in statu
innocentie . cum tunc esset homini preceptum crescite et
multiplicamini et replete terram [illegible] legis
quando steriles erant maledicte . ergo virginitati aureola
non debetur ¶ Preterea non debetur idem premium virgini-
tati seruate et virginitati amisse sed pro virginita-
te amissa quandoque debetur aureola ut patet
si aliqua inuita prostituatur [illegible]
fitetur . ergo virginitati aureola non debetur . ¶ Preterea ex

cellens p̄miū ei nō debẽ. q̄ ĩ ē nob ĩ n̄. sed
uirginitas ĩ nascit' eliber ħ' q̄bo ⁊ malo
g° uirginitati aureola nō debet. ¶ p̄ sic se
h̄t ĩ duitas ad fructū sexagenariū. ita uirgi
tas ad fructū centesimū. id ē aureolã. sed
nō omib; uidue debet fruct. sexagenarius
sed solū uiduitatẽ nouicii ⁊ quidã dn̄t g° uir
g'b n̄ uirginitati aureola debet sed solū uirgi
nitati ex uoto fuate. ¶ p̄ p̄miū r̄ndet
necessitati cum ẽẽ meritū ĩ uo' ↄsistat. sed quã
uirgines sũt ex necessitate ut illi sũt ↄ eunuchi.
g° uirginitati nō sp̄ debẽ aureola. ¶ sed ↄ ē q'
h̄ exo. xxv. facies alterã coronã. glo. ad co
ronã. glo. ad coronã p̄tinet canticũ no. q̄ u
gines corã agno cantãt. s. q̄ sequũt agnũ.
q̄cũq; ierit q g° p̄miũ q' uirginitati debẽ. dr̄ au
reola. ¶ p̄ ysa. lvi. dr̄. h̄ dic dn̄s eunuchis
⁊ sẽ dabo eis nom̄ meli' a filiis ⁊ filiab;. glo.
p̄pri gl'iam excellentẽ q̄; sig̃t sed p eunuchos
qui se ip̄os castrãt p̄p regnũ celoꝝ uirgines
designãt g° uirginitati debet ad excellẽs p̄miũ
q' h; uocã aureola. Videt' ur̄ q' aureola marty
rib; nō debeat. aureola ē p̄miũ q' opib; sup
erogationis redditur. vñ dic beda. sr̄ illd' exo
xxv. sup coronã aureolã ⁊c. s. corõ p̄mio
recte p̄t ĩtelligi. q̄d generalia mandata sp̄etat
nec uite p̄fectis electioẽ. ĩ uscedit sed mori
p̄fessioẽ fidei. q' ĩ ē necessitatis nō sp̄ eroga
tionis ut p; ex h̄ q' dr̄ ro. x. corde cred. ad iusti
c. aut ad ↄfes. sit ad salutẽ g° martirio nō
sp̄ debet aureola. ¶ p̄ s'gg̃ fuitã tãto mag̃
sr̄ g'ta. quãto mag̃ sr̄ liberi. sed martyriũ
minimũ h̄t delibetate. cũ sit pena ab al' molẽt'
ĩflicta g° martyrio aureola nō debet. q̄ tam
det merito excellenti. ¶ p̄ matyriũ nō solũ
ↄsistit ĩ exiori passioẽ mortis sed ĩ interiori
uoluntate. vñ. b' distĩg' t̄a gña matyrũ uo
luntatẽ nō nece ut joh'es. uol' ⁊ nece ut stepha
n'. nece ⁊ n̄ uol' ut ĩnocẽtes. si g° matyrio au
reola debet. mag̃ debẽ martyrio uoris q̄
exiori ↄ exiori matyrio. cũ meritũ ex uo' p̄cedat
h' aũt nõ pont' g° matirio aureola nō debet
¶ p̄ affl̃ic corp' ē minor q̃ afflictõ mentis q̃ ẽ p
dolores ⁊ ĩteriores aĩe passiões sed interior ẽ afflic
tõ q̃dã marĩyriũ ẽ. vñ dic j'r ĩ fmoẽ d' as
sũptioẽ recte dixim' dei genitrix uirgo ⁊ matyr
fuit q'uis ĩ pace uitã finĩ erit. ip̃i' aĩam
p̄ trãsibit glad'. s. dolor d' morte filii. cũ g° in
teriori dolori aureola. nō r̄ndat nec exiori
p̄ r̄ndet dr̄. ¶ p̄ ip̄a p̄ma martyr' q̄dã est
vñ dic g̃g. q' uis occõ p̄secutionis h̄t tñ

⁊ pax nr̄e matyriũ sũ q̄ si carnis colla ferro
nõ subiciam spũali tñ gladio carnalia desidia
ĩ mẽte trucidam p̄ri̇ e aut que ĩ exiorib;
opib; ↄsistit. aureola nō debet. g° n̄ q̃ oĩ
exiori matyrio debet aureola. ¶ p̄ illicito
opi nō debet aureola sed illicitũ ẽ s' ipi
man' iñcẽ ut patet p aug̃. ĩ. li. d' ci. dei ⁊ tñ
quaꝝdã matyria meccã celebrant. quis
man' ĩ iecerit tiranoꝝ rabiẽ fugiẽs. ut p;
ĩ ecclĩca ystoria. de quibusdã mulierib;. ap' alexã
driam. g° sp̄ matyrio debet aureola ¶ p̄ cõtĩg̃
aliquẽ aliq̄ p fidem uulnari. ⁊ postmod' ẽt t'pe
suiuis p̄ũc ↄstat matyrẽ ẽẽ ⁊ tñ ei ut uir
aureola. nō debet. q̄ ei' pug̃ n̄ durauit
usq; ad mortẽ g° nõ sp̄ martyrio debet
aureola. ¶ p̄ quidã mag̃ affligũtur ĩ amis
sioẽ rer̄ tẽpaliũ. q' ĩ ĩ p̄pria corp's afflictioẽ q'
patet ex h' q' multas afflictioes sustinẽt
ad lucrũ ↄq̃renda sig° eis q̃ p̄p xp̄m tẽpalia
bona despiciãt. ur̄ q' sic matyres n̄ tñ eis
ut ur̄ tñ ẽẽ ille qui p fide occidit' vñ
dic v°. matyres grece testes latine q' p̄
testimoniũ xp̄i passiões l' sustinẽt ul' susti
nuerũt ⁊ usq; ad mortẽ p ueritate certauer
sed aliq̃ aliẽ uirtutes sũt. circa excellẽciores
ut iusticia caritas ⁊ hm̄. q̃ sine grãs ẽẽ nõ pos
sũt. quib; tñ nõ debet aureo . . g° ur̄ q̄ n̄
matyrio aureola debeat. ¶ p̄ sic uitas fidei
ẽ a xp̄o. ita ⁊ q̄libet alia uitas ut dic amb;
q' ẽẽ sciã a q̃cũq; dicat' a sp̄u. s. ẽ. si g° susti
nẽti mortẽ p ueritate fidei debet aureola
eadẽ rõne ⁊ sustinẽtib; mortẽ p q̃libet alia
ueritate q' tñ nõ ur̄. ¶ p̄ bõ gẽ ẽ pecã bo
no p̄ri sed si aliq's p psuatione rei pu'b mo
riat' ĩ bello iuste nõ debẽ ei aureola. g°
ẽ si occidat' p psuatioẽ fidei. ĩ se ip̄o ⁊ sic
matyrio aureola nõ debet. ¶ p̄ ex meritũ
ex .li. ar. p̄cedit sed quoꝝdã matyria ce
lebrãt' eoꝝ qui usũ .n. ar. n̄ h̄uerũt g° aure
olã n̄ meruerũt ⁊ sic nõ oĩb; matyrib; debet
aureola. ¶ sed ↄ ẽ aug̃ dic. ĩ. li. d' sca uirgini
tate. nẽo q̃ntũ puto ausus fuit p̄ferre
uirginitatẽ matyrio sed uirginitati debet
aureola g° ⁊ matyrio. p̄ corona debet'
certanti sed ĩ matyrio ẽ sp̄al' difficultas
pugne. g° ei debet sp̄al' aureola. Videt'
ur̄ q' aureola doctorib; n̄ debeat ẽẽ. n.
p̄miũ q' ĩ fuco h̄t aliciu actũ uirtutis
r̄ndet sed p̄dicare l' docere nõ ẽ act' alic'
uirtutis g° doctrine l' p̄dicatioi n̄ debet au
reola ¶ p̄ docẽ ⁊ p̄dicare ex studio ⁊ doctrina

pueniunt set ea que premiantur in futuro non sunt acq
sita per humanum studium quia in illis que acquisitis non
niteretur sed per doctrinam et predicationem nulli in futuro
merentur aureolam ¶ Preterea exaltatio in futuro respondet
humiliationi in presenti quia qui se humiliat exaltabitur
set in docendo vel in predicando non est humiliatio set
magis superbie occasio unde glo. dicit math. iiii. quod diabo
lus decipit honore magisterii inflatos unde uidetur
quod predicatoribus et doctoribus aureola non debetur ¶ Item
ad ephe. i. super illud ut sciatis que sit eminens
etc. dicit glo. quod eminentiam habebunt sancti doctores
ultra id quod alii communiter habebunt ergo etc. ¶ Preterea cant.
viii. super illud vinea mea coram me est dicit
glo. quod singulare premium doctoribus eis disponit
ergo doctores habebunt singulare premium quod uocamus
aureolam. Responsio dicendum ad i. q. quod sicut per excellen
tiam uictorie debetur quedam specialis corona unde
cum virginitate quasi singularem quandam victoriam
optineat de carne contra quam continue bellum geritur
ut patet gal. v. ideo uirginitati specialis corona de
betur que aureola nominatur et hoc quidem ab omnibus te
netur set cum quaeritur cui debeatur aureola non similiter opi
nantur quidam enim dicunt aureolam actui deberi unde
illa que actu virginitatem seruat aureolam habebit
si sit de numero saluandorum et hoc non uidetur esse conveniens quia
secundum hoc illa que habet uoluntatem nubendi cum tamen nunquam nup
serit decedens habebit aureolam unde alii dicunt
quod aureola debetur statui non actui ut ille
tantum virgines aureolam merentur que in statu vir
ginitatis perpetuo seruande per uotum se posuerunt
set hoc etiam non videtur conveniens quia aliquis eque perfecta uolunta
te potest seruare virginitatem non vovens sicut aliquis
vovens et ideo aliter potest dici quod meritum omne actui vir
tutis debetur a caritate imperato virginitas autem
secundum quod ad genus virtutis pertinet secundum quod perpetua in
corruptio mentis et corporis sub electione cadit ut patet
ex his que dicta sunt xxxvi. d. et ideo illi tantum vir
ginibus aureola proprie debetur que propositum habuerunt
virginitatis perpetuo seruande sive hoc propositum voto
firmaverunt sive non et hoc dico secundum quod aureola
proprie accipitur ut premium quoddam merito redditum quam
vis hoc propositum aliquando fuerit interruptum integritate
carnis tamen manente dummodo in fine uite in
ueniatur quia virginitas mentis reparari potest quamuis
non virginitas carnis ut patet d. xxxvi. dictum est si
autem aureolam large accipiamus pro quocumque gau
dio quod in patria habetur sic gaudium esse sicut
et in corruptis carne aureola poterit deberi et si
propositum non habuerint perpetuo virginitatis seruande
non est dubium quod de incorruptione corporis gaudebunt
sic et innocentes de hoc quod immunes a peccato fuerunt

quamvis in peccandi opportunitatem non habuerunt ut
patet in pueris baptizatis set hoc non est proprie accepto aure
ole set ualde communiter ¶ Ad i. ergo dicendum quod in continen
do sit aliquid maiorem pugnam sustinent virgines
et sic ad uidue ceteris paribus virginibus autem concupiscen
tia inflammatur ex experiendi desiderio quod ex quadam quod
curiositate procedit que facit ut homo libentius ui
deat quod nunquam uidit et cetera quam in eis concupiscentiam auget
extimatio maioris delectationis quam sit secundum veri
tatem et considerationem corporis incommodis que delectationibus
adiunguntur et ideo ad hoc uidue maiorem sustinent
pugnam maiorem autem propter delectationis memoriam
et in diuersis unum alteri predicat secundum diversas hominum
dispositiones quia quidam magis mouentur hoc quidam magis
illo quicquid autem sit de quantitate pugne tamen certum
est quod perfectior est uictoria virginum quam viduarum
perfectissimum enim uictorie genus est et pulcherrimum hosti
nunquam cessisse corona autem non debetur pugne set
uictorie de pugna ¶ Ad ii. dicendum quod de opinione est de
hoc quidam enim dicunt quod beata virgo pro uirginitate pre
mio non habet aureolam si aureola proprie accipi
atur secundum quod respicit pugnam non habet ad maiorem aure
olam propter perfectissimum propositum virginitatis fuit de
alii uero dicunt quod et aureolam secundum perfectionem aure
ole habet et excellentissimam quamuis enim pugnam non
senserit pugnam tamen aliquam carnis habuit set uehe
mentia virtutis adeo habuit carnem subditam quod hanc
pugnam ei insensibilem effecit hoc tamen non uidetur conveniens quia cum
beata virgo omnino creditur immunis a fomitis inclinati
one propter eius sanctificationem perfectam non est possibile
ponere pugnam carnis fuisse in ea cum talis pugna
non sit nisi ex fomitis inclinatione nec temptatio que
a carne sit sine peccato esse possit ut patet per glo. ii. cor.
xii. super illud datus est mihi stimulus carnis mee
unde dicendum est quod aureolam proprie habet ut in hiis aliis
eam conformetur in quibus virginitas inuenitur et quamvis non
habuit pugnam per temptationem que est carnis habuit
tamen pugnam per temptationem que est ex hoste qui etiam ipsum Christum non
reueritus fuit ut patet math. iiii. ¶ Ad iii. dicendum quod vir
ginitati non debetur aureola nisi in quantum addit quandam
excellentiam super alios continentie gradus sicut autem adam
non peccasset virginitas nullam perfectionem addidisset
set super coniugalem continentiam quia tunc fuissent
nuptie honorabiles et thorus inmaculatus nulla con
cupiscentia fedatus existente unde virginitas tunc seruata
non fuisset nec tunc aureola deberetur set mutata
nunc conditione virginitas specialem decorem habet et ideo
speciale premium quamvis lege moy. ei redderetur quam cultus
dei per carnalem actum propagandus erat non erat omnino
laudabilis continentia carnis abstinentia unde non in
tali proposito speciale premium redditur nisi ex diuino p

cessissz ihietu . eo d' [illegible] ; cohelri quos-
iugia n legit ¶ ad . e . dd q' sia . puoleni
oppsa . fuit n amitt . pp h aureola du mo p
posito ppetuo ugitate suadi . inuiolata
fuet illi actu ullo mo ostedes n tn p hoc
ugitate pdit ut ex . d . xxxiij . decim e q h
vico siue pfid siue p aliq a ca uiolet co
rrupa . set si h pfid sustineat h eit ei mito
riu 7 adge maryrij ptinebit . Vn luc . dic
sume inuita uiolari fecis in castitas duplica
bit ad corona no q hat duas ugitatis au
reolas . set q d pmiu reportabit unu p
ugitate custodita aliud p iniuria q passa
e dato q q talis uiolet oppssa ppiat
n exh mit ugitatis pdit n3 mat . x . eqbz
i q fuit cu integritate mtis 7 integritas ca
nis ¶ ad . v . dd q ugitas nob an . i nasa
q ad id q i ugitate fit . e . set ppoitu ppetue
icorruptionis suade erq ugitas mitis ht no
e inatu . set exmuni e gre pueiens ¶ ad
vj . dd q no cuilibet uidue fruct' . sexage
narius dbe . set ei soli q ppoit ugiitatis
suade retinet qr uis q ntm no emitat sic
q dugitate dcm e ¶ ad vij . dd . q si fri
7 eunuchi uolutate hant icorrupt ppe
tua . suaé . 7 si facultas adeet coeundi ugi
nes sit dicedi 7 aureola merent . faciut . n . d
ncitate utute sua uolutate hant du
coiuge si posset aureola n merent . Vn dic
aug . i li . d sca ugi . quibz ipm uir mbr
debilitat ut gnarem posset . ut sit eunuchi .
suffic cu eam fiunt 7 pcepta dei custodiut
eo cu ppoito sit ut coniuges si posset hent
coiugatis fidlib; ad eqir A d . ij . q . dd q sic
i e queda pug spitui q interiores oncups ita
q mest hoi queda pug q passiones ext ia
tas Vn sic pfectissime uictorie q d oncup'
cunis triuphat . s . ugitati dbet spual corona
q aureola dr . ita q pfectissime uictorie . q h d
i pugnatoe exiori debe aureola pfectissima uic
toria q exiorib3 passionib3 osidit ex duobus
p exmagitudie passionis i te os aut passiones
illatas exius pcipuu loc mors tenet sic
q i passionib3 inttioribz pcipue sit uenereor.
oncup . 7 id qui as optinet uictoria d
morte 7 ordinatis ad morte pfectissime uic
to pfca uictorie osidat . extra . pug . qn
s . x proeliissima cu pugt q . s . e ipe xps
7h duo i martyrio osidat q e mors su
scepta pp xpm . martyriu . n . no fac pena
set ca 7 id martyrio aureola debe . sic 7

ugitati ¶ ad . i . g° dd q' sustin morte pp x
q e dse e sit erogationis op . no . n . quilibet
te sua fidm cora psecutore ofiti . set i casu e
d ncitate salutis qn . s . as apsecutore d phns
d sua fid reqrit q ofiti . te . si tn se . q au
reola no meat . aureola . n . no dbet . opi
sup erogationis i q e sup erogato set i q p
ftom q da ht Vn tali pfectioe marme 7 si
no sit sup erogato as aureola miet . ¶ ad . ij .
dd q . martyrio no debe ad pmiu . s h q ab
exiori infligit . set s h q uolutarie sustinet
q no miet n p ea . q sit i nob 7 qto id q as
sustinet uolutarie e difficilius 7 magis nat
no repugnre . ito uolutas q pp xpm sustinet
illd ostedit firmit fixa i xpo 7 id excellenti ei p
miu d bet ¶ ad . iij . dd q quida act' . sit qui
i ipo actu hnt q da uehementiam delectationis
l difficultatis 7 i talib3 act' sup addit ad rom
miti l d miti s q iactu oz uolutate ualiat
exuchemtiam dlectationis l d miti s q i actu
oz uolutate ualiat ex uehemetia act' alr actu
i q pus ait . 7 id certis pibz actu luxuria exerc
pl potat q q solu iactu osentit q i ipo
actu uolutas augetr . silr q cu act' martyrij
maxim diffie hat uolutas martyrij n ptig
ad illd mitu q actu martyrij dbet roe dif
ficultas q uis posse q puenire ad alid pmiu
osidata radice mendi q as ex maiori cari
tate pot uelle sustine martyriu q alius su
stineat Vn uolutarie martyr pot meri sua
ud pmiu eale eqle . l mai co qd martyri
debe . set aureola debe difficultati que e
i ipa pug . martyrij Vn aureola uolutari
rie . tm martyrib3 . no debe . ¶ ad . iiij . dd q
sic dlectationes tact' co q s . e ipan pcipuu loc
tenet int os dlectationes iteriores 7 exiores
ita dolores tact' pminent oibz alijs dolorib3
7 id difficultate illa q acute i fust dolores
tact' puta qui sit i tabulis . 7 hi debe au
reola mag q difficultate sustinedi iteriores
dolores pqbz tn no ppe dr as martyr . n
s q da silitudine qh mo pd loqt ¶ ad
v . dd q afflictio pnie . no e ppe loco . marty
riu . q no osistit i his q ad morte i ferre
da ordinant . tn ordinat solu ad edoc ne i
dom ad q n prisa si excessiut eet afflic
to culpada . dr aut pp silitudine . afflicti
ois martyriu . que quid excedit martyrij
afflictoe diuturnitate set excedit itetioe
¶ ad . vj . dd s aug . i po d aui . dr nlli licite
e s mari i ide q ps exca n forte . diuo in

stitutu fuit ad ex. fort. ostendend. ut mors contp
e illi. aut de hoc obm e in no institutu mortem
q intulisse deme. et ppter hoc corp martyrii accidentale
[illegible] ad. q si aliqs ppter fidem uulnus

Cecilia

mortale accipiat et supuiuat non est dubium quin
aureola meret. sicut de bta cecilia. patet que
triduo supuixit et de multis martyribus qui in car
cere sunt defuncti. sed si uulnus non mortale
accipiat et tamen ex eo mortem incurrit credo aure
olam prmeri. quamuis quidam dicant quod aureola
non meret. sed ex incuria uel negligentia mor
tem incurrit. non. n. ista negligentia eum ad mortem
pduxisset nisi presupposito uulnere quod propter fidem ac
ceptum est et ita uulnus propter xpm susceptum est ei
prima causa mortis. unde propter hoc aureolam non uide
tur amittere nisi sit talis negligentia que culpam mortalem indu
cat. que. n. auream aufert et aureolam. si. n.
exuulnere mortali suscepto non moriatur aut eum

Marcellus pp

contigerit uel quod uulnus non mortale non suscepit ad
hoc carcerem sustinens. moriatur ad hoc aureolam
meret. unde et quorundam scorum martyria in ecclesia ce
lebrantur. qui in carcere mortui sunt. aliquibus ubibus lon
ge ante susceptis sicut patet de marcello pp. quia
quis grauis afflictio ulterius. ppter xpm est usque ad mortem con

Silvester pp

tinuatur sumoris modo se. siue non sit martyr
efficitur et auream meret. si uero non continuatur usque
ad mortem. propter hoc aliquis dicitur martyr sicut patet de sil
uestro. de quo non solempnizat ecclesia sicut de
martyre quia in pace uitam finiuit quamuis prius aliquas pas
siones sustinuit [illegible] ad. viij. dicendum quod sicut temptum
non est de delectationibus in pecuniis et honoribus et huiusmodi
sed solum in delectationibus tactus qui propinquus ita
et fortitudo est de periculis mortis sicut de propinqua
ut dicitur in iij. ethicorum quia de illis in iniuriis que irrogantur
circa corpus xpm ex qua nata est mors sequi dicitur au
reola siue quis propter res temporales siue famam
uel ad huiusmodi mutat non est eff. ppter hoc ipse martyr non
meret aureolam si aliquis potest ordinare plus res
exteriores diligere quam xpm corporis amor aut in
ordinatur non coadiuuat ad minimum aut con
[illegible] potest dolor diminutio et cogitu dolor
de corpus occasione et alius huius [illegible] ad. ix. dicendum quod cum
sufficiens ad martyrium. non solum est actus fidei
sed quia etiam ut non politica sed infusa que

Agnes Bta

finem habet xpm. quia. n. actu. uirtutis aliquis uirtutis
xpi efficitur. in quo opus quod in nobis xps perficit testimo
nium ueritatis ei sunt unde aliqui agnes sunt oc
cisi pro uirginitate quam seruare uolebat sicut
bta agnes et quidam alii quorum martyria in ecclesia
celebrantur [illegible] ad. x. dicendum quod ueritas fidei. habet xpm
pro fine et propter hoc quia confessio ipsius aureolam meret

si pecati addatur non solum ex parte finis. sed quam ex
parte materiae sed confessio talis alicuius ueritatis non est causa suf
ficiens ad martyrium ratione materiae sed solum ratione finis
ut potest si aliquis uellet propter occidi quam quicquam mendacium
dicendo contra ipsum peccaret. [illegible] ad. xi. dicendum quod bonum
increatum excedit omne bonum creatum. unde quodcumque finis
creatus siue sit bonum commune siue bonum priuatum
non potest actu tantam bonitatem prestare quantam fi
nis increatus. cum. s. aliquid propter deum agitur et ideo cum
quis propter bonum commune non relatum ad xpm mortem
sustinet aureolam non meret. sed si hoc [illegible]
ad xpm aureolam merebit et ut martyr erit ut
potest sicut rem publicam defendat ab hostium inpugna
tione qui fidem xpi corrumpere moliuntur et in
tali defensione mortem sustinent [illegible] ad. xij.
dicendum quod quidam dicunt quod in innocentibus occisis
pro xpo uitam diuina accelerata est usus rationis sicut
et in iohanne baptista dum adhuc esset in matre utero
et hoc uere martyres fuerunt et uoluntate et actu
et aureolam habent sed alii dicunt quod fuerunt martyres
actu tantum et non uoluntate quod uidetur sentire b. distinguens
tria genera martyrii ut dictum est et secundum hoc innocentes
sicut non pertingunt ad rectam rationem martyrii
sed aliquid martyrii habent et quod passi sunt
pro xpo. ita et aureolam habent non quod omnem sui perfectionem
martyrii rationem sed secundum aliquam participationem in quantum. s.
gaudent se in obsequium xpi occisos esse ut dictum
est de paruis baptizatis quod habebunt aliquod gaudium de
innocentia et carnis integritate. [illegible] ad. iij. q.
dicendum quod sicut per martyrium et uirginitatem aliquis perfectis
simam uictoriam optinet de carne et mundo. ita
quod perfectissima uictoria optinetur contra diabolum quando
aliquis non solum diabolo impugnanti non cedit sed quod
eum expellit quod non solum a se. sed quod eum expel
lit ab aliis hoc quod sit per predicationem et doctrinam
et ideo predicationi et doctrine aureola debetur sicut
uirginitati et martyrio non est dicendum ut quidam dicunt
quod debeatur tantum prelatis quibus competit ex of
ficio predicare et docere. sed quibuscumque quod licite hunc
actum exercent prelatis autem non debetur quamuis habent
officium predicandi nisi actu predicent quod corona non
debetur habitui sed actuali pugne. secundum illud. ij. thi.
ij. non coronabitur nisi qui legitime certauerit [illegible]
i. x. dicendum quod predicare et docere sunt actus alicuius ui
rtutis. s. misericordie. unde et inter spiritualia elimosinas computan
tur. ut patet. x. d. xi [illegible] ad. ij. dicendum quod quamuis
facultas predicandi et docendi quandoque ex studio
proueniat tamen usus doctrine ex uoluntate proce
dit que per caritatem informatur a deo infusa et
sic actus eius meritorius esse potest [illegible] ad iij. dicendum quod
aliud in hac uita non diuiditur alia uita premium

n ei q in tali exaltatione quam gloriam querit q
dum tale exaltationem intuletur aliorum gaudet ex
ea quam in corde acquirit Cum autem dicitur quod doctrine debetur
aureola intellige de doctrine que est de pertinentibus
ad salutem per quam diversis accordibus hominum ex
pugnatur sicut quibusdam spiritualibus armis de quibus dicitur ii cor
x arma militie nostre non sunt carnalia sed spiritua
lia et cetera.

Ad iii sic procedetur uidetur quod christo aureola de
beatur debetur enim aureola uirginitati et mar
tirio et doctrine sed in hiis tria papue fuerunt
ergo christo precipue aureola competit Preterea quicquid est perfec
tissimum in rebus humanis precipue christo est attribuendum sed premium
aureole debetur excellentissimis meritis
ergo christo debetur Preterea cyprianus dicit quod virginitas dei
uirginitas pertinet uirginitatis ergo exemplar in deo est
et sic uidetur quod in christo quod in quantum est deus aureola com
petit Sed contra aureola est gaudium de conformitate
ad christum ut dicitur sed nullus conformatur uel simulatur
sibi ipsi ut patet per philosophum ergo christo non debetur aureola
Preterea christi premium numquam est augmentatum sed christus
absque conceptionis sue non habuit aureolam
quia tunc numquam pugnauerat ergo numquam postea
aureolam habuit Ad tertium uidetur quod angelis aureo
la debeatur quia uidetur dicit ieronimus de uirginitate loquens in
carne preter carnem uiuere potius est uita angelica quam
humana et i cor vii dicit glossa quod uirginitas est por
tio angelica cum ergo uirginitati aureola respondeat
uidetur quod angelis debeatur Preterea nobilior est incorrup
tio spiritus quam incorruptio carnis sed in angelis inuenitur
incorruptio spiritus quia numquam peccauerunt ergo eis magis
debetur aureola quam hominibus incorruptis carne qui
aliquando peccauerunt Preterea doctrine debetur aureola
sed angeli docent nos purgando illuminando et perficiendo
ut dyonisius dicit ergo eis debetur aureola saltem docto
rum Sed contra ii thimothei ii non coronabitur nisi qui legit
time certauerit sed in angelis non est pugna ergo non eis
aureola debetur Preterea aureola non debetur actui
qui per corpus exercetur Unde amantibus uirginitatem et mar
tyrium et doctrinam si exterius eis hoc non insit au
reola non debetur sed angeli sunt incorporei ergo aureolam
non habent Ulterius uidetur quod aureola et corpori debeatur
Premium enim essentiale est potius quam accidentale sed dos que
ad premium essentiale pertinet non solum est in anima sed
in corpore ergo et aureola que pertinet ad premium accidentale
non solum est in anima sed etiam in corpore Preterea pro peccato per quod corpus
exercetur respondet pena in anima et corpore ergo et merito
quod exercetur respondet per corpus debetur premium et in anima
et corpore sed meritum aureole per corpus exercetur ergo
aureola debetur etiam corpori Preterea in corporibus mar
tyrum apparebit uirtutis pulcritudo in ipsis cicatri

cibus corporis unde dicit augustinus xxii de ci dei nescio
quomodo sic efficiamur amore beatorum martyrum ut ue
limus in illo regno in eorum corporibus uidere uulnerum
cicatrices que pro christi nomine pertulerunt et fortasse uidebimus
non enim erit deformitas in eis sed dignitas quedam
quamuis in corpore non corporis sed uirtutis pulcritudo
fulgebit ergo uidetur quod aureola martyrum sit etiam in cor
pore sicut in anima et eadem ratione de aliis Sed contra anime que modo
sunt in paradiso habent aureolas nec tamen habent
corpora ergo proprium subiectum aureole non est corpus sed anima Preterea
omne meritum est ab anima ergo premium totum in anima esse debet

Responsio Dicendum ad i q quod circa hoc est duplex opinio quidam
enim dicunt quod in christo est aureola sed propria aureole ratio
cum in eo pugna inueniatur et uictoria et per consequens coro
na sed propria ratione sed diligenter considerando quamuis christo
competat ratio auree uel corone non tamen ei competit
ratio aureole aureola enim dicit exemplar quoddam diminutiue
importat aliquid quod participatiue et non secundum sui plenitudinem
possidetur Unde illis competit aureolam habere in quibus
est aliqua perfectionis uictorie participatio secundum imitationem
eius in quo plena ratio consistit et ideo cum in christo inueniatur
huius principalis et plena uictorie ratio est uictoria quod
alii uictores constituuntur ut patet io xvi confidite
ergo uicimundum et apoc v ecce uicit leo de tribu iu
da ergo christo non competit aureolam habere sed aliquid un
de aureole omnes originantur Unde dicitur apoc iii qui
uicerit faciam eum sedere in throno meo sicut ego uici
et sedeo in throno patris mei Unde dicendum est secundum alios quod quamuis
id quod est in christo non habeat rationem aureole tamen est excel
lentius omni aureola Ad i ergo dicendum quod christus fuit
uerissime uirgo et martyr et doctor sed tamen premium
accidentale huius respondens in christo non habet aliquam notabi
lem quantitatem in comparatione ad magnitudinem premii essentialis
Unde non habet aureolam sub ratione aureole Ad ii
dicendum quod aureola quamuis debeatur operi perfectissimo quantum
ad nos tamen aureola inquantum diminutiue dicitur significat quoddam
participationem perfectionis ab aliquo in quo plenarie inue
nitur in quo omnis perfectio plenissime inuenitur Ad
iii dicendum quod quamuis uirginitas habeat aliquo modo exemplar in deo
non tamen habet exemplar uniuocum incorruptio enim dei quam
uirginitas imitatur non eadem ratione in deo est et
in uirgine Ad ii q dicendum quod angelis aureola
non debetur cuius ratio est quia aureola proprie respondet cuidam
perfectioni excellenti in merito causato quod in hominibus ad
rationem meriti pertinet angelis fuit consimilia uel quantum
spectat ad communem eorum statum aut quantum ad ipsum
premium et ideo ratione eorum quod hominibus aureola de esse
angeli non habent aureolas Ad i ergo dicendum quod uir
ginitas dicitur esse uita angelica inquantum per gratiam uir
gines imitantur quod angeli habent per naturam non
enim uirtutis est in angelis quod omnino a delectationibus

ꝺ

c̄mis abstineāt cū h̄ʒ d̄lectatiōes ī eis ēē
nō posse. Ad .ij. dō q̄ ꝑuersa ī corꝑus spe
ī anglis ꝑmū ēēle inet. ē. n. d̄ necītate
salutis ē meis n̄ possit ꝯseq̄ reparatō post
ruinā. Ad .iij. dō q̄ illi act⁹ ꝑ q̄s angli
nos duc̄t ꝑtinēt ad gliā eoꝝ q̄ ad q̄d
ꝑmiū sn̄tiāli. Vn̄ ꝑ h̄ʒ act⁹ aureola n̄ meret
Ad .iij. q. dō q̄ aureola ꝓꝑe ē ī mēte. est
n. gau⁹ ī opib; ill' quib; aureola debē
ser sic ex gau⁹ ēēlis ꝑmij q̄d ē aurea re
dūdat quidā d̄coꝛ ī corpoē qui ē glia corꝑ
ita ex gaudio aurel'. resultat ās d̄coꝛ in
corꝑe. ut sic aureola ꝑnt' sit ī mēte. sēt
ꝑ q̄ndā redūdātiā fulgeat ī carne q̄ ꝑ
ꝑ p̄ꝛ ꝑ̄ō. ad oīa tn̄ sād' ē q̄ d̄coꝛ cicatricum
q̄ ī corꝑib; appebūt nō pōt dici aureola. q̄
aliq̄ martyres aureolā hēbūt ingb; cica
trices nō erūt ut pote illi qui sūt suffocati aut
frāms ... aut q̄ sq̄lore cārceris interemp
ti.

Ad .v. sic p̄cē. uit̄. q̄d ī ꝯueniēnt assignet
tres aureole ūginū. martyꝛ̄. p̄dicatoꝝ.
aureola. n. martyꝛ̄ ꝛndet ūtuti forti
tudis. aureola ūo ūginū ūtuti tempān
aureola doctoꝝ ūtuti prudētie. g̃ uī̄ q̄
d̄ ... ēē qrta aureola. q̄ d̄beāt iusticie
... exo. xxv. dic̄ glo. q̄ corona aurea addi
tā ꝑ euāngeliū hīs q̄ mādata custodiūt
uita eīna ꝑmittit .m. xix. si uis ad uitā ī
g̃dī sua mādata huic aureola suppoit̄.
cū d̄r si uīs ꝑfcūs ēē. uade q̄ uēde oīa q̄ h̄es
q̄ da paupib;. g̃ pauptati d̄bet aureola
ꝑ ꝑuotū obedī̄ aliq̄s se d̄o s̄bicit totalr
g̃ ī uoto obē maxīa ꝑfcō ꝯsistit q̄ ita uīr
q̄ ei aureola d̄beāt. ꝑ multa sūt q̄ alia
sūt erogatiōis opa. d̄qb; hō ī futō spāle
gaudiū hēbit g̃ multe sūt alie aureole
ꝑt istas tres. ꝑ sic ās diuulgat fidē
p̄dicād' q̄ docēdo. ita sepcta ꝯfirmādo g̃ ta
lib; q̄rta aureola d̄bet. Vlt' uīr q̄ au
reola ūginū sit int̄ ās ꝑtissiā q̄ apō
.vij. d̄r d̄ ūginib; q̄ sq̄ agnū quoq; ierīt q̄
q̄ nulls ali⁹ poterit d̄r cātiqū. q̄ ūgines cā
tabūt g̃ ūgies hnt excellētioꝛe aureola
ꝑ. cypan⁹ dic̄ d̄ ūginib; q̄d sūt illustrioꝛ pōr
tō g̃gis xpi g̃ eis maioꝛ aureola debē
ꝯr. uī̄ q̄ ꝑtissima sit aureola martyꝛū
q̄ dic̄ ... q̄d nō oīs ūgies ꝯiugatas
p̄cedr̄ sēt hn̄ sp̄ālr qui in coꝛꝑ passionis
ūginitate ī sup ētodita coeq̄ut̄ mar
ib; ꝯiugatis g̃ martyriū dat ūginitati

p̄eminētia sūt alios stat⁹ g̃ martyrio ꝑpō
aureola d̄bet. Itē uīr q̄d ꝑtissima d̄beāt
doctorib; q̄ ecca militans exeplata ē ab
ecca triumphante. sēt ī ecca militāte ma
xim⁹ honoꝛ debē doctorib; .i. thē .v. q̄ la
borāt ūbo q̄ doctrina. g̃ in ecca triumphante
eis ꝑtioꝛ aureola d̄bet. Vlt' uīr q̄ unus
aureolā ūginitatis ul' martyrij .l' doctoris
excellenti' q̄ nō hāt q̄ ea q̄ sūt īmedio nō
incēdūt ꝯremittūt s; aureola n̄ ītendit
neo remittit. Cp ūginitas n̄ suscipit
mag̃ q̄ mi⁹ cū ī poꝛtet ꝑuatōn q̄dā et
negōes nō ītendūt. n̄ remittāt. g̃ ꝯ n̄
ꝑmiū ūginitatis .s. aureola ūginū in
tendit ꝯremittit. sēt q̄ aureola suppōit
aurea. sēt aureāe ītēlis ī uno q̄ ī alio
g̃ ꝯ aureola. Rn̄sio dō ad .i. q. q̄ aure
ola ē q̄dā ꝑuilegiatū ꝑmiū ꝑuilegiate
uictorie ꝛndes ut p̄ꝛ ex dcīs. ꝯ iō s̄m ꝑuilegi
atas uictorias ī trib; pugnis q̄ ēuber hōi
īminēt tres aureole sumūt ī pug̃. n. q̄ ē
cōē cārnē ille ꝑtissimā uictoriā optinet q̄
adlectabilib; ueneꝛs q̄ sūt ꝑcipua ī h̄ gnē
abstinet ꝑcipue oīo ꝯ iō ūginitati aureo
la debē ī pug̃. nō q̄ ꝯ mūd' pug̃. illa
ē ꝑcipua cū amūdo ꝑsecutōm usq; ad mōē
ꝑ̄ sustinem⁹ Vn̄ q̄ martyrib; q̄ ī ista pug̃
uictoriā optinēt sua aureola debē. ī pug̃
ūo q̄ ꝯ dyā pugnā illa ē ꝑcipua uictoria
cū ās hoste nō solū a se s; a cordib; alioꝝ
remouet. q̄ fit ꝑ doctrinā ꝯ p̄dicatōm ꝯ iō
doctorib; ꝯ p̄dicatorib; tcīa aureola de
bet quidā ūo distigūt tres aureolas. s̄m
tres ūtutes āīe ut dicāt tres aureole
ꝛndē ꝑtissīs tn̄ uirīū āīe actib;. ꝑtissi
m⁹. n. act⁹ roālis ē ūitate fidi. ꝯ ī aliis
diffundē huic actui debē aureola doctoꝝ
irasc' ūo act⁹ ꝑtissim⁹. ē ī mōtē post
xpm supaē ꝯ huic actui. debē aureola
martyꝛ. ꝯcup̄ aūt ē act⁹ ꝑtissim⁹. adlec
tabilib; maxīs penit⁹ abstinē ꝯ huic
d̄bet aureola martyꝛ. ꝯcup̄ aūt ē act⁹
ꝑtissim⁹ adlectabilib; maxīs penit⁹
abstinē ꝯ huic d̄bet aureola ūginū.
alij ūo aureolas tres distigūt s̄m eas
q̄b; xpc nobilissime ꝯfōrm̄. ipē. n.
mediatoꝛ fuit īt̄ p̄rēm ꝯ mūdū. fuit
n. doctoꝛ s̄m ūitatē q̄m apt̄e accepat
mūdo manifestauit fuit aūt martyr
s̄m q̄ amūdo ꝑsecutōm sustinuit fuit ūgo
ī q̄ ꝑtinēt ī se ꝑuauit ꝯ iō doctores

I.

martyres agones et perfectissime consummat. Unde aliis debetur aureola. Ad .1. g. dicendum quod in actu virtutis non attenditur aliqua pugna sicut in certibus aliorum, attamen non est hoc verum, est quod doctrina sit actus prudentie. Immo potius est actus caritatis, ut videtur, secundum quod extra ab ea intelligatur ad interius actum exercitum, et est sapientie ut dicitur, et dona perfectorum quod doctrina debent omnes virtutes, quo et specialis aureola non debetur. quod autem hoc sit dicitur est dicendum [illegible] ergo ergo. Ad .2. dicendum quod paupertas quamvis sit opus perfectionis, non tamen tenet summum locum in spirituali pugna, quia amor temporalium minus impugnat quam concupiscentia carnis vel persecutio inflicta in corpore proprio. Unde paupertati non debetur aureola, sed debetur ei iudiciaria potestas ratione humilitatis quam consequitur paupertas ut dicitur. Dona autem est gloria annexa inducta large accipiatur aureola, prout libet premio quod redditur excellentie premio quod filius. Dicendum ad .3. et ad 4. Ad .5. dicendum quod in suis heretibus secundum doctrinam debetur aureola, sed hoc non distinguitur ab aureola doctorum quia scripta componere quidam modus docendi est. Ad .6. q. dicendum quod preeminentia aureole ad aureolam potest dupliciter attendi. Primo ex parte pugne ut dicatur aureola esse potior que fortiori pugne debetur, et per hunc modum aureola martyrum aliis aureolis sic eminet quod secundum modum et aureola virginum secundo modo pugna enim martyrum est fortior, et per se ipsum quia vehementius affligens. Sed pugna carnis est periculosior in quantum est diuturnior et magis nobis imminet eminentiorem secundo ex parte eorum de quibus est pugna, sic aureola doctorum inter omnes est potior quia hec pugna versatur circa bona intelligibilia, alie vero pugne sunt circa sensibiles passiones. Sed illa eminentia que attenditur ex parte pugne est aureole essentialior quia aureola secundum propriam rationem respicit victoriam et pugnam. Difficultas in pugna que attenditur ex parte ipsius pugne est potior quam illa que attenditur ex parte nostri, in quantum est nobis maior. Ideo simpliciter loquendo aureola martyrum inter omnes est potior, unde in .v. in glossa super quarto regum dicitur quod ad martyres pertinet, scilicet bene quod per se cautum patiuntur etc. Omnes alie perficiantur. Propter hoc et etiam in enumeratione scilicet martires doctoribus virginibus potest dici sed quod ad aliud non possunt inter alias aureolas excellentiores esse, et per hoc patet solutio ad obiecta. Ad .7. q. dicendum quod est mentis sit quodammodo premii causa ordinalis sicut premia, sed quod merita diversificantur, ad enim intenditur et remittitur per intensionem et remissionem sue cause. Meritum autem aureole potest esse magis et minus, unde et aureola potest esse maior et minor, sed tamen quod meritum aureole potest intendi dupliciter uno modo ex parte radicis, alio modo ex parte operis. Contingit enim esse aliquos duos qui in exterioribus caritate magis tormentum martyrii sustinet vel magis predicatione instat, aut magis se a delectabilibus carnis elongat in intensione quidem meriti quod attenditur penes radicem non respondet aureole intensio sed intensio aureole intensionis meriti quam est ex genere actus respondet intensio aureole. Unde potest esse quod aliquis qui in martyrio minus meretur quantum ad essentiale premium habebit pro martyrio maiorem aureolam. Ad .1. g. dicendum quod merita quibus debentur aureole non attingunt ad eminentiam perfectionis simpliciter sed secundum speciem sicut ignis est species subtilissimum corporum. Unde nihil prohibet unam aureolam aliam esse excellentiorem sicut unus ignis est alio subtilior. Ad .2. dicendum quod una virginitas potest esse alia maior propter maiorem recessum a virginitatis contrario ut dicatur ille esse maior virginitas que magis occasiones corruptionis vitat. Sic enim provocationes intendi possunt ut cum dicimus homo magis occasiones quia magis ab usu elongatur.

Vos fines habuit due auctoritates. Hic ostenditur quod usque ad finem iudicii electorum numerus et captivorum augetur, et tam pena quam gloria augeri potest saltem quantum ad premium accidentale. Sed post diem iudicii ulterius augeri non poterit, dicatur enim Augustinus hoc dicit ipse hic idem est ob bonum omnium bonorum ille qui propter bene vivere quantum vivit ut vult non male ad vult. Hic summa augustini [illegible] et cum summa augustini ut puniet opo viter intelligatur propter hoc .n. quod dicit ut vult ostendit opere non impedita propter hoc autem quod dicit non ad male vult ostendit esse consummatus quia mala hic nihil sunt quo retardatur quodammodo in tota intensione etc. Ista retardatio intelligitur quantum ad hoc quod anima a corpore separata non habet perfectam esse gratia non perfectionis operatur quam possit ipso perfecto coniungi.

Sic omnis quod expedicas.

Superius originem etc. postquam determinavit Magister de gloria sanctorum post iudicium generale hic determinat de penis impiorum et dividitur in partes duas in prima prosequitur propositum. In secunda ponit totius operis epilogum, ibi hec de predictis sedentis etc. Prima autem pars dividitur in duas. In prima determinat de penis damnatorum quantum ad effectum. In secunda determinat de penis eorum quantum ad congruentiam sive meritum, ibi hic queri solet quam ille tenebre etc. Et hoc dividitur in partes in prima de quo excluditur cognitione dicit propter hoc quod sit in tenebris exterioribus. Secundo ostendit qualiter se habeat eorum cognitio adeo quod in hoc mundo agitur, ibi. Propter queri solet si reproborum anime etc. Et qualiter se habeat ad cognoscendum ea que erga secos aguntur, ibi queri quoque solet etc. Secunda pars dividitur in duas in prima inquirit utrum motus cognoscat eum

que hic agitur. i sa mouet dubiu quidam
exclus ibi. siquis autem quesierit &c. tertia do
ps diuiditur i duas ptes. in prima ostendit
quo boni et mali se i inuicem uideant. in secunda i
quirit quid accidat sanctis et iustis de dampnatorum
tormentis i. ibi sed cum sancti sciant malos &c. h ps diuidit
i duas ptes. in prima iquirit utrum sancti uide
tes afflictorum miseriam eis compatiantur. i secunda utrum
ex hoc quod penam dampnatorum uident eorum gloria mi
nuatur ibi postremo queritur an uisa &c.

Hic queruntur duo. primo de cognitione illius
anime separate. secundo de pena dampnatorum.
circa primum queruntur quattuor. primo
utrum anima possit aliquid intelligere a corpore
separata. secundo utrum possit intelligere per species quas
a sensibus accepit dum corpori esset coniuncta. tertio
an anima separata singularia cognoscat.
quarto utrum localis distantia eius cognitionem
impediat utrum a sensibus utrius questio est supra

Ad primum sic proceditur uidetur quod anima nichil
intelligere possit a corpore separata. quia ut
dicitur in i. de anima intelligere et
considerare consumitur quodam interius corrupto
consumitur quodam intus scilicet per mortem illud quod
est intus corpore corrupto. ergo post mortem
non potest anima intelligere aliquid nec considerare. preterea
nulla actio communis corpori et anime potest remanere
in anima corpore corrupto sed intelligere est quedam actio
anime et corporis communis sicut et texere et edificare
ut patet in i. de anima. ergo corpore corrupto anima nichil
potest intelligere. preterea nichil potest intelligere sine intellectu
possibili. sed intellectus iste est corruptibilis ut dicitur in iii de anima
non autem corrumpitur nisi corrupto corpore. ergo anima a corpore
separata nichil potest intelligere. preterea ut dicitur in iii de anima
sicut se habet color ad uisum ita se habet fantasma ad
animam intellectiuam sed destructis coloribus uisus
nichil potest uidere. ergo destructis fantasmatibus
anima nichil poterit intelligere. fantasmata autem non re
manent in anima separata cum sint in organo quod habet
organum corporale. ergo anima separata nichil potest intelligere.
preterea prius habet anima esse in corpore quam a corpore separata
sicut ps in toto processu est quam post exitus. sed anima
intellectiua cum est in corpore non potest intelligere sine fan
tasmatibus ut patet in iii. de anima. ergo separata a corpore
sine eis intelligere non poterit et sic idem quod prius
preterea intellectus humanus est sicut tabula in qua nichil
est scriptum ut dicitur in iii. de anima. ergo anima absque coniunctione
non habet aliquas formas generales. si ergo intelligit aliquid oportet
quod intelligat formas a sensibus acceptas
cum omnis cognitio sit per aliquam formam que sit similitudo rei

cognite sed anime puerorum defunctorum et maxime
ueris non habent aliquas formas a sensibus acceptas
ergo saltem anime puerorum non possunt aliquid intelligere cum
non habeant aliquas intelligibiles formas. preterea anima dicitur ad
hoc corpori coniuncta ut scientiis et uirtutibus perficiatur
ergo antequam in corpore fuit scientia perfecta non potest intelligere
aliquid alias frustra corpori coniungeretur. sed anime par
uulorum predictorum non fuerunt aliquam scientiam in corporibus perfe
ergo idem quod prius. preterea sicut philosophus dicit in ix. celi
et mundi. quod omnis res est propter suam operationem. cum
ergo re manente remaneat eius operatio et hoc est quod dicitur
quod nulla substantia est otiosa. si ergo anima post corpus
remaneat sicut fides ponit oportet quod aliqua eius
operatio remaneat quia ut dicitur in i. de anima. si nulla
anime operatio est ei propria sine corpore non contingit eam se
parari sed intelligere est maxime eius operatio ergo anima se
parata aliquid intelligere potest. preterea sicut dicit auctor
in sua metaphysica. immunitas autem est causa quare aliqua substantia
sit intellectiua sed anima separata a corpore immu
nior est autem quam corpori coniuncta quia tunc non est
actus alicuius tamen sicut modo est. cum ergo anima modo
intelligat multo magis intelliget cum erit
a corpore separata. preterea autem dicit in vii. de naturalibus
quod anima non indiget ymaginatione et aliis uirtutibus
sensibus nisi in principio tantum et non postea nisi propter cum
autem perficitur et roboratur per se operatur actiones su
as absolute et sic anima indiget sensibus sicut homo
indiget iumento et eius apparatu ut perue
niat eo quo proponit quo cum accesserit non eis
ulterius indigebit. ergo anima non semper indi
get corpore ad intelligendum et sic separata in
telligere poterit. Responsio dicendum quod precedentibus in
tellectum a potentiis sensitiuis differre necesse est
ponere intellectus substantiam incorruptibilem. eo quod
necesse est cum in simile ponere. non autem sunt esse dispe
dente. omnis autem huius substantias oportet incorrup
tibilem esse quia tamen in quantum potest esse secundum priuationis
et forme est corruptionis causa in rebus materialibus
ut dicit philosophus in i. de anima quod intellectus uidetur esse
substantia quedam et non corrumpi. quidam uero habent in
tellectum incorruptibilem dixerunt non esse partem humane
anime sed esse quandam substantiam omnino a corpore separa
tam animam uero humanam non dicunt intellectiuam nisi secundum
quandam participationem intellectus ex refluentia in
tellectus separati super ipsam. unde destructo corpore
anima humana non remanebit. nec aliquid intelli
gere poterit sed hoc uidetur esse contra intentionem philosophi dicentis
in ii. de anima de intellectu loquens quod intellectus
uidetur alterum genus anime esse et hoc contingit solum
separari sicut perpetuum a corruptibili. in xii metaphysice. dicitur
quod anima est talis dispositionis ut scilicet possit separari

nō tota sꝫ intellꝰ. ex quo patet qđ intellꝰ
qui ē pˢ anime possit acorꝰ acorꝰ sepaī ꝫ
iō oportet aīaꝫ intellectuā q̄ ē aīa humana
post corꝰ remanē sicꝫ fides ponit ꝫ ꝑ ꝯñs naꝰ
ē qđ intelligat ē intellēe sit ꝑꝑu eiꝰ opꝰ. sꝫ
quō intelligat dubitatꝰ aliqđā ponūt ‖ quidā
n. dnt q aīa sepata arebꝫ ꝯgnitionē accipit
plum intellꝰ agentis. q potentiꝫ ē intellꝰ
agens separatꝰ acorꝰ quā ꝯiūctꝰ corꝰ. vn sicꝫ co
nīctꝰ pōt abstrahē afantasiꝫ ita sepatꝰ imedīcte
ab ipis rebꝫ sicꝫ ꝯnē facit sꝫ h̄ oppīo uiꝰ
omīo irroñabilis. aīa. n. humana acorꝰ sepa
rata n̄ potit uti sensitiuis poˢ. ut ꝰ. d. alia
dēm ē cū hāꝫ poꝫ actꝰ ꝑ organa corporea
ī uctē sit exerci. vn nō eīt n̄ in usu poꝫ intelle
tiue pꝰs intellꝰ aūt nō ē natꝰ accipe
ꝯgnm arebꝫ sensibꝫ. sꝫ mebꝫ poˢ sensitiuꝫ
ē oporteat ēē qūdā ꝯueniēny int recipi
ens ꝫ receptū. spēs aūt insensibꝫ exīntes hnt
ꝯueniēny cū intellū ī ꝯnitū sꝫ fine mī ꝫ cū
rebꝫ mlibꝫ ī qꝰ sunt cū ꝯditōnibꝫ mī. vn
ꝯueniēnt semꝰ arebꝫ mlibꝫ accipit ꝫ intellꝰ
asensibꝫ nō aūt intellꝰ imedīe arebꝫ mlibꝫ
ꝫ iō nō pōt poī q anima sepata arebꝫ mli
bꝫ accipiat n̄ sufficē ponē ī ea ꝯgnm. solū
que fuit asensibꝫ accepta ī corpoē ꝑ aīas
prior. decedentiū imaginꝫ uiꝫ que aseꝰ
sibꝫ ꝯgnm n̄ acceperūt ‖ et iō alii dnt qđ
sicꝫ angꝰ hꝫ apđ sē formas inatas aꝯ or
dīs uniūsi itaꝫ aīa suī cōatioē. sꝫ ꝫ dū ē
ī corꝰ acorꝰpoē oppmitꝰ ut illꝰ formis uti nō
possit ad intelligēdꝰ sꝫ utiꝫ. formis quas
asensu accipit. ul ꝫ ipis formis inatis ꝫ
quosdā qui posuerꝫ quod addiscē nō ē aliud
qūā reminisci. sꝫ postqūā acorꝰpoē fuit sepa
ta. utetꝰ illꝰ formis inatis ꝫ illđ ꝯdicē fine
phī. qui dicit intellm humanū ēē sicꝫ tabu
la inq̄ nichꝫ sciptū ē. ꝯdicē ꝫ expiēn qua
expirī nos nichꝫ possē intellīe. nꝫ ex pacitep
tis asensu ad intelligēdū manū ducatm. nꝫ
ēēt ꝑbabile qđ cū aīa nlꝫ corꝰpoī uniatꝰ
totalꝫ īpedireꝫ ꝑ ꝯiunctionē ad corꝰ. ne for
mis inatis uti posset. ꝫ h̄ ꝯsonū uꝫ oppi
oī illoꝫ qui posuerꝫ animā añ corꝰ creatā
ꝫ postea corꝰ accidentalꝫ ꝯiunctā. nō. n. que
uniet eidēm nlꝫ insunt ita sꝫ hnt qđ
unū eorꝫ totalꝫ īpediat alterū alꝫ inatū
aliquid ēēt ociosū ‖ et iō ꝫ dđ ē q aīa
insui cōatioē nullas hꝫt formas ꝯcreatas
n̄ adhꝫ qđ post sepatōm acorꝰpoē intelligat
reqrūtꝰ alique forme arebꝫ accepte ꝫ

tūe ul pꝰ ꝫ intelliget dūlꝫ ꝯgnitioē iđ
ꝑ influentiā asbꝫs supꝰ[illegible] đ. s. angꝫ
ꝫ loqꝰ dūlꝫ influeñ ꝫ h̄ sicꝫ ꝑ intellꝫ. n. ē niꝰ
iꝫ sbꝫs intellꝫ ꝫ res corꝰ. vn aīa intellectiua
dꝫ ēē creata moꝫte eternitatis ī. h. dcꝫ. ꝫ
iō qꝫ ipū pincipiū attingꝫ ad sbas intellꝫ in
q̄tū nō ē actꝰ [illegible] ꝯiungit res corꝰ [illegible]
aūt mediū quanto [illegible] appinqꝫ [illegible]
tanto magꝫ recedit ab alio ꝫ quanto magꝫ re
cedꝰ ab uno. tanto magꝫ alteri appinqꝫ. vn cū aīa
nrā instatu uie magꝫ accedat ad corꝰ ut potē
actꝰ eiꝰ exñs n̄ hꝫ ꝫ ad res intellꝫ n̄ ꝫ inꝫ
ꝯiugēdo corꝰ ꝫ ꝑ h̄ aīa instatu hꝰ uite nō
recipit influentiā asbꝫs supioꝫbꝫ n̄ ut ꝯgno
scat ꝑ spēbꝫ asensibꝫ acceptis. vn dicē dyoꝰ. i.
c. ce. ꝯe. q nō ē possibile nobꝫ ī hꝫ uita dꝰ sup
lucē diuinū radiū. n̄ cū uarietate sensiū for
ꝫ iō ꝫ inhē uita quanto aīa magꝫ acorꝰ sbhꝫ
tanto magꝫ asbꝫs spūlꝫ influē ꝯgnitioꝫ reci
pit iđ ē q̄ quādā occulta ꝯgꝫ. idormꝰ ꝫ ī
excessu mentis qn aīa acorꝰ sensibꝫ abstrahꝫ.
vn qn acuenit acorꝰ sepata est ꝑfectissima
ad recipꝰ corꝰ ī fluentꝰ ꝫ sbꝫs supioꝫbꝫ. s. đ
ꝫ angꝫs ꝫ sicꝫ ꝑ hꝰ influentiā ꝯgnm hebit
maiorē lꝰ minorē ꝫ modꝰ nlꝫ capacitatis
ipiꝰ aīe ꝫ sicꝫ ꝫ ꝯm. ī. ē d aīa dꝫ qꝰ ponit
intellm possē ēē. sbam sepatā. quꝰ uis ī h̄
erret. ꝫ qūtū adhꝫ recte dicat ꝑ exhꝫ q ponit
sba sepata. hꝫ rꝫ ad sbas alias. spūalꝫ su
prioꝫs ut eis intelligat. sꝫ ꝑ illū rꝫ. quo
ꝯpatꝰ ad corꝰ nrm recipꝰ afantꝫ spēs n̄ ꝯiūgi
ē sbꝫs alcorꝰbꝫ. ‖ ad. i. gꝰ dđ. q phꝫs lo
d actu intellꝫ ꝫ nē ī uia intelligim abstrahi
do afantasmatibꝫ. h̄. n. actꝰ ēē dūinet fan
tasmatibꝫ destructꝫ ī sepatioē aīe acorꝰ
‖ ad. ii. dđ q intellēe ꝫ q exit ab intellū. nō ē
actꝰ ꝯmuꝫ aīe ꝫ corꝰ. nō. n. intellꝰ intellit
meꝰ aꝰ organo. corꝰlꝫ. sꝫ ē ꝯmuꝫ aīe ꝫ corꝰ
expte obī. ī qꝰ intelligim abstrahēdo afan
tasmatibꝫ qꝫ ī organo corꝰlꝫ ꝫ hūe modꝰ
intellꝰ aīa sepata nō hꝫ ‖ ad. iii. dđ q plꝫ
simul intellꝰ dꝰ qꝰ ꝫ phꝫs lo. n̄ ē intellꝰ pōꝰ
sꝫ iō pꝫ q̄ dꝫ. uis ꝯgtiua. hnꝫ dētimina
tū organū ī corꝰ. s. mediam cellulā capitis
ut ꝯm. iđ dicē. et sꝫ h̄ aīa nꝫ mō intellꝫ in
telligꝫ aūt ī futō qn afantꝫ abstrahē nō
indigebit. ‖ ad. q. dđ q oppō illa intellꝫ đ
aīa intellectiua. expte illa q̄ corꝰ ꝯiungitur
ꝫ nō pꝫ ē intellectiua sꝫ qꝫ intellꝫ ī qꝰ hꝫ
nō respicē fantasmata sicꝫ pꝫ. d intellū an
gelicō. ‖ ad. v. dđ q aīa hꝫ ēē ꝑfectꝰ ī

cor̄ q̄ separata i q̄ ē fo. n̄ aūt i q̄ ē intellc̄
n̄ forte cōiūgitur [illegible] ē [illegible] [illegible]
i illo intellc̄ [illegible] hic [illegible] cor̄ [illegible]
n [illegible] cognicione [illegible] p̄mit [illegible]
[illegible]
dē. q̄ aīa [illegible] fo̅s̅ [illegible]
ul̄ acq̄sitas [illegible] cū ā̄s fo̅r̄ [illegible]
[illegible] intellc̄ [illegible]
[illegible] dē q̄ aīa [illegible] cor̄ [illegible] p̄ [illegible]
separata [illegible]
[illegible] q̄ separata [illegible]
[illegible]

D [illegible] sic [illegible] aīa p̄ sp̄es q̄s nō acq̄
[illegible] separata [illegible]
[illegible] aīa [illegible] ē aīa separata
ul̄ mō sē. sec̄ nō [illegible] aīa n̄ pōt sine
[illegible] organo [illegible]
i̅pedit̄ in cōsidaciōe eo̅4 que p̄ asensu
accep̄ g̅o n̄ aīa separata p̄ illas sp̄es itellīḡ po
[illegible] fantasmata sit p̄ exhibit
[illegible] relinq̄ sz hit̄ sac̄ nō acq̄ri
[illegible] i̅tell̄ que [illegible] abstrahit g̅
[illegible] n̄ i talis act̄ [illegible]
talis act̄ itellc̄ nō pōt ēē i aīa separata
[illegible] fantas̄ ut q̄ p̄ sciam [illegible]
i sp̄es h̄ asensib; acceptas aīa separata intel
itelligat p̄ mopibz rō nich̄ ē sup̄fluu
n̄ n̄ facit p̄ duo q̄ p̄ unū fieri pōt. sec̄
aīa separata pōt intellige p̄ influe̅n̄ a su
p̄s sb̄atib; ut s̄ dēm ē. g̅o n̄ itelliget p̄ a̅s
sp̄es. asensib; acceptas p̄ ipossib̄ ē duas
fo̅r̄s. eidem sp̄ei ēē in eod̄ sb̄o sec̄ aīa separata
[illegible] ā̄s fo̅r̄s itellc̄ exīfluen̄ sb̄e supiorēs
[illegible] pōtie res itellige. g̅o i ipa n̄ possē re
[illegible] itellc̄ [illegible] a sensib; accepte
[illegible] n̄ actu itelligit q̄ fo̅r̄ itellc̄
i eo exīnt g̅o postq̄ desistit actu itellire
fo̅r̄ intellc̄ in eo nō reanet q̄ sic ur̄ q̄ nō re
maneat i aīa separata. aliq̄ fo̅r̄ itellc̄ asen
sib; accepte p̄ q̄s intellire possit p̄ cōsidera
re illd̄ ē sciaz q̄s p̄ accep̄ ur̄ ad memoria
ul̄ ad reminiscenciā p̄tine sec̄ d'structo cor̄
aīa reminiscat̄ ut dicat ph̄s i a̅ [illegible] aīa
g̅o aīa separata n̄ itelliget p̄ sp̄es in h̄ uita
asensib; acceptas. sec̄ [illegible] ē q̄ ph̄s dic̄. q̄
aīa ē loc̄ sp̄ez q̄ lō d̄ p̄te intellectiua sec̄
loc̄ cōs̄uat locatū q̄ sic ur̄ q̄ p̄ eas possit
itellire separata a cor̄e sic ē̄ nē p̄. p̄ h̄
nis reanet i̅ remotis hus. q̄ sē ad inē
sec̄ [illegible] ordinat̄ [illegible] itellectiue sic
a dine i q̄ asensib; cōgtione accepit g̅o

cōgtōe q̄ accepit aīa a s̄sib; reanet i ea q̄
d'structis s̄sib; cor̄s. q̄ est cū aīa fuīt a cor̄e
separata p̄ q̄ [illegible] in̄a recipiz i eo p̄ mod̄
recipientis sec̄ aīa ē i corup̄ q̄ p̄petua g̅o
q̄ in ea recipiz ut p̄petuo cōs̄uat i ipa g̅o i
telligil̄s sp̄es q̄s a s̄sib; accip̄ reanet in ea
p̄ separacōem a cor̄e. sicut̄ aūt reanet n̄ p̄
eas intelliget. g̅o separata aīa itelliget p̄ fo̅r̄s
p̄us asensib; acceptas [illegible] ē h̄c
d' oppio. Una cōcedit ex oppia aūt q̄ dic
q̄ intellc̄ n̄ pōt n̄ res̄uat ā̄s fo̅r̄s postq̄
actu itellire d'sinit q̄ fo̅r̄ intellc̄ n̄ possit
ēē i intellc̄ pō n̄ ut i in apph̄ndēte. nō n̄.
uidet̄ cōgenio cor̄ ut capte eē possit ad
ēē i itellū n̄ ut i apph̄ndēte. actu p̄ q̄ mod̄
aliq̄d ē impōs̄ sensitie. p̄terea q̄ pō exhausti dim
[illegible] memo cōgitatio sec̄ intellc̄ possib̄ cū
[illegible] ad intellc̄ agēte q̄ pōt separata
accip̄ sp̄es itellc̄ exīfluen̄ eē ē ē fo̅r̄ afan
tasmalīs abstrahe. q̄ p̄cere eas i intellū possib̄
q̄ ē d'sinit se cōūte ad itellm̄ agēte ēē i occulo
ē occl̄s d'sinit se cōūte ad rē̄ uisa. cū aūt
ut si uelit rem̄. itellc̄ possit cōsidare. q̄ p̄ius
cōsidauit d' nouo sē cōūtat ad intellm̄ agēte
q̄ d' nouo sp̄es itellc̄ recipiat [illegible] h̄ q̄dā eū
sequel̄ dit̄ q̄ i aīa [illegible]. nlle sp̄es itellc̄ h̄
res̄uat̄ q̄b; possit post morte uti ad itellēd
q̄ sic cōdit̄ q̄ scīa h̄ acq̄sita nllo mō maet
[illegible] cōtinū adaugtū n̄ cōtinū ad h̄itu sz h̄ oppio
i illa ēē [illegible] p̄o q̄ manifeste dicat̄. sine
ph̄i qui pōit aīaz ēē loc̄ sp̄ez [illegible] q̄d
sp̄es itella cōs̄uet [illegible] q̄ ex q̄ sp̄es i intellm̄ pos
sīt i p̄m̄uēt nō ē p̄babl̄ eas aboleri. n̄ a cū
corruptes. eas fuit ē mtō nobilt̄ recipiat̄
fo̅r̄ itellc̄ i intellū pō. q̄ fo̅r̄ i in pa [illegible]
q̄ aug̅ pōit p̄te intlls ēē memoriā cōsic
[illegible] sp̄es intellc̄ res̄uat [illegible] q̄ dato q̄
nlle sp̄es itellc̄ reanent i aīa separata nō
[illegible] h̄ tollet̄ qn̄ hit̄ sac̄ reaneret q̄ h̄ p̄dam
oppioē aūtē. uult. n̄. q̄ q̄uis sp̄es itellc̄ n̄
reaneāt i itellū possib̄. cū actu nō itellie
reanet tn̄ in eo q̄dā hilitato ut faciliq̄
se cōūtat ad recipid̄ sp̄es itellc̄ ab itellū agē
te [illegible] q̄ sp̄ a̅s ita laboēt ut ad
ad itellc̄ sic cū d'nouo didicat l' iueit̄ [illegible]
[illegible] ē ad. q̄ h̄it̄ sac̄. [illegible] q̄ i aīa separa
ta hi̅ hit̄ reanebit ut. s̄. paratoz sit adre
cipi. cōgtōm exīfluen̄. supiorīs sb̄e. aīa q̄
h̄ic̄ sb̄e i h̄ mdō fuīt p̄fca. q̄ illa que h̄
actu cauit. q̄ rō p̄cend̄ s̄ a̅s. ur̄ q̄ sp̄es i
itellc̄ reanet i aīa postq̄ actu itellire d'sieit

L.

et q maior habilitas ad recipiendum ab intellectu agente quam utrumque remanebit in anima separata quamquam non possit intelligere. Cum tamen modo quo eius unitur anima corpori est coniuncta. anima non est coniuncta corpori. eius intelligere non potest aliquo commodare. non per species acquisitas non per aliquam influxum superioris substantie non convertendo se ad fantasmata quia per primum convertere eius ad corpus posset intelligere, et sic congruit non vera quam per corpus recipiunt. Unde habet fantasmata. quibus obiecta adquirere spiritus. sed cum erit a corpore separata intelliget per alium modum ut quidem est et non aspiciendo ad fantasmata. Ad .i. ergo dicendum quod quamvis species intelligibiles per se loquendo sint eiusdem rationis dum sunt in anima coniuncta corpori et cum sunt in anima separata tamen per actum sunt rationis diverse. in quibus anima nunc sunt diversis sed habet in coniunctione ad unum vel in separatione. abest ratio per species. illas anima coniuncta non intelligit nisi convertendo se ad fantasmata. sed cum fuerit separata intelliget eas quam sunt tamen confuse.
Ad .ii. dicendum quod actio non specificatur a termino a quo sed magis a termino ad quem. Unde idem specie motus est de albo sive per aliud fiat de nigro albo sive de rubeo albo. Unde quod intellectus non diversificatur specie per hoc quod intelligit in abstrahendo a fantasmatibus. dum tamen sit unius modi quod intelligit et quo intelligit. quia ipse non habet scientiam que acquiritur ex actibus intellectus acceptis a fantasmatibus in relatione tactu intellectus quam fantasmata non relinquit quia per intellectum nostrum secundum statum istum est fantasma illustrata lumine intellectus agentis. Unde est unius rationis cum cognitione anime separate que est per influentiam luminis a superiori substantia quam ad ipsum illustrandum non quam ad fantasmata. Ad .iii. dicendum quod ex ipsis speciebus preexistentibus in intellectu possibili efficiatur intellectus possibilis paratior ad perfectam recipiendum cognitionem ex influentia superioris substantie. Unde non sequitur quod frustra hic species in anima separata remaneant. ad intelligendum per eas.
Ad .x. dicendum quod forma intelligibilis a sensibus accepta ad se cum unius rationis cum illa forma que in mente ex influentia divina proveniunt. que extendentis in primis diuise ipsis illas relinquitur quem et habitus virtutis acquisite. non est eiusdem rationis cum habitu virtutis infuse. Unde non prohibet utrasque formas in anima separata remanere et formas illas tamen acceptas ex influentia superioris substantie esse formalis et completissimas quam formam acquisitam a sensibus. Ad .v. dicendum quod in intellectu nostro remanet forma intelligibilis et postquam actu intelligere desinunt sicut in hac opinionem autem sequitur. remanet autem habitus forma intelligibilis in intellectu possibili cum actu non intelligit non sicut in actu completo. sed in actu medio inter potentiam puram et actum. prout forma sic est forma quam est in .... hoc modo se habet. Ad .vi. dicendum quod plus ... ad memoriam quoniam ... quod

anime separate cum actus corruptio corporis non potest remanere quia hic indigemus ad intelligendum ad presens. eo quod praevius intellectus. quod hoc oportet nos ad fantasmata convertere. quam quam oportet de thesauro memorie adduci. sed memoria prout ab augustino ponitur in mente remanebit in anima post mortem.

Ad tertium sic proceditur. videtur quod anima separata singularia non cognoscit. anima enim separata non remanet potentia sensitiva. sed singularia non cognoscuntur ab anima nisi per potentias sensitivas. singulare enim est id quod sentitur. ut Boethius dicit. ergo separata anima singularia non cognoscit. Preterea intellectus anime separate magis erit aniversalis quam intellectus anime coniuncte corpori. sed anima coniuncta corpori non potest intelligendo singularia cognoscere. propter intellectus in intelligendo non ergo anima a corpore separata. Preterea omnis virtus cognoscitiva per sensum et intellectum quod sicut cognoscit. sed hic quando intellectus a quo abstrahit abutitur. Sic ergo intellectus anime separate poterit singularia cognoscere. in illo eius cognitio a sensu differret quod est tangens. per se ... vel per simili particularium cognoscam. ita per intellectum ulla sed sensus numquam potest deveniri. Ad hoc quod ultra cognoscat ergo hic intellectus ad hoc quod cognoscat singularia. Preterea eadem est non anime separate et coniuncte sed per unum intellectum anime forma quam intellectum recipitur dum corpori est coniuncta. non deveniet in cognitionem singularium. sed non in ea per modum ipsius ergo eodem modo erit in ipsa. postquam fuit a corpore separata. et sic non deveniet in singularium cognitionem. sed quod dicitur. eum videmus quod diversa in inferiori existens secundum animam dicitur tamen hec. non. v. fieret esse. ex quo patet. quod singularia cognoscit anima separata. Preterea intellectus anime coniuncte singularia cognoscat ut patet exemplis quod propositionem format. eius predicatur est universale et subiectum singulare et illam componit est universale singularis. ergo quam a corpore separata anima per intellectum singularia cognoscat. Preterea nullus potest disponere de hiis que ignorat. sed anima in corpore existens per intellectum disponit de hiis que sunt singularia sunt agenda. ergo quam in corpore existens singularia cognoscat per intellectum. cum ergo intellectus in anima separata. integre maneat videtur quod anima separata singularia per cognoscat. Responsio. dicendum quod cum omnis cognitio sit per formas quibus cognoscens reddit cognitis assimilatur. et eius modus cognitionis diversus per formas a rebus acceptas aliud per formas que sunt in esse. vel accidentibus. et accepte ad hoc. n. quod aliquid duo sint similia oportet unum esse causa alterius vel ambo ab eodem causari procedere cum unitas effectus causa indicat .... in illis ergo cognitione quam sit per formas a rebus acceptas ipse res per sua actione sunt cognitionis causa est ergo omnis actio sit per formam forma autem quam est de se sit universalis per talem modum non potest deveniri in cognitionem singularis

quia per hunc modum non cognoscit anima. quia est in diuina [illegible] ratio non in uniuersali in quantum s. habet similitudinem ad formam materialem sic quod suum cognoscit naturam in quantum est secundum similitudinem non quantum forme indiuiduales recipiuntur in cognoscente ut sunt in rebus extra animam sic accidit in potentiis cognoscitiuis per organum corporale sed in illa cognitione que est per formas que sunt in re extra animam uel earum impressiones per uirtutem [illegible] consignata. quamuis forme hic sint omnino immateriales eo quod cum rei propria in rebus esse influit esse autem communicatur materiam et formam respicit. Unde hic forme ducunt differentiam in cognitione utriusque. formam et formam et per hoc per talem cognitionem cognoscit [illegible] in nullo singularia. anima ergo dum est corpori coniuncta non cognoscit nisi per formas a rebus acceptas et ideo per potentias illas cognoscitiuas in quibus forme a rebus omnino immaterialiter recipiuntur directe singularia non cognoscit sed sensitiuo per potentias organicas affixas sed indirecte [illegible] reflectendo et per intellectum quod organo utitur cognoscit singularia. patet s. ex obiecto quod redit ad cognoscendum suum actum ergo actu redit in speciem que est intellectus principium et ex ea procedit ad considerandum fantasma a qua species hic est abstracta et sic per fantasma singulare cognoscit. anima uero separata utitur [illegible] cognitione. quia cognoscit per species acceptas a superioribus substantiis que species sunt earum impressiones [illegible] rationum ydealium in deo existentium. et ideo secundum illum modum quo cognoscit per species aliter acceptas singularia directe non superioris cognoscit sed per illum modum quo cognoscit ex influxu superioris sic cognoscere potest singularia eadem ratione qua et angeli de quorum cognitione dictum est in [illegible] li. d. iij. ¶ Ad 1m ergo dicendum quod anima in statu uie non cognoscit singularia directe per potentias sensitiuas quia non cognoscit nisi per formas a rebus acceptas. que cum ad intellectum peruenit in quo omnino immaterialiter recipiuntur non possunt esse principium cognoscendi singularia cum autem fuerit separata habebit alium modum cognoscendi. quo singularia cognoscere poterit ut dictum est. ¶ Ad 2m dicendum quod ex hoc ipso quod anima separata est quodammodo in meliori quam corpori coniuncta est propinquior substantiis superioribus que sunt omnino immateriales ad recipiendum earum influxum et per consequens ad intelligendum eo modo quo ipse intelligunt. ¶ Ad 3m dicendum quod intellectus qui singulariter cognoscit singularia per formam quodammodo materialem. unde per illam formam non potest se extendere nisi cognitio ultra singularia. sed intellectus singularia cognoscit per formam immaterialem que potest esse principium cognoscendi [illegible] uniuersale et singulare [illegible] remanet dicta ratio secundum intellectum. ¶ Ad 4m dicendum quod uirtus sensitiua est [illegible] uirtute intellectiua. Unde magis potest se intellectus extendere ad id quod est sensus quam sensus ad id quod est intellectus. ¶ Ad 5m dicendum quod eodem modo recipiuntur forme in intellectu anime separate et in intellectu anime coniuncte. s. immaterialiter sed tamen forme que sunt in anima separata sunt alterius rationis quam [illegible] per s. sunt effluentes a luminibus superioribus sic dictum est. ¶ [illegible] obiectum in contrarium est concedendum. sed ad alia duo oportet respondere. quia concludunt quod intellectus anime coniuncte singularia cognoscat ¶ Ad 1m dicendum quod intellectus noster in statu uie utitur singularibus. proponendo propositiones et formando sillogismos in quantum reflectitur ad potentias sensitiue partis ut dictum est et quodam modo continuatur cum eis per quas earum motus et operationes ad intellectum terminantur quas intellectus ab eis accipit ¶ Ad 2m dicendum quod intellectus practicus ad hoc quod de singularibus disponat ut dicitur in iij. de anima indiget ratione particulari qua mediante opinio que est uniuersalis que est in intellectu ad particulare opus applicatur ut sic fiat quidam sillogismus cuius maior est uniuersalis que est opinio intellectus practici minor uero singularis que est existimatio rationis particularis que alio nomine dicitur cogitatiua conclusio uero existit in electione operis

Ultimo queritur sic. Procedit (?) uidetur quod localis distantia impediat cognitionem anime separate. anima non hic existens ea que hic aguntur cognosceret sed existens in recepta[illegible] celo (?) [illegible] ea que hic aguntur non cognoscet ut dicit Aug. in li. de cura pro mortuis agenda. ibi sunt defunctorum anime ubi ea que hic aguntur scire non possunt ergo localis distantia cognitionem anime separate impedit. ¶ Preterea uirtus anime non est potentior quam uirtus cognitiua demonum sed demones illa cognitione non cognoscunt absentia. Unde Aug. in li. de diuinatione demonum dicit quod ea que alibi fiunt celeritate motus sui cito ad nos deferunt ut [illegible] ea predicere uideantur que nos postea nuntiantibus hominibus sunt scita ad hoc autem non faceret celeritas motus sui si nobis existentes absentia cognoscere possent ergo anima separata non cognoscit absentia et sic eius cognitio per localem distantiam impeditur ¶ Preterea omnis cognoscens rem sub hoc [illegible] aliter cognoscit quod est hic quam quod est alibi sed anima separata cognoscit sub hoc [illegible] quia cognoscit singularia ut dictum est ergo aliter cognoscit propinqua et remota et sic idem quod prius ¶ Preterea sicut est aliqua distantia secundum tempus ita est distantia secundum locum. sed anima separata non potest cognoscere distantiam secundum tempus. ut potest futura. hoc enim est solius dei ut patet per illud quod habetur ysa. xli. annuntiate nobis que uentura sunt et dicemus quod dii estis uos. ergo nec distantiam secundum locum potest cognoscere ¶ Preterea operatio non excedit substantiam operantis. Unde dicit Damascenus quod angeli ibi sunt ubi operantur sed anima separata est in certo loco. est enim ei corporalis locus receptaculum assignatum ergo operatio anime separate non potest se extendere ultra locum illum et sic ea que sunt distantia secundum locum cognoscere non potest ¶ Sed contra est quod [illegible] distat maxime quantum secundum locum. sed [illegible] uidet beatos ut patet luc. xvi. de diuite qui in tormentis positus

ab'ham 7 lagiru uidit g° local' distan̄. i
cogn̄in aīe separate n̄ ipedit. ¶ p̄ nulla opo in
pedit' p loci distaniam. n̄ sit situal' q2 ppin
quū 7 distās f log adsicū pruīe uidnt'
sed aīa separata n̄ hēt cogn̄in n̄ itellectiua
cū sēsitiis nō utit'. itellectiua aūt cog° nullo
m° ē situal'. cū nō fiat p corpoēa instrū
g° ad cog°. aīe separate n̄ fac loci ppinqtas
ul' distan̄. ¶ p̄ lux itell' ē potentioꝛ. q̄ aliq̄
lux sen'. sed lux sen' solū n̄ ipedit. alia opac
p aliq̄ locale distan̄ q2 totū m̄d' illuiat. g°
n̄ lux intell'. aīe separate ipedit. aliq̄ cog°tioē
p distaniam aliq̄ corpale Resp̄sio d' q̄ sic dc̄m
ē. quidā ponūt q aīa separata cogn̄scit. acci
pīēs arebꝫ q si ūm eēt local' distan̄. p aul
dubio cogn̄in aīe separate ipedit eo q̄ n̄ se
sibilū actoes n̄ eqlit'. se extendūt ad ppin
quū 7 distās. cū ppnq̄ distan̄ moueant' 7
sic itremotis ut' p agētes paulatī deficit
7 ind' ē q nō possum' sentire. ea q̄ s̄t paul
a nob sed si ponam' q aīa separata cogn̄scat p
formās aliq̄s. l' gnitas l' i fluxas a supioribus
sbis n̄ pot eē q̄d ei cog° p rei distaniam im
pediat'. nō. n. plu' forme cog°scit' i q̄ntū res
ad agat. i aīam. l' aīa i res ut sit meiū +
corpale p q̄ actō cogn̄in ipedir̄ posset sed cog°tō
pdcā pficat' exh' sblo q for' i aīa. existētes
repntāt. siue sit ppinque siue remote
sic ymago haulis repntāt haule. ūq3 sit
haules Vn̄ q p° cog°scitiue res p formis arebꝫ
acceptas dū m° n̄ cog°scat solū m° dū acci
piūt eq̄lit' cog°scūt res distātes 7 ppinq̄s. sic
intell's n̄r i statu uie eq̄lit' cog°scat sole 7 lu
na. 7 ūgo eq̄lit' ymaginat' hoīez ppinquū 7
distātē sed q2 cog° s̄r pficat'. i h̄ upo q̄ s̄r
asten' m° id' ē q̄d sensitiua cog° p locale di
staniam ipedi'. ñg cog°tō aīe separate n̄ sit p
acceptiōm formāꝝ arebꝫ. sed ut ē positū est
nullo m° potit ut ei cogn̄in local' distan̄ i
pediat ¶ ad. i. g° d' q̄ q̄uis aliq̄ aīe
defunctoꝝ. i suis recep' exntes ea que h̄ agūt'
ignoreīt n̄ tn̄ hoc ptingit p localē distan̄
s; p aliq̄ alia cāz. ut potē q2 afficiūt'. ut
beniē adhea q̄ i ill' recep' patiūt' ul' q̄
q2 i fluen̄ sriorū s̄c q̄uis eā pficat. ad
ā cog°scēda nō tn̄ ad ā sed ad illa tm̄. q̄
ei f mod' suū cōpetūt ¶ ad. iiij. d' q̄ aug'
fregīt' utit' illa pōe q̄ ponūt' d'mones
hēē corpa s' pnucta. sic q̄ i libello i ducto
appet q si eēt tē. opzeter ponē 7 sic eoꝝ
cogn̄in locali distan̄ ipediri Vn̄ nō ē sile

d' aīa separata q̄ h̄ mō. n̄ cognoscit ¶ ad. iij. d'
q̄ rō illa recte pcedet. si aīa separata cog°sceret
ea q̄ s̄t h' et nō acciperet arebꝫ q̄ s̄t h. 7 nc̄
sic uisu acciīt sed h̄ dc̄m ē eē fīm. Vn̄ rō
n̄ s̄t. ¶ ad. x. d' q̄ ea q̄ distāt s̄ tēp' s. futa
deficiūt a bēē eo q̄ ēē rei m̄sat' tp2. Vn̄ cū
res f h̄ sint cog°scibil's q̄ hūt ēē q2 cognes se
existētiū ut dic' dyo'. i. c. d'. di. no. futa sē
ēēs n̄ p̄s icognoscibilia sed distan̄ s' log n̄
d'ficiūt a bēē. loc' n. nō m̄sat' ēē rei. sed res
existētes Vn̄ p h̄ q̄ s̄t distātes res i ēē n̄p̄s
nō s̄t cog°scil's poss' tn̄ ēē mi' cog°scil's quo
ad nos q̄ i pncp° arebꝫ res n̄p̄s cognoscit' q̄
n̄ ē d' aīa separata. ¶ ad. v. d' q̄ opō p ut
ē actus q̄dā h̄ns ēē i nō n̄ extēdit ult'
suū s̄bm. sed put cōpat' ad obm sic ult'
suū s̄bm extēdit. sic n̄c paiaz existente
i corpe cognoscam' ea q̄ in celo s̄t. 7 sic q̄ n'
phibet aīam separatā distan̄ s log cognoscē.
D'eind' q̄ d' peis dāptoꝝ.

De q' q̄rit'. ¶ p° d' peis eoꝝ q̄ ad affcm̄
eoꝝ ¶ s° q̄ht' ad intellm̄. ¶ t° q̄rit' ad coꝝ
q. d'pnis eoꝝ p ppōm ad bnoꝝ intuitū
A d p'm sic pcēd' uit'
q̄ nō oīs uolūtas dāptoꝝ sit mala q2
ut dic' dyo' iiij. c. d'. di. no. d'mōes bō 7 optim̄
cōcupiscūt ēē 7 uiuē 7 itllīē. cū g° dāpti hoīes
n̄ sint peioris cōdīs q̄ d'mōes uī q̄ 7 ipi bōm
uolūtatē hēē posse ¶ p̄ malū ut dic' dyo' ē oīo
i uoluntariū g° si dāpti aliq̄d uolūt' l' uolūt i q̄
ē. bō l' appens bō. sed uolūtas q̄ p se ordinat'
ad bonū ē bona g° dāpti posset hēē bōm
uolūtatē ¶ p̄ aliqui erūt dāpti q̄ i h̄ m̄do. q̄n
tes aliq̄s uirtutēs hūt sicq̄ portauīt ut pt
te gentil's qui hūert uirtutes politicas. sed
exhitibꝫ uirtutū eliciūt' laudabil' uolūtas
g° i aliqbꝫ dāpnatis potit ēē laud' uolūtas
sed cōa olt'a uolūtas nūq̄ pot flecti i bonū
¶ sed dāpti hoīes erūt obstinati sic d'mones
g° uolūtas eoꝝ nūq̄ potit ēē bōa. ¶ p̄ sic
se hēt uolūtas bōꝝ ad bonū. ita s̄t hēt uolū
tas dāptoꝝ ad malū sed bn̄i nūq̄ hūt
uolūtatē malā g° n̄ dāpti hūt aliq̄ bōam
uolūtatē. V lt' uī q̄d dāpti nūq̄ peni
teāt d' malis q̄ fecerūt q2 dic' b'. i cān q̄
dāpt' s̄t uule i iq̄tate q̄ fecē g° nūq̄ d'
pctō cōmisso penitet ¶ p̄ uelle s̄t nō
pecasse ē bō uolūtas sed dāpti nō hebūt
bōm uolūtatē g° nūq̄ uolet s̄t nō pecasse 7 sic
idem q̄ p'us ¶ p̄ s' dāmi. h̄ ē hoībꝫ morꝯ
q̄ angl'is cāus. sed angli nō post cāum

e i uitibil h mo ut no possit recede ab elec
[illegible] petunt g q [illegible] n possit
[illegible] omissis Cp maior erit
[illegible] [illegible] q peccata i h mdo
sed aq i h mde no penitet de peccatis [illegible]
l p [illegible] l p [illegible]
[illegible] male [illegible]
[illegible] pessimis ut d. [illegible] g q dampnati in
[illegible] de peccatis no penitebit [illegible]
[illegible] dampnatis [illegible] agerent Cp phus
[illegible] eth. qd [illegible] replet [illegible]
ut enim max q [illegible] d h. q plus dlectata se
g dampnati cu sit maxie pui mag penitent
Cetra [illegible] q dampnati [illegible] dlibata n possit
se uelle [illegible]
[illegible] bonu [illegible] q et bn [illegible]
[illegible]
[illegible] peccatum suppbie [illegible]
[illegible] no est eligi [illegible]
[illegible] no pot ee mag [illegible]
[illegible] dampnatis [illegible] Cp mal malu e magis
[illegible] no ee e maxim malu [illegible]
[illegible] bonu [illegible] nich relinqd g n e [illegible]
[illegible] q misera [illegible] q penis
C [illegible] illi dsidcb [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] e [illegible]
gbi mai. Vn. d. ex [illegible] amors [illegible]
e [illegible] tuu hoi idigeti [illegible]
dfiat etate [illegible] oibz [illegible] q p [illegible]
sapim. g mltos [illegible] e appet dampnatis [illegible]
rom dlibata. Vleus ut q dampnati i infno
n uellet alios ee dampnatos qui n st dampnati. qr
luc. xvi. d. de diuite q rogabat pfrbz suis
ne ueniret i loc. tormentor q eadem roe dap
ti alios no uellet admit. carnalis amicos
suos i infno dampni. Cp affectiones iordina
te i infno adampnatis no auferunt set aliqui
dampnati iordinate aliquos no dampnatos dilexerunt
g no uellet eor malu Cp dampnati no
dsiderant augmentu sue pene set si plures
dampnarent maior eet dampnator pena sic q mlt
tipli bnor aplat eor gaudiu. g dampnati
n uellet saluatos dampnari Cset q e q d. i
ysa. xiiij. sup illd frecy [illegible] dic glo.
solatiu e malor mltos socios hre penay
Cp i dampnatis maxie regt iuidia. g dolent
d felicitate bnor q eor dampnatom appetunt
Vlter ut q dampnati no hant dm odio. qr ut
dic dyo. q. c. d di. no. oibz diligibile e bo
q pulcr q e ois boi q pulcritudis ca hec
aut d e. g nullo pt odio hri. Cp nulls
pot ipm bonitate odio hre sic n ipm ma
litiam uelle dilige. malu. n. e oio inuolu
taiu. ut dic dyo. i. q. c. d. di. no. d aut
e bonitas ipa g nulls pot odio dm hre. Cset
qe qd d. i ps. sbia eor qui te oderut ascen
dit semp Vlter ut q dampnati dmereant. dampni
n. hnt uoluntate mala ut d i lra. set
p mala uolut qn h. haberet dmiuer g si
ibi no dmiet ex sua dapnatoe qmodu re
portat Cp dampnati sit eid qditis cu demo
nibz. set dmoes dmient post suu casum
Vn spriti qui hoies ad peccand induxt. e ado
pena i flicta ut d. gen. iij. g q dampnati de
ment Cp act inordinat exlibalitate
arbitrii. pcedns n excusat qn sit dmito
rius q si aliqu necitas assit cui as sit i
ca ebrius. n. meret duplices maledictioes
si inebrietate aliq peccm qmittat ut d
iij. 3. eth. set ipi dampnati fuer sibi ca ppe
obstinationis pqm qndm necitatem patiunt
peccandi. g cu eor act iordiat ex. li. ar
pcedat no excant admito Cset q pena
q culpa di. set pursa uoluntas i dampnatis ab
ostinatioe pcedit q e eor pena. g pusa uol
i dampnatis no e culpa p q dmient. Cp post
ultim [illegible] n relinqr as mor siue pfectus
i bonu q mal. set dampnati maxie post die
iudicii adultim tm sue dapnatois puenient
qr tc fine hebut due ciuitates ut aug
d. g dampnati post die iudicii pusa uol no de
mebut qr sic esset eor dampnato Responsio
dd ad. i. q. q in dampnatis pot d uoluntas co
sidari. s. uoluntas dlibatiua q uoluntas nlis
naturalis qui dm no e eis exipis set exauc
tore n qui i n hac iclinatom posuit q
nlis uol d. Vn cu h i eis remaneat f h
bona in eis ee pot uol nlis. set uoluntas
dlibata e eis ex se ipis f q i potitate eor
e inclinari p affcm ad h ul illd q tal uo
luntas. solu i eis e mala q h io qr st pfecte
aucsi afine ultimo recte uoluntas n aliq
uol pot ee bo. n. p ordine ad fine pdcm
Vn q et si ad bonu uelint no tn bn uo
lunt. illd ut ex uolutas eor bo dici pos
sit Cad. i. g dd q ubu dyo. intelli de uo
luntate nli q e iclinato n i ad bonu. set
tn ista nlis iclinato p eor malitiam
corrupit. i q h bonu q nlr dsiderant sb
quibzda malis qstitutis appetunt. Cad
ij. dd q mal i q e malu no mouet uo
luntate set i q e estimatu bonu q id

L

nōs eoꝝ mala ē ad .iij. dō q hītꝰ u̾tutū pollitícaꝝ n̄ remanet ī aīa sepata eo q u̾tutes ille pficiut solū ī uita ciuili q̄ n̄ eit post hnc uitā sicut remanent nūq̄ī actu exirēt .q. ligate ex obstīatiōe mēt ad .iij. dō q peccare ꝯ pccō ē d̾ uno mō psē . ꝛ alio mō p actus . psē quidm ꝯ pccō penitet q pccm̄ in eo q̄ ē pccm̄ abhorret p actus u̾o q̄ ī odit rōe alic̾ adiuēta ut porte pene ul̾ alic̾ hm̄ mali g̾ nō peīteb̄t psē lodo ꝯ pccīs . q̄ uolūtas malicie pu̾ ī eis remanet penitebūt aūt p actus ī q̄ꝰ affliguēt ꝯ pen̄ q̄ p pccō sustinet ad .i. g̾ dō q dāpn̄ iniqtatē uolē set penā re fugiūt ꝛ sic p actus ꝯ iniqtate ꝯmissa peītet ad .ij. dō q uelle se nō peccasse p̄ p̄ t̾pitudinē īiquitatis . ē bōa uolūtas set h̄ n̄ eit ī dāpnīs . ad .iij. dō q fine ā auūsiōē uolūtatis ꝯtingit qd̾ dāpnāti p pccīs peīteāt q̄ nō h̄ refugient ī pccīs q̄ pꝰ ap petierūt . s. ad ā . s. penā ad .x. dō q hoīes ī h̄ mūdo ꝯtinuo obstinati p actus ꝯ pccīs suis penitent si pcīs puniant̾ q̄ h̄ dic aug ī lxxxiij . q. uidm̄ ꝛ ferocissimas bestias d̾ lore pcāꝝ amaris uoluptatib; abstine ad .iij. q. dō q nō ēē d̾ pōt ꝯsidarī . uno mō psē ꝛ sic nullo mō pōt ēē appēdēē nō hāt āīm rōm bōi . set sic ēēi bōi puato ā mō pōt ꝯsidarī mg̾ ē ablatīn peūt ul̾ miserie uite ꝛ sic n̄ ēē accipit rōm bōi carere . n. malo ē q̄dā bonū ut dic ph̄us ī v. eth ꝛ p hūc mod meliꝰ ē dāpnīs n̄ ēē . un̄ math . xxvi bonū eit ei si natꝰ nō fuisset si hō ille . ꝛ ie . xx . sꝰ illd̾ ma ledcā dies inq̄ natꝰ sū ꝛ c. dic glo . jero ī meliꝰ ē nō ēē q̄ male ēē ꝛ c. s. h̄ dāpni posst̄ pelige nō ēē s̄ delibatiam rōm . ad .i. g̾ dō q ūb aug ē ītellꝰ . q nō ē psē nō ē eli͛e . set p actus eligi͛e ē ī q̄n̄e s. miserie ēmuit̄ q . n . dō ēē ꝛ uiue ꝯ bōib; appetie tit̾ nō oportet h̄ accipe ꝯtrū ad mala uitā ꝛ corupta ꝛ eā q̄ ī tristitiis ē ut dic ph̄us ī ix eth ad .ij. dō q n̄ ēē n̄ ē eligi͛e psē set p actus tm̄ . ut dcē ē ad .iij. dō q nō ēē licet maxīm sit malꝰ ī q̄n̄ [illegible] ūiat ēē tm̄ ē ualdꝰ bonū ī q̄ puat miseria q̄ ē maxī͛ maloꝝ ꝛ sic nō ēē eligit Ad .x. q. dō q sic ī bōis ī p̄zia eit pfectissima caritas . ita ī dāpnīs eit pfectissim odiū . un̄ sic sc̄i gaudebt ꝯ oībꝫ bōis . ita ꝛ mali ꝯ oībꝫ bōis dolebūt un̄ ꝛ felicitas scōꝝ ꝯsidata eos ī

maxīe affligit . un̄ dō . ysa . xxvi . uideāt ꝛ ꝯfundant̄ selantes p̄p̄ ꝛ ignis hostes tuos ꝯ uoret . un̄ uellet oms bōs ēē dāpnatos ad .i. g̾ . dō q̄ tanta eit ī iuidia ī dāpnīs q̄ ꝛ p̄pinq̄ꝛ . glie īuidebūt cū ipi sint ī sūma miseria ē ꝛ ī hōi uita h̄ accidat ꝯsūte īuidia set tm̄ mīꝰ īuidet p̄pinqs . q̄m alīs ꝛ maioꝝ ēēt eoꝝ pcā . si nōs p̄pinq dāpnarent ꝛ alii saluaret̄ . q̄ si aliqui d̄sins p̄pinqs saluēt ꝛ exindꝰ fuit q. diues . petiit frēs suos a dāpnatōe eripi . sciebat .ij. qd̾ aliq ī eripetēt . maluisset tām frēs suos cū oīb; aliis dāpnari ad .ij. dō qd̾ dilco q̄ non fundat̄ sup hōestū facile resandit ꝛ p̄cipue ī malꝰ hōib; ut ph̄us dic ī .ix. eth . un̄ dāpnati n̄ ꝯsuabūt amicitām . adeos quos īordinate dilexūt set ībi uolūtas eoꝝ remanebit p̄uasa qd̾ tām ī ordiate dilectiōis adhuc diliget ad .iij. dō q̄ q̄uis ꝯ dāpnatoꝝ multitudine pen̄ singloꝝ augeat n̄ tm̄ sic ex ꝯsie odiū ꝛ īuidia . q̄ mag̾ eligerēt torqri mag̾ cū mltis q̄m unꝰ solꝰ ad .v. q. dō ꝯ fīn̄ mō a bono l̾ malo app̾hēsō . dr̄ aūt ap p̄hēdit d̾ inse . sic abūs qui eū p eēm ui dit ꝛ p effc̄s sic anōb ꝛ dāpnās . ipe . g. ī se ipo cū sit p eēm bōiꝰ n̄ pōt alicui ud̾ displicet un̄ quiq̄ cū p eēm uidēt cū odio hrē n̄ posset set effcūs eiꝰ aliq̄ sc̄ . uolūtati repugnātes ītūtu ꝯtiū alicui uolito ꝛ s̄ h̄ .e. nō inse ipō set rōe effcūū odire p̄ un̄ dāpnati dm̄ papitēs . ī effcūū iustīe qui ē pen̄ . eū odio hnt sic ꝛ pen̄s quas sustinet ad .i. g̾ . dō q̄ ūb dyo . ē ītellid ꝯ appetitu illi q̄ tm̄ ī dāpnatis placēt . p eo q̄ addit ex delibata uolūt̄ . ut dcm̄ ē ad .ij. dō . q̄ rō illa pcedet si dāpnati inse ipo dm̄ ꝯspicerent inq̄ntū ē p eēm bonū Ad .vi. q. dō qd̾ de dāpnīs an̄ die iudicii ꝛ post . di stiguꝰ ē . oms . n . ꝯmuit̄ dnt . q post die iudicii nō erit aliq̄ meritū . l̾ ꝯ meritū ꝛ h̄ rō q̄ meritū ꝛ ꝯ meritū ꝯ ordiant̄ ad cōn bonū l̾ malū ulīꝰ ꝯ sidū post die aūt iudicii eit ultiā ꝯsūmatō bōꝝ ꝛ maloꝝ ita q n̄ eit ulīꝰ addēd ꝯ bono . l̾ malo . un̄ ꝛ bōa uolūtas ī bōis n̄ eit meritū s̄ p̄miū ꝛ mala uolūtas nō eit ī dāpnīs ꝯ meritū set pena tm̄ . opōēs . n . u̾tutis sc̄ p̄cipue ī felicitate ꝛ eaꝝ ꝯt̄e sc̄ p̄cipue ī miseria . ut dō ī .i. eth set an̄ die iudicii quidā dnt ꝛ bōos meri ꝛ dāpnatos ꝯ meri . set h̄ n̄ pōt ēē . q̄ p̄mij ēēlis ul̾ pene p̄ncipal̾ tm̄ ꝯtum ad h̄ usq̄ ad tm̄inū p ueniāt . pōt tm̄ h̄ ēē q̄ p̄mij

actual' ul' pene siarie . que pst aug' usq; addie iudicii ꝛ h' pcipue i demonib; ꝛ angelis bonis quoꝝ officio aliq' tribuit . ad salute exq' boꝝ gaudiu angloꝝ . cēsat ul' ad dapnatom exq' cessat pena demonu. Ad .1. g° dd q' h' ē summu i comodu . ad summu maloꝝ puenisse exq' contigit i dapnatis q' dimiet n' posse . Vn ps q' expād comod n' reportat. Ad .2. dd q' ad dapnatoꝝ hoīu . offm n' ptinet alios ad dampnadō p'thē sic ptinet ad offm demonu . rōe c dimet quātu ad sam penā. Ad .3. dd q' no q' h' excāne admitto q' necitate peccandi hant set q' ad summu maloꝝ puene st tn necitas peccandi ē ea sum no excusat a culpa . i q' ē necitas quā q' oē peccm oz ēē uolutariu . set qd no excuset h' ē qntu a uolutate pcedente pcessit ꝛ sic totu demitu se rtas culpe ut ad pma culpā ptinet.

A D .2. sic pcēd' ur qd dapnati no posse uti noti q' i h' mdo huer ut i consideratoe . n . scie ē max delectatio . set i eis ē nulla delectatom ponē g° no posse uti noti pus hita f'am considatom. Cp' dapnati st i maxioribz penis q' sit aliq' pene h' mdi . set i h' mdo du ais i maceris ē tormtis constitut' no pot considerare aliq's intellis . conclusas abstractas apeis qs ptit . g° mlto mi' i inferno. Cp' dapnati st sbita tp' . set longitudo tp'is ē ca . obliuiois ut d' .iii. e. phic . g° dapnati obliuiscet eoꝝ que h' sciunt. Set g ē q' d' . luc . xvi . dixit dampnato recordare q' re . lo . ꝛ c . g° considabūt q' h' sciunt. Cp' spes intellis i aia . separata reīnēt ut s' dcm ē si g° eis uti no posset frustra reīneret i eis. Illē ur qd cogitabr aliq' d' do q' no pot hr odio actu . d quo n' cogitat . set dampnati dm i odio hebūt . ut infra d' . g° d' do aliq' cogitabt. Cp' dampnati hebt remorsu consciē . set consciā patit remorsu d actis g' dm . g° d' do cogitabt aliq'. Set g' pfectissima hois cogitatō ē . q' cogitat d' do set dampnati eiit i statu i pfectissimo g° d' do no cogitabunt. Vlē ur qd dapnati gl'a beatoꝝ no uidebt . magis . n . distat abeis glā beatoꝝ qm ea q' in h' mdo agunt set ipi n' uidet q' circa nos agunt ut dic . gg . xii . mor sr illud Job . siue fuerit nobiles filii ei ēēt sic hn qui adhuc uiui st mortuoꝝ aīe quo loco h' hant ignorant ita mortui q' carnali . uiunt uita i corne positoꝝ . qualr post eos disponat ignorat g° mlto mi' posse uide glām beatoꝝ. Cp' i q' cōcēdit sctis in h' uita p' magno munere i nunq' cōcedit dapnatis set paulo p' magno munere ē concessu ut uideret uitā illā . q' sci eternali cū do uiuunt ut d' . ii . cor . xii . g° dampnati gliam scoꝝ n' uidebt. Set g ē q' d' . luc . xvi . qd diues i tormentis posit' uidit abrahā ꝛ lazaru i sinu eius. Responsio dd . ad .1. q . q' sic ipi pfecti scoꝝ btitudine n' erit in eis q' no sit gaudiu in . itam erit i dapnatis q' no sit eis in ꝛ ca tristicie n' ad q' ad tristicam ꝛ ptinere possit deerit ut sit eoꝝ miseria consumata . consideratō g° aliquoꝝ notoꝝ quantu ad ad i ducit gaudiu ul' exptē congl'abiliu . in quantu diligant ul' exptē ipi . cognis i quātu ē dns ꝛ pfect . pot ē tristicie ē iō exptē congl'abilia que nata st conciliare ꝛ exptē ipi cognis put ei' pfectō considerat ut pote cū as considerat se deficē i cognitoe alic' rei ē pfectom appetet sic ē i dapnatis erit actual' consideratō eoꝝ q' pus sciunt ut m' tristitie no aūt ut delectatois ca considabt n . ꝛ mala q' gesserunt exqbz dapnati st ꝛ bona dulcia q' amisunt ꝛ ex utrqz torqbunt . similt' ꝛ torqbunt ex h' q' considabūt notitiam . quam d rebz specibz huerit ipsoꝝ ēē ꝛ amisisse summā ei' pfectom q' potuerint adipisci. Ad .1. g° dd q' q' uis considerato . scie sit p' se delectabl's . tn ex accidete pot ēē tristicie ca ut dcm ē ꝛ sic erit i dapnatis. Ad .2. dd q' i h' mdo aia coniugit corpi corruptibili . Vn p' h' q' corp' affligit consideratō aīe i pedit . s' in futuro aia no ita trahet ex corpe . set quātumq' corp' affligat . cū aia sp considabit lucidissime illa q' ei posse ca meroris ēē. Ad tciu dd q' tēp' ē ca obliuiois p' accns i q' mot' c' mensura ē ē ca transmutatiois s' post die iudicii n' erit mot' celi . Vn n' obliuio ēē poterit . ex quantacq' diuturnitate . set an die iudicii aia separata n' mutat a sua dispoe p' motu celi. Ad .2. q . dd qd d' pot considari d' . uno mo s' se ꝛ s' illud q' ē ppu . ēē toti' bonitatis pam q' sic nullo mo cogitari pt sine delectatoe . Vn sic nullo mo a dapnatis cogitabt' . a mo s' ē qd ē ei accntale i effectibz suis ut pote puniire l' alo hi' . ꝛ s' h' consideratō deo pot tristicam i duce ꝛ h' mo dapnati deo cogitabt. Ad .1. g° dd. q' dapnati ut dcm ē . n' hnt odio dm n' rōe punitionis ꝛ phibitionis eius quo male eoꝝ uolutati conueniat . Vn no considabt eu [illegible] n' ut punitore ꝛ phibitore ꝛ phi patet [illegible]. Ad .2. q' consciā n' remorderet d' [illegible] . n' i q' ē diu preceptu contra. Ad .3. q . dd . q' sic infra d' q' an die iudicii uidebt beatos i gl'ia no h' mo q' gl'iam eoꝝ q'lis sic cognoscat . set

solu mo cognosceret ee. vos i glia quam i celis
7 ex h turbabunt. tn ppt iudicia dolentes de
felicitate bono tn ppt h q ipi talem gliam amiserunt
fuerunt. Vn dr sap. v. de ipis uidentes turbabunt
timore horribili. set post diem iudicii oio bono
uisione puabunt n tn ex h. eo pena minue
set augebit q memoria hanc glie bono
q i iudic uidebunt l' an iudiciu q h erit eis
i tormento set ulterius affliguntur i h qd uidebunt
se indignos reputari q uidet gliam qm sancti me
rent h'e. Cad. i. g. dd q ea que i hac uita
aguntur no ita affligent dapnatos i inferno si ui
derent sicut sco gla i specta. Vn no ita oste
dunt dapnatis ea q h aguntur sicut glia sco quis
q eo q h aguntur ostendunt eis. q meis tribulat
age possit. Cad. ii. dd q paulus i spexit
uita illa q sci cu deo uiuunt ea experiendo
7 i futuro pfcius sepando q n e de dapnatis
7 io n e sile.

AD tciu sic pcedit ur q dapnati i inferno sola
pena ignis affligunt q m. xxv. v eo
dapnato exprimitur sic metro solu de igne cu
dr ite maledci i igne etnu. Cp sic pena pga
torii debetur pctis uenialibus ita pena i fini debet
mortalibus. set i pgatorio no dr ee n pena igs. ut
patet ex h q dr .i. co. iii. unicuiq opus quale sit
ignis pbabit. g n i inferno no erit pena n igs
Cp penarum uarietas refrigeriu pstat sicut calido
cu transfertur ad frm. set nllm refrigeriu e ponere
i dapnatis g no erit diuise pene h sola pena
igs. Cset g e qd dr i ps. igs sulphur 7 s.
pcel. ps ca. eo. Cp Job. xxxiii. dr transibit
ab aqs niuiu ad calore nimiu. Vletius ur
q uermis quo affligunt dapnati sit uermis quo
affligunt dapnati sit uermis corlis q2 caro n pot
affligi p uerme. spuale set caro dampnato af
fliget p uerm Judith. xv. dabit igne 7 uermes
i carnib eo. 7 eccl. vii. vindca carnis ipij
ignis 7 uermis g uermis ille erit corlis Cp
aug dic. xxi. de ci. dei utrq. i. ignis 7 uermis
e pena carnis 7 sic id q pr. Cset g e. q dic
aug. xx. de. ci. dei i pcis malor i extingui
bilis igs 7 uiuacissim uermis ab aliis alr
e expositum. alii utrq ad co. alii utrq ad
co anima retulerunt. alii pprie ad co. igne. tpo
ce ad aiam. uerme qd ee credibili ur. Vletius
ur q fletus qui e i dampnatis erit corlis q
luc. xiii. dic. glosa glo. qd pfletu q dns
repbis cominatur pot pbari uera co rn
q no esset si fletus ille eet tm spual. g 7 c.
Cp ethica q e i pena pendet de letationi

q fuit i culpa. s illd apoc. xviii. quantu glif
cauit se 7 i deliciis fuit tm date illi tor
mentu 7 luctu. set peccatores i culpa hnerunt
delectacoem 7 iteriore 7 exteriore g hebunt fletu
7 exteriore. Cset g fletus corlis fit p qndam re
solutionem lacrimarum. set a corib dapnato n pot
fieri ppetua resolutio cu n meis pabu resta
uretur. oe n. finitum consumitur si ad abeo continue
subtrahatur g in dampnatis no erit corlis fletus
Vlet ur q dapnati no sint i tenebris corlib
q2 ut dic g. i ix. li. mor. s illd. Job. x.
set sempiterni horror i habitat. quius ignis
illic ad consolationem no luceat tn ut mag tor
queat ad id lucet nam sequaces qs secu traxit. de
mundo. flama illustrante uisuri sunt. g no erit
i tenebris corlis. Cp dapnati uidet pecam sua
h. n. e eis ad aug pene set n ur sine luce
g no sunt i tenebris corlis. Cp dapnati hebunt
i pcam uisiua post eo resurpcoem set frustra
i eis eet n ad uident g cu nich uidat n
i lumine. ur q no sit oio i tenebris Cset g est
qd dr m. xxii. ligatis pe. 7 ma pcite q e extre
res sup quo dic g si igs ille luce hret i te
nebras exteriores mitti nuq diceret Cp basilius
dic sup illd. ps. uox dni sr fla. ig. qd uir
tute di sepabitur claritas ignis ab ei urente
ad ultricia i q claritas cedet i gaudiu sco. 7
ustiua ignis i tormentu dampnato g dapnati he
bunt tenebras corles gdm no alia q ad pena i
dapnato ptinet. Demoratio g e. xliii. d. Respo
sio dd ad. i. q. q basiliu i ultra modi pgatio
one fiet qdam sepatio melioris ut quicqd est
purum ul nobile remaneat scius ad gliam bto
quicqd u e ignobile 7 feculentum i infimu pciatur
ad pena dapnato ut sic ois celum di e m bns
gaudii ita dapnatis ex oibz creaturis. tormentu accrescat
sup illd sap. v. pugnabit cu illo orbis terrarum
i i sensatos h q dine iusticie competit ut sic ab
uno recedentes p peccatum i rebz mlibz q sunt mlta
ta 7 uaria fine suu constituentes ita q mltpr affligantur
e rem'ltis. Cad. i. g. dd q ignis e maxie
afflictiuus ppt h q habundat i uirtute actiua. io
noie ignis ois afflictio designatur si sit uehemens
Ad. ii. dd qd pena pgatorij n e pncipaliter ad
affligendum set ad pgandum un p solu igne fi
debet q h'et maxie ui pgatiua. set dapnato
pena no ordinatur ad pgandu un no e sile.
Cad 3 dd q dapnati transibunt ex uehementissimo calore
ad uehementissimum frigus sine h q meis sit ad
refrigeriu q2 eo passio ab exterioribz n erit
p transmutationem cois. a sua pstina dispoe

ut aia passio adequetur l' repiam reducatur
refrigeriu n aute sic accidit nec let eit p spualem
ac[illegible] q sensibilis q̄ mistra : put sit
tunc i [illegible] fortis illas [illegible] spus iogannu et n
s e [illegible] ut d. xliiij. dist [illegible] d. i. q. d
q sic d. xlviij. dist e p die iudicii i mudo
i nouato no remanebit ad al. l aliq cor
mixtu .n. cor hois tm eo q no hat aliq or
dine ad corruptom n post illd tep sit futu
gnto q corrupti. Un humis q i dapnatis poie
no dr itelligi ee nllis set spualis q corde re
morsus q d humis i q̄tu exit ex putredie
pcti [illegible] affligit sic cor humis exputre
die [illegible] affligit pi [illegible] ad. i. g. d. q
ipe aie dapnat dm [illegible] q carne
[illegible] qd puniet spuale
cro affligit [illegible] passioes aie redudat i
corp [illegible] futo. Ad. ij. d q aug lo
[illegible] no .n. uult simp asserere q humis
ille sit nllis set q p ee assiduu igne
[illegible] intelligi g q utrq spualit
tm itelligat. q sic dapni nllam pena corle
sustinerent ut patet p serie libro el. idm
ispicienti. Ad. iij. q. d q i fletu corli duo
iueniunt. quor unu e lacrimar resolutio
et [illegible] flet corlis i dapnatis ee n pot
q post die iudicii gessite motu pmi
mobil n eit i gno q corrupte l corlis alterato
[illegible] aut resolutioe [illegible] humoris
gnom q p lacrimas distillat Un qnt ad hoc
corlis flet i dapnatis ee no potest aut q i
ueit i corli fletu e qda comotio q turbatio
capis q oculor [illegible] adh flet idapnat ee
potest post rom. cor .n. dapnator n solu ab
extior affligunt s i abintior s q cor in
mutat ad passiom aie i bonu l malu q
q adh flet anis rem i dicunt q redder
dilectatioi culpe q fuit i uita q incor. set
p h patz Ro ad oba. Ad. x. q. d. q disp
i fin erit ullus put mavie miserie dapnator
operent Un s h sp i tenebre q lux put
mavie spectat ad miseria dapnator ipa aut
uisio s se dle e. ut e dr i. ij. meth q
oculor e mavie dilig eo q p ipm plu
ra cognoscim set ex accns conuenit uisom
ee afflictiua i q uidem a nob nociua
l nre uolutati repugnata q io i infno
h mo dz ee loc dispoit ad uided s luce
q tenebrs q n i pspicue uideat set solu
mo sb qda umbrositate uidant illa q

afflictioes cordi ingerere possit. Un simp
lr loc e tenebrosus set cu exdiuia dispo
e i aliqd lucis q suffrit ad uided illa
q aiaz torquere psit q adh satisfac ut sit loci
qz i terre meio u infri posit. no pot ee igs
n feculet q turbid .q. fumos quida tn tene
bras haz cum alligut exconnassatoe q q
pssoe cor dapnator qui sua multitudine
ita replebit. loq i fin q n td aere re
manebit q sic n erit i aliqd de dyapha
no q possit ee sbm lucis q tenebre n
oculi dapnator qui erit tenebrati q p h patz
solutio ad obi.
Ad x. sic pct ut q bti qui erit i patria
n uidant penas dapnator maiq .q. e
distan dapnator ab btis q uiator. set uia
tor sca n uidet. Un ysa. lxiij. abraham ne
sciuit nos dic glo. nesciunt mortui i sci qd
faciunt uiui i eor filii. g mlto mi uidnt
penam dapnator. Cp pfca uisioe d peder
aptioe uisi. Un phs dic. x. eth. q pfcis
sima sr opo. est sr optie dispoiti ad pul
ch'imu sb sensu iacentiu. g ephio tpitudo
uisi redudat i impfcom uisiois g i illa
i pfco erit i btis. g n uidbt miserias dap
tor i quib e suma tpitudo. Set 9 e q
dr ysa ult. egdient q uidbt cadauia mo
tuor qui puaricati s i me. glo. electi eg
dient itellm ul uisioe maifesta. ut ad la
udm di mag accendat. Vlr ur q bti
miseris dapnator copatidt. copassio .n. ex
caritate pcedit. set i btis erit pfcissima
caritas g mavie miseris dapnator copatiet
Cp nuq erit tm elogati copassioe q̄tu dr
e. set dr q dam mo miseris nris copatit. Un
q miserons dr q sili angli g bti copaciet
miseris dapnator. Cp dr q quiq alii copatit
fit el misie q dam mo pticeps. set bti n posse
ee pticeps alic misie g bti miseris n co
patiunt. Vlr ur q bti n letet de peis i
pior letari .n. d'malo alter ad odium ptinet
set i btis nllm erit odiu. g no letabut de
miseris dapnator. Cp bti i patria erit sume do
conformes set ds no dlectat i impeis nris g
n bti dlectabunt i peis dapnator. Cp illd
q e uitupabile i uiatoe nllo modo cadit
i cophsoribz set i hoie uiatore e mavie ui
tupadr q reficiat alior peis q mavie co
m'dde ut d peis doleat g bti nllo mole
tat. d peis dapnator. Set 9 e q ipse dr le
tabit iustus cu uidit uidiam. Cp ysa ult

dz erit usq ad sa[...] visionis omnium carnium fruentes autem refectionem mentis designat. g. beati non videbunt de penis impiorum. Responsio dicendum ad .i. q. q. beatis non subtrahi debet quod ad perfectionem beatitudinis eorum pertineat. Unumquodque autem ex comparatione contrarii magis cognoscitur quia contraria iuxta se posita magis elucescunt et ideo ut beatitudo sanctorum eis magis complaceat et de ea uberiores gratias agant datur eis ut penam impiorum perfecte intueantur. Ad .i. g. dicendum quod glo. illa loquitur de sanctis mortuis secundum possibilitatem naturae. non enim ut illi cognoscere cognoscant omnia quae erga vivos aguntur sed sancti qui sunt in patria omnia clare cognoscunt quae aguntur et apud viatores et apud dampnatos. unde Gregorius dicit .xii. li. mor. de animabus sanctis sed non est hoc s. quod Iob dicit sive nobiles fuerint filii sive ignobiles nesciet etc. quia qui intus claritatem habent [...] nullo modo credendum est quod sit foris aliquid quod ignoraret. Ad .ii. dicendum quod quamvis pulcritudo visibilis ad perfectionem faciat visionis visibilis tamen turpitudo sine visionis imperfectione esse potest. species enim rerum in anima per quas contraria cognoscuntur non sunt contrariae. unde et deus perfectissimam visionem habet omnium pulcrorum et turpium. Ad .iii. q. dicendum quod misericordia vel compassio potest in aliquo esse dupliciter. uno modo per modum passionis. alio modo per modum electionis in beatis. non enim erit aliqua passio in parte inferiori nisi consequens electionem rationis. unde non erit eis compassio misericordia nisi autem modo ex electione rationis unde vel compassio nascitur prout scilicet aliquis vult malum alicuius removeri. unde in illis quae ex rationis iudicio repellimus compassionem talem non habemus. peccatores autem quamdiu sunt in hoc mundo in tali statu sunt quod sine preiudicio divinae iusticiae possunt in beatitudinem transferri a statu miseriae et peccati. et ideo beatorum compassio ad eos locum habet et electionem voluntatis prout deus et angeli et beati eis compati dicuntur eorum salutem volendo et per compassionem sic compatiuntur eis homines boni in statu vitae existentes. sed in futuro non poterunt transferri a sua miseria. unde ad eorum miserias non poterit esse compassio secundum electionem rectam et ideo beati qui erunt in gloria nullam compassionem ad dampnatos habebunt. Ad .i. g. dicendum quod causa tunc est compassionis quando possumus ex caritate velle remotionem mali. nunc autem sancti ex caritate hoc velle non possunt quia divinae iustitiae repugnaret. unde ratio non sequitur. Ad .ii. dicendum quod deus dicitur esse misericors in quantum subvenit illis quos secundum ordinem suae iusticiae convenit a miseria liberari. non quod dampnatorum misereatur nisi forte puniendo citra condignum. Ad .iii. q. dicendum quod aliquid potest esse [...] gaudii dupliciter. uno modo per se quando [...] de aliquo gaudet in quantum huiusmodi et sic sancti non letabuntur de penis impiorum. alio modo per accidens id est ratione alicuius adiuncti et hoc modo sancti de penis impiorum gaudebunt considerando in eis ordinem divinae iusticiae et suam liberationem de qua gaudebunt et sic divina iustitia et sua liberatio erit per se causa gaudii beatorum sed pene dampnatorum per accidens. Ad .i. g. dicendum quod letari de malo alicuius in quantum huiusmodi pertinet ad odium. non autem letari de malo alterius ratione alicuius adiuncti. sic enim aliquis quandoque de malo proprio letatur sicut cum aliquis gaudet de propriis afflictionibus secundum quod prosunt ei ad meritum vitae. Iac. i. Omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationes varias incideritis. Ad .ii. dicendum quod quamvis deus non letetur de penis in quantum huiusmodi delectatur tamen in eis in quantum sunt per suam iustitiam ordinatae. Ad .iii. dicendum quod in viatore non est laudabile quod delectetur de penis aliorum secundum se. est tamen delectari si delectetur de eis in quantum habent aliquid boni annexum. tamen alia ratio est de viatore et comprehensore quia in viatore passiones alique insurgunt sine iudicio rationis et tamen tales passiones interdum sunt laudabiles secundum quod bonam dispositionem mentis indicant ut patet de verecundia et misericordia et penitentia de malo. sed in comprehensoribus non potest esse passio nisi consequens iudicium rationis.

Nec malis facultas peccandi esse poterit postquam. hoc accipitur non quantum ad inordinationem actus sed quantum ad demeritum culpe. quid enim est esse peccati ex verbo etc. ex dicto dicitur esse reprobi non quod ad eos pervideri non possit extendat sed quia in ipso non delectantur nec eum considerant nec ad suam beatitudinem proficient. mens eorum est totaliter adeo a. usa. ut nulla luce divina videbunt aut sperare. non quod nulla veritate cognoscant sed quia cognitio veritatis non erit eis consolationis tamen sed magis tribulationis et odii. sed merito est dubitandum de oculis non quod de hoc sit dubitandum. an anima separata corporalem linguam habeat sed quia nondum esse non potest sine auxilio ex parte cognoscente quidem cadavera impiorum etc. eorum in loco sed intelligitur glo. dicit .ps. ubi de cadavera vero ut aug. dicit .xx. de civi. dei eiusdem corporis pena quamvis cadaver non cadat examinis non soleat nuncupari illa vero ceteram corporis erat alio [...] nulla potius seu turpe tormenta non forte quod mortuorum erit corpus .i. eorum qui per mortem cadent. ideo non ab re dicuntur cadavera de possit unde est quod illud quod habeo propheta dicit iam sepositum. etiam vero impiorum cadent ysa. xxvi. non nos hominem terra gignitur de thes in ruina quod autem non vidit accidendo est appellata caduca.

Hic de predictis sacramentis etc. magister hoc in fine operis tangit visionem quandam quam ysa. vidit

ut hz ysa . vi . uidi dnm sedentem sup solium ex
celsum et eleuatum et plena erat domus maiesta
te eius et ea que sub ipso erant replebant templum . et
seraphin stabant illud . vi . ale uni et sex ale alteri
duabus uelabant faciem eius et duabus uelabant
corpus quid uisio a Jeronimo allegorice expo
nitur uolentem presidentem super solium excelsum ipsum
significari per solium autem excelsum et eleuatum significari
angelos in quibus deus sedet ut dicitur in ps . qui sedes super
cherubin per domum autem superiorem ecclesiam triumphantem
que dei maiestate implet . per templum uero inferius eccl'iam
militantem que in superioribus bonis efficitur . nos uidemus
dicentem esse maiestatem set dicimus presidentem in solio
dicentem significari ipsum dominum per solium autem excelsum ipsum
eminentem dicentem nos . per domum autem superiorem esse
excellentiores deo magis propinqua que eius maiestate
plenius replentur per templum uero inferius . in feriores
creaturas que inferiori modo diuinam participant bonitatem
mus autem sedentis super terram facies ipsum diuinam
essentiam designat contra que incarnationis mundi fuerunt
ante mundi constitutionem per pedes uero ea que post
modum erunt in gloria beatorum et in penis dampnatorum per media
uero ea que currentis temporis medio aguntur . seraphin ergo
faciem uidentes super terram uelare dicuntur quia misteria
eterne diuinitatis et future beatitudinis et miserie nobis
ad plenum non reuelant sed duabus aliis uolabant
quia diuinis que medio tempore aguntur . uos contra opus est
angelorum ministerio utrumque angelorum et in quos
seraphin primatum tenent uolatus ergo eorum processum
reuelationis eorum in nos demonstrat quem per rec
tum motum temporum dyonisius nominat . i . q . c . d . di . no
magister ergo in hoc libro expressit . i . capientes a facie
sedentis supremum . i . abyssum diuinitatis deitate
de qua in . po . li . egit procedens per media que du
durat mundus aguntur ut sunt creature et peccata de quibus
egit . in fo . li . reparatio et uirtutes de quibus egit in tercio
et sacramenta de quibus egit in prima parte quarti
contra ducet xpo que omnia peruenit ad pedes . i . usque
ad ea que in fine mundi et que postmodum agentur
sicut est resurrectio corporum punitio dampnatorum et gloria beatorum
que in hac uisione consistit ut sic adhuc incipiens
eius doctrina terminetur . . . mundo qui est principium ad quem
omnia et finis . . . qui omnia ordinat
cui est honor et gloria in secula seculorum amen . deo
gratias .

hic liber est scriptus qui scripsit sit benedictus .
in nomine patris et filii et spiritus sancti amen .

Utrum distinctio que diffinit sacramenta . quod sacramentum est sacre rei signum sit conveniens secundum partes suas
Utrum diffinitio que diffinit signum sit secundum sua partes
Utrum diffinitio que diffinit sacramentum quod est invisibilis gratie forma et cetera sit conveniens secundum partes suas.
Utrum diffinitio que diffinit sacramentum ab augustino s. sacramentum est id quod sub tegumento et cetera sit conveniens secundum partes suas.
Utrum diffinitio hugonis de sancto victore que diffinit sacramentum quod est corporale vel materiale elementum sit conveniens secundum partes suas.
Utrum humanum genus indigeat sacramentis post lapsum.
Quibus modis cautionis fuit quod rebus sensibilibus subderet.
Quibus fuit per sacramenta hominem erudiri.
Quibus fuit homines per sacramenta exercitari.
Utrum indiguisset sacramentis ante lapsum.
Utrum in statu legis nature sacramenta fuerint homini necessaria
Utrum super sacramentum legis nature que debuerint . m. ad . di . p . l . septa.
Utrum in nova lege sacramenta debuerint mutare
Quod sacramenta consistunt in verbis et rebus.
Quod sacramenta nove legis fuerint cum gratia.
Utrum in sacramentis sit aliqua virtus spiritualis ad gratiam inducendam
Utrum illa virtus sit in sacramentis a passione christi.
In sit illa virtus a christo.
In sit illa virtus a fide aliorum articulorum
Utrum sacramenta nove legis contineant gratiam.
Utrum gratia que est in sacramentis differat a gratia que est in virtutibus et donis.
Quod sacramenta nove legis gratiam conferebant
Utrum eorum usus esset mitior.
Utrum purgaret ab immunditiis carnis.
Quare necessaria fuit circumcisione dari.
Quod fuit congruum remedium contra morbum originalis peccati.
Utrum debuit dari ante . l. septa.
Utrum debuit dari ante tempus abrahe.
Quod omnibus populis circumcisio competeret.
Utrum hoc remedium mulieribus dari debuerit. vel circumcisio christo competeret.
Quare viri dies requireret . ad circumcisionem
Utrum determinatio mulieris requireret ad circumcisionem.
[illegible] cultellus lapideus fuit necessarius circumcisionis
[illegible] circumcisio carnem in preputio in masculo.
[illegible] christo purgaret.
[illegible] circumcisio gratiam conferret.
[illegible] circumcisio cessare debuit
[illegible] alia [illegible]
[illegible] debuerit [illegible] suam.
Utrum [illegible]
[illegible] pervenit [illegible]

Utrum sola fides sufficeret absque aliquo exteriori signo.
Utrum tempore adultis requireretur aliquod sacramentum.
Utrum omnia sacramenta sint instituta contra aliquem defectum.
Utrum matrimonium institutum sit in remedium
[illegible]
Quod omnia sacramenta sint instituta in remedium contra peccatum.
Utrum ad sacramentum ordinem contra culpam venialem.
Quod debeat esse vel plura vel pauciora quam septem sacramenta.
An aqua benedicta sit sacramentum.
An oblationes decime et huiusmodi sint sacramenta.
An monastica consumatio sit sacramentum
An consecratio templi altaris vestimentorum sit sacramentum
An ordinatio sacramentorum secundum augustinum sit competens
Quod in nova lege et non sacramenta debeat institui
Utrum statim post peccatum nove legis sacramenta erant instituenda.
Utrum sacramenta statim christo nato debuerint institui
Utrum omnia sacramenta a christo fuerint instituta.
Quod baptismus iohannis fuit sacramentum vel sacramentale tantum.
Utrum sub qua forma iohannes baptizavit et de qua forma.
Utrum baptismus iohannis fuit institutus a deo vel a iohanne
Utrum baptismus iohannis debuerit statim cessare baptizato christo.
Quod baptismus iohannis gratiam contulit.
Quare fuit christus baptizatus baptismo iohannis
Utrum aliqui a christo baptismo iohannis debuerint baptizari.
Quod baptizati baptismo iohannis baptizati fuerint baptismo christi.

Quare sit diffinitio baptismi que diffinit in littera baptismus est ablutio exterior facta et cetera et de partibus diffinitionis.
Utrum diffinitio hugonis sit conveniens quod est baptismus est aqua diluendis et cetera et de partibus eius.
Utrum damascenus convenienter diffiniat quod baptismus est principium vite et cetera.
Utrum hec sit integra forma eius baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti.
An ego sit de forma baptismi.
An ego te baptizo sit de necessitate forme.
An te sit de necessitate forme.
An quotiens fiat mentio de fide trinitatis vel post fieri debuit de fide passionis.
Utrum liceat formam baptismi vel aliquo modo possit mutari.
An divine personam sit in nomine vel post in omnibus in primitiva ecclesia.
An nos baptizamus possit dici
An possit modo mutari forma baptismi sicut mutata fuit
[illegible] in nomine trinitatis
[illegible]
[illegible] aliorum [illegible]
[illegible] ad formam
[illegible] ut tempore [illegible] baptismi.

v. baps debeat fi in aq
a. d debuit istitui qd fiet i ig
a debuit institui q fiet i aere.
a debuit i stitui q fieret i t'ra.
a debet istitui qd fiet i oleo l' i uino.
an. debuerit i stitui q fiet i sagne.
vi. utr debet istitui qd fiet i aq simplici a composita
a. sit queiens bapm istitui i liquino
v. debuit fi i qlz aq simplici sic aq paludi
v. imsio sit d necitate bap.
vi. utr debeat i ee una tm imsio
vi. a tria imsio sit d necitate bapi
v. necm fuit istitui bapm pt circumcisioe.
vi. utr baps fuit an passionem dni istitut.
vi. utr stati i sua istitutioe fuit obligatoriu q extue tenent ad bap.

v. qs caract possit ee i aia
v. diffo dyo. dcame. s. q caract e sig qois fidei sit queiens p' ex pte sui.
vi. vtr diffo magistri q tal e. caract e diffo caractere ... qe sic qins p omis pte sua
v. caract sit in ecc aie sive insu
vi. utr caract sit una po aie ul' i pluribz
vi. utr caract sit mag i effectiua qm i cognitiua
vi. utr caract insit i dlebilir i aia
vi. utr caractem epe huit.
v. solu i sacrmtis no le. caract i pmat. l' q i sac. ue le.
v. p oia sac. no le. i pmat.
vi. utr i bapo i pmat caract.
vi. utr caract sit a solo filio sic acl efficiente
v. baps tollat actuale culpa.
vi. utr tollat omes pcca tepale
vi utr tollat oes pcca gel pcti.
v. p baptismu gferat pas gra 7 iutuel.
vi. utr p bapm i adultos ut' augeatur
vi. utr effcus bapi sit illuiato
vi. utr fecudito sit effcus bapi
vi. utr icorpi xpo sit effcus bapi
vi. apito ianue sit effcus baptism
v. bap eqle effcm hat i omib qntu ad motom mali. mali culpe qntu ad mitigatom fomitis
vi. utr eql gra i bapo omib gferat
vi. utr oiba puis eql gra gferat eisdm
v. pui sacmtu bapi possint recipe.
vi. utr meli sit bapm differri q ipulna
vi. utr adultis usu rois carentibz bap possit dari.
a. i dicenti bap possit dari.

a. dormienti bap possit dari.
a. a i dispo uolutatis possit effcm bapi ipedire
vi. utr. hi i dispo uo dicedi sit ficto.
a. sit fict qui no credit.
a. sit fict qui i deuot ad bapm accedit
a sit fict q alr sacmtu celebrt 7 utr ad fidem
a sit fict q gtepnit suscipe
vi. utr recedente fictoe bap effcm suu gseqtur
v. post bapm fluis dbeat ee aliud bap
a. a que dnr bap fint sacmta.
vi utr baps pnie sufficiat ad salute
a post bapm pnie. nece sit aliq bap loco d bap fluis
vi utr baps saguis suppleat i oibz uice bap aq
a sit ergatioes alie suppleat uice bap aq
vi utr baps aq sit potent' l' nobl q baps sagnis.

v. e f qd ho huit potestate dnicadi pcca. . . . (margin)
v. gualit ministris sacmtor potestate gfedi ad emendat i tepore
v. e ministrs gfert poale potestas cooptatos
v. mistris gfert potuit potestas excellentie
vi. utr po eandi potuit dr catur gitas
v. as possit bapre n hat ordine
vi. utr bapre sit ppu dyacoi.
vi. utr n bap. possit bap.
v. mali sacmte bap possit gfre
vi utr p malos gferat res sacmti
vi. utr baps p meliore dat' meliore effcm hat
v. mat mistr porit mostr bapus l' a sacrm gferendu
v. recipies sacrm a malo mistro pecct
a sacdoti dadi sit pena si no uelit bap.
v. d mo i figa hois appens possit bap.
vi. utr bo agl' i fa hois appes possit bap. et si ab eo bap dbeat rebap

v. natatis exuto sit expectada. ad hoc l' bapn di sit i matrnis utis pui.
v. bap matre pgnte reputand sit pui bap.
a si toe capd l' man appeat bap possit et si d beat rebap.
a. mat dbeat sandi qm picnlu ime ut puer bapr.
vi. utr i matrno utero qs possit scificari
vi. utr scificati i utro dbeat bap
v. i tetio bap sit d necitate bap.
vi. utr i tetio recta reqrat ad bap
vi utr i tetio ul uolutas reqrat i bapo
v. i bap fides reqru ad h qd sacrm recipiat
vi. utr fide reqrat i bap ad h qd sacrm gferat.
a. i offenet reqrat fides
vi. utr bap abi. etias re sacmti accipiat

Qua necessitate pueri baptizantur ab hereticis possunt
Quod baptismus possit iterari
Utrum conveniens fuerit ab ecclesia assignari sabbatum baptismi
sabbatum pasche et pentecostes ad conferendum baptismum
Qua decentia fuerit assignari dies epiphanie
Qua congruentia fuerit dies passionis christi
Quod sacramentalia baptismi precedentia ad id scilicet baptismum requisita
manus impositio salis, tactus, missio sputi, ad aures
et nasum, et oculi, et unctio, eucharistie preceptum candele,
vestis, et vestis quod ista significent
Quod cathecismus baptismum precedere debeat
Utrum cathecizare sit officium sacerdotis
Utrum pueri debeant cathecizari
Qua pueri obligentur per confessionem patrinorum
Qua patrini ad instruendum puerum
Quod exorcismus necessario debeat precedere baptismum
Quod exorcismus sit necessarius, exemplum ut est de facta aqua
benedicta
Quod exorcismus sit ad significandum tantum vel ad efficiendum
Quod exorcismus habeat aliquem effectum in anima
Quod exorcismus liberet a potestate demonis
Utrum exorcizare sit tantum sacerdotis vel etiam pertinet
nos vel et per illos qui in minoribus sunt constituti utrum in
minu.
Quod confirmatio sit sacramentum
Utrum sit sacramentum necessitatis
Utrum confirmatio sit nobilius sacramentum quam baptismus
Quod scilicet confirmationis sacramentum habet materiam
Quod apostoli confirmaverunt absque materia
Utrum crisma sit materia competens
An debeat habere materiam simplicem scilicet elementum simplex
Quod materia debet habere mixtionem
An ex oleo possit conficere hec materia
Quod materia huius sacramenti significet ad quod tempore fuit
Utrum exigatur materia prius sanctificata ad istud sacramentum
Quod scilicet confirmationis habeat aliquam formam
Quod materia sic sanctificata sit sacramentum plene
Quod apostoli usi fuerint aliqua forma in collatione huius sacramenti
Qua ratione illa que sit in fine illius forme innuit formam esse
Utrum forma illa sit conveniens secundum omnes partes suas
Utrum forma illa habeat efficaciam in hoc sacramento
Quod in confirmatione imprimatur caracter
Utrum idem sit proprium caracter baptismi et confirmationis
Utrum caracter confirmationis presupponat baptismale
Quod in confirmatione confertur gratia gratum faciens
Utrum eadem gratia sit confirmationis et baptismi
Utrum gratia confirmationis perficiat gratiam baptismi
Quod ordinatus possit confirmationem conferre
An hunc caracterem confirmationis possit conferre
hoc sacramentum quamvis si sit non ordinatus
Utrum sacerdos simplex possit hoc sacramentum conferre

Utrum sacerdos simplex ex commissione domini pape possit
sit conferre.
Quod et debeant sacramentum confirmationis accipere
Utrum hoc sacramentum prius sit conferendum
Utrum debeat dari omnibus adultis
Quod mulieribus debeat dari
Qua morientibus debeat dari.
Quod exigatur quod aliquis teneat aliquem in confirmatione
Qua mulier debeat tenere virum
Quod unctio crismatis debeat fieri tantum in fronte
Qua debeat fieri in modo crucis
Utrum confirmatio debeat iterari

Quod eucharistia sit sacramentum
Qua sit sacramentum eiusdem ordinis cum aliis
Utrum sit unum vel multa
Utrum hoc sacramentum convenientibus nominibus nominetur
scilicet eucharistia, viaticum, quid sacrificium, hostia
Quod hoc sacramentum quibus figuris debuerit figurari et utrum magis debeat
eas metaphorice facere debuit
Utrum magis convenit figurare hoc melchisedech et utrum agnus paschalis
oblatio melchisedech et manna et sanguis in
cruce effusus fuerit ut figura huius modi sacramenti
Qua hoc sacramentum debuit institui vel ratio respondens quod sic debuit
eucharistie baptismus.
Qua magister sufficienter ponit figuras huius sacramenti quia facit intrare
sacrificium abel.
Utrum hoc sacramentum expressius figuratum in lege quam in lege nature
Quod necessarium fuerit hoc sacramentum institui
Quod in adventu christi debuit institui scilicet ante nativitatem
in temporibus moris vel a principio
Quod post passionem debuit institui
Quod hoc sacramentum possit aliquando licere sine eo
Utrum qualis cibi sumptio impediat sumptionem eucharistie
Qua aqua potata vel medicine sumpte impediant
An cibus in parva quantitate sumptus impediat
Utrum homo post sumptionem corporis domini possit alios
statim manducare
Quod hic sit forma consecrationis hoc est corpus meum
Utrum accipite et manducate sit de forma
Quod enim sit de forma
Utrum illa sit causa formalis et sufficiens et competens
Utrum singule partes convenienter ponantur in hac forma
Qua hoc primum hoc faciat demonstratum ad speciem vel ad aliud
debuit poni in loco ubi quod est
Qua debuit dici hoc est corpus meum
Qua debet institui quod dixit hoc est corpus domini.
Utrum licuit ponere et alias ordinis in aliud
Qua potuit mutari manducate per manducare
Qua potuit in addi. omnes quia ista generatio et in hunc
et forma verborum singularis generalis huius ubi tamen hoc

& calix sanctum m. an quod in illo sequentibus
Vtrum ubi illa ubi panis convenienter
a sanguis debuit in decreto sic in consecratione poni si omnis post corpus in recto.
a in hoc forma conveniens ponatur calix.
Vtrum ubi que sequitur convenienter ponatur
a debuit fieri mencio de testamento dicendo testamenti
a deberet poni novi testamenti.
a convenienter dicatur novi et eterni
a bene ponatur in misterium.
a debuit dici misterium caritatis sicut dicitur fidei
a debuit fieri mencio de effusione sanguinis ut dicatur de effusione.
a debuit distingui pro vobis et pro multis
a debet dici in remissionem peccatorum.
Vtrum sub utraque forma sit aliqua virtus creata ad conversionem
a forma exspectet se invicem operando
Vtrum deficiente sacerdote post consecrationem corporis possit alius procedere ad consecrationem sanguinis
a sacerdos dicens verba consecrationis tamen sine predictis verbis consecraret
quere infine istius distinctionis expositionem canonis officii misse
a corpus Christi debuit sumi per modum manducationis
Vtrum manducatio corporis Christi sit de necessitate salutis.
Vtrum ... sufficienter distinguantur modi manducationis in spirituali et sacramentali
a peccator manducat corpus Christi sacramentaliter
Vtrum infidelis manducet sacramentaliter
Vtrum ... sumat Christum
Vtrum qui manducat sacramentaliter possit manducare spiritualiter
a antiqui patres manducaverunt sacramentaliter corpus Christi
Vtrum angeli possint corpus Christi manducare spiritualiter vel aliquo modo
a peccet quis in conscientia peccati mortalis corpus Christi manducans
a precepto ecclesie ligetur peccator ad communicandum in tali conscientia
a ille qui non habet conscientiam peccati mortalis peccet et tamen habet peccatum mortale id est mortaliter communicando
Vtrum peccet plus quod indigne sumeret corpus Christi quam per alia peccata committeret
a plus peccet indigne sumens quam Christum in luto proiciens.
Vtrum plus peccet peccator fidelis sumens corpus Christi quam infidelis
Vtrum subiacens peccato carnis magis peccet accedens ad sacramentum quam subiacens alicui peccato spirituali
a peccator possit videre corpus Christi
a nocturna pollucio que in sompnis accidit sit peccatum
a mens dormientis sit ligata.
a huic usui ubi arbitrii.
a possit consentire

a pollucio que in sompnis incipit et vigilanti finitur sit peccatum
Vtrum pollucio nocturna assumptionem corporis Christi impediat
a possit celebrare qui est pollutus postquam qui est in peccato mortali ne talis celebrando peccet mortaliter
a pollutus nocturna pollucione precedente cogitatione possit communicare
Vtrum immundicia purgatoria corporis impediat communicare
a lepra fluxus pacientes menstruate accedere sunt ad communionem
a sacerdos leprosus possit celebrare
a sacerdos possit dare corpus Christi ei quem scit in peccato mortali esse
Vtrum suspectis de crimine possit dari corpus Christi
a corpus Christi dandum sit ad experimentum innocentie
Vtrum amentibus possit dari corpus Christi
Vtrum vexatis a spiritibus inmundis possit dari
Vtrum pueris dandum sit corpus Christi
a in sacramento altaris contineatur verum corpus Christi
a possit esse in omnibus locis D. X.
a corpus Christi possit esse in diversis locis
a Christus contineatur sub sacramento continue ad ...
Vtrum sub specie panis contineatur non quantum ad existentiam
Vtrum sanguis sit ibi et similiter sub specie unius corporis.
Vtrum corpus Christi sit sub speciebus illis secundum propriam quantitatem suam
Vtrum sit in forma quantitate sua
a corpus Christi contineatur sub sacramento ...
Vtrum contineatur sub speciebus diffinitive
Vtrum corpus Christi possit esse totum sub qualibet parte specierum ...
Vtrum corpus Christi moveatur ad motum hostie
a oculus glorificatus possit videre corpus Christi ut sub speciebus ...
Vtrum quod apparet in specie pueri vel carnis in altari videatur ... specie
Vtrum ... ubi sic appareat debeat sumi
Vtrum angeli possint videre corpus Christi sub sacramento
a ... visione possit hoc videre
Vtrum comprehendi intellectu viatoris possit D. XI.
a species panis remaneant post consecrationem
Vtrum debeat species panis remanere in sacramento
a causa quare accidentia debeant manere sit sufficiens
Vtrum forma substantialis panis debeat remanere
a forma panis sit substantialis vel accidentalis
a panis ... conversione adnichiletur.
a panis possit converti in corpus Christi
a adiungatur ei corpus Christi sicut panis vel convertatur

D. X.

D. XI.

Vl utr illa ouersio sit sbcessiua
Vl. utr illa ouersio sit miraculosior oi alia prim
V ouersio fca possit p plibu sbantm alct tpris
q pferens ut dicat. qd e panis. e cor xpi l' q
e cor xpi fuit panis
Vl utr h sit ura panis sit cor x
Vl. utr h sit falsa d pane fit cor x
V dbat ee d m h sac
A panis sit tota m h sac.
A licet tm pane sine uino l e ofice. mitm
Vl. utr panis 7 uinu sit queiens h materia
h sac l' carnes
A mel dbuit i stitui m h sac.
An. lac dbuit i stitui m h sacm
Vl utr panis 7 uinu possit ee m h sac n sb
deinata
Q possit ofecre pane tot qui e i foro 7 uinu
q e i uno celario
A si aliqs sacdos ofecret uinu q e i uno cel
lario 7 pane q e i uno foro si tm i q ectata
quatitate ueniret i usu fideliu p modu
sac ee ofem ut nec sit q sic panis trice
A d pane farris 7 spelte possit ofecri
Vl utr d pane ofecto 7 tritico et aliis spebz
frumti psit h sac ofici
A d pane corrupto l sb pane corrupto psit
ofecri. l ee cor x l dsinat ee cor x i eis
corruptis
A d modo possit pfici h sacmt
A d ueri ofice i ferm l' azimo qui x i ferm l
azimo ofec
A xpe pascha celebuit. xiiii. l' xiiii. lua
A x passus fuit xiii luna
V d uino utrs sot dbat x sangs ofecri
A d uino maloz gnatoz
A d ua i liqre
Vl. utr possit ofici d aceto
A spebz uini i acet ouisr d fiat i ee sagus
Vl. d agresta possit ofecri.
A d mixto fiat ofecto
V aq uino sit amiscenda q h sac
Vl. utr absq aq. possit sanguis ofecri
Vl utr i h sac aq artifical dbeat appori.
A panis ex aq rosacea ofectus. psit ofecri
silr si aq rosacea uino amisceat.
Vl utr i mag qntitate dbat aq appori.
A si aq porta fuiss i dolio an h sufficeret ad
pfectoz sac si d illo dolio uin sumat.
A possit ofecri. d aq rubea i aq lauat e
pannus uino rubeo 7 ad trus ii uinu no
e stat potat.

Vt ipe x i cena cor suu manducauerit
V ipe xpe i cena cor suu uidededit
Vl. utr. sb bucella cor suu illd dedit
V. xpe i cena cor suu. i passibile dedit
Vl si cor xpi fuisset suatu i pixide simorere
Vl si mortuo xpo ai aplor ofecisset pane
sii fuiss ita
Vl. utr ds potuiss. fcde q aia tm i fuiss
unita i illo sac

V ds possit fcde q accna sin sbo. D.12.
Vl ut huic sacmto acc sit sine sbo
Vl. utr accna q remanet l possit imutare
ad exnsece
Vl. utr psit ad exnsece imutare sbal
Vl. utr illa accna psit corrupi
Vl. utr excis possit ad generari.
Vl utr possit nutrire.
V. ai aliqs possit ill' spebz pmusci
V uor cor x frangat. i sac.
Vl. utr spes frangat.
Vl utr gnt assignre i lra signes priu fructois
7 q unaqz ps signt 7 dhar signu sbficietu
A pusia h sacmto augeat uirtutes
A. augmnt caritatis sit mag effus h sac
aug ourtuti
Vl utr h sac psit bns ad aug glie.
V. effcus h sac possit i pediri n p pctm mor le
V. uirtute h sac. pcca uenialia dimittat
Vl. utr uirtute ei dimtat mortalia
Vl utr remittat penam pcti mor
V. ho dbat. frequtat h sacmt
A semel tm dbat accipi
Vl. utr qlz die possit recipi
A tm sel' i ano l' e. admi
Vl utr ho possit plies una die cicar
A sacdos possit ples missas celebre
V licat oio agico cessare maxie si p reuerentia
sac ciue h ee licit
Vl utr ille q ofecit possit oio agice cessare
A i firmo peteti articlo uociuts teneat dare
cor xpi 7 ipe i altari exins abstine
V psit sacdos asuptioe sacgs abstinere x cau
Vl. utr laudabili sit abstine q accede adh
sacmt

V. laye possit ofecre sac cor x D.13.
Vl. utr sol' epe possit ofecre
Vl utr heretici asmatici 7 excoicati possit ofecre
Vl. utr d gra dict ofecre possit
Vl utr missa boi sacdotis sit eqlis boa sic mali

Utrum liceat sacerdoti ord. ag. sectiones cellae l. abstine
Vtrum possint plures sacerdotes eand. hostiam ofcere
Vtrum missa debeat cotidie i ecc. celebrari 7 qli
ipascente no cofecte cor. e.
Vtrum hora uespertina n. debeat missa celebrari
a. p. media nocte celebranda sit
Vtrum oporteat i loco sac. celebrare.
an oporteat altare d. lapid. tm fi.
a. i palliis certas oporteat celebrari
a. i calice lapideo oporteat celebrari
Vtrum i d. pdcoz omisso fiat cofecto
v. laic. possit dispesare cor. x
Vtrum dyacon. possit dispesare
Vtrum qs possit licite recipe sac. a fornicario
a excoicato l. heretico
v. heresis dicat puersitate fidei 7 qd sit diffio
a scismatici sit heretici
a symoniaci sit heretici
a totu rō heresis sit i puersitate fidei 7 britr d.
ptib; i qb; dr cosiste heresis.
v. heresis sit maius pcc̄m
v. sit solitudo

D. ix.

v. pnia sit sacramentum no le.
Vtrum pnia sit ut.
Vtrum ut. sit gnalis
Vtrum ut. sit cholog.
a. sit caritas
a sit fides
Vtrum reducat ad iustitiam
a reducat ad prudentiam
a reducat ad tepantiam
a reducat ad fortitudine
Vtrum diffinitio aug. 7 aliz. d. pnia sit cpetes mala
f. os pres suas 7 d. qbsda diffi.
v. ut. pnie timore ocipiat
an mag. excell. i spe accipiat
v. pnia sit pma ̄ututu
Vtrum pnia sit fudamtu aliaz ̄utu
Vtrum pnia sit scda tabla post naufragiu.
v. pnia sit i qlz. in
a sit i ocupi
a sit i rali
a sit i memoria
a sit i roe
Vtrum pnia possit ee i innocetib;
Vtrum scti. qui s. i gla habet pniaz
a i eis sit adm. ht. pnie
Vtrum angls bon. seu mal. sit suscep. pnie
v. d roe pnie sit q. usq i fine otineat
a ho. acia pnia possit excid.

¶ ut. opa eq. tam fca sit alic bo mala cia.

Vtrum nec. sit doloze pnie pgaudiu i
trupi
an doloz sit cu gaudij
Vtrum pnia itari possit.
Vtrum a pnia possit publ. l. debeat solepnis
Vtrum solepnis pnia possit itari
Vtrum mulierib; pu. pnia sit ipenda
a clicis sit ipenda
... possit ipoi pu. pnia
v. p pniaz tollat. sp pcca 7 d. ... 7 ratioe
Vtrum totaliter reatu tollat. s. pnia
Vtrum p pniaz reliq actu. pcci tollat
v. p pniaz restituat ̄ututes
v. p pniaz restituat ̄ututes
v. p pniaz q. lua i statu mor. pcti fca ad
uita reputet 7 ea possit uiuicare.
v. p pcc̄m seqs opa i c. fca mortificent
v. pcci effcus sint pnie i q. e dr.
v. pnia pccoz remissoz oseq possit 7 pccos
... -- D. iiij.

v. satisfactio sit ut. l. ̄utis act.
Vtrum sit act. iustie
Vtrum diffo aug. d. satisfactoe q e i lra sit
cofus 7 d. ptib; e q e satisface e pccoz causa
excid. 7 d. diffoe ansel. q e satisdatio e hono
ri ... do debitu 7 c.
v. ho possit satisface pdebito offese omisse.
v. ho possit duno pcco sn. d satisface
Vtrum cui i moz. pcco dperit q. e plus q
pctauet dimissa fuit possit satisface.
Vtrum ho pes. cu ht icep satisfacto i mor
fca s ualeat i capiat
Vtrum opa ex cat. fca deifet peue diminutoz
ualeat
v. satisfactoz oporteat fi p opa penalia.
a flagella qb; ado. puim. sit satisfactoria
Vtrum ut. oueniet numeret opa satisfac
toria d. suffi. eoz q. vitio q fe. ela ieiuniu 7 c.
Vtrum restitutio sit ps satisfactois
Vtrum oe ablatu sp sit resti.
a i fo. debat restitui.
a famitas
a si qs i pediat puicom alic.
tened ad restitutiom.
a ... accoz alic dap. dat tened ad restitu.
Vtrum sol. ille q dapnu i tulit ad resti
teneat.
a q osuluit l. pcepit fi. teneat.
a ille q pot manifestare latne. 7 n fac te
neat.

q illi q ostiae possi. 7 n faciut teneat resti tue
Vl. utr ei qd apriu passl e. sp sit resti faci
si ign excusat qz. s. nesciat c e. si sn mag
ipso. no pset ad eu ueire. si exeat. si pcede
aut adh teat
si mal platus q dilapidat bo ecce resti sit
fca abeo q eccam depficiunt.
v diffo q ela diff a b aug sit oms f os pces
suas q s icip ela e op iq dat 7c.
v ue ela sit prs satisfactiois 7 prie
Vl. utr ela sit act iutuis
Vl utr ela cadat ipcepto. l sit osiliu
v ela dsit imoz pcco apca ifez libet
Vl. utr ela sit m satisfactoia qa opa
Vl. utr ut ecce. mag osistat idato q in
effcu iriozi.
v sufficiat ele uisitore cortles enuant. p
usu illu
Vl utr ele spu s nuant pusu illu. cosule ea
sliga 7 d suff eoz.
Vl utr spuls pmiat corlib ele
v d ucco dada sit ela.
Vl. utr d male acq sito q possesso possit fi ela
Vl. ut d turpi lucro possit dari ela
Vl. utr uxor uiri d reb eo iuito psit face
elam
Vl. utr fr fa. possit dare elam.
Vl. utr monachi possit dare elam
v. as posse e ipi face elam
Vl utr mal dada sit ela
Vl. utr melioi mag sit sbueiend
v d. gnt diffiat. ieiu 7 d dict so. l assig
noe po.
Vl. utr ie sit ut.
Vl utr ieiu sit act tepan.
an sit fozs. l act stitue
a sit act pruden.
Vl. utr ieiu cadat sb pcepto 7 a fringes ie
iu qdgesime pecet moztl
Vl utr ieiu sit satisfactoz.
v os teneat adie. ab ecce istitutu
a solus pp possit dispesae
Vl. utr m teneat adieiu expcepto
Vl. utr pui. teneat ieiunae.
Vl utr pui. pfca 7 sani. excant aieiunio
pp pegrinatoe
a pauptas excsat aieiunio
a labor sil excsat aieiu
v dbeat ee cpa dtmata adieiu.
a dbat d qdge ieiu.

a statu post ephiam. ieiu sit qdgesima
a dbam hre distiicta ieiu. p iiij. tpra
a i. tps pascale 7 ebdo penteco. sic ieiu
a i uigiliis scoz ieiu sit.
Vl utr ad tps ophitu sit aieiu 7 maxie iii
temp
Vl utr hoa nona sit ogruu tps ad omed
i tpz ieiunioz l po hoa uespti
v post una omestiom ieiuniu soluat.
a aq potata ieiu soluat.
a electuaria ieiu soluat
Vl. utr ex camu soluat ieiu
a legumia l pisces ul oua soluat ieiu
Vl utr anticipato tpis soluat
a alie odnes q otinet h usu. p apllare 7c.
soluat ieiuniu
v ozo sit ad effcue ptes q ut p diffom aug
hug d. s. vic
a sit ad itilectue ptis q ut p diffom q e
i glo. sr exaudi ozom m. 7c 7 dam.
Vl utr ozo sit act doi l iututis
a act sapie doni itll us
a sit act doi scie
a sit act spei 7 caritatis 7 iututis
Vl utr ozo sit act cades i pcepto.
v dbat ee aliq uocal. l metal
Vl. utr dbat ee a ozo q pz ur
Vl. utr ab ozoe sit cessand
Vl actualis intetio sit d necci orationis
Vl utr attetio ozom noceat.
Vl utr oueniet spes ozois poant. p thi. ij.
obsecro 7c.
Vl utr diffio ptiu. ozois f ambr. sit opetes
v. ho dbat ad d emiate pete i ozoe
Vl. utr i ozoe tepalia sit petenda.
Vl utr ho dbat paliquo bono orae.
v solus ds e orand.
Vl. utr ad scos. ozo possit dirigi
a ad illos q s i pgatorio. i mdo possit dirigi ozo
Vl utr ozo fiat ad dm. roe ee l psoe
v. die p sit orae
a filij l spe sci. sit orae.
Vl ut scis q s i patria oueniat orae a. aglis
ospetat orare.
Vl utr brutoz aialiu sit orae.
v. ozo sit satisfactoria
Vl. utr ozo sit meritoria
Vl utr ouene assignet odnes q pstat effiq
ozoi q tag f lu. quis urm hebit 7c. s. pue
pseuant ad salm.
a aliē odnes exigat ozom q ille.

D. 16

U penitentia habeat partes partes cum sit simplex
Vtrum contingat assignare ei iste tres partes s. contritio confessio et satisfactio et de quibus parte.
Vtrum sit partes subiective vel integrales
Vtrum penitentia ut habeat partes et que sit ille s. utrum contritio confessio et satisfactio.
Vtrum post lapsum sit alia penitentia distinguenda venialium
Vtrum penitentia ante lapsum possit esse pars penitentie vel ipsam precedit
Vtrum homo teneatur ad penitentiam venialium.
Vtrum partes iste sint sufficientes quibus penitentia dividitur in penitentiam venialium et mortalium ante lapsum
V venialia possit dimitti remanente mortali.
Vtrum veniale possit dimitti sine alio uno
Vtrum veniale possit dimitti sine mortali
Vtrum peccatum mortale dimitti possit sine nove gratie infusione
Vtrum gratia sine contritione possit veniale dimittere.
Vtrum teneatur homo confiteri venialia.
Vtrum paschalis benedictio, episcopalis et cetera hi venialia dimittant.
V contritio possit esse specialis moralis actus vel contra est
Vtrum sufficit eminenter in illo usu quod quid ut
Vtrum contritio quis augmentum potentia in lumine gratie potuit
V contritio peccatum aggravet
Vtrum in omnibus conditionibus tempus et locus magis aggravet
Vtrum conditio magis aggravet
Vtrum magnitudo magis aggravet
Vtrum tempus magis aggravet
Vtrum contritio habet tantum speciem quam genus.
Vtrum circumstantia aggravet in infinitum
Vtrum omnis conditio sit confitenda
Vtrum ypocrisis sit peccatum.
Vtrum sit speciale peccatum
Vtrum species sit peccatum mortale
Vtrum ypocrisis debeat simpliciter poni impedimentum penitentie
Vtrum inanis gloria sit magis impedimentum quam ypocrisis
V indicit penitentiam exterius impediat
Vtrum ut spectacula penitentiam impediant
V exercitia militie vel negotiationes impediant penitentiam

D. 17

V difficiles quibus diffinitur iustificatio per diversos s.
Secundum glo ro. viii. secundum b. et ansel. sic dicentes.
Vtrum iustificatio sit alia quam ut
Vtrum iustificatio sit tantum quasi revocatio mentis et sanatio
Vtrum reducatur ad aliquid in me ad quod attribuit reducam
V ipsum quod ipse facere quod in se est exigatur ad iustificationem
Vtrum penitentia ante baptismum sit de actuali tantum vel de originali
V penitentia convenientia ordinetur.
Vtrum ad sit in homine per quod possit se preparare ad gratiam habendam.
Vtrum necessarium sit iustificatur eum qui facit quod in se est
V gratie infusio requiratur ad iustificationem
Vtrum motus liberi arbitrii necessarius sit ad eam
Vtrum motus liberi arbitrii in peccatum sit contritio
Vtrum requiratur remissio peccatorum ad iustificationem
V remissio culpe illius precedat gratie infusionem
Vtrum motus liberi arbitrii in peccatum seu contritio precedit
V iustificatio in primo sit miraculosa
Vtrum remissio culpe et infusio gratie sit in eodem instanti
Vtrum sit successiva iustificatio in primo
V contritio sit dolor de peccatis assumptus cum proposito confitendi et partibus istius diffinitionis et de aliis diffinitionibus
Vtrum contritio sit actus virtutis
Vtrum attritio possit fieri contritio
V homo debeat conteri de penis sic de culpis
Vtrum contritio debeat esse de originali peccato sic de culpis
Vtrum de peccatis futuris
Vtrum de omni peccato actuali, an obliviato, commisso
Vtrum de peccatis futuris possit esse contritio.
Vtrum homo possit conteri de peccato alieno.
Vtrum de singulis peccatis mortalibus teneatur homo conteri
V contritio sit maior dolor
Vtrum possit esse nimis magnus contritionis
Vtrum debeat esse maior de uno peccato quam de alio
V tota hec vita sit tempus contritionis
V in statu perfecte caritatis vel post remissionem culpe debeat esse contritio vel homo possit conteri
Vtrum semper expediat de peccato dolere contritum
Vtrum post hanc vitam anime de peccatis contristantur
Vtrum peccati remissio sit contritionis effectus
Vtrum contritio possit totaliter tollere reatum pene
V totus reatus possit per ipsum tolli.
Vtrum contritio parva sufficiat ad dilectionem magnorum peccatorum
Vtrum confessio necessaria sit ad salutem
Vtrum sit de iure divino.
Vtrum ad confessionem teneatur omnis
V in quantum culpam non habent teneantur
V an illi qui tantum habent venialia teneantur
V ipse teneatur qui iudicat non habere se.
Vtrum statim teneatur confiteri cum peccaverit vel cum post
Vtrum possit esse aliqua dispensatio ut non confiteatur homo
V divisio augustini de confessione sit competens et de partibus eius
Vtrum confessio sit actus virtutis

... sit act' pnie. utrus l' act' spei l' pen̄itentie l' act' uirtutis 7 uitutis

a necc̄m sit ofiti sacdoti

a liceat cuilibet ofiti q̄ nō sacdoti.

Vl utr̄ liceat l' necc̄m. sit i casu. alij q̄ sacdoti ofiti

Vl utr̄ ex casum nccitatis possit audire cō fōm uenialiu

Vl utr̄ neccim sit q' hō ofiteā ppo sacdoti

a monachi l' religiosi p̄sit audire ofōz

a plat' hāt ppiū sacdotē cui ofiteat.

a as possit ofiti. alij. sisciat sacdotē suū uoitē hrē ul' soli' admal' l' fgilē 7 puiū ad pccand' l' si pbabilr extimet q' sit relatoz ofōnū l' si pccm ē ipm omiss sit

Vl utr̄ possit as ofiti. ā q' ppo sacdoti exulcti ipi' l' expin.

v. ofō p̄sit ee i fox. i. utr̄ ualat sn̄ caritate

Vl. utr̄ necc̄m sit ofōm ee itegm

v. p aliū l' p sc̄ipt̄ possit fi' ofō

Vl utr̄ ille cui. odines amagr̄is assigte q̄ sibi all' otiene. sit suf' huil' 7 c. reqrit̄ ad ofō

a ofō libet amorte pcci.

Vl utr̄ ofō libet apeā.

Vl utr̄ apiat pādisū.

Vl utr̄ p ofōm tbuat' nob' spes salutis alicui boni meitoria 7c.

~~Vl. utr̄ opa extra caritatē fcā ualeat~~

D. 18.

v. claues d̄bāt ee inecc̄a.

v. claues sit potas ligandi 7 soluendi. 7 diffice clauiū

Vl utr̄ sit due claues ul' una tm̄.

a scia sit clauis

Vl sit plues q̄ due

v. uiacta sit potitue i aīa l' sit tm̄ puato

Vl. utr̄ pccm possit remiti quo admaclaz.

Vl. si pccm remittat. q' admaclam remittat ē q adpenā

v. potas clauiū se extēdat adremissiōz clpe

Vl utr̄ possit remitte pccm q' adpenā clpe

Vl utr̄. p usū clauiū sacdos possit ligare

Vl utr̄ p̄sit ligare l' soluē f ppū ar'.

Vl d̄bat totū pccm dimitte

v. ⁊ petes sit diffō. excōicatiōis q' diffīt ex ōto ē separātō 7 c' 7 d' ptibz ei'.

Vl. utr̄ eccā d̄bat aliq' excōicare

Vl utr̄ as p a°. tepali dāpno sit excōicand'

Vl utr̄ excōicatō i ita lata aliq' effc̄ hre possit

v. qlz sacdos possit excōicare

Vl utr̄ nō sacdotes possit excōicare.

Vl utr̄ excōicatē l' sb' spēs possit excōicare

v. aliq's se ipm l' equalē l' supiorē possit excōicare.

Vl utr̄ i aliq' multitudinē excōis snā fi' possit

Vl utr̄ ille q semel' ē. excōicat' ulti' excōicari possit

v. liceat excōicato cōicare i pure corlib;

Vl. utr̄ pricipaliis excōicato sit excōicat'

Vl. utr̄ pticipatē excōicato i casib; n̄ ocessit pccm sit mortale sp

v. qlz sacdos p̄sit suū sbditū absolue ab excōicatiōe

Vl utr̄ qs possit absolui ab una n̄ absoluat' ab oībz excōicatis

D. 19.

v. sacdos legal' claues hūit

Vl utr̄ d' claues huit

Vl utr̄ soli sacdotes claues hant an ⁊ alij.

v. sc̄i hoīes n̄ sacdotes claues 7 usū eay hant

v. mali sacdotes usū clauiū hant effectiue.

Vl. utr̄ asmatici 7 excōicati 7 suspensi 7 d' gradu usū

v. qlz sacdos i qlz hoīez possit uti claue q' hr̄

Vl utr̄ sacdos possit q' sbditū suū sp absolue

Vl utr̄ as p̄sit uti clauib; i suū sup'iorē

v. illa diffō d' correctiōe' supna. sit bona q sit icap corectō ē s̄na āmotō frīs 7 c' 7 d' ptibz ei'

v. qlz ex pcepto ad correctōm s̄na teneat.

Vl. utr̄ pccōz corripiēs pccēt

Vl utr̄ as teneat' corripe plat' suū.

a supiores possit aliqs corripe

v. oporteat s̄na āmotoz pcede d'nuntiatiōē eccē

Vl utr̄ i s̄na corectiōē d'bat ee testiū iductō

Vl. utr̄ corupto q' admonitoz secrēt d'bat ee dui'. itralz d' pp'ia cāppte 7 q' sit 7 aspū sco 7 d' iterogationibz fiendis i ofessiōe asacdote.

D. 20.

v. as i extremo uite pēite possit.

Vl. utr̄ peites i fine uite sue possit absolui aqlz sacdote

v. peitētibz i fi. refue a pnia post morte

v. pena tepal' taxet. l' taxai d'bat q̄titas clpe

a q̄titas pene tepalis q̄titati d'bat r̄ndē

Vl utr̄ peites sit d'bito. maioris pene q' illi' q' a sacdote i ipoit'

Vl. utr̄ pcccīz satisfactoria possit uni' p a° explere

v. p indulgentias aliq d' pena satisfactoria p̄sit dimitti.

a aliq's hō possit dimitte d' pea illa.

Vl. utr̄ idulgē tm̄ q' pnūciat' ualeat

Vl utr̄ p tepali sbsidio facit' sit idulgē

v. qlz sacdos pochial' possit idulgēmt face

Vtrum dyacon' possit eas facere
Vtrum ille qui est in peccato mortali possit indulgentiam dare
Quomodo indulgentie valeant existentibus in peccato mortali
Vtrum indulgentie valeant religiosis
Quomodo non facit contra quod indulgentiam dat valeat indulgentia
Vtrum indulgentia valeat ei qui eam facit.
D. 21. Quomodo purgatorium sit post hanc vitam.
Vtrum idem locus sit quo dampnati puniuntur et anime purgantur
Quia sit iuxta infernum locus ille
Vtrum pena purgatorii excedat omnem penam temporalem
Vtrum illa pena sit voluntaria
Vtrum anime predictorum puniantur in purgatorio
Quomodo lignum fenum et stipula que superedifficant sint peccata venialia
Vtrum idem sit quod utroque superhedificant scilicet argentum et stipulas
Vtrum venialia mortali adiuncta simul cum eo dampnato perpetuali eternaliter puniantur.
Quomodo veniale expietur pena purgatorii quo ad culpam
Vtrum ignis purgatorii expiet reatum pene
Vtrum ab illa pena unus alio liberius citius
Quomodo per confessionem generalem que fit in completorio debeat venialis quo ad culpam
Quomodo confessio generalis sufficiat ad delenda peccata mortalia oblita
Quomodo alius licite possit confiteri peccatum quod non habet
Quomodo in quibus casibus teneatur sacerdos celare peccata que sub sigillo confessionis novit.
Vtrum sigillum confessionis se extendat ad illa que non sunt de confessione
Quomodo de licentia confitentis sacerdos possit publice proponere
Quomodo id quod quis scit per confessionem quomodo revelare possit
D. 22. Quomodo peccata dimissa redeant per peccatum sequens
Vtrum magnitudo sit equale peccatum
Vtrum sit tantus gratitudinis innocens si peccat quam penitens si cadat
Quomodo cum gratitudinis recidivantis totus reatus consignat quantus fuit precedentium peccatorum
Quomodo per magnitudinem redeat peccata venialia
Vtrum peccatum originale redeat
Vtrum per illa ... que praecedunt in ... peccata magis redeant
Vtrum exterior penitentia sit res in hoc sacramento et sit signum
Vtrum interior penitentia sit res in hoc sacramento.
Quomodo penitentia sit unum sacramentum vel plura
Quomodo hoc sacramentum magis consistat in hiis que geruntur conferre
date quam in hiis que geruntur a penitente
Vtrum verba sacerdotis absolvant.
Quomodo sacramentum penitentie habeat institutionem.
Quomodo sacramentum penitentie habeat institutionem
Vtrum ante Christum fuit institutum
An post passionem institutum fuit
An post passionem in lege non fuit institutum
An in lege Moysi fuerit institutum
Vtrum in nova lege et an fuerit institutum
Quomodo extrema unctio sit sacramentum D. 23.
An sit sacramentum nove legis.
Vtrum extrema unctio sit unum sacramentum vel plura
Vtrum hoc sacramentum fuit a Christo institutum
Quomodo extrema unctio valeat ad remissionem peccatorum.
Vtrum sanitas corporalis sit effectus huius sacramenti.
Vtrum hoc sacramentum caracterem imprimat
Quomodo oleum sit genus materie huius sacramenti
An materia esse generatum an unum an oleum olivarum.
Vtrum oporteat esse consecratum ab episcopo
Quomodo hoc sacramentum habeat aliquam determinatam formam.
Vtrum forma huius sacramenti debeat proferri per modum imperativum vel deprecativum vel alius modus.
Quomodo quibus ecclesia utitur de hoc sacramento et de ubi communiter usus in forma huius sacramenti.
Vtrum illa oratio post istam unctionem et cetera sit competens forma huius sacramenti et de partibus eius.
Vtrum hoc sacramentum possit laycus conferre
Vtrum dyaconus possit
Vtrum solus episcopus possit
An sacerdotes possint
Quomodo sanis debeat conferri hoc sacramentum
Vtrum in qualibet infirmitate conferendum sit
Vtrum furiosis et amentibus debeat dari
Vtrum debeat dari pueris
Quomodo totum in unguentum corpus debeat in hoc sacramento
Quomodo quare ordinate sit quod tantum oculi nares aures os manus pedes inungantur
An et alique partes que debeant inungi.
Vtrum mutilati vel carentes aliquibus membris inungendi sint in locis illis
Vtrum hoc sacramentum debeat iterari in eadem infirmitate
An unctio regis sit sacramentum in invisibilibus.
D. 24. Quomodo in tertium debeat esse sacramentum ordinis.
Vtrum diffinitio que diffinitur ordo que est ordo est signaculum et cetera sit competens secundum omnes partes suas.
Vtrum ordo sit sacramentum.
Vtrum forma huius sacramenti debet exprimatur in littera
Vtrum hoc sacramentum habeat materiam et consistit omnis res ad

nuin hi sac
C in sacmto ordis oferat gram.
Vl. utr i h sac imprimat caracter.
Vl. utr caract ordis psupponat caracterem bapte
V psupponat de necitate caracterem confirmationis
Vl utr carat ordis uni de necitate psup
ponat caractere alteri ordis
V i suscipie ordies regreda sit loca uita
A peccatorib; ofendi sit ordies.
Vl. utr scda. toci septe sac i ordinadis requi
dbeat
Vl utr as ex ipso mito uite ordiem ofeqt
Vl utr pmoties i digs ad ordies peccet
Vl utr as i pecco exns possit sine pecco uti
ordie suscepto
V i h sacmto possit ee ples ordies
A unu tm. i. uer didi possit i ples
Vl utr d bat tm ee vii ordies ul ptes l pau
ciores.
Vl. utr dnt distiguat p sacr q n sacros
V act ordinu dent assigne. ch ordini p
ipm magrm i ltra. s. si absolue bas q hc
sit ppe sacdotis q ita d reliqs. s. d actu dy
aconi q subdiaconi acoliti lectoris exorciste
hostiarii q ad alib; ptineat
V sacdotiu i pmat. i ipa datioe calicis cu
et q qm diacono subdiacono acolito i pmat
V ordinati dbant hre corona. rasura q tosura
A dbat tot capud rade
Vl utr corona. sit ordo
Vl utr p acceptoem corone as abrenutiet
tepalib; bonis.
V. s sacdotale ordiem dbat ee potas epal
Vl utr epat sit ordo
Vl utr s epos possit ee a potas supior
V uestes ministrou dnt istitute sint q dbz
ordi assigne sufficient.
V. aq. q i ue. t. canit. i no. istitui dbuerat
sic dfeciat
A sacdos dbt uti tunica dalmatica sic epe
A sacdos debat hre imtem
A pp. dbat hre baculm ul dali epi

D.29 V tm epe ordis sac ofre possit
A as no epe. possit ofre miqres ordies
A sacdotes q ordinandis a dat dicat ordiac
V hetica. ab eccia pcisi possit ordiare. l ofre
ordies e caracte
V sex feminin ipediat sceptom ordis.
Vl utr pui q qcaent rois usu ipediat
Vl utr suie ipediat aliq asceptoe ordis

q p moroe
Vl utr illegitime nati ipediat
Vl utr p d fcm mbrou aligs ipediat.
Vl utr pp homicidiu as ipediat
V diffio d symonia sit opetes p os ptes suas
V simo sit hresis
Vl utr symoniac pdat executoe ordis
A symoniac recipiat caracter
V sac possit emi ul uedi licite.
Vl utr sceptioe l ueditioe aliou spualiu
symonia sic d aniulariis d ordib; q d p
cantoib; d itificatoib; platou q d hus q
dam religiom ithit q dat ad mioastio
De magiris q docet q accipiat d p.
De testib; q oia p pecunia fiunt
Vl utr amittat symo i eptoe q ueditione
eou q spuib; sit anexa sic i ueditioe uasou
altr uestiu q sepltru mir pronat d amau
uu p geiture q omia uedut q emit i ecc.
V i istis eb; mois psit omti spi. s. ligie mau
obsequio
A recip nunla omittat symoia. ut dex
A pp possit omitte spi
A epe omitta spi sicco q e suuit dat ad
spu
A pp pees oferes pp pleda sit symoiac
A e quocte sit symoiaci
A secus ptreda i tuitu ofari spi omittat
A i mutatioib; digtar eccarum omittat sy.
A epe dans ptreda q retines s ptte fruc
tuu sit symoniac i fine h. d. i italib;
inuenies d etate ordinados d tepoib;
ordinu. d mate pmot D.26

V. m sit ille l d uir illi
V m ad h maeat sb pcepto
V act matrimoial sp sit pctm
V act mu ntmrius. possit ee
V m sit sacmtu
V m d buite i stitui an pctm q cm fuit i
stitute.
V m oferat gram
V cur comunio sit d itegritate m. D.27

V m sit i gne coniunctois l i quo gnie
Vl. utr m ogrue uocet q d noib; e
Vl utr gne diffiniat m i ltra amagro d q
d ptib; diffis
Vl utr ca m sit oss
Vl. utr oporteat oseru. p ubia expm
V. utr osens p ubia d futuro faciat mat

monii.

Vl utr̄ ɔss' p̱iba exp̄ssus sidesit ī tōr ħ ɔss' faciat m̄.
Vl. utr̄ p' carnalē copulā alt̄ ɔiugū iuito alt̄o religionē p̄sit īrare
Vl. ut̄ an̄ carnalē copulā possit īrare.
Vl utr̄ mlr̄ possit nubē alt̄i fiun religiōm ī[illegible] an̄ carnalē copulā l' eō.
V ɔīne spōsalia dissoluāt̄ q̄ sr̄ futur̄ nuptiar̄ pmissē ⁊ d' ptib; e'
V dut̄ tps̄ sep̄tenīj spōsalib; ɔħnd' assignāt q' tps̄ mag̃ ɔīnr̄
Vt̄ spōsalia dirimi possit altero religionē īrante

A possit dimi alt̄o ad lōgīq̄s p'tīas eāte
A d'imat pegrītudinē suueiēntē.
A, dimat p affinitatē īsuenietē
A possit se iuic̄ absoluē.
A p acctu ē a l'a p'iba d' p̄senti dimat̄.
A p' d'fcm̄ etatis dimi possit
V illi ligamiē q' ē exh̄ q'as duas ux̄. succes siue huic sit irregularitas ānexa.
Vl utr̄ irregularitatē ɔħat q' sil' duas uxoēs huit ⁊ successiue
Vl utr̄ ds̄ fiat irreglāris ex h̄ q' ux̄. ūgiēm n̄ accep̄ l' qr̄ huit ī uxorē.
A fiat mus sibħat cū ea q̄ d'floraū
A qui ēdit eā ūginē q' ē corupta
A si ux̄ post m̄ adulta efficiat̄.
V bigamia soluat̄ p' bapm̄
V ō bigamio liceat̄ dispēsa[illegible]

D. 28. Iurat̄ ɔiuctū. ɔssu ɔ p̱iba d'futo. faciat m̄.
[illegible]
[illegible]
V. ss̄ q̄ fac̄ m̄ sic ɔss' ī carnalē copulā l' ig̃de

D. 29. V ds̄ ɔss' possit. eē coact'
V coacto l' met' cadat ī ɔstātē uir̄
V ɔss' coact' tollat m̄.
Vl. utr̄ m̄ sic expte illi' q' cogit
V p'ym̄ ɔdīratū. fiat m̄.
V ds̄ p' p'cepto pr̄is possit ɔpelli ad ɔħnd'
A fili' teneat̄ fuae spōsalia. inuita p'p̄entes sū ɔss' suo.

D. 29. V error ħeat pōi īpedimītū m̄ij p̄se.
V ōis error m̄ īpediat
A error fidei
A error siue ignō. ɔ̄dicōis
A error ɔdicōis p̱s

A q̄litas p' l' fortune
A ignō s'uitutis l' libtatis
A ignō nobilitatis l' ignobilitatis.
V m̄ possit eē ū' ē ɔss' p' ī hoc sit a cam
V bta ūgo d'buit ūgītatē uoūe
V d'buit eē uiro uicta
Vl utr̄ cāē m̄ij bte ūgīs assigre sic ɔnīues ɔiuālir q̄ d'cāis mioi eē ⁊ suffīc'
Vl utr̄ m̄ illd' bte ūgīs fuit p̄fcm̄
V m̄ ī fuit ɔsumat̄
⁊ d' expōe ūbor euāgelij. q̄ h̄ sdare uidēt s. an̄ q' ɔuēc ɔuēc ⁊ q' nō ɔgnoscebat eam ⁊ q'rē dr̄ p'ogēit' ⁊ quō ē dr̄ hr̄e fr̄es fiī

D. 31. V m̄ d'bat hr̄e ā bōa qb; excedīt ⁊ q̄ sr̄ illa bōa
V. bō sac̄ sit p'ncipali' ī eā bōa
V acc'. m̄ij possit exētiū pilla ea bona
V acc' m̄ij possit excāī fm̄ ill' bōis
V uir sp poterit mor' ɔgr̄d' ūg. suā l' eō n̄ ī tēdens ād bō m̄ij sit sola d'lectatōe

D. 32. V alē ɔiugū teneat̄ alā ad redditōē d'biti p' x'pti nēcītate
A rōe īfirmitatis h̄ alā negat̄ d'bitū.
A pcet ds̄ sa' se īpotētate ad reddēd' d'bit̄ uxori p'ieiunia l' uigilias ⁊ h̄' talia
A uiro lepso mulier teat̄ reddē. l' eō.
V uir teneat̄ uxori reddē d'bit̄ n̄ petēti h̄ ī nueti
Vt' uir ⁊ mulier ī actu matrimonij sint eq̄les
V uir ⁊ uxor possit n̄ eē d'bito sm̄ ɔssu alt̄. l' ɔssu mutuo peccat l' reddar
V tpib; sac̄ possit ds̄ īpedire ne debitū petat l' reddat
V mort' peccet peccādo tpr̄ sac̄
V nuptie sic p'hibende tpib; ī lrā d'tīnatis ⁊ q̄ sr̄ illa tpr̄a ⁊ q̄ cāē illi' p'hibitiois

D. 33. V hr̄e ux̄. sil'. sit ɔ. le. n̄.
V hr̄e plēs ux̄. potuit alīn̄ eē licitū ⁊ poca ī h̄ alīn̄ dispēsari
V hr̄e ɔcubinā sit ɔ le n̄.
A for sit sic ɔ legē n̄.
A ds̄ possit cū ancilla ɔcubē sit pcc̄o q̄ n̄ sit ux̄ ei'
A uir possit licite accedē ad ɔcubinā d'licitā uxorē
Vl utr̄ accedē ad ɔcubinā sit pccīn mor'tale. ā fornicā' simp' sit pccīn mortale
V ux̄ fuerit alīn̄ licitū hr̄e ɔcubinā
V ī separabilitas uiri ⁊ ux̄. sit d'. l. n̄. libellū repudij ē l. n̄.

[Q]ui possit dispensari q̄ uir uxorē dimittet l'eā
[Q]uare sub lege moysi fuerit licitū dimittē
[V]trū ꝑ legē moysi licet uxori repudiatē alium accipe.
[V]trū liceat uiro repudiatā ꝯiugē recipe itē̄
[Q]uā ꝯcessionis libelli repudii fuit odiū uxe l'q̄ fuit tā illiꝰ ꝯcessionis
[V]trū cū repudiū d'bit ī libello scbi.
[Q]uomō diffinitē uirginitas q̄ ē ī carne corrupꝰ ꝯ ē ꝯtā ptiby eī
[Q]ue uirginitas sit uere
[Q]ue uirginitas sit maior oib; uirtutib;

33.
[Q]uo mīo d'bat ā ipedimēta assigṅi. q̄b; ꝑ reddat adq̄ hīnd'
[Q]ui sit mēto mīo l'infinita hīc ipedimēta d'mīo ꝯ ēi corp.
[F]rigitas m̄ ipediat ꝯhīnd' l'ꝯtcū
[Q]uo maleficiū sit impedimē mīj.
[Q]ue furia sit ipedimitū mīj.
[Q]uo icestus q̄ quis ꝯgsterit uxorē. l'ꝯsan. uxoris l' eā sit ipedimē m̄ d'mīes

34.
[Q]uod ꝑ fornicatōz liceat uiro uxorē dimittē
[Q]uo uir ex pcepto teneat. uxorē fornicatāz dimittē
[Q]ui pro iudi' possit uir uxē dimittē. fornicatē absq; reqsitioē ecc̄
[Q]uo uir ꝯ ux. ī cā diuorcii d'beāt adq̄a iudicari eq̄ pena recipe
[Q]ue p' diuortiū mulier alii nube possit
[Q]ue p' diuortiū uir ꝯ ux possit reꝯsiliari
[Q]uo tneat post primā ꝯuorsē uxorē reꝯsiliare ꝯ
[Q]ua uxē teneat̄ reddre. si uir reuocauit. l' uoluerit hēe rē cū illa. si retineat̄ redd' d'ant dante diuorcio
[Q]ua possit cogi maritꝰ recipe uxē. p' diuortiū si fornicatꝰ fuit l'ī tn̄ reꝯsiliari ꝯ uxor
[Q]uo uir q̄ ē adultē occultꝰ petet diuortiū petē do d'uxore adultā. p. u. ꝯ silentē reꝯsiliē eā.

36.
[Q]ue ꝯd° furtiuus ipediat m̄
[Q]ue fuius possit mīm ꝯtē. ꝯsensu
[Q]uas pḡq̄ uxoratꝰ ē. possit se fuiū facē sn̄ uxē
[Q]uo filii d'bat seq̄ ꝯdīn pris l' mris.
[Q]uo d'fcus etatis sit ipedimē mīj. ꝯ d' uiro ꝯ d' ux ē etatis oz ēē cum q̄ hīt

37.
[Q]uo de p'mi faciē ordīes scipe possit.
[Q]uo ordo ipediat m̄
[Q]ui recipiat caracterē si ordinet̄ reclamatē ꝯtuēz.

[Q]uo uiro liceat uxē. ī eficiē ī adulcio d'p'ꝯmīsā
[Q]uo uxoricidiū ipediat m̄

[Q]uo uotū ꝯtinē amagrō diffiniat ꝯ d' ptiby diffois ·D·38·
[Q]ue uē uotū tm̄ sit d' meliori bono.
[V]trū ille q̄ n̄ ē sui iuris possit ad uouē
[Q]ua fuius possit uouē an monachꝰ ꝯsit aduouē
[Q]ui filii fam. an uxor
[Q]uē uotū ꝯtinē diuidat ī ꝯmē ꝯ singulare
[Q]uo uot ꝯtinē d'idat ī puatū ꝯ solempnē
[V]trū uotū solempnē ꝑ pfom addat̄ i rm̄ ꝯ p ordis sac susceptoz. ā uot ad pōlē obliget sp nc̄e sic ī obfuarī
[Q]uo uotū sb' ꝯditioē fc̄m obliget
[Q]ua ille q̄ morat̄ ī cā religioē ult̄ tps ꝑbois ue niste d'sit.
[Q]ua ille q̄ uouet ītre ad claustē si illi noluit eū recipe utrū obliget̄ statī iplere meat.
[Q]ua ille q̄ uouet sit ī pāis d'āmnatioē.
[Q]uo ꝑ obliꝰ uoti simpꝰ m̄ d'ād.
[V]trū uot solempꝰ d'rimat m̄.
[Q]uo ī uoto possit fi. dispesatō
[V]trū ꝯlib; platꝰ possit ī uoto dispēsaē.
[V]trū possit ꝯmutari aliq̄ uotū
[Q]ua claustē īgdies meat̄ resuaē q̄ pꝰ fecit
[Q]uo uirgib; uouetib; ꝯtinē ꝯspir uelū d'trā.
[Q]ua l' uelum aliis possit ꝯcedi q̄ n̄ uirgines ꝯo tinen̄ uouint

[Q]uo diffīō data d'scādalo q̄ poiē inf ꝯbui sic ē uemdo ad scādal ꝯ ē. sit ꝯpetēs fōs ꝑes suas.
[Q]uo scādalū sp sit pccm̄ ꝯ utrū oīne
[Q]uo sit spāle pccm̄
[V]trū sit mortē pccm̄
[Q]uo scādalū passiuū sp sit pusillor
[V]trū ꝑfcus operat. scādalū actiuū
[V]trū sola pfcā. possit scādaligare.
[Q]uo ueritas lite sit ꝑ scādalū. uitāda
[Q]ua uitas uite sit ꝑ scādalo dimittēda.
[Q]ua uitas doctrine sit dimittēda. ꝑ scādal'
[V]trū ꝯsilia sit ꝑ scādalū dimittēda
[Q]ua hō d'bat ꝑ scādalū. penitū dimitē ītre religionū
[Q]ua ea q̄ sit ī pcepto l'ꝯsilio ut elās daē ꝯ hi' sit ꝑ scādal' dimittēda
[Q]uo res tepal's sit ꝑ scāl' dimittēde.
[Q]ua tepalia sit dimittēda. ꝑ scādalū ne ī iudi' reputari.
[Q]ua eccā tepalia d'bat dimittē ꝯ repetē ꝑ scādalū

D. 39. V. fidel' cu infideli ptit mr contr.
A. sponsalia d' cau cu infideli ptit contrahi.
A. heresis sequens talem coniugiu impediat m.
V. infideli posse ee m.
A. int' fideles qui cultu hnt dispare posse ee
mrim.
V. coniux conuersus ad fidem possit comanere cu uxore
infideli uolenti con.
A. si infidelitate conuersi inde du phito abe ee si ale
outat dimid sit m?
A. d'beat talis conu' comanere cu oibz uxor quas
huit.
A. d'bat talis conu' comanere cu uxore q duxit
alia repudiata anq baptizaret.
V. fidelis conuersus posse dimitte uxore infidele
uolente cohitare s sn conu' creatoris.
V. infidel' ad fid conu' q huit ux infidele q ea
dimisit psit duce a' in uxore.
V. alia uitia q infidelitas soluat m.
A. adulteriu soluat m.
A. fornicaco sprit soluat mrim.
A. p q'rz pccm soluat.
A. p auaritia soluat.

D. 40. V. distio q consagtas distat q sagtas e uelm
ab eod' q sit opetes f ptes suas
V. unt consangtas distiguat. p lineas q gd'
V. consanguitas d'uit illi m impediat.
V. consaguinitatis gd' abeco potuit tyrari
maxie illi q impediut m.

D. 41. V. affitas exutio consagtas cadet
A. cadet oibz consaguineis
V. consaguitas maneat post morte aum l ei
A. illicat' concubit' affitate caet
Vl utr ex sponsalibz aliq affitas contrahat l cadat
Vl utr affinitatis sit ca affitatis
V. affitas m impediat
V. affitas extendat sic gd' consagtatis
Vl utr gd' affitatis extendat sic gd' consangs
V. filii q nasci ex uetu m sit illegitu
V. filii illegiti d'bat exl ab comod reportae
Vl utr tale posse legitimari.
V. incestus differat spe ab aliis spebz luxie
Vl utr gene magr inta dicat spes luxie q
q hnt ille spes q d' suffd eor
Vl utr bn ordinet ista pccta luxie
V. m cpe int consaguineos q affines spsit dimiss
p diuortiu
Vl utr add' med' tale m puta accitnoys sit

pced
Vl ut inali casu pceded sit preferes

D. 42. V. spul' cognatio d' m impediat
V. p solu bap. spul' cognatos contrahat
A. p confirmat.
A. p cathecasm.
V. cog' spul' contrahat int suscipi q baptism q leuantem
d' sac fonte
Vl utr cognato spul' transeat a uiro in uxore i. si
uir e patrinus alicui. utr filii sit uxor ei
ipo fco.
V. transeat ad filios carnales patris
V. d'uit adoptio diffiniat q d' ptibz ei diffinitionis.
V. p adoptioz contrahat ad uicem impedies m.
V. cognato sit spl in ptz adoptante q filiu adop
tat q d' extend' se
V. s m sit sacmetu.

D. 43. V. cor' iu sit futa
Vl utr r' sit oiu gnali
A. impii resurgat
A. soli boni
A. pui qmoriuf in uetribz matr
V. luct r' sit nat an miraculosa
V. r' xpi sit ca nre r'onis.
Vl utr uox tube sit ca nre r'onis
Vl utr ad r'em angli operent
Vl r' d'bat differri usq ad fine mdi
A. post r'em sit ad cep
A. aliq ia resrexiut q gd e d' ill' q e d' res
rexiut
Vl utr tps r'onis sit occultu l manifestu
A. ex sac scptura possit hri noti. illi tepis.
A. d'terminate possit sciri finis mdi
Vl utr r' fiet sbito ul successiue
A. pus fiet collectio pliu resorcade cor q p
coniuctio aiar
Vl utr r' sit in noctis tpe
A. sit in die
A. mors sit ex aq. rois
A. oms morient anq resrgat
A. quis possit nasci si pccto orel l corpt. q
sibi e gd illi q tals cent no morient
A. illi q tc inueient morient pus q resrgat
Vl utr r' oiu sit a cinerbz l pulueribus
Vl utr pties illi hant sile relatoy ad aias
V. post r'em cognoscat ho q'lz oia pccta q fec
Vl utr q'lz possit legere cosciam alius.
A. possit legere illa pccta a'nimi d' qbz ho iae
est confessus

Utrum anima mitti vel dimitti uno instanti quis uidere possit

D. xliv.

Utrum anima resumat idem corpus numero in resurrectione.
Utrum idem homo numero resurgat.
Utrum oporteat corpus pulueres ad eandem partes in quibus fuerunt ante dissolutionem reuerti.
Utrum omnia membra corporis humani resurgent in homine.
Utrum capilli et ungues resurgent in homine.
Utrum humores in homine resurgent et id quod est de ueritate humane nature.
Utrum tot quot fuerunt in corpore de ueritate humane non resurgat in ipso.
Utrum quidquid mutilum fuerit in corpore resurgat.
Utrum omnes resurgent in etate iuuenili.
Utrum omnes resurgent eiusdem sexus.
Utrum resurgent in sexu uirili.
Utrum omnes resurgant in uita animali id est ut utantur actu nutritiue et generatiue scilicet comedant et generent.
Utrum corpora sanctorum post resurrectionem erunt impassibilia.
Utrum omnes erunt equaliter impassibiles.
Utrum impassibilitas sensum in actu et corporibus glorificatis excludat.
Utrum omnis sit in sensu actu scilicet gustus tactus visus odoratus et auditus.
Utrum subtilitas que est in corporibus glorificatis id est ut sit subtile luce et uento.
Utrum ratione huius subtilitatis competat corpori glorificato quod sit in eodem loco cum corpore non glorificato.
Utrum per miraculum possit fieri quod duo corpora sint simul in eodem loco.
Utrum corpus glorificatum possit esse cum corpore glorificato in eodem loco.
Utrum in exsubtilitate remoueatur a corpore glorificato quod possit esse in quis paruo loco et non requirat equalem loco sibi suum libitum.
Utrum corpus glorificatum ratione sue subtilitatis sit impalpabile.
Utrum corpora glorificata futura sint agilia.
Utrum corpora glorificata sua agilitate utantur ut se moueant.
Utrum moueatur in instanti.
Utrum corporibus glorificatis conueniat quod sit clara ab oculo.
Utrum claritas corporis glorificati possit ab oculo uideri quam non glorificato.
Utrum corpus glorificatum necessario uideatur ab non glorificato.
Utrum corpora dampnatorum resurgant cum suis deformitatibus.
Utrum corpora dampnatorum sint incorruptibilia.
Utrum sint futura impassibilia.
Utrum ignis sibi tam sit.
Utrum anima separata remaneat post sententiam.
Utrum anima remaneat actus predicatus post

Utrum anime separate possint pati ab igne corporeo.

D. xlv. Utrum animabus post mortem receptacula assignentur.
Utrum anime statim post mortem euolent ad paradisum vel ad infernum.
Utrum anime existentes in paradiso vel inferno inde egredi possint.
Utrum limbus inferni idem sit quod limbus sinus.
Utrum sit idem quod infernus dampnatorum.
Utrum limbus puerorum sit idem quod limbus patrum.
Utrum tot vel plura receptacula debeant assignari post mortem
Utrum suffragia per unum facta possint prodesse aliis
Utrum mortui possint iuuari de operibus uiuorum
Utrum suffragia per peccatores facta possint prodesse mortuis
Utrum suffragia pro mortuis facta possint prodesse uiuis
Utrum suffragia prosint existentibus in inferno
Utrum prodesse possint existentibus in purgatorio
Utrum prodesse possint paruulis existentibus in limbo
Utrum prodesse possint existentibus in paradiso
Utrum ieiunium tantum missa de sanctis et huiusmodi possint inter suffragia pro mortuis computari.
Utrum indulgentie que ecclesia facit possint prodesse mortuis
Utrum ... exequie prosint defunctis
Utrum orationes uiuorum aliquis cognoscat.
Utrum suffragia magis prosint illi pro quo fiunt specialiter quam aliis
Utrum suffragia facta pro multis tantum ualeant singulis quam pro uno
Utrum ac tantum ... pro alio pro quo ... specialia.
Utrum sancti orationes nostras cognoscant.
Utrum debeamus orationibus semper interpellare sanctos ad orandum pro nobis.
Utrum orationes sanctorum ad deum fuse semper exaudiantur.

D. xlvi. Utrum iustitia deo attribuenda sit
Utrum in deo eiusdem rationis sit bonitas et iustitia
Utrum in deo eiusdem rationis sit iustitia et ueritas
Utrum opus dei dicatur iustum ex hoc solo quia est beneplacitum
Utrum possit deus permittere ad eorum que ad iustitiam exigitur opus eius generitur
Utrum deus ullum puniat ultra peccatum
Utrum deus iustius agat cum uno quam cum alio.
Utrum ex diuina iustitia infertur peccatoribus pena eterna
Utrum in deo sit misericordia.
Utrum misericordia et bonitas in deo secundum eandem rationem dicatur
Utrum opus misericordie ad adtributum dei possit reducatur
Utrum deus semper remuneret et condignum puniet
Utrum in opere dei prius sit misericordia quam iustitia
Utrum per misericordiam dei omnis pena ... hominum quam demonum terminetur
Utrum deus saluet misericordia dei finaliter damnatos puniret

U(trum) conveniente(r) assignent(ur) tres fructus tribus partibus continentie
U(trum) virginibus debeatur aureola
U(trum) debeatur martiribus.
U(trum) debeatur doctoribus
U(trum) Christo debeatur aureola.
U(trum) debeatur angelis
U(trum) debeatur corpori
U(trum) convenienter iii. aureole distinguantur, virginum martirum doctorum
U(trum) una aureola sit perfectior conditione alia.
U(trum) unus perfectius habeat unam aureolam quam alius

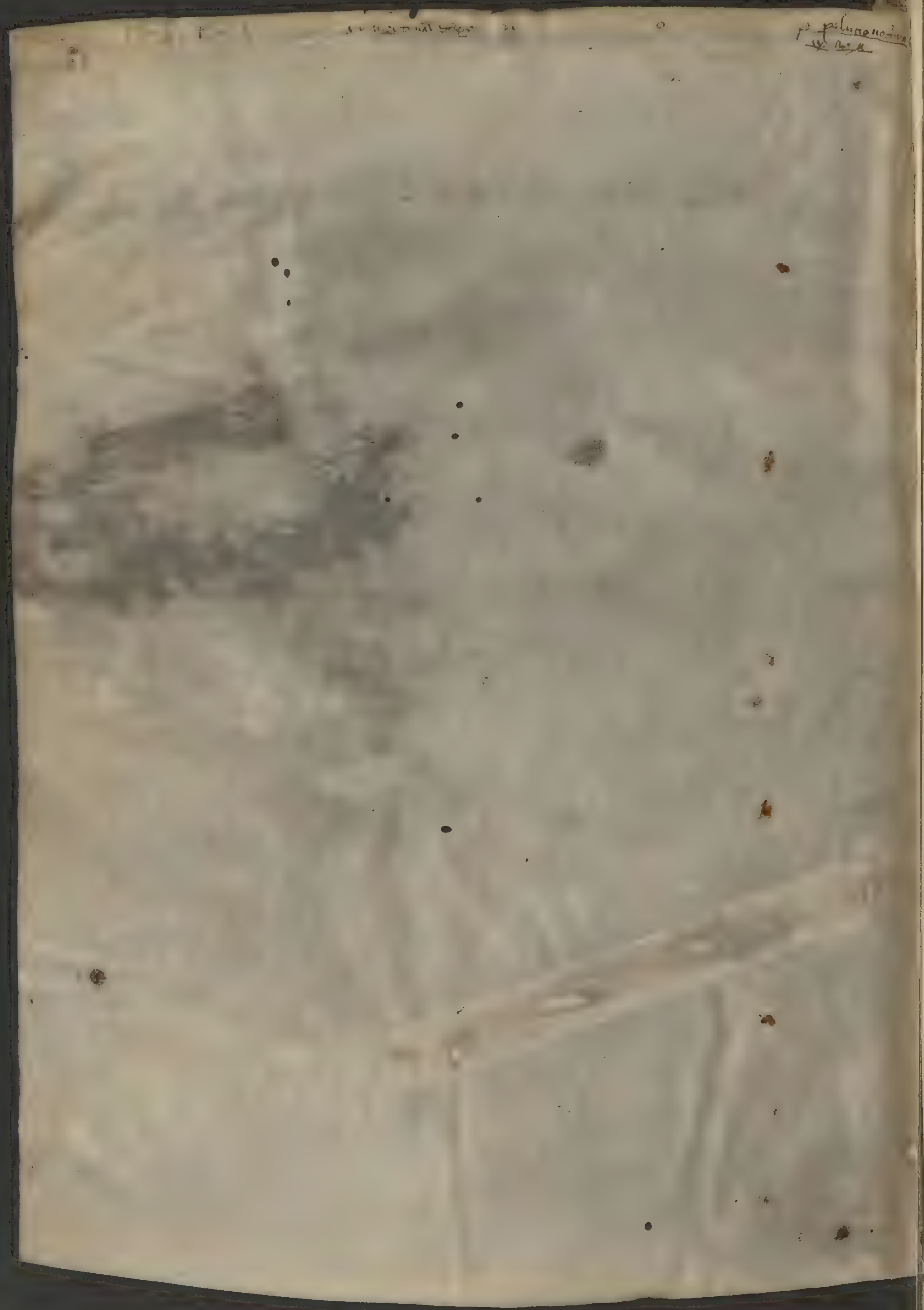
40.
U(trum) anima separata possit intelligere aliquid
U(trum) anima separata possit intelligere per species prius abstractas
U(trum) cognoscat singularia anima separata
U(trum) localis distantia impediat cognitionem anime separate
U(trum) omnis voluntas dampnatorum sit semper mala
U(trum) dampnati possint penitere de malis commissis
U(trum) dampnati possint velle se non esse recta ratione et deliberata.
U(trum) vellent omnes alios esse dampnatos
U(trum) habeant odio ipsum deum
U(trum) dampnati demereantur.
U(trum) dampnati possint uti notitia prius habita.
U(trum) dampnati aliquando cogitent de deo
U(trum) videant gloriam beatorum
U(trum) dampni sola pena ignis cruciuntur in inferno
U(trum) ignis quo affliguntur sit corporalis
U(trum) sit in fletus corporalis
U(trum) dampnati sint in tenebris corporalibus
U(trum) beati videant penas dampnatorum post diem iudicii
U(trum) compatiantur penis et miseriis ipsorum.
U(trum) letentur de miseriis et tormentis eorum.

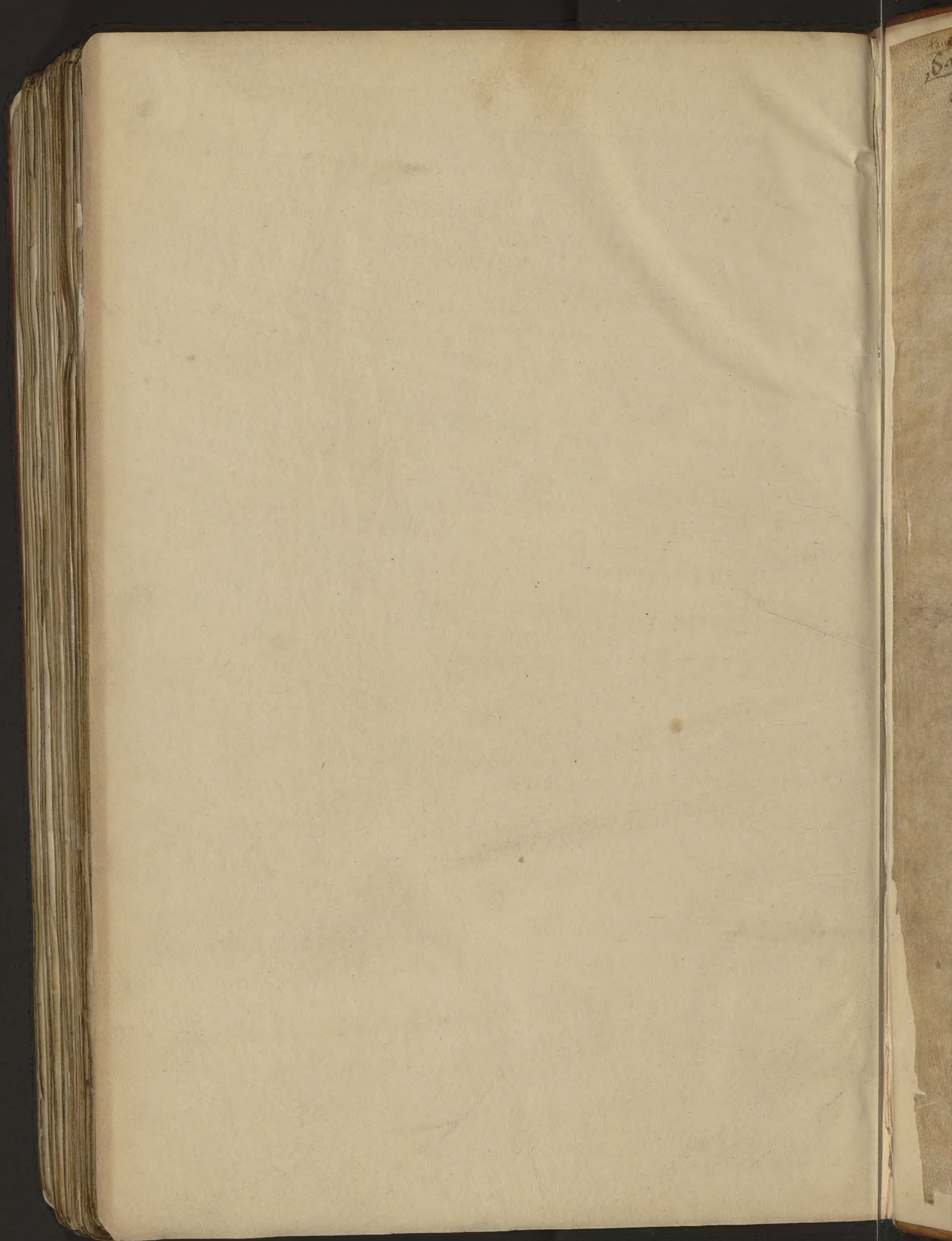
Expliciunt problemata quarti libri sententiarum secundum fratrem thomam de aquino ordinis predicatorum.

Ad 2(um) sic proceditur. Videtur quod recidivans teneatur priora peccata confiteri de quibus prius confessus fuit. In genito non esse peccatum gravissimum cum per ipsum alia peccata redeant; sed ingratitudine non confitetur aliquis nisi sub confiteatur illa peccata ex quorum remissione facta est ingratus ergo et cetera. ¶ Preterea per confessionem debet innotescere sacerdoti quantitas culpe sed quantitas peccatorum prius dimissorum quodam modo manet in peccato quo quis recidivat ut dictum est ergo ille qui confitetur hic peccata debet alia confiteri. ¶ Preterea secundum unum peccatum disponit ad aliud et sic unum est cum alio sicut morbo non potest sufficienter remedium adhiberi

nisi cognita causa morbi. Cum ergo adhuc fiat confessio ut exposito morbo remedium adhibeatur videtur quod peccator teneatur peccata confiteri que fuerunt causa recidivandi. ¶ Preterea aliquis aliquando post confessionem ante peractam penitentiam recidivare. Constat autem quod propter hoc quod recidivus penitentiam egit in satisfactione de preteritis peccatis ergo videtur quod saltem in hoc casu teneatur priora confiteri. ¶ Sed contra est quod dicitur Naum. i. non iudicabit deus bis in idem ergo quando aliquis peccator in foro penitentiali iudicatus est de aliquo peccato non oportet quod iudicio iterum se exponat de peccato confitendo. ¶ Preterea idem. Ps. i. d. non necesse est ut que semel lugemus confessi sumus denuo confiteamur sed lingua confitendo non cessamus apud verum iudicem ea confiteri de veniis ergo idem quod prius. ¶ Respondeo dicendum quod secundum illam opinionem que posuit peccata dimissa redire simpliciter quantum ad culpam simul quantum ad reatum necesse esset dicere quod recidivans teneretur ad priora peccata iterum confitenda et eis subiaceret post recidivum sicut prius. Falsa quoque dicitur quod non redeunt peccata dimissa post recidivum nisi quantum ad ingratitudinem est ista opinio. Quidam enim dicunt quod si recidivans confitetur eidem sacerdoti cui ante fuit confessus habenti plenam memoriam priorum peccatorum non tenetur ei priora peccata exprimere nisi in generali ut se de ingratitudine accuset dummodo ante recidivum de prioribus peccatis satisfecerat. Si enim ante peractam penitentiam recidivaret tenetur iterum priora peccata confiteri et in speciali ut iterato satisfactionis modum accipiat; sed si alteri sacerdoti confiteatur vel eidem iam priora peccata oblito si ante recidivum satisfecerit sic non tenetur omnia peccata in speciali confiteri. Tamen ut ingratitudinis quantitas innotescat sacerdoti ex consideratione peccatorum prius dimissorum tamen ut ipse cognoscat vulnera peccatoris sui quod fieri non posset nisi cognosceret preteritos eius mores ut decet innocenti quam iuste vixerit. Sed ista opinio non videtur rationabilis quia enim priora peccata simpliciter dimissa non fuerunt sed redeunt non est necesse quod iterum in iudicium adducantur quia non deberet in iudicio adduci si aliquis in confessione obmitteret post recidivum sed dampnaret solum propterea quod recidivavit et si in prioribus non plene satisfecisset non videtur necessarium quod ea post recidivum confiteatur in speciali quia per recidivum eorum reatus non est immutatus unde eadem satisfactio nunc peracta debetur que prius. Unde penitens tenetur post recidivum satisfactionem prius iniunctam peragere non autem aliam satisfactionem peractis accipere. Sed etiam non est ut de uno confiteatur ut cognoscatur ingratitudinis quantitas sicut enim quantitas peccati augetur per ingratitudinem de peccatis dimissis ita etiam augetur per ingratitudinem de beneficiis acceptis. Unde per hanc rationem teneretur confi

tenet de beneficia dei exhibita exponere sacerdoti
quod nullus dicit. similiter dico non oportet quod sacerdoti
qui confiteatur totum statum ut sacerdos cognoscat
statum multum peccatoris sui sed solum ea de quibus
debet ab eo iudicari al' oportet innocentem
sacerdoti tamen venialia confitentem exponere omnes
pravitates suas ad peccandum et totam condi
tionem suam quod nullus dicit. Secundum aliorum
ii opinionem quod non recidivum non teneatur peccata
confiteri nec in generali nec in speciali quia ingratitudo
est peccata redire dimissa est quaedam peccati cir
cumstantia non tamen in illo genere peccati. hec autem circum
stantie non sunt necessario confitende ut d. xvii. dictum
est. Sed ex hac opinione non relinquitur quod non possit
plenarie recidivatis morbo remedium adhiberi
multa enim expediunt ad spiritualem salutem
recidivanti que non sunt necessaria innocenti ut s.
certa cum maiori cautela adhibeantur. Ideo non
iii distinguendum est quod in confessione est aliquid exponen
dum. uno modo directe et sic exponi debet quod
est abolendum per confessionem. quod et sic peccata dimissa
recidivans nullo modo confiteri tenetur nec
in generali nec in speciali cuicumque confiteatur. Alio
modo indirecte sic est sine quo sciri non potest
debitus satisfaciendi modus; cum enim confessio
quae est de necessitate salutis non solum confessionis et sa
tisfactionis debitum includat. tenetur ille qui
confitetur sacerdoti exponere ea quibus sacerdos
possit scire que satisfactio sit ei congrua
iniungenda. sic confitens confitetur in eodum se esse in
firmum ut ei ieiunium non imponat et per hunc
modum tenetur recidivans notificare peccata
dimissa quod sufficit ad hoc ut sciat que satisfac
tio est ei iniungenda. ut si super lapsum carnis
passus est frequenter cum illa occasione. illa oc
casio precidatur per satisfactionem et sic de aliis
peccatis. et ad hoc sufficit non confessio dimissi. peccatorum
in generali tamen nec ad specialia oportet descendere sed quod
confitens videtur oportunum non. n. oportet in hiis aliquam
certam mensuram prefigi. Ad primum ergo dicendum quod ingra
titudo quod hic accipitur non est peccatum sed circumstantia
peccati ut dictum est. non est circumstantia addens no
vam speciem peccati est quibus peccans ingratitudine
incurrit salutem de beneficiis a deo acceptis
Ad secundum dicendum quod quantitas culpe que est ex specie peccati
debet innotescere sacerdoti per confessionem non tamen oportet
quod directe ... excecatus ... ut sup
d. xvi. dictum est. Ad tertium dicendum quod aliter generaliter non est
... proprium generaliter. n. ... de peccatis que per primam non de-
lentur. illa est suo pondere ad dampnationem et huiusmodi
non est necessarium omnes occasiones peccati confiteri
sed solum illa sine quibus absolutione sufficiens
remedium adhiberi non posset. Ad iiii
quod ille casus non tenetur peccata prius dimissa
confiteri. sed sibi sufficit explere prius iniunctam
satisfactionem ut dictum est

[illegible] supra [illegible]

Sancta Cecilia fo 290

